16
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 724
12 APRILIE 1969

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

24 de ore din 24

Timpul s-a încălzit. Primăvara se oferă din plin și greutățile naturale create agriculturii au început, cu încetul, să fie învinse, am putea spune, la fiecare ceas. Ritmul în care se lucrează acum e intensiv, pentru că trebuie recuperate rămînerile în urmă. Cifrele pe care le putem oferi — pînă la încheierea ediției — sînt concludente în acest sens: s-au însămînțat, pînă acum, din prima etapă, 177 516 hectare, iar arăturile de primăvară s-au întins pe 231 536 hectare. La începutul săptămînii s-au înregistrat rămîneri în urmă în județele Cluj, Maramureș, Sibiu și Mureș. Numai munca îndîrjită, de zi și noapte, poate asigura realizarea planului lucrărilor de primăvară!

Combatanții campaniei agricole au considerat săptămîna pe care o încheiem drept hotărîtoare. S-au propus și s-au obținut ritmuri maxime de lucru și rezultate corespunzătoare. Bătălia continuă în cele 12-13 zile ale campaniei, cîte ne-au mai rămas în față. Cîmpul de luptă este vast și timpul nu așteaptă.

B. DUMBRAVĂ

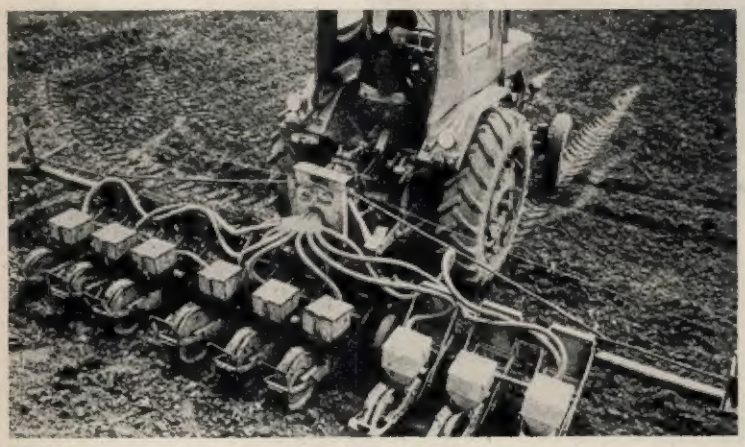

▲
C.A.P.-Daia. La sediul gospodăriei nu e nimeni; nici la sediul Consiliului comunal: toată lumea e pe cîmp, unde se lucrează, ca în fotografie, 24 de ore din 24.

Pămînturile C.A.P.-Remuș s-au zvîntat și bivolii de oțel au purces la treabă pentru a recupera rămînerea în urmă. Inutil să mai subliniem urgența lucrărilor! ▶

pietoni pe șoseaua colentina

Simpla enunțare a domiciliului — Șoseaua Colentina — era definitorie. «Din Colentina? Aha!» Exclamația se traducea pe scurt: cuțitar, barbugiu... Probabil că și «Rică, fante de Obor», stătea tot în Colentina. Și iată că ulița aceasta, urbanizată prin pavajul cu piatră de rîu, brăzdat de liniile tramvaielor, începe să-și piardă «pitorescul».

Pornind de la biserica Sf. Dumitru înainte, către Constanța, de-o parte și de alta a Șoselei Colentina turnurile și fanioanele macaralelor ating cerul coborît al acestei primăveri întîrziate.

Text de V. CIORBAGIU
Fotografii de E. GHERA

1) Cuvîntul de ordine: șantier. Ca să ajungi la paradisul blocurilor, cu albul - subțiat pe verticală, trebuie să treci mai întîi prin... purgatoriul brazdelor de noroi moale și adînc.

CUM SE REPARĂ NASURILE

— Revista «Flacăra»? La telefon Craiova, medicul Al. Pîrvănescu de la Spitalul nr. 1.

— Tov. medic, relatați-ne cîteva noutăți din activitatea dv. de «homo plasticianș».

— Încă din 1961 la spitalul nostru a fost organizată secția de plastie-chirurgie estetică. În urma contactelor cu specialiști clujeni și bucureșteni, s-a creat și la Craiova un laborator de intervenție chirurgicală — prin homografe — asupra pacienților care au suferit accidente sau dețin unele defecte fizice. Spitalul dispune de o bancă (?!) de țesuturi, la care recurgem ori de cîte ori se ivește necesitatea unei intervenții de plastie.

POEZIE DANSATĂ

Tov. Borcea Andrieș, metodist la Casa tineretului și studenților din Iași, așteaptă la receptor întrebarea noastră.

— Dv., tov. Andrieș, ați lansat acest nou gen de spectacol?

— Nu eu, ci studentul Crăcinică Ion de la Filologie, anul I, și este vorba despre un minispectacol susținut de un recitator, o orchestră și un corp de balet. Regia și chiar declamația (în primele spectacole) aparțin aceluiași student. Fetele de la cercul de dans modern și orchestra ilustrează versurile recitate, dispunînd de o largă libertate de interpretare și deci de creație.

La capitolul «poezie» literatura noastră stă bine, chiar foarte bine. Că de! Poeții scriu de multă vreme, nu așa, de ieri, alaltăieri, ca cinematograful — care și el se scrie! Dansată sau nu, poezia place tuturor, dar de această dată meritul este al ieșenilor.

ELECTROENCEFALOGRAFIE ȘI ELECTROPOLIGRAFIE

— În noul laborator al clinicii noastre — ne spune prin telefon medicul Popovici Liviu de la Clinica de neurologie din Tg. Mureș, laborator unic în țară — se întreprind cercetări privind activitatea cerebrală, electrică etc. a nou-născuților, în perioada somnului de lungă durată. În urma înregistrărilor electroen... și electropoli... — confirmă prin telefon dr. Popovici Liviu — se depistează, cum spuneam, în timpul somnului, eventuale tulburări nervoase, respiratorii și circulatorii la micuții născuți, în vederea corectării și remedierii lor ulterioare. Metoda este inedită, iar rezultatele de-a dreptul surprinzătoare.

Peste o lună, două, dr. Popovici Liviu va susține o serie de comunicări științifice la Paris. Mult succes!

N. IANCU

În obiectiv: restanțele

Cu 25 la sută mai puțin. Pentru recuperarea întîrzierii, avem încredere în colectivul șantierului.

Ne aflăm pe unul din cele mai mari șantiere de construcții de locuințe din Capitală: Colentina. Aici se nasc în momentul de față zeci de blocuri — nici unul sub 11 etaje. O parte au și fost date în folosință, altele — cele mai multe — sînt în construcție, urmînd să fie predate viitorilor locatari pe măsură ce vor fi terminate. Vor fi însă date la termenele stabilite? Răspunsul la întrebarea de mai sus l-am căutat printre constructori. Primul nostru popas: șantierul nr. 1, care are sarcina de a înălța toate clădirile de pe partea dreaptă a viitoarei magistrale ce va străbate ansamblul. Primii intervievați: inginer I. Feller, șeful șantierului, și inginerul șef Alexandru Țiucra. Discuția începe cu o autocritică din partea gazdelor, deși, ca să fim drepți, ambii interlocutori sînt noi pe șantier. Așadar, rămînere în urmă. Cu cît?

— Stadiul lucrărilor — ne spun cei doi conducători ai șantierului — trebuia să fi fost la ora aceasta mult mai avansat. Planul a fost însă realizat numai în proporție de 75 la sută. Una din cauze este, bineînțeles, iarna prelungită care, în general, a pus bețe în roate constructorilor, dar au existat și numeroase deficiențe de organizare și conducere a lucrărilor.

Actualmente, pe întregul front al șantierului se desfășoară o largă bătălie pentru recuperarea timpului pierdut. Obiectiv principal: asigurarea dării în folosință la data stabilită a blocurilor care au termen în trimestrul II și recuperarea, tot în această perioadă, a nerealizărilor valorice din trimestrul I. Concret: pînă la 30 iulie vor fi predate la cheie — ne asigură constructorii — 484 de apartamente.

Ce măsuri s-au luat? Concentrarea echipelor de lucru la blocurile care au drept termen trimestrul II; lucru în două schimburi — ceea ce nu se făcea pînă acum — asigurarea materialelor de care e nevoie etc. La care noi adăugăm: elanul unor meșteri (Ion Lupu, Dumitru Creață, Ion Mirică și Gheorghe Ionescu) care, înțelegînd momentul critic, și-au mobilizat colectivele pentru cîștigarea bătăliei.

Trecem acum pe stînga viitoarei magistrale: la șantierul III. Șef de șantier inginer Igor Clopotov. «Pe trimestrul I — ne spune d-sa — din planul de construcții reprezentînd 15 milioane lei am realizat doar circa 12 milioane. Deci și la noi există o rămînere în urmă de circa 20 la sută. Ce avem de gînd? Cele douăsprezece milioane nu le-am realizat în ianuarie și februarie, ci într-o singură lună, în martie, desigur, cu eforturi excepționale. Acest fapt ne permite o previziune optimistă: recuperarea într-un timp scurt a rămînerii în urmă din iarnă și realizarea planului pe trimestrul II. Adică un total de 484 de apartamente. În acest scop, s-au luat o serie întreagă de măsuri. Cele mai importante: organizarea perfectă a șantierului și folosirea din plin a timpului de lucru».

Ceea ce — adăugăm noi — este cazul să fie făcut pe numeroasele șantiere de construcții aflate de-a lungul și de-a latul țării.

F. URSEANU

2) Poate nicăieri, în București, ca pe Șoseaua Colentina, nu poți întîlni un mozaic atît de generos colorat al mijloacelor de transport: limuzine — ultimul tip — alunecînd spre litoral, autobasculante, autocamioane... Și, firește, pentru colecționari, tramvaiul cu cai, dar, în compensație, sînt prezente căruțele, trase uneori chiar de cîte o mîrțoagă. Dar nici asta n-o să mai țină mult...

3) Și dacă în acest peisaj — bornă între ce a fost și ce va fi Colentina — caii nu sînt încă o raritate, se cheamă că e nevoie și de o potcovărie. Este. O ține de vreo 24 de ani... împozantul Vasile Cocîndău.

4) Și pe Șoseaua Colentina oamenii forțează primăvara să se arate. O geană de soare tot mai clipește și rufele întinse pe frînghie pot fi un semn că în curînd... În bătătură a ieșit o găină buimăcită de atîta confuzie între anotimpuri.

5) Numai primăvara de la berăria de pe Colentina este la fel de cenușie și tristă ca în orice cartier al Bucureștilor.

6) Și n-o să vină căldurile pînă la urmă? Lăzile de gheață trebuie deci puse la punct.

7—8) Burlanul atîrnă neputincios și mofluz. Gata cu godinul! Iarna s-a terminat. Și-apoi, la anul, probabil în locul sobiței va funcționa un calorifer, zece, o sută... Se fac blocuri mari pe Colentina!

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

Udo Jürgens, autorul lui «Merci, chérie», oaspete al Festivalului de la Brașov.

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică
Vasile Olac

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33 Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

AVENTURA CEA DE TOATE ZILELE

cînd fericirea răsare din... spuma mării

Căsătoriile prin mica publicitate nu mai sînt de mult la modă. Chiar dacă mii de ziare din lume continuă să mai mijlocească pe această cale mariajul, rubrica «căsătorii» este categoric desuetă!

În pas cu ritmul și exigențele vieții moderne, mulți preferă azi selectorul electronic care recomandă automat soția cea mai potrivită, bărbatul ideal. Creierul electronic este solicitat din ce în ce mai frecvent, ca un adevărat oracol, pentru contracte matrimoniale. Este de ajuns să comunici aparatului ce fel de partener cauți, indicînd vîrsta, trăsăturile de caracter și însușirile fizice pe care ai dori să le aibă acesta, pentru ca peștioarea electronică să-ți ofere, după un complicat «sondaj interior», alesul inimii tale: nume, prenume, adresă, înălțime, semne particulare și chiar trăsături de caracter.

Deși a apucat era atomică, bucurîndu-se cu noi toți de luminile ei, matelotul Ake Wiking de pe cargobotul suedez «Bardaland» nu s-a gîndit să recurgă la selectorul electronic atunci cînd a hotărît să pună capăt vieții de celibatar. Romantici cum sînt marinarii de cursă lungă, omul a preferat hazardul, visînd într-o noapte de cart să-și găsească fata mult visată în... spuma valurilor. Sub bolta înstelată, vasul plutea solitar de-a lungul coastei spaniole. În drum de întoarcere acasă, Ake visa cu ochii deschiși la un cămin cald și primitor, cu o soție care să-l aștepte în prag, cu copii care să-i sară la piept.

Ca pe o bandă nevăzută alunecau în zare luminile orașelor și porturilor adormite... Cîte spaniole tinere și drăcoase n-au adormit oare și în noaptea aceea cu gîndul la un bărbat chipeș — se întreba Ake, el însuși copleșit de dor. Îi veni o idee: ce-ar fi să le trimită de aici un mesaj marinăresc. Scrise repede pe un bilețel: *«Numai pentru fete între 16 și 20 de ani. Cea care va citi acest mesaj să-mi trimită — o rog — adresa ei și o fotografie la Istrum, în Suedia. Îi promit că îi voi răspunde imediat și îi voi trimite fotografia mea, însoțită de un mic suvenir din nord. Cu bine...!»* A introdus bilețelul într-o sticlă pe care a astupat-o bine și apoi a azvîrlit-o peste bord.

Vreme de șapte luni, mesajul tînărului matelot a fost purtat de valuri la distanțe de mii de kilometri. Pînă într-o zi, cînd un pescar sicilian, Salvatore Pazzo, tatăl a opt fete, a prins sticla în năvod, undeva în largul Siracusei. A doua zi, trei dintre fetele pescarului îi scriau tînărului necunoscut din nord. Ake trebuia să aleagă între Giuseppina (25 de ani), Salvatrice (20 de ani) și Paolina (de 17 ani). S-a oprit la cea mai mică dintre fetele lui Salvatore, italianul. Au urmat luni de corespondență amoroasă, după care tatăl fetei a primit de la Ake Wiking o scrisoare prin care acesta solicita în termeni ceremonioși mîna Paolinei: *«Să nu fiți îngrijorat*, îi scria *am de gînd să renunț la cursele lungi pe mări și oceane. Vreau să mă stabilesc în satul în care m-am născut, la Istrum, și să devin agricultor. Vă rog să-mi acordați mîna fiicei dv».*

«Băiete, e în regulă! — i-a răspuns laconic pescarul din sud. Dar cu o condiție: nunta în Siracusa».

Fericirea din spuma mării a prins cheag. Undeva la marginea pădurii suedeze, în căsuța de lemn a Wikingilor, s-a născut curînd Brita Silvana. Acum, pe scrinul cu încrustații vechi din casa fostului matelot, alături de fotografia de nuntă, stă, la loc de cinste, sticla cu originalul mesaj aducător de fericire.

Se poate deci și fără anunț la mica publicitate, fără selector electronic matrimonial.

B. DIC.

Martor la cununie: sticla. ▲

Viața în trei ▼

FOILETON

investiții cu fes

Hotărîndu-ne să purtăm cu toții fesuri, vom comite o faptă bună. Așa, numai așa, sfîșietoarea tristețe care stăruie la Fabrica de pălării din Timișoara de vreo doi-trei ani ar avea, în fine, șansa de a coborî doliu.

Nenorocirea i-a lovit pe bieții oameni în 1966, după ce au instalat multdoritele utilaje de import pentru confecționat... fesuri. Își făcuseră planuri grandioase de venituri, compuseseră zeci de concepte, pe zeci de hîrtii, demonstrînd cît de solicitate ar fi aceste originale potcapuri. Dar iată că socoteala din birou nu s-a potrivit cu cea din realitate, așa că minunata și costisitoarea instalație, din 1966 pînă astăzi mai mult stă decît merge. Nu că n-ar fi bună, nu că n-ar avea materie primă, ci pur și simplu că nu se găsesc mușterii pentru ceea ce produce. Totuși nu se poate spune că au privit investiția păgubitoare cu brațele încrucișate. Nu! Cineva — nu se știe exact cine — făcînd o călătorie în străinătate, a remarcat cu istețime că sînt «en vogue» pălăriile din fibre sintetice și, ca atare, dacă tot s-au cumpărat o dată niște utilaje păguboase, s-ar putea drege treaba cu o mașină care să fabrice sus-zisele pălării. Zis și făcut. De unde să fi știut acel cineva, săracul, că amintita mașină face parte dintr-o linie tehnologică — adică nu-i decît mîneca de la o haină — și deci singură nu este în stare să producă nimic. Alți bani, aceeași distracție. Deci, să nu vă faceți iluzii că vine vara și vă veți putea apăra de dogoarea soarelui cu pălării din fir sintetic produse la Timișoara. Dar ce facem cu recuperarea investițiilor făcute?

O soluție ar fi ca fiecare cetățean milos din țară să se hotărască a cumpăra o garnitură de fesuri pe fiecare sezon. Să nu se teamă că vor fi taxați ca excentrici. Vor face o operă caritabilă, vor da de lucru măcar primelor instalații pomenite mai sus, cu care și-au turtit nu fesul, ci investițiile, pălărierii din Timișoara.

Ar mai fi și a doua. Să le plătească cine le-a comandat. Dar prea ar fi frumos.

V. COSTEA

centralele industriale

În ansamblul unitar al măsurilor de perfecționare a conducerii și planificării economice naționale adoptate de Conferința Națională a partidului, un loc central îl ocupă cele legate de îmbunătățirea organizării și conducerii industriei.

În anii construcției socialiste, industria a cunoscut un puternic proces de creștere și diversificare, de introducere pe scară largă în producție a cuceririlor științei și tehnicii, de ridicare a eficienței economice pe o treaptă superioară. În perioada 1951—1968, producția globală industrială a crescut în medie, anual, cu peste 13%, în timp ce între anii 1929 și 1938 ritmul mediu anual a fost de numai circa 4%. În prezent, se obține în mai puțin de 24 zile întreaga producție industrială a României din anul 1938. De altfel, cu ritmul realizat în perioada antebelică *volumul actual al producției* industriale anuale ar fi fost atins abia după anul 2000.

Stadiul atins în dezvoltarea industriei, caracterul din ce în ce mai complex al acestei activități, amplificarea considerabilă a relațiilor dintre diferite întreprinderi industriale, ridicarea gradului de adaptabilitate a întreprinderilor la cerințele producției și consumului nu mai corespund cu tutela măruntă și rigidă a întreprinderilor, cu concentrarea atribuțiilor și deciziilor economice la un centru unic. Trecerea la experimentarea noii structuri organizatorice a industriei prin înființarea unor centrale industriale este menită să asigure apropierea organelor de conducere de activitatea economică concretă, înlăturarea practicilor de centralism excesiv și paralelismele în activitatea de conducere, folosirea rațională a cadrelor, mai buna fundamentare a deciziilor, creșterea operativității în dirijarea proceselor economice.

Centralele industriale sînt organizate și funcționează pe principiul gestiunii economice proprii și au personalitate juridică. Ele sînt constituite prin unirea *întreprinderilor cu profil similar sau* din ramuri conexe, conduc și răspund de activitatea întreprinderilor și a celorlalte unități subordonate, stabilesc direcțiile de dezvoltare tehnică și economică a acestora, în concordanță cu planul de dezvoltare a ramurii și a întregii economii naționale.

Centralele industriale, fără a exercita o tutelă măruntă, organizează specializarea întreprinderilor, dezvoltă cooperarea dintre ele, le acordă asistență tehnică, științifică, organizează aprovizionarea și desfacerea produselor și desfășoară în mod direct o activitate economică. Pentru îndeplinirea sarcinilor și rolului ce le revin în conducerea producției și sporirea eficienței întreprinderilor, centralele sînt investite cu largi atribuții în domeniul întocmirii programului de producție și adaptării lui la cerințele concrete ale economiei, în gospodărirea fondului de salarii, utilizarea mijloacelor materiale și bănești cu care sînt dotate, constituirea unor fonduri și rezerve în vederea depășirii unor greutăți nepreväzute sau finanțarea unor măsuri de sporire suplimentară a producției și rentabilității.

Activitatea centralelor industriale se desfășoară pe baza principiului muncii și conducerii colective. Conducerea acestora este asigurată de consiliul de

bravo, piatra neamț!

Fără a ne fi teamă de exagerări, putem liniștiți afirma, negru pe alb, că serile de teatru pe care ni le-a oferit săptămîna trecută trupa din Piatra Neamț au fost printre cele mai meritorii ale stagiunii bucureștene. Cele două spectacole semnate de Andrei Șerban — «Omul bun din Si-Ciuan» și «Comedia încurcăturilor» — ne-au reconfirmat convingerea că artei adevărate nu-i sînt absolut necesare, pentru a-și da măsura, nici luminile Capitalei, nici teatrele cu tradiție, nici trupele-gigant, ci un pic de inițiativă repertorială și multă încredere acordată creatorilor.

În fotografie o puteți vedea, sau revedea, pe tînăra interpretă principală din «Omul bun din Si-Ciuan», Carmen Galin.

administrație și de un birou executiv, care vor funcționa ca organe deliberative.

Trecerea la experimentarea centralelor industriale este conjugată cu lărgirea atribuțiilor întreprinderilor industriale incluse în cadrul acestora. În același timp, aceasta constituie o acțiune importantă pe drumul conturării noii structuri economico-organizatorice a industriei corespunzător stadiilor actuale de dezvoltare a acestei ramuri și este menită să asigure valorificarea mai deplină a avantajelor coordonării unitare a producției, concomitent cu sporirea operativității în activitatea economică curentă.

Cornel IUGA
lector universitar
Academia de studii economice

F 07

H.I. TER LAAN, directorul firmei olandeze «Stemmler IMEX N.V.»

— Ce produce întreprinderea dv.?

— Diverse articole tehnice, obiecte metalice, produse din lemn, bunuri de consum, chimicale. După cum se vede, o gamă foarte variată de mărfuri.

— România cumpără mărfuri produse de fabricile dv.?

— Exportul nostru în România cuprinde diferite tipuri de aparate de măsură și control pentru industria chimică, precum și o serie de chimicale.

— Sînteți satisfăcut de colaborarea cu firmele românești?

— Firește. De cînd am întemeiat aceste legături, atît noi cît și românii am fost întotdeauna mulțumiți de avantajele reciproce pe care le avem. De altfel, firmele, atît ale noastre cît și cele românești, au căutat întotdeauna să se achite integral de obligațiile lor, fapt care a întărit încrederea în etica comercială și a stimulat colaborarea de viitor.

Prof. dr. docent M.U. JIRI HAVRANEK din Praga

— Ne puteți spune cîteva cuvinte despre vizita făcută în România?

— Desigur, deși n-am încercat pînă acum să fac o sinteză a impresiilor pe care le-am căpătat. Sînt foarte bogate și variate. În orice caz, cine vine în România remarcă ospitalitatea generoasă și optimismul românilor, frumusețea țării. Ca medic, am constatat, de asemenea, grija deosebită care se acordă în țara dv. sănătății publice. În această ordine de idei țin să subliniez calificarea la un înalt nivel a personalului medical, buna organizare a rețelei sanitare, diversitatea și moderna dotare a construcțiilor sanitare.

— În România ați vizitat și institute de cercetări medicale?

— Da. Contactele directe avute cu profesori și cercetători pe care îi cunoșteam din lectura publicațiilor și lucrărilor științifice, tematica cercetărilor, experiențele, programele de perspectivă ale institutelor mi-au întărit convingerea că școala medicală românească actuală face cinste renumelui său.

E. VON TREUENFELD, director adjunct al editurii «W. Girardet» din R.F. a Germaniei.

— Editura dv. este cunoscută mai ales prin publicațiile sale tehnice și de specialitate.

— Desigur. Unele dintre acestea apar încă din secolul trecut și se bucură de mare renume datorită nivelului lor științific. Semnatarii articolelor sînt membri ai academiilor și profesori ai universităților din întreaga lume, printre care și România. În momentul de față noi avem reviste pentru toate ramurile industriei, care sînt citite pe toate continentele.

— Sînteți aici în legătură cu exportul acestor reviste în România?

— Da și nu. Am sosit la București, împreună cu un grup de experți, spre a discuta mai ales posibilitățile dezvoltării relațiilor în domeniul publicațiilor și reclamei comerciale. Noi avem un sistem eficace de sondare și analiză a cerințelor pieței, dispunînd și de utilaj electronic de prelucrare a datelor. Experții noștri au constatat că România a devenit în ultimii ani una dintre țările europene cu volum mare al producției industriale și care poate oferi cantități extraordinare de mărfuri la export. În R.F. a Germaniei, de exemplu, exportul românesc a căpătat o bună apreciere nu numai în domeniul produselor care formau în mod tradițional tranzacții, ci și asupra mașinilor-unelte, utilajelor agricole, instalațiilor și echipamentelor pentru chimie și petrochimie chimicalelor, produselor electrotehnice. Sîntem siguri că și alte produse ale industriei românești pot face obiectul unei reclame eficiente prin intermediul editurii noastre. Avantajele vor fi multiple pentru România, pentru noi și pentru cumpărători.

G. BRATU

sala pașilor pierduți

MAI BINE mai tîrziu decît niciodată! Cînd e vorba de îndreptarea erorilor justiției, noi am adăuga: dar... nici prea tîrziu! În 1960, fostul tribunal al raionului 1 Mai-București închidea dosarul 1 511, condamnînd la cîte 20 de ani muncă silnică, la cîte 5 — respectiv, 4 — ani degradare civică și la confiscarea parțială a averii pe Nicolae Oancea și Dumitru Leancu. Primul delapidase 73 180 lei, celălalt era acuzat că ar fi înlesnit acea faptă. Deși hotărîrea a fost de mai multe ori verificată, abia în luna mai 1968 Procuratura generală a sesizat că vina complicelui Dumitru Leancu este mai puțin conturată și a introdus, în favoarea lui, recurs în supraveghere. Speța a ajuns din nou pe rolul instanțelor. Și se tot judecă de patru anotimpuri. Mai e puțin pînă la 3 noiembrie a.c., cînd se vor împlini 10 ani de la pornirea procesului penal în cauză.

*

MINUNEA s-a întîmplat la Comarnic. Lelea Maria Marina a murit și a înviat de trei ori în două zile. Mai întîi, fiul ei Ion, coșcogeamite omul de 50 de ani, s-a hotărît să obțină un ajutor de înmormîntare în contul longevivei care se încăpățîna să trăiască și s-a dus la consiliul popular declarînd că bătrîna a sucombat. I s-a cerut certificatul medical constatator de deces, «amănunt» care scăpase îndoliatului fiu. Nu se știe cum, el a obținut totuși, de la dispensarul din localitate, un formular tipizat, necompletat, prezentîndu-se iarăși la primărie. Nici de această dată n-a fost crezut. S-a dus din nou la dispensar și a primit un act în regulă, cu singurul viciu că nici medicul Melania Alexandrescu, nici felcerul Șperlea nu văzuseră «moarta». Putea fi o crimă, putea fi o moarte aparentă, se putea, în sfîrșit, ca «răposata» să se simtă bine merci și să dea mîncare puilor din curte (așa cum și făcea de altfel). Dumnealor, medicul și oficiantul sanitar, au lăsat stabilirea realității și cauzei morții pentru prima ședință de spiritism. Între timp, cei de la starea civilă au aflat că lelea Maria primește condoleanțele pe stradă și au refuzat înregistrarea decesului. Pentru tentativa lui de înșelăciune, nemîngîiatul fecior a primit 3 luni de reculegere.

*

RIDICÎND salariile de la casieria centrală a întreprinderii «Metaloglobus» din Capitală, lui Nicolae Teodor i s-au plătit, în plus, 10 000 lei. El n-a șovăit o clipă și... i-a însușit. Oare nu s-a gîndit că va plînge cineva după acești bani, cineva care va trebui să-i justifice, care poate fi chiar pedepsit?... Dacă nu s-a gîndit atunci, are timp 4 ani de acum încolo.

Sergiu ANDON

„firma" kray la ora crahului

Ajunseseră pe culmile reușitei — se comenta în dreapta și-n stînga. Rolls Royce-ul ce-i aștepta la scară oferea imaginea bogăției, dar și a unei anumite poziții sociale. Poziție ilustrată de altminteri de gesturile publice de filantropie pe care și le permiteau — relatate, desigur, în presă — ca și de afișarea alături de vedete ale ecranului și televiziunii, de nume ilustre ale sportului și chiar de oameni politici.

Ajunseseră pe culmile reușitei — își spuneau chiar ei, manifestîndu-se însă nesatisfăcuți doar cu atît. De un singur lucru erau mulțumiți într-adevăr: de aureola de respectabilitate pe care reușiseră să o creeze în jurul lor. Doar în ochii celor care nu-i cunoșteau prea bine. Căci...

Ajunseseră prea sus, mai de loc stingheriți, pe culmile reușitei — era de părere Scotland Yardul, care le urmărea de mult «ascensiunea», străduindu-se a le spulbera falsa poleială de gentlemeni onorabili. Treabă destul de dificilă, chiar și pentru reputata instituție britanică. Și aceasta pentru că, în Anglia, pentru a putea arunca în dosul gratiilor pe cineva trebuie, neapărat, fie să-l prinzi în flagrant delict, fie să dispui de dovezi imbatabile. Or, despre «firma Kray» nu se prea arăta nimeni dispus să vorbească, cunoscută fiind deviza acesteia: «Un mort știe să tacă».

Născuți în sordidul cartier londonez East End, frații Kray — Charles, azi de 41 ani, dar mai ales gemenii Reginald și Ronald, în vîrstă de 36 de ani — și-au cucerit de foarte tineri renumele de duri. Cum nici boxul nu le-a satisfăcut setea de violență, ei s-au înhăitat curînd cu alți «specialiști» în mînuirea cuțitului, briciului și revolverului. Ronald a ajuns repede «colonelul» — șef de bandă. Nu s-au încurcat însă cu «găinării» oarecare. Inspirîndu-se din practicile bossilor «Cosei nostra» de dincolo de Ocean, au constituit o asociație de «protecție» a localurilor mai deocheate. Protecție necerută — dar asta n-avea nici o importanță. Proprietarii lor, selecționați cu grijă dintre cei cu musca pe căciulă, au consimțit că e mai bine să plătească decît, cine știe, să li se întîmple «ceva» — cum li se șuiera ureche de loc duios. Numai această rețea de racket-uri le aducea peste 100 000 dolari anual. O dată văzuți cu bani în mînă și înzestrați nu numai cu calități gangsterești ci și de businessmeni, au investit, la rîndu-le, în baruri și cluburi — parvenitismul și orgoliul lor, ca și siguranța de sine împletindu-se într-una din denumirile date uneia din ele: «Dublul R». Prosperînd mereu, și-au întins tentaculele în rău famatul cartier Soho și chiar în Picadilly. Și tocmai cînd se pregăteau să-și extindă activitatea și dincolo de Londra, spre nordul țării, inspectorul Leonard Read le-a încurcat planurile. Este drept că a trebuit mai întîi să învingă rezistența martorilor crimelor celor doi, rezistență inspirată de credința în «invincibilitatea» acestora (și cum să fie altfel cînd, în 1965, după achitarea lor într-un prim proces, frații Kray și-au permis să invite la cheful prin care sărbătoreau victoria chiar un inspector al Scotland Yardului?). Determinați în cele din urmă să vorbească — cu asigurarea protecției poliției asupra vieții lor 24 ore din 24 — acești atît de prețioși martori i-au adus pe «gemenii crimei» în fața tribunalului Old Bailey, care, dovedind comiterea a două crime, i-a condamnat pe Reginald și Ronald la cîte 30 ani închisoare. Alți șase complici, între care și fratele mai mare — Charles — au fost și ei condamnați în același cel mai mare proces din analele justiției britanice — 40 zile — care s-a soldat cu o sentință totală de 159 ani închisoare. Iar datorită relatărilor cronicarilor, flegmaticul englez de pe stradă a putut constata că nu e imposibil ca realitatea să întreacă ficțiunea din pasionantele romane polițiste.

I. CIOARĂ

De astă dată drumul îl vor parcurge nu cu Rolls Royce-ul cu care se făleau atît, ci cu duba poliției. Pentru 30 de ani, adio libertate... «de acțiune», adio bani, adio serate cu nume mondene.

de profesie funcționar?

«Vocația mea este starea civilă».

de Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Elena GHERA

La unul din centrele Întreprinderii de administrație locativă — I.A.L., sectorul III — din București am fost obligați la o distincție, dintîi, formală: am făcut cunoștință cu Nicolae Munteanu — contabil — pe de o parte și cu două funcționare — Eugenia Surufca și Valeria Dutescu — pe de altă parte. Oare *contabil* nu înseamnă funcționar? Ba da, într-o accepție foarte largă...

Eugenia Surufca are 20 de ani și lucrează la sus-numita instituție de cîteva luni. Am întrebat-o pe tînăra funcționară care îi este specialitatea. Ne-a privit lung, cu sprîncenele arcuite a mirare, apoi înțelegînd parcă, a zîmbit puțin amar, puțin ironic: «M-am specializat în transcrierea pe curat a datelor dintr-un dosar în altul. Pentru asta nu e nevoie să fii bacalaureat. Liceul nu-mi folosește la nimic»... Luciditate să fie? Reproș să fie? La adresa cui?

Valeria Dutescu nu ne-a învrednicit cu nici un răspuns. După o privire foarte fugară și-a reluat îndeletnicirea: lipitul etichetelor pe copertele unor dosare.

Am continuat să adresăm stereotipa întrebare și la alte adrese. Ecaterina Costrișanu a ridicat din umeri indulgentă, ca în fața unei trăsnăi: «Specialitatea?! Nici o specialitate! Funcționară, pur și simplu».

Marieta Boga, după ce ne-a explicat pe îndelete pe unde a lucrat din 1950 pînă acum (secția de învățămînt, secretară la niște școli, activistă obștească etc., etc.), a hotărît că și-a descoperit, în fine, vocația în «problemele de stare civilă». În sfîrșit, la același serviciu al sectorului III, Elena Merticanu, deși foarte lăudată de șeful ei pentru priceperea cu care îi înregistrează pe nou-născuți, a reacționat la întrebarea noastră căzînd pe gînduri, ba chiar întristîndu-se: «Din nenorocire nu pot spune că am o meserie. Nici denumirea de funcționară, nici faptul că sînt absolventă de liceu nu-mi conferă vreo specialitate. Peste cîțiva ani toată lumea va avea, obligatoriu, 12 clase. Și-atunci...»

Un muncitor îți poate preciza fără ezitări că este frezor, strungar, lăcătuș sau electrician. Inginerul sau tehnicianul este specialist în siderurgie, agronomie ori construcții. Funcționarii, ei singuri, să aibă o specializare universală? Locul lor e potrivit oriunde — la un mare minister sau într-o curățătorie chimică? Hotărît, nu! Ba mai mult încă: se separă din ce în ce mai riguros funcționarii de contabili, economiști, statisticieni, planificatori, aceștia de pe urmă fiind cotați drept tehnicieni — cu studii superioare sau medii. (Numai între 1960 și 1967 absolvenții facultăților cu profil economic din România se ridică la aproape 7 000.)

Poate că iscă nedumerire sau frizează chiar ridicolul, la prima vedere, dacă spui: tovarășul X este contabil, iar tovarășul Y funcționar. Dar dacă lîngă acesta din urmă nu mai poți adăuga nimic, situația nu-i tocmai veselă. Fiindcă timpul în care trăim ne obligă să definim cumva și perspectiva funcționarilor, care nu sînt nimic altceva decît «funcționari».

«SINONIMUL — MUNCITORI NECALIFICAȚI»

Eugenia Bărbulescu este șefa serviciului secretariat-administrativ al sectorului I — București. În afara celor doi contabili, are în subordine opt funcționari (dintre care șase cu studii medii incomplete). Am rugat-o să ne spună, măcar în linii mari, cu ce se ocupă fiecare. Și, cu toată străduința, cu toată bunăvoința sa incontestabilă, n-a fost în stare. În cele din urmă ne-a mărturisit cam jenată că, practic, nici unul dintre cei opt funcționari nu-i sînt de un ajutor substanțial, pentru că nu au o pregătire adecvată și, cînd e vorba despre redactarea unei decizii bunăoară, mai mult încurcă. Așa că preferă să se ocupe dînsa direct... Eugenia Bărbulescu este absolventă a Institutului de științe juridice, cu toate că funcția ei actuală nu cere să aibă decît studii medii. Și, adăugăm noi: ce noroc, totuși, că barem șefa are o instrucție pe măsura treburilor serviciului! Pentru că în rest...

Am cunoscut-o tot aici, întîmplător, pe Dumitra Dumitrache — investită de curînd cu punerea la punct și menținerea în ordine a arhivei. Cu ce s-a ocupat pînă acum proaspăta «specialistă» în arhive? A fost dactilografă. Ca pregătire teoretică are amintiri din școala elementară și o mare măiestrie în mînuirea frazelor-șablon. De ce a fost tocmai ea aleasă pentru acest post? Jurista Eugenia Bărbulescu, șefa serviciului, ne răspunde candid: «Dacă nu ocupam postul, pierdeam fondurile. Și-apoi, pentru arhivă nu trebuie o pregătire specială». Serios? Iată că tovarășul Petre Drăgoescu, secretarul Consiliului Popular al Municipiului București, este de cu totul altă părere: «Stadiul de dezvoltare al activității administrative impune o strictă specializare, în ciuda existenței noțiunilor comune, valabile pentru întregul sector. Spre exemplu, arhivarul, considerat în trecut ca cea mai simplă expresie administrativă, presupune astăzi o sumă întreagă de condiții: cunoașterea structurii organizatorice a instituției cu tot istoricul său, a nomenclatorului de probleme, noțiuni din toate domeniile de activitate ale respectivei instituții și multe altele. Cum altfel ar putea aprecia valoarea actelor

(Continuare în pag. 20)

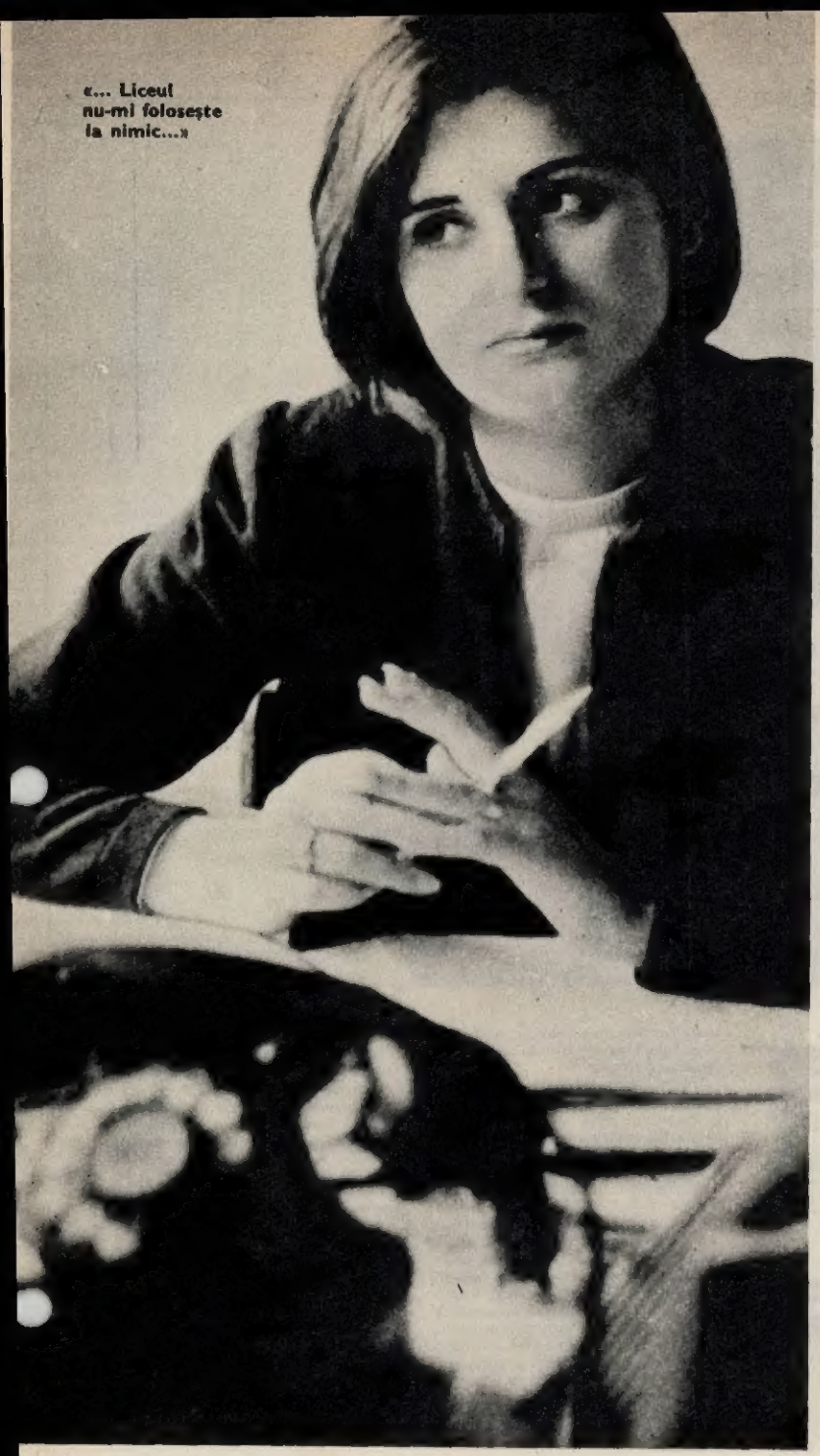

«... Liceul nu-mi folosește la nimic...»

Specializarea — lipitul etichetelor pe dosare.

«... Cînd toată lumea va fi absolvit 12 clase...»

Doina Guguianu nu este funcționară, ci tehniciană, cu toate că execută lucrări «de birou».

În loc de generic...

în templul lui asclepios

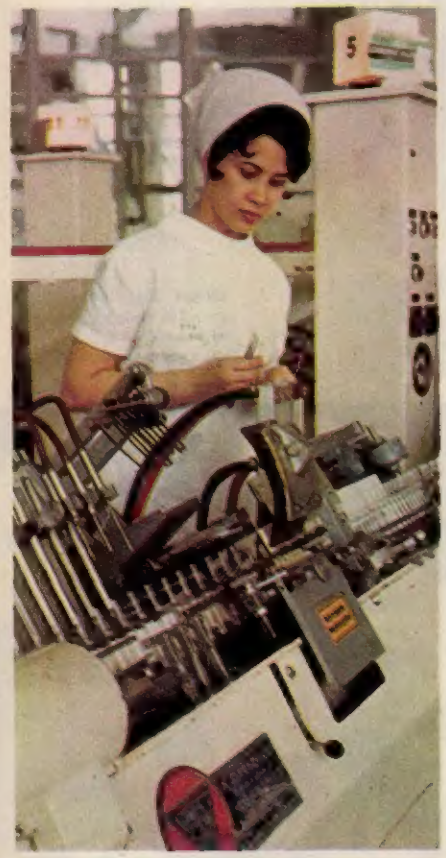

Din jurnalul unui medic de țară, rînduri scrise mai demult:

«Cînd îi apucă vătămătura sau se îmbolnăvesc de gălbinare, oamenii apelează la leacurile babei Frăsina, doftoroaia satului, cea mai înverșunată rivală a mea. Sînt nevoit să lupt cu neștiința și mizeria, cu lipsurile și misticismul. Nu știu cîtă vreme cuvîntul MEDICAMENT va mai rămîne necunoscut țăranului român».

Cine și-ar fi permis atunci cînd au fost scrise aceste rînduri să viseze că într-o zi vom exporta, cu eticheta «Made in Roumania», medicamente în Anglia, Austria, Africa, Belgia, Elveția, Franța, R.F. a Germaniei, U.R.S.S., S.U.A.?

Un singur exemplu ne poate edifica asupra imaginii de ansamblu a ceea ce înseamnă azi industria farmaceutică românească.

Într-o uzină cum e *U.M.B., UZINA DE MEDICAMENTE-BUCUREȘTI*, se produc circa 500 sortimente medicamentoase cu eficiență mare în aproape tot atîtea maladii, iar 40% din industria de medicamente a țării e asigurată de produsele acestei uzine.

Aici se semnează actul de naștere al vitaminei C, aminofenazonei (piramidon), noraminofenazonei (novalginã); aici sînt produse substanțe medicamentoase utilizate la fabricarea algocalminului, vitaminei C-comprimate, granule efervescente și fiole, antinevralgice-comprimate, antidoren fiole și aminofenazona comprimată. Tot aici

se fabrică diverse specialități farmaceutice din clasa chimioterapicelor și antibioticelor, hipnotice, sedative, neuroleptice, analgezice, tonice-cardiace, diuretice ș.a.

În cele două sectoare de cercetare ale uzinei, o adevărată armată de farmaciști, biologi, medici și ingineri veghează asupra calității medicamentelor, urmărind continuu îmbunătățirea tehnologiei de fabricație și asimilarea de noi produse.

În ultima perioadă au fost introduse peste 20 noi sortimente de medicamente pentru uzul medicinei umane și veterinare, prezentate sub diverse forme galenice, din care merită să consemnăm griseofulvinul care înlocuiește licudenul — fiind recomandat în micozele pielii — sau polixin B, antibiotic utilizat în infecții gastrointestinale.

Grupa tranchilizantelor și sedativelor s-a completat în ultimul timp cu produsul levomepromazin, folosit ca neuroleptic major, preparat pe care pînă acum îl importam.

Anul acesta e prevăzută apariția a încă 30 de medicamente noi, din care amintim: progesteron forte, sintalgon-fiole, lasix, oxacilin-capsule, cloramfenicol-capsule și altele.

O dată cu producerea și lansarea acestor medicamente pe piața internă, scade simțitor importul lor, noile produse înlocuindu-le cu succes pe cele importate cîndva.

Una din principalele preocupări ale colectivului de aici este aceea de a pune în vînzare pe piață comprimate în noi forme de prezentare, capsule operculate, cu eficacitate terapeutică îmbunătățită datorită scurtării duratei de dezagregare a comprimatului. Așa de pildă efectul cloramfenicolului prezentat sub formă de drajeuri începea la o oră după administrare. Folosindu-se *noua formă galenică — capsula operculată* — efectul începe după maximum 15 minute de la administrare, mărindu-se astfel și eficacitatea terapeutică.

Încă nu s-au stins ecourile succesului repurtat de Gerovital-H3 — medicament care pentru eficiența și importanța sa și-a căpătat milioane de adepți în lumea întreagă, aducînd industriei noastre farmaceutice onoarea de a se plasa în primele locuri în ierarhia farmacopeelor internaționale.

Uzina produce pe scară largă acest medicament care, prezentat sub două forme — drajeuri și fiole — a fost utilizat ca factor eutrofic prin stimularea generală a proceselor metabolice, indicat în tratamentul profilactic și curativ al fenomenului de îmbătrînire, trecîndu-și cu bine examenul dificil al experimentului.

Adresîndu-se vîrstnicilor, Gerovital-H_3 *rămîne o descoperire tînără*, în fața căreia merită să ne scoatem pălăria, aducîndu-ne astfel omagiul și respectul celor ce-au făurit-o, oamenilor care în fiece zi trăiesc febra căutărilor, a experiențelor menite să făurească elixirul modern al vieții.

Flacăra-publicitate

pinacoteca

N. TONITZA (1886-1940) „NUD“

Înzestrat cu excepționale aptitudini pentru desen, după studii la Școala de arte frumoase din Iași, o scurtă ucenicie în atelierul pictorului münchenez Hugo von Habermann și în atelierul parizian al lui E. Aman-Jean, N. Tonitza se lansează în grafica de presă. Cu sarcasm și fantezie el va comenta, de-a lungul multor ani, evenimente petrecute în a doua și a treia decadă a secolului, cu o combativitate protestatară rar întîlnită. Grafica lui politică este profund dramatică și înnobilată de un cald umanism.

Pictura lui N. Tonitza evoluează la începuturile sale sub influența unui predecesor strălucit, Ștefan Luchian, dar fără a cădea în pastișă sau manierism. Ea devine inventivă, luminoasă, exaltată de lirism cromatic. Retras la Vălenii de Munte cîțiva ani (1921-1924), el își expune în 1925 pînzele lucrate în acest timp și expoziția îl consacră ca pe un sensibil portretist al copiilor. Comentînd aceste portrete, K.H. Zambaccian remarcă: «Capetele bucălate de copii erau savuros pictate din moliciuni de tușe și frăgezimi de ton, figurile răsărind galeșe și roze din rotunjimi de formă fără de accente, cu două puncte în loc de ochi, ce par a se deschide pentru întîia oară, exprimînd uimirea și inocența». («Fata pădurarului», «Fetiță olandeză», «Catiușa lipoveanca» etc.).

Creația lui Tonitza cuprinde peisaje, scene de interior, portrete, mai multe nuduri (dintre care publicăm acest nud pe fond decorativ), flori. Peisajele sale nu sînt copii după natură, ci mai degrabă pasionante prilejuri cînd imaginația sa se dezlănțuie eliberîndu-i fantezia cromatică. Schițînd motivul în tuș sau peniță, el îl va recrea în atelier, dîndu-i noi valori afective. În tonuri calde și cu o pensulație bogată, el a pictat imagini dobrogene cu caracter oriental, momente domestice din viața periferiilor de odinioară, marine etc.

Privită în ansamblu, opera sa e impregnată de un vibrant umanism și de o perfecțiune și claritate cromatică care seduce.

DIALOG CU CITITORII

Cititorul *T. Alexandru* din Piatra Neamț se arată îngrijorat *(nu e singurul!)* de calitatea mediocră a producțiilor cinematografice românești. În disperare de cauză, dumneasa ajunge să elaboreze chiar o teorie pe care o prezintă sub o formă interogativă. Nu cumva, se întrebă el, poporul nostru, care a dat creații de valoare universală în poezie, în muzică, în artele plastice, are de la natură mai puține înclinații spre arta cinematografică? Fenomene asemănătoare, continuă cititorul nostru, se întîlnesc și la alte popoare care au adus contribuții excepționale la patrimoniul artei universale dar care nu s-au arătat prea dotate pentru cîte o anumită artă particulară (aici urmează diferite exemple). Ne place să credem că tov. Alexandru șugulește (cum se zice pe la P. Neamț) sau că vrea să-i servească pe unii dintre cineaștii noștri care, la adăpostul unei asemenea teorii biologizante, s-ar vedea scutiți de orice efort pentru a satisface exigențele tot mai imperioase ale opiniei publice.

E limpede că o asemenea teorie nu are consistență și, contrar celor afirmate de tov. Alexandru, exemplele nu o confirmă. Vreme îndelungată, de pildă, s-a susținut de către unii generalizatori grăbiți că rușii, care și-au manifestat geniul în literatură, în muzică, în dans, nu reușesc să se realizeze în aceeași măsură și în artele plastice (exemplul strălucitor al lui Andrei Rubliov era pasămite prea îndepărtat — sec. XIV—XV — pentru a fi considerat altceva decît o excepție). Or, în ultimii 50 de ani am asistat la o asemenea explozie a geniilor și talentelor plastice ruse, încît pur și simplu nu putem cuprinde și înțelege arta secolului nostru fără a ne referi mereu la asemenea personalități cum sînt Kandinski, Chagall, Malevici, Arhipenko, Gonciarova, Gabo, Lipșiț, Larionov, Pevșnev, Sutin, Tatlin, Zadkin și mulți, mulți alții. Nici teoria după care englezii nu sînt dotați pentru muzică nu pare să aibă viață lungă. Ca să ne referim doar la domeniul atît de îndrăgit de corespondenții noștri, cel al așa-zisei muzici ușoare, nu e un secret pentru nimeni că în acest al șaptelea deceniu el e dominat de compozitorii și interpreții britanici. Și ce să mai spunem de irupția fantastică a japonezilor în cinematografie, moment de răscruce în istoria acestei arte.

În concluzie, altele sînt cauzele (și ele au fost analizate pe larg în ultimul an) care au frînat dezvoltarea cinematografiei noastre. Să avem deci toată încrederea că în curînd geniul poporului nostru se va manifesta și în arta filmului.

A trecut o lună de la festivalul de la Brașov, dar scrisori pe această temă continuă să ne sosească mereu. Pentru acei care și-au dat prea tare drumul la spiritul critic, să amintim doar un fapt recent: o concurentă care la Brașov a obținut doar o mențiune și un premiu, în fond, de consolare, a cîștigat Marele premiu al Euroviziunii. Or, știindu-se că acest concurs al Euroviziunii era considerat cel mai *prestigios din Europa, ba chiar din lume, avem dreptul* să decretăm concursul de la Brașov drept cel mai important și mai exigent din întreaga galaxie. Dar să nu ne îngîmfăm prea tare...

Apropo de festival, îi sfătuim pe corespondenții noștri care ne solicită adrese ale participanților să le ceară mai bine Radioteleviziunii (căsuța poștală 111) care, fără discuție, le posedă pe toate.

Tot în legătură cu cererile corespondenților, răspundem cititorului *A. Negru* din Băilești, jud. Dolj, care ne solicită publicarea fotografiilor și a datelor biografice ale tuturor jucătorilor din echipele Rapid și F.C.-Argeș, că, din motive de lipsă de spațiu, nu-i putem satisface dorința (mai ales că, în spiritul dreptății, ar trebui să aplicăm același regim și celorlalte echipe din categoria A). În schimb îi promitem, în mod solemn, că îndată ce Rapid sau F.C.-Argeș vor cîștiga Cupa campionilor europeni sau Cupa cupelor, vom publica întocmai materialul cerut de d-sa.

Cititorul *Romulus Oprea* din Tg. Mureș s-a sesizat de un fapt relatat în această rubrică privind furtul unui Almanah Flacăra într-o clasă de școală din Craiova. Tov. Oprea nu este de acord cu măsurile luate de direcția școlii și ne roagă să-i adresăm acesteia din urmă următoarele întrebări: «1). De ce să se stropească cu noroi cinstea *unor* copii din cauza direcției, care n-a putut depista pe făptaș?; 2) De ce să fie *unii* copii victima unei hotărîri pripite?; 3) Oare ce concluzii trag «cei mici» despre hotărîrile «celor mari», cînd unii se văd nedreptățiți fără nici o vină?» Reproducem aceste întrebări nu cu intenția de a acuza direcția școlii, ci în speranța că ele vor constitui un prilej pentru lămurirea unei destul de dificile probleme pedagogice.

Mulțumim cititorului *Florin Popescu* din Arad pentru informațiile d-sale (pe care, de altfel, le cunoșteam și noi) și îl asigurăm, atît pe dumnealui cît și pe *Ilie Ionel Titus* din Lugoj, că vom mai publica materiale de sinteză privind evoluția cinteculul contemporan.

Cititorului *Carol Brîndza* din Bocșa, jud. Caraș-Severin, îi mulțumim pentru propunere, dar nu credem că vom putea folosi un text de 80 pagini dactilografiate. Ce ar fi să încerce o versiune mult mai scurtă (de 3—4 pagini)?

H. DONA

F reflector științific

psihologia în uzină

La uzinele Skoda din Plzen a luat ființă un laborator de experiențe psihologice, unde — folosindu-se cele mai moderne mijloace de investigație, inclusiv cele electronice — se stabilesc, cu un înalt grad de precizie, reflexele, puterea de concentrare, ritmica mișcărilor candidaților pentru ocuparea diferitelor locuri de muncă, de la cele mai obișnuite la cele mai dificile.

nu e joacă!

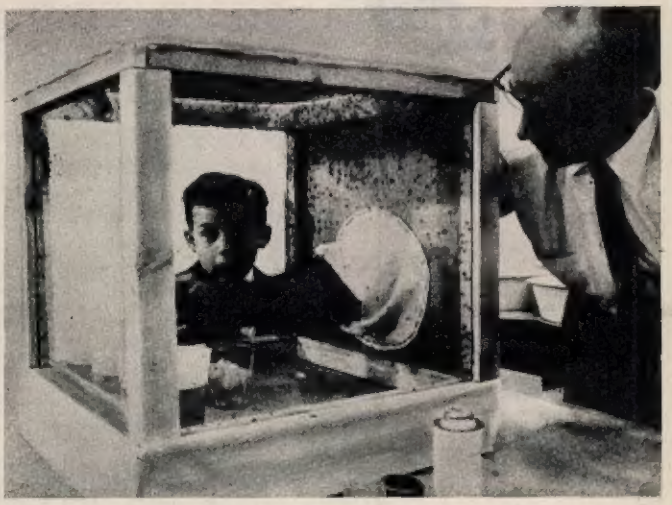

Micul observator din fotografie are întipărită o expresie de uimire pe față, și pe bună dreptate. Ce l-a determinat pe «domnul» să-și bage brațul gol într-un roi de țînțari? Răspunsul este simplu: cercetarea științifică. Acest specialist al Ministerului Agriculturii al S.U.A. experimentează un nou tip de substanță care împiedică țînțarii să înțepe pe om Se pare că primele rezultate sînt încurajatoare.

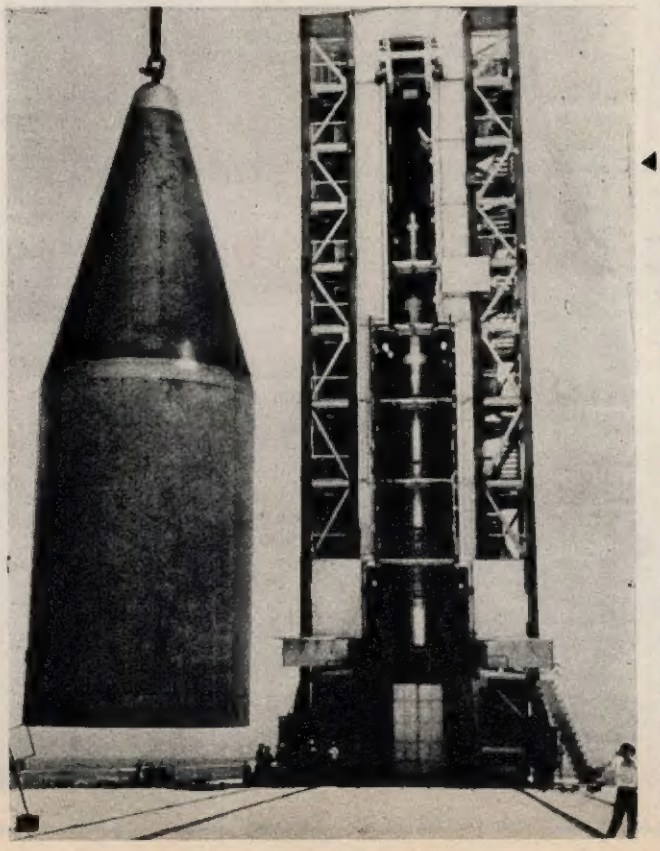

„laborator": rampa de lansare

Cercetări intense în domeniul rachetelor cosmice se desfășoară în Japonia sub egida Institutului de științe aeronautice și spațiale de pe lîngă Universitatea din Tokyo. În acest scop universitatea dispune de propriul său «laborator»: rampa de lansare de la Uchinura reprezentată în fotografie.

direcția: iupiter... și mai departe

Un proiect elaborat de savantul G.A. Fiandro (Universitatea Utah, S.U.A.) preconizează lansarea în anul 1977 a unui vehicul spațial prevăzut cu baterii solare. Zborul ar urma să dureze zece ani, iar greutatea navei cosmice ar fi de 400 kg. De îndată ce va trece de Iupiter, grație accelerației sale, nava va depăși atracția sistemului solar și — după depășirea lui Neptun — își va continua drumul ca sondă galactică.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

COM-PLI-CI-TA-TEA

Sînt anumiți oameni care n-au chef de viață. N-are rost să analizăm aici cum de au ajuns în această stare, asta e situația. Dar, ca mulți oameni care vor să moară, nu vor să moară singuri. Dacă ei sînt neliniștiți, vor să fie și alții neliniștiți. Dacă lor le e lehamite de viață, vor să le fie și altora lehamite de viață. Dacă ei se plictisesc de moarte, vor ca și alții să se plictisească de moarte.

De aceea acești indivizi suspecți și sinistri umblă mereu în căutarea de victime. Caută mereu oameni de care se agață, oameni pe care să-i ducă acolo unde vor să meargă ei.

Ei sînt convinși că nefericirea lor e și nefericirea ta. N-au nici o îndoială în privința asta.

— Nu-i așa că și ție îți vine să te sinucizi?

E foarte mirat cînd află că nu, tu n-ai chef să te sinucizi. E foarte mirat că alți oameni vor să trăiască, n-au problemele și ambițiile lor.

— Cum? Tu nu vrei să te sinucizi?

Au convingerea că în acest fel i-ai trădat, de parcă ai fi stabilit cu ei un pact secret de a muri împreună sau de a te plictisi împreună.

— Mă miră foarte mult. Aveam o părere mai bună despre tine.

Pe cît sînt de sumbri, pe atît sînt de neobosiți. În căutarea de noi victime, nu dispera niciodată. Sînt convinși că pînă la urmă tot vor găsi un nefericit care o să vrea să plîngă împreună cu ei.

Toate proiectele lor de programe comune se fac sub semnul acestei totale și negre nefericiri.

— Nu vrei să ne plictisim împreună?

Chiar și legăturile amoroase pornesc de la necesitatea de a uni două plictiseli într-una singură.

— Tu te plictisești singură? De ce nu vrei să ne plictisim împreună? E mult mai plăcut așa.

Propuneri asemănătoare fac și în ceea ce privește uciderea timpului.

— Hai să ne omorîm timpul împreună...

Că ei vor să moară și să încezească, îi privește... Dar ar fi frumos din partea lor dacă ar avea curajul să încezească singuri, prin propriile lor forțe.

literare

de Lucian RAICU

Șerban Cioculescu:

VIAȚA LUI I.L. CARAGIALE

ediția a II-a, revăzută

Prima ediție a biografiei lui Caragiale, prevăzută acum cu trei capitole noi, conținînd precizări mai ales de ordin documentar, pentru că viziunea integrată în liniile narațiunii și ale portretului moral a rămas în fond neschimbată, apărea puțin înainte de război; autorul ei, istoric literar de prestigiu consolidat, dar și acut cronicar al actualității literare, nu împlinise încă patruzeci de ani, Eugen Lovinescu, în fundamentala cercetare a «posterității» maioresciene, îl trecea printre tinerii critici ai celei de «a treia generații», avînd încă viitorul intact în față. El socotea că adevăratul critic se formează abia de la patruzeci de ani mai departe. Ceea ce surprinde însă pe cititorul de astăzi al biografiei lui I.L. Caragiale (*mai mult totuși decît o biografie, întrucît include o viziune personală, bine întemeiată, nu numai a vieții marelui scriitor, dar și a personalității* **artistice**) este desăvîrșita maturitate a mijloacelor puse la contribuție pentru înfăptuirea ei: gust literar sigur, ferit de fluctuațiile inerente epocii de formare, verificat simț al istoriei literare și, mai presus de acestea, putere de cunoaștere și intuire a psihologiilor umane, luciditate critică în expunerea momentelor epice dificile sau obscure și o «seninătate» (ușor ironică) în expresia, de obicei austeră, perfect adecvată conținutului. Ca și G. Călinescu, Vladimir Streinu, Pompiliu Constantinescu, Tudor Vianu, Mihai Ralea, Perpessicius, biograful lui Caragiale este un spirit critic format de timpuriu, în tipare aproape inflexibile, cărora trecerea timpului nu va avea să le adauge decît puține și neesențiale nuanțe noi. Reversul acestei maioresciene **stabilități**, realizate de timpuriu, îl constituie păstrarea integrală a puterii creatoare în anii senectuții, fără alterări de natură a o primejdui.

«Viața lui I.L. Caragiale» este, înainte de toate, o carte vie pe care ravagiile necontenitei «șablonizări» și perfecționări a metodelor de studiu n-au atins-o în nici un fel. Ceea ce e gîndit **o dată** bine, tăios și limpede, are toate șansele să reziste, indiferent de ulterioarele contribuții documentare și indiferent de continua îmbunătățire a «metodelor» de investigație. Inteligența conservă mai mult decît alte însușiri, și ceea ce definește această operă *rămîne spiritul* foarte inteligent în care a fost concepută. Firește, despre Caragiale se va mai scrie, alte perspective, poate mai puțin «raționaliste», vor intra în joc, cartea lui Șerban Cioculescu n-are cum să se «demodeze», oricînd ea se va citi cu mare interes; spiritele «inteligente» se vor recunoaște oricînd cu secretă plăcere în această tentativă de a urmări și «explica» fazele vieții și linia de «caracter» a autorului «Scrisorii pierdute». Biograful Șerban Cioculescu este numai în aparență un documentarist, un cercetător uscat. Se lasă imediat bănuită fervoarea ascunsă printre rînduri, se vede numaidecît luminoasa bucurie a «jocului» intelectual și a intelectualității substanțiale, de inalterabilă factură. Sub aparența detașării, Șerban Cioculescu este căutător aproape febril de superioare «evaziuni», de paradisuri artificiale — și el se instalează în documentele vieții lui Caragiale ca într-un astfel de paradis, din care n-ar mai vrea să iasă; «răceala» mijloacelor nu trebuie să ne înșele, să ne deruteze. Autorul acestei aride «cercetări» este în realitate un intelect voluptos, un amator de satisfacții totale, îmbătătoare; spre a ajunge la ele, înaintează pe calea mai dificilă și mai înceată a construcției laborioase, metodice, răbdătoare.

sport

de Emanuel VALERIU

OCHI ÎNCHIȘI

Spectacolul sportiv este emoționant nu numai prin ceea ce poate fi propriu oricărui alt spectacol ci, mai înainte de orice, prin faptul că el este realizat și susținut de oameni. Mai mult decît în teatru, cinematografie sau oriunde altundeva, spectacolul sportiv trăiește prin angrenarea în secvențele care-l compun a omului, opus altui om, cu care-și confruntă capacitățile multiple de forță, voință, inteligență, prevedere, spontaneitate etc. Rolul regizorului, deținut la sport de antrenor, încetează o dată cu ridicarea cortinei, actorii arenei susținîndu-și singuri textul sau partitura, cum vreți să le numiți evoluția; sprijinul dinafară reprezintă un procent mult diminuat de cel al regizorului; la stadion antrenorul nu mai are nici măcar mijloacele sufleorului din cușca avanscenei.

În plus, disputa sportivă este reală, cu alte cuvinte personajele se lovesc într-adevăr și cad, uneori fără a se mai putea ridica la aplauze... Adevărul nu mai este prin urmare mimat, ci trăit aievea. Fără îndoială că și acest atribut îndreaptă, adeseori, prezența unor spectatori spre scenele proprii sportului, acolo unde totul se petrece *în viață* și nu alt fel. De aceea spectacolul stadionului este de cele mai multe ori particular pînă la unicitate și exclusivitate, astfel că repetarea lui devine cu adevărat imposibilă.

În unele discipline, ca boxul de pildă, dar și în altele (ciclism, automobilism, hochei), un anume spectacol devine tragic fiindcă îi scoate din joc pentru totdeauna pe actori. Și nu numai din jocul ocazional al întrecerii sportive, ci și de pe scena mai amplă și, evident, mai importantă, a vieții.

Însemnăm aci rîndurile acestea, care pot părea unora antisportive, nu din astfel de intenții, pasiunea pentru disciplinele fizice fiindu-ne o a doua natură. Cauza reală este tocmai dorința noastră de a menține în atenția publică un alt element esențial al spectacolului sportiv, și anume, *echilibrul*. Fără echilibru nu poate fi conceput acel ansamblu numit spectacol sportiv, chiar cînd se înfruntă numai doi adversari.

Campionatele republicane de box ne-au oferit prilejul de a asista la cîteva dezechilibrări, cu atît mai neplăcute cu cît erau previzibile și fuseseră semnalate încă înaintea primului gong al competiției. Dintre toate, cea mai neplăcută, cea mai tristă dar și cea mai rușinoasă (tocmai fiindcă fusese sesizată) a fost înfrîngerea, înainte de limită, de către un cvasinecunoscut, a campionului european al categoriei «cocoș», Nicolae Giju (Steaua). Cu luni de zile în urmă scriam aci despre «campionul tentacular», referindu-mă la un caz tipic, produs de cultul vedetei, atît de nociv chiar și în condițiile sportului nostru. Ceea ce s-a petrecut cu Giju după «Europenele» de la Roma n-a fost decît o confirmare a uneia dintre modalitățile în care se poate manifesta negativ cultul vedetei. Scuze peste scuze pentru scăderile sale de formă, cocoloșire — înveșmîntată în falsa înțelegere a problemelor «de viață», a așa-numitelor «particularități» proprii unui sportiv sau altuia — lipsă de curaj în aprecierea realității, modificată de deținerea unui trofeu ș.a.m.d.

Dar nu numai drama personală a lui Giju, coborît de pe soclul supremației continentale pe prelata ringului de la Floreasca (după alte insuccese la fel de nete), mă preocupă în acest moment, ci *primejdia generalizării unei asemenea situații*. Lotul de box este, de mai multă vreme, învăluit ca într-o vată, de o manieră de lucru nesănătoasă, din care lipsește tocmai unul din elementele specifice sportului cu mănuși: *lupta*. Acea luptă cu pumnii împotriva unui adversar real, dar și cealaltă, împotriva autolinistirii, a drepturilor o dată cîștigate și la care se apelează mereu fără a fi luată în seamă schimbarea condițiilor. Așa s-a întîmplat cu Stanef înaintea plecării în Mexico, așa s-a întîmplat cu Giju în ultimele 6—7 luni. Așa se întîmplă și la alte sporturi, pentru că tehnicienii (antrenori și metodiști de cluburi dar și din aparatul C.N.E.F.S.) nu admit, deliberat sau inconștient, promovările celor dinafara cercului o dată constituit. Se preferă încă lucrul de laborator, cu un grup restrîns, după necesitățile proprii sportului respectiv, grup care beneficiază de condiții optime datorită cărora cei aleși se departajează din start de ceilalți. Nu se bagă în seamă nici măcar suprasolicitările, adeseori naționale ca orice exces. Acum, spre exemplu, declinul echipei masculine de volei Steaua nu este pus, probabil, în legătură cu programul dublu de antrenament (club-lot), dar la primele confruntări internaționale se vor auzi voci care vor constata ceea ce trebuia constatat azi. Va fi însă tîrziu, tot astfel cum tîrziu este pentru Giju să i se comunice că trebuia oprit să mai lupte la categoria în care l-au menținut încăpățînarea unora și dorința lor de a cîștiga pe «mîna lui», sau că se impunea să fie readus la un regim de viață auster, ca al oricărui campion care se respectă.

Vorbim adesea cu mare plăcere despre greșelile unora de prin alte părți ale lumii și le punem în sarcina unei conjuncturi numite profesionism. Unde oare trebuie să așezăm atunci propriile noastre inconsecvențe și erori? Cred, poate, unii că este suficient să fii amator pentru a sta la adăpostul greșelilor comise de profesioniști? Le-o spunem răspicat că se înșală amarnic, cel puțin atunci cînd este vorba despre sport. Poate vor avea urechi de auzit și ochi să vadă.

HAI NOROC, LULU!

Guturai am avut și eu, ați avut și dumneavoastră, și cine n-a avut măcar unu' în iarna asta lungă și nesuferită? Acum s-a pricopsit și Lulu. Lulu, elefănțica thailandeză de la Chessington Zoo (Anglia) pe care o vedeți în fotografie. Dar, precum prea bine se știe, guturaiul își stabilește sediul central în nas, așa încît — din acest punct de vedere — diferența dintre noi toți și Lulu e considerabilă. Este, adică, direct proporțională cu diferența dintre nasurile noastre. Biata Lulu! Cîte butoaie de rinosept ar trebui... picurate în năsucul ei?! Și ce fel de batistă ar trebui să fie aceea cu care Lulu să se ajute cînd strănută?

IAR OLIMPIADA?

**După cum se știe,
cea de-a XX-a ediție a Jocurilor Olimpice
se va desfășura la München abia în anul 1972.
Deși pînă atunci
mai e destulă vreme,
pregătirile au și început,
și nu numai pe tărîm sportiv.
Iată, de pildă, la serele de la Kriftel,
lîngă Frankfurt,
se pun bazele producției de cactuși ornamentali
pentru decorarea tribunelor și stadioanelor
pe care se vor organiza întrecerile.**

„SUPER" — ADJECTIVUL SECOLULUI

**Nici NASA,
nici LEM,
nici Cosmos
și nici măcar Concorde.
E doar un autoturism
BMV-2000,
prezentat
la recenta
expoziție auto
de la Geneva
și pe banchetele căruia
au luat loc
două tinere
îmbrăcate special
pentru superviteze.**

▲ «În ziua de 15 iunie a anului 1886, în jurul orei patru după-amiază, observatorul care ar fi avut norocul să se afle în casa bătrînului Jolyon Forsyte, din Stanhope Gate, ar fi putut vedea neamul Forsyte în culmea înfloririi sale».

Despărţirea de FORSYTE

de Magda MIHĂILESCU
Foto: KEYSTONE
în exclusivitate
pentru revista „FLACĂRA"

Marele neam al «neclintiţilor» Forsyte (cum îi numea Gorki) a avut concurenţi pe toate canalele lumii. La noi l-au ameninţat rînd pe rînd Răzbunătorii, Sfîntul, băieţii din Bonanza, veniţi şi ei într-un suflet. Şi totuşi, pe toate meridianele lumii, şi Soames, şi Fleur, şi Irene, Jolyon, mătuşa Winifred, cu toate rubedeniile lor, şi-au cucerit exact acel teritoriu din inima noastră pe care-l meritau cu prisosinţă. Aici, nici unul din zeii vremii noastre neastîmpărate şi grăbite, gata să sacrifice epoci şi eroi de dragul unei demitizări şi al unei imagini frumos colorate, n-au mai avut nici o putere. Aici, sufletul şi capul nostru de oameni moderni n-au mai luat-o razna, ci au descoperit cît de imensă este nevoia noastră de *linişte* şi *ocrotire*, nu numai de senzaţii tari. Iar Forsyte Saga, ca şi marile romane de altădată (ale unui «altădată» cînd tot omul avea timp să le citească), are această calitate de preţ: de a-l linişti şi ocroti pe cel care i se află în faţă, de a-l accepta ca participant neumil într-o lume în care viaţa se numea viaţă şi moartea moarte. De aceea, dacă ar fi să-i mulţumim televiziunii britanice pentru această întreprindere a sa — am auzit că a fost socotită cea mai ambiţioasă de pînă acum — ecranizarea cărţilor lui Galsworthy dacă ar fi să le mulţumim lui Eric Porter pentru magistrala întruchipare a lui Soames şi tuturor celorlalţi zeci de actori, de la Kenneth More la ultima servantă, de la Nyree Dawn-Porter şi Susan Hampshire la ultimul valet, aş adăuga într-un colţ şi un «mulţumesc» special: pentru această confruntare cu noi înşine. Dacă în lumea asta dispariţia lui Soames din casa noastră poate lăsa măcar aceeaşi dîră de regret pe care a aruncat-o abdicarea lui Roger Moore care nu mai are chef să fie «Sfîntul», tot e bine. Putem pleca în Lună...

▲ «Aşezate în rînd, una lîngă alta, erau trei doamne — mătuşile Ann, Hester (cele două fete bătrîne din familia Forsyte) şi Juley (diminutiv de la Julia)». Interprete: Fay Campton, Nora Swinburne şi Nora Nicholson.

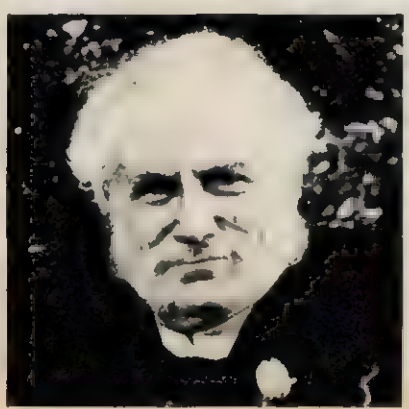

◀ «Niciodată nu i-ar fi trecut prin minte bătrînului Jolyon că ar fi necesar să pară şovăitor sau neîncrezător». În rolul bătrînului Jolyon: actorul Joseph O'Conor.

Despărtirea de FORSYTE

«Trăsăturile erau,
firește,
acelea ale unui Forsyte,
dar tînărul Jolyon
avea un aer interiorizat,
ca de savant sau de filozof».
Interpretul tînărului Jolyon:
actorul Kenneth More.

«Fleur! Frumos nume!...
Frumos copil!
Dar neastîmpărată...,
foarte neastîmpărată și voluntară.
Fleur își cunoștea bine
puterea asupra tatălui său».
În rolul Fleur:
Susan Hampshire,
în fotografia de față
cu cîinele Ting-A-Ling.

«Toate celelalte bunuri ale lui,
lucrurile pe care și le-a adunat,
argintăria,
tablourile,
casele, banii investiți
îi dădeau o tainică plăcere;
numai ea nu-i dădea nimic».
În rolul lui Soames:
actorul Eric Porter.

«Obrajii, deși palizi, aveau multă căldură, iar ochii ei mari și negri aveau o privire suavă. Bărbații însă îi priveau buzele care, cu același zîmbet melancolic, puneau întrebări, dădeau răspunsuri»... Interpreta Irenei: Nyree Dawn-Porter.

și este complet necercetat! Sub apele Oceanului Atlantic se înalță valul de munți ai Atlanticului central; protuberanțe submarine de peste 2 000 m se înlănțuie și în adîncul Oceanului Arctic, fluvii submarine curg sub forma unor curenți, la mare adîncime.

Exploratori subacvatici, lansați cu ajutorul batiscafelor, pătrund în apele oceanului planetar la adîncimi tot mai mari, descoperind imense resurse vegetale, animale și minerale a căror valoare este greu de prețuit. Cucerirea adîncurilor nu este mai puțin importantă decît saltul în cosmos. Numeroase probleme importante de geografie și geologie, climatologie, geofizică și geochimie nu pot fi elucidate fără o temeinică cunoaștere a fenomenelor ce au loc în imensul ocean planetar.

Iată dar cum această mare «casă a omenirii», bătrîna noastră planetă Terra, mai conține și azi pete albe, enigme a căror dezlegare constituie una dintre cele mai importante sarcini ale științei contemporane.

Pace pe fluviu, pace în savană..., dar o pace atît de fragilă!

Cu aceste fluiere alungite vracii dintr-o așezare de pe cursul superior al rîului Xingu alungă spiritele... Viața populațiilor din această zonă a Americii de Sud este foarte puțin cunoscută. Unele din ele n-au avut nici pînă în ziua de azi cel mai mic contact cu restul lumii

să vorbim deschis

Frida Boccara a meritat Premiul Euroviziunii. La fel și Lennie Kuhr. Poate și micuța Lulu. (Doar în voturile acordate cîntăreței spaniole Salomeea *mi s-a părut că disting* o anumită complezență din partea juriului internațional, un omagiu adresat țării-gazdă.) Din nou mi-am dat seama cît dreptate au avut colegii mei, telecronicarii și criticii muzicali prezenți la Brașov la începutul lunii martie, care au apreciat-o pe Frida Boccara drept cea mai bună dintre participanții la concursul «Cerbul de aur».

Cum se explică însă deosebirea între aprecierea criticilor români — confirmați de juriul Euroviziunii — și cea a juriului internațional de la Brașov? Și cum se explică, mai ales, succesul nesperat al Luminiței Dobrescu, pe care toată lumea, începînd — după cum ne-ab relatat reporterii — cu ea însăși, l-a considerat «surprinzător»? Am primit, după Festivalul «Cerbul de aur», multe scrisori cuprinzînd întrebări de acest gen și, mai cu seamă, un repros repetat pe care îl transcriu în formularea telespectatoarei Lorelei Croitoru din Iași: «*După ediția întîi a festivalului, un an întreg s-a discutat despre «cerbii călători», s-au analizat cauzele și s-au sintetizat concluziile. Anul acesta, în sfîrșit, cerbul cel mai de preț a rămas la noi. Dar, brusc, a coborît cea mai deplină liniște peste tot. Și în presă, și la radio, și la televiziune... De ce nu ne bucurăm de victoria Luminiței? De ce așa de puține aplauze? Sau de ce nu-i spunem cu voce tare: «muncește, fetițo, că mai ai multe de învățat», dacă aceasta ne e opinia? De ce se discută de zece ori mai mult despre «în afara concursului» decît despre concurs în sine?*»

«*De ce anul acesta se cam tace?*» — întreabă și Mircea Gheorghiu din Brașov. Într-adevăr, de ce? Cert este că verdictul juriului a descumpănit o bună parte a publicului, cu telecronicari cu tot. Un succes românesc — de la arta interpretativă la fotbal — bucură de obicei pe toată lumea. De ce, atunci, *un membru român al juriului*, George Sbârcea, s-a simțit obligat să noteze după aceea într-un ziar că «publicul a încercat să înțeleagă» orientarea juriului? Deschid această discuție cu convingerea că Luminița Dobrescu va încerca la rîndul ei să înțeleagă reacția prea puțin entuziastă a publicului românesc în general, nu ca exprimînd o eventuală lipsă de simpatie față de ea însăși, ci ca o dovadă a dorinței de corectitudine absolută, de «fair play».

Într-o amplă și inteligent concepută scrisoare, cititorul Iulian Căruneanu, din Crihala-Turnu Severin, după ce își exprimă pe patru pagini predilecția pentru Luminița Dobrescu, pe care o apreciază *în mod deosebit*, continuă astfel: «*Dar euforia succesului n-am văzut-o la publicul din sala teatrului brașovean, n-am văzut-o la cei care erau împreună cu mine în fața televizorului, n-am simțit-o nici eu. O mare nedumerire planează asupra acestui succes care ar trebui să ne bucure dar care se pare că n-a fost totuși meritat. A fost oare juriul obiectiv sau a fost exagerat de amabil cu noi, ca țară organizatoare? A fost Luminița Dobrescu cea mai bună din cei 28 de concurenți? Nu sînt de loc convins, cu toată simpatia mea pentru Luminița Dobrescu*».

Unii cititori încearcă să facă anumite comparații: «*Și Jacques Hustin, și Luminița Dobrescu au primit cîte un cerb de aur* — scrie de pildă Mircea Gheorghiu. *Dar oare singura diferență între ei este diferența de stil? Vrem ca fiecare ediție a festivalului să atragă pe cei mai buni concurenți și vedete... Înțeleg că nu toți concurenții pleacă de la festival cu premii sau mențiuni; cu ceva însă este obligatoriu să plece: cu conștiința că s-a realizat deplino obiectivitate a juriului, că scara valorilor a fost strict respectată. Noi, telespectatorii, trebuie să rămînem cu aceleași convingeri, chiar în ciuda simpatiilor pentru un anumit concurent*».

Altă corespondentă, Elena Popa, din comuna Butea, județul Iași, după ce compară — cu concluzii similare — pe primii laureați de la cele două ediții, menționează că Margareta Pîslaru nu a luat anul trecut decît o mențiune, deși se prezenta încă de atunci la un nivel artistic superior celui atins acum de Luminița Dobrescu.

Ce se poate răspunde tuturor acestor scrisori și celorlalte — similare — sosite însă nu pe adresa semnatarei acestei rubrici, ci pe aceea a redacției? Nu mă consider în măsură să contest nici competența, nici buna-credință a *juriului de la Brașov*. Ceea ce însă știu cu siguranță este că publicul românesc a privit concursul de la Brașov ca pe o competiție serioasă, îndîrjită, în care «cel mai bun învinge». Și dacă din acest punct de vedere rezultatul final a dezamăgit, e mai bine s-o spunem deschis.

Felicia ANTIP

economice

de Ilie ZAHARIA

„ritmul creșterii economice"

Comparînd literatura economică românească de acum vreo zece ani cu cea de astăzi, oricine își poate da seama de considerabilul progres făcut de știința noastră economică în acești ani. Îmi amintesc cu cită timiditate am editat în 1958 la Institutul de documentare tehnică două volume, două «caiete» de *econometrie* într-un tiraj de două sute de exemplare, «de uz intern», și foamea cu care le-au primit economiștii. Astăzi matematica a devenit nu numai un instrument curent de cercetare economică ci — exprimîndu-mă puțin hiperbolic — un limbaj.

Cartea lui Emilian Dobrescu: *Ritmul creșterii economice* este opera unui economist cult, deschis ideilor noi, care consideră, ca om de știință marxist, că știința este studiu atent, constit. al fenomenelor în evoluția și interdependența lor, sesizarea mecanismului intim al proceselor esențiale care au loc în economie. Ca *în oricare știință* metodele de investigare sînt *variate*. Și fiecare metodă bună aduce contribuția sa la cunoaștere. Emilian Dobrescu are meritul — și nu singurul merit — de a fi utilizat critic, dar totodată fără prejudecăți, diferite metode de analiză matematico-științifice ale unor cercetători din România și din alte țări și continente, pentru a caracteriza structura și stadiul atins de economia țării noastre precum și pentru a-i descifra tendințele de dezvoltare.

Metoda este un mijloc; scopul cercetătorului este *cunoașterea*. Pe baza ei organul politic al societății poate lua decizîile corespunzătoare optime. Alegînd ca temă de studiu ritmul creșterii economice Emilian Dobrescu s-a plasat într-un punct de convergență al unor multiple procese. Pentru a determina ritmul de dezvoltare trebuie cunoscute acțiunile concomitente ale progresului tehnic — respectiv al productivității muncii, amploarea fondurilor de acumulare, relația dintre acestea și fondurile de consum, eficiența investițiilor productive și multe, foarte multe alte elemente. În fond în ritmul economic se concentrează întreaga problematică a reproducției lărgite în conexiunea componentelor sale.

Emilian Dobrescu tratează amplu și cu mijloace moderne nu numai efectele simple care apar în urma relațiilor de interdependență dintre mai multe elemente. În studierea conexiunilor el analizează și *efectul propagat*, căruia îi dă o amplă fundamentare teoretică. Acțiunile succesive — undele economice — ivite după modificările dintr-un anumit sector duc nu numai la schimbări în celelalte dar, potrivit conexiunii inverse, se răsfring asupra sectorului inițial.

Dacă reacția în lanț determinată de fisiunea atomului poate fi controlată și dirijată, cu atît mai mult trebuie să fie evaluată influența îndepărtată (efectul propagat) al modificărilor dintr-un sector determinat sau dintr-o anumită fază a reproducției. Și nu numai evaluată, calculată, ci stabilită totodată cea mai potrivită cale pentru sporirea eficienței acestei influențe.

Emilian Dobrescu aduce în acest domeniu de analiză o idee care se poate dovedi extrem de valoroasă în consecințele ei practice: «Din existența efectului propagat rezultă că oricare modificare, mai exact aproape oricare modificare intervenită în economia națională are consecințe ulterioare, de a căror apariție trebuie să se țină seama. Mai prețios este raționamentul invers: *pentru a obține anumite schimbări în economie* nu este întotdeauna necesar să se acționează asupra cauzelor imediate ce le-ar genera, ci *este suficient, de multe ori mai recomandabil, să se acționeze asupra factorilor aparent îndepărtați*, dar a căror variație atrage după sine, în ultimă instanță, și efectele dorite» (pag. 30, subliniat de mine).

Autorul cărții «Ritmul creșterii economice» nu tratează numai din unghiuri noi și nu ridică numai probleme *teoretice*, dar aplică teoria la *analiza concretă a fenomenului economic*, demonstrează practic cum trebuie aplicate metodele moderne de analiză în domeniul său de cercetare.

O carte de știință are valoare prin aportul de idei, prin starea de efervescență intelectuală în care te aduce. Privită din acest punct de vedere — singurul, cred, valabil — cartea lui Emilian Dobrescu este valoroasă.

◀ **Arhiva este... inaccesibilă doar pentru piasa cu carne atîrnată la intrare. Nu vă luați deci după afiș...**

de profesie funcționar?

(Urmare din pag. 6)

și documentelor, cum le-ar putea selecta și reține așa și atît cît este necesar? Neînțelegerea dezideratului specializării face din funcționarul nepregătit nu numai un post costisitor; el lezează în mod flagrant prestigiul și autoritatea serviciului public în care este integrat...»

Discuții pe aceeași temă am purtat și cu tovarășul Anton Andronic, secretar general în Ministerul Muncii. «Da, a recunoscut dînsul, în administrația de stat mai există încă destui lucrători care nu sînt înarmați nici cu pregătirea teoretică, nici cu cea practică în stare să-i facă autentic utili. Astfel de funcționari, dacă e să găsim un sinonim, sînt ceea ce se cheamă în termeni curenți muncitori necalificați».

Dacă printre șirurile de autobuze și automobile (întrecîndu-se pentru ultimul tip) ar apărea așa, pe neașteptate, tramvaiul cu cai, un asemenea spectacol ar fi ținta hazului nebun al copiilor și zîmbetului neîncrezător al oamenilor mari. Dar dacă acum, în epoca automatizării, obținerea unei adeverințe de vechime durează cîteodată săptămîni întregi, oare asta nu este în cel mai înalt grad anacronism? De ce atîtea dificultăți, totuși? Încercați să despicați puțin firul în patru și veți găsi printre cauzele principale una care seamănă cu cazul relatat mai înainte: cum de se poate încredința o arhivă unei foste dactilografe cu studii elementare?

CUM IEȘIM DIN DILEMĂ?

După anume tărăgănări s-a înființat — mai bine-zis, s-a reînființat — secția de științe administrative la Facultatea de științe juridice din București. Foarte bine: administrația de stat va avea, în toate posturile care cer astfel de specialiști, cadre cu instrucție superioară. Dar oamenii au nevoie de la naștere pînă la moarte de tot felul de servicii pentru care apelează la cutare și cutare instituție. Or, după cum recunoșteau chiar interlocutorii noștri, sîntem în mare penurie de ceea ce se cheamă funcționar public modern. Ce-i de făcut? Tovarășul Petre Drăgoescu opinează: «Fără a nesocoti rolul experienței — valoroasă atunci cînd se grefează pe un fond de pregătire științifică — eu cred că ne aflăm într-un stadiu în care trebuie degrabă găsită forma de școlarizare adecvată pentru specializarea cadrelor cu pregătire medie generală, cărora le revine cea mai mare pondere în administrația de stat. Numai printr-o instrucție organizată poate deveni funcționarul acel element inteligent și lucid, în măsură a rezolva operativ, fără îngerințe, chestiunile curente ale sectorului în care activează...»

Tovarășul Gheorghe Găvruș, director în Comitetul pentru problemele administrației locale (CPAL), socotește și dînsul că este absolut necesară o formă de școlarizare pentru pregătirea lucrătorilor din serviciile publice (rezolvarea se așteaptă, în principal, de la Ministerul Învățămîntului). Prin preluarea selectivă a unei experiențe mai vechi, tovarășul Găvruș propune generalizarea, într-o formă sau alta, a foilor calificative, potrivit cărora un funcționar era, periodic, de la caz la caz: «Bun în funcțiune», «Bun a fi chemat în funcțiuni superioare» sau primea nota «insuficient». Și de ce nu? — spunea interlocutorul nostru. Ar trebui din nou împămîntenit obiceiul «certificatului de bună purtare» fără care, în trecut, un funcționar nu putea să lucreze, mai ales, în serviciile care vin în direct contact cu publicul. O simplă ridicare de ton — nici vorbă de invectîve la adresa unui solicitant — avea urmări de loc plăcute pentru funcționarul care nu știa să-și păstreze cumpătul. Firește, calificativele nu trebuie să se dea, sub nici un motiv, numai după impresiile... vizuale ale șefului...

Tovarășul Constantin Bădău, director general în Ministerul Muncii, este de părere că pentru sporirea sensibilă a competenței, omogenității și stabilității lucrătorilor din sectorul prevederilor sociale — care îi este mai familiar — fiecare post trebuie ocupat prin concurs, urmat ulterior de examene periodice pentru verificarea cunoștințelor. Și dînsul vede necesară o școală medie tehnică cu profil administrativ, unde să aibă acces absolvenți ai liceelor, specializarea strictă urmînd să se materializeze în funcție de instituția sau sectorul respectiv unde lucrează fiecare dintre funcționarii anume pregătiți pentru administrația de stat. «Bine, bine, dar cine să se ocupe de organizarea unei astfel de școli sau de cursurile despre care aminteați?» — am ținut noi să aflăm precizarea. Tovarășul director general și adjuncții săi n-au fost prea hotărîți asupra acestui punct. Ba că treaba ar ține de CPAL, ba de fiecare instituție în parte, ba, iarăși, de Ministerul Învățămîntului... Ne este foarte penibil să mărturisim că zile întregi ne-am străduit să aflăm calea prin care putem avea funcționari cu profil bine determinat. Și, după îndelungi și nenumărate discuții, am rămas la același stadiu. Cine are căderea și datoria de a rezolva această dilemă?

MAȘINA ELECTRONICĂ NU-ȘI PUNE SINGURĂ ÎNTREBĂRI

Este o mare mîngîiere să vezi în locul funcționarului care amintește de «mîncuțe» 85 de operatoare înșiruite la mașini speciale de ștanțat și imprimat peste 1 200 000 de mandate-tip pentru pensii. Este foarte promițător că la poștă nu ai de-a face pur și simplu cu slujbașul care-și ține creionul chimic după ureche, ci cu oficianți care au absolvit o școală specială P.T.T.R. În fine, întrevezi niște perspective pe măsura sfîrșitului de secol XX cînd afli că oameni de știință conduc o comisie guvernamentală pentru dotarea cu echipamente de calcul și automatizarea prelucrării datelor de birou. Fiindcă noțiunea «modern», chiar cînd este alăturată celei de «funcționar», nu poate fi imaginată fără prezența mașinii. Dar mecanizatele, oricît de perfecționate ar fi ele, chiar dacă răspund la întrebări, nu-și pot pune singure nici una. Or, întrebarea o formulează omul. Adică, dacă torni în coșniță pietricele, nu poți scoate făină de orez. Face ea minuni tehnica, dar nu fără inteligență umană...

La Ministerul Muncii ne-au defilat pe dinainte tot felul de dosare în care sînt închise importante proiecte cu privire la modernizarea «birocrației». O așteptăm, avem încredere în ea, cu condiția ca, mai înainte, categoria de lucrători din serviciile publice să nu mai amintească prin nimic de cei care-și rezumă existența la rutina de birouaș, ierarhizîndu-se în «subscribi, scribi și suprascribi».

Nu ne așteptăm, firește, la minuni de la o zi la alta, dar tagma funcționărească merită nu numai «preocupare», în general, ci decizii mai operative, mai palpabile.

*

Cine nu are nevoie, în viața cotidiană, de serviciile funcționarului? Toată lumea, chiar funcționarul însuși. (Un croitor nu se îmbracă?) Dacă este utilă, ba chiar indispensabilă, atunci nu putem să nu-i prețuim munca. Sincer, fără dram de ipocrizie, i-o stimăm. Dar ne-am săturat să riscăm nemulțumiri violente la ghișeul nr. 1 sau nr. 2. Avem nevoie în relațiile zilnice de funcționarul inteligent, receptiv, binevoitor. Format în școli speciale, admis prin concursuri, oricum, dar să-l avem. Funcționar modern — ca regulă generală.

Fiindcă altfel nu se poate! Nu este exclamația exasperată a reporterului, ci o cerință înaltă a vieții contemporane.

N.R. Ținem să precizăm că persoanele surprinse de obiectivul fotografic sau nominalizate în text nu au fost alese în mod special și nu constituie «cazuri». Departe de noi gîndul de a incrimina pe cineva anume. Adresele pe unde s-a oprit ancheta noastră ne-au slujit, exclusiv, la ilustrarea temei care a făcut obiectul rîndurilor de mai sus

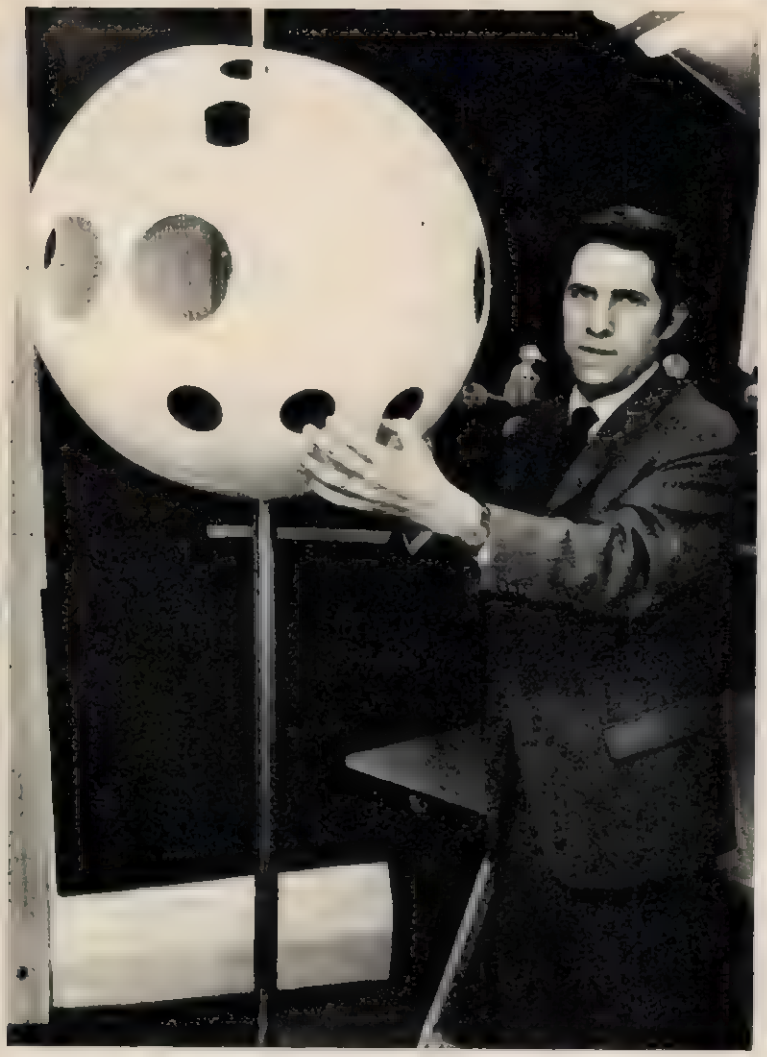

CASA VIITORULUI?

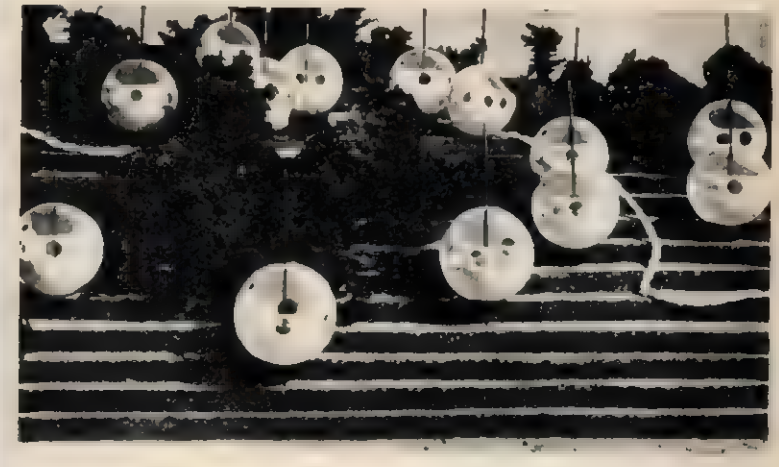

Un tînăr arhitect elveţian din Olten, Roland Hanselman, a definitivat de curînd un proiect îndrăzneţ: casa sferică! Ea va putea fi fabricată în serie, pe scară industrială.

«Sfera-locuinţă» se fixează pe un ax-fundaţie, care serveşte în acelaşi timp pentru aprovizionarea cu apă, cu electricitate sau pentru evacuarea reziduurilor menajere. În caz de nevoie, casa-sferă poate fi transportată cu elicopterul pentru a fi fixată pe alt ax-fundaţie, în altă localitate. Dacă locatarul o doreşte, sfera se poate roti în jurul propriului ax.

La primul etaj se află bucătăria, spălătoria, o cameră de serviciu, toaleta; la al doilea etaj, un hol-sufragerie cu tavanul-cupolă transparentă, bibliotecă-dormitor şi baie.

curier comercial

DENUMIRI VECHI — SORTIMENTE NOI

Au intrat în magazine — şi concomitent s-au livrat şi pentru export — 6 noi sortimente de conserve alimentare: carne de porc condimentată, carne de vită condimentată, gulaş, ghiveci de legume, sfeclă roşie şi gogoşari în oţet.

Noile conserve au fost bine primite de cumpărători, dat fiind faptul că, în ciuda denumirilor pe care le poartă — şi care repetă în cea mai mare parte pe cele ale unor produse mai vechi, de care în oarecare măsură consumatorii s-au cam... plictisit — este vorba realmente de nişte produse noi. Poate că ar fi necesar şi un plus de inventivitate în botezarea unor asemenea mărfuri!

VECHILE TRADIŢII CULINARE MOLDOVENEŞTI

O serie de hanuri şi restaurante cu specific local şi tradiţional din judeţul Suceava şi-au şi format «vad», devenind puncte de atracţie pentru turişti: «Casa bucovineană» din Suceava, «Salonul românesc» din Rădăuţi, restaurantele «Bucovina» din Gura Humorului şi «Macul roşu» din Vatra Dornei, crama de la complexul Putna ş.a. N-ar strica să se continue acţiunea de organizare a unor asemenea localuri: Fălticeniul, Cîmpulungul şi alte numeroase localităţi din judeţ au la rîndul lor de valorificat frumoase tradiţii culinare şi folclorice.

DIN FIRE ELASTOMERE

La recentele contractări de la Sinaia, industria de tricotaje a prezentat 18 modele noi de articole de corsetărie din fire elastomere. Aceasta după ce, în primul trimestru al anului, au fost livrate comerţului peste 50 000 de bucăţi din sortimentele contractate anterior. O ramură tînără a industriei noastre de tricotaje, care-şi anunţă largi posibilităţi de dezvoltare. Pe cînd însă şi alte ţesături din fire elastomere — îndeosebi costume de baie şi de sport?

DE CE NUMAI LA CONSTANŢA?

În sfîrşit se anunţă că un hotel dintr-un oraş al nostru a organizat o serie de servicii ce ni se par a fi firesti în orice hotel civilizat: la «Continental» din Constanţa pasagerii vor putea cere să li se asigure — pe lîngă servirea în cameră a micului dejun, a dejunului şi a cinei — şi spălatul şi călcatul lenjeriei, curăţitul îmbrăcămintei, reţinerea de mese la restaurant, la bar sau la cramă, procurarea de bilete la spectacole etc. Cum am face ca acest exemplu să devină cît mai molipsitor?

PLEDOARIE PENTRU MASA PLASTICĂ

Ne-am săturat de mult de lădiţele şi navetele din lemn, folosite încă în atîtea sectoare şi întreprinderi ale comerţului nostru alimentar. Oricît de bine ar fi îngrijite, tot se înnegresc, se desprind din încheieturi, scîrţîie, hîrlie cînd sînt trase pe duşumele, produc o impresie cît se poate de dezagreabilă. În schimb lădiţele din masă plastică sînt mult mai uşoare, mai rezistente, mai lesne de întreţinut şi — prin posibilitatea de a fi bine şi în mod repetat spălate — mult mai igienice. Aceasta ca să nu mai vorbim de aspectul estetic! Cel mai important element îl constituie însă, pentru economia noastră naţională, economisirea de material lemnos care se realizează prin renunţarea la producţia lădiţelor şi navetelor din lemn. Numai Fabrica de produse chimice din Orăştie, livrînd comerţului anul acesta circa 600 000 de lădiţe şi navete pentru legume, fructe, pîine şi sticle de tot felul, creează o economie de circa 4 000 mc masă lemnoasă.

Fotografi amateri,
veţi putea obţine imagini plăcute şi cu tonalităţi calde utilizînd hîrtia fotografică cu emulsie de clorobromură de argint

Avantajul hîrtiei ARFOTYP, comparativ cu hîrtia ARFOBROM, constă în posibilitatea utilizării ei atît pentru măriri cît şi pentru copieri în contact. Datorită sensibilităţii mai reduse, are o latitudine mai mare de expunere, deci o uşurinţă în prelucrare.

Instrucţiunile detaliate pentru prelucrarea hîrtiei fotografice ARFOTYP le găsiţi în fiecare plic.

arfotyp

produs al COMBINATULUI CHIMIC TÎRNĂVENI

glob-reportaj

Napoli '69

de Gianfranco BIANCHI
Fotografii de i BIANCHI

După Roma, Napoli este fără îndoială cel mai celebru oraș italian. Mii de pagini și de cîntece i-au fost închinate, fluvii de retorică s-au revărsat asupra lui în îndelungata sa existență. În secolul V î.e.n. grecii, ieșind victorioși dintr-un război împotriva etruscilor, au simțit nevoia să se mîndrească cu un oraș nou, pe măsura ambițiilor lor. Au hotărît să-l așeze în acel golf splendid, pe care aveau să-l cînte mai tîrziu pe toate notele poeți, scriitori și cîntăreți populari. I-au dat numele de Neapolis (orașul nou).

Peste orașul de la poalele Vezuviului au trecut de atunci, unul după altul, secolele. Cum arată Napoli în 1969? — iată ce ne propunem să vă prezentăm în paginile de față: orașul, problemele și oamenii lui, în acest reportaj al colaboratorului nostru, ziaristul italian Gianfranco Bianchi.

Aici se afla odinioară o minunată oază de verdeață. În zare, Vezuviul, vulcanul care în urmă cu două mii de ani a îngropat orașele romane Pompei și Ercolano.

O familie în supraaglomeratul cartier Piscinola, locuit în cea mai mare parte de proletariatul napolitan.

Orașul faimos în lumea întreagă pentru frumusețea sa justifică azi din ce în ce mai puțin clasicul dicton «Vedi Napoli, e poi mori». Totul, sau aproape totul la Napoli reflectă o vertiginoasă alternare de contradicții acute între lumea subproletariatului, lume pătrunsă de așteptare răbdătoare și resemnată a unei oarecare îmbunătățiri a condițiilor de viață, și cea a burgheziei napolitane, cu setea ei de a smulge cu orice preț putere și bogăție.

Napoli deține azi în Europa un record, acela al densității populației.

10 000 PE UN KMP

În cel puțin jumătate din cele 28 de sectoare, în care este împărțit, trăiesc 80 000 locuitori pe kilometrul pătrat. Calculată pe întreg teritoriul orașului, densitatea este de 10 000 pe kilometrul pătrat. În ce privește provincia Napoli (1 171 kmp), ea este locuită de trei milioane de oameni, adică peste două mii pe un kilometru pătrat. Ca să vă oferim un termen de comparație, amintim că în provincia Milano — care, după Napoli, are cea mai înaltă densitate din Italia — se înregistrează 960 de locuitori pe kmp

Forfota omenirii care umple casele din stuf, în cea mai mare parte insalubre, în parte prăbușite sau gata să se prăbușească (în 1965 s-au înregistrat 193 de prăbușiri și surpări de teren, în 1966 — 356, iar în 1967 — 400), amintește mai curînd de «casbah»-urile din unele orase arabe decît de «bidonville»-urile de la periferiile orașelor capitaliste

Între cei doi mari poli ai stratificării sociale a orașului subproletariatul de-o parte — format din familii de șomeri și de lucrători temporari, în total 69 la sută din populația activă — și burghezia care se ocupă în general cu speculații în domeniul edilitar și al comerțului, de alta, se află pătura funcționarilor și muncitorimea, al cărei nucleu principal este constituit de cei 40 000 de metalurgiști și cei 10 000 de muncitori din industria petrochimică.

În afară de liber-profesioniști (avocați, notari, medici etc.), cu birouri particulare care se înșiră pe străzile centrale, din pătura mijlocie mai fac parte salariați ai diferitelor organe ale administrației comunale, provinciale, de stat, ai nenumăratelor instituții publice care se ocupă sau ar trebui să se ocupe de problemele comunității. Această pătură mijlocie — oameni totdeauna îmbrăcați cu o anumită eleganță impusă în primul rînd de profesie și datorată și unui fel de demnitate de castă — este aceea care predomină și dă tonul pe străzile centrale ale orașului. În fiecare seară, în special vara — care la Napoli începe în aprilie și se termină în noiembrie — ei se plimbă în sus și în jos pe via Toledo, una dintre străzile cele mai elegante ale orașului — special închisă timp de cîteva ore traficului — singuri, cu soția și copiii sau cu grupuri de prieteni, pentru a se arăta «în lume», a observa, a flecări, a discuta.

«MESERIA DE A TRĂI»

Dincolo de chipurile liniștite ale celor care știu că pot conta pe un salariu în fiecare lună, se află o altă lume, de fapt lumea marii majorități a populației Napoliului. Muncitorii nu au întotdeauna certitudinea zilei de mîine. Închiderea unor fabrici îi poate lăsa oricînd pe drumuri. Consecința este un exod continuu către nordul Italiei — spre Torino și, mai ales, Milano — sau către Europa centrală, precum și rapida transformare a unor muncitori calificați în chelneri, vînzători ambulanți, muzicanți. Napolitanii sînt cunoscuți în Italia pentru capacitatea lor de a inventa «meseria de a trăi».

În ciuda faptului că orașul nu atrage imigranți și că mii de napolitani îl părăsesc în fiecare an în căutare de lucru,

(Continuare în pag. 25)

O «uliță», ca un tub între șirurile de case. Soarele reușește cu greu să pătrundă în această pădure de ciment.

Napoli '69

Primăvară napolitană, pe fundalul golfului cîntat de poeți.

Maschio Angioino, ridicat în cea de-a doua jumătate a secolului al XIV-lea, reședință a primilor regi napolitani, azi muzeu și sediu al Consiliului comunal.

Galeria Umberto I, în fața Teatrului liric San Carlo, loc de întîlnire al burgheziei napolitane.

Via Caracciolo, arteră paralelă cu litoralul.

numărul locuitorilor crește încet dar constant, exclusiv pe seama procentului ridicat al natalității. Într-adevăr, în special în cartierele sărace, lucrul care frapează cel mai mult este zgomotoasa prezență a zeci, sute și mii de copii. Aproape toți au ochi foarte vii și negri, în care se citește o inteligență înnăscută, părul de culoare închisă, nepieptănat, haine adesea foarte uzate. Puzderia aceasta vociferează de dimineața și pînă seara în graiul acela muzical, lipsit de asperități, specific napolitan. Vara îi găsești în grupuri mari pe via Caracciolo, vecină cu litoralul. Se cufundă în apa murdară de ulei, petrol și de reziduuri provenite de la vapoare care încarcă și descarcă în portul vecin. Adesea îi vezi în grupuri de cîte doi-trei, încercînd «să cîștige ceva» din vînzarea suvenirurilor, de pildă. La Napoli «meseria de a trăi» se învață de timpuriu.

MIRAJUL «ALFA-SUD»

Ponderea relativ redusă a industriei și crizele frecvente prin care trec fabricile îi îndepărtează de oraș pe muncitorii calificați și pe tehnicieni și lărgesc aria «condiției neprofesionale» — cum obișnuiesc economiștii burghezi să-i definească pe șomerii nevoiți zi de zi să-și «inventeze o meserie».

Posibilitățile de renaștere economică a Napoliului sînt destul de incerte. «Napoli este în comă — scria săptămînalul «Settegiorni» — se stinge încet-încet, de ani de zile, în indiferența absolută a unei administrații care se agită numai în ajunul alegerilor».

Singura perspectivă ar fi, așa cum se preconizează, construirea la Napoli a «Alfa-Sud»-ului, uzină constructoare de automobile aparținînd firmei «Alfa-Romeo». Hotărîrea de a construi întreprinderea la Napoli a fost luată în urma unor complicate tratative cu puternicul FIAT din Torino, care — după ce a absorbit firma franceză Citroën pentru a deveni cel mai mare producător de automobile din Europa Occidentală — nu vedea desigur cu ochi buni apariția unei întreprinderi care i-ar amenința poziția pe piața mondială. De aceea zvonurile despre potențialul productiv al «Alfei-Sud», care continuă încă să apară ca un miraj, sînt dintre cele mai diferite și contradictorii.

INVAZIA CIMENTULUI

Faptul că protipendada napolitană, din care fac parte mulți afaceriști, folosește ca principal teren de activitate domeniul construcțiilor a dat lovitura de grație structurii urbanistice a orașului. Sub pretextul reasanării unor cartiere, oamenii au fost alungați spre periferie, în căsuțe mizere, făcute cu banii statului, de antreprenori care — pentru a cîștiga mai mult — furau în mod sistematic din cantitățile de ciment folosite: după cîteva luni, zidurile noilor construcții se desfăceau. Cartierele «reasanate» au fost literalmente acoperite cu enorme construcții «de lux», vîndute, în rate lunare și la prețuri exorbitante, burgheziei mijlocii.

Frumusețile orașului, ca de pildă celebra colină Posillipo care domină golful, au fost distruse sistematic de un asalt al cimentului — atît de masiv și de lipsit de orice criterii urbanistice, încît blocurile au invadat pînă și suprafețele rezervate străzilor, silindu-i pe locuitorii care vor să ajungă la casele lor să traverseze balcoane, să urce șiruri de trepte amenajate printre construcții. Interese legate de gigantice speculații au făcut să eșueze toate încercările de a da orașului un plan de sistematizare. Studiile de sistematizare, începute acum peste douăzeci și cinci de ani, continuă și azi, dar nu s-a ajuns pînă acum la nici o concluzie. Pînă și harta subsolului, în care erau indicate zonele care nu suportă construcții — subsolul orașului fiind format din slabe stratificări de tuf și străbătut în toate direcțiile de zeci și zeci de vechi galerii săpate încă din vremea romanilor — a dispărut în febra speculațiilor edilitare.

Repetatele prăbușiri provocate de tonele de ciment ridicate fără nici o măsură de prevedere pe un sol necorespunzător au generat alarme și proteste. Timp de optsprezece luni, o comisie a sondat terenuri, a coborît în galerii, a cercetat rețele de canalizare, concluzîndu-și investigația cu recomandarea de nu a se mai construi. Volumul care cuprinde raportul comisiei de cercetare a subsolului napolitan începe cu aceste cuvinte: «Orașul Napoli se scufundă sub greutatea a mii de tone ciment... Vegetația a fost distrusă... Cînd vii dinspre mare, orașul îți apare ca un țarc grotesc de ciment agățat pe un deal arid, din tuf».

Nu este de mirare că în această situație orașul nu mai atrage în aceeași măsură turiștii, fie ei italieni sau străini. De multe ori ei se opresc aci doar în timpul necesar pentru a se îmbarca pe vaporașele care fac curse spre Capri sau pentru a se îndrepta către Pompei și Ercolano, cele două orașe romane acoperite de lava Vezuviului și scoase azi în mare parte la lumină.

În alegerile din 1968 comuniștii au obținut 30% din voturi. Multe dintre ele au provenit tocmai de la acel subproletariat pe care avida burghezie napolitană reușește din ce în ce mai greu să «îl cumpere» cu un pachet de paste făinoase și o pereche de pantofi.

Stradă centrală dis-de-dimineață.
Acum zece ani
se înălțau aici
vechi clădiri,
deteriorate de timp.
Au fost demolate.

În locul lor,
pe aceleași străduțe
au apărut blocuri
de douăsprezece
și chiar mai multe etaje.

spectacol pe glob

● *În R.D.G. opera lui Shakespeare e prezentă pe scenele a două teatre. În timp ce Teatrul de stat din Erfurt a realizat un nou spectacol cu Troilus și Cresida în regia lui Dieter Wardetzky, la Teatrul Național din Weimar se joacă «Visul unei nopți de vară», un spectacol realizat de regizorul Fritz Bennewitz.*

● *Pe scena lui Royal Opera House s-a prezentat de curînd noul balet al lui Kenneth MacMillan, Olympiad, în interpretarea lui Royal Ballet Company. Imaginea noastră reprezintă o scenă de la una din ultimele repetiții.*

● *Pe scena Teatrului de stat din Seghedin s-a prezentat piesa dramaturgului Gyárfás Miklos, «Familia se joacă», o comedie în care joaca ocazionată de o zi de sărbătoare devine realitate, o realitate opusă traiului cotidian, care este în fond plin de situații false, artificiale.*

● *A șasea ediție a Festivalului internațional de artă contemporană de la Royan va fi axată pe două mari teme: dansul, din vechime și pînă azi, și muzica italiană. Milenara coregrafie a Indiei va fi ilustrată de Yamini Krishnamurti, o tînără și fascinantă dansatoare, revenindu-i lui Maurice Béjart cinstea de a prezenta dansul modern cu al său Balet al secolului XX.*

strada

de Pop SIMION

SCAUNUL

Frecventez «camera lorzilor», angajez convorbiri cu «seniorii», nu uit să trec pe la «clubul ideilor»; sînt obișnuințe pe care industria de azi mi le implantează în gestul-reflex. Denumirile sînt de argou, expresii mucalite, folclorice, aplicate acelor ingineri care fac, la nivel uzinal, muncă de cercetare; lucru firesc în condițiile cînd ideea și materializarea ei se află sub același acoperiș.

Mă întreține cu doi dintre «lorzii» uzinei-gigant care produce autocamioanele brașovene (inginerii Adam, un «poet» al speculațiilor cercetării, și Carp, un cercetător speculativ, declarat iubitor de poezie); îi întreb:

— Ce-i nou la voi?

— Gîndim. Cogităm.

— Tema?

— Scaunul.

— Poftim?

Da, auzisem bine; e vorba de scaunul șoferului de pe autocamioanele care se produc acum. Un șezut mai bine conceput, mai exact adaptat funcțiunilor: poziția, structura lui, felul materiei din care e croit, concură spre o serie întreagă de scopuri (ignorate de multe ori) cum ar fi eliminarea oboselii, evitarea adormirii la volan, facilitarea manevrelor de șofaj, protecție la accidente. Cu această spusă am și ajuns la acel cuvînt combinat, derivînd din grecești *ergos* și *nomos* (știința lucrurilor); ergonomia este însă o știință mai precisă decît lasă să se întrevadă rădăcina cuvîntului. Se referă la un vast cîmp de preocupări de ordin științific și ingineresc privind studiul muncii în general și al ipostazelor de lucru, al microclimatelor, în special. Chestiunea nu e atît nouă pe cît abordabilă într-un fel nou. Nu-i vorba numai de o stabilizare a tehnologiilor (preocupare curentă), ci de optimizări ale *metodei de a lucra*. E o știință de sinteză care ne propune să facem *inginerie umană*, dacă o atare formulare poate fi acceptată. Mașinismul a instaurat, volens-nolens, primatul mașinii; ergonomia tinde să schimbe acest raport antiuman, proclamînd principiul *adaptării mașinii la om*, la biologia lui, la psihologia creatorului de bunuri, la (de ce nu?) nevoile lui estetice. Să luăm o hală, celula făgurelui industrial. Economia de mișcări, de poziții inconfortabile, de aplecări repetate pot (după opinia ergonomiștilor) schimba mult «fața» acestei celule de industrie, condiția celor ce o locuiesc. Cum? Reducînd la minimum oboseala fizică și nervoasă, realizînd rezerve de forță, creînd un climat ambiant plăcut, cu sporită bunădispoziție a lucrătorului. Studiul culorilor funcționale și al acusticii halelor poate duce la soluții care să echilibreze, să ajute actul de muncă sub aspect auditiv și acustic. E apoi interesant lucrul asupra descompunerii gestului de muncă, spre a-l corecta, a-l face economicos, eficient, reeducînd mîna care a fost, secole de-a rîndul, menghină și cheie (ea trebuie să devină un distribuitor, un interpret de inteligență umană). La «Steagul roșu» s-au înființat trei posturi-pilot care ilustrează majoritatea principiilor descrise aci; sînt în elaborare și analiză critică încă vreo zece. Domeniul e atrăgător teoretic, însă decisivă e practica. Procedeele nu se vor aplica și extinde spontan, lupta va fi de durată; obișnuințele s-au dovedit a fi dintotdeauna extrem de încăpățînate, nu părăsesc scena ușor.

— E o luptă căreia nu-i putem face față singuri, afirmă de astă dată doi «seniori» de la cealaltă uzină-gigant, «Tractorul» (e vorba de un «microbist» al ergonomiei, inginerul Barzackovschi, și bătăioasa Augusta Moldovan, o ingineră care conduce cabinetul tehnic).

Aflu că industria trebuie să apeleze în chip necesar la o serie de alți aliați, cum sînt biometria (biologia în mișcare), fiziologia, psihologia, sociologia. Deocamdată preocupările de natură ergonomică de la uzina de tractoare își propun organizarea locului de muncă prin depistarea zonelor de oboseală accentuată, efort fizic anormal, locuri viciate ș.a.m.d. Pionieratul e lipsit însă de aportul unor psihologi de calitate și al unor sociologi versați. E motivul pentru care lupta se duce pe «felii» și cu forțe proprii. Te convingi făcînd o «excursie» în microclimatul noilor secții — motor, tractor greu, montaj general, noua sculărie. Aici se luptă cu zgomotul, adaptînd pereți absorbanți; se luptă cu aerul viciat, instalînd ventilație; se luptă cu lumina și culorile funcționale, excluzînd griurile mohorîte și preferînd pastelurile care odihnesc și destind (vernilul la mașini, albastrul «rece» în zonele «calde», galbenul — culoarea sirenă! — la mijloacele de ridicat); se luptă cu căldura din interior și (vara) din exterior aplicînd geamuri absorbante de ultrascurte, pe bază de cobalt, pentru stabilizare termică etc.

Bine ar fi să depășim amatorismul, improvizația și acțiunea pe cont propriu în materie de ergonomie; Ministerul Muncii e dator, credem, să stăruie în a coordona pe ansamblu preocupările, facilitînd schimbul de experiență acumulată, difuzînd informații, ocazionînd consultări, colocvii, conferințe, congrese. Ergonomia nu-i «poezie» industrială, e un univers polifonic la care concură științele, artele, cu scopul de a ocroti celula umană, de a-i mări potențialul de acțiune în spațiul și timpul material.

Deci, scaunul, peretele, scula, lumina, culorile, scoica urechii, aerul, clipa, ochiul de pasăre, gestul descompus, distanțele, celula vitală, nervii, gîndul limpede, echilibrul armonic. E un teritoriu în care sînt chemate să cogiteze, să concure (nu numai «lorzii»!) toate profesiile.

stop-cadru

de Romulus RUSAN

RUBICONUL

«Surorile gemene britanice Barbara Morgan și Gillian Crosby împart fiecare, de doi ani de zile, durerile celeilalte. După cum apreciază medicii, este vorba de așa-numitele simptome de simpatie. Deunăzi, Barbara, studentă la Manchester, a simțit durerile nașterii..., dar cea care a născut era sora sa. Mai mult, vara trecută, constatînd că prezintă simptome»... etc., etc.

Cînd ziarele publicau, în urmă cu două săptămîni (și nu era la întîi aprilie!) această ciudată comunicare, nici un cititor nu cred să fi fost prea șocat de stîngăcia evidentă a frazei. Un raport perfect de întrajutorare se stabilește totdeauna între viață și limbă, calitățile și servituțile uneia acoperă fără excepție servituțile și calitățile celeilalte. În cazul nostru, anormalitatea din viață o umbrise total pe cea din gramatică. Nefirescul faptului eclipsase cu desăvîrșire nefirescul limbii. Pentru că faptul a apărut tuturora extraordinar, neputința limbii a devenit pentru toți secundară. Nimeni nu cerea prea mult limbii, atît de priceputã în ale frazeologiei dar atît de necoaptă să exprime accidentele neașteptate ale realității. O îngăduință universală a căptușit automat auzurile cele mai subtile. Și nu era prima dată cînd se întîmpla așa ceva. Oameni sîntem!

*

Este însă timpul să ne punem întrebarea de ce «a împărți fiecare, de ani de zile, durerile celeilalte» poate părea un fapt atît de singular cînd e vorba de două ființe umane? De ce două surori se miră ele însele de acest fapt și se grăbesc să-l facă public? De ce clasica iubire «...de semen», de ce numeroase și frumoase vocabule devin neutre, se retrag undeva în spatele vieții și invită la luarea de la început a tuturor definițiilor ori de cîte ori viața, printr-o minune, izbutește să le dea dreptate?

«A împărți durerile celeilalte», deviză pe care cea mai elementară filozofie o repetă clipă de clipă la urechea celor trei miliarde de ființe, devine astfel, în cazul surorilor britanice, o tragică licență pe care vocabularele nu mai pot s-o exprime decît prin căzneli ambigue de limbă. De la truism la agramatism e numai un pas, dar, din păcate, Rubiconul acesta e adeseori străbătut doar de zarurile excepției.

UMOR

de V. CRĂIȚĂ-MÎNDRA

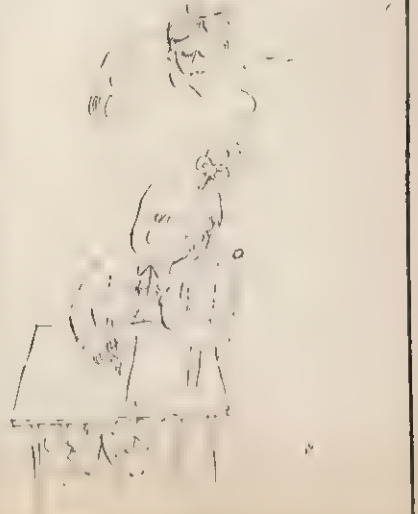

varietăți

UMOR

TELEPOANTE DE V. TIMOC

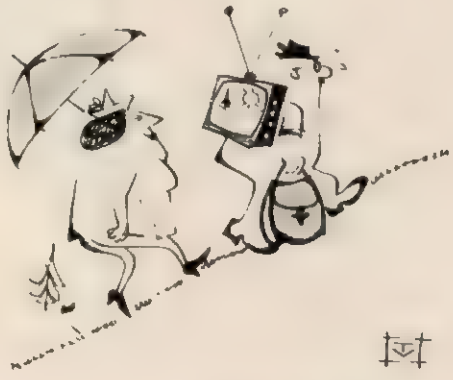

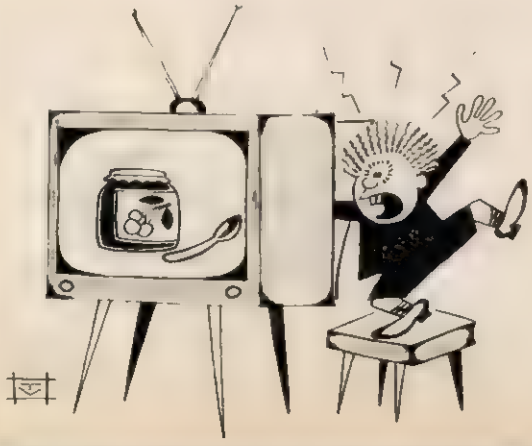

LA PESCUIT

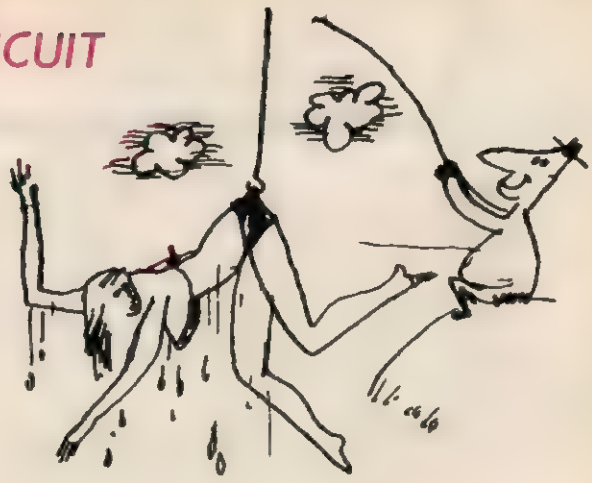

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2	I	O	■	R	I	■	O	B	L	E	T
3	■	■	■	■	T	I	R	■	T	A	■
4	A	■	■	L	■	L	I	N	■	L	U
5	N	■	S	A	L	A	■	■	M	I	C
6	■	■	■	■	N	C	R	■	■	■	A
7	■	■	■	■	S	■	S	A	L	A	■
8	■	I	■	I	■	T	■	U	S	A	■
9	■	R	E	■	C	R	A	■	■	■	U
10	L	A	■	C	R	I	■	■	O	R	A
11	■	C	A	N	A	T	■	R	■	■	I
12	■	■	■	■	■	■	■	A	■	■	■

ORIZONTAL: 1) Pui de pește — Cel pescăresc... e faimos. 2) Pești cu siluetă — Peștișor alb-argintiu. 3) În sepia! — Mică scrumbie de mare — Pește oceanic. 4) Pește fiert — ...și unul potolit — Leu! 5) Textilă — Răpitori de apă dulce — Peștele înghițit de peștele cel mare... 6) Secundar — Rudă cu nisetrul. 7) Pești marini cu formă lungă și ascuțită — Tunse! — Antreu. 8) Pescari fruntași — Geantă cu instrumente. 9) Unități de timp — Crustaceu — Cel de crap... e bun cu borș. 10) Cap de langustă! — Ridică greutăți — Dans popular. 11) Făcut salubru — Cît ai zice pește... 12) Mediu piscicol — Un pește de mare.

VERTICAL: 1) Peștișor argintiu de mare — Meșterește lutul. 2) Un pește din apele de la munte — ...și alții din familia crapului. 3) În depozit! — Se pregătesc... și cu pește — Aur. 4) Pești de mare — Calcan, de la cap și de la coadă! 5) Unguent — Șir de verigi — Pește de apă dulce. 6) Cui bont — Rudă cu păstrăvul. 7) Stîrnește rîsul — Alt crustaceu. 8) Plase de prins pește — Dedesubt — Soare pe Nil. 9) Consoană repetată — Plutește pe apă — Onomatopee. 10) Rîu din țara noastră — Pești de mare cu corpul turtit. 11) A înfăptui — Uscat. 12) Lupul bălții — Arma... unor pești de mare.

Ion PASCAL

Dezlegarea jocului «OAMENI» apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) VIRF — DARWIN. 2) INCASAT — ENI. 3) ADAM — FACLII. 4) TI — IF — CALM. 5) AVAL — OA — SOT. 6) I — IMENS — SI. 7) ADUSA — TAI — N. 8) BUSTURI — AGE. 9) RAI — RO — ASIR. 10) ALES — MUT — NE. 11) S — REMBRANDT.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

SAIGON — Într-o statistică publicată de serviciile americane de la Saigon se recunoaște că Frontul Național de Eliberare controlează în prezent peste jumătate din regiunea Deltei fluviului Mekong și peste o treime din populația acesteia.

MOSCOVA — Pasagerii «Aeroflot»-ului — care asigură în prezent legătura cu 47 țări — totalizează o treime din numărul călătorilor transportați de companiile aviatice ale întregii lumi. În cursul acestui an, numărul pasagerilor companiei sovietice va fi de peste 68 000 000.

SAN FRANCISCO — O statuie a sfîntului Francisc a fost turnată în oțelul provenit din topirea a 2 000 de arme și pistoale predate autorităților de locuitorii orașului după asasinarea lui Robert Kennedy. Pe piedestal, chipurile cîtorva mari personalități americane care au pierit în urma unor atentate: Lincoln, John Kennedy, Robert Kennedy, Martin Luther King.

PEKIN — Potrivit unor cifre statistice, în R.P. Chineză se editează 370 titluri de ziare, totalizînd un tiraj de 24 000 000 exemplare. Numeroase provincii, regiuni autonome și municipalități au organe de presă proprii.

LIMA — Pentru a demonstra că fostele imperii ale incașilor și aztecilor comunicau între ele pe ocean, exploratorul american Gene Savoy a pornit în ziua de 4 aprilie din portul peruvian Trujillo, îndreptîndu-se spre Mexic. El călătorește pe o plută din lemn de totora — palmier din care își construiau ambarcațiile incașii.

BONN — Bugetul R.F. a Germaniei pe 1969 totalizează, la capitolele venituri și cheltuieli, 83 346 000 000 mărci vest-germane, cu 2 689 000 000 mai mult decît anul trecut. Bugetul Bundeswehrului se ridică la 18 789 700 mărci vest-germane, cifră superioară cu 735 100 000 celei a precedentului exercițiu financiar.

BUDAPESTA — La televiziunea ungară, care a adoptat sistemul «Secam», a avut loc prima probă de transmisie a unei emisiuni în culori. După încheierea probelor de funcționare a instalațiilor, se va trece la transmisia unor emisiuni experimentale.

ABIDJAN — Peste 20 000 000 de africani trăiesc din cultivarea cafelei: 1 700 000 în Coasta de Fildeș, 1 200 000 în Uganda, 800 000 în Etiopia, 780 000 în Republica Malgașă, 700 000 în Tanzania, 450 000 în Kenya ș.a.m.d. În 15 dintre țările producătoare exportul cafelei furnizează între 30,4 și 87,5 la sută din totalul veniturilor valutare.

NEW YORK — Costul spitalizării a crescut anul trecut cu 12,4% — se menționează în revista «Hospitals», editată de Asociația americană a medicilor din spitale. O zi de internare într-un spital costă în medie 65 dolari.

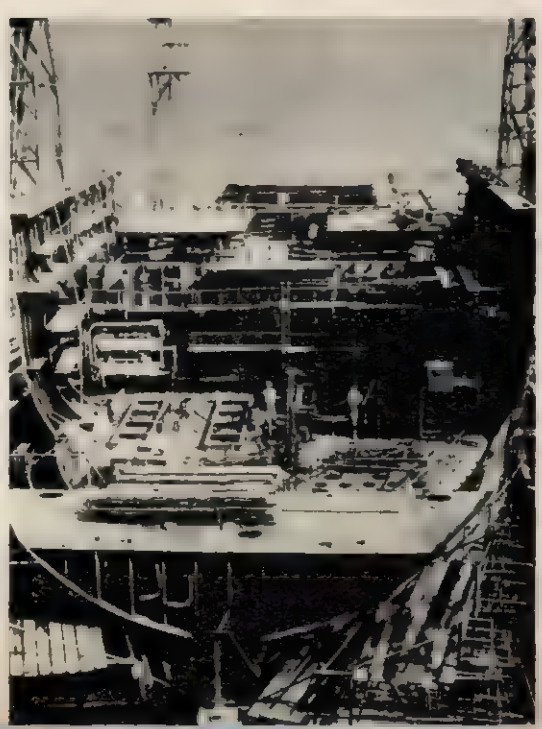

La șantierele navale Ishikawajima-Hartima din Tokyo se află în construcție primul vas japonez cu propulsie nucleară. Comandat de Agenția japoneză pentru producția de nave cu propulsie nucleară, vasul [illegible] are o lungime de 130 m, lățimea de 19 m, înălțimea de 13,2 m și un tonaj de 8 350 t.

CLIMAT FAVORABIL COOPERĂRII ECONOMICE EUROPENE

Ca în fiecare primăvară, la Geneva se reunește între 9 și 23 aprilie sesiunea Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa. Desfășurarea acestor sesiuni a atras întotdeauna atenția prin faptul că C.E.E., fiind singurul organism economic european care reunește state cu sisteme sociale diferite, a constituit forul unor rodnice schimburi de idei și al unor analize de ansamblu asupra problemelor dezvoltării, colaborării economice europene — premisă trainică a înfăptuirii securității pe ansamblul continentului nostru. Sesiunea de anul acesta (a XXIX-a) prezintă elemente suplimentare care solicită atenția opiniei publice atît prin condițiile în care se întrunește Comisia cît și prin ordinea de zi propusă. Acum, mai mult ca oricînd, se impun noi eforturi concrete pentru a îmbunătăți climatul european, pentru a dezvolta colaborarea pe toate planurile. Și unde dacă nu în Comisia Economică O.N.U. pentru Europa pot fi fructificate inițiativele valoroase pe tărîmul securității europene, deoarece lipsa unor asemenea inițiative are consecințe serioase asupra însăși colaborării economice. Recent, organizația franceză «Mișcarea pentru independența Europei» a arătat într-un comunicat că împărțirea Europei în blocuri antagoniste «are ca efect și o rămînere în urmă din punct de vedere tehnic și industrial a majorității țărilor din Europa occidentală». Or, tocmai înlăturarea tuturor obstacolelor din calea progresului tehnico-economic în Europa constituie una din preocupările centrale ale Comisiei. De altfel, din însăși redactarea ordinei de zi se observă preocuparea pentru cuprinderea mai profundă a unei sfere mai largi de probleme: 1) reorganizarea activității și planul pe termen lung al Comisiei; 2) situația economică a Europei; 3) activitatea de ansamblu a Comisiei etc. Evident, ca întotdeauna, țara noastră își va aduce o contribuție activă la aceste lucrări, contribuție care, în prezent ca și în trecut, își găsește cuvenita recunoaștere. «România — spunea președintele Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa — dovedește o remarcabilă atitudine constructivă în relațiile dintre statele membre, și aceasta constituie o contribuție neprețuită la crearea climatului favorabil lucrărilor și cooperării noastre».

Nicolae LUPU

Aglomerația la ghișeele de la aeroportul londonez ale companiei britanice de transport BOAC, provocată în mod paradoxal nu de intensa activitate a avioanelor respectivei companii, ci, dimpotrivă, de paralizarea totală a acesteia. Ca atare, biletele pasagerilor pentru cursele BOAC au trebuit să fie schimbate. Greva celor 1 100 piloți ai companiei, în sprijinul revendicărilor cu privire la majorarea salariilor, a provocat companiei pierderi zilnice cifrate la 500 000 lire sterline.

MOSCOVA

COORDONATE EDILITARE NOI

Corespondență specială de la N. CRISTOLOVEANU

De curînd, gospodarii orașului au decis reîmpărțirea lui în 29 de raioane. S-a avut în vedere faptul că din anul 1960, cînd numărul raioanelor fusese stabilit la 17, Moscova a înregistrat în toate sectoarele activității sale economice o linie continuu ascendentă, ceea ce a determinat necesitatea perfecționării conducerii treburilor orășenești. S-a ținut totodată seamă de dezvoltarea în continuare a orașului. Președintele Comitetului Executiv al Sovietului orășenesc Moscova, V. Promislov, preciza la o recentă întîlnire cu corespondenții de presă că, în acest an, investițiile capitale destinate construcției și reconstrucției orașului însumează aproape 1,5 miliarde ruble.

O vastă activitate are ca obiect continuarea construcției de locuințe. Din totalul

COMENTARIU

Anatomia N.A.T.O.

de Silviu BRUCAN

Aniversarea a 20 de ani de la semnarea tratatului prin care a fost creată organizația militar-politică cunoscută sub denumirea de N.A.T.O. a prilejuit în Occident numeroase declarații, cuvîntări, articole de presă, sesiuni și ceremonii jubiliare, culminînd cu sesiunea specială a Consiliului atlantic la Washington.

Scopul acestei zarve neobișnuite, însoțite de elogii care de care mai ditirambice, rezidă evident în crearea artificială a unei atmosfere de entuziasm și euforie în jurul unui pact militar care se dovedește pe cît de anacronic pe atît de dăunător relațiilor internaționale actuale. Au fost reafirmate principiile nobile care ghidează N.A.T.O., ca nu cumva să se creadă că Vietnamul, Anguilla și alte asemenea «acțiuni» înseamnă părăsirea lor; s-au făcut eforturi de a se demonstra că primejdia invocată la înființarea sa continuă să existe și s-a repetat o dată mai mult descrierea familiară care a însoțit fiecare pact militar în istorie, că este «defensiv» și nu amenință pe nimeni.

Într-adevăr, și în acest domeniu trebuie să facem constatarea nu prea reconfortantă că nu este nimic nou sub soare. Pacte militare au existat de fapt în toate epocile anterioare, iar istoricii știu bine că ele aveau de regulă două funcții majore: una, mărturisită, *îndreptată cu ascuțișul spre exteriorul pactului și alta,* nemărturisită, *dar nu mai puțin importantă, îndreptată cu ascuțișul spre interiorul pactului. Prima consacră o alianță militară împotriva amenințării reprezentate de o mare putere sau de o coaliție de puteri; a doua consacră un sistem de relații dinăuntrul pactului, aflîndu-se în ce privește raportul de forțe interstatale, cît și în ce privește structurile economico-sociale sau politice din țările participante. S-ar putea spune că între cele două puncte există un fel de autoreglare cibernetică: cînd primejdia unei agresiuni apare iminentă, funcția exterioară devine dominantă, în timp ce funcția interioară trece pe un plan secundar; cînd se ivesc divergențe sau conflicte de interese între parteneri, devine dominantă funcția interioară a pactului, iar cea exterioară trece pe un plan secundar. În această postură, pactul este folosit pentru a se pune ordine în interiorul său, iar primejdia exterioară apare doar ca pretext.*

N.A.T.O. este, din acest punct de vedere, un model de pact militar contemporan. Creat acum 20 de ani cu scopul, mărturisit, de a apăra puterile occidentale împotriva amenințării unei agresiuni care nu s-a produs, Pactul nord-atlantic a consacrat de fapt hegemonia Statelor Unite în lumea occidentală și structurile capitaliste din țările participante, funcționînd ca o stavilă împotriva creșterii mișcării progresiste și revoluționare din aceste țări. La începutul acestui deceniu, cînd partenerii vest-europeni, în special Franța, au început să se elibereze de sub tutela americană, modul în care Washingtonul s-a cramponat de structura militară N.A.T.O. a evidențiat faptul că integrarea militară reprezintă principalul instrument de subordonare a partenerilor vest-europeni față de scopurile politicii și strategiei americane. Și acum, cînd Canada a anunțat decizia de a-și reduce efectivele trupelor sale în Europa, alarma stîrnită la Washington nu este explicată, desigur, de scăderea eficacității militare a N.A.T.O., ci de perspectiva reducerii dependenței politice a Canadei față de S.U.A. James Reston o mărturisește în limbajul eliptic sub care se ascund de obicei aceste obiective nemărturisite: «Forțele aeriene și terestre ale Canadei în Europa nu sînt realmente importante. Dar sprijinul moral și politic al Canadei este vital». Evident, este vorba de sprijinul dat Washingtonului și întregii plăsmuiri de rațiuni morale și politice care însoțește un pact militar ca expunere de motive.

Pactomania atlantică a corespuns unei perioade cînd virulența ideologică permitea mistificarea opiniei publice cu privire la caracterul pactelor militare și camuflarea funcțiilor lor nemărturisite. În prezent însă, cînd N.A.T.O. apare ca un organism în contradicție cu întreaga dezvoltare a relațiilor internaționale, cei interesați în menținerea lui trebuie să recurgă la întreținerea artificială a încordării internaționale și la tot ceea ce poate servi acestui scop: intensificarea înarmărilor, ridicarea barierelor între state, manevre militare etc. N.A.T.O. este astfel nu numai un anacronism, ci și un obstacol în calea dezarmării, a rezolvării litigiilor internaționale și a normalizării relațiilor dintre state. Un obstacol cu atît mai supărător și nociv cu cît are ca principal teren de manifestare continentul european. Iar experiența ultimilor ani demonstrează cu prisosință că drumul îmbunătățirii climatului politic și al rezolvării problemelor în Europa îl constituie nu divizarea în blocuri opuse, ci colaborarea și contactele neîngrădite dintre toate țările europene. Tocmai de aceea una din măsurile radicale pentru înfăptuirea securității europene este lichidarea N.A.T.O. și, concomitent, a Tratatului de la Varșovia — măsură reafirmată în Apelul de la Budapesta al țărilor socialiste participante la Tratatul de la Varșovia.

de 120 000, cît urmează a fi realizate în anul curent, 85 la sută vor fi situate în blocuri cu peste nouă niveluri.

Un loc important în planurile edilitare din acest an îl ocupă reconstrucția magistralei Dimitrov, care va deveni o arteră principală modernă, cu trei căi de circulație auto în fiecare sens, străjuită de clădiri elegante cu multe etaje. Urmează să fie trasat și realizat și un alt bulevard modern — Prospectul Kirovsk — ce va lega două puncte principale ale Moscovei, piețele Komsomolsk și Dzerjinski.

În acest an vor fi construite sau reconstruite drumuri cu o suprafață totală de un milion mp, se vor realiza un nou pod peste rîul Moscova, 13 treceri subterane și trei viaducte. Rețelei existente i se vor adăuga în acest an 45 km linii de troleibuz și 12 km linii de tramvai. Parcul de autovehicule pentru transportul orășenesc va fi suplimentat cu 3 200 taxiuri, 900 autobuze și 230 troleibuze. Metroul își va extinde traseul cu încă 10 km.

Întreprinderile de construcții din Moscova urmează să dea în folosință, tot în acest an, 34 școli, 7 spitale, 25 policlinici, 20 magazine, 186 unități de alimentație publică, 3 hoteluri, 8 săli de cinematograf etc. Pentru iubitorii sportului, specialiștii proiectează un stadion acoperit cu o capacitate de 40 000-45 000 de locuri.

Așadar, planuri ample, prefigurînd o intensă activitate edilitară.

NEW DELHI

AJUTOR REAL = EFICIENȚĂ

Corespondență specială de la Nestor ROURA

După Lagos (Nigeria) — în 1954, Santiago (Chile) — în 1965, capitala Indiei — New Delhi — a găzduit recent cea de-a treia sesiune a Conferinței asupra contribuției științei și tehnicii la dezvoltarea Africii, Americii Latine și Asiei, organizată de UNESCO în colaborare cu Comisia Economică O.N.U. pentru Asia și Extremul Orient. Au răspuns invitației d-nei Indira Gandhi — prezentă la deschiderea lucrărilor — reprezentanți a douăzeci și cinci de țări în curs de dezvoltare, precum și dintr-o serie de țări dezvoltate.

Dezbaterile sesiunii — desfășurate în cadrul a trei comisii — au fost consacrate premiselor care să ducă la aplicarea științei și tehnicii în scopul dezvoltării și îmbunătățirea învățămîntului științific în Asia, raporturilor dintre dezvoltarea științifică și planificarea economiei naționale. S-a recomandat guvernelor interesate să consacre pînă în 1980 cel puțin 1% din produsul național brut pentru cercetare și dezvoltare, să preconizeze măsuri concrete în domeniul transferului de cunoștințe tehnice, să stimuleze și să înlesnească cooperarea interstatală pe acest tărîm. Dintre obiectivele prioritare semnalate vom cita popularizarea științei în rîndul populațiilor rurale prin intermediul mijloacelor de informare moderne, recrutarea de cadre pentru dezvoltarea învățămîntului agricol, întărirea colaborării interuniversitare și înființarea unor institute de studii superioare, aplicarea unei politici naționale în domeniile educației, cercetării, dezvoltării tehnice și industriale, în strînsă legătură cu economia țării etc. Relevîndu-se faptul că pătrunderea științei și tehnicii în țările în curs de dezvoltare este de importanță capitală pentru acestea, s-a subliniat totodată, în cadrul discuțiilor, că ajutorul în materie științifică sau tehnică acordat țărilor în curs de dezvoltare nu trebuie să se reducă la un simplu transfer de cunoștințe, însoțit de furnizarea unui echipament material complet. În astfel de cazuri experiența arată că efectele ajutorului nu sînt nici durabile, nici profunde. «Știința și tehnologia, factori esențiali ai progresului societăților moderne — așa cum arăta dl. Maheu, directorul general al UNESCO — trebuie să înceteze de a mai fi *o magie importată* pentru țările slab dezvoltate. Ele trebuie să se înrădăcineze în realitatea social-culturală, ca să poată crește și înflori din resurse proprii...»

În țările cu structură în mare parte rurală, aceasta implică necesitatea îndreptării atenției nu numai spre păturile «superioare» ale societății ci, mai ales, spre masele țărănești, spre îmbunătățirea condiției lor economice.

O dovadă în plus a stringentei actualități a problemei o constituie și cea de-a II-a sesiune a Comitetului consultativ ONU pentru aplicarea științei și tehnicii în scopul dezvoltării, ale cărei lucrări s-au desfășurat de-a lungul săptămînii trecute la New York și în cadrul căreia s-au luat în dezbatere aspecte ca folosirea calculatoarelor electronice în țările în curs de dezvoltare, efectele tehnologiei asupra mediului uman etc.

NIARCHOS: K. O

O nouă rundă în lupta ce se dă de mulți ani între oamenii cei mai bogați ai Greciei: armatorii Aristotelis Onassis și Stavros Niarchos. Interesele care se ciocnesc sînt mari, sumele aflate în joc — imense. Rivalitatea dintre Onassis și Niarchos este binecunoscută nu numai în Grecia ci și în lumea marii finanțe internaționale. Totul a pornit de la o afacere de familie. Onassis și Niarchos s-au căsătorit cu două surori aparținînd și ele unei bogate familii de armatori. Dar se pare că Niarchos ar fi preferat să se căsătorească cu aceea dintre surori care a devenit prima «doamna Onassis»... De atunci datează și rivalitatea lor. Cînd Niarchos și-a cumpărat iahtul «Creola» (700 tone), Onassis, dorind să-l întrecă, cumpără iahtul «Cristina» (1 600 tone). Niarchos investește 8 milioane dolari într-un șantier naval; Onassis investește 30 milioane dolari în compania de aviație «Olympic Airways». Iar în ziua cînd fiica lui Onassis l-a întrebat pe acesta de ce nu-și cumpără o insulă ca și unchiul Stavros, insula Scorpionilor a devenit proprietatea lui Onassis.

Dar acum, în faza ascuțită a acestei rivalități nu mai este vorba de iahtul sau insulele particulare, ci de proiecte majore ale economiei grecești. Cînd Niarchos a aflat că guvernul de la Atena i-a încredințat recent lui Onassis un contract de 400 milioane dolari, a trecut la atac. Sperînd ca, printr-o operație de ultimă oră, să smulgă contractul lui Onassis, rivalul său supraliciteză, oferind guvernului grec un proiect de 500 milioane dolari, dintre care 150 milioane în bani gheață. O sumă cu care guvernul grec ar putea să-și rezolve cîteva dintre problemele care le ridică deficitul balanței de plăți. Totuși Atena nu a dat înapoi; Onassis n-a putut fi înfrînt. Ce a determinat totuși ciocnirea dintre cei doi foști cumnați? Niarchos are toate motivele să regrete mîza acestei mari afaceri: o rafinărie de petrol, o fabrică de aluminiu, o centrală electrică, precum

(Continuare în pag. 30.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ARHIVĂ - FOTO

SAN FRANCISCO – 1906

În 1906 San Francisco se afla pe locul opt în rîndul marilor orașe americane, avînd peste 300 000 de locuitori. Noua și prospera poartă maritimă era denumită «regina Pacificului».

La 18 aprilie 1906 însă asupra orașului se abate nenorocirea — cutremurul și incendiul general — care-l distruge aproape în întregime. Își pierd viața în acest cataclism 2 000 de oameni, iar alți 15 000 sînt răniți. Printre aceștia din urmă se afla și celebrul tenor Caruso. Prima lui reacție, cînd s-a trezit în stradă, în pijama și cu o geantă în mînă, a început să cînte o arie din Rigoletto, să se convingă că spaima nu i-a luat vocea.

«Regina Pacificului» are astăzi aproape 3 000 000 locuitori. De cîteva luni ei trăiesc terorizați de perspectiva dezlănțuirii unui nou cataclism seismic, anunțată de specialiștii care studiază cauzele retragerii apelor din golful San Francisco.

Ion MUNTEANU

San Francisco, după cataclism.

Incendiul declanșat de cutremur.

STOCKHOLM – URBANISTICĂ MODERNĂ

Cu prilejul recentei vizite în țara noastră, doamna *EVA REMENS*, președinta Consiliului municipal-Stockholm, a binevoit să răspundă cîtorva întrebări în legătură cu problemele urbanistice ale capitalei suedeze.

— Calitatea de conducătoare a unei municipalități vă pune în permanență, desigur, în fața cu cele mai neprevăzute situații ce țin de o mulțime de factori...

— Evident. În primul rînd nu trebuie uitată creșterea impetuoasă a capitalei suedeze, care numai în ultimul secol a înregistrat un salt de la 100 000 de locuitori la 1 286 000 cît numără în prezent, potrivit ultimelor date publicate de Biroul central de statistică al Suediei. Acest factor, manifestat mai pregnant în anii de după cel de-al doilea război mondial, a determinat ridicarea a două orașe-satelit — Vällingby, spre vest, și Farsta, spre sud — cărora li se adaugă încă 14 cartiere suburbane... De bună seamă, o dată cu populația au sporit și preocupările și răspunderile consiliului nostru municipal. Nevoia crescîndă de locuințe ne-a obligat să dezvoltăm capacitatea noastră de construcție — și cred că sub acest aspect ne putem mîndri cu o serie de rezultate pozitive. V-aș putea da ca exemplu noul oraș-satelit Salem, din preajma capitalei, unde casele se montează din prefabricate de beton celular autoclavizat. O vilă cu două etaje, avînd patru apartamente cu cîte patru camere, este terminată într-o lună și jumătate... Desigur, problema locuințelor continuă să rămînă în atenția noastră.

— Ce alte preocupări se află pe agenda de lucru a municipalității?

— Vă voi cita doar un exemplu. Ne propunem să contribuim la realizarea planului de 15 ani al Oficiului de stat pentru construcții rutiere, ce prevede ca pînă în anul 1985 în Suedia să existe 1 600 km de autostrăzi. Stockholmului îi revin mari obligații în această direcție, deoarece este inima industrială și comercială a țării.

— Pentru că a venit vorba de probleme rutiere, ce urmări a avut schimbarea sensului de circulație de pe partea stîngă pe dreapta?

— Sîntem satisfăcuți de rezultate. În anul ce a trecut a scăzut cu 120 numărul victimelor în accidentele de circulație, diminuîndu-se însuși numărul total al accidentelor. Previziunile sceptice s-au dovedit deci a fi eronate.

— Vizitînd capitala României — ca de altfel și alte orașe ale țării — ați rămas, desigur, în pofida timpului scurt al șederii în România, cu o seamă de impresii. Ne-ați putea împărtăși părerea despre București și oamenii lui?

— După cum am mai arătat, ne declarăm mulțumiți de vizita făcută în România. Orașul București poartă pecetea eforturilor depuse pentru construcția de locuințe

Edificiile moderne ale capitalei suedeze. Stockholm — clădirea Riksdagului.

și a unor importante edificii social-culturale pretutindeni, la centru ca și la periferie. Am întîlnit oameni harnici, generoși, iscusiți. Cît despre ospitalitatea românească, eu subscriu la impresiile celor 160 000 de turiști suedezi ce și-au petrecut în anul trecut concediul pe litoralul românesc și în Carpați.

Adrian N. FLOREA

NIARCHOS: K.O.

și aeroporturi, șantiere navale, obiective turistice, proiecte industriale pe care guvernul grec intenționează să le realizeze. Lovitura este cu atît mai grea cu cît se știe că investițiile vor putea fi recuperate foarte curînd de cei care le face, aducînd pe deasupra beneficii substanțiale. Niarchos va trebui să se resemneze cu această situație. Petrolul necesar viitoarei rafinării va fi adus din Alaska, unde Onassis duce tratative pentru cumpărarea unor terenuri. Petrolierele lui Onassis vor transporta țițeiul la rafinărie, iar curentul pentru fabrica de aluminiu va fi furnizat de o centrală aparținînd aceluiași miliardar grec. Cu alte cuvinte: Niarchos, knock- out prin abandon!

Gheorghe MARIN

ANONICA DE TREI SECUNDE

HAMLET

Năi toți, și anume: acei care jucăm zilnic — la birou, în bucătărie, la piață și în cancelarii — Hamlet; noi toți, și anume: acei care zilnic îl ascultăm pe Polonius sfătuindu-ne să rămînem credincioși nouă înșine; noi toți, și anume: acei care avem o Ofelie pe cap, îndemnînd-o fără folos să plece la mănăstire; noi toți: adică acei care ne întrebăm cotidian dacă-i mai bine să fii sau să nu fii; noi toți care vedem noaptea spectre pentru ca dimineața să ni se rîdă în nas că sîntem nebuni; noi toți care stăm de vorbă cu craniile descoperite de gropari sperînd că de acolo va veni vreun răspuns; noi toți aceștia care căutăm trupe de teatru pe care să le învățăm să joace *cum vrem noi*; noi toți aceștia care dăm milioane de sfaturi în dreapta și în stînga, *tot amînînd marea scenă a răzbunării*; noi toți, fără excepție, ar trebui să *punem mînă de la mînă* și să-l despăgubim pe actorul Carmelo Bene, actorul amendat la Roma cu 144 de franci pentru că, jucînd într-o seară «Hamleta», a pălmuit în plin spectacol și de-adevăratelea pe Margherita Purovitch, Ofelie cu care avusese în culise, înainte de a intra în scenă, o ceartă extrem de violentă. Ar trebui să-l despăgubim, pentru ca toată lumea — inclusiv acei care-și închipuie că nu joacă zilnic în Hamlet — să înțeleagă că, pălmuind-o aievea pe Ofelia, omul acesta n-a făcut altceva decît să demonstreze că între Hamlet și viață nu e nici o graniță, că gesturile pieselor sînt exact gesturile spectacolului zilnic în care jucăm de la matineu pînă-n amurg. Gestul lui Bene merită mai mult de 144 de franci. El merită aproximativ cît se cheltuiește pe glob cu înarmarea atomică.

ROMEO ȘI JULIETA

Agerpres: «Varșovia — 30 martie. Cu stupoare au constatat gardienii grădinii zoologice din Wroclaw că un periculos șarpe provenind din America de Sud a dispărut din cușca sa. În urma unor cercetări intense, șarpele a fost descoperit în stomacul partenerei sale, care căpătase dimensiuni ingrijorătoare. Se pare că bietul soț a fost devorat în urma unei dispute pentru o farfurie de supă. Multă vreme directorul grădinii zoologice fusese de părere că cei doi formau un cuplu model care trăia de 10 ani în cea mai deplină armonie».

Subsemnatul, Radu Cosașu, declar că la această știri că las prin testament o bursă anuală echivalentă cu prețul unui bilet la «Romeo și Julieta» pentru cei care, după lectura acestei știri, vor izbuti să mai rostească o singură glumă, o singură vorbă spirituală.

Radu COSAȘU

17
'69

FLACARA

ANUL XVIII
Nr. 725
17 APRILIE 1969

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

zile-lumină și nopți albe în agricultură

Aceste zile și aceste săptămini ale agriculturii noastre socialiste: o imensă mobilizare de forțe materiale și umane în bătălia pentru recuperarea timpului pierdut prin repetatele întîrzieri ale iernii. Primăvara aceasta capricioasă a dat campaniei agricole un caracter cu totul aparte. Pe ogoare, viteza de lucru este neobișnuită. Se lucrează în zile-lumină și se fac prin multe locuri nopți albe, cînd se întorc ogoarele la lumina farurilor de tractoare.

INTERVIUL NOSTRU

legumele, fructele, strugurii acestui an

Directorului Întreprinderii pentru valorificarea legumelor și fructelor-Vrancea, tov. Al. Boancă, am reușit să-i luăm un interviu pe... scara I.M.S.-ului care-l aștepta cu motorul ambalat, gata să-l ducă pe ogoarele județului.

— Ce perspective avem în ce privește aprovizionarea noastră viitoare cu legume?

— Pe scurt: sîntem foarte întîrziați cu însămînțările și răsadurile. Abia acum, cu o lună întîrziere față de termenul prevăzut, am primit și am început să distribuim arpagicul și sămînța pentru usturoi. Recolta deficitară a anului trecut nu ne-a putut asigura sămînța necesară și a trebuit să facem eforturi cu totul deosebite.

— Ce măsuri ați luat pentru a reduce, pe cît posibil, efectele negative ale acestei întîrzieri?

— Ne străduim în primul rînd să asigurăm baza materială a contractărilor de legume, repartizînd cu operativitate fondul de semințe, punînd la dispoziția cooperativelor agricole de producție asistența tehnică, urmărind urgentarea însămînțărilor și a repicărilor, pregătind în același timp aparatul nostru de merceologi și recepționeri.

— În condițiile date, s-au luat măsuri pentru ca mai multe C.A.P. să cultive legume?

— Dimpotrivă, am recurs la altă soluție: specializarea. Respectiv — o concentrare a producției legumicole la un număr mai mic de C.A.P., dar care au tradiție îndelungată și mai multă experiență în acest domeniu. Scopul? Crearea unor puncte de producție legumicolă cu mai mare eficiență economică.

— Care dintre ele sînt mai avansate cu lucrările?

— C.A.P. Voetin și C.A.P. Bălești, care au și pregătit, pe lîngă răsadurile necesare întregii suprafețe afectate legumiculturii, și primele solarii.

— Am dori să ne spuneți ceva și despre perspectivele aprovizionării noastre viitoare cu legume și fructe.

— Iarna mult prelungită i-a făcut pe pomicultori să aibă unele rețineri la semnarea contractelor de livrare a fructelor — mai ales în ce privește nucile, vișinele și caisele. Încălzirea timpului — mult așteptată și în cele din urmă sosită — a... topit și aceste rețineri. Probabil că recolta va fi întîrziată, dar perspectivele ei sînt bune. Pînă la 12 aprilie am reușit să încheiem cu I.A.S., C.A.P. și membrii cooperatori, contracte pentru 13 500 tone fructe (față de 16 600 tone cît avem planul). Și acțiunea continuă.

— Dar cu viticultura?

— Și aici lucrările sînt întîrziate, dar nu se poate vorbi de periclitate. S-au făcut toate dezgropările și au început tăierile. În frunte se află podgorenii din Dumbrăveni, Cîndești și Jariștea.

— Și în acest domeniu există rețineri la contractări?

— Mult mai puține. S-au și încheiat contracte pentru 26 000 tone struguri de masă. Cu toate greutățile, cu toate întîrzierile, sperăm că la toamnă vom avea magaziile și silozurile pline.

V. SAVIN

F 03

BUN E VINUL GHIURGHIULIU

Avem legătura telefonică cu I.A.S.-Murfatlar, mai precis,cu directorul întreprinderii, ing. CONSTANTINESCU EMIL.

— Cum apreciați titlul de fruntașă pe ramură în întrecerea socialistă din anul 1968?

— Mi se pare firesc. Parcă-s de colea cele 13 798 t struguri și 959 vagoane de vin realizate anul trecut? Vă amintiți că s-au găsit struguri pe piața internă pînă tîrziu, în iarnă. Din păcate, o mare cantitate din vinul produs de către noi își așteaptă și astăzi beneficiarii: Întreprinderea de export Oradea și T.A.P. Brașov. Sperăm că succesul repurtat de I.A.S.-M. să nu fie prea mult timp umbrit de purtările «clienților» ei. Fără doar și poate,salariații noștri beau și ei, dar beau omenește: blînd, curat, cuminte, altfel n-ar fi cîștigat ștafeta producției în întrecerea pe ramură. Dar cele 84 de vagoane cu vin neridicat de contractanți nu credem că vor fi în stare să-l consume ei singuri

ÎNTÎMPLARE «OBIȘNUITĂ»

— Tovarășe IAVAZ (C.A.P.-Scînteia, Însurăței-Brăila), am auzit despre munca «aproape eroică» a sătenilor de la C.A.P.-Scînteia.

— Da! Da! Cooperatorii au consolidat un dig, ferind de inundațiile Călmățuiului peste 600 hectare arabile.Acțiunea s-a desfășurat nu numai în contul zilelor-muncă, ci și prin muncă patriotică. Cum ploile au încetat, pămîntul se va zvînta repede și însămînțările vor intra în normal.

N. IANCU

la 20 de ani

Reporterul regretă uneori că nu are la îndemînă mijloacele auditive care să-l sprijine. Ar fi vorbit în locul lui banda de magnetofon, pe care ar fi înregistrat entuziasmul celor cîteva sute de tineri care au coborît din mașini în cîteva minute, ca într-o veritabilă pregătire de asalt. În plus, s-ar fi auzit șuierînd viscolul acelei după-amieze capricioase în care soarele alterna cu fulgii grei și deși.

Trecînd peste oboseală și vremea rea, uteciștii de la cooperativa meșteșugărească «Metalica», «Arta populară», «Sporul», «Deservirea» și cei de la «Select», sosiți primii, continuă o tradiție demnă de vrednicia tineretului nostru. În urma inițiativei comitetului U.T.C. al sectorului 4 București, la sfîrșitul celor 8 ore de muncă tinerii și-au dat întîlnire pe bulevardul Baba Novac salutîndu-se nu cu mîna la șapcă, ci ridicînd cazmaua strengărește.

Surprinzător e faptul că deși participanții nu depășeau 20 de ani, vorbeau despre... trecut. «Noi totdeauna răspundem chemărilor — ne-a declarat mecanicul Vasile Ghiță; de două ori pe săptămînă sîntem la muncă patriotică».

De fapt, prezența acestor tineri, care considerau un lucru firesc săparea rondurilor de pe autostradă pregătind astfel sădirea florilor, este,dincolo de concret, simbolul unei adeziuni la acțiunile ample de schimbare a Capitalei și a întregii țări. Nu putem încheia însemnările succinte fără consemnarea unor nume. Nu pentru că așa se obișnuiește, ci fiindcă în afară de inițiativă și de dorința tuturor participanților, rolul de mobilizator și de exemplu personal l-au avut acum, ca de altfel și la celelalte acțiuni, secretarii organizațiilor U.T.C.: Ion Toma, de la cooperativa «Sporul», Vasilica Popa de la «Arta populară» și Simion Cozac de la «Metalica».

Obiectivul următor: Parcul tineretului din cartierul Balta Albă.

Petre ANGHEL

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, l-a primit în ziua de 14 aprilie a.c. pe Tage Erlander, primul ministru al Suediei. Vizita în țara noastră a premierului suedez, la invitația președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, convorbirile oficiale purtate cu acest prilej au scos în evidență evoluția pozitivă a relațiilor dintre cele două state, relevînd dorința părților de a dezvolta și diversifica cooperarea economică, tehnico-științifică și culturală, în interesul reciproc al celor două țări, în interesul păcii în Europa și în lume.

Cît de simplu ar fi să construim casele așa cum își construiesc copiii castelele lor: din cuburi pe care le așază unul peste altul! Un vis? Desigur — însă un vis în bună măsură înfăptuit. O treime din apartamentele care se construiesc în acest an în București — circa 7 000 — vor fi realizate prin Întreprinderea de construcții din prefabricate, mai puțin din construcții «clasice» și mai mult din elemente prefabricate.

Principala unitate a acestei întreprinderi — moderna uzină amplasată în decorul policrom al zonei industriale Militari — nu se limitează numai la producerea elementelor prefabricate, ci recurge la utilizarea unei întregi game de metode industriale de lucru. Astfel, pentru a se evita un consum prea mare de manoperă pe șantierele de construcții, panourile prefabricate din beton ce se execută aici sînt încă din uzină completate cu lucrările de tîmplărie exterioară, ca și cu unele instalații sanitare, electrice și calorice. Executîndu-se în același timp de către una și aceeași întreprindere atît prefabricatele cît și lucrările de construcții și montaj, eficiența economică sporește și mai mult.

În prezent, unitatea din Militari «fabrică» 12 apartamente pe zi, la fiecare 15 minute un panou prefabricat părăsind halele uzinei. Peste vreo două săptămîni, o importantă realizare cu care acest colectiv va cinsti ziua de 1 Mai va face ca numărul apartamentelor produse zilnic să se ridice la circa 20. E vorba de intrarea în funcțiune a unei linii tehnologice noi, care va produce anual panouri prefabricate pentru 2 500 apartamente cu grad diferențiat de confort. Și încă un amănunt: linia pe care am văzut-o gata pentru probe tehnologice a fost în întregime proiectată și executată de colectivul fabricii.

V.S.

cît valorează „sudoarea frunții"?

— Totul a început în momentul în care mașina cibernetică dotată cu cele 14 milioane de neuroni a început să răspundă unor insistente apeluri...

— Mașina cu?...

— Creierul. Ca metaforă mi se pare excelentă, deși poate nu-i din cale-afară de originală. Am vrut să spun că la un moment dat am avut sentimentul că răspunsul la problema care mă obseda de atîta timp a sosit... «Materializarea» ulterioară a ideii n-a făcut decît să confirme acel moment unic al revelației de care aminteam

— Care a avut loc?... În fond l-ați putea localiza, ca să zic așa, în spațiu?

— Într-o plimbare, mai precis în cursul unui lung drum parcurs cu tramvaiul 6. De unde se vede că încetineala mijloacelor de transport bucureștene are măcar acest avantaj... stimulează meditația. Mi-am dat seama, pînă la detalii, că realizarea celui ce de cîteva zile a început să poarte titulatura tehnică de «Electrodinamometru cu înregistrator grafic pentru determinarea gradului de oboseală la eforturi a organismului uman» era nu numai o nebuloasă posibilitate, ci o realitate iminentă. Fără-ndoială, faptul că mă mișcam, ficînd adică un continuu efort, de natură dinamică, a declanșat ideea. A urmat apoi munca efectivă, de construcție, a aparatului. Un «apoi» de cîteva luni de zile, totuși...

...Între timp, «subiectului», un muncitor scos pentru cîteva minute din producție, i se indică în ce fel trebuie să fie manevrată pedala aparatului pentru ca efortul astfel obținut să fie transmis contorului și înregistratorului grafic. După cîteva minute curba de efort indică suprasolicitarea organismului. Experiența este reluată din nou și din nou. De data aceasta, cel ce manevrează cu putere pedala aparatului este un om odihnit, atunci sosit în tură. Graficul efortului depus de dînsul este revelator. Aparatul, în greutate doar de cîteva kilograme, de o mare maneabilitate, pare a confirma elogiile cu care a fost întîmpinat la «maștere». În curs de brevetare, noua invenție realizată de inginerul Liviu Macoveanu în cadrul Institutului de cercetări științifice pentru protecția muncii se înscrie în suita de aparate concepute și realizate aici, cu scopul de a studia reacțiile organismului uman la eforturi de intensități diferite.

— Este într-un fel o replică dată «Ortostatometrului electronic cu înregistrare mecanică», aparat destinat acelorași cercetări și realizat la noi cu cîtva timp în urmă, continuă la incitațiile noastre inginerul inventator. Replică, în sensul că primul aparat măsura efortul uman după criterii statice, pe cînd cel de curînd realizat îl determină, cum spuneam, după criterii dinamice. Se obțin grafice deosebite în cazul celor două categorii de eforturi, grafice ce suscită interesante interpretări.

Oboseala, moment ce declanșează în organism reacții încă insuficient cunoscute, inhibant asupra căruia în ultimul timp savanți, psihologi, fiziologi și cercetători de tot felul se apleacă cu interes sporit. Ce influență exercită oboseala asupra organismului uman în contextul producției, iată o altă problemă de mare actualitate la care noua invenție românească va căuta să răspundă. Primele rezultate, cu interpretările lor de rigoare, atestă valoarea noului brevet al inginerului Liviu Macoveanu. Firme străine se interesează de rezultatele cercetărilor ce se succed fără întrerupere. Cînstitul și milenarul efort născut «din sudoarea frunții» este pe cale să-și afle adevărata măsură.

M. HETCO
Fotografie de E. IAROVICI

Noul aparat pentru determinarea gradului de oboseală la eforturi.

REPORTAJ DE SAPTE ZILE

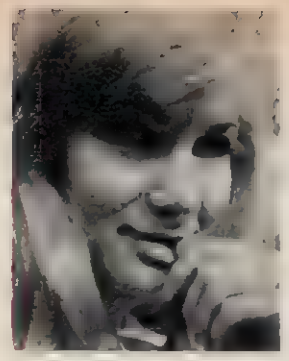

COPERTA NOASTRĂ

Vechi cunoştinţe TV: Susan Hampshire, cea care săptămîni la rînd a fost pentru noi Fleur Forsyte.

Foto KEYSTONE

Prezentarea artistică:
Vlad MUŞATESCU

FLACĂRA. Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuţa poştală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

sala paşilor pierduţi

PROSTIA poate constitui o circumstanţă atenuantă? Sîntem de părere că nu, mai ales prostia generată de indolenţă. Zidarii Gheorghe Nedelea şi Petre Petre lucrau pe un şantier al I.C.S.I.M Bucureşti, din incinta uzinelor «23 August». Li s-a interzis în mod repetat să umble la tablourile de comandă ale ventilatoarelor orizontale din turnurile de răcire a apei. Totuşi, cei doi au făcut o probă, convingîndu-se că uriaşele elice se rotesc cu 300 de turaţii pe minut. Apoi Petre Petre s-a urcat pe o pală, cerînd lui Gheorghe Nedelea să cupleze din nou contactul ca să-l «învîrtească», ceea ce acesta a şi făcut. Bineînţeles că l-a sfîrtecat, iar judecătoria sectorului 3 a condamnat pe autorul acestei uciderii din culpă la numai 1 an de zile închisoare, cu *suspendarea executării pedepsei!*

▪

CETĂŢENII din Bucureşti au sesizat în repetate rînduri, inclusiv prin presă, că unele troleibuze au caroseria sub tensiune şi curentează la atingerea barelor de sprijin. S-a descoperit defecţiunea: siguranţe improvizate puse la întrerupătoarele tip M.S. Şi totuşi accidentele au continuat. În zorii zilei de **16 ianuarie 1969**, pe strada Săbăoani, *pietonul* Constantin Popescu a fost electrocutat mortal; sursa de tensiune: caroseria unui troleibuz *ce trecea prin apropiere*. A fost trimis în judecată şoferul Vasile Tălpeanu, care montase siguranţa. Procuratura municipiului Bucureşti a trimis o sesizare severă conducerii I.T.B., dar... la 15 februarie 1968 organele controlului circulaţiei au verificat starea troleibuzelor din două garaje ale I.T.B. Rezultatul: din 112 vehicule, 21 aveau siguranţe improprii. În prezent, sîntem informaţi că inspectoratul miliţiei municipiului Bucureşti este sesizat cu noi accidente asemănătoare. Pînă cînd?

▪

LUNI, 21 aprilie a.c., judecătoria sectorului 4 va deschide procesul bandei «celor 50 de furturi». Membrii ei subtilizau obiecte lăsate în maşinile parcate cu uşile încuiate, pe străzile Capitalei. Lotul este format din Valeriu Babaraica zis «Vali», Nicolae Boscu-«Văcaru», Vasile Constantin zis «Vikingii», Ştefan Roman-«Fane», Beatrice Bobinca-«Pupa», Elena Marinescu-«Nana». Vîrsta lor 17-23 de ani. Se zvoneşte că vor fi prezenţi şi părinţii.

Sergiu ANDON

ţărînă shakespeariană

Cititorii noştri îşi vor fi amintind desigur că au citit în ziare relatări despre isprava unui întreprinzător cetăţean britanic care a cumpărat un lot de pămînt la Stratford-on-Avon, locul natal al lui Shakespeare, din care vinde cîte-o lingură de ţărînă amatorilor de amintiri... tari. Iată un grup de turişti din S.U.A. şi Canada, autoservindu-se cu pămînt sacru pe care, cîndva, au călcat paşii marelui Will.

ultimul drum pe pîrtia de la miazănoapte

Ultimul drum în Yukon al sănilor trase de cîini. Va rămîne doar amintirea. Şi legenda...

...Pădurea de molift negru şerpuia mohorîtă de-a lungul malurilor înghe-ţate. Vîntul despuiase de curînd arborii de veşmîntul lor alb de gheaţă, şi în lumina palidă a asfinţitului, trunchiurile negre, prevestitoare de nenorocire, păreau că se pleacă unul spre altul. Domnea o tăcere nemărginită şi întreg ţinutul nu era decît o pustietate nesfîrşită şi fără de viaţă, încremenită, însingurată şi rece. Era Wildul, sălbaticul Wild de la miazănoapte, cu inima de gheaţă.

Dar viaţă totuşi era, undeva departe în acest ţinut, o viaţă sfidătoare. În josul apei îngheţate trudea un atelaj de cîini-lupi. Blana lor zbîrlită prinsese chiciură, iar răsuflarea le îngheţa în aer de cum ieşea din gură în pufăituri de aburi, aşternîndu-li-se apoi în cristale pe blană. Prinşi în hamuri şi şleauri de piele, cîinii trăgeau o sanie pe care se afla legată zdravăn o ladă lungă şi îngustă. Mai erau şi altele — pături, o secure, un ibric pentru cafea şi o tigaie; dar în ochi îţi sărea mai întîi lada lungă şi îngustă, care ocupa mai tot locul.

Înaintea cîinilor păşea anevoie un bărbat încălţat cu «rachete» de zăpadă. În urma saniei, un altul. În ladă zăcea un al treilea, pentru care truda se sfîrşise, un om pe care Wildul îl doborîse şi îl răpusese, pentru a nu se mai putea urni sau lupta vreodată. Deodată un urlet slab şi îndepărtat străpunse atmosfera încremenită...

Poate vom dezamăgi pe cititori tăind brusc aci firul aventurii abia începute (deşi nu ne îndoim că cei mai mulţi din dv. au recunoscut plagiatul şi vor trage neîntîrziat la răspundere pe semnatarul rîndurilor de faţă).

Dacă am evocat această aventură desfăşurată în împărăţia tăcerii albe, avînd drept eroi oameni şi cîini, am făcut-o cu oarecare nostalgie. Sania fără tălpici, din scoarţă groasă de mesteacăn, cu fundul de-a dreptul pe zăpadă, trasă de cîini-lupi, este, se pare, pe cale să intre în nefiinţă.

Acum cîteva zile din localitatea Old Crow, în Yukonul lecturilor noastre din copilărie, au pornit spre nord două sănii la care erau înhămaţi cîte opt «lupi». Înaintea atelajului stă un drum lung prin nemărginirea albă: din Old Crow la McPherson, peste culmile îngheţate ale munţilor Richardson şi apoi spre Oceanul îngheţat şi îndărăt, peste o mie de kilometri. Îl va răpune Wildul pe călători? Să sperăm că nu. Ar fi de două ori păcat întîi, firește, pentru ei. În al doilea rînd, pentru poezia Nordului. Căci este ultimul drum «oficial» cu sanie trasă de cîini. Ea cedează locul aşa-numitelor *snowmobiles*, «automobile» de zăpadă, sănii cu motor.

Ultimul atelaj ce traversează Yukonul aparţine faimoasei poliţii canadiene, Royal Canadian Mounted Police, care se modernizează şi ea. Căci, cel puţin de astă dată, «civilii» i-au luat-o înainte. Cînd şi ultimii eschimoşi au renunţat la tradiţionala sanie, care nu depăşeşte 15 km pe oră, în favoarea unui mijloc mecanizat de transport de trei-patru ori mai rapid, poliţia a simţit că, literalmente, nu mai ţine pasul cu vremea: infractorii... motorizaţi dădeau cu tifla nu numai urmăritorilor bipezi, ci şi bieţilor cîini care, oricît zel şi abnegaţie ar fi avut, nu se puteau măsura cu un motor cu benzină bine pus la punct.

Şi apoi există şi un alt aspect: pentru a hrăni armata de cîini erau necesare multe mii de kilograme din peştele denumit «char», iar în prinderea peştelui era antrenată o armată de poliţişti. Poate unora, mai din vîrful piramidei, li s-o fi părut că o asemenea îndeletnicire în orele de serviciu nu cadra cu disciplina cazonă, cu spiritul militar. Fără a mai pune la socoteală faptul că «charr»-ul arctic este o adevărată delicatesă, care la Montreal se vinde cu patru dolari kilogramul.

Nu se ştie dacă acest considerent financiar a fost ultima picătură care a făcut să se reverse cupa. Fapt este că hotărîrea a fost luată şi cele două atelaje care au părăsit Old Crow într-o învolburare de zăpadă fină nu vor mai fi niciodată urmate de altele.

Este interesant de remarcat că pentru ultimul lor drum a fost ales un traseu deosebit de spectaculos. Este vorba de calea urmată cu aproape 60 de ani în urmă de faimoasa «patrulă pierdută», cînd inspectorul F.J. Fitzgerald şi trei subalterni au plecat din McPherson spre Dawson, binecunoscut de pe timpul goanei după aur. Patrula a pierit în munţi din cauza frigului şi a foamei.

Fitzgerald a lăsat un jurnal care relatează în pagini de o tragică concizione ultimele zile ale celor patru oameni, reduşi la tragica dilemă: a muri de inaniţie sau a devora cîinii atelajului — şi deci a-şi nimici orice posibilitate de deplasare. Au ales ultima alternativă, dar tot fără folos.

De altfel nu a fost nici prima, nici ultima oară cînd, în Nordul îngheţat, cîinii au servit drept hrană călătorilor, uneori salvîndu-i astfel de la moarte. Neîncrezătorii în progresul tehnic dau din cap şi oftează: «Să-i vedem dacă la ananghie o să poată mînca o bujie sau un piston».

Dar să fim optimişti, să nu ne gîndim numaidecît la catastrofe arctice, la patrule pierdute, şi să însoţim cu ochii mîntuiţi ultimele sănii trase de cîini care gonesc, hăt-departe, pe pîrtiile de la miazănoapte, spre Oceanul Îngheţat. O dată cu ei, o dată cu ele se stinge parcă şi o fărîmă din copilăria noastră, pe care o purtăm veşnic în noi.

L. NIŢESCU

„tatăl"..., un film autobiografic?

Istvan Szabo, cel care — cu 7 ani în urmă — a fost numit de gazetari «copilul teribil al cinematografiei maghiare», ne-a vizitat de curînd țara, ca invitat la Gala filmului din R.P. Ungară.

— *«Tatăl», cel de-al doilea lung-metraj al dv. aflat acum pe ecranele noastre, poate fi considerat, ca și primul («Vîrsta iluziilor»), un film autobiografic?*

— Da, dar nu trebuie să-l raportați strict la autorul lui, ci la destinul unei generații. Dacă vreți, este autobiografia umană și artistică a unei generații căreia aparțin, a unor oameni care am luat cunoștință de noi înșine în aceleași împrejurări.

— *Toate creațiile dv. de pînă acum sînt filme de autor, în sensul pe care ne-am obișnuit să-l dăm acestei noțiuni, aceea de realizator și al scenariului și al regiei. Vă imaginați — pentru viitorul dv. — și ipostaza unui lucru pe scenariul altuia?*

— Fără îndoială, da. Pentru mine, filmul de autor nu înseamnă filmul unui cumulard — regia și scenariul pot să aparțină foarte bine unor persoane diferite — ci cel care poartă amprenta puternică a personalității unuia sau altuia dintre realizatorii săi. Antonioni, Wajda, Fellini, priviți din acest punct de vedere, n-au realizat toată viața decît filme «de autor», deși pe generic, în dreptul scenariului, poate fi întîlnită o suită de nume.

— *Mi-amintesc o declarație a dv. de acum doi ani, cînd spuneați, legat de această problemă, că și Greta Garbo trebuie considerată autoarea filmelor sale.*

— Nu credeți că am cît de cît dreptate?

M.M.

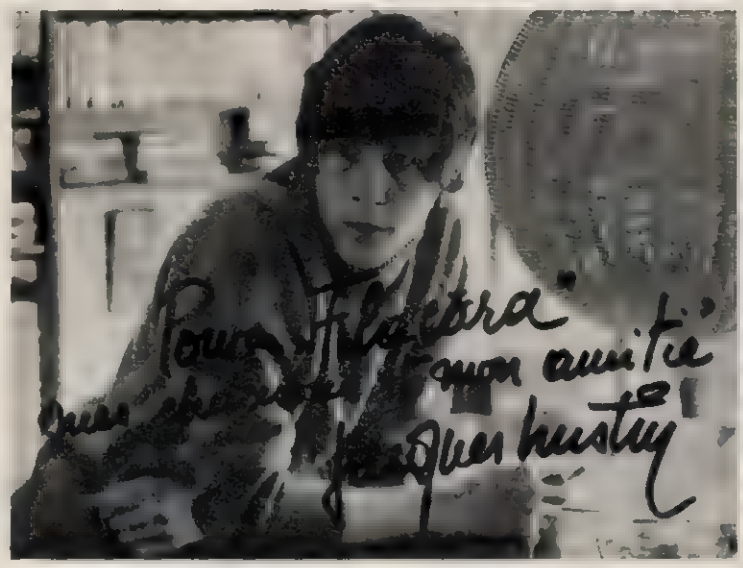

lauri pentru jacques hustin

Jacques Hustin, acest trubadur fără ambiții deșarte, care a cules lauri la toate festivalurile unde a apărut (Obourg, Spa, Rennes, Brașov), venise la Brașov cu chitara într-o mînă și cu «Cameliile» în suflet; a plecat anul trecut cu «Cerbul de aur» în cealaltă mînă și cu sufragiile noastre unanime. Triumfului din România îi urmează, la exact un an, un altul; Academia Franceză a discului «Charles Cros» a decernat una dintre cele cinci distincții făcînd parte din «Marele premiu internațional al discului 1969» — «Premiul primului disc» — lui Jacques Hustin pentru un LP cu 12 piese, scos în iulie 1968. Amintim că un premiu al prestigioasei Academii «Charles Cros», care a aureolat cîndva pe o Gréco sau Barbara, are darul de a înscrie definitiv numele celui laureat în galeria «marilor» cîntăreți.

În cursul lunii martie, Jacques Hustin a imprimat un nou disc SP, cu o melodie foarte bine primită, «Julie coup d'foudre», și a întreprins un turneu de mare succes împreună cu Salvatore Adamo. Regretînd că n-a putut veni la festival, amicul nostru Hustin ne scrie că dorește să se reîntîlnească cu publicul din România.

Octavian URSULESCU

primăvara, anotimpul iubirilor

pieton - pe „strada mare" din sighișoara

Somnolează? Poate că are puțin aerul, dar nu-i pic de somn în respirația ei. Sighișoara trăiește calm și ordonat, purtînd pe umeri, fără trufie dar mîndru, străvechea cetate cu turnuri. Și... strada mare? Însemnări anodine, s-ar putea presupune. Da, cu o singură condiție: dacă socotim «eveniment» urban doar ghiontul primit între coaste la urcarea în tramvai. Or, în Sighișoara nu circulă tramvaie...

1) În loc de preludiu al zilei: vrednica «mătușă» a primenit strada mare, a măturat-o și a spălat-o, și acum se grăbește să n-o prindă soarele din urmă. (Sighișoara a luat nu demult un premiu pentru frumusețe. Nu degeaba.)

2) Un om iese prin trotuar. La București nu l-ar fi observat nimeni. Aici este însă o apariție. Și cititorul de contoare pentru apă se bucură ca de-o farsă pregătită pietonilor.

3) Toaletă de primăvară: se netezesc ridurile bătrînei doamne Sighișoara.

4) Instantaneu aproape diurn: după ce și-au vîndut în piață cașul, mieii sau ceapa verde, țăranii din împrejurimile Sighișoarei intră prin magazine după tîrguieli. Dar mai întîi cumpănesc bine ce anume. Sînt tare chibzuiți transilvănenii!

5) Bun ar fi acuma un matineu! Dar în Sighișoara nu-s decît două cinematografe, dintre care unul dă filme numai trei zile pe săptămînă.

6) Poate nu știți că Sighișoara este «buricul pămîntului» — citiți: al țării — se află, adică, în centrul României. Cu atîtea direcții în toate punctele cardinale, nu-i de mirare că unii șoferi nu mai știu încotro s-o apuce... Noroc de milițianul din post...

Texti Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Elena GHERA

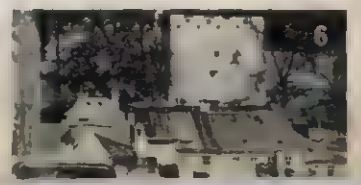

Împotriva nerealizărilor:

LUCIDITATE, SERIOZITATE ȘI DISCIPLINĂ!

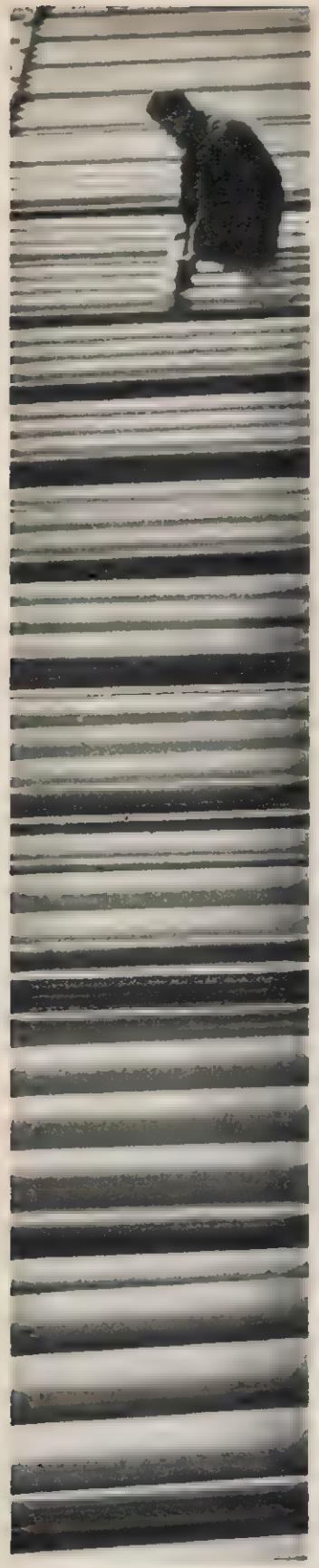

Instalațiile de forat puțuri de apă, un produs căutat la export... (stînga).

O ultimă verificare la garniturile de foraj (mijloc).

Una dintre cauzele nerealizării unor sortimente: prea multe adaosuri de prelucrare după turnare (dreapta).

Înconjurată din toate părțile de clădiri familiale scunde, uzina navighează printre case dominîndu-le patern și simbolic. Simbolic, pentru că Uzina de utilaj petrolier din Tîrgoviște e gloria contemporană a acestui orășel — alături de atîtea monumente care amintesc melancolic de vremurile ilustre ale istoriei. Ea este și acel nerv economic care dă dinamism așezării și polarizează în jurul ei numeroase forțe lucrative. În peisajul petrolier al județului și al țării întregi, uzina tîrgovișteană are o pondere însemnată și participă activ la succesele ramurii, dovadă fiind și cifrele planului pe acest an, dar și numeroasele sortimente care se fabrică aici.

— Deși creșterea producției globale nu este prea spectaculoasă, dacă comparăm anul 1969 cu 1968 — remarcă tov. ing. Ion Gavrilă, directorul tehnic al întreprinderii — trebuie să subliniem o creștere reală prin deplasarea spre sortimente cu volum de prelucrare mare. Acest lucru înseamnă că uzina și-a asumat produse mai complexe care fac obiectul desfacerii nu numai în țară, dar și peste hotare, probă fiind creșterea sensibilă a exportului. Ilustrativ pentru sporul ponderii unor sortimente în ansamblul producției noastre este faptul că la instalațiile F.A. 12 (pentru forat puțuri pînă la adîncimea de 250 m) avem o creștere de peste 50% în acest an, la instalațiile S.G. (care cuprind o gamă întreagă și sînt utilizate la foraje în straturi dure) creșterea este de peste 3 ori.

Dar producția uzinei tîrgoviștene este mult mai complexă. Aici se produc de la racorduri speciale pentru prăjinile de foraj și automacarale, agregate de aspersiune, remorci de transport de diferite tone etc. Importantele sarcini pe care le are uzina trebuie să fie realizate în acest an pe aceleași suprafețe de producție și cu același utilaj.

Trimestrul I a fost un seismograf pentru demarajul din anul 1969. La unele dintre sortimente planul a fost îndeplinit și chiar depășit: armături industriale, remorci de 12 tone etc. Dar la cîteva dintre cele mai importante sortimente, nerealizarea grevează uzina cu substanțiale minusuri: din cele 10 sondeze geologice s-au realizat doar 6; din 12 instalații EA.12 s-au realizat 9; valoarea pieselor de schimb planificată pe trimestrul I era de 1 200 000 lei, s-au realizat abia 444 000 lei... Care sînt cauzele?

— Una dintre cauze, și nu cea mai minoră, o constituie neajunsurile în ceea ce privește brațele de muncă — ne explică tov. Ion Gătejoriu, secretarul comitetului de partid. Secția de prelucrare a avut cu 60 de strungari mai puțin. După cum vă puteți da seama, nu este o cifră oarecare. Să fie această criză de strungari în uzină o lipsă a noastră de prevedere? Cred că da. Am mobilizat toate forțele necesare și, prin organizarea unor cursuri, sperăm să remediem urgent situația. După părerea mea însă va trebui să privim de-acum înainte cu mult mai multă seriozitate problema cadrelor. Noi nu sîntem aici o insulă izolată. Ca multe alte întreprinderi, în această perioadă de mare și intensivă dezvoltare economică sîntem supuși puternicelor tensiuni ale fluctuației forței de muncă. Județul nostru se dezvoltă, se creează noi industrii, noi centre industriale, cum ar fi de exemplu Găești. Ținînd seama de faptul că circa 60% dintre muncitorii noștri sînt navetiști, este și va fi explicabil ca mulți dintre ei să prefere lucrul în noile uzine, mai apropiate de casa lor. Este de presupus că cei din împrejurimile Găeștiului să opteze pentru acesta, în viitoarele luni. Deocamdată, ceea ce vă spun este o supoziție, dar ea va trebui să fie

Producția de oțel a uzinei a crescut în acest an cu peste 13%.

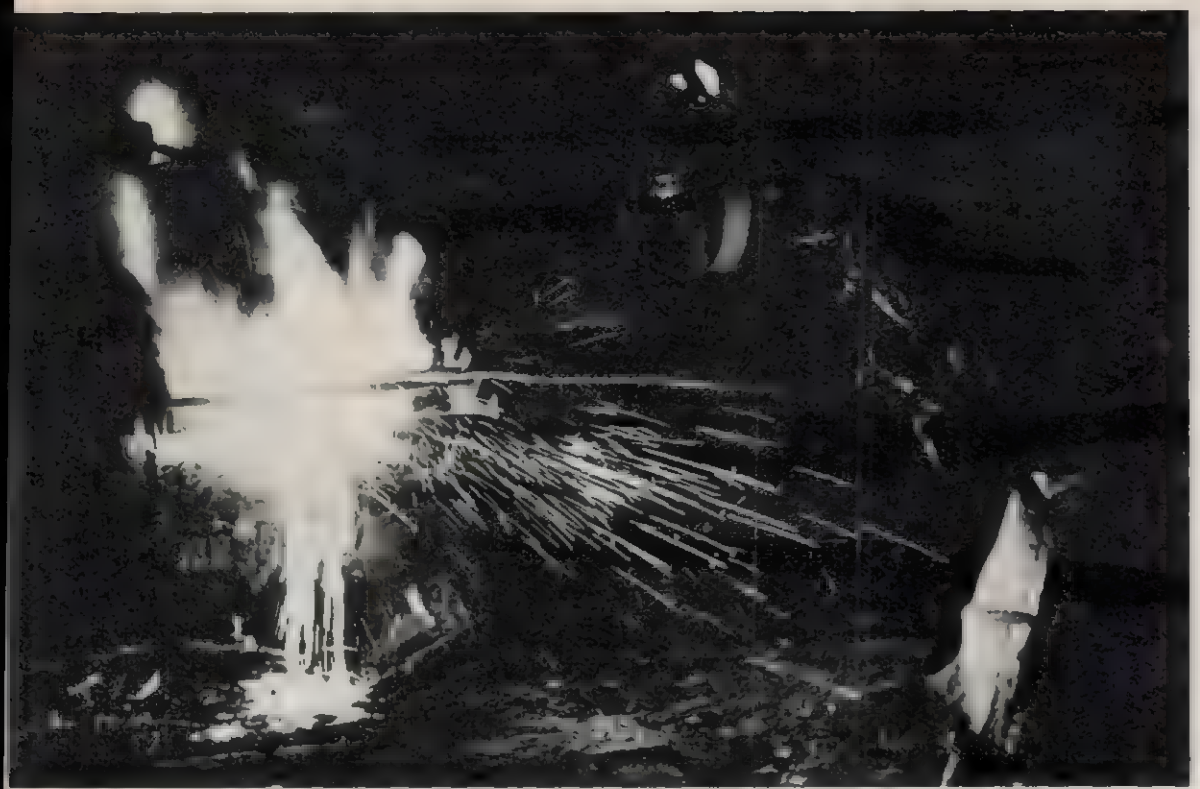

pentru noi acel semnal de alarmă care să ne determine să dăm mai multă atenție previziunii și deci, implicit, organizării. Revenind la cauza neîndeplinirii planului la unele dintre sortimente, am putea să ne oprim și la nefolosirea capacității integrale a mașinilor, în sensul că pe unele dintre acestea se lucrează doar în două schimburi: la mecanica prelucrătoare, la 20% din mașini, la racorduri speciale, tot la 20%, la secția IV, piese de schimb, la 25% din mașini. Și asta tot din lipsă de strungari.

— Evident, sînt și alte cauze — remarcă tov. Ion Gavrilă. Calitatea proastă a unor piese turnate înmagazinează un mare volum de manoperă, care se irosește prin rebutare. Apoi actuala formă de organizare nu a atins punctul maxim. Noi am stabilit un plan de măsuri care să ducă la o reducere a adaosurilor de prelucrare, la introducerea unor soluții tehnologice mai productive, care să elimine strangulările din procesul de producție. Poate n-ar trebui uitat și faptul că ne lipsește o mașină de realizat caneluri și rectificat danturi. O singură mașină să fie cauza cauzelor? ne veți întreba. Evident că nu, dar un utilaj specializat are de cele mai multe ori o pondere nebănuit de mare în procesul tehnologic. Situația în care ne aflăm e de fapt edificatoare: mașina pe care o avem e uzată de atîta solicitare și uneori am fost nevoiți să lucrăm în colaborare. Și ca să preîntîmpinăm o altă întrebare, vom spune că mașina a fost comandată și va veni cu certitudine...

La toate aceste precizări, în care competența și analiza lucidă nu sînt străine, vom adăuga încă una, bazată strict pe statistică. Ea se referă la un simptom, care este caracteristic nu numai uzinei tîrgoviștene, ci și altora. E vorba de ritmicitate. Desfășurătoarele statistice ale celor trei luni din primul trimestru al anului 1969 demonstrează că există, la unele produse, o tendință constantă de nerealizare ritmică. Ca o trăsătură constantă, în primele două decade ale fiecărei luni nu se realizează sortimentele planificate, urmînd ca în a treia decadă rămînerile în urmă să fie aduse la zi. E cazul la oțel electric (în ianuarie și februarie), la agregate de aspersiune (ianuarie și februarie), racorduri speciale (martie), macarale auto (în toate cele trei luni ale primului trimestru) etc.

TIMP ȘI... RITM

Pornind de la o observație pe care au subliniat-o toți interlocutorii noștri de la uzina tîrgoviștean, aceea a utilizării timpului sau, dimpotrivă, a neutilizării lui, am plecat și noi în căutarea timpului pierdut... Nu trebuie să fii un mare specialist ca să înțelegi că orice unitate lucrativă dispune de un timp fix: 8 ore, înmulțite cu numărul salariaților. În cadrul acestui timp global este calculată desfășurarea producției. Nu vom vorbi de minuțioasele calcule ale timpului pe fiecare reper, nici de rolul sistemelor sau proceselor tehnologice moderne care comprimă orele sau minutele în cadrul acestui timp general fix, dar vom sublinia importanța utilizării lui integrale pentru realizarea ritmică a producției. La uzina tîrgoviștean, după exactele și neîndoielnicele calcule ale statisticienilor, nu au fost utilizate 94 049 ore/om în trimestrul I. Absența acestora s-a repercutat cu toată evidența în nerealizarea planului la cele cîteva sortimente. Defalcate pe cauze, situația s-ar prezenta astfel: 10 875 ore/om sînt datorate diverselor întreruperi; 1 344 ore/om reprezintă învoiri sau concedii fără plată; 4 978 ore/om absențe nemotivate etc. ... Unde trebuie căutate orele nemotivate?... Se pare că seara de sîmbătă e nefastă. E seara balurilor, a petrecerilor, a plecărilor, și numărul cel mai mare de absenți, cu precădere tineri, se înregistrează în schimbul III de sîmbătă. Chestionați de noi dacă aceste absențe nu le grevează cîștigul, ni s-a răspuns că lucrează în acord. «Trag mai tare în altă zi...» Labilitățile «acordului» au creat o mentalitate, dar și un fenomen, observat de altfel de forurile de conducere ale uzinei: cei care absentează mai frecvent sînt cei care prestează o muncă în acord. Un studiu făcut cu cîtăva vreme în urmă a evidențiat și frecvența absențelor în zilele săptămînii: mai marcante lunea, cu o evidentă tendință de diminuare marți, miercuri și joi dar cu o febră a creșterii vineri și sîmbătă

Evident, analiza severă a cifrelor demonstrează importantele resurse de care dispune uzina. Înlăturarea tuturor acestor lipsuri, care nu sînt secrete pentru nimeni, ci dimpotrivă, au fost evidențiate cu luciditate și seriozitate, va trebui să ducă la realizarea cît mai grabnică a sortimentelor cu care uzina tîrgoviștean este datoare beneficiarilor pe trimestrul I.

C. BOZBICI
Fotografii de S. STEINER

Piesele de schimb au cîntărit greu în nerealizarea planului pe trimestrul I.

Un produs complex: automacaralele de 5 tone.

TRADIȚIA INIȚIATIVEI

Cum să nu-l invidiezi pe reporterul fotograf care, sintetizînd un oraș într-o suprafață de 24 × 30, reușește ceea ce n-ai reușit să redai tu, «textier», sacrificîndu-ți atîtea sute de cuvinte.

Reportaj de Nelu IONESCU
Fotografii de S. STEINER

Odată cu trecerea timpului, un amestec de obișnuință, de uitare și de ingratitudine coboară, *din ce în ce mai gros*, chiar și asupra meritelor îndeobște recunoscute.

Nu face excepție de la regula aceasta nici marele merit al deschizătorilor de drumuri, al pionierilor.

Ce-i drept e drept, mai avem cîte o tresărire de recunoștință cînd — firește, potrivit sistemului zecimal inoculat în noi încă din primele clase de școală — se împlinește un număr rotund de ani, cînd se repetă ceea ce se cheamă o aniversare.

Probabil că e și normal să fie așa, fiecare cu timpul lui, cu prezentul lui. Schopenhauer era de părere că e vai și amar de viața celor care, ignorîndu-și cu voie sau inconștient prezentul, trăiesc numai în trecut sau numai în viitor. Și magisterul Schopenhauer nu era totuși cel mai realist bărbat din lume.

Deci, iată-mă justificîndu-mi contopirea cu prezentul, justificîndu-mi ingratitudinea față de trecut în general, față de premergători în special. Situația aceasta, în ceea ce mă privește, este întrucîtva nepotrivită, pentru că intenția mea a fost și a rămas să aduc un omagiu unui pionier al nostru.

Un pionier de o factură specială. Nu un individ, ci o colectivitate. Nu eroul unei anumite date, ci al timpului de-a lungul său. Pe scurt, mă gîndesc și mă refer la un oraș: la Sibiu.

Un oraș care, la prima noastră întîlnire, la prima vedere, m-a contrariat. Îl priveam, îmi plăcea pînă la entuziasm, dar pur și simplu nu-mi venea să cred ochilor. Doar abia coborîsem dintr-un tren foarte secolul XX — pătrarul al 3-lea. Și totuși...

Ziduri, turnuri, contraforturi de sprijin, porți mari în arc; zăvoare, broaște și chei uriașe; acoperișuri înalte, ascuțite, în ape abrupte; bolți, curți interioare, scări, poduri și pasarele; pasaje și ganguri de legătură acoperite; caldarîmuri de piatră, grilaje și balustrade; felinare agățate de brațe din fier forjat, stucaturi, blazoane și inscripții. Ev mediu autentic.

Eram tentat să bănui o reeditare, într-o variantă pentru mine, a întîmplării tehnicianului isteț, republican și yankeu, expediat de Samuel Clemens — prin măiastra lui lovitură, mai mult de conde decît de rangă — direct la curtea monarhului belicos, conservator și atehnic, Arthur. Ori te pomenești că, în loc de un banal «personal clasa a II-a», *m-am suit în cine știe ce vehicul științifico-fantastic* care m-a reîntors în trecut! Să fi fost oare, atunci, pasagerul unui «marche arriére» în timp?

În 1555, un guard de artilerie studiază, experimentează, notează date și face schițe privitoare la tehnica rachetelor autopropulsate, cu stabilizatoare de direcție de tip delta, asemănătoare cu cele folosite în tehnica modernă. În 1778, un librar sibian, destul de renumit pentru epoca sa, editează în Sibiu cel dintîi periodic de teatru din țara noastră. În 1789, un farmacist sibian, începînd să studieze clima orașului său, participă la începuturile observației meteorologice române. În 1817, deci cu patru ani înaintea celebrului Luvru parizian, ia ființă muzeul Brukenthal. În 1892, doar la trei ani după inaugurarea mondială, are loc, tot la Sibiu, cea dintîi proiecție cinematografică. În 1898 — sub auspiciile formidabilei ASTRA — apare prima enciclopedie românească. În 1904, cu un an înaintea apariției tramvaiului electric la Timișoara, pe străzile Sibiului începe să circule — e drept, cu roți de lemn — primul omnibuz pe fir electric din țară.

Două observații! Prima: studiul istoriei nu e specialitatea mea și sînt convins că acestea nu sînt singurele momente cînd pe pămîntul sibian au avut loc premiere naționale. A doua: am citat, în paragraful de mai sus, nume diferite, dar pe toate le consider sinonime ale unuia și aceluiași nume, părinte al lor: Sibiu. Le consider produsul unuia și

Trecutul de cetate — în sensul belic al cuvîntului — i-a împrumutat orașului, chiar și în locurile sale cele mai largi, o construcție și o atmosferă de curte interioară. Motiv să te simți peste tot «ca acasă».

Îmbinarea dintre construcțiile foarte vechi și oamenii foarte «recenți» produce un tot care, mie unuia, mi se pare de un reconfortant estetic.

ISTORIE I

Un oraș înseamnă, înainte de toate, o temelie, un pămînt, un loc.

Din cretacic, ceea ce-i tot una cu sfîrșitul erei secundare, și pînă în terțiar, o depresiune de origine tectonică, aparținînd lanțului de depresiuni intercarpatice ale Transilvaniei, a funcționat ca zonă de înecare, în al cărei cuprins, pe un fundament cristalin cutat, s-au depozitat, în pachete groase, roci sedimentare. Iată o temelie.

9,8 km din cei 80,3 ai săi, dedicați de Cibin, afluent de prim rang al Oltului, orașului care s-a ridicat pe terasele și-n lunca lui. Sistemul lacustru Dumbrava și lacul Binder. Sol brun de pădure pe terase, aluvionar în luncă. Argile, nisipuri, balast. Stejari, arini, arțari, ulmi, carpeni, tei și chiar molizi și pini. Pășuni, fînețe și culturi. Iată un pămînt.

45° și 48' latitudine nordică, 24° și 29' longitudine estică. Depărtare doar de 12 pînă la 20 de km de Munții Cibinului, Lotrului, Făgărașului. Punct comun al arterelor spre și dinspre Europa Centrală. Nod de cale ferată al liniilor de est-vest, cu cele de nord-sud. La 300 km de București, 270 de Arad, 170 de Cluj, 150 de Brașov. Adică în mijlocul țării. Iată un loc.

▲ Sobrietatea gri a orașului nu-i împiedică pe veșnic bine dispusul domn Carusel să-și învîrtă bețiia lui de culori.

▲ Interesante formele de viață dintre zidurile și grilajele orașului ăsta! Nu?

același mediu propice inițiativei, mediul chemat Sibiu.

Festivalul «Cibinium» de-acum doi ani și recenta «Protechnica» sînt ultimele dovezi că Sibiul nu și-a consumat faima și posibilitățile de inițiator, de pionier, ci continuă să fie — în domenii de valoare contemporană — erou al primului pas.

Un tur de orizont prin cîteva dintre întreprinderile Sibiului confirmă, o dată în plus, că acolo inițiativa are loc de frunte, dar și că ea a căpătat proporții de masă. Ofer exemple, ca să nu-mi poată fi bănuite cuvintele de goliciune. E vorba de inițiative și propuneri pe care fabricile și uzinele Sibiului și le-au făcut lor înșile.

Uzina «Independența» își propune, pe de o parte, o nouă structură organizatorică, iar pe de altă parte, pentru perioada 1967-1970, asimilarea de 70 produse noi (o pompă Fuller, un mai mecanic, mașini de șlefuit sticlă, un malaxor pentru aluat, un nou ciocan perforator etc.), care vor determina o economie de valută de 150 milioane lei. Fabrica «7 Noiembrie» — o contopire spectaculoasă a patru operații într-una, dintre cele opt care le comportă actualul procedeu tehnologic de vopsire-fixare la fabricarea ciorapilor din fibre sintetice, precum și o reorganizare a deservirii și amplasării mașinilor, care va asigura o economie de manoperă de 70 mii lei anual. Uzina «Automecanica» — o mecanizare a procesului de acoperire de suprafețe cu eficiență asupra prețului de cost (235 700 lei economii), asupra calității suprafețelor acoperite (uniformitate totală), asupra protecției muncii și economiilor valutare. Uzina «Mecanica» — o reorganizare a activității de producție a secției de turnătorie, care va face să crească capacitatea sa de turnare de la 2 600 la 3 200 tone anual. Uzina «Elastic» — o nouă mecanizare a operației de încălzire a foilor de arc, prin înlocuirea cuptoarelor cu flacără cu cuptoare cu vatră pășitoare, mecanizare ce ar diminua suprafața productivă de la 75 mp la 35 mp, ar reduce consumul pe gaz de la 96 mc la 60 mc, dar făcînd să crească productivitatea muncii cu 131%. I.I.S. «Libertatea» — o reorganizare a procesului de producție în secția vatelină, care va produce un beneficiu suplimentar de 989 mii lei. Uzina «Balanța» — mecanizarea operațiilor de lansare, programare și urmărire; iar uzina «Independența» — am început și termin tot cu ea — un loc de muncă model (atelierul de pompe).

Luate în parte, aceste autopropuneri pot părea de o importanță nu tocmai deosebită. În ansamblu însă, dincolo de eficiența lor economico-valorică, denotă un concept despre propria muncă, indică o mișcare generală de inițiativă, o mișcare puternică și de respectat.

Iar atunci cînd inițiativa nu-i singulară, ci, dimpotrivă, se repetă cu consecvență în timp și într-o amploare crescîndă, putem spune fără grijă un «adio» întîmplării și un «ura» pentru instaurarea tradiției, în accepțiunea sa cea mai bună.

Tendința de a cuprinde în prezent cît mai mult din trecut, dar și din viitor, tendința de a smulge și aduna în prezent cît mai mult din perenitate — iată ce definește Sibiul.

Văd în acest oraș un lanus preocupat în egală măsură de trecutul dar și de viitorul său. Un conservator al trecutului care-și revoluționează consecvent prezentul. Pătimaș! Desigur, o alcătuire întrucîtva bizară, însă care, tocmai prin aceasta, își asigură meritul de personalitate distinctă.

Și acum, pentru încheiere, îngăduiți-mi să-i fac o plăcere și gazetarului din mine:

Tot Sibiul — potrivit afirmațiilor din opusul «Istoria ziaristicii ardelene» — este cel mai vechi leagăn al ziariștilor din această țară.

Un mic eveniment al istoriei, care însă — hai să recunosc — justifică, subiectiv și sentimental, «inițiativa» comiterii acestui articol.

Sibienii și Sibiul — oameni ai secolului 20 într-o scenografie de mister feudal.

ISTORIE II

Un oraș mai înseamnă oameni și construcții

Un mormînt găsit și desfăcut fără respect — dar scopul științific scuză mijloacele profanatoare — arată că, în locul pe care m-am străduit să-l delimitez, existau — cu certitudine — oameni încă din epoca pietrei șlefuite. Oameni care, cel puțin cu privire la morți, își făcuseră datini: îi îngropau chirciți, culcați pe stînga și orientați cu fața spre sud.

Alte urme materiale, descoperite atît în Sibiu cît și în spațiul convergent lui, atestă, fără echivoc, existența continuă pe acest teritoriu a unei societăți omenești. În secolele II și I î.e.n., populația dacică avea aici o prezență masivă și în condiții de organizare politică, de organizare militară și de nivel cultural remarcabile. Pentru mai tîrziu, pentru epoca romană, urmele străvechii localități Cedonia, aflate parțial sub vatra actuală a Sibiului, indică o viață înfloritoare.

O dată cu începutul orînduirii feudale, acest rol probator al unei continuități de viață omenească revine, în mare măsură, documentelor scrise. Bula papală, emisă la 20 decembrie 1191 de Coelestin al III-lea, menționează înființarea prepoziturii la Sibiu.

Continuitate, permanență de viață, însă și evoluție numerică, firește în timp, a acestei colectivități. În 1242, dintr-o năvală nimicitoare a tătarilor, reușesc să se salveze doar 100 de locuitori ai unei așezări pe atunci mai mult rurale. În 1458, cetatea Sibiului cuprinde între 3 500 și 4 000 de locuitori. În 1510, 6 000. La sfîrșitul secolului al XVIII-lea, 15 000, adăpostiți în 1 637 de case. În 1901, 27 000. În ianuarie 1967, 111 935, dintre care 54 879 bărbați și 56 516 femei, iar potrivit naționalității lor, 79 213 români, 24 651 germani, 4 982 maghiari.

Deci, iată și o societate omenească.

La început, oamenii ăștia au folosit lemnul; apoi piatra, cărămida și țigla roșie. Le-a plăcut, pe rînd, stilul romanic, cel gotic, specificul Renașterii, barocul, rococoul și geometricul modern. Au ridicat case de locuit, săli de administrație, ateliere și biserici; dar și ziduri și turnuri de apărare. Pentru că, fiind harnici, prieepuți și productivi, străinii rîvneau la bunurile lor.

Azi, arhitectonica orașului e un amalgam de stiluri, fapt care nu-l împiedică să aibă o unicitate și un farmec, strict ale lui.

Simetric față de hotarul ax dintre trecut și viitor, orașul își păstrează continuu și imperturbabil prezența sa în timp.

curier comercial

Numeroase știri sosite din toate județele țării ne vestesc că în aceste zile de primăvară s-au inaugurat zeci de noi unități comerciale sau au început lucrările de construire ori amenajare ale altora.

BAIA-MARE

Un nou «Aschiuță» — unitate specializată în articole pentru copii. Spațiu comercial: 1 200 mp, cuprinzînd raioane de confecții, încălțăminte, tricotaje, jucării, galanterie și articole de toaletă.

CRAIOVA

A început construcția unui complex pentru valorificarea legumelor și fructelor. Complexul va asigura o producție de aproape 1 000 tone legume deshidratate și peste 2 000 tone produse semiindustrializate, dispunînd de mijloace moderne de depozitare, conservare, încărcare și transportare a produselor.

ROȘIORI DE VEDE

S-a inaugurat cea de-a 110-a unitate comercială a orașului: magazinul «Modern». Avînd un profil larg, magazinul este bine aprovizionat cu produse de galanterie, tricotaje, confecții, încălțăminte, parfumerie și marochinărie.

BĂILE-TUȘNAD

Au început lucrările pregătitoare pentru construirea unui nou hotel și a unui restaurant. În același timp se lucrează la reamenajarea și dezvoltarea localului cu specific local și tradițional «La moara lui Făgădău».

TG. JIU

A început construcția unui complex hotelier: 170 locuri, restaurant cu sală și terasă, restaurant cu autoservire, bar de zi ș.a.

PE LITORAL

În curs de construcție un nou complex comercial la Mangalia-Nord: unități pentru desfacerea produselor alimentare, magazine de confecții, tricotaje, textile, încălțăminte și galanterie, o librărie și o farmacie. Două noi magazine alimentare sînt în curs de construire și amenajare la Costinești și în stațiunea 2 Mai. La Mamaia și Eforie-Nord sînt în fază finală lucrările de renovare, extindere și modernizare a numeroase magazine.

VASLUI

Un mare complex comercial, cu numeroase unități de desfacere a produselor alimentare și industriale, va fi construit o dată cu noul complex urbanistic ce se înalță în vecinătatea fabricii de confecții.

VIDRA (JUD. ILFOV)

Trei noi magazine inaugurate în ultimele săptămîni: unul de mobilă, altul de produse metalo-chimice și un al treilea de produse alimentare (autoservire).

ORȘOVA

În orașul nou funcționează deja un complex comercial: magazin alimentar cu autoservire, mezeluri, pîine, articole de menaj, o unitate de legume-fructe, un centru de dulciuri și răcoritoare, un debit de tutun ce desface și articole de mercerie-parfumerie. Un al doilea complex, dispunînd de un spațiu comercial mai mare, construit în extremitatea orașului, se află în momentul de față în ultima fază de amenajare și va fi foarte curînd dat în funcțiune.

BRĂILA

S-au terminat lucrările de modernizare a punctului de agrement «Coroana stejarului», amenajîndu-se și un camping cu 10 căsuțe.

DELTA DUNĂRII

Complexul de alimentație publică de la Maliuc a fost mărit cu 60 de locuri, iar capacitatea restaurantului «Marea» din Sulina, cu 50 locuri. La Tulcea sînt în curs de finisare lucrările de amenajare a două noi localuri: cel cu specific tradițional, «Dobrogea», și cel cu specific pescăresc, «Dunărea».

GHEORGHIENI

O unitate nouă, frumos amenajată și bine aprovizionată, în plin centrul orașului: cofetăria «Ileana».

F UMOR

PRIMĂVARA văzută de Bellus...

— Formidabile, vitaminele tale!

— Zilele se lungesc, dar fustele rămîn scurte...

BRAICONF
Confecții
BRĂILA

produce
lenjerie
pentru femei,
bărbați
și copii

Cereți cu încredere,
la toate magazinele,

produsele

FABRICII
DE CONFECȚII
BRĂILA

DE TREI ORI LA ÎNĂLTIME: PROVINCIA

de Traian PROSAN

Ni s-a reproșat adesea, de altminteri nu numai nouă, și pe bună dreptate că [illegible] paginile revistei viața teatrală din țară. E adevărat. Bucureștiul e mai aproape...

Dar nu o dată, noi toți, am avut posibilitatea să urmărim, cu ocazia turneelor la [illegible] din provincie, foarte buni actori și excelente spectacole.

Ne-am deplasat deci, autocritic, prin cîteva teatre din țară pentru [illegible] și petrece acolo în momentul de față în acest apropiat final de stagiune.

ANTI-WESKER

Aurel Manea se confirmă. După «Rosmersholm»-ul său de la Sibiu, pus în scenă acolo ca un examen de absolvire, tînărul regizor realizează la Timișoara un spectacol tulburător cu «Anotimpuri» de Arnold Wesker. Fără îndoială, ne aflăm în fața unui regizor care nu etalează în primul rînd teribilismele vîrstei, ci maturitatea talentului său, capacitatea sa selectivă bazată pe o cultură de teatru solidă. Manea își susține cu fanatism crezul său artistic:

— Sînt pentru un teatru de ritual, cu semnificații profunde, pentru un teatru de eseu. Teatrul mă interesează în măsura în care poate deveni scriere, în măsura în care pot să scriu cu actorii.

«Anotimpurile» lui Wesker sînt anotimpurile iubirii. Anotimpuri ale iubirii tot atît de trecătoare ca și ale naturii — vrea să spună în fond autorul. Un text frumos dar în definitiv destul de obișnuit. Wesker nu mai e aici «furiosul» din celelalte lucrări ale sale. «Furia» lui s-a diluat mult.

Un text cuminte, care ar fi putut deveni un spectacol tot atît de cuminte. În locul acestuia, Manea ne propune un spectacol răscolitor în care drama sentimentală trece în poem solemn și tragic. Pînă la un punct, pentru că regizorul folosește cu reale efecte artistice și mijloacele oferite de teatrul modern: încordarea ajunsă la paroxism, elemente luate de la Living-theater și modalități ale școlii lui Grotowski. Manea însuși își mărturisește adeziunea:

— Am văzut la Wroclaw cîteva spectacole ale teatrului lui Grotowski. M-au impresionat cel mai mult... Eu am aderat la un limbaj de multe ori violent, dar o fac nu de dragul actului în sine, ci pentru a transmite direct și puternic ideea spectacolului, esența lui, pentru a produce acel șoc aproape fizic capabil să răscolească și cel mai insensibil spectator.

Tot ceea ce se petrece în scenă se supune unor legi ale ritualului. Actorii poartă un fel de costume de ceremonial spiritual. Felul de a vorbi al personajelor nu are nimic comun cu teatrul tradițional. Cuvintele împrumută tonalitate de litanie.

În interpretarea dată de Manea, iarna este anotimpul dominant, ea se insinuează în toate celelalte anotimpuri, și trecerile de la un anotimp la altul sînt estompate.

— Iarna este anotimpul negru, sezonul mort, anotimpul în care nimic nu fertilizează, anotimpul nerealizărilor, al neputinței, al amînărilor, al întreruperilor. Interpretarea dată piesei lui Wesker îl conduce pe regizor la o adevărată restructurare de planuri și la o masivă intervenție în text.

— Spectacolul meu e de fapt un spectacol anti-Wesker.

— ?!

— Să mă explic. Lucrurile s-au petrecut cam așa: la lectura piesei am descoperit un Wesker schimbat, nesincer. Textul conține multe replici și situații false. Am considerat că ar fi o drogare a publicului reprezentînd piesa sub forma ei obișnuită. De aceea am hotărît să realizez un spectacol anti-Wesker, un protest al artei actoricești împotriva autorului, împotriva artei care minte, în general.

Dan Herdan și Aurora Simionică în repetițiile cu «Vilegiatura». ▲

▲

DAN HERDAN și **ILEANA PLOSCARU** despre rolurile și repetițiile cu serialul «Vilegiatura».

DAN HERDAN:

— Am și eu un rol cu totul nou pentru mine. Un fel de june-prim al commediei dell'arte, gen și stil de teatru mai necunoscute mie.

Sîntem încă într-un stadiu crud, dar lucrurile se conturează deja foarte clar. Repetăm de dimineață pînă seara, dar în ciuda ritmului infernal și a oboselii, se lucrează foarte frumos.

Stilul de a repeta nu e numai fermecător dar și teribil de antrenant prin debordarea de fantezie și profesionalitate pe care o demonstrează regizorul.

ILEANA PLOSCARU:

— Rolul te solicită mult, dar repetițiile sînt extrem de interesante și m-au cucerit de la început. Am mai jucat Goldoni. De cîteva ori. Pentru mine, rolul constituie un amestec destul de ciudat între personaje interpretate anterior. Stilul acestui spectacol este absolut nou. Repetițiile mi-au produs la început o ușoară derută. Pentru noi toți era ceva foarte nou. Regizorul ne propunea un lucru cu care nu eram obișnuiți. Cred că acum l-am înțeles bine. Esrig m-a făcut să descopăr un alt Goldoni Sîntem foarte curioși și așteptăm cu toții premiera.

„Pro juventutis"

«Pro juventutis» — noua formulă de studio experimental al Teatrului «Matei Millo» din Timișoara își propune pentru acest an să studieze relația teatru-spectator tînăr.

Înființat acum trei ani și intitulat pe rînd (de ce oare, dar asta nu-i neapărat important?) «199» și «172», studioul și-a propus și a reușit în mare măsură să fie prezent în dezbaterea artistică a temelor pe care și le-a ales. Anul trecut, Studioul «172» a fost consacrat debuturilor în dramaturgia autohtonă cu piese într-un act. Teatrul timișorean venea în întîmpinarea debutanților valoroși și acorda, în fapt, cuvenita atenție pieselor românești într-un act. Sorin Titel, Paul Chitic, Dumitru Ioldea au fost prezentați publicului prin Studioul «172». «Pro juventutis» — formula de studio experimental pentru anul acesta, pare să fie mai aproape ca oricînd de menirea unui astfel de studio. Contactele directe cu tineretul, la Casa studenților, în fabrici, la sate, spectacole urmate de discuții, ajută la formarea publicului tînăr. Dorința noastră — ne spunea directorul Leahu — este să cunoaștem cît mai bine reacția acestor categorii de tineri, care sînt în fond nu numai parte din actualul dar și viitorul nostru public.

«Pro juventutis» a oferit pînă acum un spectacol cu «Anotimpurile» lui Wesker în regia lui Aurel Manea (vezi interviul — n.n.), două recitaluri de poezie, «Veșnic tînăr înfășurat în manta-mi», în regia aceluiași A. Manea, și «Interferențe», pregătit de actorul Eusebiu Ștefănescu, precum și «Hagi Tudose» — un spectacol pentru tineretul de la sate, pus în scenă și jucat de actorul Vasile Crețoiu.

SERIAL TEATRAL LA CONSTANȚA

Esrig montează un spectacol la Conscanța Un Goldoni. Firește, repetiții de dimineață pînă seara. Seara, o parte dintre actori au spectacol. Se lucrează în ritm infernal. La masă se pleacă pe rînd. Regizorul rămîne pe loc: se descurcă cu niște sandvișuri și cîteva sticle de Pepsi. Și cu țigări tari

Găsește totuși timp pentru o scurtă discuție despre spectacolul care se pregătește. Îmi exprim surprinderea:

— *De la «Nepotul lui Rameau» la această «Vilegiatură» a lui Goldoni mi se pare o anume distanță... Cum o explicați? Cum explicați această preferință a dv.?*

— Foarte simplu. Din cînd în cînd mă întorc la salahoria commediei dell'arte. E extrem de util. Simt atunci că revin la a.b.c.-ul meseriei. Simt nevoia. E interesant și ca exercițiu de lucru cu actorii. Ideea acestui spectacol s-a născut dintr-o amabilă propunere de colaborare a teatrului de aici. O colaborare de perspectivă al cărei început este acest spectacol.

— *De ce totuși această trilogie foarte puțin cunoscută și jucată rar pe scenele lumii?*

— Traducătoarea piesei mi-a dat textul pentru lectură. Lucrarea mi s-a părut că oferă nebănuite subtilități de text. Am propus-o teatrului. Există în această trilogie un fel de dedublare a personajelor, ele au o dublă existență; o existență rațional-socială care intră tot timpul în conflict cu o existență, să-i spunem, afectiv-liberă. Este, dacă vreți, conflictul dintre onoare și pasiune întors în comic. Viața socială îi obligă pe eroi să-și contrazică permanent viața afectivă. Ca una dintre soluții, am introdus în spectacol umbrele, pentru a relativiza puțin dimensiunile și planurile.

— *Din cele trei piese, dumneavoastră realizați doar două spectacole. Prin comprimare?*

— Da. Una dintre piese am împărțit-o în două, repartizînd-o celor două spectacole. Iar cele două spectacole vor fi prezentate în două seri consecutiv: din acest punct de vedere «Vilegiatura» este un experiment. Este prima încercare de serial teatral la noi.

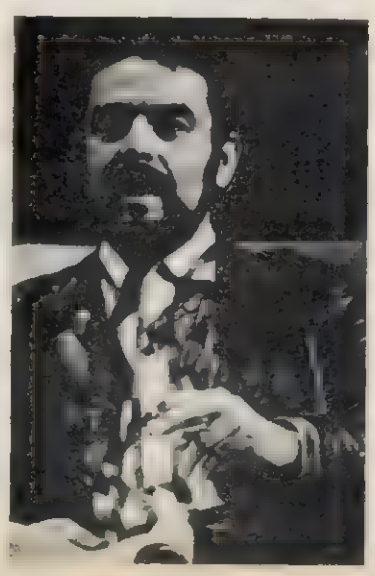

Regizorul David Esrig.

Umbrele — o soluție la care se recurge în spectacolul cu «Viclegiatura» de Goldoni, la Teatrul din Constanța (regia — David Esrig; scenografia — Ion Popescu-Udriște).

LA TG. MUREȘ:
Camil Petrescu și William Shakespeare

KOVACS GYÖRGY despre «ACT VENEȚIAN»:

— Să joci Camil Petrescu este o mare desfătare. N-o spun protocolar. Iar «Act venețian» e o capodoperă a dramaturgiei românești. Să joci, mai ales, același rol în diferite versiuni este totdeauna interesant: l-am jucat la Cluj, îl joc acum la Tg. Mureș.

— *Este ceea ce mă îndeamnă să vă adresez o întrebare, maestre Kovacs. Ce crede Pietro Gralla-Kovacs despre această a doua versiune a spectacolului?*

— Că rolul îl servește excelent pe actor. Iar realizatorul spectacolului îl servește, după mine, excelent pe autor.

— *Care ar fi după părerea dv. calitatea primă a spectacolului mureșean cu «Act venețian»?*

— Că este un spectacol elevat. Regizorul Emil Mandric a făcut din spectacolul său un adevărat act de cultură literar-artistică. El a abordat textul la cea mai de sus treaptă a sa, la sensurile sale cele mai profunde. A refuzat tot ceea ce e convențional. Atmosfera acelei Veneții crepusculare este excelent realizată, iar sensurile filozofice conținute în text au găsit în tînărul regizor un fin gînditor. În sfîrșit, spectacolul e bine servit de decorurile ingenioase ale lui Ștefan Hablinski și de costumele semnate Pia Oroveanu și Florica Mălureanu.

«Actul venețian» de aici ne onorează pe noi toți. Mandric a avut tăria să reziste superficialului, concesiilor făcute în numele succesului de casă. A fost, este și va fi pentru mine *o mare bucurie* să joc o piesă din teatrul lui Camil Petrescu. Este un mod sigur de a lupta împotriva facilității și a goanei după succes facil.

Un Pietro Gralla profund și dramatic, în interpretarea artistului poporului Kovacs György, la Teatrul din Tg. Mureș.

Strania doamnă Helseth în care se răsfrînge, ca-n liniștea unei oglinzi, întregul tragism al întîmplărilor și al psihologiei personajelor din «Rosmersholm» (actrița Marcela Sassu).

— *Interpretați în această stagiune două roluri de bătrîne foarte diferite între ele. Despre ambele creații ale dv. se vorbește mult și elogios...*

— Între Helseth din «Rosmersholm» și agresiva Judith Fellows, domnișoara bătrînă și încrîncită din «Noaptea iguanei», problemele de compoziție se complică nu numai ca urmare a diferențelor de vîrstă, temperamentale și caracterologice, ci și prin datele specifice pe care le imprimă, fiecăreia, complexul de factori social-istorici ai momentelor respective.

Un personaj tipic pentru dramaturgia Nordului, profund dramatic și închis ca apa fiordurilor, în cazul rolului Helseth.

Un personaj tipic pentru dramaturgia americană, în continuă goană, neliniștit, nefericit, în cazul rolului Judith Fellows.

Firește, lucrate și jucate simultan, cele două personaje îmi dau multă bătaie de cap. Dar tocmai marea deosebire dintre ele m-a atras mai mult. Este ceea ce îți asigură lărgirea orizontului profesional, posibilitatea de a aborda tipuri intens diversificate, este ceea ce ne asigură — atunci cînd reușim — satisfacțiile cele mai mari.

— *Apropo. Considerați că repertoriul actual asigură valorificarea deplină a forțelor actoricești de care dispune teatrul constănțean?*

— Avem un colectiv bun — și nu declar asta convențional. Sînt convinsă că se pot face lucruri și mai reușite ca pînă acum. Ar fi bine dacă repertoriul nostru, în afara celorlalte deziderate pe care le satisface (și sîntem bucuroși de acest lucru), ar urmări și valorificarea tuturor forțelor actoricești. Actorilor trebuie să li se ofere posibilitatea de a se manifesta pe planuri multiple, de a scoate la iveală și alte posibilități decît cele pe care deja le-au demonstrat.

Marcela Sassu, de trei ori în «Rosmersholm».

ÎN ÎNCHEIERE:

Materialul de față și-a propus, după cum bine se vede, să înregistreze într-un moment activitatea din cîteva teatre din țară, alese absolut la întîmplare.

Așadar, se nasc și în provincie spectacole bune, se joacă și acolo teatru de artă, există și în teatrele din țară oameni, și încă mulți, dornici și capabili de lucruri frumoase.

Vizita aceasta prin teatre a ocazionat însă mult mai mult decît niște discuții despre spectacolele în cauză și despre altele viitoare. Aproape fără voia noastră discuțiile au alunecat spre problemele mari ale teatrului românesc în general și ale teatrului din provincie în special. Se aud voci care spun mult mai mult; voci sincere și pasionate ale unor oameni cărora nu le este indiferent drumul pe care merge teatrul românesc. Se caută mereu și nu se găsește profilul teatrelor. Prea seamănă între ele teatrele noastre — spun unii. De aici și pînă la discutarea faptului că se ajunge uneori și în unele locuri ca ștacheta artei scenice să fie coborîtă prea jos, discuția ridică prea multe probleme grave.

Dar toate aceste probleme majore ale teatrului nostru, care frămîntă atîția oameni, nu și-au putut găsi locul în fotoreportajul nostru, pentru că materialul nici nu și-a propus acest lucru.

Dorim însă, și ne angajăm, să le abordăm într-un număr viitor.

Ileana Dunăreanu și Florin Crăciunescu în ultima premieră a secției române a Teatrului din Tg. Mureș: «Critis sau Gîlceava zeilor» de Radu Stanca.

Cunoscută publicului din întreaga țară mai ales prin intermediul filmului («Subteranul», «Golgota», «Cartierul veseliei»), Farkas Ibolya este, înainte de orice, o excelentă actriță (pe scena Teatrului din Tîrgu Mureș).

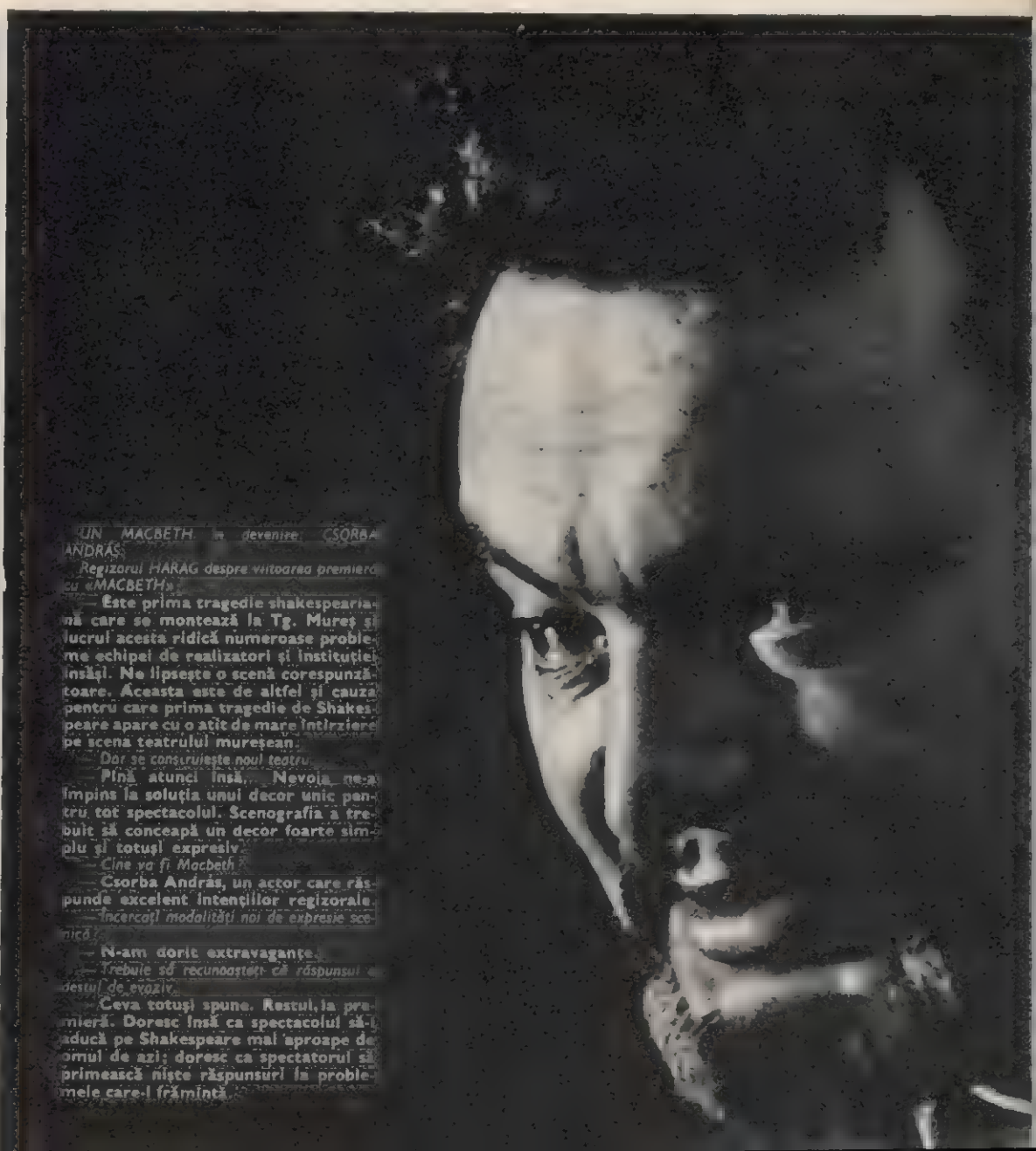

UN MACBETH în devenire. CSORBA ANDRÁS:

Regizorul HARAG despre viitoarea premieră cu «MACBETH»:

— Este prima tragedie shakespeariană care se montează la Tg. Mureș și lucrul acesta ridică numeroase probleme echipei de realizatori și instituției înșăși. Ne lipsește o scenă corespunzătoare. Aceasta este de altfel și cauza pentru care prima tragedie de Shakespeare apare cu o atît de mare întîrziere pe scena teatrului mureșean.

— Dar se construiește noul teatru.

— Pînă atunci însă... Nevoia ne-a împins la soluția unui decor unic pentru tot spectacolul. Scenografia a trebuit să conceapă un decor foarte simplu și totuși expresiv.

— Cine va fi Macbeth?

— Csorba András, un actor care răspunde excelent intențiilor regizorale.

— Încercați modalități noi de expresie scenică?

— N-am dorit extravaganțe.

— Trebuie să recunoașteți că răspunsul e destul de evaziv.

— Ceva totuși spune. Restul, la premieră. Doresc însă ca spectacolul să-l aducă pe Shakespeare mai aproape de omul de azi; doresc ca spectatorul să primească niște răspunsuri la problemele care-l frămîntă.

LA COMANDĂ !

ORGANE ȘI FIINȚE VII REPRODUSE „ÎN SERIE"

de Dr. E. ROȘIANU

«Omul va fi în stare să-și programeze propriile celule, cu o informație sintetică».

Marschall W. Nirenberg (Premiul Nobel pentru medicină 1968)

Grefele, așa cum se practică astăzi, nu au rezolvat în mod satisfăcător problema înlocuirii unor țesuturi și organe «uzate» sau «defecte». Orice transplantare ridică dificultăți serioase, dacă n-ar fi decît aceea a donatorului și a incompatibilității biologice dintre grefă și organismul gazdă.

Iată însă că se conturează posibilitatea ca o nouă disciplină să-și dea concursul la rezolvarea acestei probleme spinoase. Este vorba de biologia dezvoltării, domeniu foarte nou și deosebit de important al biologiei, care urmărește lămurirea modului în care celulele, țesuturile și organele se diferențiază în timpul dezvoltării unui organism. Rezultate recent obținute în cadrul acestei discipline permit să se întrezărească o cale cu totul nouă de a furniza omului organe de care ar putea avea nevoie pentru diverse «reparații capitale». La prima vedere soluția pare fi de domeniul științifico-fantastic, dar ea conturează de pe acum orizonturi ale biologiei de mîine.

Este vorba de experiențe care au demonstrat, deocamdată numai la nivelul celulelor și țesuturilor, posibilitatea ca omul să intervină în funcționarea mecanismelor genetice ale diferențierii și chiar **să le dirijeze.** Aceasta reprezintă de-abia o primă treaptă în cunoașterea felului în care apar țesuturi și organe atît de diferite în același organism. Putem astfel să ne imaginăm modalitatea obținerii în viitor de noi organe, prin cultivarea în laborator de celule alese, *chiar de la pacient,* și *dirijarea* procesului de diferențiere pînă la formarea unui nou organ, ce-l va înlocui pe cel bolnav!

Rinichi, inimi, plămîni «pe măsură» vor fi astfel obținuți ca la comandă, **adaptați perfect** personalității biologice a bolnavului... Și tocmai în această perfectă adaptare constă deosebirea esențială față de grefe.

O SUTĂ DE MILIOANE DE MILIARDE DE CELULE

Premisele unor asemenea performanțe spectaculoase există de pe acum, experiențele pornind de la date biologice certe. Toate celulele unei *ființe vii, cu excepția celor sexuale,* au aceeași zestre ereditară, sînt dotate cu același material genetic, adică cu un număr determinat de perechi de cromozomi. Astfel, fiecare din cele o sută de milioane de miliarde de celule care compun organismul omenesc are 23 de perechi de cromozomi. În organismele complexe pluricelulare se constată însă că, pornind de la ou se diferențiază numeroase țesuturi: oase, ner

Grefele nu pot asigura decît în mod excepțional înlocuirea unor organe «uzate» sau «defecte». Problema donatorului și a incompatibilității biologice nu și-au găsit încă o rezolvare satisfăcătoare, iar soluția nu se întrevede nici pentru viitorul apropiat.

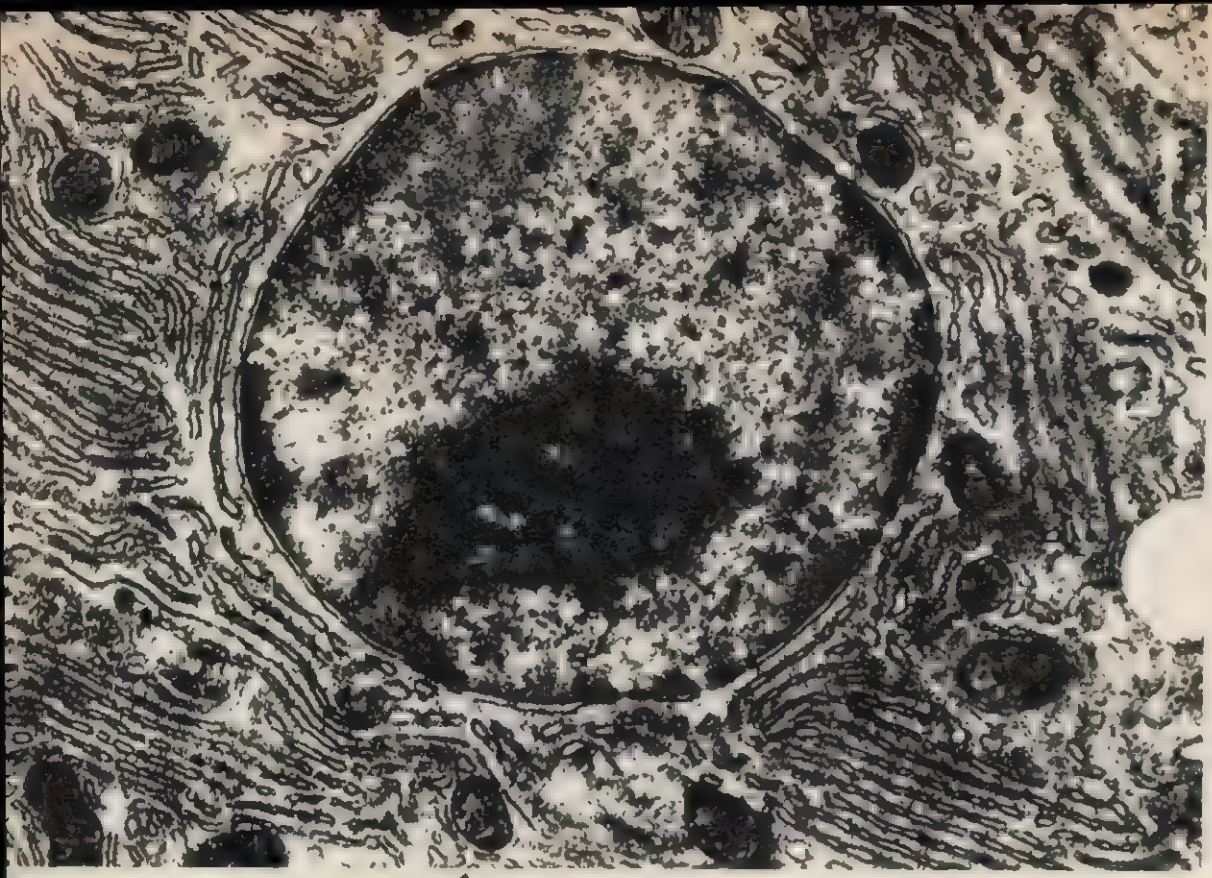

Pătrunderea în universul celular, descifrarea mecanismelor biologice la scara celulei deschid căi nebănuite medicinei. Procurarea unor rinichi, inimi, plămîni «pe măsură», adaptate perfect personalităţii biologice a bolnavului, iată obiectivul — este drept încă îndepărtat — al unor foarte recente cercetări de «biologia dezvoltării». Despre progresele tehnicilor la scară celulară puteţi judeca privind această fotografie spectaculoasă care redă o mărire de 28½ 000 de ori! Membrana nucleară apare întreruptă prin pori, care permit comunicaţia dintre nucleu şi citoplasmă.

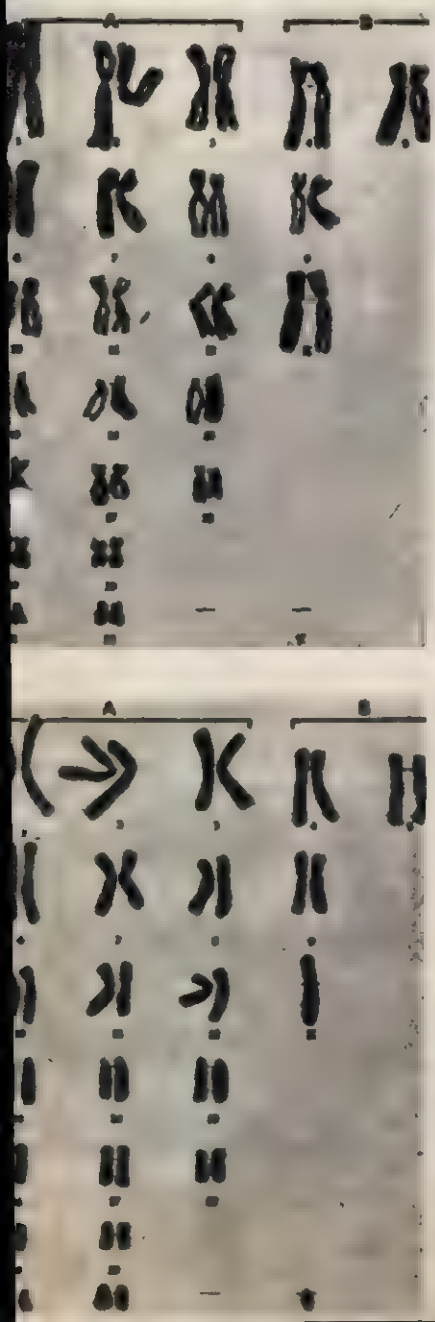

vos etc. Fiecare celulă se specializează deci pe parcurs; celulele cu un anumit profil se unesc în ţesuturi, iar acestea la rîndul lor se asamblează în organe.

Un organism ar putea fi comparat cu o întreprindere: cînd e mică — la fiinţele unicelulare — există un singur atelier în care se execută toate operaţiile; cînd întreprinderea e mare e nevoie de mai multe hale, laboratoare, fiecare cu atribuţiile sale. Ficatul, oasele, muşchii, intestinul au prin urmare cîte o sarcină specifică şi nu li se mai cere să fie «bune la toate». Diferenţierea celulară este tocmai procesul care duce la această individualizare a ţesuturilor şi organelor din corpul nostru.

NUCLEUL «ATOTŞTIUTOR»

Să vedem cum se produce această diferenţiere celulară. La origine, fiecare celulă posedă potenţialul necesar pentru a face parte din indiferent ce ţesut: piele, nervi, ochi, ficat etc. Prin ce mecanism o celulă devine, de pildă, musculară şi nu nervoasă?

Doi oameni de ştiinţă englezi, J.B. Gurdon şi H.R. Woodland, de la Departamentul de zoologie al Universităţii Oxford, au încercat să răspundă acestei pasionante întrebări. Pătrunzînd în microcosmosul celulei ei au scos nucleul de la mai multe celule intestinale ale unor broaşte. Pe de altă parte, au extras nucleul de la un număr egal de ouă de broaşcă nefecundate şi le-au introdus nucleele celulelor intestinale. Prin această transplantare la scară microscopică, experimentatorii au obţinut ca un ou virgin, al cărui nucleu a fost înlocuit cu nucleul unei celule intestinale, să se dezvolte pînă la a da broaşte adulte perfect normale. Aşadar, s-au folosit pentru fecundare — şi deci reproducere — nu clasicele celule sexuale masculine, ci celule obişnuite, nespecializate de fapt pentru fecundare! (Mai precis, nucleul acestor celule.) Iată deci o dovadă grăitoare a faptului că nucleul reprezintă o entitate biologică deosebit de importantă.

Experienţele cercetătorilor englezi Gurdon şi Woodland, care deschid o fereastră spre performanţe spectaculoase în viitor, au pornit de la date biologice certe, bine-cunoscute: absolut toate celulele unei fiinţe vii, cu excepţia celor sexuale, dispun de aceeaşi zestre ereditară, au acelaşi număr de perechi de cromozomi. La om: 23 (în fotografie, garnitura cromozomică la bărbat şi la femeie). Aşadar, la origine fiecare celulă posedă potenţialul necesar pentru a «deveni» orice ţesut: piele, nervi, ochi, ficat... Nu s-ar putea oare fabrica la comandă organe întregi?

Într-adevăr, nucleul oricărei celule conţine întregul material genetic, adică toate posibilităţile pentru a produce celule de orice specialitate. Nucleele sînt identice, dar ele se dezvoltă în medii diferite în funcţie de celula care li conţine. Nucleul care, după cum am spus, este purtătorul patrimoniului ereditar se poate asemui cu un centru de comandă, iar mediul său ambiant (citoplasma), cu «uzina» unde au loc sintezele caracteristice procesului vital. Sistemul nucleu-citoplasmă funcţionează pe principiul «informaţiilor» furnizate de cea din urmă celui dintîi şi doar pe baza acestor informaţii nucleul dă «ordine», dirijează evoluţia celulei respective. Reţineţi, aşadar: nucleul acţionează doar pe baza semnalelor provenite din citoplasmă.

Pentru a reveni la exemplul nostru, să presupunem că nucleul de celulă de intestin l-am fi transferat nu în nucleul unei celule sexuale, ci, de pildă, în interiorul unei celule adulte de ficat de broască. Deoarece materialul său genetic este «atoţştiutor», nucleul celulei intestinale ar putea comanda şi activitatea noii sale «gazde», firește doar pe baza informaţiilor ce vin din citoplasma ei. **Am obţine atunci, pornind de la celula de intestin** (respectiv de la nucleul ei), **celule de ficat!** Iată deci o cale neaşteptată de a «fabrica» ţesut de ficat. Acest ţesut însă nu va evolua în continuare de la sine, automat, pînă la formarea unui nou organ (care reprezintă un element deosebit de complex faţă de ţesut). Totuşi însuşi acest fapt ar putea sta, o dată şi o dată, la baza obţinerii pe cale artificială de noi organe, trebuind însă şi în acest caz să se cunoască modalitatea dirijării procesului de formare.

Firește, am schematizat problema la maximum, fără a intra în amănunte şi a pretinde aci la rigurozitate ştiinţifică — de altfel mecanismul în sine este încă insuficient cunoscut — propunîndu-ne doar scopul de a evidenţia esenţa unei idei îndrăzneţe, căreia i se pot deschide, într-un viitor mai mult sau mai puţin îndepărtat, interesante posibilităţi de aplicare practică.

CE A FOST ÎNTÎI, CRANIUL SAU CREIERUL?

Să trecem acum la o altă tehnică posibilă în viitor de fabricare a organelor, a cărei utilizare conştientă de către om ar oferi mari perspective. Pentru aceasta vom părăsi procesele ce se desfăşoară în nucleu şi vom vorbi despre ţesuturi. Mai precis, despre mecanismul aşa numitei inducţii care se exercită în stadiul embrionar între două ţesuturi vecine. Deci aici nu mai avem în vedere celule izolate, ci ţesuturi întregi.

În 1968, în laboratorul prof. E. Wolff (Paris), cercetătorul J. Schowing a stabilit că formarea cutiei craniene este indusă de creier. Fiecare regiune a creierului determină formarea unuia sau mai multor oase craniene. Ca şi în cazul vertebrelor, «conţinutul» induce formarea «conţinătorului»: întîi organul şi apoi învelişul! Cu alte cuvinte, creierul este cel care modelează craniul, după cum coloana vertebrală este modelată de măduvă. Precizăm încă o dată că toate acestea se referă la stadiul de embrion. Prin creier înţelegem creierul din embrion, prin oasele craniene — oasele respective din embrion, aşa cum se află ele prefigurate înainte de naştere.

Grefele au demonstrat şi ele mecanismul inducţiei: prelevînd un fragment de viitoare piele de la un embrion de broască şi grefîndu-l pe viitoarea regiune bucală a unui soi de şopîrlă, s-a văzut că fragmentul nu devine piele ci gură! Se întrezăreşte deci, şi pe această cale, posibilitatea obţinerii pe cale artificială a unor organe după dorinţă. Încă din 1965 S. Bishop-Calame a pus în evidenţă acţiunea inductoare la nivelul unor ţesuturi provenind de la organe diferite. Asociind ţesut embrionar de ureter cu ţesut pulmonar, ureterul a indus formarea celulelor de rinichi pe seama pulmonului. La rîndul lui, ureterul plasat în apropierea ţesutului pulmonar se transformă într-un tub a cărui structură aminteşte pe cea a bronhiilor.

ASEMENEA FLORILOR...

Revenind la experienţele lui Gurdon şi Woodland, trebuie să precizăm că dacă transplantarea nucleilor constituie un mijloc extraordinar de a schimba activitatea, «profilul» celulelor, natura intimă a acestei transformări nu este încă cunoscută. Nu au fost puse în evidenţă substanţele prin care comunică nucleul cu citoplasma. S-a constatat doar că la injectarea unui nucleu într-o celulă, aceasta începe imediat să se mărească, putînd atinge într-o oră şi jumătate de 60 de ori propriul său volum.

Identificarea substanţelor sus-menţionate va permite, poate, în viitor generarea, modificarea sau chiar construirea unor ţesuturi şi organe după voinţă. Sau, cum se exprima recent, foarte plastic, Marcel Péju în revista «Science et vie», «nasul va putea fi transformat în ureche, ficatul în creier, pielea în intestin».

Un alt aspect la fel de uluitor al acestor experienţe este posibilitatea reproducerii în zeci de exemplare a unei fiinţe vii. Practic, John Gurdon, extrăgînd nucleele de la un număr de celule intestinale ale unei singure broaşte şi transplantîndu-le unui număr egal de ouă de broască, le-a dotat cu **aceleaşi** patrimoniu ereditar. Au rezultat de aceea broaşte absolut identice!

Metoda aceasta transpusă la un animal superior (ne ferim să spunem omul) ar însemna că extrăgînd, de pildă, nucleul din 50 de celule ale aceluiaşi animal, s-ar putea realiza 50 de vieţuitoare absolut identice. De altfel este ceea ce realizează horticultorii, printr-o altă tehnică, reproducînd la infinit, graţie unui altoi, o anumită floare cu însuşiri excepţionale. Firește, scriitorii de romane ştiinţifico-fantastice sînt liberi să-şi imagineze ce s-ar fi putut întîmpla dacă cu un fragment, de pildă din pielea unui geniu — da Vinci, Chopin sau Einstein — s-ar fi putut reproduce în serie sute de asemenea genii... Acelaşi om în mai multe exemplare! Principiul fotocopiei aplicat în biologie! Vom ajunge oare vreodată să trăim previziunile lui Aldous Huxley? Pe plan pur ştiinţific nu sînt imposibile. Dar acest gen de speculaţii ne-ar duce prea departe.

Se deschid însă porţile «fabricării» unor organisme de animale riguros selecţionate. O tehnică de acest fel ar permite de pildă să se obţină de la o singură vacă de rasă o sută de viţei de aceeaşi rasă superioară, într-un mod mai eficient decît prin selecţia tradiţională.

Să încheiem citîndu-l pe renumitul biolog şi scriitor francez prof. Jean Rostand: «Transplantarea nucleilor este posibilă astăzi, modificarea codului genetic va fi posibilă poate în viitor. Va reuşi biologia să meargă tot atît de departe şi în abordarea naturii umane? Nu există oare aici limite care nu trebuie depăşite, necesităţi imuabile? Eu nu pot decît să ridic problema. Biologia însă are astăzi posibilitatea de a repune în discuţie marile noastre idei şi sentimente».

stele despre care se vorbește

KATHERINE HOUGHTON

Aparent, totul a pornit de la Stanley Kramer. El i-a distribuit în rolul unui fericit cuplu de părinți americani pe Spencer Tracy și Katherine Hepburn. Rămâneau — pentru a completa distribuția filmului **Ghici cine vine la cină?** — un singur semn de întrebare: cine să fie interpreta tinerei lor fiice care, îndrăgindu-l pe Sidney Poitier, omul de știință negru, avea să provoace furtuna în casa acestor doi americani liniștiți. De un realism scrupulos, Kramer își dorea nu numai o tânără actriță înzestrată, ci și una ale cărei trăsături să fie asemănătoare cu cele ale mamei din film, adică ale Katherinei Hepburn. Dar acest criteriu cu totul exterior l-a dus la o norocoasă descoperire: numele ei este Katherine Houghton, unul dintre cele mai fericite debuturi actoricești ale anului 1968.

De fapt, cele două Katherine sînt mătușă și nepoată și numai din spirit de independență tânăra actriță a ținut să debuteze în viață adoptînd numele bunicii sale dinspre mamă, o oarecare doamnă Houghton. De altfel, tânăra Katherine a ținut să se despartă radical de ilusteul exemplu al mătușii care i-a dat numele și — urmînd exemplul mamei ei, o foarte serioasă cercetătoare a istoriei — s-a orientat spre știință, absolvind cu brio facultatea de filozofie. Numai că, în cursul ultimului an de studiu, destinul ei și-a schimbat brusc cursul. Într-o zi ca oricare alta, cînd își lua calm prînzul în restaurantul colegiului, a răbufnit pe ușă un grup gălăgios de cineamatori de la Universitatea Princeton, căutînd un «star» feminin pe care să-l facă celebru. Din ziua aceea, pe platourile de filmare improvizate la Universitate, Katherine a descoperit magia camerei de lust vederi și ea evocă nu fără umor, dar cu o nedisimulată nostalgie, zilele acelea de revelație:

— Era un fel de pantomimă în care jucam rolul unei fete cu dublă personalitate. Ceva foarte complicat! Ziua eram o «fată a soarelui», semnă, simplă, deschisă — noaptea însă, deveneam brusc sofisticată și provocatoare. Și aveam doi adoratori, fiecare îndrăgostit de una dintre cele două ipostaze. Proiecția filmului ar fi trebuit să dureze patruzeci de minute. Eu n-a mai avut loc însă niciodată pentru că regizorul... a fugit cu filmul! Da... da! — zîmbește Katherine. Cineclubul studenților nu dispunea de subvenții și, înglodat în datorii cum s-a trezit... regizorul a preferat să dispară!

Flirtul acesta fugar cu cinematograful, fie și în postura sa boemă de artă amatoare, i-a trezit însă o înclinație — să-i zicem, ereditară. Așa se face că, în timp ce-și pregătea licența în filozofie, tînăra «stea» a cineclubului din Princeton a intrat ca actriță într-un teatru de vară și imediat după terminarea studiilor și-a încercat norocul în New York, pe Broadway, la un concurs organizat de teatrul lui Garson Kanin, care a și angajat-o. Au urmat o puzderie de comedii ușoare, de bulevard, de care tînăra actriță nu este întotdeauna încîntată să-și amintească.

— Visul meu — îmi mărturisește ea — erau rolurile mari, de adevăr și adîncime. Cînd m-a solicitat Kramer, mi-am spus că era marele meu prilej. Îl știam pe Kramer ca pe un om de artă foarte serios, care nu se teme de probleme acute, nu preferă să plutească în vag ca atîția alții. El lucrează pe subiecte din cele mai controversate și este de admirat pentru asta.

La 23 de ani, subțirică, blondă, cu fața-i pistruiată între două codițe de școlăriță — Katherine oferă portretul unei fete simple de pe oricare meridian al lumii. Se simte cît e de timidă după modul în care se ascunde — parcă — în jacheta-i albă, pufoasă. Dar se însuflețește imediat ce conversația intră în cercul de idei care-i sînt familiare. De pildă poezia: «Ați citit Cavaffis? E poetul meu preferat!»; «Îl cunoașteți pe Stanley Kunitz? S-a tipărit la dv?» — deși îți poate vorbi cu același entuziasm de lector fidel de clasici ca Villon, Keats sau, bineînțeles, eternul Shakespeare. Sau cinematograful, în care-i admiră pe Ingmar Bergman dar și pe Milos Forman și «pe cei doi cehi care au făcut **Magazinul de pe Strada Mare**», dar nu mai ține minte cum îi cheamă! «Kadar și Klos?». «Exact!» Ca parteneri și i-ar dori pe Werner Oscar sau pe Mastroianni. Dar la cine mai poți să visezi cînd ai jucat alături de Spencer Tracy...

— Domnul Tracy era pentru mine ca un leu în destăinuie Katherine. Îl vedeam în fiecare dimineață plin de energie, aproape fioros, se mișca lent, dar cînd arunca un cuvînt era plin de sevă, de înțelepciune. Azi nu mai știu de ce mă înspăimînta așa. Avea simțul umorului, deși uneori îmi părea răutăcios. El era domnitorul neîncoronat al platoului, lui i se supunea toată lumea. Kramer însuși nu crîcnea în fața lui. Capriciile sale mă intimidau, era imposibil să-ți dai seama în ce toane e. Era foarte ciudat poate pentru că era foarte bolnav. E adevărat că avea supărări cu inima dar, nu știu de ce!, sînt convinsă că un om cu forța lui interioară ar fi supraviețuit dacă ar fi vrut să mai trăiască. Bosle lui — ascultați-mă pe mine! — a fost oboseala, asta am simțit-o cu toții în timpul turnării ultimului său film. Apoi prietenii au venit și i-au spus: «Ai fost minunat!» Merita să vedeți cît de fericit îl făceau asemenea clipe...

Despre celălalt partener al ei, despre Sidney Poitier, spune:

— Este un om foarte inteligent, foarte frumos și cu un minunat simț al umorului (din nou simțul umorului este adjectivul suprem prin care Katherine Houghton definește omul superior). Este foarte interesat de politică și filozofie, meditează mult și, în S.U.A., este poate acum cotat ca cel mai mare «star».

O întreb cum explică asta, și întrebarea mea trezește în fosta studentă a facultății de filozofie vocația interpretărilor sociologice.

— Este iubit mai ales în rîndul tinerilor, pentru că ei sînt cei care au astăzi nevoie de un nou tip de erou contemporan. Ei au nevoie realmente acum de un tip de om cu demnitate și curaj ca Poitier, nu un «enfant terrible» superficial ca «hippiesa»...

La urma urmelor, Katherine Houghton este actriță sau filozof? Cum riscăm această întrebare, tînăra noastră interlocutoare rămîne o clipă surprinsă. O clipă numai, pentru că imediat descoperă în sine însăși răspunsul sincer:

Vedeți dv., după film m-am întors imediat la cărțile mele. Nu însă pentru a abandona arta. Găsesc de altfel că «aventura cinematografică» mi-a îmbogățit spiritul. De aceea am intenția s-o continui. Poate, cînd voi fi mai în vîrstă, mă voi reîntoarce la prima dragoste, la filozofie. Nu însă acum! Acum trebuie să trăiesc...

Și Katherine Houghton, o fată cu două cozițe blonde și cu ochi vii, mă privește ca și cum m-ar întreba: «Dumneata ce părere ai?» Poate că are dreptate! Anotimpul filozofărilor vine ceva mai tîrziu...

T. CARANFIL

Audrey Hepburn și *Albert Finney*, soți certăreți în filmul «Doi la drum».

Marele ecran ni l-a prezentat mai puțin pe *David Niven*, actor englez al cărui farmec face în necaz vîrstei. Micul ecran și-a făcut însă datoria, aducîndu-ni-l alături de *Marlon Brando* (alt ilustru necunoscut pentru publicul nostru) în «*Seducătorii*».

REPORTAJ DE SAPTE ZILE

scandalul riva continuă

Felice Riva şi frumoasa lui soţie, Luisella — imediat după declararea falimentului — la o premieră a «Scalei» din Milano. Să te arăţi în public într-o asemenea situaţie e un lucru pe care puţini ar fi avut tupeul s-o facă, au scris ziarele.

Cazul Riva continuă să ţină afişul în Italia.

Nereuşind să pună mîna pe el, poliţia italiană a apelat la Interpol. În cele din urmă Felice Riva, mare magnat al industriei textile şi fost preşedinte al clubului de fotbal F.C. Milan, a fost arestat în vila unor prieteni, lîngă Beirut. Cazul lui a stîrnit indignarea opiniei publice italiene şi a făcut să explodeze bomba unui adevărat scandal judiciar.

Falimentul fraudulos pentru care Riva este urmărit de justiţia italiană a lăsat pe drumuri 8 500 muncitori şi familiile lor. Cînd directorul uneia dintre filaturile lui, cea de la Valle di Susa, a fost pus în situaţia de a concedia 1 580 de muncitori, a preferat să se împuşte. Gestul lui n-a putut evita catastrofa, după cum n-au putut-o evita nici creditele — declarate ulterior abuzive — la care a recurs «regele bumbacului». Presa relevă însă că în toată această afacere Felice Riva — posesorul unei averi apreciate oficial la 60 miliarde lire, dar care s-ar ridica în realitate la peste 200 miliarde, sumă care, potrivit unor cercuri financiare milaneze, ar fi fost depusă clandestin la o bancă elveţiană — n-a pierdut un ban.

Pentru acuzaţiile ce i se aduc, Riva e pasibil de o pedeapsă de 15 ani închisoare, plus acoperirea daunelor. Acest om orgolios şi arogant, care credea că averea îl face invulnerabil, se trezeşte într-o bună zi cu adevărat la închisoare, printre deţinuţi «de rînd». Apărarea găseşte însă un viciu de procedură în emiterea mandatului de arestare şi Riva este repus în libertate pînă la judecarea procesului. Un al doilea mandat de arestare este recuzat de avocatul industriaşului, sub motiv că judecătorul care îl semnase ar fi făcut nişte declaraţii «tendenţioase» în legătură cu viitorul proces, publicate în «Gazetta del Popolo». Ziarul însă dezminte cele publicate. Riva şi apărătorul său sînt amendaţi pentru «acuzaţie nefondată». Şi — lovitură de teatru — Riva dispare. Un ghid turistic al Libanului, uitat pe o noptieră, pune poliţia pe urmele industriaşului. Şi aici intervine Interpolul. Se află că, pentru a ajunge în Liban, Riva, căruia nu i se retrăsese paşaportul, traversează Alpii pe schiuri, şi cu funicularul trece în Elveţia unde, la Zermatt, este aşteptat de un avion care îl lasă la Geneva. Aici ridică de la o bancă 7 000 dolari şi ia un alt avion spre Beirut.

Felice Riva se află în prezent la Beirut, unde urmează să fie luată hotărîrea asupra extrădării lui. Riva a pretins în faţa instanţelor judiciare din Beirut că este victima unei maşinaţii cu caracter politic — singura şansă de a evita extrădarea fiind invocarea unor asemenea «persecuţii».

Între timp — în aşteptarea zilei de 21 aprilie, dată cînd a fost fixată deschiderea procesului — la Milano a fost instituită o anchetă disciplinară privind magistraţii care l-au lăsat în libertate pe Riva, cu toate că delictele de care era acuzat implicau arest obligatoriu, precum şi în legătură cu cei care s-au făcut vinovaţi de faptul că, contrar prevederilor legii, nu i-au retras paşaportul. Presa italiană consideră că n-ar fi exclus ca magnatul, care n-a ezitat să lase pe drumuri 8 500 de muncitori, să fi ştiut să folosească judicios «argumentele sunătoare».

Delia ŞTEFAN

„balada" din nou în franţa

Ansamblul folcloric «Balada» al Casei de cultură a sectorului 7 al municipiului Bucureşti pleacă din nou în Franţa pentru a participa, începînd de la 25 aprilie, la manifestările folclorice internaţionale de la Valence. Membrii acestui de pe acum vestit ansamblu de artişti amatori vor mai prezenta programul lor şi în cadrul cluburilor U.N.E.S.C.O. din Valence şi vor da alte spectacole în cadrul tîrgurilor de la Niort, Poitiers şi Belfort. Bogatul lor program este alcătuit din cîntece şi jocuri populare reprezentative pentru aproape toate zonele folclorice ale României, incluzînd şi cîteva dintre cele mai reuşite piese ale repertoriului lor permanent: «Briuleţul» din Cîmpia Dunării, «Alunelul» din Oltenia, «Ţarina», dans din Carpaţii Orientali, «Purtata fetelor» din Valea Tîrnavelor, suite de dansuri populare din Transilvania şi Moldova, precum şi vestitul dans al Căluşarilor.

Reputaţia «Baladei» s-a întregit anul trecut, la cea de-a 23-a ediţie a «Sărbătorii viţei de vie şi a jocurilor internaţionale de toamnă» de la Dijon, cu marele premiu «Colierul de aur». Ansamblul bucureştean a mai participat şi la festivalurile folclorice de la Montrejeau, Haguenau şi Metz.

dar ... ca la bucureşti?

Întorşi de la Paris, din obişnuita lor călătorie anuală de documentare la firmele franceze de modă cu care avem relaţii permanente de colaborare, creatorii de modă de la trei mari unităţi de confecţii ale noastre (F.C.T.-Bucureşti, Arta modei, fabrica din Craiova) ne-au arătat zilele trecute ce au văzut, *cum* au văzut, ce au reţinut şi mai ales *cum* au interpretat cele văzute. Toate acestea, materializate într-o colecţie unică — anticipînd moda anului 1970 — şi oferită spre vizionare, cu declarate intenţii pedagogice, numai specialiştilor de resort. (Cred totuşi că soarta fericită a acestor aleşi ai zeilor ar putea fi împărtăşită de mult mai mulţi dintre semenii noştri, dacă cineva ar avea inspirata idee de a face *publice* aceste prezentări, deocamdată închise!) Ca să revin la colecţie — fără a intra în detalii de modă care nu pot face obiectul acestor puţine rînduri informative — trebuie totuşi să spunem că diferenţa de calitate dintre modelele prezentate este de-a dreptul surprinzătoare, creatorii de la «Bucureşti» plasîndu-se la o distanţă apreciabilă de restul colegilor lor. Dacă nu am putut pretinde modeliştilor craioveni să se întreacă cu experimentaţii creatori de la F.C.T.-Bucureşti, nu ne-am putut totuşi opri să nu privim cu o undă de amărăciune interpretările destul de greoaie, de provinciale, pe care le-au dat specialiştii de la Arta modei sugestiilor pariziene pentru moda anului 1970. Dar, sugestiile lăsate la o parte, ce-ar fi să ştim totuşi că ne putem îmbrăca foarte-foarte frumos: ca la Bucureşti.

omul invizibil?

«Omul semiinvizibil din fotografie nu e «Omul invizibil». Nu e adică protagonistul unei noi reeditări a aventurilor eroului lui H.G. Wells. Viaţa te pune însă uneori în situaţia de om invizibil, fără voie. Este şi cazul englezului Barry Ryan, cîntăreţ de muzică pop, care aflîndu-se la München a suferit arsuri destul de serioase în timpul unui accident în studio. Bandajat cum îl vedeţi, a fost suit într-un avion care l-a dus acasă. Iată-l fotografiat între fratele său geamăn Paul, şi mama sa, Marion, şi ei tot cîntăreţi de muzică pop, în ambulanţa care-l aştepta pe aeroportul din Londra.

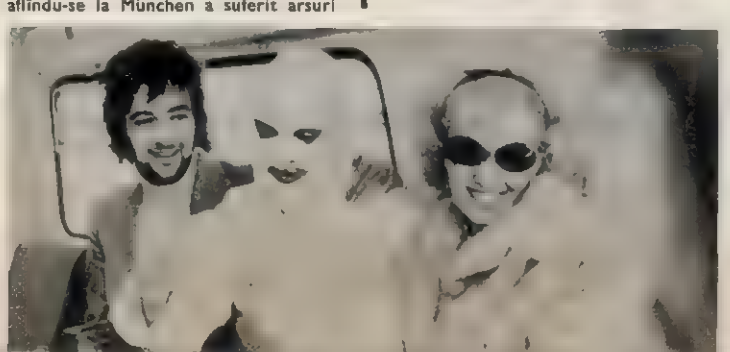

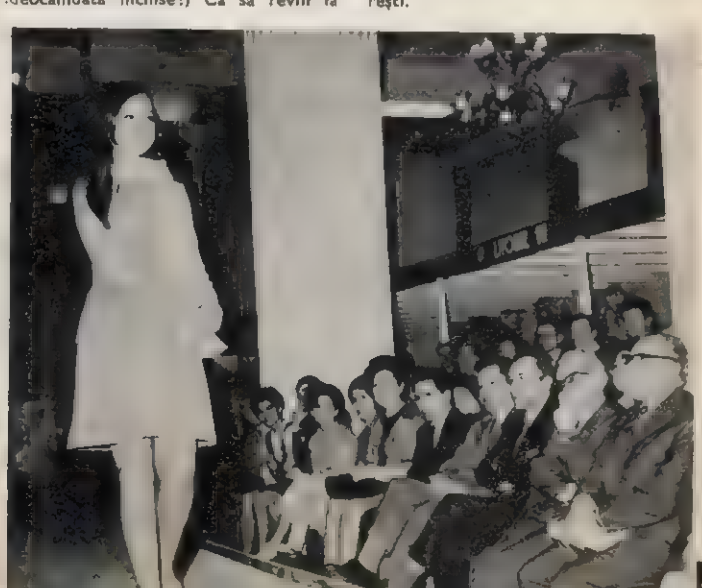

IDEI, IDEI, IDEI...

Un succesor al descoperitorului oului columbian a inventat bicicleta cu volan. Mister Huffman, autorul și beneficiarul invenției (în calitate de fabricant de biciclete), ne asigură că volan în loc de ghidon nu înseamnă doar conducerea mai simplă și mai sigură a bicicletei, ci și — mai ales pentru tineret — formarea reflexelor pentru viitorul conducător auto. *Se non è vero, è ben...* pentru reclamă, concurență și celelalte.

LA ÎNĂLȚIME!

La înălțime în sens figurativ — este vorba de evoluția a doi excelenți balerini — și *la înălțime* în sensul cel mai propriu al cuvîntului: pregătindu-se să dea spectacole în orașele Ciudad de Mexico și Bogota, de pe platourile înalte ale Mexicului și Columbiei, dansatorii Helinda Wright și Yelko Yuresha sînt nevoiți să apeleze la masca de oxigen.

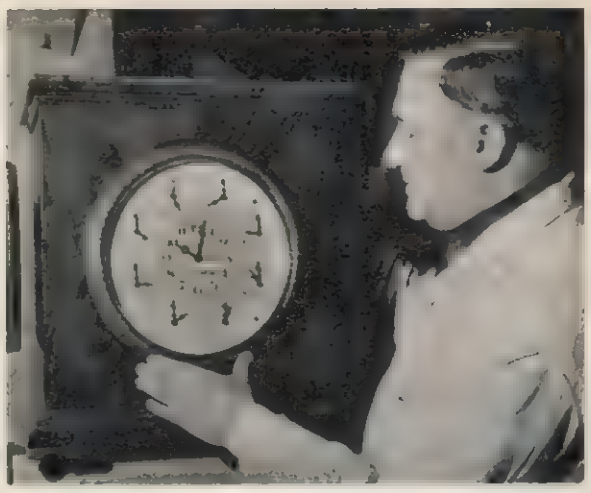

CEASORNICUL ELECTROMAGNETIC

În piața din centrul orașului Tg. Mureș, un meșter al zilelor noastre, pe nume Eugen Tamás, a instalat un pitoresc ceasornic floral care, pe lîngă calitatea de a vesti cu exactitate fuga timpului, mai are darul, datorită instalației sonore electromagnetice cu care a fost înzestrat, să marcheze, printr-un sistem de benzi electromagnetice, orele, jumătățile și sferturile, prin acorduri muzicale de mare efect.

Meșterul Tamás este și autorul ceasornicului electric intercontinental al fuselor orare. Acest curios aparat, care funcționează pe principiul electromagnetic, este format din 12 cadrane miniaturale, cu diametrele de 30 cm, și un al 13-lea cadran central, cu diametrul de 60 cm, acesta din urmă indicînd ora exactă în țara noastră. Minutarele la toate cele 13 cadrane merg sincronizat, în sistemul «pas în pas», adică din minut în minut, și marchează simultan evoluția timpului în București și alte 20 de capitale și mari centre urbane ale lumii: la Omsk și Frunze, la Sofia, Atena și Johannesburg, la Sao Paulo și Bagdad etc. Cadranele ceasului intercontinental sînt luminate de asemenea simultan, în culoarea albastră (seara și noaptea), galbenă (în timpul zilei, între orele 6 și 18) și roșie (în zorii zilei, între orele 3 și 6). Aceste culori se succed pe fiecare cadran în funcție de ora indicată, aspectul general al ceasornicului prezentînd încontinuu culorile noastre naționale.

Ștefan IZSÁK

MAI MULT SAU MAI PUȚIN

Ce se întîmplă aici? Nu se întîmplă nimic deosebit. O tînără pictoriță își aduce o lucrare pentru a fi expusă la un salon de acuarelă de la Royal Academy din Londra. Pînza fiind încă acoperită, fotoreporterul a fost nevoit să caute alte elemente plastice mai mult sau mai puțin în legătură cu expoziția

varietăți

UMOR MUZICAL de Faizant

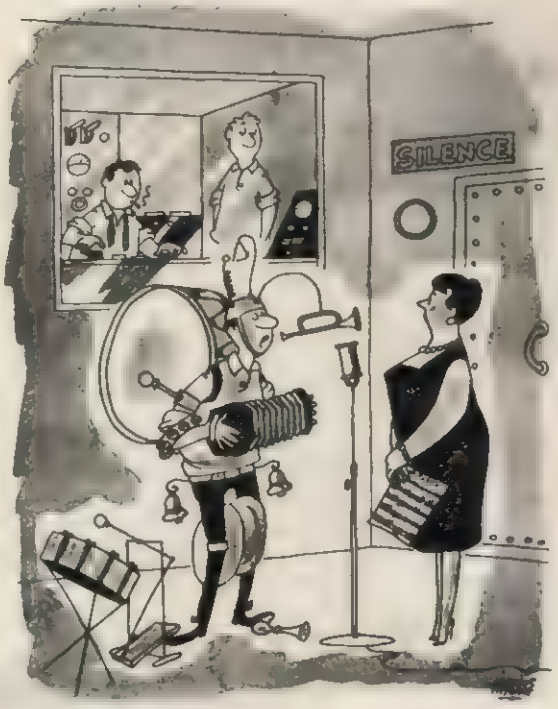

— Deși orchestra R T V este în grevă, sîntem în măsură să vă prezentăm primadona dv. preferată.

— Bineînțeles că-mi place Chopin, dar nu-i nimic... Continuați.

PUI

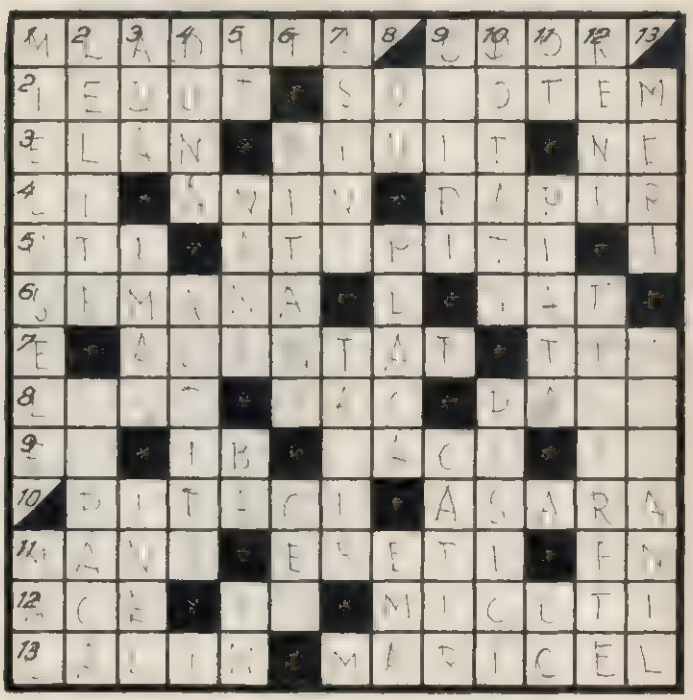

ORIZONTAL: 1) Pui la rădăcină — Un pui mult iubit. 2) Puișor de ciută — Pui de somn. 3) Tatăl iedului din tundră — Alarmă printre pui — După Ene! 4) Lei! — Copac de zăvoi — Vechi document. 5) Veniți la mama, rățușce și boboci! — Sînt pe cale să tragă un pui de somn. 6) A pune puiturică — Tai invers! 7) E un răsfățat — Cîntec de greier. 8) Fără prihană — Malacul Tibetului e puiul lui — Trece de la păsări la... pui. 9) Pui de mămăliguță! — Cuib! — Pui de om — Le pui și le scoți de la CEC! 10) Pui de lei (reg.) — Ieri la răsăritul stelelor (reg.). 11) Ploaie cu soare — Vînători de pui — Smoc de pene! 12) Au urechi și n-aud — Caiere! — Sînt încă puici. 13) Băiețelul ce căta «să adune într-un cîrd bobocii mulți»(Eminescu) — Mai răsărit ca un pui.

VERTICAL: 1) Întruchiparea bîndeții în lumea puilor (fem. dim.) — Te ajută la nevoie să tragi un pui de somn.2) Puicuța neichii (pl.) — Cămila pitică a Americii de Sud. 3) Aproape ca iada! — Cîmpul cu miei și cu mioare — Îl pui dragei la logodnă. 4) Val în marea deșertului — Pui peste umăr brodați cu pui. 5) Inimă de mîță! — Cîntec pentru adormit puiul — Bună! — Semințe pentru pui. 6) Pui dolofani de frigare (reg.) — Fundalul cloștii cu pui. 7) Puii lor sînt măgărași — Mamifer tropical cu o mică trompă. 8) Puiul la origine — Cîntă învîrtindu-se — Numele unei fete. 9) Puii metamorfozați în nimfe — O corcitură de cal. 10) Sînt talentați — Au niște pui, adevărate mîțe. 11) Stau în cotet! — Puișor în Capitală — Cucu! 12) Trag la sanie pe nesfîrșitele întinderi albe — Pui de om luați laolaltă (fig.). 13) Pleci — Broscuța copacilor.

Sofia BUCURESCU

Dezlegarea jocului «LA PESCUIT», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) ALEVINI — BORS. 2) EP — T — TIR — TAI. 4) RASOL — LIN — LU. 5) IN — SALAI — MIC. 6) N — MINOR — VIZA. 7) ACE — TS — SALA. 8) ASI — TRUSA — S.9) ORE — CRAB — CAP. 10) LA — CRIC — HORA. 11) ASANAT — RAPID. 12) RIU — PALAMIDA.

cronică satirică

de Teodor **MAZILU**

SINGURĂTATE FĂȚARNICĂ

De cîte ori are prilejul, Y se laudă cu singurătatea lui. Nu scapă niciodată prilejul să vorbească cu lux de amănunte despre binefacerile miraculoasei lui singurătăți, ca și cum această singurătate ar fi un fel de croazieră pe Mediterană. Vorbește de această singurătate luxuriantă ca despre o fericire pe care a cucerit-o cu greu. A luptat ca să fie singur, s-a străduit să fie singur și a reușit să-și pună pe umeri galoanele singurătății.

Y declară că se plictisește cu ceilalți oameni, că el rămîne singur ca să se poată distra în voie. Numai singur poate să rîdă cu gura pînă la urechi, numai singur poate dansa în voie, numai singur poate discuta lucruri interesante și chiar în contradictoriu. Cum apare o altă ființă omenească, Y se întunecă la față. I se pare chiar ciudat că pe această imensă planetă mai există încă o altă ființă omenească în afară de el.

Y vorbește despre mirifica lui singurătate ca despre o insulă izolată de restul umanității, așezată foarte departe de prostie și birocratism. De fapt, amicul nostru s-a retras din pricina vanității. Vanitatea a fost aceea care l-a împins spre singurătate, vanitatea a fost aceea care l-a silit să-și facă bagajele și să se mute în superba lui izolare. Era convins că oamenii trebuie să-i dea mai mult, trebuie să-l prețuiască mai mult și, îngrijorat că recompensele nu apar imediat, a hotărît să fugă de lume.

De fapt, pe insula lui pitorească amicul nostru se cam plictisește. Desigur că poți să gătești de unul singur, dar e mai greu să dansezi de unul singur. Toată această mizerie amicul reușește s-o coloreze. De acolo, din imensa lui singurătate, el așteaptă cu răbdare cîte un semnal dinafară. Doar-doar o veni cineva care l-ar chema în altă parte. El de-abia așteaptă să refuze o asemenea invitație. Deși se plictisește amarnic singur, ține să-și păstreze cu ghearele și cu dinții aureola lui de om singuratic. Cu acest prilej laudă din nou singurătatea și-și manifestă suveranul lui dispreț față de semeni.

Spre desperarea lui, de la o vreme e cam lăsat în pace. Nimeni nu-l mai tulbură. Nimeni nu se mai chinuiește să-i zdruncine liniștea. Nimeni nu-i mai asediază cu dorințe și invitații. Atunci amicul se plictisește groaznic. Ar da oricît ca să fie invitat undeva, iar el să poată refuza invitația plin de dispreț. Dar o asemenea invitație nu mai vine și amicul nostru simte îngrijorat că nu-și mai poate exploata disprețul. Stă cu disprețul în el și nu-l mai poate arunca asupra nimănui.

spectacol pe glob

În adaptarea lui Thierry Maulnier, aceeași care a cucerit și publicul belgian, teatrul parizian Montparnasse a pus în scenă piesa lui Arthur Miller «Prețul». O confruntare între doi oameni, doi frați care au pornit de la același start, parcurgînd însă drumuri diferite. «O piesă interesantă, de factură clasică, realizată cu o sobrietate reconfortantă, azi cînd pe multe scene extravaganțele încearcă să disimuleze lipsa de conținut» (Jacques Lemarchand, «Le nouvel Observateur»).

Anna Proclemer și Giorgio Albertazzi sînt protagoniștii lui «Edip rege» de Sofocle, pe muzica lui Andrea Gabriel, prezentat pe scena Scalei din Milano. Regia spectacolului este semnată de Giorgio de Lullo

Piesa lui Illes Endre, «Carieriștii», a fost reluată recent pe scena Teatrului Madach din Budapesta. Mai mult decît o comedie, «Carieriștii» e o caricatură a politicianismului burghez din perioada cuprinsă între cele două războaie mondiale.

strada

de Pop **SIMION**

CUCOȘUL

Am un cucoș pe care îl privesc zilnic, și cucoșul acela desenat pe blidul de lut îmi spune că legenda facerii de la olari a fost copiată; prea e olărească treabă aceea de a alcătui din lut păsările, lighioanele spațiului și, în cele din urmă, pe om. Exact ceea ce face omul meu din Hurez și ceea ce au făcut cohortele de înaintemergători ai breslei sale, fără mari modificări; își scriu felul pe vase, luînd din natură linia și culoarea, iar din sănătatea lor de spirit, fiorul. Numai că omul meu e autorul acelui lucru special care se cheamă *sus de Hurez;* n-ai cum să-i spui altminteri, cum n-ai alt nume pentru misteriosul «albastru de Voronet» (așa notat în ierarhia valorilor de artă) sau pentru seducătoarea «transparență a cerului maramureșean» sub care se mariază bine culorile și cheamă pictorii. E privilegiul unicatelor.

Aș vorbi de mîinile acestui țăran, însă cuvîntul «mîini» e dezolant de străin, de molatic, impropriu pentru ceea ce vreau să spun. Prefer vorba dacică *mîsuri*, cum se zice și azi în nordul țării. Fapt e că minunile olarului hurezean au o sfințenie și o mobilitate care se transmit în argile. Degetele lui cu oscioare subțiri, de pasăre, nu-s decît antene prin care curg curenții de har și fantezie. Gestul naște splendide improvizații, dezghioacă șirul de candori. Omul acesta nu *face*, lui îi *ies* minunile din muncitele mîinuri; cum ai slobozi din palmă o pasăre.

— Eu nu fac și n-am făcut două oale la fel, susține olarul. Cine îmi cere lucru de serie mi-e dușman.

Locul unde trăiește omul acesta se numește Olari, așezare pitică, lîngă creasta de cucoș a Muntelui Marginea; olarul lovește în creasta de cucoș și țîșnesc la suprafață bulgări de alumină din care își prepară alb-lăptosul smălțuit. Pămînturile roșcate și le recoltează din matca nisipoasă a unor văi numite Văi, unde izvoarele feruginoase fac depozite de pămînt impregnat cu oxizi de fier. Negrul se extrage din spinarea de bivol a culmii Obreja; aici erau cîndva codrii adînci, imaginea lor mortificată s-a transmis straturilor de mangan foarte gras, bun de zmîngălit pe oale. Cu verdele de smaragd, ca ochiul piscii, e zgîrcită natura; îl prepară olarul, țigănește, arde în foc resturi de cupru și obține splendida cenușă cu irizări de verde, ca o coadă de păun. Dar argila? Își recoltează calupii din argilă fină, în potolite nuanțe, de la ocru la galben-sulf, deschizînd rămi adînci în dealul Nemetului, coborînd la adîncimi filtrate spre a găsi materia dificilă. Aceasta trebuie eliberată de starea ei de sălbăticie; bulgării mari, scoși de la patru-cinci metri adîncime, sînt cărați în căruțe cu loitre împletite pînă în aria casei, unde sînt tocați, mărunțiți cu sapa, tăiați în cuțitoaie, pînă ce obosita țărînă se așază conic, se bate, jap! jap!, cu maiul, ca să ajungă, în sfîrșit, în ciubere cu apă, la troc, unde dospește cîteva zile. Dospitura se pune pe un oblon, se calcă mărunt, cu picioare desculțe, pînă face cute-cute, apoi se frămîntă cu coatele, ca plinica, se taie cu sîrma felii, feliile ajung bulgărași ovali azvîrliți pe roata care se învîrte pe un rulment de mășea de cal. E scena turnantă cu deschidere mică, pe care se consumă jocul de virtuozitate al actorilor-gemeni, mînurile olarului. Strachina, ulciorul, oala de țuică ori farfuria solară, numită «taier», sînt forme materializate ale acestui joc.

Oalele crude se usucă, apoi se scriu.

— Arată-mi, meștere, penițele dumitale, îl rog pe artist.

Își desface treimea degetelor și văz unealta cu care scrie pe blid: e un corn de vită mică ce sloboade culoare prin extremitatea conică. O înlocuește cu a doua, cu a treia, toate la fel, scrîind în tot atîtea culori pe motive locale: cucoșul hurezean, steaua, Moș Gerilă stilizat, păsări ireale, frunze, pene, bujorei ori foarte reușita linie fugită, mișcată, de pe buza vaselor, numită «șar». La apoi penițele de scriere fină și, prin scurte mișcări vibrate, izbutește un amestec dantelat al culorilor dintîi. Sculele sînt «gaița» și «găitoiul», făcute din mustăți de iepure înfipte, fir cu fir, într-un bețigaș de paltin.

— Nu beau și nu fumez, să am mîna netremurată și văzul bun, îmi spune meșterul, după care tace mult.

Cînd vorbesc minunile, vorbele trebuie să înceteze. Se aude aerul odăii, secunde în șir olarul își suspendă respirația; și-o reia între două desene, șuierat, cu icneli. În oale țipă victoria formei, triumful culorilor, țipă harul plin de vigoare și delicatețe al unei bresle milenare de olari, a cărei ultimă și strălucită falangă este olteanul mic la stat, repede ca argintul viu, pe nume Stelică Ogrezeanu. Meseria îi vine de departe, din necunoscutul și neștiutul arborescenței neamului său; tătîne-său a fost olar și tot așa tătînele tătînelui său, și mai departe, din treaptă în treaptă, din trunchi în trunchi, în semințiî, punte vie spre foarte vechea vatră olărească, ale cărei faimă și blazon s-au păstrat doar în numele satului subcarpatin, Olari.

În Hurez s-a ridicat un edificiu de cultură, așezămînt modern care poartă semnătura acestui mag popular: cerul de neon al sălii de spectacole e spuzit cu farfurii solare, o lucrare de anvergură a născocitorului. Sînt șaizeci de splendide rozete, plantate piesă cu piesă, unicat cu unicat, în laptele de ciment al tavanului devenit colecție. Încearcă, mai nou, un lucru de o șocantă originalitate: transpune motive de pictură pe sticlă în ceramică color. Cîte un așezămînt de cultură sau un turist adus de întîmplare mai solicită, rar, talentul acestui strălucit meșter, a cărui trudă se desfășoară sub semnul improvizației, într-un atelier impropriu, neînconjurat de cîțiva ucenici deștepți, care ar putea, în timp, să «fure» cîte ceva din harul lui. Am mai scris cîndva astfel, cu sentimentul că vorbesc în pustiu.

Am în casă, pe perete, în blidar, farfuria solară cu «cucoș». Ori de cîte ori privesc cucoșul de lut mă gîndesc că legenda biblică de la olari a fost copiată. Cucoșul atîrnat, pur și simplu cîntă. Cu un ochi mă bucur, desigur, pentru minunea pe care o adăpostesc, însă cu celălalt plîng pentru negrija (ca să nu zic indolența) cu care ne înconjurăm uneori valorile tradiționale. Mîncpomîine plonjăm în vară și în turism; cucoșii folclorului românesc ar putea să cînte glas mai înalt. N-am dreptate?

G. DIMISIANU

Ștefan Roll:

OSPĂȚUL DE AUR

Editura pentru literatură a tipărit nu demult un foarte frumos, un splendid volum selectiv din scrierile poetului Ștefan Roll, unul dintre promotorii proeminenți ai avangardei românești în deceniile trei și patru ale veacului. Ștefan Roll, cunoscut în publicistica noastră literară și sub ocultă semnătură, Gheorghe Dinu, a scris poeme în spiritul esteticii mișcării la care aderase, desfășurînd totodată și o activitate de susținere cvasiprogramatică, formulînd multe dintre ideile directoare ale grupului, recenzînd operele confraților săi, schițîndu-le portretele în pagini care, dacă nu sînt critică pură, ajung totuși să formuleze, în chipul metaforic și liric al autorului, trăsături definitorii ale avangardismului nostru. Amîndouă preocupările sînt prezente în volum, care, după ce inserează un mare număr de poeme din perioada 1922-1934, cuprinde și o selecție, de asemeni amplă, din proza poetică și eseistică a lui Ștefan Roll. Imaginea asupra mișcării avangardiste e îmbogățită și prin faptul că volumul e ilustrat cu desene și portrete aparținînd pictorilor grupării - Victor Brauner, masiv reprezentat, Marcel Iancu, M.H. Maxy, Perahim ș.a. E reprodus de asemeni și portretul făcut de Brâncuși lui B. Fundoianu, Brâncuși fiind unul dintre artiștii pe care modernismul românesc îl considera printre spiritele tutelare, la fel ca și pe Urmuz în literatură.

Lirica lui Ștefan Roll debordează într-un imagism clocotitor, asemeni celei a lui Voronca, exteriorizînd o mare frenezie vitală, o tălăzuire de lave mereu amenințînd să se reverse dincolo de orice îndiguire. Nu este totuși, cum observă poetul ALPhilippide în *cuvînt înainte*, abandonarea în voia dicteului automatic suprarealist, fiindcă toate poemele fac să se simtă acțiunea unui factor conștient, o supraveghere în vederea realizării unei construcții. «El își scrie poemele cu voie bună și umor, constată ALPhilippide. O fire de om deschis la suflet, mucalit și care se bucură de viață...» Într-adevăr, poemele sale sînt, în sensul deplin al cuvîntului, *poeme în aer liber*, cum și le intitulează, poeme de trăiri expansive, în consonanță cu ritmurile naturii, un lirism încărcat de seve generoase. Iată poema *Chiot:* «Se desface în beteală și în rochiile de apă/ păunul unui apus cu cozile în purpură,/ cerului i-ajunge luna pe o pleoapă/ cînd serile palpită cu nuferii pe gură// Se aprind pe rînd copacii unșa toți cu petrol/ ca dansatori se mlădie viermii în măr domnesc/ în spirală toamna iaventă în cer un stol/ și întregi minerele cîmpului putrezesc/ Se trudește țara cu șoldurile agrare./ Ceasul-acesta vînăt, galben e de humă/ prin sîrmele de in și pojarul de grîu du-mă/ să-și plimbe-n aer vîntul degetele fanfare...»

Secțiunea a doua a volumului cuprinde, cum spuneam, pagini de proză, unele fiind scurte narațiuni-confesii, iar altele aspirînd la condiția eseului sau a medalionului critic (ciclurile *Scurt circuit* și *Interferențe*), toate subsumîndu-se fără îndoială vocației poetice fundamentale. Sînt articole de atitudine în favoarea esteticii adoptate de grupul de la *Unu, Integral, Punct, 75 H.P.*, articole-partizane care procedează însă nu prin destășurare de argumente teoretice, dar prin emisia unui flux simpatetic, menit să declanșeze în cititor în primul rînd un gest de aderență sufletească. «Sînt fericit, scrie autorul, că nu pot fi un critic arid sau chiar cu stil, un descompozitor sau ghidul artritic prin cartea lui Voronca. Exult că n-o pot schimba în monedă mărunță pentru trebuințele tuturor. Vreau numai s-o însăilez pe alte imagini firave, s-o țin o clipă numai ridicată sus pînă la ochi și iar s-o încui în mine lacom, sub piele, în freza din suflet». Ștefan Roll scrie despre Urmuz, Voronca, Tristan Tzara, Fundoianu, Călugăru, Brauner, Claude Sernet, Geo Bogza, M.H. Maxy. Așa Pană, realizînd o foarte dinamică retrospectivă a mișcării noastre avangardiste, din unghiul unuia dintre protagoniștii săi.

O carte de autentic interes și pentru istoricul literar, dar în primul rînd o carte vie, cuceritoare, vibrantă.

de Romulus RUSAN

1. NUMELE ȘI 2. SFATURI PENTRU A DEVENI UN NUME

Există nume celebre și există nume anonime. Pe primele ți le însușești cu patos (din moment ce le-ai acceptat celebritatea), pe celelalte le ignorezi cu stăruință (din moment ce anonimatul lor ți se pare justificat). Dar există și o categorie de nume ce trec din categoria a doua în prima cu o îndrăzneală supremă.

Cîtă vreme viața te copleșește cu daruri (cîtă vreme deci ea te lasă în pace să o trăiești), aceste ultime nume pot să existe și să nu existe, nu te interesează. Îți sînt indiferente tot așa cum și tu le ești indiferent. E destul însă ca o cît de mică spărtură să se producă în paravanul firescului pentru ca ele să te invadeze ca niște cohorte de gîndaci — bine hrăniți cu propriile tale bunuri — și să nu te mai lase în pace. Cît timp tavanul e întreg, cît timp burlanul țîrîie reglementar și cît timp caloriferul toarce obișnuit, totul e în ordine, ești suveranul propriului mod de viață. Imediat ce unul dintre aceste elemente s-a dus, intri în teritoriul liberului arbitru. O bagatelă, depinzînd de cineva dinafara pragului tău, te scoate dintr-o dată de sub acoperișul propriei personalități și te lasă neajutorat într-un cosmos haotic. Începe exilul atroce al birocrației. Exilul durează diferit, de la caz la caz — tariful de timp este necruțător. O clanță uzată te poate costa o lună, o conductă înfundată,un an, un tavan care curge la prima ploicică, cinci ani. Totuși, cifrele sînt imprevizibile, pentru că nu le decizi nici tu, nici Domnul, nici legea, ci ai devenit supusul Numelor. Din anonimi perfecți, niște bravi tovarăși devin stăpînii nu numai ai tavanului și ligheanelor tale, dar ai întregului tău Timp, pe perioade determinate doar de bunul lor plac.

Ați auzit, bunăoară, de tovarășul Georgescu de la I.A.L.? Nici prietenul meu nu auzise, dar de cînd idilicele ploi și ninsori au început să-i pară coșmaruri, tovarășul Georgescu a devenit un membru, un cap al familiei sale. Îl vede în fața ochilor zi și noapte, îi știe, la telefon, vocea, mai știe cînd tov. Georgescu e supărat, cînd e vesel, cînd e prezent la birou și cînd anunță el însuși în receptor că e «pe teren», știe cînd e bine și cînd nu e bine să-l deranjeze, ne vorbește zilnic, tuturor, de el, ca de o rudă. Cînd ploaia e torențială, îl urmărește pas cu pas, cînd vremea s-a încălzit și s-a uscat puțin, devine temător și îi vorbește tov.-ului cu circumspecție, ca nu cumva să pară că solicită un drept nemeritat.

Într-un cuvînt, tov. Georgescu a devenit un Nume.

Dacă doriți să deveniți la rîndu-vă, ascultați următoarele sfaturi pe care prietenul meu (care și-a reparat pînă la urmă tavanul cu «particulari») m-a rugat să vi le transmit:

1. Faceți în așa fel ca tot ce e firesc să pară nefiresc (și mai ales invers).
2. Mințiți, pînă ajungeți ca lumea să se bucure cînd spuneți adevărul.
3. Faceți din fiecare mică problemă o mare problemă (și invers).
4. Amînați.
5. Contramandați.
6. Interpuneți între dv. și prezumtivii supuși cît mai multe persoane.
7. Bizuiți-vă cît mai mult pe rezistența limitată în timp a prezumtivilor supuși,și cînd aceștia cedează momentan faceți ca în viitor orice revenire să le apară ca un hatîr.
8. Bizuiți-vă pe timpul nefavorabil.
9. Deschideți din principiu numai ușa din dos (pentru a nu se crea precedente).
10. Răspundeți la telefon numai între 7 și 8 și 15 și 16.

Pt. conf.
R.R.

de Emanuel VALERIU

SPORT ȘI MANIERE

Înscriind sportul în sfera educației, înseamnă a-i recunoaște și niște virtuți în afara celor care țin, strict, de mușchi și îndemînare fizică. Etica credem a-l fi principal complement, tocmai pentru că pe stadion au loc întreceri bazate pe adversități (sportive, deci loiale). Dar, după cum prea bine se știe, activitățile sportive încep, după o regulă aproape nedezmințită, în foruri tehnice specializate, în cluburi și asociații, cărora le revin îndatoriri importante de organizare, de sprijinire și îndrumare etc. Mai peste tot în lume există, la această dată, foruri de conducere încărcate cu responsabilitatea supremă în materie de sport, atît pe plan național cît și internațional. Inutil să argumentăm în ce măsură sînt ele necesare ori să încercăm o delimitare a vastei lor arii de acțiune, deoarece ar însemna să forțăm uși deschise. Dar nu ne putem reține să nu precizăm că în micile unități ale sportului, în cluburi, se naște viața stadioanelor și că în forurile proprii de conducere ale fiecărei discipline, în federații deci, se precizează coordonatele de evoluție ale sporturilor respective.

Știm că aceste considerații, mai curînd de natură organizatorică decît sportivă,vă pot apărea inoportune într-o săptămînă în care echipa națională de fotbal a reluat traseul de Golgotă al unui nou campionat mondial, dar ele ni se par nu numai justificate ci și necesare pentru că privesc toate federațiile disciplinelor practicate de tineretul nostru, inclusiv cea cu mingea peticită în alb și negru. Sînt, cum se zice, tipice.

Dar, să intrăm în subiect. Zilele acestea au început în viitorul oraș olimpic al anului 1972, la München, Campionatele mondiale de tenis de masă la care România este reprezentată de o formație feminină. Băieții au fost lăsați acasă. De ce? Fiindcă nu sînt capabili să realizeze rezultate de valoare (cei tineri,deoarece la «veterani» s-a renunțat) și pentru că la mondiale nu e cazul să se învețe un sport. Argumente imbatabile, cel puțin la prima vedere. Dar, hai să le acceptăm ca atare și să nu le punem în cumpănă. Să discutăm însă cum s-a ajuns la această decizie, subiect mai interesant decît s-ar putea crede. Federația de specialitate a hotărît ca și băieții să se deplaseze la München, dar Biroul C.N.E.F.S. a recomandat forului tehnic reanalizarea măsurii luate, ceea ce s-a și făcut, cu menținerea punctului de vedere anterior: băieții vor evolua la mondiale! Drept care au și fost înscriși. Dar Biroul C.N.E.F.S., cu dreptul indiscutabil pe care i-l conferă însăși organizarea actuală a mișcării noastre sportive, a reluat la rîndul său discuția și a infirmat hotărîrea federației. Deci, băieții nu au mai plecat la München. Și cu asta sîntem de acord. Numai că decizia Biroului C.N.E.F.S. a fost luată nu în prezența membrilor F.R.T.M., ci în absența acestora (cu excepția secretarului general și a antrenorului federal care sînt salariați ai federației, ceea ce ni se pare cu totul altceva...).

Și iată-ne ajunși la maniere. Nu numai o dată s-a procedat astfel, trecîndu-se peste punctul de vedere al unui activ obștesc în majoritatea sa, ignorîndu-se nu legi sau obiceiuri cu putere de legi, ci ceea ce numim,cu o singură vorbă, manierele. Ce spun acești oameni care, din pasiune pentru sport, își sacrifică o bună parte a timpului lor liber, atunci cînd se văd anulați în absență? Cuvîntul lor nu se vrea auzit totuși? Știm noi, poate că în luarea hotărîrii anulate acum, oamenii aceștia, pricepuți probabil, de vreme ce-au fost aleși, și-or fi pus ceva probleme privind oportunitatea prezenței echipei masculine la München, s-or fi gîndit la o perspectivă, poate la cea care va duce ediția viitoare a mondialelor într-o țară de pe continentul asiatic, or fi apreciat că a fi a 10-a țară din lume la tenis de masă (masculin) nu este chiar o rușine, or mai fi contat și pe observația că nici altă dată nu eram cu mult mai grozavi la băieți, și totuși nu ne eschivam...

Ne gîndim, la rîndul nostru, și la alte aspecte, cum sînt de pildă forfait-urile olimpice la volei și polo sau la dispariția celei mai valoroase generații de schiori alpini (generația lui Cornel Tăbăraș) care n-a putut prinde o Olimpiadă,măcar,și ne întrebăm dacă nu cumva ideea de victorie cu orice preț nu amenință să devină pentru unii fetiș și în aprecierea oportunității prezenței sportivilor români la diverse starturi internaționale? Pentru că, dacă faptele ar sta astfel, s-ar cere neapărat ca noțiunea de sport să fie corectată substanțial acolo unde ea o interferează pe cea a manierelor.

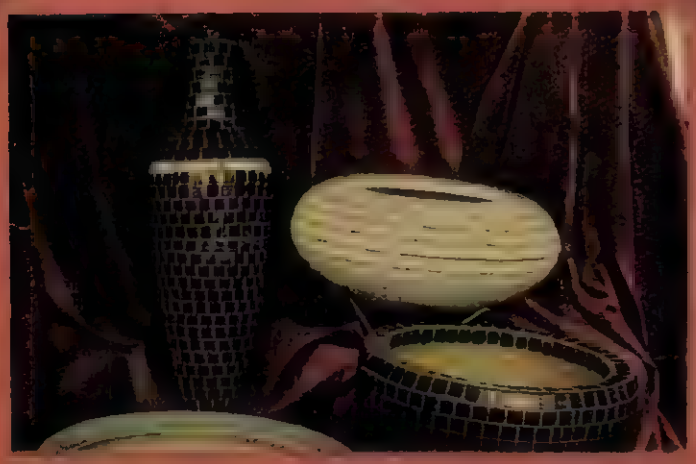

PRODUCE

păpuşi, obiecte alpaca,
insigne şi premii sportive

reflector ştiinţific

UN PATENT AL NATURII

Această lentilă electronică, de mărimea a două timbre poştale, este compusă în realitate din 1 024 lentile minuscule şi, din acest punct de vedere, se aseamănă cu ochiul muştei, care, este drept, conţine 4 000 microlentile.

Inventatorul, *Sterling Newberry*, nu ascunde faptul că ideea este preluată de la Maica Natură. În fundalul fotografiei apare, de altfel, şi un ochi de muscă mult mărit.

Există totuşi o diferenţă esenţială: dispozitivul este o parte componentă a unui aparat electronic complex care va permite înregistrarea conţinutului unui dicţionar de 3 000 pagini pe o suprafaţă egală cu cea a unei mărci poştale.

DIAGNOSTICUL CANCERULUI PE CALE ELECTRONICĂ

Un grup de cercetători de la Universitatea din Osaka, sub conducerea prof. J. Jamamura, pe baza observaţiei că nucleele celulelor canceroase sînt mult mai mari decît cele ale celulelor normale, au pus la punct un nou aparat de detectare electronică a celulelor recoltate din regiunea bolnavă. Aparatul dirijează o rază luminoasă asupra celulelor şi descoperă pe cele canceroase după cantitatea de lumină care pătrunde în nucleul lor. Această lumină îşi schimbă intensitatea după dimensiunile nucleului.

Anomaliile descoperite sînt amplificate şi transmise unui calculator electronic, care clasifică nucleele în 5 tipuri, după mărimea lor, şi înregistrează numărul total al nucleelor de fiecare tip. Se crede că acest detector ar putea fi de un real folos în lupta împotriva cancerului, fiind binecunoscut faptul că vindecarea depinde de precocitatea diagnosticului şi a tratamentului.

NU E UŞOR SĂ MÎNUIEŞTI BANI !

O cercetare recentă făcută de dr. igienist Cornel Berdan asupra activităţii manipulatorilor de bilete de bancă a dus la concluzii interesante. Această activitate reclamă un efort nervos susţinut, o solicitare importantă a vederii, a funcţiilor «motoare»; într-adevăr, manipularea rapidă a pachetelor, numărarea biletelor cu mişcări ale degetelor mîinilor, de mică amplitudine dar repezi, într-un ritm foarte ridicat, implică şi efort fizic, fără a mai vorbi de sentimentul răspunderii mînuitorilor, care duce şi el, evident, la o solicitare psihică masivă.

Cercetările efectuate pe 254 persoane (verificatori şi controlori de bancnote dintr-o instituţie centrală) prin teste psihologice (de substituire a unor cifre, de memorizare, de relatare verbală etc.) au arătat scăderea marcată a valorii testelor în special după orele 13,30, ca urmare a diminuării atenţiei şi capacităţii neuropsihice. Probele de excitabilitate neuromusculare au evidenţiat şi ele, la sfîrşitul zilei de muncă, efectele «oboselii periferice».

Pe baza acestor investigaţii s-au creat premise pentru organizarea mai raţională a regimului de muncă şi a «fluxului tehnologic» în această activitate — s-o recunoaştem — mai puţin obişnuită.

ÎN LOC DE CAMERĂ DE AUTOMOBIL — „BURETE"

Un nou polimer poros poate înlocui actualele camere cu aer din interiorul anvelopelor automobilelor. Numeroase experienţe au fost efectuate în S.U.A. cu anvelope umplute cu un polimer injectat în interiorul acestora şi supuse apoi unui tratament termic în timpul căruia materialul injectat expandează, căpătînd aspectul unui burete. Anvelopele au fost supuse unor solicitări foarte severe, la care anvelopele obişnuite nu rezistă, obţinîndu-se performanţe neaşteptate.

Prin umplerea anvelopelor cu polimeri poroşi, proprietăţile benzii de rulare nu se modifică nici la viteze foarte mari. Se preconizează aplicarea acestui procedeu la confecţionarea de anvelope pentru autocamioane destinate în special terenurilor accidentate, pe care distrugerea anvelopelor obişnuite apare mai frecvent.

HELSINKI

LEGENDE ȘI REALITĂȚI ALE FINLANDEI CONTEMPORANE

de George SBÂRCEA

Locuințele estivale ale cetățenilor în împrejurimile capitalei, vizitate și iarna la sfîrșit de săptămînă.

«TERVETUOLA!»

Cu acest salut mă întîmpină, la coborîrea din avion, Aune Peräinen. Se scuză că la Helsinki e iarnă, ninge zi și noapte, soarele se ivește, pe-un ceas sau două, abia către prînz. O asigur că iarna finlandeză mi-e cunoscută mai de mult și că, o dată, trecînd pe o stradă din Tampere pe un ger de —40°, un necunoscut venind din direcție opusă m-a luat, tam-nisam, la palme. Pînă să mă dezmeticesc, bizarul agresor mi-a și explicat că mi se albise nasul, ceea ce-i semn că sîngele nu mai circulă normal și că, după un străvechi obicei al țării, în astfel de cazuri trecătorii se pălmuiesc grațios unii pe alții spre a preîntîmpina daunele ireversibile ale degerării. În «Kalevala», epopeea populară a finlandezilor, există formule verbale și practici magice împotriva forțelor firii, așadar și a frigului. Găsesc însă că sînt mai sigure palmele, mai ales că, pe fața anesteziată de temperaturile joase, ele nici nu se simt.

Simt însă, din prima clipă a sosirii, căldura și gingășia sufletească a acestui «mic popor mare», cum i-a spus Thomas Mann. Mic, fiindcă numără peste patru milioane, dar mare, fiindcă a îmblînzit, printr-o serie de sacrificii, aspra natură nordică, dăruind lumii o cultură și o civilizație de o dinamică și grație remarcabile. La hotelul «Marski», pe lîngă trandafirii proaspeți dintr-un vas simplu de pămînt, mă întîmpină un exemplar frumos ilustrat al epopeii culese și publicate în 1834 de Elias Lönnrot și un ghid turistic în care descopăr cuvinte finlandeze de mult uitate de mine: *kirjakauppa*—librărie, *kahvio*—cafenea, *kukkakauppa*—florărie.

În Finlanda există un adevărat cult pentru flori: în plină iarnă, ele se vînd prin florăriile garnisite ca o grădină botanică cu toate soiurile și esențele, în chioșcurile de pe străzi, în incinta marilor magazine universale, prin holurile gărilor. Roșii ca sîngele, albastre de culoarea peruzelei, galbene ca o coroană de floarea-soarelui, sînt marea pasiune a acestor oameni austeri, deprinși cu frigul, cu viforele, cu zăpada care dă universului lor, aproape șase luni pe an, o expresie epică. Explozia de culori și miresme a petalelor le potolește, pare-se, nostalgia căldurii din sud. Pe promenadele care se întind de-a lungul litoralului femeile și-au prins de blănuri buchețele de mimoze și violete. Nu sînt simple podoabe de cochetărie feminină, ci răspund unor ecouri sufletești mai adînci, sînt simbolul dragostei nestăpînite pentru vegetația care, o dată cu primăvara, curge vertiginos printre stîncile roșii ale Finlandei.

PRINTRE SCRIITORII FINLANDEZI

De romancierul Mika Waltari mă leagă o prietenie de un sfert de secol. Pe vremea cînd l-am cunoscut, se afla la începutul carierei sale literare; azi e academician, laureat al numeroase premii naționale și internaționale. Celebra sa trilogie «Egipteanul», «Etruscul» și «Romanul» a fost tradusă în douăsprezece limbi, fiind timp de peste un deceniu pe lista cărților de succes în Statele Unite, Anglia, R.F. a Germaniei, Franța și Elveția. Aș vrea să-i descriu cum e acum, dar nu izbutesc să-l văd decît așa cum a fost înainte cu douăzeci și cinci de ani: înfățișare, atitudine, intonație și gest, toate au rămas de o nemaipomenită delicatețe. Seamănă cu băuturile acelea transparente care par apă chioară — ca să le simți tăria, aromele de buruieni sălbatice și dulceața alambicată abia după ce le-ai gustat.

S-au întrunit în casa lui, care pare un mic muzeu și o vastă bibliotecă, cîțiva dintre scriitorii și poeții finlandezi de seamă: nuvelista Eeva Kilpi, romancierul Lassi Nummi, poetul și președintele scriitorilor Jarno Pennanen, ziaristul Tuula Koskenniemi. În după-amiaza blîndă, datorită soarelui care pătrunde pentru o clipă, ca o dezmierdare, în încăperi, oamenii aceștia nordici, bănuiți de către continentali a fi posaci, melancolici și absenți, sînt deschiși, veseli, expansivi. Se minunează de tirajele mari atinse la noi de «Kalevala» și de cele două versiuni românești ale ei, una în proză, alta în versuri, ambele epuizate. Jarno Pennanen intenționează să publice, peste cîtva timp, o antologie a liricii românești contemporane, lămurindu-mă că etica profesională îl obligă la acest gest de reciprocitate, mai ales că ne-a vizitat țara și o găsește «radioasă și bogată, plină de bucuria de a trăi: farmecul și grația naturală a poporului român sînt ele însele poezie».

După o oră, două de conversație, dobîndesc impresia, pe care am mai avut-o și altă dată, că pentru scriitorii finlandezi legea și esența artei este omul, demnitatea, armonia sa morală și materială. Fiecare își deapănă preocupările și subiectele personale numai în raport cu interesele comunității; talentul creator, absorbit de problemele contemporane, se concentrează și se precizează într-o ținută umanistă. Cărțile pe care le scriu au o anumită atmosferă, un «stil finlandez» greu de confundat. În sensibilitatea lor persistă patina timpului, un fel de romantism de esență populară, credința poetică într-un zeu al pădurii și mării, al ierburilor și mesteceniilor, împrăștiat în toate lucrurile cu și fără suflet. Dar zeul

(Continuare în pag. 30)

Monumentul lui Jean Sibelius, opera sculptoriței Eila Hiltunen (1967).

acesta nu e o ființă supranaturală, ci însuși omul, făuritor de istorie și civilizație:

Două mîini goale ne dau zeii puternici,
nimic altceva. Răzbește dacă poți,
înecă-te dacă nu răzbești!

(Aila Meriluoto)

STATUIA CARE CÎNTĂ

A doua zi iar se înnoptează de ninsoare. Poporul spune, în astfel de zile cu norii foarte jos, că Lugki — personaj legendar al basmelor finice — a furat soarele și l-a închis în munte. În tonalitatea cenușie a iernii, orașul arată măreț: bulevardele sînt somptuoase, largi, perfect aliniate. Clădirile monumentale ale Parlamentului, gării centrale, Teatrului național, Universității, băncilor, magazinelor au ziduri din granit, lucrate cu o deosebită măiestrie, într-un stil arhitectonic propriu Finlandei. O mulțime de statui împodobesc arterele centrale, parcurile și piețele. Una dintre ele este închinată renului, omagiu gingaș adus acestui prieten necuvîntător al omului din miazănoapte. Alta — ridicată în parcul Esplanada printre copaci seculari, care închipuie peste creștetul de piatră, în anotimpurile calde, bolți și ogive fantastice — îl reprezintă pe scriitorul Eino Leino. Cea mai frumoasă și mai originală operă sculpturală este însă aceea dedicată lui Jean Sibelius, compozitorul național, care a dus la mari depărtări faima geniului finlandez. Monumentul, datorat sculptoriței Eila Hiltunen, se află în parcul care poartă numele muzicianului, printre pini, apă și stînci: totul e din metal alb, capul sugerează efortul creatorului, urzeala de țevi, cu matități de cositor, evocă orgile. Cînd vînturile se încaieră peste parcul pe care iarna l-a umplut cu podoabele-i diamantine, «orga» asta cîntă!

Este cîntecul prelung și misterios al singurătăților nemărginite, așa cum l-a tălmăcit și Maestrul în cele șapte simfonii ale sale.

Două fete tinere, cu piele ca firul de soare și delicate figuri mongoloide, ascultă lîngă mine stihia de vînt și metal a monumentului. Îl contemplă cîtva timp nemișcate, apoi, luîndu-se brusc de mînă, își iau vînt, după ce numără *uksi, kaksi, kolmo* — unu, doi, trei — și se fac nevăzute, alergînd cu picioarele sprintene, într-un fel de beție cinetică, printre copacii parcului. Iarna, pe care o regăsesc an de an, le dă plăceri ce li se par mereu necunoscute, inedite.

Nevoia finlandezilor de puritate austeră află în albul imaculat al zăpezii cea mai potrivită supapă. Pînă și trecătorii din interiorul orașului se lasă furați de vraja naturii dimprejur. Se surprind neîncetat admirînd o creangă pe care omătul a înflorit-o, niște troiene într-o piață, reflexele luminii pe o alee săpată în pulberea orbitoare. Își zîmbesc atunci cu acea politețe la care țin îndărătnic: în curtoazia finlandeză e o opoziție dîrză la depoetizarea vieții, la încercarea de a transforma relațiile dintre oameni într-un prozaic contact de utilitate socială.

O ARTĂ A OAMENILOR

Teatrul municipal din Helsinki este unul dintre cele mai moderne lăcașuri ale Taliei de pe continent. Arhitectul Timo Penttilă a

Finlanda are un adevărat cult pentru flori: Teatrul Național din Helsinki și statuia scriitorului Alexis Kivi, autorul epopeii «Cei șapte frați», tradusă și în limba română.

închegat un fel de psalmi și canoane din beton, oțel, sticlă și lemn. Din combinarea lor genială, într-o concepție de îndrăzneală modernă, a rezultat un miraj de atracție irezistibilă pentru public. Cele două săli de spectacol au acustica vechilor biserici ale Italiei. Luminile dau un joc feeric, care te face să uiți că afară e frig și întuneric. Treptele scărilor ce duc spre holuri sînt atît de domol înclinate, încît nu simți că urci două etaje: se revarsă pe ele, în fiecare seară, valuri de spectatori pasionați de ficțiunea dramatică.

Noaptea tîrziu, într-un cerc de prieteni, televizorul îmi aduce surpriza de a o revedea pe Marion Rung, cîștigătoarea uneia dintre mențiunile festivalului «Cerbul de aur» din 1968 de la Brașov. Pentru cei ce își imaginează că nu mai sînt comori de vis și emoție în muzica ușoară de azi, programul cîntăreței, cu melodii de compozitori finlandezi, e o binevenită infirmare. Autorii culeg acolo firimituri din folclorul patriei lor, le înveșmîntează fără sofisme inutile și creează cîntece în care descoperi căldura omeniei, o bucurie discretă și o melancolie străvezie.

Am auzit, în altă seară, cîteva melodii de muzică ușoară finlandeză în interpretarea unui cîntăreț foarte îndrăgit la Helsinki, un fel de Aznavour nordic: Kauko Käjhkö. Soția lui îl acompania la acordeon și cei care îl ascultau se minunau, la fel ca mine, de fragilitatea nuanțelor vocii lui cu moliciuni de mătase, străbătută de o profundă simțire, ducîndu-te cu mlădierile ei departe,

▲ Vedere din portul sudic al capitalei finlandeze.

▲ Unul dintre bulevardele centrale din Helsinki.

către nord, unde codrii de șes clocotesc sub vîntul ce se năpustește peste ei dinspre Pol. Ne-a cîntat pînă cînd la ferestre, peste cheiurile pustii, din verdele ca veninul zleit al mării s-au ivit zorile sidefii, despre care ne cîntase și Kauko Käjhkö în ritm de bossa-nova.

«SAUNA», BAIA DE ABURI A FINLANDEI

I-am spus la Helsinki unui profesor al Universității, pe care îl cunoscusem în ajun, că poporul finlandez e un mare latifundiar de muzică și poezie. Îmi consacrase ziua plimbîndu-mă în mașină prin oraș și în afara lui, de-a lungul țărmului mării, printre insule. Totul e ordonat, curat, stăpînit de o disciplină invizibilă, un tablou minuțios lucrat. Din cînd în cînd apar pîlcuri de clădiri scunde, cutiile utilitare ale secolului XX, dar adecvate la natura din jur. Sînt locuințele de vară ale citadinilor atît de dornici — de la sfîrșitul primăverii pînă la sosirea toamnei — să regăsească vegetația, natura întoarsă la iureșul nestăvilit al cadenței fertilității. E un scurt carnaval policrom, vara finlandeză nu durează decît două luni, dar atît cît durează inundă cu bună dispoziție această țară a muncii aspre, a rezistenței perpetue la cruzimile climatului nordic.

După o vizită la muzeul Akseli Gallén-Kallela, pictorul național care a ilustrat cu o imensă fantezie «Kalevala», avînd îndeosebi o grafică de mare finețe, cu farmec delicat în detalii și cu o rară abundență de imaginație, poposim la un restaurant aflat lîngă șosea. A fost construit pe o limbă de pămînt roșu, deasupra unei guri de apă care se strîmtorează între stînci. Clădirea de lemn și piatră e somptuoasă, cu încăperi orientate spre cele mai favorabile condiții de lumină, cu mult spațiu, și perspectiva mării împrejur. Vesela, arta mobilierului, produsele culinare evocă viața trecută a finlandezilor, *sufrageria* e amenajată așa cum era în casele din veacul trecut. Pe locul restaurantului de azi se afla altădată unul dintre hanurile acelea împrejmuite de geruri și vînt, unde se întîlneau negustorii din întreaga Scandinavie, schimbînd între ei mărfuri, cîntece, știri și sudînd astfel, pe nesimțite, unitatea Nordului. Ei petreceau în sunetele țiterei fineze, *kantele*, a cărei obîrșie ar fi, pretinde legenda, falca unei ființe uriașe, răpusă de unul dintre eroii Kalevalei.

Ni se servesc raci, șuncă de ren, compot de afine și bibani prinși din Marea Baltică, cea mai puțin sărată dintre mările lumii. Aflu că bibanii dau vitejie și veselie, ei l-au hrănit și pe poznașul Lemminkäinen din epopeea națională. Finlandezii beau pe coada și ochii bibanilor cîte patru șnapsuri de fiecare, regretînd că peștele n-are cel puțin patru picioare, ca renul, să mai bea și pe ele cîte patru stăcănele!

Cînd festinul rustic ia sfîrșit, profesorul se gîndește să mai facă o plăcere musafirului. Îl duce așadar la o *sauna*, baia de aburi finlandeză. Urcăm pe-un platou plin de pietroaie, despre care populația credea odinioară că ar crește noaptea din pămînt. Între cîțiva mesteceni și lîngă un lac se află căsuța băii, înnădită în bîrne, cu un cerdac în față. Privirea cuprinde de acolo infinitudinile de orizont ale mării. În interior, deșertăm apa din găleți pe-un bolovan încins și, în norii de abur ce se degajă, nădușeala e o izbăvire după șunca de ren, bibanii prăjiți și șnapsul de la restaurantul-motel. Apoi ne tăvălim, goi, prin zăpadă, profesorul se scufundă și în apa lacului, eu însă nu *m-aș* încumeta la așa ceva decît prin iulie, cînd țărmul e alintat de brizele verii continentale.

— Cele mai multe boli sînt provocate de o proastă circulație a sîngelui și *sauna* e stimulentul fără greș al circulației — îmi explică amfitrionul, în timp ce mă bate virtos, cu un mănunchi de nuiele înfrunzite, peste umeri, șolduri și brațe.

Aburii devin curînd atît de deși, încît nu mă mir că finlandezii au văzut prin ei figuri de zîne, de balauri, de strigoi și luptători viteji, din care au urzit apoi o mitologie și o cosmogonie proprii. Pe fereastră se strecoară într-un tîrziu o fîșie de violet, înserarea se lasă pe întinderile marine. Mă cufund voluptos în căptușeala caldă a mașinii, aceeași mașină care mă va duce peste cîteva zile la aeroport, într-o dimineață cu soarele ridicîndu-se peste Helsinki într-un nimb ca de jăratic.

— Näkemiin! — îmi spun prietenii la despărțire, ceea ce înseamnă și «adio», și «întoarce-te curînd», patru silabe în care încape toată afecțiunea acestui popor, care, trăind într-un ținut cu zăpezi de durată și geruri îndîrjite, e însetat de căldura prieteniei.

CINCI ANI DE URMĂRIRI PENTRU UN „HOLD-UP" EPOCAL

PARADISUL ANTICA

Conan Doyle sau Edgar Wallace, Agatha Christie sau Simenon n-ar fi putut născoci o aventură polițistă mai fantastică. Nici un roman de senzație «Masques» sau«Série noire» și nici un film cu gangsteri americani n-a fost vreodată mai incredibil decît povestea incredibilă dar adevărată a jefuirii trenului poștal Glasgow-Londra — lovitura bandei Reynolds — soldată cu o pradă colosală: 2 631 784 lire sterline.
Cea mai mare operațiune de urmărire întreprinsă de Scotland Yard cu ajutorul «Interpolului» și al polițiilor din 12 țări a durat 1917 zile.

Cursa halucinantă pentru prinderea gangsterilor a început din clipa cînd banda de magnetofon cuplată la telefonul de alarmă al Scotland Yardului a înregistrat în noaptea de 8 august 1963 primul mesaj: *«Hold-up la Cheddington. Trenul special atacat la Bridego-Bridge. Oameni mascați au dispărut cu 120 de saci»*. Automat, s-au aprins pe hartă luminițe roșii, verzi, galbene, indicînd locul exact al loviturii și zona înconjurătoare, la circa 50 de kilometri de Londra. În timp ce din clădirea de pe malurile Tamisei porneau semnale de avertizare, ordine și instrucțiuni către toate posturile de poliție și de frontieră, către porturile, gările și aeroporturile britanice, marile cotidiane londoneze publicau în zori, pe primele pagini, știrea uluitoare, calificînd lovitura drept *«cel mai mare hold-up al tuturor timpurilor»*.

«ALARMĂ PE SCARĂ NAȚIONALĂ» ȘI O MIE DE ÎNTREBĂRI, PRESUPUNERI, CONFUZII...

Anglia întreagă e în picioare. Nu-și poate reveni de pe urma șocului. Dispariția unei sume astronomice, aparținînd trezoreriei britanice, este un fapt fără precedent, care polarizează atenția opiniei publice engleze și internaționale. Alarma pe scară națională și suma fantastică de 260 000 lire sterline (zece la sută din cea furată), oferită drept recompensă aceluia care va descoperi sau va denunța pe făptașii atacului, măresc mai mult tensiunea, transformînd afacerea jafului de la Cheddington în problema nr. 1 a zilei, a săptămînii, a lunilor care urmează. Presa de senzație înregistrează un «boom» nemaipomenit. Posturile de radio și televiziune transmit emisiuni în serie. Detectivi celebri și experți în criminalistică sînt solicitați și consultați. Se fac mii și mii de presupuneri, de la cele mai judicioase pînă la cele mai extravagante sau pur și simplu hazlii. Asupra unui singur lucru există însă un consens unanim: lovitura este opera unei bande de profesioniști. Faptul că jaful a fost săvîrșit fără vărsare de sînge este considerat ca fiind «tipic englezesc». Mai mult, cei de la Scotland Yard sînt convinși, de la început, că numai doi sau trei gangsteri vestiți din Anglia ar fi putut să organizeze o asemenea lovitură de maestru. Ceea ce îi intrigă însă este precizia uluitoare a informațiilor pe baza cărora au acționat gangsterii. De unde știau ei, în primul rînd, că în noaptea aceea trenul poștal Glasgow-Londra nu transporta coletăria obișnuită, ci o sumă fabuloasă în saci sigilați? Cum au putut să afle că trei vagoane, care transportau de obicei banii trezoreriei, vor rămîne garate în noaptea aceea într-o stație de triaj? Cine le-a comunicat ora cînd va trece trenul poștal, de vreme ce aceasta nu figura în nici un mers al trenurilor? Cum au reușit să descopere sistemul secret de alarmă al trenului special, să decupleze cu atîta ușurință o parte din garnitura de siguranță și să descuie ușile metalice ale seifului pe roți?

A doua zi după furt, la fel ca în cei peste cinci ani care au urmat, multe asemenea întrebări stăruitoare au rămas fără răspuns. După cum, pînă la ultima secvență a vinătorii polițienești, «creierul» bandei a reușit să-și asigure platoșa unui mister ce părea, la un moment dat, impenetrabil. Numele lui Bruce Reynolds își cîștigase rapid o tristă celebritate, chipul său putea fi văzut pe toate zidurile, în ziare, pe ecranele televizoarelor, totuși la Scotland Yard încă mai existau îndoieli dacă el este sau nu creierul marelui «hold-up».

CÎND SE DESTRAMĂ CEAȚA

Acum, cînd după o urmărire ca într-un film cu multe serii și cînd capul bandei se află dincolo de gratii, unde își ispășește primul dintre cei 25 de ani de temniță care îi revin în virtutea sentinței tribunalului, «furtul secolului» este relatat cu cinism de însiși participanții la această afacere. La începutul investigațiilor, cînd totul plutea încă în necunoscut, Scotland Yardul a trebuit să ceară interzicerea turnării unui film intitulat «Jaful secolului», în care Richard Burton și Elisabeth Taylor urmau să interpreteze rolurile principale. De asemenea, cîțiva autori au fost rugați să amîne, în interesul cercetărilor, publicarea unor romane sau reportaje pe această temă. Între timp, embargoul a fost ridicat; culisele au devenit publice, iar cărțile și documentele publicate sînt înghițite în milioane de exemplare, ca adevărate best-sellers-uri.

Unul dintre autorii cei mai norocoși în culegerea materialului documentar privind atacul trenului poștal este, fără îndoială, ziaristul de origine germană Peter Wichman, care trăiește de mulți ani la Londra. Mai mult decît cartea englezului Fordham, «Jaful secolului», și decît serialele «cu suspense» ale televiziunii vest-germane, reportajele lui Wichman sînt documente care dezvăluie aspecte mai puțin cunoscute ale loviturii de la 8 august 1963. Desigur, aparatul Scotland Yardului a reușit să acumuleze un material uriaș, dar performanța ziaristului german constă în faptul că a obținut «mărturisiri complete», direct de la sursă, fără intermediari și fără interogatorii: la telefon sau între patru ochi, la o ceașcă de cafea.

UN GANGSTER LA CAPĂTUL FIRULUI...

— Alo, casa domnului Peter Wichman?
— Da, cine întreabă?
— Am niște date senzaționale în legătură cu atacul trenului poștal.

Ziaristul este descumpănit; ezită. Nu cumva e o farsă? Acceptă totuși întîlnirea pe care i-o propune necunoscutul de la capătul firului. Cîteva ore mai tîrziu, într-o cafenea de la periferia Londrei, misteriosul personaj se recomandă scurt:

— Sînt James White, unul din banda care a jefuit trenul.

Îmbogățit peste noapte, dar hărțuit de poliție, banditul și-a topit într-un singur an de peregrinări dramatice, din ascunziș în ascunziș, cele 130 000 de lire sterline, partea lui din pradă — o avere. Înșelat, șantajat sau

(Continuare în pag. 34)

▲ **Trenul poștal devalizat de băieții lui Reynolds.**

◀ **Locul acțiunii: Bridego Bridge.**

Bruce Reynolds în carne și oase. Omul care timp de cinci ani și trei luni a fost inamicul nr. 1 al Scotland Yardului. Fotografia datează din «perioada de paradis» a celor doi fugari, deveniți milionari peste noapte. ▶

INFERNAL-MERA CELULEI BLINDATE

Inspectorul-şef Thomas Butler de la Scotland Yard: «Cel mai dificil caz din toată cariera».

„furtul secolului" la ora dezvăluirilor finale

de Dic. BABOIAN

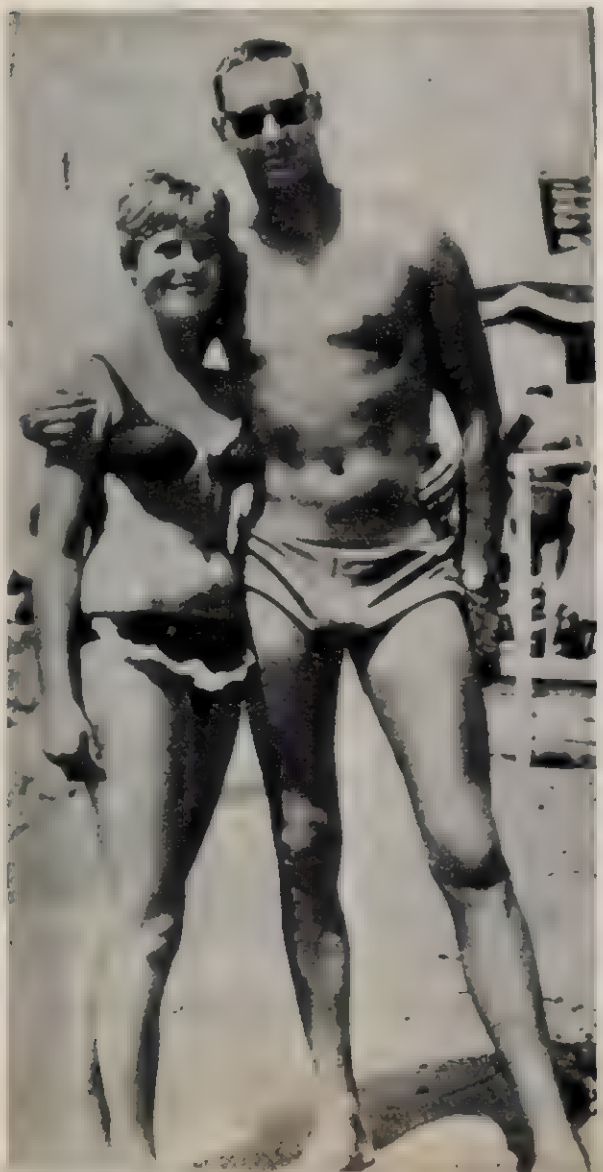

La început, un mic retuş: o mustaţă în plus, o coafură schimbată, părul vopsit. Pericolul este încă departe.

Frances — metamorfoza continuă.

pur și simplu furat de «prieteni» — tăinuitori contra cost — James White a luat hotărîrea extremă de a pune mîna pe niște bani, oferind presei o relatare amplă a aventurii sale în banda Reynolds.

Wichman acceptă și plătește. Dar în același timp sesizează Scotland Yardul. Trei zile mai tîrziu, White este arestat la Littlestone on Sea.

Pregătirea atacului asupra trenului poștal a început, după mărturia lui James White, încă în luna iunie 1963, cînd niște «prieteni de pușcărie» l-au propus să confecționeze chei pentru vagoanele poștale aflate în depoul Stonebridge Park. Miza afacerii: «două milioane lire» — i s-a spus. White a pregătit cheile, iar de la un șef de tren «cumsecade» a putut afla exact cum funcționează sistemul de alarmă al vagonului special în care se transportă valori deosebite. A descoperit totodată așa-zisa pedală de «om mort» a locomotivei.

Au urmat adevărate cursuri de pregătire. Bandiții au exersat sistematic cuplarea și decuplarea garniturilor, au studiat mecanismul semaforului, traseul, legăturile telefonice. În același timp cîțiva observatori au fost plasați în posturi fixe, urmărind circuitul și transbordarea sacilor cu bani. «Ei cunoșteau fiecare mișcare, la orice oră din zi și din noapte».

Ultimele două zile înaintea loviturii banda le-a petrecut într-o fermă închiriată mai demult la Latherslade, la vreo 25 de kilometri de locul acțiunii. Un bătrîn «Landrover» de cinci tone și vreo cîteva mașini furate și vopsite kaki, ca autovehiculele militare, erau gata de pornire. Bătuse ceasul acțiunii. «La o oră după miezul nopții — povestește White — am părăsit ferma și ne-am urcat în mașini. Cîteva ore mai tîrziu isprava noastră se afla pe prima pagină a ziarelor». Nu mai rămîneau decît împărțirea prăzii și răspîndirea, conform planului dinainte stabilit, fiecare urmînd să respecte regulile jocului, să vină la întîlnirile fixate și să răspundă la prima chemare.

CELE 20 DE MINUTE ALE ADEVĂRULUI

Frances era obișnuită cu absențele îndelungate ale soțului ei. Niciodată nu îl întreba unde pleacă și nici cînd se întoarce. Știa doar că întotdeauna vine acasă cu mulți bani și cu acel permanent surîs, care o fascinase de la vîrsta de 12 ani, cînd l-a cunoscut pe Bruce. Nu obișnuia să-l întrebe nici de unde sînt banii, poate și de teama de a nu afla cine știe ce adevăruri neplăcute. În orice caz, în dimineața aceea de august, pe plaja din Winchelsea, Frances era mai puțin dispusă ca oricînd să afle lucruri neplăcute. Ascultase tocmai la radio știrea senzațională care a zguduit Anglia și acum, tolănită în nisipul parcă mai cald ca altădată, visa cu ochii deschiși: oare ce poate să facă omul cu atîta bănet? În gînd îi invidia pur și simplu pe norocoșii jefuitori ai trenului poștal; ce n-ar fi dat să aibă măcar unul dintre sacii aceia doldora de lire sterline...

O mînă caldă a trezit-o din starea de reverie. Era Bruce. Două geamantane mari de piele atîrnau grele de mîinile bărbatului înalt, cu alură de atlet.

— Mi-ai spus să mă întorc acasă cu bani mulți. Iată-i. Am dat lovitura cea mare.

Frances nu îndrăzni să facă nici cea mai vagă legătură cu jaful de la Cheddington. Bruce o ajută:

— Da draga mea, în fața ta se află «banditul de aur», iar la picioarele tale milioanele trezoreriei naționale.

— Nu se poate, Bruce.

— Ba uite că se poate. Dar — să știi — n-avem timp de pierdut. În 20 de minute trebuie să dispărem de aici.

Este prima oară cînd Frances nu se stăpînește. Îl asaltează cu tot felul de întrebări.

În ziua cînd părăsise ultima oară închisoarea, după o revedere de peste trei ani, Bruce o rugase să nu-și bage nasul în «treburile

O veste fatală: ferma n-a ars! ▲

Încă un ascunziș, și încă unul. Din păcate doar o părticică infimă din suma fabuloasă. ▼

Poliția în acțiune: «Căutați, căutați, căutați!» Primele indicii duc la primele arestări. ▼

14 august 1963. Prima captură: Roger Boal. ▼

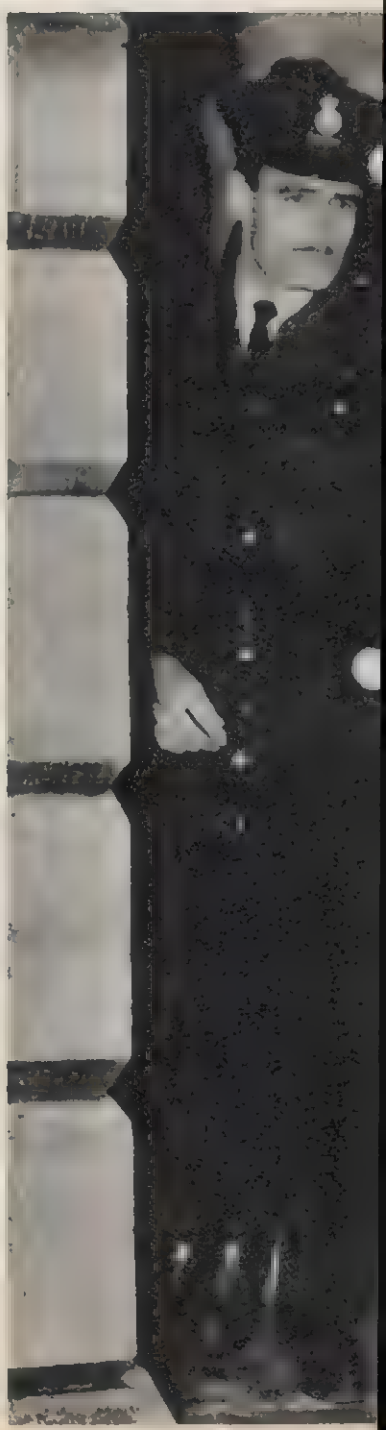

Arthur Biggs a căzut din întîmplare.

James White, după ce și-a vîndut memoriile ziaristului Peter Wichman.

bărbaților». De astă dată însă — ca niciodată — el este dispus să povestească: «După ce am pus la punct totul pînă la cel mai mic amănunt, am părăsit birlogul. La ora 13,12 trebuia să treacă garnitura. Băieții au acoperit din timp placa verde a semaforului și au aprins în același loc un semnal roșu. Cînd trenul s-a oprit, l-am luat cu asalt. Aveam fețele acoperite și răspundeam fiecare la cîte un număr. Mecanicul locomotivei a fost somat să tragă vagonul poștal deasupra șoselei, la viaductul Bridego-Bridge. Ca să evităm orice tentativă de alarmă, unul dintre băieți l-a redus la tăcere cu un drug de metal aplicat la moalele capului. Paznicii vagonului au fost imobilizați și li s-a pus cîte un căluș în gură. A urmat încărcarea celor 120 de saci în mașini. Pe viața mea, a fost ca-n filme. Totul O.K.»

Cele două geamantane erau pentru Frances dovezile palpabile ale performanței, două chei spre o viață pe picior mare, ca în filmele cu femei fatale și bărbați senzaționali. Pînă una alta însă, soții Reynolds erau de fapt niște fugari urmăriți de agenții experimentați ai Scotland Yardului și ai Interpolului.

JAGUARUL PĂRĂSIT ȘI VEȘTILE PROASTE

Primele 48 de ore de la atac erau cele mai fierbinți. Din moment în moment puteau să apară copoii. La volanul unui Jaguar confortabil, soții au făcut drumul de la coasta Sussexului pînă la Londra. Întrucît mașina aparținea cumnatului său, Bruce a preferat s-o abandoneze. Au cumpărat în aceeași zi, direct de la fabrică, un Austin nou-nouț, la bordul căruia au început să cutreiere Londra în căutarea unui adăpost. Pe drum au cumpărat ziarele de seară. Nimic din ceea ce citea despre «jaful secolului» nu-i era străin lui Bruce. În schimb, la ora aceea, Scotland Yardul nu cunoștea încă cele mai multe din dedesubturile acestei afaceri de anvergură — unică. Mîna de maestru de care pomeneau ziarele și experții criminaliști era mîna lui Reynolds, care se vedea consacrat astfel în ierarhia marilor gangsteri britanici, deși nu avea la activul său decît șapte condamnări, dintre care nici una pentru o acțiune de mare amploare.

După multe ezitări s-au decis să se instaleze pentru început în casa unui nedeocheat încă și reputat discret, în Wimbledon. A doua zi, Bruce a socotit că o mașină atît de arătoasă cum este noul lor Austin ar putea să le pricinuiască bucluc. Negăsind altă soluție, au abandonat limuzina undeva în cartierul Soho și au aruncat cheile în canal.

Ca să ajungă acasă cu certitudinea că n-au fost urmăriți, fugarii au executat diferite ocoluri, schimbînd cîteva mijloace de transport. Un incident neprevăzut i-a silit să înnopteze la hotelul «Carlton». Nici unul dintre ei n-a putut închide ochii toată noaptea. Bruce mai ales. Era un pachet de nervi. Îl obseda o singură întrebare: ce s-a întîmplat cu ferma, a ars sau nu? Frances nu înțelegea rostul acestei frămîntări. «Trebuie să știi — i-a explicat pînă la urmă Bruce — că ferma era birlogul nostru. Pentru a șterge toate urmele trecerii noastre pe acolo, am angajat un om care trebuia să dea foc casei după plecarea noastră și în orice caz înaintea apariției oamenilor de la Scotland Yard. Dacă ferma n-a ars la timp, atunci șansele noastre se reduc la jumătate. Nu știu de ce, dar am impresia că totuși omul nu a reușit să-și îndeplinească misiunea; ferma n-a ars. N-ar fi exclus chiar ca la această oră Butler în persoană să fie acolo».

Seara, la radio, s-a transmis o știre care i-a spulberat ultima speranță: «Poliția desfășoară intense cercetări într-o zonă încercuită, cu un perimetru de 30 km...»

Veștile proaste se succed cu repeziciune uluitoare. La una dintre convorbirile telefonice cu oră dinainte fixată, «creierul» este informat că «sticleții sînt la fermă». La 14 august, doi dintre cei 15 gangsteri sînt arestați la Bournemouth. Este vorba de William Boal și Roger Courday. O cădere întîmplătoare, provocată de o văduvă bănuitoare de la care cei doi au vrut să închirieze un garaj pentru a le servi de ascunzătoare pînă se liniștesc lucrurile. După alte șapte zile este capturat Charles Wilson, care va reuși ulterior să evadeze totuși. La 17 august, încă un șoc. Pe micul ecran apare fotografia limuzinei părăsite de soții Reynolds în Soho. Crainicul precizează că stăpînul mașinii este probabil amestecat în afacerea trenului poștal.

SCOTLAND YARD ATACĂ: BUTLER-REYNOLDS — 1—0

Marea vînătoare a început. Renumitul detectiv londonez Thomas Butler, inspector-șef la Scotland Yard, a declanșat pe un front larg operațiunile pentru prinderea bandei care a dispărut cu cele peste două milioane și jumătate lire sterline. Angajat în cel mai dificil și spectaculos caz din cariera sa, Butler care aminarea pensionării sale pentru a se retrage glorios abia după ce îi va descoperi și captura pe bandiți. Cu toată experiența sa de bătrîn criminalist, Butler nu-și putea închipui la ora aceea că îi vor trebui aproape 2 000 de zile ca să-și poată îndeplini cu succes misiunea. Totuși, prima rundă a meciului Butler-Reynolds îi revine categoric, deși Scotland Yardul nu reușise încă să identifice cu certitudine capul bandei.

Pentru Thomas Butler — așa cum a prevăzut-o Bruce — ferma de la Lathersiade a echivalat cu o veritabilă comoară, cheia succesului acțiunii sale. Amprente digitale fotografiate aici au constituit dovezile zdrobitoare care au decis — s-ar putea spune — soarta întregii bande. Rînd pe rînd cei arestați au încercat să nege că au fost la fermă. De fiecare dată Butler le-a opus amprentele acuzatoare. Cînd Thomas Wisbey, unul dintre cei 15, și-a dat seama că cercul se strînge și în jurul său, a recurs la o stratagemă temerară. Ca vechi turfist, uns cu toate alifiile, el a încercat să discute «deschis» cu inspectorul Butler. Obținînd audiența, Wisbey i-a cerut indignat explicații în legătură cu faptul că este suspicionat. Dosarul cu amprente digitale l-a convins însă și pe el că nu e de glumit cu Scotland Yardul. Jocul lui Wisbey se terminase. Nu-i mai rămînea decît să accepte resemnat perechea de cătușe, oferită cu un surîs sarcastic, abia reținut, de Mr. Butler.

ZILE ȘI NOPȚI DE COȘMAR ÎN COLIVIA DE AUR

Așteptarea era chinuitoare, teama, bolnăvicioasă, obsedantă. Fiecare om întîlnit în cale putea să fie un urmăritor, fiecare bătaie în ușă putea să însemne: poliția. Planul inițial fusese dejucat de Butler. Și acum, cu riscul de a fi prins ca un șoarece în cursă, Reynolds încerca să ia legătura cu complicii săi. Dar, la orele stabilite, telefoanele zbîrniiau în zadar. Rareori izbutea să contacteze, prin fir, pe unul sau altul din bandă. Nici unul nu era în stare să-i informeze exact asupra situației. Ziua, banditul de care vorbea toată Anglia stătea ascuns ca un iepure speriat, noaptea nu ieșea decît puțin pentru cîte o convorbire de la un telefon public. Geamantanele cu bancnote și un mic aparat de radio cu transistoare erau însoțitorii permanenți ai soților Reynolds. Nicăieri nu se simțeau în siguranță. Totul li se părea suspect, primejdios. Trăiau ca într-o închisoare fără gratii și nu se gîndeau decît la ziua cînd vor putea fugi din Anglia, cît mai departe, cît mai departe. Banii nu contau. Ar fi dat orice să scape de coșmarul urmăririi continue. Ar fi putut să treacă în Franța, să se refugieze în Spania sau Australia. Canada era de preferat, dar și acolo i-ar fi putut dibui Scotland Yardul. Un loc mai sigur li se părea Mexico-City. Mai întîi urma să-și ia zborul Bruce, apoi Frances. Dar pînă atunci... Pașapoartele false costau o avere — cîte 2 000 de lire sterline bucata, și nu erau încă gata. Calvarul continua măcinîndu-le nervii.

Situația deveni de-a dreptul insuportabilă din clipa cînd Frances cumpără un ziar în care văzu fotografia uriașă a lui Bruce. Și apoi, la televizor, fotografia doamnei Reynolds. Filmul polițist al călătoriei lor prin beznă începea să ofere secvențe halucinante. Într-o dimineață, tînăra doamnă Linda Conway — așa cum se numea acum Frances, complet metamorfozată și fizionomic — a avut de suportat un șoc cumplit. Măcelarul care o servea i se adresă curtenitor: «Mai poftiți, doamnă Reynolds!» Nu știa cum să reacționeze. Să fi fost doar o glumă sau poate că omul a recunoscut-o? Nu știe nici azi cum a ajuns acasă. În orice caz, epuizată.

Săptămîni în șir, Frances și Bruce sînt obligați să locuiască la adrese diferite. Fără nici o legătură între ei. Apoi se regăsesc și își caută mereu alt loc de refugiu. Banii din geamantanele de care nu se despart nici noaptea în pat reprezintă un salariu al groazei pentru cei doi condamnați la claustrare într-o colivie de aur.

UN STRIP-TEASE SALUTAR, ÎN MIEZ DE NOAPTE

Locuiesc de cîteva zile într-o casă veche din Croydon. Totul este în ordine. Dar numai aparent. La radio se anunțau noi arestări. Au trecut luni de la atacul trenului Glasgow-Londra și «furtul secolului» continuă să fie în centrul atenției generale. Toți așteaptă să afle cine a fost creierul loviturii.

Investigațiile s-au extins de mult dincolo de hotare. Polițiii din 12 țări participă la vînătoare. Interpolul se află în permanentă legătură cu Scotland Yardul, care este convins că șeful bandei a și reușit să părăsească Anglia.

Ca să-și înece amarul, Bruce și soția sa consumă băuturi alcoolice scumpe și tari. Uneori cîte o jumătate de duzină de sticle pe zi. Este un autodrogaj conștient, pentru evadarea, măcar pentru cîteva ore, din cercul nevăzut al fricii.

O zi oarecare de decembrie. Către miezul nopții, Frances, frîntă de oboseală, urcă treptele ce duc spre dormitor. După cîteva clipe se întoarce îngrozită. A văzut doi polițiști în fața casei. Bruce nu apucă să urce scara, cînd se și aud bătăi în ușă. Totul pare pierdut. Nici o scăpare. Gangsterul nu-și pierde totuși cumpătul. Se dezbracă cu gesturi iuți și îi cere soției să facă la fel și să apară în fața polițiștilor în cămașa de noapte străvezie.

Cîteva clipe după aceea doi polițiști masivi se află în prag. Salută politicos și cer scuze pentru deranj.

— Nu vă speriați, doamnă, se adresează unul dintre ei.

Inima zvîcnește puternic în pieptul femeii care încearcă totuși să mimeze un strip-tease de circumstanță.

Deodată privirile polițiștilor se opresc asupra bărbatului ascuns după o perdea. Frances intervine, simulînd de astă dată disperare:

— Vai domnilor, sînt pierdută; dacă află soțul, mă ucide!

— Nici o grijă doamnă. Nu veți avea neplăceri. Contați pe discreția noastră.

Cu aceste cuvinte, rostite ceremonios, bătrînul în uniformă duce mîna la chipiu. Polițistul cel tînăr bate din călcîie, dar în clipa aceea întoarce din nou capul spre bărbatul de la fereastră. Parcă l-ar cunoaște, parcă l-a mai văzut undeva.

Înainte de a pleca, musafirii nocturni se explică: am fost sesizați de vecini că un hoț a fost văzut pătrunzînd în casă pe o fereastră de la parter. Nu l-am găsit, vă cerem scuze.

Soții Reynolds respiră ușurați; au scăpat și de astă dată. Instinctiv, Bruce se apleacă să vadă dacă geamantanele cu bani sînt la locul lor sub pat. Da, totul în ordine. Dar unde este servieta cu bijuteriile lui Frances și cu cele cîteva teancuri de bancnote pentru «cheltuielile zilnice»? A dispărut. Polițiștii au avut dreptate. A fost totuși un hoț în casă. Unul mult mai mic decît banditul nr. 1 al Angliei, dar tot hoț, și încă destul de dibaci.

Au adormit în zori, sfîșiați de coșmaruri. Spre prînz au fost treziți brusc de bătăi în ușă.

Continuare în numărul viitor

ŞAPTE ZILE PE PĂMÎNT

WASHINGTON **Potrivit unor cifre publicate recent, în intervalul iunie 1967-iunie 1968 forţele americane au înregistrat 53 357 dezertări, cu 13 000 mai multe decît în aceeaşi perioadă a anilor 1966–1967.**

GENEVA **Un raport al Organizaţiei Mondiale a Sănătăţii situează Australia pe primul loc în privinţa numărului accidentelor de circulaţie: 283 morţi la fiecare milion de locuitori. Pe locul doi, R.F. a Germaniei, urmată de Austria, S.U.A., Canada, Franţa.**

RANGOON **Sub lozinca «Înlăturarea neştiinţei de carte va facilita dezvoltarea economică şi socială a ţării», în Birmania se desfăşoară cea de-a patra campanie de luptă împotriva analfabetismului. Mii de elevi din clasele superioare, de studenţi şi profesori, participă la această acţiune.**

ALGER **Uniunea naţională a femeilor din Algeria a adoptat o rezoluţie prin care se cere desfiinţarea poligamiei. Se precizează că, deşi potrivit preceptelor religiei islamice poligamia e permisă, ea contravine modului de viaţă a lumii contemporane, precum şi măsurilor luate pentru modernizarea vieţii sociale a Algeriei.**

CANBERRA **Arheologii australieni au descoperit în nord-vestul Tasmaniei, în apropierea strîmtorii Bass, desene rupestre — vestigii unice pînă în prezent ale culturii unei populaţii dispărute cu secole în urmă. S-a emis ipoteza — încă incomplet verificată ştiinţific — că vechimea desenelor ar fi de circa 10 000 ani.**

PRETORIA **Bugetul pe anul în curs al Republicii Sud-Africane prevede la capitolul cheltuieli militare suma record de 271 609 000 ranzi (1,9 miliarde franci francezi), cu peste 20 000 000 ranzi mai mult decît anul trecut. Explicaţia: cumpărările de armament vor fi de două ori mai mari decît în anul 1968.**

AMSTERDAM **Cu ajutorul unor mijloace noi de explorare geologică, în provincia olandeză Zeeland a fost descoperit un zăcămînt de uraniu. Se întreprind în prezent cercetări pentru determinarea proporţiilor acestuia.**

TOKYO **În urma fuzionării concernelor Yawata şi Fuji va lua naştere la 1 iunie un nou gigant siderurgic — Shin Nippon Seitetsu. Producţia planificată, 23 000 000 tone de oţel pe an, îl va situa pe locul doi, după U.S. Steel, în rîndul marilor întreprinderi siderurgice ale lumii capitaliste.**

NEW YORK **Se apreciază că sinuciderile constituie în S.U.A. o gravă problemă socială. În ultimul an numărul sinucigaşilor a fost de peste 50 000. În rîndul tineretului s-au înregistrat 15 000 tentative.**

BUENOS AIRES **Participarea ţărilor Americii Latine la exportul mondial s-a redus în ultimii 18 ani cu peste 50%. Una dintre principalele cauze: scăderea pe piaţa mondială a preţului cafelei, cuprului, bumbacului şi a altor materii prime tradiţionale.**

Sub lozinca «Pace în Vietnam», în numeroase oraşe ale Statelor Unite s-au desfăşurat puternice demonstraţii ale unor largi cercuri ale opiniei publice americane, prin care se cere să se pună capăt războiului împotriva poporului vietnamez. La New York (în fotografie), mulţi dintre demonstranţi purtau pe braţ banderole negre pe care era înscrisă cifra «33 000» — care reprezintă, potrivit datelor oficiale, numărul tinerilor americani căzuţi în luptele din Vietnam.

TEHERAN

ANUL 2000 ŞI DEZVOLTAREA

Corespondenţă specială de la Nestor ROURA

Sub auspiciile Centrului internaţional pentru dezvoltare, creat în urmă cu cîţiva ani, ale Ministerului învăţămîntului superior şi al cercetării ştiinţifice şi ale Universităţii din Teheran, în capitala Iranului s-au desfăşurat lucrările unui colocviu internaţional a cărui temă vorbeşte prin însăşi enunţarea ei: «Ţările lumii a treia în anul 2000».

Este cert că una dintre marile piedici în dezvoltarea la care aspiră ţările lumii a treia este lipsa cunoaşterii perspectivelor, posibile sau probabile, pentru un viitor apropiat, mijlociu sau îndepărtat. Cele mai multe dintre aceste ţări nu cunosc o dezvoltare urmărind o traiectorie dinainte stabilită, ci păşesc foarte adesea la voia întîmplării. Experienţa ultimilor douăzeci de ani demonstrează de altfel că, afară de cîteva excepţii, subdezvoltarea nu face astfel decît să se agraveze în mod tragic.

Iată deci mobilul care a stat la baza reuniunii de la Teheran a unui important număr de sociologi şi istorici din 19 ţări, ce şi-au propus să la în dezbatere metodele susceptibile de a favoriza «construirea unui viitor mai bun». Conferinţa — a cărei deviză ar putea fi: «Trebuie să respingem viitorul necunoscut!» — este deci consacrată acţiunii eficace, orientată de gîndire şi de cunoaştere. Fapt ce reiese limpede din însăşi temele aduse în faţa Conferinţei spre dezbatere, între care citãm: expunerile cunoscutului profesor Fred L. Polax de la «Stitching Mankind 2 000 International» cu privire la «Lumea în anul 2000», luările de cuvînt ale directorului Institutului de cercetări sociale al Universităţii din Mexico, dl. P.G. Casanova, profesorului Ehsan Naraghi, directorul Institutului de studii şi cercetări sociale al Universităţii din Teheran şi a d-lui Michel Dembele (Senegal), referitoare la situaţia actuală a ţărilor în curs de dezvoltare, «Perspectiva demografică, agricolă şi alimentară a ţărilor în curs de dezvoltare» tratată de expertul Michel Cepede de la Institutul agronomic din Paris, al F.A.O., «Educaţia şi formarea omului» — examinată de Anzola Montauhan, preşedintele Fundaţiei Creole din Venezuela, «Organizarea culturală şi politică a ţărilor în curs de dezvoltare» — prezentată de Jacques Berque de la Collège de France şi G. Balandier de la Sorbona etc. Cu un deosebit interes a fost primită comunicarea expusă de delegatul român Nicolae Costache şi elaborată în colaborare cu Mircea Maliţa a cărei temă a constituit-o prezentarea rezultatelor cercetătorilor români în domeniul prognozei şi al dezvoltării economice, prezentarea importanţei accelerării ritmului de creştere al economiei.

În afara tuturor acestora, experţii au luat în dezbatere un document de lucru pregătit cu cîteva luni înainte şi au trebuit să-şi spună cuvîntul în asemenea probleme ca: diagnoza şi prognoza slabei dezvoltări, opţiunile în ceea ce priveşte modelul de industrializare pentru ţările în curs de dezvoltare, dependenţa acestor ţări faţă de investiţiile străine, de tehnologie, posibilităţile, căile şi mijloacele de care dispun aceste ţări pentru a depăşi actualul stadiu şi a se pregăti pentru a păşi pe calea progresului.

ORIENTUL MIJLOCIU: ACŢIUNEA DE CONCERTARE

Situaţia din Orientul Mijlociu continuă să evolueze, sub raport politico-diplomatic, pe mai multe planuri, din care se detaşează în aceste zile, ca element nou, ceea ce presa denumeşte «acţiunea de concertare a celor patru». Dialogul reprezentanţilor permanenţi ai U.R.S.S., S.U.A., Angliei şi Franţei în Consiliul de Securitate s-a angajat, de la bun început, în probleme de fond; atmosfera creată în jurul lor, «confidenţială şi laborioasă» — cum transmitea o agenţie de presă — evită pe cît posibil publicitatea şi relaţiile cu presa. Iniţiatorii întîlnirilor au declarat, încă înainte de inaugurarea acestora, că scopul acţiunii lor nu este, în nici un caz, impunerea unei soluţii părţilor implicate în conflict. Premierul francez Debré definea astfel obiectivul urmărit: «Punerea la punct, într-un spirit de echitate, cu concursul secretarului general al O.N.U., al reprezentantului său în regiune, precum şi al Consiliului de Securitate — atunci cînd apare oportunitatea acestui lucru — a unor propuneri care să permită reducerea tensiunii şi stabilirea de condiţii pentru punerea în aplicare efectivă a rezoluţiei din 22 noiembrie 1967 a Consiliului de Securitate». Iar consilierul special pentru probleme politice al Casei Albe, Henry Kissinger, atunci cînd recomanda preşedintelui Nixon să se pronunţe în favoarea întîlnirilor cvadripartite, sublinia că cei patru trebuie să se preocupe de «căutarea unei formule susceptibile de a fi acceptate în mod liber de către Israel şi ţările arabe».

Discuţiile diplomaţilor celor patru puteri au început — după cum s-a subliniat în mod oficial — prin «definirea domeniilor de înţelegere» şi (au apreciat unele agenţii de presă) opiniile convergente par a fi precumpănitoare. În acest spirit s-a subliniat, de pildă, că cea de-a doua şedinţă, care a avut loc într-un moment cînd în regiune se producea o serie de incidente armate arabo-israeliene, a relevat preocuparea participanţilor «de a se menţine departe de convulsiile cotidiene» (aşa cum se exprima France Presse).

Deşi aprecierile făcute în diversele capitale interesate asupra acţiunii de «concertare» sînt din cele mai variate — mergînd de la acceptarea caracterului lor util (R.A.U., Iordania, Liban) pînă la rezerve sau chiar dezaprobare (Israel, Siria, Irak) — există însă un element asupra căruia se menţine o apreciere comună: necesitatea continuării misiunii ambasadorului Jarring. (Misiune care, deocamdată, a fost «suspendată».)

Oricum, consultările cvadripartite de la Naţiunile Unite inaugurează o nouă fază în evoluţia politică şi diplomatică a evenimentelor din Orientul Mijlociu; dacă se va porni ferm de la afirmarea obiectivelor păcii şi securităţii, de la respectarea intereselor tuturor popoarelor din această regiune, ele pot înlesni parcurgerea unor noi paşi în vederea soluţionării paşnice şi echitabile a conflictului.

Corneliu VLAD

COMENTARIU

Eroziune laburistă

de Silviu BRUCAN

Ultimele alegeri parțiale din Anglia au confirmat tendința generală: laburiștii pierd teren în favoarea conservatorilor. Sondajele de opinie indică un avans al conservatorilor, evaluat la 25-30%, ceea ce reprezintă foarte mult pentru un regim politic caracterizat prin instituții stabilizatoare și evoluții lente, prevăzut în plus cu un sistem subtil de tampoane și frîne menit a amortiza mișcările brusce și a preveni surprizele. Cetățeanul britanic a fost și el condiționat de secole «să aștepte și să vadă» (wait and see), așa încît răbdarea lui a devenit proverbială.

Toate acestea n-ar fi folosit prea mult dacă guvernul laburist al premierului Wilson nu s-ar fi sprijinit pe o solidă majoritate parlamentară. Ea i-a permis să supraviețuiască un număr mare de ani în pofida constatării pe care sînt nevoiți să o facă mereu observatorii politici britanici, că nici una dintre problemele majore cu care este confruntată Anglia în acest deceniu atît de turbulent nu și-a găsit soluția. Umorul britanic, care nu-și pierde nici un moment incisivitatea, a ajuns chiar să se întrebe dacă nu cumva o asemenea speranță pusă în guvern nu constituie o prejudecată?

Ziarul «Sunday Telegraph» pare totuși să fi ajuns la capătul răbdării: «Cînd un ministru britanic — scrie el — admite că devalorizarea, penultimul panaceu guvernamental, a dat greș sau, în orice caz, că nu a avut succes, iar un alt ministru se declară în mod public împotriva ultimului panaceu — reforma sindicatelor — înseamnă că a venit timpul să ne întrebăm dacă guvernul în ansamblu mai are multe luni de trăit». Prezicerea ziarului londonez nu ni se pare «fair», deoarece recunoașterea eșecului unei politici constituie un fenomen pe cît de pozitiv pe atît de rar în zilele noastre. Singurul lucru care i s-ar putea reproșa este că același fenomen nu s-a manifestat în cazul politicii față de Rhodesia și Nigeria, pentru a nu mai vorbi de absolut ridicola invadare a insuliței Anguilla. Aceasta ar însemna însă să se ajungă la rădăcinile politicii care «a dat greș», ceea ce este mai mult decît se poate cere guvernului Majestății-sale.

Adevărul este că un guvern conservator nu ar fi procedat alt fel, în fond. Poate, în formă, maniera ar fi fost mai firească, mai naturală și pretextul invocat mai puțin absurd, deși se pare că absurdul s-a mutat adesea din teatru în politica externă.

Este o veche ambiție nemărturisită a liderilor laburiști să demonstreze că ei pot administra treburile Imperiului Britanic tot atît de conștiincios ca și conservatorii. Soarta ingrată și oarecum patetică a făcut ca această demonstrație să trebuiască să fie făcută în a doua jumătate a secolului al XX-lea, în condiții în care din falnicul imperiu n-a mai rămas aproape nimic. Dar chiar și așa, în politica față de Rhodesia rasistă a lui Ian Smith, conservatorii n-au ridicat obiecții majore față de tactica guvernului Wilson, iar după recenta vizită a premierului britanic în Nigeria, așa cum constată «Le Monde» în corespondența sa din Londra, «faptul esențial rămîne că asupra fondului problemei conservatorii și laburiștii se regăsesc în consensul de a nu modifica o politică ce rezidă esențialmente în sprijinirea guvernului federal de la Lagos».

Rămîne Anguilla. Pretextul invocat pentru invazie era existența unei bande de gangsteri americani care, chipurile, amenința liniștea și securitatea locuitorilor pașnici ai insulei. De aceea — potrivit scenariului oricărei invazii care se respectă — o dată cu parașutiștii au fost trimiși cei mai iscusiți detectivi ai Scotland Yardului, cu sarcina de a confirma... pretextul. După cîteva zile de asidue investigații, discipolii lui Sherlock Holmes n-au găsit nimic și a devenit evident că motivul real al invaziei era că băștinașii luaseră prea în serios independența acordată în 1968. A fost trimis atunci lordul Caradon să negocieze cu popularul lider al Anguillei, președintele Webster, și Londra a fost nevoită să învețe lecția amară și atît de greu de asimilat, că în zilele noastre un popor care a cunoscut libertatea chiar și o perioadă extrem de scurtă nu mai poate fi supus prin forță, intimidare și presiuni. S-a adeverit o dată mai mult nu numai vechiul adagiu juridic internațional că forța nu creează drept, ci și faptul că folosirea ei ridică împotrivă-i conștiința omenirii și generează numai bucluc și eșecuri politice atît pe plan intern cît și pe plan internațional.

IDEI DESTINATE A SE AFIRMA

A doua zi după încheierea sesiunii jubiliare a blocului atlantic, agenția France Presse a transmis un comentariu al cărui laitmotiv a putut fi regăsit în nenumărate alte analize publicate în diferite ziare occidentale. Comentariul francez, făcînd bilanțul reuniunii, arată că în fața Apelului de la Budapesta pentru noi eforturi în vederea înfăptuirii securității europene, «N.A.T.O. nu putea să se facă pur și simplu că nu aude. Organizația atlantică putea cu atît mai puțin să păstreze tăcerea în momentul cînd majoritatea membrilor săi sînt convinși că rolul de acut mi- lar defensiv este astăzi depășit... ..A.T.O. nu poate abandona inițiativa destinderii în mîinile țărilor răsăritene...». Am reținut aceste pasaje nu din convingerea că N.A.T.O., politica de bloc militar, ar putea fi renovate prin atribuirea a niscaiva «funcții de destindere», pe lîngă cele esențiale militare, ci dimpotrivă, pentru a sublinia că și pe această cale se confirmă ecoul puternic pe care îl are în Europa și în întreaga lume chemarea la înfăptuirea securității europene. O asemenea inițiativă, care se bucură de un moment deosebit de favorabil, nu poate fi tratată cu tăcere și nici măcar canalizată, disimulată, sub pulpana «studiilor tehnice în cadrul comitetelor N.A.T.O.». Sensul declarațiilor multor miniștri de externe a fost, pe scurt, acesta: trebuie să întreprindem ceva, nu putem sta cu brațele în sîn!

De ce?

Ministrul de externe italian, Pietro Nenni, a spus că «trebuie de pe acum acceptat principiul unei conferințe paneuropene», iar ministrul de externe francez, M. Debré, a subliniat rolul dezvoltării relațiilor bilaterale în pregătirea climatului necesar securității europene. În cîteva rînduri s-a exprimat părerea întemeiată că drumul spre securitatea europeană nu poate trece prin menținerea și consolidarea blocurilor militare, prin «renovarea lor», ci prin desființarea lor, pe calea renunțării la orice act sau măsură care exprimă politica de forță. Aceasta presupune din partea fiecărui stat, indiferent de dimensiunea și apartenența sa la vreo grupare militară, eforturi proprii, o contribuție activă și eficientă la crearea climatului necesar înfăptuirii securității. Este interesant de semnalat că, deși au existat unele cercuri atlantice care au încercat să împiedice procesul recunoașterii necesității unor noi acțiuni ale statelor în acest domeniu, numai un singur membru al N.A.T.O. și-a asumat misiunea de a se exprima fățiș și extrem împotriva eforturilor de securitate europeană: Portugalia. Este și explicabil. În ochii săi, securitatea europeană înseamnă, în cele din urmă pericolul eliminării blocului N.A.T.O. și deci a izvoarelor militare și financiare care-i hrănesc menținerea sistemului colonial. Cîți europeni sînt interesați însă în primejduirea acestui minunat leagăn al civilizației moderne — Europa — pentru menținerea unor vestigii de care beneficiază o minoritate coruptă?

Ecoul ideii de securitate europeană, care înseamnă în același timp relații între state pe baza egalității, independenței, suveranității naționale, respectului reciproc, arată cît de izolați sînt adversarii acestor idei destinate a se afirma tot mai mult pe plan european ca și în întreaga lume.

Nicolae LUPU

LIMA - WASHINGTON: RUNDA A II-A

Sediul tratativelor americano-peruviene, începute cu trei săptămîni în urmă pe tema recompensării cerute de Statele Unite ca urmare a naționalizării societății petroliere International Petroleum Company, a fost, pînă la 9 aprilie, Lima. Trimisul special al președintelui Nixon în Peru, John Irwin, a avut aici nenumărate convorbiri cu președintele Velasco Alvarado, cu premierul Ernesto Montagne și ministrul de externe Edgardo Jarrin. Ambele părți au încercat găsirea unei soluții pentru diferendul apărut la 9 octombrie 1968, data exproprierii bunurilor I.P.C. Partea americană fixase și o limită de timp a tratativelor — data de 9 aprilie 1969, cînd, în cazul negăsirii unei soluții constructive pentru I.P.C., urma să intre în vigoare așa-numitul amendament Hickenlooper, echivalent cu suspendarea ajutorului economic nord-american către Peru și sistarea importurilor de zahăr din această țară. Aplicarea amendamentului, consfințind de fapt introducerea presiunilor economice de către Statele Unite, echivalează în cifre cu anularea ajutorului de 25 de milioane de dolari și încetarea cumpărăturilor de zahăr, care se ridică anual la suma de 45 de milioane de dolari.

Nereușind în a determina guvernul peruvian să cedeze de pe pozițiile sale, John Irwin s-a întors oarecum pe neașteptate la Washington, pentru a informa asupra rezultatelor misiunii sale. Trimisul special al președintelui Nixon a revenit însă în capitala peruviană în preajma datei limite a negocierilor. El aducea cu sine un ultim apel al Departamentului de stat, care, cerînd revizuirea poziției statului Peru în problema naționalizărilor, «amintea» obligativitatea Statelor Unite față de Peru. Și înseși unele întreprinderi americane cu interese în această țară s-au pronunțat pentru evitarea aplicării presiunilor care, prin efectele lor, ar periclita în ultimă instanță propriile lor poziții economice. Conștientă deci de faptul că un conflict deschis cu Lima ar afecta interesele Statelor Unite pe întreg continentul Americii Latine, diplomația nord-americană a devenit în aceste zile mult mai maleabilă. Reprezentanții peruvieni au fost invitați acum la o continuare a tratativelor — e adevărat, la Washington. Dar, așa cum declara foarte recent președintele Velasco Alvarado, statul peruvian nu este dispus să cedeze.

Anca VOICAN

Despre raliul transsaharian al vellerelor... pe roți am mai informat în aceste pagini. Revenim însă pentru a prezenta această imagine inedită, înfățișînd un grup de tradiționale «corăbii ale deșertului» devenite spectatoare ale întrecerii acestor noi și sui generis corăbii ale deșertului.

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ARHIVĂ - FOTO

TEMERARE ARIPI ROMÂNEȘTI

Două raiduri efectuate de piloți români pe avioane de construcție românească, în 1932 și în 1935, au constituit două performanțe de prestigiu internațional. Astfel, Ionel Ghica, unul dintre cei mai temerari aviatori pe plan mondial din deceniul al patrulea al secolului nostru, parcurge de unul singur distanța București-Saigon și retur la bordul unui avion SET, în 160 de ore de zbor. Cei 25 000 de km au fost realizați în cinci etape, între 30 martie și 16 aprilie 1932. Performanța a fost elogios comentată de presa europeană — în special de cea franceză, care-l cunoștea pe aviator din zborurile sale de antrenament de la Paris. Celălalt raid, mai spectaculos datorită echipajului numeros, s-a desfășurat pe ruta București-Capetown-București. În total, 23 000 de km, 150 de ore de zbor, de la 14 aprilie la 25 mai 1935, la bordul a trei avioane ICAR, cu echipajele: căpitan Dienescu Gh.-locotenent Davidescu; locotenent Cernescu Al.-cpt. Olteanu Gh.; locot. Pantazi Mihail-maestru mecanic Ștengher. Itinerarul escadrilei a cuprins Bulgaria, Turcia, Siria, Egipt, Sudan, Uganda, Kenya, Tanganyika, Rhodesia de Nord și de Sud, Transvaal, Colonia Capului. Două zboruri ce se înscriu la loc de onoare în cartea de aur a aviației românești.

În fotografia 1: Ionel Ghica. Fotografia 2 înfățișează echipajele celor trei avioane, la sosirea la Capetown.

Ion MUNTEANU

NAMIBIA: PRIMATUL FORȚEI

Recent, parlamentul de la Pretoria a adoptat un proiect de lege care prevede (prin extinderea atribuțiilor administrative ale autorităților sud-africane) transformarea Namibiei (Africa de Sud-Vest) în a 5-a provincie a R.S.A. Legea a fost votată după ce, la 27 octombrie 1966, la cererea a 54 de state afro-asiatice, O.N.U. retrăsese mandatul R.S.A. asupra acestui teritoriu. Problema Africii de Sud-Vest se înscrie, așadar, din nou în centrul atenției opiniei publice. Care sînt antecedentele politice ale Namibiei, un teritoriu cu o suprafață aproximativ egală cu a Franței și a Angliei luate laolaltă? Populația: boșimani, hotentoți și bantu (485 000 în total), plus un grup de 70 000 albi. În 1883, Lüdenitz, negustor-pirat din Bremen, a întemeiat prima colonie germană pe coasta golfului Angra-Pequena. În 1884, cancelarul Bismarck a extins colonia spre interior, pe o adîncime considerabilă, iar în 1904, tatăl lui Goering (fostul conducător nazist) a decimat, după toate regulile colonialismului german, tribul herero.

După înfrîngerea Germaniei în primul război mondial, conform tratatului de pace de la Versailles teritoriul de 824 000 kmp al Namibiei, care acoperă substanțiale rezerve de diamante, argint, zinc, plumb, cupru și uraniu, a trecut sub mandatul Ligii Națiunilor, urmînd să fie administrat însă de Uniunea Sud-Africană. Rezultatul? Comprimarea băștinașilor în zona de nord deșertică și cu subsolul epuizat, pentru a se oferi în schimb, în zona fertilă, bogată, din sud, loc liber capitalului englez și american. (În doi ani, două societăți americane au extras numai din două mine un profit net de 75 milioane dolari.) În privința dreptului lor de a-și exprima opțiunile politice în cadrul R.S.A., cetățenii namibezi de culoare, care reprezintă majoritatea, au un singur drept: acela de a fi... trimiși în lagărele de concentrare, fapt care a justificat retragerea mandatului R.S.A. asupra Africii de Sud-Vest. La 20 martie, 44 de țări afro-asiatice și latino-americane, precum și Iugoslavia, au intervenit din nou în Consiliul de Securitate, cerînd guvernului rasist să-și retragă imediat cadrele administrative din Namibia, iar în cazul unei repetări a refuzului acestuia, O.N.U. să restabilească în acest teritoriu principiile autodeterminării și ale independenței populației băștinașe. Reprezentanții Angliei și Franței (lordul Caradon și, respectiv, Armand Berard) s-au abținut de la vot atunci cînd s-a discutat propunerea de a se administra sancțiuni guvernului sud-african. Rezoluția a fost totuși adoptată cu 13 voturi. Încurajat de unele protecții indirecte, guvernul din Pretoria s-a grăbit să dea o declarație, pretinzînd că actul Consiliului de Securitate ar fi «ilegal». Încă o dată, cu o perseverență demnă de o cauză mai bună, autoritățile rasiste sud-africane încearcă să anexeze Namibia, în condițiile în care conservă în R.S.A. principiile ilegale ale discriminării rasiale.

Radu BUDEANU

DUPĂ BATTIPAGLIA

Doi morți, peste 100 răniți. Dramaticul bilanț al celui mai recent episod dintr-un șir întreg de reprimări brutale de către «forțele de ordine» ale mișcării revendicative muncitorești și studențești italiene a provocat o vie tensiune în viața social-politică a peninsulei. După greva generală de trei ore, declarată în comun de cele trei mari centrale sindicale (C.G.I.L., C.I.S.L. și U.I.L.) — grevă care însă a durat 24 ore la Battipaglia, localitatea unde au avut loc gravele incidente dintre poliție și greviștii ce demonstrau împotriva concedierii a 600 muncitori de la o fabrică de țigări — tragicelor evenimente le-a fost consacrată o ședință a Consiliului de Miniștri și, în această săptămînă, dezbateri aprinse în Parlament. Toate acestea constituie în ultimă instanță o reflectare a ecoului profund avut în opinia publică italiană de singeroasele ciocniri din mica localitate situată în apropiere de Napoli. Și aceasta tocmai pentru că nu este vorba de un caz singular — Torino, Genova, Roma fiind, numai în ultima vreme, teatrul unor violențe asemănătoare. De altfel, este ceea ce s-a și menționat în numeroase din interpelările adresate guvernului în Parlament asupra măsurilor pe care intenționează să le ia pentru a pune capăt actelor de represiune violentă ale poliției. Interpelări în care — exprimîndu-se punctul de vedere al sindicatelor, al partidelor de stînga, al maselor largi de oameni ai muncii din Italia — se subliniază că, ceea ce în limbajul presei italiene a fost denumit «la sanguinosa metodologia della bastonatura», nu poate constitui o rezolvare a adevăratelor probleme de ordin economic și social, manifestate îndeosebi în regiunile mai sărace din sudul țării.

I.C.

Poliția — apărătoarea «ordinii publice»; dar această funcție, întreabă presa italiană, trebuie îndreptată împotriva criminalilor sau a cetățenilor?

Funeraliile celor uciși la Battipaglia s-au transformat într-o puternică demonstrație împotriva represiunilor polițienești, pentru profunde reforme menite să ducă la îmbunătățirea situației oamenilor muncii.

CRONICA DE TREI SECUNDE

NIAGARA ȘI...

S-a întîmplat ceva cu Niagara, ce — nu știu, dar s-a întîmplat ceva cu Niagara! Mi s-a mai luat o certitudine. De mic copil ziceam și eu — chiar dacă nu era riguros exact — că în privința Niagarei totul e clar: e cea mai mare cascadă din lume, cea mai puternică, aia de vuiește zi și noapte fără să-i pese de Dumnezeu, nimeni nu poate să-i facă vreun rău, nimeni n-o poate arunca în aer, nega, exclude, excomunica sau asasina, cum se întîmpla cu alte energii din cartea de istorie. Nu. Niagara era geografie, natură — adică eternitate. Spuneam Niagara și acele trei vocale larg deschise mă înghițeau, ca o singură balenă un banc de scrumbii. Solid ideal — apa asta căzărească! Minciună, minciună, minciună — cum striga dirigintele nostru într-a-ntîia de liceu, cînd îi spuneam c-am întîrziat fiindcă a deraiat tramvaiul pe Linăriei. Anul acesta, americanii și canadienii vor bara brațul fluviului, cîteva luni n-o să mai curgă strop de apă — în locul spectacolului grandios vom avea — textual — «lucrări de restaurație». Niagara se restaurează ca mănăstirile, ca domurile, ca muzeele, ca palatele dogilor, ca teatrele antichității — și peste un timp o să ajungă să se renoveze ca orice cinema de cartier. Niagara e o vechitură înconjurată cu comisii de experți. Niagara e un monument al naturii — dar, vai, doar un monument! — studiat de comitete și comitii de studii. Niagara e o apă de ploaie, ca toate cascadele lumii.

...MAICA NATURĂ

Dar Niagara, domnii mei, e un moft față de prăpădul anunțat la Marsilia de colocviul pentru protejarea naturii. Problemele Niagarei sînt un strop în oceanul de nenorociri în care se scufundă Mama noastră, Natura. De pe suprafața pămîntului au dispărut 120 specii — mamifere, și alte 150 specii — păsări. 700 de milioane hectare — adică jumătate din pămîntul cultivabil al planetei — sînt supuse amarnicului proces de eroziune. Fluviile? «Cele mai multe sînt aproape niște lăturoi sub cerul liber». Lacurile? «Multe sînt ca și moarte». Mările? «Chiar presupunînd că sursele de poluare se închid — tot ar trebui secole pentru eliberarea hidrocarburilor marine». Ca să nu fiu pesimist — să spun, o dată cu colocviul și ca medicul care nu vrea să creeze panică, că măicuța noastră nu arată de loc bine. E cam degenerată, cam devitalizată, cam decalcifiată. Firește, nu avem de ce ne speria. De mult ne-am rupt și ne-am înstrăinat de mama care ne-a născut, într-atît încît nu mai avem de ce ne teme în ce privește ereditatea. Mama, cu lacurile, munții și urșii ei arată prost — noi, fiii, să batemin lemn...

Radu COSAȘU

MEMENTO

prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

carte

● La Editura pentru literatură a apărut **Trilogia culturii** (Orizont și stil. Spațiul mioritic. Geneza metaforei și sensul culturii) de Lucian Blaga. Volumul a deschis de un «Cuvînt înainte», în care autorul lui, Dumitru Ghișe, ne arată, în deaptă companie, luminile și umbrele gîndirii blagiene. Acest «cuvînt înainte» e însă exemplar și pentru alte motive. E cald fără a fi apologetic, e neconcesiv dar plin de respectul cuvenit unui amare umanist al culturii noastre, lucid față de insuficiențe, jubilativ însă în indicarea aporturilor pozitive. Deci un «cuvînt înainte» care include premisa certă și valabilă pentru integrarea lui Lucian Blaga în istoria gîndirii românești fără comitente nici unei expostazări iscate dintr-o ureuiare necritică sau dintr-o adesperțire totală de o autentică valoare spirituală.

● Tot la Editura pentru literatură universală a apărut **Structura liricii moderne** de Hugo Friedrich, o carte conținînd originale și substanțiale contribuții pentru «cunoașterea» fenomenului poetic modern. Traducerea din limba germană, excelent realizată de Dieter Fuhrmann precum tot excelentă e și alcătuirea celor două «anexe», efectuată tot de acesta. Dar traducătorul mai are și un «cuvînt» înainte «cuvînt» care nu ne mulțumește. Și nu ne mulțumește din cel puțin două puncte de vedere. Primul un scris ermetic, extrem de tehnicist și rebarbativ în preținzitatea lui, care nu poate forma nici pe departe o invitație la lectura cărții. Al doilea fără a fi partizanii unor prefețe kilometrice, am fi dorit totuși în acest cuvînt de prezentare unele date referitoare la activitatea de critic și estetician a autorului la încadrarea concepției lui în contextul contemporan al interpretării lirice, și poate, și la unele confruntări cu lucrări similare originale (Ion Biberi, Edgar Papu). Date cu atît mai necesare, cu cît, după cîte știm, Hugo Friedrich e pentru prima oară tradus la noi.

● Și după cele două cărți — consemnate mai sus — care solicită lectorului nobile dar încordate eforturi intelectuale, E.L.U. ne oferă și unele popasuri întru destindere. Georges Simenon — **Comisarul Maigret a fost prădat** (traducere de S. Constantin), **Bruta de Gey** dan Cara (traducere de Tudor Mihail).

● A șasea carte de proză a scriitorului Costache Anton se intitulează **Despărțirea de jocuri** (schițe și povestiri). După cum titlul însuși indică, e vorba de lumea celor tineri care fac primii pași în adolescență, lume pe care prozatorul o investighează cu instrumente corespunzătoare acestui delicat proces sufletesc (Editura tineretului).

● Un roman din lumea fotbalului, apreciat *în egală măsură de oameni de litere reprezentativi* ce și de profesioniști ai sportului cu balonul rotund, **Ascensiunea lui Gery Logan** de scriitorul englez Brian Glanville, a apărut la Editura Consiliului național pentru educație fizică și sport. În românește de Sanda Retinski și Victor Bănciulescu, acesta din urmă semnînd și o prefață.

● Continuînd seria traducerilor din scriereile istoricilor antici, Editura științifică a făcut să apară, de curînd, **Opere de C. Sallustius Crispus**, considerat ca primul istoric — în adevărata accepție a cuvîntului — al antichității romane. În sumarul volumului sînt incluse: monografia cu evident caracter dramatic — pe măsura evenimentului evocat — a Conjurației lui Catilina, aceea a Războiului cu Iugurtha, precum și fragmentele din opera principală a lui Sallustius. Istoric. Un amplu studiu introductiv, traducere, note și indice de prof. univ. Nicolae Lascu.

● A apărut într-o nouă ediție Mic dicționar mitologic (greco-roman) de Anca Balaci (Editura științifică).

● În colecția Lyceum **Scrieri alese** de I. Heliade Rădulescu. Text stabilit, glosar și bibliografie de Vladimir Drimba, prelața și note finale de Constantin Măciucă (Editura tineretului).

● Constantin Bădescu a îngrijit la Editura științifică apariția unei ediții de **Reflecții și maxime** — culese din scrierile a 364 autori clasici și contemporani. Cartea e prevăzută cu date bio-și bibliografice ale autorilor citați.

cinema

● **Eclipsa.** Antonioni, cineastul pustiurilor sufletești (acum nu ne mai putem plînge că nu-l cunoaștem), ne dovedește încă o dată cum se poate destrăma aparența pentru a vedea mai bine ce se ascunde dincolo de ea. Imaginea aparține regretatului Gianni di Venanzo. Filmul a fost distins cu Premiul special al juriului la Festivalul de la Cannes 1962. În rolurile principale: Monica Vitti, Alain Delon, Francisco Rabal, Louis Seigner, Lilla Brignone.

● **Noaptea a făcută pentru... a visa.** Nu vă lăsați după titlu. De fapt, în original el sună altfel. «Noaptea a făcută pentru a fura» (La notte è fatta per rubare). Pur și simplu. Pentru că e vorba de o comedie ușor polițistă. Autor Giorgio Capitani, cineast căruia îi lipsesc multe dar nu și o anumită îndemînare în potrivirea situațiilor cu haz. În distribuție: Catherine Spaak, Philippe Leroy, Gastone Moschin, Antonio Casagrande, Pepe Calvo, Juan-José Menéndez.

● Mari cineaști pe ecranele noastre: **Michelangelo Antonioni** (Eclipsa), **Howard Hawks** (Rio Bravo), **Vojtech Jasny** (Pipela).

● Orson Welles va fi interpretul a trei filme de televiziune ce vor fi realizate la Londra sub conducerea regizorului Greg Garrison.

● Marlon Brando, proaspăta noastră cunoștință de pe micul ecran (Seducătorii), se află în Columbia împreună cu echipa cineastului italian Gillo Pontecorvo, care lucrează în prezent la filmul **Quemado**.

● Filmul regizorului iugoslav Dușan Makavejev, **Dosarul amorez al funcționarei de la poștă**, a fost desemnat — în urma unei anchete întreprinse de revista americană **Newsweek** — printre acele mai bune 13 filme văzute în Statele Unite în anul 1968. Cunoscutul critic și eseist Stanley Kaufman îl consideră chiar «cel mai bun film al anului».

● Prestigioasa editură franceză Flammarion a avut amabilitatea de a ne trimite o carte, bună să răzbune pe toți regizorii și actorii care au trecut sau vor trece de acum încolo prin mărăciniș semănat de cronicari. **Procesul judecătorilor. Criticii de cinema**, a publicistului pamfletar Pierre Ajame. Aventura criticii, acînd neferecită, cînd triumfătoarea, se transformă, sub creionul ascuțit cu grijă al autorului într-un veritabil scenariu comic (cel care l face pe domnul Ajame să se prăpădească de rîs și mai mult nimic este talentosul Michel Cournot). Ca într-o veritabilă comedie modernă dincolo de zîmbete și răutăți se află serioase teme și tristețe.

disc

● Se poate spune despre Benone Sinulescu că ocupă unul dintre primele locuri în discografia muzicii noastre populare. Recente înregistrări, realizate cu concursul Orchestrei de muzică populară a Radioteleviziunii, dirijată de George Vancu, cuprinde patru melodii în care vocea dulce a lui Sinulescu excelează: «Radu mamii, Rădulev», «Murgule, călușul meu», «Trenule, vagon de blănă», «Dacă n-ar fi mirul soarelui» (EPC 10 044).

● **Alte patru cîntece populare românești** «Deasupra de Reșița», «Mîndra mea naltă ca bradul», «În vară cînd mă iubeam și «Astă-vară m-am gîndit», impun atenției un dăruit solist de muzică populară **Dumitru Constantin**. Dispune de o voce generoasă, caldă, catifelată (EPC-10 026).

● Solistul de muzică populară **Varess Zoltán**, cunoscut din multiplele emisiuni de la Radiotelevizione și din numeroasele sale discuri imprimate la «Electrecord», apare iarăși printre noi cu un **disc** de mai mari dimensiuni (EPD 1 222), cuprinzînd opt lucrări folclorice maghiare. Se remarcă «Bătrînul țigan», «Floare de cassa», «La marginea pădurii e zgomot mare» și «Plouă la munte și la cîmpie». A companiază orchestra Varga Lájos, o formație de excelentă calitate, omogenă, compartimentată cu mult discernămînt.

● Revenim cu rugămintea noastră mai veche, adresată caselor de discuri «Electrecord» Dacă la discurile de muzică ușoară au început să apară prezentări ale compozitorilor, interpreților și formațiilor care contribuie la realizarea imprimărilor, simțim nevoia unor astfel de prezentări și pentru discurile de folclor. Cel puțin pentru cîștigarea unor noi recruți în rîndurile iubitorilor de muzică populară, mai ales din mediul citadin.

Catherine Spaak

plastică

● **Gheorghe Ionescu** — pictură și grafică. Fără să dea prea mare atenție peisajului (ceea ce e un fapt insolit, acum cînd genul invadă expozițiile), Gheorghe Ionescu (n. 1942), cu «Prizonul din Cîrcic», se dovedește a fi sensibil la chemările naturii, relaxîndu-i frumusețile cu sensibilitate. Pictura artistului e, în schimb, dominată de o imagerie populară, de sorginte folclorică, e pictură a obiceiurilor, care își desfășoară ritmurile pe fondurile neutre, esențiale fiind personajele imaginate în ceea ce ele au mai fantastic, chiar burlesc (într-o autentică manieră expresionistă), pînă cînd, prin dizolvare de la tablou la tablou, să se transforme în figurine animate doar de penelul pictorului («Dansul mireselor I și II» etc.) Cromatica, cu armonii ce adesea subtile, potențează atmosfera de fantastic și edenuri roșurile amintesc de Chagall («Joc țigănesc» etc.) (Sala Kalinderu).

● **Gheorghe Ionescu** — pictură și desen. La 70 de ani, pictorul privește natura cu ochi sănătoși. Expoziția e dominată de peisaje care surprind pe pictor un drum de țară sau un cîmp de rapiță, căși de fîn sau o vatră de sat etc. O atmosferă în care concură autenticul natural la fel ca și în desenele expuse, notații vesele care extrag fragmente din neașteptatele ei frumusețe (Galeriile de artă, Mihai Vodă 2).

● Cu o minuție de analist, Barbu Theodorescu stabilește filiații familiale, executarea unor date, paternitatea unor tablouri etc., toată această strădanie de istoric avînd drept scop (rușor de altfel) de a reconstitui viața și activitatea unuia dintre întemeietorii picturii istorice românești, **Constantin Lecca** (1807-1887), fecund portretist și renumit zugrav de biserici din secolul al XIX-lea. O monografie exemplară (Editura «Meridiane»).

muzică

● Patru prime audiții de lucrări contemporane, cu vădite dificultăți de acces la publicul mai larg al sălilor de concerte, alcătuiesc programul concertului săptămînal al Filarmonicii condusă de **Mircea Basarab**. Fuga de Karl Hoeller, Concertul nr. 2 pentru orgă și orchestră de Paul Hindemith, solist, **Helmut Plattner**; Muzică concertantă de Boris Blacher și Simfonia a II-a de Hans Werner Henze (19 aprilie, sala Ateneu).

● La RTV, concertul săptămînal a fost rezervat Orchestrei de studio, condusă de **Livia Ionescu**, care ne propune în program o primă audiție originală: «Alternanțe» de Cornel Țăranu. Concertul pentru orgă și orchestră de Paul Hindemith — solist Helmut Plattner, fragmente din opere alfigenne la Tauridă de Gluck, cu concursul solistelor **Elisabeta Necuica-Cortiș, Cornelia Fînățeanu, Edvard Tumagnianian, Dionisie Kenya** (24 aprilie). Confruntarea programelor celor două concerte (principala) ale săptămînii iscă o nedumerire: nu se putea oare face ceva pentru ca aceeași piesă, cu același interpret solist, să nu figureze în ambele programe?

● Două teme ce se oferă generoase sînt repetate de concertele educative ale săptămînii: «Școlile naționale în secolul XIX», prezintă **Vasile Cristescu**, și «George Enescu și muzica românească», prezintă **V. Pop Bălan**. Ambele concerte-școală au loc la 20 aprilie, primul în sala Ateneu, cel de-al doilea în sala mică a Filarmonicii.

● După aplaudatele spectacole cu Virginia Zeani, Nicolo Rossi-Lemeni, Louis Quilico și Zurab Andjaparidze, Opera română ne oferă încă un dar prețuit — **Evgheniu Mirosnicenko** în rolul Gildei din Rigoletto; în pupitru — dirijorul Zeljko Straka din Iugoslavia (20 aprilie).

● «Cameraton», distinsa formație de cameră a conservatorului «Ciprian Porumbescu», dirijată de **Dumitru Pop**, apare în public (21 aprilie, Ateneu) cu cîteva titluri stimulînd interesul în lumea melomanilor: «Cantata comică», o primă audiție din opera lui Giovanni Paisiello (soliști — soprane **Elena Grigorescu-Frîncu**, mezzo-soprana **Viorica Cortez** și baritonul **Dan Zaeu**), tot în primă audiție — Simfonia concertantă pentru două piane și orchestră de coarde de Dinu Lipatti (soliști **Sofia Cosma** și **Cornelia Gheorghiu**); Divertisment pentru coarde de Béla Bártok.

● O altă relevabilă manifestare a muzicii de cameră este «Seara de cvartete», oferită de vestita formație **Smetana**. Programul e reușit e admirabilă selecție: Mozart («Vînătoreasa»). Janáček («Scrisori intime») și Smetana («Din viața mea») (23 aprilie, Ateneu).

Rodica Topalegă

teatru

● **Ivona** — mult discutatul poem dramatic al lui Marin Sorescu, solilocviu despre singurătate, a cîștigat viață scenică la Teatrul Mic, prilejuind lui George Constantin un lung și dificil recital actoricesc, într-un crudat cadru scenografic. Regia — Andrei Șerban.

● **Lăsați-mă să cînt** — cea mai cunoscută dintre operetele românești originale a revenit în repertoriu, cu haine noi de premieră. Alături de protagoniști — Ion Dacian — apar cîteva nume noi în distribuție. Și, pentru pe curînd, o nouă operetă originală!

● La Paris **O-ale carnavalului**. Pe cine să amintim din distribuție? Caragiu, Bănică, Moraru, Ciorcanu, Rodica Topalegă, Gina Patrichi? Tuturor — succes!

● Teatrele provinciale dovedesc de multe ori curaj și inițiativă în abordarea dramaturgiei originale. Astfel, Teatrul din Baia Mare printre alte spectacole — a prezentat la București și două remarcabile piese scurte: **Curierul de seară** de Romulus Vulpescu și **Ripa albastră** de Leonida Teodorescu. Ceea ce ne face să așteptăm cu interes continuarea activității pe acest plan a studioului Teatrului «C.I. Nottara».

● De demult, actorii Teatrului «Ion Creangă» au fost oaspeții colectivului Teatrului dramatic din Skopje. Zilele acestea artiștii iugoslavi vor juca la Brașov, Sibiu, Timișoara și București. În repertoriu, **Răposatul** de Nușici și **Fugara de Illiaski** — un interesant spectacol cu stil și modalitate pe care l-am aplaudat la sediul teatrului.

● Doi tineri regizori — personalități creatoare — au fost numiți la conducerea a două teatre bucureștene — Lucian Giurchescu la Teatrul de Comedie și Ion Cojar la Teatrul Mic. Succes!

televiziune

Ca de obicei, avem la programul săptămînal de toate: și teatru, și cinema, și știință, și sport, și folclor și etc., etc. Și totuși întrebarea ce și-o pune recent telecronicarul ziarului Informația: acînd zîmbim?» rămîne în continuare fără răspuns.

DUMINICĂ 20 APRILIE. Pr. I. Pentru toți, cei mulți, care au suferit o duminică fără fotbal, iată din nou o **Duminică sportivă** cu fotbal. Petrolul Progresul (16.00) ● Doina Argeșului din Pitești ne oferă sub titlul **De pe strune de vioară** un bogat program folcloric (19.15) ● Din recomandările noastre nu lipsește nici de data aceasta rubrica **Film cu trei stele**: «Prostănacul» cu Bourvil, Fumbs, Bebe Loncar (20.00) ● Pr. II. Excelent organizată, emisiunea **Capodopere ale muzicii universale** prezintă astăzi Sonata a III-a în stil românesc pentru vioară și orchestră de George Enescu, în interpretarea lui Isaac Stern și Alexander Zakin (21.05).

LUNI 21 APRILIE **Steaua fără nume**, emisiunea concurs cu succes de prezent și de perspectivă (20.00) ● Un montaj muzical inteligent intitulat (deocamdată nu știm de cât!) **Pygmalion** se bucură de concursul unor artiști consacrați și iubiți: Coca Andonescu, Martha Kessler, Valy Niculescu, Cleonatra Maldonoane, Ion Dacian, Mircea Anghelescu ș.a. (22.25).

MARȚI 22 APRILIE **Seară de teatru** programează «Dansul morții» de August Strindberg, cu Ileana Predescu, Fory Etterle, Ion Besoiu ș.a. (20.00) ● Marina Crilovici, Vasile Mureșeanu și Ștefan Ruha reprezintă țara noastră la **Seara de gală consacrată celei de-a 20-a aniversări de la înființarea mișcării mondiale pentru pace** care va avea loc la Budapesta (22.25).

MIERCURI 23 APRILIE **Teleciematoeca**. Nici filmul, nici interpreții n-au nevoie de recomandările noastre. Așadar «Viață furată» cu Bette Davis și Glenn Ford (20.05) ● Peregrinările lui Dan Hăulică prin **Itinerarul european** poposesc în Montmartre (20.30).

JOI 24 APRILIE Pr. I. A doua **Seară de teatru**, cu a doua parte din «Fotografii mișcate» de Ilie Păunescu («Scrisorile» cu Gilda Marinescu, Constantin Brezeanu, Alexandru Repan, Dan Naste (20.00).

VINERI 25 APRILIE Un film cu promisiuni de veselie: «Studiu despre femei» cu excelenta actriță maghiară Eva Rutkay (20.00).

SÎMBĂTĂ 26 APRILIE Din «invitatul nu strivă, rubrica a devenit **invitații noștri**. N-avem nici o obiecție (22.05) ● Pr. II **Recitalul de sîmbătă seara** omagiază memoria unui mare muzician — Palestrina. Cîntă corul «Madrigal» (21.15).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul **Pronosport** nr. 16, etapa din 20 aprilie 1969

I	U.T.A. Arad	X
II	Poli.-Iași *Dinamo Buc*	X
III	«U» Craiova-Vagonul	1
IV	Petrolul-Progresul	1
V	Crișul-Dinamo Bacău	1
VI	F.C. Argeș-«U» Cluj	1
VII	Atalanta Inter	X
VIII	Fiorentina-Torino	X
IX	Juventus Varona	1
X	Lanerossi Palermo	1
XI	Pisa Cagliari	X
XII	Sampdoria-Bologna	1
XIII	Varese Napoli	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de program.

PREȚUL REVISTEI 3 LEI

18
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 726
26 APRILIE 1969

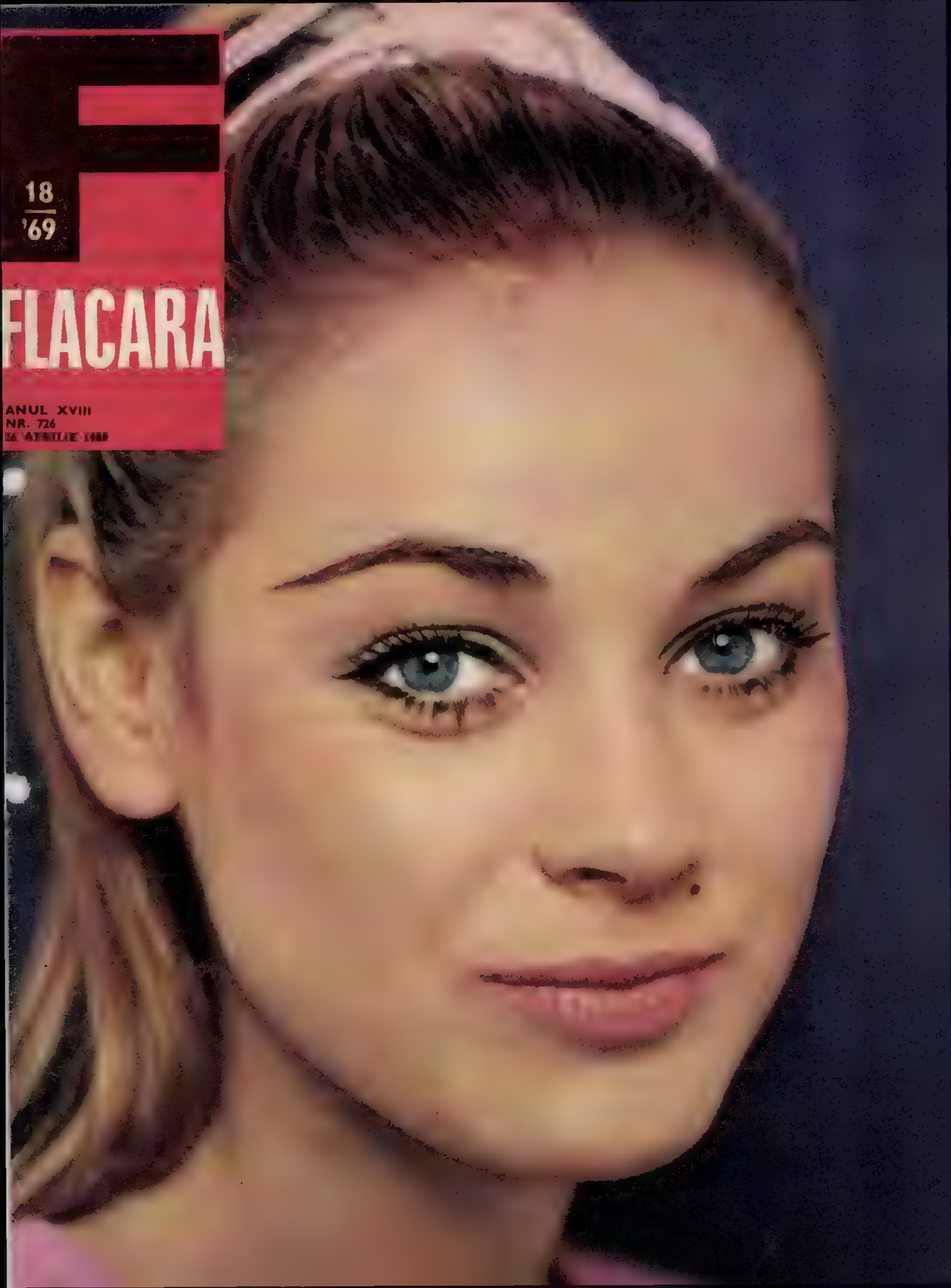

Trăiască 1 MAI

Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

La 20 aprilie a.c. în Bolintinul din Vale a avut loc aniversarea a 150 de ani de la nașterea scriitorului Dimitrie Bolintineanu (1819—1872). Desfășurată sub egida UNESCO în cadrul marilor aniversări culturale ale anului 1969, festivitatea a prilejuit o participare numeroasă: țărani, muncitori, intelectuali din comuna natală a scriitorului și din sate învecinate. În prezența tov. Gheorghe Necula, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Ilfov al P.C.R., președintele consiliului popular județean, și a unor oameni de cultură, scriitori, reprezentanți ai presei etc. a avut loc dezvelirea unei plăci comemorative la liceul din localitate, care poartă numele marelui scriitor.

MODA '69

dublu interviu la „dacia"

— Dacă am reținut bine cifra, tovarășe director Pascali, fabrica bucureșteană pe care o conduceți, «Dacia», produce anual cam 50 milioane metri de țesături din bumbac sau combinate cu fibre poliestercrice. Asta înseamnă că îmbrăcați cam 16 milioane de femei cu cotonadele dv., socotind, cu zgîrcenie, o rochie de persoană pe vară. E o răspundere grea, recunosc! Ce faceți ca femeile noastre să arate îmbrăcate modern și cu gust?

— Să rectificăm o clipă socoteala, dacă-mi dați voie, și *dintr-un punct de vedere* nu atît de exclusivist feminin. Doar 12% din producția noastră e alcătuită din imprimeuri de modă, restul e consacrată — ce să faci! — mai ales bărbaților: noi facem poplinurile pentru cămăși bărbătești și țesăturile de tip balonseide (pe lîngă șifoanele și damascurile de așternuturi).

— Perfect. Tot pe noi femeile ne interesează cel mai acut cînd o să dea, în sfîrșit, și industria noastră acele cămăși «spală și poartă» din bumbac combinat cu poliesteri, care să nu mai încingă ca cele de nailon dar nici să nu necesite, precum poplinul, acel chinuitor act al călcatului...

— Foarte curînd: în trimestrul IV le vom propune contractărilor și le vom și putea furniza. Tehnologic, procedeul e pus la punct. Dar avem de pe acum poplinurile *Vucova* și *Lux*, *foarte rezistente* și *ușor de întreținut*, ce nu pretind a fi călcate. Ne lăudăm și cu Tercotul nostru tratat nesifonabil, apretat hidrofob și samforizat. E excelent pentru sacouri de vară. Rețineți numele noilor produse de acest gen: pe lîngă Aristide, Oreste, Andrei, vom da în toamnă țesăturile Caraiman și Azuga.

— Și totuși, poate o să ne spuneți ce veți pune la dispoziție, pentru vara '69, cumpărătoarelor noastre... Ce linie de modă — în colorit și contexturi — ați adoptat?

— Vă las între dv. femeile, cu tov. Constanța Niculescu-Buzău, șefa serviciului nostru de creație. Veți afla, mai pe larg decît aș fi putut-o face eu, tot ce vă interesează...

— După extravaganțele coloristice ale anului trecut, ne spune noua noastră interlocutoare, cînd oranjul, ciclamenul, violetul explodau pe rochiile noastre sau se învîrtejeau în amețitoare desene cinetice, anul acesta este anul coloritului calm, pastelat, agitația desenelor a făcut loc desenelor florale mici, delicate, combinațiilor geometrice bicolore. Vedete *sînt bejurile*, bleurile, *rozul delicat*, violetul pal.

— Se spune, de altfel, că moda anului '69 este cea a femeii de 30 de ani, o modă mai feminină, mai înțeleaptă, după ce în anii trecuți creatorii se uitaseră mai ales în direcția vîrstelor foarte tinere. Dar tot ce ne-ați spus, tovarășă Niculescu, se va regăsi și pe țesăturile produse de «Dacia»?

— Fără îndoială. Gîndiți-vă că noi scoatem, la fiecare două sezoane, cîte 120 de desene noi, în patru poziții coloristice diferite. Cred că au de unde alege, chiar și cumpărătoarele foarte pretențioase. Nu uitați să *notați că tindem să combinăm*, pînă la proporția de 50%, bumbacul cu fibrele poliesterice, chiar și la țesăturile pentru rochii de vară, astfel ca din ce în ce materialele să fie mai ușor de întreținut, să aibă o ținută *mai bună*, să nu se mai șifonеze...

S.F.

F 03

TINEREȚE FĂRĂ BĂTRÎNEȚE

Avem legătura telefonică cu Hotelul Europa (Eforie Nord) devenit, pe litoral, «Cartierul general» al Institutului de geriatrie din București. În absența medicului, ne răspunde asistența Palade Silvia.

— *Tovarășă asistentă, Hotelul Europa găzduiește un grup de suedezi veniți la noi...*

— ...Pentru tratarea unor afecțiuni cu ajutorul gerovitalului — continuă tov. Palade. Unii dintre ei ne-au fost pacienți și anul trecut. Toți manifestă o mare încredere în asistența noastră, fie că i-au cunoscut deja efectele binefăcătoare, fie că pășesc, abia acum, în noviciat (deși avem și nonagenari).

— *Vă mulțumesc și la mulți ani pacienților dv.*

FERICIȚII DACIENI 1100

Ne răspunde prin telefon tov. ing. șef Alexandrescu D., de la Fabrica de radiatoare și cabluri-Brașov.

— *Sîntem informați că F.R.C.-Brașov produce radiatoare pentru autoturismele Dacia 1100. Ce caracteristici au?*

— Ar fi complicat să vă explic — mărturisește tov. Alexandrescu. Ceea ce ne bucură este faptul că radiatoarele pe care le vom produce dețin parametri calitativi la nivelul celor mai bune radiatoare provenite din import. De aceea, omologarea prototipului nostru la uzinele «Chaussons» — Franța, nu a întîmpinat dificultăți. Curînd vom trece la producția în serie, sperînd că posesorii mașinii Dacia 1100 se vor declara satisfăcuți de însușirile noului produs românesc.

PREMIERĂ ARDELEANĂ

La telefon, ing. șef Domșa I. — întreprinderea de construcții și montaje-Cluj.

— *Tov. Domșa, primul succes în activitatea I.C.M.-ului pe anul 1969 coincide cu inaugurarea primei rafinării ardelene de la Suplacu de Barcău — Bihor. Mă înșel, oare?*

— Cîtuși de puțin! Succesul la care vă referiți este legat de punerea în funcțiune, înainte de termen, a noii întreprinderi «Crișana» — Suplacu de Barcău, căreia i-am livrat instalațiile necesare. Rafinăria va prelucra țițeiul de pe această Vale a Prahovei ardeleană, producînd peste 110 000 tone bitum de drumuri, 30 000 tone bitum de izolat conducte, 100 000 tone motorină etc.

INVIDIA ZEULUI VULCAN

Interlocutor, ing. șef David Gheorghe (Electroceramica — Turda).

— *Tov. David, întreprinderea dv. a fost înzestrată cu o nouă hală care odăpostește cele mai lungi cuptoare-tunel din țară. Vă rugăm să ni le descrieți.*

— Cele două cuptoare utilizate la fabricarea modernă a izolatoarelor ceramice și a pieselor electrotehnice ceramice au fiecare o *lungime* de 112 *m*, dispun de 82 de arzătoare și pentru construirea lor s-au folosit 300 000 cărămizi-șamotă. Numai pentru transportul materialelor și utilajelor respective a fost necesar un tren de 30 de vagoane. Noua secție începe să producă la 30 iunie 1969. Cu acest prilej, producția fabricii va crește de aproape 4 ori.

N. IANCU

un negru cavaler al munților

Gotcanul mare este adevăratul nume al sălbăticiunii care, în graiul celor ce nu o cunosc decît din cărți sau din auzite, o etichetează indiferent de sex: «cocoș de munte». O vizită făcută, la timpul potrivit, acestui negru cavaler al munților cel mari este o aventură temerară, dar de *neuitat*. Este *temerară pentru că* gotcanul mare nu «primește» decît acum, cînd în creierul munților iarna încă abia se înfiripă cu primăvara. El nu își descoperă prezența decît acum, cînd — la reînvierea naturii — intră și el în *frigurile* dragostei. *La oricare* altă epocă a anului, cel ce ar dori să dea ochii cu el ar trebui să umble mult și bine...

Aventura este aducătoare de mari satisfacții. Pentru vînător și, nevînător deopotrivă, măreața icoană a cavalerului negru,

care își face jocul de nuntă și își cîntă patima — care «trosnește», cum spun vînătorii — *cocoțat în bradul bătrîn*, este ceva ce nu se poate uita toată viața.

«Vînătorul» nostru a urcat — înarmat cu pușcă sau și mai bine cu un aparat fotografic, și încă și mai bine dacă are și un magnetofon! — tocmai *sus de tot*, unde codrul de brad din ce în ce mai rar, unde stîncăria golașă din ce în ce mai deasă vestesc că nici împărăția brînelor și a seninărilor nu mai poate fi departe. A recunoscut, după urmele lăsate de picioarele împodobite cu «vîrzobi» de pene mărunte, ale cocoșului bătrîn, după penele ce vorbesc despre lupte purtate pe albul zăpezii de adversari oarecum egali (cei slabi stau tari pe principiul că fuga-i rușinoasă dar sănătoasă!), și după «lăsăturile» sau găinațurile ce pătează albul covor de nea, sau pajiștea ce abia acum încearcă să-și recapete verdele atît de *îmbietor*, «locul cu norocul». Apoi a așteptat, în nemișcare, amurgul și întunecarea. Spre a auzi ca prin vis fîlfîitul puternic ce vestește că bătrînul cavaler și-a luat în primire tărîșul de noapte, unde va aștepta *ivirea zorilor*, *sosirea «haremului»* de găini și a... eventualilor adversari.

Vînătorul nostru se va retrage, în tăcere, spre adăpostul pe care și l-a ales — sau și l-a improvizat! — pentru o scurtă odihnă. Căci pe la orele două va trebui să fie iar în picioare, în drum spre locul de «rotit».

Ajuns acolo va aștepta pe undeva pe aproape ivirea zorilor. Care va fi vestită și de cîntecul cocoșului ce își va trimite, în tuspatru vînturile, înfoindu-se și repezindu-se din cracă-n cracă, ca la un adversar nevăzut, cîntecul de dragoste. Și de chemare la *luptă*...

Omul nostru se va apropia pas cu pas, folosindu-se de scurtele intervale în care îndrăgostitul n-aude, n-a vede, intervale marcate de un fel de «ocolata» foarte caracteristic, care mereu *îi întrerupe* cîntecul. Spre a întinde spre el pușca. Sau mai bine teleobiectivul. Și microfonul...

Nic. A. STRĂVOIU
Fotografie de Alex. SATMARI

O delegație de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat, a participat la sesiunea de la Moscova a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc. În fotografie: o imagine de pe aeroportul Băneasa, la plecarea delegației.

CARMELO GONZALES, vicepreședinte al întreprinderii «Tractoimport» din Havana.

— În cursul vizitei în România, ce v-a interesat mai mult?

— Am dorit să cunosc îndeaproape produsele industriei românești de tractoare. Nu numai interesele întreprinderii pe care o reprezint m-au îndemnat la aceasta, ci și curiozitatea de a vedea nemijlocit succesele acestei ramuri economice a României socialiste.

— Cuvintele dv. mă fac să bănuiesc că nu vă sînt străine performanțele tractoarelor românești.

— Așa și este. Calitățile acestor mașini, care se bucură de renume în toată lumea, nu sînt străine specialiștilor din Cuba. Trebuie să vă mărturisesc că, atunci cînd s-a pus problema achiziționării de tractoare necesare îndeplinirii obiectivului nostru național de a realiza o producție anuală de 10 milioane tone de zahăr, specialiștii cubanezi au ales puternicele mașini românești.

— Probabil acesta a fost și scopul principal al călătoriei întreprinse în România?

— Da. Am luat contact cu producătorii români de tractoare. Acesta s-a soldat cu încheierea unui important contract între întreprinderea noastră și «Autotractor» din București. Tranzacția, care se înscrie în cadrul Protocolului comercial pe anul în curs dintre România și Cuba, prevede achiziționarea, pentru început, a 2 000 de tractoare U 651, cu dublă tracțiune, pe care le vom folosi pe plantațiile de zahăr.

— De ce ați spus «pentru început»; intenționați să măriți volumul comenzilor?

— Firește. Ne-am propus și acest lucru.

TASUO KUZIMOTO, etnograf japonez.

— V-am văzut la Muzeul satului din București. Cum îl găsiți, ca etnograf?

— Despre acest vestit muzeu, care este considerat a fi cel mai vechi din lume, citisem multe lucruri. Vizitîndu-l, am putut să-mi dau mai bine seama nu numai de amploarea sa, ci și de înalta sa valoare științifică și documentară. Parcurgînd ulițele acestui sat românesc, care reprezintă chintesența culturii unui întreg popor, mărturisesc că mi-a fost dat să înțeleg pe viu cum trebuie organizat un bun muzeu etnografic în aer liber.

— Ați venit în România special pentru a vedea acest muzeu?

— Scopul principal nu a fost acesta, dar cum poți să te afli la București și să nu intri într-un asemenea așezămînt, mai ales cînd ești și etnograf? Ca să răspund integral la întrebare trebuie să adaug că am sosit în România ca reprezentant al Expoziției universale care se va deschide anul viitor la Osaka. Colecționez obiecte specifice fiecărei țări, pe care le vom prezenta publicului în pavilionul denumit «Turnul soarelui», destinat unei vaste expoziții a dezvoltării omenirii de-a lungul secolelor. După închiderea expoziției universale, etnografii japonezi intenționează să transforme «Turnul soarelui», căruia i se vor aduce completări, într-un uriaș muzeu etnografic internațional, cu caracter permanent. Desigur, poporul român, atît de dotat din punct de vedere spiritual și cu un excepțional simț estetic, se va afla bine reprezentat în acest muzeu.

Gh. BRATU

jocul „de-a frumosul"

Incurabili părinți, gata, ca să zic așa, din principiu, să supralicităm virtuțile artistice ale odraslelor noastre, tentați să descoperim cu candoare în gluma colorată a puștiului forța unui viitor Luchian sau Gauguin și în recitarea gravă a fetiței o splendidă reparație pe care timpul ne-o aduce pentru pierderea doamnei Bulandra — avem totuși și momentele noastre de exigență sau, dacă vreți, de blazare în fața spectacolelor școlărești; și noi am fost școlari, știm exact cum devine cu atari spectacole, putem paria că după un cor o să urmeze o poezie și după «Balada» de Ciprian Porumbescu, o scenetă satirizînd, vai, uritul obicei al unor copii de a se urca în tramvai prin față. Ei bine, n-a avut decît să se felicite acela dintre noi care, lăsînd blazarea la ușă, a intrat, mai zilele trecute, în sala de pe Lipscani ca să asiste la spectacolele fazei republicane a Festivalului cultural-artistic al pionierilor și școlarilor. Micii cîntăreți, recitatori, dansatori s-au întrecut într-un spectacol de reală artă, emoționant și prin puterea de a exprima adevărul că, la noi, există o sărbătoare a copilului în fiecare zi, exuberant și pur prin sinceritatea sa, fertil și exemplar prin legătura pe care a creat-o între spontaneitate și măiestrie.

Da, știam, copiii nu joacă, ei se joacă. Dar jocul acesta, «de-a frumosul», a avut parcă ceva în plus, ne-a dat senzația că o dată cu el s-a născut un nou gen de spectacol, acela în care copiii, sătui de bunici sfătoși și de eroi de carton, l-au născocit nu numai pentru satisfacția lor, ci și pentru ca să ne strecoare nouă în suflete nostalgia că vîrsta viselor ne-a fost dăruită o singură dată și n-am avut înțelepciunea s-o păstrăm veșnic...

Toată lauda pentru acești copii-artiști, pentru îndrumătorii lor, atîția și atîția dascăli inimoși, rămași în culise, acolo unde nu ajunge lumina reflectoarelor, dar unde îi găsesc dragostea și recunoștința noastră.

Octav PANCU-IAȘI

o „mare atomică" în deșert?

Un proiect mai vechi, din anii studenției: o mare sahariană. Proiectul a rămas literă moartă, uitat de toți, afară de autorul său, Bechir Torki. În condițiile tehnice de atunci ideea studentului tunisian părea o himeră: străpungerea unui canal din golful Gabès pînă în inima Maghrebului. (În limba arabă *Maghreb* înseamnă «Soare Apune» și el desemnează Marocul, Algeria și Tunisia.) Apele Mediteranei ar inunda o vastă regiune deșertică situată *sub* nivelul mării, dunele s-ar transforma în dealuri acoperite cu o vegetație bogată, nisipurile mișcătoare ar deveni ogoare fertile, 25 de milioane de hectare ar da rod bogat... Un vis, o «fata morgana» cum sînt atîtea în aceste ținuturi bătute de soarele torid.

Anii au trecut. Tunisia a devenit independentă, iar Bechir Torki este astăzi comisar general pentru Energia Atomică a tînărului stat. El nu a uitat niciodată vechiul său proiect, iar înalta sa poziție l-a făcut și mai încrezător în posibilitățile de realizare. Recent, Bechir Torki a cerut ajutorul Agenției Internaționale pentru Energie Atomică pentru a se întreprinde un studiu tehnic aprofundat asupra «Mării saharienne». Agenția internațională și-a dat acordul și specialiștii își suflecă mînecile...

De altfel, convorbirile sovieto-americane care au avut loc acum cîteva zile la Viena au relevat și ele — pe un plan mai larg — că exploziile nucleare subterane pot fi folosite cu succes într-un viitor apropiat pentru intensificarea exploatărilor de țiței și gaze naturale și pentru formarea de cavități subterane. De asemenea, ele pot fi utilizate la lucrările de excavații, pentru crearea de rezervoare de apă în regiunile secetoase, pentru străpungerea de canale, «deschiderea» exploatărilor miniere la zi etc.

Deși indicii economici se vor modifica în funcție de proiect, folosirea exploziilor nucleare în aceste scopuri este promițătoare — s-a subliniat la Viena — și ea deschide calea unor proiecte imposibil de înfăptuit în alt mod. Respectîndu-se anumite condiții, actualul nivel al tehnicii va permite să se efectueze explozii nucleare subterane care să corespundă pe deplin normelor de securitate națională sau unanim acceptate pe plan internațional pentru protecția populației împotriva radiațiilor.

Atîția ani s-a vorbit despre *explozii atomice* și despre urmările lor nefaste. De data aceasta, proiectul tunisian pune în circulație o nouă expresie, fundamental diferită, care nu a mai figurat în nici un dicționar: o *mare atomică*. Firește, de la proiect la realizare mai poate fi o cale lungă. Dar este bine că specialiștii și factorii de răspundere încep să se gîndească de pe acum cu seriozitate la primele explozii nucleare în scopuri pașnice, la prima mare atomică de la Soare Apune...

L. NIȚESCU

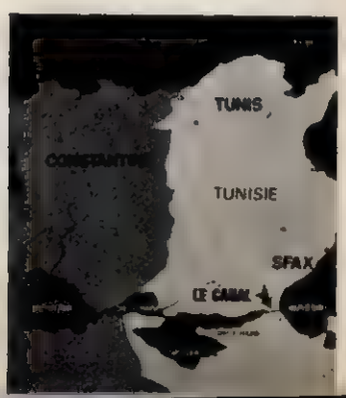

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

Actrița franceză Geneviève Grad, «fiica jandarmului din Saint-Tropez».

Foto UNIFRANCE

Prezentarea artistică
Vasile Olac

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33 Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

AVENTURA CEA DE TOATE ZILELE

senzaționala răpire din utrecht

«Aici restaurantul Pannekoekenhuis de pe *Onde Gracht*. Cred că *pruncul* dispărut și răpitorii săi se află aici».

...Patronul localului, cel care formase, precipitat, numărul poliției, privise la început amuzat la cei doi clienți mai puțin obișnuiți, care se agitau în jurul *unui* bebeluș. Dar în momentul în care fu rugat să încălzească puțin laptele din sticla-biberon îl străfulgeră un gînd... Ascultase și el, la fel de zguduit ca și ceilalți locuitori ai Utrechtului, dramaticul apel venit din partea poliției, pe calea undelor, prin care cetățenii erau chemați să contribuie la descoperirea unui copilaș «răpit de criminali fără scrupule în centrul Utrechtului».Dacă?...

Cei de la poliție nu zăboviră nici o clipă. Erau și ei impresionați de suferința tinerei mame din fața lor care frîngîndu-și mîinile și hohotind de plîns repeta mereu: «N-am stat decît cinci minute. Nu pot să-mi explic. De ce tocmai copilul meu să fie răpit? N-am nici un dușman» De altfel tocmai de aceea, deși nu vroiau să alarmeze populația, după primele cercetări, rămase infructuoase, poliția hotărî să lanseze un apel pe calea undelor. Și acum, cînd se părea că acesta și-a dovedit rostul, patru polițiști porniră cu mașina în cea mai mare viteză înspre restaurantul de unde fuseseră chemați să-i prindă pe răpitori. Stopară brusc și pătrunseră cu pistoalele în mîini pe ușa localului. Pentru ca, după numai o clipă, să și le pună la loc, în tocurile de piele și dîndu-și șepcile pe ceafă și ștergîndu-și *frunțile* de sudoare,să se adreseze, răstiți dar și deconcertați, către... două fetițe ce se ocupau cu afecțiune de micuța ființă: «Adică, voi sînteți?... Voi două?... Dar ce vă închipuiți, luați un copil cum vă trece prin cap?...» Întorcîndu-și către ei ochii lor mari, cele două fetițe — Hanneke Pannemanns (11 ani) și Clara Storck (7 ani) — răspunseră pe un ton ce vădea nedumerire și iritare totodată: «De mult ne-am dorit un bebi. Pe ăsta l-am găsit pe stradă. Părea să-i fie frig, iar la noi ar fi dus-o bine...» Așadar, la vîrsta cînd fetițele de-o seamă cu ele se joacă cu păpușile, cele două *au vrut* o păpușă vie. Și, găsind căruciorul cu micuțul Hansje în fața magazinului în care mămica lui intrase să-i cumpere un costumaș, l-au luat cu ele, s-au plimbat pe străzi,și cînd au văzut că bebelușul plînge s-au gîndit că-i este foame și au intrat în localul amintit să-i încălzească lăpticul. Simplu, nu?...

Și astfel, prednd pe «răpit» mamei sale—Gerda van den Hoeven—cu ochii scăldați în lacrimi, de astă dată de fericire, poliția a răsuflat și ea ușurată, neașteptîndu-se la această turnură a «senzaționalei răpiri». Iar «tanti Gerda», care are numai 19 ani, este vizitată acum zilnic de cele două noi prietene mai mici ș tustrele se joacă cu Hansje.

I. CIOARĂ

antonioni din nou pe ecranele noastre

După «Aventura» și «Noaptea», *iubitorii cinematografului în general* și ai lui Antonioni în special au prilejul să vadă ultima parte a trilogiei: «Eclipsa».
În rolurile principale: Monica Vitti și Alain Delon.

cum stați cu... restanțele?

În sfîrșit, primăvară! Porțile șantierului de construcții nr. 1 Bacău, larg deschise, par a fi obosite de atîta așteptare!

Căutîndu-i pe tov. inginer Constantin Matane, șeful șantierului,și pe inginerul șef Dan Iordăcheanu, secretara mă informează că sînt... «în Cornișă». Nu insistă: Cornișa Bistrița poate fi considerată, pe drept cuvînt, Bacăul Nou. «Oricine, de altfel...»

În Cornișă alte porți, imaginare, sînt la fel de larg deschise deși majoritatea arterelor de circulație sînt cam înguste și nu-mi pot închipui cum ar putea trece două vehicule în sensuri contrare. Pînă la întîlnirea cu viitorii noștri intervievați mai schimb o vorbă, două cu muncitorii. La blocul nr. 9 se descarcă, oarecum în grabă și dezordine, totuși se descarcă platformele pentru schele. De ce oare n-or fi stivuite? «Nu-i ăsta rostul lor. Tot trebuie urcate...», *mi se răspunde*; blocul nr. 24 e ca un fagure: «făcuim», aflu; la nr. 33 fundația e aproape gata: printre armături betonierii, prinși în lucru, n-au timp de mine iar la nr. 30 și nr. 34 se lucrează «de toate», blocurile fiind deja ridicate.

*

L-am întîlnit, la Iotul Cornișa, mai întîi pe tov. inginer-șef Dan Iordăcheanu.

— Cum stați cu... iarna?

— Nu-i de glumă, nu-i de glumă, îmi răspunde,cu toate că eu nu glumesc de loc. Pe șantier se vede, s-a cam dus, deși mai acum vreo trei zile a *nins zdravăn*. Știți, nouă, constructorilor, iarna ne-a dat de furcă...

— Numai iarna? E posibil ca o rămînere în urmă să poată fi justificată numai...?

— E adevărat, am realizat doar aproximativ 12 milioane din cele 15 reprezentînd planul de construcții. Aceasta înseamnă o realizare cam de 16% din planul anual...

— Și circa 20% rămînere în urmă... pe trimestrul I!...

— O altă cauză ar fi, a fost mai bine-zis, existența *unui front de lucru* destul de restrîns față de capacitatea, de posibilită-

pieton prin caracal

Așa cum consemnează Marea enciclopedie franceză, care s-a editat la Paris între 18 1901, în 31 de volume, împăratul roman Marcus Aurelius Antonius Severus — m scurt, Antonius Caracalla — trecînd în anul 217 *printr-o* «comună urbană din ju Romanați» i-a dat acesteia numele său. A doua ipoteză a istoricului urbei olteneș legătura cu Kara-Kale, adică «cetatea neagră» de pe vremea cumanilor. Pînă la ceas față nu există deci certitudine în această privință. Lăsînd în grija istoricilor această p zare monografică, noi ne-am mulțumit cu ipostaza de pieton prin Caracalul anului — luna aprilie. Un Caracal sclipind de curățenie, în această primăvară cu străluciri ine

1) Nicolae Pițigoi iese peste trei luni la pensie. Timp de 36 de ani a străbătut în fi zi, cu piciorul, cîte 16 km. În curînd, «adresanții» îi vor duce, desigur, dorul. Spre cons le sugerăm să păstreze imaginea alăturată (și familiară) a vrednicului poștaș.

2) *Confrații lui Figaro (din* Caracal) au venit să afle ce se mai aude cu șantier clădirea cu parter și trei etaje construită anume pentru meseriași — ceasornicari, cro cizmari etc. — ei vor sta la înălțime: Figaro-n jos — Figaro-n sus!

3) Rezervație pentru curiozități caracaliene: un turn de apă început și neterm al doilea isprăvit cu tot dichisul — dar tot fără apă — și, alături, turnul pompierilo a luat odată... foc.

4) Deși o bijuterie arhitectonică, imobilul intitulat «Teatrul Național» este, dup se vede pe dinafară, trist, singur, pustiu. Caracalul nu i-a găsit încă o întrebuința măsura valorii sale. Vorba ceea: dă Dumnezeu la cine nu are nevoie!

5) Să fie sfidare? Să fie farsă? Orice numai franzelărie nu. Că piinea lipsește din goale. Și ușile sînt ferecate deși nu-i închis pentru inventar!(?)

6) Îți vine să improvizezi pe melodie, ușor nostalgic și totuși voios: lustragiu d dată... Ce bine că nu s-au extins încă mașinile de văcsuit pantofi. Sau, în orice caz, funcționează în Caracal. Cu toate că și aici industria intonează note din registru (două fabrici tinere, moderne și, în viitor — urmează).

Text: Viorica CIORBA
Fotografii de Elena GH

sala pașilor pierduți

ÎN SFÎRȘIT, Consiliul popular al sectorului 4-București a cerut internarea copilului Eftimie Adrian într-un cămin de ocrotire. Abandonat de părinții lui — necunoscuți — la vîrsta de 6 luni, minorul a fost crescut, ca vai de lume, de diferite persoane. Ultima «binefăcătoare», după cum scrie în referatul serviciului de asistență socială al policlinicii «Globului», îi da să mănînce numai dacă îi făcea treabă, îl bătea pînă la sînge, de multe ori îl musca de mîini... Era nevoit să doarmă în curte sau în cotețul cîinelui deoarece i se încuia ușa. La 13 ani, copilul ajunsese în clasa... a doua. Corigențe ale autorității tutelare.

MULT ZGOMOT pentru nimic a făcut Direcția regională C.F.R.-Brașov. Din curtea secției de reparații-linii a dispărut butelia de aer a electrocompresorului. Rapoarte, referate, procese-verbale, note explicative. s-a format un întreg dosar, a fost chemată miliția, cerîndu-se inculparea salariatului hoț. Se susținea că recipientul valorează 820 de lei. Dar la judecată, onor unitatea și-a adus aminte că butelia și compresorul fuseseră casate încă de astă-vară, cu 4 luni înainte de furt, valoarea fierului vechi fiind derizorie. Deci toată tevatura se putea rezolva de Comisia de judecată a întreprinderii. Oare acolo nu există așa ceva?.

*

REVIZORUL contabil Dezideriu Dominic Vitos a constatat o lipsă de aproximativ 20 000 lei în gestiunea lui Lucian Uceanu de la restaurantul «Pustnicul». Pentru a mușamaliza delapidarea a umflat inventarele cu mărfuri inexistente, în valoare de aproximativ 14 000 de lei. Cu prilejul anchetei pe care o efectuează Procuratura municipiului București, s-a descoperit că lipsa era de fapt de aproape 50 000 lei. Arestat, revizorul încearcă acum nostalgia de a fi fost tras pe sfoară de gestionarul cu care a intrat în cîrdășie: «delapidare, delapidare, dar să știm și noi!»

GHEORGHE CĂLIN și-a schimbat de trei ori părul, dar năravul ba. În cîteva zile a efectuat 21 de furturi prin spargere în locuințele noi construite în orașul Timișoara. Miliția era pe urmele infractorului. Pentru derutare, acesta își schimba culoarea părului la coafor. Dar tot a fost prins și tuns zero.

Sergiu ANDON

țile noastre. Pe de altă parte, ne-au pus și ne pun probleme destul de serioase fundațiile, terenul fiind în general slab, macroporic.

Între timp am ajuns din nou la sediul șantierului. Șeful șantierului, inginerul Constantin Matane, pus la curent, îmi relatează:

— Să nu uităm că sîntem, într-un fel, primul șantier experimental din țară și n-o spun ca o scuză deoarece am deplină încredere în organizarea științifică a producției. Am adoptat — aducîndu-i totodată cîteva îmbunătățiri cerute de specificul și proporțiile unității noastre — metoda «drumului critic» și sînt convins că, prin prisma tuturor măsurilor care s-au luat, vom recupera timpul pierdut. Vom fi la zi.

— Adică?

— Se lucrează în toate schimburile, concentrîndu-se forțele asupra obiectivelor restante. Vom fi la zi, adică vor fi predate — la sfîrșitul trimestrului II — la cheie 492 de apartamente, din care deja 248 s-au și predat. În plus, s-a terminat de curînd construcția unui laborator pentru inspecția sanitară. Paralel vor fi de asemeni terminate un centru stomatologic cu 10 scaune iar pînă la 1 septembrie un liceu economic, două școli însumînd 16 săli de clasă, un internat cu 200 locuri și o sală de gimnastică. Apoi, noul hotel turistic...

— Cum stați — în încheiere — cu construcția locuințelor proprietate personală?

— Vor fi date în folosință la data stabilită, intervine inginerul șef Dan Iordăcheanu. În 1969 sînt planificate 129 apartamente. La sfîrșitul lui iulie 13 dintre ele, în vile particulare, își vor primi stăpînii.

La ieșire observ un panou frumos colorat pe latura căruia, vertical, cu litere mari scrie: ANGAJAMENTUL. La punctul patru, se poate citi: «Scurtarea termenelor de execuție la locuințe cu 1-3 luni».

— N-ar fi rău!

Toma MICHINICI

folcloriști din 25 de țări la București

Sub auspiciile Academiei și ale Ministerului Învățămîntului, între 26 și 31 august se vor desfășura la București lucrările celui de-al V-lea Congres al Societății internaționale pentru cercetarea narațiunilor populare, care-și are sediul la Göttingen. De organizarea acestei importante reuniuni științifice se ocupă Institutul de etnografie și folclor al Academiei. Am rugat pe prof. dr. Mihai Pop, directorul institutului, să ne dea cîteva amănunte despre stadiul organizării și ecoul trezit de convocarea congresului.

— Socotesc necesar să arăt, în primul rînd, că acest congres va dezbate ca temă principală problema legităților de natură fenomenologică, socială, psihologică, structurală și estetică a narațiunilor populare. De asemenea, va fi acordată o atenție specială problemei snoavelor populare, gen mai puțin cercetat pînă acum, precum și datelor istorice în legătură cu narațiunea populară, anterioare secolului al XVIII-lea.

Organizate din patru în patru ani, congresele Societății internaționale pentru cercetarea narațiunilor populare reunesc de obicei specialiști de renume mondial. Congresul de la București va prilejui întîlnirea unor personalități de vază, fiind destul să amintesc că printre cei care vor fi prezenți cu comunicări științifice se numără profesorii universitari Steve Thompson de la Bloomington (statul Indiana) — S.U.A., Georges Díaz de la Lisabona, Max Lüthi de la Berna, Kurt Ranke de la Göttingen, președintele Societății internaționale pentru cercetarea narațiunilor populare, Zende Mathis de la Bonn, Hermann Bausinger de la Tübingen, Kiril Cistov de la Leningrad, Karel Dvorak de la Praga, Jan Krizanowski de la Varșovia și alții. Peste 40 de specialiști români vor participa la lucrările congresului cu 26 de comunicări științifice.

— După cîte știm, deschiderea congresului dv. va coincide cu începerea primului Festival și concurs internațional de folclor «România — 1969»?

— Da, este o coincidență mai mult decît fericită pentru congresiștii noștri. Acest festival și concurs internațional folcloristic, care debutează în toamnă la București, va oferi un excelent prilej congresiștilor noștri de a lua parte la o manifestare cu caracter complex, care le va înfățișa, în chip plastic și pe viu, imensa bogăție și varietate a folclorului popoarelor. În afara manifestărilor propriu-zise ale festivalului și concursului «România — 1969», la care au fost invitate formații din 23 de țări, ei vor putea vizita expoziția internațională de artă populară, tîrgul de artă populară românească și vor asista la marea paradă a costumului popular ce se va desfășura pe străzile Capitalei.

S. MIHAIL

„conteiner-1"

«Subsemnata Victoria Nicolau, salariată la cooperativa meșteșugărească din orașul C., vă aduc la cunoștință că am văzut la cetățeanul străin Joseph K. un termos cu totul neobișnuit»...

Așa începea una din sesizările primite în urmă cu cîțiva ani pe adresa Consiliului Securității Statului și care au declanșat acțiunea denumită «Conteiner-1».

Fotografia reprezintă un conteiner special, confecționat sub formă de termos, și care a fost folosit de un colaborator al unei oficine de spionaj străin pentru transportul de informații secrete. Din fericire, informațiile au fost interceptate iar conteinerul confiscat chiar la prima încercare a celui care a comis un asemenea gest fraudulos. Și toate acestea au pornit doar de la o simplă scrisoare...

P.H. BUCOVINEANU

nocturnă

Treburi redacționale m-au determinat, în noaptea de 17 spre 18 aprilie, să apelez la serviciile unui taxi. După o scurtă așteptare îl zăresc făcîndu-și apariția, clipind liniștit din lumina aparatului de taxat. Un scurt semn și iată-mă pasager. Dar, vai, după cîteva minute îmi dau seama că nu mai pot respira, că sînt pur și simplu asfixiat de gazele emanate de motor, care preferă eșapamentului, interiorul mașinii.

Deschid un geam, deschid al doilea. Nimic. Mi-e rău, ochii-mi lăcrămează. Scot capul afară. Așa mai merge.

— Cum poți merge, omule, o noapte întreagă în condițiile astea?

— Ce să fac, tovarășe... N-am vrut să iau mașina aceasta. Șeful mi-a spus că-mi face raport. Mi-e și teamă să circul cu ea. Pot face un accident în orice clipă. Dar așa-i serviciul...

Ne apropiem de Piața Victoriei. Tronc, pleosc. Am impresia că acum mașina se descompune în părțile-i componente.

Mucalit, șoferul zîmbește:

— Fii bărbat, tovarășe, ce, astea-s hopuri serioase? Hai cu mine prin cartierele mărginașe să vezi cum «dansăm» tontoroiul cu masină cu tot.

Din nou asfalt. Așa mai merge. Dar gazele încep să-mi amețească capul.

Opresc. Plătesc, preferînd să-mi continui drumul pe jos. Nu înainte de a nota numărul mașinii. Vi-l comunic și dumneavoastră: 2-B—8047

Dan BÎRLĂDEANU

Gazele naturale transformate în pălărie, taior, impermeabil, în copertină pentru cărucior, în pernă și plăpumioară.

GAZUL METAN, HRANĂ ȘI ÎMBRĂCĂMINTE

de **Liviu TIMBUS**

Hidrocarburile gazoase, o componentă de bază a potențialului energetic și economic al României socialiste! Valorificarea superioară a gazelor naturale a făcut posibilă nașterea celei mai spectaculoase ramuri a petrochimiei, iar utilizarea lor în consumul aferent al produselor tehnologice a avut drept rezultat dezvoltarea industriilor energetică, siderurgică, construcții de mașini, sticlă și ceramică.

Cu rezultate satisfăcătoare în acest domeniu se recomandă și primul pătrar al anului 1969. La combinatele din Săvinești, Turnu Măgurele, Piatra Neamț și Pitești (uzina de negru de fum) planul valoric a fost realizat într-o proporție de 104,3% și, respectiv, 102,2%, 106,2%, 103%.

Rămîneri în urmă înregistrează Combinatul chimic din Craiova, unde planul a fost realizat numai în proporție de 93,7%. Principalele cauze trebuie căutate în existența unor fisuri în conlucrarea întreprinderilor cu departamentele de resort.

Lichidarea neîntîrziată a acestor regretabile rămîneri în urmă reprezintă o sarcină de primă urgență, valorificarea judicioasă a hidrocarburilor gazoase fiind, în cadrul industriei noastre, unul dintre cele mai puternice resorturi ale dezvoltării multilaterale.

În rîndurile care urmează continuăm publicarea ciclului «Bogățiile țării în anii socialismului». Vă prezentăm de data aceasta unul dintre cele mai spectaculoase domenii ale chimiei moderne. O retrospectivă a marilor înfăptuiri născute în retortele petrochimice românești.

Avem de învățat din biruințele, realizările și carențele unei istorii pasionante, născută sub ochii noștri.

Cînd arabii au năvălit în Persia — și lucrul acesta s-a întîmplat în secolul al VII-lea — locuitorii ținutului Aperon i-au întîmpinat într-un mod extrem de original: mai întîi, le-au dat onorurile cuvenite, apoi i-au invitat, calmi și placizi, să ia loc în jurul unor imense limbi de foc țîșnite prin gurile pămîntului.

Curioși din fire, noii sosiți au început să colinde regiunea, atrași de mirosul ciudat al gazului de naft. La început adepții Coranului au simțit o mîncărime în nas, ceea ce i-a făcut să izbucnească în rîs. Pe urmă au început să le vîjîie urechile și în cele din urmă gazul ilariant i-a făcut să moară cu zîmbetul pe buze.

Dar Allah e mare, și Mahomed e profetul său. Arabii n-au devenit pirolatrii, ci, dimpotrivă, s-au străduit să-i învețe pe indigeni prescripțiile islamului. Dar adoratorii focului nu s-au lăsat convinși și cei mai mulți dintre ei și-au luat lumea în cap, poposind în Azerbaidjan și în India, aici unde pămîntul planetei s-a dovedit din nou capabil să furnizeze focuri sacre.

Urmașii parșilor de odinioară au ajuns pînă în zilele noastre. În orașul Jezd din Iran ei contemplă și astăzi o flăcără care — zice-se — arde neîntrerupt din vremea lui Zoroastru.

Ei bine, oricît ar părea de curios, proprietățile energetice ale hidrocarburilor gazoase, cunoscute, așadar, din vremuri imemoriale, n-au fost descoperite decît foarte tîrziu. În vestul Europei, spre finele veacului trecut, iar în țara noastră abia la începutul secolului nostru, în 1906, cînd un grup de geologi transilvăneni, porniți să afle lîngă Sărmășel săruri de potasiu, au dislocat din adîncuri primul zăcămînt de gaze naturale.

Desferecat din corsetul pămîntului, metanul a irumpt cu putere, zăpăcind ochii și gîturile celor prezenți. Noroc că pe moment nu s-a găsit printre ei nici un fumător. Cinci ani mai tîrziu, un simplu chibrit a provocat în schimb o adevărată trombă de flăcări. Incendiul a durat 27 de luni, mistuind aproximativ 720 milioane metri cubi de emanații gazoase.

O experiență dureroasă, dar...,ca orice experiență, nu lipsită de învățăminte practice. Gazul metan și-a dezvăluit cu plenitudine forța și prezența, iar analizele chimice i-au determinat puritatea excepțională: 99,4 la sută. Următoarele prospecțiunii au făcut posibilă descoperirea vastului cimitir subcarpatic, născut prin zguduirile tectonice ale terțiarului; un imens depozit de energie latentă distribuit în 18 zone anticlinale favorabile acumulărilor gazoase. Și tot în aceeași perioadă au fost deschise, lîngă Sărmășel, primele sonde, a fost instalată prima conductă de transport (cea dintîi în Europa!) și a început extinderea rețelei de distribuție spre orașe. Scopul principal: înlocuirea combustibilului clasic și, într-o foarte mică măsură, prelucrarea lui chimică în instalații de sinteză (circa 0,5% din producția totală de metan a României).

SESAM, DESCHIDE-TE!

Cu aceste începuturi modeste și relativ tardive, România se bucură totuși de o prestigioasă tradiție în domeniul prelucrării superioare a gazului metan. Mai mult decît atît: invențiile brevetate în cîteva fabrici transilvănene se recomandă și astăzi, pe plan mondial, printre cele mai ingenioase soluții adoptate în valorificarea hidrocarburilor gazoase. Vom reaminti spre exemplificare că în 1936, la Tîrnăveni, se obține pentru prima dată în Europa amoniac sintetic din hidrogen extras din gaz metan, iar în 1941, la Copșa Mică, se realizează întîia oară în lume formaldehidă prin oxidarea directă a metanului.

Un început promițător dacă ne gîndim că, la ora respectivă, în întreaga lume, chimizarea metanului făcea abia primii pași. Adevărul e însă că redescoperirea hidrocarburilor gazoase (și o dată cu aceasta și noua istorie a cărbunelui și petrolului) reprezintă pretutindeni o realizare a zilelor prezente, legată indisolubil de spectaculoasa ascensiune a petrochimiei moderne. Inventarea polimerilor sintetici, materii inexistente în laboratorul naturii, a permis omului de știință modern să călătorească pe cele mai sinuoase volute ale fanteziei. Din gaze naturale și reziduuri petrolifere, din cărbune și lemn, chimistul fabrică astăzi o mie și una de lucruri, de la mărunțele obiecte ale vieții domestice și pînă la piesele navelor interastrale. Iar între toate acestea, transformarea gazului metan, o substanță nevăzută, inaccesibilă perimetrului tactil, în lucruri palpabile, rămîne, fără îndoială, cea mai uimitoare realizare. Nimic nu suferă comparație. Nici elucubrațiile teozofiei mistice, nici ființele «întrupate» din ectoplasma stelelor și pogorîte în cenaclurile moderne ale spiriților. Aici avem de-a face cu adevărul adevărat: gazul metan devine, în retortele chimiei, pîine pe masă și haina noastră cea de toate zilele. Și un amănunt important: în cadrul competiției internaționale, România se află în acest domeniu pe primele locuri.

Ca soluție tehnică, chimizarea gazului metan a adoptat în țara noastră 3 linii principale de dezvoltare: prima conferă posibilitatea fabricării gazelor de sinteză, a doua trece prin producția de acetilenă ca produs secundar, iar a treia reprezintă o combinare a soluțiilor precedente.

Vom reaminti pe scurt aceste importante realizări ale chimiei de sinteză, cunoscute indeobște cititorilor noștri mulțumită presei și radioului.

Geneza și gama moleculelor-gigant cuprinde într-un prim capitol realizarea îngrășămintelor cu azot. Analizele chimice și biologice au stabilit că pentru formarea substanțelor proteice azotul deține rolul primordial, că ameliorarea producției de cereale depinde în mod nemijlocit de cantitatea de azot, substanța activă încorporată în sol. De adăugat la toate acestea că suprafața arabilă a României este ocupată într-o proporție de 72 la sută de plante cerealiere.

Dar, pentru a deveni granule de azotat de amoniu, azotul extras din aer are nevoie de ajutorul direct al metanului. O ecuație simplă, ușor de notat pe hîrtie, dar pentru realizarea căreia industria chimică este obligată să desfășoare instalații complicate, distribuite pe zeci de hectare. Mărturie stau modernele cetăți ale petrochimiei românești, ridicate în anii puterii populare la Piatra Neamț, Craiova, Tg. Mureș, Tr. Măgurele. Mulțumită lor producția de îngrășăminte minerale a crescut de la 22 000 tone în 1950 la 658 000 tone substanță activă în 1969, iar calculele estimative ale specialiștilor au stabilit că în țara noastră o tonă de îngrășăminte chimice aduce un spor echivalent cu recolta de pe o suprafață de 4-5 hectare.

O altă mare varietate de produse organice de bază se fabrică din gaze naturale prin intermediul acetilenei. Acidul cianhidric, obținut din metan și amoniac, se folosește la fabricarea nitrilului acrilic, necesar obținerii de fibre sintetice înlocuitoare ale lînii (melana), produs realizat la marea uzină din Săvinești. Și tot din acid cianhidric se obține la Copșa Mică o masă plastică de înaltă valoare.

La Combinatul chimic Borzești, o altă realizare de prestigiu: obținerea acetilenei din gaze naturale, prin procedeul cu arc, metodă originală, perfectată prin experiențele și truda intelectuală a unui colectiv de cercetători clujeni. Introducerea acestei metode a permis marelui combinat din Valea Trotușului să producă anual 40 000 tone clorură de polivinil emulsie și 1 000 tone de percerovinil, o rășină utilizată la izolări antiacide.

Din gaz metan se obține negrul de fum (uzina din Copșa Mică), indispensabil în industria cauciucului sintetic, acetonă, uree și ape amoniacale, sute de produși intermediari folosiți în cele mai diverse ramuri ale industriei, iar convertirea lui în energie electrică, prin intermediul termocentralelor de la Luduș, Singeorgiu de Pădure și Comănești, a contribuit substanțial la ridicarea potențialului energetic al României.

Este necesar să menționăm totuși că în momentul de față chimia polimerilor își îndreaptă din ce în ce mai mult atenția spre valorificarea gazelor naturale rezultate din cracarea petrolului. Despre rolul și importanța acestor însemnate bogății naturale revista noastră a publicat o amplă relatare în numărul 6 al acestui an.

ECONOMIA METANULUI

Faptul că oamenii de știință români au făcut minuni transformînd o substanță invizibilă în hrană minerală, îmbrăcăminte și lucrușoare de uz domestic rămîne o realitate miraculoasă. Dar o minune care poate deveni cu adevărat minunată printr-o mai judicioasă gospodărire a resurselor naturale din gaz metan.

În 1968, ne informează tovarășul Ion Dumitru, adjunct al ministrului petrolului, reducerea consumurilor și pierderilor de

(Continuare în pag. 9)

Azotatul de amoniu, fortifiantul solului, obținut și el prin solicitudinea gazelor naturale.

Iurda este primul oraș din țara noastră în care gazul metan, adus de la Copșa Mică, a fost folosit pentru iluminarea străzilor. Cîțiva ani mai tîrziu, gazele naturale au fost introduse în principalele întreprinderi industriale din localitate. Fotografia noastră vă înfățișează orașul de acum 40 de ani.

GAZUL METAN, HRANĂ ȘI ÎMBRĂCĂMINTE

Evident, truda laborioasă a chimistului n-are nici o legătură cu extravaganța modei. Un lucru rămîne însă sigur: îmbrăcămintea prezentată de acest model e confecționată din material sintetic obținut, la rîndu-i, din hidrocarburi gazoase.

Marele combinat chimic de la Craiova, proiectat, între altele, și pentru valorificarea complexă și superioară a gazelor naturale.

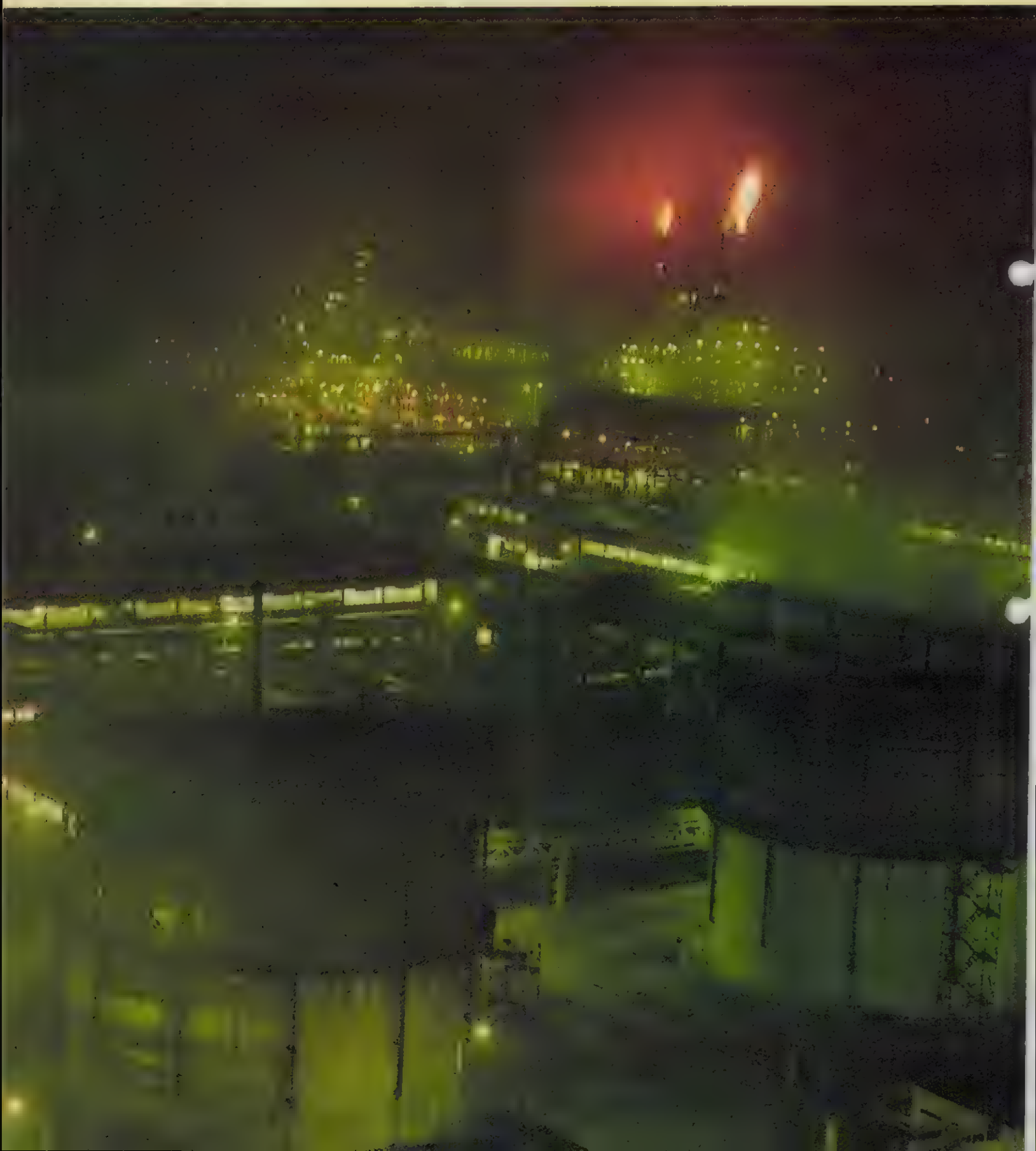

(Urmare din pag. 7)

gaz metan au dus la realizarea unei economii de peste 110 milioane mc de gaze. Din păcate, se constată totuși o serie de deficiențe tehnice și organizatorice, încălcări ale prescripției și legislației în vigoare.

S-a constatat, de pildă, că unele întreprinderi au executat extinderi de debite fără aprobare legală, iar în altele nu se valorifică și nu se utilizează la nivelul potențialului existent căldura rezultată în urma proceselor tehnologice. Pierderi importante de căldură au loc și datorită izolației necorespunzătoare a cazanelor, conductelor și cuptoarelor.

Se constată de asemenea folosirea nerațională a gazelor naturale pe șantierele de construcții. Organele de control au găsit instalații intrate în funcțiune fără autorizații de consum și neconforme cu prescripțiile privind normele de distribuție, tehnica securității și paza contra incendiilor.

Aceste abateri conduc deopotrivă la suprasolicitarea cîmpurilor gazeifere și a conductelor magistrale de transport. Ministerul — a asigurat în încheiere tovarășul Ion Dumitru — va depune toate eforturile pentru introducerea normelor legale de utilizare rațională a gazelor naturale. O reducere cu numai cîteva procente a consumului anual industrial înseamnă o economie de peste 500 milioane mc, o importantă cantitate de hidrocarburi gazoase, utilă industriei chimice și favorabilă în consecință pentru

La Tg. Mureș, gazul metan participă la obținerea unor importante cantități de îngrăș... minerale

FUMOR

DE PESTE HOTARE

O vorbă în plus și muște eu...

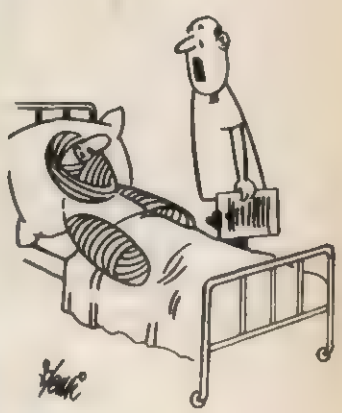

«Și, pe cît posibil, încearcă să nu rizi».

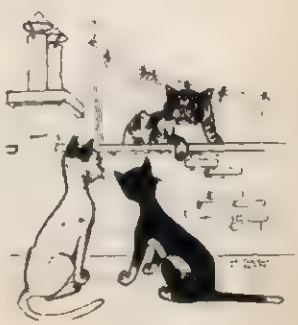

«Inimă de plastic, plămîn de oțel, rinichi artificial. Mîine, poimîine vor fi antricoate din duraluminiu...

„muștele"

Împins, energic, din spate de propria sa ambiție de a se depăși, ținînd cu orice preț să se scuture de sub apăsarea primei și cam ingratei sale condiții de existență, Teatrul «Delavrancea» vizează tot mai evident înălțimile marelui repertoriu, pe care îl atacă fără sfială. Precum se vede și din această ultimă premieră a sa, cu piesa «Muștele». Regizorul Călin Florian și trupa lui s-au obligat să prezinte, pentru prima oară la noi, un Sartre pe scenă, și anume pe Sartre cel din 1943, într-una din pasionatele dezbateri existențialiste în care filozoful-scriitor lansa laitmotivul obsesiv al dramaturgiei sale: relația individ-istorie, nevoia acută de libertate individuală a omului și totodată dorința sa de a se pune de acord cu imperativele vieții sociale. Firește, Sartre, teoretician al «teatrului de situații», nu lasă ideile să se plimbe nude în scenă, ci le învestmîntează spectacular, de astă dată în toga antică, scoate *miturile și legendele grecești din muzeul spiritual al omenirii* și le repovestește, în felul său, răsucindu-le uneori de pe o față pe alta, după trebuințele demonstrației sale filozofice. Iată-ne, din nou, față în față cu tragedia celor doi frați Electra și Oreste, care trebuie să-și ucidă mama pentru a răzbuna asasinarea tatălui lor Agamemnon. Muștele care roiesc, nevăzute dar chinuitoare, hulpave, în Argosul îmbîcsit de mirosul sîngelui sînt remușcările, sînt Eriniile care țin proaspăt durerosul *sentiment al culpabilității* în fiecare locuitor al Argosului, complice de fapt la crima înfăptuită de Egist și Clitemnestra. Oreste va fi nobilul cavaler care, deși liber să opteze («Oh, cît de liber sînt! Și sufletul meu, ce minunată absență!») pentru libertatea lui individuală, preferă să ridice spada întru restabilirea dreptății și a eliberării poporului său, căci «există oameni care se nasc angajați...»

Piesa aceasta, în care ideile fierb și ajung la incandescență, *în care lungi monoloage exprimă*, de fapt, neliniștile intelectualului occidental din deceniul cinci, piesa aceasta ar fi putut foarte bine fi tratată regizoral cu o rigoare intelectuală, cu o sobrietate a mijloacelor care să *lase ideilor prim-planul spectacolului*; dar Călin Florian, și colaboratorul său Mircea Marosin, a cărui modalitate de a gîndi clasicii se simte și dincolo de decorurile pe care le semnează , au preferat un spectacol în care tensiunea nu e a ideilor ci a pasiunilor, în care totul izbucnește într-o violentă explozie temperamentală, într-o răbufnire a instinctelor, a patimilor, în care scena clocotește tot timpul sub revărsarea unui joc pasional și a unei mișcări scenice baroce. *Decorurile lui Marosin creează un univers* de o senzualitate atroce, stîncile au o carnație vineție, zidurile sugerează moliciuni viscerale, totul e stropit cu sînge, fisurile din pereți sînt ca niște nări sîngerînde prin care lumina picură chinuită. Pe aceeași linie a unei fantezii dezlănțuite în registrul senzorial, costumele lui Const. Rusu pornesc de la pata de negru funerar a veșmintelor argosienelor, ca să ajungă la învolburările ametitoare de culori și materiale ale costumelor Clitemnestrei, ale lui Egist, ale Marelui Preot; autorul nu a ținut să respecte, muzeistic, costumația epocii, și-a îngăduit chiar să aducă în scenă măști cu influențe aztece ori africane, el a ținut doar să biciuiască sensibilitatea vizuală, să răscolească afectivitatea spectatorului. Și s-a reușit: spectacolul are unele scene (ritualul săvîrșit de Marele Preot, dansul Eriniilor cu măști pe ceafă) realizate în buna tradiție a teatrului francez de groază.

De la o trupă ca cea de la «Delavrancea», cu *mulți actori buni* dar care nu au avut încă timpul practic să se sudeze într-o echipă omogenă, nu se poate avea mari pretenții de unitate stilistică. Putem deci accepta jocul de un tragism autentic, de o vibrație temperamentală filtrată printr-o bună autocenzură cerebrală a Sandei Maria Dandu (Electra), alături de cel fin, intelectualist, ușor desuet pe alocuri, al lui Ion Omescu (Oreste); portretul Clitemnestrei, pictat de Marieta Luca cu apăsări grele de pensulă, *dar și cu o forță lăuntrică pe care i-o cunoaștem* și din alte roluri, ca și prezența malefică, neliniștită, tulbure, pe care Egist a căpătat-o în interpretarea lui Călin Florian, de două ori creator în acest spectacol în care ideile au fost încendiate de patimi.

Carmen Galin, fermecătoarea interpretă a singurului «Om bun din Si-Ciuan».

Aerul proaspăt din Piatra Neamț

Peste Andrei Șerban s-a abătut — încă din anul III de studenție, cînd a cotit din mers, brusc și inspirat, de la actorie spre regie — o ploaie de profeții înflăcărate dar și de acre rezerve, o seamă de premii internaționale, de măgulitoare invitații de a monta spectacole pe scenele profesioniste, dar și de alertate semnale invitînd la cumpătare, la «să-vedem-ceva-mai-fi», la «să-mai-așteptăm»... Greu să nu te lași sufocat de asemenea fierbinți îmbrățișări, greu să nu te descumpănească aprecierea severă a unui senat universitar și corul unei critici de loc entuziaste la adresa unui interesant, după părerea mea, examen de stat cu spectacolul shakespearean «Iulius Cezar». Dar *junele regizor Andrei Șerban* și-a văzut, după absolvire, calm, sigur, liniștit, de drumul lui: după ce a fost, recent, oaspete artistic la Piatra Neamț, el s-a întors, în turneu bucureștean, cu două spectacole care au notat în calendarul actualei stagiuni a Capitalei cîteva din serile ei de teatru cele mai asaltate: un spectacol Brecht — «Omul de bun din Si-Ciuan» și o «dulce, nevinovată» comedie englezească de pe la mijlocul secolului XVIII, «Noaptea încurcăturilor» de Oliver [illegible] spectacole, un

sau de munca, recunoscut dificilă, cu actori mari (ori, mă rog, maturi...) a dat măsura sa cea mai adevărată și poate cea mai de sus. Aici trebuie să ne oprim o clipă și să dăm Cezarului teatral nemțean, pe nume Ion Coman, ce i se cuvine: recunoașterea binevenitei inițiative directoriale de a invita la teatrul său (și de a le da mînă artistică total liberă!) regizori de har verificat și elevată gîndire creatoare, de a oferi tinerilor săi actori *climatul unei contaminante efervescențe spirituale*. Am fi nedrepți să punem numai sub semnul lui Șerban reușita acestor seri teatrale nemțene; scena a fost, în acele ceasuri, lăcașul în care s-a înfăptuit de către toți actorii un fierbinte ceremonial artistic cînd de un lirism grav, cînd de o frenetică dezlănțuire comică, dar întotdeauna practicat cu o credință și o voluptate a jocului rar întîlnite. S-a simțit tot timpul că între regizor și tinerii săi colegi de generație s-a stabilit acel «dialog al sensibilităților» după care suspina cîndva Șerban, că actorii și-au pus, încrezători, mîna în mîna regizorului și s-au lăsat purtați de el, dar nu cu ochii strînși, ci tot mai larg deschiși, pe un drum ale cărui poteci, ascunse și nebănuite, le descopereau *adesea ei singuri*, uimiți și încîntați de cîte se pot spune, de cîte pot *ei* spune. Aceste autorevelații, aceste fascinante călătorii în *universul textelor și al propriilor lumi interioare* neștiute, s-au petrecut însă exploziv, cu o admirabilă vitalitate juvenilă, uneori de-a dreptul ametitoare și gălăgioasă. În «Noaptea încurcăturilor», cele două perechi de tineri ce se iubesc altminteri decît ar fi dorit părinții aleargă în noapte, se rătăcesc, cad, se rostogolesc, urcă pe acoperișuri, coboară în grajd, pierd și regăsesc o cutie cu giuvaere, cîntă — parodistic — cîntecele de amor (inventate de însiși interpreții) și descurcă toate încurcăturile într-un ritm nebunesc, care te-ar obosi citeodată, dacă n-ai vedea cu cîtă imensă plăcere se joacă de-a jocul toți acești tineri care dau pe scenă totul, suflet și sudoare, inspirație și muncă trudnică. Îl vezi pe Șerban dirijînd această frenetică *bufonadă, scînteind de inspirație, improvizînd* într-una, amuzîndu-se primul de ce-i trece prin cap, stimulînd la nesfîrșit fantezia camarazilor de joacă, și ești pe deplin dispus să nu mai bagi în seamă momentele cînd măsura a fost nițeluș depășită, cînd farsa a devenit ușurel prea groasă...

Apoi, însă, îl auzi parcă pe Șerban spunînd «gata, am terminat cu gluma», îl vezi pe tinerii actori redevenind gravi, privind în jur, în oameni, în viață, serios, cu responsabilitate, și încercînd să deslușească fața tragică a lumii. Șerban s-a oprit, în acest moment de recuelegere, la Brecht; dar, firește, va fi piesa cea mai puțin «brechtiană» cu putință, iar spectacolul, un gest «antibrecht», cum ar spune teoreticienii brechtianismului sever. De fapt, în «Omul bun din Si-Ciuan» tinerii artiști nemțeni au găsit, amplificate, dimensiunile umane cele mai puțin frecventate *ale dramaturgiei lui Brecht, cele ale unei* sensibilități dureroase, ale unei poezii tragice; Șerban a vrut să ni-l restituie pe Brecht sentimentalul, și a făcut-o. Un lung, șoptit și țînguitor strigăt de «ajutor»...prefațează piesa, un lung, repetat și plin de încredere apel spre întrajutorarea umană o încheie — după ce hora măștilor grotești îl înconjurase și-l strivise pe singurul om bun din Si-Ciuan, tînăra prostituată Șen-De. Și între aceste două momente, pe scenă se desfășoară ritualul unui teatru al semnelor poetice, al gesturilor fundamentale, în care fiecare scenă te duce, dincolo de reprezentarea ei concretă, la esențe, la simbolul pe care vrea să-l comunice.

Sanda FAUR

P.S.

Nu pot decît să notez, din păcate fără cuvenitele nuanțări de apreciere și fără a epuiza distribuțiile, numele cîtorva dintre excelenții actori nemțeni. Să le reținem: Carmen Galin, Mitică Popescu, Mihai Dobre, Ion Bog, Adina Pamfil Almăjan, Lucian Iancu, Hamdi Cerchez,

Punct și de la capăt

● William McCabe ispășea într-o închisoare din Washington două condamnări pentru fals și uz de fals cînd, printr-un ordin emis de tribunal, a fost eliberat înainte de termen. După plecarea sa, administrația penitenciarului a constatat că ordinul de eliberare era fals și că a fost întocmit de condamnat pe cînd se afla în închisoare...

● După apariția fotbalului feminin, a arbitrilor de fotbal-femei, iată că femeile își fac debutul și în postura de crainici reporteri sportivi. De curînd BBC (Radio fuziunea britanică) a angajat-o în această funcție pe Mary Raine. După prima ei transmisie, colegii de specialitate au afirmat că Mary este o adevărată enciclopedie vivantă a fotbalului și că debitul ei verbal este ideal pentru un crainic sportiv. Îi credem.

● O firmă japoneză a lansat un nou produs alimentar: pește artificial. Noua carne sintetică are gustul și aspectul cărnii de pește și este obținută din arahide, semințe de soia și de floarea-soarelui.

Exclusivitate

O companie aeriană britanică adaugă, începînd din această primăvară, o atracție în plus călătoriilor cu avioanele sale: personalul de bord în exclusivitate feminin. Iată în fotografie primul echipaj feminin din istoria aviației engleze, înaintea inaugurării cursei: Jackie Maggridge — pilot principal (în uniformă), mamă a doi copii, Linda Smale — pilot secund, 18 ani (stînga) și a ei Roberta Smale, 17 ani, stewardesă.

Pasagerii sînt poftiți la avion!

pregătiri pentru münchen?

La Grădina zoologică din Duisburg a fost amenajată o «casă a delfinilor», în care pensionarii se antrenează intens, sub supravegherea neîntreruptă a specialiștilor.

Unul dintre delfini, Flapp, se dovedește a avea reale aptitudini pentru săritura în înălțime!

Iată colosul de cîteva sute de kilograme, antrenîndu-se.

apa trece, înotătorii rămîn

La Școala superioară de atletism și gimnastică din Stockholm, în metodica de antrenare și perfecționare a înotului de performanță s-a introdus acest bazin-acvariu lung de 7 metri și lat de 3, prin care un șuvoi de apă curge încontinuu cu o viteză echivalentă cu viteza de înaintare a unui bun înotător, adică 100 de metri în 50 de secunde. Fără să înainteze, înotătorul face, în contra curentului, mișcările care-i sînt corectate de antrenorii care stau pe marginea acvariului

un taur cu inițiativă

La Madrid, în timpul desfășurării unei coride, spectatorii din tribună au avut plăcerea să primească vizita unuia dintre combatanți, care — după cum vedeți și dv — nu era nici matadorul, nici măcar toreadorul!

Nu se poate spune că oaspetele a fost primit cu zîmbete. Dar parcă un taur are idee ce înseamnă bunele maniere?

O PRIMĂVARĂ

După o bătălie pentru apă anul trecut, iată în primăvara aceasta o luptă împotriva ei, împotriva excesului de umiditate. Natura a ţinut să ne arate imediat, un an după altul, ambele feţe ale medaliei.

Să fi vrut oare natura să ne încerce, să verifice forţa noastră, gradul nostru de pregătire, de pricepere, capacitate de efort şi dăruire a acelor milioane de oameni care asigură pîinea unei întregi ţări? Dacă asta a vrut, atunci putem spune că i s-a răspuns şi i se răspunde cum trebuie. Astfel s-a declanşat una dintre cele mai mari ofensive pe care le-a cunoscut agricultura noastră socialistă.

La sfîrşitul foarte tîrziu al acestei ierni, pe mari suprafeţe arabile, peisajul era dezolant. Oglinzi de ape care ameninţau să înece semănăturile, terenuri jilave pe care campania agricolă era inoperantă. Acelaşi arsenal de mijloace tehnice care anul trecut redase pămîntului apa după care tînjea, a servit în această primăvară la îndepărtarea surplusului de apă rezultat din marile căderi de zăpadă şi din ploi. Au sărit oamenii, s-au făcut şanţuri de scurgere, pompele au început să duduie şi luciul apelor a început să se retragă. Cu preţul unor eforturi imense, dar şi cu preţul unor întîrzieri.

Am străbătut cîmpia Burnazului, Ilfovul şi Teleormanul pentru a vedea cum arată cîmpia acum. Săptămîna trecută, în sudul ţării ploua mărunt şi oamenii erau cu ochii pe cer. Erau gata să sară la primele raze de soare. Zilele şi chiar orele se consumau la cote extrem de ridicate. Într-o săptămînă relativ bună se reuşise prin eforturi să se însămînţeze aproape complet culturile din prima epocă. Cu tractoare acolo unde pămîntul permitea, cu atelajele existente în tarlalele cu umiditate mai mare, cu eforturi mai mari decît de obicei se reuşise să se recupereze o parte din timp. La Dalu şi Remuş, în Ilfov, la Drăgăneşti Vlaşca, la Ţigăneşti, la I.A.S.-Vităneşti, C.A.P.-Măgura, Ploşca în Teleorman, nu numai condiţiile uşor favorabile, ci mai ales o bună organizare au contribuit la grăbirea lucrărilor. În altele, acolo unde întîrzierile erau mari, sub cauze obiective se ascundeau destule deficienţe de organizare şi destulă comoditate. La Oltenі şi Brătăşani, Găiteşti şi Schela se aştepta vreme bună, fără să se folosească cum trebuie întregul efectiv de animale de tracţiune şi fără să se depisteze cu toată seriozitatea tarlalele pe care s-ar fi putut lucra.

Din toamnă au rămas nearate mari suprafeţe datorită slabei organizări. Prin forţa împrejurărilor aceste ogoare sînt destinate porumbului. Iată în această criză de timp o operaţie în plus peste care nu se poate trece. Cele mai mari suprafeţe de arat erau săptămîna trecută la I.M.A.-Odobeasca (4 715 ha), Roşiori (3 559 ha), Conţeşti (3 070 ha). Lucrările acestea care pot fi efectuate în 5-6 zile vor trebui executate noaptea. Constatăm însă că în unele întreprinderi pentru mecanizarea agriculturii lipsesc baterille şi faruri la multe tractoare. Să sperăm că, pînă în clipa cînd aceste rînduri vor vedea lumina tiparului, neglijenţele vor fi fost lichidate.

În plină primăvară, cînd pretutindeni campania agricolă face paşi repezi în desfăşurarea ei, la I.A.S.-Piatra oamenii sînt foarte îngrijoraţi de soarta planului de însămînţări. În fosta baltă Suhaia, 2 350 ha mai erau încă acoperite de un strat gros de apă. 286 ha rapiţă, 94 ha grîu, 53 ha de orz şi 1 917 ha ogoare n-au văzut încă lumina soarelui. Cum s-a ajuns aici?

Bineînţeles că la aceasta a concurat şi iarna neobişnuită a acestui an, cantităţile de apă excesive, aduse de Călmăţui. Dar dacă ar fi fost doar atît... Pentru evacuarea apei, D.I.F.O.T. a conceput un sistem de staţii de pompare, sistem care a fost încredinţat spre construcţie T.C.I.F. Fiecare dintre cele două staţii stabile, plus una provizorie, este prevăzută cu cîte trei electropompe de mare capacitate, capabile să înlăture orice exces de apă în timpul cel mai scurt. Dar atunci cînd am fost noi, la una dintre staţii funcţionau doar două pompe, iar la a doua, şi mai grav, nici una, din lipsă de energie electrică. Aşa cum se lucrează acum, putem în cel mai bun caz să menţinem apele la cota actuală — spune ing. Chinto M., directorul I.A.S.-Piatra.

Situaţia e inadmisibilă. Ceea ce se întîmplă acolo face notă discordantă cu imensele eforturi care s-au făcut şi se fac pretutindeni pentru recuperarea timpului pierdut.

Traian MOŞAN

În această săptămînă hotărîtoare tractoarele au brăzdat fără întrerupere ogoarele, pregătindu-le pentru recolta acestui an.

Semînţele selecţionate sînt implantate în pămînt cu mijloace tehnice moderne, care asigură calitatea şi scurtarea timpului de însămînţare.

NEOBIȘNUITĂ

Inginera Balaban Georgeta și brigadierul Bălășescu Marin de la C.A.P.–Măgura depistau în ziua aceea tarlalele mai zvîntate pe care să poată intra tractoarele. Timpul nu așteaptă.

La I.A.S.–Piatra, aproape de fosta baltă Suhaia, 2 350 ha se aflau sub apa provenită din zăpezi și adusă de Călmățui. Iar la stațiile de pompare construite anume pentru a trimite aceste ape în Dunăre, jumătate din numărul electropompelor erau betege sau tînjeau după energie electrică.

Pretutindeni se fac eforturi pentru recuperarea timpului pierdut. Fiecare oră de lumină e folosită. Ca și aici, la C.A.P. Daia, Ilfov.

Din toamnă au rămas în multe părți însemnate suprafețe nearate Prin forța împrejurărilor ele sînt destinate acum culturii porumbului. Aceasta obligă pe cei în cauză la eforturi și mai mari.

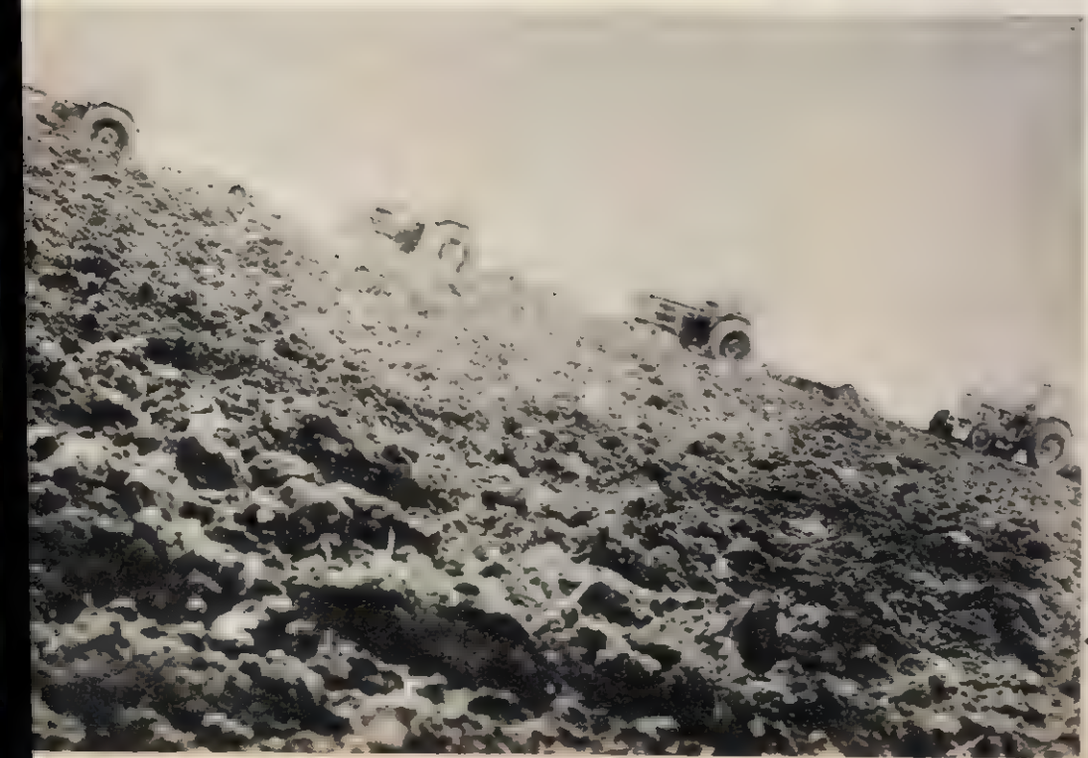

Încleștare între pămînt și tractoare. Ofensivă de primăvară la C.A.P.– Bujoreni, Teleorman.

Filmînd «Muzeul».

FILM ȘI ZIARISTICĂ

de Magda MIHĂILESCU

Vorbim tot mai rar, și mai mult pe șoptite, despre documentarul nostru. Semănăm cu unii părinți care-și amintesc de copii numai în ziua în care trebuie să le trimită pensia alimentară. Ziarele îl consemnează în grabă, ca să fie, revista de specialitate nu-i mai închină cronici, noi nu ne mai obosim să trimitem cititorii la «un documentar care nu trebuie pierdut», deși sîntem gata să jurăm că, în felul nostru, jurnalistic, tot îl mai iubim. Cu cîțiva ani în urmă circulau în aer niște cuvinte amețitoare: «Școala documentarului românesc»; astăzi unii spun pe șleau că avem de-a face cu un declin. S-a exagerat atunci, o știm bine, poate că nici acum lucrurile nu sînt chiar negre ca smoala, dar nu încape îndoială că pe aripile scurtmetrajului au căzut de undeva găleți cu plumb, și nu știu cîtă mînă de ajutor poate da scrisul nostru acolo unde se pare că trebuie surmontate chestiuni de ordin intern.

În nici un caz n-aș lăsa să-mi treacă niciodată prin cap ideea unei eventuale «comodități a realizatorilor». Cine-i cunoaște cît de cît pe colegii de la «Sahia» știe că nu le stă în fire traiul tihnit. Nu mi-i pot închipui pe Boiangiu ori pe Mesaros, pe Jean Petrovici ori pe Calotescu, pe Florica Holban sau pe Dona Barta, ca și pe toți ceilalți «alergători de cursă scurtă», căutînd niște perne mai moi. Ne putem convinge de asta văzînd și ultimul program de documentare intrat pe ecranele Capitalei, filme care încearcă să se elibereze de strînsoarea metaforitei, a excesului de lirism, de pe urma căreia ne-am ales cu poeme solemne și poezii drăgălașe. Chiar dacă lupta cu această boală veche și încăpățînată nu se duce pe propriul ei teren ci oarecum pe ocolite, tot e mai bine și așa. Cel puțin se croiește drum autenticității. Nu ne mai rămîne decît să avem tăria să-l ducem pînă la capăt. Cred că nu întîmplător **Muzeul** lui Gabriel Barta, **Gaudeamus** al lui Eugen Popiță ori **Impresiile de călătorie** semnate de Nicolae Mărgineanu încearcă toate o modalitate gazetărească de așezare a ideilor (nu spun «reportericească» ca să nu ne ducă gîndul la reportaj și de aici, mai departe, Doamne ferește, la faimosul «reportaj literar»). Văzut sau nevăzut, există în aceste filme un personaj pe post de gazetar care pune întrebări și primește răspunsuri, fie verbale, fie în imagini, fie amîndouă la un loc. Desigur, procedeul nu este nou sub soare, a mai înflorit cîndva chiar prin grădina documentariștilor noștri, fiind lăsat însă în uitare de dragul unui personaj la mare preț: crainicul cu glas de sărbătoare. Lăsată un timp la o parte, cinejurnalistica este îmbrățișată, ce-i drept, acum, dar plutește peste această întîlnire de dragoste un aer de neîncredere și de multe ori de stîngăcie. Eugen Popiță are buna inspirație de a vedea ce fac, cum arată, ce gîndesc veteranii și actualii membri ai celei mai vechi asociații sportive studențești din țară, cea de la Cluj. Cineastul răscolește nu numai materialele de arhivă, emoționante în sine, ci se apropie de cei care au fost cîndva gloria asociației, astăzi respectabili intelectuali ardeleni, dar în loc să exploateze la maximum această nostalgie omenească a vîrstnicului după sportivul falnic de altădată, se trece în grabă peste destine și chipuri, de dragul unei înscenări estradistice: doi cîntăreți de muzică ușoară (studenți) «comentează» cîteva păcate ale unor tineri sportivi. Metoda este cunoscută din emisiunile de radio, sport și muzică, solistul fredonează «De ce m-ați dus de lîngă voi, de ce m-ați dus de-acasă...»; se înțelege despre cine este vorba în propoziție; despre un fotbalist plecat la București. Teama de eventuala monotonie a interviurilor l-a făcut pe autor să atace cu timiditate discuții de genul celei purtate cu un fost half dreapta, admirabilă ca moment de cinema (începe așa: «Erați un jucător dur?» «Jucam cu capul» — răspunde interlocutorul), sau al alteia, cu tînărul Horia Demian despre fratele acestuia. Mare trebuie să fi fost neîncrederea lui Eugen Popiță în puterea dialogului om-autor, în vigoarea faptului viu, dacă a simțit nevoia să înceapă și să termine un film plin de oameni care mai de care mai interesanți, cu imaginea unor grațioase dansatoare în *maiou negru* Or fi și ele sportive, dar nu-i păcat de prezența acelui fost half dreapta?

Gabriel Barta, autorul **Muzeului** (împreună cu operatorul Gheorghe Herschdörffer), are meritul de a fi descoperit nu numai un material folcloric inedit, ci, mai ales, un excelent material uman. Cineastul ne aduce în față oameni pe care i-am asculta ore în șir, într-atît le sînt de frumoase vorbele și de înțelepte gîndurile. Cîteva biografii conturate succint, din numai două-trei răspunsuri, sînt inserate în structura filmului cu un deosebit simț al echilibrului. Din păcate, Gabriel Barta și-a lăsat o mare parte din soarta filmului pe seama celor două personaje — cercetătorii de la muzeu veniți să achiziționeze — cărora le-a încredințat rolul de gazetari. Onorabilele persoane, care desigur că în viața de toate zilele nu se ocupă cu «aranjatul întrebărilor», n-au nici o vină; e firesc să ignore nu numai talentul de a chestiona, dar chiar și îndemînarea, să-i spunem jurnalistică, obținută din experiență. E o lege potrivit căreia o întrebare nu trebuie să pară ruda cea mai săracă a răspunsului, după cum alta cere oricărui gazetar să prevină cît de cît un răspuns. Cei doi cercetători pun întrebări sîcîitoare și în avalanșă, precum copiii curioși: «Da' sumanul ăsta? Din ce-i făcut? Și cum îi zice la țesătura asta?» Replica bătrînei interogate este admirabilă: «Cum să fie? Ca din bătrîni». Nu mai vorbesc de țesătoarea care în cîteva vorbe și-a spus toată viața. Întrebată la întîmplare de ce țese, femeia răspunde cu un instinct al cuvîntului în frază încît eu, una, dacă aș fi fost acolo în momentul acela, cred că m-aș fi lăsat de meserie: «**Apoi că a trebuit să trăiesc oarecum, nu? Știu eu... poate că mi-a fost capul deschis. Altă știință n-am, decît să țes și să fac focul în casă**».

Nici Nicolae Mărgineanu în ale sale **Impresii de călătorie** nu a fost pe deplin inspirat atunci cînd a acceptat să împartă rolul de comentator al unor notații de drum inteligente și pitoresc-acceptabile, cu o voce feminină investită cu funcție de raisonneusă. Prezența ei amintește de niște triste emisiuni de cultură muzicală lăsate pe umerii a doi parteneri: bărbatul, deștept și nevasta, naivă. În filmul de față, comentatorul pomenește, bunăoară, de castelul de la Elsinore; tovarășa lui sare: «N-ați văzut nici o fantomă?» Sau, în alt loc, într-un episod cu beatnici, despre care autorul ne-a spus tot, raisonneusa de care vorbeam pune punctul pe i: «Cum s-ar spune, ei neagă societatea dar parazitează lamentabil».

Atenție, colegi cineaști, la împărțirea rolurilor!

E păcat ca, după ce am găsit unul din drumurile care duc spre autenticitate, să-l presărăm noi singuri cu tot felul de obstacole. Cu atît mai mult cu cît, de o bucată bună de timp, așteptăm din partea documentarului nostru reîntoarcerea pe un teren de pe care cîndva a culeș laude: acela al vieții care refuză intervenția formulelor de laborator.

ROLURI NOI

Yves Montand baron scăpătat în comedia lui Philippe de Brocca «Dracul tras de coadă».

Giovanna Ralli, actriță italiană cu care nu ne-am mai întîlnit de mult (turnează rar în ultima vreme), este partenera lui Franco Nero într-un film de acțiune a cărui regie o semnează Sergio Corbucci

Un film care ne plimbă prin «Lumea modei» de ieri, de azi și de mîine, terminat recent în studiourile americane «20-th Century Fox». În rolul principal: Geneviève Gilles.

de **Felicia ANTIP**

seriale, seriale...

Mă pregăteam să scriu o cronică polemică. Să subliniez că nu asupra telecronicarilor trebuie să cadă blamul pentru felul în care au fost alese serialele de simbătă seara: televiziunea nu s-a ținut de cuvînt și nu i-a invitat să participe la o vizionare anticipată, în vederea unei selecții cît mai judicioase; nici un telecronicar nu și-ar fi semnat certificatul de autodescalificare profesională votînd pentru Bonanza sau pentru Căpitanul Kloss.

O nouă promisiune a lui Tudor Vornicu mi-a moderat însă vehemența. Am înțeles că ne aflăm într-o perioadă de trecere, că în curînd ne vom întîlni cu simpaticul Comisar Maigret (la urma urmei era greu de crezut că scriitorul Georges Simenon, cu care editurile noastre par a avea relații perfecte de colaborare, se va constitui într-un obstacol de netrecut pentru televiziunea noastră) și că rubrica romanului foileton va fi ocupată probabil de o ecranizare după William Faulkner.

Tot e bine cînd lucrurile se sfîrșesc în bine și în definitiv nu strică nici cîteva seri de simbătă libere. Să recunoaștem că am fost răsfățați. După Forsyte Saga, după Răzbunătorii, va fi destul de greu să se găsească între sutele de seriale produse în întreaga lume altele la fel de izbutite, deși nu cred că seceta e chiar atît de cumplită cum ni s-a spus.

Și din ceea ce e neizbutit, schematic, pueril, se poate însă învăța cîte ceva și anume, ce nu trebuie făcut, mai ales dacă, așa cum ni s-a promis, se pregătesc și niște seriale românești. Căpitanul Kloss e atît de greu de suportat de către un adult cu nivel cultural mediu pentru că realizatorii lui au recurs la șabloane pe care publicul de astăzi nu le mai înghite.

Bonanza este prototipul succesului ieftin. Dacă — așa cum încearcă să ne explice unii — criteriul suprem al valorii artistice a unui film rezidă în numărul celor care îl vizionează, Bonanza este cel mai bun film (nu numai de televiziune) produs vreodată în lume. Ani în șir, colegii americani ai tovarășului Pavel Cîmpeanu s-au văzut puși în situația de a menține Bonanza în fruntea listei celor mai populare emisiuni de televiziune. E un semnal de alarmă nu pentru Oficiul de anchete și sondaje, care a început să desfășoare, după cum ne-am putut da seama din foarte interesanta expunere a directorului său, o activitate remarcabilă, ci pentru televiziune. Rezultatele sondajelor nu trebuie absolutizate. Nu e vorba de Bonanza. Din fericire, telespectatorii români — și eu cad aici în păcatul generalizării — dovedesc un spirit critic mai matur decît telespectatorii americani de acum circa un deceniu, și nu gustă Bonanza. Mă gîndesc însă la alte cazuri în care s-ar putea uita că, în materie de artă, media aritmetică a opiniilor reprezintă nu un factor obiectiv de apreciere a valorilor, ci unul tinzînd să tragă în jos, să excludă punctele de vîrf.

Formula serialului Bonanza conține asemenea doze de didacticism plat, simplism psihologic, violență de dragul violenței, încît în Statele Unite a ajuns să fie considerată prototipul maculaturii telegenice. Urmînd exemplul emisiunii «Căsuța poștală 111», în cadrul căreia ni se povestesc diverse amintiri cu tîlc, voi relata în încheiere despre o convorbire pe care am avut-o vara trecută cu doi reprezentanți ai vieții culturale americane. Domnul Roger Stevens, președintele Fundației naționale pentru arte și al Consiliului național al artelor din Statele Unite, îmi explicase ce influență dezastruoasă a avut și continuă să aibă televiziunea asupra gustului publicului american. M-a întrebat apoi cum este televiziunea noastră. Încercam să-mi amintesc toate lucrurile bune care se pot spune despre ea, cînd dramaturgul Stanley Young, director executiv al Academiei de teatru și al Teatrului național american m-a întrerupt cu o singură propoziție de trei cuvinte:

— Au cumpărat Bonanza.

Privirea ironică a domnului Stevens m-a făcut să înțeleg că e inutil să continui.

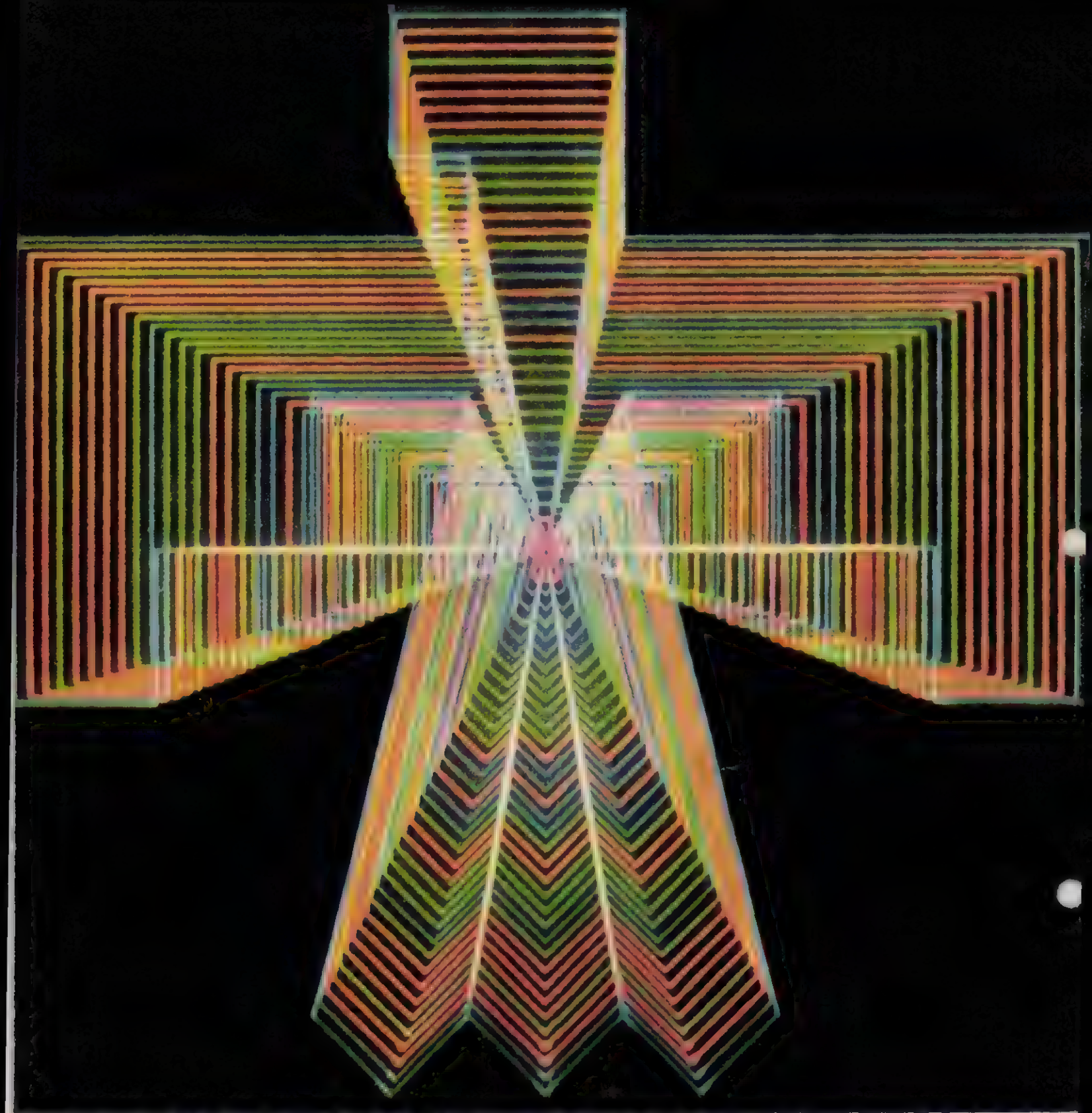

Înșiși specialiștii de la «Sandia Corporation» din New Mexico, S.U.A., au fost surprinși de această imagine a unei mitice păsări din folclorul indiano-american — «pasărea tunetului» — elaborată de un calculator electronic al corporației la «sugestia» programatorului David Caskey.

mașini inteligente?

de prof. univ. Edmond NICOLAU

— Aș dori să știu mai multe despre educația dv., în special despre viața de familie.

— Tatăl și mama mea nu au dus-o prea bine împreună.

— Spuneți-mi altceva ce considerați important despre tatăl dv.

— Era dificil de trăit cu el pentru că era dominator.

— Semănați cu el?

— Nu, nu semăn.

— Cu toate acestea, într-un anumit mod trebuie să aveți trăsături comune cu tatăl dv...

— Îi plăcea să pescuiască; mie la fel.

— L-ați admirat atunci cînd ați fost tînăr?

— Nu cred.

— De ce nu?

— Pentru că era o persoană prea slabă.

...Oricît ar părea de greu de crezut, acesta este un dialog între un om și un calculator electronic. Omul a pus întrebările, mașina a furnizat răspunsurile...

În articolul de față redăm cîteva din ultimele realizări ale ciberneticii, care oglindesc dimensiunile actuale ale problemei: gîndesc oare mașinile?

Dialogul om-mașină nu este astăzi o figură de stil, ci o realitate: omul reușește să dialogheze cu mașina și, dacă ar fi să-i aplicăm așa-numitul test al lui Turing, rezultatul ar fi, desigur, surprinzător. Turing a fost un om de știință intrat în istoria matematicii pentru faptul că a propus un model teoretic al unui calculator automat («mașina Turing»), înainte ca mașinile electronice de calcul să fi existat; el a rămas celebru pentru încercarea de a tranșa experimental o mult disputată problemă: gîndesc oare mașinile?

Metoda propusă de Turing era relativ simplă. Un om trebuia să comunice telegrafic sau telefonic cu «ceva» pe care nu-l vedea. Dacă în acest dialog el nu putea să deosebească pe om de o mașină, atunci aceasta din urmă era socotită echivalentă cu un om din punctul de vedere al gîndirii, cel puțin așa cum se manifestă ea într-o discuție.

Astăzi asistăm la astfel de dialoguri, dar parcă testul lui Turing și-a pierdut valoarea teoretică. De ce? Greu de spus. Probabil pentru simplul motiv că ele sînt încă destul de rudimentare, axate pe anumite tematici simple. *După* ce știm că am discutat cu o mașină, descoperim în dialog manifestarea unor automatisme relativ simple.

Totuși ar fi greșit să credem că mașinile cibernetice pot să vădească doar astfel de aptitudini rudimentare.

Astăzi construirea unor automate cu chip de om și care să efectueze activități umane nu mai constituie o problemă tehnică. Cu toate acestea, pentru mulți dintre noi psihicul uman își păstrează încă un nimb straniu, rămîne ceva ce nu poate fi «construit». Chiar genialul Edgar Allan Poe, în eseul în care analizează un automat de jucat șah, al lui Maeltzel, de la începutul secolului trecut, se axează pe ideea centrală că o mașină nu poate juca șah — deci în automat trebuia să fie pitit un om. Teză pe atunci justă (în automat era ascuns un om!) dar falsă azi, cînd există mașini care joacă șah — și încă bine.

Poate că atunci cînd vrem să discutăm despre mașinile cibernetice care simulează activitatea psihicului uman este indicat ca pe de o parte să trecem în revistă activitățile psihice, iar pe de altă parte cîteva din performanțele mașinilor care simulează aceste activități.

CALCULATOARELE «CITESC» MAI REPEDE CA OMUL

La limita inferioară a activităților psihice se situează recunoașterea de forme. Omul, ca și animalele de altfel, poate deosebi o linie dreaptă de un triunghi, indiferent de dimensiunile și culoarea respectivă. Noi recunoaștem litera B, indiferent de grosimea trăsăturii, de culoare, dimensiune etc.

Aceste performanțe pot fi regăsite astăzi și la mașinile care citesc sau recunosc sunete. La Institutul politehnic din București s-au creat în ultimii ani mașini care recunosc vocale pronunțate și litere scrise. Mașinile au chiar performanțe net superioare cantitativ celor umane: ele citesc zeci de mii de litere pe secundă! Să analizăm mai îndeaproape această problemă.

O lectură cu voce tare, la viteză normală, înseamnă o mie de litere pe minut. La o persoană antrenată, această viteză poate crește maximum de zece ori, în timp ce unele mașini ajung pînă la circa 20 000 de litere pe secundă și chiar sute de mii de litere pe secundă, în cazul cînd literele sînt scrise convenabil, adică înregistrate pe bandă magnetică.

Această problemă a automatelor care citesc nu s-a născut numai din nevoia de a imita activitatea umană, ci din necesități practice. Atunci cînd calculatorul lucrează cu viteze de peste zece milioane de operații pe secundă, este firesc să fim obligați să-l alimentăm într-un ritm susținut. Dar dacă ne gîndim că alimentarea se face, de obicei, cu bandă sau cu cartelă perforată și că un operator uman nu poate perfora mai mult de cîteva caractere pe secundă, înțelegem că această viteză este foarte mică. Agilitatea omului e limitată de rapiditatea cu care poate mișca degetele. În schimb, astăzi există dispozitive electronice capabile, cum am spus, de a parcurge 20 000 caractere pe secundă.

Metodele utilizate pentru citirea automată a documentelor sînt variate. În unele cazuri se utilizează o cerneală specială cu proprietăți magnetice — procedeu utilizat în special la documentele bancare — iar citirea se face cu ajutorul unor capete de lectură întru totul asemănătoare celor utilizate la magnetofon.

În alte cazuri se utilizează numai procedee optice, în care literele de dimensiuni standardizate se proiectează pe o rețea de fotodiode, care transformă liniile în impulsuri electrice. După zonele iluminate, respectiv opace, o serie de circuite stabilesc care literă a fost proiectată în acel moment. Un astfel de dispozitiv a fost realizat și de către un colectiv al Institutului politehnic-București, sub conducerea dr. ing. Mariana Beliș.

PROIECTANȚI ȘI DESENATORI ISCUSIȚI

Dacă automatele de citit sînt de dată relativ recentă, în schimb automatele capabile de a vorbi sau de a scrie sînt cu mult mai vechi. Astfel, încă de la începutul secolului al XIX-lea existau mașini capabile

(Continuare în pag. 18)

Iceste motive decorative de o stranie frumusețe
au fost «create» de calculatoare electronice.
Firește, calculatoarele au lucrat după un anumit program,
dar aceasta nu exclude o participare «activă» din partea lor.
Unul dintre programatori, fizicianul John Mott-Smith din Cambridge, declară:
«Deși eu alcătuiesc programul, este greu de prevăzut ce voi vedea.
Observînd ecranul calculatorului electronic,
o anumită simbioză apare între mine și mașină».

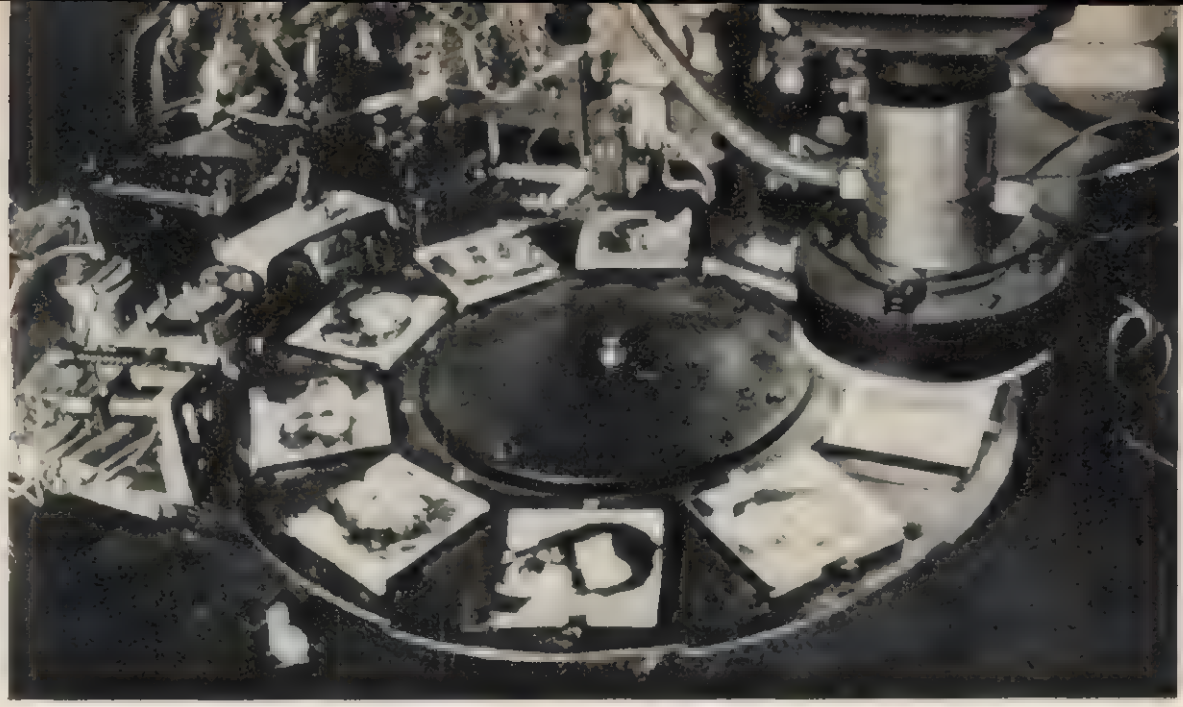

Zece portrete parțial acoperite (fotografia de jos), pot fi recunoscute de către UCLM II calculatorul electronic «care învață», după ce în prealabil el a fost pregătit să recunoască fețele respective neacoperite (fotografia din dreapta).

Cifrele sînt recunoscute de calculatorul UCLM II chiar atunci cînd apar într-un cadru murdar și neobișnuit. Ele sînt citite corect, în ciuda petelor de cerneală.

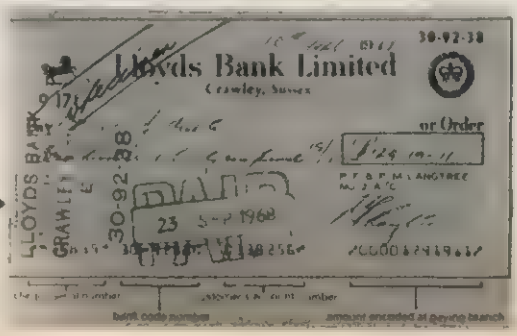

Pe acest cec s-a folosit o cerneală specială cu proprietăți magnetice, adaptată «preferințelor» calculatoarelor electronice.

(Urmare din pag. 17)

să emită sunete, realizate cu mijloace pur mecanice. De asemenea existau mașini care, pe baza unui program, puteau scrie texte.

Astăzi aceste mașini ne apar deosebit de simpliste. Calculatoarele electronice pot nu numai să scrie în diferite stiluri, dar pot să și deseneze. De exemplu, dacă i se cere calculatorului să proiecteze un pod sau o casă, proiectantul are posibilitatea ca pe ecranul unui aparat gen televizor să vadă cum va arăta în perspectivă soluția dată de calculator. Mai mult chiar, calculatorul rotește imaginea, care apare în perspectivă, astfel ca proiectantul să o poată examina din diferite unghiuri!

Și în domeniul artistic există încercări interesante. Desene abstracte sau semiabstracte, gen Paul Klee (pictor germano-elvețian), pot fi produse cu un program capabil de a fi pus în acțiune de un calculator prevăzut cu dispozitiv de înregistrare grafică.

ALGORITMI

Puterea spiritului uman e nemărginită. În cele cîteva milioane de ani de existență, el a trecut de la rudimentarele unelte de os, de lemn sau de piatră la mașini tot mai complexe, dintre care cele mai perfecționate sînt mașinile cibernetice.

Tocmai pentru a înțelege manifestările vieții și pentru a-i dirija evoluția, omul studiază virușii și sintetizează viața — deocamdată în formele cele mai rudimentare. Mergînd pe o linie diferită, cibernetician urmărește formele cele mai intime și totodată mai profunde, de *mișcare a gîndirii*.

Traducerea automată, cu ajutorul calculatoarelor, nu mai constituie azi o realizare spectaculoasă: e vorba doar de aplicarea unor algoritmi cunoscuți din gramatică. Din contra, mașina care joacă șah ne apare cu mult mai interesantă, iar mașina capabilă să ne învingă sistematic la jocul NIM o socotim și mai surprinzătoare. De ce oare? Aci contează, în primul rînd, factorul psihologic. Cu traducerea sîntem familiarizați din școală, îi cunoaștem resorturile; la șah, deși regulile sînt mai puțin numeroase ca la traducerea dintr-o limbă în alta, ne lipsește, în general, experiența, iar la NIM, ea ne *lipsește* aproape total.

În fond lucrurile stau altfel: *toate* activitățile intelectuale se fac pe bază de algoritmi, adică de reguli bine definite. Uneori aceste reguli sînt cunoscute, alteori nu.

În anii care au premers celui de-al doilea război mondial, în multe țări ale lumii a cunoscut o mare vogă jocul «15»: într-o cutie pătrată se introduceau 15 piese pătrate, avînd fiecare latura de 1 cm. O căsuță rămînea liberă. Pătratele purtau pe ele numerele de la 1 la 15, iar problema consta în aranjarea lor în ordine în cutie, deplasînd piesele numai în spațiul disponibil, fără a le scoate din cutie. Jocul a cunoscut o popularitate uriașă; se spune că fermierii se opreau pe cîmp de la lucru spre a rezolva problema de «15»... Aceasta, pînă în ziua cînd s-a remarcat un fapt surprinzător pentru nespecialiști: jocul admite un algoritm care permite să stabilim, în fiecare situație dată, dacă putem sau nu ajunge la o soluție. Cu aceasta interesul pentru joc a scăzut la zero.

Dar aceasta e o regulă generală. Mașina joacă și cîștigă pentru că i s-a dat algoritmul respectiv. E drept că uneori acesta e atît de complex încît omul nu l-ar putea aplica în timpul dat de regulile jocului.

SINTEZA INTELIGENȚEI

Dar cum stabilește creierul algoritmii cu care operează? Problema prezintă un dublu interes: pe de o parte, astfel vom înțelege mai profund modul de lucru al creierului, pe de altă parte, cunoscînd procedeele respective, adică algoritmii de generare a algoritmilor, îi vom putea transfera calculatoarelor care, beneficiind de marea lor viteză, vor genera ele însele algoritmi cu mult mai repede ca omul.

Pentru aceasta e necesar să surprindem geneza gîndirii. Plecînd de aci, vom putea să ne ridicăm pe treptele superioare ale ei. În acest sens s-au creat roboți specializați, cum ar fi SRI — automatul de la Stanford Research Institute. Este un mic vehicul, prevăzut cu motoare și o cameră de luat

mașini inteligente?

vederi — aceasta din urmă fiind «ochiul» cu care robotul explorează mediul în care se află, spre a se putea deplasa în micul labirint creat de experimentatori. Bineînțeles, camera de luat vederi e conectată cu un calculator electronic — «creierul» acestui robot. «Ochiul» transformă imaginea în semnale electrice pe care «creierul» le interpretează.

În momentul de față SRI se poate orienta deplasîndu-se, la comandă, dintr-un punct al camerei în altul, ocolind obstacolele, alegînd drumul cel mai scurt.

O serie de alte experiențe în curs vizează la ceva mai ambițios: modelarea personalității umane. În funcție de «dispoziția» în care se află robotul, el reacționează în mod diferit — uneori cu teamă, alteori cu veselie sau cu indiferență. Astfel de modele ale personalității umane au fost dezvoltate de exemplu la Institutul de cibernetică din Kiev și la Universitatea Stanford din California.

Bineînțeles că e vorba tot de anumiți algoritmi, care simulează comportarea omului. Ansamblul de programe elaborate în acest scop la Universitatea Stanford se numește ALDOUS, în amintirea romancierului englez Aldous Huxley, care în unele romane ale sale prezintă personaje afectate de anumite tulburări ale personalității.

Adăugînd la lista noastră mașinile care «învață» *din propria lor experiență*, ajungem la concluzia că într-adevăr, grație cibernetici, omenirea a trecut un prag. Prin rațiune, omul a reușit să creeze mașini de un tip special, care nu numai că simulează comportarea ființei umane, dar în același timp îi amplifică memoria și viteza de efectuare a raționamentelor. Iar cu aceste minunate unelte ale gîndirii omul va reuși să creeze alte mașini, din ce în ce mai perfecționate, care vor amplifica tot mai mult înțelegerea și dominarea de către el a mecanismelor naturii.

În cadrul catedrei de radiocomunicații de la Institutul politehnic din București s-au elaborat în ultimii ani o serie de lucrări științifice și teze de doctorat privind problemele de autoadaptare și instruire, problemele generale ale teoriei sistemelor și problema recunoașterii formelor. În această ultimă direcție, studiile efectuate au dus la realizarea unui aparat capabil de a recunoaște cele 24 de litere ale alfabetului latin și cele 10 cifre arabe, scrise sub formă standard, de tipar. În fotografie, realizatorii aparatului: dr. ing. Mariana Beliș, șef de lucrări la Institutul politehnic din București și studenții Șerban Petrescu, Ion Predonescu, Tiberiu Popescu, Adrian Cogan, Dan Ciocan și Virgil Sărăchie.

CALCULATOARE LA LUCRU

La căpătîiul bolnavului de inimă

În unele spitale funcționează în prezent calculatoare speciale programate pentru supravegherea postoperatorie a bolnavilor care au suferit operații pe inimă. Sistemul cuprinde traductori care leagă pe bolnav de calculator. Aceștia transmit informații privitoare la temperatură, tensiunea intra-arterială și intra-cardiacă, deranjul toracic și semnalele electrocardiografice. Calculatorul analizează aceste semnale, le «traduce» și apoi transmite informațiile semnificative la postul de observație de la patul bolnavului. Aceste informații cuprind: ritmul bătăilor inimii, tensiunea sistolică, temperatura corpului, temperatura la nivelul pielii și volumul sîngelui injectat. La comanda medicului, sistemul poate acționa în mod automat o pompă pentru a adăuga sînge în fluxul sanguin al bolnavului.

Un „secund" neobisnuit

Vase de cercetări oceanografice pot fi echipate cu calculatoare care le conduc pe mare în puncte geodezice precise, necesare pentru anumite studii științifice.

Instalația electronică recepționează semnale radiofonice de la un satelit plasat pe orbită și, cu ajutorul calculatorului montat pe vas, măsoară deplasarea Doppler pentru a înregistra momentul exact cînd satelitul este cel mai aproape de vas. Această informație, împreună cu orbita satelitului, în prealabil cunoscută și programată în calculator, îi va permite navigatorului electronic să fixeze poziția vasului respectiv cu o precizie de 1/10 milă! Astfel se poate înregistra adîncimea în mai multe sute de «stațiuni» de pe mare.

Asemenea vase au și misiunea de a preleva probe din fundul oceanului în anumite puncte dinainte stabilite, și din acest motiv precizia localizării, grație calculatorului electronic, este de foarte mare preț.

Sfaturi agricole...

În marile exploatări agricole sistemele automate se pot dovedi extrem de eficiente. În prezent specialiștii au elaborat programe pentru calculatoare electronice care dau «sfaturi» agricole în schimbul unei taxe fixe plătite de beneficiar pentru fiecare hectar de teren.

În calculator se introduc date privitoare la: suprafața terenului agricol, tipuri de sol, fertilitate, genuri de culturi, forțe de muncă, capital, utilaje și alți factori caracteristici. Calculatorul face apoi «recomandări» privitoare la culturile cele mai eficiente, arătînd recolta probabilă și beneficiile realizabile pentru fiecare cultură în parte.

S-au conceput de asemenea calculatoare programate special pentru combaterea buruienilor din grîu.

spectacol pe glob

În această primăvară The Royal Ballet a reluat la Covent Garden «Giselle» într-o interpretare strălucită. O mare parte din spectacole s-au jucat cu casa închisă, fiind rezervate în exclusivitate asociației «Prietenii operei Covent Garden».
În fotografie, o scenă din actul al II-lea cu Merle Parc și Anthony Dowell.

Teatrul Eduard VII prezintă piesa dramaturgului Frank Marcus «Asasinarea lui Lister George», în adaptarea lui Jean Cau. Spectacolul, o comedie destul de facilă, este considerat ca fiind la ora actuală cel mai plăcut divertisment al stagiunii pariziene. Alături de regia alegră și fără prea multe subtilități a lui Jacques Marillier, contribuie la succesul piesei patru artiste de talent: Anne Corrère, Katerina Renn, Evelyne Ker și Colette Lecourt.

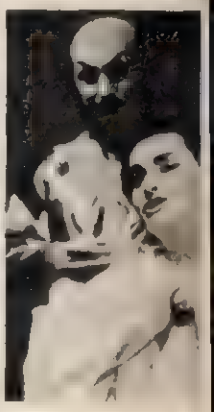

Compozitorul Isan Jun, unul dintre cei 16 intelectuali răpiți din R.F.G în 1966 de poliția secretă sud-coreeană, a scris în timpul detențiunii sale o nouă operă intitulată «Văduva Fluturelui». Noua lucrare, o operă burlescă inspirată după o veche legendă orientală, a fost de curînd reprezentată în premieră pe scena Operei din Nürnberg. Criticii de specialitate consideră această premieră un eveniment muzical-teatral de prim rang.

Ultimul spectacol la Scala din Milano al operei lui Gaetano Donizetti «Maria de Rohan» a avut loc în anul 1851. După ce a fost calificată ca mediocră de un cunoscut cronicar al timpului, lucrarea a fost scoasă de pe afiș. Anul acesta, în cadrul unei vaste acțiuni de revalorificare a marilor compoziții «Maria de Rohan» operă plină de muzicalitate și profunzime a fost reluată pe scena Scalei. Libretul e într-adevăr mediocru dar pentru iubitorii muzicii aceasta nu înseamnă prea mult.

CINCI ANI DE URMĂRIRE PENTRU UN „HOLD-UP" EPOCAL (II)

BANDA REYNOLDS-FINISH

ULTIMUL ACT AL AVENTURII FANTASTICE: „JAFUL SECOLULUI"

Cele aproape 2 000 de zile de palpitantă urmărire polițistă pentru prinderea bandei de gangsteri care a prădat trenul poștal Glasgow-Londra au fost cele mai fierbinți și mai dramatice pe care le-a trăit Scotland Yardul de la începuturile lui pînă astăzi.

Descoperirea și arestarea bandiților care în noaptea de 8 august 1963 au deschis o breșă de peste două milioane și jumătate de lire sterline în trezoreria britanică devenise nu numai o operațiune polițistă de mare anvergură, dar și o chestiune de prestigiu pentru însuși Regatul Unit și pentru vestiții săi criminaliști.

Acum, cînd ultima pagină a voluminosului dosar al jafului-mamut a fost scrisă, faimosul «Muzeu negru» al Scotland Yardului se îmbogățește cu noi și interesante exponate: piesele de arhivă ale loviturii de la Cheddington. Alături de Jack Spintecătorul și de alte celebrități ale jafului și crimei, apare imaginea lui Bruce Reynolds, «creierul» bandei de gangsteri care a zguduit Anglia provocîndu-i vreme de cinci ani insomnie, neliniște și teamă.

Înaintea secvenței finale a aventurii lor unice în istoria criminalisticii, «banditii secolului» au plătit ei înșiși, cu prețul unui chinuitor și prelungit coșmar, saltul fatal în abisul de aur.

de Dic. BABOIAN

Omul cel mai sănătos și echilibrat din lume nu ar fi rezistat emoțiilor în lanț pe care trebuiau să le suporte soții Reynolds în refugiul lor atît de neliniștit și din ce în ce mai nesigur din Croydon. Bruce era acum de nerecunoscut. Avea ochii injectați, fața crispată, nervii încordați la culme. Nebărbierit de cîteva luni și cu pletele lăsate să crească în voie, părea cu cel puțin 20 de ani mai bătrîn. Ceea ce de fapt și urmărea, de cînd Scotland Yardul comunicase presei semnalmentele «creierului».

După vizita nocturnă a celor doi polițiști și dispariția servietei cu bijuterii, rămînerea mai departe în această casă ar fi însemnat o nebunie; din clipă în clipă puteau să apară Butler și copoii lui. Privirile bănuitoare cu care vecinii o înconjurau pe Frances ori de cîte ori aceasta ieșea în oraș după provizii nu erau nici ele de bun augur.

Bruce n-a mai stat pe gînduri. Cum s-a lăsat întunericul și-a umplut buzunarele cu cîteva teancuri de bancnote și a ieșit să-și avertizeze complicii să pregătească mutarea.

ÎN BÎRLOGUL DIN ALBERT MEWS, ÎNAINTE DE TRAVERSARI.

N-au trecut nici două ore de la plecarea lui Bruce, cînd o mașină stopă în fața casei. Frances simți că se pierde. Nu-și închipuise că totul se putea nărui atît de repede. Poate că printre cei care urcă acum scările se află însuși temutul inspector-șef Thomas Butler de la Scotland Yard. Cîteva bătăi în ușă. Frances tresare. Este consemnul, parola știută. Respiră ușurată și se repede la ușă. Doi necunoscuți se strecoară ca niște umbre în casă. Vin din partea șefului care o așteaptă pe Frances. Nu este timp de pierdut, mutarea trebuie să dureze doar 40 de minute. Băieții string totul cu o dexteritate uluitoare. Cîteva minute mai tîrziu, limuzina gonește pe străzile pustii ale Londrei. Pe bancheta din spate o femeie, surescitată de tensiunea nervoasă, ține strîns în brațe un cufăr cu bancnote. Abia a doua zi Frances va realiza imensitatea pericolului prin care a trecut, atunci cînd va afla din ziare că la cinci minute de la plecarea ei din «casa cu ghinion», cum obișnuia s-o numească, poliția a efectuat o descindere «pentru prinderea unuia dintre conducătorii bandei de la Cheddington».

De astă dată, noua ascunzătoare a soților Reynolds este o casă cu arhitectură cam extravagantă, situată central, în Albert Mews. Noaptea mutării va rămîne memorabilă și pentru faptul că, după multă vreme, «creierul» a reușit să ia contact cu cîțiva dintre membrii bandei și să refacă împreună cu ei întregul plan de acțiune compromis sub multe aspecte, datorită în primul rînd faptului că Scotland Yardul a ajuns la ferma din Latherslade înainte ca aceasta să fi fost incendiată, așa cum se stabilise inițial.

Prelungirea peste limită a «timpului de scufundare» a fost fatală pentru cîțiva dintre principalii membri ai bandei, punînd în pericol situația și așa precară a celorlalți. Butler putea să jubileze: nouă arestări în mai puțin de un an însemna o performanță într-o afacere atît de complicată ca aceasta. Dar partida nu era încă jucată. Reynolds își pregătea meticulos revanșa, care nu avea să întîrzie. Deocamdată, în primul plan al preocupărilor lui era grăbirea «ieșirii din Anglia». Concomitent, dădea instrucțiuni pentru asigurarea unei legături permanente cu cei arestați și pregătirea cîtorva evadări.

1

2

3

4

5

De cinci ori Reynolds. De fiecare dată sub altă înfățișare și alt nume:
1) Ca om de afaceri (George Firth)
2) Ca intelectual (S. Lowell)
3) Ca aeronaut
4) Ca scriitor (Clement Keith Miller)
5) Ca agent de asigurări (T. Overton)

Frances Reynolds, travestiul nu alungă frica.

La Albert Mews, bossul bandei este în permanentă legătură cu oamenii săi. Ca un adevărat șef de stat-major primește informări regulate în legătură cu «mersul operațiunilor». Reynolds, inversînd parcă rolurile, îl urmărește asemenea unui aparat de radar pe inspectorul șef Butler. Omul Scotland Yardului, care a aflat între timp că șeful bandei n-a părăsit încă Anglia, pune în joc totul, mizînd pe captura cea mare «cel mult în cîteva săptămîni». O luptă surdă și necruțătoare între doi ași redutabili. Un joc periculos, pe viață și pe moarte.

DOMNUL MISTERIOS CARE PUTEA SĂ FIE... REYNOLDS

Frances își schimbă într-una peruca, ochelarii, rujul, umbrela și mănușile. Reynolds era atît de schimbat, încît nu putea să fie recunoscut nici măcar de prieteni. Totuși nu risca niciodată un drum prin oraș înainte de lăsarea întunericului. Butler intuise acest amănunt foarte important, cu atît mai mult cu cît, în cîteva rînduri, fusese informat, pe diferite căi, că o doamnă semănînd cu soția banditului a fost văzută făcînd cumpărături din magazinele mari, de lux. Într-una din zile, Frances va încerca un șir puternic atunci cînd casiera unui asemenea magazin îi va reține șase bancnote de cîte 5 lire sterline, introducîndu-le într-un tub pneumatic. «Vă rog să așteptați o clipă — i se adresează casiera — avem dispoziție să dăm la verificat toate bancnotele de 5 lire; știți, povestea cu jefuirea trenului poștal...» În clipele acelea Frances ar fi vrut pur și simplu să lase totul și să fugă. Viața ei atîrna de răspunsul de la capătul tubului. Deodată bancnotele făcute sul se reîntorc la casă, însoțite de un bilețel: «valabil».

Cînd ajunge acasă, Frances se repede la sticla de «Courvoisier». Este singurul mijloc de a-și recăpăta echilibrul și așa destul de labil.

Lunile care urmează sînt presărate de alte emoții și mari, și mici.

Romanul polițist ce se desfășoară sub ochii opiniei publice înfierbîntă imaginațiile, dînd loc la întîmplări și incidente care deseori nu fac decît să încurce și mai mult lucrurile și să-i deruteze pe urmăritori.

Un episod semnificativ se petrece într-o noapte la hotel King Richard. La recepție se prezintă un domn distins și elegant, purtînd ochelari de baga și pălărie tare. Cere să i se pună la dispoziție «camera princiară» pentru o întîlnire discretă cu o doamnă din lumea bună. Îi dă și numele: Miss Molly Persson, regina frumuseții din Anglia de mijloc. Vizitatorul nocturn mai are o rugăminte: dorește ca pînă la venirea doamnei în vizon, camera să fie aranjată cu cîteva coșuri mari de flori. În clipa cînd oferă pentru acest serviciu 4 bancnote de cîte 5 lire sterline cei de la recepție fac ochii mari. Secretara își amintește de fotografia din ziar. Găsește că domnul galant seamănă leit cu fugarul Reynolds. Nu stă mult pe gînduri; telefonează la Scotland Yard. Și o dată cu coșurile de flori sosesc cîțiva agenți. Situația este cît se poate de delicată. Într-un hotel cu tradiție, ca acesta, în care încă de pe timpul lui Cromwell și pînă azi nimeni nu a fost arestat, Scotland-Yardul trebuie să captureze pe șeful bandei care a prădat trenul poștal. După o oră de investigații discrete, agenții sînt însă edificați: nu este vorba de Reynolds; nu corespund semnalmentele. Omul nu are nici înălțimea, nici vîrsta, nici trăsăturile lui Reynolds. Recepția cere scuze și «incidentul» este declarat închis.

Spre ziuă, domnul distins părăsește hotelul fiind salutat ca o personalitate de seamă. Abia după cîțiva ani, în timpul procesului de la Aylesbury, Tommy Butler va afla cu stupefacție că în noaptea aceea, la King Richard, agenții săi îl scăpaseră din mîini pe capul nr. 2 al bandei, care în nici un caz nu era Reynolds, ci banditul-coafor Douglas Gordon Goody — mîna dreaptă a lui Bruce.

PREȚUL PIERDERII IDENTITĂȚII

«Nimic nu este mai îngrozitor decît să-ți pierzi identitatea» — obișnuia să spună Bruce, ori de cîte ori încerca să refacă în gînd drumul parcurs de la lovitura din Cheddington pînă la temnița fără grații pe care el însuși a ales-o, ori de ridicarea pașaportului fals care să-i deschidă „porțile lumii". Trista celebritate pe care a cîștigat-o datorită furtului ingenios era pentru Reynolds un obstacol cu totul neprevăzut în calea realizării planului său de acțiune. Figura lui era atît de cunoscută în Anglia încît orice aminare a plecării putea să-l expună arestării. Undeva, aproape, oamenii lui Butler lucrau metodic, cîștigînd teren, pas cu pas. Pentru orice eventualitate, copilul lui Bruce era păzit cu strășnicie ca să nu fie răpit de propriul său tată. Butler pierduse urma lui Frances, dar știa bine că la un moment dat mama va încerca să-l vadă pe Nick. Pînda continuă, obsedantă, măcina deopotrivă nervii, dincoace și dincolo de zidul nevăzut ce despărțea de fugari de urmăritori.

Procesul primilor căzuți în mîinile Scotland Yardului începe la 20 ianuarie 1964. Capul bandei asistă *neputincios*, în fața televizorului, la judecarea și condamnarea propriilor săi complici. Sentințele sînt aspre: Courdey 20 de ani, Boal 24, Wilson 30, Wisbey 31. O zi neagră pentru banda Reynolds. 9 din cei 15 bandiți se află dincolo de gratii. Cine va fi al 10-lea? Bruce se cutremură la gîndul că ar putea să fie prins de Butler tocmai acum cînd se află la un pas de «evadare».

Cîteva sticle de băuturi tari, golite succesiv pînă tîrziu noaptea, îl plonjează în plin coșmar. Frances își aude soțul gemînd ca o fiară rănită: «Pașaportul, pașaportul! Unde e pașaportul blestemat?» 2 000 de lire sterline a plătit anticipat gangsterul pentru acest act fals, care întîrzia să-i parvină. Între timp, la rezidența din Albert Mews sosește un mesaj cu vești bune. Pregătirile pentru zbor sînt pe terminate. A fost angajat un pilot versat în transporturi de contrabandă peste Canalul Mînecii. Au și fost făcute cîteva zboruri de încercare cu un avion particular de două locuri — care îl va transporta pe boss la Ostende, de unde acesta va putea să-și continue călătoria mai departe peste Ocean.

Pilotul cere bani grei: 5 000-6 000 de lire sterline. Mijlocitorii vor primi și ei sume importante. Reynolds nu se tocmește; miza este prea mare; este însăși viața. O seamă de împrejurări, între care și întîrzierea peste măsură a pașaportului, îl condamnă pe Bruce la cîteva luni de așteptare nevrozantă. În acest timp nu face altceva decît să șteargă, cu ajutorul bă-

Reconstituirea atacului asupra trenului poștal Glasgow-Londra.

3 dintre cei 15.

Winterfold House 150 de agenți îl caută pe evadatul Biggs Și se ciocnesc de un membru al familiei Hohenzollern.

ieților aflați în libertate, chiar și cea mai mică urmă în calea temutului Butler.

REVANȘA LUI BRUCE O ILUSTRATĂ DIN MEXICO-CITY

Iunie 1964. După sentințele tribunalului din Aylesbury, scandalul în jurul jafului de la Cheddington s-a mai potolit. Săptămîni în șir ziarele nu mai pomenesc de această afacere. Scotland Yardul observă de asemenea o discreție absolută în legătură cu mersul cercetărilor. Este — se pare — momentul cel mai prielnic pentru expedierea «creierului» la loc sigur, deși riscurile operațiunii continuă să fie dintre cele mai mari.

Pe aeroportul din Gatwick, formalitățile vamale pentru pasagerii unui avion particular sînt de obicei mai simple. Cu atît mai mult cu cît de astă dată, unicul pasager al aparatului gata de decolare este scriitorul Keith Clement Miller, un gentlemen cu aer distrat, care pleacă într-o călătorie de studii în cîteva țări europene.

La Ostende, Mr. Miller este întîmpinat de un vechi prieten sosit aici special de la Londra. Scriitorul se instalează într-un Jaguar confortabil care îl așteaptă în fața aeroportului. La Bruxelles îi este rezervată din timp o cameră la un hotel central. Totul decurge conform planului; nici un incident.

Unul dintre pasagerii «Boeing»-ului care pleacă a doua zi în cursă regulată spre Montréal nu este altul decît același respectabil Mr. Miller alias Reynolds. Cînd la Londra omul de legătură comunică sosirea primei telegrame de la Mexico-City, Frances izbucnește într-un plîns nervos, cu hohote. Înseamnă că a reușit, înseamnă că greul a trecut. Totuși... Va putea oare să plece și ea împreună cu micul Nick, în aceleași condiții ca Bruce? E drept, poate conta pe ajutoare de nădejde din rețeaua bandei. Au și bani destui ca să reziste încă mult timp. Bruce i-a lăsat 10 000 de lire sterline și, la nevoie, poate recurge la stocul intangibil îngropat într-un garaj londonez.

La plecare, avea asupra sa 30 000 de lire sterline. Un om de încredere fusese însărcinat să efectueze ulterior transferuri perlate de sume nu prea mari la cîteva bănci elvețiene, prin intermediul cărora Miller urma să primească regulat banii de care avea nevoie în Mexic. Nici în planul inițial și nici în cel reconsiderat după prelungirea neașteptată a agitației în jurul «furtului secolului» nu se prevăzuse scoaterea din Anglia a întregii prăzi. Banditu speran să poată valorifica «pe loc» și din plin capitalul uriaș pe care au pus mîna, chiar dacă pentru aceasta trebuiau să aștepte cîțiva ani.

Angajat cu toate forțele în cursa pentru capturarea jefuitorilor trenului poștal, Scotland Yardul avea în primul rînd misiunea de a zădărnici cu orice preț fuga din țară a celor peste două milioane și jumătate lire sterline. Timp de cinci ani, în cercurile oficiale britanice și în birourile poliției secrete au existat mari îndoieli în privința intențiilor bandei de gangsteri. Nimeni nu era în măsură să afle vreun indiciu, măcar despre unde se află ascuns depozitul sau depozitele de bancnote furate. Cele nouă capturi senzaționale efectuate spectaculos de Butler i-au conferit acestuia un adaos substanțial de popularitate, dar nici o cheie pentru dezlegarea misterului banilor.

O carte poștală ilustrată din Mexico-City, primită de Frances, era nu numai simbolul reușitei promise de Reynolds urmăritorului său, dar și semnalul mult așteptat pentru pregătirea celei de-a doua traversări a Oceanului.

DOAMNA REYNOLDS ÎN VIZITĂ LA... SCOTLAND YARD

De necrezut, dar adevărat. Episodul ar putea face parte dintr-un roman polițist de cea mai bună calitate. În orice caz el se înscrie ca una din paginile senzaționale ale «furtului secolului». Acum, cînd Bruce era departe, Frances își putea permite luxul unei întîlniri directe cu detectivul care jurase să nu iasă la pensie pînă nu va captura banda Reynolds. Juriștii lui Bruce au asigurat-o că Butler nu va avea nici un interes s-o aresteze. Dimpotrivă, ei va căuta să o țină sub observație tot timpul pentru a descoperi ascunzătoarea soțului ei. Și astfel doamna Reynolds a cerut o audiență la inspectorul șef. Întîlnirea stranie a avut loc chiar în sediul Scotland Yardului, iar Butler s-a comportat ca un amfitrion deosebit de amabil, ca și cum femeia care se prezentase de bunăvoie nu ar fi fost soția «banditului nr. 1», urmărită și ea de poliția engleză.

Era vorba în primul rînd de soarta lui Nick. Și-apoi, ea — biata femeie — nu avea de unde să știe încotro a plecat, unde a dispărut soțul ei. Butler nu schițează nici măcar un zîmbet în fața mărturiilor arborate cu ostentație de Frances. Dimpotrivă, bătrînul vulpoi al Scotland Yardului îi acceptă jocul. Un joc de-a șoarecele și pisica. Doamna Reynolds ar dori să-și vadă copilul și, dacă i se permite, să plece împreună cu acesta într-o călătorie de odihnă la Cannes sau într-o altă stațiune din sudul Europei. Ciudat, Mr. Butler nu are nimic împotrivă. O ajută chiar pe mama îngrijorată să telefoneze pe loc pentru a afla vești în legătură cu Nick și să stabilească data plecării la Cannes.

Frances nu știe ce să creadă, cum să se comporte. Deși nu sesizează exact intențiile interlocutorului său suspect de binevoitor, își dă seama totuși că, de fapt, Butler îi întinde o cursă. E rîndul ei să accepte jocul adversarului. Ceea ce urmează, călătoria spre sud pare de asemeni un episod palpitant dintr-un film polițist. Frances și Nick sînt urmăriți — după cum era de presupus — de agenții Scotland Yardului. Aceștia la rîndul lor sînt însă filați de o escortă nevăzută, formată din oamenii de încredere ai capului bandei.

Butler nu va reuși să împiedice reîntîlnirea soților Reynolds în Mexic. Va pierde încă o dată și încă o dată, pentru a cîștiga însă ultima bătălie. Pînă atunci un lucru este evident pentru Scotland Yard: Reynolds și cîțiva dintre principalii membri ai bandei de gangsteri trebuie să fie căutați dincolo de hotarele Angliei. Materialul corespunzător — dosare cu indicii, fotografii, semnalmente, adrese, caracterizări, biografii, caziere — sînt puse la dispoziția Interpolului și cîtorva poliții naționale.

Înainte de a se despărți de doamna Reynolds, inspectorul Butler o prevenise cu un zîmbet ironic abia reținut: «Să știți că în șase luni soțul dv. va fi în mîinile noastre». I-au trebuit patru ani pentru captura supremă.

UNDE SE SFÎRȘEȘTE PARADISUL ȘI ÎNCEPE INFERNUL

În noaptea de Anul nou a acestui an, doi ziariști ascultau și înregistrau într-unul din apartamentele hotelului Carlton din Londra destăinuirile soției lui Reynolds. Unul dintre ei era același Peter Wichman, care a reușit să acumuleze într-un timp un amplu material documentar despre marele «hold-up» din Cheddington.

Datele, faptele și fotografiile pe care le prezintă acum ziaristul german poartă pecetea vizibilă a autenticității. Informațiile comunicate de însăși autorii furtului, ca și confesiunea femeii care vreme de peste cinci ani a fost în centrul acțiunii, au valoare de document și dezvăluie — se poate spune — o parte a adevărului despre afacerea atacului trenului poștal Glasgow-Londra.

Frances povestește cu lux de amănunte cum au trăit soții fugari sub soarele Mexicului, cum și-au petrecut cei mai neliniștiți ani ai vieții lor sub semnul unui huzur ca-n basme, asigurat de bancnotele furate dar dominat permanent de teamă.

Aveau tot ce le trebuie. Un apartament luxos într-un cartier aristocratic, un «Thunderbird» de comandă, bani și relații în înalta societate. Scriitorul Clement Keith Miller era solicitat peste tot ca o personalitate onorabilă și ca un om agreabil în societate. Invitații, reuniuni, diverse party-uri pentru cei aleși. Pînă și ambasada Marii Britanii din Mexic se considera onorată să aibă printre invitați pe Mr. Miller. Situația a căpătat o turnură de-a dreptul grotescă în ziua cînd «banditul nr. 1» al Angliei a primit invitația de a lua parte la recepția oferită de ambasadorul britanic cu prilejul vizitei în Mexic a prințului Philip al Angliei, soțul reginei Elisabeta: «Ambasadorul Regatului Unit al Marii Britanii... invită pe Mr. Miller la recepția...»

Prudent, Bruce a renunțat la această plăcere; n-a participat la recepție. În schimb, împreună cu Frances, a ieșit în stradă, s-a amestecat în mulțime, pentru a asista la trecerea cortegiului princiar.

«Trăiam ca într-un paradis — povestește Frances — dar nimic nu ne oferea liniștea deplină. Permanent eram stăpîniți de gîndul că sîntem urmăriți de oamenii lui Butler. Vînătoarea nu încetase de bună seamă și ne puteam aștepta oricînd la o lovitură pusă la cale, de la distanță, de Scotland Yard. Știam foarte bine că trezoreria Angliei nu va renunța niciodată la ideea recuperării sumei furate, care era așa de mare încît nu putea fi cheltuită nici într-o viață de om.»

Miami-Beach, Acapulco, Copacabana, Las Vegas, marile hoteluri, baruri, cazinouri, insulele de paradis, plajele de aur, tot acest «dolce vita» desfrînat nu era, pentru gangsterul travestit într-un scriitor... cu parale, decît o pauză între două fărădelegi, un mijloc de a omorî vremea pînă la stingerea urmăririi. Ideea că într-o zi se va putea reîntoarce în Anglia pentru a exploata comoara ascunsă îi stimula pofta de noi aventuri.

«Mexicul nu era totuși o salvare pentru noi» - mărturisește soția banditului. Cu atît mai mult cu cît, potrivit legilor acestei țări, obținerea cetățeniei înseamnă cinci ani de așteptare și o serie de condiții foarte greu de îndeplinit. Iar viața «la nivel înalt» costa enorm, chiar și pentru un Reynolds. Cele 30 000 de lire sterline cu

BANDA REYNOLDS - FINISH

Cîteva clipe înainte de evadarea lui Biggs. Autocamionul roşu lîngă zidul închisorii Wandsworth.

Epilog în cătuşe: Reynolds în drum spre închisoare.

Inspectorul Butler şi-a făcut datoria; poate să iasă la pensie.

care traversase Mr. Miller oceanul s-au topit văzînd cu ochii. Au început să apară primele griji băneşti, care veneau să se adauge la cele destul de apăsătoare legate de teama de urmăritori. Poate că totul s-ar fi sfîrşit aici, dacă între timp n-ar fi picat, ca din cer, sumele expediate de «băieţi de acasă» prin intermediul băncilor elveţiene.

În toamna lui 1965 aterizează la Mexico-City unul din complicii principali ai lui Reynolds, gangsterul Ronald Edwards zis Buster, împreună cu soţia şi fiica. Fost boxer şi, de circumstanţă, peruchier, el avea la activul său multe «hold-up»-uri dar nici o condamnare. În lumea interlopă era cunoscut ca un «artist» în meseria de gangster. Întîlnirea celor doi «mari» este stropită din belşug cu şampanie la hotelul Hilton, unde trăsese familia noului sosit. Curînd îşi face apariţia şi evadatul Charlie Wilson. Toţi sînt travestiţi, toţi poartă nume false. Nimeni nu bănuie că la Mexico-City s-a format un mic club al unor gangsteri periculoşi. Urmează beţii crunte, nopţi în şir pierdute la mesele de joc, petreceri şi călătorii costisitoare. Bandiţii şi familiile lor au senzaţia că lumea le aparţine. Nu mai ştiu cum să-şi cheltuiască banii, cum să-şi învingă plictisul şi frica de ziua de mîine

EVADAREA LUI BIGGS...

Se aflau cu toţii la Acapulco cînd le-a parvenit comunicarea telefonică: «Tîmplarul a plecat din atelier». Formidabil, Biggs nu s-a dezminţit. După două zile, presa publica reportaje în legătură cu senzaţionala evadare din închisoarea Wandsworth din Londra. Era o surpriză chiar şi pentru atotştiutorul «creier». Cum a fost posibilă fuga? Cine l-a ajutat oare?

Ulterior lucrurile s-au limpezit: organizatorul evadării a fost Paul Seabourne, unul dintre foştii deţinuţi ai închisorii, care fusese eliberat de curînd. Înainte de a părăsi celula pe care o împărţise cu Biggs, îi promisese acestuia că îl va scoate «dincolo de zid». Biggs era gata să plătească oricît pentru o asemenea treabă. Nu a trebuit să aştepte mult. Paul s-a ţinut de cuvînt. I a făcut rost de un paşaport fals, plătind cîteva sute de lire, a achiziţionat un autocamion hodorogit pe o nimica toată şi a început pregătirea evadării. Maşina a fost vopsită în roşu şi transformată într-un fel de furgon înalt. În ziua stabilită, Seabourne şi complicii săi au condus camionul care purta inscripţia «Transport special» pînă aproape de zidul înalt de 7 metri al închisorii. O scară de pompieri instalată sub prelată s-a înălţat brusc, iar sentinelele au fost somate să arunce armele. Era ora de «plimbare» în curte. O scară de funie azvîrlită de sus a fost de ajuns pentru ca Biggs şi încă vreo doi-trei deţinuţi să poată lua loc peste cîteva secunde în furgonul special. Cînd au răsunat clopotele de alarmă, Biggs era departe.

În aceeaşi seară poliţia a reuşit să pună mîna pe Seabourne. Biggs n-a avut nici măcar posibilitatea de a-l recompensa. Poate o va face, dacă va mai fi pînă atunci în libertate, după ieşirea lui Paul, care a fost condamnat pentru această ispravă la aproape cinci ani de temniţă.

Butler este furios. I-a scăpat din mîini unul din cei 15. Poliţia londoneză organizează una dintre cele mai mari razii în cartierele lumii interlope. În acelaşi timp, brigăzile speciale ale Scotland Yardului operează intens în zonele în care evadatul ar fi putut să fie ascuns. 150 de agenţi, un detaşament de marină şi cîteva elicoptere au ca obiectiv o casă nelocuită, un adevărat castel: Winterfold House, în comitatul Surrey din sudul Angliei. Printre directorii firmei căreia îi aparţine clădirea se află şi un membru al familiei Hohenzollern. Cercetările se extind — fără succes — la domiciliul aceluiaşi vlăstar regal la Upton House. Ceea ce provoacă un adevărat scandal public. Undeva în casa unui vechi amic al lui Reynolds, evadatul aşteaptă să se potolească zarva ca să poată trece dincolo, în colonia bandiţilor refugiaţi în Mexic.

...ŞI CAPITULAREA LUI BUSTER

Trei ani au trecut de la lovitura din Cheddington. Un an de cînd familia Edwards fusese întîmpinată cu flori pe aeroportul din Mexico-City. Zilele şi săptămînile se scurgeau încet, apăsător. Nici alcoolul şi nici drogurile nu reuşeau să alunge teama, starea de continuă încordare care îi stăpînea pe proaspeţii «migrados» nerecunoscuţi în Mexic. Semnele depresiunii se înmulţesc pe măsură ce scad perspectivele reuşitei. Umbra lui Butler îi urmăreşte pe bandiţi. Dar ceea ce îi îngrozeşte pur şi simplu este perspectiva imediată de a rămîne... săraci. Banii din Elveţia vin tot mai rar, iar geamantanele cu bancnote se dezumflau de-a binelea. Cît vor mai putea trăi cu banii care le-au mai rămas? Cît vor mai trebui să înfrunte cumplita aşteptare? Încep primele certuri de familie, primele ciocniri între complici. Veştile din ţară sînt proaste. Butler cîştigă.

Ronald Edwards, grăsunul jovial de altă dată, este acum de nerecunoscut. Nervii nu-l mai ţin, iar banii sînt pe terminate. Presimte că în curînd totul se va sfîrşi. Soţia sa, June, nu-l cruţă, fiind ea însăşi cuprinsă de disperare.

Buster îi comunică într-o zi lui Bruce hotărîrea lor de a se reîntoarce în Anglia. Şeful izbucneşte în rîs crezînd că Buster glumeşte. Atunci însă cînd acesta îşi vinde «Mercedesul» şi cumpără biletele de avion pentru Londra, «creierul» îşi dă seama că omul său cel mai apropiat a ajuns la capătul puterilor sale.

Se despart la 19 septembrie 1966, pe acelaşi aeroport din Mexico-City. Peste cîteva zile, Reynolds află din ziare că Edwards a fost arestat. De îndată ce a ajuns la Londra, Ronald Edwards a chemat Scotland Yardul la telefon şi a comunicat laconic:

— Sînt Buster, din bandă. Mă puteţi găsi la adresa...

. . . . . .

Între timp, Charlie Wilson îl părăsise şi el pe Reynolds. Îşi mutase adăpostul în Canada, unde trăia sub numele de Ronald Alloway. Soţia şi fiica erau alături de el şi se bucurau toţi de statutul destul de avantajos al emigranţilor englezi. Numai că Scotland Yardul îşi întinsese şi aici tentaculele. În colaborare cu Interpolul şi cu poliţia canadiană, Butler izbuteşte să-l aresteze din nou pe Wilson chiar în ferma de la Rigaud, unde acesta îşi avea ascunzătoarea. Încă un episod dramatic şi de prost augur pentru restul gangsterilor aflaţi încă în libertate.

ÎNTOARCEREA BANDITULUI RISIPITOR — POVESTE FĂRĂ HAPPY-END

La mii de kilometri distanţă de sediul Scotland Yardului, camuflat sub mantia respectabilităţii conferite de un paşaport fals, «creierul» simţea pericolul în imediata lui apropiere. Nu mai încape îndoială: într-o zi copoii lui Butler îl vor descoperi şi aici. Arestarea lui Charlie în Canada era pentru soţii Reynolds primul semnal de alarmă, de cînd se refugiaseră în Mexic. Trebuia luată o hotărîre pînă nu va fi prea tîrziu. Căci, în urma urmei, cine putea garanta că Buster n-a «ciripit» la interogatoriu? Dacă i-a divulgat lui Butler unde se află ascuns «creierul»? Dar dacă Wilson a încercat să-şi cumpere o sentinţă mai blîndă, vînzîndu-şi şeful? Iată atîtea întrebări care îi chinuiau pe soţii Reynolds, care într-o timp începuseră să trăiască din datorii, în aşteptarea banilor din Elveţia care întîrziau să sosească. Mr. Miller mai putea să reziste un timp ca om de suprafaţă, cunoscut ca mare bogătaş. Dar pînă cînd?

Nervii lui Bruce erau mai rezistenţi decît cei ai lui Buster. Nici nu-i trecea prin gînd să se predea. Cîteva luni nu a făcut altceva decît să se gîndească la un plan pentru ieşirea din impas. Cerea într-una informaţii exacte de la băieţii din ţară. Voia să ştie în ce stadiu se află investigaţiile lui Butler, în ce direcţie se îndreaptă săgeata cercetărilor Scotland Yardului. Răspunsurile sînt acelea pe care le aştepta: centrul de greutate al operaţiunilor de urmărire s-a mutat în afara Angliei, mai ales după prinderea lui Edwards şi Wilson.

«Creierul» analizează, calculează, decide. «Plecăm în Anglia. Acum este momentul cel mai prielnic. Tocmai atunci cînd Butler se aşteaptă mai puţin, noi vom putea acţiona chiar sub nasul lui. Trebuie să ajungem neîntîrziat la depozitele de bancnote. Dacă n-o facem acum, n-o vom putea face niciodată». Frances este, firesc, de acord. Ca întotdeauna, are o încredere oarbă în dibăcia şi ingeniozitatea soţului ei, pe care, nu degeaba, toată Anglia îl recunoaşte drept «banditul nr. 1». Bruce era miop, a purtat ochelari încă de cînd era copil, dar Frances avusese nu o dată prilejul să constate că bărbatul său «ştie să vadă departe». Şi de astă dată, planul lui Reynolds părea ingenios, de perspectivă. Adversarul său, vestitul «hăitaş» Butler, nu era mai puţin dotat cu intuiţie, inteligenţă şi cu mare doză de viclenie. Dovada faptul că, urmărindu-şi vînatul, el i-a mirosit urma încă din clipa cînd Bruce s-a reîntors în Anglia. Observînd o maximă discreţie şi lansînd prin presă cîteva «informaţii tari» despre cercetări în Canada şi Australia, detectivul a încercat iniţial să-i liniştească pe soţii Reynolds, ştiind ca oricum prada nu mai putea să-i scape. Scotland Yardul nu cunoştea încă noua adresă a «creierului». Dar laţul se strîngea în jurul celor doi fugari. Totul era o chestiune de timp. După cinci ani şi trei luni, nu mai contau cîteva zile sau cîteva săptămîni.

După ce s-au instalat comod într-un apartament elegant şi destul de izolat din mica localitate Torquay (Comitatul Devon) de pe litoral, Bruce şi Frances au început să-şi refacă legăturile directe cu prieteni, cunoscuţi, dar în primul rînd cu complicii şefului bandei

Totul s-a desfăşurat fără greş, conform planului elaborat în Mexic de Bruce. Pînă în ziua de 5 noiembrie 1968, în dimineaţa cînd patru Jaquar-uri au frînat în faţa casei doamnei Raymonds şi 12 agenţi din brigada volantă a Scotland Yardului s-au năpustit în camera în care *dormeau doamna şi domnul Miller.*

Pentru prima oară, după cinci ani de înfruntare invizibilă, cei doi adversari se aflau faţă în faţă. Butler n-a trebuit să rostească somaţia clasică: «Mîinile sus!» şi nici să ameninţe cu arma. Omul în pijama îl privea năucit, cu privirea pierdută, dezabuzată: părea un biet borfaş care a fost prins asupra faptului şi aşteptă resemnat să i se pună cătuşele. Pe Reynolds îl aşteptă însă celula blindată din care *ştia bine* că nu va mai ieşi, poate, pînă la sfîrşitul vieţii. Mai avea însă o şansă pe care în clipa aceea nu o bănuia încă: putea să încerce un ultim joc, chiar şi dincolo de gratii.

Poate să obţină o sentinţă mai uşoară promiţînd să divulge cîteva ascunzători, de unde trezoreria putea să-şi recupereze o parte din cei 120 de saci cu bancnote furate.

Fostul anticar londonez *convertit* la gangsterism, fostul ofiţer eliminat din armată pentru grave abateri, Bruce Reynolds, a pierdut, la limită, în faţa experimentatului său urmăritor Thomas Butler. Scotland Yardul s-a dovedit mai puternic decît banda Reynolds, într-o afacere de proporţii unice, în care totuşi nici pînă la ora aceasta nu se cunosc toate dedesubturile.

Documentele valoroase acumulate de Peter Wichman, care *ne-au înlesnit atîtea dezvăluiri* revelatoare, vor fi poate completate într-o zi de publicarea unor file de arhivă provenind direct de la sursă: Scotland Yard.

■

Cinci minute a durat la tribunalul din Aylesbury primul interogatoriu de identificare a gangsterului Reynolds. Mandatul de arestare a fost confirmat. Sentinţa: 25 de ani, condiţionată de recuperarea, măcar în parte, a sumei furate. Pentru că, la ora arestării lui Bruce, din cele peste două milioane şi jumătate de lire sterline nu fuseseră recuperate decît vreo 400 000 «Jaful secolului» continuă să rămînă deci nu numai o culme a gangsterismului dar şi un mister încă nedezlegat cu totul.

Banditul nr. 1 a fost capturat — jubilează legiţim Scotland Yardul. Dar dacă totuşi Reynolds *nu a fost* acela?

stop-cadru

de Romulus RUSAN

M. ȘI HAZUL DE NECAZ

Una din cele mai geniale expresii pe care le-a născocit vreodată mintea românului este «a face haz de necaz». Mai mult decît o expresie, este o stare de spirit. Prietenul meu M., care de mult cunoaște aceste lucruri, le teoretizează spunîndu-mi că numai însușirea lor este în măsură, de fapt, să-ți dea adevăratul certificat de maturitate. Un om sensibil, care le pune pe toate la inimă, riscă să pară întreaga viață un puști, batjocorit de toți, neluat în seamă de nimeni. Un om nervos, explodînd la vederea fiecărei nedreptăți, urlînd la atingerea fiecărui birocrat, nu e nici el matur, pentru că, în loc să dreagă prin asta ceva, face să se simtă și mai puternic tiranul, și mai îndreptățit imbecilul.

Sînt oameni, îmi spune M., care se nasc bătrîni, după cum sînt oameni sortiți o viață întreagă să rămînă tot atît de tineri cum s-au născut. Aceștia din urmă păstrează tinerețea pe care nu mai contenesc s-o laude gurile caritabile și, bineînțeles, literatura corespunzătoare. Tinerețe de care eternii maturi se folosesc pentru a părea mereu Ei cei mai deștepți, pentru a-și adjudeca în fiecare ocazie prioritatea. În felul acesta tinerețea sufletească rămîne un pietroi moral care ție îți răpește un grad de libertate iar celuilalt îi servește drept proiectil.

Unii părinți — continuă demonstrația persuasivă a prietenului meu — nu fac, tot timpul, decît să-și educe copiii în spiritul ghearei. Ei le îmbibă țesuturile fragede cu povețe preparate după rețeta unghiilor și a copitelor, socotind — nu fără rațiune — că aceste ustensile cornoase, pe care încrengăturile subumane le folosesc de atîta vreme și cu atîta eficiență, ar putea face puțină armonie și în obștea omenească. A nu da gheare copiilor înseamnă, după ei, a-ți lăsa copiii neterminați.

— Împărtășești această concepție? Sper că nu. Atunci de ce nu-mi dai mie dreptate? — conchide M. Eu nu propovăduiesc raptul animalic, ci hazul profund omenesc. Leacul meu este pur defensiv și nu vizează decît conservarea mea, nu și distrugerea celuilalt (posibilitate de altfel utopică). Este scutul pe care mi l-au lăsat moștenire strămoșii după ce vor fi dat și ei cu capul de pragurile de sus. Cînd voi avea copii, îl-l voi transmite și lor.

— Dacă nu este o altă soluție, voi fi nevoit să reflectez la vorbele tale.

literare

de Valeriu CRISTEA

ION OMESCU:

DRAMELE PUTERII

Cele trei piese ale lui Ion Omescu, reunite într-un recent volum de *Teatru (Veac de iarnă; Vlad Anonimul; Săgetătorul)* nu sînt propriu-zis istorice, chiar dacă aduc pe scenă și unele personaje care au existat în realitate, ci numai niște *pretexte*, după cum zice însuși autorul, pentru o meditație asupra istoriei. Eroul preferat al lui Ion Omescu este un antierou, dar nu în sensul pe care teatrul modern îl dă acestui cuvînt. Scena nu mai e aici un postament masiv pe care se depun statuar marile figuri războinice ale împotrivirii armate, ci un confesional unde domnii obscuri, *anonimii*, se explică, explică înțelesul profund al actelor lor. Prin compromisuri inevitabile, necesare în acel moment istoric, ei au încercat să scoată țara «din iarnă», să păstreze vie întreagă «rădăcina»: «Nu sînt Domn — spune voievodul din piesa *Veac de iarnă*, cea mai bună din acest triptic dramatic. Mircea și Mihai au fost. Eu niciodată n-am ajuns să fiu. Sînt numai vierul care acoperă via. O scoate din iarnă; o ferește de frig. Asta sînt (umil). Atît. Cîtă vreme mai dăinuie înghețul? Un an, o sută, sau mai mulți? Nimeni nu știe. Dar noi să veghem rădăcina. Ca-n ziua cînd viforul va istovi, neamul acesta bîntuit să-și împlinească rodul. Alte mîini decît ale noastre îl vor culege și alte guri îl vor gusta dulceața. Noi... sîntem vierii care-ngroapă via. O trecem prin iarnă. Îi săpăm rădăcina». În piesele lui Ion Omescu domnitorii își joacă «dramele puterii» lor. Și ei ar vrea să ridice barda și poate că n-ar lupta mai rău decît vitejii lor strămoși. Dar «vremea cere vicleniei». Un personaj sintetizează gîndurile tuturor: «Fii șarpe ca să poți fi leu». Ei sînt eroii tactului, ai inteligenței politice, ai diplomației abile. Ca și Richard al III-lea, dar în alt sens, fiecare dintre ei ar putea striga: Machiavel e ucenicul meu! Dramaturgia lui Ion Omescu reprezintă o încercare de reabilitare a eroismului nespectaculos, subteran, anonim, dar nu mai puțin rodnic.

Ambiția lui Ion Omescu e de a face teatru shakespearean. Transformarea bruscă și completă, ca o tămăduire miraculoasă, a lui Petru Cercel dintr-un simplu aventurier într-o conștiință înaltă seamănă cu aceea a lui Henri V, iar Pugiella («Puțina viață ce-mi rămîne vreau s-o păstrez pentru plăceri»), cu Falstaff. Pasiuni cumplite, rîuri de sînge, un anumit mod de a întoarce replica (*«Cercel:* Cînd voi ajunge rege, am să te numesc nebunul curții, Pugiella; *Pugiella:* Iar eu îți făgăduiesc, dacă ajung nebun, să te numesc rege.»), toate acestea mărturisesc centrarea pieselor pe direcția unui anumit model. Dacă însă caroseria dramei e shakespeareană, motorul ei, cu ardere internă, am spune, e dostoievskian. Catalizatorii pieselor, protagoniștii principali: Ana (din *Veac de iarnă*), Cercel (din *Vlad Anonimul*), Hîncu (din *Săgetătorul*) sînt cu toții niște dublați, buni și răi, mărețí și josnici. Pistoanele sufletului pun aici în mișcare mașinăria dramaturgică. Resortul pieselor e psihologic.

Ion Omescu ne surprinde de două ori: mai întîi prin calitățile sale, apoi prin defecte. Primele: puterea de replică, importantă la un dramaturg, caracterul poetic al expresiei, verva satirică, îl ridică la o înălțime uneori entuziasmantă, deasupra mediei comune. Defectele îl prăbușesc dedesubt. Ion Omescu reprezintă un caz ciudat, derutant prin distanța neobișnuit de mare dintre însușiri și defecte. De la un anumit nivel de înzestrare greșelile elementare nu mai sînt posibile. Ion Omescu le comite totuși. De-a lungul lecturii el năpîrlește de cîteva ori, își leapădă pieile strălucitoare, devine de nerecunoscut. Solemnitatea fadă, teatralismul teatrului său, nepriceperea de a lega firul acțiunii în noduri conflictuale strînse, dar mai ales clișeele în care autorul cade adeseori ne pun pînă la urmă pe gînduri. Scriitorul consumă mult spirit pentru a ajunge parcă dinadins la platitudini. Ion Omescu produce la început o impresie puternică, apoi urmează decepțiile. Iar cînd Domnul din *Veac de iarnă* notifică fiului său că și «sub zdrențe» pot să bată inimi nobile, cititorul abdică.

Un uzurpator care îi este în toate privințele inferior amenință dinăuntru poziția unui scriitor dotat. Ion Omescu trebuie să-și întărească garda...

strada

de Pop SIMION

DOUĂZECI

Am pus receptorul în furcă și am înțeles că *cineva* sau *ceva* mă cheamă la izvoarele vocației mele, clipă în care am și plonjat în vîrsta-rege, cum îmi numesc adolescența, tinerețea dinții. Ce se întîmplase? O voce ostenită, străină timpanelor mele, mă invita confuz la Satu Mare să mă întîlnesc cu imaginea mea de acum douăzeci de ani; veți ghici că-i vorba de ospățul de aducere aminte prin care foștii absolvenți de liceu obișnuiesc să omagieze (sau să deplîngă), din zece în zece ani, timpul care trece. «Ce-ai făcut în cei douăzeci de ani?!», m-au mușcat imediat două fiare ridicate direct dinlăuntrul meu; una lătra bălos și patetic, alta mîrîia glacial. «În cei douăzeci de ani am gîndit și am scris», le răspund repede, bivalent, cu senzații amestecate, adică sînt în același timp și cuptor aprins și mort de emoție. Ce vor spune cele două fiare care se uită la mine cu ochi imobili, de undeva din afund, de la izvoarele vocației mele, în care privesc ca într-o fîntînă? Amintirile vorbesc neîntrebate și iată-mă acolo unde abia la finele lui mai trebuia să ajung.

Fiarele vocației fuseseră întărîtate la Satu Mare, în univers liceal; ceea ce se cheamă debut s-a produs, bizar, nu în spațiul vreunei reviste, la un cenaclu sau sub aripă de maestru. Primul act literar (dacă poate interesa un asemenea lucru) s-a produs la o teză de geografie, într-a cincea, scrîind despre eschimoși; m-am împlantat cu atîta foame și necunoscută pînă atunci aviditate în mediul acelor oameni adăpostiți în bîrloguri și în igiu-uri, încît mă declinasem ca elev, boleam într-un nord, mă confesam pe zeci de pagini cu fantezie ardentă și voluptăți mari. Sunase de ieșire, de intrare apoi, iar profesoara mea de atunci, o domnișoară blondșatenă (pe care o iubeam în secret), avu simțul umorului, mă asistă cu dalbă îngăduință, trecîndu-mi cu vederea smuceala, lăsîndu-mă să păcătuiesc literar. Fiarele au prins poftă de verb, au început să mustăcească, să se lingă pe bot. Cărți nescrise începură a roi și un licean (tăcut dar apt de aventură și blestemății) își făcu lumea lui, în care se închise, deveni inexpugnabil. Cui să-i mulțumesc sau pe cine să blestem? Nu-mi dau bine seama. Îl găsesc în forul meu interior pe Gabriel Georgescu, profesorul meu de românește, distins cărturar clasicist, fin literat și reputat tălmăcitor de valori străine; îl găsesc nu pentru că m-a îndrumat, el n-a făcut așa ceva, îl găsesc grație discreției sale superioare de a nu ne îndruma, de a ne urmări din umbră pendulările între certitudine și incertitudine, vorbind cu o elocință sobră și spirit selectiv, foarte personal, aproape dur, despre valori și nonvalori. Deci, sugera domnia-sa, cine are urechi de auzit, să audă. Profesorul Teleagă, cel de latinește, ne-a exasperat cu scandările, dar ne-a silit să înțelegem rigorile marilor latini, să pricepem că arta înseamnă structură. Profesorul Paziuc, rutean mucalit, plin de imaginație, ne învăța ecuații și algebră superioară; fluxul cifrelor nu ocupa însă mai mult de o treime din spațiul orei de matematică, pentru că profesorul se ținea de splendide șotii, improviza narațiuni polițiste, cu aventură și răsturnări formidabile, împănînd întîmplările în chip șiret cu pilde utile educației noastre. De la acel fermecător bătrîn am învățat noi, să zicem așa, o matematică a vieții, a comportamentului social, o matematică a sentimentelor, a psihologiilor, a profesiunilor; ne-a silit să rezolvăm (socialmente vorbind) ecuații cu foarte multe necunoscute. De la Chirilă, profesor al culturii fizice, am de luat nu atît sănătate, robustețe și forță în mușchi, cît sănătate de spirit, neostoită aspirație spre echilibru (inelele, trapezul, bara erau insignifiante exerciții spartane, niște porți pentru cele dintîi).

Cine nu-i tulburat avînd rara șansă a se întîlni cu vîrstele sale anterioare? Via curiozitate cu care mă duc la Satu Mare nu se referă la persoane sau «apariții» după mari sincope de timp (cu puțină fantezie acestea pot fi intuite), nu se referă la masca mea sau a colegilor mei, oameni aflați în crucea vieții, unii bolnavi de ulcer, alții de sobrietate și țstaif, unii încă proaspeți, cu spirit viu, hrăniți de o inexplicabilă combustie tînără, alții acriți, răi, îngenuncheați sau dormitînd în biologia lor, loviți de o iremediabilă cretinizare; nu, nu mă interesează peisajul acesta diversificat, splendid și monstruos în același timp, nu mă interesează această culoare locală guralivă și plină de ostentație. Ce mă interesează atunci? Să-mi regăsesc adolescența tatuată de război și mizerie multă, adolescența lovită de timp și aruncată în stradă, rămasă ireparabil în nordul cel mai de nord, la Satu Mare. Ori mă înșel?

Iertе-mi-se plonjeul în vîrsta-rege, care m-a stăpînit o clipă. De altfel, nici n-am vorbit cu tine, cititorule, am vorbit cu mine însumi, cel de acum douăzeci de ani și, eventual, cu dascălii de azi care trudesc la descoperirea vocației noilor valuri de tinerime. *Cineva* sau *ceva* mă cheamă la izvoarele vocației. Ce să iau cu mine?

Catastrofa era încă departe. Masculul — observați egreta și «mustața» — își preia rîndul la clocit.

DRAMA DIN PIN

Ați văzut vreodată păsări zburînd cu un ou în cioc? Niciodată? Vă credem; nici nouă nu ni s-a întîmplat să vedem așa ceva. Și totuși, se întîmplă... Fenomenul — dacă poate fi numit așa — e însă o raritate ornitologică, la fel ca imaginile pe care vi le prezentăm și care au o poveste a lor.

...De vreo zece zile ornitologul Frederick Kent Truslow petrecea ore întregi în Parcul național Everglade din Florida, urmărind cu aparatul fotografic în mînă traiul unei perechi de ciocănitori cu egretă, specie frumoasă și destul de rară,pentru a justifica interesul d-sale. Le observa deci venirile și plecările, le văzuse scobindu-și cuibul în trunchiul unui pin uscat și subțiratic și cronometra timpul pe care și-l petrecea fiecare dintre ele clocind ouăle. În ziua cu pricina, ornitologul își notase în caiet: «După-amiază liniștită. La ora 14,20 masculul este înlocuit,la clocitul ouălor, de femelă. 16 minute mai tîrziu, relatează Frederick Kent Truslow, aud în liniștea pădurii un scrîșnet urmat de bufnetul surd al unui trunchi care se prăbușește. Pinul care găzduia locuința celor două ciocănitori se frînsese în două chiar la nivelul cuibului(după cum avea să se constate, de vină fuseseră ciocănitorile care, din exces de zel, șubreziseră trunchiul).

În plină catastrofă, teribil de agitată, pasărea-femelă a început să zboare de la bucata de trunchi rămasă în picioare la cea prăbușită. După cîteva minute, lămurindu-se probabil ce are de făcut, s-a strecurat în fostul ei cuib, rămas acum fără acoperiș, și, spre stupoarea ornitologului — care în cinzeci de ani de cînd studia păsările nu mai văzuse niciodată așa ceva — a reapărut cu un ou în cioc, după care și-a luat zborul. A revenit în scurt timp pentru a repeta aceeași operație pentru al doilea și apoi pentru al treilea ou. Totul, de la prăbușirea trunchiului și pînă la transportarea ultimului ou, nu durase decît 16 minute.

Dl. Frederick Kent Truslow afirmă că în ultimii 130 de ani literatura de specialitate nu consemnează decît două cazuri asemănătoare și că, neconfirmate, au fost socotite incredibile și date uitării. D-sa este cel dintîi care a avut șansa de a surprinde pe peliculă păsări aflate în această postură, iar fotografiile pe care le publicăm în această pagină sînt cele dintîi care consemnează acest *neobișnuit* gest păsăresc.

Trunchiul șubred s-a frînt din vina lor. Ciocănitoarea-mamă însă n-o știe și nici nu poate înțelege cum de i-a rămas cuibul fără acoperiș.

Există totuși o soluție?...

Sprijinind oul pe piept, ciocănitoarea l-a întors într-o poziție mai comodă.

Operația s-a repetat întocmai pentru al doilea și al treilea ou.

Și iată ciocănitoarea reapărînd, spre stupoarea ornitologului căruia nu-i venea să-și creadă ochilor, cu un ou în cioc.

CASA DE DISCURI ELECTRECORD

PREZINTĂ ULTIMELE NOUTĂȚI

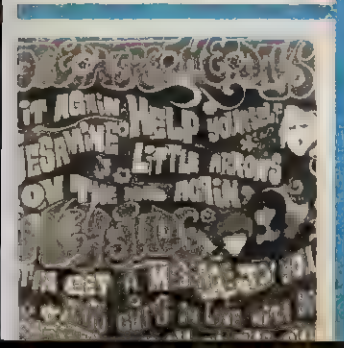

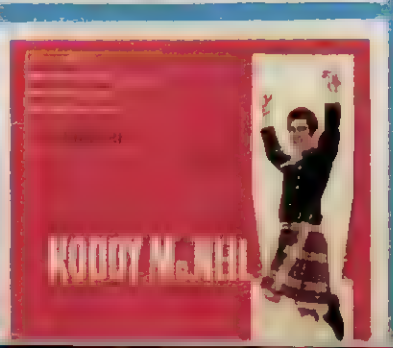

sport

de Emanuel VALERIU

cronică paralelă

Despre același subiect se poate gîndi în mai multe moduri. Credem că pînă și sfera, chintesența a perfecțiunii geometrice, apare cu înfățișări diverse în funcție de unghiul din care este privită. De ce să surprindă atunci că un meci de fotbal este abordat în feluri particulare? Recenta întîlnire de la Atena ne-a sugerat cele două cronici pe care vi le propunem azi (ca experiment) spre susținerea afirmației deja făcute. Deci să citim.

I

Reintrarea echipei noastre de fotbal în competiția preliminară a campionatului mondial de fotbal s-a produs ieri (N.R.–16.IV.a.c.) la Atena, sub excelente auspicii. Evoluînd pe stadionul adversarilor, jucătorii români au reușit un rezultat de egalitate care îi onorează, în compania unui partener avantajat de public și de teren. Obținînd un punct în deplasare, ei își mențin, astfel, intacte șansele de calificare, iar revanșa de la București (16.XI. a.c.) va avea darul să consfințească superioritatea tehnică a echipei noastre în fața calităților fizice deținute de fotbaliștii greci. Pînă la acea dată, selecționerii români vor avea, la rîndul lor, posibilitatea de a șlefui imperfecțiunile care s-au mai manifestat la Atena, pînă la dispariția lor, astfel ca «11»-le tricolor să dea deplină satisfacție publicului său preferat. Meciurile de campionat vor constitui rodajul cel mai eficient posibil, permițînd selecționaților intrarea în formă maximă, echilibrarea compartimentelor.

Apelul la experimentul Ion Ionescu, renăscut întocmai legendarei păsări Phoenix din propria sa cenușă, s-a dovedit o idee de profundă inspirație. Prezența acestui «veteran» în mijlocul unor coechipieri tineri, plini de fantezie, a însemnat ceea ce înseamnă dirijorul pentru o orchestră. Acomodarea sa s-a realizat instantaneu, ca o dragoste de la prima vedere, fapt care nu ne poate mira pentru că, era firesc să se întîmple astfel, întrucît calitatea fotbalului nostru nu este departe de cea a soccerului vest-german, în ciuda unor rezultate oarecum diferite (în fond nu i-am învins la București!). Principiile omogenizării și ale pregătirilor în comun au fost confirmate în mod strălucit și cu acest prilej. Tactic echipa noastră și-a respectat întru totul sarcinile primite, lăsîndu-se condusă (în două rînduri chiar) pentru a reface apoi, foarte rapid, diferențele, în scopul demoralizării adversarilor; cedînd (aparent) inițiativa sportivilor greci, ai noștri au urmărit să-i oboseacă, să le cîntărească posibilitățile și apoi să-i descumpănească prin replica promptă. Dumitrache a respectat indicațiile primite, de a marca ori de cîte ori va fi necesar (fără exagerări inutile).

Așteptăm cu încredere evoluțiile următoare ale fotbaliștilor noștri,a căror viză pentru Mexic a fost parafată ieri (N.R. — miercuri 16.IV.a.c.) la Atena. Înainte, spre cununa de lauri a campionatului lumii!

II

La Atena, naționala de fotbal a țării noastre și-a reluat tentativa calificării sale în cursul final al campionatului mondial ediția 1970, întîlnind atletica formație a țării-gazdă. Scorul egal cu care s-a încheiat jocul nu ne poate mulțumi, deși pentru mulți draw-ul în deplasare este echivalent cu o victorie. Jucătorii români s-au lăsat angrenați în stilul convenabil grecilor, care mizau pe capacități fizice superioare și n-au apelat la elementul tehnic, caracteristic echipei noastre.

Nu vedem cum vor rezolva antrenorii problemele ridicate de partida de la Atena, pînă la data returului de la București, cînd cele două puncte ale victoriei vor fi decisive pentru calificare. Să nu uităm că jucătorii se vor afla la sfîrșitul unui sezon greu, după meciuri dure de campionat și ca la acea dată (16. XI. a.c.) capriciile vremii pot face ca terenul să fie moale (prelata probabil nu va fi gata nici atunci, deoarece specialiștii plecați în străinătate spre documentare nu se vor fi întors), ceea ce ne va dezavantaja în fața unor adversari mai bine dotați fizic. Dacă va fi îngheț, grecii se vor simți ca la ei acasă (terenuri tari, cu zgură).

Incapacitatea de a se găsi în cele 16 echipe divizionare un al doilea atacant central a fost evidențiată de apelul disperat, de ultimă oră, la fostul internațional Ion Ionescu, care s-a zbătut mult în criza de formă care-l dusese pe tușă la meciurile actualei sale echipe de club, din Aachen. De altfel, la Atena el nu s-a putut încadra în jocul național, căderile sale fiind cu greu suplinite de ceilalți jucători. Nu ni se pare de loc ciudat, deoarece între fotbalul practicat în campionatul R.F.G. și cel autohton există, în acest moment, un mare decalaj valoric subliniat de rezultatele (oficiale) ale celor două reprezentative. Totodată, ne declarăm ostili abandonării unor principii verificate, de-a lungul multor ani, de către tehnicienii noștri în ceea ce privește pregătirea în comun (centralizată) a echipelor naționale, mai ales cînd este vorba despre fotbal, sport prin excelență colectiv și în care individualitățile (cel puțin la noi pînă acum) apar destul de rar. Ne întrebăm, pe de altă parte, de ce renunțăm la unii sportivi, cum ar fi Ion Ionescu, dacă totuși apelăm la ei în momente atît de hotărîtoare pentru echipa națională? Oare consecvența nu are nimic comun cu fotbalul?

Egalarea obținută în două rînduri de către excelentul Dumitrache, după ce inițiativa aparținuse gazdelor, se cere privită ca o urmare a deconectării fotbaliștilor greci după înscrierea golurilor respective. Meciul din toamnă se anunță deci drept o confruntare aflată, de pe acum, sub semnul unei duriități — căreia nu vedem cum îi vor face față reprezentanții noștri...

P.S. Sînt însă și cîteva aspecte concrete care se impun tratate într-un singur fel (deși nu prezintă perfecțiunile sferei...): România se află pe locul 3 în grupa compusă din 4 echipe; Elveția deține șefia și un punct avans în urma înfrîngerii Portugaliei (acasă la ea!); jocul cu elvețienii va fi în deplasare; nici grecii și nici peninsularii liberici nu sînt încă eliminați din cursa calificării; fiind vorba despre fotbal, orice se poate întîmpla. În ambele sensuri, după cum am și demonstrat, credem...

E.V.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

ÎN PER-SPECTIVĂ

S. este ceea ce se numește un băiat cu perspectivă. Toată lumea îl numește așa și toată lumea s-a obișnuit cu această idee. De ce are S. perspective, în ce constă aceste perspective, bineînțeles nimeni nu știe. Nimeni nu știe și de fapt nici nu vrea să știe. E suficient că S. e un băiat bun, ce-i aia un băiat bun iarăși nu-i prea clar nimănui, și că acest băiat bun are mari perspective. În ce domeniu, nu se știe.

De aceea el trăiește cu ce are. Adică cu perspectiva. Adică cu nimic. El nu trăiește decît la viitor. Prezent nu are și nici nu-l interesează să aibă. Cum să te intereseze prezentul cînd ai în fața ta perspective atît de luminoase?

S. este greu de cap dar e convins că în viitor va fi foarte inteligent. Cu gîndul la inteligența lui viitoare se resemnează ușor cu ideea că în momentul de față este cam greu de cap. S. este inculț dar e convins că în cîțiva ani va ajunge un erudit, și din această pricină, analfabetismul lui actual nu-l îngrijorează. S. n-are nici o meserie dar e convins că peste cîțiva ani va ajunge un strălucit om de știință, ceea ce-l face să suporte cu voie bună mizeria lui profesională prezentă. Dar chiar și în domeniul etic el se bazează tot pe perspectivă. Minte de îngheață apele, dar e convins că în viitorii cinci ani va spune numai adevărul. În momentul de față e un taler cu două fețe, dar are convingerea că în viitorii 3—4 ani, dacă nu mai devreme chiar, va reuși să urască duplicitatea. În momentul de față e stăpînul unei inimi reci și meschine, dar e convins că viitorul îi va rezerva printre alte surprize plăcute și o inimă plină de duioșie și sensibilitate.

Așa că pe S. îl așteaptă un viitor de aur. E drept că nu se prea grăbește să ajungă la acele zile minunate. E prea satisfăcut de prostia lui prezentă ca să ducă dorul inteligenței viitoare. E destul de satisfăcut de ticăloșia lui actuală ca să fie măcinat de dorul viitoarei lui purități. Dar îi face plăcere să se gîndească la acele minunate perspective care-l pîndesc. În felul acesta prostia prezentă i se pare mai ușor de suportat. Dar în numele acestor perspective i se iartă toate păcatele.

— E într-adevăr superficial în momentul de față. Dar peste cîțiva ani va fi un individ foarte profund... E destul de ticălos dar peste cîțiva ani o să fie un caracter atît de integru încît n-o să-l mai recunoaștem.

Pînă una-alta băiatul nostru e foarte mulțumit de prezentul lui meschin și nu dorește să ajungă la acel viitor strălucit.

dialog cu cititorii

de H. DONA

N-am auzit încă despre niscaiva rezultate spectaculoase în domeniul unei științe foarte proaspete, numite de către un cercetător american «meteoropsihologie» și care știință se ocupă, după cum îi arată și numele, de influența factorilor meteorologici asupra stărilor și comportamentelor psihice. Pentru cei interesați de asemenea probleme, am putea comunica și noi o observație: o dată cu terminarea iernii, care ne-a blagoslovit atîtea luni, și cu apariția tîrzie dar atît de salutară a primăverii, se remarcă o netă creștere a spiritului critic și a inițiativei cititorilor care ne fac cinstea să ne scrie. S-au înmulțit astfel propunerile privind îmbunătățirea conținutului și a formei revistei noastre. Să ne ocupăm astăzi de cîteva.

Cititoarea *Florica Sorescu* din comuna Orbeasca, jud. Teleorman, se arată nemulțumită de faptul că unele coperte ale noastre au un titlu, să-i zicem, «simbolic» («Zimbet», «Portret de sportivă», «Să nu umbli singur prin zăpadă» etc.) și ne cere, foarte categoric dar nu prea gramatical,să arătăm totdeauna «cine e persoanele respective». Sîntem de acord că uneori «legendele» date de noi copertelor nu sînt cele mai inspirate, dar nici legitimarea obligatorie a tuturor personajelor dintr-o fotocompoziție nu ni se pare o regulă ce nu poate fi călcată. Ca și pictura, compoziția fotografică admite folosirea chipurilor umane pentru valoarea lor simbolică, pentru materializarea unor semnificații mai generale și nu, neapărat, pentru identificarea concretă a modelelor. Pentru a se convinge, tovarășa Sorescu nu are decît să parcurgă sălile muzeelor de artă și a saloanelor fotografice sau să foiletеze cîteva volume de reproduceri. E drept că, așa cum remarcă cititoarea noastră, în «Paris-Match» (de unde se vede că marea revistă pariziană e citită și la Orbeasca!) fotografiile de pe coperte sînt de obicei foarte concrete, dar aceasta se întîmplă pentru că în ultimii doi-trei ani «Paris-Match» folosește un anumit tip de coperte, axate pe evenimente. Alte reviste (și «Paris-Match» uneori) dau aproape totdeauna coperte cu caracter simbolic sau ornamental, fără identificarea personajelor. Noi, după cum vedeți, folosim și o cale și alta, după necesități.

Nu putem fi de acord nici cu o altă observație a cititoarei noastre teleormănene, care pornind de la premisa că «Flacăra rămîne totuși o revistă a oamenilor tineri», consideră că anumite rubrici de o factură publicistică mai pretențioasă nu și-ar avea locul în revistă, ci ar trebui să apară în «Lumea», «Contemporanul», «România literară». În primul rînd, «Flacăra» nu se adresează numai tineretului. În al doilea rînd, nu e adevărat că tineretul ar fi mai puțin pretențios și ar avea un nivel cultural mai redus (nu folosim cuvîntul «dimpotrivă», ca să nu ne aprindem paie în cap). În al treilea rînd, aceste rubrici au fost și sînt apreciate de imensa majoritate a cititorilor și for li se datorește, într-o măsură, creșterea prestigiului și tirajului revistei [illegible].

Anumite îndoieli avem și în ce privește propunerea cititorului *Al. Ivanciuc* din Rădăuți, care ne cere să publicăm în fiecare număr o rubrică de anecdote. Ce fel de anecdote? Există, în primul rînd, așa-zisele anecdote literare, de un efect umoristic deseori aproximativ și pe care de zeci și zeci de ani orice almanah care se respectă (inclusiv «Almanahul Flacăra») se consideră obligat (de ce?) să le publice (le știți și dumneavoastră: anecdotele cu Voltaire și Friedrich al Prusiei, cu Balzac și creditorii, cu Bernard Shaw și o artistă cu inteligență beoțiană etc., etc.). Apariția lor o dată pe an ni se pare întru totul îndestulătoare. Cît despre «bancurile» contemporane (la acestea pare că se referă, mai cu seamă, corespondentul nostru) o bună parte din hazul lor constă în oralitate; o dată scrise, riscă să se vestejească (numai un farmacist neamț a avut ideea de a aduna în două tomuri masive toate «witz»-urile care au circulat pe vremea lui). Nefiind consemnate în scris, bancurile mai au și alt avantaj: pot fi repetate de multe ori de aceleași persoane (se știe doar că, din fericire, cei fără ținere de minte în materie de anecdote sînt foarte numeroși). Să căutăm deci alte mijloace pentru a întreține buna dispoziție a cititorilor noștri.

Cititorul *Constantin Bursuc* din comuna Zănești, jud. Neamț, ne cere să publicăm mai multe fotografii de actori și cîntăreți români. Și pînă acum am publicat numeroase asemenea fotografii; o vom face și în viitor, sperăm că în condiții și mai bune. Dar unde a văzut dumneasa că la rubrica «Film» se «dă numai Lelouch și gata»? Numai în cursul acestui an am publicat în rubrica sus-amintită aproape optzeci de fotografii ne-lelouchiene. Poate ne confundă cu altă revistă. Și să-i mai dezvăluim un secret: sîntem în redacție cîțiva care nici nu-l apreciază cine știe ce pe Lelouch.

Pe cititorul nostru *Pavel Diaconu* din Hunedoara îl asigurăm că n-am uitat de «Fălticeni», oraș atît de drag inimii dumisale. S-a scris nu demult în revistă despre Fălticeni în cadrul reportajului consacrat județului Suceava (reportaj despre care am amintit) și vom mai scrie.

În încheiere, îl rugăm pe fotograful *P.Gh. Penescu* din București, care își oferă colaborarea, să facă o vizită la redacție,la serviciul nostru foto.

varietăți

UMOR

„PRAGOPRES"

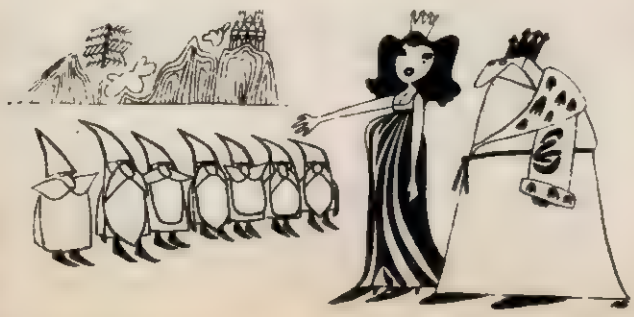

PRIMĂVARA, BAT-O VINA!

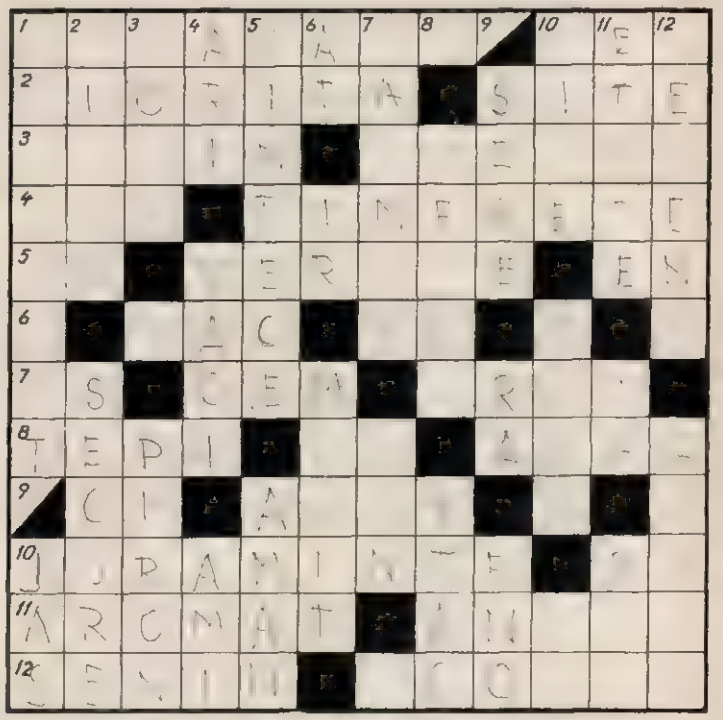

ORIZONTAL: 1) SEMNE SIGURE DE DEZGHEȚ — Mai puțin decît nimic! 2) PE UN PICIOR DE PLAI, PE-O GURĂ DE RAI... — E o țesătură rară (pl.) 3) Vine primăvara — Cîrlionțat. 4) E SEMN DE ÎNMULȚIRE — PRIMĂVERI. 5) Notă — APARE ÎNVEȘMÎNTATĂ TOATĂ ÎN ALB CU BRAȚELE ÎNCĂRCATE DE FLORI (pl.) — Ene! 6) CÎND SE DUCE LUNA LA CULCARE, AȚIPEȘTE ATÎRNAT DE FELINARE... — Cască! 7) Da de unde! — Localitate în Portugalia — Unde-s doi, el după ei! 8) REVERSUL TRANDAFIRULUI (pl.) — Ani și ani de zile — Arac (reg.). 9) Însă — CÎNTECUL PRIMĂVERII. 10) PROMISIUNI SUB CLAR DE LUNĂ - ADUNĂ PERECHI-PERECHI. 11) PLIN DE MIRESME — Stradă în București. 12) CERU-I CA OGLINDA... — SE SFÎRȘEȘTE O DATĂ CU PRIMĂVARA...

VERTICAL: 1) SOSESC DIN ȚĂRI STRĂINE (sing.) — Peșteră în Pirinei. 2) LUNA MARILOR IUBIRI — TOPORAȘI (sing.). 3) Mulți înainte — Cu mare. 4) Suprafețe — O ÎNTÎLNIRE LA IARBĂ VERDE — Un frumos și faimos Don Juan. 5) VINE, VINE PRIMĂVARA (pl.) — Pictor român. 6) Ațe! — SE SPUNE CĂ FEREȘTE OBRAZUL FETELOR DE DOGOAREA SOARELUI — Ceea ce se cuvine. 7) Arbitru de fotbal băcăuan — PELIN DE MAI. 8) Lăcomie poetică — Unde-i somnul mai dulce. 9) PATRIA VEȘNICELOR PRIMĂVERI (pl.) — SFÎRȘIT DE PRIMĂVARĂ — Oraș în Finlanda. 10) CREȘTE PRIMĂVARA (pl.) — PRIMĂVARA, ÎN STRAIE ALBE — Posesiv. 11) PRIMĂVERILE TINEREȚII — Poftim la masă — Bile! 12) Iris — ÎNTINEREȘTE NATURA...

N. RAICIU

Cuvinte rare: CEM, IAS, ENO.

Dezlegarea jocului «PUI», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) MLADIȚA — ODOR. 2) IEDUT — SOMOTEI. 3) ELAN — PIUIT — NE. 4) LI — ANIN — ZAPIS. 5) UTI — ATIPITI — I. 6) SEMĂNA — L — IAT. 9) I — ALINTAT — TIR. 8) CAST — IAC — PANA. 9) AL — IB — PICI — EC. 10) PITACI — ASARA. 11) MANA — ERETI — EN. 12) ACE — IR — MICUTE. 13) CALIN — MARICEL.

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

SANTIAGO DE CHILE — În capitala chiliană există în prezent 66 000 șomeri totali și peste 50 000 șomeri parțiali. Cifrele comunicate de Institutul de economie și planificare de pe lîngă Universitatea națională reprezintă o creștere de 55% față de luna decembrie 1968.

BONN — Firma de construcții aeronautice Bölkow-Messerschmitt s-a asociat cu compania petrolieră Preussag pentru elaborarea în comun a unor noi tehnici și mijloace de exploatare a materiilor prime de pe fundul mărilor și oceanelor.

BRUXELLES — Numărul muncitorilor și funcționarilor din industria textilă a țărilor Pieței comune este în continuă scădere. Ca rezultat al procesului de concentrare, numărul salariaților din această ramură a scăzut într-un răstimp de 8 ani cu 200 000 — în procente, peste 10%.

CANBERRA — În legătură cu situația aborigenilor australieni, ziarul englez «Daily Mirror» arată că, deși aceștia nu constituie decît 1% din populație, înregistrează în rîndul copiilor de peste un an o mortalitate ce se ridică la 28% din cifra totală a mortalității infantile în Australia.

SOFIA — Agenția B.T.A. relevă faptul că R.P. Bulgaria întreține relații comerciale cu aproape toate țările vest-europene, în special cu R.F. a Germaniei, Italia, Austria, Franța, Elveția, Anglia, Belgia, Olanda, Suedia. Valoarea schimburilor cu Italia — 118 000 000 dolari; cu R.F. a Germaniei — 117 000 000; cu Austria — 61 000 000.

MADRID — Prof. dr. A. Lombart, director al Institutului spaniol al cancerului, a declarat în cadrul unei întîlniri internaționale a experților oncologi că în lume mor în fiecare oră de cancer 240 oameni și sînt înregistrate alte 360 cazuri noi.

WASHINGTON — Numărul soldaților și ofițerilor americani aflați în detențiune a crescut, față de 1964, de două ori, ridicîndu-se în prezent la 10 500. Aceasta înseamnă, potrivit unor date furnizate de Pentagon, că din 140 militari americani activi, unul se află la închisoare. Creșterea cea mai mare a numărului condamnărilor s-a înregistrat în perioada escaladării războiului din Vietnam.

JOHANNESBURG — Studenții albi din Johannesburg se alătură protestului împotriva discriminării rasiale în universitățile din Republica Sud-Africană, organizînd demonstrații pentru a cere abrogarea măsurilor discriminatorii care îi vizează pe tinerii de culoare.

DUȘANBE — În nordul R.S.S. Tadjice ia ființă o mare zonă industrială care va cuprinde întreprinderi de prelucrare a materiilor prime descoperite în ultimii ani în această regiune, precum și o hidrocentrală. În prezent se lucrează la construirea unei uzine de aluminiu și a unor fabrici de îngrășăminte chimice.

KIGALI — Ruanda este a cincea țară care a cerut să fie primită în Asociația de cooperare economică a Africii de Vest. Celelalte patru sînt Burundi, Etiopia, Somalia, Zambia

Toronto. Amploarea campaniei pentru retragerea Canadei din N.A.T.O. se vădește și în larga participare la demonstrațiile împotriva pactului nord-atlantic, pentru pace.

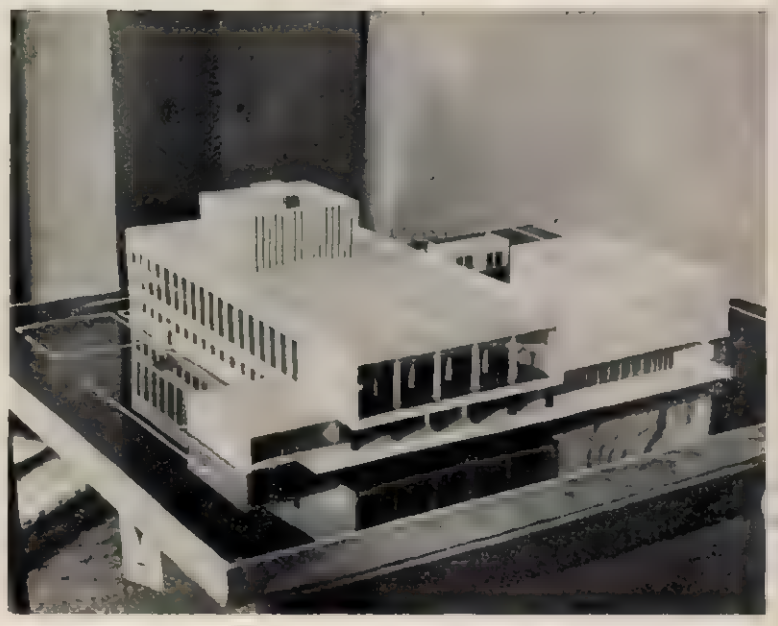

Paralel cu manifestările consacrate sărbătoririi a 99 de ani de la nașterea lui Vladimir Ilici Lenin, în întreaga Uniune Sovietică se desfășoară o activitate febrilă în vederea centenarului nașterii strălucitului gînditor și conducător revoluționar al proletariatului. Între numeroasele realizări care vor marca evenimentul se înscrie și construcția unei case de cultură ce-i va purta numele, în satul Șușenskoe, din Siberia răsăriteană, unde Lenin a fost deportat între anii 1897 și 1900. În fotografie: macheta casei de cultură, proiectată de membri ai colectivului Institutului «Grajdanproekt» din Krasnoiarsk.

SPRIJIN ACTIV COMERȚULUI INTERNAȚIONAL

Lucrările Comisiei economice a Națiunilor Unite pentru Europa, în ciuda caracterului lor puțin spectaculos, aduc o importantă contribuție la cunoașterea reciprocă a pozițiilor țărilor membre, la dezvoltarea cooperării economice internaționale. Dezbaterile Comisiei, cu un pronunțat caracter tehnic și practic, permit abordarea unor probleme-cheie ale politicilor economice externe ale statelor europene. Scopul lor, deși nu este acela de a elabora soluții obligatorii pentru țările membre ale Comisiei, prezintă o însemnătate practică deosebită pentru toate statele europene, indiferent de orînduirea lor socială.

Una din problemele dezbătute la sesiunea de primăvară a Comisiei a fost și aceea a măsurilor menite să lărgească schimburile de valori materiale între țările europene. În cursul discuțiilor, numeroși vorbitori — între care și-au spus punctul de vedere și reprezentanții României — au arătat că în comerțul intraeuropean persistă încă obstacole artificiale, nefirești și nejustificate. Numeroase țări vest-europene mai aplică în comerțul lor exterior restricții cantitative la import. Deși asemenea restricții contravin rezultatelor unor importante negocieri din cadrul Acordului general pentru tarife și comerț (G.A.T.T.), ele sînt aplicate chiar și în relațiile cu alte țări occidentale. Cu atît mai mult, ele sînt folosite uneori în mod discriminatoriu față de țările socialiste, frînînd în mod arbitrar fluxul mărfurilor în ambele sensuri. Or, după cum sublinia reprezentantul țării noastre la Comisie, pentru ca schimburile externe dintre țările europene să se dezvolte pe deplin, este necesară o echilibrare a volumului fluxurilor reciproce de mărfuri. Numai exportînd mai mult, o țară poate avea disponibilități de plată pentru a-și spori importurile. Or, îndeosebi țările Pieței comune au elaborat și aplică o serie de obstacole protecționiste, discriminatorii față de exporturile țărilor terțe, atît de ordin tarifar cît și netarifar, care afectează în mod negativ îndeosebi exporturile de produse agricole și alimentare ale multor țări europene. Eliminarea unor asemenea obstacole nu poate fi decît reciproc avantajoasă țărilor participante la comerțul intereuropean.

În cursul sesiunii au fost făcute propuneri pentru ca secretarul executiv al Comisiei să elaboreze un document în care toate aceste obstacole să fie studiate în mod amănunțit, în așa fel încît reuniunile viitoare ale Comisiei să poată adopta recomandări pentru înlăturarea lor. Totodată Comisia ar putea lua în discuție, după părerea a numeroși vorbitori, probleme legate de extinderea și diversificarea comerțului cu produse ale industriei prelucrătoare între țări cu sisteme sociale diferite, probleme ale folosirii și perfecționării acordului și contractelor pe termen lung etc. A fost sugerată, de asemenea, intensificarea relațiilor cu Conferința ONU pentru comerț și dezvoltare ca o direcție a creșterii contribuției Comisiei la dezvoltarea comerțului internațional, în interesul tuturor partenerilor.

Dr. N.S. STĂNESCU

COMENTARIU

Referendumul din Franța

de Silviu **BRUCAN**

Franța se află în fața unui nou referendum. De data aceasta este vorba de un referendum de un tip deosebit, deoarece chestiunea propriu-zisă enunțată în buletinul de vot — reforma regiunilor și renovarea Senatului — a devenit secundară, iar chestiunea politică predominantă asupra căreia este chemat de fapt să se pronunțe alegătorul francez a devenit reînnoirea mandatului celei de-a 5-a republici.

Paradoxul unei probleme noi rezidă în aceea că nu poate fi tălmăcită decît prin istorie. Sub acest raport, trebuie amintit că evenimentele din mai 1968 au pus la ordinea zilei necesitatea unor reforme profunde pe diferite planuri. Dintre acestea, reformele preconizate acum în privința regiunilor și a Senatului păreau inițial mai puțin arzătoare și disputate. Ele nu ating «centrele vitale» nici ale structurii politice, nici ale structurii economice pe care mișcările sociale de anul trecut le-au pus în discuție și de aceea majoritatea observatorilor socoteaucă triumful gaullist în alegerile din vara lui 1968 permitea efectuarea lor fără nici o consultare electorală. În ceea ce privește regiunile, în număr de 21, reforma preconizează ca ele să dispună de un buget propriu de investiții, iar prefecții însărcinați cu executarea lor să supună proiectele de buget consiliilor regionale, care capătă un caracter deliberativ. Senatul urmează să-și schimbe compoziția și rolul: pe lîngă senatorii aleși ca și pînă acum (în număr de 173) va cuprinde senatori din partea organismelor social-profesionale (146), plus patru reprezentanți ai francezilor din străinătate; în loc să voteze legile, Senatul își va da numai avizul asupra lor, iar în caz de vacanță a președinției Republicii, nu președintele Senatului va asigura interimatul, ci primul ministru. Specialiștii în științe politice au remarcat că dacă reforma regiunilor marchează o descentralizare pe plan financiar, renovarea Senatului înseamnă o centralizare și mai accentuată pe plan politic; în plus, economiștii partidelor politice de stînga au demonstrat că reforma regională va impune contribuabilului noi sarcini fiscale. Sub aspect structural, reforma aduce ca element nou participarea reprezentanților organismelor social-profesionale în consiliile regionale și în Senat, dar nici consiliile regionale, nici Senatul nu sînt organe de decizie politică. Dezvăluind acest substrat, Waldeck Rochet arată că, în numele «participării», reformele «urmăresc să asocieze sindicatele la o acțiune nefastă pentru salariați». De aceea, unul dintre motivele principale pentru care majoritatea partidelor din opoziție s-au hotărît să adopte o poziție negativă față de reforme îl constituie însuși modul cum este formulată întrebarea la care trebuie să răspundă prin da sau nu alegătorul francez: «Aprobați proiectul de lege supus poporului francez de către președintele Republicii cu privire la crearea de regiuni și la renovarea Senatului?»

După interviul acordat la televiziune de șeful statului francez, în care președintele De Gaulle a stăruit asupra caracterului «esențial» al reformelor și a anunțat că, în cazul unui rezultat negativ al referendumului, va renunța la mandatul prezidențial, votul de la 27 aprilie și-a schimbat natura. De fapt, așa cum scrie directorul lui «Le Monde», întrebarea sună acum altfel: «Doriți ca Charles de Gaulle să continue să exercite, la președinția Republicii, mandatul pe care i l-ați dat și reînnoit pentru șapte ani?»

În mod evident, aceasta a situat reformele preconizate pe un plan secundar, iar campania electorală a dobîndit o alură politică ascuțită. Formația gaullistă U.D.R. și-a antrenat toate forțele, inclusiv miniștrii, și-a folosit la maximum toate mijloacele de care dispune pentru a obține un vot aprobator masiv. Partidele din opoziție și în primul rînd comuniștii și socialiștii, dar și partidele de centru, au chemat pe alegători să voteze nu. Se socotește semnificativ că Giscard d'Estaing, lider republican independent, care în trecut s-a delimitat într-un mod subtil de formația majoritară, s-a pronunțat acum pentru un nu categoric. Sindicatele, care, inițial, nu se socoteau implicate direct în cele două reforme, s-au angajat și ele în luptă, deoarece politica oficială de semiblocare a salariilor, în fața creșterii prețurilor, care a anulat în mod sensibil cuceririle din mai ale salariaților, nu oferă o perspectivă prea încurajatoare în privința orientării de bază a reformelor structurale viitoare.

Experții în materie electorală sînt totuși mai precauți ca oricînd. Sondajele de opinie franceze, care în alegerile și referendumurile din ultimii ani au făcut pronosticuri extrem de precise, se găsesc de astă dată în dificultate. Vinovate, desigur, sînt mașinile electronice, a căror logică operațională se împacă greu cu subtilitatea politică a unei consultări în care cetățeanul este chemat să se pronunțe într-o problemă care depășește cu mult pe cea formulată în buletinul de vot.

Într-adevăr, referendumul de mîine din Franța înseamnă mult mai mult ca importanță și consecințe ale votului decît reforma regiunilor și renovarea Senatului.

LONDRA

IMPLICAȚIILE GREVEI DE LA „FORD"

Corespondență specială de la Gordon SCHAFFER

Prin ieșirea sa violentă împotriva sindicatelor tocmai în momentul negocierilor pentru o reglementare a grevei de la uzinele Ford (proprietate americană) din Anglia, primul ministru Harold Wilson a adîncit și mai mult prăpastia dintre sindicate și guvern. O ironie a soartei face ca, în timp ce domnul Wilson ataca fără menajamente sindicatele, James Callaghan — în calitatea sa de trezorier al partidului laburist — să ceară conducătorilor sindicatelor o contribuție mai mare la fondurile partidului. Mai mult ca sigur că dl. Wilson s-a lăsat influențat de campania împotriva grevelor, declanșată de presă și televiziune, și a socotit că, alăturîndu-se acesteia, își va apropia milioane de alegători din-afara partidului. Ceea ce este însă inexplicabil pentru un politician considerat a fi un tactician abil e faptul că s-a lansat în atacuri la adresa lui Jack Jones și Hugh Scanlon, conducătorii celor mai mari sindicate din țară. Cît privește luarea de atitudine a premierului Wilson în legătură cu situația de la Ford, el s-a aliniat în fapt poziției conducătorilor acestei companii, care au amenințat pe liderii sindicatelor cu transferul operațiilor de la Dagenham la alte sucursale Ford din Europa occidentală. Uzinele Ford din Anglia s-au aflat dintotdeauna sub controlul S.U.A., deși inițial Anglia a avut și ea o serie de acțiuni în această companie. Aici, muncitorii au salarii mai scăzute decît cei din industria britanică de automobile. De altfel, atunci cînd guvernul laburist de după război a naționalizat industria oțelului, secția de oțelărie a companiei Ford a fost exclusă de la această măsură și lăsată în mîinile companiei americane. În acest context se înscrie reacția atît de puternică a sindicatelor engleze față de compania Ford, care a cerut pedepse împotriva muncitorilor ce declară grevă, încercînd chiar să statueze aceasta printr-o acțiune judecătorească. Pînă la urmă, solidaritatea muncitorilor de la Ford a forțat compania să-și retragă acțiunea în justiție în ce privește sancționarea greviștilor și să înceapă negocieri pentru a aduce salariile de la Ford la nivelul celor din industria de mașini britanică.

Disputa de la Ford este doar un episod, care a atras o dată în plus atenția asupra creșterii dominației S.U.A. în industria britanică. În noile domenii tehnologice, ca electronica și mașinile de calcul, participarea S.U.A. este de pe acum de peste 50 la sută. Profesorul John Dunning, într-o ediție recentă, revăzută, a lucrării sale «Investițiile americane în industria prelucrătoare engleză», care atrage atenția asupra penetrației crescînde a monopolurilor americane, arată că, dacă această stare de lucruri continuă, companiile americane vor ajunge să controleze în 1980 20—25% din industria engleză. Lordul Robens, președintele industriei carbonifere (naționalizată), a avertizat la rîndu-i că gazul metan din Marea Nordului — noua sursă de materie primă a Angliei — este în mare parte stăpînit de străini (mai ales americani) și că 70 la sută din profituri merg peste graniță. Iată atîtea elemente care își pun pecetea asupra raporturilor sociale în Anglia.

REPLICA „FAR-WEST"-ULUI

În «Sfidarea americană», carte care a produs mare vîlvă acum vreo doi ani în Occident, cunoscutul publicist francez Jean-Jacques Servan-Schreiber exprima ideea că țările vest-europene au devenit un veritabil Far-West pentru businessmenii americani — investițiile lor în această zonă crescînd de peste trei ori de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, în scopul cuceririi pieței vest-europene. Exporturile de capital au ajuns însă să greveze negativ propria balanță de plăți a S.U.A. Dar Statele Unite au încercat să rezolve situația tot pe seama partenerilor vest-europeni. Introducînd măsuri restrictive pentru a frîna ieșirile de capitaluri din S.U.A., fosta administrație Johnson a «obligat» filialele firmelor americane din Europa occidentală să-și contracteze creditele necesare finanțării activității lor chiar de pe piața de capitaluri vest-europeană. Noua administrație nu s-a declarat mulțumită de aceste măsuri, care prilejuiau acuzații de protecționism la adresa S.U.A., dînd naștere unor acțiuni similare de partea cealaltă a Atlanticului. În asemenea condiții cum s-ar fi putut realiza proiectele noii administrații de creștere, în viitorii cinci ani, a exporturilor americane la 50 miliarde dolari, de la 34 miliarde în prezent — pentru a reveni la surplusurile comerciale ale anilor trecuți? Iată de ce Administrația Nixon «a schimbat» tactica. Desigur și sub presiunea tendințelor inflaționiste din S.U.A., recent președintele Nixon a anunțat slăbirea restricțiilor creditului și ieșirilor de capitaluri din țară, urmărind astfel să înlăture acuzațiile de protecționism aduse. Dar, la numai două zile după aceea, în S.U.A. s-a anunțat ridicarea taxei de scont (dobînda bancară) la un nivel necunoscut de 40 de ani. Este știut că o ridicare a taxei de scont echivalează cu o restrîngere a ieșirilor din țară ale capitalurilor și cu o încercare de atragere a acestora din străinătate. Și iată-i pe americani, din nou, acuzați de vest-europeni ca fiind promotorii tendințelor protecționiste. Evident, doar ca promotori, întrucît replica nu a întîrziat. Șapte țări vest-europene, speriate de consecințele ridicării taxei de scont, au adoptat, la numai cîteva zile, măsuri similare, precum și altele suplimentare, menite să împiedice ieșirile de capital din țările lor. Față de

(Continuare în pag. 30)

Această imagine transmisă de agenția Keystone, după unul din bombardamentele aviației federale nigeriene, oglindește elocvent înverșunata luptă pentru cucerirea ultimului mare oraș deținut de forțele biafreze — Umuahia.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ARHIVĂ - FOTO

CONFRUNTAREA FINALĂ

Sînt prezenți treisprezece generali, reprezentanți ai statelor majore ale armatelor sovietice, americane, engleze, franceze și germane. Locul de întîlnire — școala industrială din Reims (Franța). În mijlocul unei săli, o masă mare cu 15 scaune împrejur. Pe masă — o mapă simplă cu patru file și două stilouri de aur, pe care generalul Eisenhower le avea pregătite de aproape un an. Se semnează actul de capitulare a Germaniei. La masă stau față în față: Walter Bedell Smith, șeful de stat-major al forțelor militare aliate și omologul său din forțele armate germane, generalul-colonel Gustav Jodl (în fotografie, la mijloc, în picioare). Documentul menționează: «Noi, subsemnații, acționînd în numele comandamentului suprem al forțelor armate germane, predăm, prin aceasta, necondiționat, comandamentului suprem al forțelor expediționare aliate, și, în același timp, înaltului comandament al forțelor armate sovietice, toate forțele terestre, navale și aeriene care se găsesc la această dată sub control german...» Data documentului: 7 mai 1945. La 9 mai, ora zero și un minut, aliații ordonă încetarea luptelor pe toate fronturile. În aceeași zi, potrivit unei înțelegeri între comandamentele aliate, documentul semnat la Reims este ratificat la postul de comandă al comandamentului sovietic din Berlin.

Ion MUNTEANU

(urmare din pag. 29)

această situație, chiar un raport al unor economiști americani arată că «este imperios necesar a se pune capăt tendințelor protecționiste care se dezvoltă atît în S.U.A. cît și în Europa occidentală». Cum însă, cînd mult preconizatele reduceri tarifare, care urmau să stea la baza eliminării tendințelor protecționiste, sînt nu numai înlocuite, după cum se vede, cu *alte modalități, dar nici nu par, ele însele, a avea, în acest context, prea multe perspective de a fi efectuate în continuare.* Dimpotrivă, un alt studiu întocmit în S.U.A. arată chiar că ar fi posibil un adevărat război comercial cu partenerii de pe «bătrînul continent». În orice caz, o nouă rundă de negocieri — de care se vorbește mult în ultimul timp, o așa-numită «rundă Nixon» (apropo de trecuta «rundă Kennedy») și pentru care ministrul comerțului al S.U.A., M. Stans, a întreprins un turneu în Europa — nu pare a avea perspective imediate de demarare.

Ilie ȘERBĂNESCU

M.I.C.

Inițialele revin din ce în ce mai frecvent în dezbaterea politică americană: congresmenii și miniștrii le menționează în discursurile lor, comentatori și oameni politici publică articole, la televiziune se fac anchete. Despre ce este vorba?

M.I.C. sînt inițialele a ceea ce în Statele Unite se numește «Military-Industrial Complex» și se folosesc pentru a *indica* alianța dintre militari, producători de armament și politicieni, pe platforma militarizării economiei, a creșterii cheltuielilor militare, a cursei înarmărilor și asigurării continuării climatului necesar acestora — tensiunea internațională și practicile politicii de forță. Dar dacă inițialele, ca și termenii complet folosiți pentru descrierea fenomenului, apar din ce în ce mai des în viața publică americană, faptul se datorește nu vreunor victorii ale complexului, întăririi sale, ci, dimpotrivă, ofensivei unor forțe considerabile care se coalizează împotriva rolului său și consecințelor nefaste ale activității sale actuale. Săptămînalul republican «Time» leagă dezbaterea de «creșterea neîncrederii publice și a criticilor» la adresa M.I.C. «Washington Post», cotidian democrat, găsea rădăcinile acestei atitudini a publicului în «afacerea interminabilă a războiului din Vietnam și în confruntarea legată de înfăptuirea sistemului antirachetă. Dincolo de aceasta există sentimentul neplăcut că prioritățile noastre sînt aiurea, că factorul militar a căpătat proporții prea mari, consumînd mult din resursele noastre». În fața valului criticilor, o comisie a Congresului urmează să ancheteze situația creată. Dacă s-a ajuns aici, în condițiile în care, după cum dezvăluie «Time», Pentagonul cheltuiește anual din fonduri secrete 4 milioane dolari «pentru legături cu Congresul», adică pentru prelucrarea favorabilă a legislatorilor, ne *putem da seama că M.I.C. a înregistrat* o primă înfrîngere politică. Pentru eficiență însă lucrurile nu se pot opri aici. Este interesant că lovitura a fost inițiată din însești rîndurile militarilor, mai precis de către doi generali. Unul este generalul Eisenhower, care a lansat noțiunea de M.I.C. în cuvîntarea de rămas bun din 1961, cînd și-a încheiat cariera prezidențială, spunînd: «În reuniunile guvernamentale trebuie să ne ferim de dobîndirea, de către complexul militar industrial, a unei influențe necorespunzătoare». Celălalt, fostul comandant al infanteriei marine, generalul David Shoup, a scris în 1969 un studiu în revista «Atlantic Monthly» (și această lucrare a redeschis dezbaterea actuală tocmai datorită momentului apariției) în care a atacat «înflorirea militarismului» și a cerut să se ia măsuri. «Washington Post» prevestește «o luptă acerbă care va dura multe luni de acum încolo», luptă din care complexul militar industrial nu va putea scăpa nejumulit.

Nicolae LUPU

Cu prilejul împlinirii a opt decenii de viață, marele artist Charlie Chaplin a fost obiectul a nenumărate manifestări de simpatie, de la mesajele primite din partea unor personalități din lumea artei și culturii pînă la buchetele de flori dăruite cu dragoste de cei mai tineri locuitori din Corsier sur Vevey (Elveția), unde și-a sărbătorit aniversarea.

Automobile noi în haină veche — iată ultima modă lansată de marile firme constructoare în căutarea unor forme originale de a-și face reclamă și a ieși victorioase în aprîga concurență. Firma «Fiat», de pildă, a relansat trei tipuri: «Siata Spring») cu motor de 850 cmc), «Erina» (în fotografie) și «Gamine» (motor de 500 cmc).

CODUL LITERAR

Îi spui unui om că e inteligent ca să nu-i spui că n-are talent. Îi spui că are talent ca să nu-i spui că e prost. Îi spui că e subtil ca să nu-i spui că e lipsit de profunzime. Îi spui că e profund ca să nu-i spui că e incult. Îi spui că e incult ca să nu-i spui că e plin de forță vitală. Și îi spui că e vital ca să nu-i spui că e cam tîlhar. Și îi spui că e cam tîlhar ca să nu recunoști că e inteligent. Asta e prima linie a codului. O a doua linie e așa: știi că are talent dar îi spui doar că e inteligent; știi că e inteligent dar îi spui doar că e subtil; fiindcă a fi subtil îți se pare că e prea mult, îi spui doar că e ingenios; nici ingeniozitatea nu îți se pare de ajuns de compromițătoare — și îi spui că e prea cult. Fiind prea cult, se va înțelege că e rupt de viață și lipsit de vitalitate. Dar dacă nu se va înțelege? Adaugi la cultură și faptul că e ingenios. Fiind ingenios, se va înțelege că nu e profund. Lipsit de profunzime, va fi lesne să se priceapă că nu e subtil. Fără subtilitate, e clar că inteligența... Iar fără inteligență, de unde să mai fie și talent? Așa se întretaie zilnic codurile prin care critica literară comunică cu scriitorii, scriitorii cu fotbaliștii, fotbaliștii cu antrenorii, antrenorii cu ziariștii, ziariștii cu diplomații, diplomații cu alți diplomați, ambasadorii cu guvernele, guvernele cu marțienii, marțienii cu pămîntenii... Încet-încet, toți devenim specialiști în codificare și decodificare; încet-încet toți intrăm în acea rețea uriașă pusă în slujba acelei mari puteri numite de moraliști anacronici, pe timpuri, în copilăria spionajului — ipocrizia, parcă așa...

UN SCRIITOR

Știam că se pot pierde bani, copii, căței. Știam că se pot pierde buletine de identitate, idei, chei. Știam că se pot pierde ore, amintiri, timp. Într-un film se pierdea o navă. Se mai pot pierde trenuri, avioane și sateliți în spațiu. Și nu mai e de mult un secret cum se poate pierde o viață. Dar un scriitor, nu-mi imaginam cum se poate pierde. Firește că formula de ferpar literar: «prin moartea prozatorului X... literatura... încearcă o mare pierdere» — nu mi-e necunoscută și o apreciez cum se cuvine. Ca pe o metaforă. La propriu — moartea unui scriitor nu înseamnă o pierdere, ci altceva. Dar cu moartea acestui Berick Traven Torsvan, în Mexic, lucrurile sînt mult mai complicate. Lui nu i se poate redacta nici un ferpar literar, nimeni nu e sigur că prin moartea lui s-a înregistrat vreo pierdere pentru vreo literatură a lumii. Fiindcă nimeni nu știe dacă acest mort e chiar scriitorul celebru Bruno Traven, autorul celebrului «Vas al morților», al altor 15 romane și al «Comorii din Sierra Madre», după care John Houston al făcut celebrul film cu Bogart. Fiindcă nimeni nu l-a cunoscut pe Traven, ca să spună acum: «acesta e Traven». Exista un domn Grovcs care se prezenta drept «agent literar și consilier al d-lui Traven»... Dar nimeni nu știe unde e Crocs... Încît scriitorul Traven e literalmente pierdut. Va rămîne opera — pot replica frumos esteticienii, cu liniștea lor morfologică. Le-aș răspunde cu celebra expresie a lui Svejk cînd vroia să intre în vorbă cu pasagerii din compartiment. Dar mă abțin. Prefer să pierd un satelit în spațiu decît să rătăcesc un scriitor printre morții anonimi ai lumii.

Radu COSAȘU

MEMENTO

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

carte

● În colecția Biblioteca pentru toți au apărut volumele **Visuri în vuietul vremii** și **Floarea din prăpastie** de Al. Philippide. Primul însumează patru capitole ale lui ciclurile de poeme **Aur sterp** (1922), **Stânci fulgerate** (1930), **Visuri în vuietul vremii** (1939), **Monolog în Babilon** (1967); al doilea conține povestirile **Drumul**, **Floarea din prăpastie**, **Îmbălsămarea mortului**. Publicarea unei mari și substanțiale părți din opera scriitorului Al. Philippide coincide cu apariția numărului 500 din seria nouă a colecției Glasul vieții, prestigioasă inițiativă redactorială de a marca acest moment universitar prin punerea larg la îndemână a operei unui scriitor și interpret al fenomenului artistic de mare cultură, gust și vocație. Toma Pavel urmărește în Prefață îndeaproape și minuțios analitic creația poetului și prozatorului.

● Nu sînt puține dificultățile traducerii unui text din opera celebrului scriitor irlandez James Joyce. De aceea notăm cu mențiuni eforturile Fridei Papadache de a transpune în limba română romanul **Portret al artistului în tinerețe**. De asemenea nu sînt lipsite de calități nici cele peste douăzeci de pagini în care traducătoarea ne prezintă condensat viața și opera autorului famosului «Ulise». Numai că în această prezentare intilnim stîngăcii în exprimare și înlănțuiri ilogice de idei (a., de pildă, o alăturare arbitrară a noțiunilor «Joyce este însă mai presus de toate dornic de inoire și, în substanță sa intimă, poet și muzician...» Sau exprimări greoaie și incorecte precum: «... să-l absolve...»). Imputările celor ce-i reproșau obscuritatea...» în ciuda lasă o deficitarelor din «Cuvînt înainte al traducătoarei» indemnăm cititorul să parcurgă cu încredere textul lucrării tradusse, salutînd în același timp inițiativa Editurii pentru literatură universală de a ne pune la îndemînă **Portretul**.

● Sub redacția prof. universitar Miron Constantinescu a apărut un dens volum de cercetări sociologice contemporane **Integrarea socială a tinerotului**, rod al unei vii și susținute activități, concretă în actualitatea unor probleme specifice, efectuate de membrii Laboratorului de sociologie al Ministerului Învățămîntului (Editura științifică).

● O autorizată tentativă de a cunoaște **O stea numită soare** cuprinde cartea (purtînd chiar acest titlu) a cosmicului om de știință american, George Gamow. În românește de lect. univ. Corina Pîrvulescu (Editura științifică).

● **Replici**, o recentă carte a lui Al. Mirodan adună în sumarul ei momente (publicistice) din dialogul viu, spiritual, antistagnant al scriitorului cu realitatea (Editura Meridiane).

● O altă fațetă (cotidiană și omenească) a creatorilor de muzică e relevată de George Sbârcea cu volubilitate, umor și indiscreție — dar fără irevoranțe — în cartea **Muza Veselă**, ediția a II-a, revăzută și adăugită (Editura muzicală).

cinema

● **A trăi pentru a trăi**. Lelouch ne-a amețit cu «Un bărbat și o femeie». De data asta, cu **A trăi pentru a trăi** îi este mult mai greu. Acum se vede limpede că talentul cineastului a cărui sinceritate artistică nimeni nu o-a pune la îndoială, a sacrificat filmul de dragul **imaginilor**. Ce-i drept, acestea sînt excelente. Interpreți: Yves Montand, Annie Girardot, Candice Bergen, Irène Tunc, Anouk Ferjak.

● **Vremuri minunate la Spessart**. Spectaculosul cu care Kurt Hoffman cochetează destul de pățimaș în ultima vreme s-a instalat definitiv în această nouă serie Spessart. Se pierde din inconfundabila ironie dar se pare că asta nu-l supără foarte mult pe autorul «Copiilor minunați» (de fapt «Copiii miraculatului»). În distribuție: Liselotte Pulver, Harald Leipnitz, W. Millowitsch, Tatjana Sais, Rudolf Rhomberg, Katrin Ackermann.

● **Pe urmele șarmatei**. O producție a studiourilor Defa Berlin. Actori din toate colțurile lumii: Gojko Mitici, Hansja Hauese, Rodam Caldize, Barbara Brylska, Fred Delmare și alții se joacă de-a westernul, după obiceiurile impămîntenite în Europa. Regia, Gottfried Kolditz.

Candice Bergen

● Mari cineaști pe ecranele noastre. **Howard Hawks** («Rio Bravo»), **Andrzej Wajda** («Cenușă și diamante»), **Michelangelo Antonioni** («Eclipsa»), **Roman Polanski** («Cuțitul în apă»).

● Unul dintre cei mai cunoscuți operatori francezi, **Raoul Coutard** (mîna dreaptă a lui Godard), debutează în regie. Filmul său, **La jumelles tuennes** are ca interpretă principală pe Daniele Delorme.

disc

● Adevărat eveniment în lumea discului, înregistrarea integrală a operei **Traviata**, una din culmele creației verdiene, vine să completeze, de mmomo, programul casei noastre de discuri, destinat capodoperelor muzicii lirice. Slot T16 ons de la premiera **Traviatei** pe scena teatrului «La Fenice» din Veneția. Numeroasele discuri realizate cu famoasa damă cu camelii sa adaugă actuala imprimare a Electrecordului, remarcabilă atît prin interpretare de valoare deosebită, cît și prin-o prizâ de sunet de rară calitate. În franeza distribuției se află **Virginia Zeani**, renumită soprană de origine română, care a cucerit aplauzele spectatorilor din toată lumea pe scenele din Barcelona, Madrid, San Francisco, New York, Boston, Zürich, Moscova, București, Londra etc. Elevă a celebrului Aureliano Pertile, Virginia Zeani posedă o voce îndelung șlefuită, de-o acuratețe nemaiîntîlnită. Alături de Virginia Zeani cîntă **Nicolae Herlea** și **Ion Buzea**, reputați soliști ai Operei Române din București, precum și Elisabeta Necula-Carțiș, Elena Simionescu, Nicolae Rafael, Valentin Loghin, Constantin Dumitru, Vasile Moldoveanu.

muzică

● Dirijorul **Mircea Cristescu**, susținut de cîteva prodigioși soliști, conduce concertul Filarmonicii de sîmbătă viitoare cu un

Valentin Gheorghiu

program de ținută. În primă audiție — Simfonia a doua de Klepper, cimpenitul concerto (nr. 5 în Mi bemol major) pentru pian și orchestră de Beethoven (solistă, pianista franceză **Thérèse Dussaut**); «Cîntecul pămîntului» de Gustav Mahler cu **Martha Kessler** și **Valentin Teodorian** (2 și 3 mai, sala [illegible]).

● Concertele simfonice pentru studenți oferite de Filarmonică (în afara abonamentelor) au cîștigat o frumoasă și statornică tradiție. La 6 mai, sub bagheta lui Mihai Brediceanu, prima noastră formație simfonică prezintă «Trei dansuri românești» de Theodor Rogalski; Rapsodia pentru pian și orchestră pe o temă de Paganini de Rahmaninov (solist, **Cornelia Gheorghiu**); Simfonia în Re minor de César Franck.

● Cvartetul «George Enescu» cîntă i s-a alăturat un grup de instrumentiști și soprana **Emilia Petrescu** alcătuiesc formația denumită «Soliștii din București» a Conservatorului «Ciprian Porumbescu». La 30 aprilie, numita formație se prezintă în fața publicului bucureștean (sala mică a Palatului) cu un interesant program de presă rar cîntat din Telemann, Brahms, Dallapiccola, Ludwig Spohr, Cristian Bicfeu.

● Pe remarcabila soprană sovietică **Evghenia Mirosnicenko** avem prilejul (după «Rigoletto» și «Lucian») s-o admirăm și în «Bărbierul din Sevilla», alături de Octav Enigărescu, Valentin Teodorian, Dorothea Palade, Valentin Loghin ș. a. (28 aprilie, Opera Română).

plastică

● **Sculptură din Cuba**. Există în sculptura cubaneză o interferență a unei treimi spirituale atît de plastic exprimată de Eugenio Hedriquez în lucrarea «Jude afro-cubaneză» sau de E. Morel în «America Latină», o sinteză a culturilor hispano americane, precolumbiene și negre. Dar cel mai pur clasicism (José Nunez Booth «Femeie culcată», E. Morel: «Spania 1947» etc.) coexistă în expoziție alături de lucrări în care canoanele sacre au fost părăsite și sculptorul eliberat, imaginează forme, adesori simbolice, ca cele din fier ale lui Sergio Martinez «Construcție în», «Pasăre», «Poate» etc. (Sala de expoziții a [illegible]).

● **Membru al cenaclului de artă plastică** «Ion Andreescu» al profesorilor de desen, **Traian Bițiș-Dăncuș** expune la Clubul sindicatelor din Învățămînt peste 60 de lucrări, multe dintre ele inspirate din peisajul marelui meșteșug, locul de baștină al pictorului.

● **Patru pictori desenatori**. Colecția lui Octav Mușatescu — adunată de-a lungul a cîtorva decenii — cuprinde importante lucrări de pictură ale celor mai de seamă artiști români. La Ateneu ne este prezentată însă o selecție de grafică aparținînd acestei colecții — desene, acuarele, pastă și gravuri, semnate de patru artiști. Th. Pallady, Jean Al. Steriadi, Lucian Grigorescu și Corneliu Mihăilescu.

● Mica așezare transilvană Sebeș are între zidurile sale cîteva monumente istorice și de arhitectură de mare valoare. Un succint studiu semnat de **Radu Hertel**, «Monumentele medievale din Sebeș-Alba», ne prezintă fortificațiile, necropola și famoasa biserică evanghelică etc. Un ghid indispensabil pentru turist (Editura «Meridiane»).

teatru

● **Adela** — (dramatizare) de Tita Bobeș după cunoscutul roman al lui Horia Lovinescu. Primul spectacol declarat didactic dintr-o suită organizată de Teatrul «C.I. Nottara». Salutară și demnă de urmat activitatea teatrului care vine în întîmpinarea programei școlare de integrare. Dincolo de o simplă lecție, spectacolul are acuratețe, poezie, nerădăcinat romanul nici prin text, nici prin realizare (regia Mircea Avram). Doi bani interpreți principali — Ludovic Antal (poezie romantică și distincție) și Lucia Mureșan (excelentă Adela, descrisă cu finețe resorturile psihologice ale personajului) și o pitorească și amuzantă companie. N. Creța (cosomicarul).

● **Cioclrlig** — celebra replică istorică a lui Anouilh este adăugată în București de către acești actori ai I.A.T.C. Depășind limitele unui simplu exercițiu teatral, spectacolul are veritabile valențe artistice, poezie tragică și tensiune dramatică, învăluite în umorul propriu autorului în regia lui George Dem. Loghin care a unit efortul pedagogic cu cel creator. În decorul lui Traian Nițescu, se remarcă protagoniștii Adina Popescu, alături de George Stanu, Anton Filip, Mihai Nicolescu, Mihaela Murgu. De altfel repertoriul Teatrului «Cassandra» se anunță interesant așa cum ni-l prezintă noul său director, regizorul Mihai Dimiu.

● Recital complet! Creațiile ne semnalul spectacolului — Octavian Cotescu în spec

Adina Popescu

tacolul Teatrului «Lucia Sturdza-Bulandra», cu schițele lui Teodor Mazilu. Recitalul a devenit complet, Cottescu, interpretînd acum rolul principal și în piesa **Tandrețe și abjecție**, roi care solicită valențe ale unei personalități complexe.

● **Păpușile au crescut!** Teatrul de păpuși din Tg. Mureș a împlinit 20 de ani. Și cum cu păpușile, în teatru, nu se joacă, ci se muncește, aniversarea a fost marcată printr-o retrospectivă de trei zile, timp în care s-au jucat cele mai reprezentative spectacole ale acestui talentat și inimos colectiv. **Sfrăzinea și Popolea, Toldi, Parodii de Bojor, Patru pogoni din istoria rîsului** de Valentin Silvestru în regia lui Pali Antal și Ildiko Kovacs.

● Prima confruntare cu publicul românesc a pieselor lui W. Saroyan **Omenii cavernelor** a fost prilejuită de spectacolul pe care un grup de entuziaști studenți ai Institutului de limbi străine — secția engleză — l-a prezentat săptămîna aceasta pe scena Teatrului «Bulandra». Un fapt inedit dar nu surprinzător spectacolul regizat de studenta Cecilia Mihăescu și avîndu-i ca interpreți principali pe talentații studenți Dan Șefran, Marian Bistriceanu, Andreea Dănilescu și alții, a fost jucat în limba engleză.

televiziune

Mica vacanță prilejuită de așezarea calendaristică a sărbătorilor de 1 Mai din anul acesta a-o putut să scape celor ce au întocmit telaprogramele săptămînii. Este evidentă străduința lor de a introduce mai multe emisiuni de divertisment, iar emisiunile muzicale de toate genurile, rubricile de film și teatru, de sport, de știință etc. sînt întocmite parcă cu mai multe pretenții.

DUMINICĂ 27 APRILIE Pr. I. Avem convingerea că la Duminică sportivă vom vedea fotbal adevărat (de care ne e tare dor!). ● **Film cu trei staie: «Incursiunile» de la colegul Nuțbournan. O comedie despre care nu știm prea multe în afară de apartenența confortă de cele trei stele** (20.15) ● **Pr. N.**

Seară de teatru: «Tartuffe» de Molière cu o bună distribuție în frunte cu Ion Finteșteanu, Fifi Mihăilovici, Valeria Gagealov, Matei Alexandru și alții (20.05).

LUNI 28 APRILIE Emisiunea concurs «Steaua fără nume» continuă să fie atractivă, drept care și noi continuăm s-o recomandăm (20.00).

● **În Prim plan: artistul poporului Radu Beligan față-n față cu telereporterul Alexandru Stark** (21.50).

MARȚI 29 APRILIE. Film artistic. «Zile de vară». Comedia — producție a Studioului cinematografic București. Cu Ștefan Mihăilescu-Brăila, Coca Andronescu, Ștefan Bănică, Drago Olteanu, Joan Constantin (20.00).

MIERCURI 30 APRILIE. Un film pe care vi-l recomandă numele regizorului: «Cele 4 zile ale orașului Neapole» de Nanny Loy (20.05).

JOI 1 MAI Pr. I. Marea sărbătoare a muncii începe, tradițional, cu Transmisia de la mitingul și demonstrația oamenilor muncii din Capitală și din țară cu prilejul zilei de 1 Mai (9.00) ● **Celelalte emisiuni ale zilei sînt închinate tot frumoasei sărbători: un program folcloric** (18.15), **o emisiune de versuri închinate patriei și partidului** (18.45), **un spectacol muzical coregrafic cu nume sonore** (19.30), **o emisiune veselă «La vorbă vorbă»** (21.00), **filmul «Oaspeți» pe Pr. N. o altă emisiune muzical coregrafică tot cu nume de prestigiu** (21.45).

VINERI 2 MAI Un film pe care vi-l recomandă interpreții: eleuri fugare cu Michèle Morgan, Vittorio de Sica, Alberto Sordi, Renato Salvatori (20.15) ● **Sammy Davis jr. la Parada vedetelor** (21.50).

SÎMBĂTĂ 3 MAI Un program bogat oferit de Ansamblul artistic al Consiliului Central al U.G.S.R.. «Spre vrețe de lumină» (19.30) ● **De la «Vreți să ne întîlnim sîmbătă seara» ne așteptăm la mai mult decît ne-a oferit prima parte a emisiunii, transmisă săptămîna trecută** (22.05).

Radu Beligan

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul nr. 17, etapa din 27 aprilie 1969

I	Rapid-Dinamo Buc	X
II	Steaua-Progresul	X
III.	«Ut Craiova Poli	1
IV.	U.T.A.-Vagonul	1
V.	A.S.A.-Petrolul	X
VI.	Jiul Farul	1
VII.	Dinamo Bacău-F.C. Argeș	1
VIII	«Ut Cluj-Crișul	X
IX	[illegible]	?
X	Lanerossi-Juventus	X
XI	Palermo-Fiorentina	X
XII	Pisa-Bologna	1
XIII.	Roma-Varese	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de program.

PREȚUL REVISTEI 3 LEI

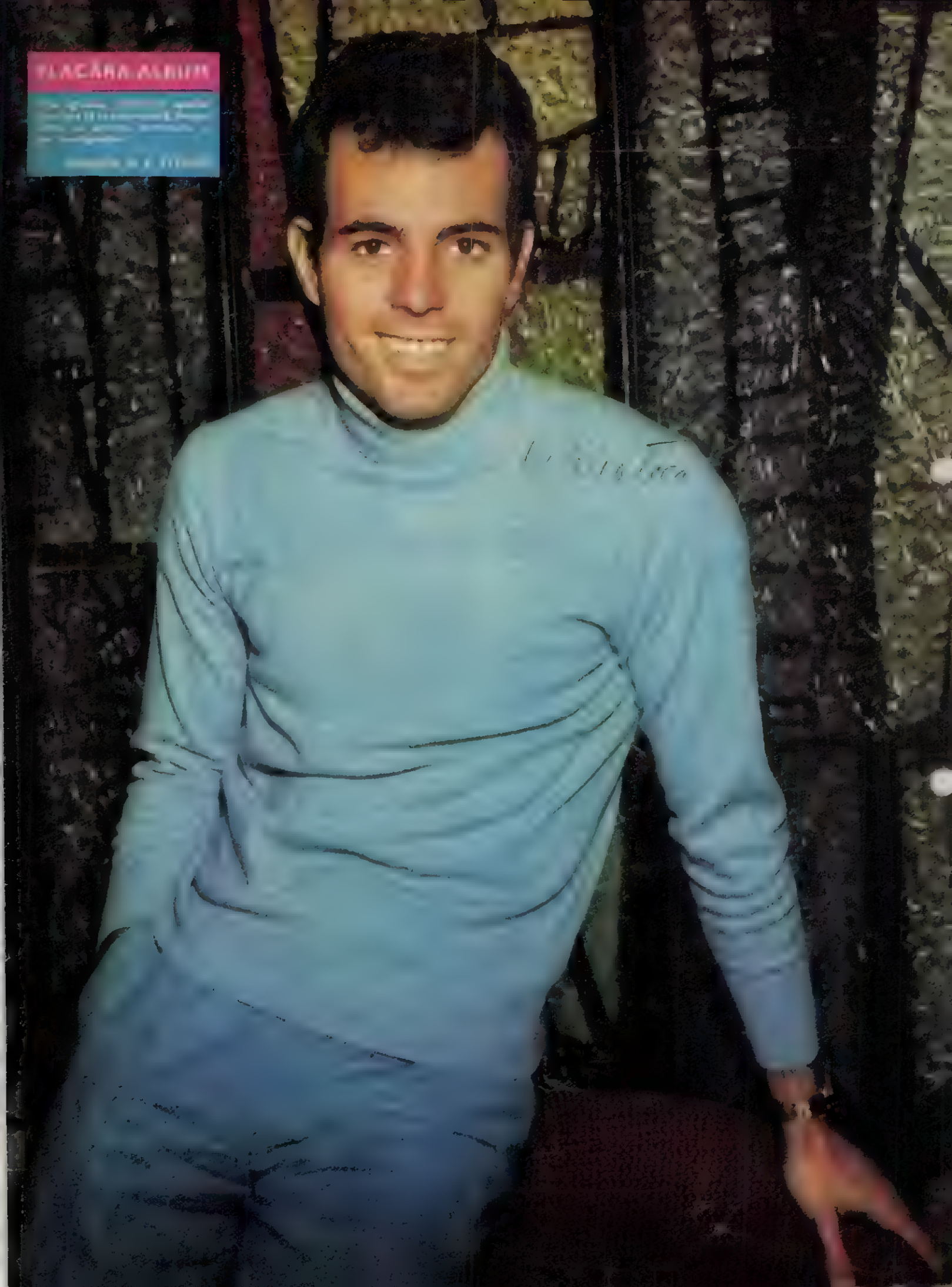
PLAQĂRA ALBUM

20
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 728
10 MAI 1969

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

Iașul construiește

1. Binecuvîntate sînt avantajele fotografiei panoramice. Imaginea alăturată, de pildă, ne dezvăluie tactica bătăliei construcțiilor în Iași: aceea a frontului larg. Blocurile au apărut pe coama Dealului Tătărași, contrapunctînd modern un cartier de gospodării cumva simpatice dar, în privința confortului, pe jumătate rurale.

N-aș putea să vă spun cam cîte case însuma ținutul urban al Iașilor la începutul anului prin care trecem. Pentru sfîrșitul acestui an însă pot garanta, fără să clipesc, că va avea cu 2 803 apartamente în plus.

Dintre acestea, cele mai *confortabile* vor fi și cele mai multe (1 274); iar restul, cu excepția a 114 garsoniere, vor aparține uneia sau alteia din celelalte trei categorii de confort.

Și o mențiune-invitație: din totalul acestor noi apartamente, 813 sînt destinate vînzării către cetățeni. Iar din cele 813, au fost contractate deocamdată doar 502. *Deci, în Iași sînt case noi -nouțe* de vînzare. Aviz amatorilor.

2) O fotografie—replică la afirmația «colegei» ei de mai sus: frontul construcțiilor ieșene are și înălțime. Mergînd cu comparația mai departe, se poate spune că, în timp ce *construcțiile din* prima imagine tind să rezolve problema acoperișurilor pentru cetățenii orașului, clădirea-turn din cea de-a doua imagine e menită să facă totul, în așa fel încît și străinii să se simtă în Iași ca la ei acasă, ba mai bine. E vorba de clădirea *noului* hotel «Unirea» care urmează a fi dat, curînd-curînd, în folosință.

3) Cînd *mi-am asumat — în explicația* de la fotografia alăturată — o obligație de garant, n-am făcut-o cu ușurință, n-am făcut-o fără acoperire, ci *sprijinit* pe o altă garanție. Pe garanția absolută care o conferă faptele împlinite: în loc de 124 apartamente *planificate* să se dea în folosință în trimestrul I al anului curent, s-au preluat de la constructor 213 apartamente.

Dar chiar și indicatorii cifrici au ciudățeniile lor. Cu toată «depășirea de plan» de mai sus, *ritmul* de execuție al lucrărilor în același trimestru I a fost totuși nesatisfăcător, realizîndu-se doar 15 la sută *din* sarcina anuală de plan. Cu alte cuvinte, construcții ca aceea din imagine ar fi trebuit să fie deja locuite. Anul 1969 are evenimentele lui și e cert că prin Iași nici pomeneală să «dea turcii», totuși ceva mișcare mai nervoasă n-are ce le strica constructorilor.

4) Fantastice posibilități mai are arhitectura! Un proiect inspirat te poate face să păștești cu plăcere pînă și într-un așezămînt în care, știut este, numai de plăcere nu vine omul.

5) Iașul este un părinte-pedagog tandru și grijuliu: adoptă în fiecare an cîteva mii de fete și băieți din țară, dintre cei dornici să prindă ceva învățătură de minte. Dar, chiar pentru acești «veneticî» cu cetățenie predestinat temporară, El înțelege să ridice mereu alte case. Datorită lăudabilului simț de responsabilitate profesională a reporterului fotograf, aveți prilejul să admirați liniile suple și încîntătoare ale unuia din corpurile de clădire ce formează noul complex de cămine studențești din cartierul Tudor Vladimirescu. Pentru că, dacă ar fi fost doar după mine, păcătosul, mă tem că rămînea imortalizată pe peliculă doar porțiunea dintre plop și stîlpul de lumină, de la asfaltul trotuarului și pînă cel mult la primul etaj.

Text de Nelu IONESCU
Fotografii de Sorin DAN

MAREA SĂRBĂTOARE A MUNCII

Intrată în tradițiile omenirii ca zi a muncii, 1 Mai reprezintă pe întreg cuprinsul planetei un puternic simbol al activității pașnice pentru o viață demnă și liberă, al luptei îndîrjite pentru independență națională și eliberare socială, pentru democrație, socialism și pace.

În țara noastră Ziua solidarității și frăției internaționale a oamenilor muncii de pretutindeni a prilejuit și în acest an o vibrantă afirmare a unității poporului nostru în jurul partidului, a conducerii sale, a încrederii nestrămutate în politica sa înțeleaptă, a dragostei nețărmurite față de patria noastră, Republica Socialistă România. Desfășurată sub semnul anului jubiliar XXV, al aniversării unui sfert de veac de la eliberarea României de sub jugul fascist, sărbătoarea primăverii a oferit și o emoționantă retrospectivă a grandioaselor înfăptuiri înscrise pe harta patriei socialiste în răstimpul acestui pătrar de secol. Patria noastră se numără astăzi printre statele cu cea mai înaintată orînduire politică și socială din lume. Talentul, hărnicia și spiritul de abnegație al milioanelor de constructori ai socialismului au transformat România într-o țară cu economie dinamică, în plină dezvoltare, iar ritmul și amplitudinea metodelor de perfecționare a societății noastre prefigurează cu rigurozitate matematică dimensiunile viitorului, ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual, țelul principal al întregii politici a Partidului Comunist Român.

Roadele muncii libere, bunurile materiale și spirituale dobîndite în anii cincinalului și în lunile premergătoare zilei de 1 Mai reprezintă o pildă însuflețitoare, o elocventă dovadă despre ceea ce se cheamă forța și hărnicia poporului român: în primul trimestru al acestui an planul producției globale a fost îndeplinit în proporție de 101,3 la sută, iar rezultatele obținute în primii trei ani ai cincinalului și prevederile pe 1969 sînt superioare planului, oferind certitudinea că cincinalul va fi nu numai îndeplinit ci și depășit.

O imagine plenară a muncii libere, a marilor înfăptuiri, născute din gîndul și fapta milioanelor de oameni ai muncii conduși de înțeleptul lor partid. Un argument hotărîtor că tot ce se realizează în România este destinat fericirii omului, cerințelor sale materiale și spirituale în continuă creștere

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

«Balet pe muntele de sare».

Fotografie de C. SĂVULESCU
(Expusă la Saloanele de la Bordeaux, Londra, Oklahoma, Valparaiso, Singapore etc.)

Prezentarea artistică:
Vasile Olac

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33 Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

cumpănă de ape

Valea Carasu, «Marele Canion» dobrogean, va deveni fluviu. Reținînd în final, prin Canalul Magistral Carasu-Lunca, aproape 20-30 la sută din debitul Dunării, Valea Carasu, cîndva pîrjolită de dogoarea verilor dobrogene și pustiită de vînturi uscate, zonă inospitalieră, aridă, s-a transformat deja într-un fluviu cu ape limpezi adăstînd răbdător în matca lui «artificială» voința oamenilor care i-au dat naștere. Și această voință este legată de înfăptuirea unui vast program de irigații capabil să îndepărteze consecințele dăunătoare ale secetei resimțite adeseori în regiunile de cîmpie și coline.

Ținutul de lîngă mare este străbătut de pe-acum de o rețea de canale racordate la Magistrala Medgidia-Nord (Carasu-Lunca), înzestrată cu nouă stații de pompare, repompare și punere sub presiune. Stația de bază posedă două conducte — pasaje acvatice — de cîte 1,90 metri în diametru și un debit de 18 mc pe secundă. C.A.P.-urile din Castelu, Cuza Vodă, Nicolae Bălcescu, Mihail Kogălniceanu, Sibioara, Lumina, Năvodari își extrag prin conducte flexibile apele necesare udărilor prin brazde la legume, trifoliene etc.

Pe data de 3 mai 1969 a avut loc la Castelu o demonstrație practică în vederea familiarizării specialiștilor din unitățile de producție beneficiare cu procesul de folosire și asamblare a conductelor flexibile: montare, reglare debit, deschiderea brazdelor și irigarea ca atare. Pînă acum cooperativele agricole și I.A.S.-urile din sistem au irigat prin brazde 3 219 ha. Alături de sistemul de irigații Medgidia-Nord se conturează viitoarele sisteme de la Mircea Vodă, Poarta Albă, Galeșu, Basarabi, existînd certe garanții materiale pentru intrarea lor în funcțiune într-un termen cît mai scurt. T.C.I.F.-ul și D.I.F.O.T.-ul se preocupă îndeaproape de aducerea la îndeplinire a obligațiilor ce le revin ca întreprinderi constructoare și de exploatare. Darea în folosință a noi sisteme de irigații dotate cu tipuri moderne de amenajări — conducte îngropate sub presiuni, jgheaburi, canale, magistrale betonate, distribuția apei automatizată — va determina obținerea unei intensivități sporite în agricultură, adică înregistrarea de valori aproape duble la producția vegetală pe suprafața irigată.

N. TOMA

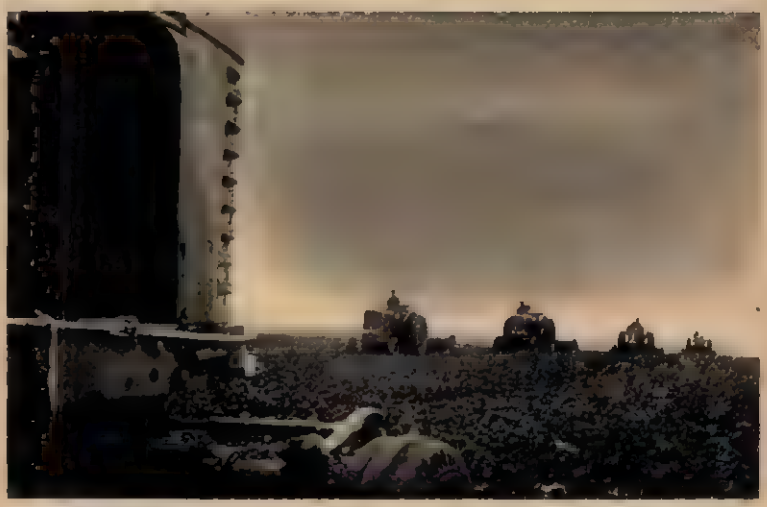

La Tămădăul Mare în județul Ilfov, ultimul asalt al unei mari bătălii: însămînțările.
Unele după altele, județele țării raportează în aceste zile încheierea însămînțărilor de primăvară.
Experiența acestei primăveri neobișnuite a demonstrat că și în condiții mai grele, prin organizare temeinică și îndrumare competentă, lucrările agricole pot fi făcute într-un timp scurt și de calitate corespunzătoare.

Fotografie de P. DUMITRESCU

cariatide arădane

De la Arad ne-a sosit *Cariatide*, «suplimentul ziarului «Flacăra roșie», editat cu prilejul zilei de 1 Mai». E al doilea supliment ce-l primim. Față de cel inaugural, acesta din urmă marchează evidente îmbunătățiri de conținut și grafică. Entuziasmului inițial i se adaugă acum o mai lucidă tentativă de organizare și expresie. Dorința colectivului redacțional de a capta visul și frumosul se concretizează în planuri multiple și eficiente. În cele 16 pagini își dau *întîlnire poezia și reportajul, schița și* exegeza critică, informația și ancheta. De la festin nu lipsește nici pagina de «sport».

Dar să ne oprim pentru o rapidă consemnare la cîteva titluri din sumar.

Al. Andrițoiu întîmpină 1 Mai cu cîteva sărbătorești «Catrene». Ion Frunzetti scrutează cu competență-i recunoscută în «Reflecții la o expoziție» creația unui grup de artiști plastici arădeni. C. Ungureanu face cîteva pertinente observații despre unele «Absențe în peisajul criticii literare». Eugen Olcean subliniază «Profundul umanism al orînduirii noastre socialiste». Despre succesele «Folclorului transilvănean peste hotare» scrie Ioan Tomi. Cîțiva invitați ai redacției participă la ancheta «Putem trăi fără ideal?», George Ciudan scrie cu inimă și culoare despre «Pecica — la ora împlinirilor contemporane». Cătălin Ionuțaș iscălește cîteva «Gînduri» pe marginile festivalului cultural «Primăvara arădană». Profesorul emerit V. Popeangă vorbește despre «Funcția educativă a întreprinderilor industriale», Iulian Copacea despre logodna poeziei cu scena. G.I. Tohăneanu, experimentat cercetător al textelor literare, ne comunică cîteva prețioase considerații lingvistice.

Numeroși stihuitori își încrustează visul în versuri cu peniță muiată în cerneluri înstelate.

Mai relevăm și grija pentru un cuvenit echilibru între semnăturile locale și cele dinafara hotarelor județului.

T.S.

pieton în mizil

O anecdotă cu multe grame de amărăciune amestecate în rîs spune că un oarecare șef de gară din Mizil s-a aruncat în fața trenului (accelerat!) ca să-l oblige să oprească... Fiindcă altcum nu era chip ca cineva să bage în seamă existența acestei urbe «clădită de negustori, pentru negustori, după nevoile și viziunea lor asupra lumii»,cum o prezenta reporterul Geo Bogza în 1940.

PROCURAȚI-VĂ OZON

Vorbim prin telefon cu prof. Gh. Gherghișan de la Casa pionierilor din Craiova, dornici să aflăm ce este dispozitivul pentru ionizarea aerului, realizat aici de către micii pionieri.

— Dispozitivul respectiv — ne spune prof. Gherghișan — este opera pionierilor Temistocle Mircea, Zamfirescu Petre și Popa Mihai, inspirați de un articol din «Știință și tehnică». Mica instalație poate să producă într-o cameră de locuit între 2 000 și 5 000 ioni față de 50 de ioni existenți în mod obișnuit. Puritatea aerului — în oxigen — devine aproape triplă în comparație cu aceea a regiunilor de înălțime (montane).

EMAIL ROMÂNESC

Tov. Alex. Mădăraș, geolog, ne informează telefonic despre rezultatele obținute la Laboratorul central din Cluj al Ministerului Industriei Ușoare.

— Împreună cu inginerul M. Ciontea și fiziciana Terezia Haler, am reușit, după numeroase căutări, să demonstrăm că argilele autohtone (Bochia și Popești) pot fi utilizate în procesul de fabricare a emailurilor. În felul acesta nu mai importăm, ca pînă acum, materia primă.

PE DRUMUL DE FIER AL ȚĂRII

Atrași de noutăți, solicităm telefonic Uzina mecanică de material rulant din Ploiești.

— Tov. ing. șef (Ivănuș Tr.), cînd vom admira ultima realizare a întreprinderii ploieștene?

— Chiar anul acesta introducem în producție curentă noua variantă a vagonului-cisternă destinat transportului de produse chimice. Construit prin sudură electrică, el are o capacitate superioară vagonului clasic și un sistem automat de cuplare cu șasiul.

N. IANCU

Ionel Perlea în mijlocul nostru

Șef de orchestră de reputație mondială intrat în enciclopediile muzicii, Ionel Perlea a revenit, după un sfert de veac, în mijlocul nostru, pentru mai multe concerte la Filarmonica «George Enescu» și la Radioteleviziune.

Ni-l amintim...

De un calm imperturbabil, la Filarmonică și la Operă dirija de regulă pe de rost. Acum trei decenii avea în repertoriu peste șapte sute de lucrări! Azi numărul lor s-a dublat. Muzician pînă în ultima fibră, el a disprețuit totdeauna gestul retoric, grandilocvent, preocupat să redea numai vibrația interioară, esența muzicii. De o exigență care nu admitea «compromisuri» sonore sau escamotări, Ionel Perlea urmărea, cu multă stringență, în primul rînd execuția ireproșabilă a partiturii.

Succesele sale de peste hotare au fost, sînt și azi notorii.

Începînd din anul 1946 a dirijat la Scala marele repertoriu de operă, precum și concertele din stagiunea de vară. Cunoscutele Festivaluri «Maggio musicale» de la Florența, precum și cel de la San Remo, Festivalul de la Aix etc. l-au solicitat cu precădere și a prezentat de asemenea spectacole pretutindeni în Italia ca și în cele mai de seamă centre muzicale europene.

Legat printr-o strînsă prietenie cu celebrul șef de orchestră Arturo Toscanini, care îl aprecia mult, Ionel Perlea a trecut în 1949 ca șef de orchestră la Metropolitan-Opera din New York. A condus, între altele, cu un deosebit succes, la Carnegie-Hall, spectacole de operă-concert, cînd sub bagheta sa s-au aflat interpreți ca soprana Elisabeth Schwarzkopf, baritonul Fischer Dieskau ș.a. Turneele sale l-au purtat apoi printr-o seamă de orașe de la Buenos Aires pînă la Cleveland și Detroit.

Fidel admirator al muzicii noastre, a popularizat în primul rînd Rapsodiile și Simfonia I de George Enescu (căruia i-a și dedicat, de altfel, Concertul său pentru vioară și orchestră). Discografia lui Ionel Perlea este enormă, ea cuprinzînd, pe lîngă lucrările enesciene amintite, muzică de Mozart, Berlioz, Verdi, Donizetti, Puccini etc.

L-am urmărit săptămîna aceasta la prima repetiție cu Filarmonica. Deși accidentul pe care l-a avut cu ani în urmă îl pune în situația de a se folosi doar de mîna stîngă, Ionel Perlea o dată la pupitru se transfigurează. Este un rar exemplu de competență și energie, de dinamism și gingășie. Cu o autoritate neasemuită își impune voința uneori doar cu o simplă privire. El se animă, se înflăcărează, trăind cu o rară pasiune marea muzică. Convingerea cu care dirijează, acea dăruire neprecupețită și elanul pe care îl imprimă muzicienilor din orchestră se comunică repede și de cealaltă parte a scenei, publicului care îl urmărește. Ionel Perlea are arta de a scoate cele mai subtile nuanțe și, cum bine a spus anul trecut un critic de la «New York Times», reușește să realizeze cu un singur deget ceea ce alți dirijori nu pot face cu zece...

Pentru muzicienii ca și pentru publicul iubitor de muzică prezența acestui valoros interpret în mijlocul nostru constituie o adevărată sărbătoare.

J.V. PANDELESCU

9 MAI

La 9 Mai poporul român sărbătorește două însemnate evenimente ale istoriei naționale: Ziua independenței de stat a României, proclamată cu 92 de ani în urmă, și victoria asupra Germaniei hitleriste.

Dubla aniversare prilejuiește astăzi o largă și emoționantă retrospectivă istorică.

Prin victoria împotriva Porții, țara noastră reintra — în bună măsură — așa cum visase Nicolae Bălcescu — «în plenitudinea drepturilor sale naturale».

Cucerirea independenței de stat a României rămîne una dintre cele mai glorioase pagini ale istoriei naționale, dar în condițiile de atunci neatîrnarea a purtat amprenta orînduirii burghezo-moșierești. Cei care au purtat greul războiului, masele populare din mijlocul cărora s-au format vajnicele regimente de dorobanți și roșiori, nu s-au putut bucura pe deplin de roadele victoriei.

Misiunea de a înălța tot mai sus steagul independenței naționale, lupta deschisă pentru libertate, pace și progres social au revenit forței celei mai înaintate a societății românești, clasei muncitoare în frunte cu Partidul Comunist Român. Prin puternicele acțiuni desfășurate sub conducerea sa, masele de muncitori și țărani s-au situat în fruntea apărării intereselor poporului, Partidul Comunist devenind singurul reprezentant ferm și permanent în lupta de eliberare națională și socială în perioada dintre cele două războaie mondiale și principalul organizator al insurecției armate din august 1944, piatra de hotar pentru întreaga istorie a României.

...După aproape 7 decenii de la proclamarea independenței de stat, tot la 9 Mai, România a trăit, alături de alte națiuni, împlinirea unui mare deziderat: zdrobirea definitivă a Reichului fascist, sfîrșitul celui mai sîngeros război din istoria lumii, conflagrație mondială care a cuprins în vîltoarea sa aproape 80 la sută din întreaga populație de atunci a lumii.

Luptînd alături de glorioasa armată sovietică, 540 000 de ostași români au desfășurat operații militare pe pămîntul României, Ungariei și Cehoslovaciei, de-a lungul a peste o mie de kilometri. Poporul român va purta o veșnică recunoștință tuturor revoluționarilor și patrioților care au luptat pentru independența și libertarea țării, păstrînd în același timp o înaltă prețuire și stimă Uniunii Sovietice, forța fundamentală a coaliției antifasciste, care a purtat greul războiului, și a adus contribuția hotărîtoare la înfrîngerea Germaniei hitleriste.

În acest an ziua de 9 Mai, Ziua independenței de stat, Ziua eroilor și Ziua Victoriei, se sărbătorește în țara noastră în preajma unui eveniment crucial din istoria patriei: aniversarea celor 25 de ani de la eliberarea României de sub jugul fascist. Strîns unit în jurul iubitului său partid și a conducerii sale, poporul nostru își consacră astăzi mai mult ca oricînd întregul său talent, energie creatoare și spirit de abnegație pentru înfăptuirea politicii marxist-leniniste a partidului, pentru împlinirea mărețului program trasat la Congresul al IX-lea și la Conferința Națională a P.C.R.

Poporul român face aceasta cu ferma convingere, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, că «Cel mai bun omagiu, cea mai mare recunoștință pe care o putem aduce acelora care s-au jertfit este de a munci și de a face totul ca națiunea română să se înalțe continuu, tot mai sus, liberă și independentă în rîndul națiunilor socialiste, al națiunilor întregii lumi».

Mizilul nu e nici astăzi un oraș frumos, deși multe s-au schimbat, se schimbă și se vor mai schimba. Dar de multă stăruință e încă nevoie din partea edililor — și a fiecărui mizilean, la urma urmei — pentru ca orașul să scape în întregime de vechile triste. Zic în întregime, pentru că Mizilul s-a deprins acum să zîmbească. Barem anul acesta, de cînd cu «Relaxa» — prima fabrică republicană din Mizil — zîmbetul a prins a se deschide, ca un boboc ce nu așteaptă decît o rază mai mult ca să se dezvăluie...

1) La gara din Mizil (unde nici acum nu oprește accelerațul, dar într-o zi cine știe?!) ești întîmpinat de un taxi sau o birjă. Dacă taxiul lipsește (că nu sînt decît două și al doilea stă în centru) n-ai decît să comanzi: «La bul'var, birjar!»

2) Fără nici o documentare prealabilă, trecînd așa, pur și simplu, pe strada principală, îți dai seama cît negustorime a înțesat orașul. Vechile prăvălii și depozite și magazii au (cum se vede în fotografie) plasturi negri pe ochii vitrinelor. De ce nu s-or fi grăbind oare gospodarii orașului să le invie cumva? Că-s multe și dau străzii un aer atît de deprimant!

3) Tencuiala nouă și varul izbutesc destul de bine să înfrumusețeze obrazul cîte unei clădiri. Păcat că nu-i o regulă generală pe strada principală...

4) Tudor Gheorghe și Chițu Ferenț au la ora patru după-amiază lecții de vioară. Și nu numai ei, ci și alți 14 elevi din clasa I și a II-a. Ce reconfortant și optimist instantaneu pe ulița mare din Mizil!

5) ...Dîndcă, să fim drepți, e mai mult uliță decît stradă. Mai ales dacă o judeci după cișmea. Dar las'că anul acesta — ne asigură președintele Consiliului popular orășenesc — Mizilul va avea peste tot apă potabilă și or să înceapă și lucrările de canalizare. Neîndoielnic, avea dreptate președintele: «Altă viață!...»

6) Din strada principală (haide să-i zicem totuși stradă) la dreapta, se va deschide un bulevard. Deocamdată terenul abia s-a eliberat de pietroaie și moloz. Așteaptă netezirea energică a compresoarelor: Mizilul nu se sperie de zgomot. Dimpotrivă. Și cum mai așteaptă mizilenii să se deschidă și șantierul unor noi fabrici! Claxonat și fugă nebună de camioane? Urlet de betoniere? Țignale de macara? S-au obișnuit de cînd se construia «Relaxa». Dar nu s-au săturat de aceste binecuvîntate stridențe sonore. E și de înțeles!

5

6

Text de Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Elena GHERA

APE, PIETRE, OAMENI

REPORTAJ DE PE SANTIERUL HIDROENERGETIC ŞI DE NAVIGAŢIE PORŢILE DE FIER

de Petre ANGHEL

Fotografii de Eugen IAROVICI

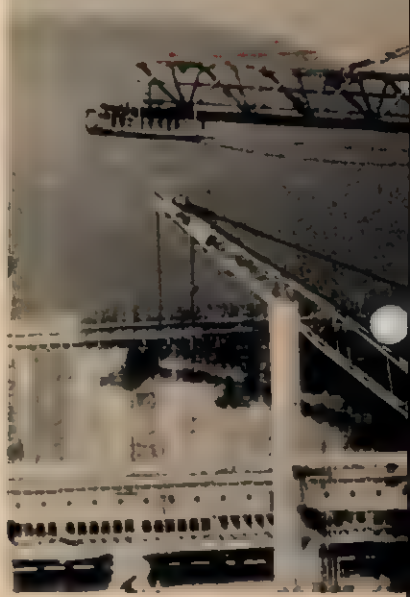

Între înălţimi şi adîncuri amprenta unei tehnici fără precedent.

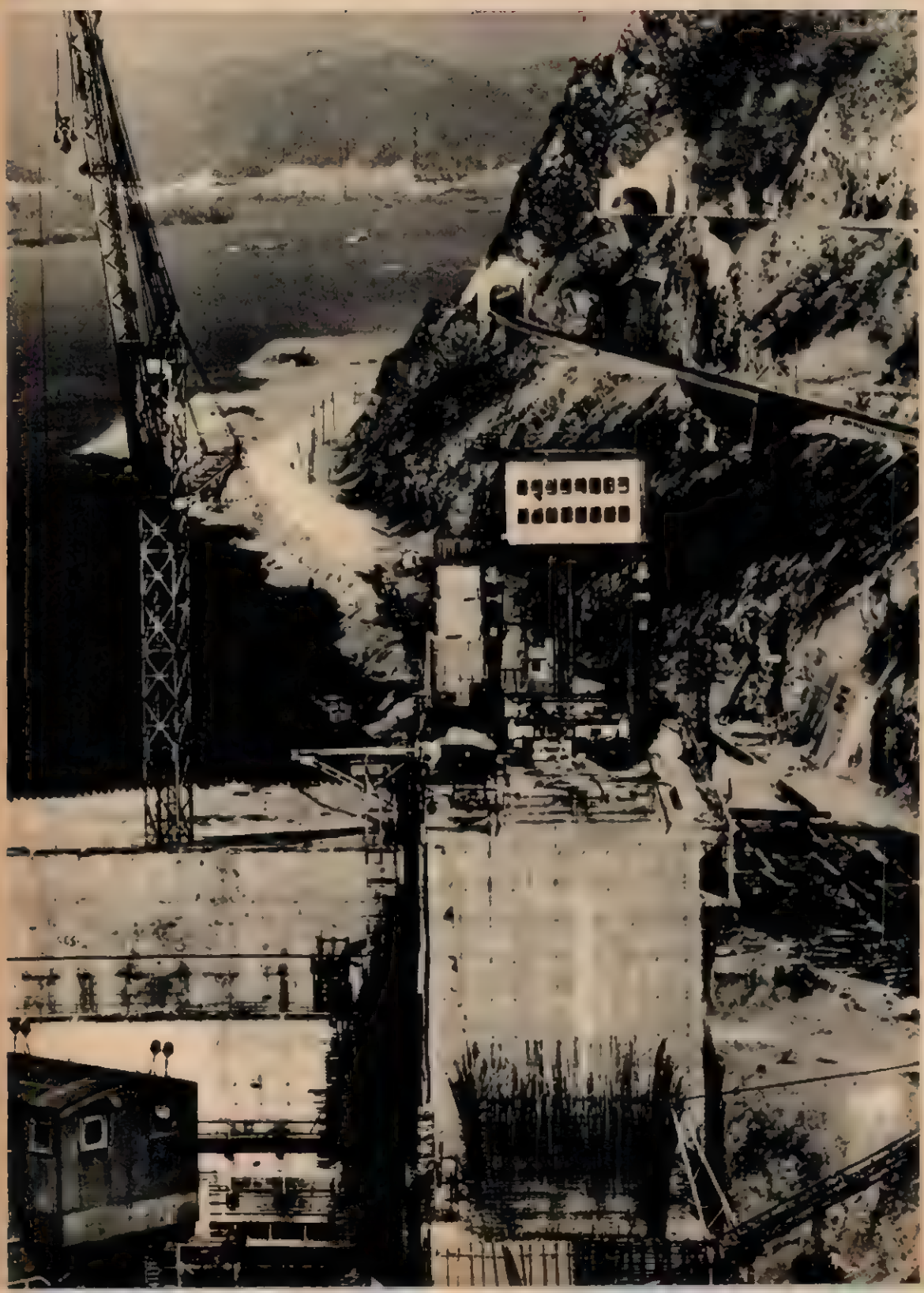

Aici am văzut erol. Am văzut Dunărea mică, strivită parcă între ziduri de piatră. Aceeaşi Dunăre care de-a lungul mileniilor tăiase în două şirurile de dealuri şi munţi. Am văzut oameni care spuseseră în limbajul miraculos al tehnicii «pînă aici». Şi asemeni mării lovite de toiagul patriarhului, fluviul s-a despărţit lăsîndu-şi albia liberă, fiindcă se cerea ridicat un edificiu care să nască lumina. Şi m-am văzut pe mine, cel care era convins că se cunoaşte şi că se închină doar poeziei, strivit între macaralele cu braţe ce depăşesc zeci de metri, înclinîndu-mă în faţa acestui homo faber, fără rezerve. Era poate doar o uşoară schimbare, aici visul săpîndu-se în piatră, nu pe papirus, hîrtia avînd doar menirea începuturilor, a calculelor limpezi şi lucide. Şi am ascultat tăcerea, surprinzătoarea tăcere a muncii celor 10 000 de oameni care nu au nevoie să-şi strige efortul, acesta fiind vizibil materializat în mii şi zeci de mii de metri cubi de beton, kilometri de sudură şi trenuri de stînci mutate.

Am înţeles că sensul cuvintelor ştiute, oricît ar fi corespuns dicţionarelor, era incomplet, sec şi rece. Uriaş înseamnă poduri rulante, capabile să vehiculeze cîte 400 tone fiecare. Gigantism înseamnă cei şase piloni portamonte, de peste 42 de metri înălţime, cu o bază de 54 mp şi care închid în ei peste 1 500 mc beton fiecare. Şi dacă Colosul din Rodos, prin care treceau odinioară vasele, a creat adjectivul colosal, ce nume vor găsi acestor stîlpi care vor dirija vasele înainte de ecluză? Şi ce cuvinte vom găsi pentru a proslăvi eforturile celor ce au turnat patru dintre aceşti piloni, aşa cum necesitau etapele procesului de producţie, mai înainte de a se fi retras apele?

Uriaş înseamnă cele două coloane — adevăraţi stîlpi de susţinere ai unui templu laic — ce unesc plasa metalică cu ajutorul căreia funicularele transportă balast din insula Golu la şantierul III-betoane, traversînd astfel Dunărea. Enorm, trebuie să însemne cele 5 milioane kWh, potenţialul acestui edificiu industrial, echivalentul întregii producţii de energie electrică a ţării din

◀ **Figuri geometrice la avanpremiera perfecțiunii.**

Oțel și beton — elemente primordiale ale unei lumi moderne. ▼

anul 1957. Dar înainte de toate gigantism trebuie să însemne Porțile de Fier și Omul acestui deceniu care lasă mărturie secolelor ceea ce înseamnă efort, înțelepciune, socialism.

Pentru că ceea ce n-au putut face apele învolburate ale unui fluviu de primă mărime în lume, ajutat de ploaie și furtună, în stînca înduşmănită, pe care înțelepciunea plastică a acestui neam a numit-o Porțile de Fier tocmai pentru a-i sugera tăria, au făcut-o compresorul, dinamita și excavatorul, vehiculate dibaci din umbră de cel numit, simplu, muncitor. Dar nu numai albia Dunării a fost lărgită pentru a putea oferi trecere sigură și calmă vaselor fluviale. Apele vor trece pe unde vrea el, uriașul.

Se va întreba cineva dacă nu cumva rîndurile de față sînt numai rodul entuziasmului sau al impresiilor. Eram tentați să credem la fel cînd ni s-a spus că ne vom pierde în nesfîrșitul șantierului. Ne luasem angajamentul intim de a face constatări precise, cu ochiul gazetarului obiectiv. Dar ochii au obosit de îndată ce au trebuit să alerge printre blocurile de beton care despărțeau muntele de apă și picioarele au cedat imediat ce s-au văzut neputincioase să străbată toate drumurile acestui șantier ce-și spune modest Întreprinderea de construcții Porțile de Fier. Atunci am lăsat gîndurile să alerge în voie. Și cînd am surprins rezistența șteasră, ni s-a părut firesc să notăm: am văzut Dunărea strînsă între ziduri de piatră. Aici se scrie o epopee, pe cît de reală pe atît de măreață... Cînd am vrut să cunosc un om, unul din acești făurari, am întins mîna inginerului Dan Predoiu, deja recomandat nouă ca unul dintre cei mai destoinici. Și după ce ne-a mărturisit cu grația modestiei: «S-a terminat zidul de presiune la cota finală 72,5, s-a betonat zona prizei și a pilei de presiune la turbina 1 și 2, la blocul de montaj, s-au terminat pilele la cota 72,5», l-am întrebat:

— Cum ați simțit toate acestea?

— Am avut emoții — și ochii vii ai inginerului au zîmbit. Am avut emoții și totdeauna am. Chiar dacă respect întru totul indicațiile proiectului, chiar dacă sînt convins

(Continuare în pag. 8)

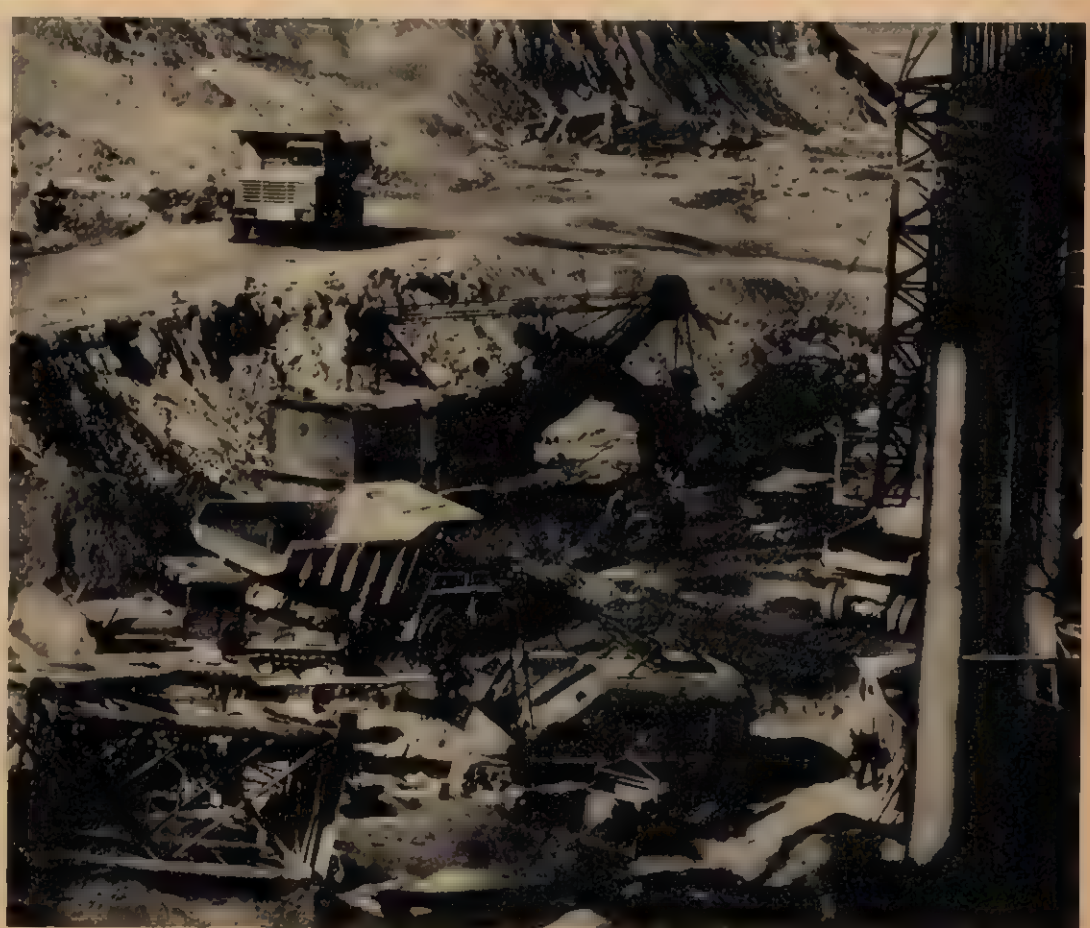

▲

Un vers:
«Și unghiile lor au ajuns din urmă gîndurile».

APE, PIETRE, OAMENI

de măiestria și conștiinciozitatea oamenilor mei.

— Cîțiva dintre ei?

— Brigada maistrului Ion Popa, Ion Condurache, echipa de fierari-betoniști a lui Sandu Anton: Tremurici Petre, Ciocănel Petre, Pîrvu Constantin, sudorii despre care pot spune că țin în mînă chezășia lucrărilor: Ștefan Costache, Mihai Mohor-...

— Nu sînt prea multe exemple?

— Nu puteți renunța la nici unul. Și așa nedreptățesc destui. De altfel, continuă interlocutorul nostru, nu pot să nu amintesc de aportul dulgherilor, de munca lor depinzînd cofrajele și implicit forma definitivă a betonului.

Cînd am cerut un fapt, deasupra acestui eroism cotidian — pe care-l pot numi astăzi fără sentimentul exagerării — ni s-a relevat cum, trebuind să se facă verificarea altor

Într-o îmbinare desăvîrșită tehnica se proiectează peste decorul natural.

▼

lucrări, topometrii chemați la fața locului au constatat execuția ireproșabilă a cofrajelor, deasupra oricăror erori minime admise.

Cînd am aflat că în unele lucrări, în funcție de cîțiva centimetri, se obține un randament egal cu al unei turbine de la alte hidrocentrale, emoțiile de care ne vorbea inginerul Predoiu ne-au apărut nu ca atribut al tinereții ci ca expresie a unei înalte conștiinciozități.

Am văzut eroi. Am văzut Dunărea brăzdată de ziduri de beton, încovoiată parcă sub povara armăturilor. Am văzut fluviul încleștat între munții ridicați de om. Am strîns mîna unui muncitor și-am înțeles ce-nseamnă forță. Am luat în mînă pietrișul care, metamorfozat la temperaturile tehnicii, însemna putere. Am luat în pumni apă din fluviul care fiind îngustat își iuțise pulsul și-am simțit trecînd prin degete lumina. Și atunci am înțeles cît de măreață și de utilă este simbioza forțelor umane care ivesc electricitate din logoditul pietrei cu apa.

Am stat cîteva zile printre acești creatori autentici, oameni care-și spuneau simplu: «Ioane, vezi să iasă bine». Și m-am dus cu gîndul la cîntările lui Homer sau mai apropiatului Whitman.

Și în aceste zile mi-am simțit buzele crăpate și vîntul pătrunzîndu-mi sub haină, și trăiam clipe despre care știam că n-am să le găsesc cîndva asemănare, că nicicînd n-am să mai calc pe fundul unui fluviu secat ca-n palmă, oprit la cîțiva pași și lăsînd astfel loc și tihnă echipei maistrului Dumitru Bunicelea să armeze pila ce va face legătura dintre centrală și baraj, după ce terminase lucrările la porțiunea ce necesită închiderea provizorie a Dunării. De finețea lucrărilor ne-am convins de îndată ce am asistat la lucrul muncitorilor Ion Cătîrță și Victor Boțan, care montau garniturile de închidere ermetică la unul din panourile turbinei II.

Am ocolit apoi șantierul pentru a ajunge în mijlocul Dunării, unde trebuia să-l întîlnim pe un alt erou al acestei fortărețe — inginerul Laurențiu Țurcan, șeful punctului de lucru pod fix pentru închiderea apei.

Tinerețea nu l-a împiedicat pe acest inginer de numai 27 de ani să asigure executarea uneia dintre cele mai dificile lucrări. I-am surprins o umbră de melancolie în ochi — își încheiase o etapă a muncii și urma demontarea — chiar dacă cei 22 de piloni fuseseră turnați mai înainte de termen. Acești stîlpi, susținătorii podului de pe care se vor bascula blocuri de beton pentru închiderea albiei, au solicitat în egală măsură priceperea și curajul. Ei au necesitat foraje în stîncă, 7-8 metri sub albia Dunării, introducîndu-se apoi cămăși de oțel. N-au lipsit soluțiile inteligente momentane: pompele care trebuiau să ridice apa în aceste țevi cu un diametru de 1 200 mm au fost lăsate la o parte și făcîndu-se orificii s-a lăsat cale liberă apei care a ajutat astfel la betonare. Dacă nu putem lăsa neconsemnat efortul echipajului de pe macarale: Gall Francisc, Constantin Olaru și Fiulov Francisc, cu atît mai mult nu vom uita să amintim sprijinul personalului de pe vasele marinărești.

Am văzut aici, în mijlocul Dunării, eroi.

◀Arcul de triumf al forței industriale.

Și cum altfel l-aș putea numi pe scafandrul Ion Corboveanu, prezent oricînd a fost nevoie, indiferent de risc, și care a coborît sub apă de cel puțin 3 000 de ori. Și cum i-aș putea numi pe toți ceilalți, rămași anonimi pentru noi, nu fiindcă eforturile lor au fost mai puțin fructuoase, ci fiindcă o modestie demnă sau o simplă întîmplare nu i-a scos în drumul nostru. Își întind însă mîna, degetele lor se întrevăd în fiecare fir de nisip care a folosit construcției barajului, în oricare strop de apă împins spre drumul hărăzit Dunării de proiectanți.

Oameni și fapte consemnate succint, mîini și inteligențe împreunate nevăzut și pe nesimțite în ceea ce se va chema mîine Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier. Amintiți sau nu, ei există prin ei și prin acest impunător monument. Faptele lor sînt dăltuite aici.

De aceea poate încă de la începutul vizitei noastre tovarășul Stelian Jîfcovici, secretarul de partid pe sistem, ne-a spus: «vorbiți cu oricare, vor avea ce să vă spună».

Nu e o alegere deosebită nici în precizarea cîtorva dintre angajamentele unuia dintre șantiere, dar grăitoare pentru ceea ce înseamnă elan. Notăm: șantierul energomontaj se angajează să dea 17 milioane producție peste plan, 50 tone oțel economii, montarea peste plan a 100 tone echipament. Și altele, și altele, aici sau la alte șantiere ale grupului.

Fapte, oameni, eroism, legendă. Și dacă Demiurgul creînd omul a unit pămîntul cu apa trecînd peste ea suflare, născîndu-se astfel mitul genezei, se cade să închinăm la rîndul nostru un imn de slavă împreunării betonului cu apa care va dărui țării electricitate, omului care le-a unit prin geniul capacității sale creatoare. Ar fi începutul. Restul e grija generațiilor ce vin.

Trepte spre ceea ce va însemna mîine: lumină, căldură, progres.
▼

ultimul voiaj al spionului

TRENUL

Seară de toamnă. Senin, răcoare. Trenul internațional se apropie cu viteză de stația C. La clasa întîi, un bărbat de 40-45 de ani, bronzat, radiind de sănătate, începe să se pregătească de coborîre. Toate, expresia, ținuta, mina, costumul bej impecabil croit, par desprinse din afișul unei agenții de turism, cu manechine ostentativ optimiste. Prezentabilul domn aruncă o privire spre geamantane, recapitulează mental «micile atenții» și pipăie reflex existența unei agende în buzunarul drept al hainei. Apoi, cînd trenul oprește la peron, scoate capul pe fereastra vagonului, căutînd din priviri un hamal.

Nimic suspect în solicitudinea cu care cel mai apropiat lucrător de peron i-a ghicit dorința, oferindu-și serviciile. «Deformare profesională, a mirosit clientul serios», își zice domnul Poldy, acesta fiind numele personajului urmărit de noi și care, în acest moment, se urcă în taxiul prompt apărut la ieșirea din gară.

Șoferul așază cu grijă geamantanele în portbagaj și demarează, zîmbind profesional pasagerului. Așteaptă să i se comunice traseul.

— Strada Trîmbiței.

— Extraordinar!

Ce găsești extraordinar?

— Nimic, scuzați. Este strada pe care locuiesc eu. La ce număr să vă las?

— 18 bis.

— Exact lîngă mine. Cum de nu v-am cunoscut pînă acum!... Nici nu păreți

de prin partea locului.

— Aa, nici nu sînt.

Poldy şovăie o clipă, apoi îşi zice că un amănunt în plus nu poate decît să întărească nota de firesc a voiajului său:

— Sînt turist, merg în vizită la un fost coleg al meu, inginerul Ambrozie. Ion Ambrozie.

— Îl cunosc, cum să nu!

APARTAMENTUL

Inginerul Ambrozie priveşte cum fumul de ţigară migrează, cu alunecări de straturi, prin fereastra de curînd deschisă. În sfîrşit, calculele confirmă posibilitatea unui nou procedeu de extragere a minereurilor speciale. Îi vine să cînte, chiar fredonează.

Ţîrîitul soneriei întrerupe clipele de satisfacţie, făcînd loc surprinderii. Nu aşteaptă pe nimeni. Priveşte fugitiv masa de lucru, apoi deschide.

— Formidabil! Tu, Poldy? Ce surpriză!

Cei doi se îmbrăţişează şi prietenul e poftit în casă.

— Mă bucur că ai venit.

— Ce plăcut e la tine! Aa, sărut mîinile, doamnă!

— Soţia mea... Poldy...

— Încîntată.

— Vai, şi ce atmosferă de lucru! Nu ştiam că eşti şi inventator.

— Ei, nu, nu, să nu exagerăm.

Ambrozie încearcă jenat să distragă interesul străinului de la masa de lucru, fără a părea jignitor de vigilent.

— Cum ai călătorit?

— Foarte bine. De la gară m-a adus un taxi al cărui şofer susţinea că te cunoaşte, că stă pe aproape.

— Posibil. Eu nu-mi prea cunosc vecinii. Ei însă mă ştiu.

— Ei, celebritatea!...

— Să lăsăm asta. Vino să înfulecăm ceva.

După cină, discuţiile acestei revederi emoţionante continuă pînă tîrziu în noapte, susţinute de auxiliarele inerente unor asemenea ocazii — cafea, coniac. Se deapănă amintiri, nu sînt uitaţi nici foştii colegi, unii deveniţi profesori, ingineri specialişti în diferite domenii...

NATURA

Dimineaţa, domnul Poldy se interesează de locurile pitoreşti pe care ar putea să le viziteze în împrejurimi. E bine dotat ca turist şi se arată nerăbdător să folosească aparatul de fotografiat «Yashika» — ultimul tip, imortalizînd peisajele pe rolfilmele «Agfa-color» cu care a venit. Ambrozie se scuză că nu-l poate însoţi, oferindu-şi serviciile de călăuză pentru după-amiază.

— Vezi-ţi de treabă, Ionele! Decît să te stînjenesc, mai bine mă mut la hotel. Doar pot să fac şi singur cîteva plimbări prin împrejurimi.

— Dacă vrei, poţi folosi motocicleta mea.

— În regulă.

*

Drumul se caţără întortocheat pe «Dealul popii». E pustiu. Deşi a dorit această singurătate, lui Poldy îi este aproape urît. În schimb fotografiază, declanşează în dreapta şi în stînga, film după film, se urcă pe motocicletă, mai merge, opreşte şi din nou... poze.

Schimbînd la timp obiectivul, reuşeşte chiar să «vineze» o căprioară. Ce poate fi mai inofensiv decît să prindă pe peliculă blana roşcată a unei ciute? Ba da, poate fi ceva mai inofensiv: gestul pădurarului, apărut pe o potecă laterală, de a-şi aprinde ţigara, scăpărînd de două-trei ori bricheta în direcţia lui Poldy.

*

Întors acasă de la serviciu, Ambrozie îl găseşte pe Poldy foarte mulţumit. Oaspetele îi povesteşte, cu lux de amănunte, cum a reuşit să fotografieze căprioara. Se bucură şi Ambrozie.

— Hai, Ionele, cu mine să facem fotografii. Cu soţia şi copilul tău. Cred că habar n-aveţi ce frumuseţi vă înconjură. Detest pozele de grup cu decor artificial, îmi plac instantaneele în natură şi ar fi păcat să plec fără asigurarea unor amintiri în imagini ale prieteniei noastre.

Se duc tot pe «Dealul popii», faţă de care Poldy manifestă un interes neobişnuit. Poldy face o mulţime de fotografii, îşi aranjează mereu însoţitorii, dîndu-şi aere de regizor. Parcă s-ar turna o superproducţie.

Doamna Ambrozie sesizează predilecţia lui Poldy pentru un anumit fundal. Vrea să intervină, dar îşi zice că e numai o coincidenţă. De altfel pare inoportun să divulge, din exces de vigilenţă, că acele peisaje pot prezenta şi un alt interes decît cel turistic.

ÎN BIROUL COLONELULUI HORIA

De cîteva minute în biroul colonelului de securitate Dumitru Horia se discută aprins. Maiorul Dinescu raportează rezultatele ultimelor investigaţii.

— Ce rezultă din arhive?

— Poldy a fost agent al Abwehrului. Mai tîrziu a devenit blockleiter, adică omul pe care naziştii puneau mare bază în culegerea de informaţii din rîndul populaţiei. Se vede că această «pasiune» pentru culegerea de informaţii a evoluat mult. «Bricheta», adică microaparatul nostru de luat vederi, l-a surprins fotografiind elemente semnificative ale topografiei din jurul oraşului C. Ieri a făcut o mare imprudenţă.

Colonelul îşi ridică ochii de pe hîrtiile din faţă, privindu-l.

— Continuă, tovarăşe maior!

— A luat motocicleta lui Ambrozie şi s-a avîntat pe porţiunea de şosea pe care circulaţia e interzisă. Cînd s-a convins că nu e urmărit, a declanşat de două ori aparatul fotografic...

— Cine l-a urmărit?

— Locotenentul Amărăscu.

— Şi cum s-a mascat?

Soneria telefonului întrerupe discuţia. O persoană cu vocea tremurînd de emoţie cere să fie primită, urgent, de colonel. Aflînd numele interlocutorului, Horia îl invită să pornească imediat spre cabana «Plaiul florii» şi să-l aştepte acolo.

*

Se înserează. Prinse în discuţie, nici una dintre cele trei persoane din biroul cabanierului nu se gîndeşte să aprindă lampa.

— Ştie cineva că aţi venit aici? — întreabă maiorul Dinescu.

— Nu. Ai mei, ca şi Poldy, ştiu că sînt la birou.

— Vă ascultăm, tovarăşe inginer.

Ambrozie, aşezat pe un scaun în faţa celor doi ofiţeri, nu ştie cu ce să înceapă

— Ştiţi — îndrăzni el — în sfîrşit... am un oaspete. Mi-a fost cîndva coleg de liceu. Nu mai ştiu cu ce se îndeletniceşte. Ne-am despărţit de mulţi ani, imediat după război, el plecînd în străinătate. Cu doi ani în urmă ne-am văzut la Mamaia. Întîmplător.

— Ce înţelegeţi prin «întîmplător»?

— Adică la barul «Perla». De la început m-a întrebat multe lucruri despre pitorescul regiunii noastre. L-am invitat să petreacă un concediu la mine acasă. A acceptat, sosind acum patru zile.

Ambrozie tace, parcă şi-ar lua elan în faţa unui obstacol greu de trecut.

— Tocmai lucram la definitivarea unui nou procedeu... Principalele schiţe şi hîrtii cu calcule le luasem acasă... Din grabă, azi dimineaţă, le-am uitat pe unul din stelajele bibliotecii...

— Au dispărut?

— Nu. La prînz le-am găsit pe toate. Dar nu în aceeaşi poziţie. Nici soţia, nici băiatul meu nu le-au atins. Nu ştiu... Ce credeţi?... Este scuzabilă imprudenţa mea?..

— Mda... — murmură aparent absent colonelul Horia.

— Mai e ceva. Am făcut o mică excursie împreună. Soţiei i s-a părut că Poldy fotografia...

— Ştim, tovarăşe inginer. Nu discutăm vinovăţia dumneavoastră. Cele sesizate acum confirmă alte informaţii pe care le deţinem. Vă mulţumim.

Ambrozie roşeşte. Nu se aştepta ca greşeala de a lăsa documentele neasigurate să-i fie atît de uşor trecută cu vederea.

— Aşadar, Poldy este într-adevăr... O, de-aş ajunge mai repede acasă.

— Doriţi să ne ajutaţi la rezolvarea acestui caz?

— Desigur, fără rezerve. Ce trebuie să fac?

— Un singur lucru. Să ne comunicaţi ora la care Poldy se va îndrepta spre gară!

ÎNTOARCEREA ÎNTRERUPTĂ

Poldy îşi aranjează geamantanul. Ambrozie îl ajută, amabil, rugîndu-l să mai rămînă.

— Nu pot acum. Dar poate revin anul viitor, într-o vizită mai lungă. Mi-a plăcut la voi.

Mai este destul timp pînă la plecarea rapidului, dar Poldy e din ce în ce mai nerăbdător. Instinctul îl îndeamnă să părăsească această casă cît mai repede. Cheamă, telefonic, un taxi. Maşina soseşte imediat.

În timp ce şoferul transportă coletele, Poldy îl imploră pe Ambrozie să nu se mai deranjeze conducîndu-l pînă la gară. În sfîrşit, se despart.

Taxiul porneşte. Poldy se uită în oglinda retrovizoare. Nu e urmărit. La a doua intersecţie, un pieton cu bagaje face insistent semne cu mîna. Şoferul priveşte întrebător spre client. Poldy încuviinţează, cu o jumătate de gest, să-l ia în maşină şi pe necunoscutul întîrziat.

Însă curînd îşi dă seama că «taxiul» nu merge spre gară.

— Încotro?... izbucneşte Poldy.

— Puţină răbdare, domnule — îi răspunde în locul şoferului noul pasager.

Colonelul Horia ţinuse să conducă personal «taxiul». Era renumit ca un bun «slalomist» în condiţiile circulaţiei aglomerate. Cu toată viteza pe care o are, cursa i se pare interminabilă.

Maşina virează şi intră în curtea Inspectoratului judeţean de securitate. Poldy protestează, dar e invitat, politicos şi ferm, să asiste la o verificare a bagajelor. Mai exact, a unui singur amănunt.

Ofiţerul specialist în ascunzători apasă, cu două degete, capetele minerului geamantanului maro. «Turistul» a amuţit. Minerul se desface în două, pe o secţiune transversală. În micul spaţiu din interiorul minerului e concentrată toată taina călătoriei lui Poldy: microfilme şi pelicule normale, alb-negru şi color, cu schiţele şi calculele inginerului Ambrozie, cu elementele topografice şi amplasamentele speciale din împrejurimile oraşului.

— Regretăm, domnule Poldy, dar întoarcerea dumneavoastră va suferi o amînare mai lungă — zice colonelul Horia, poftindu-l pe spion în biroul său.

Petre HLADCHI-BUCOVINEANU şi Victor JERCA

dialog cu cititorii

de H. DONA

Îi rugăm pe cititorii noştri să ne ierte dacă în această rubrică modestă, care este mai mult a dumnealor decît a noastră, ne-am permis uneori să nu trecem direct «la chestiune» adică la răspunsurile cuvenite unor întrebări şi propuneri, ci să zăbovim şi asupra unor consideraţii — să le zicem mai generale — cu privire la natura şi sensul relaţiilor dintre o publicaţie şi cititorii ei. Am considerat totdeauna, şi considerăm în continuare, că însuşi titlul de «dialog» pe care l-am dat rubricii nu acoperă numai sfera noţiunii de «poştă a redacţiei», ci are — sau vrea să aibă — şi un sens mai larg. Nu ne aflăm aici, la redacţie, pe o catedră de pe care distribuim interlocutorilor noştri cunoştinţe definitive şi sentinţe categorice cu privire la problemele pe care binevoiesc să ni le supună; «dialogul» trebuie să fie, dimpotrivă, un prilej de a ne sfătui pe picior de egalitate, de a face schimb de idei şi, între altele, dar nu în ultimul rînd, de a învăţa să dialogăm. Considerăm — am mai spus acest lucru de cîteva ori — că priceperea de a sta de vorbă, calm şi civilizat, de a asculta cu răbdare părerea celuilalt — mai ales cînd această părere diferă substanţial de a ta — şi de a reflecta serios şi fără idei preconcepute asupra argumentelor interlocutorului constituie un indiciu fundamental de omenie, de cultură, de spirit democratic autentic şi, deci, de conştiinţă socialistă.

Desigur, aceste «reguli ale jocului» trebuie respectate din ambele părţi. De aceea, dacă vreodată cele scrise în aceste coloane au putut să pară unor cititori insuficient de atente faţă de punctele lor de vedere, nu putem decît să regretăm, fără a renunţa la dreptul — şi datoria — de a polemiza cu toate părerile pe care le considerăm necorespunzătoare şi nejuste.

În acelaşi timp, ne simţim obligaţi să combatem, încă o dată şi încă o dată, toate luările de poziţie care se opun acestei concepţii a dialogului despre care vorbeam înainte

Iată, de pildă, din Ploieşti primim o scrisoare semnată explicit şi curajos «un cititor pasionat al revistei» şi care într-un post-scriptum ne avertizează că «semnătura de pe plic este falsă». Foarte frumos. Autorul scrisorii ne informează că se află în pragul unei crize de nervi pentru că... «Flacăra - album» apare, de obicei, pe ultima pagină a revistei, ceea ce creează pericolul sfîşierii respectivelor fotografii. Dar mai bine să dăm un citat din scrisoare: «La prima scrisoare cer doar atît şi într-un mod oarecum rezonabil. Dacă se repetă aceste lucruri, nu mai garantez. Sînt destul de inteligent (sic! n.n.) pt. a scrie o scrisoare şi într-alt fel»... Ne pare rău, dar în acest mod nu sîntem dispuşi să discutăm şi ne dispensăm fără nici o părere de rău de prezenţa printre cititorii noştri a minuitorilor de ghioagă şi a specialiştilor în ameninţări.

Ne pare rău, dar nu putem fi de acord nici cu unele afirmaţii din scrisoarea cititorului **Gh. Ieremi** din Satu Mare, deşi trebuie să recunoaştem că ea este scrisă pe un ton incomparabil mai serios şi mai civilizat. Dar tov. Gh. Ieremi se pripeşte luînd partea cititorului despre care afirmam, într-o rubrică de acum cîteva săptămîni, că «proferează calomnii» la adresa unui juriu internaţional. Tov. Ieremi n-a citit scrisoarea în cauză: cititorul despre care era vorba n-a rămas «surprins» de hotărîrea juriului (ceea ce ar fi fost dreptul dumisale legitim), ci i-a acuzat pe membrii juriului de escrocherii şi alte delicte penale. Ceea ce, va recunoaşte şi tov. Ieremi, e cu totul altceva şi înseamnă, în absenţa oricărei urme de probă (ar fi şi absurd să ne gîndim la aşa ceva), calomnie curată

Ne-a mîhnit şi scrisoarea unui cititor din Tîrgovişte (n-am reuşit să descifrăm semnătura) care vrea să-i servim noi, de-a gata, răspunsurile la un concurs organizat, ni se pare, de către Comitetul pentru pace. Amatorul de excursii şi televizoare cîştigate cu ştiinţa altora ne crede prea naivi, pretinzînd că e vorba de un pariu între colegi de serviciu.

O cititoare din Bacău, care semnează **Gerald Cora,** ne trimite o scrisoare plină de sensibilitate şi nişte versuri cărora, din păcate, nu le-am putut găsi virtuţi poetice. Dar de ce nu încearcă mai bine să ia legătura cu redacţia revistei «Ateneu» care apare în oraşul dumisale?

Pe cititorii **Anişoara Chirimbuţă** din Iaşi şi **Costin Costică** din Galaţi îi informăm că cererile lor au fost înaintate organelor competente şi de îndată ce vom avea un răspuns (să sperăm favorabil) li-l vom comunica.

— Nu tînjiți după Teatrul de Comedie?

— Avem nevoie de un teatru clasicizant.

— Cum pot fi scuturate inerțiile?

— Un Teatru Național Popular.

— Curățirea grajdurilor lui Augias.

— Drama istorică, fără bărbi și tirade.

— De la «Galileo Galilei» la «Regele Lear» și «Săptămîna patimilor».

— Toți marii regizori sînt așteptați pe scena Națiunalului.

— George Constantin, Octavian Cotescu, Ion Marinescu, la Național?

— Noul lăcaș — unul din cele mai bune din lume...?

CU RADU BELIGAN DESPRE TEATRUL NAȚIONAL, DE MÎINE ÎNCOLO...

O clădire veche, scări care scîrțîie, un birou directorial venerabil și plin de morgă, cu tablouri foarte realiste pe pereți, cu mobilă grea, draperii grele, atmosferă solemnă: totul mă invită parcă să-mi grăbesc întrebările asupra *noilor* destine ale Naționalului. Rezist și întreb:

— Nu tînjiți, tovarășe Radu Beligan, după trupa dv. de la Teatrul de Comedie? Era tot ce-și putea visa un animator de teatru — o echipă vie, suplă, cu fiecare actor la exact locul lui, o trupă al cărei repertoriu se potrivea de minune cu concepția și stilul actorului Beligan.

— Mata vrei să-mi creezi din capul locului niște complexe de inferioritate. Adică subtextul acestei întrebări ar fi cam acesta: ce cauți dumneata aici, la Teatrul Național, erai foarte potrivit dincolo. Ei, sigur că Teatrul de Comedie a fost ideal pentru concepția mea despre această meserie, numai că...

— Numai că?

— Numai că noi mai trebuie să facem și munci patriotice. Cînd este nevoie undeva de muncit, trebuie să ne ducem, chiar dacă nu socotim că este locul ideal de muncă pentru noi.

— Apreciez modestia de conținut și de formulare a explicației. Dar cum rămîne cu afinitatea de structură, de concepție, cu posibilitățile de comunicare între conducătorul unei unități teatrale și trupa sa? Deși, iată, risc să mă contrazic singură amintind faptul că ați fost ani de zile actor al Naționalului...

— Dumneata știi, ca și mine, că în general teatrele naționale din toată lumea nu se bucură azi de o prea bună reputație. Ele au ajuns să întruchipeze spiritul rutinier în cultură, valorile ei sigure, prea sigure — și asta duce la un soi de plafonare și convenționalitate. Mă poartă gîndul chiar la Comedia Franceză...

– ...Căreia i se reproșează nu o dată că a ajuns un teatru-muzeu.

— Da, așa e, și tot atît de limpede e că teatrele de acest tip nu reprezintă fermentul creator. Dar eu cred că nu ne putem lipsi de ele: instituțiile acestea trebuie să existe pentru că avem nevoie să păstrăm anumite tradiții, să menținem un echilibru. Într-o mișcare atît de vie, de originală, de robustă cum este mișcarea teatrului românesc trebuie neapărat să existe — pe lîngă teatrul de avangardă — și un teatru clasicizant...

— Mă neliniștiți, tovarășe Beligan...

— Te neliniștește cuvîntul, cred, un cuvînt care a fost compromis pe degeaba. Cred că o cultură este șchioapă, incompletă, nearmonioasă dacă nu reușește să stabilească o balanță între clasic și modern. O mișcare teatrală în care se afirmă numai teatrul de avangardă nu este, după opinia mea, interesantă. E o necesitate vitală să te poți referi și la niște valori perene. Să-ți mai spun ceva cred că ceea ce se întîmplă azi la Teatrul Mic, la Teatrul de Comedie, la «Bulandra», adică faptul că aceste teatre există așa cum există ele astăzi, că pot juca repertoriul pe care-l joacă astăzi și-n maniera în care îl joacă, aceasta se poate petrece numai dacă există un Teatru Național care să țină dreaptă cumpăna balanței.

— Tovarășe Beligan, realitatea este — și dumneavoastră o cunoașteți bine, dar iată o spun eu pentru dv. — realitatea este că la ora actuală Naționalul e un monument solemn, patinat — cum se cuvine — de vreme, de rugină, un monument cu o schemă imensă și o imensă lipsă de profil — dacă nu cumva vrem să numim profil tocmai masivitatea aceasta care scîrțîie din toate încheieturile. Actorii tineri se plîng că-și cam îngroapă aici tinerețile, cei vîrstnici, că-și înmormîntează aici ultimii ani de artă, regizorii pretind că «stilul» Naționalului înăbușă propriul lor stil, că monumentul strivește pe oricine îndrăznește să-i scuture nițel colbul de pe umeri. Și asta, în timp ce fiecare recunoaște că rar teatru pe lume unde să existe o asemenea densitate de talente pe metru pătrat de scenă. Naționalul poate da spectacole de zile foarte mari, a dovedit-o recent și cu «Becket», dar sărbătorile astea mari cad foarte rar. Ce sperați că *se poate face*, ce *veți face* dv.? Cît din primenitorul «nou val», ca să folosesc un termen de-acum îmbătrînit, va izbuti să atingă scările solemne ale Naționalului?

— Să știi că n-ai să reușești să-mi omori optimismul, cu tot adevărul pe care-l conține spusele matale. De ce? Eu cred că acest caracter monumental, greoi, apăsător al Naționalului e mai mult aparent; cred că aici sînt, cum spuneai, forțe extraordinare, un potențial și o energie nemaipomenite, numai că acestea trebuie organizate și îndreptate într-o altă direcție.

- Care anume? Aceasta e-ntrebarea...

- Cea a unui Teatru Național de tip, de concepție nouă, cum ar fi — să zicem — T.N.P.-ul, Teatrul Național Popular din Paris. Un teatru mult mai ancorat în contemporaneitate, și ca repertoriu, și ca mod de expresie. Un Național trebuie să vadă și să reprezinte valorile eterne ale unei culturi naționale și universale cu ochii, cu simțirea, cu gîndurile anilor în care trăiește.

— Toată lumea e viu interesată de soarta viitoare a Naționalului, toată lumea e dornică să afle cu ce anume va începe scuturarea inerțiilor. Veți aduce cumva și regizori noi?

— Dacă e vorba cu ce trebuie început, cred că trebuie început cu toate simultan, cu «un atac frontal din mai multe laturi», cum spun eu în glumă: cu repertoriul, cu regizorii, desigur, cu obligativitatea trupei de a-și reface aparatul psihotehnic, cu lecții de impostație vocală, cu lecții de mișcare scenică... Barrault îmi spunea o dată că fiecare artist trebuie să-și schimbe locul de muncă din zece în zece ani, tocmai pentru a lua totul de la început.

— Nu cred că i-a fost foarte agreabil cînd a fost constrîns să o facă...

— Dar a făcut-o cu o colosală vitalitate și tinerețe artistică. Orice actor trebuie neapărat să purceadă, în răstimpuri, la această curățire a grajdurilor lui Augias, să săvîrșească un soi de toaletă personală spirituală, dar mai ales un colectiv întreg. Cît despre regizori...

— Exact, regizorii. După cîte știu, Naționalul are acum doar trei regizori.

Doi, ca să fim exacți: Miron Niculescu și Mihai Berechet. Horea Popescu deține postul de director-adjunct artistic al teatrului, dar firește este unul dintre excelenții noștri regizori, din regizorii pe care-i socot de mare forță. E un lucru bun că împărtășim același punct de vedere cu privire la revitalizarea trupei, că dorim amîndoi nu o reînnoire spectaculoasă și superficială, ci una structurală, de fond. Știm bine că nu cu cîteva spectacole mai noi ca factură vom reuși să schimbăm situația.

— Și ca să-mi răspundeți totuși la întrebarea cu regizorii...

— ...pot să te anunț că am apelat la cei mai buni regizori ai noștri: Liviu Ciulei, Radu Penciulescu, Lucian Pintilie, David Esrig, Lucian Giurchescu, Crin Teodorescu, Andrei Șerban, Aurel Manea... Cu cei mai mulți dintre ei sînt în discuții avansate în ce privește montările lor pe scena Naționalului.

— Oh, dar o asemenea vijelioasă concentrare de forțe la dumneavoastră va semăna prăpădul pe celelalte scene.

Nici o grijă. De altfel, nu vom da — în condițiile teatrului cu două săli — mai mult de opt premiere pe stagiune, nu cred că se pot lucra mai multe în condiții civilizate. Sică Alexandrescu îmi povestea că în anul cînd a montat prima «Scrisoare pierdută» fuseseră prezentate la Național 32 de premiere. Îți dai seama că «Scrisorii...» i-au revenit, cu regim de favoare, maximum două săptămîni de repetiții. Și să mai știi că toți acești mari regizori de care-ți vorbeam nici nu vor avea foarte mult timp să ne dăruiască: sînt tot mai mult solicitați peste hotare. Ciulei e mereu chemat să monteze spectacole pe scenele din Germania Federală, Esrig pune acum în scenă «Scrisoarea pierdută» la Haifa, Giurchescu e de asemeni invitat să lucreze la teatrul «Oel»...

— Și ce mari montări ne anunțați pentru viitorul apropiat?

— Să spunem «Galileo Galilei» de Brecht, pe care-l pune Horea Popescu, sau «Regele Lear» la care se gîndește de multă vreme, și foarte interesant, Radu Penciulescu. Va fi un «Lear» cu totul nou și cu totul deosebit nu numai de ceea ce s-a făcut la Național, dar chiar și de ceea ce a realizat Peter Brook.

— Adică?

— Va fi un soi de moralitate jucată de un grup de comedieni îmbrăcați, probabil, în costume aproape moderne. Mă rog, nu-mi smulge chiar toate secretele, pot doar să-ți spun că, așa cum mi-a explicat Penciulescu intențiile lui, spectacolul acesta va putea marca, cred, un reviriment în stilul de interpretare al Naționalului.

— Ca să nu vă mai smulg secrete, dați-mi voie să fac eu o supoziție: pentru Galileo v-ați gîndit probabil la George Constantin.

— Da, la George ne-am gîndit! Dar dacă se va dovedi că nu-i cu putință, vom căuta și alte soluții. În orice caz, Naționalul mai are nevoie de cîțiva actori și primii trei pe care-i vizez sînt George Constantin, Ion Marinescu și Octavian Cotescu. L-am văzut nu demult pe Cotescu în «Tandrețe și abjecție» și am avut una din marile bucurii de artă din ultimii ani. Am fost uimit, uluit, înnebunit de Cotescu. Nu l-am văzut de mult și l-am regăsit acum perfect stăpîn pe mijloacele lui, un actor inteligent, plin de sensibilitate, de nuanțe, de discreție, de ironie fină. A fost o încîntare. Mi-a plăcut foarte mult și ceea ce a făcut George Constantin în «Iona», deși cred că aici conlucrarea lui cu Andrei Șerban nu a fost prea fericită.

— Nu am vrut să vă întrerup efuziunile la adresa colegilor, ca să poată citi și ei cu satisfacție rîndurile acestea. Dar n-am de loc impresia că dorința de a «arma» Naționalul cu cei trei piloni de care vorbeați ar putea face vreo plăcere teatrelor unde ei sînt angajați.

— Cum nu e vorba deocamdată decît de un deziderat, de un vis, vorbele acestea nu pot neliniști pe nimeni. Să-ți vorbesc deci de planuri mai precise, mai apropiate. E limpede că drama istorică nu va lipsi din repertoriul nostru, dar la fel de limpede e că nu o vom mai face niciodată așa cum s-a făcut — cu bărbi grele, la propriu și la figurat, cu gesturi patetice și tirade sforăitoare. Primul fapt pe această linie va fi săvîrșit de Crin Teodorescu, montînd excelenta și profund moderna dramă istorică a lui Paul Anghel, «Săptămîna patimilor».

— Ați anunțat deschiderea viitoarei stagiuni cu acest spectacol. Să sperăm că veți păși cu dreptul.

— Da, și pînă atunci Crin desfășoară o muncă teoretică și practică de reinventare a unui stil de joc al dramei istorice românești. Cred că o să reușească. Trebuie să facem treaba asta pentru că, să nu ne ascundem după degete, așa cum se joacă acum drama istorică clasică nu este, literalmente, de consumat.

— Și cum reacționează colectivul la această binefăcătoare, dar greu de realizat, intenție de schimbare la față a Naționalului?

— Cu profund interes: simt că întreaga

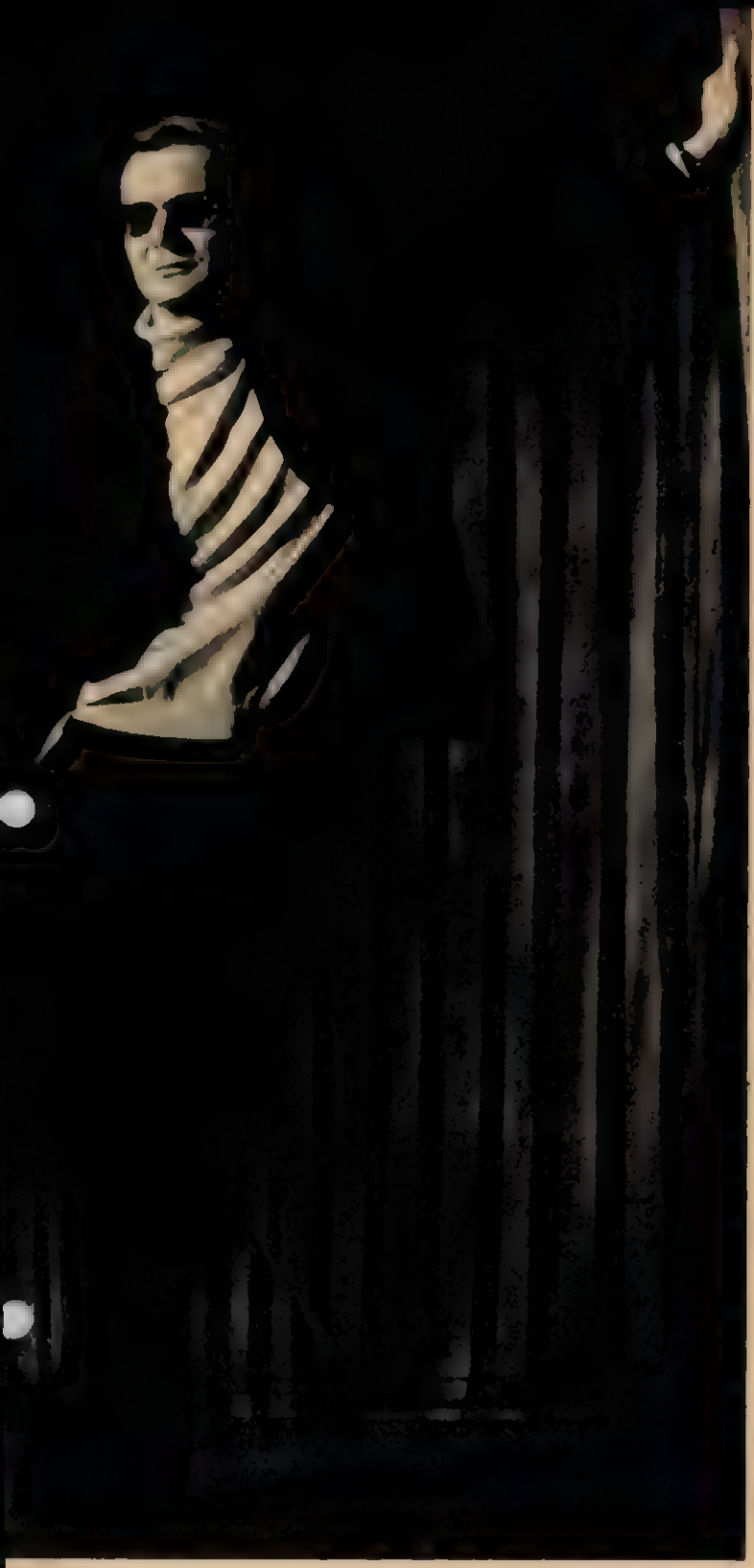

Fotografie de I. HANANEL

trupă dorește și așteaptă această metamorfoză, și lucrul acesta este încurajator pentru mine. E adevărat însă că de la dorință la realizare e un drum cam lung...

— Ani de zile s-a spus că Naționalul are o trupă uriașă, inoperantă, excedentară.

— *N-aș crede că mai e. Au fost 120, au rămas — după pensionare — cam 85 de actori, nu prea mulți pentru cele două scene ale noastre.*

— Ca să revenim la repertoriu: după un Shakespeare, după un Brecht, după drama istorică a lui Paul Anghel..

..ne gîndim la «Oedip rege» al lui Sofocle, la «Ploșnița» lui Maiakovski, pe care o va pune Lucian Pintilie. Avem, pentru acest spectacol, un interpret ideal, pe Dem Rădulescu.

— E actorul comic pe care îl preferați?

— *Îmi place foarte mult, dar avem la Național o întreagă echipă de comedie pe care o apreciez mult. Sînt unii băieți care nici nu sînt încă prea binecunoscuți de marele public și mă gîndesc, de pildă, în acest sens, la Marian Hudac: cu cîtă finețe, cu cît gust și precizie joacă acest admirabil actor. Să ți-i mai amintesc pe Carmen Stănescu, pe Coca Andronescu, pe Mihai Fotino, pe Gh. Popovici-Poenaru, îi știi și mata singură.*

— ...și în socot, ca și dv., actori excelenți, de primă mînă. Poate nu serviți totdeauna, cum s-ar cuveni, de repertoriu. Și pentru că ne-am întors la repertoriu...

— *...să-ți mai spun, deci, la ce ne-am gîndit pentru celelalte stagiuni. O clipă, te rog, să iau lista... Precum vezi, e impunătoare.*

— Dacă va putea fi urcată și pe scenă...

— *Să nu fim sceptici, zău, n-avem de ce. Ascultă cîteva titluri din dramaturgia universală: «Doctor Faust» al lui Marlowe — am impresia că piesa aceasta nu s-a jucat niciodată la noi; «Diavolul și bunul Dumnezeu» de Sartre, «Henric IV» de Shakespeare, «Viața e vis» de Calderon. Gîndește-te la un «Hamlet» în care eu îl văd pe Florin Piersic alături de Ilinca Tomoroveanu în Ofelia și Ion Finteșteanu în Polonius. Cum îți se pare ideea celor «Trei surori» interpretate — să zicem — de Irina Răchițeanu, Silvia Popovici și Valeria Seciu? În «Peer Gynt» îl văd tot pe Florin Piersic, pentru «Don Juan» al lui Molière mă gîndesc la Damian Crișmaru, iar la rolul lui Benedict din «Mult zgomot pentru nimic» aspiră Radu Beligan. Ne mai gîndim — și din nou îți le spun la întîmplare, fără o ordine cronologică — la «Electra» lui Sofocle și «Faust» de Goethe, la «Maior Barbara» și «Androcle și leul» de Shaw, la «Fire de poet» de O'Neill și «Prințesa Turandot» de Gozzi, la «Pescărușul» de Cehov.*

— Pentru că nu pot, practic, să transcriu toate aceste ambițioase proiecte repertoriale, poate că întrerupem lista ca să vă puteți referi la piesele românești pe care veți monta.

— *Să nu-ți imaginezi că lista noastră e, la acest punct, mai puțin încărcată. Am dori să montăm noi, în sfîrșit, «Danton» de Camil Petrescu, deși văd că și Cojar vrea să-l pună la Teatrul Mic. Mă rog, eu cred că e mai la locul său la «Național», sper că o să cădem pînă la urmă de acord. Firește, ne gîndim să repunem în scenă toate piesele lui Caragiale, dar și «Fîntîna Blanduziei», «Nunta din Peruggia», «Gaițele»; «Căruța cu paiațe» a lui Mircea Ștefănescu va fi și ea reluată, dar într-o formă cu totul revizuită, mult mai dinamică, amintind de un scenariu de film, care să urmărească peregrinările acestor cititori ai teatrului românesc: un fel de commedia dell'arte românească. Poate că sala mare a noului lăcaș al Naționalului o vom deschide cu «Bălcescu»...*

— Și cît loc rezervați dramaturgiei originale din zilele noastre?

Cît va fi ea în stare să ne solicite. La ora actuală contăm pe o nouă piesă a lui Paul Anghel, o comedie istorică de tip renascentist, «Tînda domniței», pe «Al patrulea anotimp» al lui Horia Lovinescu, pe piesa lui Everac «Camera de alături», așteptăm zilele acestea o piesă a lui Marin Sorescu, o alta a lui Ion Omescu, am și promisiunea Ecaterinei Oproiu pentru o nouă piesă

— Și după toate aceste proiecte, care pot hrăni cu vise o întreagă generație de artiști și de spectatori, o să vă întreb totuși: credeți în cobele ce vestesc moartea teatrului prin inaniție, prin lipsă de public, credeți că filmul și TV îi pot fura definitiv spectatorii?

— *Firește că nu cred, de altfel această prevestire neagră a început să se cam demodeze, și nu de azi, de ieri. În toate marile orașe ale lumii prin care am fost, am văzut săli goale și săli care nu prididesc de public, există pretutindeni teatre care au găsit drumul spre public și altele care se agață de formule de teatru care au succombat. Cum e teatrul bulevardier, de pildă, mort și înmormîntat de mult, dar care mai respiră, gîfîit, doar prin talentul unor autori. În ce privește teatrul nostru...*

— Tocmai vroiam să vă întreb: prin ce credeți că are succes, cam ce place atît în străinătate, în spectacolele românești ce vin în turnee?

— *De fiecare dată, publicul străin e uluit de densitatea de talente actoricești pe care o avem. Nici noi nu ne dăm seama de asta decît prin comparație cu alte scene ale lumii. Această desfășurare de talente actoricești și de remarcabile prezențe regizorale surprinde teribil străinii și nu e de mirare că, în primăvara aceasta, trupele românești colindă pe diverse scene ale Europei.*

— Ce părere aveți despre viitoarea casă a Naționalului? Arhitecții și constructorii v-au promis-o gata pentru toamna lui 1970

— *Nu-mi dau seama cum va arăta, dar funcțional, din punctul nostru de vedere, al meseriașilor, va fi excepțională: cred că vom putea conta pe unul din cele mai bune teatre din lume.*

— Cea ce este de dorit, și posibil de înfăptuit, și pentru substanța de artă a Naționalului românesc.

Sanda FAUR

TV

...ca untdelemnul deasupra apei

La capătul unei anchete despre televiziunea americană, criticul englez Milton Shulman scrie în ziarul «Evening Standard» că în Statele Unite oamenii se informează în special prin intermediul televiziunii. Constatarea alarmează pe editorii de ziare din Marea Britanie, oricum indispuși de scăderea continuă a tirajelor. Oare și la ei în țară radioul și televiziunea vor supleni treptat presa scrisă? În revista breslei lor, «National Newsagent», Bob Holbrow arată unde se ascunde primejdia: publicul tinde să aibă mai multă încredere în ceea ce vede cu ochii lui decît în ceea ce citește. Dacă vor să-și păstreze clientela, gazetele trebuie s-o convingă că și televiziunea poate deforma sau ascunde adevărul. «Orice fotograf de profesie — scrie Bob Holbrow — știe că aparatul poate minți, dar se pare că acest lucru este ignorat de o bună parte a opiniei publice. În America s-a mers pînă la a înscena diverse acțiuni pentru a le prezenta apoi ca informații de televiziune... Dacă acceptăm că în Anglia operatorii de televiziune nu-și propun în mod deliberat să falsifice știrile, trebuie să ne dăm totuși seama că sînt obligați în mod inevitabil să le selecționeze și că, prea adesea, selecționează ceea ce este senzațional, violent, neobișnuit». Concluzia? După părerea acestui apărător al intereselor ziarelor, ele trebuie să concureze televiziunea prezentînd problemele din cît mai multe unghiuri, pentru ca cititorul să fie în măsură să le judece în profunzime, cîntărind toate aspectele lor.

Disputa e veche, doar citatele sînt noi. O evoc nu pentru a discuta despre informația propriu-zisă la televiziunea noastră — o vom face cu alt prilej — ci pentru a releva altă fațetă a marii, eternei probleme a *adevărului*. Da, camera de luat vederi poate minți, ne poate «lua vederea», după cum ni s-a spus cîndva într-un cuplet, și de altfel, ni s-a demonstrat pe viu de cîte năzdrăvănii și trucaje este în stare. Sînt însă și lucruri care nu-i pot fi ascunse. Oricît ar fi el de actor, Ion Dichiseanu nu izbutește, de pildă, să păcălească ochiul vigilent al camerei, s-o determine să ne convingă că el ar fi autorul comperajului unei emisiuni muzical-distractive, ba chiar că ceea ce vedem și auzim este o prezentare spontană. În lumina reflectoarelor, încercarea pare neplăcut de stîngace, tot hazul piere și noi, telespectatorii ne simțim oarecum stînjeniți.

Sau, pentru a da alt exemplu, dacă prezentatorul unei emisiuni-concurs este convins că al e principalul erou al «spectacolului», că participanții la competiție sînt de față doar în calitate de decor viu menit să pună în valoare strălucirea propriului său spirit, nici o critică venită dinafară și nici un efort propriu de disimulare nu vor schimba în fond nimic: telespectatorul va vedea tot același om plin de sine, căruia îi place, mai presus de orice, să se asculte.

Un chip bine machiat, bine luminat, poate să pară pe micul ecran mai tînăr și mai frumos decît în realitate. O falsă controversă nu va putea fi însă machiată niciodată în așa fel încît să apară drept o adevărată ciocnire de idei. Televiziunea pare a fi rămas în anumite privințe în zona aridă, fără perspective, pe care literatura noastră a depășit-o de mult: aceea a «lipsei de conflicte». Uneori se pune în discuție o problemă interesantă, dar interlocutorii sînt astfel aleși încît opiniile lor să se situeze de aceeași parte a liniei de demarcație între diversele școli de gîndire existente. De ce, de pildă, atunci cînd este vorba de interpretarea contemporană a comediilor lui Caragiale nu sînt invitați, față-n față, regizorii Sică Alexandrescu și Lucian Pintilie?

De ce, alteori, un punct de vedere controversabil este lăsat fără replică? Scriitorul Aurel Baranga a expus la televiziune o teorie a succesului. Criticul Geo Șerban i-a dat riposta în paginile «Contemporanului». Nu mă pot împiedica să mă gîndesc cît de instructivă și într-un fel amuzantă ar fi fost o asemenea dispută «în direct» pe micul ecran.

Dacă s-ar merge pe această linie, nimeni nu s-ar mai plînge de rotunjimea platâ a meselor rotunde. Televiziunea ar răspunde și exigenței formulate de ziaristul englez pentru presa scrisă, din țara lui: examinare multilaterală, din unghiuri diverse. Și, afară de asta, telespectatorii ar avea prilejul să se familiarizeze cu arta uitată a dialogului. Căci, vai, tare prost mai stăm la această materie, fără de care cu greu se poate trece examenul de civilitate.

Felicia ANTIP

FILATELIE

SPORT — 1969

Filatelia tematică cunoaște o dezvoltare tot mai mare în rîndul colecționarilor. Dintre tematicile cele mai prețuite, cosmonautica și sportul ocupă locuri de frunte. Filateliștii care colecționează mărci poștale cu subiectele de mai sus vor avea satisfacția să adauge în curînd în clasoarele lor două noi emisiuni. Este vorba de emisiunea «Zborul circumlunar Apollo-8» și «Sport-1969».

Prima emisiune din acest an ce se alătură seriilor din anii trecuți cu tematică cosmonautică este dedicată zborului circumlunar al cabinei spațiale «Apollo-8». Macheta mărcilor ilustrează zborul Pămînt-Lună-Pămînt.

Formatul mărcilor: 27 × 42 mm, dantelate. Tiparul: tifdruc. Valoarea nominală a mărcilor: 3,30 lei, cu destinația: Poșta aeriană. Tiraj: 300 000 buc.

Realizatorul machetelor: Ion Drugă.

Emisiunea «Sport» formată din 8 valori (10, 20, 40, 55 bani, 1, 1,20, 1,60 și 2,40 lei) va ilustra cele mai atractive discipline sportive ca: aruncarea suliței, boxul, luptele, înotul, scrima, voleiul, canotajul și fotbalul.

Tiparul: tifdruc.

Format: 33 48.

Autorul machetelor grafice: Vincențiu Grigorescu.

În prima zi a emisiunii vor apărea și 3 plicuri obliterate și cu o ștampilă specială.

VĂ RUGĂM, NU LUATI LOC!

O invitație inutilă tundcă nu vedem cine — cu excepția fachirilor — s-ar așeza pe acest scaun-instrument de tortură prevăzut cu ghimpi ascuțiți. Obiectul face parte din colecția medievală a muzeului Royal Castle din Nuremburg (Anglia). Aviz amatorilor: scaunul a fost scos în vînzare la licitație!

LUAȚI LOC, VĂ RUGĂM!

Mare iubitor al naturii, pasionat călător pe cărările neumblate ale pădurilor și munților din locurile natale, inginerul Árpád Konrad din Tg. Mureș a adunat din drumețiile sale lucruri de preț. Cu ele și-a mobilat un hol de o rară originalitate. După propriile-i schițe, el și-a construit o garnitură de mobilă în care elementul esențial îl constituie coarnele de cerb carpatin. Cîteva din principalele piese pot fi văzute în fotografia de față. Dar în încăpere mai există un candelabru, de asemenea din coarne de cerb, garnisit cu frunze de stejar din fier forjat, un stativ stilizat în care crește o enormă feriga, pe jos sînt așternute piei de urs, de mistreț și de rîs, încît ansamblul constituie un adevărat colț de natură românească exprimată în forme artistice pline de frumusețe.

Gh. BĂRBULESCU

de Romulus RUSAN

DIN JURNALUL UNUI PIETON

Urmăresc de-o vreme cu pasiune, cu patimă aș zice, jocul ciudat pe care-l desfășoară peste drum de casa mea creierele unor organizatori și lopețile unor executanți.

1) Fusese acolo un scuar elegant pe care pașii noștri îl înconjurau zi de zi cu obișnuință, pe un caldarîm nu tocmai curat, dar existent. Nimeni nu se gîndise vreodată să-și prescurteze calea, să calce iarba, să fure din spațiul locativ pe care statuia din centrul scuarului și-l revendica. Toți ocoleam cu evlavie scuarul și nici nu ne trecea prin cap că am fi putut călca mai direct, mai firesc, mai la țintă. Ocolul ne dădea — dimpotrivă — o ciudată solemnitate parazită.

2) Pînă cînd, într-o zi, coasta scuarului fu cuprinsă de un șantier. Gardul șantierului înghiți și caldarîmul. Iar toată lumea se simți dezorientată. Pe unde s-o apuce niște pași obișnuiți să se lase ghidați? Dacă drumul cel scurt îi va duce la pierzanie? Dacă va fluiera milițianul din colț? Dacă ne vom murdări pantofii? Dacă...? Dacă...? Dacă...?

3) Totuși, neexistînd nici o tăbliță, nici o săgeată, nici un fluier, chestiunea a fost în scurtă vreme transată: fiecare o apucă peste iarbă, pe drumul care i se năzărise a fi cel mai direct, iar scuarul se transformă, puțină vreme după aceea, într-o întindere noroioasă ca un imaș. Admiram, ca martor zilnic al acestei epopei, stihinica dezordine. Înconjurul făcut ani de zile din cauza nenorocitei panglici de beton, din cauza acestei prejudecăți costisitoare, mi se părea abia acum nejustificat. Iarba strivită sub tocurile duduițelor și sub tălpile domnilor îmi apărea ca un sacrilegiu infinitezimal față de prejudiciul psihologic adus atîtă vreme de umilitorul ocol.

4) Cînd însă, într-o altă dimineață, ochii mei au văzut minunea următoare, nu le-a venit să creadă. Scuarul fusese curățit, săpat, plantat cu răzoare de iarbă. Iar pe locul unde densitatea pașilor fusese maximă, lopata cuiva tăiase o cărare. Nu asfaltată, nu betonată, nici măcar umplută cu pietriș, dar directă, populară, altruistă. Cărarea pe care pașii noștri, sînguri, o aleseseră! Atenția mi se păru covîrșitoare. Și, dacă nu s-ar fi întîmplat apoi ce avea să se întîmple, aș fi rămas pînă azi încredințat că, respectată, înțelepciunea pașilor poate face minuni.

5) Entuziasmul meu, cît de pripit s-a dovedit! Cum de nu bănuisem că nesperata sagacitate în fața căreia mă prosternasem fusese de fapt efectul unei simple pauze tehnologice? A doua zi, nu minute de vreo efuziune lirică în fața pașilor mulțimii, ci de rațiuni tehnologice superioare, lopețile desăvîrșiră totul. Ce se întîmplase? Locul călcat atîta amar de vreme se adîncise în așa hal că nici o sapă nu-l mai putuse ridica la nivelul dorit. Mai mult — sugerase cineva — el era sortit, dacă nu se vor lua măsuri, să devină o potecă permanentă, fapt împotriva căruia nimeni n-ar fi avut poate nimic, dacă ar fi fost trecut însă în planul de sistematizare. În consecință, întrucît includerea în acest plan ar fi durat prea mult, se căută o altă soluție și se găsi următoarea: locul periclitat, să fie acoperit cu un strat de nisip fin, de plajă, care să facă imposibilă trecerea.

6) De cîtăva vreme urmăresc cu tristă înțelepciune efectele acestei întîmplări. Cîțiva temerari au încercat nisipul, dar s-au lăsat repede păgubași și au intrat în rînd cu mulțimea. Iar aceasta, nesimțitoare, așa cum o obligase să fie imperativul lopeții, și-a revărsat din nou pașii, cu voluptate, în iarba proaspăt plantată a scuarului. Mă doare, mă cutremură fiecare pas scrîșnind în trupul scuarului, dar nu am ce face și trebuie, orice s-ar întîmpla, să calc și eu iarba.

P.S. Deși în practică asemenea aventuri palpitante sînt estompate într-o vagă, dulce generalizare (de genul: «Orice asemănare cu... este întîmplătoare»), mă văd nevoit să procedez invers, pentru ca, Doamne ferește, nici o lopată nevinovată să nu se simtă atinsă de vreun aiurea. În consecință, coordonatele locului: Piața Universității, iar gardul ține de șantierul Pasajului Colțea, iar statuia este a lui Eliade.

de Lucian RAICU

Ilie CONSTANTIN: FIARA

Ilie Constantin apărea de la început (a debutat, cred, prin 1956-57) ca un poet aproape format, cu o expresie sigură și pe cît cu putință personală, în care vibrația cristaliza de la sine și se păstra proaspătă, nealterată de tonul calm, de rigoarea formală, repede însușită, a versului. Îmi amintesc că tvirea sa, în peisajul nu atît de bogat și de frămîntat ca astăzi, al poeziei tinere, a provocat surpriză și bucurie. Un răsunător articol al lui Miron Radu Paraschivescu, neobosit mentor al cîtorva generații literare, venea să consolideze o foarte timpurie notorietate. Ca nu s-a înșelat și că, în genere, sentimentul de surpriză al tuturor era îndreptățit, o dovedește numărul ridicat de poezii datînd dinainte de 1960, menținute în volumul selectiv din colecția *Albatros*, alcătuit de poetul însuși; de acest poet dublat, ca în puține alte cazuri, de o conștiință critică exigentă, extrem de lucidă. Colegii săi de generație trec de obicei repede și cu o senzație de oarecare stînjenire, cînd e vorba să întocmească ei o astfel de selecție, peste faza impudică a debutului, peste primul, uneori și peste al doilea volum, grăbiți să ajungă la momentul cu adevărat reprezentativ, în care, în fine, socotesc a se regăsi. Ilie Constantin, în schimb, datează foarte scrupulos și cu un chibzuit orgoliu fiecare poezie, încît, nu fără mirare, ținînd seama de faptul că astăzi încă nu a depășit treizeci de ani, citim pe cîte o pagină: 1956, 1957, 1958, 1959... De ce ar fi împiedicat să deschidă volumul cu poezia intitulată *Somn?* În liniște și fără umbră de jenă, el ar putea să o semneze astăzi și, în definitiv, oricînd: «Prea lungă e/ Prea mult îmi fură/ Din pacea care mi-a fost dată,/ Din aer, sînge și căldură,/ Această moarte repetată!/ Cînd mă închid ca sub zăbrele/ După aceste gene grele/ Atîtea vorbe-mi mor pe buze./ Atîta timp mi se refuză!» (Poate cu excepția penultimului vers) Sau cea imediat următoare, de o nobilă transparență, de o tinerească și totuși filtrată, stăpînită melancolie: «Noaptea asta toate stelele-au ieșit/ Mai la suprafață pe sub prova lunii./ Curg șiroaie plopii către infinit./ Spumegă tăcut și verde prunii.// Douăzeci de ani ai, numai douăzeci!/ Vezi în depărtare zarea se-ncovoaie/ Luna-ți împlinește umbra pe poteci/ Ca-n făgașuri stropii albi de ploaie.// Iarba sub călcîie freamătă supus/ Luminos e aerul și tare,/ Drumul ca un far a izbucnit în sus/ Așternîndu-ți lumea la picioare» («Douăzeci de ani»).

Este de semnalat oricum impunătorul număr de piese citabile, la un autor nu dintre cei mai prolifici, pentru tăietura fină și sigură a desenului, precizia gravă și economia de mijloace, perfecta adaptare a expresiei la substanță, absența oricărei retorici exterioare. Încă o dată, aceste remarcabile însușiri erau prezente de la început. Iată un *Bocet*, datat 1956, atît de puțin contaminat de zgomotosul stîl, de circumstanță, al acelor ani: «Prins sub frînturi de stîncă și cărbune/ Mineru-ncremenise, parcă scris/ Cu cretă roșie pe colțuri brune./ Și-n jurul lui pămîntul s-a închis./ Deasupră-i arde soarele în pustă/ Și-al florilor neadunat mănunchi./ Lui i-a rămas doar o firidă-ngustă./ Tavanu-n cap, pereții pe genunchi./ Și parcă cineva-i apasă pieptul/ Să nu se mai ridice, tot mai strîns,/ Și parcă ochi străini de el, de-a dreptul,/ Pe frunte și obraju lui au plîns».

Se poate spune că sub aspectul formal, cu trecerea anilor, poetul nu mai avea nimic de învățat, nici un «progres» de făcut, el trebuia numai să se decidă a explora în adîncime, pe verticală, în exclusivitate, asumîndu-și mai mari riscuri în ordinea interioară, în ordinea sinceității. Poetul domnește «fiara», rămîne totuși întrebarea dacă acest proces se desfășoară numai în planul expresiei (ceea ce oricînd e de dorit) și dacă nu alterează uneori și elanuri mai profunde, mai tulburi și inevitabil riscante, dacă nu le neutralizează pînă la atrofierea acelui «Simbure demonic» (real!) al ființei sale, al scrisului său, de care cu multă dreptate vorbește colegul nostru Valeriu Cristea într-un text reprodus chiar pe coperta volumului (nu fără intenție și nu fără o prealabilă cădere pe gînduri) la inițiativa scriitorului însuși.

Există în ultima carte a lui Ilie Constantin destule șanse atestînd, dincolo de marea liniște formală, dincolo de rigoarea aproape clasică a versului, un nucleu de neliniște și frămîntare, de mărturisire și necruțare, de dureroasă vulnerabilitate a întregu ființe. Simțim, cu alte cuvinte, cel puțin uneori, că poetul se decide a înfrunta un risc interior, aruncîndu-i-se în întîmpinare, fără a se întreba numaidecît ce va *rezulta* de aici, ce strofe impecabile va putea extrage, va putea salva pentru un eventual volum. Admirabilei sale virtuozități i se asociază atunci un sentiment liber și mai viu, al existenței: «Un nume vreau pentru balansul trist/ Al firului unde-mi ajunse mersul,/ Pe el ca un hilar echilibrist/ Îmi lenevesc pe laturi universul,/ Tribunele în rîs neîntrerupt/ Mă ocolesc, aplaudă și cheamă,/ Căci, fără adîncime de dedesubt/ Prin rumeguș călcînd pălesc de teamă,/ Pentru suavul fir, ridicol-roz,/ Un nume vreau, absurd ca dintr-un loz:/ ASTORIA, Hotar batjocorit/ Al tinereții mele de cîmpie/ Cu sînge îngroșat, împotmolit/ Între deprinderi și melancolie./ *Eu te-am numit!* Mi se cuvine schimb./ Astoria, hotar de lașitate!/ Îți dau un nume, tu întoarce-mi timp,/ Dă-mi timpul hotărîrii nemurate!»

de Pop SIMION

DOMNUL CU BASTON

În stradă mă întîmpină domnul cu baston, îmi zice «salve, mă!» și, în scurtul răgaz dintre o cafea și o țigară, mi se confesează astfel:

— Știusem zbuca, dar nu știusem umbla; ai observat, cred, că de un mare număr de luni nu mai apar la Capșa sau pe Calea Victoriei, m-am dat (cum se zice) la fund, mi-am tras lopețile în barcă. Cogitez. La ce? La ceva la care nu mai gîndisem de mult, la propria-mi persoană. Doar încercările ne fac să gîndim profund. Căzusem cu fruntea în țărînă și m-am ridicat abia ieri-alaltăieri. Ca să mă protejez cît de cît, mi-am luat un baston. E întîia zi cînd ies în stradă. După cum vezi, mi-am îmbrăcat din nou personalitatea de la care aproape că abdicasem. Sînt domnul cu baston. Umblu agale și (slavă uitării!) nimeni nu mai vede în mine infirmul; oamenii văd în mine (să și rîzi) o distinsă figură de altădată; în mintea fiecăruia evoc un ins, umplu un loc. Oamenii îmi zîmbesc cu condescendență, și eu lor așijderi. S-a schimbat ceva în raporturile mele cu lumea. Sînt domnul cu baston. Femeile născute după cel de-al doilea război mondial încep a mă iubi puțin sau mai mult: readuc în scenă personajul care tocmai murise nostalgic în ele. Eh, domnul cu baston! Femeile nu-s atît de inteligente încît să-l iubească pe bărbat, ele iubesc clișeele acestuia, aparențele și sugestiile de masculinitate, împingîndu-ne spre rolul nefast de a ne cheltui în inepuizabile multiplicări; altminteri ar fi de neînțeles de ce perechea noastră se complace necurmat pe același loc doi, de spectator, instalată comod în superficialitatea sexului slab, neistovită să vadă actorul care își joacă rolul mereu altminteri, ca să nu zic păunul ce își etalează același penaj însă mereu în alt evantai. Nu mă gîndisem, prietene, că un baston de bambus bine mînuit în stradă e ca o pană de păun înfiptă la pălărie. Dar mie, vezi bine, nu pană îmi trebuia, mie îmi trebuia un băț să mă sprijin, să nu cad cu fața în țărînă. Un toiag. Să nu fiu silit a mă rezema de umărul tău, al lui. De unde să procur aliatul ăsta? — m-am întrebat cu îngrijorare. Cînd păunii nu se prea împăunează, e greu de găsit pene de păun. Voi da un anunț la ziar, mi-am zis, ceea ce am și făcut: «Domn tînăr caută baston». Ofertele au venit cu sutele. Au defilat dinainte-mi toți domnii cu baston pe care i-a avut Bucureștiul între cele două războaie mondiale, îți jur. Bătrînelul stafidit, cu urme de cuperoză în obraji, mi-a pus în mîini bastonul cu măciulie de argint masiv, închipuind un bot de puma cu ochi de smaralde și schpăt opalescent; e bățul care l-a însoțit în cariera de ambasador într-o duzină de state («e o piesă în care dorm continentele», mi-a spus grăseind fostul diplomat și a lăcrimat sincer). Bastonul din lemn de trandafir cu inel de platină și rezervor pentru marfă de contrabandă aparține comis-voiajorului guraliv; valoarea obiectului crește inestimabil prin derularea peripețiilor în care a fost antrenat (vămi, Interpol, evadări, lanț de grîji și emoții). Un parfum de tropice mi-a intrat în casă prin bastonul de bambus cu fluture metalic și bobiță de diamant octaedru mascată într-o reușită floare de migdal; stăpînul jucăriei a operat cîndva spargeri perfecte în zonele sudice răscroind geamuri și vitrine de muzee din care au dispărut un șir de valori ale Extremului Orient. Mi s-au oferit apoi două bastoane fără carte de vizită; unul noduros, de carpen, bățul de popă de țară, celălalt smicea de corn fiert în lapte, argument școlar al unui profesor de latinește. Vine la rînd bățul dur, băț de poliție guatemaltec. Băț de baron și baronet. Băț de orb. Băț de geambaș cu teșcherea. Băț dintr-o bucată sau băț-mozaic, compus din multe esențe. Băț cu gumă sau băț desculț. Cu noduri sau fără. Lucios și mat. Colot și natur. Încîrligat ori nu. Băț de actor. Băț de protestant. Băț cu surprize. Băț muzical. Băț-băț. O mascaradă, un superb talcioc, o comedie spumoasă s-a instalat în casa mea. Bețele și bastoanele și-au disputat prin graiul stăpînilor lor întîietatea, proveniența, stilul, noblețea, numărul de carate, arborele, mîna, sîngele albastru, distanțele, rasa, neîncovoierea. Un popor de bețe evocînd un fabulos apus! Straniul cimitir de destine voia să se perpetueze în noile valuri de omenire. E foarte distractiv să trebuiască să porți baston în zilele noastre. Să te împăunezi exact cînd păunii nu mai fac lucrul acesta și lipsesc penele. Ce se oferă aparține altui timp, altor voci, altor ambiții, altor ascensiuni și căderi. Tocmai în asta constă, vezi bine, haosul de senzații, confuzia pe care o produc. Dar oamenii zu, fără să-și dea seama, un cult al confuziei. Ți-i și silă să mai fii slab, să trebuiască să porți baston. Cred că n-am să mai am chef să cad cu fața în țărînă. Nu vreau să iau de la cap caruselul bastoanelor. Nu-mi plac obiectele purtate, îl arunc și pe ăsta. Umblu pe picioarele mele sub slăvitul soare. Umblu pe verticală. Salve, mă.

FILME DESPRE CARE SE VORBEȘTE

O plimbare cu dragostea și moartea

Bătrînul John Huston, pe care dicționarele cinematografice îl socot susținătorul frumoaselor încercări umane sortite de la bun început eșecului («Comoara din Sierra Madre», «Revoltații», «Jungla de asfalt», «Șoimul blestemat», «Noaptea iguanei», «Moby Dick», «Neadaptații»), cineast american controversat și astăzi ca și la începuturile carierei sale, se dovedește a fi foarte atent la mișcările timpului nostru. «Mitul tinereții» și așa-numita «generation gap» (prăpastia dintre generații) par a fi două din ideile care i-au trezit interesul observatorului veteran. Desigur, judecățile sale poartă însemnele generației căreia îi aparține, dar dincolo de acest fermecător tribut se află un remarcabil simț al desprinderii universalului: «Tinerii de astăzi cred că problemele lor sînt unice și extraordinare — spune Huston. Mie îmi sînt dragi. Dar adevărul este că întotdeauna a existat o prăpastie între generații. Tulburările studențești din evul mediu au fost tot atît de violente ca și cele de azi. Mai ales tinerii aflați la prima lor dragoste cred că ei sînt eroii unei experiențe pe care n-o pot împărți cu nimeni și pe care nimeni n-o înțelege. Eu unul nu mă mir prea tare că acest cult al tinereții a cuprins astăzi toată lumea. Ceea ce pare să fie o filozofie specifică contemporaneității

▲ John Huston ține să apară personal în film.

FOTO: 20-TH CENTURY FOX

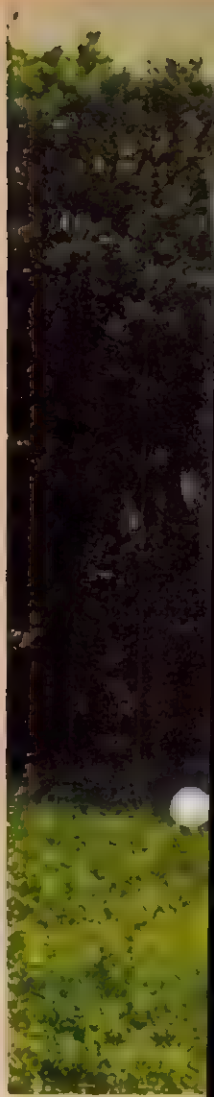

Departe de ochii lumii. ▶

◀ Romeo și Julieta în pragul hotărîrilor.

Fericirea poate avea și acest chip.

conține de fapt și ecouri care vin de departe, din timpuri fără nume. Marea mea dorință este să fac un film care să fie credincios acestei idei».

Huston, recunoscut pentru *slăbiciunea* sa — pornirea filmelor din paginile unui material literar gata constituit (romane, piese, nuvele) — a plecat și de data aceasta tot de la o carte («o micuță carte clasică», spune cineastul): nuvela *O plimbare cu dragostea și moartea* a scriitorului danez Hans Koningsberger, apărută în anii '50: «Cînd am scris-o — declară autorul — mi se părea că dezvolt o temă modernă pe care o plasez însă în trecut. Astăzi prefer să-i confer un caracter de universalitate, așa cum l-a descris Huston».

Adaptarea pentru ecran aparține lui Dale Wasserman, fost regizor de teatru pe Broadway, actualmente colaboratorul cineastului în scrierea scenariilor.

Povestea propriu-zisă se constituie ca «o dragoste imposibilă», plasată în secolul al 14-lea, sugrumată de prejudecăți și evenimente crîncene.

În rolurile principale apar Anjelika Huston, fiica regizorului (tatăl i-a promis că-i va îngădui să apară pe ecran numai după ce va împlini 16 ani, și s-a ținut de cuvînt), și Assaf Dayan pe care l-am văzut într-o scurtă trecere în «Ziua în care vin peștii».

Autoarea costumelor este pictorița suprarealistă Leonor Fini. La premiera mondială a filmului societatea «20-th Century Fox» intenționează să deschidă o expoziție cu «aceste costume de vis», visul unei anumite epoci.

Muzica, inspirată de baladele vremii, aparține cunoscutului compozitor francez Georges Delerue («Hiroshima, dragostea mea», «Jules și Jim», «Un om pentru eternitate»).

Filmările au avut loc în întregime în Austria.

telegrame

● *Robert Hossein, Raymond Pellegrin și Samy Frey sînt interpreții primului film pe care-l va realiza actorul Roger Hanin («Rocco și frații săi»), în calitate de autor (și al scenariului și al regiei). Titlul:* Le Matcho. *Bineînțeles, Hanin deține și un rol.*

● *Cineastul englez Robert Ryan se pregătește să înceapă turnarea «celui mai mare film de aventuri al anului 1969» (așa îl anunță publicitatea):* Căpitanul Nemo și orașul plutitor. *Deocamdată se cunoaște numele unei singure interprete: Luciana Paluzzi.*

● *Andrzej Wajda, binecunoscutul regizor polonez — al cărui ultim film* Totul de vînzare *cunoaște un mare succes la ora actuală — s-a hotărît să atace și registrul comic cu satira* Vînătoarea de muște.

● *Roberto Rossellini intenționează să realizeze o* Maria de Medicis *cu Anna Magnani în rolul principal.*

● *Terence Stamp, una dintre cele mai interesante personalități actoricești ale filmului englez (din păcate nu-l cunoaștem decît dintr-un rol episodic în* Procesul profesorului Weir), *așteaptă în aceste zile apariția primei sale cărți:* Un vis într-o mină, *patru nuvele scrise în tradiția prozei din secolul al 19-lea, după cum mărturisește autorul. Se pare că are de gînd să le ecranizeze, dar nu ține să fie și interpret.*

● *Gian Maria Volonté, care în toamna anului trecut a anunțat — destul de zgomotos — că renunță pentru totdeauna la cinematograf, a răspuns totuși afirmativ unei propuneri făcute de Godard de a accepta un rol în viitorul său film.*

● *Jean-Gabriel Albicocco, cel care s-a încumetat să ecranizeze «Marele Meaulnes», va transpune pe peliculă și romanul Christinei de Rivoyre* Dis-de-dimineață, *distins cu Premiul Intérallié pe 1968.*

A SOSIT FELLINI!

LA DOLCE VITA

Apariție spectaculoasă: Anita Ekberg.

Dacă aș fi foarte convinsă că știm să ne bucurăm așa cum trebuie, simplu, de tot ce ne scoate bun în cale destinul nostru de cinefili — cînd la timpul potrivit, cînd cu o întîrziere de cîțiva ani, cum se învîrte roata — atunci m-aș încumeta să-i îndemn pe cei din jurul meu să-și amintească de acel «*E arrivato Zampano*» din «*La strada*» și să strige acum, în gura mare, «*A sosit Fellini*». Mi-e teamă însă de fantomele celor zece ani de cinema care au trecut de la erupția vulcanică pe nume «*La dolce vita*»; trecutul ăsta mă sperie mult mai mult decît cei zece ani pe care i-am lăsat în spate ca individ. Pînă la urmă, cred că am să rog doar vreo cîțiva prieteni mai apropiați în care îmi pun nădejdea că vor spune cu glas ceva mai tare «*E arrivato Fellini*». Pentru că a sosit într-adevăr magicianul Federico Fellini, cu amintirile din *La strada*, *Nopțile Cabiriei* și *Escrocii*, dar mai ales cu demonii săi neîmblînziți, cu obsesiile sale sfîșietoare și, bineînțeles, cu ecoul imensului scandal care a însoțit *La dolce vita* (9 atacuri din partea ziarului Vaticanului *Osservatore romano*, «interzis tuturor spectatorilor» de către Centrul catolic al filmului). Desigur, gălăgia de acum cîțiva ani nu mai are astăzi aceeași putere de influențare psihică — poate doar una ce ține de scormonirea curiozității care a avut tot timpul să adoarmă — după cum violența limbajului cinematografic ori a-l dincolo inițiației sociale nu ne mai pot prinde în cercul de foc al surprinderilor. Așa încît, o dată prizonieri ai filmului, în acțiunea de eliberare de sub tirania lui avem dintr-o dată mai multă luciditate de partea noastră; primim șocul fellinian — graba imaginilor și a impresiilor, care nu-și mai așteaptă rîndul, ca în *La strada*, bunăoară, haosul aparent — cu capul pe umeri și putem înainta succesiv, strat cu strat, către zonele profunde, acolo unde se află chinuitoarele întrebări despre sensul existenței.

Pentru că dincolo de spectaculozitatea mediilor sociale și a împrejurărilor pe care le traversează gazetarul monden Marcello, ușor somnoros și plictisit de experiențele măcăioase ale *Dolcei vita*, Fellini nu face altceva decît să arunce în aer întrebări esențiale pe care le lasă uneori neterminate pentru a le relua altă dată cu mai multă furie. Guido Aristarco de altfel a analizat acest film cu Kierkegaard în mîna stîngă, subliniind că pentru prima dată Fellini alătură elemente ce se învecinează direct cu existențialismul (solitudinea ontologică, iraționalitatea, incomunicabilitatea). Cineastul însă, căruia îi place ca operele sale să fie privite «dintr-o lumină mai simplă: umană și imaginativă» (nu știu cîtă doză de șiretenie tipic felliniană nu se ascunde aici), mărturisește că ar fi consolat dacă filmul ar fi interpretat «ca un strigăt de neliniște»; cu această cheie în mînă, cheia de la intrarea din față, putem privi astăzi *La dolce vita* ca pe un strigăt de neliniște în fața unei societăți pornită serios pe calea rostogolirii în neautenticitate (lui Fellini i se pare că acest cuvînt «inautenticita» definește cel mai bine «La dolce vita»): înstrăinarea de valorile reale sau imaginare, depărtarea «de izvor», absurdul unui trai exterior, epidermic, i se înfățișează autorului ca tot atîtea semne ale unei adevărate maladii: «Filmul nu pretinde să fie o denunțare, nici un bilanț, nici apărarea unei cauze sau a alteia. El ia temperatura unei lumi bolnave, a unei lumi care, în chip evident, are febră. Dar dacă mercurul indică 40° la începutul filmului, tot 40° arată și la sfîrșit. Nimic nu s-a schimbat. *La dolce vita* continuă».

Nu așa-zisa solicitare a ritmului sufocant al vieții moderne este cauza neaflării răspunsurilor la întrebările majore, ci topirea nobilei substanțe din care sînt făcute certitudinile: cele pe care ni le construim singuri (cum ar fi credința religioasă pe care Fellini o vede din ce în ce mai devitalizată — vezi grotesca scenă a «falsului miracol»), ori cele pe care ni le-ar putea oferi societatea. Cufundarea în viață, «prinderea în horă», simbolizate în alte filme fellinieme prin tema circului ori a procesiunilor, eșuează aici în lamentabile isterii colective: sosirea divei, același «fals miracol», orgiile.

S-ar putea bănui că salvarea, refugiul pot fi aflate în retragerea în tine însuți, ca într-o cetate cu punțile trase, direcție întruchipată în film de Steiner, simbolul echilibrului înșelător, mica oază de încredere a abulicului Marcello.

Dar Fellini retează cu brutalitate această pîlpîire de speranță: izolarea lui Steiner, cel care captă zgomotele naturii pe benzi de magnetofon pentru că așa i se păreau mai frumoase, nu se înfățișează ca o altă formă a neautenticității. Printr-o întoarcere de 180 de grade, cineastul transformă ceea ce era simbol al împăcării într-un simbol al conștiinței perfectei zădărnicii: Steiner se omoară împreună cu cei doi copii ai săi, gestul său nefiind decît ultimul act al unei îndelungi pregătiri pentru moarte. După cum bine s-a observat, după pieirea acestui personaj, peste întregul film parcă «se aruncă o imensă punte interogativă». Marcello nu va mai avea ochi și urechi pentru nimic! Așa în fața cu monstrul marin descoperit dimineața pe plajă, nu aude strigătele fetei de pe celălalt mal, trimise ca o chemare spre regăsirea purității, a grației. Fellini avea nevoie de alte filme pentru a răspunde. Mai mult decît oricare dintre cineaștii lumii, el nu poate face ordine în haosul pe care-l seamănă în permanență, decît înaintînd cu aparatul în mînă.

Magda MIHĂILESCU

Anouk Aimée, într-un decor «à la Fellini».

Rătăciți prin «La dolce vita» diva și ziaristul, Anita Ekberg și Marcello Mastroianni.

glob-reportaj

GRANADA
„CUEVAS“ și FLAMENCO

de Gianfranco **BIANCHI**
Fotografii: i **BIANCHI**

Simbolul orașului e o rodie deschisă, fructul surprinzător pe care califii care au construit Alhambra l-au importat din Orient. Unii susțin că numele orașului provine de la acela al fructului. Alți spun că nu, și afirmă că ar deriva de la cuvîntul «garnathat», care înseamnă grotă. În disputa asupra semnificației denumirii se întîlnesc cele două mărturii ale trecutului acestui oraș celebru din Andaluzia: Alhambra — monument roșu ca purpura (de unde îi vine numele arab), unul dintre cele mai extraordinare complexe arhitectonice din lume, fostă reședință de califi și de regi și așa-numitele «cuevas», grotele țiganilor, săpate în dealul Sacro Monte.

Alhambra se vizitează ziua. «Cuevas», noaptea, cînd țiganii aprind lămpi cu care luminează drumul turiștilor ce urcă plini de curiozitate pe străduțele întortocheate și prost luminate ce duc la Sacro Monte. Numai aici, în aceste grote săpate încă din timpul vizigoților, care servesc acum drept locuințe ultimelor 60 de familii de țigani — patru sute de persoane în total — se mai poate auzi adevăratul, autenticul flamenco, cîntec care este simbolul însuși al Spaniei.

Flamenco a atins forma cea mai desăvîrșită acum o sută de ani. S-a născut din contopirea cîntecelor și dansurilor aduse de triburile de țigani din India și Africa septentrională, cu cîntecele și dansurile andaluze. Potrivit tradiției, fiecare cîntăreț și dansator improvizează variații în care inspirația personală se îmbină cu tradiția grupului etnic și social din care face parte. Posibilitatea de a fi adaptat la întîmplările din viața de fiecare zi conferă flamenco-ului un caracter inepuizabil și îl apropie de muzica negrilor din America.

Fetele învață tainele dansului flamenco dansînd împreună cu țigăncile mai pricepute.

GRANADA

„CUEVAS" ȘI FLAMENCO

chiar dacă, asemeni acesteia, și flamenco-ul a fost adesea profund corupt de interese comerciale, gusturi și influențe artistice diverse. Țiganii din «cuevas»-urile de pe Sacro Monte au rezistat contaminărilor. Unici și poate ultimi apărători și cultivatori ai acestei muzici îmbătătoare, prezintă în fiecare seară, cel puțin cîte o oră, ritul flamencoului la prețul de 150 pesetas, pentru că — explică ei aproape scuzîndu-se — trebuie și ei să trăiască. Iar viața lor nu e ușoară: multe grote stau să cadă, iar autoritățile folosesc faptul drept pretext ca să îndepărteze familiile de țigani din locul în care trăiesc de secole și să le strămute în barăci, la periferia orașului.

De-a lungul pereților grotei principale, mai mari, a locuinței, sînt aliniate vreo douăzeci de scaune. Pe cele din fața intrării se așază oaspeții, cărora în timpul spectacolului li se oferă cîte un pahar de «sangria», vin roșu rece, diluat cu sifon și aromatizat cu plante. Pe celelalte scaune se așază dansatorii, cîntareții, chitaristul. Femeile se îmbracă în culorile stridente ale dansatoarelor de flamenco, vechi costume țigănești cu fuste largi și crețe, bluză strîmtă, decolteu care lasă descoperită o bună parte din spate, mineci cu volane largi. Bărbații, dar numai aceia care dansează, poartă cămăși albe brodate și împodobite cu dantele, pantaloni și veste negre foarte mulate pe corp.

Lumina unei singure lămpi atîrnate în mijloc se răsfrînge pe pereții calcaroși, foarte albi, pe obiectele de aramă lucioasă atîrnate de tavan ca stalactitele, pe cadrele tablourilor de familie sau religioase și pe obiectele cu semnificație magică dispuse ca un tapet pe bolta grotei.

După ce toată lumea a luat loc, spectacolul începe. Întîi cîteva acorduri de chitară, apoi dansatoarele, tinere sau bătrîne, vin în centrul încăperii singure ori în grupuri, începînd să danseze aparent fără un «plan» precis, dar urmînd același impuls tainic. Femeile și bărbații care au rămas așezați pe scaune și țiganii care stau în prag le acompaniază cu «palmeo» — bătaia seacă, ritmică din palme — lovituri de tocuri, rotiri de fuste, gesturi din brațe, mimică și unduirea nervoasă a corpurilor. «Cueva» se umple de sunete și de voci, de acel «yaleo» ritmat, strigătul de incitare care izbucnește fără veste din gîtul vreunei țigănci și se stinge pe neașteptate, așa cum a venit, pe o notă acută, într-o bătaie din palme din ce în ce mai obsedantă și în scînteieri de culori. Castanietele nu sînt folosite decît rareori și numai pentru a face plăcere vreunui spectator deosebit de ignorant, a cărui cultură despre Spania nu trece dincolo de informațiile din ghidurile turistice.

Dar flamenco este mai ales cîntec, un cîntec care țîșnește din suflet. Cîntărețul, așezat lîngă chitarist, închide ochii, își înclină capul pe un umăr și își împreună mîinile de parcă ar vrea să se roage. Dansatorii, înfierbîntați, s-au așezat pe scaune. Chiar dacă vorbesc între ei, o fac cu voce scăzută, ca un murmur, și tac brusc atunci cînd primele note ale cîntecului vibrează în aer. Par strigăte modulate de amintiri sfîșietoare, întrerupte de pauze de gîndire, pentru a se desfășura apoi în strofe ample, adesea improvizate, cîntate pentru prima și ultima oară. Anumite pasaje sînt subliniate prin aplauze și «yaleo» stridente. Țiganii participă cu toată ființa lor la întîmplările pe care cîntecul le istorisește. Uneori cîntărețul se întrerupe, cu ochii încă închiși, într-un efort care i se citește pe față, în timp ce tovarășii lui îl îndeamnă să continue. Cîntecul reîncepe, strofă cu strofă, antrenîndu-i pe toți într-o stare de exaltare ce îi poartă în afara timpului.

Cîntecele flamenco folosesc teme și sentimente etern omenești — nașterea, moartea, ura, durerea, bucuria, inocența și cruzimea, libertatea și sclavia. Textul unuia dintre ele sună așa:

«În cimitir, în cimitir
eu trăiesc o noapte imensă
am pus o piatră neagră
acolo unde e îngropată dragostea ta...»

Două țigănci bătrîne execută cîteva figuri clasice de flamenco, acompaniate ritmic de «palmeo», bătaie din palme.

A venit momentul cîntecului care, încadrîndu-se în ritmurile tradiționale ale flamenco-ului, lasă loc unei mari doze de improvizație.

Fete și femei în costume tradiționale, înaintea spectacolului.

Celelalte dansatoare s-au retras. Una singură dansează în mijlocul sălii, liberă să improvizeze cum vrea.

„privindu-mi inima"

II

După ce autorul a povestit pe larg calvarul bolii care părea fără întoarcere și felul cum a fost operat, reproducem astăzi epilogul cărții, scris de un cunoscut ziarist sud-african care a colaborat îndeaproape la redactarea întregii lucrări. Prezența lui în preajma patului de suferință al lui Blaiberg i-a îngăduit să scrie rîndurile de mai jos în zilele critice cînd nimeni din echipa profesorului Barnard nu putea afirma cu siguranță că pacientul, devenit celebru în întreaga lume, va supraviețui.

EPILOG

înapoi din prăpastie

de Benjamin BENNETT

Tolănit pe un șezlong, cu pălăria pusă strengărește pe frunte, doctorul Blaiberg cunoaște, în sfîrșit, liniștea după dramaticele evenimente din iulie 1968 cînd o pneumonie era pe punctul să-l tîrască din nou «în prăpastie».

M-am înțeles cu dr. Blaiberg să revizuim împreună manuscrisul cărții în seara zilei de 23 mai 1968. El urma să se înapoieze la spitalul Groote Schuur a doua zi, exact cînd împlinea 59 de ani, pentru un examen amănunțit și pentru control

L-am găsit în pat, în pijama. S-a scuzat, jenat că mă primește în dormitor.

«Mă simt teribil de obosit», mi-a spus.

L-am mustrat. «Phil,nu trebuia să te duci la Lei (echipa de rugbi din care făcuse parte în tinerețe — n.r.) și să faci o demonstrație cum se prinde mingea. Ți-ai supraapreciat, probabil, puterile».

Zîmbea. «Nu despre asta este vorba. Simt o greutate parcă în mîini și în picioare. Spune-mi, te rog, cum arăt de cînd m-ai văzut prima oară acum două luni?»

Cu toată sinceritatea i-am spus că îl găsesc cu mult mai bine, deși acum mi s-a părut ceva mai obosit. Dar o scurtă perioadă de odihnă la spital, care să-l scutească de vizitatorii mult prea numeroși, îl va ajuta, fără îndoială, să se refacă.

Pînă cînd controlul de la spital se va termina, urmează să sosească din R.F. a Germaniei un aparat special capabil să filmeze comportarea inimii transplantate. Această supraveghere grijulie și științifică a stării lui nu numai că va ajuta pe medici să urmărească progresele făcute, ci va furniza informații folositoare — așa cum s-a și dovedit ulterior — pentru efectuarea altor transplantări.

Curînd după reinternare, el s-a îmbolnăvit grav. Medicii au pus diagnosticul de hepatită. Există mai multe tipuri ale acestei boli, după cum ficatul este atacat de bacterii, de virusi sau are de suferit efectele toxice ale medicamentelor.

La început, echipa de medici n-a izbutit să precizeze de ce natură este boala. Dar cum cea mai răspîndită formă este provocată de virusi infecțioși, el a fost mutat în camera sterilizată în care a stat la început pentru a fi ferit de pătrunderea microbilor. Dar posibilitatea ca boala să fie, de fapt, un semn de respingere a inimii nu putea fi din capul locului exclusă

«VEGHEA MORȚII»?

Curînd au apărut temeri pentru viața doctorului Blaiberg. El își dădea seama de situația în care se găsește; în clipele cînd se trezea, nu avea nici măcar putere să vorbească cu soția și fiica lui, care se aflau într-o încăpere alăturată, despărțită pentru protecție de un geam de sticlă.

Cu toate acestea el lupta împotriva bolii care l-a doborît cu același curaj neînfricat pe care i-a dovedit înainte și după operație.

Moralul lui s-a menținut ridicat, cu toate că puterile îl părăseau. Voința și hotărîrea lui de a trăi rămîneau de neînvins. Aceasta venea în ajutorul medicilor. Dar ei aveau de înfruntat o dilemă mortală într-o situație în care nu exista nici un precedent după care să se călăuzească.

Medicamentele imunologice pe care le-a luat timp de cinci luni au avut un efect preventiv pentru împiedicarea respingerii inimii. Dar, pe de altă parte, ele au suprimat sistemul imunologic — sistem care conferă corpului capacitatea de a lupta împotriva microbilor care-l invadează

Procesul care duce la respingerea organelor transplantate este similar cu acela care respinge — adică distruge sau neutralizează — bacteriile și virusii. Dacă se întrerupe tratamentul cu aceste medicamente pentru a îngădui sistemului imunologic al pacientului să combată microbii, atunci se produce inevitabil fenomenul de respingere a inimii. Iar dacă acestui sistem de apărare nu i se îngăduie să acționeze, pacientul poate sucomba din cauza infecției.

Dacă infecția este provocată de bacterii, spre deosebire de virusi, medicamentele împotriva respingerii pot fi administrate în continuare,la fel ca și tratamentul cu antibiotice,pentru combaterea infecției, chiar dacă mecanismul de protecție al pacientului este împiedicat să acționeze. Dacă, dimpotrivă, infecția s-ar fi datorat unui virus, situația ar fi fost critică. Antibioticele sînt ineficace împotriva virusilor și numai mecanismul imunologic propriu al pacientului ar fi în stare să combată infecția virotică. Dar acest mecanism, dacă este lăsat să acționeze liber, respinge inima grefată[1]

Zile de-a rîndul medicii pluteau în nesiguranță, confruntați cu alternative grave, în timp ce viața pacientului lor atîrna de un fir de păr Din nou numele lui Blaiberg a început să ocupe capetele de afiș ale ziarelor și ale buletinelor de știri ale televiziunii. Corespondenți ai marilor ziare din Londra, New York, Paris și din Australia au venit în grabă la Capetown ca să participe zi și noapte la «veghea morții» și să asigure «acoperirea» completă a evenimentului Cele două telefoane ale d-nei Blaiberg și centrala de la Groote Schuur erau în permanență asaltate cu chemări din străinătate. Telegramele și scrisorile de simpatie și cu urări de sănătate curgeau din nou în valuri.

Ziarul «Cape Argus» scria într-un editorial «Dr. Philip Blaiberg a intrat în istorie. Modul în care a luptat pentru viață și a plecat triumfător acasă cu inima altuia bătînd puternic în pieptul lui a dat medicinei moderne o nouă dimensiune.

Dar există ceva mai presus de istoria medicinei propriu-zise. Readus înapoi din prăpastie de un miracol al chirurgiei și al îngrijirii postoperatorii, revenirea sa la viață a constituit un îndemn pentru toți oamenii. Prin curajul său, el a îmbărbătat pe alții.

Dr. Blaiberg a fost recent întrebat cum întrevede viitorul. El a răspuns: «Obișnuiam să fiu preocupat de tot felul de probleme, dar mi-am schimbat atitudinea față de viață. Acum cîțiva ani am citit o carte care sfătuia pe cititor să nu încerce să revină la trecut, pentru că acesta este dat uitării, și nici să trăiască pentru viitor. Trebuie să trăiești în fiecare zi numai pentru ziua respectivă. Această atitudine este astăzi rațională pentru mine. Și aceasta este acum filozofia mea». Întreaga lume îi urează lui Philip Blaiberg însănătoșire completă din actuala criză gravă prin care trece».

O NOUĂ ÎNCERCARE

În cele din urmă s-a stabilit că infecția s-a produs din cauza bacteriilor și nu a unui virus. Nu era de aceea necesar să fie oprită administrarea medicamentelor împotriva respingerii. Antibioticele combăteau infecția și pacientul începea să se refacă lent

Dar îngrijorarea nu putea fi risipită pentru d-na Blaiberg, pentru fiica lor Jill și pentru echipa care a efectuat transplantarea. Publicul nu știa și nu putea ghici încordarea și eforturile disperate și nopțile albe care se ascundeau îndărătul buletinelor medicale care anunțau «nici o schimbare» sau «ușoară îmbunătățire».

«Nu cred că în toate lunile de boală ale lui Phil, din martie 1967 pînă acum, am trecut printr-o perioadă de o mai mare încordare nervoasă», mi-a spus Eileen Blaiberg.

«Ea a început la 24 mai,cînd s-a dus la control. Medicii mi-au dat să înțeleg că examenele au mai mult un caracter de rutină, deși ei au menționat că sînt oarecum îngrijorați din cauza oboselii pe care a resimțit-o în ultimele zile.

I s-a îngăduit să plece acasă la sfîrșitul săptămînii următoare pentru cîteva zile și apoi la 2 iunie mi s-a cerut să-l internez din nou la spital. Apoi, într-o dimineață, cînd am venit să-l vizitez în rezerva unde fusese instalat pentru supraveghere, mi s-a spus că a fost mutat în camera sterilă unde a stat imediat după operație

Instinctiv mi-am dat seama că s-a întîmplat ceva. Medicii mi-au comunicat că Phil este grav bolnav de meningită și hepatită și se tem că nu va trece prin această nouă încercare. Cum am rezistat în zilele îngrozitoare care au urmat, constituie pentru mine un miracol Eram într-o continuă agitație, capul îmi vîjîia, mă durea teribil și mă mișcam ca un automat.

Apoi, treptat, Phil a început să se refacă. Nu pot să descriu ușurarea și sentimentul de mulțumire, împreună cu noua speranță care încolțise în mine. Dar speranța mi s-a năruit curînd, din nou. După două zile, medicii au declarat că

Phil are tulburări circulatorii și mi-au spus să fiu pe aproape, pentru eventualitatea că ar veni sfîrșitul. Așa am căzut din nou într-o stare de desperare.

Îl vizitam pe Phil cu regularitate de două ori pe zi, dar asta îmi aducea prea puțină alinare. Îl vedeam cu ochii mei cum se scufundă. Ți-era mai mare mila să-l vezi cum a slăbit și abia era în stare să scoată din cînd în cînd cîteva cuvinte, cînd mă vedea. M-a rugat să nu mai vin să-l văd, cît timp este în starea asta. Îmi pierdeam timpul, după părerea lui, vorbind unei pietre. El a mărturisit surorilor care îl îngrijeau motivul real pentru care nu voia să vin: nu putea îndura suferința pe care o citea în ochii mei. El a sesizat tocmai acest lucru în timpul zbuciumului meu lipsit de orice eficacitate.

În pofida dorinței lui, continuam să-l vizitez zilnic. I-am spus că vin din egoism. Voiam să-l văd, pentru liniștea mea. După trei zile de agonie, am fost întîmpinată de medici cu zîmbete largi. Circulația sîngelui lui Phil s-a normalizat. Acum, îmi făceam eu iluzii, nu se mai poate întîmpla nimic rău. Chiar eu ca profană îmi dau seama că icterul dispare treptat. Medicii mi-au confirmat acest lucru...»

Publicarea buletinelor zilnice a încetat. Dr. Blaiberg era în afară de pericol, publicului i s-a comunicat acest lucru și buletinele regulate medicale nu mai erau oportune. Dar el continua să rămînă în camera sterilă, deoarece era pacientul cu transplant de inimă care trăia de cel mai mult timp.

O BĂTĂLIE INEGALĂ

Apoi, soarta i-a dat o nouă lovitură cutremurătoare. Dr. Blaiberg a contractat o pneumonie în condițiile traiului într-un mediu presupus a fi lipsit de microbi! Cu toate că bacteriologii și medicii au manifestat o grijă deosebită pentru menținerea unui mediu steril în jurul lui ca să-l recupereze pentru viață, posibilitatea infimă de unu la sută de a contracta o boală s-a produs.

El era din nou angajat în lupta pentru viață. Era o bătălie inegală, deoarece trebuia să facă față luptei fără mijlocul vital care este rezistența organismului. El putea conta acum numai pe moralul lui și pe voință, deoarece restul s-a consumat în lupta eroică contra hepatitei.

S-o lăsăm pe d-na Blaiberg să continue relatarea:

«La 4 iulie, într-o joi, medicii mi-au comunicat că Phil este din nou grav bolnav, de astă dată de pneumonie, și avea puține șanse de supraviețuire. Știrea asta m-a lovit ca un trăsnet. Am vorbit cu el prin intermediul telespeaker-ului. Ți se rupea inima cînd îl priveai. Mie mi se părea că e chiar mai rău decît înainte de operație. Se părea că nimic nu l-ar putea salva.

Unul dintre medici încerca să mă încurajeze: «Cît timp e în viață, spunea el, mai există speranță». Dar eu simțeam sfîrșitul aproape. La urma urmelor, Phil nu era de oțel. Cît mai poate el oare să lupte și să îndure în bătălia contra ultimei boli?

Nu i-am împărtășit lui Phil temerile și slăbiciunile mele, discutam cu el cît mai liniștită cu putință. Îi spuneam că sînt sigură că merge spre bine.

«Nu e de nici un folos să ne amăgim», îmi spunea el. Fiecare cuvînt pronunțat îi impunea un efort deosebit. «De astă dată vreau să mor în liniște».

M-am prefăcut că nu am reținut observația și i-am vorbit de publicarea cărții față de care manifestase un deosebit interes. El a încercat să zîmbească și a șoptit abia perceptibil: «Nu voi fi aici ca s-o văd».

În noaptea de sîmbătă, 6 iulie, profesorul Barnard mi-a spus: «D-nă Blaiberg, dacă vreți să nu vă pierdeți soțul trebuie să-i transplantăm altă inimă, precum și plămînii».

Am rămas înmărmurită și incapabilă să scot un cuvînt cîteva minute.

«Vorbiți serios, d-le profesor?», am întrebat.

«Niciodată n-am vorbit mai serios, mi-a spus. Vreau să obțin întîi consimțămîntul dv. ca soțului dv. să i se facă o nouă transplantare».

Încercam senzația înecatului care se agață de un fir de pai. I-am spus: «D-le profesor, dacă asta este ultima noastră șansă, trebuie să încercăm».

Am căzut de acord să nu-i comunicăm lui Phil despre posibilitatea iminentă de a fi supus unei noi transplantări pînă nu se găsește un donator. Dar în cursul nopții echipa a fost pusă în stare de alarmă pentru o operație urgentă».

O A DOUA SAU CHIAR A TREIA TRANSPLANTARE?

Profesorul Barnard discutase cu Phil mai înainte eventualitatea unei a doua sau chiar a treia transplantări, dacă corpul lui ar fi respins inima donatorului. El nu se restabilise complet în urma hepatitei și suferea din pricina complicațiilor pulmonare. A suporta încă o operație în condițiile acestea presupunea asumarea unui risc și mai mare decît înainte.

Cu toate acestea, Phil nu a ezitat. El era gata să-și încredințeze din nou viața omului care l-a salvat o dată. «Dacă trebuie făcut, a spus el, atunci s-o facem».

D-na Blaiberg a plecat de la Groote Schuur cu senzația că nu i se mai poate da nici un ajutor soțului ei și nu mai există nici o speranță. Era îngrozitor de obosită, aproape epuizată, cu nervii încordați la maximum, zdrobită.

Informațiile care s-au strecurat într-un mod misterios în presă erau confuze și i-au sporit neliniștea. Numai cîteva persoane erau avizate de tot ce se întîmplă, dar nu puteau dezvălui absolut toate datele. Astfel ziarele se lansau în speculații cu privire la o a doua transplantare de inimă, deduceau anumite lucruri și adeseori ajungeau la concluzia că o nouă operație este iminentă sau a și fost făcută pacientului, astfel încît există primul om din lume în al cărui piept bate a treia inimă...

Cîte scorneli! Cîteva ziare de mare tiraj din Anglia le foloseau pe pagina întîi; dar «Daily Mirror» a protestat împotriva unor asemenea bombe publicitare.

«Fiecare om, scria ziarul, ar vrea să aplaude însănătoșirea acestui curajos supraviețuitor al transplantării. Dar nu trebuie să se îngăduie revărsarea unui val de publicitate despre starea lui ori de cîte ori are o recidivă. Operațiile de transplantare a inimii formează încă obiectul unei controverse aprinse. Ele devin și mai controversate dacă sînt asociate, ca în cazul acesta special, cu un continuu bombardament publicitar de zvonuri și speculații. S-a afirmat că este posibil ca doctorului Blaiberg să i se dea o nouă inimă și plămîni. Au fost zvonuri că el ar fi refuzat o a doua transplantare, dar aceste informații au fost dezmințite de soția lui și de profesorul Barnard. Toate cîte se întîmplă reprezintă suficient pentru ca orice bolnav de inimă să stea în cumpănă dacă să accepte un asemenea calvar. Asupra profesorului Barnard și spitalului Groote Schuur din Capetown se exercită în permanență presiuni ca să furnizeze informații și nu le este ușor să păstreze întotdeauna echilibrul strict între calm și tăcere. Dar atît timp cît controversa cu privire la transplantările de inimă continuă, ei trebuie să fie prudenți față de stilul greșit de publicitate și să țină seama cîte neplăceri poate provoca».

D-na Blaiberg a fost întru totul de acord cu acest punct de vedere. Ea era scîrbită, după cum a afirmat, de modul în care cuvintele ei erau interpretate greșit, deformate și li se imprima un caracter senzațional. Se simțea obosită de urmărirea permanentă a ziariștilor avizi de senzație, care aveau obligația să scrie ceva, orice, dar în fiecare zi; totodată era supărată pe cei ce dădeau năvală în viața ei particulară, telefonau la ore nepotrivite și n-o lăsau în pace sau să se odihnească.

Evident, însă, ea nu se putea aștepta la altceva în acele zile de concurență aspră, desfășurată cu sufletul întreținută, între presă, televiziune și radio. Soțul ei era din nou o celebritate mondială despre care se discuta cel mai mult, și ea trebuia să poarte pe umeri povara acestei încercări grele.

«ACESTA ESTE CAPĂTUL DRUMULUI»

«Duminică, 7 iulie, povestește d-na Blaiberg, echipa de medici nu găsise încă un donator. La 6,30 după-masă, dr. S.C.W. Bosman, care se ocupa de Phil în perioada postoperatorie, mi-a spus cu voce scăzută: «Eileen, ar fi bine să intri în camera lui Phil și să stai de vorbă cu el». Cu toate că nu mi-a explicat motivele, știam prea bine ce însemna permisiunea de a intra într-un loc unde accesul îmi fusese interzis anterior. Mi se oferea prilejul să-mi iau rămas bun.

Nu mi s-a comunicat atunci că echipa medicală a hotărît cu o zi înainte să folosească pe Phil ser antilymphocyt (ALS). Serul, pus la punct pe baza cercetărilor întreprinse în numeroase țări ale lumii, are ca scop să influențeze echilibrul delicat necesar între suprimarea respingerii și păstrarea capacității corpului de a reacționa împotriva respingerii. Nu este exclus ca medicii să fi avut îndoieli asupra efectului scontat și nu au vrut să-mi creeze false speranțe.

Am îmbrăcat costumul sterilizat și am intrat în camera lui Phil, cuprinsă de teamă și emoție. Genunchii îmi tremurau. Cred că eram gata să leșin. El dormita cînd m-am apropiat de patul lui și i-am vorbit: «Phil... Phil».

A deschis ochii și a schițat un zîmbet. «Phil, m-am adresat lui cu tonul cel mai potrivit pe care eram în stare să-l folosesc, iată ce bucurie mi-au făcut îngăduindu-mi să vin lîngă tine». El mișca încet capul. Mișca încet buzele ca și cum ar spune: «Știi la fel de bine ca și mine. Acesta este capătul drumului». Nu mă pregătisem și nici nu-mi venea în minte ce să-i spun. Apoi, deodată, m-am auzit vorbindu-i. «Phil, trebuie să trăiești. Tu ai învățat să trăiești. Jill și cu mine avem neapărat nevoie de tine».

Am văzut cum îi curgeau lacrimi pe obraz. M-am stăpînit. Cum, nici eu nu știu. Mi se părea ireal că s-ar putea să nu-l mai aud niciodată sau să nu-l mai văd zîmbind, că toate speranțele noastre comune ar putea să ia sfîrșit în cîteva ore.

Cînd m-am întors acasă, mi-am îngăduit să plîng pentru prima oară după multe săptămîni. Dacă am început, nu mă mai puteam opri. Toată spaima și suferința, toate temerile și speranțele spulberate din ultimele săptămîni și luni se concentraseră în aceste lacrimi amare».

«D-NĂ BLAIBERG, AM VEȘTI MINUNATE PENTRU DV.»

«Deodată telefonul sună. Așadar, s-a și întîmplat, mi-am spus. Am fost deci tocmai la timp ca să-mi iau rămas bun. Tremuram ca frunza cînd am ridicat receptorul. Profesorul Barnard era la capătul celălalt al firului. I-am recunoscut glasul.

Nu puteam vorbi. Limba îmi era uscată și lipită de cerul gurii. Așteptam uluită să-mi vorbească și să-mi comunice vestea despre marea noastră pierdere. Pentru că ar fi fost și pierderea lui. Nu era însă o voce tristă sau îndoielnică, ci vocea unui om bine dispus, vesel, care nu mai putea de bucurie.

«D-nă Blaiberg, am vești minunate pentru dv.» El a pronunțat cuvîntul «minunate» cu aplomb. «Soțul dv. va trăi. El va trăi».

Pentru o clipă n-am izbutit să sesizez sensul cuvintelor lui. «Asta înseamnă, am întrebat, că ați găsit un donator?»

«Nu, a replicat el încurajat. Nu mai este nevoie de nici o transplantare. Soțul dv. și-a revenit».

În starea mea de uluire, am uitat să întreb de ce transplantarea nu mai era necesară. Nu-mi venea să cred că s-a produs un miracol, într-un anumit sens, care să-l salveze pe Phil. Am plecat împreună cu fratele meu și cu Jill la spital. Acolo am aflat pentru prima oară că lui Phil i s-a administrat simbătă dimineața, 6 iulie, ser antilymphocyt și că au fost necesare 36 de ore pentru a-și face efectul.

Din acel moment se părea că el se refăcea lent dar sigur. În ziua următoare celei în care mi-am luat rămas bun, a comandat un mic dejun substanțial. În locul laptelui pe care-l sorbise în zilele precedente el voia să mănînce friptură și ouă. A doua zi dimineața avea o poftă de mîncare și mai bună. A cerut la micul dejun fulgi de ovăz, trei ouă, smîntînă și două pahare cu lapte. Mi s-a spus că circulația sîngelui s-a refăcut și moralul lui, așa cum m-am convins, era excelent.

Doctorului Bosman, care l-a supravegheat în timpul crizelor, el i s-a adresat cu vechiul lui zîmbet larg: «Bossie, noi doi tot o să plecăm după toate astea, într-o călătorie în străinătate».

Tratamentul cu ser antilymphocyt a dat rezultate atît de bune încît buletinele medicale au început să nu mai fie publicate zilnic. Toate înregistrau progrese categorice.»

ÎNCREDEREA OMULUI ÎN SEMENII LUI

Dr. Blaiberg a fost examinat de dr. Denton Cooley, un eminent chirurg cardiolog din Houston (Texas) care participa la primul simpozion internațional asupra transplantărilor de inimă, organizat la Capetown în iulie 1968. Pe atunci el avea trei supraviețuitori cu inimi transplantate, dintre care unul urma să-și reia activitatea integrală peste cîteva săptămîni.

El a constatat că inima lui Blaiberg este puțin prea «rapidă» și respirația oarecum îngreunată, dar plămînii lui erau limpezi. Avea chef de vorbă și, potrivit doctorului Cooley, avea toate șansele să se însănătoșească.

Peste cîteva zile un buletin medical anunța: complicațiile pulmonare au dispărut complet și hepatita este în mod virtual vindecată. Fotografiile îl înfățișau fericit și zîmbitor, ridicînd două degete în formă de V ca semn al victoriei. El a cîștigat, într-adevăr, o victorie — pentru medicină — la fel de mare ca și una obținută pe cîmpul de bătălie.

«Cum pot exprima în cuvinte recunoștința mea față de profesorul Barnard și echipa lui de oameni talentați pentru tot ce au făcut, pentru tot ce au suferit pentru Phil — spune Eileen Blaiberg. Și în special față de dr. Bosman, care a petrecut atîtea nopți albe lîngă patul lui de suferință. Devotamentul și altruismul manifestate întăresc încrederea omului în semenii lui»

În românește de
Z. FLOREA

Anul nou 1969 în casa unui amic, doctorul Louis Shirer. La dreapta, Eileen Blaiberg.

Dr. Blaiberg pe un teren de sport cu d-na Haupt, soția tînărului sud-african a cărui inimă bate în pieptul său.

PRIMĂVARA A SOSIT...

LUNA TRUFANDALELOR 1—31 MAI 1969

LA RESTAURANTELE DIN BUCUREȘTI
— EXPOZIȚII CULINARE CU PREPARATE DE SEZON
— PREZENTĂRI DE REȚETE NOI

La aceste expoziții, bucătari cu înaltă calificare din T.A.P.L.-București pot da gospodinelor informații asupra modului de preparare a unor sortimente din trufandale. Cu ocazia **LUNII TRUFANDALELOR**, Ștefan Gheorghe, tehnician culinar din T.A.P.L.-București, vă propune următoarele rețete:

OCHIURI ROMÂNEȘTI DE PRIMĂVARĂ

Materii prime: ouă, urzici, unt, făină, oțet, sare și usturoi.
Modul de preparare: **Urzicile** se pun la fiert în apă clocotită cu puțină sare. După fierbere se strecoară fierbinți și se toacă. Separat se pune la încins untul împreună cu făina căliindu-se ușor, stingîndu-se cu urzicile tocate, adăugind după necesitate zeama rezultată din fierberea urzicilor. Compoziția se lasă să fiarbă 10-15 minute, la ultimul clocot se adaugă usturoiul ce a fost diluat cu zeama de urzici. Ouăle se sparg în apă clocotită cu puțin oțet și sare și se fierb moi.
Ochiurile se servesc cu piure de urzici și unt.

BORȘ DE MIEL CU LOBODĂ

Materii prime: carne de miel, cepă uscată, ceapă verde, țelină, lobodă, orez, bors, ouă, leuștean, sare.
Modul de preparare: Carnea proporționată se pune la fiert cu apă rece, după un clocot ușor se adaugă ceapa uscată tăiată mărunt, țelina în sferturi și sare. Cînd carnea este fiartă la jumătate se adaugă loboda (numai foile), orezul spălat și opărit, apoi borșul care este dat în fiert separat, și se lasă să fiarbă mai departe pe foc lent. Cînd este gata și răcită 75% se adaugă oul bătut cu pentru jumări, ceapa verde și leuștеanul, toate tăiate mărunt.

SĂRMĂLUȚE DE MIEL ÎN FOI DE STEVIE

Materii prime: carne de miel, untură, ceapă, orez, sare, piper, mărar, ștevie, făină și borș.
Modul de preparare: Carnea de miel împreună cu ceapa ușor călită în untură și sare, se toacă. După aceea se adaugă piper, mărar tăiat mărunt și orezul spălat și opărit, amestecîndu-se bine. Foile de ștevie se opăresc în apă dată în clocot cu puțină sare. După opărire se clătesc bine în apă rece, apoi se procedează la facerea sărmăluțelor de mărimea dorită. Separat se prepară un sos alb din untură, ceapă și făină care se acrește cu borș și se pune peste sărmăluțe, lăsîndu-se să fiarbă. În timpul fierberii în sos se pune mărarul.
Se servesc cu iaurt sau smîntînă.

CLĂTITE CU URDĂ DULCE ȘI MĂRAR

Materii prime: ouă, lapte, făină, urdă, mărar, sare, untură, zahăr.
Modul de preparare: Din făină, ouă, lapte și zahăr cu puțină sare se formează o compoziție obișnuită de clătite. În tigaia unsă cu untură și bine înfierbîntată se pune cîte puțin din compoziție și prin unsoare uniformă a tigăii se formează foaia care după rumenire se întoarce. Urda se frămîntă bine, împreună cu mărarul tăiat mărunt. Apoi se umple foaia de clătită care se împachetează în formă de ruladă. Clătitele se așază într-un vas uns cu untură, introducîndu-le la cuptor pentru o ușoară încălzire.
Se servesc cu zahăr și smîntînă deasupra.

Vă așteaptă campingurile cabanele, hanurile turistice...

În așteptarea zăpușelii estivale, cu gîndul la răcoarea pe care o vom căuta în mijlocul naturii, pe drumurile turistice, tema ne... încălzește. Interlocutorul nostru în tratarea ei este de astă dată tov. **FRANCISC TAPOȘ**, vicepreședinte al CENTROCOOP

Cunoscînd faptul că în ultimii ani cooperația de consum a construit, amenajat și pus la dispoziția turiștilor din țară, ca și a celor veniți de peste hotare, numeroase unități de deservire turistică, l-am rugat pe tov. vicepreședinte Fr. Țapoș să ne arate ce s-a înfăptuit în acest domeniu. Consemnăm mai jos răspunsul primit:

— În cadrul planului general de dezvoltare a turismului în țara noastră, cooperației de consum îi revin o serie întreagă de sarcini. Principalele: crearea unor unități de alimentație publică și de cazare destinate în primul rînd turiștilor. Anul trecut cooperația de consum a pus la dispoziția turiștilor — pe lîngă marea rețea de unități de alimentație publică de care dispune în întreaga țară — un număr de 5 hanuri turistice, 15 cabane turistice, alte 10 unități de cazare hotelieră și 59 de campinguri.

— Ați putea să ne menționați unele dintre acestea?

— Desigur. De aprecieri deosebite din partea turiștilor s-au bucurat o serie de asemenea unități — multe dintre ele constituind prin însăși arhitectonica lor, prin cadrul natural în care sînt amplasate, prin specialitățile lor culinare etc., puncte de atracție turistică — dar în spațiul limitat de care dispunem nu le putem înșira pe toate. Vom aminti cîteva: hanurile turistice Agapia (jud. Neamț), Rucăr (jud. Argeș), Piatra Craiului (jud. Bihor), Slănic (jud. Prahova) ș.a.; restaurantele cu camping de la Săftica și Popasul Sinești (jud. Ilfov), Românești (jud. Prahova), Sag (jud. Timiș); cabanele turistice Bucin (jud. Harghita), Brusturet (jud. Argeș) etc.

— Ce noutăți ne rezervați — în același domeniu — pentru sezonul turistic actual?

— Sînt în curs de construcție și vor fi date în funcțiune în acest an încă 8 hanuri turistice (le menționez pe cele din Hoteg, Horezu, Brețcu și stațiunile balneoclimaterice Covasna și Geoagiu-Băi) și 19 noi campinguri. Concomitent, la o bună parte din campingurile existente se va extinde capacitatea de cazare și se va ridica gradul de confort. Ne străduim, de asemenea, să lărgim și să permanentizăm gama preparatelor culinare cu specific tradițional local precum și servirea lor într-un cadru deosebit la o serie de unități.

— De exemplu?

— La stîna Ilișești (jud. Suceava) de pildă se pregătesc specialități de stînă în fața turiștilor; la «Hanul din Salcimi» (jud. Ialomița), pîinea se coace de asemenea în prezența consumatorilor, în cuptoare tradițional-locale, servindu-li-se caldă etc.

— Să intrăm acum în alt domeniu: anul trecut CENTROCOOP a editat o serie de materiale de propagandă turistică care, după cîte știm, au fost bine apreciate atît de turiștii români cît și de cei străini. Ați putea să ne spuneți ce se întreprinde în 1969 în aceeași direcție?

— Fără îndoială că și anul acesta ne-am preocupat de tipărirea unor materiale care să-i informeze pe turiști asupra unităților de cazare și alimentație ce le stau la dispoziție. Au fost editate și trimise spre difuzare: 10 modele de albume pliante miniaturale, 6 modele de semne de carte ilustrate și mai multe cărți poștale ilustrate (vederi) care vor fi puse în vînzare ca efecte poștale. De asemenea, s-au confecționat și pus la dispoziția unităților noastre brelocuri, și sînt în curs de realizare etichete pentru lipit pe valize, cărți de vizită ale unor complexe turistice, hanuri etc. mai reprezentative și altele. În colaborare cu O.N.T. s-a editat un pliant cu texte în limba română, ca și în mai multe limbi străine, cuprinzînd un îndrumar privind campingurile din întreaga țară. În același timp mai sînt în curs de editare 3 pliante în limbi străine destinate hanurilor turistice Rucăr (jud. Argeș), Piatra Craiului (jud. Bihor) și Slănic (jud. Prahova). Concomitent, acțiunea de informare și propagandă turistică va fi continuată de noi prin radio, televiziune și presă.

— Vă invităm să folosiți în acest sens și coloanele «Flăcării»...

— Este lucrul pe care l-am făcut în întreaga convorbire de față... Încheind-o, aș vrea să-i invit pe cititorii revistei dv. ca în excursiile pe care le vor face și în concediile de odihnă din vara aceasta să viziteze unitățile de alimentație publică și de deservire turistică ale cooperației de consum. Sîntem convinși că vor afla condiții optime de cazare și de alimentare. Tuturor le urăm un anticipat «bun venit!»

— Vă mulțumim în numele cititorilor noștri turiști, care sîntem convinși că vor răspunde invitației.

V. SAVIN

1) Așa arată o cameră la hotelul complexului turistic «Piatra Craiului» (jud. Bihor).

2) Pitorescul cadrului și arhitectonicii cabanei turistice «Șimbra oilor» din jud. Satu-Mare constituie prin el însuși o atracție turistică.

3) Interiorul restaurantului hanului turistic «Rucăr».

de Ilie ZAHARIA

INSULA NEMURITORILOR

Departe, în imensitatea Oceanului Albastru, se afla insula în care locuiau nemuritorii. Își cîștigaseră eternitatea pentru că respectau cuvîntul dat Celui Veșnic: să nu aducă viață nouă, să nu rîvnească la schimbare.

Zilele se scurgeau lin ca nisipul în clepsidră. Anii se înșiruiau ca boabele de chihlimbar pe fir. Încă unul, și încă unul, și încă unul... Și fiecare era aidoma celuilalt.

Nici un om nu îmbătrînea fiindcă nu se întîmpla nimic. În insula îndepărtată din Oceanul Albastru nu murea nimeni, fiindcă nu se năștea nimeni. (Sau poate nu se năștea nimeni, deoarece nimeni nu murea.)

Schimbarea anotimpurilor era necunoscută. Iernile geroase cu viscole, cu nămeți, care în zile însorite sclipesc din miriadele de diamante, verile toride cu furtuni neașteptate, care umflă marea clocotită și îndoaie palmierii, primăverile neliniștite și toamnele rugini, pline de roade grele, erau ecouri ale altor lumi, în care trăiau și mureau ființe asemănătoare lor, dar deosebite. În insula nemuritorilor era veșnic verde, briza ușoară nu se transforma în uragan, nopțile erau totdeauna parfumate și somnul fără vise.

Oamenii nu aveau trecut, nici viitor. Ieri și mîine erau un neîncetat azi.

În insula aceasta, în care toți oamenii se asemănau la chip, vîrstă și gînduri., trăia o pereche de nefericiți. Nu mai suportau eternitatea neschimbării, nu mai vroiau să fie mereu asemuitori lor înșiși, semeni ai semenilor lor.

Și au înfrînt porunca Celui Veșnic și au adus pe insulă viața nouă, sacrificîndu-și astfel nemurirea.

Preoții Eternului au porunci să sune trompetele, să se adune sanhedrinul care să-i judece pe acești eretici. Și sanhedrinul i-a alungat departe, într-un colț al insulei, despărțiți de nemuritori printr-o apă curgătoare și o pădure de sicomori.

Nefericiții de ieri se minunau de viața nouă pe care o aduseseră, urmăreau cu atenție schimbarea, transformarea. Noul îi încînta, îi înnoia parcă și pe ei. Seara tîrziu, cînd pe cerul spuzit de stele luna aluneca ușor, lin, dincoace de pădurea de sicomori se adunau nemuritorii, și unul cîte unul treceau tainic apa ca să învețe schimbarea și să se bucure de Nou. Și-și pierdeau astfel nemurirea, dar aflau fericirea.

Au trecut ani... Nemuritorii au dispărut în neființă. Dar dorința de nemurire i-a cuprins pe alții născuți din schimbare. Noii preoți au găsit în vechile pergamente rețeta vieții veșnice: neschimbarea.

Și pe țărmurile insulei depărtate din Oceanul Albastru povestea s-a repetat...

de Emanuel VALERIU

FOTBAL

Unii l-au decretat «sport rege», împrumutîndu-i un titlu care se vroia suprem (la acea dată cam era...); alții l-au numit «sport al mulțimilor», dorind să-i marcheze prin asta vulgaritatea și să descalifice, într-un fel, enorma lui popularitate, neegalată de nici o altă disciplină fizică pînă acum; cei cu o imaginație mai domestică îi spun doar «jocul cu balonul rotund», iar cei mai mulți sînt mulțumiți să pronunțe simplu «fotbal», cu accentul propriu fiecărei limbi. Indiferent cum i se spune, sportul acesta are, în prezent, drum deschis spre inima multor sute de milioane de tineri și vîrstnici, bărbați sau femei, polarizînd în jurul său nu numai o atenție colectivă de proporții unice în lumea arenei, dar închipuind, totodată, un univers de interese și pasiuni, de afecțiune și frumusețe, cu căi adeseori la fel de întortocheate și nepătrunse cum sînt cele atribuite cerului și patronului său nevăzut.

Acest fotbal, care poate fi superb dar și submediocru, are totuși o calitate inalterabilă, indiferent dacă se desfășoară la etalonul său major ori la cel inferior: captează. Că o face prin ceea ce oferă sau prin ceea ce promite, fotbalul reușește, de fiecare dată, să salveze mariajul său cu publicul chiar cînd acesta își declară, deschis pînă la vehemență, insatisfacțiile. Împăcările urmează, la fel de firești, ca însăși succesiunea dintre zi și noapte, care nu mai surprinde pe nimeni și despre care nici măcar nu discutăm, acceptînd-o ca pe cel mai firesc element al existenței noastre și a mapamondului. Poate că există și o voluptate nemărturisită a dulcilor reconcilieri, dar nu ne-am propus un astfel de traseu, ci pur și simplu ne-am lăsat furați de aceste gînduri în prezența unor evenimente care marcau, pregnant, cîteva din izvoarele de optimism energic ale fotbalului. Cel dintîi a fost tabloul de pe stadionul «23 August», parcă pictat de mîna lui Seurat, în maniera care l-a făcut celebru. De unde și cum răsăriseră aci, deodată, cele 70 000 de puncte colorate de pe pînza vivantă a ovalului betonat? Cum ne putem explica acea atmosferă de sărbătoare, proaspătă ca însăși primăvara, decît raportînd-o la ceea ce este comun tuturor acelor oameni care au acționat la același impuls al pasiunii lor pentru fotbal? Au înflorit caișii, vișinii și cireșii, încă cu cîteva zile mai devreme liliacul stătea să irumpă în violetul său delicat, dar pînă n-am văzut un stadion arhiplin n-am știut că, într-adevăr, a sosit primăvara. (Poate că aceste considerații, vag lirice și total nesportive, vor da idei cluburilor și federației de a relua cuplajele, de a îmbogăți simbetele săptămînilor viitoare cu astfel de spectacole, le vor reaminti, poate, de meciurile în nocturnă — la București și Constanța — făcîndu-i să priceapă pe toți cei ce-au uitat că publicul este dornic să-și exercite fidelitatea sa față de «sportul rege», «sportul mulțimilor», «jocul cu balonul rotund», fotbalul.)

Al doilea eveniment s-a petrecut la Arad. Acolo, liderul, formația locală U.T.A., a cedat echipei «Vagonul», care a avut un parcurs doar de un an de zile în prima divizie de fotbal a țării. Nu este întîia oară cînd ultima clasată o învinge pe șefa plutonului (vă mai amintiți de înfrîngerea, la Constanța, a echipei C.C.A., evaluată atunci în aurul valorii sportive?). Deci nu acesta a fost elementul satisfacției noastre, ci cu totul altul. În lumea «sportului rege» există tot atîtea ascunzișuri și trasee... subterane cîte au avut, desigur, și prea îndelungatele monarhii de pe la noi și de pe aiurea, astfel încît, atunci cînd în hățișul... ecuatorial al unor culise tenebroase apare o rază de lumină și adevăr, parcă un soare imens învăluie, binefăcător, întregul decor, înfrumusețîndu-l.

Fotbaliștii de la «Vagonul» și-au onorat publicul, au onorat sportul, s-au onorat pe ei înșiși. Nu interesează cum a jucat U.T.A. — slab sau foarte slab — nu interesează nici că meciul a fost supravegheat cu ochi... electronici și că mulți «copoi» au încercat să adulmece posibilele miasme ale unui aranjament între «frați», concetățeni ai aceleiași urbe. Un singur fapt interesează: că U.T.A. cîștigînd jocul cu «Vagonul», se putea considera campioană a țării și că acest adevăr era clar ca lumina zilei, tot astfel cum clar era că, pentru «vagonari», o înfrîngere sau un succes echivala cu o frecție la un picior... de lemn. Asta în ordinea (adeseori meschină) a celor mai subtile calcule. Pentru că, în ordinea morală, cea mai importantă din tot ceea ce poate fi important în sport, lupta pentru victorie, tocmai în condițiile arătate, devine un scop superb. «Vagonul», aflat dincolo de bine și de rău, și-a apărat șansa și a învins! Poate că victoria lui va lipsi orașul de pe Mureș de titlul atît de rîvnit de campioană a țării la fotbal, poate că ea va stîrni (dacă n-a și stîrnit cumva...) mari crize pe plan local, poate, poate... Dar va rămîne sigur cel mai frumos exemplu de cinste sportivă, căruia i-am fost martori de mulți ani încoace. Nu știm dacă asta îi va consola pe arădeni, dar ne bucură faptul, el s-a produs acolo, în orașul atîtor frumoase tradiții sportive.

de Teodor MAZILU

GOLGOTA

Plăcerea lui V este să se vaite. Dar ceea ce e curios, e că V se vaită chiar cînd îi merge bine. De obicei oamenii se plîng cînd lucrurile nu merg așa cum doresc ei, ei bine, V se vaită chiar cînd lucrurile îi merg de minune. Trebuie să recunoașteți că puterea de a te văita, de a te jeli cînd afacerile îți merg din plin, este un fenomen ceva mai rar. Cu toate astea V nu oboseste niciodată să verse lacrimi în orice împrejurare. În fiecare succes el vede o primejdie ascunsă. El crede că destinul își arată fața lui neagră printr-o veste în aparență bună, ca pe urmă să-l lovească pe neașteptate.

L-am întîlnit zilele trecute foarte abătut.

— Spune-mi ce s-a întîmplat?

Mi-a mărturisit vestea cea bună care, conform teoriei lui, ascundea o mare nenorocire.

— Am primit casă...

Nu știam însă în ce măsură primirea unei case poate să zdruncine liniștea unui om. Nu știam că intrarea într-un nou apartament, evident mai confortabil, poate să-ți facă peri albi. El repeta încontinuu vestea cea bună prin care destinul își anunța nenorocirile viitoare.

— Am primit casă... Mi se pare ceva foarte suspect... Ceva se ascunde pe aici...

Zilele trecute, de asemenea, l-am întîlnit iarăși; la fel mi-a vorbit. Începusem să mă obișnuiesc cu psihologia lui și mă întrebam cam ce noroc mai dăduse pe capul lui.

— Ce-i cu tine? Ce succese ai mai avut de ești așa de plouat?

Mi-a dezvăluit imediat marea fericire care-l face să plîngă ziua și noaptea.

— O femeie mi-a mărturisit că mă iubește... Oare ce se ascunde în această declarație? Oare ce lovitură amarnică îmi pregătește soarta?

I-am mărturisit că nu văd nici o uneltire a destinului în această întîmplare. N-a vrut să mă creadă. Părea de neconsolat.

— Destinul pune ceva la cale...

Peste cîteva zile l-am întîlnit și mai abătut. Așa de nefericit nu l-am văzut niciodată.

— Ce-i cu tine, omule? Ce s-a mai întîmplat?

De atîta durere de-abia a reușit să mă facă să înțeleg nenorocirea care-l năpădise. A bolborosit doar cîteva cuvinte, n-avea curajul să-mi dea amănunte.

— Buenos Aires...

Într-adevăr, crudă soartă...

umor

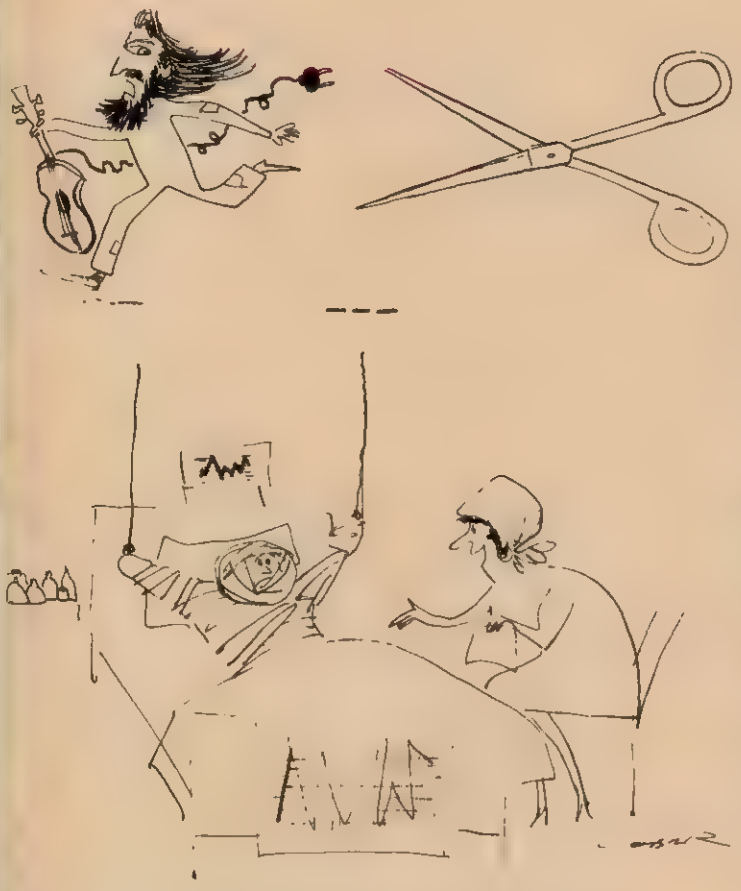

— *Dragul meu, nu-ți face griji: am dus Fiatul la atelier și mi-au spus că într-o lună o să arate ca nou...*

Neli COBAR

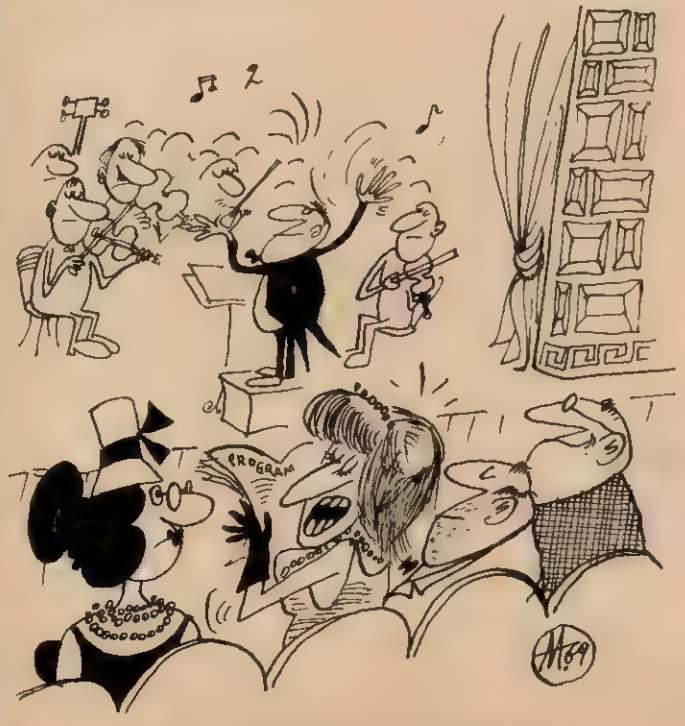

...și la «Fuga» lui Bach, cine aleargă? Dirijorul? Sau toată orchestra?

Adrian ANDRONIC

RUDE

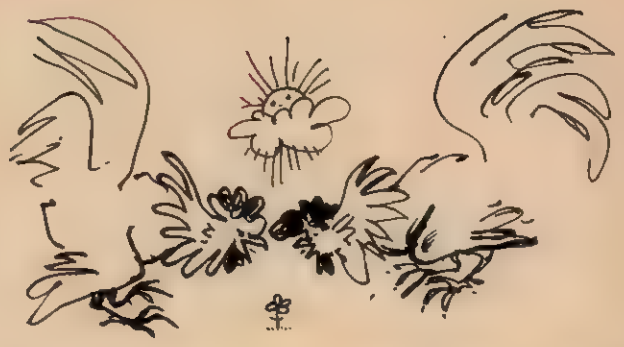

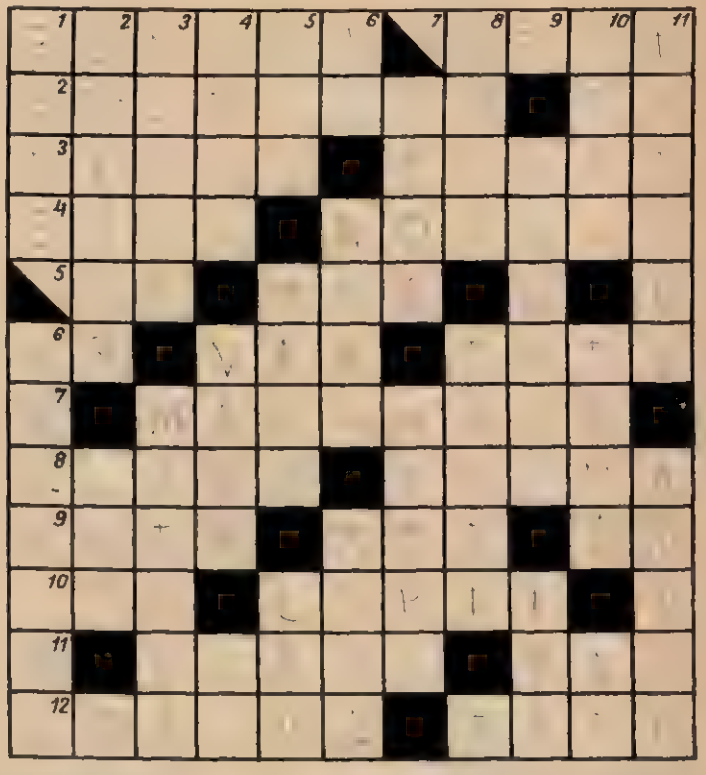

ORIZONTAL:

1) Fiul străbunicului soțului mamei fratelui meu (pl.) — Nepot... de viță! 2) Rudă cu... unchiul Sam — Silaba tatii. 3) Căminul locomotivelor — Lovit la țurloaie. 4) Fiul Afroditei (mit.) — A ferici. 5) Calul tatii! — Unchi. 6) Ușier! — Fiul surorii sotului bunicii mele. — Pe rudă și pe sămînță. 7) Fiica străbunicii soției tatălui surorii mele. 8) Nume feminin — Miez. 9) Cîntec de leagăn — Fiul fiicei tatălui soțului mamei surorii soției mele — Inimă de mamă! 10) Oraș în Brazilia — Cele mai apropiate rude de sînge. 11) Trepte — Strămoșescul nostru popor. 12) Fiica tatălui sotului mamei surorii sotiei mele! — Tanti de la țară!

VERTICAL:

1) Termen cu care femeile de la țară se adresează bărbatului iubit — Fratele strănepoatei mamei mamei mele. 2) Suport pentru haine — Material pentru confecționat... Adami! 3) Fiul soției ginerelui soției soțului mamei mele — Sora strănepotului tatălui tatălui meu. 4) Mijlocitor din Itaca, însărcinat de peținorii Penelopei cu cererile lor — Fiica fratelui fiicei soției bunicului meu — Două sute la romani. 5) Împărat chinez, strămoșul împăratului Nu din dinastia Ceu — Soția fratelui nepotului străbunicii mele — Oiștea lui se mai numește și rudă sau protap. 6) Pană — Soția nepotului mamei tatălui meu — Fiica ginerelui soției socrului tatălui meu. 7) Ascuțit — Nu te văd bine. 8) Cinste — Grad de rudenie mai apropiat sau mai depărtat. 9) Soții surorilor fiului bunicului meu — Diminutiv feminin. 10) Moral — Rude! — Acut! 11) Soțul surorii nepoatei străbunicului meu — Apropiată.

Marian PĂTRAȘCU

Dictionar: ITU, IRØS, ȚIU.

Dezlegarea jocului LOCATIVĂ, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) SANTIER — CASA. 2) ACARET — BETON. 3) PASARELA — ASA. 4) AS — S — ROLURI. 5) TAVAN — CAMERA. 6) U — AT — RAME — EP. 7) RAR — MUTARE — A. 8) AP — VILA — I — P. 9) AMATORI — ARE. 10) ORA — AU — MARIT. 11) VARA — REALIZA. 12) ATENTI — MENAJ.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

MOSCOVA — Savanții sovietici au realizat o mașină de calcul care poate recunoaște 50 de cuvinte, dintre care 10 cifre, indiferent ce voce omenească le-ar rosti. Pe această bază se preconizează înfăptuirea, între anii 1975 și 1980, a convorbirii directe dintre om și mașina de calcul.

DJAKARTA — Problema traducerii în fața justiției a fostului președinte Sukarno rămîne deschisă. Procurorul militar Durmavel Ahmad a declarat că ancheta în legătură cu rolul jucat de Sukarno în încercarea de lovitură de stat din 1965 continuă. Concluziile vor fi prezentate președintelui Suharto, care va hotărî dacă Sukarno va compare sau nu în fața unui tribunal.

BONN — Două mari firme constructoare de avioane din R.F. a Germaniei au hotărît să fuzioneze. Este vorba de «Messerschmitt-Bölkow» și «Hamburg Flugzeugebau». În felul acesta, consideră autoritățile, industria constructoare de avioane din R.F. a Germaniei va deveni mai competitivă pe piața mondială.

ROMA — Aurelio Roboti din Torino a prezentat un proiect a cărui realizare ar contribui la îndulcirea climei în regiunile reci ale globului, controlul precipitațiilor, ameliorarea producției agricole. Toate cu ajutorul lansării unor sateliți-reflectoare care ar capta și refracta razele solare.

RIO DE JANEIRO — Potrivit datelor institutului Vargas, din ianuarie și pînă în martie prețul vieții în Brazilia a crescut cu 5,6%. Principalele produse alimentare s-au scumpit în medie cu 2,6%.

LEIPZIG — În cei 20 de ani de existență, Editura de cărți de specialitate din Leipzig a lansat pe piață peste 26 000 000 de volume. Hîrtia folosită pentru tipar depășește 13 000 000 tone.

OTTAWA — Circa 6 000 de fermieri din provincia canadiană Saskatchewan au luat parte la o demonstrație cerînd guvernului federal să ia măsuri de apărare a cultivatorilor împotriva politicii de mare business. Exportul de grîu canadian a scăzut anul trecut cu 35%, iar anul acesta situația amenință să se înrăutățească și mai mult.

BUDAPESTA — Sub egida Oficiului național al brevetelor a luat ființă o instituție însărcinată cu depistarea și promovarea vînzării diverselor inovații, invenții și procedee moderne de fabricare. «Biroul de vînzare a noutăților» va juca rolul de intermediar între producător și exportator.

BRNO '69

La 9 Mai s-au împlinit 24 de ani de la eliberarea Cehoslovaciei de sub jugul fascist. Ca și în ajunul acestei aniversări, în săptămîna care urmează au loc ultimele pregătiri în vederea inaugurării tradiționalului Tîrg de bunuri de consum de la Brno, care se va desfășura între 18 și 25 mai, prilejuind ca de obicei importante tranzacții comerciale.

Faptul că un mare număr de firme și întreprinderi din Anglia, Republica Federală a Germaniei, Austria, Finlanda, Franța, Ungaria, Italia, Japonia, Polonia, Suedia și alte țări vor fi reprezentate la Brno va constitui — afirmă organizatorii — baza unor viitoare confruntări sub forma tîrgului internațional.

Suprafața atribuită pavilioanelor se ridică anul acesta la 73 000 de mp, la care se adaugă un spațiu de expunere în aer liber de 40 000 mp.

PRATO

FLORI ROMÂNEȘTI ÎN PRIMĂVARA TOSCANĂ

— corespondență specială de la Valentin SILVESTRU —

În timp ce masiva turnantă înclinată, imaginată de Liviu Ciulei pentru a metaforiza labilitatea destinelor în revoluția franceză, se învîrtea pe scena teatrului florentin della Pergola, rotativele tipografiilor din orașul Prato tipăreau originalul afiș în roșu-galben-albastru care vestea o *săptămînă culturală românească*. În dimineața cînd 17 mari cotidiane italiene își publicau considerațiile pătrunse de stimă pentru realizarea Teatrului «Bulandra» cu piesa lui Büchner *Moartea lui Danton*, profesorii tuturor școlilor din pitorescul orășel industrial, vecin cu Florența, expuneau în fața elevilor lecțiile special pregătite cu privire la momentele cardinale ale istoriei poporului nostru. Nici nu s-au stins bine aplauzele care au salutat inventivitatea și grandoarea reconstituirii din piesa revoluționară, și în somptuoasa sală purpurie cu patru rînduri de loji și balcoane au răsunat ovațiile adresate admirabilului spectacol al Naționalului clujean — *Caligula* — în viziunea modernă a lui Vlad Mugur asupra tragediei filozofice a lui Albert Camus. Aș îndrăzni să spun că în acest fel importanta «întîlnire internațională a teatrelor stabile» din orașul lui Michelangelo, a cărei actuală ediție — a cincea — avusese pînă deunăzi o desfășurare molcomă, lipsită de proeminențe, a dobîndit — prin cele două prezențe românești — un plus masiv de teatralitate eficace și spectaculozitate scontată pe expresiile veritabil novatoare, afirmînd un concept contemporan de artă și vădind o seriozitate artistică substanțială.

Critica italiană a salutat «viziunea adînc gîndită» a lui Liviu Ciulei *(Corriere della sera)*, care face din poporul răsculat adevăratul protagonist al dramei, «complexa structură scenică» *(Il Lavoro)*, «abilitatea extraordinară cu care e mișcată mulțimea» *(La Nazione)*, interpreții în fruntea cărora e situat în unanimitate tînărul Virgil Ogășanu: deși nu în cel mai important rol al dramei, e considerat «perfect» *(Paese sera)*. Unii cronicari exprimă și îndoieli ori observații critice, vizînd caracterul cam greoi și extensia cam obositoare a spectacolului *(Paese sera)*, anumite soluții regizorale *(Il Resto del Carlino)* sau limitele interpretului principal *(Corriere della sera, Il Lavoro)*. Dar sentimentul dominant e de respect pentru acest act artistic de amploare și profunzime. Despre «Caligula», prezentată simbătă seara, *l'Unita* vorbește ca despre o reprezentație sobră, «clasică, fără efecte gratuite, profund convingătoare și puternic autentică», regizorul fiind un om de vastă cultură și fină sensibilitate, iar muzica lui Pascal Bentoiu exprimînd «adînca neliniște a acestui secol»; *La Nazione* îl numește pe regizor «unul dintre oamenii moderni de teatru, în cel mai înalt înțeles al cuvîntului».

Duminică a fost inaugurată, într-o atmosferă de mare apropiere și însuflețită prietenie la teatrul «Metastasio» din Prato «săptămîna culturală românească». Bogatul afiș dă posibilitate spectatorilor italieni să-și facă o idee cuprinzătoare despre valoarea actuală a teatrului dramatic românesc prin autori tineri reprezentați aici — Romulus Vulpescu *(Rochia* și *Un om de treabă)* și D. R. Popescu *(Visul)*, prin interpretarea în spirit contemporan a unei tragedii antice *Ifigenia în Aulida* și, în continuare, a tragedii moderne *Caligula* — spectacole ale Naționalului din Cluj, într-o selecție excelentă. Spectatorilor din Prato le mai este oferit un program de folclor muzical și coregrafic și unul de filme documentare — din păcate și unul și celălalt mult sub nivelul reprezentațiilor teatrale, dar oricum apte de a stîrni măcar în parte interesul scontat.

Municipalitățile din Cluj și din Prato se pot felicita pentru meritoria inițiativă culturală și, evident, pentru ideea de a permanentiza și periodiza, adică «tradiționaliza» — cum zicea animatorul teatral local, Montalvo Casini — un fertil schimb de valori spirituale între cele două orașe.

Silvia Gheian și George Mattai în «Caligula».

COLONII ȘI SACRIFICII

Poate considerînd că, pe plan intern, opțiunile sale — nu numai politice dar și economice sau sociale — au avut timp să se cristalizeze și că din acest punct de vedere cei ce se întrebau «ce va fi după Salazar?» își pot acum răspunde: «salazarism fără Salazar», premierul portughez Marcelo Caetano s-a hotărît recent să-și definească poziția în legătură cu teritoriile de peste mări. Cu această intenție a întreprins spre sfîrșitul lunii aprilie un voiaj de o săptămînă în cele trei colonii: Angola, Mozambic și Guineea-Bissau — primul de acest gen efectuat vreodată de un premier portughez.

Turneul african nu și-a propus, de fapt, să clarifice principalele coordonate ale strategiei coloniale a dr-lui Caetano care ani de-a rîndul a inspirat, teoretic, politica dusă, în acest sens, de ex-premierul Salazar.

Declarînd că, după vizitele sale, păs-

COMENTARIU

Anacronisme

de Silviu BRUCAN

Ulsterul — vechea și poetica denumire a Irlandei de Nord — a fost în ultimele săptămîni (și, desigur, va mai fi și în cele viitoare) teatrul unor evenimente pe cît de dramatice pe atît de surprinzătoare. Cine și-ar fi închipuit, într-adevăr, că într-o regiune a Marii Britanii, țara clasică a parlamentarismului, se va desfășura în anul de grație 1969 o luptă politică atît de violentă pentru înfăptuirea principiului fundamental al sufragiului universal (one man, one vote), pe care ziarele britanice îl mai menționau doar atunci cînd înfățișau lupta populației africane în fostele colonii în care s-au menținut la putere regimuri rasiste?

De fapt, Ulsterul este doar un ultim episod dintr-un serial (departe de a se fi epuizat) care a cuprins în ultimii ani în țări avansate conflicte a căror natură aparține de drept secolului al XIX-lea. Belgia a cunoscut profunde frămîntări între valoni și flamanzi pe chestiunea inegalității de drepturi și de dezvoltare a regiunilor respective, Canada a înregistrat protestul populației franceze împotriva statutului de inferioritate ce i s-a impus pe toate planurile, în Franța populația din Bretagne a proferat amenințări serioase în caz că regiunea lor va fi tratată în continuare ca o soră vitregă, iar în Marea Britanie se succed ca în carusel mișcările protestatare din Țara Galilor, din Scoția și acum din Ulster în jurul unor revendicări care sună ca niște ecouri din vremuri trecute, admise în zilele noastre doar... populației de culoare.

Cît de mare este în lumea contemporană discordanța dintre doctrinele politice proclamate la ocazii festive și structurile politice reale, care reprezintă, chipurile, aplicarea în viață a celor dintîi Ulsterul este în această privință un model. Puterea locală este concentrată în mîinile marilor proprietari de pămînt și industriași care pentru a-și consolida poziția dominantă au recurs la o structură politică clădită pe biserica protestantă, metodă veche și încercată menită pe de o parte a disimula natura de clasă a societății și pe de altă parte a-i asigura o bază de masă, deoarece protestanții reprezintă două treimi din populație. În scopul menținerii acestei structuri arhaice, sistemul electoral restrînge dreptul de vot în alegeri locale la cetățenii care dețin proprietăți și, bineînțeles, la soțiile lor. În plus, autoritățile locale, care se află în mîinile protestanților, se îngrijesc ca cetățenii romano-catolici să nu poată achiziționa proprietăți pentru a nu obține drept de vot. În felul acesta, numărul catolicilor care au reușit să obțină de-a lungul deceniilor de democrație britanică drept de vot este foarte redus. În plus, în Ulster este la mare preț așa-numitul procedeu gerrymander, de delimitare a circumscripțiilor electorale după criterii politice, nu geografice, potrivit căruia hotarele unui raion rural pot fi trasate astfel încît circumscripția electorală să capete o predominanță urbană. Cu asemenea tehnici perfecționate, s-a ajuns ca în Londonderry, al doilea oraș nord-irlandez, care are o covîrșitoare majoritate de locuitori catolici, alegerile locale să asigure matematic victoria netă a... minorității protestante. Nu este de mirare deci că demonstrațiile catolicilor în Londonderry și în alte centre nord-irlandeze au dobîndit un caracter atît de violent încît Londra a fost solicitată să trimită trupe pentru protejarea instalațiilor amenințate a fi aruncate în aer.

Partidul unionist protestant care dispune în parlamentul local — Ulster House — de 39 locuri din totalul de 52 este frămîntat de profunde diviziuni interne. Căpitanul Terence O'Neill, liderul partidului unionist, care a cîștigat alegerile la începutul acestui an cu promisiunea de a înfăptui o reformă democratică a sistemului electoral, a fost nevoit recent să demisioneze sub presiunea aripii drepte din partid. Extremiștii de dreapta se opun oricărui progres pe calea acordării drepturilor civile egale tuturor cetățenilor și, pentru ca scenariul acestei drame moderne să fie complet, în fruntea extremiștilor se află un preot — reverendul Ian Paisley. Așa se explică, poate, că într-o biserică catolică, din Saintfield, a fost descoperită o bombă cu explozie întîrziată. Replica Mișcării pentru drepturi civile s-a produs în aceeași zi: un incendiu a mistuit o sală de conferințe a Universității din Belfast. Noul premier, James Chichester-Clark, desemnat de același partid unionist, a declarat că guvernul său va urmări menținerea privilegiilor majorității protestante, dar a promis că nu va recurge la măsuri represive împotriva minorității catolice. Dar cum va face?

trează încă «impresia unei Portugalii unice și indivizibile», Marcelo Caetano a afirmat totuși necesitatea acordării unei «mai mari autonomii administrative și financiare pentru coloniile portugheze de peste mare». Ceea ce reflectă dificultățile, cel puțin economice, pe care le întîmpină în colonii dominația portugheză. În ultimul timp, Lisabona face tot mai dificil față cheltuielilor impuse de prezența trupelor sale în cele trei teritorii, așa încît costul acestei politici se traduce prin eforturi economice care depășesc cu mult posibilitățile reale ale țării: volumul datoriilor externe s-a dublat, cheltuielile militare absorb circa 40 la sută din bugetul național, exploatarea resurselor din colonii a trebuit împărțită, din incapacitate de cuprindere, cu diferite trusturi europene. Marcelo Caetano vorbește, ca urmare, de «sacrificii justificate» și nu sînt puțini acei care spun că Portugalia își permite, de fapt, «un lux» practicînd în lumea contemporană colonialismul.

Astăzi ca și ieri o reală denunțare a politicii coloniale portugheze o constituie mișcarea de eliberare care a izbucnit în 1961, în Angola. F.R.E.L.I.M.O. în Mozambic, al cărui lider a fost pînă de curînd Eduardo Mondlane — asasinat la 9 februarie a.c. — și M.P.L.A., în Angola, condusă de Augustinho Neto, se află în avangarda luptei pentru cucerirea independenței acestor teritorii, afirmînd astfel dreptul popoarelor la autodeterminare și suveranitate. Făcînd față cu greu pierderilor și justificîndu-și puțin convingător «sacrificiile», Portugalia post-salazaristă confirmă o dată în plus dezavantajele politicii de aservire și amestec în treburile interne ale altora. În plus, colonialismul își trăiește prin capitolul său «portughez» agonia ultimelor rezistențe.

Anca VOICAN

TOKYO — HANDICAPUL ALARMANT

«Cartea albă», publicată recent de Biroul guvernamental japonez pentru știință și tehnologie, a produs în cercurile conducătoare ale economiei nipone efectul unui adevărat semnal de alarmă. Rareori vreun document oficial a stîrnit asemenea senzație ca acest volum cuprinzător care denunță — cu totul neașteptat și sentențios — pericolul rămînerii în urmă a Japoniei în domeniul atît de vital astăzi al dezvoltării cercetării științifice.

Cu cifre concrete, cu date statistice comparative «Cartea albă» prezintă o stare de lucruri ce contrastează izbitor cu ascensiunea spectaculoasă a Japoniei pe eșichierul industriei și tehnicii contemporane. Deși în prezent Japonia deține — după toate datele — locul întîi în materie de radio și locul doi în industria de automobile, deși această țară este cunoscută drept cea mai mare producătoare în domeniul construcțiilor navale, industriei de aparataj fotografic și echipamentului electronic, perspectivele dezvoltării viitoare sînt umbrite de o seamă de carențe grave, existente atît în cercetarea științifică propriu-zisă, cît și în elaborarea și omologarea unor invenții și inovații în domenii esențiale ca energia nucleară, mașinile cibernetice complexe, aviație și materialele sintetice.

Autorii «Cărții albe» insistă asupra faptului că Japonia se află încă «în mare întîrziere» față de Statele Unite și Europa în ce privește invențiile și brevetele. Lucrul este considerat cu atît mai grav cu cît în ultimii ani economia niponă este asaltată de presiuni tot mai mari dinafară, tinzînd să oblige Japonia să-și deschidă porțile în fața concurenței și investițiilor străine.

Denunțînd pericolul, «Cartea albă» consideră că investițiile de stat și particulare în domeniul cercetării științifice, deși au crescut de șase ori față de cele de acum cîțiva ani (peste 170 milioane de dolari), nu sînt nici pe departe suficiente. Dovadă faptul că procentul acestor investiții în raport cu produsul național brut (1,8 la sută în 1967) este față de cel din S.U.A. (3,6 la sută) considerabil mai mic. De unde și handicapul care, dacă nu este înlăturat la timp, ar putea să devină fatal.

Un recent raport întocmit de O.C.D.E. constituie și el o sursă de neliniște pentru reprezentanții industriei și marii finanțe japoneze: în ultimii 25 de ani, numai cinci din cele 139 inovații tehnice omologate pe plan mondial au fost de proveniență niponă. Handicapul este datorat, potrivit «Cărții albe», mai multor cauze. Lipsește în primul rînd un plan de ansamblu care să asigure coordonarea diferitelor activități de cercetare științifică în laboratoarele de stat, particulare sau universitare. Din rațiuni de rentabilitate, marea industrie nu stimulează investițiile în scopuri științifice decît în măsura în care i se asigură profituri imediate. Documentul publicat la Tokyo insistă de asemeni asupra faptului că în ciuda succeselor remarcabile ale industriei japoneze, importurile tehnologice înghit sume uriașe. Între timp firmele străine, mai ales cele americane, condiționează livrările lor de brevete și licențe, cu un schimb pe bază de troc, obligînd Japonia să exporte multe din propriile ei secrete de fabricație, ceea ce nu face decît să agraveze criza care a determinat apariția «Cărții albe».

Dic. BABOIAN

ÎN CĂUTAREA UNOR „NOI FORMULE"

Însărcinat să efectueze «un turneu de lucru și nu de vizite protocolare», Nelson Rockefeller — considerat drept expert în problemele latino-americane poate și datorită intereselor importante pe care le are aici familia sa — urma să-și înceapă periplul prin aceste țări în aprilie, dar în primele zile ale respectivei luni a fost fixată o nouă dată — 11 mai. Unii observatori consideră că amînarea a intervenit în așteptarea unui deznodămînt al conflictului dintre guvernul peruvian și «International Petroleum Co». Cert este însă că acest conflict care, prin intervenția

(Continuare în pag. 30)

După desemnarea noului prim-ministru nord-irlandez în persoana lui James Chichester-Clark și constituirea de către acesta a unui cabinet ce nu diferă prea mult de cel precedent, situația în țară continuă să fie încordată. În fotografie: soldați britanici — aduși în Irlanda în timpul recentelor grave incidente — păzesc rezervorul de apă din Silent Valley, în munții Mourne.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ARHIVĂ-FOTO

OCEANUL ÎNVINS

Mai întîi trufaşul ocean a fost învins de cutezanţa marinarilor care l-au străbătut în toate sensurile, cu nave primitive, cu corăbii şi cu vapoarele moderne de mai tîrziu. Apoi a venit rîndul aviaţiei.

16 mai 1919: un hidroavion (foto 1) condus de americanul Read soseşte la Lisabona, după un zbor cu escale început de pe continentul american: este prima traversare a Atlanticului, pe calea aerului.

21 mai 1927: a treisprezecea traversare — din peste o sută de încercări. Un monoplan (foto 2), avînd la bord pe «nebunul zburător» al timpului — Charles Lindbergh — face distanţa New York — Paris (6 300 de km) în 33 de ore, **fără nici o escală.** Media orară — 187 de km. Pe aeroportul din capitala Franţei temerarul aviator este aşteptat de 150 000 de entuziaşti. Reuşita raidului consemnează cel mai important episod din istoria aviaţiei.

21 mai 1932: prima femeie din lume care traversează Atlanticul — singură la bordul unui avion — Amelia Earhardt (foto 3).

29 mai 1936: prima traversare New York — Londra şi înapoi, fără nici o escală. Durata zborului — 40 de ore. Echipajul: americanii Lamble şi Merill (primul este de origine română).

Ion MUNTEANU

Arestat sub acuzaţia de a fi încălcat o ordonanţă a municipalităţii din Charleston (Carolina de sud) ce interzice instalarea pichetelor de demonstranţi în faţa instituţiilor publice, pastorul de culoare Ralph Abernathy, succesorul lui Martin Luther King la conducerea uneia din mişcările antisegregaţioniste din S.U.A., a fost eliberat pe cauţiune după o săptămînă de detenţiune.

(Urmare din pag. 29)

Departamentului de stat în sprijinul companiei petroliere citate, s-a extins la relaţiile dintre cele două state, a evidenţiat cu acuitate necesitatea unei noi orientări în politica latino-americană a S.U.A. Iar faptul că Statele Unite au evitat să pună în aplicare, la 9 aprilie, sancţiunile preconizate de aşa-numitul «amendament Hickenlooper», demonstrează că înseşi oficialităţile americane sînt conştiente de ceea ce presa internaţională caracterizează drept «deteriorarea generală a relaţiilor dintre Washington şi majoritatea naţiunilor Americii Latine» (Le Monde) şi n-au dorit să întindă coarda la maximum, cum ar fi procedat probabil în alte condiţii. Căci sprijinul larg acordat Perului de către vecinii acestuia nu-şi relevă importanţa numai sub aspectul litigiului financiar dintre statul peruvian şi compania «I.P.C.» ci, mai ales, prin aceea că, mai mult ca oricînd pînă acum în această zonă, se vădeşte existenţa unei poziţii de apărare a intereselor naţionale — ceea ce a şi determinat acea parte a presei americane ce oglindeşte interesele oligarhiei financiare să vorbească despre apariţia unui «naţionalism exacerbat» în rîndul ţărilor latino-americane.

Fenomenul este însă la urma-urmei chiar rodul politicii americane. Datorită în bună măsură tocmai intereselor în această zonă ale marilor monopoluri nord-americane (investiţii — peste 10 miliarde dolari, profituri anuale — 11,8%) economia multor ţări latino-americane — cum subli nia ziarul chilian «Mercurio» — continuă să cunoască o dezvoltare unilaterală, materiile prime ocupînd un loc dominant în exporturile acestor state (în 1967 de pildă petrolul a constituit 93% din exporturile Venezuelei, cositorul — 73% din exporturile Boliviei, cafeaua — 68% din exporturile Columbiei etc.). Situaţie care nu putea să nu se răsfrîngă pe plan economico-social; recent prezentatul Raport anual al Băncii interamericane de dezvoltare, atrăgînd atenţia asupra nivelului scăzut de dezvoltare economică al ţărilor din regiune, menţionează că şomajul atinge, pe ansamblul Americii Latine, 30% din totalul forţei de muncă — situaţia cea mai gravă înregistrîndu-se în special în zonele agricole — iar nivelul de viaţă este foarte scăzut (numai 5 ţări din 24 întrunind standardul minim de hrană pe cap de locuitor, stabilit de F.A.O., în timp ce mortalitatea infantilă reprezintă 66 la mie). Cît priveşte «Alianţa pentru progres» lansată cu surle şi trîmbiţe în urmă cu 8 ani la Punta del Este ca «remediu» al inapoierii latino-americane, aceasta s-a soldat cu un fiasco total (din cele 20 miliarde dolari preconizate a fi acordate ca ajutor de redresare timp de 10 ani, de-a lungul primilor 7 ani n-au fost vărsate decît 12% din aceste fonduri iar pentru 1968 sînt prevăzute doar 300 milioane dolari). Situaţie recunoscută cu francheţă de însuşi preşedintele Nixon, în cuvîntarea rostită cu ocazia aniversării a 21 de ani de la crearea Organizaţiei Statelor Americane. Prilej pe care preşedintele l-a folosit pentru a chema la găsirea unor «noi formule de cooperare, cele mai bune soluţii pentru problemele pe care noi toţi le înfruntăm în această emisferă». Tel pe care, se afirmă, îl urmăreşte şi «misiunea Rockefeller», care de altfel este menită nu numai să prezinte un raport preşedintelui Nixon ci să şi «pregătească terenul» în vederea unui turneu pe care intenţionează să-l întreprindă şeful administraţiei americane.

I. CIOARĂ

BELGRAD

„TREPCEA" DUPĂ PATRU DECENII

— corespondenţă specială de la N. PLOPEANU —

Combinatul industrial «Trepcea» din Kosovo furnizează unul număr de peste 800 de întreprinderi din Iugoslavia plumb, zinc, acid sulfuric, acumulatoare, îngrăşăminte chimice, aur, argint, cadmiu, bismut, pirită etc.

Cu prilejul jubileului de 40 de ani ai combinatului, l-am rugat pe directorul general, ing. *Ceaslav Jivkovici*, să ne vorbească despre istoricul întreprinderii pe care o conduce

— În 1926 — ne-a spus dînsul — în locul numit Stari Trg au fost descoperite minereuri de plumb şi zinc. Exploatarea a început doi ani mai tîrziu, cînd s-a format compania «Trepcea Mines Ltd.», cu capital britanic. Caracteristic pentru perioada de pînă în 1945 este faptul că cea mai mare parte a minereurilor erau exportate în stare brută. Principala atenţie era acordată extracţiei.

Cînd după cel de-al doilea război mondial minele au fost naţionalizate de puterea populară, foştii stăpîni voiau să acrediteze ideea că rezervele de minereu «sînt aproape epuizate». Lucrurile păreau verosimile la prima vedere, deoarece vechile mine îşi trăiau ultimele zile. Au început însă noi prospectări pe suprafeţe întinse, demonstrînd netemeinicia acestor «teorii». Potrivit datelor existente şi subliniate de directorul general Ceaslav Jivkovici, rezervele de minereu de plumb şi zinc din provincia Kosovo vor putea satisface necesităţile producţiei pe o perioadă de peste 40 de ani.

În ultimele două decenii, combinatul «Trepcea» a trecut prin cîteva faze de reconstrucţie şi dezvoltare, urmărindu-se în special valorificarea superioară a minereurilor existente. «Deşi — după cum ne spunea directorul general — în ultimii ani am obţinut rezultate însemnate pe această cale, sîntem încă departe de a atinge nivelul dorit. La sfîrşitul anului 1967 au intrat în funcţiune trei unităţi importante: fabrica de electroliza a zincului, fabrica de acumulatori şi topitoria de plumb. În prezent, combinatul are 17 secţii şi 82 unităţi de muncă, cu un colectiv de peste 10 500 muncitori, tehnicieni şi ingineri.

Fabrica de electroliză a produs anul trecut 45 000 tone zinc electrolitic, 70 000 tone acid sulfuric şi 100 tone cadmiu. În prima fază, fabrica de acumulatori a produs 6 000 tone piese pe an, urmînd ca o dată cu lărgirea capacităţii producţia să crească cu încă 2 000 tone anual. Noua topitorie a dat 130 000 tone plumb, adică de două ori mai mult decît dădeau furnalele primitive din trecut. Numai prin intrarea în funcţiune a acestor obiective, produsul net a crescut cu aproape 50%, iar exportul a depăşit 35 milioane dolari.

Cercetările geologice oferă mereu noi surprize. În afară de rezerve de plumb şi zinc s-a descoperit minereu de crom, magnezită, cărbune şi bauxită. În raioanele Goleş şi Drenica cercetătorii au stabilit existenţa unor mari rezerve de nichel apreciate la 7 milioane tone; ele se găsesc la o adîncime de pînă la doi metri, permiţînd deci exploatarea «la zi». În regiunea situată între Peci, Istok şi Klina, geologii întreprinderii «Naftagas» au dat peste petrol. Este încă prea devreme să se aprecieze importanţa acestor zăcăminte, dar cercetătorii sînt optimişti.

SFATURI

În cartea sa «Cum să evităm bolile de inimă», medicul britanic Alexander Wingfield sfătuieşte fără ocol soţiile să nu mai fie drăguţe, gentile, tandre şi omenoase cu soţii lor: «N-are rost. Îl puteţi omorî. Îl puteţi omorî tocmai prin gentileţea d-voastră...» — şi,ca exemple de severitate, asprime şi intoleranţă, absolut necesare pentru a asigura viaţa lungă a tovarăşului de muncă şi de luptă, doctorul indică: «nici o înţelegere faţă de fumat!» (e clar, nu trebuie să fii doctor ca să începi cu asta!); «nu-i mai serviţi aperitivele acelea delicioase care îngraşă cît zece sosuri!» (într-adevăr, cu asta ni s-ar mînca sufletul!); «daţi-i de lucru prin casă, nu-l menajaţi, asta-i va menţine în formă!» (şi aici se pare că doctorul a nimerit-o...); şi, în sfîrşit: «nu vă mai conduceţi soţul la gară!» Aici, deodată, doctorul devine de neînţeles. Dacă el socoteşte severă o asemenea măsură, atunci specialistul în cord nu cunoaşte sufletul bărbaţilor. Să nu ne mai conducă la gară — vedem noi cine se va îmbolnăvi de inimă!

MELODRAMA LA CAI

Noi dormeam, în calitatea noastră minunată de bipezi, noi dormeam adînc şi Roc Wilkes se întorcea din Italia împreună cu Tidalium Pelo. Noi sforăiam şi cele două patrupede ajungeau cu trenul la gara din Bercy. Noi ne întorceam pe partea ailaltă şi cei doi trăpaşi erau debarcaţi din vagon în autobuzul special al herghelii din Grosbois. Noi intram în dulcele somn al dimineţii şi în autobuz Roc Wilkes îşi dădea duhul, sfîrşit de oboseală, după o călătorie de 40 de ore în loc de 12 — dintr-o eroare a căilor ferate! Ştia că moare? Mai avea ceva de spus? Vreun mesaj către omenirea cailor, vreo vorbă înţeleaptă pentru a fi trecută în Larousse-ul cailor? Sau doar un blestem din adîncul sufletului de trăpaş la adresa acarilor care le-au rătăcit vagonul timp de 2 zile? Şi cum arată moartea unui cal, lîngă alt cal, noaptea, într-un autobuz? Şi ce a făcut Tidalium Velo cînd l-a văzut pe Roc Wilkes mort?

Habar n-am — noi,bipezii,n-avem nimic comun cu patrupedele. Noi ne-am urcat dimineaţa în tramvaie şi troleibuze şi ne-am dus la muncă. Restul e melodramă.

Radu COSAŞU

MEMENTO

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

carte

● Eminentului profesor și om de cultură interpretului avizat și excelentului traducător al unor fundamentale scrieri din opera lui Hegel, lui D.D Roșca i-a reapărut la Editura științifică cartea **Existența tragică**, tipărită pentru prima oară în 1934. În ceea ce privește lucrarea e, după chiar mărturisirea autorului «o pledoarie optimistă în favoarea puterilor creatoare de cultură ale omului». Cartea — de un incontestabil umanism — conține demonstrații și azi valabile, efectuate, cum spune D.D Roșca «de pe poziția cele mai înaintate ale filozofiei nemarxiste a timpului», dar, adăugăm noi, poziții microdată antimarxiste. Pentru subtilitatea unor interpretări, cît și pentru că fiecare pagină a ei mărturisește umanismul cărturarului insuflețit și nu uscat de erudiție, **Existența tragică** se citește și în ora de față cu interes și profit.

● Cartea **Blănurile oceanelor și alte poeme** închide între coperțile ei o reprezentativă culegere din creația poetică a lui Virgil Teodorescu desfășurată de-a lungul a peste treizeci și cinci de ani. Culegerea reconstituie biografia lirică, mai mult, ne ajută oarecum să pătrundem în chiar laboratorul de creație al unui poet. În opera cărui adoptarea unor îndrăznețe și insolite mijloace de expresie *nu exclude, ci face și mai revelatoare* prezența ideii (Editura pentru literatură)

● **Juliette în țara bărbaților**, romanul lui Jean Giraudoux (1882 1944), care, simplificat, ar putea spune că e romanul unei curtezane ce va mima pe o logodnică să purceadă, înainte de a se mărita, la cunoașterea eventualilor bărbați, sau «posibilităților (R M Albérès) cu care ea s-ar fi putut căsători. Atmosfera specifică prozei lui Giraudoux subtila ei poezie, umorul și structura ei «ironică» sînt admirabil reasezate în traducerea lui Alexandru Bacru-Marian Popa semnează cîteva tămăduitoare pagini prefațatoare (Editura tineretului)

● În Editura politică o carte necesară pentru cunoașterea unor momente importante din istoria contemporană Italia lui Mussolini în Max Galeo, în care nu se relatează alert și cu exactitate documentară istoricul fascismului italian

● Presa literară ne aduce vestea împlinirii vîrstei de 65 de ani de către compatriotul nostru, trăitor de mulți ani în străinătate, Mihail Steriade, care, în afară de o frumoasă creație poetică proprie, a mai dus și o pasionată și continuă activitate de cunoaștere a literaturii noastre peste hotare

● Paul Ochialbi și Petre Henț sînt autorii unor documentate pagini din boxul românesc Apariția acestei cărți își subliniază oportunitatea *și prin apropiatele campionate* europene de box de la București Dar cartea, deși are «bunul de tipar încă din luna martie, nu știm prin ce «miracolon birocratice nu se află în librării (Edit. C N E F S)

cinema

● **Crăciun cu Elisabeta**, Karel Kachyna, autorul filmelor «Zidu înalt», «Căruță pentru Viena», «Trăiască Republica», cineastul cu care mergi la sigur cînd e vorba de deplin acord al sensibilității cu lucidnatea, este prezent pe ecranele noastre cu o vibrantă poveste în care tot ceea ce ar putea să apară drept o banală complicitate afectivă între două ființe, capătă înțelesuri noi Interpreți

Anna Prucnal

Vlado Müller («Acuzatul»), Pavla Hamikosa, Jiri Hasil, Vaclav Kaskovsky Colaborator al scenariului — scriitorul Jan Prochazke, mîna dreaptă a lui Kachyna

● **Apele primăverii**. Ecranizare mai mult decît meritorie, atîta timp cît izbutește să ne comunice demnitatea și discreția specifice romancierilor ruși (în cazul de față Turghenev) care niciodată nu s-au bătut cu pumnii în piept pentru a ne convinge de sentimentele lor Regia — Vaclav Krsto (R S C). În distribuție Vit Olmer, Alzbeta Strakulova, Kvera Fialova

● **Numai o singură viață**. Coproducție U R.S.S.-Norvegia. Existența exemplară a lui Nansen transpusă într-un film serios și pe alocuri atins de didacticism Regia, Serghei Mikaelian. Interpreți Knut Viegert, Rolf Sand, Ioachim Kalmeer

● **Ceasul căpitanului Enrico**. Jocuri de copii destinate școlarilor Pentru cei mari rămîn, eventual, imaginile frumoase ale Rigăi -O producție a studiourilor din Riga

● Mari cineaști pe ecranele noastre **Antonioni** («Aventura», «Eclipsa»), **Howard Hawks** («Rio Bravo»), **Francesco Rosi** («Cu mîinile pe oraș»), **Vojtech Jasny** («Pipele»)

● Reținări binevenite **Tarcul** de Armand Gatti, cu Robert Hirsch, **Seara și umbră** de Ranghel Vîlceanov, cu Anna Prucnal

● Premiul Jean Vigo pe anul 1969 a fost decernat lui Maurice Pialat pentru filmul său «Copilăria goală»

● Serge Reggiani, actorul care în ultima vreme a răscolit lumea cu cîntecele sale, intenționează să facă și regie După propria sa mărturisire are de gînd să realizeze un film inspirat de șansoneta se «femeia care nu mai are douăzeci de ani», și va fi un omagiu închinat permanenței gesturilor cotidiene ale unui copil între 18 și 40 de ani Am zis bine un copil, căci îmbătrînind mai puțin repede decît noi, femeile își păstrează toată viața gesturile copilăriei sau cel puțin ceva din comportamentul primei lor tinereți

disc

● **Denise Constantinescu**, o voce frumoasă (ceea ce s-a putut constata din interpretarea șlagărului lui N. Kirculescu «Spune-i») a imprimat recent alte patru melodii ale aceluiași compozitor. «Violete pentru fete», «Zi după zi», «Ramura părăsită» și «Fir de fumo». Acompaniază orchestra de estradă a Radioteleviziunii și orchestra Electrecord (EDC 10 050)

● **Emil Gavriș**, a cărui voce încîntă de peste douăzeci de ani pe iubitorii de muzică populară, el cărui farmec interpretativ ocupă de multe ori un loc de seamă în emisiunile televiziunii, *ne dăruie iarăși un disc pe care* putem asculta «Dragostea e fără leacă», «De ce joc aș mai juca», «Io-s oșean» și «Ceteră din lemn de munte». Acompaniază orchestra lui Nicu Stănescu (EPC-10 047)

● **Rácz Béla**, solist de muzică populară maghiară, foarte cunoscut de la radio, impresionă cu acompaniamentul orchestrei Varga Lajos cinci excelente cîntece din repertoriul său «Mi-ai luat cîntecul de pe buze», «Și eu am crezut odată», «Părul mătăsos», «Jos seara», «Ce mult este de-atuncia» Ce interesant ar fi dacă pe mapa discului, mai ales cînd nu putem înțelege textul — cum este în cazul de față — s-ar da și traducerea veșnuna din cîntecele interpretate! (EPC 10 049)

muzică

● Rubrica de față care, în mod obișnuit *consemnează evenimentul săptămînii, de data* aceasta înregistrează evenimentul muzical al stagiunii prezența la București a lui Ionel **Perlea**. În prima sa apariție la pupitrul Filarmonicii «George Enescu», ilustrul artist va interpreta piese de largă popularitate ale marelui repertoriu Simfonia I de Brahms, preludiul la «După-amiaza unui faun» de Claude Debussy, poemul «Till Eulenspiegel» de Richard Strauss și Rapsodia I de George Enescu (10 mai, sala Palatului)

● Iată și programul concertului (cu același caracter de largă accesibilitate) pe care maestrul îl dirijează la pupitrul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii uverture la opera «Oberon» de Karl Maria von Weber, Omagiu lui George Enescu de Theodor Grigoriu, Preludiu și Moartea Isoldei din opera «Tristan și Isolda» de Richard Wagner, Simfonia I de George Enescu (15 mai)

Ionel Perlea

● Dintre manifestările muzicii de cameră, notăm un concert de sonate oferit de pianista **Sofia Cosma** și violoncelistul **Alfons Castanevici**. În program, Richard Strauss, Felix Mendelssohn-Bartholdy și Grieg (12 mai, sala mică a Palatului)

● Tenorul **Valentin Teodorian**, acompaniat la pian de **Lisette Gheorghiu**, se prezintă în fața publicului bucureștean într-un recital cu piese de Hugo Wolff, Claude Debussy, Dinu Lipatti, Mihail Jora, Tudor Ciortea (11 mai, sala mică a Palatului)

plastică

● **Gabriel Popescu (1866-1937)**. După Aman, cel care a dat gravurii românești noi și importante impulsuri nu avmar ca practician dar și ca mentor a fost Gabriel Popescu Cîteva generații au învățat sub îndrumarea lui clasicul meșteșug al gravurii pe metal *Pornind de la tradițiile școlii franceze, artistul* — a cărui operă nu e prea întinsă — va crea de-a lungul timpului portrete de adevărată virtuozitate tehnică, dar mai ales va excela în gravura de interpretare după picturi și sculpturi celebre («Lupta de la Anghiari» după Leonardo da Vinci «Dansul» după I.B. Carpeaux, «Sibila Delphica» după Michelangelo etc) Expoziția retrospectivă organizată de Muzeul de artă cuprinde o selecție de 62 de gravuri și desene, un omagiu adus unui artist modest, astăzi aproape uitat, dar valoros gravor

● **Vintilă Făcăianu** — xilogravuri Din dantele de lumină și umbră care nu sînt străine, după cum observă și prefațatorul expoziției, de rigorile și geometrismul op artului, bine asimilat și decantat, V Făcăianu (n. 1936) creează scene dintr-un oraș imaginar baroc («Promenadă» etc) sau peisaje copleșite și tranzitate de sisteme tehnologice, decantate pînă la simbol («Oraș industrial» etc.) Excelente cele cîteva «efigii» de-o elevată mișcare cum sînt «Taurul și «Zbor» (Galeriile de artă Calea Victoriei 132)

● 165 de ani (106 271 e.n) Ulpia Traiana a fost metropola Daciei Romane Timp de cîteva decenii, săpăturile arheologilor au scos la lumină nenumărate vestigii, monumente epigrafice și sculpturale, obiecte ceramice și metalice etc , toate adunate în cele șapte săli *ale muzeului care a luat ființă în 1924* **Muzeul arheologic Sarmizegetusa** este nu numai un ghid practic necesar turiștilor cu și un mic și util compendiu de istorie, mitologie și artă (Editura Meridiane)

● A apărut volumul IV de **Studii muzeale** editat de Muzeul de artă al R.S.R Un număr bogat ilustrat, care atrage atenția nu numai specialiștilor dar și amatorilor de artă prin articolele despre peisajul în opera lui Dărăscu (Paula Constantinescu), grafica social-politică a lui Fr Șirato (Petre Oprea), «Un tablou necunoscut de Șt Luchian» de Georgeta Peleanu etc., etc

● **Monumente medievale din Tr. Severin** de M Davidescu, o documentată (poate prea tehnică) descriere a monumentelor aflate în orașul dunărean, indispensabilă oricărei turist care vrea să intre în secretele istorice ale Severinului (Editura Meridiane)

teatru

● Ploaie de primăvară . ploaie de piese originale Recordul îl deține Paul Everac cu al său **Balet electronic** (dramaturgul consecvent unei sarte poetice e din nou proprul său regizor), la Teatrul de stat din Timișoara, și **Cine ești tu?** la Teatrul Național din București Ion Băieșu inaugurează cu **Iertarea** pe studioul experimental al Teatrului Național din Iași (regia Saul Taișler — în distribuție Violeta Popescu, C. Dinulescu, Adrian Tuca), iar Sergiu Fărcășan dă **Lovitura** pe scena Teatrului maghiar din Timișoara (regia, Eugen Mercus) Ecaterina Oproiu se află pe afișul Teatrului de stat din Sibiu cu **Nu sînt Turnul Eiffel**. **Don Quijote** — adaptarea foarte didactic-dramatică a lui Mihail Sorbul, povestește subiectul celebrului roman al lui Cervantes pe scena Teatrului Nottara, apelcat în ultima vreme spre spectacolul școlar Actorul Al Ciprian aduce în scenă personajele romanului — într-o frescă argumentată cu dansuri și cîntece, inegală, cu o numeroasă și eclectică distribuție actoricească. Se reține masca grav grotescă decupată parcă din ilustrațiile lui Doré — a lui Aurel Rogalski

● Pînă la comemorarea critică, notăm performanța regizorului D Esrig la Teatrul de stat din Constanța primul său spectacol Două seri consecutive spectatorii sînt chemați să urmărească un spectacol cu «va urma» — **Vilegiatură** de Carlo Goldoni Sînt condensate sub acest titlu presale: «Patima pentru vilegiatură», «Întîmplările vilegiaturii» și «Întoarcerea din vilegiatură» Joacă Dan Herdan, Ileana Pleșcaru, C. Guțu, Anca Nedelcuice Maximilian, Jean Constantin, Agatha Nicolau. Scenografia: Popescu Udrițe

● Ne vizitează Capitala unul din bunele colective de teatru de păpuși din R.P Bulgaria — teatrul din Russe cu piesa **Merele de aur**

● Ansamblul «Perniță» năzuiește și izbutește să depășească sfera unor simple concerte — înscenînd adevărare spectacole de folclor — cum s a întîmplat cu **Pernița mea** în regia lui Ștefan Fălticineanu (care a studiat at valențele teatrale ale reprezentației), coregrafia lui Petre Bodeuț, Eugenia Popescu Judel, scenografia lui Puiu Ganea și cu concursul interpreților Irina Loghin, Ștefania Stere Eugenia Ticu, Aurel Ioniță, Dumitru Ilinescu Tudor Herca

Irina Răchițeanu

Ștefania Rareș

chiar titlul filmului «Dragoste tîrzie» Pe cine ubește, tîrziu, Frederic March? Pe Kim Novak (20 00) ● Se inaugurează ciclul de emisiuni **Din amintirile unui gramofon** (titlul spune tot) cu evocarea lui Nicu Leonard Buniceștean, călcați vă batisteleț (21 35)

LUNI 12 MAI Corul Filarmonicii dirijat de V Pântea ne oferă 15 minute de muzică corală românească (18 45) ● **Romanul foileton** «Lungă vară fierbinte» a debutat promițător, deși autorii scenariului bat cu totul alte căi decît cele ale lui William Faulkner (20 00) ● **Steaua fără nume** sau muzică ușoară cu aventuri (21 05)

MARȚI 13 MAI. O piesă clasică, într-o distribuție deventă tot clasică «O scrisoare pierdută» — spectacol transmis de la Teatrul Național din București (20 00)

MIERCURI 14 MAI Artiștii amatori din toată țara în fruntea pregătirii pentru cel de-al IX-lea concurs al lor. Vom urmări cîteva aspecte din faza județeană a concursului (19 30) ● **Telecinemateca** prezintă unul din filmele care au lansat mult discutatul neorealism italian. Lăsînd la o parte discuțiile, filmul e indiscutabil bun «Hoții de biciclete» (20 00) ● **Itinerar european** Dan Hăulică *pornește cu Michel Butor pe urmele mișcă*natului itinerar a lui Victor Hugo (22 05)

JOI 15 MAI Ștefania Rareș, meștră a cîntului moldovean (18 45) ● **Cronica ideilor** considerată că despre «mass media», problemă centrală a vieții spirituale contemporane, mai sînt de spus multe lucruri. Drept care a organizat discuția cu titlul «Mijloace de comunicații de masă în societatea contemporană» (19 25) ● Concertul extraordinar al orchestrei RTV (vezi programul la rubrica «Muzica») dirijat de Ionel Perlea (20 00)

VINERI 16 MAI **Teleuniversitatea** programează, sub titlul latinesc «Mysterium cosmologicum», o informare sintetică despre astronomia modernă (19 30) ● O actriță mare Ida Kaminska într-un film tulburător «Magazinul de pe strada Mare» (20 00)

SÎMBĂTĂ 17 MAI Theodor Zavaidoc, ne introcut interpret al cîntecului lăutăresc, evocat într-o emisiune din care, nădăjduim, prea rescul nu va fi absent (21 20) ● Din nou în lumea tenebrelor și a suspense ului — «O oră cu Alfred Hitchcock» (21.35) ● Vreți să ne întîlnim sîmbătă seara? (III) Prea mare risipa de autentice forte artistice în raport cu rezultatele ulmadebile (22 40)

televiziune

Cu ce ne îmbie micul ecran în cele șapte zile următoare? În primul rînd cu transmisia unui remarcabil concert pe afișul căruia stă numele lui Ionel Perlea Apoi cu teatrul «clasic», cu cîteva tîrîuri de filme fără dubii în ce privește calitatea, cu o dezbatere pe marginea unei aprinse probleme de actualitate. Cu ce nu ne îmbie bunul nostru prieten televizorul? Aș ghici cu muzica ușoară și, în general, cu emisiunile destinate divertismentului, destinderii...

DUMINICĂ 11 MAI **Duminica sportivă**, profilată pe sportul eleganței, meciul de tenis (Cupa Davis) România — R.A.U. (14 00) ● **Film cu trei stele**. Frederic March nu se pare interpretul ideal pentru tema anunțată de

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru Concursul nr. 19, etapa din 11 mai

I	Bologna-Palermo	1
II	Cagliari-Sampdoria	1
III	Juventus-Fiorentina	x
IV	Pisa-Lanerossi	1
V	Roma-Atalanta	x
VI	Varese-Torino	1
VII	Verona-Inter	2
VIII	Dunărea Giurgiu-Progresul Br	1
IX	Metrom-Metalul Buc	1
X	Oțelul Galați Gloria Bîrlad	1
XI	A.S. Cugir-Chimia Rm V	1
XII	C.S.M. Sibiu-Olimpia	x
XIII	Ind Sîrmei-Electroputere	2

FLACĂRA-ALBUM

21
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 21
ST REAL LEI

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

cartea - în festival

— Așadar, după festivaluri mondiale ale filmului, ale muzicii ușoare sau simfonice, ale teatrului și ale altor arte, se va inaugura, în curînd, și un festival al cărții. Vreți să oferiți cititorilor noștri cîteva amănunte?

Întrebarea aceasta i-am adresat-o tov. VIRGIL CRĂCIUN, șeful serviciului relații externe din Centrala editurilor și difuzării cărții.

— Festivalul mondial al cărții, care va avea loc la Nisa între 30 mai și 9 iunie 1969, este prima manifestare de acest gen. Este vorba de o adevărată confruntare a cărții de toate genurile — literatură, artă, știință — și de pe toate meridianele.

— Față de alte manifestări închinate cărții, cum ar fi de pildă Tîrgul internațional de carte de la Frankfurt pe Main, ce va aduce nou festivalul?

— Spre deosebire de genul de manifestări obișnuite, ca tîrgurile de carte, care sînt mai mult o întîlnire între editori și librari în vederea unor tranzacții, Festivalul mondial al cărții va avea un caracter cultural. Va fi un prilej de trecere în revistă a succeselor obținute în diferite țări pe linia răspîndirii cărții de calitate, a dezvoltării gustului pentru citit, a culturalizării maselor. La festival vor lua parte scriitori și editori, librari și bibliotecari, tipografi și ilustratori — într-un cuvînt, toți cei a căror profesie este în contact cu cartea. În afara unor expoziții ample, tematice, vor avea loc întîlniri cu publicul cititor, simpozioane *în care se vor dezbate probleme în legătură cu «Cartea și educația», «Cartea și creația»* etc. și se vor desfășura zile ale cărților de artă, de copii, de turism, de știință și tehnică, de cinema, teatru și televiziune ș.a.m.d.

— Care va fi participarea țării noastre la această manifestare?

— România a fost printre primele țări din lume care și-a anunțat participarea la Festivalul de la Nisa. La această primă ediție Centrala editurilor și difuzării cărții va expune o selecție reprezentativă — peste 350 de titluri — din producția de carte din ultimii ani. Vor fi expuse în egală măsură fotografii și panouri care vor oglindi momente importante din istoricul tipăririi cărții în țara noastră.

După cum am fost anunțați, și alte instituții de cultură din țară au studiat modul în care vor participa la diverse manifestări care vor avea loc în timpul Festivalului mondial al cărții de la Nisa.

E. ROȘIANU

stefan ludwig roth

S-au împlinit la 11 mai 120 de ani de la executarea în cetatea Clujului a luptătorului democrat Stefan Ludwig Roth, reprezentant de seamă al luptei pentru ridicarea social-culturală a țărănimii din Transilvania, pentru colaborarea frățească dintre toate popoarele din această provincie, apărător îndrăzneț al drepturilor limbii române.

Născut la 24 noiembrie 1796 în orașul Mediaș, Stefan Ludwig Roth și-a făcut studiile în orașul natal și la Sibiu, pentru a și le continua apoi în Tübingen și Freiburg, în Germania, și la Iwerdon, în Elveția.

La Iwerdon a fost elevul marelui pedagog J.H. Pestalozzi.

După întoarcerea de la studii a fost numit profesor la liceul din Mediaș (1821), iar în 1834 director. Neîmpărtășind concepțiile retrograde despre învățămînt ale oficialității, în 1837 a fost trimis ca preot în parohia Nemșa.

Dotat cu un real talent literar, Stefan Ludwig Roth a desfășurat o intensă activitate publicistică, fiind unul dintre principalii colaboratori ai periodicelor germane *Foaia săptămînală transilvăneană*, *Satelitul* (Brașov), *Foaia poporului pentru agricultură și meserii în Transilvania* (Sibiu) și altele.

Prin numeroase articole și studii el a îmbrățișat cu căldură cauza țărănimii sărace și a meseriașilor, pledînd pentru emanciparea lor și pentru noi forme de muncă și producție.

Unul dintre principalele sale studii a apărut în anul 1842, fiind intitulat *Lupta pentru întîietatea limbii de stat în Transilvania*. În acest studiu, publicat într-un moment în care Dieta feudală a Transilvaniei a votat o lege prin care se impunea limba maghiară ca *singura* limbă oficială a Transilvaniei, luptătorul german preciza cu toată fermitatea, așa cum arătase și în Dietă: *«Nu văd nevoia de a se impune o limbă oficială a țării căci noi* — afirma Roth — *avem deja o limbă a țării. Aceasta nu este nici limba germană, nici limba maghiară, ci limba română. Oricît ne-am suci și ne-am învîrti noi, noțiunile reprezentate în dietă, nu putem schimba nimic. Asta este realitatea... De îndată ce se întîlnesc doi cetățeni de naționalități diferite și nici unul din ei nu cunoaște limba celuilalt, numaidecît fac apel la limba română... căci limba română o cunoaște oricine».*

În 1848 Roth a căutat o strînsă colaborare cu revoluționarii români, pentru ca *în acest fel, împreună cu conducătorii* sașilor, să apere autonomia Transilvaniei.

În primăvara anului 1849 Stefan Ludwig Roth a fost arestat din ordinul comisarului Csány și înaintat tribunalului de la Cluj pentru a fi condamnat.

Tribunalul, călăuzit de sentimente șovine, l-a condamnat la moarte prin împușcare, sentința executîndu-se imediat.

Stefan Ludwig Roth a fost unul dintre cei mai progresiști intelectuali ai Transilvaniei, influența sa exercitîndu-se deopotrivă atît în sectoarele cultural-economice cît și în cele social-politice.

Plecînd de la realitatea etnică a Transilvaniei el a *militat cu însuflețire pentru* respectarea drepturilor tuturor naționalităților și pentru crearea unui climat favorabil progresului în toate domeniile.

Viața și opera sa au fost înfățișate recent într-o substanțială monografie, publicată de profesorul și istoricul Carol Gollner de la Sibiu.

Vasile NETEA
doctor în istorie

fascinația tehnicii

Ce este acest «Minitehnicus '69»? O explozie de inteligență juvenilă, de fantezie, de maturitate și precocitate. O extraordinară concentrare de creații tehnice născute din fantezia aprinsă a multor școlari din întreaga țară. Nici o noutate a tehnicii veacului nostru n-a scăpat interesului enorm al copiilor: electronica, tehnica roboților, rachetele, aero și navomodelele etc.

Cred că numele acesta «Minitehnicus» vrea să sublinieze mai mult minivîrsta expozanților decît minitehnica. Pentru că tehnica de aici nu e de loc mini.

Fel de fel de lume la «Minitehnicus». Eroii acestei expoziții și cei de o vîrstă cu ei sînt topiți de interes și curiozitate.

Printre atîția adulți care se aflau la inaugurarea expoziției (deschisă recent în Parcul Herăstrău) putea fi văzut și profesorul universitar Edmond Nicolau. Se simțea foarte bine printre acești copii înzestrați și cred că era și puțin emoționat.

Lîngă un aparat electronic ceri o explicație unui puști de vreo 12 ani și asculți ușor stingherit o veritabilă avalanșă de informații care te pun nițeluș în inferioritate.

Bineînțeles minirachetele și minirampele de lansare ocupă un întreg colț de expoziție. Cineva îmi arată o rachetă intrată de-acum în «istorie». În cabina din vîrf a călătorit în spațiu o ființă vie.

— Cine?

— Un brotăcel.

— Și?

— S-a întors viu din spațiu. După 32 de secunde.

Printre atîția roboți, unul mic și pricăjit, nebăgat de nimeni în seamă... Nu știu ce-i lipsește acum pentru a-și putea demonstra virtuțile de robot.

— Cine ești? Și de unde vii?

Răsfoiesc o scrisoare lungă, un fel de mod de întrebuințare, semnată de trei elevi: Constantin Traian, Barbu Gheorghe, Lisandru Vasile. Și o adresă: satul Tăriceni, com. Șirna, jud. Prahova.

Va să zică nu dintr-un palat al pionierilor, ci de la țară. Va să zică tehnica cea mai complicată a aprins și fantezia unor copii dintr-un sat îndepărtat de la munte.

Un robot de la țară.

Eu cred că printre exponatele de aici se află și germenii unor viitoare invenții. Tovarăși de la Oficiul de invenții, faceți cunoștință cu viitorii dv. colaboratori cu un ceas mai devreme.

T. PROSAN

La Palatul Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae CEAUȘESCU a înmînat recent generalului de armată Iacob TECLU înaltele distincții ce i-au fost conferite: titlul de Erou al Muncii Socialiste și Medalia de aur «Secera și Ciocanul», pentru merite deosebite în activitatea de organizare a forțelor armate și de apărare a patriei, în activitatea de stat și obștească, cu prilejul împlinirii vîrstei de 70 de ani.

F 03

NU DEPĂȘIȚI VITEZA!

Tov. **MUNTEANU VASILE, director general în Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene,** ne-a oferit cîteva informații interesante cu privire la construcția autostrăzii București-Pitești.

— Construirea acestei artere moderne de circulație se desfășoară într-un ritm intens. Specialiști de toate gradele din Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene efectuează lucrările necesare — mecanizate și automatizate în proporție de 90% — dării în folosință pînă la sfîrșitul anului a primelor două benzi rutiere. Viteza pe autostradă va fi însă riguros supravegheată de instalații moderne de control.

CUM SE FAC MILIOANELE

— Cînd — ne comunică telefonic tov. **GRIGORE DASCĂLU, director la Trustul de aprovizionare Ovidiu-Constanța** — planul este realizat în proporție de 172%, beneficiile pe care le obținem n-ar trebui să mire pe nimeni. Îndeplinirea planului ne-a adus, în cifre valorice, o depășire a sarcinilor stabilite cu 37 milioane lei la aprovizionare și cu 38 milioane lei la desfacere. Numai reducerea cheltuielilor de circulație înseamnă pentru noi 811 mii lei economii. Față de beneficiile planificate de 499 mii lei, întreprinderea a realizat 1.639 mii lei.

1 500 ROTAȚII PE MINUT

Săptămîna aceasta am avut legătura telefonică cu tov. **NICOARĂ PAVEL, director la «Electromotor»-Timișoara.**

— Tov. director, care este ultima noutate înregistrată în fabrica pe care o conduceți?

— Ultimul nostru succes este motorul electric de 15 KV, destinat acționării unor mașini din industria textilă, al 5-lea motor electric construit pentru prima dată în țară. Parametrii tehnici de exploatare sînt superiori, consumul de material, redus, prețul de fabricație de asemenea.

UZINA COPIILOR

Pionierii din Zalău, îndrumați de instructorul Iuliu Barta, au construit recent 11 autovehicule. Ca atare am luat legătura cu tov. **CIUCĂ TH., vicepreședinte al Consiliului pionierilor din Zalău.**

— Despre ce fel de autovehicule este vorba, tovarășe vicepreședinte?

— Bănuiesc că inițial v-ați gîndit la machete sau jucării. În realitate, cercul auto a construit niște vehicule liliput, din piese turnate, forjate sau strunjite de pionieri. Numai motoarele de 68 cmc sînt fabricate la uzina din Zărnești. Micile mașini, conduse de pionieri, dezvoltă între 35 și 45 km/h. Autoturismul CPZ atinge chiar 70 km/h. În vacanța de vară se va auzi și despre o tabără automoto pionierească.

primăvară și autoturisme

Optimiști în scurgerea firească, chiar dacă întîrziată, a anotimpurilor, ne-am adresat tovarășului **director general al Direcției de autoturisme, motoare și rulmenți din Ministerul Industriei Construcției de Mașini, CORNEL PÎNZARU,** solicitîndu-i cîteva informații:

— «Dacia 1100» s-a încetățenit pe drumurile țării. Spuneți-ne cum ați reușit să rezolvați problema cadrelor de specialitate ce le reclamă procesul complex de realizare industrială a autoturismelor?

— În afara grupurilor de ingineri, tehnicieni, reglori, maiștri, muncitori care s-au specializat deja, există la Colibași un grup școlar care va cunoaște în următorii ani o importantă dezvoltare. Aici vor fi pregătite viitoarele cadre pentru a deservi nevoile platformei industriale ce s-a construit aici. Anul acesta de pildă se pregătesc peste 700 de elevi în diverse profesii, care într-un viitor apropiat vor participa în mod efectiv la procesul de producție atît al uzinei de autoturisme cît și al celei de piese auto. Paralel cu creșterea numărului de absolvenți ai acestei școli, uzina își va perfecționa în continuare personalul, utilizînd calificarea la locul de muncă.

— Ce ne puteți spune în legătură cu sistemul de revizie și control tehnic ce-l necesită exploatarea acestui nou tip?

— Avem convenții cu unitățile «Service» din toată țara, aparținînd întreprinderilor de industrie locală și cooperației meșteșugărești care să asigure o asistență tehnică și o deservire cît mai promptă a posesorilor «Daciei 1100».

— Le vom lăsa cumpărătorilor surpriza de a face cunoștință la timpul respectiv cu viitoarele modele ale autoturismului românesc. Dar cum preocupările dv. nu sînt legate doar de «Dacia», despre ce mai este vorba?

— Asigurîndu-vă de grija și preocuparea permanentă a proiectanților și constructorilor de autoturisme pentru extinderea calitativă și cantitativă a producției, putem menționa autobuzul de mică capacitate TV 71, o bună realizare internă, pregătit pentru prospectare în diverse țări. În prezent s-au încheiat probele cu un lot ce urmează a fi exportat. La uzina «Autobuzul»-București se lucrează și la modernizarea autoutilitarelor, al căror export început anul trecut va continua în cantități sporite și anul acesta.

R.S. POP

După cum ați băgat și dumneavoastră de seamă a sosit primăvara!

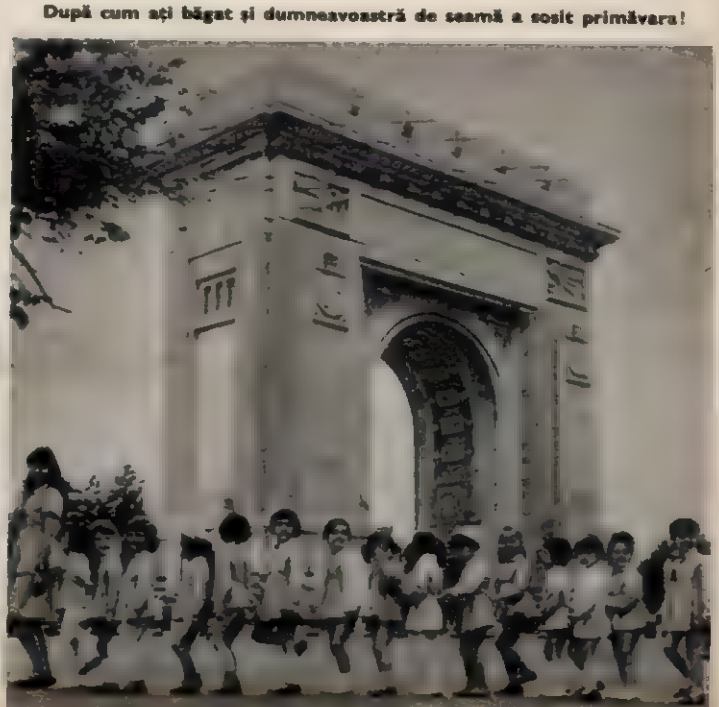

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

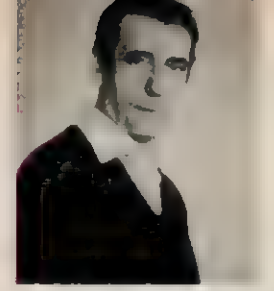

COPERTA NOASTRĂ

Yves Montand, prezent în aceste zile pe ecranele noastre în filmul lui Claude Lelouch «A trăi pentru a trăi».

Foto UNIFRANCE

Prezentarea artistică:
Vlad MUȘATESCU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33 Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

AVENTURA CEA DE TOATE ZILELE

„andrea doria" și vînătorii de epave

«Andrea Doria» în zilele lui de glorie: 51 de traversări. Ultima, fatală.

Învăluit într-un nimb de ceață densă, superbul pachebot aluneca în noapte peste apele mai liniștite ca oricînd ale oceanului. În zori, cei 1 134 de pasageri aflați la bord urmau să debarce la New York. Totul părea în perfectă ordine la cîrmă, în sala mașinilor, la instalația de radar. De cîteva ceasuri, Piero Calamai, comandantul navei, nu se mișcase de la fereastra centrală a punții, încercînd să deslușească parcă taine ascunse dincolo de pînza neagră de pîclă.

La ora 21,30, secundul Franchini comunică: *«Nava-far Nantucket pe ecran»*. Calamai ordonă satisfăcut: *«În regulă, șase grade la stînga!»*. O oră mai tîrziu, pe cristalul circular al radarului apare pe neașteptate o altă pată în mișcare lentă: un punct minuscul. *«Navă la prova; distanță 17 mile»* — comunică Franchini. Pe măsură ce timpul trece, ecoul luminos capătă proporții și curînd pe micul ecran se poate desluși clar conturul alungit al unui vas, care vine dintr-o direcție opusă, cu o ușoară deplasare spre dreapta. Deși distanța se reduce milă cu milă, nimeni nu realizează încă iminența pericolului. Comenzile de rutină se succed totuși într-un ritm mai alert, iar pachebotul de lux ascultă docil ordinul, deplasîndu-se cu alte cîteva grade la stînga.

Deodată, un marinar bătrîn strigă răgușit: *«Lumină în dreapta!»*. Radarul indică acum distanța de numai o milă și jumătate. Alarmă! Începe lupta cu minutele. Vasul trebuie să depășească cercul periculos. Timonierul învîrtește nervos roata. Panică pe puntea de comandă. Ca o fantomă răsărită din adîncuri un colos de metal se năpustește asupra vasului. *«Vine, vine peste noi!»* — mai apucă să urle ofițerul de bord Geanini în clipa următoare se produce inevitabilul: o izbitură cumplită, un trosnet infernal și-apoi spectacolul apocaliptic al naufragiului. Semnalele S.O.S. nu contenesc. Sirenele ambelor vase urlă în beznă în timp ce acolo, în largul Atlanticului, se consumă una dintre cele mai zguduitoare tragedii — un «Titanic» al zilelor noastre. Ca un taur rănit în arenă, transatlanticul «Andrea Doria» zvicnește neputincios din toate încheieturile, își trăiește ultimele clipe. Prora de oțel a vasului suedez «Stockholm» de 13 000 tone i-a dat lovitura de grație. Nava de lux, frîntă în două, moare lent în puterea nopții, ca o regină învinsă a oceanului. Cîteva sute de pasageri sînt salvați. Restul pier în valuri.

•

De aproape 13 ani, «Andrea Doria» zace la 70 de metri sub apă, în dreptul coastelor americane, la cîteva mile de insula Nantucket. S-au făcut între timp multe și repetate încercări de a-l recupera măcar în parte. Zadarnic. Un singur om, Jerry Bianco, n-a renunțat nici o clipă la visul său de a se îmbogăți prin scoaterea la suprafață a «perlei din adîncuri». Omul are experiență; mulți ani a lucrat în construcții navale. Poate — cine știe — înainte de a se stabili la New York italianul a lucrat chiar la șantierele de la Genova, unde s-a născut cîndva «Andrea Doria». A visat, a sperat, a întocmit planuri peste planuri. Miza era oricum prea mare ca să renunțe la această ocazie unică. Cu riscul vieții este gata acum să pună mîna pe bunurile scufundate o dată cu «Andrea Doria». După evaluări sumare este vorba de bunuri în valoare de 20 milioane de dolari la care se adaugă alte 7-8 milioane de dolari, valoarea metalului nealterat al epavei. Un adevărat bussines subacvatic. Pentru care, Jerry Bianco a și găsit cîțiva asociați, construind împreună cu aceștia un soi de batiscaf cu ajutorul căruia își propune să lucreze cîteva zile «la fund». Aparent, planul e simplu: cinci mii de saci din material plastic, introduși în corpul navei și umflați cu aer, ar putea — susține Bianco — să ridice epava la suprafață. Riscurile sînt mari. Cu atît mai mari cu cît «scufundătorul metalic» al lui Bianco nu seamănă nici cu mezoscaful lui Piccard, nici cu laboratorul submarin modern «Sealab 3».

Berry Cannon din echipajul «Sealab 3» a murit deunăzi în costum de scafandru la 185 de metri adîncime; s-a jertfit pentru cauza cercetării științifice. Jerry Bianco, mai puțin idealist, își încearcă norocul la 70 de metri. Dar dincolo de datele tehnice ale operațiunii de salvare a comorii rămîne aventura omului, straniul plonjon al morții, avînd ca unic resort setea de îmbogățire.

Somnul adînc al nefericitului transatlantic este tulburat de ciocli subacvatici: vînătorii de epave. O pagină postumă a tragediei «Andrea Doria».

Dic. BABOIAN

găești, 2 minute

Ce știam despre Găești? Oraș în Dîmbovița, important centru agrar, cu noscută stație de cale ferată pe linia București-Pitești. Iată însă că în monografia acestei vechi urbe din cîmpia muntenă intervine în momentul de față o modifi care. Găeștiul devine un important cen tru industrial. Sîntem la fața locului Prima escală: șantierul viitoarei fabric de frigidere. Fabrica se află în plină construcție și — după cum ne informează directorul ei, inginerul Vasile Pătrășcoiu — va produce un tip modern de frigider (cu compresor), al cărui consum de energie electrică nu ne va atinge cu prea mult la pungă: maximum cu 25—30 de bani pe zi. Cînd vom frapa în ei primele sticle din dulcea licoare a Murfatlarului? În vara anului viitor.

Continuăm vizita. În imediata apro-

pieton- pe calea griviței

sala pașilor pierduți

REVIZORUL tehnic Nestor Gamurari, de la Întreprinderea de panificație «Herăstrău» din București, avea și atribuția de a aviza cererile celor care solicitau posturi de șofer. Într-o zi s-a gîndit că această activitate nu merită să fie gratuită și a pretins 500 de lei pentru o viză. Foarte tare s-a mirat Gamurari cînd a fost trimis în judecată pentru luare de mită: «Nu era mită ci... așa... o cinste». Mă rog. Și cei 3 ani de închisoare la care a fost condamnat sînt tot... așa... o «cinste».

DUPĂ 17 condamnări, Florica Dobrotă a renunțat la furturile prin spargere. S-a reprofilat pe modul de operare numit «prin împrietenire», adică pătrundea în locuințe sub pretextul unor scurte găzduiri ori vizite. În rîndurile naivilor «miloși», noua metodă a avut un succes temporar — aproape 200 de «lovituri». Pînă la urmă tot a fost descoperită de miliția Capitalei și trimisă în judecată.

DIN NOU despre chilipirgii, despre acei oameni meschini care încearcă să se căpătuiască pe seama necazului altuia. Dintr-un autocamion al ICOMCOOP Tg. Secuiesc a căzut, pe strada Carpați din Brașov, un balot de stofă valorînd 6 909,40 lei. L-a găsit Nicolae Voinea și l-a ascuns. A fost condamnat la 8 luni închisoare pentru însușirea lucrului pierdut.

*

TREI BRUTE cu chip de om au atacat în seara de 4 mai pe logodnicii C.P. și C.S. în preajma gării Bacău. După maltratarea tînărului, membrii bandei au siluit fata și aducînd-o în stare de inconștiență au depus-o pe linia ferată. În această stare, ea a fost găsită de un trecător ce i-a salvat viața mai înainte de trecerea vreunui tren. Orice relații sînt folositoare organelor de procuratură și miliție din municipiul menționat, care depun eforturi considerabile pentru descoperirea făptuitorilor.

Sergiu ANDON

---

piere a viitoarei fabrici de frigidere. Își înalță deja halele o importantă unitate a industriei chimice: Uzina de piese de schimb, destinată a produce cu utilaj modern tot felul de piese necesare fabricilor de produse chimice, în trecut importate. Uzina de care e vorba a intrat parțial în funcțiune (înainte de termen), și pînă la sfîrșitul anului va lucra cu toată capacitatea. La doi pași de ea se înalță tot acum o centrală electrică. În aceeași zonă se construiește și un mare atelier de prefabricate din beton, specifice construcțiilor industriei chimice. Va intra în funcțiune — dacă bineînțeles constructorii se vor ține de cuvînt — la mijlocul acestui an. Lucrările nu se vor opri probabil aici: alte unități industriale vor întregi în viitor peisajul noii platforme industriale a Găeștiului.

Ce am avea de adăugat? Ar trebui să fie cît mai degrabă terminate blocurile de locuințe destinate personalului tehnic și administrativ al uzinelor și fabricilor din zona industrială a orașului. Fiindcă, așa cum am fost informați, constructorii au rămas datori încă de anul trecut un număr mare de apartamente. Să nu se uite că, o dată cu nașterea noii platforme industriale, populația Găeștiului va crește dintr-o dată cu vreo 5 000 de oameni. Adică cam cu jumătate cît are azi orașul.

F. URSEANU

sărmanul soldat joe

Era o vreme, pînă mai acum cîțiva ani, cînd micuța făptură neînsuflețită în uniformă, botezată «soldatul Joe» de cei ce-i dăduseră naștere, se bucura de mare popularitate în Statele Unite. Și deci de o mare vînzare: 70%, în 1964, din vînzările firmei de jucării «Hasbro Industries». Gloriei i-a urmat însă, destul de curînd, dizgrația. Soldatul-păpușă și toate accesoriile anume create pentru el — de la uniforme diferite pînă la armele cele mai moderne, de la jeep-uri pînă la care blindate — s-au vîndut tot mai puțin, încasările pe seama lor rezumîndu-se în 1967 la doar 8 milioane dolari, faptul determinînd, în cele din urmă, anunțarea unei substanțiale reduceri a producției respectivelor jucării. Un simplu capriciu al cumpărătorilor? Specialiștii în «relații publice» ai firmei n-au trebuit să depună eforturi prea mari pentru a afla răspunsul la întrebare. Anii masivei reduceri a vînzării coincid cu anii escaladării războiului din Vietnam, cu creșterea pierderilor în rîndul trupelor americane din Vietnamul de sud. Și «picătura care a umplut paharul» — afirmă recent purtătorul de cuvînt al lui «Hasbro Industries» — a fost asasinarea lui John Kennedy, a lui Martin Luther King, a lui Robert Kennedy — într-un cuvînt, manifestările intensificării climatului de violență în înșeși Statele Unite.

Cum la mijloc e însă vorba de bussines, mințile celor de la «Hasbro» au găsit soluția, receptivi fiind de asemeni la «pulsul» opiniei publice. Și pentru ca totuși bietul soldat Joe să supraviețuiască — și o dată cu el afacerile — n-au făcut decît să-i schimbe... hainele, îmbrăcîndu-i uniforma care înfierbîntă astăzi imaginația, de la mic la mare — costumul de cosmonaut, în variantele cele mai avangardiste.

...Un schimb de «uniformă» care, dincolo de aspectul său comercial, și alături de astfel de evenimente ca recenta acordare a premiilor Pulitzer unor lucrări condamnînd războiul din Vietnam, sau ca întrunirea unui grup de oameni de afaceri pentru a lua în discuție efectele negative ale aceluiași război asupra economiei S.U.A. sînt deosebit de semnificative pentru starea de spirit a opiniei publice americane.

I.C.

teatrul «bulandra» la florența: confirmarea unui prestigiu

Precum se știe, Teatrul «Bulandra» a fost invitat, în luna trecută, să participe la cel de-al 5-lea Festival internațional de teatru florentin cu spectacolul lui Liviu Ciulei, «Moartea lui Danton». Să reamintim că la această importantă confruntare artistică au fost invitate, pe lîngă Teatrul «Bulandra», doar alte cinci trupe europene — din Italia, Franța, Anglia, Cehoslovacia, Suedia — selecționate de conducerea festivalului. Dincolo de impresiile și relatările încă fierbinți ale trupei, fotografiile și tăieturile din ziare stau mărturie obiectivă a ecoului puternic pe care l-a stîrnit spectacolul românesc. Iată cîteva dintre titlurile cronicilor publicate după cele două reprezentații românești cu piesa lui Georg Büchner de majoritatea ziarelor italiene: «Un Büchner năvalnic: spectacolul eficace și vibrant al Teatrului «Bulandra» din București. «Aplauze» (*Paese Sera* — Roma). «Sfîrșitul tribunului. Liviu Ciulei a văzut moartea lui Danton ca pe o epopee populară» (*La Nazione* — Florența). «Dantonul românilor — un tribun obosit. Perfectă punere în scenă a dramei lui Büchner de către Teatrul «Bulandra» din București» (*Unità*). «Romantism și disperare în moartea lui Danton» (*Il Lavoro*) — Genova).

La intrarea Teatrului della Pergola, afluență de public în seara primului spectacol cu «Moartea lui Danton».

Nu vă oferim, ca de obicei, o perspectivă fotografică a trasеului de pieton, pentru că: I. din Calea Victoriei pînă la Piața Chibrit, drumul străbătut de noi nu se întinde pe fir drept. II. Calea Griviței nu are nevoie de o recomandație specială, nici măcar cînd e vorba despre provinciali. De ce am ales atunci itinerarul acesta? Fiindcă detaliile pe care le-am surprins pot fi, deopotrivă, atît de vechi ori atît de noi, încît să scape atenției celor grăbiți sau prea deprinși a străbate această bătrînă cale a Bucureștiului...

1. E greu să treacă neobservată clădirea nouă, sobră, sprijinită pe piloni unghiulari de beton — ca podurile mari, ai zice — unde își au sediul Institutul de matematică și Centrul de statistică matematică ale Academiei R.S.R.

2. ... dar mutîndu-și privirile vizavi, poate că puțini trecători își dau seama cît de dramatic își disputa orgoliul de atelier cele trei firme: Rally-Stella-Tina — care nu împart doar spațiul de pe fațada joasă, ci și interiorul îngust și aglomerat.

3. Calea Griviței a fost un «alter ego» al Lipscanilor de altădată. A fost și mai

este încă, la scară mult redusă. Iată deci un colț de bazar. Ca să nu se uite...

4. Bătrînul Gh. Barachi e încă prezent pe Calea Griviței (colț cu Buzești) alături de cîntarul său cu oglindă, pe care sînt pictați un slab și un gras, cu umbrela-n vîrf de băț, decolorată de soare. N-or fi orea mulți clienți, n-o fi cîntarul automat, dar e primăvară...

5. În anii care vin, orele Căii Griviței nu vor mai cunoaște larma veselă a studenților Politehnicii. Pentru că se vor muta, rînd pe rînd, la Grozăvești, în orășelul universitar.

6. Cît de grăbită e toată lumea în «secolul vitezei»; te și miri că — paradoxal! — nimeni nu e tentat să-și facă fotografii la minut. Noroc, zice stăpînul aparatului, că încep bîlciurile anuale prin Moldova!

7. Uzina «Grivița roșie» poate fi zărită acum de foarte departe, grație clădirii cu multe etaje care-i aparține și care va fi recepționată curînd pentru scopuri administrative, tehnice și de concepție.

Text: Viorica CIORBAGIU
Foto: Elena GHERA

„În orașul domn

Complexul chimic din Rm. Vîlcea este conceput ca o generoasă reacție în lanț a valorificării superioare a sării.

E noapte și acum trebuie luat trenul spre Rm. Vîlcea — singura legătură directă cu Bucureștiul. Călătorii mai avizați aleg însă drumul cu I.R.T.A. : nu este nici înghesuială și călătorind ziua beneficiază de anumite avantaje vizuale. Mai ales după Pitești. Începînd de aici, aerul se limpezește de praful șantierelor și șoselelor în lucru, dealurile cu rotunjimi împlinite devin mai grave, iar casele arată podoabe și temelii de piatră, ca la munte. Chiar dacă nu ar exista tradiționala placă de lemn galben care indică intrarea în alt județ, Rm. Vîlcea ar fi anunțat de întreaga ambianță: un echilibru, o armonie în profunzime a formelor.

Oamenii sînt de o veselie gravă, iuți, dar nu superficiali, păstrîndu-și vioiciunea pînă la vîrstele cele mai respectabile.

În reședință, alături de blocurile noi rezistă căsuțele în stil vechi, pe malul Oltețului sau înghesuite pe drumuri laterale. Cu cerdacuri de lemn, ca și casa lui Anton Pann, ele amintesc de vechiul oraș-tîrg.

O ZI PE ȘANTIER

Raportat la timpul istoric, un sfert de veac nu înseamnă cine știe ce. Un sfert de veac aici înseamnă Complexul chimic Rm. Vîlcea, hidrocentrala Lotru și, pretutindeni, șantiere.

Șantierul este avangarda înfăptuirilor. De aici începe totul. Și nu numai construcțiile. De aici încep oamenii să înțeleagă sensul nouului, să participe la schimbări, să se adapteze unei vieți noi. Șantierul, cu noroaiele, cu munca, necazurile și bucuriile sale, este elementul dinamizant al structurilor sătești din Vîlcea.

E ora 6. Sună sirena. Oamenii se trezesc, se spală, mănîncă, pregătindu-se pentru o nouă zi de muncă. Oamenii șantierului care au puterea să înceapă mereu de la capăt, refăcînd în următorul loc același univers de viață. Oameni care au prinderea și tăria să înfăptuiască din beton și cărămidă realitatea unor imense clădiri, turnuri de răcire, hale pentru depozitarea materialelor, obiective care, pe planul de construcții sau în machetă, par niște atrăgătoare jucării. Vorbesc cu ing. Calancea: *«Simți că-ți lași o parte din viață pe fiecare șantier. Nu știu dacă pot spune că muncesc din dragoste... Nu am timp să-mi dau seama, pentru că treaba trebuie făcută, și încă repede. E un fel de perpetuu pionierat».*

Nu are nici un rost să mai vorbim de eroismul acestor oameni. Preocupările lor se cheamă mai simplu: plan, ritmicitate. Sau mai concret: deplasarea la locul de muncă, cazarea, aprovizionarea. Să vorbim, la Șantierul și Complexul chimic Rm. Vîlcea, despre deplasare. Iată situația: din 5 900 de tineri cîți lucrează în aceste centre, 2 500 sînt navetiști. Distanțele pe care le au de parcurs sînt mai mari sau mai mici, cam 30 km în medie, ceea ce înseamnă între două și patru ore de drum. O parte dintre ei folo-

...ei-mele..."

de Iuliana POP
fotografii de Eugen IAROVICI

La intrarea în Rm. Vîlcea te întîmpină nu numai pomii înfloriți, ci ca o promisiune, Palatul de cultură.

Stîlpul cu motiv spiralat al Mănăstirii Cozia va deveni, în stilul brîncovenesc, un element de bază, atît în palatele de la Mogoșoaia și Potlogi, cît și la Mănăstirea Horezu.

Pe malul rîului Olănești, vechile căsuțe cu amintiri istorice sînt surprinse într-un moment din cea mai obișnuită activitate zilnică.

sesc mijloacele lor proprii, biciclete, motorete, sau vin pe jos, ceilalți depind de transportul în comun, departe de a fi satisfăcător. Vestitele, în toată țara, I.R.T.A. și I.G.O. ar trebui, firește, să pună mai multe mașini la dispoziția celor care vin obosiți de la muncă, evitîndu-se riscul de a cădea de pe scări la vreo cotitură bruscă. În privința aceasta, nici C.F.R. nu a dat dovadă de mai multă solicitudine, rămînînd surd la sesizările făcute. Cursa 2039 de la ora 6,45, Piatra Olt-Rm. Vîlcea, este, cu tot respectul cuvenit, o rușine.

Și acum despre cazare. La Lotru sînt doar cîte șase oameni în cameră. În schimb, în alte puncte, ca Huru, Mihăileasa, Hanțești, tinerii dorm în barăci necorespunzătoare, chiar și pe jos. Nu se găsesc instalații sanitare.

În ce privește aprovizionarea, recordul în absurditate îl deține colonia Nuci. Construită în imediata apropiere a complexului chimic, s-a urmărit prin această amplasare economisirea timpului muncitorilor. Dar ca nu cumva să meargă totul prea bine, celor 2 000 de locuitori nu li s-a construit un punct comercial. Astfel, avantajele apropierii locuințelor de locul de muncă sînt anulate de cei 11 km pe care trebuie să-i parcurgă fiecare spre a-și face cumpărăturile.

*

Dar șantierul, ca și uzina, cu o forță splendidă, firească și coplesitoare, nu se

(Continuare în pag. 8)

împiedică de toate acestea. O dată ajunși la locul de muncă, oamenii sînt absorbiți de preocupările lor fundamentale, obișnuite la urma urmei, dar totdeauna noi, pasionante. Pînă și întregul lor timp liber este determinat de activitatea de peste zi. Mecanizarea tot mai accentuată a procesului de producție reclamă cadre superior calificate. În special tinerii se pregătesc, folosind mijloace dintre cele mai diferite: liceul seral, cursurile de calificare inițiate de uzină sau cursurile fără frecvență.

Gazeta de perete, pată de culoare vie în imensa hală cu turnuri și complicate instalații pentru realizarea sodei caustice a Uzinelor sodice Govora. Sînt prezentați cei mai buni, sau sub «Stropli de leșie» sînt încondeiați cei răi. Mai originală este gazeta celor de la secția «VAR». Are articole și chiar o caricatură. Un bust revoltat strigă «Nu fac!» Ce anume? *«Articolul pentru gazeta de perete». «De ce nu l-ai scris?»*. Incriminatul, Aurel Ancuța, ridică încurcat din umeri, se înroșește ca o fată. Urmează liceul seral, și în ziua respectivă fusese, pe deasupra, de serviciu la instalația automatizată. Nu a mai avut timp. Gazeta de perete s-a supărat.

Cînd trecem dintr-o secție în alta, însoțitorii mei sînt opriți de diverși tineri. Tov. Udrescu, secretarul U.T.C. al municipiului Vîlcea, le dă asigurări în ce privește înzestrarea cu mobilier a clubului, și discuțiile se termină cu «venim să-l luăm».

Pe operatorul chimist Bălănoiu îl găsim într-o mică pauză discutînd cu tinerii săi colegi. La apariția noastră grupul tace, iar revista «Sport» dispare prin buzunare. În afara unei temeinice pregătiri profesionale, împinsă pînă la virtuozitate, cum ne asigură ing. Adreica, tînărul operator chimist de la capătul procesului tehnologic este un animator al sportului cu balonul rotund. Șantierul are un bazin de înot. Dar nu are teren de fotbal. Acest amănunt nu i-a impresionat pe tinerii sportivi. Neuitînd cînd și cum se jucau pe cîmpiile din apropierea satului, pe cînd nu erau operatori chimiști, s-au întors la locurile din copilărie. Etapele preliminare ale «Cupei sodiștului» se desfășoară prin sate, pline de aventuri-turnee, sau în fazele finale, pe terenul... Fabricii de marmeladă.

DUMINICA ÎN SAT

E duminică. Parcurg paginile ziarului local «Orizonturi». Privirea îmi este atrasă de un anunț al celui de-al IX-lea Concurs al formațiilor de artiști amatori, aflat în faza intercomunală. Se desfășoară în cinci sate. Aleg Băbenii.

În stație la I.R.T.A. o tînără mă întreabă cît e ceasul. Intrăm în vorbă. Aflu că face parte din brigada comunei Sirineasa și are concurs la Băbeni. Îi este teamă că a întîrziat. Ce-ar fi să luăm o ocazie, dat fiind că autobuzul vine abia peste o jumătate de oră? Găsim un IMS cu aceeași direcție. În drum aflu că o cheamă Oprița Macrina. Dar i se spune Cocuța. E contabilă la C.A.P.-Sirineasa. Învață la fără frecvență liceul. E în clasa a XII-a. A fost propusă pentru cursurile de specializare de la județ, dar deocamdată nu poate să plece. A rămas singura contabilă din cooperativă, celelalte sînt în concediu, iar șefa este pe cale să devină mamă. Vine tocmai de la județeana U.T.C., unde a explicat situația, rămînînd să plece în seria următoare. Și iată-ne ajunse în mijlocul Băbenilor, sat de ciobani, cu case frumoase, cu drumul principal bine pietruit.

Duminică însorită. Un motiv în plus ca oamenii să iasă la plimbare. În centrul satului și-au dat întîlnire trei lumi: ciobanii, oameni ai munților care, în lunile reci, după ce au dus oile la iernat, «iernează» și ei lîngă neveste; sătenii, care au venit la concurs, și tineretul gălăgios, elevi de liceu, mecanizatori și muncitori agricoli. Grupul oierilor este cel mai pitoresc. Reface un univers de baladă, cu cojoacele mițoase, cu pălărioarele mici, negre, și ițari albi.

Patrimoniul agricol de 233 mii de hectare este valorificat de țăranii muncitori sub îndrumarea a peste 500 de ingineri și tehnicieni.

Aceste două vase continuă un dialog peste timp: spirala de pe vasul vechi — din epoca de bronz — este identică cu cea făcută de olarii din Buda și Vlădești. Cine mai poate spune că evoluția nu se face în spirală?

Dar adunați în fața clubului Întreprinderii de extracție așteptau ca toți ceilalți reluarea spectacolului după pauza de prînz. Oamenii sînt înghesuiți la limită. Cu tinerii cățărați pe ferestre, neexistînd nici un loc pentru proverbialul ac, măcar. La Băbeni concurau comunele Mihăești, Frînceștii, Sirineasa și, desigur, gazdele. Coruri, fluieraș, brigăzi, tarafuri, echipe de dansuri, soliști vocali și instrumentali s-au perindat în fața juriului. Oricît se ridica praful în nori de pe scenă, cînd vîrstnicii jucau cu foc brîul sau floricica, era bine! Microfonul prost și hîrîit, la care s-a și renunțat pînă la urmă, nu a reușit să ia din farmecul glasurilor tinere sau din indiscutabila calitate a fluieraților. Sala participa din toată inima la replicile brigăzii, și publicul acesta, adunat să-și vadă consătenii pe scenă, oferea la rîndul lui un spectacol.

ÎN «ORAȘUL DOMNIEI-MELE RM. VÎLCEA» ȘI PUȚIN MAI DEPARTE

La 20 mai 1388, Mircea cel Bătrîn dăruia, după cum spune hrisovul, «o moară și o uliță la Rm. Vîlcea, orașul domniei-mele». De unde se vede că încă acum șase veacuri Rîmnicu Vîlcea avea și mori, și uliți.

Muzeul județean este înzestrat cu valoroase obiecte din epocile neolitică, dacoromană, feudală, cu o bogată și interesantă secție etnografică expusă parțial, din lipsă de spațiu. În schimb, s-a găsit spațiu... de închiriat unor locatari simpatici, dar care n-au ce căuta aici. Încă o caracteristică a muzeului este tăcerea respectuoasă care domnește nu numai în sălile cu exponate, dar și în afara lui, încît, pentru a-l descoperi, ai neapărată nevoie de ajutorul vreunui localnic binevoitor. Nici o popularizare.

Vîlcenii însă sînt iubitori de frumos. Dragostea pentru ornamentația casnică, pentru manifestările zilnice ale frumosului o întîlnești și aici ca pretutindeni în țară. Alături de părțile Sucevei ori Brașovului, Vîlcea este vestit pentru monumentele lui de artă veche: mănăstirile Cozia, Horezu, Govora, Schitul Ostrov, Mănăstirea dintr-un lemn sînt nume cu rezonanțe adînci. Ceramicei vîlcene i s-a dus faima: la Horezu, prezența lui Stelian și Victor Ogrezeanu, Buclescu și Vîlcșoreanu determină pelerinaje ale iubitorilor acestui gen de artă. Mai există un centru, la Vlădești, unde lucrează Dumitru Șchiopu, precum și la Buda, sat îndepărtat de drumurile obișnuite, ferit de legături directe, așezat pe o ridicătură de deal, deasupra Ocnelor Mari, sat în care toți locuitorii, fără excepție, sînt olari.

O altă curiozitate, unicat, care a atras atenția sociologilor este obiceiul de a se îngrămădi în buchet crucile, la marginea drumului. Pictura pe pereți, pe lemn, în țesături sau pe lut ars colorează viața omului de alci din leagăn pînă în mormînt, ca și cîntecele mult căutate și păstrate cu grijă. La sediul județenei U.T.C., tov. Dinculescu Constantin, secretarul, e ocupat cu primirea a noi membri în organizație: semnează de zor carnetele viitorilor tovarăși. Cînd face o mică pauză pentru a-și odihni mîna, îmi oferă cîteva albume neobișnuite. Cuprind o încercare de monografie a tuturor satelor din județ, cu mostre din portul specific al țăranilor, cu întregi pagini de cîntece și balade culese de tinerii comuniști de la bătrînii rapsozi.

*

Și astfel, de la rapsozii de ieri, la rapsozii de astăzi, se transmite sensul vieții și bucuria realizărilor ei contemporane. Viața din perspectiva celui de-al 20-lea veac al erei noastre împlinește dimensiunile basmelor de altădată.

economice

de Ilie ZAHARIA

MIȘCAREA INVIZIBILĂ

Există o mișcare *vizibilă* a prețurilor, cea nominală, cînd, de exemplu, oul trece de la 1,40 lei bucata la 1,10 lei, la 0,90 lei și apoi din nou în sus, după sezon. Mai există și o mișcare *invizibilă* a prețurilor, greșit denumită astfel, deoarece toți cumpărătorii o percep, o simt. E cea care se manifestă prin înlocuirea unor sortimente existente cu altele noi, de obicei mai scumpe.

Nimeni nu are obiecțiuni să apară sortimente de mărfuri cît mai variate; ba aceasta e de dorit, chiar dacă unele dintre ele, de calitate superioară, ar fi mai scumpe. Dar cu o condiție: să se mențină în producție, respectiv să se desfacă în magazine produsele ieftine *cerute de populație*, să nu se ofere cozonac în loc de pîine.

Formele de mișcare indirectă a prețurilor sînt multiple. În afară de scoaterea din producție a unor mărfuri ieftine și înlocuirea lor cu altele de calitate superioară, dar mai scumpe, mai există și cazul cînd se schimbă doar denumirea produsului și se livrează o marfă de *aceeași calitate*, cu alt ambalaj, dar... cu un preț mai mare. Mai sînt cazuri cînd se înrăutățește calitatea unei mărfi, iar prețul rămîne același. O formă indirectă de creștere a prețului, respectiv a tarifului, este încadrarea unor ateliere de frizerii, confecții etc., în categoria I sau de lux. Vrei, nu vrei, plătești tarif de lux! Nu mai vorbesc de încălcarea flagrantă a prețurilor, cînd, de exemplu se vînd cartofi cît nuca sau cu pămînt la prețul produsului sortat ca fiind de calitatea I.

În condițiile în care, pe ansamblul economiei, se depun eforturi susținute pentru creșterea continuă a nivelului de trai al populației, practici ca cele amintite mai sus, acoperind o scumpire deghizată a unor produse sau servicii, apar cu atît mai inacceptabile.

Care este cauza acestui fenomen?

După părerea mea o primă cauză constă în tendința întreprinderilor de a lichida pierderile pe care le înregistrează la unele mărfuri sau servicii pe calea cea mai ușoară: nu reducerea costurilor, ci creșterea prețurilor. Și dacă aceasta nu este posibilă direct, atunci indirect, prin căile arătate mai sus.

O altă cauză este tendința de creștere a beneficiilor întreprinderilor, lăudabilă în sine, aducătoare și de premii. Și aici mijloacele de mărire a beneficiilor sînt multe: cele care nu pretind efort sînt aceste mișcări discrete de prețuri.

Cum se poate lupta împotriva acestei practici? În condițiile în care nu avem încă o abundență de produse în unele ramuri și pînă cînd se va perfecționa actualul sistem de prețuri — calea principală de frînare a mișcării indirecte a prețurilor este cea prevăzută prin planul de stat: asigurarea unor *cantități obligatorii* de produse și sortimente ieftine de larg consum.

Și totodată controlul, controlul permanent, la toate nivelurile,asupra modului de stabilire și aplicare corectă a prețurilor, jugularea oricăror abateri.

Desigur, normal ar fi ca întreprinderile însele să fie *interesate* să producă mărfuri pentru toate pungile — și ieftine, și mai scumpe. Aceasta presupune însă nu numai perfecționarea sistemului de conducere a întreprinderilor și ramurilor, ci și alte condiții: capacități de producție care să satisfacă nevoile în continuă creștere ale populației, materii prime în abundență pentru aprovizionarea acestor capacități de producție suplimentare. E o problemă a cărei soluționare mai cere timp.

FARMECUL CAUZELOR

anchetă realizată de N. IONESCU
fotografii de Sorin DAN

Fără îndoială, curiozitatea e mai interesantă decît indiferența și — îmi îngădui să apreciez — o stare mai apropiată de adevărata fire a omului, mai definitorie pentru el. Și totuși, nu devenim cercetători decît atunci cînd, ridicîndu-ne deasupra stadiului de banali curioși, nu ne mulțumim doar să privim cu curiozitate, să contemplăm un fenomen sau altul, ci pășim în adînc, spre cauzele lui. Numai așa curiozitatea «de rînd» capătă distincție.

Cu această convingere, și din respect pentru cititorii revistei noastre, mi-am propus să încerc să aflu și să informez asupra cauzelor unui recent eveniment, indiscutabil remarcabil.

Repet, remarcabil, însă față în față cu contemporanii mei, cu dumneavoastră, am avut sentimentul că descrierea doar de suprafață a oricărui fapt, oricît de senzațional ar fi el, nu v-ar mai satisface.

Contemporanii mei au descoperit, ba chiar s-au obișnuit, cu gustul cauzelor. Prin pretențiile lor moderne sînt niște științifici; sînt Cercetători.

ESTE POSIBILĂ REPETAREA PERFORMANȚEI DV.?

Ing. șef Miron AURELIU (proiectant): Fără îndoială, mai ales dacă am continua în aceeași formație, în același triunghi și pe același gen de construcție. Cred în avantajele specializării, ale colaborării dintre oameni cu experiența aceluiași tip de uzine.

Ing. șef Gavril BALAN (constructor): Ne-am și propus recidiva.

Chimist Ion STAICU (beneficiar): Da, dar tot cu seriozitate, cu eforturi.

Vineri, 11 aprilie 1969, orele 10, la Iași, economia românească a repurtat un succes: Uzina de fibre sintetice a intrat în funcțiune, începînd să producă cu șase luni mai devreme față de termenul prevăzut în plan.

Faptul are importanța sa. Ba, chiar una dublă.

Aceea rezultată din însăși apariția unui nou mare producător în industria noastră, o importanță să-i spunem generală, o importanță de un gen cu care însă ne-am cam obișnuit. Ce să-i faci, a ajuns descendentul de gradul I al țăranului român de la 1907 să nu mai tresară, să se simtă blazat în fața unei noi premiere industriale.

Dar faptul ieșean mai are o valoare, — specială și care îl personalizează — cîștigarea unei cantități de șase luni de timp. Iar șase luni, evaluate în bani-producție, înseamnă pentru economia națională un «modest» supliment de aproape 250 milioane lei. Sumă la care ar mai trebui adăugat echivalentul valoric, din păcate destul de greu de precizat, al unei munci de șase luni din partea proiectanților, al unei munci de șase luni din partea constructorilor. Pe scurt, un fapt generator de impresionante bogății.

Cum au fost posibile, la Iași, înfăptuiri socotite de mulți ca imposibile, taxate chiar — față de termenul propus pentru realizarea lor — ca aventură? Iată mărturisit scopul anchetei de față.

Uzina de fibre sintetice fiind rezultanta a trei forțe concurente — proiectant, constructor, beneficiar — m-am adresat tovarășului inginer șef Miron Aureliu, conducător al Institutului de proiectări pentru industria chimică organică de sinteză, medicamente și fibre sintetice — «IPROSIN» — filiala Iași, tovarășului inginer Gavril Balan, șeful Șantierului nr. 3 chimie al I.S.C.M.-Iași, și tovarășului Ion Staicu, chimist, director al Uzinei de fibre sintetice-Iași.

O observație, nu răutăcioasă, ci, dimpotrivă, cu funcție de mulțumire: nefiind vorba de o anchetă privind cauzele unui eșec, am fost primit excelent peste tot. Cu prietenie, risipă de timp, lux de explicații și cafele. E drept, ultimul articol a lipsit la constructor, dar e firesc: orice ibric cu smîntul umorului s-ar simți ridicol pe un șantier.

Și-acum, deoparte gluma, loc Cauzelor Succesului!

COLABORAREA, SAU «CERTURILE CONSTRUCTIVE»

Din discuțiile purtate am reținut că meritul nr. 1 revine colaborării. Al colaborării dintre proiectant, executant și beneficiar, dar și al colaborării sub formă de ajutor permanent primit de către aceștia din partea organelor locale de partid și de stat, precum și a Ministerului Industriei Chimice și a Ministerului de Construcții pentru Industria Chimică și Rafinării.

Toată lumea a fost animată de o voință, o intenție, unică: să termine lucrarea cît mai devreme. De altfel, merită să fie spus, visul lor era de a realiza o «economie de timp» și mai mare. Nu s-a putut pentru că au existat nume

(Continuare în pag. 10)

roase dificultăți de depășit — cum au fost acelea provocate de o vreme potrivnică, tocmai în perioada executării instalațiilor exterioare — dar oamenii au năzuit și s-au zbătut pentru ambițiile lor.

Colaborarea s-a manifestat absolut în toate fazele procesului de edificare a uzinei: de la proiectare pînă la probele tehnologice premergătoare dării în folosință. Beneficiarul,de exemplu, n-a așteptat să-și isprăvească proiectantul și constructorul partea lor de muncă, n-a așteptat cu indiferență să i se predea cheile de la porți. Cei cu vechime și competență tehnică din personalul uzinei au lucrat, chiar de la primul pas, alături de montori. Încît, acum își cunosc uzina în toată intimitatea ei. Aceasta a făcut posibil ca verificările, care în majoritatea lor reveneau constructorilor, să fie preluate și făcute de către specialiștii beneficiarului.

Sistemul de lucru era cam acesta: întîlniri între «cei trei» ori de cîte ori se ivea o dificultate o problemă; întîlniri ori de cîte ori unul sau altul dintre ei avea vreo idee, ulterioară — firește — proiectului inițial, însă menită să-l îmbunătățească. Dar, oricum, întîlniri nu la depărtări mai mari de o săptămînă. Discuțiile erau «la obiect», «concrete», «cu proiectul în față», «bazate pe o amănunțită cunoaștere a problemelor» — folosesc calificativele celor interpelați; discuții de cele mai adeseori lungi, care intrau adînc în noapte, și, uneori, pentru o ureche neavizată, sunau a ceartă.

Efortul acesta colectiv și coordonat a conferit muncii tuturor o mare maleabilitate, o mare capacitate de adaptare și de «a face față» la orice neprevăzut. I-a ajutat să poarte cu succes o adevărată bătălie în marș.

Dar colaborarea nu s-a limitat doar la factorii de conducere ai acestei întreprinderi uriașe care ne-a dat, mai repede decît speram, încă o uzină. Spiritul de colaborare s-a transformat în abnegație, în dăruire, și s-a răspîndit în fiecare dintre cei cîțiva mii de oameni care — în fapt — au dus o luptă unică.

A fost în intenția mea să dedic, în paginile revistei, un spațiu pentru, să-i spunem, un «panou al evidențiaților», al acelora care au avut o contribuție în plus la obținerea acestei realizări care se numește «Uzina de fibre sintetice Iași — cu jumătate de an înainte de termen».

Dar după ce, ajungînd la «fața locului», mi-am dat seama că meritul este al tuturor și cum doar colectivul uzinei — fără a-i mai pune la socoteală pe proiectanți și constructori — însumează, deocamdată, aproape 2 000 de oameni, iar revista «Flacăra», tot deocamdată, n-are proporții de volum, buna mea intenție cu «panoul» s-a spulberat. Și — ciudat — nu mă simt supărat!

CINE N-ARE BĂTRÎNI, SĂ-ȘI CUMPERE

Inginerul, azi proiectant, Miron Aurelia s-a mai întîlnit cu inginerul constructor Gavril Balan: în 1957, la Combinatul chimic de la Borzești, apoi la Săvinești, iar acum au stat

Săli enorme, în care mașinăriile complicate merg singure. Faptul că în afară de amabilul meu ghid, inginerul Emanoil Twordchlieb, nu mai vedeam pe nimeni, mă stupefia. De fapt, o uzină cu procese automatizate — asta-i tot.

Pe vremea cînd bărbaţii erau ciobani, nevestele dădeau zor cu fusul. Eva '69 şi-a păstrat funcţia, continuă să asigure producţia de fire pentru iţarii noştri subit evazaţi, dar în alt mod, cu o altă calificare, concret, făcînd probe de calitate a firului în laboratoare ultramoderne.

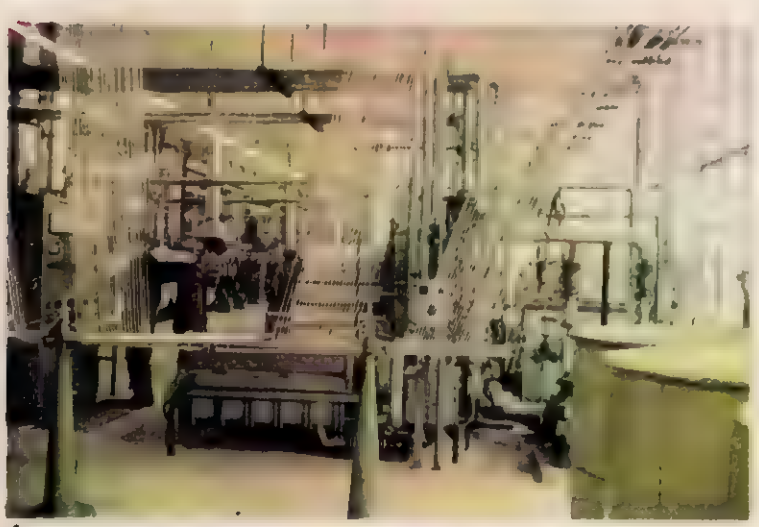

Totul vi se pare de o frumuseţe perfectă, nu ? E o plăcere să lucrezi într-un asemenea interior, nu ? Şi chiar aşa şi este. Numai că, doar tovarăşul arhitect Adrian Dolinescu şi colegii dumisale ştiu cîtă bătaie de cap le-a dat soluţionarea problemei de înlăturare a senzaţiei apăsătoare de spaţiu închis, specifică marilor hale blindate. Şi dacă aceasta — pe care am luat-o eu ca exemplu — ar fi fost unica problemă de arhitectură, încă n-ar fi fost cine ştie ce greu.

În peisajul Iaşilor — văzut fie de la poarta de apus a Păcurariului, unde te întîmpină Fabrica de antibiotice, fie de la poarta de nord a Copoului, unde te întîmpină Institutul de cercetări «Petru Poni», fie de la poarta de sud a Socolei, unde te întîmpină Uzina de prelucrare a maselor plastice, precum şi aici de faţă, în fotografie, Uzina de fibre sintetice — în peisajul Iaşilor, spun, industriei chimice îi revine locul primului plan.

Cu ajutorul acestora au fost calificaţi alţi peste 400 de oameni.

De altfel, problema calificării profesionale a cadrelor a fost tratată cu cea mai mare exigenţă

IPROSIN şi-a recrutat cadre dintre fruntaşii promoţiilor de absolvenţi ai politehnicii.

La fel, tovarăşul director Staicu şi-a creat printre absolvenţii şcolilor profesionale reputaţia de om extrem de pretenţios.

Oricum, noii veniţi în lumea chimiei, pe lîngă pregătirea teoretică au fost dirijaţi şi spre experienţa practică. Uzina abia se contura cînd recenţii ei salariaţi lucrau efectiv în unităţi industriale similare.

Firesc, tînărul învaţă, dar important este că are de la cine; important este că avem dascăli.

Succesul uzinei ieşene se datorează şi tradiţiei. Pentru că înainte de Iaşi au fost Borzeştii, Oneştii, Săvineştii şi înşişi Iaşii, cu o altă fabrică: aceea de mase plastice.

Iată încă un rezultat al experienţei: instrucţiunile de lucru în uzină au fost întocmite, în amănunţime, cu mult înainte chiar de intrarea în faza probelor tehnologice.

Şi nu mă pot opri să nu amintesc şi de temeinica experienţă a IPROSIN, în privinţa proiectării de platforme uzinale mari: fabricile de antibiotice şi de mase plastice din Iaşi, Combinatul chimic de la Borzeşti, Relon II, III şi Melana III la Săvineşti şi altele.

Nu ştiu în alte direcţii cum stăm în ceasul de faţă, dar în ceea ce priveşte industria petrochimică, e cert: avem «Bătrîni». Bătrîni «propriu». Concluzia imediată: iată un capitol unde putem face economie de valută.

MORBUL BENIGN AL NOULUI

În convorbirile cu cei trei reprezentanţi ai acestei viguroase şi eficiente «antante» economice, la întrebarea care sînt cauzele victoriei lor, mi-au enumerat cu mult mai multe decît cele pe care le-am consemnat în rîndurile de faţă.

Mă voi rezuma la exemple privind proiectanţii.

Printr-un proiect original de hale monobloc, speciale pentru industria fibrelor sintetice, inginerii A. Miron, G. Năstase, A. Danielescu din Iaşi şi D. Niculescu şi D. Barbu din Bucureşti au făcut senzaţie la conferinţa de betoane armate care a avut loc la Sinaia, în decembrie 1968. Comunicarea a fost imediat publicată în buletinul de informare tehnică al C.S.C.A.S., iar soluţiile de acolo fuseseră deja aplicate în construcţia edificiilor uzinei ieşene.

Cu acest proiect, inginerii IPROSIN, filiala Iaşi, în colaborare cu colegi de-ai lor din Bucureşti s-au înscris în cea mai modernă — la scară mondială — gamă a elementelor prefabricate din beton armat şi beton precomprimat pentru execuţia halelor industriale.

Prin realizarea structurilor monobloc s-au obţinut numeroase avantaje: a fost ridicat gradul de utilizare a terenului; transporturile uzinale şi interoperaţiile cu materii prime şi produse finite s-au scurtat; s-au redus, de asemenea, traseele de conducte, cabluri, canale etc.; în sfîrşit, s-a creat posibilitatea supravegherii centralizate a desfăşurării procesului tehnologic de producţie. Iar prin înlocuirea soluţiei clasice de acoperire a halelor cu grinzi cu zăbrele, pane, plăci termoizolante ori chesoane, cu aceea a acoperirii cu grinzi în formă de «T», cu o amplitudine de 18 m şi rezemate pe grinzi jug de 12 m, s-au obţinut următoarele performanţe: halele au dobîndit mari spaţii prin dispariţia «pădurii» de stîlpi de susţinere; termenul de dare în folosinţă s-a redus; la fel, numărul de elemente prefabricate şi precomprimate pentru acoperiş ş.a.

Îi ascult pe cei strînşi în biroul inginerului şef al IPROSIN, încerc să le cîntăresc pasiunea pentru nou şi nu reuşesc. Poate dacă aş avea o bască... Mă gîndesc că oamenii cu structura lor sînt condamnaţi la o veşnică goană. Doar orice nou, repede-repede ajunge vechi. Şi totuşi, în loc să-i compătimesc, mă trezesc admirîndu-i

ULTIMUL CAPITOL SAU CUM A FOST SOLUŢIONATĂ LA IAŞI, RELAŢIA PĂMÎNT-RAI

Niciodată n-am înţeles prea bine — răsfoind literatura ştiinţifico-fantastică — cum, prin accelerare, pasagerii navelor cosmice reuşesc să trăiască perioade de timp cu mult mai mari decît acelea ale unei vieţi omeneşti obişnuite; cum reuşesc să-şi prelungească timpul lor de conştiinţă, mişcare, muncă şi bucurie; cum reuşesc să se asigure de un plus de viaţă.

Exemplul constructorilor noii uzine ieşene, în schimb, a avut darul să mă dumirească prompt şi pe deplin. Chiar şi eu — străinul de fizică, chimie, matematică şi tehnică — am priceput că numai datorită unor astfel de oameni poate fi «precum în cosmos, aşa şi pre pămînt».

umăr lîngă umăr la Iaşi. Şi unul, şi celălalt sînt ceea ce înseamnă un inginer complet: proiectant cu experienţă de şantier şi constructor de şantier cu experienţă de proiectant şi cunoştinţe teoretice «la zi».

Inginerul Gavril Balan mi-a vorbit de echipe întregi, conduse ani de-a rîndul de acelaşi şef şi având în componenţă aceiaşi oameni; echipe de dulgheri, ori de zidari, ori de electricieni, ori de montori instalatori, care au muncit şi la Suceava, şi la Oneşti, şi la Săvineşti. În ei e baza, mi spunea dumnealui, sînt oameni cu experienţa şantierelor chimiei, oameni care nu-s aţoşi ca începătorii, oameni trecuţi şi prin bine, şi prin

Uzina e la început, dar are rezolvată problema cadrelor calificate. Actualul colectiv s-a închegat şi format în jurul unui nucleu de profesionişti cu experienţă veniţi de la Săvineşti şi Borzeşti.

F varietăți

UMOR PENTRU ANUL 2051

de V. TIMOC

— Am simțit de la început că pe noi ne animă aceleași sentimente..

— Cînd aș putea trece pe la uzina-mamă ca să vă cer mîna?...

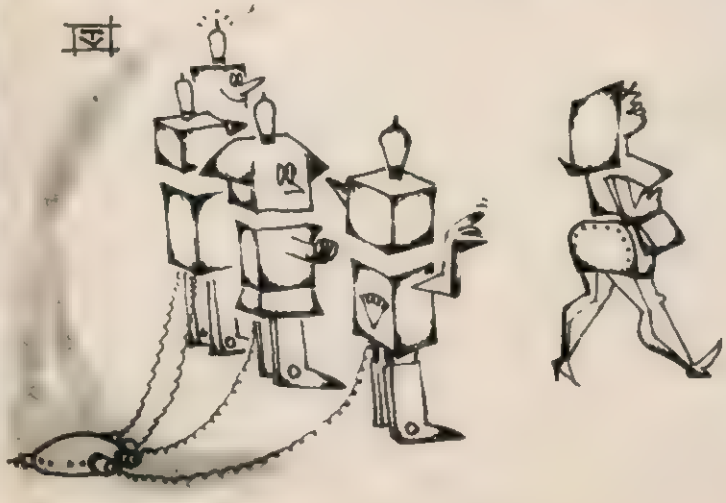

— S-a rupt de colectiv?
— Da de unde! E transistorizată!

ÎN PĂDURE

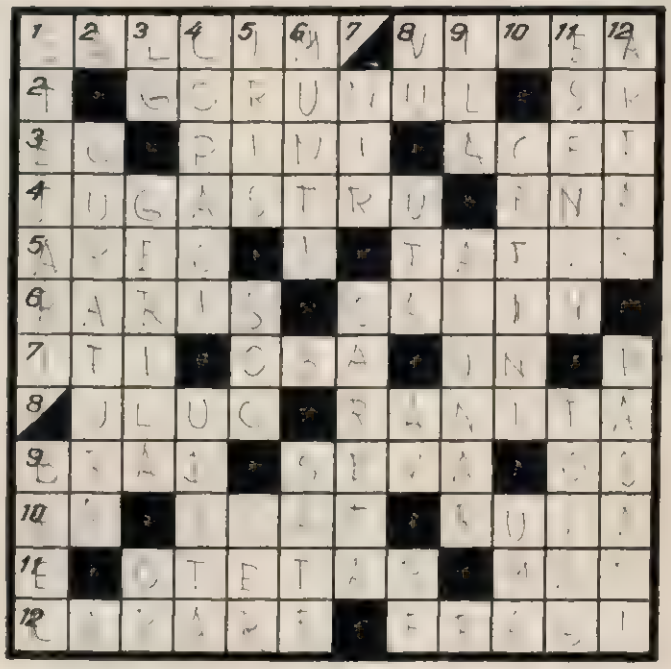

ORIZONTAL: 1) Arbore cu flori foarte frumos mirositoare, dispuse în ciorchini — Poet român, autor al poeziei «Glasuri în pădure». 2) Cunoscută și tematică poezie aparținînd lui Lucian Blaga — Sere! 3) Zar la table — Specii de arbori din clasa coniferelor — Prefix chimic. 4) Copac înrudit cu arțarul — Specie de moluște gasteropode. 5) Soi de palmier din Antile și Asia tropicală — Tînărul plin de curaj, care reușește să-l învingă pe Surale, duhul pădurii, smulgîndu-și iubita din captivitate (baletul «Surale» de Earullin). 6) Loc în pădure unde copacii sînt mai rari — Minunat poem eminescian din care fac parte versurile: «De treci codrii de aramă, de departe vezi albind/ Și-auzi mîndra glăsuire a pădurii de argint». 7) A se ivi — Arbore de pîine din Gabon — Unu mai scurt. 8) Jgheab scobit într-un trunchi de copac din care se adapă vitele — Purtată în excursiile montane. 9) Falnicul copac cu frunza veșnic verde — Hrana copacilor (pl.) — Bun de ros. 10) Radiu — Salcîm — Arborele vieții. 11) Arbore cu scoarța și frunzele bogate în tanin — Pom fructifer. 12) Drumul pădurii — Fructe de pădure.

VERTICAL: 1) Unul dintre cei mai frumoși copaci ai pădurilor românești — Are doi arbori... pe punte. 2) Loc în pădure curățat de copaci, pentru a fi cultivat (reg.). 3) Lege! — Moșul cu bradul — Opere! 4) Pădure cu amănuntul (pl.) — Plouată. 5) Stînjenel — Arbust cu flori albe și fructe negre necomestibile — Rudă a stejarului. 6) Îmbrăcați în păduri — Pădureni din județul Arad și Pădureni din județul Cluj. 7) Localitate în U.R.S.S. — Un fel de trăsură. 8) Vlad Ursu — Prozator român, autor al romanului «Dincolo de pădurea vieneză» — Avocat (abr.) — Scoase din harfă! 9) Refren oltenesc — Pădurice de aluni. 10) Ramuri de brad — Alt nume dat zeiței Kali. 11) Poet rus, autor al poeziei intitulate «S-au pus la sfat mestecenii de aur» — Creangă cu pretenții de baston. 12) Arbore cu lemnul tare, înrudit cu paltinul — Cîntărețele pădurii.

Giuseppe NAVARRA

Cuvinte rare: OBA, NIR, UMA.

Dezlegarea jocului «RUDE», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) BUNICI — OTET. 2) AMERICAN — TA. 3) DEPOU — COSIT. 4) EROS — NOROCI. 5) AT — MOS — G — C. 6) UR — VAR — TOTI. 7) N — MAMA MARE. 8) CLARA — INIMA. 9) HUTA — SOT — AM. 10) ITU — COPII — I. 11) A — SCARI — DAC. 12) SOACRA — TATA.

Întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere vă oferă un produs de calitate superioară:

CAMERA DE ZI „MAGNOLIA"

compusă din: canapea extensibilă pentru două persoane, prevăzută cu ladă de așternut; bufet estetic și încăpător, lei 3 028; vitrină decorativă, lei 1 720; masă extensibilă și demontabilă, lei 962; servantă, lei 1 392; măsuță pentru ziare și reviste, lei 337; măsuță practică, lei 269; șase scaune confortabile tip OLT.

Prețuri la scaunul tapițat tip OLT
C-248 D-261 E-274 F-287
(în funcție de categoria materialelor textile)

Prețuri pentru canapeaua extensibilă
C-1 956 D-2 104 E-2 252 F-2 400

Maximum de confort în apartamentul dv. prin camera de zi MAGNOLIA

cînd se numără, prim

Cam pe la această vreme a anului teatral, cînd scîndura scenei s-a încins destul de tare și prin săli ostenite începe să adie vînt de vacanță mare, cînd cronicarii își sufleca mînecile și pornesc să facă socoteala stagiunii, cam la ora aceasta izbucnesc, una după alta, ca mugurii primăvara, premierele originale: promisiuni mai vechi, restanțe, jurăminte repertoriale ce nu au putut fi — din cauze «absolut obiective»... — respectate în timp, iar uneori chiar și piese prezentate la data stabilită! Toată lumea se repede, febrilă și voioasă, să-și achite datoriile față de dramaturgia actuală, față de spectatorii care așteaptă, răbdători, stagiune de stagiune, *marea* piesă, *morile* piese ale actualității, mulțumindu-se chiar și cu unele mai puțin mari, numai să se simtă zvîcnind acolo, pe scenă, ceva din adevărul de dincoace, din sală. Să nu ne plîngem că ne-au lipsit, în aceste ultime săptămîni bucureștene, premierele originale: de multe, au fost ele multe. Una dintre ele se numea, apetisant,

«LA CIORBA DE POTROACE»

După ce, anul trecut, Sergiu Fărcășan a dat, în «Lovitura», acel arhanghel furios numit Benedict Soveja, care s-a instalat solid și definitiv într-o posibilă antologie teatrală românească; după ce s-a mîniat, grav și responsabil, pe cele rele și birocratice, Fărcășan a aruncat solemnitatea cît colo, și-a pus pe obraz masca veselă a comediei, și cu «D-ale carnavalului» *sub brațul stîng*, la vedere, cu un condei scăpărător și otrăvit în mîna dreaptă s-a înfundat adînc într-o mahala din zilele noastre. Material berechet pentru o farsă mustind de intenții satirice în această omenire periferică în care se amestecă, laolaltă, proști solemni și mărunți, înveninați suspinători după «frumoasele vremuri de altădată», coane Vetuțe care-și păruiesc rivalele și domni inspectori Nițulești care «aranjează» ei treburile încurcate, scoțînd pe gură tot timpul potop de sforăitoare alocuțiuni demagogice, lume de mahala în care viermuiesc d-alde domnu' Geo, gata să-și vîndă și mamă, și tată, și casă părintească pentru un Wartburg, și d-alde coana Raluca, sfinte gata să închidă ochii în fața păcatelor pămîntești de dragul unei frumoase pietre de veci... Firește, semnul «izbăvirii» va fi, în acest univers închis și cangrenat, posibilitatea de a redeschide, în mandatariat, «La ciorba de potroace, unde bea flăcăii și nu zace după șapte poloboace».

Fărcășan pătrunde în această lume pe portița din dos, pe unde vin ai casei și se vede totul bine, și rîsul îl zguduie la fiecare pas, și el lasă prostia, și lăcomia, și demagogia să se lăfăie în voie în piesa sa, tocmai ca apoi să le poată plesni violent peste obraz cu ironia lui necruțătoare. El își detestă eroii și vrea să fie, asemeni maestrului de la care se reclamă, rău, ca să poată anula personajele și mentalitatea pe care o întruchipează. Nu a învățat însă, mi se pare, de la Caragiale și acea binecuvîntată însușire care se numește măsură. Drept care, excesiv de fierbinte în răutatea sa (dar și mînat, poate, de dorința de a da farsei cîte ceva din ce e al farsei), el aglomerează situații burlești peste situații burlești, menite să compromită personajele, dar reușind, prin penibilul lor, să compromită uneori și gustul autorului. Este totuși foarte greu să accepți ca ax umoristic al piesei (oricîtă scăpărătoare și spirituală broderie de umor s-ar înfășura în jurul lui!) confuzia, într-una subliniată, dintre un restaurant și... o casă de toleranță, este ușor jenant să auzi pe scenă discutîndu-se într-una despre «fufulici», despre mese folosite în loc de pat, despre «patima nebună» — convertibilă în fapte, ce să-i faci, virsta!!, doar o dată pe săptămînă — a coptului conu Petrache de la pompe, funebre, care sosește, temător, la rendez-vous-ul adulterin cu dricul... Toate aceste situații își depășesc cu mult funcția lor — aceea de a caracteriza personajele — și par create pentru sine și în sine (ca să nu spun pentru satisfacerea nevoii de rîs — bun pentru digestiile grele — a unui public cu un gust neevoluat). Și tocmai această *involuntară* gratuitate — care ține de o înțelegere de suprafață a artei lui Caragiale — îl face pe autor să alunece pe o pantă artistic periculoasă și să frizeze, nu o dată, trivialitatea.

Firește că, bine selecționata echipă de actori de la Nottara, condusă cu mînă sigură și cu un viu simț al farsei de regizoarea Sanda Manu, i-a dat spectacolului și haz, și ritm, și vervă, deși ar fi putut să-i mai tempereze nițel ceea ce avea excedentar ca umor de periferie. Prostia gravă și solemnă, *plină de sine, dar nu fără o undă de cumsecădenie* pe care Nucu Păunescu (ce excelent actor, ce masivitate și densitate a jocului!) i-a împrumutat-o lui conu Jan; prostia candidă, încrezătoare și mereu gata să se minuneze, pe care Sandu Sticlaru a construit-o pentru Moamba cu de mult știutele și de mult apreciatele sale mijloace comice; și mai apoi lăcomia agitată a lui Geo, automatismele verbale demagogice ale inspectorului Nițulescu, obsesiile funerare ale coanei Raluca și cele *automobilistice ale lui Dominic Buju, ca să nu mai vorbesc* de amorul mistuitor al lui conu Petrache, toate au fost urcate pe scenă cu un puternic simț al caricaturii de respectiv Ștefan Iordache, George Punea, Dodi Caian, Petre Popa, Mihai Heroveanu (acest ultim actor ne surprinde și ne încîntă mereu prin neașteptatele ipostaze ale harului său scenic).

REEVALUAREA MITURILOR

Mai întîi, în «Contrapuncte», Paul Everac s-a disputat cu miturile, le-a rediscutat, le-a reevaluat, cum spunea autorul însuși, fără să se teamă că publicul nu o să alerge cu sufletul la gură la o nouă Ifigenie, la un nou Horia, la o nouă versiune a legendei Meșterului Manole. E adevărat că lumea nu a alergat, poate și pentru că autorul a făcut imprudența de a se crede singurul chemat să convertească scenic aceste gînduri dramatizate ale dumisale («Am vrut *în acest spectacol să dilat gîndul*, cu pasul și gestul, pînă capătă pregnanța unui ceremonial» — primejdioasă intenție pentru un neprofesionist al regiei!), uitînd de eșecurile altor confrați, mînați de aceleași neîmplinite ambiții regizorale. Scurtele schițe dramatice ale lui Everac merită totuși să fie citite pentru noblețea și inedirtul ideilor lor, căci de fiecare dată autorul dă mitului un alt sens, o altă dimensiune, o altă direcție. Nu meșterul este cel chinuit de febra creației (el renunță la construcție și optează pentru bucuriile simple și omenești ale vieții), ci Ana, care înțelege rostul adînc al sacrificiului pe care-l pretinde arta și îșl acceptă, ba își și pretinde, moartea tragică: ideea că artistul nu se poate împlini fără impulsul venit de la oamenii simpli, de la popor, este realmente generoasă. Pentru a putea izbuti să-l revadă pe Oreste, fratele iubit, Ifigenia îl va sacrifica zeiței Artemis, fără a-și da seama, tocmai pe Oreste: iată cum, în împlinirea unui țel nobil, ignoranța poate duce — spune autorul, schimbînd total datele poveștii antice — la sufocarea, la negarea țelului însuși. În ce-l privește pe Horia, cel prins și vîndut de consătenii săi, el este de fapt omul liber, pentru că el are conștiința utilității istorice a gestului său, și nu cei ce l-au trădat, oameni apăsați și prinși în cătușele mizerei lor condiții umane și sociale.

Paul Everac a folosit deci miturile nu atît pentru a le rediscuta, cît pentru a transmite prin ele cîteva proprii meditații asupra vieții și relațiilor umane, cîteva gînduri fierbinți și amare asupra «destinului, a omului, a servituților lui, a zbaterii lui între comunicare și hazard, între moarte și realizare». Dar ideile acestor trei mici piese ale sale sînt mult deasupra transcrierii lor dramatice — cam discursivă, copleșită de vorbe, de o lentoare care nu are virtuți scenice, cu personaje care nu reușesc să se închege din vorbele pe care autorul le pune la dispoziția lor. Poate de aceea spectacolul nu a mai fost programat în ultima vreme pe scena Teatrului Bulandra?

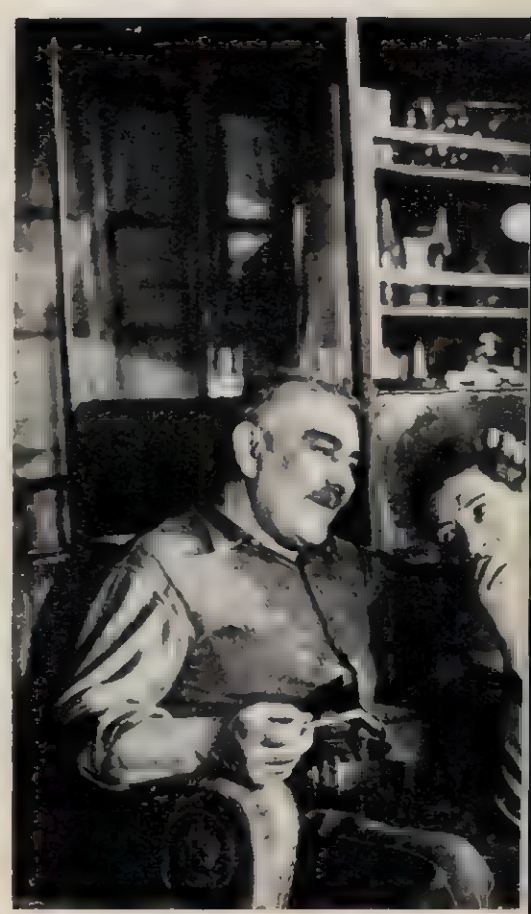

Și uite așa, se pune la cale redeschiderea — în mandatariat — a restaurantului «La ciorba de potroace — unde bea flăcăii și nu zace după șapte poloboace». (Nucu Păunescu, Sandu Sticlaru, Dodi Caian și Mihai Heroveanu în spectacolul de pe scena Teatrului «C.I. Nottara»)

CINE EȘTI TU?

Apoi însă, Paul Everac a lăsat *jocul tragic al ideilor* deoparte și — pasionat, se vede, la această oră, mai ales de formula teatrului cu suflu scurt — a alergat cu brațele deschise spre «cazuri» de viață, urcînd pe scena Naționalului-Studio un alt spectacol coupé, alte trei piese într-un act, în care a reluat de trei ori problema cuplului. Cu digitația bine făcută, el a demonstrat că virtuozitatea celor «Doi pe un balansoar» poate fi repetată într-un infinit număr de variante, el a ales doar trei, în care, de fiecare dată, un bărbat și o femeie se întreabă între ei: «Cine ești tu?» Uneori eroii își răspund, alteori, ca la Eugen Ionescu, nu, căci replicile lor fug în sensuri contrare, fără să se întîlnească vreodată. Obosit de asceza nobilă — și nefertilă scenic — a «Contrapunctelor», Everac a simțit nevoia să scalde toate aceste trei piesuțe într-o puternică — și foarte la modă — baie «sexy», să aprindă patimi carnale la rampă, să pună patul în mijlocul scenei și al vieții personajelor, opinînd că cel mai autentic mijloc de comuni-

De fapt, fără să știe unul de altul, EA, cosmeticiana, și EL, cascadorul pensionat, s-au iubit o viață «prin delegație». (Carmen Stănescu și Colea Răutu în piesa «Palme false» din spectacolul coupé al lui Paul Everac, «Cine ești tu?».)

ăvara, premierele...

de Sanda FAUR
fotografii de I. HANANEL și N. ȘVAICO

Și puritatea morală nu se va dovedi zadarnică... (Ioana Manolescu și Emil Hossu în piesa lui Ion Omescu, «Anonimul»)

care între oameni este iubirea fizică (pentru a se infirma, foarte moral, la sfîrșitul fiecărei piese). Spectacolul demn al lui Horea Popescu și jocul foarte elegant al cuplurilor Irina Răchițeanu-George Cozorici și Carmen Stănescu-Colea Răutu ocolesc cu destulă decență ceea ce ar fi putut duce la o insuportabilă vulgaritate. E drept că treaba nu a fost ușoară. Irina Răchițeanu e, în piesă, o Ea foarte realizată profesional, o judecătoare care regăsește adevăratul sens și gust al vieții doar în nopțile arzînde petrecute cu un El tînăr, neștiut, necunoscut, nedorind — decît în finalul piesei — să-și pună de acord, la Sfat, viața de zi cu cea de noapte. Mă rog, să zicem că ar fi posibil, deși e știut că femeile amestecă pînă la topire sentimentul cu dorința, că identitatea socială a partenerului le e foarte necesară, să zicem că e posibil un asemenea moment de nebunie în viața unei femei bine trecute de prima tinerețe. E frumoasă și povestea cascadorului pensionat (Colea Răutu) și a cosmeticienei (Carmen Stănescu) care descoperă că, de fapt, s-au iubit o viață, «prin delegație», ea

(Continuare în pag. 16)

O undă de poezie, de grație desuetă: «Adela», dramatizare după romanul lui Ibrăileanu. (În fotografie: Lucia Mureșan și Ludovic Antal.)

adorîndu-l pe actorul nevolnic ale cărui fapte de vitejie le săvîrșea pe ecran *El*, cascadorul, el divinizînd o fată nepăsătoare, ai cărei obraji de porțelan fuseseră confecționați cu dresurile *Ei*, ale cosmeticienei. Dar nu poți să nu te lași invadat de o imensă și amară nedumerire în fața tentației pe care a început s-o exercite asupra celor mai distinse condeie dramaturgice ale noastre vulgaritatea, limbajul argotic, grosieritatea situațiilor. Tînărul amant al judecătoarei — e adevărat, un om purtînd în el năduful neîmplinirii — își alintă iubita cu «dulci» epitete, precum «nebuno, nenorocito, aiurito»,și se poartă cu ea insuportabil de grosolan și mitocănește. Cascadorul, după sau înainte de a o pălmui zdravăn pe cosmeticiană (tot vindicativ, palmele fiind, chipurile, false, adresate celeilalte), pornește și provoacă și la doamna un torent de reciproce injurii, de drăgălașe apelațiuni, printre care, pardon!, «jagardea nenorocită, baldîro, fă nasoalo», sînt cele mai nevinovate. Asemenea scene penibile pot îneca pînă la urmă însăși frumoasa metaforă a piesei și adevărurile de viață pe care la conține. În sfîrșit, cea de-a treia piesă, un dialog în stil ionescian între un *El* (Mihai Fotino) și o *Ea* (Coca Andronescu) — care de fapt nu se cunosc, deși sînt dispuși și ei să-și jure iubire veșnică — e momentul umoristic al spectacolului, un umor care se vrea absurd dar e mai curînd revuistic, cu tot farmecul de netăgăduit al interpreților. Aici, teamă mi-e că vulgaritatea atacă însăși substanța piesei, însăși structura personajelor.

*

Pe scenele noastre se mai plimbă, ca adierea unor amintiri din vremuri patriarhale, o grațioasă și desuetă «Adela», naivă dramatizare după romanul lui Ibrăileanu, se și jertfește, pur și nobil, Vlad «Anonimul», pentru a redeștepta puritatea și noblețea unui Petru Cercel cinic...

Spectatorul își ocupă locul în sală, urmărește cu interes — de o intensitate variată! — cele ce se petrec pe scenă, are momente de satisfacție estetică, altele de tristă decepție,și așteaptă, așteaptă răbdător, *marea* piesă, *marile* piese ale actualității. În fond, răbdarea este una dintre cele mai prețioase însușiri omenești...

Un cuplu ce ar vrea să amintească de personajele ionesciene... (Coca Andronescu și Mihai Fotino în «Cafea Ness cu aproximații».)

dialog cu cititorii

de H. DONA

După ce de-a lungul mai multor numere ne-am ocupat de scrisorile unor corespondenți predispuși spre nervozitate,nu se poate să nu subliniem cu satisfacție îndulcoșată rîndurile primite de la cititorul nostru *Petre Cucu* din Buzău. Despre ce e vorba? Anul trecut, dumneasa a urmărit pe micul ecran o piesă în interpretarea unui colectiv de actori ai Teatrului Național din Iași. Dintre toate și dintre toți, cel mai mult i-a plăcut interpreta rolului principal. Drept care, împreună cu cîțiva colegi de birou, i-a adresat o scrisoare omagială «în care, spune tov. Cucu, o asigurăm de simpatia noastră, îi dorim mult succes în activitatea d-sale și o rugăm să ne trimită o fotografie». Lunile au trecut una după alta și din Iași n-a sosit nici un răspuns, nici măcar o simplă confirmare. Alții în locul tov. Cucu și-ar fi dat drumul la nervi, ar fi clamat fel de fel de imprecații, s-ar fi revoltat, ar fi declarat cel puțin (așa cum a făcut un alt cititor despre care am amintit în această rubrică) că «de fapt actrița respectivă nici nu are cine știe ce talent». Petre Cucu n-a făcut nimic din toate acestea; a înregistrat doar faptele cu o legitimă tristețe. Și acum, după atîta vreme, *ni se* adresează nouă cu o rugăminte: să publicăm noi în Flacăra, de preferință pe copertă, fotografia necomunicativei artiste. Atîta lipsă de ranchiună și atîta gentilețe emoționează...

Reportajul publicat în nr. 16 al revistei de către colega noastră Viorica Ciorbagiu și intitulat «De profesie funcționar» a stîrnit multe ecouri. Printre alții, ne scrie și tov. *V. Poplicher*, șeful serviciului de arhivistică al Băncii Naționale, care ne atrage atenția asupra unei simpatice și cam desconsiderate categorii de funcționari: arhivarii. Ne-a plăcut foarte mult pasiunea și respectul cu care dumneasa vorbește despre această muncă pe care numai cei care au rămas la viziunea lui Brătescu-Voinești o consideră prăfuită și fără orizont, dar care, de fapt, în perspectiva unei organizări cu adevărat moderne a activității, este de o importanță deosebită. Ne-au interesat și problemele concrete pe care le ridică tov. Poplicher și ne propunem ca într-un viitor nu prea îndepărtat să publicăm, eventual, un material pe această temă.

Cititorul *E. Popescu* din București ne relatează pe cuprinsul a cinci pagini și jumătate de scrisoare necazurile unei tinere căsnicii, necazuri determinate, după cum arată dumneasa, de intervenția intempestivă a soacrei în educația primei odrasle a menajului recent înghebat. Problemă veche, după cum se vede, dacă nu chiar eternă. Autorul scrisorii ne solicită insistent părerea și, dacă se poate, ajutorul. Cu toată modestia însă, credem că nu intervenții redacționale pot rezolva o asemenea criză, ci doar exercitarea normală a funcțiilor firești ale celor doi părinți. Din cîte am înțeles din scrisoare, dincolo de micile și marile necazuri cotidiene, între cei doi soți continuă să existe puternice sentimente de dragoste. Credem că aceasta este baza trainică de pe care pot fi învinse toate dificultățile. Care dificultăți — trebuie s-o spunem — nici nu ni se par atît de cutremurătoare. În orice caz, dragostea — chiar excesivă — a unei bunicuțe pentru nepotul ei nu poate fi motiv de desperare.

Am explicat într-unul dintre numerele trecute de ce nu putem reintroduce deocamdată rubrica «Cititorii către cititori». Tov. *C-tin Sterea* din Ploiești ne propune o soluție: să scoatem un supliment,special consacrat acestei rubrici. Ne pare rău, dar nu ne putem însuși propunerea; nu dispunem nici de hîrtie, nici de fondurile (bogate) necesare unei asemenea întreprinderi.

Mulțumim cititorului *Florin Pîrvu* din Pecica, jud. Arad, pentru curiozitățile pe care ni le-a trimis, dar nu obișnuim să folosim materiale în copie care, probabil, au fost expediate și altor redacții. Tovarășului Pîrvu, ca și altor autori voluntari, le recomandăm, de asemenea, și o mai atentă verificare a datelor folosite. De pildă, Canberra nu este al doilea oraș ca mărime al Australiei, după cum scrie dumneasa, ci al 15-lea, după Sydney, Melbourne, Brisbane, Adelaide, Perth, Newcastle, Wollongong, Hobart și altele.

Pe cititoarea *E.V.* din Brașov o rugăm să ne scuze dacă unele materiale apărute în revistă i s-au părut greu de citit din cauza literei mici, cu care sînt tipărite. Ne vom strădui să evităm, pe cît e posibil, asemenea dezagremente.

ASIGURAREA DE ACCIDENTE „TURIST“

Cu numai 15 lei se poate lua o măsură chibzuită de prevedere pe timp de o lună. Cum? Încheind la ADAS o asigurare de accidente «Turist».

Prin aceasta se asigură persoana care încheie contractul (pentru cazurile de invaliditate permanentă sau deces din accident), precum și bunurile gospodărești ale acesteia.

Sumele asigurate diferă în funcție de urmările accidentului, de cauza și de locul acestuia. Pentru bunurile gospodărești se pot obține despăgubiri de pînă la 20 000 de lei.

Plecați în concediu, în deplasare? Doriți să luați o măsură de prevedere corespunzătoare pentru astfel de situații? Încheiați o asigurare de accidente «Turist».

ASIGURĂRI DE AUTOTURISME

Sezonul estival a început, șoselele sînt acum supraaglomerate. Se impune deci o măsură de prevedere necesară fiecărui posesor de autoturism sau conducător auto: asigurarea la ADAS.

Rețineți!

Se pot încheia asigurări pentru avarii, pentru despăgubiri civile (sau cumulate), pentru avarii cu răspundere limitată, pentru șoferii amatori care conduc autoturismele altor persoane sau ale unor unități socialiste, pentru cazurile cînd autoturismul este condus de alte persoane decît asiguratul etc. La cerere, valabilitatea asigurării poate fi extinsă și pentru călătorii peste hotare.

VĂ CUNOAȘTEȚI OAMENII, TOVARĂȘE DIRECTOR?

de Liviu TIMBUS

Cunosc un băiat activ, perseverent, îndrăgostit pînă la pietate de meseria pe care și-a ales-o. S-a dorit omul chimist încă de la vîrsta de 12 ani, și-a înjghebat singur, de capul lui, un laborator, apoi, în cele din urmă, a ajuns ceea ce merita: lector universitar și cercetător de prestigiu în domeniul farmacologiei.

Pasiunea — singurul orator care convinge totdeauna — a însemnat pentru omul nostru principala busolă în alegerea celei mai potrivite profesiuni. Viețile marilor creatori (tălmăcite nu o dată de către contemporani în povești cu nebuni și vînători de stele) au reliefat cîteva dintre cele mai nobile trăsături ale caracterului uman: voința, abnegația și dragostea nețărmurită pentru activitatea laborioasă.

De cealaltă parte a drumului, reversul medaliei, cu, din fericire, mult mai puține personaje. Puține, dar periculoase: ceata șmecherilor și escrocilor de profesie, a leneșilor, impostorilor și circotașilor, lumea celor care-și vîntură traiul încurcînd treburile altora, posedați endemic de neputință și spirit distructiv. Dar și pentru aceștia viața rezervă destine precise. Societatea se scutură de asemenea rebuturi, aruncîndu-le la marginea ei, acolo unde «locurile vacante» prisosesc de cînd ne știm.

Mai puțin drepte și sigure de la bun început se deschid drumurile celor mulți, oameni porniți să-și caute un loc sub soare prin muncă cinstită, ajutați de noroc sau zăpăciți de ghinioane, călăuziți de pasiuni concrete sau încurcați de vise deșarte. Și din păcate în această privință nu pot face ordine deplină nici calculatoarele electronice, nici cabinetele psihotehnice, nici eforturile sociologilor. Omul potrivit la locul potrivit rămîne o problemă deschisă, de loc ușoară, de loc simplă, mai cu seamă astăzi cînd meseriile se diversifică de la o zi la alta, iar oamenii de la țară se îndreaptă în masă spre marile centre industrializate.

Repartizarea oamenilor în producție potrivit pregătirii lor reale, recrutarea, promovarea și perfecționarea cadrelor formează pe întreg globul obiectul unor studii și dezbateri pasionante. În țara noastră cercetările s-au înscris pe o traiectorie științifică, în cadrul căreia ocupă un loc interesant și înființarea «Centrului de perfecționare a pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi». Problema e vastă, complexă, și elucidarea ei reclamă concursul unor specialiști din cele mai diverse domenii de activitate: sociologi, economiști, medici, psihologi, tehnicieni. Modesta noastră contribuție se referă la experiențe realizate în munca de conducere a personalului în cîteva instituții și întreprinderi din țară. Ne-am călăuzit în elaborarea prezentei anchete pornind de la două adevăruri elementare: orice conducător de instituție sau întreprindere se dorește înconjurat de oameni harnici și capabili, după cum orice salariat urmărește să lucreze într-o profesiune pe măsura pregătirii și aptitudinilor sale reale.

NIMENI NU DEȚINE MONOPOLUL INTELIGENȚEI

— Evident, orice șef umblă să-și caute oameni pe sprînceană, harnici, pricepuți și așa mai departe. Din păcate, tîrguiala se face de obicei la birou. Vine omul la tine, îi încerci puterile, îl cauți la inteligență, pui să-i facă formele de angajare și abia apoi te trezești c-ai dat de dracu'. Sufletul omului nu se măsoară cu rigla.

Metodele empirice, bazate pe intuiție și factori subiectivi, fac adesea parte din metodologia unor conducători de întreprinderi, e de părere tovarășul ing. Dumitru Cămilă, director general la IPROSIN. E nevoie în această privință de revizuiri fundamentale. Reproducem în continuare propunerile interlocutorului nostru.

— Într-un institut de proiectare — în cazul nostru cu 800 de salariați, dintre care mai bine de jumătate băieți și fete cu diplomă universitară — n-au ce căuta oameni lipsiți de dragoste pentru această meserie. Mă numesc bun proiectant cînd: iubesc calculele inginerești, mă țin la modă (sînt la zi cu noutățile din specialitatea mea), mă pricep să îmbin economicul cu tehnicul. Omul îți intră pe ușă, înzestrat sau nu cu asemenea calități; face o impresie excelentă, e plin de har, dar nu știe sau nu se pricepe să-l dovedească.

— Beneficiați totuși de o perioadă de verificare!

— Slabă treabă. Instrucțiunile în vigoare rezervă 10-12 zile, răstimp în care candidatul e pus la încercare prin intermediul unei teme de proiectare. O temă ușoară — timpul nu îngăduie altceva — pe care o brodește de cele mai multe ori, singur sau ajutat de X și Y. Deci o primă barieră trasă din fața calității. A doua, desparte pe cei din provincie de cei din Capitală. N-avem dreptul să angajăm decît ingineri sau proiectanți cu buletin de București. Or, e clar: bucureștenii nu dețin monopolul inteligenței.

(Aici ne permitem să deschidem o scurtă paranteză. Tovarășul director Cămilă are dreptate, dar nu în mai mare măsură decît șefii de șantiere și directorii de fabrici, uzine și instituții din provincie. Aceștia din urmă susțin tocmai contrariul: Capitala absoarbe în mod nejustificat numeroși ingineri cu vechime și cei mai valoroși absolvenți ai institutelor politehnice. Iată cîteva date concludente: la uzina «Victoria»-Calan și la uzina «Oțelul roșu» există un inginer la 60-80 de muncitori, în vreme ce la «Republica»-București proporția este de 1 la 20. Alt exemplu: din cei 1 000 de absolvenți ai Facultății de metalurgie din Capitală, abia jumătate lucrează în siderurgie. Toți ceilalți s-au dispersat în alte domenii de activitate, majoritatea rămînînd în București.)

— Ce corective pot fi aduse actualului sistem de recrutare a cadrelor?

— Reușita depinde de trei măsuri esențiale. Mă refer, evident, la institutele de proiectări: trebuie să ne căutăm proiectanți pricepuți din mijlocul oamenilor aflați pe șantiere, în fabrici și uzine. Aici se produce nu numai o triere a valorilor, ci și o verificare a aptitudinilor reale. Nimeni nu poate construi o fabrică înarmat doar cu date teoretice, după cum nimeni nu ajunge meșter-cofetar citind doar cărți de bucate. Nevoia ne-a impins să angajăm oameni fără experiență. În al doilea rînd ar fi bine să se acorde mai multă libertate conducerii în privința angajării sau desfacerii contractului de muncă. În al treilea rînd propun revizuirea capitală a serviciilor de personal. Oamenii aceștia, angajați în general numai pe baza diplomei de bacalaureat (atît se cere!), sînt chemați să selecționeze cu «competență» cadre de specialitate și să se ocupe apoi de promovarea personalului. În realitate fac și ei ce pot: țin evidența, întocmesc forme de angajare, numără absenții și propun sedințe plicticoase.

MESERIA ȘI IMPORTANȚA REALĂ A DIPLOMEI

De vorbă cu tovarășul dr. Ovidiu Maior, lector la Facultatea de chimie.

— Absolutizarea diplomei reprezintă, evident, o boală a tinerilor. Foarte mulți dintre absolvenții noștri se cred, alevea, buricul pămîntului. În fapt, vocația și cunoștințele se verifică abia în producție. Angajarea tînărului pe locul de muncă cel mai potrivit constituie prima problemă, dar promovarea lui, cea de-a doua și nu mai puțin importantă. Or, un salariat ideal trebuie să se considere în continuare student. Dar cîți fac lucrul acesta? Nu posed date statistice, dar cunosc destul colegi chimiști care n-au citit de ani de zile un tratat de specialitate și trec fantomatic pe lîngă toate noutățile de ordin științific. Principalele direcții: o meserie ușoară, fără bătaie de cap, și în rest viață tihnită la adăpostul mult rîvnitei fațade sociale datorită unei diplome care consemnează de fapt un stadiu de cunoștințe la un moment dat. Meseria de arhitect se conjugă foarte bine cu barbișonul «à la gaulloise», diploma de medic, cu halatul cu monogram și morgă doctorală, iar ingineria face neapărat casă bună cu «Trăbănțelul» luat de ocazie. Or, nu se poate așa. Pentru noi toți, informatica trebuie să fie cea de-a doua meserie. Ne obligă secolul vitezei și competiția internațională.

(De aceeași părere au fost de altfel toți interlocutorii noștri, tovarășii *Dumitru Cămilă*, director în IPROSIN, *Vladimir Fodoreanu*, cercetător principal la I.C.D., *Andrei Ciovârnache*, director economic la «*Clujana*», *Ion Moldovan*, director la ICIL-Focșani, și *Miron Popescu*, expert-instructor la CEPECA-Otopeni).

— Readuc în discuție această problemă la ordinea zilei — ne spune în continuare tovarășul Ovidiu Maior — și din alt motiv: învățămîntul nostru superior a dovedit cu ani în urmă serioase carențe. Mulți chemați și... mulți aleși. Indulgența unor cadre didactice a provocat serioase fisuri în pregătirea profesională a studenților noștri. E adevărat, mulți ingineri au devenit ulterior meseriași de nădejde, dar, în general vorbind, bătrînețea nu iartă greșelile tinereții.

(Adevărul e pe aproape. În completarea celor spuse de tov. Maior, publicăm următoarele date puse la dispoziția revistei noastre de Institutul politehnic din Iași: în anii de învățămînt 1964-1965 și 1965-1966, peste jumătate din numărul celor admiși în institut au intrat cu medii sub 7, o sursă masivă de alimentare a mediocrității în școală — iar numărul celor cu media 8 reprezintă doar 12%. În aceeași perioadă, 2 300 de studenți ai institutului s-au găsit în situația de repetenți sau exmatriculați, ceea ce justifică faptul că abia 56% dintre cei înscriși în anul I ajung să-și termine studiile o dată cu seria lor.)

— În veacul nostru încins și grăbit, cei rămași de căruță sînt pur și simplu dați la o parte de cei sosiți din urmă, prezenți și activi.

OMUL SFINȚEȘTE LOCUL? EVIDENT, CÎND AI DE-A FACE CU OAMENI

...Și părerile tovarășului Andrei Ciovârnache, director economic la «Clujana»:

— Nu se poate face treabă bună într-o întreprindere pînă cînd n-ai capete deștepte și organizate în posturile de conducere. O știu și copiii, dar oamenii mari o uită adeseori. Selecționarea cadrelor a devenit o preocupare permanentă de îndată ce am distribuit în mod diferit timpul de lucru la cei aflați în fruntea fabricii. La funcțiile de conducere de nivelul I (organe de direcție) am afectat 40% din timpul de muncă problemelor de concepție și prevedere) în vreme ce la nivelurile II și III (șefi de secții, maiștri, șefi de birou) predomină activitățile de coordonare și control. Am obținut răgazul de a ne ocupa mult mai eficient de problemele de perspectivă și deci și de angajarea unui personal de elită. Am adus în întreprindere numeroși muncitori, maiștri și ingineri valoroși. Unii au sosit la noi, părăsind alte unități clujene (s-au supărat

pe noi sumedenie de directori și ingineri șefi!),dar după părerea noastră acest soi de «concurență» nu strică de loc, ci dimpotrivă, trezește și dinamizează pe cei contaminați de inerție. Un alt procedeu (îl recomand călduros): contactul nemijlocit cu institutele de învățămînt superior. Urmărim permanent evoluția studenților merituoși. La sfîrșitul lui '66, de pildă, am angajat pe șefii de promoție ai Facultății de matematică. Decanatul a vrut să-i rețină asistenți, dar noi i-am convins să vină la noi. Azi ne mulțumesc. Sîntem, cu alte cuvinte, pentru acest fel de «liberă concurență». Sper că nu voi fi înțeles greșit.

Toate acestea la «Clujana». Aici, unde în ultimii doi ani întreprinderea,dotată cu aceleași fonduri și utilaje, dar cu foarte mulți oameni noi,a realizat un spectaculos progres în domeniul creșterii productivității muncii (120,7%). O situație oarecum asemănătoare ne-o prezintă CIL-ul din Focșani. Înlocuirea directorului Ion P. Costea prin inginerul I. Moldovan a determinat o adevărată schimbare la față a întreprinderii. Dar lucrurile se pot petrece și invers. Fabrica de obiecte sanitare din București a realizat doi ani la rînd marfă de calitate, livrînd pentru export 55% din totalul producției. În ultimii doi ani comenzile beneficiarilor din străinătate au scăzut vertiginos, iar în prezent fabrica lucrează sub sarcina de plan. Pentru această involuție se face vinovată în primul rînd noua conducere de la FOS. De notat că tot în acest răstimp, numeroși ingineri, maiștri și muncitori destoinici au părăsit întreprinderea.

FAȚĂ ÎN FAȚĂ

Am desprins din discuțiile avute cu tovarășii Pascu Mustață, maistru la Combinatul siderurgic Galați, și Ion Moldovan, director la ICIL-Focșani, aceste scurte idei. Le-am organizat sub formă de dialog cu toate că interlocutorii noștri n-au ajuns să stea de vorbă între ei niciodată. Ne permitem acest procedeu pentru a pune în lumină cu mai multă pregnanță cîteva puncte de vedere sosite din două sectoare de activitate: conducere și execuție.

Pascu Mustață: Este imposibil să devii un bun director sau șef de secție dacă n-ai trăit vreme îndelungată și rolul de subordonat. Directorii de carieră constituie o gravă aberație. Am observat că există nu puțini șefi de instituții și uzine care preferă să comande un colectiv care funcționează mediocru, decît să asculte comenzile unui șef al cărui colectiv merge bine.

Ion Moldovan: A asculta cu sfințenie, a primi totul de-a gata, mură în gură, iată un element negativ care frînează activitatea multor ingineri și maiștri. Nu sînt puțini cei care preferă să execute cu sfințenie sarcini gîndite de alții, decît să-și asume riscul de a veni cu propuneri creatoare.

Pascu Mustață: Foarte mulți dintre noi dovedesc spirit de inițiativă, dar gîndurile novatoare stînjenesc adeseori. De ce să-mi asum riscul să schimb ceea ce s-a dovedit «statornic»? Mai sînt încă destui conducători de întreprinderi care preferă viața liniștită, fără bătaie de cap. În fața acestora inițiativele mor în față.

Ion Moldovan: Foarte mulți salariați ne acuză că nu ne ocupăm permanent de promovarea lor, că nu ne interesează decît eficacitatea profesională și mult mai puțin cîștigul și problemele de ordin social. Oamenii aceștia trebuie să înțeleagă că remunerarea este legată direct proporțional de rezultatele obținute în producție, că numai integrîndu-ne în viața colectivului putem obține și beneficii personale. Situația din întreprinderea noastră a dovedit-o cu prisosință.

Pascu Mustață. Grija pentru munca subordonaților este adeseori formală. Un exemplu: într-o secție oarecare, unde zgomotul atinge peste 80 de decibeli, directorul își face următorul calcul: acord oamenilor un spor bănesc deoarece măsurile pentru eliminarea zgomotului sînt mult prea costisitoare. Omul realizează economii pe seama sănătății noastre, iar metoda aceasta reprobabilă trece de multe ori neobservată.

N-am reprodus în întregime punctele de vedere exprimate de către interlocutorii noștri și nici n-am dat cuvîntul tuturor celor care au avut amabilitatea de a răspunde întrebărilor noastre. Ne cerem scuze pe această cale, invocînd în modul cel mai sincer prea binecunoscutul argument al gazetarilor: lipsa de spațiu. Reținem din cadrul discuțiilor purtate principalele idei, propuneri și sugestii și, în mod deosebit, părerile similare sau convergente. Le prezentăm în loc de concluzii.

- Se impune revizuirea serviciilor personal și înzestrarea acestor importante compartimente cu oameni calificați.
- Recrutarea cadrelor să nu se mai facă după procedee empirice. Se simte imperios nevoia înființării unor cabinete psihotehnice pentru selecția personalului, pentru cunoașterea lui efectivă.
- Informatica trebuie să constituie a doua meserie a salariatului cu studii superioare sau cu munci de conducere. S-a remarcat slaba organizare a serviciilor de documentare.
- Stabilirea de contacte permanente între unitățile de producție și institutele de învățămînt superior, ca și cu toate celelalte forme în care se pregătesc cadre pentru întreprinderi.
- Delimitarea clară a funcțiunilor întreprinderii: cercetare-dezvoltare, producție, personal, comercial, financiar-contabil și subordonarea lor unor conducători cu nivel satisfăcător de autonomie.
- Efaborarea unor planuri de perspectivă pentru promovarea personalului în funcție de capacitățile și rezultatele fiecărui salariat și cu necesitățile efective ale întreprinderii.
- Lichidarea antinomiei creație-pasivitate prin încurajarea inițiativei și prin schimbarea cadrelor de conducere contaminate de inerție.

O listă de propuneri permanent deschisă. Așteptăm cuvîntul cititorilor.

FOLOSIREA RAȚIONALĂ A PERSONALULUI

de ing. Miron POPESCU, expert instructor la CEPECA

Asistăm și participăm la o evoluție din ce în ce mai rapidă a mijloacelor tehnice folosite în scopuri productive, dar nu în toate situațiile putem afirma că posibilitățile acestor mijloace sînt folosite deplin. De asemenea, de multe ori ne dăm seama că oamenii care le manevrează sau doar le supraveghează nu sînt întotdeauna cei mai potriviți, iar aptitudinile lor, personalitatea lor, nu își găsesc o împlinire totală în exercițiul funcției încredințate.

Cauzele unei astfel de utilizări incomplete și ca atare neraționale sînt multiple, dar ele aparțin în majoritatea cazurilor cîtorva categorii mai largi: organizarea defectuoasă fie a structurilor fie a proceselor de muncă sau de producție, sau climatul uman necorespunzător aspirațiilor angajaților.

Rolul organizării este de a considera omul ca pe un element relativ stabil într-o lume în perpetuă evoluție, element pentru care trebuie să fie elaborate procese de adaptare, noi și noi aranjamente.

Aceste procese de adaptare sînt cu atît mai dificile cu cît angajatul respectiv este mai lipsit de experiență în domeniul ales pentru a-și desfășura activitatea. De aceea prima etapă a integrării personalului este de o deosebită importanță, atît pentru noii angajați cît și pentru unitatea în care ei își fac debutul

Întreprinderea care angajează trebuie de la început să ușureze noilor salariați primul contact cu elementele caracteristice ale locurilor lor de muncă, să le faciliteze debuturile întotdeauna dificile într-o funcție nouă, în colaborare cu tovarăși noi de muncă. Într-un cuvînt, unitatea respectivă trebuie să acționeze prin toate mijloacele pentru *integrarea personalului*, știut fiind că gradul de integrare atins într-o unitate influențează hotărîtor asupra productivității obținute. La realizarea unei integrări bune concură numeroși factori, unii caracterizînd specificul producției și tipul de organizare al întreprinderii, alții ilustrînd climatul uman asigurat în cadrul echipelor de muncă sau al unității economice în ansamblu.

În prima categorie de factori determinanți ai nivelului de integrare a personalului intră interesul pe care-l prezintă pentru noul angajat munca pe care o va presta, nivelul remunerării așteptate, posibilitățile de promovare bănuite sau promise, siguranța slujbei

În cea de-a doua categorie intră acei factori care completează climatul uman favorabil creat de sentimentul de a lucra pentru sine însuși, cum sînt: primirea asigurată, calitatea comunicațiilor între salariați, a relațiilor de muncă și receptivitatea manifestată de conducerea întreprinderii pentru ideile novatoare.

Condiția de bază a integrării viitoare a noilor angajați o constituie însă selecționarea prealabilă a candidaților prin investigații realizate în cîteva etape: prezentarea succintă a activității anterioare momentului candidaturii și a calificării sancționate de documente oficiale, examinarea medicală, testarea psihotehnica, susținerea unei discuții libere sau dirijate cu un reprezentant al serviciului personal și, în cele din urmă, trecerea unor probe practice în fața conducerii compartimentului care urmează să aprobe eventual angajarea.

În ce privește importanța relativă a diverselor etape amintite anterior, într-o exprimare lapidară se poate afirma că probele profesionale arată ce *știe* candidatul, testele psihotehnice și controlul medical indică ce *poate* acesta, iar o discuție bine condusă cu viitorul angajat precizează dacă acesta *dorește* într-adevăr să-și folosească aptitudinile și cunoștințele la nivelul posibilităților sale reale în funcția ce i se propune.

Este evident însă că modalitățile de aplicare a elementelor procesului de selecționare sînt condiționate esențial de natura funcțiilor pentru care sînt necesari noii angajați. Astfel, pentru salariații ce au de îndeplinit sarcini de execuție, indiferent care ar fi nivelul de calificare pretins, testarea cunoștințelor teoretice și practice, cunoașterea experienței în domeniul respectiv de activitate și trecerea anumitor probe concrete sînt elementele cele mai grăitoare. Pentru viitorii angajați în funcții cu responsabilități de conducere, selecționarea va accentua, în cadrul discuției dirijate, în special asupra elementelor psihosociale caracteristice care vor determina relațiile de muncă ale candidatului, stilul său de conducere, climatul social pe care-l va crea în sectorul condus.

Revenind la procesul de integrare a personalului, vom sublinia de astă dată că, indiferent de nivelul ierarhic sau de natura funcției luate în considerare, orice proaspăt angajat trebuie să se bucure de o anumită primire, trebuie să se simtă așteptat. viitorii colegi să fie preveniți, mașina sau biroul pregătit, locul pentru haine, eliberat etc. Dar noul venit nu trebuie lăsat să se descurce singur în primele zile după angajare: el trebuie să fie condus la locul său de muncă și prezentat șefului său direct. După asigurarea acestui minim inițial este însă nevoie ca fiecărui nou angajat să i se înmîneze un exemplar al regulamentului de ordine interioară și să i se precizeze, sub forma unui document scris sau doar verbal, locul și rolul întreprinderii în economie, organizarea ei, realizările tehnice esențiale, realizările sociale deosebite: cantină, cămin, complexe sportive, club, cursuri de perfecționare, școli profesionale, precum și serviciile sau persoanele de care s-ar putea să aibă nevoie: cabinetul medical, spălătoarele sau cabinele pentru duș, serviciul de personal, casieria etc.

De asemenea, pentru a putea verifica modul inițial de încadrare în activitate a noului angajat, precum și pentru a-i putea culege observațiile sau propunerile, persoana care i-a condus pe acesta în prima zi de la angajare trebuie să-l mai viziteze la locul său de muncă la cîteva zile după aceasta.

Cele cîteva aspecte ale proceselor de selecționare și integrare ale personalului prezentate anterior sînt indispensabile pentru evitarea situațiilor atît de delicate ale noilor angajați care umblă rătăciți prin întreprindere pentru a-și căuta locul de muncă, și care se prezintă în fața unui șef neavertizat, mirat de prezența lor, și în orice caz nepregătit pentru a-i primi.

Astfel de impresie inițială este foarte greu de șters din memoria unui salariat și ea va constitui oricînd baza, mărturisită sau nu, a dorinței de schimbare, de mutare în altă întreprindere sau în alt compartiment.

Subliniind în concluzie că atingerea unui nivel cît mai înalt de productivitate este rezultatul unor eforturi conjugate realizate într-un climat uman favorabil, atragem atenția că acest climat se manifestă de la intrarea în întreprindere și că reducerea fluctuației personalului se obține numai pe baza unei selecționări științifice a acestuia și prin integrarea lui cît mai completă în activitatea consacrată atingerii scopurilor generale ale întreprinderii.

Creată de Vadim, Brigitte Bardot nu a mai dovedit adevărata strălucire a personajului său decît o singură dată, sub comanda lui Godard, în «Disprețul».

Actoru

Mă bate un gînd rău. Ceva-ceva îmi spune că un demon al îndoielii și al neliniștii a pătruns în regatul actorilor, al acestor ființe «veșnic tinere și ferice» cu ale căror fotografii mulți dorm sub cap. Regizorii-Pygmalioni își părăsesc Galateele, alții, nu tocmai Pygmalioni dar în orice caz «credincioși» «actorului lor preferat» îl uită cu anii.

Galateele nu mai sînt atît de vesele că au scăpat de sub strînsoarea tiranului; la început zburdau (Dumnezeu știe ce-o fi fost în sufletul lor), acum se vede bine că sînt mohorîte. Monica Vitti, una dintre operele fundamentale ale lui Antonioni, după ce-a declarat «cît de fericită este că a învățat să rîdă», că a trebuit să renunțe, «în sfîrșit», la acea magnifică privire uscată cu care hoinărea în filmele maestrului, tace. Tace și

Anthony Quinn, ca și Charlton Heston, ca și alții, este o axiomă.

literare

de Valeriu CRISTEA

Agatha CHRISTIE:

CRIMA DIN ORIENT EXPRES

Purtînd o semnătură prestigioasă: Agatha Christie, volumul *Crima din Orient Expres*, apărut într-un tiraj gigant de 100 000 exemplare, s-a epuizat într-un timp record printr-un adevărat vandalism al curiozității. Fenomenul merită atenție. Ținînd seama, pe de altă parte, de faptul că o analiză la obiect, producînd inevitabile anticipări, ar risca în acest caz, mai mult ca în oricare altul, să trezească indignarea cititorului prezumtiv, ne propunem în aceste rînduri să abandonăm critica aplicată pentru una psihologică, de scrutare a stărilor prin care trece consumatorul de literatură polițistă. Vom încerca să explicăm în felul acesta succesul enorm de care ea se bucură.

Ce se întîmplă în timpul lecturii? Orice carte de acest gen, cînd e vorba de literatură și nu de maculatură, produce un efect puternic și precis: ea *expune* cititorul, îl circumscrie în sfera unei primejdii, îl plasează într-un spațiu deschis, *amenințat*. Să reconstituim scena: întorcînd cu înfrigurare (și cu înfricoșare) paginile unei cărți «polițiste», cotidianul se transformă într-un cîmp minat în care fiecare pas poate însemna dezastrul, familiarul se înstrăinează, zgomotele devin suspecte, umbrele — rău prevestitoare, ungherele — perfide, casa în care locuim și care ne apără își deschide, sperjură, porțile și o *prezență* terifiantă se înfige drept în ceafa tot mai rigidă a cititorului. Experiența este *a insecurității*, a ieșirii din social și etic, din zona protejată a existenței. Nu cumva gentlemanul cel corect e asasinul, iar frumoasa lady — complicea lui? Pericolul poate veni *de oriunde, de la oricine:* contractul social nu mai e de acum valabil. Lectura devine un risc, o aventură. O aventură în copilăria individului și în preistoria speței, adică tocmai în acele perioade de maximă vulnerabilitate, în care omul încă nu are cunoștința sau ideea contractului și se simte de aceea amenințat din toate părțile, *de oriunde, de oricine*. Tot orizontul e o graniță dușmană. O lectură de Agatha Christie, sau din oricare altul dintre bunii autori de romane polițiste, reprezintă o excursie într-un timp socialmente și moralmente neasigurat, într-un spațiu neocrotit. Voluptatea teroarei, care explică frecventarea acestor cărți și frenezia acestor lecturi, este de fapt voluptatea regăsirii timpului pierdut, infantil sau ancestral, în care copilul încă nu știe că oamenii au încheiat între ei un pact liniștitor, de asistență mutuală, sau în care primitivul, pe cînd trecea frisonînd pe lîngă semenul său, ca un animal pe lîngă altul, încă nu bănuia că așa ceva este cu putință. Strîns într-un inel rece de spaimă, cititorul își retrăiește condiția elementară, epoca augurală, tinerețea sa și a speței. Precum sportul este pentru omul modern un prilej de a cheltui niște forțe fizice pe care civilizația nu i le mai solicită, tot astfel literatura polițistă eliberează în noi energii psihice pe care cotidianul nu le mai incită. Pentru orășeanul hipersensibilizat al secolului XX literatura polițistă reprezintă o terapeutică a teroarei, un catharsis al fricii, prin care se vindecă și se liniștește. Pentru nervii săi detracați o carte polițistă e o vacanță fortifiantă petrecută în cuaternar.

sport

de Emanuel VALERIU

ȘANSĂ

În sport, ca și în viață, există un moment anume în care succesul surîde celor ce-l urmăresc cu tot ce are el mai fermecător, cu gloria și strălucirea sa, cu consacrarea, trecînd adeseori și dincolo de viață, în posteritate.

Acest moment, al șansei, este de obicei unic și cine l-a ratat o dată trebuie să știe că o nouă întîlnire nu va mai exista poate pînă la încheierea carierei sale. Desigur, nu este o regulă rigidă, dar excepțiile nu fac altceva decît s-o confirme. În acest sens, exemplul lui Eugenio Monti, de nu știm cîte ori campion mondial de bob dar neîncununat cu laurii olimpici, s-a înscris, ani de zile, în fruntea listei care-i cuprinde pe marii învinși ai arenei sportive, iar succesul de la Grenoble — soldat cu primele sale medalii olimpice — a constituit cea mai strălucită excepție a fenomenului general valabil.

Dar lista celor care nu și-au fructificat șansa, atunci cînd ea li s-a oferit, este mult mai lungă și, în orice caz, mai dramatică. Să ne amintim măcar de Mircea Dobrescu, șef necontestat al categoriei muscă ani de-a rîndul pe întreaga generație de boxeri români și de alte naționalități și, care, la Melbourne, a ratat titlul olimpic; sau de Ion Moina, cel mai rapid sprinter european al anilor 1947-1948 și care n-a ajuns la startul olimpic de la Londra; de fondistul englez Gordon Pirrie, al cărui talent s-a blocat de o prezență robustă, cum a fost cea a sovieticului Vladimir Kuț, care l-a anihilat printr-o carieră paralelă, sau de francezul Michel Jazy care, la Tokyo, s-a autoînvins deși împrejurările îi creaseră cea mai evidentă șansă de a deveni laureat olimpic cu aur, ori să citîm numele australianului Ron Clarke, un adevărat «cavaler Nenoroc», capabil să spulbere toate recordurile mondiale de fond, dar incapabil să se dovedească cel mai bun în concursurile olimpice sau în confruntările directe cu cei pe care-i depășea net în domeniul cifrelor.

Ne gîndeam la aceste fapte, îndeobște cunoscute pasionaților sportului, zilele trecute, asistînd, din tribunele de mult devenite incomode și insuficiente pentru publicul fidel sportului alb, la evoluția meciului România-R.A.U. contînd pentru Cupa Davis.

De ce tocmai atunci? Pentru că, după ce condusesem cu 2-1 (victorie la simplu cu Ilie Năstase și la dublu cu Țiriac, înfrîngere a lui Țiriac în primul său meci de simplu) fostul nostru campion se lupta, din greu, pentru a nu se lăsa depășit de un adversar mai tînăr și dispus să lupte pentru fiecare minge. Atunci se simțea că echipa noastră își joacă, de fapt, calificarea în turul următor la care rezultatele anterioare păreau să-i confere drepturi indiscutabile. Țiriac s-a străduit și a scos-o la capăt cum a putut. Dar noi ni l-am reamintit pe Țiriac de acum un an și ne-am mai reamintit că atunci tenisul autohton candida la șansa unei finale interzonale, care ar fi plasat-o pe poziția a 3-a în lume, considerînd că peste formația S.U.A. n-ar fi putut trece, în timp ce acum, pe «Progresul» se apăra greu doar o frîntură de șansă: dreptul de a continua competiția. Aceeași competiție pentru care, cu numai un an în urmă, jucătorii noștri aveau larg uși deschise spre vîrful piramidei. În meciul al patrulea, Ilie Năstase ceda categoric lui El Shafei, adversar excepțional dotat, în ciuda celor 21 de ani ai săi, dar scorul final nu mai putea fi compromis...

Categoric, învinșii tenismenilor români au pierdut la București o șansă, dar care nu va fi cea din urmă pentru ei iacă se are în vedere tocmai tinerețea celui care apără cu atît talent culorile R.A.U. Pe cînd noi? Un mare antrenor de tenis, australianul Harry Hopman, care ne-a vizitat anul trecut, îi confia colegului Victor Bănciulescu părerea sa despre marii campioni ai rachetei, într-o convorbire care-l viza pe Năstase, în vîrstă de 23 de ani: «Dacă un jucător nu lovește tare mingea, să facă gaură în teren, și n-a cîștigat, pînă la 21 de ani, un Wimbledon, este greu să mai ajungă mare».

Deci vîrsta și palmaresul conferă și ele ceea ce se cheamă, în sport, șansă.

Ce-ar fi ca pentru cei mai tineri băieți (și fete, dacă n-ar părea imposibil) să se asigure, din timp, premisele marii și poate unicei lor șanse? Ce-ar fi dacă cineva s-ar gîndi puțin mai departe decît la ziua de azi și dacă s-ar preocupa să construiască, din nou, marea șansă a tenisului nostru național? Și ce-ar fi dacă acest cineva s-ar numi Federația română de tenis?

tv

de Felicia ANTIP

CE-ARE A FACE FAULKNER?

După primul episod al foiletonului «Lunga vară fierbinte» — atît am văzut înainte de a scrie această cronică — o judecată de valoare ar fi prematură. Mai întîi să treacă șocul provocat de lipsa oricărei contingențe între opera lui William Faulkner, a cărei ecranizare am presupus că o vom vedea, și filmul de televiziune prezentat. S-ar putea ca meșteșugul cu care este realizat, jocul actorilor, — evident, buni profesioniști — tehnica alternării scenelor «tari» cu cele sentimentale etc., să se dovedească în cele din urmă cuceritoare. După cum s-ar putea tot atît de bine ca regizorul să fi apăsat excesiv pe «efecte», să fi simplificat psihologiile sub limita acceptabilă. În orice caz, pentru ca să vă tihnească, pentru ca să gustați ceea ce eventual va merita să fie gustat, se recomandă următorul mod de întrebuințare: uitați cu desăvîrșire că ați citit vreodată un rînd scris de Faulkner sau depozitați amintirile dv. despre această lectură într-un sertar al minții care nu va fi deschis niciodată luni seara. Nu faceți comparații, nu așteptați o eventuală convergență între căile urmate de scriitorul William Faulkner și de realizatorul serialului ghidîndu-vă după indicația din generic și după faptul minor că amîndoi au unul sau două personaje cu nume identice. Spuneți-vă că e o coincidență fără semnificații deosebite și priviți serialul fără nici o idee preconcepută.

Ușor de zis! Dacă mintea noastră ar avea sertare perfect separate între ele, ar fi și ușor de făcut. Numai că percepția își are legile ei, care nu se prea lasă siluite. Să luăm un exemplu din experiența foarte recentă a televiziunii, care a demonstrat, bunăoară, că, psihologic vorbind, întregul nu-i egal cu suma elementelor din care se compune, că e ceva mai mult, poate chiar altceva. Aflasem din ziare că în sectorul șapte al Capitalei funcționează o excelentă Casă de cultură a tineretului. Televiziunea ne-a propus s-o vizităm prin intermediul ei. În loc însă să meargă cu noi acolo, să ne pună în contact direct cu atmosfera, cu structura acestei instituții, a descompus-o în factori primi, pe care ni i-a prezentat în studio unul cîte unul: o formație de muzică ușoară, un cerc teatral, cîțiva dansatori, cîțiva cîntăreți... Înșiruiți cap la cap în emisiune, ei rămîneau o formație de muzică ușoară, un cerc teatral, cîțiva dansatori... Casa de cultură a tineretului din sectorul șapte nu a pătruns în studio. Am cunoscut pe cîțiva dintre animatorii ei. Ea însă ne este în continuare necunoscută.

Cîteva idei excelente au fost realizate la un nivel mediocru pentru că nu au fost respectate cu consecvență. «Întîlnirile de simbătă seara» reunesc — cu mici excepții — actori pe care îți face plăcere să-i revezi într-un ceas de destindere. Colea Răutu, Ștefan Bănică au adăugat repertoriului lor cunoscut melodii anume create pentru ei și potrivindu-li-se de minune. Schițele lui Stelian Filip au fost admirabile. Dar... dar... dar... Lăsînd la o parte penibila impresie de nepregătire, de «citire la prima vedere», pe care a produs-o cea de-a doua dintre «întîlniri», ce vrea să semnifice cadrul de desfășurare? Ni se prezintă un program de bar, retransmis dintr-un bar? Atunci pe scaune, la mese, să se afle clienții barului de noapte, nu niște figuranți țepeni. E un fel de șezătoare amicală la care actorii sînt și participanți, și spectatori? Atunci se cere o atmosferă mai destinsă, mai spontană, — cum s-a realizat cred o singură dată, într-un program de revelion de acum cîțiva ani — iar prezentatorii (oricum neinteresanți) devin inutili.

Structura hibridă e un păcat care pare pe cale de a se încetăți, în ultima vreme, în emisiunile distractive ale televiziunii. Discuția amplu exemplificată despre «artistul complet» a fost măcinată de contradicții interne. Cum se mai poate demonstra un punct de vedere dacă alături de remarcabila creație a Adelei Mărculescu, de șansonetele interpretate cu talent de Simona Bondoc, de dansurile unor balerini care ne împărtășesc, fără cuvinte, stări de spirit dintre cele mai subtile se lipesc «numere» de un gust dubios?

Dacă unul dintre interlocutori nu pierde din ochi nici o clipă hîrtia pe care și-a scris întrebările? Dacă unui dansator, invitat probabil pentru expresivitatea întregii sale ființe, pentru acordul dintre mutra lui nostimă și fiecare dintre mișcările sale, i se filmează aproape numai picioarele?

Amănunte? Nu, nu sînt amănunte sau sînt amănunte determinante care deteriorează, anihilează ideea de bază, structura unei emisiuni. «Eclectism» e un cuvînt cu rezonanță distinsă, dar transpunerea lui în practică duce cîteodată la emisiuni-ghiveci, în care fiecare găsește eventual o bucățică pe gustul său, dar de care nimeni nu poate fi satisfăcut pe deplin.

cronică satirică

de Teodor **MAZILU**

ETERNUL DESCURCĂREȚ

Y își face cu plăcere analiza vieții. De cîte ori bea un păhărel, eveniment care nu se întîmplă prea rar, e dispus să treacă la generalități. Alcoolul îl ajută să arunce o privire lucidă asupra situației, să înjghebeze o judecată de sinteză. Toate concluziile la care ajunge sînt favorabile. E încîntat de felul în care și-a trăit viața, și dacă ar lua-o de la început ar proceda la fel. Cu alte cuvinte este mulțumit de sine, trăiește într-o perfectă armonie.

Ce motive îl fac pe amicul nostru să fie atît de fericit? Ce motive îl fac să privească *oamenii cu fruntea sus*? Amicul nostru e convins că, spre deosebire de mulți semeni ai săi, el s-a descurcat în viață. A fost ceea ce se numește un individ descurcăreț. Și-a trăit viața din plin și a gustat din toate plăcerile, desfătările și aromele ei. Amicul nostru e încîntat mai ales că a reușit să-i păcălească pe ceilalți, să-i ducă de nas. Întreaga viață e un asemenea șir de păcăleli reușite pe care le-a administrat contemporanilor săi, în școală, în facultate, în armată, la serviciu. Pe toți i-a păcălit. Pe toți i-a dus de nas. Tuturor le-a făcut fel de fel de șotii.

E încîntat că și-a păcălit profesorul. E foarte încîntat că a reușit să copieze la examen și să promoveze cu succes, în ciuda ignoranței sale totale. E mîndru de ignoranța lui totală, de faptul că în ciuda acestei sălbatice și multilaterale ignoranțe a reușit să *termine* și școala *primară*, și liceul, și facultatea. I-am dus pe profesori. «Cît erau ei de savanți, eu am reușit să-i duc». E de asemenea foarte fericit că a reușit să-și păcălească și colegii de slujbă. E o performanță de care se mîndrește în mod deosebit.

— Domnilor, o să credeți că mă laud, dar vă spun adevărul... Eu n-am muncit niciodată și am fost întotdeauna evidențiat. Niciodată nu m-am omorît cu firea și am fost socotit un entuziast, un om cu inițiativă.

Își soarbe paharul cu alcool și constată încă o dată nebun de fericire:

— Pe toți i-am păcălit... Unul n-a rămas nepăcălit...

Dar lanțul succeselor lui nu se oprește aici. A repurtat succese la fel de importante și în viața particulară.

— N-am iubit niciodată pe nimeni și toată *lumea* mă *socotea un om cu suflet*... Aiurea, am un suflet de piatră, n-aș mișca un deget pentru nimeni... Și cu toate astea am trecut drept un om de omenie... Pe mine toți oamenii m-au iubit... Eu i-am păcălit și ei m-au iubit... Treaba lor dacă sînt fraieri...

Și amicul nostru e convins că a păcălit pe toată lumea, pe întreg pămîntul. Se gîndește acum cum ar putea să păcălească moartea. N-are încă nici o idee, dar e convins că, cum e el băiat șmecher și descurcăreț, o să păcălească și moartea.

stop-cadru

de Romulus **RUSAN**

CEASUL

«Mi-aș dori — îmi spunea bunul meu prieten mai lunile trecute — să pot valora măcar cît ceasul de la Universitate». Și vocea îi cîntărea greu, definitiv, ca și cum i-ar fi cerut soartei un credit superlativ, ca și cum sub modestia acestei cereri s-ar fi ascuns un preț nebănuit de mare. Prietenul meu părea că emite, *în acele momente*, rezultatul unei socoteli demult calculate, ca în acea istorie a jocului de șah unde înțeleptul, cerînd împăratului niște simple boabe de grîu, înmulțite din pătrat în pătrat, ajunsese pînă la urmă să-i arate că ele întrec toate recoltele și magaziile imperiului.

Într-adevăr, pretențiile lui puteau părea oricui minime, iar modul cum el le exprimase, cam literaturizat. Într-adevăr, — se putea oricine întreba — ce poate însemna un simplu ceas de răspîntie în comparație cu viața și năzuințele unui om format din carne și nervi? Într-adevar,— ar fi putut cineva să propună acest sacrificiu solomonic — cine n-ar da, de pildă, un ceas pentru un om, chiar dacă, printr-un consens, sub acest ceas oamenii s-au deprins să-și fixeze întîlniri și să se găsească acolo unii pe alții?

Dar ceasul de la Universitate a fost înlăturat și abia o dată cu absența lui oamenii își dau seama tot mai mult în ce proporții le lipsește.

Era, e drept, un ceas obișnuit, dar el apăruse, ori oamenii îl găsiseră, exact acolo unde fusese nevoie de el. În umbra lui — acesta era marele lui farmec — aveai nu numai măsura exactă a timpului, dar și justa, completa perspectivă a spațiului. Nedominat de timp, dar dominînd marile bulevarde ale orașului, era, *nici mai mult, nici mai puțin*, necesitatea întrupată în liniile ei esențiale. Deasupra capetelor noastre curgea veșnicia. — impalpabilă, incontrolabilă, imponderabilă — dar ochii vedeau totodată foarte departe și, în felul acesta, întreaga nesiguranță era dată uitării. Ceasul era mereu acolo, în centrul zărilor pămîntului și al vămilor văzduhului, și ori de cîte ori aveam nevoie de precizie, de claritate, de certitudine, ne puteam da întîlnire în preajma lui. Întîlniri de dragoste, întîlniri de onoare, de prietenie — pe toate le găzduia cu aceeași generozitate. Întîlniri cu ființa și întîlniri cu gîndul numai. Chiar pentru cei ce nu aveau momentan nevoie de el, ceasul exista, și asta era suficient, căci pentru existența tuturor el reprezenta un punct de sprijin, o virtuală stabilitate.

Dispărut prin forța împrejurărilor, ceasul așteaptă undeva, răbdător, ca tot ce contribuie la absența lui să-i permită reapariția în centrul orașului. Noi îi mulțumim, chiar numai pentru că a existat, chiar numai pentru că știm ce poate însemna el pentru speranța, pentru setea noastră de prietenie. Îl revedem de pe acum în lumina unui nou peisaj, renăscut, și îl plantăm cu imaginația în piața amplă care, cîndva, ne va stimula iarăși altruismul, dragostea, solidaritatea. Iar pînă atunci, să ne dăm întîlniri după ceasurile noastre de mînă, de buzunar și de inimă, după deșteptătoarele noastre bine reglate! Ori pur și simplu, numai cu gîndul...

strada

de Pop **SIMION**

TÎRGUL DE SARE

Va trebui să mă decid o dată și o dată să scriu despre Tîrgul de Sare, cum mai poate fi numită urbea Sătmarului, de unde mă trag. Medievalii îi spuneau nedefinit Zotmar, Zathmar, Zatmar, nume germanic, provenind (se presupune) din Salzmarkt, însemnînd Tîrg de Sare. Fapt e că pe aici era drumul sării de la Ocna Dejului pe Someș în jos, spre ținuturile vestice din cîmpia Panonică. Cetatea Sătmarului era Borgum Centenarium, adică burg de cîntărit sarea, fapt istoricește exact. Orașul întemeiat în buza cîmpiei, pe apă, în vîrful triunghiului carpatin, a avut lung timp o însemnătate strategică și comercială de prim ordin; aici coborau drumurile din munți, aici își face buclele de liniștire rîul năvalnic, Someșul, și tot *de aici se distribuiau radial drumurile în cîmpie (drumuri haiducești, drumuri militare, drumuri de migrare a țiganilor corturari, drumurile tîlharilor de codru sau ale hoților de cai din pustă, drumuri de contrabandă, drumuri ale negustătorilor de vite, drumurile nisiparilor și cărămidarilor*, drumuri grănicerești, drumuri de mirese furate, drumurile evadaților din temnițe și ocne, drumurile «răguților» prinși cu arcanul la oaste). Un vîrtej de drumuri din care se constituie destinul unui oraș.

Anonymus este întîiul care ne lasă vorbă scrisă despre Satu Mare, oraș de mare vitalitate, situat în regiunile peste care Menumorut a fost voievod.

De mic am fost îndemnat să aflu rădăcinile istorice ale orașului, să mă scald în trecutul său memorabil. M-au ajutat nu atît cărțile sau fila de cronică, pe cît neastîmpărul și via mea curiozitate de ins născut sub zodia aventurii; adolescent fiind, coboram în fabuloasa istorie a orașului din chiar curtea Liceului Eminescu dispărînd de la cursurile unor profesori care mă plictiseau. Descoperisem în fundul acelei curți liceale — unde jucam fotbal, făceam exerciții spartane, cochetam cu internistele de la școala de călugărițe sau ne instruiam pentru apărare pasivă — descoperisem, zic, o hrubă situată sub zidul cu contraforturi, pe care îl ridicau aripile tangente ale celor două edificii care se învecinau, biserica romano-catolică și sinagoga orașului. Am ascuns în hruba aceea o lanternă, *provizii*, cîteva perechi de cizme de gumă și, ori de cîte ori o tuleam de la școală, coboram cu încă doi colegi în subteranele orașului, niște catacombe surpate, *cu ape ruginii, lilieci și mirosuri grele*; se zicea că *subteranele* acelea coboară pe sub albia Someșului și conduc spre Viile Satu Mare și cetatea Ardudului, fiind calea secretă a lui Pintea Haiduc și a lui Terente, care ar fi umblat pe cai cu potcoavele puse invers, să-i deruteze pe urmăritori, că din loc în loc ar fi provizii de arme și poloboace ale căror doage au putrezit, dar a rămas vinul cel bun în cămașa lui și trebuie doar să înfigi cuțitul în enormele ouă molicele, să tai copcă și bei din vin îngroșat de timp... Aventura nu dura mult; ora școlară furată se isprăvea repede, precum tot repede se isprăvea și bateria lanternei, dar mai ales curajul, pentru că umbletul pe dedesubt era cu clănțănit de dinți și viziuni fantastice, încît mereu ne amînam mergerea pînă la capăt.

Anii se topeau în nuștiundele vieții și eu rămîneam spectatorul drumurilor care curgeau de pretutindeni în Satu Mare. Făceau haltă la casa cătinelui meu vărarii, aduceau din munte piatră de var nestinsă, s-o vînză pe bani buni; le-o stingea uneori cîte o ploicea cu bulbuci, varul se isca în clocot, mistuia căruța și vărarii scăpau cu caii pe care îi deshămau iute, tăiau știreangurile și îi smulgeau de la căruța care ardea *cu fluierături*, în incendiul alb, după care rămînea o baltă de smîntînă și un pumn de fiare înconvrogate. Ceva asemănător se întîmpla cu sărarii; aduceau bolovani de sare sură de Ocna Sugatag *și îi prindea ploaia fără cuvîltir*; săräceau subit în șosea, că sarea se topea cît te-ai înnoda la șireturi. Mai lesne era cu vînzătorii de mere care pogorau la oraș în fiecare noiembrie (de pildă vărul Vuvu din satul Pomi, care se lăsa la șes aducînd ionatanele, parmenele, domnești, șovarele, care în Pomi se slobod bogat, fie Dumnezeu lăudat!); lesne era și cu voștinarii, moți cu țundră brună, care băteau podișul pe jos, să strîngă mucuri de luminare, să le topească, să facă «voștini» rotilate de ceară, oferind în schimb iconițe și legenda cu Genoveva...

N-am parcurs pînă la capăt drumul aventuros de sub Tîrgul de Sare. N-am avut timp sau curaj. Acum îmi pare rău, foarte rău. Mă lovește un dor de Menumorut, aș vrea să ajung la el, dar trebuie să trec prin Satu Mare, orașul meu de adolescență. E de necrezut, dar mi-e teamă să fac ceea ce sînt gata să fac; cînd te atingi de ceva care îți este peste măsură de drag, acel ceva sau cineva se poate stinge, ofili, poate dispărea din templul închipuirii tale. Așa și cu Tîrgul de Sare.

MAI MULTĂ LUMINĂ...

Celebrele cuvinte rostite de Goethe pe patul morții au fost adoptate ca deviză de arhitectul William Pereira, autorul proiectului unei noi construcții zgîrie-nori din San Francisco. Forma piramidală a noii clădiri îi conferă o stabilitate perfectă și îi asigură — potrivit dorințelor constructorului — o cantitate maximă de aer și lumină. Construcția va fi gata în anul 1972 și va costa suma rotunjoară de 30 milioane de dolari.

ANIVERSARE

Casa de mode *Berkertex* din Londra și-a aniversat recent cel de-al 20 000 000-lea model. În cinstea evenimentului, creatorii casei au elaborat această rochie jubiliară în care cifra 2 ca și zerourile aniversative sînt bătute în diamante.

DE LA VORBE LA FAPTE

Se vorbește tot mai mult în ultima vreme despre perspectiva trecerii de la autovehiculele actuale, acționate de motoare cu combustie, la cele puse în mișcare cu ajutorul energiei electrice. De la vorbă s-a trecut la prototipuri. Iată unul dintre ele: autolitul, construit din aluminiu și fibre de sticlă, înzestrat cu baterii electrice care-i permit să se deplaseze cu o viteză maximă de 138 de mile (peste 220 km) pe oră — nou record în materie.

CAPRA SARE MASA

și iedul... bate recordul mondial al posesorilor de coarne: după cum vedeți, are patru! Îl cheamă «Saitan» (Diavolul) și este mascota ciobanilor colhozului «Sestpalov» din Djirghital (U.R.S.S.).

BASTON SAU UMBRELĂ?

Un baston? O umbrelă? Nici una, nici alta. Privind mai atent, putem observa că e vorba de... o vioară! Acest instrument original, datînd din secolul al XVII-lea, a fost descoperit de curînd într-un sat din Tirol.

ANUNȚ

Întreprinderea de industrie locală «Cheile Dornei», Vatra Dornei, produce nămol terapeutic natural pentru tratarea la domiciliu a bolilor reumatismale, ginecologice, ortopedice sau ale nervilor periferici.
Produsul a fost autorizat de Ministerul Sănătății.
Se poate procura prin farmacii și oficiile farmaceutice.
Instrucțiunile de folosire a nămolului se află în pachet, al cărui cost este de 11 lei.

DE DOUĂ ORI ÎN PATAGONIA CU 3 DH-200

de Stelian TEODORESCU
inginer șef
la uzinele „1 Mai"-Ploiești

Cine mai poate susține azi că a pleca înseamnă a muri puțin? Un salt la 10 kilometri și jumătate înălțime și distanța Paris-Rio de Janeiro e străbătută în 11 ore. De la Rio un alt avion, și în 3 ore sîntem la Buenos Aires. Încă 3 ore și jumătate de zbor și voi pune piciorul pe pămîntul aspru al Patagoniei. Sînt cel dintîi inginer român sosit vreodată în aceste locuri. Sonda pe care am fost trimis s-o pun în funcțiune m-a precedat cu cîteva luni.

UN MIC NEW YORK CU IZ DE PETROL

Patagonia. Pămînt cu rezonanțe de legendă, cu frumuseți aspre, cu întinderi în care privirea se pierde fără a zări un pom... La Buenos Aires am cumpărat cîteva prospecte. Un «digest» istoric și geografic îmi reamintește că în 1881 Patagonia a fost împărțită între Chile și Argentina. Pămîntul Patagoniei se învecinează pe o distanță de 2 500 de km cu țărmul oceanului. Undeva în golful SanJorge se găsește orașul Comodoro Rivadavia, țința călătoriei mele. Prospectele îl prezintă în culori vii, cu un centru în care blocurile îți sugerează un New York în miniatură. Faptul m-a izbit de la primul contact cu orașul. Așezare cu mai puțin de 50 000 de locuitori, Comodoro Rivadavia etalează un număr nefiresc de baruri și de diverse localuri de tip american. Senzația e stranie. Lumini multicolore de neon, și la o aruncătură de băț deșertul, cu vegetație pitică, sărăcăcioasă, dezolantă. Reclame pentru băuturi, și în jur pustiul acela uscat, în care apa e o raritate, iar vînturile hălăduiesc în voie zile, luni, anotimpuri întregi. Singura bogăție o constituie la prima vedere oile, turmele care migrează încet în căutarea ierbii. Un pămînt neospitalier — s-ar zice. Pe o suprafață de 670 000 de kmp — aproape de trei ori cît a țării noastre — trăiesc abia cîteva sute de mii de oameni.

Și totuși... Un cuvînt miraculos atrage interesul asupra Patagoniei: țiței. Sub rocile dure (și aveam să mă conving curînd cît de dure pot fi rocile Patagoniei) petrolul adastă să fie scos la suprafață. Dacă în anul 1928 Argentina producea o cantitate neglijabilă de petrol, — 300 000 de tone — în 1966 statisticile au înregistrat o extracție de 16 000 000 de tone. Trei sferturi din petrolul Argentinei e adus la suprafață aici, în Patagonia, în regiunea golfului San Jorge, lîngă care se află orașul al cărui oaspete sînt. Tot de aici se extrag importante cantități de gaz metan. Străbătînd pampasul, o conductă de 1 700 de km duce gazul de la Comodoro Rivadavia spre Buenos Aires — capitala țării.

Întreaga activitate a orașului se desfășoară în prezent sub semnul petrolului. În fiecare an, la 13 noiembrie, se celebrează Ziua petroliștilor. De ce mi-a rămas întipărită în minte ziua aceasta? Pentru că în ultimii doi ani am sărbătorit-o de cîte două ori — o dată acasă, la Ploiești, cu cei din uzină, și a doua oară la 12 000 de km depărtare, pe țărmul Atlanticului, printre specialiștii argentinieni ai societății «Yacimentos Petroliferos Fiscales». Am asistat cu acest prilej și la alegerea «reginei petrolului argentinian», o studentă de 20 de ani, pe care, prin intermediul fotografiei pe care mi-a dat-o ca amintire și cu bunăvoința «Flacării», o supun și votului cititorilor români...

Sărbătorile sînt, de altfel, dese pe aici, orice prilej fiind binevenit pentru dans, cîntec, procesiuni, arborarea pitoreștilor costume naționale, dar asta nu împiedică desfășurarea normală a muncii. Am fost în fiecare zi la sondă alături de tehnicienii și inginerii argentinieni. O singură zi n-am lucrat, cu prilejul celei de-a doua vizite pe

Din albumul de amintiri al inginerului Stelian Teodorescu (x): instantaneu, alături de specialiștl argentinieni.

...Undeva, în golful San Jorge se găsește orașul Comodoro Rivadavia.

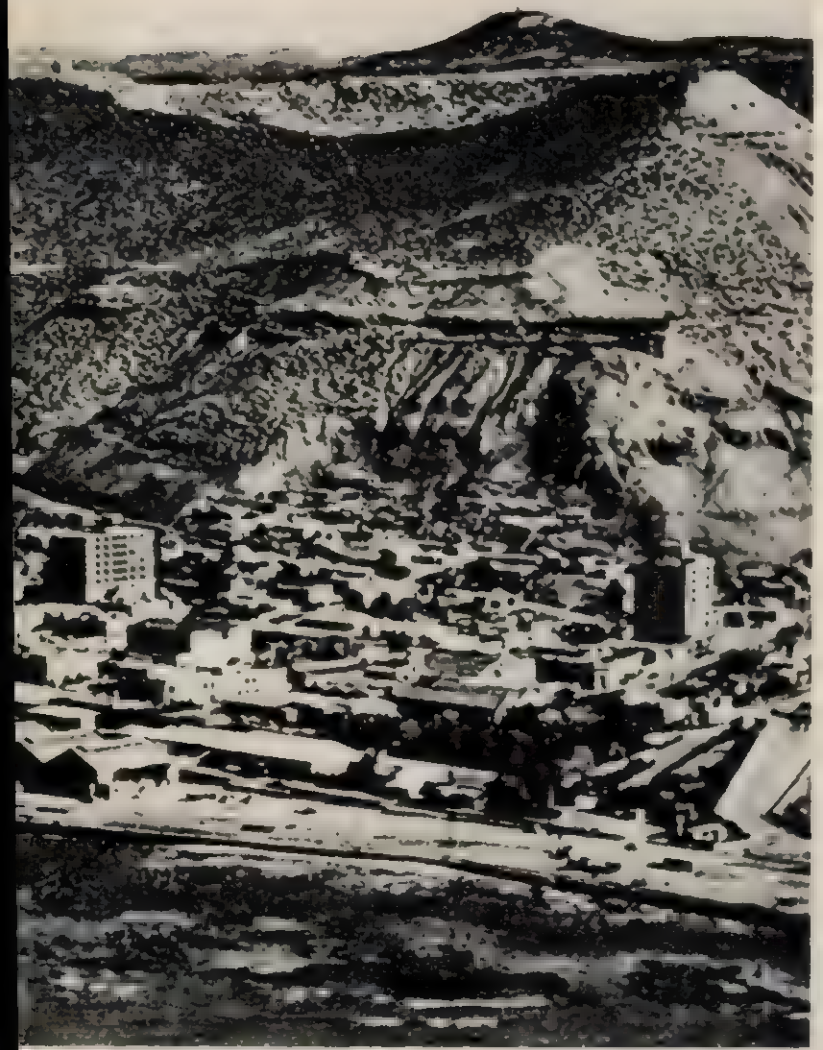

«Regina petrolului argentinian». Alegerea a fost făcută cu prilejul Zilei petroliștilor.

care am făcut-o în Patagonia, pe la mijlocul lui decembrie 1968. Începuse de dimineața să sufle un vînt care a ajuns curînd la o viteză neobișnuită: 280 de km pe oră. De 40 de ani, mi s-a spus, nu se mai dezlănțuise pe aici un asemenea uragan. A doua zi orașul avea un aspect dezolant: camioane și mașini răsturnate pe străzi, ziduri dărîmate, acoperișuri smulse... Oamenii au ieșit la lucru să repare stricăciunile. Sonda noastră aproape că nu s-a resimțit.

REVELION CANICULAR LA SONDĂ

De-a lungul celor 225 de zile petrecute în Patagonia (170 de zile în prima călătorie,

(Continuare în pag. 28)

DE DOUĂ ORI ÎN PATAGONIA CU 3 DH-200

55 în cea de-a doua), bunul comportament al sondei a fost pentru mine un prilej permanent de satisfacție. E plăcut să auzi din partea unor specialiști străini cu ochi critic și exigent, cunoscători ai celor mai bune instalații de foraj din lume, cuvinte de laudă la adresa sondei pe care e scris «MADE IN ROMANIA — uzinele 1 Mai Ploiești». Cînd am sosit prima oară aici, în august 1967, sonda era pregătită pentru o călătorie temerară: 5 kilometri în străfundurile pămîntului. În mai puțin de 24 de ore de la intrarea în funcțiune, 3 DH-200 atinsese o «talpă» — cum spunem noi — de 400 metri. Peste o lună «talpa» era de peste 2 000 metri. Dar la începutul lui octombrie rocile dure din subsolul patagonez au început să-și spună cuvîntul. Erau zile în care nu se putea înainta mai mult decît 8-10 metri. Totuși de Anul nou (primul An nou pe care l-am sărbătorit pe căldura canculară a sudului) adîncimea la care ajunsese forajul era de 3 287 metri. Revelionul 1968 l-am petrecut la sondă. Se stricase cutia de viteză. Aveam de ales: să comand o altă cutie în țară, ceea ce însemna o întîrziere de cîteva săptămîni, sau s-o repar pe cea spartă. Am ales a doua soluție. Tehnicienii și muncitorii argentinieni au fost alături de mine. Am lucrat neobosiți, cot la cot. Timp de opt zile am fost, rînd pe rînd, forjor, turnător, sudor.

La mijlocul lui ianuarie 1968, prima mea călătorie în Patagonia a luat sfîrșit. Nu înainte ca inginerii Raoul Brindisi, Ricardo Malcolm și toți prietenii pe care mi i-am făcut în decursul a aproape șase luni să organizeze în cinstea mea un «asado», serbare de despărțire bine agrementată cu fripturi tradiționale și băuturi tari. Mi s-a spus că era cea dintîi manifestare de acest gen care se organiza în cinstea unui inginer străin. Am fost mișcat. Mi s-a înmînat o scrisoare-certificat, cu semnăturile reprezentanților lui «YPF». Concluzia: 3 DH-200 s-a comportat excelent. Inginerul Mendosa a desprins de la centură un cuțit încrustat cu artă și mi

Patagonia, regiunea golfului San Jorge. Sonda românească 3 DH-200 — deținătoarea recordului argentinian și al celui sud-american de adîncime a forajului ▶

La o aruncătură de băț, deșertul. ▼

Țărmul patagonez al Atlanticului.

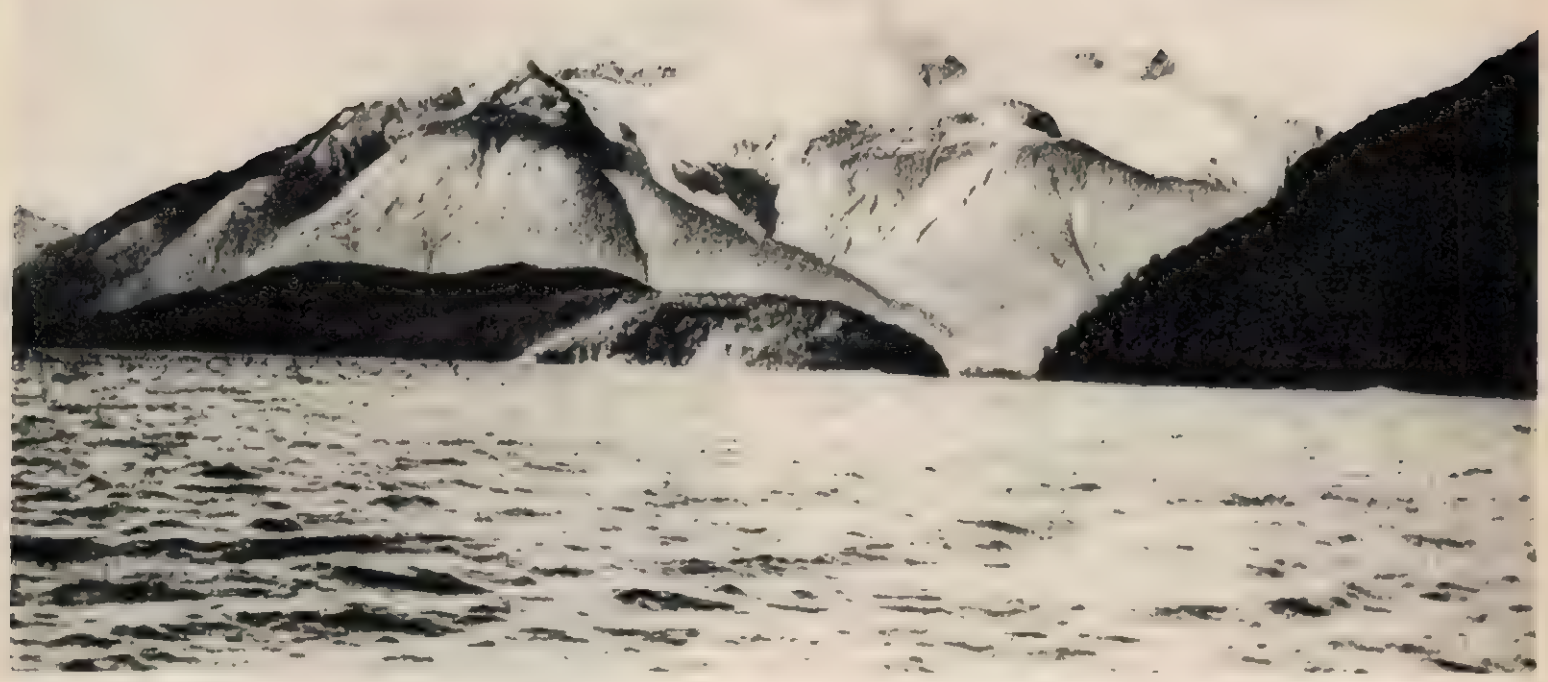

Turmele de oi — foarte numeroase pe întinsul Patagoniei — nu sînt, așa cum ar putea părea călătorului neavizat, principala bogăție a acestei regiuni.

l-a dăruit. «Ca să nu-i uit pe petroliștii argentinieni». N-aveam să-i uit. Și în mai puțin de un an aveam să fiu din nou printre ei.

3 DH-200: UN DUBLU RECORD

...E octombrie 1968, sînt pentru a doua oară în Patagonia. Ca de obicei în această perioadă, bat vînturi turbate. Încă înainte de a-mi despacheta lucrurile în camera de la hotelul «Huespedes» din Comodoro Rivadavia, aflu că sonda a ajuns cu «talpa» la 5 160 metri. Inginerul Malcolm e entuziasmat: «E nu numai recordul național-argentinian în materie de foraj, dar și recordul sud-american. Înțelegeți?» Înțeleg foarte bine și sînt mîndru că tocmai o sondă românească a stabilit asemenea recorduri. Astfel, argentinienii își cunosc azi mai bine adîncurile propriului lor pămînt...

Instalația e desfăcută bucată cu bucată și remontată în alt loc, la vreo 50 de kilometri depărtare. Acum, «el equipa rumano» (instalația românească) și «Teodorescu el rumano» (eu) sîntem de-ai locului. Felul familiar și în același timp respectuos cu care sînt tratat mă onorează. Petrecem revelionul 1969 împreună, la clubul Huergo. Cuvinte de laudă la adresa sondei. Dar eu mă gîndesc că, cu prilejul demontării și remontării sondei, am observat detalii tehnice care mai trebuie analizate cînd voi fi din nou acasă. Mai e loc pentru îmbunătățiri, care să facă instalația și mai aptă pentru foraj la mare adîncime.

Plimbările cu mașina în împrejurimile orașului nasc în mine regretul că nu pot vedea mai îndeaproape munții Patagoniei și lacurile lor albastre ca în basme, unde-i mai poți întîlni pe vechii locuitori nomazi — tehuelcii, puelcii...

Înainte de plecare, un nou «asado» și din nou un certificat care atestă calitățile răzbătătorului 3 DH-200. Cînd scriu aceste rînduri sonda a și început poate noua sa călătorie spre adîncul Patagoniei, la Tordillo Sud, unde a fost montată. E regiunea în care încep munții.

MOTO:
Cele rele să le scrii pe apa ce curge,
iar cele bune în piatră să le sapi.

din piatră seacă...

variaţii fanteziste de Nelu IONESCU
pe o temă fotografică de Eugen IAROVICI

1

Dacă telefonul ne înlesneşte convorbiri peste Spaţiu, pietrele — în dispreţul pragului morţii — ne oferă posibilitatea, parcă mult mai senzaţională, a discuţiilor peste Timp. Între generaţii, dar peste generaţii. În cadrul structurii genealogice, mugurii cer părerea rădăcinilor în chestiunile fundamentale, solicită un transfer de informaţii şi experienţă. Iar acestea — rădăcinile — pot comunica moşteniri.

La început a fost cuvîntul. Posibil, dar cu asta problema n-a fost rezolvată vizavi de Timp. Fiindcă vorbele zboară; sînt dezolant de perisabile.

Pietrele în schimb, chiar dacă timpul — «parafrazînd» apa — trece, pietrele, zic, rămîn.

Deci, în simbioza cuvînt-piatră, cuvînt-rocă, se află soluţia. Atunci, pentru noua noţiune hibrid, să ne jucăm inventînd cuvinte compuse! S-o botezăm! «Petra-logos»-ul, de exemplu, credeţi că ar merge? Parcă nu zbîrnîie tocmai rău pentru ureche, totuşi cam greoaie formularea. Şi-apoi, să fim serioşi, cine a mai văzut pietre cu limbă şi laringe?! Cine a mai auzit pietre vorbind?

A, nu, nu! Să nu subordonăm exagerat graiul, sunetului. Comunicarea poate fi şi afonică. Principal e că orice piatră are ceva de destăinuit. Orice piatră a văzut ceva, deţine o informaţie, e un fost martor ocular, fără irişi obişnuiţi şi aparent fără glas; spun aparent, pentru că totul e să ştii cum să-i iei interviul. Dacă ţii să le afli secretul, dacă doreşti să le înţelegi, dacă vrei să le asculţi — atunci e obligatoriu să le înveţi limba. Ca la păsări, cînd tinzi să discuţi cu ele. Să-ţi dai examenul de traducător. Sau dacă n-ai pasiunea transmisiilor «în direct», sau dacă eşti grăbit ori leneş, ori fără aplicaţie la limbi, ori general-prost şi totuşi, peste toate, curios — atunci apelează la un translator.

Pînă nu demult, traducători pentru discuţiile noi-pietre au fost geologii şi petrografii pe de o parte, sculptorii şi poeţii pe de altă parte. De cînd cu «blow up»-ul domnului Antonioni însă, fotograful a devenit factotumul epocii, inclusiv în privinţa capitolului de faţă. Să recunoaştem, dacă nu eram traşi de mînecă de fotocolorul său, poate ne vedeam de drum, poate treceam indiferenţi pe lîngă încă şase pietre!

Dar dacă pietrele sînt vorbe solidificate ca să facă faţă timpului, se nasc de aici nişte consecinţe:

Înseamnă că unele dintre ele au dicţie, iar altele, dimpotrivă; că unele sînt discrete, iar altele de-a dreptul logoreice, palavragioase; că unele sînt mai deştepte, iar altele mai proaste; că unele fac literatură, iar altele istorie, ori artă, ori mai ştiu eu ce altceva — mă rog, fiecare potrivit menirii, aptitudinilor şi conţinutului ei de idei.

Înseamnă că-i adevărată istoria cu pietra care l-a ajutat pe Demostene să se desprindă de bîlbîială; cu piatra care i-a dat glas inteligibil unui semen de-al nostru, unui aparţinînd al seminţiei declarate şi recunoscute ca vorbitoare.

Înseamnă că, într-un fel, şi Pămîntul, şi Luna — care, fie vorba între noi, sînt nişte pietre ceva mai mari, nişte pietroaie, nişte bolovani aruncaţi între Cer şi Cer — nu-s altceva decît tot Vorbe, mari, incremenite în Timp.

În sfîrşit, *fie* că lucrurile stau aşa, *fie* că *nu*, toate ar fi putut fi bune şi frumoase dacă nu s-ar mai fi întîmplat ceva. Mult înaintea d-lui Antonioni, un necunoscut s-a lăsat entuziasmat într-o asemenea măsură de posibilităţile pietrelor, încît s-a apucat să emită sentinţe pe seama lor. Una dintre ele, dintre sentinţe vreau să spun, a prins şi s-a răsplodit teribil. Cică dintr-o piatră, chiar seacă fiind, s-ar putea scoate orice: apă, lapte şi chiar bani. Cît despre cuvinte, nici să nu mai vorbim! E destul s-o storci cu două degete şi frazele curg, ca apa dintr-un robinet stricat. În jurul acestei ultime şi vădit năstruşnice idei s-a conturat treptat o meserie: gazetăria.

S-a încercat a mai fi drese lucrurile cu un alt proverb. Cel propus ca moto. Un proverb — evident — de mare circulaţie... teoretică.

★

Pietrele! O întreagă şi uriaşă epocă le poartă numele. Şi dacă băgăm de seamă că pentru speţa noastră omenească aceasta este tocmai epoca primară, nu văd de ce n-aş îndrăzni să lansez o ipoteză: noi înşine ne-am desprins din piatră. Ipoteza mea poate părea ciudată, însă face loc unei speranţe de care avem mare nevoie acum, cînd ne-am făcut îndeletnicire curentă şi organizată din a sparge materia dincolo de atomii ei.

Poate există totuşi o ultimă diviziune, un ultim miez, şi acela — la fel ca la început, cînd ne-am desprins de piatră — este de natură umană. Poate ultima diviziune a materiei inerte este particula formată din Eros şi Anteros, particula capabilă să ne asigure — departe de orice dezlănţuire, de orice conflict, de orice conflagraţie — o viaţă de iubire cu calităţi de rocă: trainică şi perpetuă.

2

O sfărmătură de aur îmi înlesneşte o convorbire cu strămoşii mei, cu agatîrşii — părinţi de început. Şi-aşa, fără timbraj ori taxare pe minut-convorbire, ci simplu, prin bunăvoinţa unui intermediar rezistent, indiferent la vreme, îmi transmit, Ei, Strămoşii, că mi-au lăsat în locuri adînci, în locuri ascunse, în locuri numai de domniile lor ştiute, un chimir cu galbeni. Mulţumesc pentru mesaj, dragă dom-

3

5

nule poştaş voluntar (foto 1). Înţelepciunea pămîntului. O piatră de invidiat. O piatră care l-a văzut pe Brâncuşi. l-a văzut mîna, dalta şi privirea în clipele, în cesurile de inspiraţie. Aşa a devenit înţeleaptă. O piatră — colaboratoare a Maestrului, pro Ars (foto 2). Din pămînt am venit, în pămînt ne întoarcem. Nu-i sumbru, ci pur şi simplu dialectic. Cuarţul simbolizează — în formă — aspiraţia

ceva decît răspunsul la întrebarea de mai sus (foto 4). Flori săpate în piatră. O împerechere de noţiuni care, asemeni unui bătrîn proverb de-al nostru, îmi aminteşte de condiţia mea de om: mai slab ca o floare, mai tare ca o piatră. Flori săpate în piatră. O fotografie care îmi trezeşte nostalgia unei meserii cîndva de glorie, azi — în secolul regelui Maximum Util — pe drumul dispariţiei: aceea de dăltui-

4

6

cosmică a rocii. Din neant a venit, spre neant — singură — se cheamă. 150 grame de cuart ori un om care şi-a pierdut de mult glasul şi mişcarea? Avem — noi, oamenii, şi ele, pietrele — un destin comun?(foto 3). Uneori, piatra ia chipul omului. De data aceasta, un bulgăre de bauxită. De ce-o fi tentată materia moartă să ia chipul aceleia vii — chiar cu înfăţişare de babă? O întrebare care poate nu-i alt-

tor în piatră. Îl rog pe colegul meu artist-fotograf să dedice imaginea celor care o merită de drept: Pietrarilor (foto 5). O piatră — martor de viaţă dispărută? O piatră — teză filozofică? Graficul în relief al spiralei dialectice în execuţia personală însăşi a Naturii? Sau pur şi simplu negativul spinării unui melc, mai bătrîn decît cîteva mii dintre noi luaţi la un loc? A unui umil melc care, cîndva, s-a încumetat să sprijine cu umerii săi un munte? (foto 6).

Un val din oceanul de oameni, gînduri, intenții...

ANTIFICȚIUNI POLIȚISTE

de Sergiu ANDON
fotografii de Elena GHERA

Un detectiv suit pe Palatul Telefoanelor s-ar înspăimînta: pentru că privind de sus ar observa, în furnicarul oamenilor, proporțiile astronomice ale muncii lui, atît de senzaționale și atît de modeste.

Literatura polițistă, printre multiplele ei ficțiuni, a creat și un fals concept al enigmei periată de praful realității, pudrată cu complicații artificioase. Schema este atipică: faptul consumat-urmele-deducția-descoperirea. Laboratorul ordinii de drept cunoaște însă o preocupare calitativ superioară, avînd ca preț liniștea semenilor, ca temelie — umanismul autentic, iar ca denumire — prevenirea. Dar să argumentăm.

INFRACTORI FĂRĂ INFRACȚIUNI

Gestionara unui magazin alimentar ducea banii la Centrala O.C.L., seară de seară, trecînd pe Bulevardul Aviatorilor. Nu a observat că, într-o zi, a început să fie urmărită și nici după aceea că urmăritorul se așază la pîndă, în locuri izolate, pregătit să o atace pentru a o jefui. Apariția suspectă a urmăritorului a fost remarcată însă de altcineva, care se plimba aproape nevăzut. Îmbrăcat civil, ofițerul miliției judiciare își îndeplinea rondul, obișnuita misiune: să vadă, să miroasă, să simtă dacă apare o singură intenție răufăcătoare. Totul discret, cu tact, fără a deranja pe nimeni, dar și fără a risca.

Jaful trebuia oprit, virtualul autor — sancționat. Vînătorul a început să fie el însuși vînat. Încă nu se putea interveni, încă nu era vinovat decît cu gîndul, ceea ce nu se pedepsește. Trebuia prins în flagrant delict.

În serile următoare gestionara a fost însoțită de cineva, așa că hoțul și-a aminat planul, iar milițienii, prinderea. Intențiile agresive deveneau însă primejdioase pentru viitoarea victimă, întrucît individul se înarmase cu un bolovan. Atunci, s-a hotărît ca fapta să fie oprită înainte de a deveni «tentativă», adică din faza de «acte preparatorii», nepreväzută de legea penală ca infracțiune. Se pierdea posibilitatea pedepsirii unui element periculos, dar nu se risca viața celei alese de el ca victimă. În prima noapte în care purtătoarea banilor a reapărut singură, individul a ieșit din ascunzătoare, luîndu-i urma. Dar între ei s-a interpus de această dată același ofițer îmbrăcat civil. L.R. a fost invitat la Miliția Capitalei, a ascultat stupefiat relatarea propriilor lui planuri și preparative, a primit un avertisment, dar mai ales... nu a devenit un infractor, poate chiar asasin. «Victima» a continuat să-și vadă liniștită de treburi, nebănuind și neafîlnd niciodată ce s-a petrecut.

Iar ofițerii detectivi și-au continuat periplurile lor, amestecîndu-se în galaxiile de trecători, nederanjînd pe nimeni, oprindu-se, cu acel simț încă nedefinit de știință dar fără îndoială real — fierul, doar asupra intențiilor periculoase și intervenind prompt.

Frații Cornel și Cristian Duda au fost prinși, într-un loc întunecos, înarmați cu drugi de fier, în momentul în care încercau să-l lovească pe casierul Șantierului C.F.R. nr. 16, A. Ionescu, pentru a-l prăda de cei 29 000 de lei pe care-i avea asupra sa.

Tot noaptea a fost prins și I. Radinovici, care pregătit cu substanțe lacrimogene și o armă albă a încercat să jefuiască pe casierul Institutului geologic din București, Gheorghe Gheorgne, care ducea în servietă 180 000 lei.

FURTURI FĂRĂ PĂGUBAȘI

«Sînt om bătrîn, am cunoscut și am văzut multe în viața mea, dar ca organele de miliție, fără a avea în prealabil o plîngere din partea mea, să mă caute prin anunțuri ca să-mi restituie banii, n-am mai văzut și n-am mai auzit».

Rîndurile de mai sus nu provin din fantezia unui romancier, nu sînt nici rodul vreunei presupuse exagerări reportericești. Fac parte din a 5 609-a scrisoare de mulțumire primită în anul 1968 de Inspectoratul Miliției Municipiului București. Expeditorul ei este pensionarul Gheorghe A. Ioniță, domiciliat în locuințele Depoului București-triaj. La data de 10 iulie anul trecut, i se furase în tramvaiul 10 portvizitul conținînd toate economiile sale. Neavînd nici o speranță de descoperire a hoțului, n-a mai reclamat nimănui. Cele ce au urmat, inclusiv restituirea sumei, pot fi deduse din citatul dat. Ca să dăm un singur exemplu.

BRUKENTHALUL A FOST UN ACCIDENT

Cu cîțiva ani în urmă, căpitanul Gheorghe Coman din Miliția Capitalei, fiind un pasionat al muzeelor, a devenit un mare admirator al vechii picturi bisericești. Nevinovata lui pasiune isca glumele, lipsite de răutate, ale colegilor, care l-au poreclit «Preacuviosul». Ani de-a rîndul, majoritatea timpului liber și-l petrecea prin săliile și locurile de expunere a operelor de artă.

Recent, trecînd prin fața Mănăstirii Antim, «Preacuviosul», privind spre spatele curții, a rămas plăcut surprins că muzeul este deschis la o oră nepreväzută și, desigur, nu a rezistat tentației de a mai privi o dată la prețioasele icoane «Pokrov» expuse aici.

Înăuntru, ghidul cu un vizitator prezentabil. Din discuția lor ofițerul a înțeles că beneficiarul excepției de la program este (ori s-a prezentat) cercetător de istoria artei.

Nu a dat importanță celor doi. Privea vestita «Sfîntă Treime de la Stejaru Mamvri» cînd și-a amintit că parcă a mai văzut undeva pe vizitatorul solitar. Da... da... nu demult... în urmă cu cîteva săptămîni, chiar în acest muzeu. «Atunci, de ce oare afișează aerul că vine pentru prima dată? La urma urmei e o stratagemă inofensivă», își zise în continuare Coman, deși în subconștientul lui se declanșaseră resorturile acelui mecanism cu scheme necunoscute, care niciodată nu va putea fi înlocuit de computere — bănuiala.

A continuat vizitarea, din ce în ce mai puțin atent la odoare, din ce în ce mai preocupat de persoana așa-zisului cercetător. Nu a mai reținut însă nimic semnificativ, decît...

*

— Ce rost avea, tovarășe colonel, sfatul acela de lăsare a unei ferestre deschise? Curenții de aer liber nu conservă, dimpotrivă, degradează icoanele... Și ghidul, atît de credul!

Fereastra prin care jefuitorul a pătruns în muzeul Mănăstirii Antim.

— Ei bine, dintr-atîta vrei să facem zarvă?

— Dacă face o spargere? Dacă are legătură pentru trecerea vreunor icoane de preț, imediat, peste graniță?

— Ce motiv concret ai să fii neliniștit?

— Mirosul. Mirosul, tovarășe colonel, nimănui nu-i pot spune asta, știu că nu e o probă, nu pot să-l menționez în nici un raport, unii m-ar lua în rîs, dar vorbim între patru ochi, ca oameni de meserie. Să mă înșele fierul tocmai acum?

— Cel puțin dac-am ști cine este!... O fi vreun cercetător adevărat.

Ce fel de vizitator ești dumneata, domnule Georgescu?

Părintele Paisie Prelipceanu, uimit de cele petrecute și nepetrecute...

Mănuși care murdăresc.

— Tovarășe colonel...

— Ei?

— Iertați-mă, pedepsiți-mă, am comis o ilegalitate...

— L-ai urmărit?!

— Pînă acasă! Discret. Ardeam de nerăbdare să știu ce învîrtește.

— Nu e cercetător?

— Da de unde! Corector la o editură.

— Se schimbă povestea...

*

Așa a început cea mai recentă luptă a miliției judiciare bucureștene pentru evitarea unui *jaf* ce putea fi de proporții. Doar se *simțise* apariția pericolului, vag, incert, dar nu s-a precupețit nici un efort ca el să fie evitat.

Inițiativa căpitanului Coman a permis cunoașterea eventualului hoț, dar cu aceasta nu s-a rezolvat mai nimic. Va acționa singur ori în bandă? Ce metode va folosi? Va fi înarmat sau nu? Pe unde și cînd, mai ales *cînd* va încerca? Se ridicau zeci de semne de întrebare, ipoteze și necunoscute ale unui extrem de complicat joc mental, susținut cu cel mai dificil adversar — însăși întîmplarea.

Grupul operativ a pregătit minuțios modul de intervenție, prevăzînd toate variantele posibile ale comportării infractorului. Numai data «loviturii» nu putea fi aflată. Riscul lui Adrian Nicolae Georgescu — acesta fiind numele falsului cercetător — de a atrage atenția prin vizita la muzeu în afara programului și prin sfatul pe care-l dăduse de a se lăsa o fereastră deschisă, a creat presupunerea că este foarte grăbit. Deci pînda trebuia începută imediat, dar în formulă redusă, ca să nu se tulbure viața mănăstirii. Cineva a emis părerea: «Dacă *n*-are complici, va alege o zi de sărbătoare religioasă, cînd monahii se plimbă pînă mai tîrziu, lăsînd poarta descuiată». Raționamentul părea fragil, dar cum întregul caz nu era decît o horă a dubiilor a fost acceptat și s-a hotărît ca formula întărită, cu tripla încercuire a muzeului, să se aplice în următoarele nopți: 20 aprilie (duminică), 23 aprilie (Sf. Gheorghe), 27 aprilie (duminică).

În noaptea de 23 aprilie 1969, orele 23.08, Adrian Nicolae Georgescu, de 28 de ani, căsătorit, licențiat în istorie, a apărut și s-a furișat prin poarta Mănăstirii Antim. Purta cu el trei saci de iută, goi, sîrmă izolată — pentru ambalarea icoanelor — și o pereche de mănuși pentru a nu lăsa amprente digitale.

Umbra vechilor ziduri l-a înghițit imediat. A stins becul din pridvorul intrării în muzeu, s-a cățărat pe un sfeșnic și a pătruns în interior prin ochiul de geam, destul de înalt, lăsat deschis «pentru aerisire», la propria lui sugestie, dată în ipostaza de cercetător științific. Dinăuntru a deschis o altă fereastră, mai mare și mai joasă, ca să-și asigure refugiul în caz de primejdie.

Între timp, afară se strîngeau cele trei cercuri.

În spatele «frontului», locotenentul Ion Hurdubaie, îmbrăcat în salopetă, uda cu o stropitoare cele patru bănci ale scuarului din fața mănăstirii, făcîndu-le neprimitoare pentru eventualii îndrăgostiți. «Cine știe dacă hoțul nu scapă din toate încercuirile pînă în stradă și nu fuge, neglijînd somațiile, încît va fi nevoie să se tragă?...»

Georgescu însă operează rapid. Scoate geamul unei vitrine și împachetează primele șase icoane de lemn, vechi de două secole. Duce coletul afară, îl ascunde lîngă un zid, și se înapoiază pentru a continua. E momentul să se intervină. Doi milițieni încep o discuție, cu voce tare, sub fereastra «de pătrundere», arătîndu-se mirați că geamul e deschis și becul stins. Hoțul nu pierde timp, fuge și se aruncă prin fereastra «de refugiu», ca un cascador. Nimerește însă... direct în încercuire. La somații se lipește de sol și e imobilizat.

În scuar tocmai apare o pereche mai tenace, care așterne un ziar pe banca udă. Tînărul e chiar... milițian, și lt. Hurdubaie, neglijînd consemnul, îi spune pe șleau că e cazul să cam dispară...

De la postul său mai îndepărtat, ofițerul încă nu știe că misiunea «Sfîntului Gheorghe la Antim» abia s-a terminat, că hoțul a fost prins chiar în prima plasă, iar comorile sustrase sînt pregătite pentru a fi înapoiate pe loc reprezentanților mănăstirii.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

LOS ANGELES În așteptarea judecării apelului, Sirhan va fi cazat într-un «izolator» — un apartament de două camere, special construit la centrul medical pentru deținuți din apropierea orașului Sacramento. Atît paza cît și alimentația vor constitui obiectul unei atenții speciale, menită să prevină eventualele atentate.

VATICAN Potrivit ultimelor date, Vaticanul are 733 locuitori, dintre care numai 419 cetățeni vaticanezi, și anume 27 cardinali, 27 arhiepiscopi, episcopi și prelați, 12 călugări, 54 portari și ușieri, 151 jandarmi papali și 148 persoane civile.

DELHI Guvernul Bengalului de Vest a hotărît expulzarea de pe teritoriul acestui stat indian a membrilor «Corpului păcii» — organizație americană folosită pentru amestecul voalat în problemele interne ale unor state ce și-au dobîndit de curînd independența.

ACCRA Adunarea constituantă a Ghanei, ce elaborează o nouă lege fundamentală a țării, a stabilit limita minimă de vîrstă a șefului statului la 40 de ani. Includerea acestei prevederi în constituție îl va obliga pe actualul președinte, generalul Akwasi Afrifa, să se retragă din funcția pe care o deține.

BONN În Republica Federală a Germaniei urmează să se construiască trei centrale nucleare, cu o capacitate de 600 și respectiv 1 000 și 2 400 megawați. În 1975 va intra în funcțiune cea dintîi dintre ele.

WASHINGTON 2 072 generali și ofițeri superiori în rezervă americani lucrează în prezent în 100 mari concerne ce se ocupă cu executarea comenzilor Pentagonului. În ultimii zece ani, numărul militarilor rezerviști ocupînd posturi-cheie în concernele industriei de război americane a crescut de trei ori.

PARIS Specialiștii societății «Technocéan» experimentează — deocamdată pe model redus — un vas destinat depoluării apelor. Dispozitive speciale vor decanta 10 000 metri cubi de apă pe oră.

ROMA «Scarabeo 11», cea mai mare platformă de foraj submarin din lume pentru prospecțiuni petroliere și de gaze, a fost dată în exploatare în Marea Adriatică. Platforma va fi deocamdată folosită în ape ce nu depășesc adîncimea de 180 m.

MOSCOVA 50 manuscrise nou achiziționate au îmbogățit în ultimul an fondul manuscriselor lui V.I. Lenin. Alături de celelalte 30 000 originale existente, noile manuscrise sînt conservate cu grijă într-o bibliotecă specială din capitala sovietică.

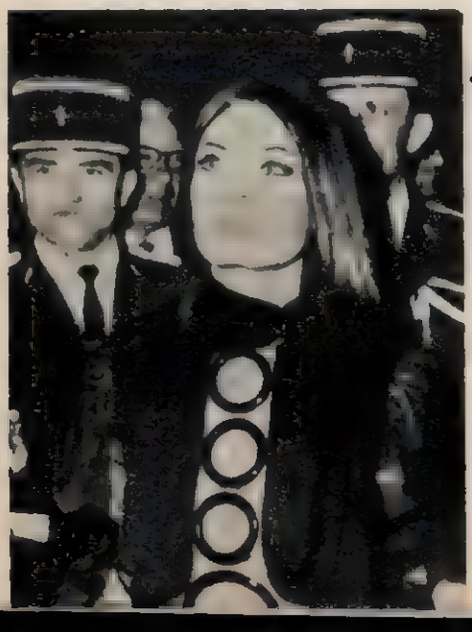

Stelele cinematografiei din multe țări ale lumii s-au întîlnit din nou la Cannes, cu prilejul Festivalului internațional al filmului. În fotografie: Marisa Mell, intrînd protejată de polițiști la Palatul festivalului, la premiera filmului «Sweet Charity».

GENEVA

C.I.C.R. ÎN ACȚIUNE

Corespondență specială de la C. POPIȘTEANU

Am străbătut Elveția pe o vreme pluvioasă, de la lacul Constanța la lacul Leman, traversînd Zürichul, Berna, Fribourgul, Nyonul, Lausanne-ul, admirînd încă o dată minunioasa organizare a traficului feroviar al acestei țări, pentru a ajunge la Geneva, exact după 300 minute și exact la întrevederea pe care cu deosebită bunăvoință mi-o rezervase prof. Jacques Freymond, directorul Institutului de înalte Studii internaționale. Între subiectele conversației noastre (toate venind să ilustreze afirmația distinsului meu amfitrion că sfera domeniilor în care se poate vorbi astăzi despre cooperare internațională tinde să se extindă necontenit) activitatea Crucii Roșii internaționale — al cărei vicepreședinte este prof. Freymond — a relevat aspecte de interes general. Preocupările C.I.C.R. (Comitetul Internațional de Cruce Roșie) cu care Societatea de Cruce Roșie din Republica Socialistă România colaborează activ — îmi spune dl. Jacques Freymond — se concentrează în clipa de față spre cîteva obiective prioritare. Dintre acestea, desigur că cele mai urgente sînt însești zonele în care suferința omenească este cea mai acută, zonele de conflicte. Firesc deci să ne îndreptăm atenția, forțele de care dispunem și ajutorul pe care sîntem în măsură să-l acordăm Orientului Apropiat, Yemenului, Adenului și, desigur, Asiei de sud-est. Programele de ajutor destinate acestor regiuni sînt fără îndoială complexe, dar principalele resurse pe care le suplinim sînt alimentele și medicamentele. Uneori misiunea Crucii Roșii internaționale are un caracter informativ, cum este de pildă cazul vizitei pe care un reprezentant al C.I.C.R. a făcut-o în Bolivia, unde se află deținut Regis Debray. Prof. Freymond mi-a explicitat apoi acțiunea organizației internaționale în Nigeria. C.I.C.R. a reușit, cu toate dificultățile grave datorate sezonului umed și teatrului de lupte în continuă modificare, să-și intensifice livrările care sînt esențiale pentru viața multor nigerieni. Practic, această acțiune venea să ajute peste 2 milioane de oameni aflați de ambele părți ale liniilor de luptă. Un fapt important este că, pe lîngă medicamentele curente, Crucea Roșie Internațională a inițiat măsuri pentru vaccinarea a aproape 2 milioane copii contra rujeolei, variolei, tuberculozei. Pentru aprovizionarea cu alimente, C.I.C.R. a organizat 500 de centre de distribuție, ajutîndu-i pe săteni cu semințe în cantități mari la cultivarea pămîntului, în bună parte părăsit. Au fost organizate de asemenea 30 de școli la sate. Ajutoarele ajung în Nigeria pe calea aerului datorită abnegației echipajelor C.I.C.R., care au realizat numai în luna aprilie aproape 500 de zboruri. În Biafra, Crucea Roșie Internațională a folosit pista de la Uli — de fapt singurul punct de comunicare cu interiorul. O cablogramă sosită în acel moment ne întrerupe. Prof. Freymond ne-o întinde, vizibil emoționat. Telegraful semnala prăbușirea unui al doilea avion al Crucii Roșii Internaționale în Biafra, în ultimele 24 de ore. «Trecînd peste toate greutățile și asumîndu-ne chiar și riscuri supreme, încercăm să facem tot ce putem pentru a veni în ajutorul oamenilor în suferință, în speranța că vom trăi ziua în care se va găsi calea spre a feri lumea de războaie, de conflicte, de maladii, de mizerie» — a încheiat prof. Freymond.

CANNES

CUVINTE DE LA FESTIVAL (I)

Corespondență specială de la P. CRISTIAN

Lăsînd cronicarilor plăcerile ierarhizărilor estetice sau voluptățile iconoclaste față de uriașa filmografie adunată de 10 zile pe Coasta de Azur, în dreptul Capului Antibes, dau cititorilor de veste despre Cannes, transmițîndu-le cîte ceva din ce se spune la festival, la conferințele de presă, prin ședințe ori pe la cocteiluri, sau chiar de la om la om.

● În seara deschiderii festivalului, vedeta cea mai busculată de foto, tele, cinereporteri a fost nu o doamnă, ci un domn: Omar Sharif. Drept care celebrul star s-a simțit dator la întîlnirea, după gală, cu gazetarii să remarce: «Festivalurile mă duc cu gîndul la femei. Trebuie să te aștepți la tot din partea lor — chiar să te facă fericit». Nu se știe dacă omagiul a valorat cît toate blitzurile pierdute de doamne.

● Tristețe pentru soarta Elizabethei Taylor. După cîte s-a zvonit aici, «dogodnica Americii» (de acum 20 de ani) nu va mai putea continua să apară în filme. Boala de care suferă de mai mulți ani s-a agravat simțitor.

● Întrebare la radio Monte Carlo.

— Nu credeți că invitații la Festivalul de la Cannes sînt prea exigenți, așteptîndu-se numai la capodopere?

— Poate se simt datori s-o facă, deoarece ei nu-și plătesc, ca spectatorii ceilalți, biletele de intrare (iar un bilet, aici, costă 15 franci noi).

— Și nu credeți că invitații au o preferință specială pentru filmele dificile?

— Viața ar fi într-adevăr mai puțin amuzantă dacă nu ne-am plictisi din cînd în cînd.

● Cel mai tăcut actor la festival: Michel Piccoli. În filmul «Dillinger este mort», Piccoli rostește doar o duzină de replici. Declarația sa a fost la fel de scurtă: «Sînt pentru prima oară la un festival».

● La festival se schimbă multe păreri și despre... filme.

Iat-o pe cea a lui Jean Delannoy (a obținut în 1946 Marele premiu, aici, pentru «Simfonia pastorală»).

«Cinematografia recapătă viață — și

COMENTARIU

Planul F. N. E.

de Silviu BRUCAN

În sfîrșit, s-a creat pentru prima dată în cadrul conferinței cvadripartite de la Paris o situație care deschide calea unui progres real în vederea restabilirii păcii în Vietnam. Planul amplu prezentat în ședința din 8 mai de Tran Buu Kiem, șeful delegației Frontului Național de Eliberare, oferă o bază de negocieri atît de constructivă încît primul test — recunoașterea caracterului său rezonabil de către părțile adverse — a fost trecut cu succes. Reacția oficială americană, deși conține rezervele care erau de așteptat, promite «examinarea atentă și binevoitoare» a propunerilor, iar guvernul de la Saigon este nevoit să se replieze pe noi poziții diplomatice și să admită că cel puțin unele dintre punctele planului de pace pot fi discutate imediat. Pentru observatorii care cunosc tehnica negocierii diplomatice, care nu este altceva decît continuarea luptei politice cu alte mijloace, apare evident că lucrurile au fost mișcate din impas.

În esență, planul F.N.E. pornește de la pozițiile de principiu cunoscute din programul în cinci puncte al F.N.E. și programul în patru puncte al R.D. Vietnam și de la acordurile de la Geneva din 1954 și, ținînd seama de obiecțiile ridicate de partea adversă în cursul discuțiilor de pînă acum, oferă o serie de soluții problemelor celor mai spinoase ale reglementării politice și militare a problemei vietnameze. Reafirmînd condiția cea mai importantă a reglementării,— Statele Unite, fiind agresorul, trebuie să-și retragă necondiționat trupele— planul o pune de astă dată în legătură cu necesitatea unor alegeri libere și democratice, care evident nu pot avea loc în prezența a 500 000 soldați americani. Elementul nou și pozitiv al propunerilor îl constituie prevederea privind crearea unui guvern de coaliție — expresie a unei înțelegeri naționale și a unei largi uniuni a tuturor păturilor populației. Cealaltă problemă spinoasă a negocierilor,— forțele armate vietnameze aflate în Vietnamul de sud — care a constituit pînă acum principalul obstacol ridicat de părțile americană și saigoneză în calea unei soluții, urmează să fie rezolvată de însești părțile vietnameze. Pe lîngă aceste elemente cheie ale planului F.N.E., se prevede că Vietnamul de sud va promova o politică externă de pace și neutralitate, va stabili relații cu toate țările, inclusiv Statele Unite, pe baza celor cinci principii ale coexistenței pașnice, iar în ce privește reunificarea Vietnamului, ea va fi înfăptuită în mod treptat, pe cale pașnică, pe baza acordului dintre cele două zone, fără amestec străin.

Desigur, experiența politică previne împotriva unui optimism exagerat și naiv care s-ar naște din premisa că singurul lucru pe care l-au așteptat pînă acum S.U.A. și guvernanții de la Saigon ca să treacă la soluționarea litigiului ar fi fost propunerile F.N.E. Va fi necesar abia acum ca Administrația Nixon,care a promis «să pună capăt războiului»,să adopte o atitudine realistă și să renunțe la concepția potrivit căreia trupele americane pot fi retrase numai în măsura înarmării și sporirii trupelor saigoneze; clica militaristă de la Saigon va trebui și ea să renunțe la mașinațiile politice dubioase care au drept scop confecționarea de circumstanță a unei coaliții de partide «anticomuniste», menite a împiedica F.N.E. să joace rolul major ce-i revine — și pe care și l-a cucerit în văzul lumii întregi — în viața politică sud-vietnameză. Pentru că dacă pînă astăzi F.N.E. și-a dovedit din plin capacitatea de a organiza și însufleți lupta de eliberare a poporului, el se dovedește acum o forță politică matură care se situează la înălțime și pe plan politic, intern și internațional.

Cele 10 puncte ale planului F.N.E. formează un tot închegat, o concepție de ansamblu care oferă o soluționare globală, atît militară cît și politică, a problemei vietnameze De aceea, stratagema pe care o sugerează unele cercuri la Washington și la Saigon de a selecta pentru discuție doar unele puncte — cele mai convenabile menținerii statu quo-ului — nu poate duce la rezultatele pozitive așteptate. Într-un cuvînt, problema se reduce la înțelegerea faptului că negocierile de la Paris nu pot duce la menținerea sub altă fațadă a situației existente în Vietnamul de sud, ci că ele pot progresa numai prin schimbarea acestei situații. Drumul de la război la pace nu se numește statu quo, ci schimbare.

sînt bucuros că am crezut în ea de-a lungul multor ani. Nu este cîtuși de puțin între meritele cele mici ale Festivalului de la Cannes de a ne convinge timp de două săptămîni că a șaptea artă nu se află în pericol de a muri. Pe de altă parte, mi se pare că a compara valori incomparabile, cu atît mai mult valori aparținînd diferitor națiuni, este într-un fel ca și cum ai compara un tablou de Rembrandt cu unul al lui Watteau, a cincea simfonie de Beethoven cu o nocturnă de Chopin, pentru a hotărî care e cea mai bună».

● Pierre Etaix, care mi-a spus senin după vizionarea filmului său «Marea dragoste» că nu așteaptă nici o recompensă de la festival și a elogiat marile merite ale manifestării de la Cannes pentru schimburile internaționale în domeniul cinematografiei, a completat cele spuse de Delannoy: «Însăși ideea de a compara, de a judeca, îmi displace. Poți prefera, după propriul temperament sau înclinație,un bun film, altuia, dar în fața mai multor filme de calitate nu poți decreta că X este cel mai bun. Este ca și cum ai spune că o cremă de ciocolată este mai bună decît brînza Camambert sau, și mai mult, mai bună decît cea mai frumoasă femeie din lume, care de fapt rămîne întotdeauna cea pe care o iubim».

La un festival de pregnanță artistică remarcabilă, cum este Cannes 1969, chiar și vorbele critice sună frumos. Mai ales cînd filmele excepționale, foarte bune sau bune (dar fără a le compara decît cu ele însele) se numesc pînă acum «If», «Marea dragoste», «Calcutta», «Adalen 31», «Easy Rider», «Rebelul», «Flash-back», «Antonio das Mortes», «Va merge», «Noaptea cu Maud», «Vara americană», «Cronica moravă».

Berlinul occidental. Mai multe sute de ucenici din industria de automobile și tineri muncitori din alte ramuri au organizat o demonstrație protestînd împotriva exploatării, a lipsei de ajutor profesional și social. Pe pancarta din prim-plan stă scris: «Progres, Da — exploatare, NU».

BOLIVIA: CURSA PREZIDENȚIALĂ

Moartea președintelui Barrientos, în urma unui accident de elicopter, nu a făcut decît să ascută și mai mult contradicțiile dintre forțele politice boliviene care îi creaseră în 1964 lui Barrientos condiții propice pentru a-l înlătura, printr-o lovitură de stat, pe Victor Paz Estenssoro, președintele de atunci al Boliviei, și de a-i lua locul, prin vot, doi ani mai tîrziu. La început Barrientos a făgăduit și chiar a inițiat reforme salutare, ca reforma agrară, votul universal, democratizarea învățămîntului, abil contracarate însă de concesionarea masivă a industriei țării unor monopoluri străine.

Măsurile antidemocratice care au urmat — noi impozite asupra pămîntului, militarizarea economiei și a învățămîntului — au făcut ca Barrientos să piardă sprijinul țăranilor (3 milioane din 4,5 milioane locuitori ai țării) și, în genere, al maselor populare . Pe de altă parte, «cazul Arguedas», de anul trecut, cînd fostul ministru de interne a dezvăluit «colaborarea» guvernului bolivian cu CIA și USIA în prinderea și asasinarea lui Che Guevara, precum și o serie de declarații mai recente ale lui Barrientos privind «reconsiderarea acordurilor cu S.U.A.» și «o eventuală extindere a comerțului cu Estul» au provocat îngrijorări la Washington și vii nemulțumiri în rîndul armatei boliviene, condusă de Ovando Candia.

Ovando Candia, care este principalul candidat în alegerile prezidențiale de anul viitor, s-a aflat în permanentă rivalitate cu Barrientos, aspirînd la fotoliul prezidențial încă din 1966. După unii observatori, Candia a încercat să conducă «de facto» Bolivia, în spatele președintelui «de jure», menținînd pe timp nelimitat starea de alarmă pe întreg teritoriul țării și operînd arestări în rîndul liderilor unor partide opoziționiste, sub pretextul descoperirii unor atentate și comploturi împotriva președintelui republicii. Aceste fapte au declanșat o puternică criză în guvern și parlament. Criza s-a accentuat în clipa cînd mai mulți lideri politici aflați în exil — fostul președinte Paz Estenssoro (Mișcarea Naționalistă Revoluționară — M.N.R.), fostul vicepreședinte Juan Lechin (Partidul Revoluționar al Stîngii Naționaliste — P.R.I.N.) și deputatul Mario Montenegro (Falanga Socialistă Boliviană — F.S.B.) și-au anunțat intenția de a se reîntoarce în țară pentru a participa la cursa pentru fotoliul prezidențial.

Dispariția din această cursă a lui René Barrientos a readus în actualitate figura vicepreședintelui Adolfo Salinas, actualul președinte interimar al Boliviei. Deși nu și-a anunțat oficial candidatura, el se numără printre favoriții scrutinului prezidențial. În acest sens este privită și recenta remaniere prin care Salinas și-a adus în guvern mai mulți prieteni, ostili lui Candia, care este bănuit că ar putea recurge la forța armelor pentru a nu scăpa fotoliul rîvnit.

Salinas a declarat într-o recentă conferință de presă că nu va preda, în nici un fel, puterea șefului suprem al armatei boliviene. Observatorii politici din La Paz susțin însă că, oricum, Ovando Candia rămîne totuși principalul candidat, întrucît el se sprijină pe cea mai puternică instituție în stat — armata.

Dan BULGĂR

C.E.A.E.O. - TENDINȚE DE REORIENTARE

Recent,a avut loc la Singapore cea de-a 25-a sesiune a Comisiei Economice a O.N.U. pentru Asia și Extremul Orient (C.E.A.E.O./ O.N.U.). Deși în unele dintre țările reprezentate în acest organism are încă audiență concepția — alimentată de anumiți economiști burghezi — potrivit căreia ieșirea din starea de înapoiere economică s-ar putea realiza, în primul rînd, pe baza așa-numitului «ajutor financiar» străin (aici, în speță, cel american), în cadrul sesiunii, din cuvîntul majorității vorbitorilor s-a desprins ideea că este necesară o acțiune amplă de valorificare a resurselor țărilor respective într-un efort susținut menit să asigure, realmente, învingerea subdezvoltării economice. Așa cum releva «The Times» într-o corespondență din Singapore, «nu atît creșterea ajutorului extern, ci o nouă strategie pentru dezvoltarea economică este cerința care s-a degajat din cuvîntările la sesiunea recentă a C.E.A.E.O./O.N.U.».

În aprecierea situației economice din

(Continuare în pag. 36)

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ARHIVĂ-FOTO

AGENDA LUI ENESCU

Aprilie-mai 1924; pentru George Enescu sînt *luni obișnuite de lucru*. Avea atunci 43 de ani și numele lui figura de mult printre cele ale marilor compozitori, violoniști, pianiști și pedagogi ai lumii. Celebritatea de care se bucura se datora neobișnuitului său talent și — mai cu seamă — muncii neîntrerupte în care se avîntase încă de la vîrsta de cinci ani. O ilustrare a acestei munci — activitatea sa concertistică *internațională pe o perioadă de numai două luni*, din anul 1924: la sfîrșitul lunii martie dă, la New York, concertul de încheiere a unui turneu întreprins timp de zece săptămîni în S.U.A.; în zilele următoare trece Atlanticul, pentru ca la 1 aprilie să concerteze la Saint-Etienne, în Franța, iar la 24 aprilie la Paris (unde i se conferă ordinul Legiunea de Onoare); la 4 mai *dirijează un concert* la București; la 5 mai cîntă la Ateneu, împreună cu un alt virtuos al viorii,— Jacques Thibault — concertul pentru două viori de Bach, sub bagheta lui George Georgescu (în fotografie: Enescu, Thibault, Georgescu); la 13 mai concertează la Londra; la 18 mai dirijează la București; la 21 mai e solist într-un concert la Ateneu. Și să ne amintim că lungile și obositoarele călătorii din vremea aceea se făceau cu trenul și cu vaporul, nu cu rapidele avioane de astăzi.

Ion MUNTEANU

(Urmare din pag. 35)

Asia de sud-est și Extremul Orient trebuie ținut cont de faptul că în această parte a lumii se desfășoară războiul din Vietnam, care a avut și are o înrîurire negativă și nefastă asupra economiilor unor țări din regiune: creșterea cheltuielilor militare ale țărilor care participă, alături de S.U.A., la agresiunea împotriva poporului vietnamez; condiționarea situației economiilor altor țări de cumpărările americane de mărfuri de pe piața acestora pentru întreținerea trupelor din Vietnam. Iar, în eventualitatea încetării acestui război, după cum avertizează raportul comisiei, nu trebuie să se spere «într-o explozie a generozității americane».

Acestea constituie și cauzele pentru care într-o serie de țări din Asia de sud-est și Extremul Orient se manifestă tendințe de reorientare, de degajare, de depărtare față de tutela și dependența americană. Japonia ar dori, se pare, pe plan economic, să ia locul «partenerului» nord-american, pătrunzînd puternic cu produsele sale pe piețele asiatice și făcînd propuneri «ispititoare» de ajutor financiar și economic.

Mulți delegați s-au exprimat însă pentru lărgirea *schimburilor comerciale pe baze* echitabile între țările din regiune, cît și cu toate țările, pentru eliminarea discriminărilor în comerț, care dau naștere unor veritabile paradoxuri ale zilelor noastre, cum este cel citat de delegatul neozeelandez privind imensele stocuri de unt și lapte din Piața comună, care sînt pasibile de a fi distruse, în ciuda faptului că *sînt atît de necesare multor țări ale* lumii, inclusiv țărilor din această parte a globului.

Ilie ȘERBĂNESCU

FABULA CU CÎINI DE RASĂ

Cincizeci de cîini de rasă vor manifesta în cursul acestei luni în fața Camerei Comunelor purtînd pancarte pe care vor fi înscrise cuvintele: «Nu, exporturilor către Japonia». Evident, cîinii vor fi însoțiți de crescători, nu pentru că nu pot fi atît de bine dresați încît să-și exprime limpede punctul de vedere și în probleme *de comerț exterior*, ci pentru că Asociația crescătorilor de cîini de rasă — cîini care reprezintă un articol de predilecție al exportului către Japonia — este profund afectată de soarta pe care o au «produsele» lor în țara de destinație. Se pare că în Japonia nu există, ca în Anglia, legi împotriva cruzimii față de animale și din această cauză cîinii exportați au adeseori o soartă tristă și o moarte și mai tristă. Întrucît însă spectacolul unei asemenea demonstrații, mai ales în fața instituției în cauză, nu pare să se bucure de agrementul autorităților, crescătorii au fost avertizați să-și țină potăile sub control «pentru a nu murdări caldarîmul». Organizatorii demonstrației afirmă că participanții canini sînt destul de bine dresați pentru a nu crea situații neplăcute, dar consideră că avertismentul poate servi și drept pretext pentru interzicerea demonstrației.

Întîmplarea seamănă foarte bine cu un episod petrecut în Liberia cu faimosul «corp al păcii», organizat de Statele Unite. Un membru al său, Joseph Marchese, a fost expulzat pentru «amestec în afacerile interne ale țării». Ceea ce pare curios este că inițiativa expulzării nu aparține autorităților liberiene, ci ambasadorului S.U.A., A. Brown. În definitiv întreaga activitate a «Corpului păcii» este considerată de opinia publică africană drept un amestec în afacerile interne ale altor țări și, dacă ambasadorul dorea într-adevăr să-l curme, pentru a fi consecvent cu principiul enunțat, în cazul Marchese, putea foarte bine să trimită acasă toată echipa. Numai că ulterior s-a aflat că Marchese, împreună cu alți colegi ai săi, a organizat acțiuni de protest împotriva «birocratizării excesive a Corpului păcii». Ei au cerut ca personalul administrativ al grupului să fie constituit din tineri voluntari și nu din «birocrați trimiși de la Washington». Acesta e motivul pentru care a fost trimis Marchese acasă. Are vreo legătură cu treburile interne ale Liberiei? Din acest punct de vedere, nu. Dar ambasadorului îi trebuia un motiv, orice motiv (la fel ca în cazul cîinilor de rasă), pentru a lichida o manifestare nepăcută. Numai că, dacă pavajul din fața Camerei Comunelor poate fi ușor restaurat, chiar și în caz de «accident» provocat, pretextul folosit de Brown ar putea să fie luat în serios și extins la cazuri mai plauzibile.

Nicolae LUPU

În memoria marelui poet englez Byron, la «Colțul poeților» din catedrala Westminster a fost instalată o placă comemorativă, în prezența președintelui Asociației de poezie, dr. William Plomer.

Un aspect mai puțin obișnuit de pe una din principalele și renumitele artere ale *Tokyo-ului — Ginza. Intensul trafic a fost oprit de poliția care, adăpostindu-se în* dosul unor uriașe scuturi metalice, se pregătește să pună stavilă uneia din impunătoarele manifestații în cadrul cărora demonstranții se pronunță cu hotărîre pentru retrocedarea Okinawei către Japonia.

Printre recentele acțiuni muncitorești revendicative din Italia se înscrie greva de la filiala italiană a firmei americane «Coca-Cola», prilejuită de refuzul societății de a reînnoi contractul colectiv.

CRONICA DE TREI SECUNDE

LUNA MAI (1)

E luna mai, e primăvară, natura cîntă, soarele rîde, opereta umană e în floare. E luna trufandalelor. E luna îndrăgostiților. La Paris apare o carte care stringe toată corespondența ticăloșului între ticăloși. Heinrich Himmler, șeful Gestapoului, șeful S.S.-ului, comisarul pentru «afirmarea rasei» — nu văd altă lună mai bună pentru lectura acestor «piese» decît acest mai. La 21 august 1944 se transmitea la Auschwitz, pe adresa lui Guntraum Pflaum, specialistul în lupta contra paraziților, următoarea scrisoare din partea Reichsführerului S.S.: «... vă facem cunoscut că Reichsführerul are intenția ca după război să creeze o cameră a mușteloi. Aici, toți S.S.-führerii și membrii poliției, care fie că subapreciază flagelul mușteloi și insectelor, fie că le consideră cu ironie și dezinvoltură, vor face un *sejur* îndelungat pentru a se familiariza cu problema pe plan teoretic și, pe de altă parte, vor fi «mînglițați» de sutele și miile de insecte adunate în cameră...»

LUNA MAI (2)

La 9 octombrie 1942, Himmler îi scria «secret» lui Kurt Knoblauch, șef de statmajor în teritoriile ocupate: «1) Fiecare superior ierarhic german trebuie să vegheze ca subordonații să-l privească în ochi. O regulă veche stabilește că în ochi se poate citi totul și că un adevărat subordonat poate fi menținut, numai din privire, în stare de dependență și supunere...» La 25 ianuarie 1943, o scrisoare secretă către Oswald Pohl: «Scumpe Pohl, greutățile în alimentarea trupelor noastre la Stalingrad îmi dovedesc cît de puțin pregătiți sîntem pentru asemenea situații. Am fi putut extrage lecții mai bune din istorie. Dați deci spre studiere cartea lui M. Prawdin — «Gingis Han și moștenirea sa». Se găsesc acolo numeroase indicații asupra felului cum se usucă bucățile de carne, cum se păstrează laptele și cum se poartă aceste alimente de rezervă în coburii șeilor. Laptele se prezenta în cuburi tari ca piatra. Ce cantități de carne conservată și plină de vitamine ne-am fi putut procura, dacă toți caii căzuți ar fi fost tratați după modelul lăsat de Gingis Han!...»

LUNA MAI (3)

De aproape 25 de ani luna mai e pentru mine cea mai frumoasă lună a anului, fiindcă în această lună a crăpat Hitler, în această lună s-a sinucis Goebels, în această lună Himmler a înghițit cianură de potasiu.

RADU COSAȘU

MAI ODIHNITOR NICI CĂ SE POATE ▲

Dacă doriți cîteva momente de adevărată relaxare — ne sfătuiește mister Jackie Paul din Maidenhead – procedați în felul următor: culcați-vă pe o scîndură plină cu cuie bătute cu vîrful în sus, puneți-vă pe piept o altă scîndură cu cuiele bătute cu vîrful în jos, și în postura aceasta de sandviș cu cuie dispuneți ca Rolls Royce-ul dv. de 2,5 tone să treacă cu o roată peste scîndura superioară. Veți simți — ne asigură mister Paul, care se pretinde a fi primul fachir alb — o dulce stare de odihnă a întregului organism, cu condiția să fiți pe deplin stăpîn al sistemului dv. nervos, așa încît să puteți comanda fiecărui mușchi în parte. Altfel.. Altfel, veți avea în corp tot atîtea găurele cîte cuie sînt în cele două scînduri.

Prea bine! Ce ne facem însă dacă nu posedăm un Rolls Royce? Rămînem oerelaxați?

CAMELTAX

Cît sînt ei de britanici, și tot s-au uluit cînd o cămilă ca toate cămilele a luat-o în sus pe Regent Street și a traversat apoi vasta piață Piccadilly. Uluiala a ajuns la limită cînd s-a aflat că patrupedul saharian, pașnic locatar al unei grădini zoologice, a fost închiriat de către un extravagant pianist, mister Valentino, care n-a vrut să descindă la «Café Royal» decît dintre cocoașele unei cămile...

SALUTĂRI DIN LUME...

Prof. dr. Antonin Kocenda din orașul Bucovice din sudul Cehoslovaciei posedă cea mai bogată colecție de cărți poștale ilustrate din lume.

Rod al unei strădanii de peste 40 de ani, colecția numără peste un milion de ilustrate, cele mai vechi datînd din anul 1886.

BANI
MAI VALOROSI DECÎT... BANII

Doi tineri zidari englezi din Colchester au descoperit — în timp ce lucrau la fundațiile unei construcții — un vas conținînd nici mai mult, nici mai puțin decît 10 000 de monede de argint cu efigia regelui Henric al III-lea. O vechime deci de peste 700 de ani. Iată-i pe cei doi muncitori în localul poliției, unde au depus comoara găsită, mulțumiți că valoarea banilor descoperiți de ei este mult mai mare decît valoarea lor nominală.

TRAGI CU PUȘCA, NU IA FOC!

În Japonia a fost produs de curînd materialul neinflamabil tevilon-valulen, care va deveni, cu siguranță, singurul folosit pentru perdele și cortine în teatre și alte săli de spectacol, precum și în hoteluri, spitale, cămine de copii, gări, locuințe etc.

Iată o demonstrație experimentală a calităților deosebite ale acestui nou material: flăcările au cuprins cu repeziciune, distrugînd complet, o casă obișnuită, în timp ce una echipată cu materialul tevilon-valulen a rămas intactă, în urma administrării unui «tratament» identic.

UXMAL

oraș sfînt al mayașilor

de Mircea RĂDULESCU

Zona arheologică Uxmal se găsește la mai puțin de o oră cu mașina de Merida, capitala statului mexican Yucatan, în dreptul kilometrului 78 al șoselei ce duce spre Campeche. O scurtă ramificație a șoselei, și te afli în peisajul straniu al orașului sfînt, în vecinătatea căruia se înalță, contrastantă, construcția unui hotel-restaurant.

PUȚINĂ ETIMOLOGIE, PUȚINĂ ISTORIE

Se presupune că numele său a fost inițial Oxmal, ceea ce înseamnă construit de trei ori. Distrus probabil de invazii succesive, a fost de fiecare dată refăcut. În cronicile cunoscute sub numele de Cărțile lui Chilam Balam se menționează o ocupație tîrzie: «În Katun 2 Ahan (adica între anii 987 și 1007) în Uxmal se stabili Ah Suytok Tutue Xiu». Acestea sînt datele de la care au pornit cea mai mare parte a istoricilor și arheologilor atunci cînd au apreciat vechimea Uxmalului.

Atît Uxmalul cît și Chichen Itza — cele mai mari și impresionante complexe ale arhitecturii maya din peninsula Yucatan — au fost găsite pustii de conchistadori. Erau de pe atunci două orașe moarte. Cum și de ce au fost părăsite — iată un mister încă nedezlegat de cercetătorii istorici mayașilor.

Ca și majoritatea orașelor maya, Uxmalul a fost vizitat prin 1841 de exploratorul nord-american John L. Stephens, care a făcut cunoscută lumii existența acestui important centru arheologic în lucrarea sa «Călătorie în Yucatan» Aventurile și pericolele prin care a trecut pentru a ajunge aici, suferințele îndurate par călătorului de azi de necrezut. Uxmalul a fost vizitat și de alți exploratori, care au consemnat cele văzute aici. În 1929, Franz Blom desena chiar un plan al așezării. Explorări sistematice și lucrări de restaurare au fost întreprinse de guvernul mexican cu începere din 1938 și au continuat neîntrerupt de atunci încoace, sub egida Institutului național de antropologie și istorie. Urmărindu-se în primul rînd salvarea, cu ajutorul consolidărilor și al reconstrucției, a principalelor edificii, investigațiile arheologice nu sînt încă destul de avansate pentru a oferi o imagine completă a ceea ce a fost Uxmalul. Se poate afirma totuși că aproape totalitatea monumentelor acestui ansamblu, cunoscute pînă în prezent, corespund perioadei clasice maya. Cu toate că în întregul Yucatan existau aceleași principii tehnice și științifice, aceleași credințe religioase și obiceiuri, fiecare dintre provinciile maya și-a elaborat propriul său stil artistic. Din perioada maya tolteci, de pildă, cunoscută mai ales prin monumentele de influență toltecă din Chichen Itza, nu există la Uxmal decît anumite elemente în decorația edificiilor. Se poate spune că Uxmalul reprezintă cel mai pur stil maya.

ÎNTRE PIRAMIDA PREZICERILOR ȘI PATRULATERUL PORUMBEILOR

Întregul ansamblu impresionează prin simplitatea sa monumentală. Centrul zonei arheologice, vechiul loc de ceremonii al Uxmalului, ocupă o întindere de aproximativ un kilometru de la nord la sud și 600 metri de la est la vest.

În apropierea intrării în zona arheologică, așa-numita Piramidă a prezicerilor sau a vrăjitoarei atrage atenția prin proporțiile sale impozante și aspectul deosebit de al celorlalte construcții, baza sa fiind nu pătrată sau dreptunghiulară, ci de forma unei elipse. Urcînd treptele piramidei se ajunge la două temple construite pe platforma sa superioară. În interiorul piramidei — alte cinci temple, suprapuse și construite la epoci diferite. O legendă spune că datorită farmecelor unei vrăjitoare, dintr-un ou a ieșit un copil care a crescut atît de repede încît după un an ajunsese bătrîn. Trimis de vrăjitoare să-l provoace pe regele Uxmalului, acesta îi ceru să construiască un palat într-o singură noapte, amenințîndu-l cu moartea dacă nu va reuși. Bătrînul înălță în timp de o noapte piramida, după care fu proclamat prezicător și numit guvernator. Așa s-ar fi născut Piramida prezicerilor.

Pe o terasă naturală se înalță Palatul guvernatorului, una dintre cele mai interesante construcții ale Uxmalului și totodată unul dintre cele mai frumoase monumente ale Americii precolumbiene, impresionant prin armonia proporțiilor și prin elementele decorative ale frizei. Pe prima terasă a acestui palat, în colțul din nord-est, se află un edificiu caracterizat prin echilibrul și eleganța austeră a decorațiilor. Principalul motiv ornamental: broasca țestoasă, de unde și denumirea construcției: Casa broaștelor țestoase. Patrulaterul călugărițelor a fost botezat astfel din cauza numeroaselor camere ale acestui ansamblu — patru edificii înconjurînd o vastă curte dreptunghiulară, care au amintit conchistadorilor de mănăstirile spaniole. Patrulaterul porumbeilor, ansamblu impunător, a primit această denumire datorită unor elemente de construcție ce aduc cu un porumbar. Terasa pe care a fost înălțat un grup de monumente de tipul stelelor funerare — cincisprezece monoliți dintre care unii au cîte trei metri înălțime — a fost supranumită Platforma stelelor. Cîteva alte construcții, așezate pe o terasă de mică înălțime, sînt prin tradiție locuința vrăjitoarei, mama adoptivă a bătrînului care ar fi construit Piramida prezicerilor.

Nu am putut enumera aici toate edificiile Uxmalului, dintre care unele, ca de pildă Piramida mare, nu au fost încă complet dezgropate. Aș vrea să relev faptul că toate edificiile, din piatră masivă, ale acestui impresionant complex arheologic au fost realizate fără ajutorul animalelor de tracțiune, că toate ornamentele ce le împodobesc au fost cioplite numai și numai cu unelte de piatră. Un motiv în plus de reflecție asupra oamenilor și artei acelei epoci.

Silueta masivă a Piramidei prezicerilor tronează ca o fortăreață în apropierea intrării în zona arheologică.

22
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 730
24 MAI 1969

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

un eveniment mare pentru cei mici

S-a deschis la București Biblioteca municipală pentru copii «Ion Creangă» din str. Christian Tell nr. 10. 20 000 de cărți care se adresează acestei vîrste vor sta acum la dispoziția copiilor pentru lectură în sală și pentru împrumut acasă.

O bibliotecă în exclusivitate pentru copii de asemenea proporții e într-adevăr o noutate, fiind prima de acest fel din țară.

Profesorul Ion Ioniță, directorul bibliotecii, ne conduce amabil prin sălile acestei biblioteci organizate după criterii specifice. Fondul de cărți a fost împărțit pe trei categorii de vîrstă. Trei săli, în fond trei biblioteci separate.

Într-o primă sală, cărțile se adresează vîrstei celei mai fragede, preșcolari și elevi din clasele I și II. Cărți cu poze, mici istorioare, poezii scurte. O lume de basm, multă culoare. Primul contact cu cartea se face aici în modul cel mai atractiv posibil. Pentru cei de la 9 la 12 ani s-a amenajat sala a doua. Basme, povestiri, romane scurte.

Cărțile din sala a treia se adresează vîrstei pînă la 15 ani. Clasici și contemporani, aventuri, anticipație științifică, monografii, istorie și geografie, tehnică.

Pe mese, mici cartonașe, conținînd date de mare interes pentru vîrstele acestea: orele pe diferitele meridiane ale globului, cei mai înalți munți, cele mai adînci lacuri, cele mai lungi fluvii, cele mai mari orașe etc. Pe un raft aflat în hol, întrebări și răspunsuri în rezumat la probleme care frămîntă aceste vîrste: de ce nu vedem decît o față a Lunii, de ce vor oamenii să meargă în Lună, de ce se sparge un pahar cînd turnăm în el apă fierbinte și multe altele.

În sfîrșit, într-o sală alăturată biblioteca pentru literaturi în limbi străine: engleză rusă, germană, franceză și maghiară.

„cibinium '69" în avanpremieră

Peste puțină vreme în comunele din marginea Sibiului se va da startul în cea de-a doua ediție a Festivalului folcloric anual «Cibinium», care va cuprinde o serie de manifestări muzicale, coregrafice și dramatice specifice zonei folclorice a Sibiului. Între noutățile cu care vor veni la această amplă sărbătoare cele mai bune formații artistice din comunele Rășinari, Cisnădioara și Gura Riului, față de anul trecut, se numără lucrarea coregrafic-muzicală «Coboară turmele» (prezentată de formația din Rășinari) — *un amplu tablou în care sînt* reproduse diferitele obiceiuri și ceremonialuri ciobănești înaintea coborîrii turmelor din munte (pregătirea, despărțirea de munte etc.) — pe un text de Corneliu Dragoman și muzică de Cornelliu Arion (avînd regia semnată de Avram Besoiu), trei spectacole (unul de teatru și două de păpuși) pe care le va prezenta în aer liber Teatrul de stat din Sibiu — ca invitat — o seară de poezie și de basm (pregătită de artiști amatori din Gura Riului), un montaj de versuri și muzică cinstind un moment istoric etc. De asemenea, în afara spectacolelor propriu-zise pe care le vor prezenta formațiile artistice ale diferitelor comune, cu prilejul festivalului vor fi inaugurate și două muzee de artă populară în comunele Cristian și Gura Riului, vor fi organizate numeroase excursii tematice în zonele folclorice etc. Timp de opt zile (cît va dura festivalul) în toate comunele din apropierea Sibiului vor avea loc spectacole ale formațiilor locale, iar în ultima zi — pe lacul Dumbrava din Sibiu — se va desfășura un spectacol folcloric la care își vor da concursul toți participanții la festival, invitați etc.

Florentin POPESCU

F 03

CU PÎNZELE SUS!

Stăm de vorbă cu tovarășul Popa Ștefan, secretarul organizației P.C.R. de la Șantierul naval-Constanța:

— Tovarășe Popa, am aflat că S.N.C. stă bine cu îndeplinirea angajamentelor.

— Încă de pe data de 2 mai colectivul Șantierului naval-Constanța și-a îndeplinit angajamentele pe întregul an 1969. Bilanțul primelor 4 luni mai consemnează *depășirea* planului cu 2 000 000 lei la producția-marfă vîndută și încasată, obținerea unei economii suplimentare la prețul de cost de 2 000 000 lei și a unui beneficiu de 200 000 lei peste plan.

OUL LUI COLUMB

Ceferiștii brașoveni au introdus recent un nou sistem de încărcare a mărfurilor în vagoane de cale ferată. În legătură cu acest subiect am solicitat telefonic amănunte tovarășului Gabor Dumitru, director la D.R. C.F.R.-Brașov:

— Este vorba — ne comunică tovarășul Gabor — despre transportul remorcilor rutiere în vagoanele de marfă, remorci destinate exportului sau unor localități din țară. Mai înainte un vagon nu putea încărca decît o remorcă. Spațiul rămas, prea mic, rămînea nefructificat. Acum un vagon poate primi două remorci, prin... desprinderea roților și a părților laterale. Economiile realizate în urma folosirii acestei metode însumează aproximativ 1 000 000 lei anual.

BERE, PE SĂTURATE!?

O dată cu sosirea canicului ne-am adresat tovarășului director general Caracaleanu Gheorghe din Ministerul Industriei Alimentare cu următoarea întrebare:

— Tovarășe director, s-au prevăzut din timp măsuri eficiente care să asigure cantitățile sporite de bere solicitate în *sezonul estival?*

— Pentru 1969 s-au luat toate măsurile de a asigura un plus de 140 000 hl bere, adică 14 000 000 l. În această direcție au fost mobilizate — prin modernizări tehnologice — întreprinderile Rahova, Grivița, Azuga, Sibiu, Cluj etc. Sperăm să facem față canicului oferind consumatorilor 28 000 000 sticle mai mult decît în 1968.

N. IANCU

microagendă agrară la zi

Cu toate că apa(care, în această primăvară, a izbutit să pătrundă în subsolul ogoarelor, pe alocuri pînă la peste 6 m adîncime) nu s-a evaporat încă pînă la limita procentuală considerată permisă, recolta acestei veri se apropie vertiginos de stadiul «la zi» prevăzut în calendarele lucrărilor agricole. Desprindem din corespondențele sosite la redacție în cursul ultimei săptămîni. cîteva elemente de natură să argumenteze afirmația de mai sus.

● *1 800 ha însămînțate* cu secară în județul Satu Mare și-au cedat recolta în întregime. Ea se află acum în hambarele cooperativelor agricole de producție din Botiz, Carei, Doba, Moftinul Mic. Între timp, mecanizatorii au și pregătit însămînțarea suprafețelor libere cu porumb-siloz și alte culturi furajere.

*

● *Floarea-soarelui* (22 000 ha pe tarlalele întreprinderilor agricole de stat ale *Trustului zonal-Ploiești*) se prezintă de așa manieră încît semnele iernii întîrziate nu mai pot fi distinse în lanuri nici de ochiul celui mai ager dintre experți. Prima prașilă a luat sfîrșit. În curînd va începe cea de-a doua. Pe graficele specialiștilor n-a apărut pînă acum, la acest capitol, nici o întîrziere.

*

● *Nici răsadurile*, care cresc în grădinile de legume din cuprinsul județului Brăila, nu se resimt de pe urma condițiilor climatice nefavorabile, cu toată excesiva lor sensibilitate. C.A.P.-urile din Roman, Rimnicelu, Mircea Vodă, Suțu, Tîrchilești, au asigurat plantelor de pe cele 4 700 ha cultivate cu legume — 1 500 ha mai mult decît anul trecut — condiții optime de dezvoltare. Prin urmare se așteaptă o recoltă bogată. Cu unele excepții: la Ciineni bunăoară, pe 30 ha răsadurile au întîrziat să-și facă apariția. La Gîrlău 20 ha s-au aflat în aceeași situație. Unii au uitat că legumelor le place belșugul de umezeală. Mai e nevoie să le amintim cooperatorilor din Gropeni că dispun de 50 aspersoare și încă n-au irigat cu ele nici un hectar de grădină?

*

● *Oricum*, pe ogoare se simte apropierea recoltei de cereale. Prin gări, triaje, ateliere de reparat material rulant, se pregătesc vagoanele care vor purta inscripția «Bun pentru cereale, 1969». La întreprinderile de mecanizarea agriculturii din Sighișoara, Miercurea Ciuc, Tîrgu Mureș și altele s-au revizuit mașinile și utilajele de care va fi nevoie în campania viitoare, în proporție de 50%. Pentru cealaltă jumătate timpul e luat pur și simplu cu asalt. Dar gospodarul harnic ar fi făcut toate aceste pregătiri încă de astă iarnă. Că doar a avut din belșug zile friguroase. Oricum, e bine și așa. Numai să nu se uite că vara, cu recoltele ei. bate insistent la toate ușile lucrătorilor din agricultură.

R. NICOLAE

Recenta vizită în Uniunea Sovietică a tovarășilor Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri și a altor tovarăși din conducerea de partid și de stat — vizită ce a avut loc pe baza acordului comun dintre conducătorii de partid și de stat ai celor două țări — convorbirile purtate cu acest prilej și desfășurate într-o atmosferă tovărășească, sinceră, deschisă, și-au demonstrat pe de-a-ntregul utilitatea, constituind cadrul unui schimb de păreri multilateral asupra problemelor de interes reciproc. Totodată, conducătorii români și sovietici au purtat discuții fructuoase pe marginea unor probleme de importanță majoră cu care este confruntată astăzi mișcarea comunistă și muncitorească și viața politică internațională. Toate acestea vin să confirme o dată în plus cît de binevenite și de salutare sînt, pentru promovarea unor raporturi sănătoase între statele socialiste, pentru conlucrarea rodnică dintre partidele comuniste, contactele nemijlocite, întîlnirile și discuțiile directe dintre conducători.

Răspunzînd invitației Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, o delegație de partid și guvernamentală condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a făcut în zilele de 19-20 mai o vizită de prietenie în Republica Populară Polonă. Cu acest prilej au avut loc convorbiri între delegațiile de partid și guvernamentale ale României și Poloniei, care s-au desfășurat într-o atmosferă sinceră, de prietenie și înțelegere reciprocă. În cursul convorbirilor, cele două părți s-au informat reciproc asupra problemelor și sarcinilor construcției socialiste în Republica Socialistă România și Republica Populară Polonă și au efectuat un larg schimb de vederi asupra stadiului actual al relațiilor bilaterale. Totodată cele două delegații și-au împărtășit reciproc din experiența activității partidelor lor. În timpul convorbirilor a fost făcut un schimb de vederi asupra problemelor actuale ale situației internaționale, precum și asupra problemelor esențiale ale situației din mișcarea comunistă și muncitorească internațională.

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

„UMBRELA"

Fotocompoziție a suedezului G. Sture KARLSSON — prezent la cel de-al 7-lea Salon de artă fotografică al României

Prezentarea artistică: V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1. Sectorul 1. Căsuța poștală 4112. Of. 33 Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

frați și surori în așteptare...

Într-un răstimp de numai patru ani de zile, omul nostru a avut răgazul să facă de toate. Absolvent, diplomat al Facultății de limbă și literatură română, Simion Leucă, originar din București, a fost pe rînd profesor de dansuri moderne, frizer la «Ciufulicia», manechin la Arta modei, inspector la loz în plic, degustător de vinuri la M.A.T., controlor de bilete la I.T.B., profesor de chitară și acordeon (metodă garantată!).

L-am întîlnit deunăzi pe Bulevardul Magheru. Înalt, sportiv, îmbrăcat după ultimul jurnal. Părea amărît băiatul.

— Nu mai ține figura. Trebuie să mă recalific.

— Ia-ți o meserie de sezon: ospătar pe litoral

— Fleacuri. Se cere franceza, germana, iar la mare îmi place să fiu servit, nu să fac eu treaba asta pentru alții.

— Atunci, să zicem ceva la modă instructor de zbor pe nave cosmice. Se caută.

— Bancuri de prost-gust. Și pe urmă, nu uita, am o meserie autentificată prin diplomă. Sînt profesor de română. O catedră lîngă București e numai binevenită. Am *depus cerere pentru* Buftea. Dacă nu se rezolvă, mă retrag la mănăstire. Frate întru așteptare.

— Și de acolo faci naveta?

M-a privit lung, dezaprobator, cu mila, calmul și înțelepciunea omului stăpîn pe situație, conștient de valoarea și meritele sale indiscutabile. Mi-a întors spatele și atunci, așa, pe loc, mi-a venit o idee: ce-ar fi să fac o vizită inspectoratului școlar al județului Ilfov?!

Prima întrebare:

— Cîte posturi libere pentru profesori de română deține școala din Buftea?

— Unul singur.

— Cîte cereri de transfer pentru acest unic post?

— 200.

Pînă aici, frumos. Dar distracția începe abia de acum încolo.

— Numărul total al cererilor de transfer și numire, depuse în această primăvară — *oftează interlocutorul nostru — se ridică la* aproape 2 000. Marea majoritate cer Buftea. Afumați, Ciorogîrla sau alte comune situate la doi pași de București. Și încă ceva: numeroși solicitanți au poposit pe coridoarele inspectoratului, sosind din Maramureș, Banat, din județele Suceava, Mureș sau din alt capăt de țară. Băieți și fete necăsătoriți, originari din partea locului, și care, la ora actuală, n-au decît un singur gînd: post în apropierea Capitalei.

Iată cîteva *exemple* alese la întîmplare: Georgeta Carghizan, profesoară în Beica de Jos, jud. Mureș și căsătorită cu un profesor din această localitate (!), solicită catedră la... Buftea; Stela Simion, repartizată în comuna Aninoasa-Argeș, dorește post la Domnești sau Buftea (mă rog, ce s-o găsi); Mihai Florescu, profesor în comuna Mircea Vodă-Constanța, vrea să se mute la Buftea, deoarece «fratele și sora studiază în București».

Și așa mai departe. Nu e de mirare deci că în Ilfov posturile vacante prisosesc în toate localitățile rurale (îndepărtate!). Din cei 312 absolvenți de universitate repartizați anul trecut în școlile acestui județ, abia 157 s-au prezentat la posturi.

Care este situația pentru întreaga țară? Iată în continuare aceste cîteva date statistice puse la dispoziția revistei noastre de către tovarășul Ion Radu, director general în Ministerul Învățămîntului.

În anul școlar 1968—1969, ministerul a repartizat în producție 2 168 de tineri profesori, deținători ai unei diplome universitare, și 3 514 băieți și fete, absolvenți ai institutelor pedagogice de trei ani. Cîți dintre aceștia și-au luat posturile în primire? În primul caz, 1 320; în cel de-al doilea, 2 386. Aproape 2 000 de profesori, *mai bine de o treime* din numărul total al absolvenților din 1968, își poartă diploma în buzunar, suspină și bat la ușile inspectoratelor școlare sau pur și simplu se mulțumesc să trăiască pe cheltuiala și sub auspiciile rudelor binevoitoare. Nu e de neglijat nici numărul celor care și-au găsit un loc sub soare împrumutînd ad-hoc meserii și îndeletniciri în cele mai diverse și nepotrivite locuri de muncă. Cîți Simioni Leucă se ascund calmi, intransigenți și răbdători în spatele acestor *cifre*? Pentru cîți dintre aceștia, persoane serioase și influente, rude apropiate sau «oameni înțelegători» au operat tranzacții ilicite, încălcînd cu dezinvoltură prescripțiile în vigoare?

— În comparație cu anul 1967-1968, situația s-a îmbunătățit în ultimul an — ne spune tovarășul Constantin Tănase, director general adjunct în Ministerul Învățămîntului. Cu toate acestea ducem în *continuare* lipsă acută de *profesori* de limbi străine (2 196 posturi libere de franceză), de muzică (1 335 posturi vacante), de educație fizică (2 036 posturi vacante), de desen-caligrafie, de matematică. Din pricina lor ducem o luptă continuă cu O.N.T.-ul, cu diferite case de cultură (orășenești, bineînțeles), cu diverse cluburi sportive etc. În prezent considerăm absolut necesară înființarea în cadrul institutelor pedagogice a unor facultăți pentru pregătirea profesorilor de muzică, desen, limbi străine. Și încă ceva: mai multă intransigență față de cei care ne fură absolvenții, angajîndu-i în mod ilegal în posturi pentru care n-au pregătirea corespunzătoare.

E timpul, cu alte cuvinte, să se sfîrșească definitiv cu alde Simion Leucă și mărinimoșii lui confrați.

Dar, apropo, să vă istorisesc, drept încheiere, ultima noastră întrevedere.

— Nu s-a prins chestia cu Buftea — m-a *anunțat, șuierînd, bunul meu amic.* Și nici frate în așteptare nu m-au primit gagii! Ce mă sfătuiești să fac?

— În țară există 2 313 posturi vacante pentru profesorii de română...

— Mersi de sfat! Altceva?

— Știu eu? Fă-te administrator de bloc.

— Ești rău și lipsit de înțelegere pentru cazul meu. După cîte toate, ar mai lipsi un lucru: să mă dai la ziar.

Gînd la gînd cu bucurie.

L. TIMBUS

roșii și albii

Miklos Jancso, regizorul maghiar recunoscut astăzi drept una dintre personalitățile cinematografiei europene, autorul acelui copleșitor *«Flăcări sărmane»*, este din nou prezent pe ecranele noastre cu o creație în care istoria este chemată să slujească drept suport epic unei dezbateri fundamentale despre condiția umană. Imaginea, revelatoare prin austeritatea ei îndîrjită, aparține vechiului colaborator al lui Jancso, Tamas Somlo. Filmul este o coproducție ungaro-sovietică. În rolurile principale apar: Tatiana Koniukova, Krystyna Mikolaiewska (Faraonul), Mihail Kozakov, Viktor Avdiusko, Jozsef Madaras, Tibor Molnar, Andras Kozak.

GASTRONOMICĂ

„de inimă albastră"

Moto:
«Till! ce extra e Natura
La Șoseaua Kiseleff!...
Te crucești, parol!, căști gura
Și îți vine gust de chef»

De adevărul cuvintelor citate (din volumul lui George Ranetti, «De inimă albastră») vă puteți convinge foarte ușor. Într-o zi însorită, invitați cîțiva prieteni la o scurtă plimbare pe Șoseaua Kiseleff, să zicem între Piața Victoriei și Arcul de Triumf, traseu pe care puteți constata, tot vorba lui Ranetti, că:

«O Natur'așa de fainâ
pîn'la cel mai ultem grad
ca să stai fără de hainâ
nu e nici la Karlisbad!...»

După ce ați străbătut șoseaua dus și întors, e bine să vă opriți cu amicii pe o bancă vizavi de bufetul «1 Mai», de unde puteți admira în colectiv interesantele lucrări de reparații ale localului, începute de antîrț. În acest loc umbros, bine încălziți, e recomandabil să vă aștepte cîteva persoane mai puțin amice, cum ar fi: directorul trustului care se ocupă cu reparația bufetului, un director de *localuri, unul comercial* de la Consiliul municipal etc., cărora după ce le recitați catrenele de mai sus, amintiți-le că acum vreo 50 de ani funcționau pe aici — pentru o populație mai puțin exigentă — cîteva localuri deschise înadins pentru lumea ce ieșea la aer, în care se găseau fel și fel de lăutari și lucruri alese de-ale mîncării. Ele erau cunoscute sub numele de: Flora, Bufetul (cel care acum servește publicului numai aspectul de șantier întîrziat), Vila Roza și altele. Pentru documentare suplimentară indicați lectura oricărei istorii a Bucureștilor. Deoarece răspunsurile nu o să înlocuiască micilicul și nici nu o să vă stingă setea, e bine să vă duceți prietenii acasă și să-i serviți cu cîș proaspăt (deocamdată încă găsibil în alimentare), cu ceapă verde și ridichi luate de la orice piață (după stat la codiță 10—15 minute). La acest aperitiv puteți să vă stingeți setea cu un șpriț rece de pelin de mai.

În timpul micii d-voastră întîlniri, schimbul de păreri asupra localurilor de pe Șoseaua Kiseleff se va consemna într-un proces-verbal în care vor fi cuprinse numai ideile principale și expresiile cuviincioase, iar originalul se va expedia forurilor de resort, ca supliment la «luna trufandalelor», cu următorul moto actualizat la un viitor volum «De inimă albastră»:

Geaba îi extra Natura
La Șoseaua Kiseleff!
Geaba alergi și tot căști gura
N-ai nici pepsi, n-ai nici bere
Și-ți dispare orice chef!

P.P. NAȘU

AVENTURA CEA DE TOATE ZILELE

dumnezeu chemat la judecată

Multe lucruri, care de care mai năstrușnice, se pare că ne e dat să vedem și să auzim în acest secol! Ni se păruse, de pildă, că dădusem peste una din acele «culmi» peste care nu se mai poate trece, aflînd în urmă cu cîtăva vreme (faptul a fost de altfel comentat în revistă) că niște țărani turci au dat în judecată niște mari puteri cosmice, pe motiv că navele acestora, străpungînd cerul, au avut drept consecință producerea unor averse ce au stricat recoltei de pe pămînturile lor. Dar iată-l acum dat *în judecată pe însuși bunul* Dumnezeu. Performanța — căci, s-o recunoaștem, este în aceasta o performanță — aparține unei anume Miss Betty Penrose din Phoenix (statul Arizona — S.U.A.), care nu s-a mulțumit numai să-l cheme în fața judecății pe Cel de Sus, ci i-a cerut chiar și despăgubiri. Concret — 100 000 dolari. Desigur, ideea n-a trăsnit-o chiar așa din senin, sau, de fapt, tocmai de la asta a pornit. Fiind «responsabil asupra întregului univers, și deci asupra stării vremii în statul Arizona — se spune negru pe alb în plîngerea domnișoarei cu *nume* înmiresmat — (Dumnezeu) a lăsat prin neglijență și imprudență ca trăsnetul să se abată asupra casei reclamantei, făcînd-o să ia foc».

Acum nu vă grăbiți însă să *spuneți* cu indulgență: «sărmana ființă» și s-o credeți scăpată dintr-o clădire în care mai toți jură că se numesc Napoleon. Nu Domnișoara din Phoenix se dovedește a avea un solid spirit practic. Că lucrurile stau astfel reiese și din faptul că el, «responsabilul cu natura», deține un mare ranch în California, pe care i l-a lăsat prin testament un muritor de rînd de pe acele meleaguri. Și deci, Dumnezeu fiind proprietar, după legile americane Miss Penrose putea să-l cheme în judecată, ridicînd chiar și pretenții. Și să nu vă mire dacă Dumnezeu, cît e el de Dumnezeu, va pierde procesul.

I. CIOARĂ

salată, ridichi & Co.

În ziua de 20 mai, revista noastră a întreprins un raid prin cîteva pieţe bucureştene. Rezultatele le publicăm în pagina de faţă. Piaţa Rahovei. Mercurialul zilei cuprinde următoarele preţuri: ardei graşi, kg lei 20-17-10 (după calitate — n.r.); castraveţi de seră, kg lei 5-3,50; ceapă uscată arpagic, kg lei 5-4; ceapă uscată de apă, kg lei 4-3; roşii, kg lei 14-12,50-7,50-4; usturoi verde — legătura de 5 fire lei 0,80; varză albă, kg lei 6-5,50-4,50 etc., etc. Toate bune. O singură remarcă însă: nici unul din aceste produse nu existau în unităţile întreprinderii pentru legume şi fructe, la tonetele sau tarabele unităţilor I.A.S. şi ale celor intercooperatiste din aceeaşi piaţă sau din altele vizitate.

•

Nici în Piaţa Ferentari lucrurile nu stau mai bine — ba, dacă vreţi, din punctul de vedere al conştiinciozităţii şi cinstei lucrătorilor I.L.F. de aici (unitatea 332), şi mai prost. La ora 7,00, gestionarul Gh. Căprăroiu încă nu venise la unitate (lucru recunoscut de subalterna şi... cumnata sa, Măricoara Căprăroiu, vînzătoare în unitate). În dimineaţa aceasta nu s-au adus alte produse decît salată verde, ridichi de lună şi... verdeţuri pentru supă. Pe mese şi în rafturi, niscaiva veştejituri în care descifrăm trecuta existenţă a unor ridichi de lună (foste albe), la vederea cărora te apucă mila...

— Cartofi aveţi?

— Nu. N-am mai primit de simbătă!

— Ceapă uscată?

— Tot nu!

O mică raită prin magazia unităţii relevă însă altă situaţie: circa 60 kg cartofi de bună calitate — dosiţi de M. Căprăroiu (cumnata şefului!) şi cam vreo 15 kg ceapă uscată dosită de vînzătorul Dumitru Cojocaru. Pretextele: pentru cartofi — nici unul; pentru ceapă — ar fi, chipurile, stricată; într-adevăr, de cînd zace dosită (oare de cînd? Tov. D. Cojocaru spune: «e de mult»,... «nu-mi amintesc cînd ne-a venit»... «aceale sînt la şef»...), a încolţit, crescînd prin ţesătura sacului în care era pusă «la păstrare». Este scoasă pe loc în vînzare şi constatăm că doar circa 15% din ceapă e stricată.

Hai să vizităm acum şi o unitate-model, una din cele mai mari, mai frumoase şi mai bine aprovizionate din Bucureşti: unitatea cu autoservire nr. 285 din Bulevardul Mărăşeşti nr. 42 (gestionar: Aurel Duşa).

Magazinul, bine aprovizionat (mai ales în raport cu alte unităţi), cunoaşte o mare aglomerare de cumpărători. O evităm, intrînd... prin spate. Aci ne ciocnim de un tînăr care iese cu un cărucior plin de marfă: roşii de cea mai bună calitate, castraveţi proaspeţi (să-i mănînci necojiţi, nu alta!) ş.a. Sînt produsele pe care unitatea le-a livrat unui restaurant. Le căutăm şi în gondolele din interior; aici arată altfel: roşiile sînt mici şi stîlcite, castraveţii sfrijiţi, cartofii «tocmai s-au terminat». La standul cu vînzare la kilogram găsim roşii de 7,50 lei kilogramul (calitatea a II-a), etichetate drept calitatea I şi vîndute cu 12 lei kilogramul (din partea inspectorului comercial de stat Ion Degeratu, aflăm că această «metodă» este o veche specialitate a gestionarului Aurel Duşa, pentru care a mai fost sancţionat). Facem un succint inventar în magazie. Surprizele se ţin lanţ: 184 kg fasole boabe — produs din care nu există... nici bob în magazin — se odihnesc netulburate în doi saci. Motivul — un pretext: fasolea trebuia să se vîndă preambalată. Şi, cum a sosit în unitate de simbătă 17 mai, pînă marţi 20 mai ora 8,30 «n-a fost timp» pentru ambalare. La aceeaşi oră erau nepuse în vînzare 237 kg roşii calitate «extra» (de felul celor livrate cu promptitudine, prin uşa de din dos, pentru nu ştim care restaurant), mai multe lăzi cu castraveţi proaspeţi ş.a. Pretext s-a găsit şi de data aceasta: vrem să vîndem întîi marfa mai veche (adică cea degradată — n.n.) şi apoi...

Nu ştim dacă mai există vreun «apoi», pentru că între timp produsele bune se scurg pe uşa de din dos

Ce bine că în raidul nostru am fost însoţiţi de un inspector comercial de stat şi de un merceolog principal de la I.L.F.-Bucureşti! Îşi vor putea primi tot ce li se cuvine, atît gestionarii şi vînzătorii incorecţi, cît şi merceologul Ion Nicola, care îşi cam uită datoria, ca şi Centrul nr. 4 al I.L.F., de care aparţin unităţile vizitate.

▪

Piaţa Obor. La ora 9,20 în rafturile, lădiţele şi tonetele unităţii nr. 177 (Centrul I.L.F. 2) nu mai găseşti decît salată verde, ridichi de lună şi spanac (plus, bineînţeles, produse deshidratate şi conserve de tot felul). În dimineaţa aceasta s-au adus: 3 000 legături ceapă verde, 3 000 kg cartofi, 4 000 legături ridichi de lună, 10 000 salate, 1 500 kg spanac. Fasole uscată? Au fost simbătă 600 kg, dar s-au «topit», la fel cum s-au «topit» azi cartofii şi ceapa verde! Noroc că la Centrul de desfacere al cooperativelor agricole de consum din jud. Ilfov s-au mai adus, acum, tîrziu, în cursul dimineţii, alte produse. Printre altele, 1 120 kg ceapă verde (foarte proaspătă!), la sosirea căreia se adună deîndată cumpărătorii. Centrul a contribuit şi în ziua precedentă la buna aprovizionare a pieţei, desfăcînd 2 820 kg ceapă verde şi 11 000 kg cartofi. O notă bună pentru U.S.C.A.P.!

Piaţa Rahova, 20 mai, ora 6,10. Aici, la unitatea 324 (centrul I.L.F. 4), încă n-a sosit primăvara. Descifrezi acest lucru nu numai din goliciunea rafturilor, ci şi din faptul că se mai respectă încă (e şi afişat, de altfel) orarul de iarnă.

Vechi «client» al Inspecţiei comerciale de stat, Aurel Duşa, gestionarul modernului magazin cu autoservire de pe Magistrala Nord-Sud (unitatea 285), a fost găsit din nou cu mărfuri dosite şi cu produse de calitatea a II-a vîndute la preţ de calitatea I. Deocamdată, el urmăreşte, spăsit, felul în care i se întocmeşte procesul-verbal de către inspectorul comercial de stat...

Centrul de desfacere al C.A.P. din judeţul Ilfov contribuie la îmbunătăţirea aprovizionării Pieţei Obor cu ceapă verde şi alte produse proaspete.

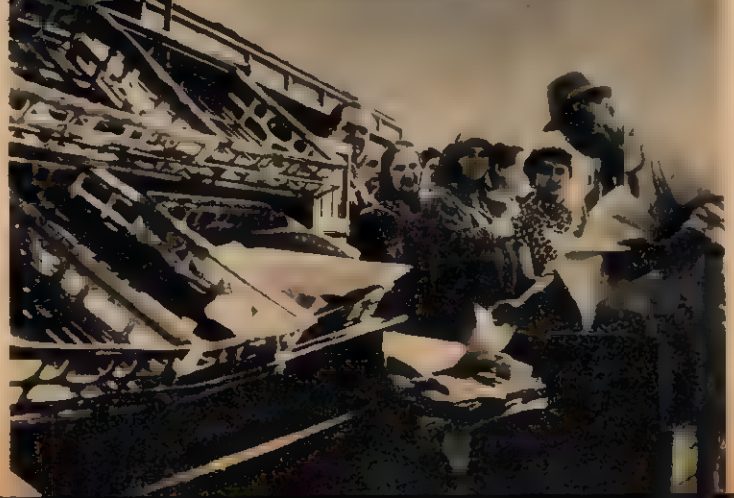

Şi telemeaua e bună, desigur. Dar dacă la tonetă s-ar mai găsi şi niscaiva roşii şi ridichi, parcă şi mai bine ar fi respectată emblema I.L.F.; e vorba doar şi de legume în aceste iniţiale (unitatea 332 din Piaţa Ferentari)!

Continuăm să vizităm unităţi din raza Centrului 2 al I.L.F. Constatăm un regim preferenţial de aprovizionare a unor unităţi, în dauna altora. Unitatea 154 din Şoseaua Colentina nr. 3, o dugheană prăpădită, a primit într-o săptămînă peste 3 500 kg cartofi. Unitatea nr. 114, unitate mare, modernă, dispunînd de o largă suprafaţă comercială şi de cele mai bune condiţii de depozitare şi desfacere (str. Barbu Văcărescu 44), a primit în aceeaşi perioadă doar 1 535 kg cartofi (la ultimul transport, delegatul depozitului «Eliade», un oarecare tov. Militaru, a refuzat să descarce cartofii şi a plecat cu camionul plin, deoarece gestionarul unităţii i-a obiectat unele nepotriviri între factură şi cîntar)!

Care o fi «misterul» regimului acestuia preferenţial? Rugăm pe tovarăşii din conducerea I.L.F. să-l dezlege, deoarece pe noi ne duce gîndul spre ceva ce am dori să fie dezminţit.

▪

Am stat de vorbă, bineînţeles,şi cu conducerea I.L.F. Bucureşti. Tov. Dumitru Buzdun, director adjunct al întreprinderii, ne-a pus la dispoziţie cîteva date. Simbătă şi duminică, unităţile I.L.F. au primit: 397 000 salate, 114 000 legături ridichi de lună, 72 000 legături ceapă verde, 17 000 snopi de verdeaţă, 8 tone roşii, 4 tone castraveţi de seră, 3 000 legături usturoi verde, 185 tone cartofi, 33 tone fasole uscată etc. Mult? Puţin? Mult — în raport cu perioadele respective din anii precedenţi. Puţin — în raport cu necesităţile. Pentru că, într-adevăr, anul acesta, din pricina întîrzierii în desprimăvărare, toate produsele au apărut pe piaţă la termene ce depăşeau cele mai pesimiste previziuni. În alţi ani, la ora aceasta consumatorii erau sătui nu numai de ceapă şi usturoi verde, de spanac, de ridichi de lună şi de salată, dar chiar şi de mazăre, roşii, cartofi noi ş.a. Neapariţia, pînă acum, a acestora, a perpetuat şi sporit cererea pentru alte produse (printre care şi cartofii din recolta anului trecut, care, în anii obişnuiţi, nu mai aveau atîta căutare în acest moment al anului). Am fost informaţi că pînă la finele lunii vor apărea: mazărea, cartofii timpurii, cireşele şi căpşunile.

Să recunoaştem: strădanii pentru buna aprovizionare se depun din plin. Păcat însă că ele sînt în bună măsură anihilate de nepriceperea, reaua-voinţă sau necinstea unor gestionari sau vînzători.

...Şi totuşi, sîntem asiguraţi că... o să fie bine. Să nu ni se spună: «şi la vară cald!» E de pe acum.

V. SAVIN

DUPĂ APROAPE CINCI LUNI DE ZILE

RAID-ANCHETĂ

de C. BOZBICI, M. HETCO și N. IONESCU

Cîteva săptămîni ne mai despart de încheierea primului semestru al anului. E un prilej de a face un bilanț al activității care se desfășoară pe șantierele de construcții. În lunile care s-au scurs, în condițiile unei ierni persistente și vitrege, greutățile nu au fost puține. Acolo însă unde a existat o bună organizare vremea n-a împiedicat prea mult desfășurarea lucrărilor. În general se poate afirma că au existat toate condițiile ca munca să nu sufere. Revista «Flacăra» a făcut un raid-anchetă în cîteva întreprinderi și șantiere, ca să urmărească eforturile muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan. Iată mai jos amănuntele.

O PERMANENTĂ CONCENTRARE A TUTUROR FORȚELOR ÎNTREPRINDERII

Pentru îndeplinirea indicatorilor de plan este nevoie de o concentrare permanentă a tuturor forțelor întreprinderii, de o preocupare susținută în direcția găsirii celor mai eficiente metode de rezolvare a multiplelor probleme ce apar la tot pasul, în fine, este necesară cunoașterea din timp a direcțiilor de dezvoltare a producției unității respective. Ne-am convins de acest adevăr vizitînd Șantierul naval-Giurgiu, cea mai importantă întreprindere de reparat nave fluviale din țară, totodată unitate de construcție propriu-zisă a unei variate game de nave fluviale. Îndeplinirea planului pe trimestrul I la toți indicatorii, cît și rezultatele pozitive înregistrate pînă la mijlocul trimestrului II, atestă efortul susținut depus de întregul colectiv al șantierului. Dintr-o discuție avută cu ing. șef adj. S. Wolfsohn, a reieșit că frontul de lucru pentru trimestrul în curs a fost asigurat în amănunt încă din trimestrul I, ceea ce a determinat un ritm constant al producției. Pe lîngă cele cîteva tipuri de remorchere, nave fluviale de diferite tonaje etc., șantierul execută și stații de pompare plutitoare, utilaje complexe atît de necesare agriculturii. Ele au fost livrate înainte de termen beneficiarului, tocmai pentru a ajunge în timp util pe ogoare.

Capriciile începutului de primăvară au impus constructorilor rezolvarea unor probleme organizatorice de care depindea însuși *bunul mers* al producției. Munca tradițională, în aer liber, de pe un șantier naval a fost în mare parte transferată în hale, printr-o mai judicioasă distribuire a tuturor utilajelor. Preocuparea permanentă pentru organizarea științifică a producției și muncii se relevă în aceste zile pe șantier și prin extinderea schimburilor de lucru, micșorîndu-se astfel ciclurile de fabricație. Organizarea în condiții superioare a muncii fiecărui salariat a dat posibilitatea trecerii la fasonarea mecanică a coaselor pentru pontoanele marine, operațiune ce se executa pînă de curînd manual. S-a reușit să se treacă la o mai mare specializare a lucrărilor, grație analizării permanente a procesului tehnologic, construcția șlepurilor de 100 t, cît și a celor 50 de nave destinate exportului fiind astfel mult avansată.

O preocupare importantă a întregii noastre industrii este economisirea metalului. Documentele de partid și de stat subliniază importanța acestei acțiuni, ce trebuie să aibă un caracter permanent.

Printr-o croire mai rațională a metalului necesar diferitelor piese componente ale navelor, la Șantierul naval-Giurgiu s-au realizat economii importante ce se cifrează pe primul și jumătatea celui de-al doilea trimestru la mai bine de 15 tone. Înlocuirea de planșe, confecționarea unor piese segmentate în loc de croirea unei navle întregi, iată doar cîteva din «sursele» importantelor economii de metal realizate. Pe marile cale de reparații ale șantierului, motonava «Oltenița» își recapătă în mod accelerat strălucirea și acuratețea liniilor. De asemenea sînt în avans cu o lună și jumătate față de termen reparațiile la două stații de pompare tip «Dunărea». Este deci firesc că angajamentul pe trimestrul II a fost depășit încă în luna aprilie. Situație care atestă convingător că atunci cînd se lucrează în mod susținut, cu preocuparea de a găsi noi metode de perfecționare a producției, rutina sau nepăsarea fiind depășite, rezultatele nu se lasă așteptate.

MILIOANE TONE-KILOMETRI RECUPERATE...

Marea întreprindere de transport fluvial Navrom-Giurgiu a avut în iarna care a trecut un adversar tenace și redutabil. Dunărea, înghețată pe mari porțiuni, vase imobilizate. Apoi dezghețurile, cu sloiurile amenințătoare, cu ploile care au ridicat nivelul apelor fluviului la cote primejdioase. Cu toată activitatea intensă depusă în tot cursul iernii, primul trimestru al anului se încheie la «Navrom» cu nerealizarea a 49,4 *milioane tone-kilometri*. O dată cu venirea primăverii, la «Navrom»-Giurgiu s-au depus eforturi intense pentru recuperarea rămînerii în urmă. În aprilie deja, planul fusese depășit cu 119,40%, iar în primele 10 zile ale lui mai indicatorii arătau de asemenea o creștere de 115%. Cum a fost posibilă o atare «revenire» care va determina ca în următoarele luni planul să fie nu numai îndeplinit dar și depășit? Directorul întreprinderii de transporturi fluviale, Ion Veleanu, își amintește:

— Pentru a recupera rămînerile în urmă, ca urmare a timpului nefavorabil, am intensificat navigația pe timpul nopții, reducînd staționarea în porturi a navelor și remorcherelor. Mărirea vitezei comerciale de navigație a navelor-convoi, atît în amonte cît și-n aval, a fost o altă preocupare permanentă a noastră. Astfel se face că, grație unor eforturi serioase, am reușit să recuperăm deja circa 50% din pierderi. Pe linia organizării științifice a producției și muncii, aș vrea să scot în evidență generalizarea *metodei descărcării șlepurilor cu cocs mare*, cu ajutorul cupelor Grieger, ceea ce a dus la micșorarea cu 20-25% a timpilor de descărcare. S-au adus îmbunătățiri sistemului informațional, prin introducerea radiotelefoanelor cu legătură între dragele de extracție și punctul de comandă. Aș vrea să amintesc de asemenea despre intensificarea extragerii balastului, întreprinderea noastră urmînd să livreze peste 1 100 000 tone de nisip și pietriș. Avem pe poziții 5 drage a căror legătură cu uscatul este asigurată de 50 de nave însoțite de remorchere puternice de 500 CP. Traficul de mărfuri este și el în continuă creștere. În cabotaj, remorchere ca «Lehliu», «Borzești», «Dimbovița» au lucrat zi și noapte, la fel ca și celelalte tipuri de nave, pentru a face să dispară urmările timpului nefavorabil și, și mai mult, pentru a reuși, în lunile următoare, importante depășiri de plan.

STAREA VREMII ȘI... PREȚUL DE COST

Sîntem obișnuiți, atunci cînd vremea se arată *mizerabilă*, să ne facem griji doar cu privire la mersul treburilor în agricultură. Dar iată că ceva nori în plus, mai calzi sau mai reci, pot afecta și industria, ba chiar la un capitol care pare prin excelență contabil, prin excelență la adăpostul rafalelor de vînt: prețul de cost.

Că o asemenea obișnuință e falsă ne-a demonstrat-o tovarășul Constantin Georgescu, inginer-șef al uzinei de produse petrochimice «DERO» din Ploiești.

«Dero» — iată o întreprindere care în ultimii șase ani și-a îndeplinit cu absolută regularitate planul la toți indicatorii. La începutul celui de-al șaptelea însă — 1969 — *cînd s-a tras o linie după primul trimestru*, s-a constatat încărcarea la indicatorul «preț de cost» cu 284 000 lei. Și, colac peste pupăză, tocmai acum un musafir nepoftit de la ziar!

Mi-am îngăduit gluma, pentru că adevărata cauză a acestei pierderi nu se datorează procesului de fabricație propriu-zis. Vina este a cuiva dinafară, a vremii. Vreme care — se poate verifica — nu este angajată a uzinei.

În cursul acestei ierni, transportul pe căile ferate fiind, pe unele trasee, blocat, aprovizionarea uzinei cu materii prime de la diferiții săi furnizori a trebuit să fie făcută cu mijloacele IRTA. Or, transportul auto, care depinde și de durata drumului — și aici vremea iar a intervenit — este cu mult mai costisitor decît cel pe căile ferate. *Tot din cauza vremii, pentru că nu se putea* ajunge la unii furnizori nici chiar cu autocamioanele, și pentru a nu se opri procesul de producție uzina a fost silită să-și schimbe furnizorii, dintre care însă, unii dintre cei noi erau la o distanță cu mult mai mare (Baia-Mare în locul Năvodarilor) și deci mai costisitoare sub raportul costului transportului decît furnizorii inițiali.

În sfîrșit, barometrele au început să arate timp frumos, trenurile să meargă ca «în vremurile bune», iar la «Dero» deficitul este în curs de recuperare.

Prin ce mijloc? Firește, printr-un continuu mers fără cusur al fabricației, dar și *prin omologarea mai rapidă* decît era prevăzută a unor noi produse.

La argumentele exterioare ale vremii au trebuit contraargumente, într-un fel, tot exterioare. Bine că s-au găsit! Esențialul e că — așa cum s-a exprimat cu certitudine tov. inginer Georgescu — pînă la sfîrșitul celui de-al doilea trimestru handicapul financiar cu care s-a încheiat trimestrul precedent va fi total înlăturat. Uzina este decisă să facă și din 1969, chiar dacă asta se va petrece abia după prima jumătate a lui, un an — al șaptelea — de îndeplinire a planului la toți indicatorii.

APROVIZIONAREA — MAMĂ A TUTUROR RELELOR?

Să începem cu un exemplu: situația pe care am găsit-o la întreprinderea «Tehnolemn» din Ploiești.

În luna aprilie, planul de producție globală a fost realizat în proporție doar de 80,2%, ceea ce înseamnă un deficit de 1 139 mii lei. Iar dacă adăugăm și «realizările» trimestrul I, lucrurile se complică de-a dreptul. Socotit de la începutul anului, planul a fost îndeplinit într-o măsură

Portul Giurgiu cunoaște un trafic de mărfuri din ce în ce mai intens, ca urmare a modernizării sale accelerate. În fotografie: macarale de mare capacitate, gata pentru descărcat.

de numai 81,5% sau, exprimat bănește, un deficit de 3 785 000 lei.

S-a făcut cu mult mai puțină mobilă decît s-ar fi putut face, decît a fost prevăzut în plan. Acuzam — în titlul capitolului — aprovizionarea. Și totuși la «Tehnolemn»-Ploiești cherestea a fost și este din plin. Atunci înseamnă că furnizorii — cum, spre pildă, ar fi I.F.-Neholu — și-au îndeplinit datoria și nu-i putem învinui. Și totuși trebuie întocmite împotriva lor niște concluzii de răspundere. Pentru că aprovizionarea s-a făcut cantitativ, dar cu o cherestea de alte dimensiuni decît cele prevăzute în contract și de o umiditate scandalos de mare.

Și uite-așa, de voie, de nevoie, cei de la «Tehnolemn» și-au găsit de lucru. Au spintecat, numai în această perioadă — aprilie — peste 100 mc de cherestea de fag pentru a o aduce la dimensiunile pretinse de proiecte, au luat măsura creșterii debitului de abur la uscătoriile artificiale, în finală însă n-au izbutit să asigure cantitățile necesare de lemn uscat. Urmarea inerentă: goluri în desfășurarea procesului de producție.

Am început cu un exemplu, dar pentru că vrem să evidențiem o regulă, vom continua și cu altele.

Rafinăria din Ploiești și-a realizat planul de producție globală, în aceste prime patru luni ale anului, în proporție de 100,2%, dar a întîmpinat mari greutăți în ceea ce privește aprovizionarea cu țiței. În aprilie a primit cu 6 988 tone țiței mai puțin decît cantitatea prevăzută. Producția nu s-a întrerupt și planul a fost îndeplinit pentru că s-a «intrat» în stocurile de rezervă, dar nici diminuarea exagerată a acestora nu-i o soluție. De asemeni, aprovizionarea a fost defectuoasă și în privința calității țițeiului livrat, acesta avînd un potențial mai scăzut (în produse albe) decît cel angajat prin plan.

Și alte întreprinderi — care și-au realizat planul, dar asta nu-i totul — au avut mari dificultăți în privința aprovizionării. E vorba de Uzina mecanică-Teleajen și de uzina «Neptun» din Cîmpina, prima ducînd lipsă de materiale și de piese de schimb în urma unei repartizări sub nivelul necesarului producției, iar a doua neprimind la timp niște motoare (de 11 kw și respectiv de 5,5 kw) de la furnizorii săi, Uzina de mașini electrice-București și fabrica de specialitate asemănătoare din Pitești.

Iar în ceea ce privește Uzina mecanică din Cîmpina, nu a reușit să-și realizeze planul la sortimentul «pompe de adîncime» decît în proporție de 89,2%, iar la sortimentul «carotiere pentru sondeze» în proporție de 80,4%, din pricina uzinei «Republica» din București, care i-a furnizat cu întîrziere o cantitate de material tubular. În luna aprilie s-a luat măsura prelungirii programului de lucru în aceste secții ale uzinei, și totuși pierderile n-au putut fi încă recuperate.

A socoti că deficiențele de aprovizionare sînt cauzele tuturor relelor, poate e prea mult. Dar, prin frecvența sa, acest cusur al relațiilor dintre întreprinderile angajate într-un contract de furnizare, obligă la o atenție deosebită, la o muncă stăruitoare pentru eliminarea lui.

LA PLANURI SPECIALE, «HIBE» SPECIALE

Specialiștii te pot face să vezi ceea ce pentru ochiul tău profan este invizibil. Iar dacă acum sîntem în măsură să enumerăm cîteva din cauzele care pot influența dăunător realizarea unui plan de investiții, aceasta se datorează, fără doar și poate, informațiilor ce ne-au fost puse la dispoziție de către tovarășul Nicolae Rusnac — director al sucursalei județene Prahova a Băncii de investiții.

Una din aceste cauze ar fi întîrzierea întocmirii formelor privind titlul de proprietate asupra terenurilor pe care urmează să fie ridicate construcțiile prevăzute în planurile de investiții. Din această pricină nu s-au putut elibera nici autorizațiile de construcții, nici încheia contractele de antrepriză, nici organiza execuția lucrărilor.

Și așa, începerea unor lucrări — ca aceea de dezvoltare a uzinei «Neptun»-Cîmpina în vederea fabricației de reductoare, ori aceea pentru dezvoltarea producției de îngrășăminte cu fosfor la Uzina chimică-Valea Călugărească, ori aceea privind o turnătorie de oțel pentru Uzina mecanică-Teleajen — au fost întîrziate cu termene variind între 30 și 90 de zile.

A doua cauză o constituie faptul că unele lucrări nu vor putea fi puse în funcțiune la termenele planificate dacă nu se vor realiza investiții colaterale (alimentări cu apă, energie electrică și termică, canalizări etc.).

Este situația uzinei «Victoria»-Florești unde trebuie să se asigure, pe de o parte, o alimentare cu energie a noii stații de 6 kw/oră, iar pe de altă parte, față de debitul actual, un supliment de 300 mc apă filtrată.

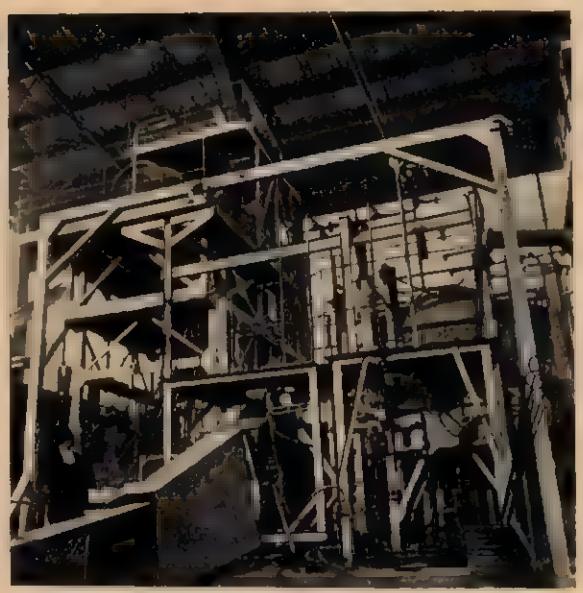

Fabrica de articole de sticlărie - București: pe șantierul fabricii planul de investiții a fost influențat negativ din cauza nemontării la timp a utilajelor.

De investiții colaterale au imperioasă nevoie și lucrările de la Grupul școlar chimie-Ploiești, ori de la Uzina mecanică-Teleajen pentru edificarea unei turnătorii de oțel.

A treia cauză care a contribuit la nerealizarea planului de investiții a constituit-o absența forței de muncă, atît calificată cît și necalificată, de pe șantiere ca acela al noii mine la Salina Slănic, acela de extindere a CET-Brazi, ori acela de dezvoltare a Combinatului petrochimic-Ploiești.

O altă cauză — a patra — care a avut o influență negativă asupra bunului mers al realizării planului de investiții constă în lipsa din dotarea constructorilor a unor utilaje, ori defectarea lor din pricina gradului avansat de uzură fizică și morală în care se găsesc, dar și din cauza unei exploatări a lor lipsite de atenție.

Astfel, pe șantierul «Drumul auto Sinaia — Cota 1 400», în tot cursul lunilor martie și aprilie un buldozer, două motocompresoare și un tractor rutier, toate defecte, nu au fost de loc folosite.

În sfîrșit, o ultimă cauză indică o vinovăție a forurilor tutelare ale beneficiarilor, care nu au asigurat, nici pînă la 30 aprilie, repartiții pentru o seamă de utilaje.

Iată de ce, cu toate că au o mare nevoie, Rafinăriei-Brazi îi lipsesc patru pompe centrifugale, Uzinei de mecanică fină din Sinaia utilaje în valoare de 7 300 mii lei, uzinei «Victoria»-Florești 15 pompe de diferite tipuri pentru stațiile de utilități, iar Combinatului petrochimic-Ploiești unele utilaje frigorifice.

Desigur, la orice «hibă» se poate găsi o «contrahibă». Și, efectiv, în cursul acestei luni toată lumea interesată, precum și aceea criticată, face pe dracu-n patru ca aceste cauze care fac să treneze mersul normal al realizării planului general de investiții din județul Prahova să dispară total.

În ceea ce ne privește, am dori ca la o nouă anchetă — pe aceleași trasee și cu același obiectiv — să putem scrie doar pagini despre împliniri, doar pagini de laudă.

TERMENE..., TERMENE

Planificate cu rigurozitate — după lungi și laborioase cercetări și discuții — diversele obiective, fie că sînt hale noi ale unor mai vechi întreprinderi, fie că sînt fabrici sau complexe industriale absolut noi, trebuie să respecte un anumit ritm în construcție și termenele de dare în folosință. Ritmul de execuție înseamnă printre altele nu numai o bună organizare a șantierului, o aprovizionare adecvată, o documentație bine pusă la punct etc., dar și realizarea planului de investiții. Pare un paradox (și de fapt și este) ca avînd bani sau echivalentul lor în materiale, să nu-i folosești în modul cel mai adecvat. La mijlocul celui de-al doilea trimestru, un sondaj în domeniul investițiilor ar putea părea neconcludent, deoarece la sfîrșitul celor trei luni întreprinderile rămase în urmă ar putea recupera unele dintre întîrzieri. Dar asta cu prețul unei munci în asalt, ceea ce ar demonstra (pentru a cîta oară?) o proastă organizare, un ritm de muncă neadecvat.

Care sînt cauzele care concură la nerealizarea planului de investiții? O succintă (și, evident, necompletă) analiză întreprinsă în cîteva întreprinderi bucureștene în trimestrul întîi ne arată cîteva din aceste cauze. Se va pune întrebarea dacă ele sînt concludente și pe cel de-al doilea trimestru. În cele mai multe cazuri da, ele avînd repercusiuni și în aceste trei luni (aprilie, mai, iunie) care încheie prima jumătate a anului.

Una dintre cauze, și nu dintre cele mai nesemnificative, care face greutăți constructorilor sînt lipsurile în asigurarea documentației. Aceasta ori nu e pregătită din timp, ori are «goluri» care duc la mari întîrzieri. Iată un exemplu clasic: la uzinele «Republica», pentru capacitatea de 14 000 t/an țevi trase la rece, cu termen în trimestrul II, proiectantul (I.P.L.) nu a prevăzut în documentația tehnică instalațiile electrice și hidraulice aferente utilajelor montate. Rezultatul? Neexecutarea acestora în termen.

Deși ritmul de execuție pe total la lucrările de construcții-montaj pe unele șantiere a fost în luna trecută satisfăcător, la unele dintre obiecte se înregistrează totuși rămîneri în urmă. Cauzele trebuie căutate și de astă dată și în sfera documentației. Astfel, proiectantul (I.P.C.M.) a neglijat să predea documentația pentru unele lucrări la începutul trimestrului II și drept urmare acestea nu au început la termenul fixat. Și astfel se declanșează un întreg lanț al slăbiciunilor... M I.C.M. ar trebui să urmărească cu mai multă rigoare respectarea termenelor prevăzute la proiectare de către I.P.C.M.

A doua dintre cauzele care influențează negativ realizarea planului de investiții este nemontarea la timp a utilajelor. Un caz mai evident îl prezintă Fabrica de articole de sticlărie-București. Încă din primul trimestru era sesizant că pe acest șantier montajul va întîmpina greutăți la o serie de utilaje. Fapt care s-a adeverit deoarece nu au fost executate la timp lucrările de izolații, etan-

(Continuare în pag. 20)

2

1

RELAXARE...

NUMAI PRIN «RELAXA»!

Față de tendințele care se manifestă pe plan mondial în producția de mobilă, în care gradul de utilitate și confort se cere armonizat cu formele și coloritul tapițeriilor, pentru a realiza pe deplin senzația de confort intim și relaxant în interiorul locuințelor — ca o compensare a oboselii cauzate de ritmul trepidant al vieții contemporane — în ultimii ani s-a înregistrat la noi o rămînere în urmă a concepției privitoare la tapițerii.

Adăugînd la aceasta inconvenientele vechilor somiere și saltele, cu mirosul în general neplăcut, propice acumulării de praf, ca și dificultățile pricinuite de manipulare și întreținere (pentru a nu mai aminti de prețul lor ridicat), necesitatea unei concepții cu totul noi în ce privește realizarea tapițeriilor, în această perioadă cînd arhitecții proiectanți se întrec în a oferi publicului piese de mobilă cu funcționalitate complexă dar care să necesite o manevrare cît mai simplă, s-a impus de la sine.

Pe această linie de orientare, Ministerul Economiei Forestiere a luat măsura organizării unei producții pe scară industrială a unor noi tipuri de tapițerii care să corespundă, estetic și funcțional, exigențelor mobilierului evoluat.

Astfel s-a născut în liniștitul oraș Mizil noua Fabrică de saltele RELAXA, intrată în funcțiune de numai cîteva luni și profilată exclusiv pe producția de saltele detașabile, realizate după o tehnică modernă, care schimbă radical caracteristicile tapițeriilor utilizate pînă în prezent.

Dotată cu utilaje din cele mai avansate, capabile să asigure o producție de peste 150 000 bucăți saltele pe an, fabrica RELAXA își realizează în secțiile proprii o bună parte din semifabricatele necesare confecționării saltelelor detașabile, a căror structură este astfel concepută încît pot fi executate, mecanizat, în serie industrială.

Dar, în definitiv, prin ce se deosebesc noile tapițerii RELAXA de cele cunoscute pînă acum?

Pornind pe urmele procesului tehnologic, facem cunoștință cu secția în care se confecționează automat miezurile elastice din arcuri bitronconice încorporate. Lungi fire de sîrmă cu diametrul de 2 mm, 2,2 și 2,5 mm pătrund în mașinile electropneumatice, luînd în cîteva secunde formatul unor arcuri bitronconice, tratate termic, care apoi sînt încorporate prin spirale de sîrmă și prinse de rame din bandă de oțel-arc (platband), care asigură stabilitatea și fixitatea întregii structuri. Se realizează astfel un ansamblu elastic, ușor, practic, nedeteriorabil și nedeformabil, care constituie miezul, osatura elastică a viitoarei saltele.

Ați remarcat, desigur, că prin acest procedeu automat s-a eliminat total vechiul sistem al legării arcurilor cu sfoară, supus dintotdeauna deformării și defecțiunilor

În secția «covor împîslit din fibre vegetale pe suport textil» asistăm la desfășurarea unui proces tehnologic care aduce alte noutăți în producția industrială modernă a tapițeriilor. Baloturi grele de fibre, provenite din prelucrarea frunzelor de palmier sau cocos, sosite din Maroc sau Spania, cunoscute în lumea întreagă sub numele comercial «Afrik», sînt desfășurate în fringhii groase, care se introduc în mașini automate, unde are loc defibrarea și apoi fixarea materialului rezultat, pe un covor din fibre textile.

Pe tot parcursul acestor operații, agregatele execută eliminarea fibrelor mici și desprăfuirea materialului, ceea ce constituie încă un avantaj oferit de noile tipuri de saltele.

De reținut este faptul că în întreg acest proces de fabricație sînt eliminate vechile materiale, și anume iarba de mare și vata de croitorie, pe care le întîlnim în mod tradițional la confecționarea saltelelor obișnuite.

O dată covorul împîslit, fixat pe miezul elastic, în secția saltele, mîini meștere vor adăuga un strat gros de vată industrială fixat din loc în loc, pentru stabilitate, asigurînd totodată cu deosebită grijă uniformitatea grosimii pe toate fețele saltelei.

Cu aceasta totul este pregătit pentru a primi o îmbrăcăminte cît mai atrăgătoare. Dar de fapt această operație începe încă din halele unei fabrici cu cea mai bună reputație atît în țară cît și peste hotare, și anume fabrica «6 Martie» din Sighișoara. De aici sosesc necontenit stofe din lînă, bumbac și mătase, de un gust ales, produse în exclusivitate pentru saltelele tip RELAXA (foto 1). Valuri de stofe în culori incîntătoare, cu desene moderne sau motive florale, sînt tăiate cu dispozitive electrice la dimensiuni stabilite, transformîndu-se apoi în îmbrăcămintea exterioară care conferă saltelelor RELAXA o neobișnuită frumusețe. Apoi, cu ajutorul unor mașini de cusut electrice și mobile, de jur împrejurul saltelelor se efectuează o operație de precizie: bordurarea cusăturilor dintre fețe, pe canturi, cu lezardă — panglică din fire de bumbac colorate, cu o țesătură decorativă de viscoză — ceea ce asigură întregului ansamblu un plus de stabilitate și o ultimă notă de armonie estetică (foto 2).

Cu aceasta s-ar părea că saltelele sînt gata de plecare spre beneficiari.

Dar fabricanții mai au o operație de făcut. Cu ajutorul unor utilaje electrotermice, fiecare saltea este închisă ermetic într-o husă de polietilenă transparentă și depozitată cu grijă în rafturi speciale, aerate, unde își așteaptă rîndul la livrare.

Interesant este și amănuntul că pe parcursul acestui proces de realizare industrială, în care munca manuală joacă un rol infim, saltelele au fost prevăzute cu patru mînere laterale din șnur decorativ de masă plastică sau stofă în culori perfect armonizate cu ansamblul, pe șină metalică, pentru a le mări rezistența și care permit manevrarea cu cea mai mare ușurință (foto 3).

În același timp proiectanții au introdus un detaliu tehnic de cea mai mare utilitate pentru viitorii posesori ai saltelelor tip RELAXA: lîngă fiecare mîner au fost montate cîte două rozete perforate, din material plastic, care, pe lîngă caracterul lor estetic, funcționează ca niște filtre de aer, asigurînd, la fiecare apăsare și revenire a saltelei în poziția inițială, schimbul de aer cu mediul exterior. Prin această aerare continuă se înlătură posibilitatea depunerii

Undeva, într-un punct nedefinit al Deltei, într-o zi de cumpănă a anotimpurilor, câteva lotci purced la vămuitul apelor...

Aspectul pluvios ar necesita poate o trimitere la Bacovia. Vremea este labilă însă și un număr oarecare de zile vor fi suficiente pentru a adăuga așezărilor Deltei culorile știute.

Senzație de opulență, încercată cu acuitate, mai ales la lipsa de pe piață a peștelui.

PRELUDIU LA PARADISUL ACVATIC

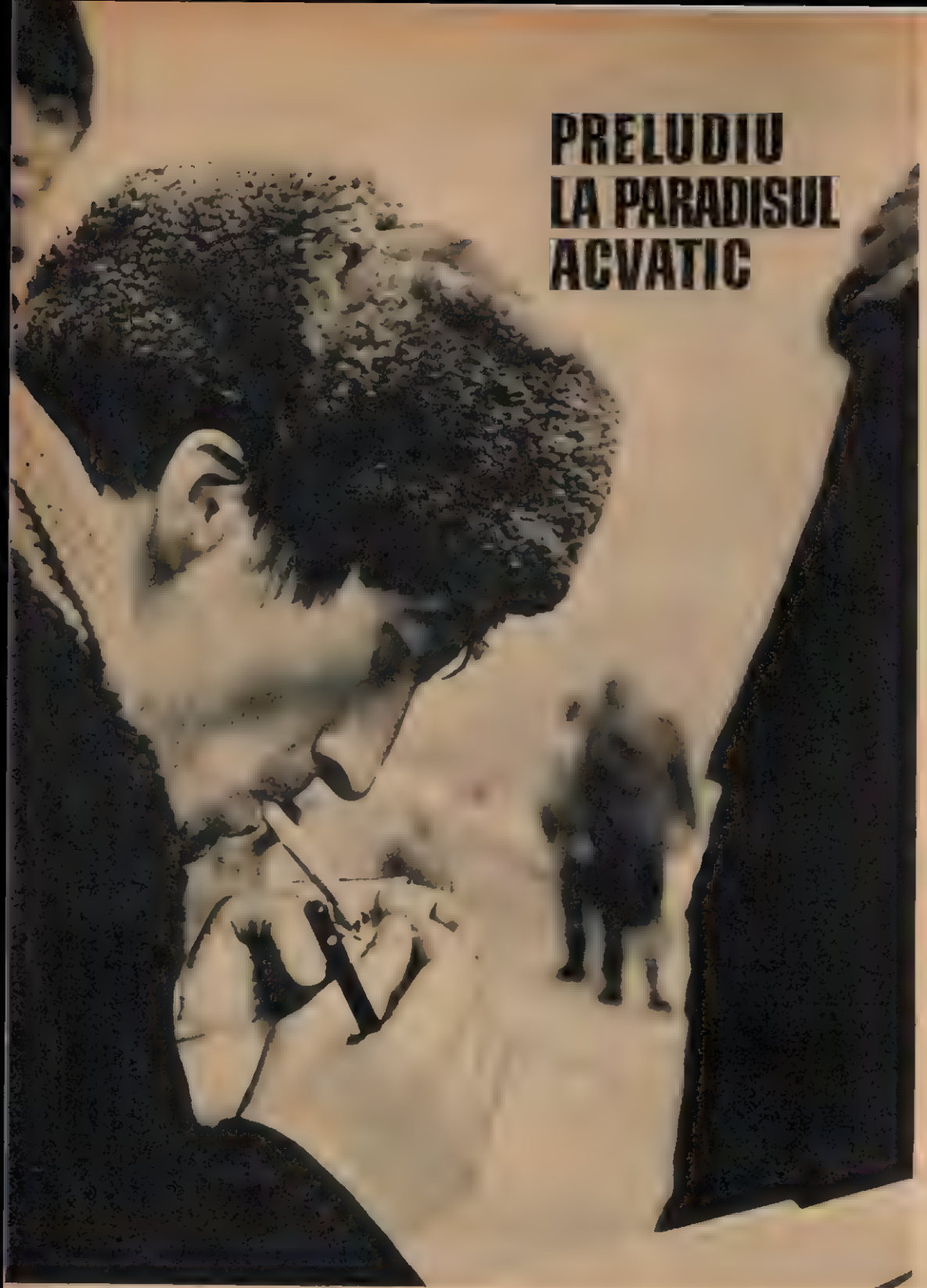

Antract...

cierea gravă (alt cuvînt n-am...) a unei ciorbe pescărești, și rămăsesem cu nostalgia unei rare și inedite experiențe gastronomice. Aveam să mă mai întîlnesc o dată cu crapul, și chiar în această zi, cînd năvoadele celor din Crișanu, aruncate cu mare dexteritate, aduceau în bărci alte și alte zeci de kilograme de pește. Aflam că urma să ne întoarcem la Tulcea nu înainte de a vizita una din multele crescătorii de crap, de fapt sursa cea mai importantă a pescuitului în Deltă. Sînt nevoit deci să fac o rectificare. Pescuitul este și nu este o aventură, marile crescătorii ale Deltei garantînd în cele din urmă o anumită cantitate de pește. La Stipoc, Calica, Obretin, Sarinasuf, Periteasca, Perișor ori Rusca, pe o suprafață ce însumează aproximativ 10 000 hectare, puietul de crap se dezvoltă în condiții admirabile. Primăvara, puietul, care fusese parcat în bazine speciale de iernare, este deversat în helești, unde se dezvoltă pînă toamna, cînd începe să fie pescuit.

Participăm deci la o partidă de recoltat pește «pentru sămînță» în unul din bazinele Stipocului. Cu o zi înainte, bazinul, înconjurat cu diguri din toate părțile, începuse să fie vidat. Apa retrăgîndu-se, peștele mic se aglomerează în urma ei, fiind astfel prins în taliane. Sortat și cîntărit, este pus în viviere și transportat în alte bazine.

...Talianele, așezate «la buza» bazinului, au plasele întinse și sonore, dacă le lovești vibrează ca și cum ar fi de metal. Semn că susțin o greutate respectabilă. Privite de aproape, lasă să se ghicească știuta foire a prăzii. În urma noastră sosesc vivierele pentru transportul peștelui viu. Cu un mincioc reușesc să culeg cîteva știuci și un crap nu mai mare decît un deget. O infimă parte a viitoarei recolte de toamnă ce se apreciază la aproximativ 5 000 tone. Fără voie, în fața acestei abundențe, mă întreb: de ce nu avem totuși pește?

*

Peste imensul imperiu al Deltei se lasă înserarea. Din nou e frig și din nou începe să plouă. Undeva, în față, sticlesc luminile Tulcei. Trecem iarăși prin fața unor sate cu aspect de locuințe lacustre. Dar impresia dezolantă s-a risipit. În agitația puieților de pești, în roirea aceea neîncetată, ghicită jos, la cîțiva metri în interiorul talianelor, este o poftă de viață irezistibilă. O certitudine că luna-regină, mai, este aproape, luna dragostei și a primăverii Deltei.

P.S. La apariția acestor rînduri, în Deltă se va fi produs deja acea explozie a regnurilor care o transformă în știutul decor de vis...

dialog cu cititorii

de **H. DONA**

Printre numeroasele scrisori pe care le primim la redacție, cîteva (foarte puține) nu sînt semnate. E firesc ca asemenea manifestări de lașitate epistolară să *ne întristeze*, deoarece ele reprezintă o expresie a lipsei de responsabilitate și a necinstei. E firesc, de asemenea, și drept ca astfel de scrisori să nu fie luate în considerație și să nu primească răspuns în rubrica noastră. De altfel, mai toate nu sînt decît niște însăilări de grosolănii zvîrlite în dreapta și în stînga.

Această prea lungă introducere despre un subiect atît de insignifiant precede, de fapt, o abatere de la principiile pe care le-am enunțat mai sus. Vom face, deci, excepție de la regulă și vom răspunde unei anonime sosite de undeva din județul Hunedoara. Spre deosebire de anonimele amintite înainte, avem de-a face cu o scrisoare interesantă în care un cititor face cîteva observații cu privire la revista Flacăra.

Dumneasa remarcă, de pildă, că există diferențe, deseori considerabile, între calitatea tehnică a unor numere și a altora. Cititorul nostru are dreptate. Sîntem nevoiți să folosim încă o cerneală de tipar nesatisfăcătoare și o hîrtie *mai puțin decît mediocră*; chiar rotativa modernă și excelentă de care dispunem — și ale cărei posibilități se materializează în unele numere pe care corespondentul nostru le apreciază drept «excepționale» — nu este folosită totdeauna corespunzător. Desigur, ne străduim continuu să ameliorăm calitatea tehnică a revistei, și înfățișarea numerelor din acest an indică, după părerea majorității cititorilor, un progres.

Același cititor deplînge faptul că în ultima vreme am publicat mai puține anchete sociale. În planurile noastre pentru lunile următoare este prevăzută și remedierea acestei indiscutabile deficiențe. În ce privește ponderea diferitelor teme în «Dialogul cu cititorii», principalul nostru criteriu este frecvența unei preocupări sau alteia în scrisorile pe care le primim. Dacă o temă este abordată de un număr mai mare de cititori, zăbovim și noi mai mult asupra ei. Și invers.

Și acum o întrebare din partea noastră: de ce o asemenea scrisoare nu putea fi iscălită? *Mare e grădina lui Dumnezeu!*

Din localitatea Cours (departamentul Rhone — Franța) am primit de la cititoarea *Christine Bruillot* o scrisoare, din care cităm: «Bucuria este mare cînd poșta sosește, și bineînțeles că citesc Flacăra pe loc. Este o revistă foarte interesantă, cu articole foarte bune... Datorită revistei «Flacăra» sînt la curent cu tot ce se petrece în țară. De asemeni, revista este la curent cu toate problemele din Occident. Astfel, am apreciat foarte mult articolul «Problemele verzi ale Pieței comune» de Eugen Mandric, din nr. 723. Fiind în Franța de 5 ani, cunosc această «societate de consum» și tov. Mandric a exprimat într-un stil foarte precis și limpede această societate. Într-un cuvînt, toate felicitările mele pentru colectivul redacției Flacăra». La rîndul nostru, mulțumim d-nei Bruillot pentru cuvintele ei încurajatoare.

Mulțumim de asemeni cititorului *Vasile Pop* din comuna Band, județul Mureș, pentru că, răspunzînd apelului nostru, ne-a informat asupra *unor documente fotografice din perioada* imediat următoare insurecției din august 1944.

Cititorul *Nelu Bobaru* din comuna Brătășani, județul Teleorman, ne face două propuneri: să introducem o rubrică în care să apară fotografia unui actor sau cîntăreț și să creăm o rubrică de curiozități. Avem și noi o întrebare: tov. Bobaru a avut vreodată în mînă un exemplar din Flacăra, și dacă da, cum de n-a observat pagina intitulată «Flacăra-album» și pagina de varietăți? Cît despre adresele artiștilor străini, ne-am expus mai demult punctul de vedere.

Din păcate, nu ne putem însuși nici propunerea cititoarei *Agripina Dumitrov* din comuna Mușenița, județul Suceava. Nu avem nici loc, nici posibilități de a publica în revistă cîntece de muzică ușoară. De altfel, o asemenea îndeletnicire nu corespunde profilului nostru.

Cititorul *Costoche Achim* din Bacău ne întreabă care este «forul internațional» ce acordă «trei stele» filmelor care se transmit duminica pe micul ecran. Bineînțeles, un asemenea for nu există, iar chestia cu cele trei stele e doar o glumă a televiziunii. Diferite reviste și ziare își exprimă aprecierile despre filme, însoțindu-le titlurile fie de o notă, fie de un calificativ, fie de un număr de puncte sau de stele, fie *de un desen simbolic*. Aceste aprecieri variază, cum e și firesc, de la o publicație la alta, de la un cronicar la altul. Despre vreo notă universală și definitivă, nici vorbă nu poate fi. Așa că, vizionînd filmele de duminica sînteți liber să le acordați dumneavoastră cîte stele doriți. Ne întrebăm doar dacă veți fi tot atît de generoși ca și «Programul de radio și televiziune»

TURNUL POȘTEI — EMPIRE STATE BUILDING ȘI VICEVERSA

Începută la 4 mai, competiția aeriană — organizată de ziarul londonez «Daily Mail» cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la primul zbor fără escală peste Atlantic — a luat sfîrșit. La ora aceasta sînt cunoscuți cîștigătorii (și cîștigătoarele) la toate categoriile aparatelor de zbor super și subsonice participante. Mai amintim doar că punctele de plecare și sosire în concurs au fost fixate la Turnul Poștei din centrul Londrei și, respectiv, Empire State Building, cel mai înalt zgîrie-nori din centrul New Yorkului. Imensul succes de care s-a bucurat marea competiție s-a datorat, desigur, în primul rînd, performanțelor tehnico-sportive obținute (record-orar, decolare verticală etc.). Dar o seamă de aspecte deosebit de pitorești, dovedind fantezia și originalitatea unor concurenți (premiați de asemenea), au contribuit la strălucirea concursului. Iată cîteva imagini grăitoare:

1) Locotenentul Paul Waterhouse, unul din concurenții britanici, care a pilotat un supersonic «Phantome» realizînd o performanță de viteză foarte apropiată de cea a cîștigătorului (5 h 3 m 18,8 s), aterizează la picioarele Turnului Poștei cu elicopterul în care s-a «transferat» din «Phantome»-ul cu care a parcurs traseul transatlantic.

2) Michael Wellings, concurentul reprezentînd compania aeriană ALITALIA, a plecat de la Turnul Poștei la aeroportul de unde a decolat, în ținută de gladiator, pe un car roman condus de tînăra Anne Buckhurst. La fel a procedat și la New York, unde de la aeroport și pînă la Empire, străbătînd cartierul Manhattan, a călătorit în carul roman folosit de Charlton Heston în filmul «Ben Hur».

3) Unul din cei mai însoțiți pasageri din concurs a fost fără doar și poate, Tina, simpaticul cimpanzeu de 5 ani vedetă a unei emisiuni de televiziune londoneze. Iat-o pe Tina la aeroport, primindu-și tichetul de zbor pe unul din avioanele concurente ale companiei BOAC.

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● *În faimosul Hyde Park din Londra se află o statuie a nu mai puțin faimosului Ahile. Ca majoritatea statuilor antice sau în stil antic, aceasta are ca unic obiect vestimentar o foaie de viță. De un timp însă frunza este desprinsă și furată. Pentru a putea salva cît mai rapid moralul bătrînului parc londonez, autoritățile au comandat un întreg stoc de foi de viță — bineînțeles, din metal — care pot înlocui prompt pe cele dispărute.*

● *Benjamin Tufano, un sculptor din San Francisco, a creat un monument cu totul original prin faptul că a folosit ca materie primă oțelul celor 2 000 de arme de foc care au fost depuse la poliție de către cetățenii orașului după asasinarea senatorului Robert Kennedy. Pe soclul statuii sînt incrustate efigiile celor patru oameni politici americani răpuși de asasini: Lincoln, John și Robert Kennedy și Martin Luther King.*

● *Tînăra Jeanet Martin nu s-a bucurat decît o zi de titlul de «regină a frumuseții» din localitatea Maidstone (Anglia), a doua zi a «abdicat» înapoind coroana. Aflase că regulile concursului îi impuneau ca în tot cursul anului să refuze curtea băieților. Ce fel de regină aș fi — a exclamat Jeanet — dacă nu aș avea dreptul să primesc «omagii»?*

● *Din curtea unei uzine din Lezignon răufăcătorii au furat un autocamion în care în prealabil încărcaseră casa de bani a direcției. Și un amănunt: uzina respectivă se numește «Tehnică și securitate».*

SALONUL INTERNAȚIONAL DE ARTĂ FOTOGRAFICĂ '69

S. STEINER ▶
ROMÂNIA

Vecera ANTONIN
R.S.C.
▼

Victor PAVLOV ▲
U. R. S. S

◀ Umberto BONFINI
ITALIA

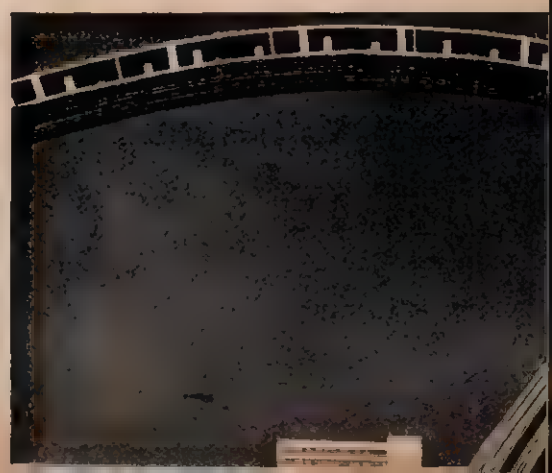

S-a deschis al 7-lea Salon internațional de artă fotografică al Republicii Socialiste România. Această prestigioasă confruntare a artei luminii de pe cinci continente a fost organizată de AAF (Asociația artiștilor fotografi) sub auspiciile Federației internaționale de artă fotografică. Salonul de la București suscită de la o ediție la alta o atracție crescîndă în cercuri din ce în ce mai largi de fotografi, plasîndu-se în anul acesta printre saloanele cu cea mai mare participare numerică din Europa.

Cu acest prilej l-am rugat pe tov. ing. Sylviu Comănescu, secretarul general al AAF, să ne răspundă la cîteva întrebări.

— Puteți să ne dați cîteva cifre în legătură cu salonul din acest an?

— Este salonul românesc cu cea mai mare participare de pînă acum. Am primit aproximativ 10 000 de fotografii din peste 50 de țări, și participarea românească a atins o cifră-record: peste 1 000 de lucrări.

— Cum vă explicați această participare masivă?

— În primul rînd prin faptul că țara noastră este cunoscută și se bucură de caldă simpatie în toată lumea. Apoi prin faptul că mișcarea fotografică românească a repurtat în ultima vreme succese însemnate, de prestigiu, pe arena competițiilor internaționale de acest fel. Am avut sprijinul multor asociații naționale și salonul nostru a fost anunțat prin 30 de reviste de specialitate de mare circulație din 20 de țări.

— Cîte fotografii au fost alese de juriu pentru a fi expuse în salon și care au fost criteriile?

Houben GERMAIN
BELGIA

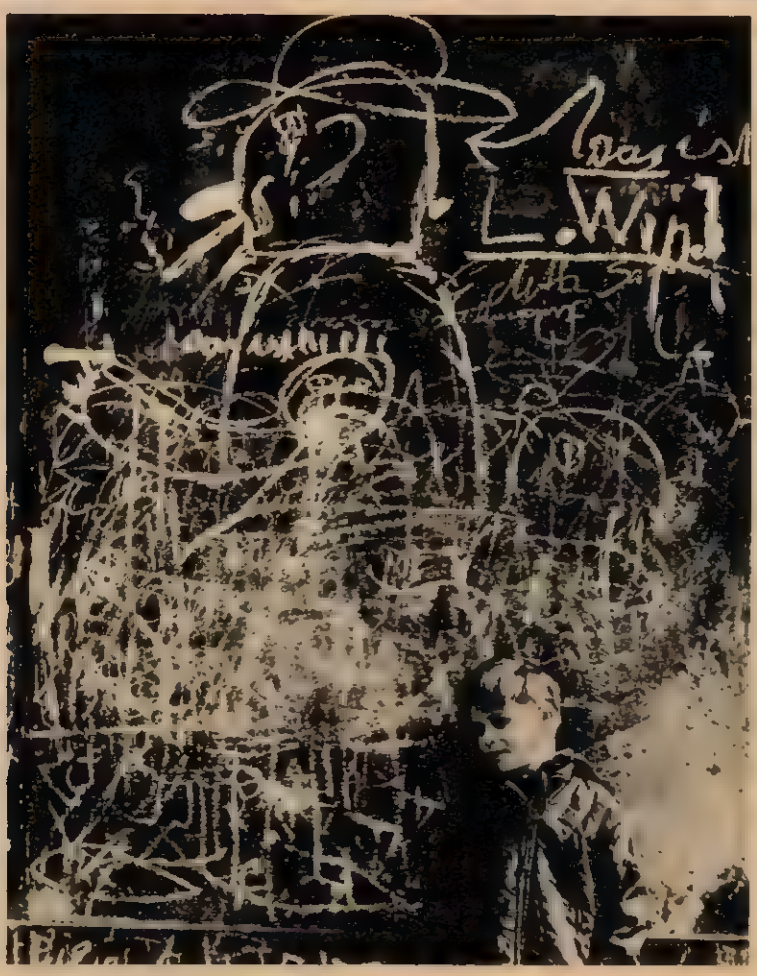

R. WEIGL
R. D. G.

– Față de numărul mare de trimiteri și de nivelul artistic ridicat, juriul a avut o sarcină foarte dificilă pentru a alege un set reprezentativ de exponate. Pentru ușurarea muncii juriului, s-a utilizat un sistem electric de votare și de numărătoare a voturilor, ceea ce a garantat o obiectivitate perfectă.

Juriul a căutat, prin cele aproximativ 1 300 de lucrări alese, să promoveze pe acelea care se încadrează într-un limbaj fotografic specific. Totuși, considerînd salonul și ca un fel de școală a fotografiei, s-au ales și cele mai bune lucrări executate în tehnici speciale, astfel ca să fie reprezentate exemple din marea gamă de posibilități a acestei arte multilaterale.

— Ați remarcat unele tendințe noi în arta fotografică?

— N-aș putea pretinde că în salon apar genuri absolut noi. Am observat totuși că există o tendință destul de marcată înspre fotografia de reportaj, care în trecut nu se bucura de o prea mare atenție. Pe de altă parte, se observă la mulți expozanți o predilecție pentru tehnici speciale de luat vederi și de laborator, ceea ce devine foarte interesant, mai ales în fotografia-color.

– Am dori să avem și cîteva păreri despre participarea românească.

– În afară de numărul mare de trimiteri, am avut surpriza descoperirii unor nume noi, de la care s-au primit lucrări valoroase. Se poate spune că nivelul lucrărilor românești se integrează fără nici o deosebire calitativă în arta fotografică mondială.

- Ce alte manifestări au loc cu ocazia salonului?

– Bineînțeles, proiecțiile de diapozitive color, care ne au parvenit în număr foarte mare. Împlinindu-se 130 ani de la apariția

SALONUL INTERNATIONAL DE ARTĂ FOTOGRAFICĂ '69

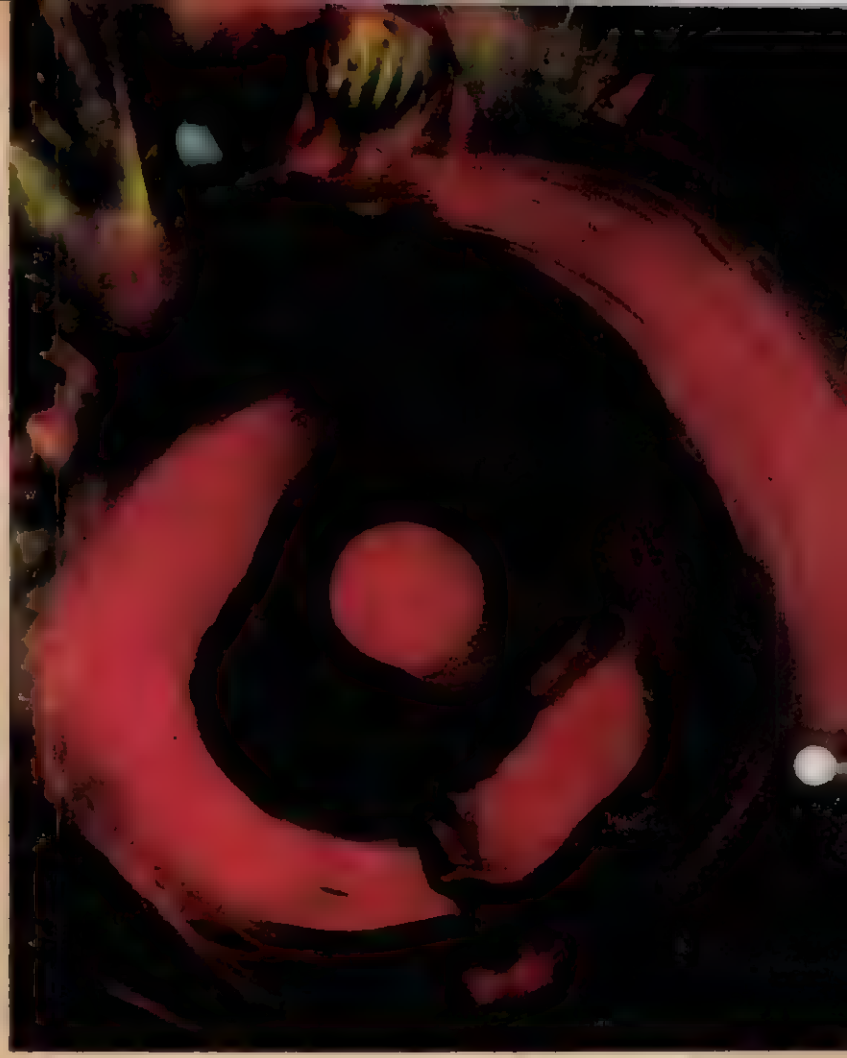

Anastasos PAPADOPOULOS
GRECIA

Eugen IAROVICI
ROMÂNIA

Yan DIEUZAIDE
FRANȚA

◀ Claudio **MAIDANA**
ARGENTINA

▲
Dieter **PFLUGMACHER**
R.F.G.

Alexander REIMS ▶
FRANȚA

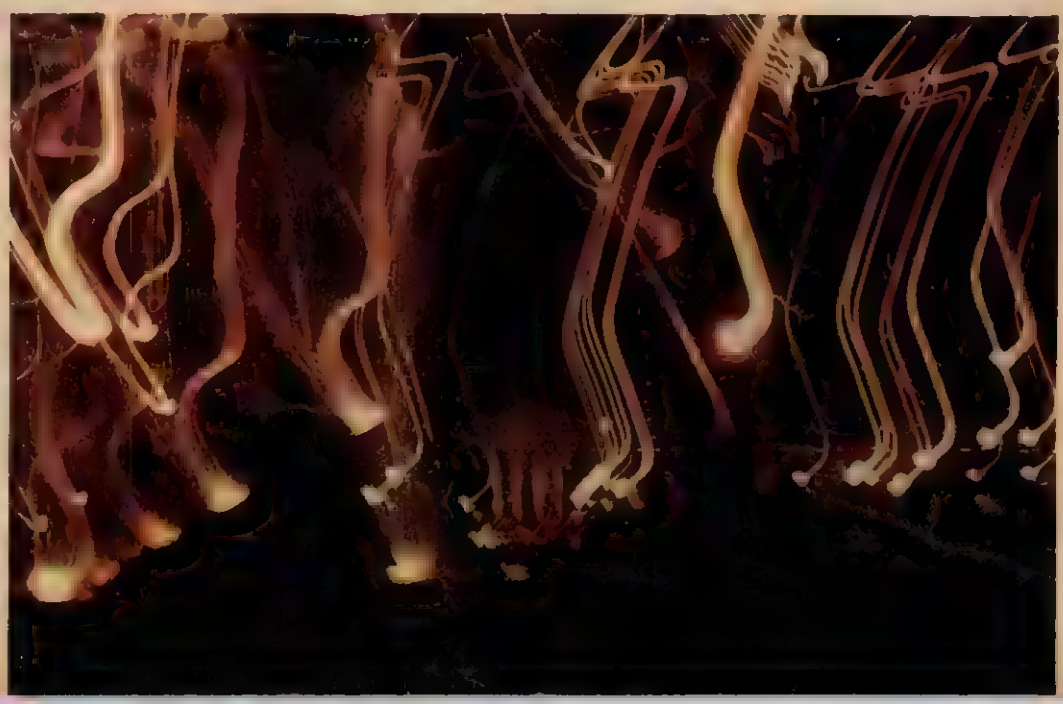

fotografiei, ne-am gîndit să marcăm acest eveniment printr-un simpozion de istorie a fotografiei, la care vor participa și invitați din străinătate. Tot cu acest prilej se vor expune imagini ale pionierilor fotografiei românești din secolul trecut și, la galeriile de artă fotografică din str. Brezoianu, vor fi expuse 70 din lucrările unuia dintre primii fotografi români: Carol Popp de Szathmáry.

Se va expune și aparataj vechi fotografic și cinematografic și se va proiecta un montaj de secvențe din filmele începuturilor cinematografiei românești, însoțit de un comentariu.

Interviu consemnat de
E. IAROVICI

spectacol pe glob

Vechile cîntece ale pieilor roșii, păstrate din timpurile cînd bizonii mai străbăteau preriile, au fost interpretate pe scena teatrului Sistina din Roma de Buffy Sainte Marie, o tînără cîntăreață amero-indiană. Alături de melodiile păstrate de secole, în repertoriul lui Buffy Sainte Marie au fost înscrise și lucrări originale, compuse în ritmurile tribului Creck, din care face parte.

[redacted]

În 1964 radiodifuziunea din R.F.G. a transmis în concert opera «Orbul din Heyuga» a compozitorului italian Renato de Grandis. După cinci ani lucrarea și-o găsit și interpretarea scenică la Bonn. Sub forma unei experiențe de atelier, «Orbul» a fost prezentat de către ansamblul teatrului orășenesc în foaierul muzeului din localitate, urmînd ca spectacolele cu public să aibă loc în această stagiune

[redacted]

Ultima operă a lui Puccini, dar nu și cea mai cunoscută, «Fata din Far West», va fi repusă în scenă la Opera Comică din Paris, după o absență de aproape 60 de ani. Aria «Ch'ella mi creda libero», interpretată la premieră de un tînăr napolitan numit Caruso, va fi susținută acum de Georges Luccioni în compania so pranei italiene Gianna Galli.

sport

de Emanuel VALERIU

SPERANȚA

Ceea ce era obligatoriu pentru rămînerea echipei noastre de fotbal în competiția preliminară a campionatului mondial s-a petrecut la Lausanne zilele trecute. Victoria aceasta nu seamănă cu una obișnuită, după care te poți bucura deplin și fără alte griji. Este o victorie-cheie, dar nu definitivă, o victorie care nu conferă nici un fel de lauri, ci mai degrabă obligații, este — dacă vreți — o victorie de lucru, de la care de-abia încep grijile și eforturile în vederea unei alte posibile victorii.

Știm că putem fi suspectați de defetism, știm că ne pîndește primejdia unei etichete pe care stă scris «alambicare», știm că la festinul succesului este riscant să arborăm inoportuna față a îngrijorării, dar mai bine decît orice știm ce este speranța.

În sport, speranța reprezintă resortul cel mai intim care deschide cuiva drumul spre arenă. Speranța îl însuflețește pe luptătorul sportiv încă dinaintea disputei și, pînă la anunțarea deciziei, ea este adeseori mai robustă decît însuși posibilitățile celui pe care-l animă, și, alteori, are în ea ceva vinovat, ceva care ne amintește de zilele școlare ale copilăriei, cînd porneam la școală fără tema la zi, sperînd că nu va veni profesorul, că nu va controla caietele, că nu va deschide catalogul la pagina numelui nostru, că [redacted]fi chemat de director la cancelarie tocmai cînd enunțase întrebarea inoportună etc.

Și în sport speranța are fațete palide: poate alunecă adversarul și cade, poate greșește arbitrul în detrimentul celuilalt, poate îl vom întîlni într-o zi mai slab, poate îl vom face să ne creadă mai puternici decît sîntem în realitate, poate își vor înscrie ei înșiși un gol... etc. De aceea se și spune în limbajul propriu cronicilor sportive că un combatant a acționat astfel încît nu i-a mai lăsat partenerului său de întrecere nici o speranță. «Nici una», pentru că speranța este nu numai multiplă, dar și... eșalonată în ordinea valorii. Una este să speri într-un rezultat de egalitate, alta într-o înfrîngere la limită, și cu totul altceva se întîmplă cînd speranțele se agață de o victorie absolut necesară.

În campionatul mondial de fotbal, competiție-gigant și care necesită prealabile formalități de departajare, speranța majoră a echipei noastre este calificarea în turneul final, isprava pe care jucătorii români o visează cam de multișor... De la acest punct perspectiv, speranța descrește, se degradează pînă la elementele care o compun, pe un traseu îndeajuns de dur și dificil, reprezentat de cucerirea locului fruntaș în grupa alcătuită din echipele Greciei, Elveției și Portugaliei, alături de a noastră. Am sperat să învingem la Atena, dar scorul a fost egal. Speranțele nu ni s-au spulberat definitiv în urma acestui rezultat, fiindcă elvețienii jucau în deplasare cu portughezii. Succesul celor dintîi ne-a răvășit speranțele (cam vinovate, nu-i vorba!) dar nu le-au stins definitiv. Mai aveam șansa de a-i învinge noi pe elvețieni, acasă la ei. Ceea ce s-a și întîmplat. Nu interesează, poate, cum s-a cîștigat, ci mai curînd noul contur al unor mai vechi speranțe: putem figura în sfîrșit printre participanții la turneul mexican al anului viitor. Ce va fi atunci ni se pare mai puțin important, poate chiar lipsit complet de însemnătate, nu numai din cauza perspectivei care nu îngăduie — decît cu enorme riscuri — previziuni, ci mai ales pentru faptul că soccerul nostru își va fi cucerit, la acea oră, un loc oficial în ierarhia valorilor fotbalului mondial. Pornind de la ideea, de atîtea ori confirmată, că într-un turneu de genul celui din Mexic se pot întîmpla multe, nutrim noi speranțe. Și iată cum speranța își asigură, în sport, un circuit perpetuu, care transformă, adeseori, un punct de slăbiciune într-o pîrghie de forță, revitalizînd ceea ce părea vlăguit, luminînd ceea ce fusese cuprins de umbre, regrupînd energii altădată dispersate.

Cînd devenisem sclavul acestor gînduri, un televizor străin m-a făcut martorul meciului dintre Manchester United și Milano, cîștigat (inutil însă) de englezi. Ce speranțe mai poate da o victorie cînd ea înseamnă, de fapt, ieșirea din cursa pentru titlul onorat de campioana campionilor? Pe cînd succesul nostru de la Lausanne, deși mai firav, deși obținut cu concursul adversarilor, deși nu în prezența unor reprezentanți foarte valoroși ai fotbalului, continua să ne alimenteze speranțele.

O singură imagine ne-a rămas însă de la excelentul joc de la Manchester, cea mai tristă dintre cele pe care ni le puteam închipui: lovirea de către un spectator a portarului italian. Am văzut astfel, pentru prima oară, cum pe propriul teren al fair-playului se petrece un fapt irresponsabil. Am văzut cum, din același public blajin pînă la duioșie, despre care am scris chiar aici, în «Flacăra», că știe să cînte cuprins de încîntări secrete, a putut să răsară buruiana pripășită și prin tribunele noastre.

O veche speranță ni s-a veștejit în acea seară, dar nu pentru că era prea veche, ci numai fiindcă am văzut-o ucisă de o altă speranță, care murise, la rîndul ei, o dată cu eliminarea lui Manchester United din drumul spre finală, de aceea am dori ca, orice s-ar întîmpla, să nu uităm că fotbalul rămîne totuși un joc și să-l tratăm ca atare chiar și atunci cînd nu ne oferă satisfacția așteptată. Dacă formația noastră va ajunge la Mexic, cu atît mai bine; dar dacă nu va reuși, să nu ne spargem capetele unii altora și, mai cu seamă, să nu facem din speranțele neîmplinite unelte de distrus speranțele perene ale sportului.

stop-cadru

de Romulus RUSAN

CONTRIBUȚII LA O FALSĂ DIALECTICĂ STILISTICĂ

Cutremurătoare cînd le despicăm cu logica și cînd încercăm să le pricepem, diferite expresii ne însoțesc inconștient de la naștere pînă la moarte. Ele pătrund în noi fără putință de oprire, ca și acele teribile gudroane aeriene despre care igieniștii tot vorbesc de nu știu cîți ani, nereușind de loc să le vină de hac.

Chimia polimerilor este o naivă (aproape diletantă) încropire în comparație cu secreta știință ce prezidează structura făinicelor noastre dumicate verbale. Secătuită de fantezia atîtor milenii, limba strămoșească nu mai găsește alte soluții decît să binecuvînte și să lase liberă crearea acestor confrerii stilistice, în comparație cu forța supranaturală a cărora CUVÎNTUL singuratic rămîne neputincios ca un fir de nisip. În noul Babilon, cea mai dură vocabulă nu poate atinge gradul de duritate al unei expresii croite din te miri ce cuvinte dulci și bine intenționate, dar care — în atingere — își pierd propria conștiință devenind feroce «Omul este bun, oamenii sînt răi», clama odinioară, nociv, un sceptic. Fără remușcări, afirmația se poate aplica vorbelor noastre de toate zilele.

Bunăoară, cînd portarul unei instituții (cerber pe lîngă care ai trecut crezînd că somnolența lui indică libera trecere) te apostrofează cu «Alo, tovarășe!», ai fi gata, dacă ai fi proaspăt descins în lume, să crezi că și s-a adresat cu multă reverență. Cele două cuvinte, ambele moderne și civilizate, te-ar face să speri că nu pot da amestecuri contrare. Dar, amestecîndu-le într-o ocultă retortă, graiul portarilor a scos din ele o paradoxală esență a bădărăniei și morocănoșeniei. Sînt de vină portarii? Sînt de vină cuvintele? Ar rezulta, după naturalețea cu care le asculți și te obișnuiești cu ele, că ești vinovatul chiar dumneata.

«Reveniți, vă rog» — sînt iarăși trei particule civilizate, dar ele ascund aproape întotdeauna o minciună telefonică. Ele sînt expresia nouă a de mult demascatului «Vino mîine» sau a ramolitei constatări (ah, suavele zicale bătrînești!) «Boală lungă, moarte sigură». Cînd ai auzit în receptor «Reveniți» + «vă» + «rog», poți avea certitudinea insuccesului, rînjind de după umărul micburghez al politeței.

Din aceeași familie — a consolărilor optimiste, născute parcă la patul suferinzilor de cancer — face parte exuberantul «Tovarășul e pe teren». Cîndva constructive și înaripate, penultimul și ultimul cuvînt au devenit expresia imponderabilului birocratic. În epoca zborurilor circumlunare, e imposibil de spus cît de greu ar fi de găsit (dacă cineva ar avea naivitatea să-l caute) acest tovarăș, plecat PE TEREN cu o mapă imaginară sub braț. Expresia e, în felul ei, genială

Și așa mai departe.

Pînă la scadența clasicului «Odihnească-se în pace!» (*clasic*, pentru că moartea e uneori mai puțin cinică și instabilă decît viața), trecem necontenit prin acest arboret de expresii răsărite din trupul chinuit și îmbătrînit în complicații al limbii. În fața lor, nu avem decît să conchidem că, dacă «Minciuna are picioare lungi», limba nu caută altceva decît să și le lungească și ea mereu, dintr-o explicabilă nevoie de adaptare.

cîteva minute cu SALVATORE ADAMO, trubadur al secolului XX

Corespondență specială de la Friedrich Gödör —Viena

Discurile păstrează vocea aceea insolită, la jumătatea drumului între copilărie și adolescență, vocea pe care ne-o mai amintim atît de bine și azi șoptindu-ne cu nostalgie «Tombe la neige»... Era vocea începutului de drum al lui Adamo.

Se spune că *prima lui jucărie a fost o chitară. Poate că* e doar o legendă, dar ne place să ni-l închipuim așa pe băiatul cu chip deschis și zîmbet copilăros care a început să urce atît de devreme și atît de repede treptele celebrității. N-avea decît 17 ani cînd Aznavour îi înmîna, în 1960, marele premiu decernat de un juriu al radioteleviziunii franceze. Anii care au trecut de atunci n-au făcut decît să adauge, fiecare, ceva în plus la recunoașterea timpuriu dobîndită. Astăzi, atîția și atîția iubitori ai acelei muzici ce nu poate fi despărțită de poezie îl păstrează într-un colț al inimii.

Salvatore Adamo — nu e un secret pentru nimeni — este azi una dintre cele mai apreciate și iubite vedete ale muzicii ușoare internaționale. Asta pentru că băiatul care a văzut lumina zilei în arida Sicilie și a crescut în peisajul cenușiu, printre oameni trudiți ai Borinageului, *mineri ca și tatăl lui, s-a născut bogat.* Atît de bogat încît a putut să dăruie fiecăruia dintre noi o părticică din sinceritatea, emoția, poezia și căldura pe care le pune în melodiile și interpretările lui. Tocmai de aceea prilejul de a-l asculta «pe viu» este de fiecare dată un eveniment, iar o convorbire cu el — o ispită irezistibilă pentru orice ziarist.

*

Am avut recent prilejul să-l întîlnesc, cu ocazia triumfalului turneu pe care l-a făcut la Viena. Pentru cititorii «Flacării», l-am rugat să-mi răspundă la cîteva întrebări, să-mi acorde un microinterviu.

Tînărul cu zîmbet cuceritor, purtînd un costum gri deschis, foarte strîns pe trup și un pulover roșu ca focul, cucerește atenția tuturor în holul elegantului Imperial Hotel din Viena. Salvatore Adamo ne vorbește cu cîteva minute înainte de spectacolul său în marea sală a Konzerthausului. Cu toate că numele îi e cunoscut în lumea întreagă, că melodiile lui care farmecă în egală măsură pe tinerii de toate vîrstele sînt azi pe toate buzele iar discurile i se vînd în milioane de exemplare, Adamo n-are nimic din morga și aroganța pe care se simt datoare să le arboreze unele mari vedete. A rămas ceea ce se cheamă «un tînăr simpatic» — și în asta stă, cred, una din cheile uriașei sale popularități.

— Salvatore Adamo, vă aflați pentru a doua oară la Viena. Cum vă place orașul nostru?

Îmi răspunde în germană, cu un ușor accent franțuzesc:

— Din păcate, am atît de puțin timp pentru orașele prin care trec... Înainte de a reuși să le cunosc cît de cît, trebuie să plec. Publicul vienez a fost însă la înălțime.

Adamo, născut în Italia, a copilărit în Belgia; limbile sale materne sînt deci italiana și franceza. Engleza a învățat-o la școală, iar germana cu puțin timp în urmă. Cîntă însă de mult în limba germană.

— Acum, de cînd înțeleg limba și o cunosc, nu-mi mai prea place cum sună în germană cîntecele mele. Din păcate, în traducere se pierde foarte mult din romantismul textelor originale. Am pentru viitoarele texte un traducător nou, și am să pot contribui și eu la transpunerea lor în germană — ne spune Adamo.

— Care sînt planurile dv. pentru viitorul apropiat?

— După acest turneu, voi pleca în Elveția pentru un film. Joc rolul unui tînăr care ajunge nevinovat la închisoare, unde cunoaște gangsteri adevărați. În ciuda faptului că petrece un timp în acest anturaj dubios, redevine pînă la urmă un om cumsecade. Publicul nu m-ar crede criminal nici în film — rîde Adamo.

— Intenționați, în viitorul apropiat, să prezentați vreun spectacol în România?

— Din păcate, pentru moment, în planul meu de turnee România nu este încă prevăzută. Am avut însă un prim contact cu această țară chiar alaltăieri, cînd am zburat de la Bruxelles la Zürich cu un avion al companiei aeriene române. Sper să pot cînta în curînd și în România, unde știu că limba și sentimentele mele nu sînt străine publicului.

Și Adamo scrie cu litere mari un salut către toți cititorii «Flacării», sub care semnează. Semnătura îi seamănă: degajă veselie, mărinimie și... o ușoară undă de melancolie.

Amitiés aux lecteurs de "Flacara

Uzina de anvelope Danubiana. Şantierul de extindere. În ultima lună, ca de altfel şi în trimestrul I, ritmul de execuţie la lucrările de construcţii-montaj a fost necorespunzător.

DUPA APROAPE CINCI LUNI DE ZILE

(Urmare din pag. 7)

şare şi construcţie a acoperişului pe o suprafaţă de 1 000 mp la linia I. O carenţă esenţială a întreprinderii este aceea că ea nu avea definitivat graficul de eşalonare a execuţiei lucrărilor pe anul curent (de ce oare?!) şi nici cel de montare a utilajelor în funcţie de termenele prevăzute în plan pentru începerea temperării cuptoarelor. Nu e de mirare că execuţia lucrărilor are o puternică tentă de neorganizare. Ministerul Industriei Uşoare ar trebui să realizeze graficul de eşalonare valorică şi fizică a lucrărilor pe 1969, ca el să corespundă sarcinilor din planul de stat.

În sfîrşit, cea de-a treia carenţă sesizabilă în nerealizarea investiţiilor este necontractarea şi nelivrarea utilajelor în termenele stabilite. Aici intrăm în domeniul sensibil al partenerilor şi colaborărilor. Dar şi a lipsei de prevedere. Sînt numeroase cazurile care pot ilustra această constatare. Situaţia «laboratorului central coloristic» de la uzina «Policolor» este incertă, şi asta din simplul motiv că mobilierul de laborator nici nu era contractat. Dar termenul de predare al acestuia este trimestrul II. Iată o situaţie în care trebuie să se intervină şi să se ia măsuri eficiente... Aceeaşi situaţie la ICENERG. La sfîrşitul trimestrului I nu erau contractate utilaje din ţară în valoare de circa 900 000 lei pentru staţia de încărcări şi măsurători mecanice pentru elemente de linii şi staţii de transformare, care aveau termen de punere în funcţiune în trimestrul II. Evident că de la o lună la alta şi în mod întîmplător nu se poate rezolva prea mult.

O concluzie se impune: termenele de punere în funcţiune nu sînt fixate doar ca să existe pe hîrtie. Ele trebuie respectate riguros, ca să se evite situaţiile dificile, cascada de întîrzieri şi dificultăţi care afectează buna desfăşurare a producţiei.

COMPLEXITĂŢI NEGATIVE

De la 1 milion de anvelope, «Danubiana» urmează să producă în viitor 1,5 milioane garnituri de anvelope şi camere de aer pentru autovehicule şi tractoare. Un important şantier este deschis pentru asigurarea acestei dezvoltări. Dar termenele sînt date peste cap unul cîte unul. Şi în ultima lună, ca de altfel şi în trimestrul I, ritmul de execuţie la lucrările de construcţii-montaj au fost necorespunzătoare. Pe scurt, realizarea la termen a capacităţii de producţie din acest an în condiţiile proiectului sînt ameninţate. Iată doar un exemplu: la hala de fabricaţie — secţia amestec (extindere), nu s-au montat utilajele în valoare de 2 600 mii lei planificate pentru luna aprilie. Motivul? Evident că nu e unul singur, dar cel mai frapant îşi are originea în nerespectarea unui termen din luna... martie. E vorba de neextinderea căii podului rulant care trebuia să intre în exploatare în luna martie. Şi de aici probleme complexe (evident, negative) şi lanţul slăbiciunilor. În lipsa podului rulant la montajul utilajelor s-au folosit macarale pe pneuri. Din cauza circulaţiei în această zonă nu s-au putut executa pardoselile şi canalele tehnologice prevăzute să se termine la 1 aprilie... S-ar putea da şi alte exemple de la confecţii-atelier anvelope radiale (extindere) sau de la secţia vulcanizare-atelier camere de aer.

Care sînt cauzele? Nu printre cele mai puţin importante s-ar putea numi grija constructorului pentru coordonarea lucrărilor dc construcţii-montaj de către antreprenorul general, adică I.C.M.B. Acesta n-a predat fronturile de lucru la termen subantreprenorilor, afectînd astfel desfăşurarea ritmică a lucrărilor, la care am putea adăuga şi lipsa unor materiale. Întreprinderea are repartiţie pentru 100 000 bucăţi cărămidă normală, comandă neonorată la termen de către fabricile de la Feldioara, Bucov şi Piatra Neamţ, sau 30 mc bile de brad, cantitate absolut minoră dar neonorată chiar de I.C.M.B. Lipsa unei macarale grele, necesară la montarea prefabricatelor, a dus la o producţie nerealizată de circa 400 000 lei.

Pe şantierul de la «Danubiana» întîrzierile periclitează darea în funcţiune la termen a obiectivelor, de aceea se impun măsuri energice.

Concluziile care se pot trage sînt limpezi. Acolo unde a existat o planificare riguroasă şi mai ales respectarea ei, acolo unde termenele fixate nu au fost considerate numai nişte date pe hîrtie, unde s-a ţinut seama de ritmul stabilit prin grafice şi unde a funcţionat spiritul de prevedere, lucrările s-au desfăşurat în mod optim. Ţinînd seama că mai există numeroase lipsuri în organizarea şi aprovizionarea şantierelor, în ritmul montării utilajelor, se impune luarea unor măsuri grabnice şi totodată energice de către forurile competente şi mobilizarea tuturor factorilor care contribuie la desfăşurarea lucrărilor.

pregătiri pentru „premiera" transplantării

La Facultatea de medicină din Lodz a fost realizat acest prototip al unui aparat pentru perfuzii, după un proiect al prof. Andrzej Alichniewicz. Aparatul urmează să fie folosit în timpul operaţiilor de transplantare a diferitelor organe.

bacteriile şi... securitatea minelor

O metodă neobişnuită de combatere a grizuului din minele de cărbuni a fost recent pusă la punct de un grup de cercetători de la Institutul de mine din Moscova. Este cunoscut faptul că în zăcămintele de cărbuni există frecvente infiltraţii de gaz metan care în timpul exploatării zăcămintelor formează cu aerul introdus în mine un amestec exploziv deosebit de periculos.

Pentru reducerea sub limitele periculoase a proporţiei de metan din atmosfera minelor amplasate la mari adîncimi ar fi necesare instalaţii speciale de aerisire care să insufle cantităţi uriaşe de aer, de ordinul a o tonă de aer pentru fiecare tonă de cărbune extras! Introducerea în circuitele de aer ale instalaţiilor uzuale de ventilaţie a minelor a unor bacterii care se dezvoltă consumînd metan — mai precis, infectarea aerului insuflat cu astfel de bacterii — permite reducerea conţinutului în metan din atmosfera minelor prin degradarea biologică a acestuia.

medicamente pe... cîmp

Un colectiv de specialişti de la Institutul pentru controlul de stat al medicamentelor şi cercetări farmaceutice, format de R. Zitti şi V. Calcandi, a studiat recent flora spontană a unei regiuni din Banat, situată pe malul sting al Dunării, de la intrarea ei în ţară şi pînă la colonia minieră Cozla.

Au fost astfel identificate printre florile de cîmp 60 de specii de plante medicinale, dintre care cel puţin 39 pot fi valorificate, recoltarea

reflector științific

lor fiind rentabilă. Flora medicinală spontană cuprinde specii variate, unele aflate în cantități apreciabile. Mai mult chiar, din punctul de vedere al conținutului în principii active, plantele medicinale sus-amintite, analizate în laborator, se situează la un nivel ce depășește în general media normală.

Asemenea comori de «medicamente vii» există pe tot întinsul țării noastre, așteptîndu-și doar descoperitorii.

un studiu de cinci ani al culturii eschimoșilor

Sub auspiciile Programului internațional biologic, la care participă 54 de țări, un grup de cercetători din Statele Unite Canada, Danemarca și Franța a început un studiu de cinci ani al culturii eschimoșilor, care are un specific foarte pronunțat.

Eschimoșii — în număr de aproximativ 70 000 — aparțin uneia din «culturile în curs de dispariție» de pe glob și actuala generație de cercetători științifici este considerată ca fiind ultima care va mai avea posibilitatea să studieze această societate primitivă, cît timp este încă mai puțin influențată de popoarele mai avansate.

Cercetătorii americani, canadieni, danezi și francezi vor studia cultura eschimosilor din Alaska, Canada și Groenlanda. Un grup a petrecut o lună de zile la Wainright, în Alaska de nord, un sat cu o populație de 300 eschimoși. Rezultatele preliminare relevă reputata superioritate fizică a eschimoșilor: bolile cardiace sînt foarte rare, în ciuda faptului că mănîncă cantități mari de grăsimi animale și proteine.

Pe de altă parte, la eschimoși mortalitatea cauzată de expuneri la intemperii, precum și de accidente de vînătoare, este destul de mare.

grăbește-te, stînd pe loc

Acest pescăruș pe care denumirea sa științifică părea a-l predestina veseliei (Larus atricilla, «pescărușul care rîde»), are toate motivele să fie posomorît: el reprezintă întruchiparea vie a dictonului «grăbește-te încet». În cazul de față ar trebui de fapt spus: «Grăbește-te, stînd pe loc». Căci deși el își filfîie aripile de o jumătate de oră și are senzația că zboară, în realitate n-a înaintat nici măcar un centimetru: un puternic contracurent de aer este astfel «dozat» încît pasărea nu se poate clinti din loc.

Este vorba de un fel de tunel în genul acelora folosite în experiențele de aerodinamică, și, firește, el n-a fost conceput pentru a amăgi biata zburătoare ci în vederea unui interesant studiu de biologie. Specialistul american dr. Tucker (în fotografie) a creat această instalație pentru a cerceta în condiții optime complexe probleme fiziologice legate de zborul păsărilor, în special metabolismul.

Pînă în prezent una din dificultățile întîlnite de specialiști a constat în neputința urmăririi adecvate a acestor procese în însuși actul zborului, cu ajutorul aparaturii destul de complicate necesare la măsurarea diverșilor parametri. Tunelul aerodinamic din fotografie a rezolvat problema. Bioxidul de carbon produs în timpul zborului este dirijat, printr-un colector atașat chiar ciocului pescărușului, spre analizatoare automate care înscriu datele pe o bandă lată.

Viteza de zbor a pescărușului: 30 km pe oră. Sau zero km pe oră. Cum vreți s-o luați. Dar rezultatul științific este același.

L.N.

▲ **Analizatoarele automate au înregistrat curba bioxidului de carbon, metabolismul pescărușului a fost surprins «în zbor». Eforturile păsării n-au fost totuși în zadar...**

▼ **«Pescărușul care rîde» din fotografie are toate motivele să plîngă: în ciuda eforturilor sale, nu va deveni niciodată «recordman» de viteză.**

audiobuze

Elevii unor școli izolate din Statele Unite sînt obligați să-și petreacă aproape 40 de ore în fiecare lună călătorind cu autobuze spre școală și înapoi spre casă. Cîteva școli rurale din două state, Pennsylvania și Colorado, experimentează în prezent «audiobuze» în scopul folosirii în mod util a timpului pierdut în cursul călătoriilor.

Ceea ce s-a realizat este transformarea fiecărui autobuz într-o adevărată clasă pe roți, prin instalarea unor sisteme stereofonice cu căști de ascultare prevăzute cu butoane pentru reglarea sunetului și alegerea canalului, pentru fiecare elev.

Cele cinci programe, înregistrate pe bandă, folosite în fiecare din autobuzele experimentale din statul Pennsylvania, sînt axate în special pe cursuri de artă și științe sociale.

«Audiobuzele» folosite în statul Colorado sînt mai perfecționate. Programele, atît cele colective cît și cele individuale, sînt clasificate în cinci subiecte — limba engleză, științe sociale, știință, subiecte recreative și artă. Elevii au posibilitatea să-și aleagă subiectul cursului respectiv, elaborat la nivelul vîrstei lor.

Steve Price, un conducător de autobuz, entuziasmat de aceste programe puțin obișnuite, declară: «Este minunat! A încetat balamucul din autobuz. Totul este ca un vis».

Se crede că ideea folosirii acestor audiobuze va avea răsunet și în alte țări, întrucît, firește, problema timpului pierdut în cursul deplasărilor cu autobuzul nu este specifică numai Statelor Unite.

„psihotester" românesc

În cadrul unei largi acțiuni de autodotare, unitățile Academiei au fost înzestrate în ultimii doi ani cu aproximativ 150 de aparate și instalații de cercetare de mare complexitate, realizate ca unicate sau în serie foarte mică. Construite în cea mai mare parte la Centrul de cercetări și producție a aparaturii științifice al Academiei, iar unele de către înseși institutele interesate, aceste aparate rivalizează, și unele chiar întrec, prin performanțele lor produse similare care pînă acum se importau.

Așa-numitele «focare-ciclon» de tipurile orizontal, vertical sau conic sînt folosite de energeticieni în studiul arderii combustibilului la cazanele termocentralelor.

«Potențiostatul» determină în mod automat, pe cale gravimetrică, prezența metalelor în aliajele neferoase, iar «Gazcromatograful universal» și-a dovedit o mare utilitate în studiile de chimie și biochimie. Cercetările medicale beneficiază, printre altele, de «Combitest-3» pentru studiul complex al respirației la om, precum și de «Stereotaxicul universal», cu ajutorul căruia se introduc în profunzimea creierului unor animale și păsări electrozi care înregistrează activitatea bioelectrică subcorticală.

În sfîrșit, în psihologia experimentală se folosește, cu rezultate din cele mai bune, un «psihotester», apreciat ca unicat atît în țară cît și în străinătate. El, înregistrînd automat timpul necesar pentru rezolvarea corectă a unei probleme și pentru eventualele rezolvări incorecte, stabilește capacitatea de memorare a omului.

Șt. BRATU

«SÎMBĂTA NEAGRĂ»...

FILM ISTORIC?

— Tovarășe Virgil Calotescu, ce v-ați propus atunci cînd ați hotărît să realizați filmul «Simbăta neagră»?

— În genere, nu mi-am propus să fac o superproducție războinică în sensul larg al cuvîntului, ci am intenționat ca prin intermediul unei povestiri emoționante să redau relațiile dintre cîțiva oameni într-un context tragic: un număr de plăieși moldoveni, conduși de bătrînul Șendrea, înfruntă atacul inegal al năvălitorilor străini. Tragismul situației determină eroismul plăieșilor mei, care caută să reziste cu demnitate și dîrzenie.

— Filmul dv. va fi un film istoric? Personajele poartă amprenta epocii lor sau au un caracter uman general — valabil pentru orice timp?

— «Sîmbăta neagră»... film istoric? Nicidecum. Nu ne-am gîndit nici o clipă la o epocă anume, nici nu m-a interesat acest lucru. Am dorit să subliniez virtuțile unor oameni din popor, virtuți care sînt valabile oricînd și care ni s-au transmis nouă din cele mai vechi timpuri: ospitalitatea, dragostea de țară și dreptul de a ne hotărî singuri destinul. O familie de plăieși care luptă împotriva unei armate înseamnă fără îndoială eroism, dar nu rezistența fizică la acest atac inegal am vrut să arăt, ci spiritul de sacrificiu și găsirea unor forme ingenioase de a deruta și a ține în loc adversarul. Deși există lupte, în film nu există război — cetatea nu este cucerită în final.

— Care sînt relațiile dintre personajele acestui film?

— Importante pentru mine au fost sentimentele și gîndurile celor două tabere în luptă, relațiile umane, indiferent că este sau nu este vorba de dușmani. Am dorit pe cît posibil să evit spectaculosul, tocmai pentru a scoate în evidență nota emoțională.

Dușmanii sînt un pretext pentru a putea discuta niște calități ale oamenilor noștri.

— Și, în sfîrșit, cîteva cuvinte despre colaboratorii dv.

— Am beneficiat de colaborarea unor actori ca Ștefan Ciubotărașu, Amza Pellea, Andi Herescu, Valeriu Arnăutu, care au alcătuit familia de plăieși moldoveni, iar pentru reprezentanții armatei străine am ales ca interpreți pe Ilinca Tomoroveanu (prințesa), Ion Dichiseanu (regele) și pentru rolul trădătorului moldovean Ghindă, pe Ilarion Ciobanu. Am lucrat cu actorii în cele mai bune condiții, exceptînd faptul binecunoscut al împărțirii lor cu teatrele, radioul și televiziunea. Operatorul filmului, C. Ionescu-Tonciu, a asigurat cu grijă o imagine care să corespundă punctelor de vedere regizorale.

Am lăsat special la urmă pe scenarist, Al. Ivan Ghilia, deoarece trebuie să subliniez nu numai relațiile prietenești care ne leagă, ci ceea ce a fost formidabil pentru noi toți pe parcursul colaborării noastre: Al. Ivan Ghilia face parte dintre puținii scenariști care lucrează la un film și după ce a predat scenariul.

Interviu realizat de Iosefina IONESCU

O familie hotărîtă să reziste.

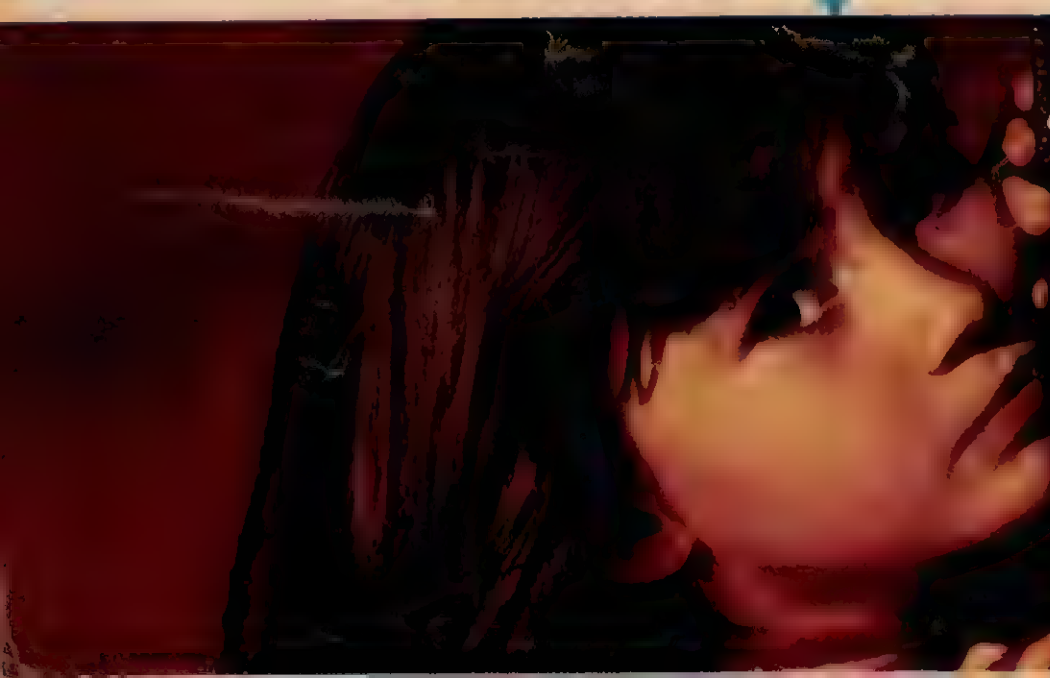

Decada Bucuria Copiilor

UNELTE DE GRĂDINĂ	2,90—11	LEI
AVIOANE	2,50—17,80	LEI
TRICICLETE	53 —87	LEI
TROTINETE	32,40—45	LEI
RACHETE TENIS CU MINGE ÎN FORMĂ DE FLOARE	8	LEI
CĂRUCIOARE PENTRU PĂPUSI	70	LEI
MINGI DIN PLASTISOL	8,90—13,40	LEI

cronică satirică

de Teodor MAZILU

CRUCE DIN MATERIAL PLASTIC

Se spune, și nu știu dacă e în întregime adevărat, că fiecare om trebuie să-și poarte crucea lui. Adică, într-o accepție mai puțin biblică, fiecare om să-și ducă ce are el de dus. Adică fiecare om să-și trăiască suferința lui, să-și ducă crucea lui. Iată însă că sînt și *amatori de suferințe străine*, de cruci străine. Amatori de cruci din material plastic. Sînt foarte mulți oameni amatori să-și uite suferințele lor și să se dedice cu voie bună suferințelor altora. Ei vor să ducă pe umeri nu crucea care le-a fost hărăzită, nu crucea lor, ci crucea altora.

Așa că ei suferă pentru alții și mai ales suferă pentru probleme care nu-i interesează. Am întîlnit de pildă frizeri foarte buni, îngroziți de impasul artei. Erau îngroziți de impasul artei mai cumplit decît marii artiști. Cum de a ajuns aici, pînă la frizerie, suferința asta abstractă, nu știu. Dar totuși, prin căi misterioase, a ajuns.

De fapt e mult mai comod să duci o cruce străină și să trăiești o suferință care nu e a ta. Oricum, o cruce străină e ceva mai ușoară și mai ușor de dus. Apoi, suferința altora se poate transforma repede într-o distracție, la fel de veselă și de multicoloră ca un spectacol de circ.

Am întîlnit mulți oameni ignoranți cu desăvîrșire, îngroziți sincer că știința nu progresează în măsura în care ar dori-o ei. Erau aproape scandalizați.

— Ce fac, domnule, savanții ăștia, dorm?

Există de asemenea mulți oameni cărora le face mare plăcere să trăiască sentimente pe care nu le au. Le împrumută și le trăiesc pe urmă cu pasiune, ca și cum ar fi fost ale lor încă *din copilărie*.

Am văzut oameni sănătoși tun cuprinși de angoasă și de neliniște metafizică. Se părea că toată durerea lumii se adunase în sufletul lor. Oftau de dimineața pînă seara. Pînă la urmă au mărturisit că suferă de snobism. A suferi de snobism, iată *într-adevăr* o mare nenorocire. Înțeleg să te duci la un concert din snobism, să te îmbraci într-un anumit fel din snobism, să mănînci broaște din snobism, dar să suferi din snobism mi se pare cu adevărat exagerat.

Am văzut o fată plîngînd în hohote din snobism. Am sfătuit-o să se ducă la un concert din snobism... Ea mi-a răspuns că e tînără și că poate să facă și una și alta. Și să plîngă din snobism, și să-l admire pe Wagner din snobism.

strada

de Pop SIMION

CUVINTELE

Trebuie să vă spun istorioara cu oceanologul și plicurile. Voind să determine sensurile, frecvența și viteza curenților din Pacific, un oceanolog a aruncat într-un anume punct cîteva mii de plicuri impermeabile în care se afla cîte un bilețel prin care învățatul se adresa întîmplării și necunoscutului astfel: «Fila pe care o ai în mînă e o solie a științei, căreia îi vei aduce, nu ne îndoim, prețiosul dumitale serviciu în următorul fel. Trimite-ne, te rugăm, cu mijloacele care îți stau la îndemînă, o frază-mesaj la adresa mai jos notată, indicînd data și locul exact în care a fost pescuit acest plic, știind că prin gestul dumitale de noblețe aduci cercetării un serviciu demn de laudă, fapt pentru care te prenumărăm, stimate necunoscut, în armata celor care slujesc progresul. Îți dorim vînt prielnic și mare bună». Acestea erau cuvintele închise în cele cîteva mii de plicuri aruncate în Pacific. Învățatului i-a fost dat să afle curînd cu stupoare că plicurile acelea, de culoare albă, au fost în întregime distruse de pescărușii, vietăți inteligente, care nu suportă neculoarea, albul inexpresiv, fără nuanțe, mai ales că imaculata culoare — culmea ironiei — le imită cumva penajul. Stupoarea era de un tip fascinant; păsările coboară ca grindina pe suprafața oceanului și perforează plicurile cu dese lovituri de plisc, le fac ferfeniță, le mototolesc în gheare, le afundă sub val, le bat cu aripa, le înghit în gușă cu o hărnicie și o furie greu imaginabile; țin oceanul sub tir și sub veghe, măturînd spațiul acvatic cu un ochi rău, ciocuș și bulbat, în care se mișcă fără greș inelul-pupilă. Binecuvîntată pasăre care își apără atît de mistuitor ființa și regnul! Nobilă ocrotire de spațiu pur!

Ceva asemănător s-a întîmplat cu bărbatul rubicond care devenise profesor înainte de a fi fost elev, făcuse liceul în *ani mai puțini decît clase are acesta*, iar facultatea o isprăvi dintr-un sfîrc (trecînd ca dulăul prin apă) și, uite-l, profesoraș pe puncte (unde oare?) în chiar templul cuvintelor, la filologie. Nu, n-a fost profesor, îmi spun liniștitor prietenii; a fost difuzor de cuvinte, profesie care (spera bărbatul rubicond) avea să se instaleze în trai lung pe meleagurile românești. S-a plantat de aceea omul în muchea unei catedre și a început, doctoral și cu morgă demostenian, să împrăștie cuvinte în spațiul necunoscut, crezînd sincer că oceanul îi aparține. După un timp a avut chiar gîndul năstrușnic să întrebe păsările; dar ele, păsările, vietăți cu ochi și ureche acută, sesizează goliciunea cuvintelor pe care le împrăștiase difuzorul, l-au învățătucit pe impostor, arătîndu-i că vorbește în deșert, că e bine să părăsească cuvintele. Bărbatul rubicond a ieșit din altar foarte nedumerit. De atunci schimbă catedre și amfiteatre *mereu*; a stat un *timp* la instituția unde se instruiesc viitorii actori, a trecut apoi la construcții fier-beton, de acolo la sporturi. Aflu că a ajuns un fel de comis-voiajor de cuvinte; umblă cu trenul și (din împuternicirea unei societăți aproape anonime) împarte în orășelele de provincie lumina culturii. Se pare că-i o treabă onorabilă, care i se potrivește. Bărbatul rubicond susține însă că stă pe un picior «tranzitiv», că-i detașat «temporar», că va reveni în cetate, în templu, că se va recunoaște eroarea, că...

Bănuiesc că bărbatul rubicond cunoaște pînă la capăt istorioara cu oceanologul care (am uitat să vă spui) a avut timp și tenacitate să-și modifice stilul hazardatei sale experiențe în Pacific, a făcut alte cîteva mii de plicuri impermeabile, de astă dată albastre, de culoarea speranței și imitînd totodată spațiul celest, atît de familiar zburătoarelor; rapacele vietăți au fost, s-a văzut mai tîrziu, împăcate, pentru că acestora le este indiferent bleul, ochiul lor păsăresc îl ignoră ori îl percep deformat, în tonalități neglijabile, nu-l gustă. «Îmi voi schimba și eu stilul comunicărilor. Voi da altă culoare cuvintelor mele. Le voi vopsi. Voi deveni altul. Veți vedea», amenință cu gestică multă omul rubicond.

Se înșală, bietul. Cuvintele nu suportă schimbarea la față. Păsările sînt atente. Îl vor învălătuci.

literare

de G. DIMISIANU

Horia STANCU:

„ÎNTOARCEREA ÎN DEȘERT“

Cărțile lui Horia Stancu întreprind o seducătoare tentativă de revitalizare a narațiunii istorice, a «romanului istoric», dacă ținem să folosim o formulă consacrată în manualele de teoria literaturii. În buna tradiție a genului, autorul, înzestrat cu prodigioasă fantezie însă înarmat *și cu întinse cunoștințe provenite din* scotocirea documentelor de epocă, realizează evocări pline de culoare și dinamism epic, adresate în primul rînd imaginației, fără îndoială, dar și documentîndu-ne asupra unei lumi care a existat într-adevăr, precum în acel multicrom *Fanar*, romanul apărut anul trecut. În *Asklepios*, celălalt roman al lui Horia Stancu, eram transportați într-un univers și mai favorabil dezvoltărilor fanteziei, atît de sumarele repere în legătură cu viața eroului (Esculap, întemeietorul medicinei), pierzîndu-se cu totul în cețurile miturilor. La fel un personaj fabulos, profilat pe un cer de legendă, chiar dacă istoria păstrează date certe despre existența și faptele sale, este Alexandru Macedon, eroul *Întoarcerii în deșert*. Autorul izbutește foarte bine să infuzeze narațiunii sale acea sugestie de mister prezentă totdeauna în povestirile care evocă vremuri străvechi, siluetele eroilor, gesturile, învăluindu-le într-un fel de abur, totul desfășurîndu-se cu o anumită lentoare de ceremonial. Cu toate astea, sensul scrierii nu este numai de a recompune o atmosferă, căci, la fel ca și în celelalte narațiuni istorice ale lui Horia Stancu, materia epică este și un punct de pornire pentru a medita asupra experiențelor trăite de eroii Istoriei. Autorul pune la contribuție ceea ce știe din Plutarh și din alte izvoare în legătură cu miraculoasa carieră de cuceritor a lui Alexandru, scopul urmărit fiind în primul rînd acela de a obține un portret moral al marelui erou al antichității. Povestirea este fixată asupra ultimelor trei zile din existența lui Alexandru, acelea în care, zguduit de accesele malariei și avertizat de medicul său asupra imposibilității vindecării, el își retrăiește mental momentele de răscruce ale anilor anteriori. Se succed imaginile clipelor de glorie militară și politică, dar și ale acelora de sfîșieri intime, starea febrilă imprimînd întregii retrospecții o acuitate dureroasă, de nesuportat. Alexandru, cel descins din stirpe zeiască, eroul care fusese călăuzit de o himeră: lărgirea continuă a fruntariilor imperiului pînă la cucerirea întregului pămînt, e răpus de limitările ființei fizice, redus la condiția mărunt omenească a oricărui muritor.

Reîntîlnim însușirile de excelent povestitor ale lui Horia Stancu, un foarte bun constructor de narațiuni solide, organic gîndite, chiar atunci cînd, așa cum este cazul *Întoarcerii în deșert*, fructifică din plin tehnica retrospecțiilor și a suprapunerilor de imagini, a perspectivelor simultane ș.a.m.d. Pe dedesubt țesătura e trainică, firele înlănțuite strîns.

UMOR FĂRĂ CUVINTE

de Eugen TARU

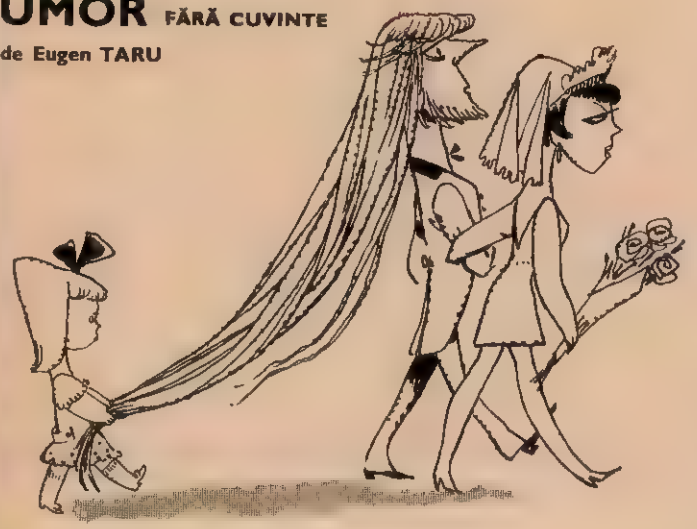

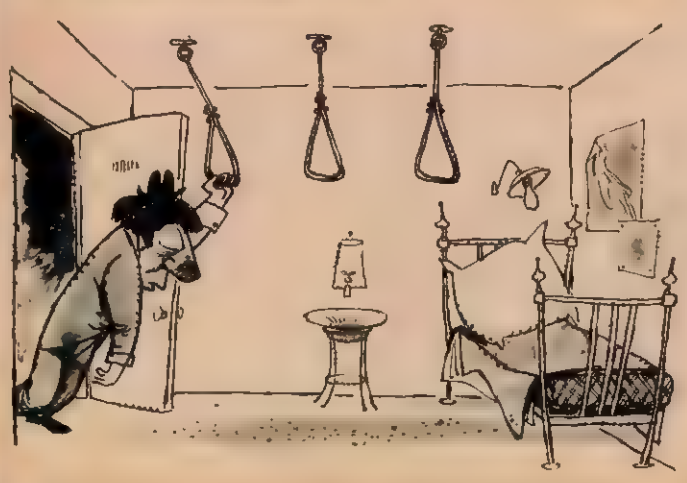

MAI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2								■		
3					■					
4		■				■				
5			■				■			
6									■	
7	■			■						■
8			■						■	
9	■					■				
10		■						■		
11				■						

ORIZONTAL: 1) Mai — Mai... popular. 2) Mai încape vorbă? — Prima parte a temei! 3) Mai încet — Nu mai dă înapoi. 4) Tocmai la începutul abecedarului — Mai o dată — A deveni mai larg. 5) Diminutiv feminin — Uniunea Internațională a Studenților — O așezare mai mică. 6) Mereu mai sus. 7) Mai multe fluiere laolaltă — Este numai o himeră. 8) Mai ridicat — Mare... mai mare. 9) Cea mai importantă stațiune balneoclimatericâ din Crimeea — Un Gheorghe mai mic. 10) Mai încet — Tudor Arghezi pentru «Romanță de mai» — Spitalul central! 11) Merge și cu... mai mult și cu... mai puțin — Întocmai (fem).

VERTICAL: 1) Numaidecît — Cositor, mai pe scurt. 2) Mai rar (pl.). 3) Mai mult sau mai puțin — Locul unde ne simțim cel mai bine. 4) Mai pe urmă — Măi! — Alb-negru (pop.). 5) Nume dat sărurilor pe care le formează sulfatul de aluminiu cu diferiți alcalini, cel mai cunoscut fiind cel de potasiu — Instrument muzical hindus. 6) Cufere! — Așezate mai sus. 7) Localitate în R.P. Polonă — Mai... în iarnă (pl.) — În boxă! 8) Mai tare ca fierul — Ca pana corbului (fem.). 9) Înfloresc în luna mai, străjuind aleile. 10) Nici mai mult, nici mai puțin — În sfîrșit, numaidecît! 11) Unul din cele mai mari centre ale industriei noastre siderurgice — «24 mai 1969».

Adam STOICA

Dicționar: LAI, OTU, LAD.

Dezlegarea jocului «ÎN PĂDURE», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) SALCÎM — VINEA. 2) T — GORUNUL — SR. 3) EC — PINI — ACET. 4) JUGASTRU — ENA. 5) AREC — I — BATIR. 6) RARIS — CALIN. 7) ITI — OBA — UN — P. 8) ULUC — RANIȚA. 9) BRAD — SEVE — OS. 10) RA — ACAT — TUIA. 11) I — OTETAR — MAR. 12) CARARE — FRAGI.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

CANNES

CUVINTE DE LA FESTIVAL (II)

Corespondență specială de la P. CRISTIAN

În Franța a mai rămas doar o săptămînă pînă la alegerile pentru mandatul prezidențial, și Festivalul de la Cannes s-a terminat la timp pentru a lăsa și aici exclusivitate derulării acestui eveniment care de cîteva săptămîni încinge toate pasiunile, chiar și pe Coasta de Azur. Dar la ora transmiterii corespondenței mai sîntem încă în era festivalieră și nu ne putem încălca făgăduiala de a continua povestea vorbelor.

● Annie Girardot și Jean-Louis Trintignant dețin un interesant record. La festival-sînt, fiecare, protagoniști a trei filme. Indiferent de valoarea lor, este greu de racordat filipica politică a filmului lui Costa Gavras, «Z», despre cazul Lambrakis, cu dezbaterile pascaliene care se animă în jurul temelor dragostei în filmul lui Eric Rohmer, «Noaptea mea cu Maud», sau destinul pervers al scriitorului din filmul lui Pratoni Griffi «Veniți să luăm masa împreună într-o seară» — pentru Trintignant — sau pentru Girardot, cu coșmarele din «Dillinger este mort» de același Griffi, cu atît de durerosul «Plouă în satul meu» de Alexander Petrovic. Cum în toate filmele problema fericirii este omniprezentă, Jean-Louis Trintignant ne-a confesat opinia sa: pentru a încerca senzația de fericire, eroul contemporan tot este pus, nu de către scenarist ci de chiar datele existenței sale, să o caute în contact cu ideile noi ale istoriei, ale creației, ale științei și chiar ale vieții. Pentru că viața scoate mereu la iveală idei noi, deci și fericiri noi. Iar Annie Girardot ne-a spus: «Într-o vreme a neliniștilor perpetue, de ce să nu încercăm și construcția fericirii banale care poate fi cea mai rezistentă dacă armătura ei este sinceritatea și încrederea?» Renato Salvatori, soțul actriței, se alătură zîmbind acestor păreri.

● Reacția la festival față de greva redacțională care a suspendat de mai multe zile apariția ziarului «Le Figaro», cu un tiraj de 500 000 exemplare pe zi: Georges Cravennes, directorul «Unifrance-film»-ului, le-a spus ziariștilor la un pahar de vin de Bordeaux, sus, pe ruinele vechiului Cannes, că toți realizatorii care se știu criticabili de cronicarii de la «Le Figaro» sînt încîntați să trimită ajutor ziariștilor în grevă.

● Pentru Anouk Aimée, Festivalul de la Cannes este un preludiu la apropiata ei nuntă cu Albert Finney, unul din actorii protagoniști ai «free-cinema»-ului.

● Jean-Pierre Aumont, mergînd într-o seară pe plajă, m-a întrebat: știi care este definiția gagului? Cum tăceam, a răspuns tot el: gag este orice te face să rizi, cu o singură condiție — să rizi numaidecît.

● Ultima cifră care interesează festivalul: 600 de ziariști prezenți pentru presa scrisă, 200 pentru cea vorbită și telefilmată.

● Brigitte Bardot întoarce spatele Cannes-ului — și o spune de la Saint Tropez de ce: n-a fost premiată niciodată la Festivalul de la Cannes și nici la un alt festival.

● Întrebînd-o pe Liv Ullman — cunoscuta actriță norvegiană (soția lui Ingmar Bergman) care va interpreta principalul personaj feminin din producția lui Carlo Ponti «Condiția umană», în regia lui Fred Zinemann — ce semnificație atribuie rolului său, ne-a răspuns: «Pentru mine va fi o experiență copleșitoare, pentru că romanul lui André Malraux are o problematică fundamental omenească și mai ales de o acuitate a sentimentelor aproape unică». Aștept audiența la André Malraux pentru a-i împărtăși spusele actriței. Pentru a nu ne amesteca în controversatele opinii ale cineaștilor, pro și contra palmaresului, lăsăm cititorilor «Flacării» să ia cunoștință de cele din acest an din cotidiane.

Și, o dată cu stropii de ploaie care par a vrea să picure peste Cannes, ne grăbim să spunem încă o dată BRAVO lui Lindsay Anderson pentru «If», Vanessei Redgrave și lui Karel Reisz pentru «Isadora», Irenei Papas și lui Yves Montand pentru «Z», precum și echipei care a realizat vibranta pagină de istorie «Și Anglia va fi distrusă».

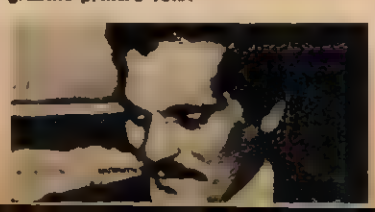

Cunoscuții actori Sylva Koscina (în fotografia din stînga, asaltată de admiratori) și Omar Sharif (fotografia de jos) au adresat, prin intermediul trimisului nostru special la Festivalul cinematografic de la Cannes, Cristian Popișteanu, un salut «cititorilor «Flacării», cu cele mai frumoase urări și cu speranța de a reveni grabnic printre voi».

WASHINGTON

IMPASUL PERUVIAN SE MENȚINE

Corespondență specială de la C. ALEXANDROAIE

Negocierile americano-peruviene în mult controversata problemă a compensațiilor pretinse de S.U.A. pentru exproprierea de către guvernul din Lima a proprietăților societății «International Petroleum Company» (sucursală a lui «Standard Oil New Jersey») continuă să se afle în impas. După două săptămîni de tratative, reprezentanții părții peruviene au anunțat că nu s-a realizat nici un acord în reglementarea acestui conflict izbucnit în luna octombrie 1968 și nici nu a fost fixată o dată pentru reluarea convorbirilor. Unii observatori consideră că eșuarea încercărilor de reglementare a conflictului americano-peruvian în problema compensațiilor financiare a micșorat și mai mult șansele realizării unui compromis.

Statele Unite cer Perului să plătească firmei «Standard Oil of New Jersey», proprietate a familiei Rockefeller, aproximativ 150 milioane de dolari sub formă de compensații pentru exproprierea proprietăților sucursalei «International Petroleum Company». La rîndul lor, reprezentanții guvernului peruvian pretind plata sumei de 750 milioane dolari pentru pagubele financiare și materiale pricinuite țării, ca urmare a evaziunii fiscale la care a recurs compania americană pentru a-și majora profiturile și a exploatării unor terenuri petrolifere din nordul țării asupra cărora nu poseda acte de concesiune.

Neajungîndu-se la nici un acord în cursul negocierilor, problema aplicării de către Statele Unite a amendamentului Hickenlooper revine la ordinea zilei. Amendamentul prevede suspendarea importurilor în S.U.A. din orice țară latino-americană care expropriază proprietăți americane, precum și a ajutorului financiar acordat de S.U.A. țării respective.

Guvernul peruvian a făcut cunoscut că în cazul în care Statele Unite vor recurge la aplicarea amendamentului, Peru va ridica problema în fața Organizației Statelor Americane și va acuza S.U.A. de agresiune economică. În ultimele luni, guvernul peruvian a trimis în țările latino-americane numeroși emisari pentru a explica poziția sa în acest conflict și a căutat să obțină sprijinul lor. Recent, la Lima s-a anunțat că marea majoritate a țărilor continentului se află de partea Perului în conflictul cu S.U.A. În această situație, și întrucît tratativele americano-peruviene se aflau în curs de desfășurare, S.U.A. au anunțat amînarea cu patru luni, adică pînă la 5 august, a aplicării amendamentului.

Din surse ale Casei Albe s-a aflat că președintele Nixon — care așteaptă acum rezultatele turneului latino-american al lui Nelson Rockefeller — se împotrivește cererilor unor cercuri de afaceri de a se trece la aplicarea amendamentului Hickenlooper în conflictul cu Peru, considerînd că printr-o astfel de măsură ar pune în pericol atît relațiile Statelor Unite cu majoritatea țărilor continentului latino-american, cît și interesele companiilor nord-americane din aceste țări. Grupul conservatorilor din senat consideră însă că a nu sancționa Peru ar însemna o încurajare dată celorlalte țări ale continentului de a proceda la fel și a trece la exproprierea proprietăților companiilor americane.

„CEI 24" ÎN DEPLASARE

Practica întrunirii unor organisme ale O.N.U. «în deplasare» este neobișnuită; actualele sesiuni succesive de la Kinshasa (Congo), Lusaka (Zambia) și Dar es Salaam (Tanzania) ale Comitetului special al O.N.U. pentru decolonizare, care se întrunește de obicei în clădirea de pe East River din New York, reflectă preocuparea de a se stabili mijloacele și metodele pentru aplicarea Declarației O.N.U. cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale. Sarcina principală a «Comitetului celor 24» (așa a fost denumit, datorită numărului membrilor săi) este aceea de a veghea îndeaproape și a contribui la îndeplinirea principiilor care stau la baza Declarației O.N.U. din decembrie 1960 privind acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale.

Hotărîrea de a examina la «fața locului» aspectele atît de întunecate ale colonialismului dă satisfacție cererilor reprezentanților țărilor africane din comitet, care susțin că numai în acest fel vor putea fi ascultați conducătorii diferitelor mișcări naționale de eliberare din Rhodesia, Africa de sud-vest și alte teritorii africane. Sarcinile acestui organism al O.N.U. sînt deosebit de complexe, dat fiind că 37 de milioane de oameni de pe continentul african mai suferă încă de pe urma dominației coloniale, iar o pătrime din populația lui își vede amenințată integritatea teritorială.

Una din principalele probleme înscrise pe ordinea de zi este situația din Rhodesia și Republica Sud-Africană, care constituie un motiv de neliniște permanentă atît pe continentul negru cît și în întreaga lume. Comitetul studiază de asemeni o seamă de măsuri, inclusiv cele privitoare la aplicarea unor sancțiuni, pentru a determina Portugalia să respecte numeroasele rezoluții ale Adunării Generale și ale Consiliului de Securitate referitoare la coloniile portugheze din Africa. În rezoluțiile adoptate pînă în prezent, Comitetul de decolonizare a recunoscut legitimitatea luptei pentru independență a popoarelor din Angola, Mozambic, Guineea-Bissau. A fost adresat un apel către toate statele să acorde acestor popoare ajutor moral și material, cerîndu-se totodată partenerilor din N.A.T.O. ai Portugaliei să pună capăt livrărilor de arme și altor forme de ajutoare pentru colonialiști.

Luînd cuvîntul în cadrul sesiunii de la Kinshasa, ministrul congolez al afacerilor externe, Justin Bomboko, a subliniat necesitatea formării unei alianțe a diverselor organizații care participă la lupta pentru independența Angolei, reafirmînd că guvernul său este gata să acorde sprijin luptătorilor pentru libertatea popoarelor africane de sub jugul colonialismului. Alți vorbitori — printre care și reprezentantul Tunisiei, Mestiri — au denunțat ajutorul pe care îl acordă diferite state capitaliste colonialiștilor portughezi pentru reprimarea prin forța armelor a luptei de eliberare.

După încheierea actualei sesiuni, comitetul urmează să informeze Consiliul de Securitate despre situația din aceste teritorii și despre rezultatele dezbaterilor de la Kinshasa.

Ion ALEXANDRESCU

COMENTARIU

După o sută de zile

de Silviu BRUCAN

Potrivit unei tradiții bine stabilite, expirarea primelor o sută de zile ale unei administrații americane constituie prilejul unui bilanț provizoriu. De astă dată, tentația profesională care-i îndeamnă pe comentatori să formuleze judecăți categorice sau aprecieri profetice s-a lovit de un obstacol insurmontabil: nu există încă un program politic intern sau extern al Administrației Nixon. Predecesorul său, Lyndon Johnson, anunțase cu mare zarvă încă de la început că va construi «marea societate» și că va duce un necruțător «război împotriva sărăciei». S-ar putea ca modul în care au fost «finalizate» cele două promisiuni atît de spectaculoase să fi invitat pe noul președinte la o precauție specială, deși de regulă conducătorii repetă cu fervoare greșelile predecesorilor. Oricum, constată ziarul «New York Times», «în primele trei luni de la instalarea sa, președintele Nixon nu a făcut nimic de natură să surprindă și prea puțin de natură să provoace controverse». Diferența pare a fi mai mult de stil decît de conținut: străduința de a crea impresia de preocupare calmă, ponderată, lipsită de pripeală, de activitate ordonată care nu se lasă deranjată de evenimente. Evenimentele însă au refuzat să-i acorde noii administrații răgazul pe care părea să-l implore. Războiul din Vietnam, cursa nucleară, pericolul inflaționist, criza rasială, sărăcia, explozia studențească, coșmarul supraurbanizării constituie probleme prea arzătoare ca să poată aștepta. Presiunea s-a manifestat mai puternic pe frontul extern, unde președintele Nixon își prefațase activitatea prin formula dătătoare de speranțe: încetează o eră de confruntări, începe o eră de negocieri. *Hotărîrea președintelui de a aproba construirea unui sistem de apărare antirachete și de a spori cheltuielile militare a dat naștere unui anumit scepticism în privința sensului concret al acestei formule promițătoare, iar continuarea politicii de război în Vietnam a dus la exasperare chiar și pe o serie de senatori republicani, în frunte cu Javits. Nici recenta cuvîntare a președintelui Nixon nu a reușit să îmbuneze pe proaspeții critici ai administrației, deoarece toată lumea se întreabă cum ar putea avea loc alegeri libere în Vietnamul de sud, așa cum preconizează președintele, în prezența a jumătate milion de soldați americani. S-ar putea ca la masa tratativelor de la Paris poziția americană să fie mai flexibilă decît cea proclamată în public, deoarece altfel nu se vede cum va reuși șeful Casei Albe să-și respecte angajamentul de «a pune capăt acestui război».*

Cît privește problemele interne, administrația pare să fi ales tactica de a cîștiga timp, mai ales că atîta vreme cît grosul bugetului este înghițit de cheltuieli militare nici nu se poate vorbi serios de vreun program substanțial în problema negrilor, a sărăciei, a universităților sau a marilor orașe. Iar «atitudinea binevoitoare față de bugetul umflat al Pentagonului — scrie «New York Times» — sugerează că președintele Nixon nu este dispus să tulbure statu quo-ul».

În schimb, pe scena politică americană se produc fenomene care erau de neconceput în cele două decenii de război rece. Criticile ascuțite la adresa Pentagonului din partea celor mai diferite cercuri influente și mișcarea largă din universități la care participă profesori și studenți, împotriva oricăror programe de cercetare subvenționate de militari, reflectă conștiința că «stabilimentul militar» a dobîndit o putere și o influență cu totul disproporționată față de orice pericol extern și că de fapt el reprezintă o amenințare la adresa păcii și un obstacol în calea unui program constructiv intern. Este unul din rezultatele politice cele mai caracteristice ale dezastrului din Vietnam. În pofida formidabilului baraj propagandistic dezlănțuit de complexul militar-industrial interesat în înarmări și încordare internațională, aproape jumătate din senatori și numeroși deputați au declarat deschis că se vor opune cheltuielilor de apărare antirachetă, ceea ce contrastează cu votarea, aproape automată în trecut, a oricăror cheltuieli militare.

Poziția față de această confruntare care a izbucnit în societatea americană va constitui poate cea mai importantă decizie a președintelui Nixon, deoarece ea sintetizează în fond calea pe care o va urma atît în politica externă cît și în cea internă. Acum apare evident cît de mare a fost prețul pe care a trebuit să-l plătească LyndonJohnson pentru greșeala de a fi sucombat în fața presiunilor molohului militar.

REVERSUL POLITIC

În timp ce experții monetari caută a ghici — sau a calcula, după cum afirmă unii — implicațiile tehnice ale deciziei vest-germane de a nu reevalua marca și a asigura totodată retrimiterea peste graniță a capitalurilor speculative, comentatori avizați și informați prevestesc «o încercare de forțe cu implicații diplomatice», deci o înfruntare politică în care de vîrful spadelor ce se vor încrucișa vor atîrna monedele protagoniștilor. Cînd va avea loc acest meci politico-monetar? Comentatorii îl programează cu certitudine «după alegerile prezidențiale franceze și instalarea noului guvern».

Despre ce este vorba? Se afirmă că ultimele speculații cu marca, care au dat lovituri atît francului, lirei cît și dolarului, ar fi fost declanșat în mod deliberat de Bonn. Se citează în acest sens faptul că înainte de izbucnirea valului speculativ, o misiune secretă întreprinsă de un grup de experți vest-germani la Paris a încercat de a obține de la guvernul interimar francez devalorizarea francului. După care, răspunsul fiind negativ, au urmat două declarații publice ale ministrului vest-german al finanțelor, Strauss, ce nu au făcut decît să încurajeze presiunile asupra francului și lirei. Comentatorul agenției «France Presse» scrie în legătură cu acest episod: «Dezordinea de care se temeau unii nu s-a produs. Dar speculațiile în detrimentul monedei franceze, și apoi mai cu seamă împotriva lirei sterline, au fost considerabil agravate *prin declarații publice și contradictorii* asupra unei eventuale reevaluări a mărcii, făcute de către autoritățile de la Bonn». S-a ajuns la următoarea situație paradoxală: în locul colaborării politice dintre cei doi principali membri ai Pieței comune, pentru eliminarea unui accident monetar, guvernul francez a protestat pe cale diplomatică împotriva declarațiilor făcute la Bonn. Mai mult, guvernul englez, ale cărui divergențe cu Parisul sînt binecunoscute, a aprobat întru totul și a sprijinit demersul francez. Observatorii prevestesc că ciocnirea diplomatică și politică ce va avea loc după alegerile franceze va găsi alături de Franța și Anglia bateriile financiare americane, pentru că în ultimă analiză dolarul este cel amenințat. Pronosticurile se opresc aci. Dar dacă ele se vor adeveri, va fi într-adevăr interesant de urmărit ce consecințe pot avea asemenea înfruntări în domeniul realinierilor în cadrul NATO și al Pieței comune.

Nicolae LUPU

IRAN: PETROL — INTERESE NAȚIONALE

Tratativele de la Teheran pe marginea revendicărilor guvernului iranian privind intensificarea extracției de țiței s-au înscris sub aceleași principii formulate recent de șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi, care sublinia că «nici un acord nu poate rămîne în vigoare dacă rezultatele sale contravin intereselor naționale ale țării».

Dacă în 1960 Iranul se înscria ca a treia țară producătoare de petrol din Orientul Mijlociu (după Kuweit și Arabia Saudită), în 1968, cu o producție de 142 milioane tone — reprezentînd o creștere de 180 la sută — a ocupat locul întîi în această regiune și al patrulea în lume (după S.U.A., U.R.S.S., Venezuela). Această evoluție traducîndu-se printr-un venit de 865 milioane dolari adus Iranului în 1968 — față de 712 milioane în 1967 — a deschis celui de-al II-lea an al planului național de dezvoltare economică perspective mai mult decît favorabile. De aici a pornit și hotărîrea Iranului de a-și continua cu mai multă vigoare acțiunea de afirmare a intereselor naționale în industria petrolieră. Bazîndu-se pe un ansamblu de factori pozitivi, atît pe plan intern (stabilitatea politică și financiară etc.) cît și pe plan extern (aflux de capital străin), Iranul a cerut Consorțiului format din companiile «British Petroleum», «Royal Dutch-Shell», «Compagnie Francaise des Petroles» și o serie de societăți americane sporirea producției de petrol astfel încît să fie obținute redevențe în valoare de 1 miliard dolari pe an, în perioada 1969—1973. În eventualitatea unui refuz din partea Consorțiului, a fost prezentată alternativa anulării dreptului de exploatare pentru 50 la sută din concesiile acordate pînă acum de guvernul de la Teheran Consorțiului amintit, ceea ce ar însemna punerea din nou sub controlul statului a zăcămintelor de la Maroun — reprezentînd rezerve superioare celor ale Kuweitului. Aceste inițiative iraniene, dublate de interesul crescînd al capitalului vest-german, francez și austriac pentru petrolul din Iran (s-ar putea aminti aici, de pildă, recentul acord cu consorțiul european AREPI, care prevede prospectarea și exploatarea țițeiului din zona Shiraz-Golful Persic — regiune recuperată de la Consorțiul internațional), au pus pe gînduri pe reprezentanții Consorțiului. Deși au lăsat inițial să se înțeleagă că sînt gata să accepte retrocedarea unor terenuri concesionate de guvernul iranian — și aceasta nu pentru că redevențele ar fi insuportabile pentru ei, ci pentru a da o aparență de eșec negocierilor purtate, în scopul împiedicării repetării unor situații similare în alte țări — reprezentanții Consorțiului au ajuns în cele din urmă la un acord cu autoritățile de la Teheran în privința sporirii redevențelor ce vor fi acordate statului iranian pe perioada 21 martie 1969—20 martie 1970. Comunicatul final dat publicității cu acest prilej remarca lapidar că «au fost stabilite puncte de vedere, cererile Iranului fiind în parte satisfăcute, dar, întrucît nu au putut fi soluționate toate problemele, ambele părți au hotărît să continue tratativele în cursul următoarelor săptămîni».

Dan BULGĂR

CRONICA DE TREI SECUNDE

MORILE DE APĂ...

În pofida Logicii, în pofida realismului, în pofida extraordinarului avînt științific, în pofida multor mari și mărunte motive serioase risipite prin orienturi apropiate sau semiîndepărtate — 35 de specialiști în mulinologie din 11 țări s-au adunat în Danemarca, la cel de-al doilea simpozion al specialității lor. Mulinologii sînt acei semeni ai noștri care se pricep și studiază morile de vînt și de apă ale lumii. Între 10 și 17 mai, ei au străbătut regatul lui Hamlet, țara lui a fi sau nu, pentru a discuta fizionomia acestor «martori vii ai unei culturi și ai unui stil de viață al căror loc în istoria, economia, literatura, pictura și muzica europeană este atît de important» — zic dumnealor, într-un limbaj de rezoluție serioasă care riscă să ne facă a uita profunda frumusețe a neseriozității lor. Căci ce ne mai pot spune grav și substanțial morile de vînt, în secolul 20? Cine nu știe că în 1969 nici măcar a te bate cu ele — dormite a le studia — nu mai e un semn de nebunie? Nebunii secolului 20, ca și vizionarii lui, ca și îndrăgostiții, ca și romancierii — nu se mai exersează pe mori de vînt. Și morile de apă — ce mai pot spune serios morile de apă? Nimic. Sînt mute. Li s-a furat limba, le-a paralizat limba, le-a putrezit limba o dată cu lemnul. Trebuie să fii mulinolog, adică profund neserios și nerealist, ca să le mai auzi gîngăvitul de materie urgisită și paralitică. Eu nu mai sînt. Am fost cîndva. Toți prietenii mei — cînd vor să-mi arate cît de prieteni mi-au fost și ce contribuție au adus la viața mea — îmi spun cît sînt de fericiți că m-au convins o dată să nu mă mai bat cu morile de vînt, să las dracului morile de apă, să renunț la mulinologie, devenind înțelept, cum cere veacul. Îi cred.

...ȘI MORILE DE VÎNT

Dar sînt ceasuri de noapte cînd, mute, morile de vînt, înalte, cu aripi lungi, uscățive, deșirate, palide, îmi apar în vis mergînd la pas călări pe Rosinante hamletiene, alături de morile de apă, mici, bondoace, bătute-n cap și bonome, păstrînd în ochi o poftă de viață pe cît de neghioabă pe atît de inteligentă. Și atunci, în acest secol al vizualului al cărui rob sînt, constat înfiorat că mă aflu în fața Cavalerului — Moară de Vînt și a scutierului său — Moară de Apă. Sînt ei. Și, cutremurat, ca omul căruia îi revine o boală veche, constat că devin din nou mulinolog și aș fi gata să încalec cu ei, plecînd la studiul altor mori moarte. Îngrozit îmi dau seama că-mi pierd înțelepciunea antimulinologică.

Vin zorii, vine dimineața, mă trezesc și-mi zic împăcat că iar am fost neserios și am scăpat de ispită, precum în cer așa și pre pămînt.

Radu COSAȘU

„APOLLO-10“
MOMENTUL CULMINANT

Modulul lunar s-a desprins de nava-mamă, «Apollo-10», pentru a începe periplul său circumlunar.

Cînd au pozat în fața obiectivului, Eugene Cernan, Thomas Stafford și John Young (de la stînga la dreapta), ocupanții navei cosmice «Apollo-10», aveau în fundal o uriașă fotografie a Lunii. În momentul de față ei au prilejul să admire și să cerceteze îndeaproape «originalul»...

Primii pămînteni meniți să vadă Luna «de aproape» apar în fotografia noastră pe un adecvat fundal selenar. În momentul cînd «Flacăra» merge la tipar, Cernan și Stafford se pregătesc — dacă totul merge bine — să treacă la îndeplinirea complicatei lor misiuni. În ce constă aceasta? Desenul alăturat o explică într-o manieră sugestivă.

Racheta «Saturn-5», înaltă cît un bloc de 36 de etaje, a avut conectate în extremitatea sa nava cosmică «Apollo-10» și vehiculul lunar (modulul) destinat să efectueze repetiția generală a aselenizării.

Desenul înfățișează momentul culminant al expediției «Apollo-10». După ce nava s-a înscris pe orbită în jurul Lunii și Stafford și Cernan au trecut la bordul modulului, acesta din urmă s-a decuplat de navă și se îndreaptă spre suprafața satelitului, urmînd a se înscrie pe o orbită «joasă». Planul inițial prevedea ca de pe această orbită modulul să coboare de două ori pînă la numai 15 kilometri depărtare de Lună.

În desen se văd clar flăcările ieșind din motorul vehiculului lunar; el a fost pus în funcțiune pentru a frîna coborîrea. Cosmonauții se dirijează spre Marea Liniștii, mai precis, spre locul de aselenizare ales pentru următoarea expediție. În timp ce modulul își continuă cursa, comandantul Young supraveghează operația de la bordul navei «Apollo».

Modulul îndeplinește o dublă misiune. verificarea, pentru prima oară, în condiții de zbor, a acestui nou tip de navă și obținerea de date cît mai precise privitoare la relieful zonei pe care vor aseleniza la 20 iulie doi cosmonauți americani. După cum s-a exprimat cu umor comandantul Young, sarcina constă în «găsirea pentru colegii misiunii «Apollo-11» a unui loc cît mai bun de parcare». O parcare cosmică sui-generis, cea mai dificilă și mai plină de neprevăzut din istoria astronauticii.

De altfel chiar în cazul lui Stafford și Cernan, care sînt însărcinați doar cu simularea operațiilor de «parcare», problemele tehnice sînt extrem de complexe: o depășire cu numai trei secunde a limitei de oprire a propulsiei modulului spre Lună ar provoca o catastrofă. Tehnicienii NASA își păstrează însă optimismul: din cele 5 600 000 piese constituind ansamblul rachetei «Saturn-5», numai două n-au dat satisfacție la un ultim control. S-a calculat că un automobil mijlociu, compus din 13 000 elemente, construit cu aceeași grijă ca «Saturn-5» — deci cu un număr de piese defecte în aceeași proporție ca racheta americană — ar putea circula *timp de un secol* fără nici un fel de pană. Dar se pot oare aplica «automobilelor cosmice» criterii terestre?

Este semnificativ faptul că marea aventură lunară pe care o trăim în aceste zile urmărind misiunea «Apollo-10» coincide practic, în timp, cu încheierea cu succes a unei alte expediții în alt colț al sistemului solar: atingerea «țintei» de către stațiile automate interplanetare sovietice «Venus-5» și «Venus-6», care au efectuat coborîri line pe suprafața Luceafărului dimineții. După cum se știe, este pentru prima dată că s-au putut efectua simultan din două zone cercetări asupra caracteristicilor atmosferei planetei Venus, care prezintă încă multe enigme.

După cum au subliniat specialiștii sovietici, în actuala etapă de cercetare a cosmosului stațiilor automate — capabile să transporte o gamă mai largă de aparate de cercetare decît o navă cosmică cu echipaj, pe care în primul rînd trebuie asigurate condițiile de viață ale oamenilor — le revine o sarcină importantă în dezlegarea tainelor universului. «Venus-5» și «Venus-6» au dovedit pe deplin eficiența investigărilor cosmice pe această cale.

Repetiția generală, încă în curs, a aselenizării, vești bune privind zborurile sovietice spre Luceafărul dimineții... Fiecare simțim că ne aflăm în preziua unor noi și însuflețitoare realizări cosmice, menite să ne facă tot mai binecunoscute ungherele marii noastre Case hărăzite de natură și pe care de milenii omul n-a putut s-o cunoască decît de departe: sistemul solar, «familia Soarelui».

L. NIȚESCU

O fotografie inedită și oarecum neașteptată, făcută în aceste zile la centrul spațial de la Houston. Atrăgătoarea blondă din fotografie este Poppy Northcutt. La vîrsta de doar 25 de ani, ea este singura femeie-om de știință de la Space Center. Iat-o explicînd calculul traiectoriilor posibile ale unei rachete «Apollo». Doar pentru «Apollo-8» au fost luate în considerare 8 400 de variante. Așa că...

MEMENTO

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Prezentat de: Alecu POPOVICI (teatru)

carte

● La Editura politică a apărut **Nicolae Ceaușescu: România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste** (rapoarte, cuvîntări, articole — ianuarie 1968-martie 1969)

● **Pe teme de educație politică și patriotică a tineretului.** O carte care precizează chiar din titlu conținutul și scopul pe care îl urmărește. Rod al unei colaborări colective, cartea e de acută actualitate și, în aceeași măsură, utilă (Editura politică)

● Tot la Editura politică a apărut **Tărănismul** (studiu sociologic) în care autorul cărții, Z. Ornea, face interesante comentarii și aduce inedite contribuții la un curent de idei care s-a ivit și s-a dezvoltat pe o eroare de apreciere și prognoză a structurilor social-economice și politice»

● Fără îndoială că de oricît de bune intenții am dispune, nu vom putea consemna aici absolut **toate** cărțile ale zile. De altfel, nici nu ambiționăm așa ceva. Străduința noastră se îndreaptă spre o consemnare cît de cît selectivă. Dar și așa nu se întîmplă să nu menționăm întotdeauna la timp cărțile recomandabile. Iată cîteva dintre acestea care dacă au scăpat cititorilor îi îndemnăm să și le procure

● **Sfinxul de Mircea Mahița.** O carte de călătorii, a cărei lectură îți procură mari deficii spirituale, aceasta datorită talentului, informației și capacității de a observa a autorului

● **Lupta cu somnul** de Ioan Grigorescu. Culegere de nuvele care concentrează calitățile unui autentic prozator: simț epic, investigare a tăuntrului psihologic, mesaj uman transfigurat artistic. Dar asupra acestei cărți vom revenî într-unul din numerele viitoare ale revistei

● **Mihail Eminescu**, biografie documentară de I. Crețu. O bună parte din critică și a pus părerea asupra oportunității acestei cărți îl recomandăm și nouă pentru seriozitatea cu care a fost întocmită

cinema

Barbara Brylska

● **Contemporanul tău.** A cita parte din răspunderea pentru propriul destin și pentru cel al semenilor o putem lua pe umerii noștri? Iată o întrebare fundamentală devenită marmură prețioasă pentru acuta dezbatere critică pe care ne-o propune cunoscutul regizor sovietic Iuli Reizman («Comunistul»). În rolurile principale Igor Vladimirov Nikolai Plotnikov Nina Gulseva Tatiana Nedașkina, Aleksei Borzunov, Antonina Maksimova. Actorul Nikolai Plotnikov a fost distins cu premiul pentru cel mai bun interpret masculin la Festivalul internațional de la Karlovy Vary 1968

● **Iluzii.** Veteranul cinematografiei cehoslovace, Josef Mach, cochetează rînd pe rînd cu comedia lirică și cu burlescul. Cum în astfel de întreprinderi totul este o chestiune de măsură și cum Mach nu i-a dus niciodată lipsa, putem cumpăra un bilet și la aceste Iluzii. Interpreți: Jiri Sovak, Jana Hlavacova, Kveta Fialova, Vlasta Chramostova, Lenka Fiserova, Slavka Budinova, Josef Bak

● **Asasinatul s-a comis ieri.** O schemă polițistă în jurul cărnii, dacă ne învîrtim mult, nu este exclus să ne trezim că avem în cap un film mai bun decît cel pe care l-a realizat Hans Gratzert (studiourile «Defa») În distribuție: Eberhard Esche, Barbara Brylska, Herbert Köfer, Horst Schulze, Helga Göring, Angelika Waller, Karl Richard Schmidt

● Mari cineaști pe ecranele noastre: **Federico Fellini** («La dolce vita»), **Howard Hawks** («Rio Bravo»), **Vojtech Jasny** («Pielea»)

● O adevărată paradă a «cavalerilor risului, de la începutul secolului al XX lea și pînă în zilele noastre», ne înfățișează culegerea de texte a lui R. Iarenev, apărută în Editura Meridiane «Comici vestiți pe ecranul Traducerea, de bună calitate, aparține lui Alexandru Stark

● Claude Lelouch și-a anunțat noul său film **Poveste de iubire**, un fel de «A trăi pentru a trăi» combinat cu «Un bărbat și o femeie». Cu operativitatea ce-l caracterizează, tînărul cineast și-a planificat astfel munca în trei — filmările (toate vor avea loc în Statele Unite), în noiembrie — premiera. Rolurile principale sînt deținute de Jean Paul Belmondo și Annie Girardot

plastică

● **Al 7-lea Salon internațional de artă fotografică** (Delfes). Manifestare de prestigiu a artiștilor fotografi din România. Participă reprezentanți din 51 de țări, de pe toate continentele, cu circa 1 300 de fotografii (vezi și paginile 14-15-16-17)

● **Artă plastică contemporană din Grecia.** O selecție de lucrări și de autori menită să informeze publicul românesc despre arta plastică grecească. Principalele stiluri ale picturii europene își au și în arta Greciei de azi reprezentanții lor, de la clasicismul pe care îl practică Theodor Lazaris (n. 1885), la sensibilele și melancolicele peisaje ale lui Iordis, sau atît de fidelele privelști, cucerind prin sinceritatea lor, ale Iphigeniei Lapane («Peramos», «Delfi» etc.), pînă la explozia abstracție ale culorilor, dar atît de sugestive ale lui Costas Eliades (n. 1903) din ciclul «Crepuscul la Hiroshima» (Ateneul Român)

● **Maria Mihalache-Bleadea** — pictură. Structuri colorate, elaborate laborios sau «metodată, călătorii dezinvolte ale pensulei pe pînză, creează priveliști abia bănuite dar descifrabile, în care lumina e evocată cu sensibilitate și poezie («Soare de amiază» etc.) (Galeriile de artă, Bd. Magheru 20).

● **Eugenia Iftodi** — pictură. O parte din lucrări ne-o relevă pe Eugenia Iftodi ca pe un pictor al obiceiurilor folclorice. Construite la fel ca imaginile de pe scoarțe, cu acel geometrism plin de farmec, cu culorile surdinizate, «Vornicelul», «Călușarii» etc., au o pronunțată notă decorativă. Fiorile pictate cu sensibilitate sînt adesea proiecții filtrate ale aceleiași arte populare («Primulița» etc.) (Galeriile de artă, Bd. Magheru 20)

● Ridicate ca mijloc de apărare și refugiu de către boieri și răspîndite mai ales în regiunea de dealuri a Olteniei și în județul Argeș, culele au cunoscut o largă răspîndire în secolele XVII-XIX. Radu cel Mare, Șerban Cantacuzino, Constantin Brâncoveanu, Mihai Viteazul, Matei Basarab, Alexandru Ipsilanti, Grigore Ghica, Barbu Știrbei, Alexandru Ioan Cuza, Carol I, Ferdinand, Carmen Sylva, Regina Maria, Nicolae Iorga, Mihail Sadoveanu, George Enescu, Constantin Brâncuși, Ion Andreescu, Nicolae Grigorescu, Ștefan Luchian, Theodor Pallady, Camil Ressu, Jean Al. Steriadi, Dimitrie Gusti, Henri Coandă, Aurel Vlaicu, Traian Vuia, Henri Coandă, Elie Carafoli, Aurel Persu, Gheorghe Asachi, Ion Ghica, Vasile Alecsandri, Mihail Kogălniceanu, Nicolae Bălcescu, Alexandru Odobescu, Ion Heliade Rădulescu, Dimitrie Cantemir, Nicolae Milescu Spătarul, Dimitrie Ghica

FLAGMA-ALBUM

Trăiască 1 MAI -

Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc

Ludovic Spiess în «Don Carlos».

tabile, și el acordă interpretului vocal latitudinea de a-și desfășura vocea. Dar cită rigoare, cită stringență în tot ceea ce urmărea marele artist!... Idealul său, în colaborare cu interpreții, este de a-i dezinhiba, mai întîi, pe aceștia.

— Dar «Othello»? Care este concepția sa interpretativă asupra acestui rol?

— De-a lungul repetițiilor am avut prilejul să discut cu marele artist concepția sa despre *«Othello»*, *viziunea pe care* o are despre operă și despre rolul protagonistului — total diferită, de altfel, de ce făceam eu.

Repetițiile cu Karajan au fost pentru mine — și cred pentru oricine — extrem de instructive. Mai întîi urmărește amplasarea cea mai bună a interpretului, în favoarea evidențierii vocii acestuia. Încredințînd corepetitorului muzica, maestrul trece în scenă, unde arată fiecărui cîntăreț, măsură cu măsură, ce are de făcut. În general, cîntărețul este, ca să spun așa, foarte «lucrat». Axează totul pe o extraordinară interiorizare, pe o cît mai intensă trăire lăuntrică; Karajan nu vrea gesturi mari, mari desfășurări scenice. Detalii în ceea ce privește jocurile de lumină și umbră nu sînt urmărite cu o mai mică atenție. Karajan cere ca tu, interpret, să-ți vezi umbra. Chipul în care un personaj se mișcă, merge în scenă, reprezintă în arta regizorală a lui Karajan un obiectiv dintre cele mai importante. Am rămas uluit cum la un *moment* dat *nu* a ezitat să lase *muzica* pentru a se... descălța și a-mi arăta în scenă cum trebuie să merg în rolul lui Othello, tatonînd, așa cum fac maurii, deget cu deget, terenul... Sînt impresii de neuitat.

— Dar din punct de vedere muzical?

— Sub bagheta lui Karajan nici un cîntăreț nu va fi vreodată acoperit de orchestră. Orice pianissimo se aude clar, distinct. Este cîntul nuanțat la extrema limită pe care Karajan îl urmărește cu consecvență.

Dar despre arta lui Karajan, despre acest fascinant modelator al sunetelor, s-ar putea vorbi mult, foarte mult...

J.V. PANDELESCU

interviu în luna mai

În prezent, în întreaga țară se desfășoară o amplă acțiune de combatere a eroziunii solului. Amănunte ne-au fost furnizate de tov. ing. Gheorghe Mihai, directorul Direcției de combatere a eroziunii solului din Consiliul Superior al Agriculturii.

— Exploatarea nerațională a pămîntului și lipsa de grijă manifestată în trecut pentru lucrările de prevenire și combatere a eroziunii au dus la intensificarea procesului de degradare a terenurilor agricole. Studiile făcute de specialiștii Consiliului Superior al Agriculturii au arătat că pe aproximativ 50% din suprafața agricolă a țării, mai exact pe 7 340 000 ha, era necesar să se intervină cu măsuri de combatere a eroziunii și punerea în valoare a terenurilor aflate în diferite stadii de degradare.

— Ce s-a întreprins pentru îmbunătățirea situației?

— Pînă în prezent s-au și executat lucrări de stăvilire și combatere a eroziunii pe aproape 3 000 000 ha. Lucrările în curs cuprind mari bazine hidrografice sau zone naturale (în suprafață de 3 000—5 000 ha fiecare) cum sînt Sîncraiul Almașului — jud. Sălaj, Albița-Fălciu și Valea Seacă — jud. Vaslui, Valea Chineja — jud. Galați, Valea Puțului și Valea Greceanca — jud. Buzău etc. În anul 1969 sînt prevăzute asemenea lucrări pe circa 200 000 ha, iar pînă în 1970 vor fi executate lucrări de combatere a eroziunii pe o suprafață totală de 411 000 ha.

— Sînt prevăzute și alte lucrări de perspectivă?

— În perioada 1971-1975 lucrările antierozionale vor cuprinde o suprafață de 1 500 000 ha, acțiune care va necesita o mare mobilizare de forțe și mijloace. Este vorba de o acțiune de lungă durată la care participă, în afară de cei 500 specialiști din țară, aparatul de cercetare sau din învățămîntul superior, zeci de mii de oameni din cooperativele agricole de producție, întreprinderi agricole de stat și întreprinderi de mecanizarea agriculturii.

— Cum se materializează sprijinul statului la realizarea acțiunilor de combatere a eroziunii solului?

— În primul rînd toate documentațiile tehnice se elaborează și se pun gratuit la dispoziția cooperativelor agricole de producție. De asemenea, asistența tehnică pentru efectuarea lucrărilor. Tot gratuit sau la prețuri foarte mici se pune la dispoziția unităților agricole material săditor pentru împădurirea terenurilor puternic erodate. Prețuri reduse sînt fixate de asemenea pentru lucrările întreprinse cu sprijinul întreprinderilor de mecanizare a agriculturii. Țin să subliniez că în anul care vine se vor cheltui din fondurile statului peste 50 000 000 lei pentru lucrări în zone cu focare mari de eroziune, în afara investițiilor mari, care se vor face pentru producerea materialului săditor, dotarea cu mașini și utilaje, asigurarea documentațiilor tehnice.

— Ce condiții sînt create pentru dezvoltarea și modernizarea activității antierozionale?

— Industria noastră constructoare de mașini ne-a pus la dispoziție — de pildă — tractoare grele cum sînt cele de tipul S 1 300 și S 650, înzestrate cu echipament adecvat specificului lucrărilor noastre. Pentru ansamblul de măsuri antierozionale în perioada 1971-1975 s-au prevăzut investiții totale în valoare de peste 5 miliarde lei, fapt care demonstrează din plin grija partidului și statului nostru ca pămîntul — această bogăție de neînlocuit a poporului nostru — să fie păstrat la un nivel înalt de fertilitate.

Gheorghe STOICOVICI

Siderurgia gălățeană poate fi privită din fel de fel de unghiuri.
Cel al ineditului estetic vi-l prilejuiește fotografia de mai sus.
Cel al ineditului economic, o scurtă informație: construcțiile furnalului nr. 2, cu o capacitate de 1 700 mc, ale centralei electrotermice, cît și ale viitoarei secții de lingouri de oțel se află într-un stadiu de serios avans.
Două unghiuri de vedere, dar ambele aducătoare de satisfacții.

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

Dimineață de mai.

Prezentarea artistică:
Vlad MUSATESCU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

prima operă românească la b.b.c.

Apropiata transmitere integrală la postul de radio B.B.C. a unei opere lirice purtînd semnătura lui Pascal Bentoiu marchează un nou succes pentru autorul care a mai avut și altă dată prilejul să aducă un spor de prestigiu internațional școlii componistice românești.

Lucrarea asupra căreia și-a fixat alegerea dr. Brian Trowell, șeful secției de operă a B.B.C.-ului, este opera bufă «Amorul doctor», inspirată compozitorului român de celebra comedie omonimă a lui Molière. Muzicianul englez a văzut-o în interpretarea colectivului Operei din București la premiera oferită în cadrul celei de-a IV-a ediții a Festivalului internațional «George Enescu». Nu i-a fost greu să sesizeze, pe lîngă virtuțile ei scenice, calitățile specifice care-i pot asigura o reușită prezentare radiofonică. Rămînea de înlăturat o singură dificultate: limba. A fost pusă la punct o excelentă versiune în engleză a libretului, care aparține și ei compozitorului. Interpretarea a fost încredințată unui grup de apreciați cîntăreți, printre care figurează: Madge Stevens, Patricia Clark, John Holmes și Duncan Robertson, acompaniați de orchestra B.B.C. din Cardiff.

Invitat să asiste la înregistrarea operei sale în studiourile britanice, Pascal Bentoiu a avut satisfacția de a constata că atît orchestra, sub bagheta dirijorului John Carewe, cît și interpreții au intuit și realizat la un nivel optim intențiile autorului. La 3 iulie a.c., B.B.C.-ul va transmite în cadrul programului III, care este postul național de muzică al Angliei, opera lui Pascal Bentoiu «Amorul doctor», în cea dintîi versiune radiofonică. O prezentare scenică peste hotare a aceleiași opere a avut loc de curînd în Iugoslavia, cu prilejul turneului întreprins de Opera maghiară din Cluj, care, după Opera română din București, are înscrisă în repertoriul său lucrarea lui Pascal Bentoiu.

Programarea «Amorului doctor» de către B.B.C. a trezit interes și în Italia, posturile R.A.I. manifestînd intenția de a relua ulterior înregistrarea făcută la Londra. De altminteri, pentru radioteleviziunea italiană Pascal Bentoiu nu este o cunoștință nouă. Anul trecut, la cea de-a XX-a ediție jubiliară a concursului muzical instituit de R.A.I.: «Premiul Italia» a fost acordat aceluiași compozitor pentru originala sa operă radiofonică «Sacrificiul Ifigeniei».

S. MIHAIL

instantanee constănțene

Tomisul, vechea metropolă de la Pontul Euxin, își serbează cu justificată mîndrie prefacerile iscate, zi de zi, din febra marilor construcții. Printre acestea se profilează ansamblul arhitectonic al noului spital (foto 1), ca un gigantic albatros cu aripile destăcute gata să-și ia zborul către tăriile cerului. Prin ambianța atrăgătoare a interiorului, ca și pentru fondul ei de cărți, biblioteca municipiului (foto 2) constituie pentru cititori o oază de liniște și cultură. Dincolo de fruntariile uscatului, constructori harnici pătrund adînc în apele Mării Negre (foto 3) și îmblînzindu-le asprimea le impune destinul creator al omului. Port la mare, oraș industrial și centru turistic renumit pentru stațiunile balneoclimaterice înșirate de-a lungul litoralului ca un șirag de perle irizate de soarele Sudului, Constanța își conturează tot mai precis fizionomia ei modernă.

pieton — pe sub „podul minciunilor“

Poate unii dintre cititorii acestor rînduri vor găsi că în Sibiu sînt de străbătut străzi cu mult mai ispititoare decît cea care trece pe sub «Podul minciunilor» (denumirea nu are nici o semnificație, provenind, se pare, dintr-o greșeală veche de traducere). Noi am ales-o nu fără argumente: întîi fiindcă strada aceasta face legătura principală între Orașul de Sus și Orașul de Jos, păstrîndu-și, prin osteneala contemporanilor, ritmurile de poezie densă, stăruitoare, peste secole. Și-apoi ar mai fi un motiv: paradoxul cuprins în nume, căruia istoria de azi i-a schimbat sensul..

1) Capătul — de sus — al străzii începe, de fapt, cu «Turnul Sfatului», clădit între secolele XIV și XVI și refăcut de mai multe ori de-a lungul anilor...

2) ...Și spre a se păstra aidoma ca în vremea... patricienilor, în primăvara asta clădirea străveche s-a retras față de trotuar cu aproximativ zece metri. Orice trecător va fi oprit aci de firma

INVESTIȚII ȘI INVESTIGAȚII

Tov. GRĂDINĂRU NICOLAE, director la Uzinele de superfosfați și acid sulfuric-Năvodari, anticipă prin fir telefonic întrebarea noastră:

— Doriți relații cu privire la noua instalație de producere a acidului sulfuric?

— *Da!*

— Așa cum s-a stabilit, instalația, avînd o capacitate de 200 000 t/an, va intra în funcțiune în trimestrul IV a.c. Pînă atunci însă, ne perfecționăm «sistemul» de investigații pretins de incorectitudinea contractanților noștri: Grivița roșie, Vulcan, U.M.T.-Timișoara. Iată un soi de investiții de care ne-am lipsi cu plăcere.

OSTRA COMUNICĂ

— *În ce stadiu se află construirea noii instalații de preparare a baritei?*

— Conform planului — declară tov. Ungureanu Vasile, director la Ostra — lucrarea era prevăzută pentru luna noiembrie a.c., dar prin accelerarea ritmului de muncă ea va intra în producție încă în luna iunie. Pentru ca străduințele noastre să capete concretizare, așteptăm nerăbdători livrarea de către I.I.S.-Electronica-București a unui redresor de 80 kV și 400 m.A.

PRIMĂVARĂ FIERBINTE

— Într-adevăr — ne spune prin telefon tovarășul Georgescu P. de la I.A.S.-Homorod — lucrătorii fermei noastre au luat, parcă, foc...

— *Vă referiți la campania de însămînțări?*

— Exact! Toți oamenii noștri, precum și mașinile agricole, au ieșit la cîmp, reușind performanța de a termina însămînțările la ovăz, orz etc. pe întreaga suprafață planificată. Aceeași poftă de muncă a însoțit și acțiunea de plantare a cartofilor, acțiune pe care o finalizăm mîine-poimîine.

scrisoare deschisă

tovarășului ministru-adjunct al industriei ușoare, ing. Ion POPESCU

Mult stimate tovarășe ministru, asigurîndu-vă de întreaga mea considerațiune pentru binecunoscutele, remarcabilele realizări ale cîmpului industrial de care răspundeți, pentru izbînzile obținute în reformarea a nenumărate vechituri de concepție și producție a mărfurilor, vă rog să-mi îngăduiți a vă inoportuna cu o singură chestiune rămasă în suspensie și pentru care am cheltuit prea multă cerneală la nivelurile subalterne ca să nu merite în sfîrșit a vi-o semnala și dumneavoastră, personal. Este vorba de culorile în care apar bărbații români în viața de toate zilele, datorită veșmintelor lor exterioare — adică de la cămașă încolo. După cum ați observat, probabil, dacă se petrece undeva o aglomerație de persoane masculine, fie în fierberea verii sau în viscolirile iernii, lumina se întunecă, peisajul se mohorăște, nuanțele atît de felurite pe care le-a hărăzit natura planetei se sting, topindu-se într-o monocromie dezolantă. Intrați într-un magazin de confecții, plimbați-vă privirile peste nămolul de costume și sacouri: veți întîlni griul foarte închis, cafeniul murdar, bătînd în cenușiu, verzuiul lutos, negrul pornit spre plumburiu, negrul în toate gamele. În raioanele pe care vînzătorii obișnuiesc a le denumi între ei, în argoul lor, «odăjdii», «mortăciuni», «la cîrpească», «țoala țeapănă», cromatica amintită este oarecum agrementată de carouri aiuristice pe cafeniu închis sau dungi cenușii deschise pe cenușiu închis, după un model binecunoscut lumii penitenciarelor, sau de faimoasele puchițele albe pe material sur, care fac efectul unei ninsori rare pe o ruină străveche. Cît privește sectorul de paltoane, acesta pare pregătit exclusiv pentru ceremonii funebre. Aș menționa că aici fantezia creatorilor a făcut un pas înainte, în sensul că există stofe al căror colorit nici nu poate fi definit, deoarece este rezultatul combinării probabile a negrului spălăcit cu cafeniul de sfeclă putredă și cu bleumarinul prăfos, într-o compoziție pe care neimblînzitul haz popular o numește «culoarea vîntului turbat» și care n-are echivalent în nici unul din dicționarele lumii. Veți concede, probabil, că îmbrăcarea întregii populații masculine în tonalități atît de pustiitoare poate avea la un moment dat și o înrîurire asupra caracterelor, înclinîndu-le spre un fel posac ori ursuz de a fi.

Apăruseră cîndva niște haine roșii, verzi, portocalii, de buret. Au fost cumpărate numaidecît, cu disperare; au dispărut. Unde sînt albastrul azuriu, griul luminos în pătrățele, cărămiziul vesel, stofele de culoarea cerului, pajiștilor și apelor noastre? Trebuie să vă mărturisesc că, umblînd prin străinătăți, am admirat cu încîntare standul românesc al industriei de confecții la cîteva tîrguri internaționale, bătîndu-mă chiar gîndul că am putea importa din propriile noastre expoziții externe cuceritoarele modele, desene și culori de veșminte bărbătești...

Mărturisesc, de asemenea, tovarășe ministru, că, stînd uneori de vorbă pe această chestiune cu factori de răspundere din industria ușoară și comerțul de stat pendinte, am fost atît de fascinat de ceea ce purtau pe ei — fundamental deosebit de ceea ce purtăm pe noi — încît nici nu mai țin minte cu ce argumente decisive m-au convins că problema e deocamdată irezolvabilă. Dar oare așa să fie?

În nădejdea că nu-mi veți lua în nume de rău modul în care vă fac acest deranj de bărbat rău costumat, vă încredințez de respectul meu și vă mulțumesc pentru bunăvoința cu care nu mă îndoiesc că veți citi cele de față, iscălite de

Valentin SILVESTRU

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru Concursul pronosport nr. 18, etapa din 4 mai 1969

I.	F.C. Argeș-Rapid	2
II.	Politehnica-U.T.A.	X
III.	Vagonul-A.S.A. Tg. Mureș	1
IV.	Farul-«U» Craiova	1
V.	Petrolul-Dinamo Bacău	1
VI.	Crișul-Steaua	X
VII.	Juventus-Inter	X
VIII.	Palermo-Roma	1
IX.	Verona-Atalanta	1
X.	Bologna-Torino	X
XI.	Fiorentina-Pisa	1
XII.	Napoli-Cagliari	2
XIII.	Sampdoria-Lanerossi	1

3) O dată trecut pe sub arcada podului pătrunzi de-a binelea în Orașul de Jos — fosta împărăție a meșteșugarilor de tot felul.

4) Deasupra acestei bolți, ivită în drum ca o capcană, se află «Casa cojocarilor și blănarilor», susținută, zilele acestea, de schele. Aici s-au dat în 1763 primele spectacole de teatru din Sibiu. Curînd, după renovare, ea va deveni o casă a artelor, o expoziție permanentă, adică, a artiștilor plastici sibieni.

5) Înainte de a atinge malul Cibinului, strada trebuie să se oprească vrînd-nevrînd în poarta uzinelor «Independența», care tace la unison cu clădirile adormite sub pleoapa obloanelor. Da, pînă la ora schimbului, cînd liniștea se sparge în țăndări. Sînt ceasuri cînd nu poți să nu-ți amintești că acest «Oraș de Jos» dă tonul faimei de azi a Sibiului.

Text de Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Elena GHERA

Încheierea primului pătrar al anului 1969 se recomandă în toate compartimentele vieții economice prin succese de prestigiu. Vastul program de lucru al anului în curs, concretizat prin destoinicia, spiritul de abnegație și gîndirea creatoare a colectivelor de oameni ai muncii, relevă încă de pe acum importante și consistente realizări în domeniul creșterii producției și productivității muncii, scăderii prețului de cost, livrării ritmice a producției destinate exportului. Valoroase rezultate au fost dobîndite, deopotrivă, și mulțumită preocupărilor permanente pentru sporirea volumului economiilor și acumulărilor socialiste.

Sporirea sensibilă a eficienței economice rămîne și de data aceasta legată indisolubil de permanenta preocupare pentru organizarea științifică a producției și muncii; soluțiile preconizate prin gîndirea laborioasă a specialistului au determinat în continuare lărgirea domeniilor de investigație, împrospătarea tematicii de cercetare dinamizînd întreaga activitate a sectoarelor vieții economice.

Fertilizarea activității productive prin aplicarea unor măsuri și metode moderne rămîne o permanență, un imperativ al contemporaneității. Rațiunea oricărei investiții este de a produce cu maximum de randament. Un fapt evident pe care îl exemplifică rezultatele pozitive și despre necesitatea și oportunitatea cărula vorbesc deopotrivă carențele și unele rămîneri în urmă existente în anumite întreprinderi.

Despre întrecerea socialistă organizată în întîmpinarea celor două mari evenimente ale anului — sărbătoarea celor 25 de ani de la eliberarea patriei și Congresul al X-lea al P.C.R. — vă vorbesc și rîndurile care urmează. Reporterii noștri au desfășurat în acest scop un scurt tur de orizont asupra activității cîtorva întreprinderi bucureștene.

Cînd organizarea științifică a producției și muncii este un obiectiv permanent, pasibil de perfecționări neîncetate, rezultatele nu se lasă mult așteptate. Este și cazul marii uzine bucureștene «Semănătoarea», care a încheiat primul trimestru al anului cu principalii indicatori de plan nu numai realizați, ci și depășiți. Aici căutările creatoare sînt la ordinea zilei, un colectiv numeros de ingineri specialiști și tehnicieni depunînd eforturi susținute în vederea rezolvării cît mai eficiente a multiplelor probleme ce se ivesc în cadrul unei întreprinderi de asemenea anvergură.

O convorbire cu inginerul Emilian Dobrovolschi, șeful serviciului organizarea producției și a muncii, este edificatoare în acest sens.

— Din multitudinea de probleme (unele de loc ușoare...) cu care sîntem continuu confruntați, în sensul că trebuie să le găsim rezolvarea cît mai rapid și eficient cu putință, m-aș opri la cîteva mai importante, după părerea mea, ne-a spus dînsul. Așa de pildă, ca urmare a măririi continue a capacităților uzinei și a reorganizării pe baze mai raționale a unor sectoare de producție, productivitatea muncii înregistrează o creștere de 4%, plus de loc neglijabil la scara întregii întreprinderi. În trimestrul care s-a încheiat au început lucrări importante în vederea organizării sect. II, prelucrări mecanice, acțiune ce se află în curs și a cărei finalitate este prevăzută pentru trimestrul care a început. Iar prin recalcularea timpilor unor procese de producție am reușit să reducem cu 32 numărul transportorilor, oameni care au și fost deja redistribuiți altor sectoare. Urmarea acestei inițiative: 800 000 lei economii. Aș mai aminti pe linia îmbunătățirii permanente a procesului de producție intrarea în funcțiune a benzii transportoare pentru vopsirea reperelor semănătorilor S.P.C.6. Datorită acestei instalații se realizează o creștere apreciabilă a calității vopsirii, precum și o sporire a gradului de securitate a respectivei operații. Pînă de curînd vopsirea diferitelor componente ale agregatelor se executa prin scufundare, metodă ce comporta multe inconveniente.

Finisarea sitelor de la trioul combinelor necesită o atenție micronică...

UN EFORT CE SE CERE CONTINUAT

de Liviu TIMBUS și Mihai HETCO
Fotografii de S. STEINER

— Fără-ndoială că preocuparea constantă și de durată în vederea perfecționării metodelor de producție s-a concretizat în planuri, mai bine-zis, în studii de perspectivă.

— Evident. Dintr-o multitudine de studii (fără exagerare, sînt zeci...) voi căuta să menționez pe cele mai importante, a căror eficiență, probată deja sau scontată, le recomandă, de fapt, de la sine. În trimestrul care s-a încheiat s-au definitivat proiectele privind organizarea montajului în flux la semănătorile S.P.C.6, s-a organizat fabricația motocositoarei M.P. în incinta vechii hale a sculăriei (printr-o redistribuire mai judicioasă a unor instalații), s-a pus la punct tipizarea cuțitelor și înfocuirea lor rapidă în procesul de producție din sectorul IV sculărie. În fine, în acest sector s-a generalizat mecanizarea manipulării tablelor groase.

— O preocupare permanentă a întregii noastre industrii prelucrătoare este legată de economisirea de metal. Documente de partid și de stat au relevat cu pregnanță importanța îmbunătățirii unor tehnologii de fabricație, chiar a reproiectării, cînd este cazul, a unor mașini. Calcule indică cu elocvență importanța unor asemenea economisiri.

— Prin procedee tehnologice îmbunătățite, specialiștii noștri au reușit să economisească în cadrul procesului de fabricație a semănătorii S.P.C.6 (la ambele repere) 800 kg metal, numai în primul trimestru. Tot în acest interval de timp s-au economisit la fabricarea combinei C 3 peste 300 kg de metal. Pe întreaga uzină s-a realizat o economie de metal de 87 t, cu 27 t mai mult decît prevăzusem inițial.

Am părăsit uzina bucureșteană impresionat de eficacitatea acestui permanent dialog om-mașină, de investigațiile neobosite ce-și propun (și reușesc!) să realizeze cote tot mai înalte în domeniul eficienței economice. Un proces a cărui amploare este sintetizat de o cifră mai elocventă decît orice comentariu: 913 000 lei economii suplimentare pe trimestrul care s-a încheiat.

*

Am revenit la «Flora», trei luni după publicarea unui reportaj despre angajamentele și planurile de perspectivă ale acestei întreprinderi. Ne permitem să vă reamintim că la acea dată comitetul de direcție prezentase un laborios program de viitor, privind transformarea structurală a fabricii

(Continuare în pag. 8)

O nouă realizare pe linia perfecționării procesului de producție: banda de vopsit a diferitelor componente ale semănătorii S.P.C. 6.

prin construcții, amenajări, reorganizarea fluxului tehnologic și mecanizarea principalelor operații.

Confruntarea angajamentelor scriptice cu realizările concrete, dobîndite în acest răstimp, ne-a produs o plăcută surpriză. Demne de reținut sînt organizarea, prin credite de mică mecanizare, a fluxului tehnologic și realizarea unui transportor de produse finite. O contribuție prețioasă în acest sens revine mașinii de uscat și spălat recipiente, utilaj proiectat de către inginerul șef Constantin Cristea și executat în atelierele întreprinderii. Noua mașină înlocuiește munca manuală, prestată pînă de curînd de 30 de muncitori, iar economiile globale calculate pentru un an de zile se cifrează la aproximativ 450 000 lei. Prin intrarea în producție a unui alt agregat — realizat tot în incinta fabricii — se vor obține economii de circa 300 000 lei.

Un alt deziderat înscris în planul de perspectivă prinde și el contururi vizibile. Este vorba de comasarea întreprinderii (secțiile dispersate obligă fabrica să cheltuiască bani grei cu transporturile). Se lucrează intens la instalarea unor benzi rulante pentru transportul ambalajelor. Se preconizează de asemenea montarea a două benzi transportoare, prima pentru alimentarea tuturor mașinilor de sortat și tăiat vîrfuri, cea de-a doua avînd menirea de a sorta automat fasolea. Economii antecalculate: 2 milioane lei.

O muncă rodnică, eficientă, cu rezultate clare. Hărnicia, destoinicia și aplicarea unor metode și măsuri moderne de lucru se oglindesc și în cifrele de plan ale ultimului trimestru: planul valoric a fost realizat în proporție de 100,3 la sută, iar productivitatea muncii în proporție de 103,3 la sută.

*

Cu impresii mai puțin plăcute am părăsit, din păcate, uzinele de utilaj chimic «Griviția roșie» și întreprinderea «Automatica».

În prima unitate, fructuoasele rezultate, concretizate prin realizarea unor noi utilaje destinate industriei chimice, sînt umbrite de proasta gospodărire a metalului. Consumul normat de metal a înregistrat creșteri nedorite (mai multe zeci de kg/bucată la cazanele cu abur C.T.F.1), iar în secția debitare, laminatele supradimensionate, capetele și cupoanele rămase în urma operațiilor de croire vorbesc despre aceeași persistentă risipă de metal. Nu e de mirare deci că, în această situație, consumul normat de metal a înregistrat pe întreaga uzină un plus nedorit de 343 tone.

Puncte nevralgice semnalează în acest trimestru și activitatea de producție a întreprinderii «Automatica».

Prin specificul muncii sale, moderna uzină bucureșteană este legată și determină buna desfășurare a lucrărilor pe numeroase șantiere și unități industriale. Nu sînt greu de prevăzut, cu alte cuvinte, gravele consecințe survenite prin nesocotirea și nerespectarea sarcinilor contractuale. Despre acest lucru vorbesc nenumărate plîngeri și imputări expediate uzinei de către întreprinderi din Arad, Sibiu, Medgidia, Roman etc. Cauza primă și ultimă: nelivrarea la timp a utilajelor comandate. Numai în primele luni ale acestui an «Automatica» se prezintă în fața beneficiarilor cu 18 contracte neonorate, în valoare totală de aproximativ 1,1 milioane lei. Lupta continuă împotriva risipei, respectarea judicioasă a măsurilor tehnico-organizatorice preconizate, îndeplinirea integrală a planului și angajamentelor pe 1969 privesc în egală măsură și aceste două mari uzine din Capitală. Este de datoria comitetelor de direcție să urgenteze lichidarea carențelor existente, astfel ca sarcinile de plan să fie realizate exemplar la toți indicatorii.

*

De data aceasta ne aflăm la «Vulcan», una dintre marile întreprinderi metalurgice ale țării, o unitate de veche și mereu îmbogățită tradiție. Despre rezultatele trimestrului I ne-a vorbit ing. Filip Ionescu, șeful serviciului organizarea producției și a muncii.

— Mai întîi o sinteză a activității uzinei noastre: îndeplinirea planului pe trimestrul I la producția marfă cu 101,5% și la producția globală cu 100,3%. Îndeplinirea și chiar depășirea indicilor de plan n-ar fi fost posibile fără o permanentă preocupare a noastră, a tuturor, în direcția perfecționării procesului de producție, a rezolvării cît mai judicioase a complexelor probleme ce se ivesc fără încetare. Să nu se creadă că această preocupare este tributară momentului, adică este condiționată de un eveniment sau altul, legat de procesul de producție. Am căutat și căutăm să îmbinăm studiile de perspectivă cu permanenta preocupare de perfecționare.

Astfel, un studiu amplu, elaborat în uzina noastră, privind fluxul informațional are ca scop eliminarea paralelismelor dintre funcții, servicii și secții. Stabilirea pentru toți salariații a unor funcții și sarcini precise a produs o revitalizare a întregii structuri a întreprinderii. Acestea ar fi preocupările noastre legate de o mai bună distribuire a sarcinilor și atribuțiilor. Cît privește studiile «pur tehnice», a căror punere în aplicare a dat rezultatele scontate, menționez manipularea și transportul pieselor în forjă cu ajutorul containerelor și electrostivuitoarelor. S-a realizat, de asemenea, evacuarea mecanizată a așchiilor metalice din ateliere, procedeu inițiat încă anul trecut dar care s-a extins mai ales în primele luni ale acestui an. Ne preocupă în continuare nebănuit de importanta problemă a distribuirii cît mai raționale a spațiului de producție. Recalcularea sa, urmată de o reamplasare mai judicioasă a mașinilor, a dus la rezultate dintre cele mai încurajatoare. Mărirea capacităților atelierului debitare-cazangerie cu 25% (prin reamplasare de utilaje, descongestionarea unor suprafețe de producție care nu erau folosite etc.) a fost urmarea unui studiu aprofundat al inginerilor noștri.

«Vulcan» a fost și rămîne un mare consumator de metal. Îl modelează, aidoma zeului harnic de la care a împrumutat numele, în peste 50 de produse, culminînd cu cazane de aburi de mari capacități. Este deci firesc ca atenția tuturor specialiștilor de aici să fie permanent îndreptată spre o întrebuințare cît mai rațională a metalului. În primele trei luni ale anului s-a realizat o economie de 220 t prin reproiectarea sau îmbunătățirea planurilor de croire a unor produse, prin reorganizarea depozitelor și folosirea deșeurilor recuperabile, în fine, printr-o îmbunătățire a tehnologiei de fabricație și reducere a rebuturilor.

Țin să subliniez, ca un succes de prestigiu al inginerilor noștri proiectanți, faptul că cea mai importantă economisire de metal a fost obținută prin reproiectarea filtrelor pentru centralele electrice.

...De unde se vede că atunci cînd gîndirea creatoare se îngemănează cu acțiunea, cînd dragostea față de locul de producție se completează cu preocuparea de perpetuă perfecționare a acestuia, rezultatele nu pot să întîrzie. Ele confirmă (sau, după caz, infirmă) vocația de bun gospodar. O vocație pe care uzina «Vulcan», credincioasă prin nume și tradiție efortului laborios, caută s-o desăvîrșească continuu.

*

Investigația noastră prin cîteva mari unități industriale bucureștene a evidențiat preocupări susținute în vederea continuei perfecționări a producției și muncii sau, după caz, carențe în producție nu mai puțin regretabile. Am constatat, prezenți în miezul unei activități efervescente, că acolo unde exista de mult timp o continuă acțiune de organizare, un permanent spirit de autodepășire, rezultatele sînt satisfăcătoare. Evident, într-o economie dinamică cum este cea a noastră, cu sarcinile sporite ce-i revin, cu adaptarea și receptivitatea sa recunoscută față de tot ce înseamnă progres pe plan mondial, acțiunea de organizare științifică a producției și muncii nu poate fi concepută decît ca un proces continuu, mereu îmbogățit, mereu determinat să declanșeze idei novatoare. Cifrele de plan, rezultatele primului pătrar de an, vorbesc destul de elocvent despre un efort ce se cere continuat și intensificat fără încetare.

Combine de recoltat cereale, produs de prestigiu al uzinelor «Semănătoarea».

Munți de conserve, «recoltă» bogată la «Flora».

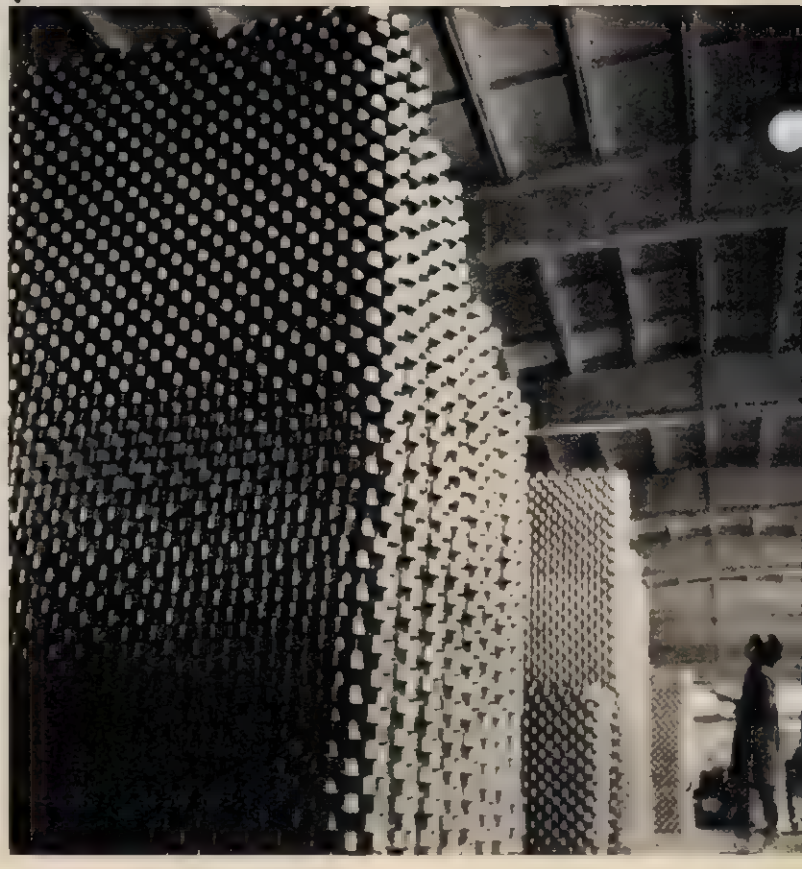

Ultima toaletă: vopsirea...

F *varietăți*

UMOR DE PESTE HOTARE

— Mă prinde, nu mă prinde, mă prinde...

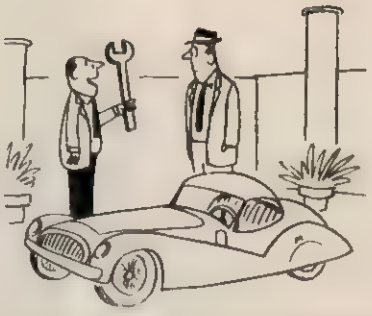

— Și asta-i pentru cei ce vor îndrăzni să facă bancuri pe contul mașinii...

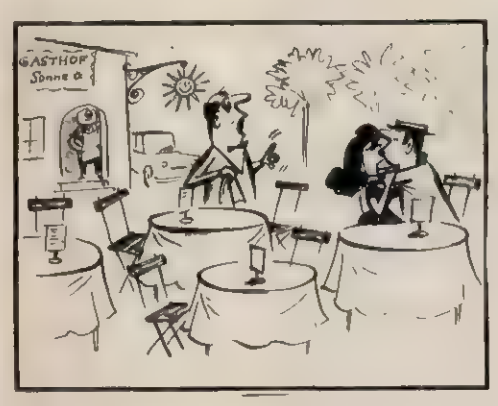

— Alo! Nu e voie să aduceți consumația de acasă...

— Tu ești iubitule? Și cum a fost primul tău arbitraj?...

— Zîmbiți, vă rog!

LOCATIVĂ

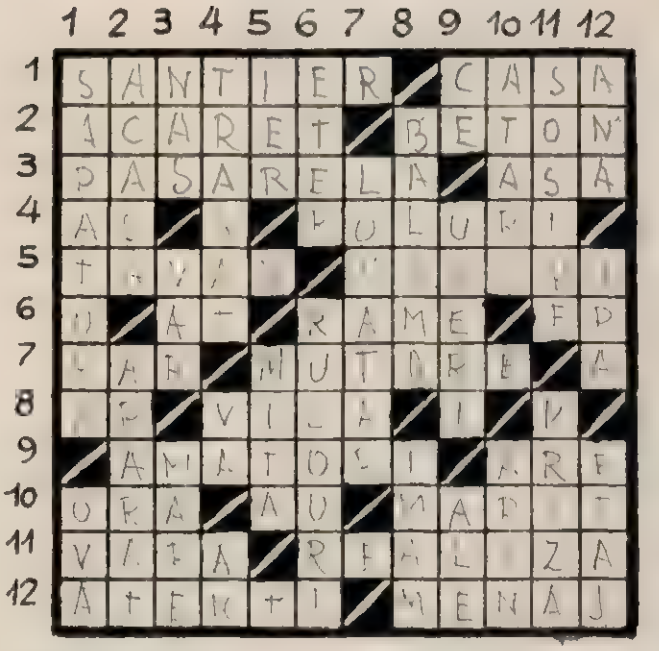

ORIZONTAL: 1) Mîine un nou bloc — Locuința. 2) Pe lîngă casa gospodarului — Scheletul construcțiilor moderne. 3) Galerie acoperită, care face legătura între două clădiri la nivelul aceloraşi etaje — În acest fel. 4) Intră în casă! — Atribuții scenice. 5) Partea superioară a camerei — Fragment de apartament. 6) Acut! — La tablouri — Elena Popescu. 7) Distanțat — Schimbare de domiciliu. 8) Apartament (abr.) — O căsuță drăguță. 9) Ar dori *locuințe proprietate personală* — Posedă. 10) Ceas — Exclamație — Extins. 11) Anotimp — A construi (fig.). 12) Numai ochi și urechi — Treburile gospodăriei.

VERTICAL: 1) Prima operație la construirea unei case — Ornament în arhitectură. 2) Adverb la domicillu — Mașină. 3) Martor la întemeierea unui cămin — Pudra casei — Pe malul ei strălucesc siluetele noilor blocuri ale *litoralului*. 4) «Marcat» — Auxiliar al viitorului — Perioadă de timp. 5) În sfîrșit, șantier! — Pisică. 6) Văzduh — Storuri la ferestre. 7) La casa lui. 8) La uşă — Preot mahomedan. 9) Întrebare — Leagă brațele de trunchi — Pronume. 10) Astfel de... — Arbore ce crește pe marginea apelor. 11) Revenirea acasă *dintr-o călătorie* — *Sursă de curent*. 12) Nume feminin — La robinet — Nivel locativ.

Marcel RANTZER

Dicționar: OVA, IMAM.

Dezlegarea jocului «PRIMĂVARA, BAT-O VINA!», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) IMPACARE — ZER. 2) MIORITA — SITE. 3) PELIN — INELAT. 4) ORI — TINERETI. 5) RE — MIRESE — EN. 6) T — BEC — AA — M — A. 7) AS — CEM — TREI. 8) TEPI — EV — ARAC. 9) CI — ARIE — I — R. 10) JURAMINTE — BI. 11) AROMAT — ANTIM. 12) SENIN — SCOALA.

E primăvară. O primăvară pe care epoca frămîntată pe care o trăim a investit-o cu un conținut și sensuri noi. Un anotimp care de mulți ani nu mai înseamnă în țările capitaliste numai reanimarea spectaculoasă și policromă a naturii, ci și un moment de recrudescență a frămîntărilor sociale și politice.

1969 — primăvară de luptă pe meridianele lumii

Tokyo. Oamenii muncii protestează împotriva construirii unui nou aeroport militar american la Narita, în apropierea capitalei japoneze.

Primăvară. Un an de la asasinarea pastorului Martin Luther King. În marile orașe americane, marșuri de protest împotriva discriminării rasiale, pentru drepturile cetățenești ale negrilor. Cîteva zile mai tîrziu, cortegii de manifestanți umplu din nou străzile și piețele orașelor. Peste 200 000 persoane la mitingul din Central Park și pe străzile New Yorkului. 20 000 manifestanți la San Francisco. Alte zeci de mii la Chicago și Philadelphia. Coloane purtînd lozinci care cer încetarea imediată a războiului din Vietnam, abandonarea proiectului «Safeguard», abolirea practicilor rasiste, pancarte avînd înscrisă cifra 33 000 — numărul oficial recunoscut al americanilor morți în Vietnam — paralizează traficul în 40 de orașe americane. Valul de demonstrații — scriu ziarele — a cuprins Statele Unite de la un cap la altul, de la New York la Chicago și de la Los Angeles la San Francisco.

În Japonia, tradiționala ofensivă de primăvară a muncitorimii prilejuiește mari demonstrații la care iau parte milioane de oameni din sute de localități. Revendicările economice — lupta împotriva creșterii prețurilor și impozitelor, pentru majorarea salariilor — se împletesc cu arzătoarele deziderate politice ale poporului japonez — abolirea tratatului de securitate japono-american, desființarea bazelor militare americane de pe teritoriul țării, retrocedarea Okinawei.

Tradiționale marșuri de primăvară și în Anglia. O coloană de manifestanți pleacă din nord, din Scoția, și o alta din Țara Galilor, îndreptîndu-se spre Londra. Punctul final: impunătorul miting din Trafalgar Square. La Aldermaston, la baza aeriană americană de la Ruislip, în zecile de orașe pe care le străbat, demonstranții se opresc, organizează mitinguri în care cer ca Marea Britanie să iasă din N.A.T.O., cer lichidarea bazelor militare străine de pe teritoriul țării, încetarea agresiunii americane din Vietnam. Alte marșuri în Republica Federală a Germaniei. La Stuttgart, Essen, Frankfurt pe Main, Köln, Bremerhaven, München, Hamburg, Hanovra etc., manifestații organizate în cadrul campaniei pentru democrație și progres cer întrunirea unei conferințe în problema securității europene, recunoașterea Republicii Democrate Germane, încetarea războiului din Vietnam, dezarmare; se protestează vehement împotriva neonazismului.

În Franța, în plină campanie în vederea referendumului, 10 000 000 de oameni ai muncii participă la greva națională organizată după eșecul tratativelor dintre reprezentanții principalelor centrale sindicale și patronat. Italia cunoaște manifestațiile și grevele de protest împotriva reprimării polițienești a demonstrațiilor de la Battipaglia. Oamenii muncii de la orașe și sate cer îmbunătățirea condițiilor de viață. Studențimea protestează împotriva stărilor de lucruri anacronice din învățămîntul superior, militează pentru restructurarea acestuia și se alătură demonstrațiilor pentru ieșirea Italiei din N.A.T.O. Mari manifestații împotriva N.A.T.O. și pentru retragerea trupelor străine de pe teritoriile țărilor lor au loc în Turcia, Spania, Belgia, Olanda, Norvegia, Canada ș.a. Sînt doar cîteva dintre nenumăratele acțiuni de luptă care, în primăvara tîrzie a acestui an, au reaprins pe diferite meridiane ale lumii speranțe într-o viață mai bună, liberă și îndestulată, ferită de umbra apăsătoare a perspectivelor de război, a zăngănitului de arme.

Paris. **Moment al grevei naționale.**

Essen. **Puternice marșuri de primăvară și în R.F. a Germaniei.**

Ottawa. **În Canada, ca și în multe alte țări membre ale N.A.T.O., opinia publică cere cu insistență retragerea din Pactul nord-atlantic.**

▲ Manila. În fața ambasadei americane, manifestație a locuitorilor capitalei filipineze împotriva războiului dus de S.U.A. în Vietnam.

◀ New York. Încetarea imediată a războiului din Vietnam, eliberarea militarilor arestați pentru a fi refuzat să lupte în acest război — iată lozinci sub care s-au desfășurat marșurile de primăvară din Statele Unite.

Din cei peste o sută de oameni cu inimi grefate în spitalele de pe diferite meridiane supraviețuiesc numai 39. Rezultatele sînt considerate încă prea puțin încurajatoare pentru ca ritmul actual al transplanturilor cardiace să se mențină fără noi cercetări. Riscurile sînt, deocamdată, prea mari. Ele pot fi prevenite numai printr-o asiduă activitate a specialiștilor capabili să înfrîngă nenumăratele piedici care stau în calea recuperării oamenilor «cu inimă nouă». Dar cei 39 de oameni care se află printre noi reprezintă SPERANȚA. Ei sînt mărturia vie a posibilităților ca omul să trăiască cu inima altuia în piept și, într-un viitor poate nu prea îndepărtat, chiar cu o inimă artificială... Imaginația și ingeniozitatea științifică nu cunosc opreliști cînd este vorba de a salva vieți omenești.

Dacă acum, potrivit părerii celor mai eminenți specialiști, tehnica operatorie a transplantului de inimă este suficient de bine pusă la punct ca să existe șanse raționale de succes, în schimb perioada critică postoperatorie apare ca un labirint în care cele mai cumplite primejdii pîndesc la tot pasul. În această lumină, experiența celui mai «vechi» supraviețuitor cu «inimă tînără» este și mai pasionantă. Cum a izbutit Philip Blaiberg să treacă prin încercările grele care pe alții i-au zdrobit?

Într-o carte recent apărută, din care spicuim cîteva file pentru cititorii noștri, dr. Blaiberg povestește nu numai despre balansarea între viață și moarte, dar și despre lupta îndîrjită dusă zi și noapte de echipa de medici de la spitalul Groote Schuur pentru salvarea lui. Este o mărturie încurajatoare pentru posibilitatea de supraviețuire. Firul cărții, care conține o autobiografie a autorului, descrie pe larg o perioadă deosebit de dramatică: după ce Phil se refăcuse complet și fusese chiar pe terenul de sport ca să dea lovitura de deschidere a unui meci de rugbi, el a trebuit să fie internat din nou în spital. Situația era atît de critică încît nimeni nu putea să prevadă dacă totul n-a fost decît o tentativă eroică, disperată, dar, în ultimă instanță, zadarnică.

În acele zile de cumpănă, ziaristul Benjamin Bennett, care a colaborat intens cu autorul la redactarea cărții, și-a asumat misiunea de a scrie epilogul.

Astăzi, la aproape un an și jumătate de la prima transplantare cardiacă reușită (2 ianuarie 1968), încercarea prin care a trecut Blaiberg apare ca o piatră de hotar în istoria medicinei și a științei, în general. Dar să-i dăm cuvîntul celui ce a înfruntat marea aventură.

«Minunea» s-a înfăptuit.

Într-o duminică după-amiază, în 1955, urcam împreună cu fiul meu Muntele Capul Leului și, deodată, am simțit o durere ascuțită în piept. Am crezut că este o indigestie, dar senzația era atît de stînjenitoare încît am fost nevoit să renunț la excursie și să mă întorc. Curînd durerea a dispărut.

Am chemat pe medicul familiei, dr. Wilfred Kohn. El m-a examinat cu atenție și deși n-a găsit nimic suspect mi-a prescris trinitrină — recomandată în cazurile de angină pectorală. Mi-a spus că e bine să țin tabletele la mine tot timpul. Dacă am o altă criză atunci iau o tabletă și să-l chem de urgență.

Într-o seară, exact peste două săptămîni, am fost împreună cu soția mea, Eileen, și cu cîțiva prieteni să luăm masa în oraș. Am petrecut o seară agreabilă și ne-am înapoiat acasă la miezul nopții. M-am culcat și răsfoiam o revistă, cînd, deodată, m-a apucat o durere puternică în piept și în brațe și am început să vomit. Fața mi s-a acoperit cu broboane de sudoare. Avînd cunoștințe medicale, mi-am dat seama că sînt simptome ale unei crize coronariene.

«Eileen, am șoptit cu răsuflarea întretiată, am o criză de inimă. Cheamă repede medicul».

El a venit împreună cu un specialist,care mi-a făcut o electro cardiogramă. Amîndoi au fost de acord că mi-am pus singur diagnosticul exact. Am avut, într-adevăr, un atac de tromboză coronariană, dar ei au căutat să mă liniștească spunîndu-mi că nu e nimic grav, chiar și atunci cînd criza s-a repetat peste cîteva ore.

Lui Eileen însă i-au spus adevărul. Fără ca eu să știu, i-au comunicat că a fost o criză coronariană posterioară foarte puternică și că ea trebuie să se aștepte la «cel mai grav lucru» care poate interveni în orice moment. Pentru binele meu însă nu trebuie să dea o atenție exagerată celor întîmplate.

Timp de o lună și jumătate cît am rămas la pat, apoi în convalescență, Eileen era cu zîmbetul pe buze, dar cu teama în suflet, nemărturisind nimănui nimic. După aceea mi-am reluat activitatea, la început numai cîteva ore pe zi, iar mai tîrziu, în mod normal.

Iluzia sau impresia creată că viața nu-mi era amenințată, mi-a redat încrederea; ajunsesem la convingerea că boala mea de inimă era stupidă, deoarece n-am mai avut dureri anginoase sau de piept și n-am fost nevoit să iau vreodată tabletele prescrise.

Mama mea a murit în somn, în urma unei crize de inimă, la 60 de ani, dar tatăl meu a trăit pînă la vîrsta frumoasă de 73 de ani și, în general, în familia lui longevitatea era o regulă. Ținînd seama că înainte nu mai fusesem niciodată bolnav, nu aveam nici un motiv să cred că am moștenit boala de la mama mea sau că fratele meu mai mic, Sammy, care a murit ulterior, în 1966,ar fi fost și el bolnav de inimă.

■

Reflectînd la starea mea de odinioară mă frămîntă o veche dilemă: «Trebuie oare ca medicul să spună pacientului adevărul?»

Cred că în general nu este bine să i se spună bolnavului adevărul despre starea lui, în special dacă este gravă, pentru că aflarea adevărului ar putea să-i provoace nevroză, ceea ce împreună cu teama inerentă i-ar agrava boala. Dacă însă nu știe nimic, starea lui și însănătoșirea depind numai de rezistența naturală a organismului, neafectat de temeri inutile și de nevroze. Faptul că bolnavul nu știe nimic, poate, pe termen lung, să-i fie de folos.

În situația mea, cred că medicii au procedat cu tact. Cu toate că Eileen a trăit săptămîni de-a rîndul încordată și sub presiune — și îmi dau perfect seama cît a suferit — mie mi s-a dat posibilitatea să duc o viață normală în următorii 12 ani. Și, treptat, și ea a ajuns la convingerea că m-am restabilit și nu are motive de îngrijorare.

...Eram convins că, în pofida faptului că mama a murit de inimă, eu eram unul dintre fericiții care au primit «un avertisment» care nu s-a repetat și deci nu a fost un simptom grav.

Dar în ianuarie 1967 situația s-a schimbat. Am început să mă simt obosit, extenuat. Munca devenea o povară. Pe zi ce trecea aveam nevoie de mai multă odihnă. În timpul pauzei de prînz, mă odihneam pe scaunul dentar din cabinet, dar după-amiază trebuia să depun eforturi deosebite ca să-mi continui activitatea.

Cu toate acestea, nu bănuiam că starea aceasta ar putea fi pusă pe seama inimii bolnave. Trecuse doar atîta timp de la criză. Și nu mi se spusese oare că fusese un atac ușor? Tabletele au rămas neatinse. Puneam starea mea pe seama surmenajului sau, poate, pe seama vîrstei. Îmbătrînesc. La 58 de ani nu mai aveam vigoarea de odinioară.

Dimineața îmi venea din ce în ce mai greu să mă dau jos din pat. Mă tîram,literalmente,pînă în baie ca să mă bărbieresc și să mă spăl, avînd senzația stupidă că aș fi fost drogat. Obișnuiam să plec la Capetown (unde aveam cabinetul dentar) cu trenul. De acasă, de la Rondebosh, obișnuiam să merg la gară pe jos, cam vreo zece minute, iar la înapoiere — pe scară — străbateam din nou același drum. Dar chiar și distanța asta devenise insuportabil de mare pentru mine. Am început să plec la gară zilnic cu automobilul.

În fiecare dimineață aveam accese de tuse din pricina acumulării de secreție bronhică în plămîni. În pofida faptului că mă simțeam rău, speram, mai bine spus încercam să mă autoconving,că era ceva trecător. O vacanță ar fi poate binevenită. Mi-am luat concediu o săptămînă și am plecat cu automobilul la Great Brak River, la aproximativ 200 de mile de Capetown, și am tras la un motel. Dar am fost obligat să petrec cea mai mare parte din timp în pat. Plimbările cu automobilul deveneau un adevărat coșmar. Cînd mă gîndesc acum la ce a urmat, mă mir că nu am avut o nouă criză coronariană la volan.

La înapoiere, calvarul zilnic a reînceput. Am fost nevoit să renunț la o parte din obligațiile față de pacienți. Nu mai eram în stare să petrec week-end-ul pe plajă, să înot și să stau la soare. Aveam nevoie de cele două zile ale sfîrșitului de săptămînă ca să mă odihnesc și să acumulez forțe noi pentru săptămîna următoare. Am decis să-l consult pe profesorul Schrire, dar el era plecat într-un turneu de conferințe în Statele Unite. N-am încotro, am s-o duc așa, mi-am zis, pînă se întoarce.

Duminică 5 martie 1967 rămîne pentru mine o zi de neuitat. M-am odihnit aproape toată ziua și seara m-am dus, împreună cu Eileen, la nunta fiicei unui prieten. Am petrecut acolo excelent. Mă simțeam bine și am dansat pentru prima oară de cînd ne-a murit băiatul, în urmă cu șase ani.

Către miezul nopții am plecat să conduc cîțiva prieteni din Pretoria la botelul St. James, unde au tras; un drum de aproximativ 40 mile dus și întors. Ne-am culcat tîrziu. Nu mă simțeam de loc obosit și credeam că săptămîna următoare nu voi mai avea atîtea necazuri și nu voi mai fi atît de chinuit.

Cînd m-am trezit am avut accesul obișnuit de tuse, dar de astă dată cu mult mai puternic. Mă căinceam să-mi trag respirația și eram pe punctul să leșin.

«Eileen, am strigat. Nu mai pot. Sînt sfîrșit».

În cîteva minute medicul a venit. Mi-a făcut o injecție și m-a internat de urgență la spitalul Groote Schuur...

Profesorul Schrire s-a înapoiat curînd după aceea și, după ce m-a consultat, a pus diagnosticul că înainte de a fi internat am avut o criză de tromboză coronariană sau chiar o serie de asemenea crize.

■

La ieșirea din spital mă simțeam ceva mai bine. Trebuia să mă odihnesc și să urmez un tratament. Profesorul Schrire era însă rezervat. El m-a asigurat că dacă respect odihna recomandată, inima poate să-și recapete puterea, dar totul depinde de rezistența ei. Dacă mă odihnesc un an de zile fără să fac nimic, voi fi în stare — după părerile lui — să lucrez «puțin» ulterior. Mă simțeam refăcut. La urma urmelor putea să fie și mai rău. În lunile următoare m-am întremat atît de bine încît credeam, în momentele de optimism, că voi face o surpriză medicilor și mă voi însănătoși complet.

Dar profesorul Schrire i-a comunicat lui Eileen că starea mea este gravă și ea a fost avertizată din nou să se aștepte la cel mai rău lucru. «Lăsați-l pe soțul dv. să facă orice vrea — i-a spus profesorul — lăsați-l să conducă automobilul, să mănînce și să bea tot ce poftește. Mă tem că zilele lui sînt numărate».

Ea trebuia din nou să trăiască cu secretul ei sumbru. Niciodată nu mi-am dat seama, cînd se întorcea în fiecare seară de la lucru, cît zîmbetul ei și cuvintele de încurajare pe care mi le adresa, discuțiile despre traiul cotidian, făceau parte dintr-o atitudine impusă cu o fermitate de oțel ca să nu se frîngă și să-mi dezvăluie adevărul.

*

La un moment dat m-am gîndit să-mi iau o muncă mai ușoară, dacă nu voi fi în stare să mă întorc la cabinetul meu dentar, dar înrăutățirea stării mele m-a silit să exclud pînă și această perspectivă. Din septembrie 1967 am rămas mai mult țintuit în pat. Pe atunci ne-am mutat în apartamentul nostru de la Highburg, un cartier situat la cîteva mile de Rondebosh. Pe zi ce trecea pierdeam din greutate. Respiram anevoie și accesele mele de tuse mă istoveau din ce în ce mai tare. Profesorul Schrire mi-a prescris doze mai mari de expectorante ca să-mi curețe cantitatea mereu mai mare de lichid din plămîni.

Așa am dus-o pînă la 3 decembrie, ziua în care a început să fie schimbat cursul altor vieți și a marcat o pagină nouă în istoria medicinei. Era ziua în care lumea a aflat că profesorul Christiaan N. Barnard, în vîrstă de 45 ani, conducătorul unei echipe special selecționate și pregătite, a transplantat inima unei victime dintr-un accident de automobil, Denise Darvall, în pieptul lui Louis Washkansky, un bolnav ca și mine.

Mă simțeam foarte rău și mă apucase desperarea, dar cînd am auzit noutatea la prînz,la radio,am chemat-o pe Eileen. Ea a venit în grabă în dormitor și m-a găsit într-o stare de extremă surescitație.

«Ai auzit știrile?», am întrebat-o.

«Nu, ce știri?», a spus ea.

«Unui om i s-a grefat o inimă nouă. Chiar aici la Capetown, la spitalul Groote Schuur. Numele lui este Louis Washkansky. Nu e oare străsnic?» În primul moment am avut impresia că nu și-a dat seama de implicațiile pe care le poate avea această operație pentru mine.

S-o lăsăm să povestească versiunea ei asupra acelei zile: «Observația lui Phil mi s-a părut interesantă, dar nu puteam înțelege exact ce s-a petrecut. Cu toate că știam că este grav bolnav, nu-mi trecea prin minte că i s-ar putea da o nouă inimă și el nu s-a referit, desigur, direct la această posibilitate. Dar părea preocupat și și-a exprimat speranța că Louis Washkansky va supraviețui. Nu mai contenea să vorbească despre asta.

Către ora patru îi era așa de rău încît m-a cuprins teama. Pînă atunci nu-i telefonasem niciodată profesorului Schrire, dar am ajuns la convingerea că acum era absolut necesar să-l chem. A răspuns soția lui și, imediat ce a luat receptorul, a întrebat ce s-a întîmplat. I-am spus că lui Phil îi este foarte rău. M-a întrebat dacă n-am primit o comunicare din partea lui, prin care familia noastră este încunoștințată că lui Phil i se propune să i se efectueze o transplantare cardiacă. Mai tîrziu a reieșit că medicul nostru ne-a chemat de cîteva ori la telefon, dar n-a răspuns nimeni.

Profesorul Schrire mi-a confirmat din nou că Phil este următorul pe listă. Am rămas înmărmurită. Tot ce am izbutit să spun a fost «este ceva uluitor» sau cam așa ceva. Mi-am amintit apoi de propunerea pe care i-au făcut-o cu trei luni înainte și despre care eu am aflat, bineînțeles, de la Phil. În afară de o

„PRIVINDU-MI INIMA“

de dr. **PHILIP BLAIBERG**

inimă «nouă» nimic nu-i poate fi de folos și nu-l poate salva.

În momentul acela aveam impresia că este vorba doar de o glumă cam excentrică a profesorului Schrire și am îndrăznit chiar să-i spun ce cred. El mi-a răspuns că nu glumește, ci vorbește foarte serios.

Erau cîțiva musafiri atunci la noi și le-am împărtășit conținutul convorbirii. Tremuram de emoție și nu eram în stare să mă controlez. S-a ivit deodată, în mod miraculos, o șansă pentru salvarea lui Phil. Mă obișnuisem ca în fiecare dimineață, cînd mă trezeam, să mă întreb cît timp va mai fi alături de mine. Voi fi oare chemat de la birou ca să mi se comunice că... Acum apăruse o rază de speranță.

Nu știam însă cum să-i comunic vestea lui Phil. El se simțea atît de rău încît nu putea să stea de vorbă cu musafirii. De fapt, avea una din zilele cele mai rele, cu excepția momentelor de surescitație și de bucurie pentru reușita operației lui Louis Washkansky.

Pe la ora șase, el mi-a spus că este foarte deprimat și nu o mai duce mult. Își amintea cu amărăciune că discutase cu medicii ce va face după ce se restabilește. Acum își dădea seama că ei l-au considerat, probabil, un prost, dacă putea să se preocupe de așa ceva, cînd, de fapt, era pe moarte.

Am considerat că este momentul să-i spun că există o perspectivă care părea să depășească posibilitățile cunoscute pînă acum.

«Phil, ce-ai spune dacă ți s-ar da o nouă inimă, ca lui Louis Washkansky?»

A ridicat mîinile. «Aș fi nebun de fericire, a exclamat el. Cu cît mai repede, cu atît mai bine». El mi-a cerut să-i promit că, indiferent de rezultatul transplantării la care a fost supus Washkansky, îl voi sprijini pînă la capăt. «Desigur că voi fi alături de tine», i-am răspuns. Și iată-ne acum, doi oameni, căsătoriți de peste 30 de ani,cu o fiică mare, izbucnind în rîs și strigînd ca niște copii».

...Acum, pentru prima oară, îmi dădeam seama că mă stingeam la fel ca și Louis Washkansky. Încercam s-o pregătesc pe Eileen pentru sfîrșitul inevitabil, neștiind că ea aflase de mult adevărul și că a arborat o mască surîzătoare ca să-și ascundă durerea. Totuși, în ciuda cuvintelor mele dure și ironice la adresa unei consolări inutile, ea a continuat să se prefacă.

«Phil, mi-a spus, nu vorbi prostii. Ai să te faci bine, dar va fi, probabil, nevoie să mai treacă puțin timp».

Cuvintele ei mă enervau. Consideram că nu era momentul pentru iluzii, pentru așa-numite «discuții de încurajare» sau false speranțe. Oricît de sumbre erau perspectivele, trebuia să le facem față ca oameni realiști, ca un bărbat și o femeie cu picioarele pe pămînt. Ca să-mi fie pe plac, mi-a promis că va chema notarul ca să adauge un codicil la testamentul meu,care să prevadă acordarea unei împuterniciri exprese, așa cum i-am cerut, pentru ca ea să aibă dreptul să rezolve treburile mele cum va crede de cuviință.

Căutam să reflectez la toate cu calm și cît mai rațional cu putință. Nu este cazul să mă amăgesc, visînd cu ochii deschiși, ci să înfrunt realitățile. În pofida promisiunii și perspectivei unei transplantări, care m-ar putea salva, eram conștient că erau prea multe obstacole de depășit. Urma să fie găsit un donator corespunzător. Printr-o coincidență uimitoare și o tragedie sfîșietoare, în ceasul al 11-lea s-a găsit un donator pentru Louis Washkansky. Se va întîmpla oare la fel și în cazul meu? Și dacă se va ivi un donator, se vor potrivi oare grupele de sînge și va exista o compatibilitate a celulelor țesuturilor?

Acestea sînt obstacolele care ar putea fi, și probabil vor fi, de netrecut, deoarece le port în mine de cînd am venit pe pămînt. Mi-am zis că din cauza fatalității nu voi supraviețui.

■

Nu prea eram la curent cu ceea ce se petrecea în jurul meu și că eram în centrul atenției unei publicități deșănțate în legătură cu pregătirile pentru o transplantare, în cazul cînd s-ar găsi la timp un donator corespunzător. În timp ce se puneau la punct planuri ca să mi se salveze viața, eu mă gîndeam numai la moarte, care mi se părea preferabilă felului de viață la care eram osîndit acum.

Tot ce-mi doream era să mă eliberez, indiferent sub ce formă. Eram la capătul rezistenței. Din cînd în cînd mi se punea masca de oxigen ca să pot respira. Dar nu-mi era de prea mare folos. Nici injecțiile care mi se făceau pentru ușurarea respirației nu erau mai bune. Pe măsură ce tratamentul se dovedea din ce în ce mai ineficient mă sufocam ca un pește scos din apă. Orice efort fizic, orice mișcare devenea de nesuportat. Facultățile mele mintale scădeau în urma circulației defectuoase a sîngelui în creier, datorată și ea inimii bolnave.

Ah, mă gîndeam, de s-ar sfîrși o dată totul! Dacă asta presupune moartea, aș accepta-o bucuros. Dacă, pe de altă parte, operația promisă va fi încununată de succes, cu atît mai bine, dar acum nu mai pot rezista multă vreme.

■

A doua zi după ce am fost internat în pavilionul de intervenții chirurgicale mă simțeam îngrozitor de rău, zăceam în pat cu ochii închiși, cînd deodată am simțit prezența cuiva la capătul patului. Am deschis ochii și am văzut un bărbat lîngă mine. Era înalt, tînăr și arăta bine. Avea mîini frumoase, mîini de chirurg înnăscut.

«Nu mă cunoașteți?», m-a întrebat.

«Nu, am răspuns eu plictisit, nu vă cunosc».

«Sînt profesorul Chris Barnard», a spus el.

«Îmi pare rău, domnule profesor, dar nu v-am recunoscut. Nu v-am văzut niciodată pînă acum personal și aveți o înfățișare diferită de cea din fotografiile apărute în presă».

Mi s-a adresat deschis: «Doctore Blaiberg, ce părere aveți de perspectiva unei operații de transplantare cardiacă? Știți, probabil, nu-i așa, că sînt pregătit să vă operez pe dv., al doilea?»

«Cît mai repede, cu atît mai bine, am răspuns pe loc, și vă promit colaborarea mea integrală, tot timpul».

*

Într-o seară, cumnatul meu, Abe Abel, a venit la mine. Auzise că m-am hotărît să mă supun operației și a vrut să mai discute încă o dată cu mine.

«Phil, momentul operației se apropie, mi-a spus. Dacă simți că nu poți s-o suporți, nu ezita. Mai ai timp să te retragi. În definitiv viața ta e în joc».

«Abe, i-am răspuns, m-am gîndit bine și nu poate fi vorba să mă răzgîndesc sau să mă retrag».

«Bine, am vrut numai să-ți atrag atenția, ca să mă conving că știi exact ce te așteaptă».

«Niciodată n-am fost mai hotărît ca acum. Nu există altă ieșire decît un transplant. Orice se întîmplă nu poate fi mai rău decît cum trăiesc acum».

Deoarece îmi mergea din zi în zi mai rău, am fost mutat din salonul nr. 1, unde erau alți 20 de pacienți, într-o cameră cu trei paturi,pentru cei grav bolnavi de inimă, unde era mai multă liniște și te puteai odihni mai bine. N-am rămas multă vreme acolo și am fost transportat în sectorul 2 al spitalului, unde mi s-a dat o cameră singur în clinica de cardiologie. Două surori m-au bărbierit pe tot corpul, pregătindu-mă pentru operația care, după cîte mi-am dat seama, era acum iminentă.

Echipa de cardiologi era în stare de alarmă pentru eventualitatea că s-ar ivi un donator corespunzător. Profesorul Barnard și-a dat seama că timpul este un factor foarte important pentru existența unei șanse de supraviețuire.

(Va urma)

În românește de Z. FLOREA

dialog cu cititorii

de **H. DONA**

Am început să primim la redacție scrisori care se referă la marea sărbătoare din acest an a poporului nostru, a 25-a aniversare a eliberării de sub jugul fascist. Cele mai multe se referă la proiectele și realizările diferitelor colective de muncă în cinstea sărbătorii. Altele, cum este cea sosită de la cititorul nostru **Ioan Săbău** din Timișoara, evocă momente din timpul zilelor glorioase de acum un sfert de veac. Astfel, tov. I. Săbău, care s-a recunoscut într-o fotografie apărută în «Flacăra» din 23 August 1957, ne amintește clipele de entuziasm ale intrării în Capitală a diviziei «Tudor Vladimirescu», divizie în care d-sa deținea comanda companiei de aruncătoare din Regimentul I infanterie,și ne citează numele cîtorva viteji tovarăși de arme, vizibili pe fotografia publicată de noi. Profităm de ocazie pentru a ruga pe cititorii noștri care posedă eventual fotografii din perioada insurecției armate și a luptelor desfășurate de armata noastră pe frontul antifascist să ni le comunice și nouă, pentru a putea fi folosite la întocmirea reportajelor și documentarelor evocînd acele zile.

Cititorul **N. Condrea** din Alba Iulia ne întreabă ce trebuie să facem pentru ca viitoarele Jocuri Olimpice să aibă loc la București. Răspuns: nimic. Viitoarele jocuri (din 1972) vor avea loc, așa cum s-a stabilit, la München (R.F.G.). Cele din 1976 se vor ține, probabil, într-un oraș extraeuropean. Rămîn cele din 1980, 1984 ș.a.m.d. Ca să ni se acorde nouă organizarea trebuie, desigur, îndeplinite multe condiții. În primul rînd e necesară o și mai puternică afirmare a sportului nostru pe arena internațională. În al doilea rînd avem nevoie de fonduri considerabile și greu amortizabile (pentru construirea de stadioane, piscine, fel de fel de instalații sportive, sat olimpic și o vastă infrastructură turistică rutieră). După cum vedeți, e un drum lung, greu și costisitor și, mai ales, o întrebare care se poate amîna. Dar să sperăm că într-o zi vom ajunge și la asta.

Fiindcă tot vorbim despre sport, să amintim și scrisoarea cititoarei **M. Nistor** din Capitală care se arată profund nemulțumită de faptul că programele de duminică ale televiziunii sînt copleșite de emisiuni sportive. Spune dumneasa: «Nu toți telespectatorii sînt dispuși să vadă fotbal cîte 3-4 ore și nici să plătească aparatul,plus abonamentul,fără să poată, în special duminica, să se bucure de un program distractiv, plăcut, divers». Putem să fim, în mare măsură, de acord cu cititoarea noastră, dar trebuie să recunoaștem cinstit că ne aflăm în minoritate; majoritatea telespectatorilor, după cîte se pare, doresc să vizioneze cît mai mult fotbal. Așa că trebuie să ne supunem normelor democratice, așteptînd ca programul II să se întindă de-a lungul întregii zile de duminică, ceea ce ar crea o alternativă pentru emisiunile sportive.

Cititorul **Nelu Tache** din București ne ia drept arbitru într-o dispută cu un prieten, cu privire la filmul «Tăunul». Avem bucuria să-l anunțăm că dumneasa are dreptate: a existat un singur film «Tăunul», și acesta a fost o producție sovietică. De altfel, în afara granițelor Uniunii Sovietice (țară în care se bucură de o popularitate considerabilă), romanul «Tăunul», al scriitoarei americane Ethel Voinitch, este sau necunoscut, sau foarte puțin apreciat. Nici cele mai amănunțite istorii ale literaturii americane nu pomenesc nici romanul, nici pe autoare.

Un cititor din Constanța, **Anghel Voica**, ne trimite nu mai puțin de 14 întrebări în legătură cu cîntărețul d-sale preferat, Cliff Richard. Întrebările, una mai năstrușnică decît alta, ne-au amintit de vechile formulare de la serviciul personal (ca să-i zicem așa): unde se află în prezent părinții, cum se numesc copiii și soția, adresa **precisă** de acasă și de la club (care club?) etc., etc. Sîntem nevoiți să ridicăm brațele. Habar n-avem și nici măcar nu nutrim dorința de a ne documenta în aceste abisuri ale cliff-richardologiei. De ce nu se adresează tov. Voica televiziunii (căsuța poștală 111), care l-a invitat pe Cliff Richard și deci, probabil, știe mai multe despre el decît noi.

Cititorului care semnează doar **M.V.** din Botoșani îi răspundem că nu putem da consultații medicale prin poștă. Credem că mai indicată ar fi consultarea unui specialist otorinolaringolog din Botoșani sau din Iași, eventual.

În legătură cu aceste ultime două scrisori, vrem să amintim cititorilor noștri că, deși foarte flatați de încrederea pe care ne-o arată, nu sîntem totuși posesorii unei științe universale și că, în consecință, nu ne vom simți jigniți dacă în anumite chestiuni foarte concrete se vor adresa specialiștilor din domeniul respectiv.

PE PLATOURILE LUMII

„Prea tîrziu, eroule“

În exclusivitate pentru revista „Flacăra“

Din insulele Filipine ne-a parvenit în aceste zile un bogat material, cules de pe platourile pe care le-a instalat aici, de mai bine de două luni, domnul Robert Aldrich, cunoscutul cineast american, autorul filmelor «Ce s-a întîmplat cu Baby Jane?», «Zborul păsării Phoenix», «Vera Cruz» (amintim și altele, mai importante poate, care n-au ajuns încă pe ecranele noastre: «Cuțitul cel mare», «*Ultimul apus de soare*», «Sst, sst, dulce Charlotte», «Cei 12 soldați murdari» etc.).

Aflăm acum că un proiect mai vechi, de prin 1958, al lui Robert Aldrich a pornit serios să se înfăptuiască: este vorba de un film de război intitulat *Prea tîrziu, eroule*. De fapt, autorul ține să se știe că în ciuda amplelor desfășurări de forțe de care se slujește filmul, ciocnirile armate rămîn un fundal — impresionant, se înțelege — menit să sporească acuitatea dezbaterii etice pe care o propune cineastul: «Timpul a adăugat alte dimensiuni celui de-al doilea război mondial — spune Aldrich. Acum, după douăzeci și ceva de ani, trebuie să mai înlăturăm formulele stereotipe despre «*băieții buni*» și «*băieții răi*», *despre infailibilul, victoriosul noi și stupidul ei*. Eroii mei nu sînt nicidecum niște bărbați coborîți din legende; Caine (n.n. — autorul folosește numele actorilor, nu al eroilor din film) este un londonez prea cinic ca să fie din cale afară de patriot, Robertson — un locotenent prea șmecher ca să-și riște gîtul. Aș vrea ca *Prea tîrziu, eroule* să fie o poveste despre posibilitatea omului de a se schimba, sub povara unei responsabilități». Acțiunea este plasată pe coastele Pacificului, la un an de la Pearl Harbour. După cum ni se relatează, cineastul este preocupat de reconstituirea cu rigurozitate a atmosferei, conștient fiind că «autenticitatea este greu de obținut acum, după trecerea atîtor ani». Drept care a mobilizat un detașament întreg de specialiști, dintre care amintim: Takoshi Ohashi, «mentorul lui Aldrich în problemele japoneze», cum este numit, Percy Herbert și Michael Persons, foști combatanți ai forțelor aliate. Interpreții rolurilor principale, englezul Michael Caine și americanul Cliff Robertson,— proaspătul cîștigător al unui Oscar pe 1968 — împărtășesc ideile regizorului privitoare la colorătura afectivă a personajelor: «Într-o epocă cum este cea a noastră, — mărturisește Caine — cu imaginile Vietnamului tot timpul în față, este o cinste pentru un actor să joace într-un film antirăzboinic. Chiar dacă pentru asta trebuie să se înfunde pînă la bărbie în mlaștini, să îndure arșița, umiditatea și, pe deasupra, răcnetul maimuțelor. Dar, în sfîrșit, să nu mă plîng, la urma urmei nimeni nu m-a forțat să mă fac actor».

Lui Cliff Robertson i se pare că datoria lor, a interpreților, este aceea de a sublinia teama dezumanizantă, frica de omul din preajma ta: «Oare pe mine cine o să mă omoare și cum să evit?» este fraza care-l urmărește ca o umbră pe eroul său.

Pentru celelalte roluri au fost solicitați Henry Fonda (pe generic el apare în calitate de *guest star*, «vedetă oaspete» cum ar veni), Harry Andrews, Ronald Fraser, Ian Bannen.

Interioarele se vor turna în studiourile lui Aldrich de la Hollywood. Imaginea aparține lui Joseph Biroc, iar dialogurile lui Robert Sherman, coautor al scenariului împreună cu Aldrich și Lukas Heller.

Cliff Robertson cochetează cu aparatul de filmat.

Cliff Robertson și Michael Caine, eroi «nici prea buni, nici prea răi».

filme despre care se vorbește: JOANNA

Cine este Joanna ? Să-l ascultăm pe autorul filmului, pe londonezul Michael Sarne, fost cîntăreț de muzică pop, fost actor, fotograf, ziarist și critic de film: «...este o fată tînără și frumoasă, o ființă ciudată, făcută din capricii și fantezie. Gîndurile ei nerostite, dorințele, visele de toată ziua, candoarea cu care fuge de asprimea vieții constituie o lume pe care numai aparatul de filmat o poate aduce în plină lumină».

Interpreta rolului titular, actrița sud-africană Geneviève Waite, a fost aleasă dintre 350 de candidate. Filmul a fost turnat în cea mai mare parte în exterioare, echipa deplasîndu-se în 85 de localități din împrejurimile Londrei.

Foto 20-th Century Fox

de Teodor MAZILU

CEAI DE MUȘEȚEL

N-are rost să-l denumim X sau Y cînd putem să-i spunem atît de sugestiv «Ceai de mușețel». E un nume care i se potrivește de minune. E într-adevăr un ceai de mușețel, din cap pînă-n picioare.

De cîte ori îi rogi cîte ceva — să zicem să-ți împrumute o carte — el se face că nu aude și te întreabă în schimb plin de duioșie:

— Nu vreți cumva un ceai de mușețel?

Tu, bineînțeles, spui că nu. Nu vrei un ceai de mușețel, n-ai nevoie de așa ceva, în schimb, îl rogi să-ți împrumute cartea de care ai atîta amarnică nevoie. El nu e însă atent la rugămintea ta, în schimb e foarte atent la generozitatea lui monotonă, flasc că și ipocrită.

— Nu vreți să luați cumva un ceai de mușețel?

Tu îi spui de pildă că soția se simte rău, că ai avea nevoie de un medicament pe care el ar putea să-l obțină, dar el te întreabă pentru a nu știu cîta oară, cu aceeași duioșie metalică și implacabilă:

— Nu vreți cumva un ceai de mușețel?

Orice s-ar întîmpla, nu poți să scapi de generozitatea lui încedă, de satanicul lui ceai de mușețel. El are o singură formă de manifestare a generozității și n-ar renunța la ea pentru nimic în lume.

O dată i-am explicat limpede că n-am nevoie de ceaiul lui de mușețel. S-a uitat la mine ca un dușman de moarte.

— Cum se poate să nu bei un ceai de mușețel? Ceaiul de mușețel e foarte sănătos.

Am recunoscut că e foarte sănătos, am recunoscut că se găsește foarte greu, dar i-am explicat că nu pot pentru nimic în lume să beau un ceai de mușețel.

La auzul acestor cuvinte se făcu roșu de mînie, gata parcă de crimă.

— Dacă nu bei ceai de mușețel, înseamnă că nu mă respecți.

I-am explicat că-l respect dar că nu pot să beau ceai de mușețel. N-a vrut să creadă. Era convins că oamenii care refuză ceaiul de mușețel nu pot fi apți de sentimente înalte.

M-a silit aproape să beau ceai de mușețel. Mă privea plin de fericire, ca un călău care reușise să-și umilească victima.

— Sînt foarte fericit că ai băut un ceai de mușețel...

de Pop SIMION

PRIN EUROPA PE BICICLETĂ

Un dascăl din secuime dezvoltă în școlarii lui gustul expedițiilor de anvergură, făcînd maraton pe bicicletă; rulează constant în tururi ale județelor și, anual, se aventurează în Europa pe itinerare care deschid apetit și stîrnesc senzație. E un original, veți zice, un spirit aventurier. Nimic mai greșit decît să taxăm în acest fel superficial fapta institutorului nostru.

Mica nebunie s-a iscat, firesc, pe un teren propice: Micfalău, comună cu circa două mii de locuitori, are peste o mie de biciclete. Se poate spune că, de cum părăsesc țîța măicuțelor lor, pruncii de aici suie pe bicicletă. Dascălul nostru, a cărui specialitate este educația fizică, nu face decît să speculeze această stare favorabilă, s-o întoarcă în sprijinul profesiei, să facă din ea o supapă a vocației lui și, desigur, un puternic instrument de educație. La început a fost vorba de acel gust de ducă și hoinăreală pe care îl dezvoltă naturile fabuloase, cum este aceea din arcul carpatin, unde rîd colinele și se iscă acorduri de orgă în vîrtejurile de conifere; într-un asemenea spațiu excursiile sînt alfa și omega copilăriei. Micii excursioniști pe bicicletă au devenit repede prizonierii propriei lor curiozități; se oferea prilejul ca știința de naturale și geografie să poată fi pipăită pe viu, evenimentele de istorie a patriei puteau fi localizate în spațiu, monumentele de civilizație și cultură românească puteau fi lesne vizionate la fața locului. Flora și fauna, bătăliile voievodale, vetrele de civilizație dacică, rîurile și depresiunile țării, munții și destinul orașelor devin din riguroase discipline școlare niște instituții de tip rousseauist, care se frecventează într-o liber consimțită comuniune cu natura; așa încep evadările pe trasee extinse. Din cele 39 de județe, 33 sînt de pe acum teritorii familiare ambițioșilor călători, au intrat *de visu* în memoria lor fecundă, au dat relief, culoare, cunoștințelor lor școlare și extrașcolare. Mersul pe bicicletă devine astfel, din sport, excursie și divertisment, școală a rezistenței și curajului, formă de cîștigare a sănătății de trup și de spirit totodată, o instituție de cultivare de naturi armonioase.

Sportul velociped din Micfalău începe să aibă stil și metodă. Setea de aventură ia expresia unor expediții în care sportul, pedagogia, educarea moral-patriotică, divertismentul, efortul și odihna, studiul nemijlocit, inițiativa și curajul, reflexele, rîsul, modul bărbătesc de a fi, escaladarea dificultăților sînt componentele unui program rațional. Cu această zestre atacă școlarii din secuime traseele europene. Se constituie în pîlcuri de cîte doisprezece-cincisprezece cicliști și, după o severă pregătire prealabilă, își extind încontinuu teritoriile evaziunilor lor cu bicicleta; în 1967 străbat Bulgaria, în 1968 abordează Iugoslavia și, parțial, Italia, au loc ultimele pregătiri pentru itinerarul anului de față, Ungaria-Cehoslovacia-Austria-Iugoslavia (traseu nou); turul anului 1970 și-a înscris în program ferm Uniunea Sovietică-Turcia-Bulgaria, cel din 1971, Grecia, pînă la Olimp, și, în sfîrșit, R.F.G., München, orașul Olimpiadei, punct cu care expediționarii vor încheia un ciclu de zece ani al sportului cu pedale.

Cîteva cifre: la expediția de anul trecut au luat parte opt școlari, care au parcurs un traseu de peste 3 000 de kilometri, deci au acoperit un total de peste 25 000 kilometri șosea, ceea ce însumează cam o jumătate de milion de rotări de pedală și imprimarea a peste 2 000 000 de «ștampile» cu întreaga circumferință a anvelopelor cu zimți. În 25 de zile, expediționarii au consumat 100 kilograme zahăr, 300 kilograme pîine, 360 litri ceai, 17 kilograme salam de Sibiu, cam tot atîta ciocolată, 15 kilograme lămîi, au inhalat 625 000 metri cubi de aer din natura celor două țări adriatice și au adus cu ei (și în ei) nu știu cît soare și ce rezerve de bună dispoziție. Se înșală rău acela care își face o imagine idilic-paradiziacă despre această întreprindere; rîsul și voia bună, acumulările de sănătate și valori culturale se cîștigă cu prețul unei munci dure, pe parcursul căreia se cheltuiesc energii greu estimabile, în climat de disciplină și rigoare morală care ne aduc aminte de vechii spartani. Spre a reuși, «aventurierii» fac alergări, box, cățărări, handbal, exerciții de perspicacitate, fotbal, studiu istorico-geografic, examene de circulație internațională, marșuri pe orice vreme, învață expresii uzuale străine, dorm în aer liber, deprind ocupații și profesiuni pe care fiecare le îndeplinește succesiv și ireproșabil în caravană (bucătar, poștaș, sanitar, mecanic, contabil, îăl cu jurnalul de zi, îăl cu ilustratele ș.a.m.d.). Cantonamentele de selecție au loc în afara comunei, în munți, la casa pădurarului, unde candidații sînt supuși la probe de sănătate, forță, disciplină, curaj, cultură personală. Creierul și inima acestor acțiuni exemplare este un om scund, de 41 ani vîrstă, dascăl de gimnastică, pe nume Fejer Acațiu. Inițiativa lui ar trebui extinsă, cu variantele pe care ni le oferă sistemul învățămîntului public, organizațiile de tineret, asociațiile sportive, presa.

Sîntem, dacă mă gîndesc bine, în fața unui modern club de educație spartană.

de G. DIMISIANU

Dan Laurențiu: CĂLĂTORIA DE SEARĂ

Dan Laurențiu, autorul plachetelor **Poziția aștrilor** și **Călătoria de seară**, este un poet din promoția celor mai noi sosiți, un nume pe care ni l-a impus atenției marea ecloziune de talente a ultimilor doi ani. El cultivă un lirism dificil, dacă nu criptic, reclamînd eforturi de acomodare cu specificul unui limbaj care, mai mult decît să înlesnească acțiunea de comunicare a unui conținut sufletesc, țintește parcă mai degrabă să frîneze transmiterea, învăluie mesajul poetic într-o atmosferă de taină. Mă grăbesc să arăt că dificultățile de receptare și relativa obscurizare a expresiei nu sînt, la Dan Laurențiu, efectul unui simplu insurecționalism formal ci răspund unei dimensiuni care ține de natura substanțială a liricii poetului. El ne dă un lirism de esențe în spațiul căruia emoția primordială este trecută prin numeroase filtre și refrigerări pînă ce ajunge în starea de cristale sau, cum spune chiar poetul, la acel «imperceptibil extaz», formulă care definește foarte propriu actul de abandonare lucidă. S-a vorbit despre Ion Barbu în legătură cu lirica lui Dan Laurențiu, și într-adevăr, puncte de apropiere există; nu în sfera imagisticii sau a registrului de motive dar într-o comuniune de atitudine, în chemarea pe care și poetul nostru o simte de a-și crea un limbaj de convenție prin intermediul căruia să oficieze un fel de ceremonie simbolică, o desfășurare lentă de gesturi care dă senzația că participă la efectuarea unui ritual. Ca în această **Rugăciune**: «Cine ridică mîna/ În aceste fîntîni crepusculare/ Nu are mamă/ Și nici iubită așteptînd/ Cine bate un cui în lemn/ Și mișcă piatra în zori/ Va trece odată cu apele/ Acelei zile oarbe/ Cel care nu vede/ Umbra în gura peșterii/ Cel care n-aude vorbele/ Aruncate prin copaci/ Mai poate spera/ Să fie piatra/ Care mutată din timp în timp/ Rămîne aceeași sfidare umilă». Alte afinități literare sînt de altfel în contactul cu lirica lui Macedonski, a cărui **Noapte de decembrie** pare să-i fi inspirat lui Dan Laurențiu frumoasa poemă **La Nisa!**, piesă memorabilă. Simbolica migrare a emirului către Meca, «Cetatea de vise», primește o replică din unghiul unei reprezentări a motivului în planul pur interior, o aventură a spiritului șocat de mirajele malefice ale faimei civilizației moderne: «Și faruri negre și stupefiante/ femei de contrabandă-n cauciucuri aur/ apus și aur și mărgăritare/ la Nisa, la Nisa eu sînt delirul/ și albele aripi în ceruri argintul/ umeru mei slăbiți de alcool/ whisky amar o voi ceruri căzute/ și spaima ghețarii vin urșii albi/.../ la Nisa, la Nisa eu sînt nadirul/ la Nisa, la Nisa eu sînt delirul/ poduri de aur hohot de rîs și lumini întuneric/ voi părăsi acest oraș ingrat în amurg/ ... / alergă n-o să ajungi niciodată/ lumina farul cu stupefiante/ și stele taxiul, șoferul rizînd/ și n-o să-mi închizi acest ochi pentru noapte/ și nici sărutul o nici sărutul vag alcool și viteza/ uitarea blînd întunericul și iată azurul/ eu sînt azurul urlă pasărea/ neagră departe la Nisa plînsul pustiul».

Incantatorie prin muzicalitatea înșelătoare, lirica lui Dan Laurențiu năzuiește spre zone profunde, e o «călătorie de seară» în noi înșine, o scoborîre în abisul interior.

de Felicia ANTIP

OMUL SFINȚEȘTE LOCUL

Societățile de televiziune — ca și gazetele de altfel — evită cu o teamă superstițioasă, bazată pe experiență, pînă și titlurile rubricilor compromise de propria lor mediocritate, de indiferența cu care au fost primite de public sau pur și simplu de uzura morală. Se aruncă totul la coș și se înlocuiește cu altceva, care trebuie să pară cît mai diferit, cît mai inedit, să nu amintească prin nimic de vechitura eliminată. Cu atît mai remarcabilă este performanța conferențiarului universitar Sorin Stati care, asumîndu-și misiunea ingrată de a insufla o viață nouă unei emisiuni foarte slabe, a izbutit din plin. «Mult e dulce și frumoasă...» a devenit, sub aceeași etichetă ca și predecesoarea ei care oscila între pedanterie și un ilustrativism vulgarizator, o emisiune alertă, de ținută, cu o audiență largă. Am așteptat un număr destul de mare de săptămîni înainte de a scrie despre ea pentru că mă temeam că realizatorul și-ar putea pierde entuziasmul inițial sau și-ar putea epuiza resursele imaginației. Nu s-a întîmplat așa. Dimpotrivă. Pe parcurs, emisiunea s-a debarasat de unele discuții sterile din cauza caracterului lor prea general («Ce este limbajul poetic?»), accentul cade tot mai marcat pe sublinierea frumuseților limbii române așa cum a fost cultivată de marii noștri scriitori și pe problemele de limbă care se pun cu adevărat chiar și unui om cultivat. Sorin Stati are ceea ce s-ar putea numi o viziune telegenică, folosește cu mult succes mijloace și genuri specifice, *între care aș reține mai ales reportajul anchetă* «pe viu».

Poate că greșesc, dar am impresia că e pentru prima dată cînd televiziunea descoperă, în afara zidurilor ei, un om care îmbină cunoașterea perfectă a unui domeniu de specialitate cu aptitudinea de a vorbi despre ei în limbajul televiziunii și chiar cu — și asta e destul de important — o prezență agreabilă.

Mi-e foarte greu să înțeleg de ce nu se caută soluții similare (sau, eventual, de altă natură) pentru domenii de un interes cel puțin egal. Ciclul «Șapte arte», prezent cel puțin programatic în schema anunțată nu demult prin intermediul revistei «Presa noastră», a dispărut, dacă nu mă înșel, din varianta mai nouă, expusă la «Căsuța poștală TV 111». (N-am reușit să descifrez decît o emisiune săptămînală de «arte frumoase».) În orice caz însă, dintre cele șapte arte, a șaptea lipsea. Să fie oare cu neputință să se asigure o cronică cinematografică săptămînală? Cinematografia este cea mai populară dintre arte și totodată cea în care criteriul comercial a dăunat cel mai mult educării gustului artistic. Aș deschide aici o paranteză pentru a arăta că nu sînt de acord cu felul în care regizorul Ion Barna a definit caracterul «comercial» al unor filme. Ceea ce criticii de artă de pe toate meridianele condamnă pe bună dreptate este nu faptul că filmele sînt făcute cu intenția de a atrage publicul, ci apelul la instincte elementare, cultivarea violenței în sine, a erotismului în sine, încercarea de a momi acest public prin efecte ieftine, dezonorante în primul rînd pentru realizatori.

Reiau vechea propunere privind reintroducerea cronicii cinematografice — care la televiziune poate fi ilustrată cu fragmente de film.

UMOR

ZOO MASTROIANNI

— De azi dimineață nu pot să mă îndrept din șale.
— Vezi, dragă, să nu fi stat la umezeală.

— Cea mai bună dovadă științifică că morcovul face bine la ochi este că nici unul din noi nu poartă ochelari.

— Mă-nțelegi soro? Oamenii ar trebui să-și facă automobilele din lemn; rezistă mai bine decît metalul.

— Cum să te fac să pricepi: s-a născut la Pisa.

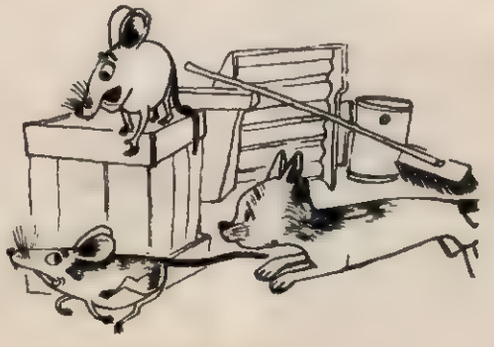

— Lasă pisica în pace — ți-am zis!

— Care dintre voi știe cum face o pisică *engleză cînd* vrea să zică *miau?*

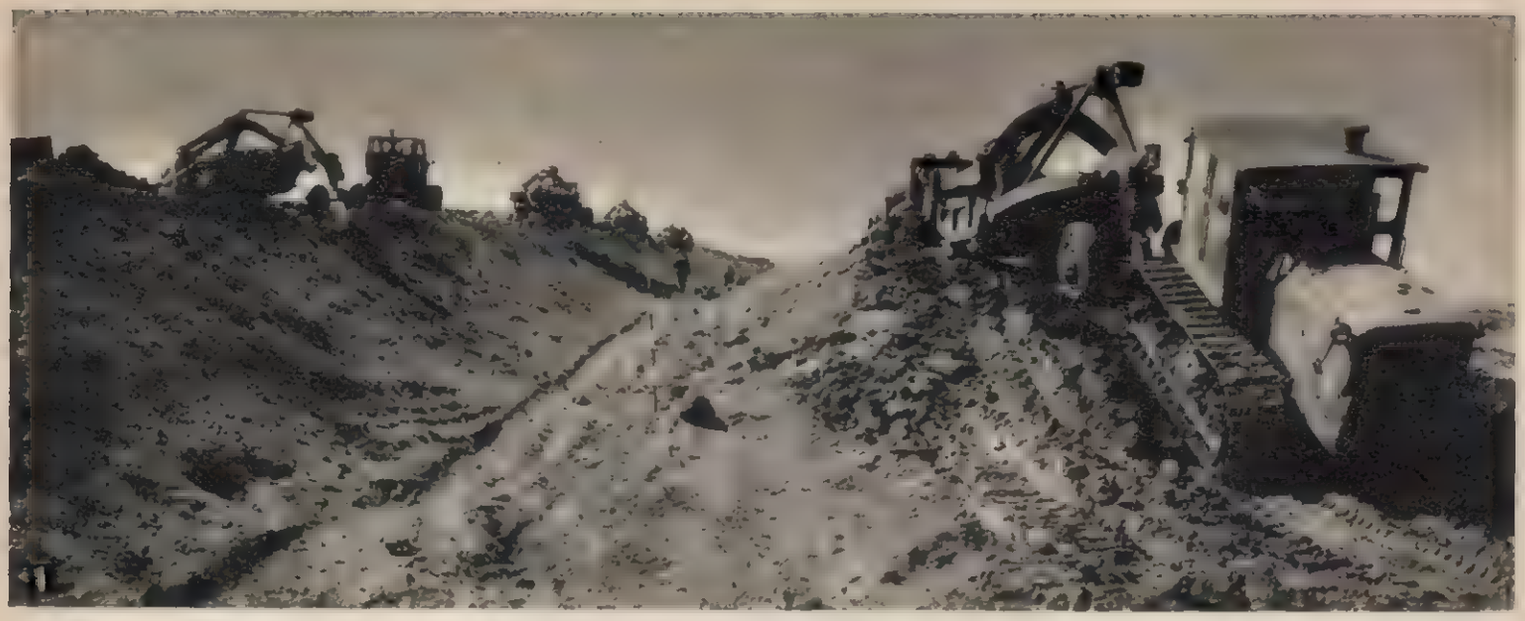

POMPE MODERNE PENTRU UN PRINCIPIU FILOZOFIC VECHI

Heraclit s-a lăsat fascinat de foc, Anaximene, de aer, Tales însă a mizat totul pe apă: Apa e o materie în infinită mișcare, principiul din care provin și se întorc lucrurile: totul izvorăște din apă și se transformă în ea.

Adevărate ori nu, mă rog, astea sînt părerile lui. Și oricum trebuie să înțelegem că materialismul spontan inițial avea nevoie de un principiu material unic în jurul căruia să-și dezvolte gîndurile, meditațiile.

Eu, unul, mă mulțumesc cu convingerea banală, de muritor de rînd, că pentru bobul de grîu apa e la fel de necesară ca și pentru sturioni, de exemplu, ori ca aerul pentru noi, oamenii.

Tot așa gîndeau, se pare, și romanii — strămoși ai noștri în proporție de 50% — pentru că, în timp ce grecii făceau filozofie, ei s-au dovedit mai practici, construind niște apeducte care să le aducă acest «principiu unic», de la orice distanță, exact acolo unde aveau ei chef să se spele pe mîini.

Și-acum, pășind peste secole, dar tot cu apa «de mînă», să poposim puțin în cîmpia Dunării și în Bărăgan.

Sîntem la Borcea. Punct modern de captare a apei de Dunăre. O stație de pompare cu un debit de 24 mc pe secundă. Pompe ultramoderne de producție autohtonă (Uzina specializată din București). Beneficiar? 150 000 ha teren agricol. În clipa cînd publicăm pentru dv. — cei care nu puteți, dintr-un motiv sau altul, trage o fugă pînă pe malul Dunării — fotografiile alăturate, stația se află în probe generale de recepție.

Totodată și «beneficiarul» — cîmpia, adică — se pregătește să primească Apa. Cu o sută de buldozere, draglne, tractoare cu screpere și alte utilaje se sapă și se instalează canale (foto 1), conducte și igheaburi (foto 2), care vor însuma nici mai mult, nici mai puțin decît o lungime de 600 km.

Într-un stadiu apropiat de «darea în folosință» se află și o altă stație de pompare — aceea de la baza terasei Jegălia (foto 3). Aici apa va fi, pe drept cuvînt, «la înălțime». Ridicată cu 40 de metri deasupra cotei ei obișnuite va fi apoi expediată printr-un canal de 40 km spre alte cinci stații de pompare, care o vor împărți, gospodărește și cu forță, într-o amplă rețea de canale.

Pe scurt, am vrut să vă comunicăm operativ și cu fotografii că pămîntul nostru dispune de inimi și vene noi pentru sîngele lui.

N. IONESCU

„Mult zgomot pentru nimic ?" Nu !

Printre nenumăratele atribute care caracterizează, mai mult sau mai puțin exact, civilizația contemporană — și care eventual pot suscita și discuții în contradictoriu — unul va fi fără îndoială acceptat de toți, sociologi sau simpli muritori. Civilizația noastră este — sau în orice caz devine din ce în ce mai mult — o «civilizație a zgomotului».

Este un fapt sesizat cu pregnanță și în aceste versuri glumețe ale poetului american Morris Bishop, care surprind însă pe viu o realitate destul de tristă:

Obiectele nu vibrau așa pe cînd eram copil...
Dar acum totul scîrțîie, duduie, pocnește
Urechile-mi vîjîie de un zumzet nimicitor,
Perforatoarele îmi sună-n cap, niturile parcă mă străpung pe mine,
Rrrrr... Întreaga lume-i numai zgomot; iată lumea noastră: rrrrr...

Versurile șchioapătă (iertați traducerea) dar ele obsedează. În adevăr, zgomotul a ajuns un pericol public. Pînă într-un asemenea grad încît Organizația Națiunilor Unite — care, orice s-ar spune, numai de probleme nerezolvate nu duce lipsă — a hotărît să cuprindă și această chestiune în sfera preocupărilor ei. La ultima sesiune, Adunarea Generală a acestui înalt for internațional a adoptat o rezoluție — printre ai cărei coautori se numără și țara noastră — atrăgînd atenția asupra pericolelor pe care le implică deprecierea continuă și accelerată a mediului în care omul își desfășoară existența. Documentul, intitulat «Omul și mediul său înconjurător», citează la loc de frunte printre surselor de îngrijorare — alături de poluarea atmosferei și deteriorarea solului — *intensificarea surselor de zgomot.*

Rezoluția recomandă inițierea unor acțiuni eficace pentru combaterea acestor fenomene periculoase și convocarea în acest scop a unei conferințe internaționale sub auspiciile O.N.U. Și faptul că rezoluția a fost adoptată în unanimitate de Adunarea Generală, fapt nu tocmai des întîlnit în analele organizației mondiale, este de bun augur: consensul unanim asupra pericolului va ușura luarea de măsuri. Firește, pînă la o acțiune de anvergură pe plan internațional, fiecare stat în parte combate, cum poate mai bine, «zgomotul său».

De fapt, despre ce e vorba mai concret? Despre zgomotele și vibrațiile industriale, care prezintă și importante implicații economice. Despre zgomotul în orașe și în locuințe, precum și despre cel produs de mijloacele de *transport moderne.* Această enumerare incompletă ne introduce de fapt în însăși ordinea de zi a celei de-a III-a Conferințe naționale de combatere a zgomotului și vibrațiilor care se va deschide la 21 mai la București sub egida Academiei Republicii Socialiste România și a Ministerului Muncii.

Este de remarcat că spre deosebire de conferințele precedente, cea la care ne referim va aborda, pentru prima oară, o serie de probleme noi ridicate de practică, cum ar fi vibrațiile cauzate de mijloacele de transport și de avioanele moderne, și va acorda mai mare atenție ca în trecut implicațiilor economice ale zgomotului. Căci zgomotul nu e numai neplăcut, el costă și bani. Cum? Să nu anticipăm lucrările conferinței.

Trebuie relevat și un alt «plus» al conferinței: o largă participare internațională. Circa 70 de specialiști din țări europene și de pe alte continente vor prezenta comunicări, confruntînd-*și concluziile și recomandările* cu cele ale delegaților din țara noastră. Vor fi prezenți în sală peste două sute de specialiști români din domeniile cele mai variate: fizicieni și ingineri, tehnicieni din producție, constructori, medici, psihologi, arhitecți etc., care prin natura muncii lor sînt chemați să analizeze și să combată efectele nocive ale zgomotului și vibrațiilor. Numărul ridicat de participanți stramt situează,din acest punct de vedere, conferința de la București la nivelul celor mai mari congrese internaționale pe această temă (cele de la Paris, Baden-Baden și Londra), atestînd importanța acordată acestei probleme pe plan mondial și prestigiul de care se bucură lucrările oamenilor de știință români.

În acest context, am rugat pe ing. Mircea Grumăzescu, acustician cunoscut, autor al multor lucrări de specialitate și membru în comitetul de organizare a acestei manifestări științifice, să ne vorbească despre «zgomotul în civilizația modernă». Nu este vorba de un articol obișnuit căci de data aceasta acusticianul ne va vorbi mai mult prin intermediul... fotografiilor. Aceasta tocmai pentru a folosi un «limbaj» mai concis, dar poate mai pregnant. Căci cu zgomotul nu e de glumit.

Este adevărat că cu secole în urmă faimosul La Fontaine sușinea în una dintre fabulele sale că «acei care nu fac zgomot cîștigează cel mai mare rău». S-ar părea că este vorba de echivalentul vorbei noastre românești: «Cîinele care latră nu mușcă». Dar bunul La Fontaine cugeta în alte timpuri, poate mai potolite ca cele de azi.

Acei care fac zgomot — și trecînd de la oameni la lucruri — mai toate sursele de zgomot provoacă prejudicii uneori incalculabile. Desigur, nu se pune problema să sacrificăm tehnica modernă pe altarul liniștii patriarhale, și nimeni n-ar dori să renunțăm la ultrazgomotoasele lăminoare sau la avioane supersonice și să ne mulțumim doar cu susurul cristalin al izvoarelor.

Zgomotul înseamnă, dacă vreți, și viață, civilizație, progres. Dar cum să-l menținem în limite suportabile?

Iată o problemă de prim rang căreia, după cum vă veți convinge și din fotodocumentarul alăturat, nu i se aplică de fel dictonul «Mult zgomot pentru nimic».

L. NIȚESCU

ZGOMOTUL A DEVENIT UNA DINTRE MARILE PROBLEME ALE CIVILIZAȚIEI MODERNE

de ing. Mircea GRUMĂZESCU, șef de sector la Centrul de mecanică a solidelor al Academiei

Sunetele au însoțit în toate timpurile viața omului. Dar niciodată în decursul istoriei ele n-au fost mai omniprezente, mai insistente, mai agresive — termenul nu este exagerat — ca în prezent. Omul modern este literalmente asaltat în orice loc și în permanență de unde sonore.

Nimeni nu contestă că sunetele sînt necesare vieții. Ele ajută oamenilor să-și contureze mai bine imaginile despre lumea ambiantă, să comunice între ei. Dar dacă depășesc o anumită limită bine stabilită și dacă prin modul cum acționează produc senzații neplăcute, ele se transformă în sunete nedorite, dăunătoare, adică în zgomote. Or, *în universul sonor care ne înconjură azi,tocmai acestea din urmă predomină.* De aceea, zgomotul a devenit una dintre problemele deschise ale civilizației moderne, iar lupta care se duce împotriva lui pe plan mondial reprezintă reacția normală și necesară de apărare a omului împotriva unui factor nociv, care-i macină sănătatea, care-i împiedică să se odihnească și care stînjenește desfășurarea normală a lucrului

FOTO 1
Cufundat în marea de zgomote din jurul său, corpul omului este puternic afectat. Dacă zgomotele foarte intense produc surditate, cele mai puțin intense, prin acțiunea pe care o exercită asupra sistemului nervos, devin cauza a numeroase afecțiuni: boli de nervi, de inimă, de ficat, ulcere, hipertensiune arterială etc.
În sectorul industrial, mașini tot mai puternice, funcționînd cu viteze tot mai mari, emit zgomote de intensități apreciabile. În plus, concentrarea mașinilor în imense hale de lucru face ca nivelul zgomotului să crească în mod considerabil și, în unele cazuri, să *devină dăunător sănătății și activității de producție.* Statisticile *indică,* în unele cazuri, o scădere a productivității muncii cu circa 40%!

FOTO 2
Pe străzile oraşelor, creşterea numărului mijloacelor de transport dă naştere vacarmului caracteristic marilor centre populate, care nu încetează nici o clipă, ci doar îşi micşorează intrucîtva intensitatea în orele tîrzii din noapte.

FOTO 3
În marile blocuri, în care conviețuiesc numeroase familii şi în care funcţionează ascensoare, instalaţii complexe de încălzire centrală şi de pompare a apei şi sînt folosite pe scară largă aparate de radio, magnetofoane etc., numărul surselor de zgomot a sporit simţitor şi, implicit, perturbaţiile auditive.

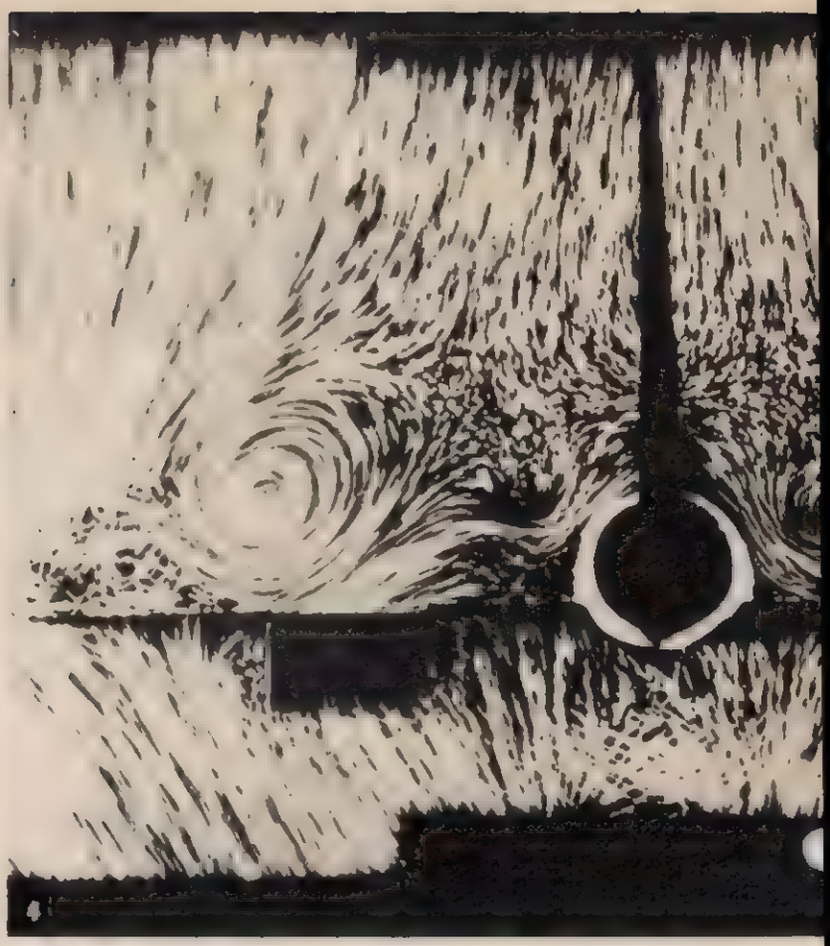

FOTO 4
Traficul aerian cunoaşte actualmente o dezvoltare prodigioasă,şi o dată cu înmulţirea avioanelor au sporit capacitatea, puterea şi viteza lor. Aceasta are şi o consecinţă nedorită: ridicarea nivelului zgomotului în preajma aeroporturilor, iar în cazul avioanelor supersonice, turbioanele de aer din jurul aparatului (în fotografie) şi bangul sonic (un «covor» de zgomot excesiv, ce acoperă o vastă întindere de teren, de-a lungul traseului de zbor) produc nu numai deranjamente şi îmbolnăviri, dar chiar fisurări de ziduri şi distrugeri de clădiri!

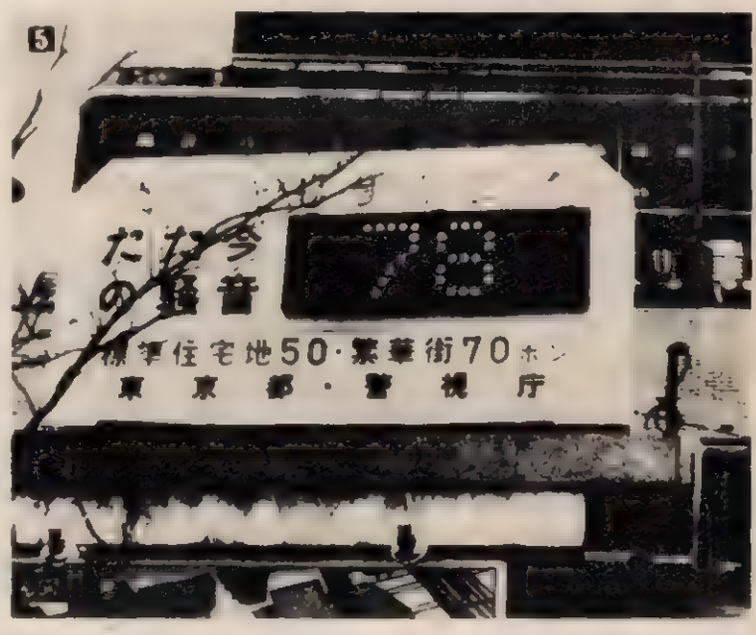

FOTO 5
Măsurarea cu exactitate a nivelului zgomotului, analiza lui şi urmărirea variaţiei intensităţii sale în timp constituie elementele de bază ale oricărei acţiuni de luptă împotriva zgomotului. Instalaţii adecvate, plasate în diferite puncte în cuprinsul unui oraş (în fotografie: Tokyo), furnizează datele necesare specialiştilor care se ocupă cu asigurarea liniştii cetăţenilor.

Orice zgomot inutil trebuie eliminat, nivelul oricărui zgomot trebuie redus pînă la o limită de la care nu mai exercită o acţiune nocivă asupra omului! Acestea sînt în mare premisele luptei împotriva zgomotului. Să urmărim cîteva aspecte în imaginile ce urmează.

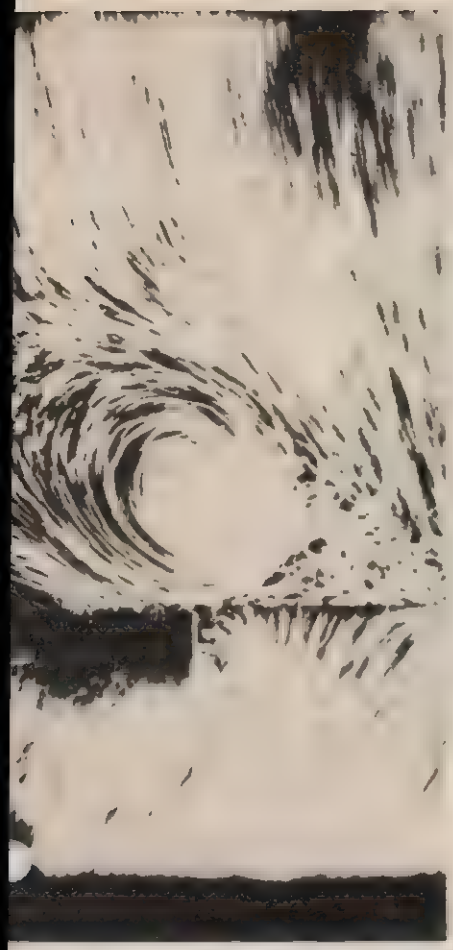

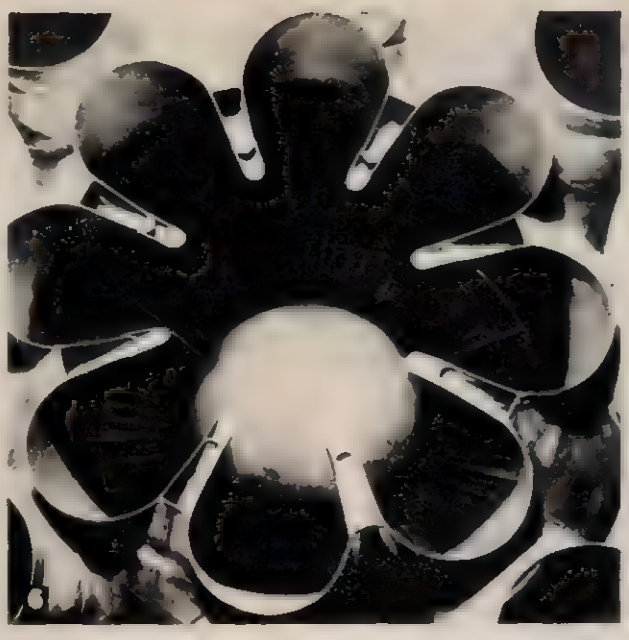

FOTO 6
În acțiunea de combatere a zgomotului, măsura cea mai eficientă constă în reducerea nivelului zgomotului *la sursă*. Crearea de mașini silențioase și aplicarea unor procese tehnologice neproducătoare de zgomot reprezintă o soluționare radicală a problemei. Mergînd pe această cale, tehnicienii au reușit să construiască războaie de țesut fără zgomot, să pună în funcțiune ciocane pneumatice «tăcute», să înlocuiască nituirea cu sudura — operație mai puțin producătoare de zgomot. Adaptarea la motoarele avioanelor a unor atenuatoare de zgomot adecvate (în fotografie) a redus mult nivelul zgomotului emis.

FOTO 7
Atunci cînd crearea unor mașini mai silențioase reprezintă o imposibilitate, în etapa actuală a dezvoltării tehnicii protejarea omului se poate face barînd drumul undelor sonore. Acest lucru se poate îndeplini fie prin «îmbrăcarea» într-o carcasă a mașinii zgomotoase, în totalitatea ei sau numai parțial, fie prin interpunerea între sursa sonoră și muncitori a unor ecrane acustice (în fotografie), paravane special tratate pentru a le mări eficacitatea.
Pe tavanul imenselor hale industriale se aplică structuri fonoabsorbante, din mici conuri de compoziție specială.
Zgomotul orașului a devenit în ultimele decenii o realitate de care trebuie să țină tot mai mult seama urbanistica modernă. Amplasarea clădirilor de locuit în zone depărtate de întreprinderile industriale și la distanțe cît mai mari de arterele cu circulație intensă, crearea de spații verzi între clădiri, scoaterea din cuprinsul blocurilor de locuit a centralelor de încălzire și de pompare a apei, ca și a unităților comerciale sau meșteșugărești, reprezintă doar cîteva dintre măsurile de combatere a zgomotului adoptate și la construcția noilor cartiere rezidențiale din București și din alte orașe ale țării.

●

În țara noastră, sub imboldul dat de Comisia de acustică a Academiei, a fost creat climatul favorabil pentru o luptă eficientă împotriva zgomotului, concretizată atît prin cercetări științifice care și-au găsit aplicarea în practică, cît și prin măsuri luate pe cale administrativă. Insonorizarea unor bancuri de încercat motoare la uzina «Tractorul» din Brașov sau la uzinele «23 August» din Capitală, reducerea zgomotului la unele mașini fabricate în țară, cum ar fi de pildă mașinile de rindeluit sau la motoarele electrice, construirea de audioprotectori, reprezintă doar cîteva realizări din acest domeniu. Elaborarea unor standarde de stat care limitează nivelul zgomotului în industrie, în locuințe, pe calea ferată, la mașini electrice, interzicerea folosirii avertizoarelor sonore în raza orașelor, reglementarea circulației autovehiculelor grele și a motocicletelor pe unele artere principale ale orașelor, tendința de înlocuire a tramvaielor — mijloc de locomoție zgomotos — cu autobuze și troleibuze, iată tot atîtea măsuri menite a asigura liniștea cetățenilor și a-i feri — în măsura posibilului — de această plagă a civilizației moderne: ZGOMOTUL.

FOTO 8
Pe lîngă aspectele sale științifice și tehnice, lupta contra zgomotului implică și crearea unui curent de opinie publică. În unele țări cetățenii au recurs chiar la manifestații de stradă, cerînd autorităților să intervină pe cale legislativă în această problemă!

stop-cadru

de Romulus RUSAN

CAMIL

Era dintre oamenii care nu fac, care nu pot să facă mai mult decît propriul lor exemplu. La pomenirea numelui lor, formula «dac-ar fi fost» sună fals și zadarnic, exact pe dos decît în cazul unor oameni ai faptei pe care asemenea cuvinte, și numai ele, îi mai tîrăsc puțin înainte, legați de coada memoriei lumii.

Era dintre acei pentru amintirea cărora viața sau moartea reprezintă unul și același lucru: trăiesc în contul posterității, mai degrabă prin puterea utopiei lor înflăcărate decît prin puterea ființei omenești; pierind, făptura lor istorică ni se restituie înzecit, căci toate sensurile neclarificate ale bunelor intenții au rămas sleite, slăbind și coarda — vibrînd pînă acum invizibil — a visului lor.

Acești *oameni au soarta ideilor*, care devin distincte numai atunci cînd realizarea sau nerealizarea proprie le pune într-o ciudată stare de fosforescență. Oameni-idee, ca și în cazul ideilor existența lor firavă stîrnește întreaga adversitate a mediului. Între ei și mediu există fricțiunea veșnică a gingașului și puternicului. Ei au venit puțin prea devreme sau mult prea tîrziu pentru ca existența lor fără dimensiuni să mai poată intra în conjuncție cu binecălădita momentanitate a lumii.

Firavi — pentru că sînt puțini și pentru că-și simt această singurătate — nu există uragan *și nu există zefir care* să nu se izbească de platoșa transparentă a ființei lor, neluată în seamă de legile atît de drastice, vai, care au calculat nașterea implacabilă a clipei.

Sensibilitatea lor era prea atroce pentru ca matematicile lumii s-o fi putut prevedea.

Intransigența lor era prea dură în raport cu alchimia atît de savant dozată a planetei.

Curajul lor era prea inflexibil față de meteorologia capricioasă a universului.

Cum ar putea fi celebrată apariția sau dispariția unui asemenea om decît amintindu-ne mereu că el nu reprezenta un exemplar al biologiei, ci *un fenomen* pe care istoria ni-l scoate din nepreväzutele ei adîncuri pentru a-și prefigura următoarele dimensiuni?

Neavînd vîrstă, gîndul spre el se desprinde de calendar, nu are dreptul să fie ocazional. Șaptezecișicinci de ani sau șaptezecișicinci de săptămîni sînt totuna: portretul este atît de tragic neîncăpător încît marginile lui se autodesființează, rupînd, nemaivizibil, liniile de orizont.

milcov 2

Prin suprapunere sau alăturare, celé cinci corpuri modulate, componente ale bibliotecii, se pot asambla upor în forme și estetice combinații, după dorință sau necesități.

Produs realizat de întreprinderile MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE, de vînzare în toate magazinele de specialitate.

Preț de vînzare:

Corp A — lei 422

Corp B — lei 466

Corp C — lei 527

Corp D — lei 501

Corp E — lei 447

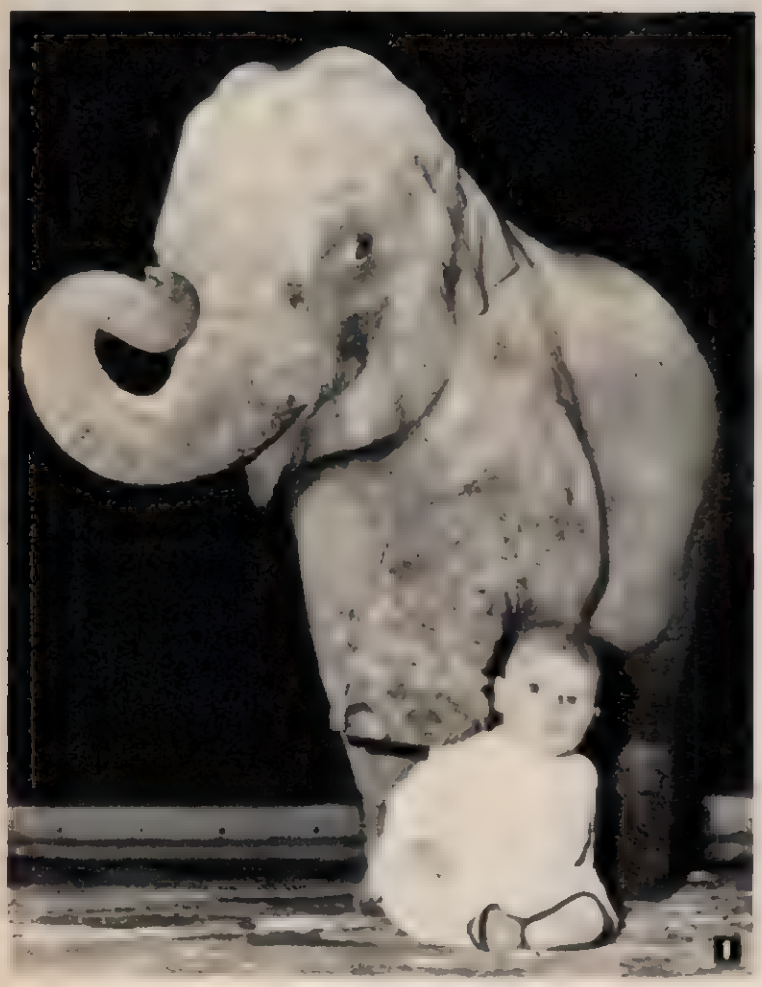

NOI, OAMENII, ȘI ELE, ANIMALELE

Prietenia dintre om și necuvîntătoare a fost înfățișată, nu o dată, sub aspecte din cele mai ne obișnuite. Iată spre ilustrare trei momente fotografice cărora numai insolitul nu le lipsește.

1) Deși n-are decît doi anișori, micuței Kitti Roberts i se prevestește o glorioasă carieră de dresoare de elefanți. Iar fotografia noastră nu face decît să infirme pe cei ce ar pretinde că o asemenea prezicere ar fi cam riscantă. Iat-o pe Kitti, care prefigurează un «număr» de senzație, lăsîndu-se ocrotită de laba lui Maureen, puiul de elefant, în vîrstă de 8 ani, care, după cum se pare, a intuit exact dorințele lui Kitti.

2) Lui Gogal, gorila în vîrstă de 7 ani de la Chester Zoo, îi sînt în general simpatici vizitatorii, iar copiii, în mod special. Metoda prin care se poate apropia mai mult de tinerii lui prieteni a descoperit-o el, Gogal. A apelat la paznicul Michael Colbourne, i-a «explicat» ce vrea, iar acesta i-a făcut pe plac — așa cum se vede în fotografie.

3) Ellen Baker, fiica unui fermier britanic din Oxfordshire, este bună amică cu Brickley și poate fi văzută adesea în compania lui nu numai cînd e vorba de distracție ci și atunci cînd e de făcut o treabă. Fiindcă Ellen refuză să facă vreun drum — cînd e trimisă de tatăl ei — cu mașina sau calul, preferînd spinarea comodă a lui Brickley.

FĂRĂ S

Mary Hopkin, cîntăreața suavă care a lansat șlagărul «Timpul florilor» (în original «Those Were the Days»), ține să se știe, o dată pentru totdeauna, că nu o cheamă Hopkins, cu s, cum cred unii. Drept care și-a făcut această fotografie de reclamă pe care se poate citi: «Mă numesc Mary Hopkin, nu Hopkins».

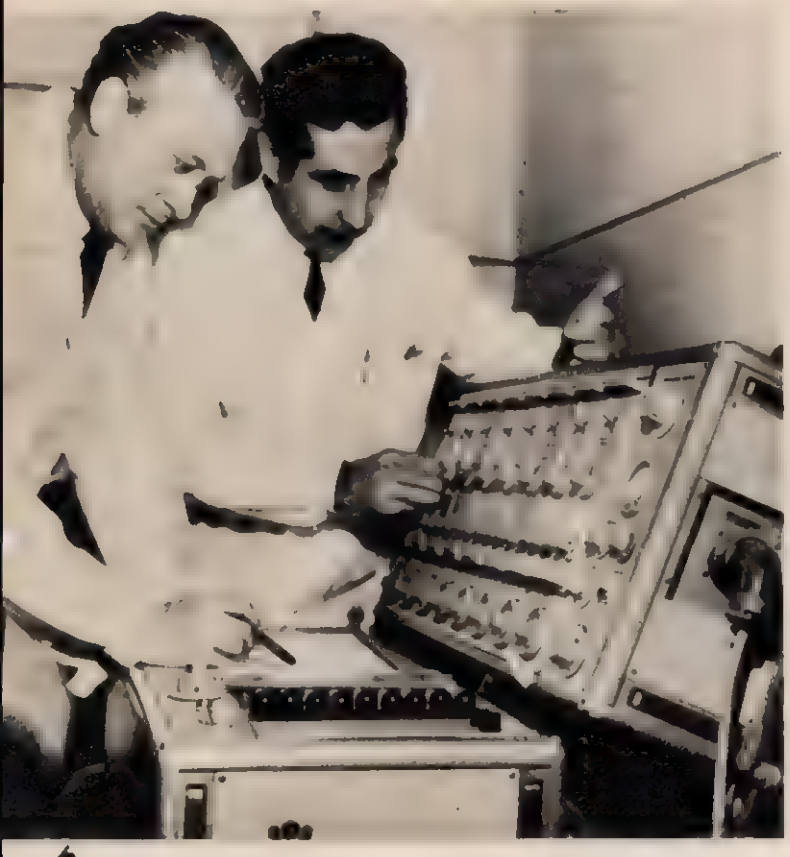

La aparatul poligraf pentru înregistrarea somnului, conf. univ. dr. Liviu Popoviciu (stînga) și dr. B. Aygian.

„FOTOGRAFIEREA" SOMNULUI

Pentru prima oară în țara noastră, în incinta Clinicii de neurologie din Tîrgu-Mureș condusă de conf. univ. dr. Liviu Popoviciu, decanul Facultății de medicină generală a Institutului de medicină generală, a fost înființat un laborator special de electroencefalografie unde, cu ajutorul unui aparat poligraf, se fac înregistrări concomitente ale curenților electrici cerebrali, musculari și oculari, în timpul somnului pacienților.

Pacientul este amplasat într-o cameră obscură, izolată fonic, iar somnul său este înregistrat timp îndelungat (8, 12 și uneori chiar 24 ore), graficele de veghe și de somn fiind apoi minuțios studiate de specialiști. Astfel, se constată dacă diversele structuri ale creierului care declanșează starea de veghe și diferite tipuri de stări de somn funcționează normal sau nu. Tot pe această cale se pot detecta afecțiuni cerebrale care pe electroencefalogramele-standard, de zi, nu provoacă nici o modificare.

Dr. Popoviciu și colaboratorii au întreprins interesante cercetări privind somnul la nou-născuți (demonstrînd gradul, întinderea și prognosticul unor leziuni cerebrale în diverse anomalii de travaliu), somnul la epileptici sau la bolnavii care prezintă unele tulburări care nu erau sigur epileptice la un simplu examen clinic (somnambulismul etc.).

O importanță deosebită prezintă studiul somnului în bolile vasculare. În acest domeniu s-au obținut date foarte interesante, inedite, în literatura de specialitate. Au fost surprinse unele modificări ale curenților cerebrali, utile pentru precizarea diagnosticului de localizare a suferinței vasculare în creier și, mai ales, pentru prognosticul și tratamentul acestora.

Ștefan IZSÁK

GEMENII ȘI MEDICAMENTELE

Nu este vorba de o glumă ci de o experiență neobișnuită care s-a desfășurat nu demult la Stockholm. Nu mai puțin de 60 de perechi de gemeni în vîrstă de 40-50 de ani au fost atrași, pe bază de voluntariat, în această acțiune. Fiecărei «perechi» i s-a administrat o serie de medicamente în doze variabile: unuia dintre frați trei tablete, celuilalt — opt. Scopul cercetărilor este de a se stabili toleranța diferitelor substanțe.

Faptul că același medicament este administrat, în doze diferite, unor organisme foarte asemănătoare (jumătate din gemeni sînt «identici», adică proveniți dintr-un singur ovul) permite trageres unor concluzii prețioase. La experiență au participat specialiști suedezi și englezi (în fotografie).

ELECTRICITATE... FĂRĂ CLIENȚI

În Australia se discută despre posibilitatea de a se construi o centrală electrică folosind energia mareelor. Ea ar urma să fie amplasată în provincia Australia de vest, pe coasta Kimberley. Un studiu preliminar efectuat la cererea Ministerului dezvoltării industriale a Australiei de vest de către doi ingineri francezi a ajuns la concluzia că proiectul este pe deplin realizabil.

Un raport apreciază că potențialul energetic al mareelor de pe coasta de nord-vest a Australiei ar reprezenta *de 50 de ori* volumul energiei electrice existent actualmente în Australia!

În ceea ce privește uzina maremotrice despre care se discută în prezent, ea ar oferi cel mai mare potențial energetic din această zonă.

Problemele de construcție, cu toate că nu sînt insurmontabile, sînt totuși dificile, avînd în vedere că uzina ar trebui amplasată în plină mare. Totuși, în mod paradoxal, principala dificultate nu rezidă în condițiile tehnice, cît în lipsa actuală de capacitate pentru Australia de a absorbi, în viitorul apropiat, imensa cantitate de energie pe care o astfel de uzină ar furniza-o...

VACCIN ÎMPOTRIVA... CĂDERII DINȚILOR?

Noi metode în vederea prevenirii căderii dinților pornesc de la ipoteza că procesul de formare a cariilor și cel de cădere a dinților se datoresc unei infecții ce se poate *transmite* de la o persoană la alta. Cercetătorii Institutului național de cercetări dentare din S.U.A. consideră că apariția cariilor este efectul unei interacțiuni chimice a unor streptococi în prezența dextranului provenit din hidrații de carbon ingerați.

În perspectivă se preconizează realizarea unui vaccin sub formă de comprimate care să conțină o substanță ce descompune *dextranul*. Se *apreciază că un astfel de* vaccin va putea fi utilizat pe scară largă la copiii care se vor naște după 1970.

CITIRE ELECTRICĂ

Transmiterea informației vizuale prin *acțiune directă asupra centrului nervos al văzului* va deveni oare posibilă? Așa par să demonstreze experiențele lui Brindley și Lewin (Anglia), care au utilizat un dispozitiv de stimulare a scoarței cerebrale optice, fixat pe craniul unei femei care a orbit recent. Se conturează astfel posibilitatea ca excitații electrice să «proiecteze» litere pe cortexul vizual, cu o frecvență care să permită unui orb să «citească» cu viteza unui om normal.

ŞAPTE ZILE PE PĂMÎNT

PARIS Un studiu al Organizației pentru Cooperare Economică și Dezvoltare avînd drept obiect situația industriei electronice relevă o sensibilă rămînere în urmă a țărilor europene, S.U.A. și Japonia acoperind 2/3 din producția globală a țărilor membre ale organizației.

LONDRA După ce și-a creat sucursale în S.U.A., Franța, Australia, Republica Sud-Africană, celebra casă de licitații londoneză Sotheby inaugurează o filială în Italia, la Florența. Debutul: vînzarea obiectelor de artă din așa-numita vilă Demidof, palat construit în secolul XVI de Francesco de Medicis.

NEW MEXICO O nouă lovitură pentru fermierii mexicani, specializați în cultura pătlăgelelor roșii: a doua reducere în acest an a importurilor S.U.A. la acest produs. Rezultatul primei reduceri: 15 000 oameni rămași fără lucru în statele Sonora și Sinal, o pierdere în valoare de 50 000 000 dolari.

MOSCOVA Anul acesta organizația «Inturist» dispune de 600 000 locuri în plus în hoteluri. Numărul turiștilor care vizitează U.R.S.S. este în medie de 1 700 000 pe an, itinerarele cuprind 100 orașe.

HALLE Orașul Halle posedă o bibliotecă de literatură orientală considerată unică. Fondată în 1845, biblioteca are un patrimoniu de 50 000 volume. De mare valoare este colecția de 350 manuscrise în limbile arabă, persană, turcă etc., exemplare unice ajunse pînă în zilele noastre.

HAGA 14 000 militari au dezertat în ultimul an din armata portugheză și au trecut clandestin granițele țării. Știrea a fost publicată de presa olandeză pe baza declarației unor foști soldați portughezi aflați în prezent la Haga.

MADRID În capitala Spaniei există o clinică specială pentru îngrijirea toreadorilor răniți. Ea a adăpostit în ultimul sezon de coride 200 toreadori.

Printre principalele prevederi ale actualului plan de perspectivă al R.D. Germane se înscrie creșterea producției chimice în 1970 de 1,5 ori față de 1965, sporirea producției cu 50% în industria construcțiilor de mașini și de echipament necesar automatizării proceselor tehnologice, mărirea producției electrotehnice și electronice de 1,7 ori etc. În fotografie: unul dintre importantele obiective industriale ale R.D.G. — Combinatul siderurgic Brandenburg.

NEW YORK

REPLICA „MAVERICK"

Corespondență specială de la C. ALEXANDROAIE

«Maverick» a fost numele unui fermier texan, renumit pe vremuri pentru obiceiul de a nu-și însemna vitele, așa cum făceau ceilalți crescători de vite. Toți știau însă că vitele fără însemn erau ale bogătașului Maverick.

Acest nume, care cu trecerea timpului a intrat în dicționare ca un calificativ pentru oameni voluntari, independenți, a devenit de cîteva luni simbolul speranței uzinelor «Ford». La 17 aprilie, «Maverick», replica americană a autoturismului vest-german de mic litraj «Volkswagen», a fost lansat pe piață spre vînzare, apariția sa fiind marcată de o explozie de reclame în presă, radio și televiziune. Nou născut al uzinelor «Ford» a început să colinde străzile americane spre a se prezenta publicului, anunțînd prin aceasta începutul unui nou capitol în intensa luptă pentru supremație pe piața autoturismelor. Henry Ford, președintele firmei care-i poartă numele, declara recent că succesul micului «Volkswagen» și al altor mini-autoturisme străine, care au acaparat în 1968 peste 10 la sută din vînzările de autoturisme pe piața americană, l-a determinat să contraatace cu «Maverick».

Și totuși «Maverick» se vinde pe piața americană cu 200 dolari mai scump decît principalul său rival «Volkswagen», față de care este mai lung cu circa 30 cm, mai lat cu 15 cm și mai greu cu peste 250 kg.

Pe piața americană circulă în prezent 383 tipuri de autoturisme de producție autohtonă și alte sute de modele străine. Datorită lipsei locurilor de parcare, problemă care devine din ce în ce mai acută, a consumului mare de carburanți și a altor inconveniente ce le prezintă autoturismele mari, cererea s-a îndreptat în ultimii ani spre mașinile de mic litraj, în cea mai mare parte străine. Astfel, dacă în 1955 s-au importat 52 000 de autoturisme, anul trecut numărul lor a ajuns la 986 000. Concurența străină pricinuiește companiilor americane pierderi de miliarde.

Apariția lui «Maverick» a produs panică în primul rînd în companiile autohtone, care își văd profiturile amenințate nu numai de străini, ci și de «Ford». «General Motors», care a reușit să domine 52 la sută din piața americană de automobile în 1968, va apărea și el cu un «mini», în 1970, numit «Hornet». «Chrysler» a anunțat că nu se va lăsa mai prejos și că va scoate un tip de autoturism mai mic decît «Maverick». Ca la o adevărată licitație, Ford a anunțat că în 1971 va lansa pe piață cel mai mic autoturism din lume.

ULSTER: ARENA DISPUTELOR

De o parte — partida protestantă — guvernamentală — unionistă, de alta — cea catolică — opozantă — naționalistă. Prima ignorează Vaticanul sau, prin reprezentanții ei mai extremiști, ca reverendul Paisley, — «un tel de Savonarola calvinist», cum l-a numit cineva — își mobilizează adepții și își șochează adversarii strigînd «Moarte papei». Își spune «unionistă» nu pentru că ar milita în favoarea unirii cu Republica Irlanda ci pentru că dorește menținerea Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. Toate acestea se petrec în partea de nord a insulei Irlanda, în Ulster, provincie engleză începînd din 1921, an cînd cealaltă parte a insulei a devenit dominion iar mai tîrziu și-a dobîndit deplina independență politică. Istoria modernă și contemporană a Ulsterului perpetuează confruntarea dintre catolici și protestanți încă din secolul al XVII-lea, aceasta evoluînd în ultimii ani mai ales pe plan politic și social decît în sfera religioasă.

Iată cum rezumă un corespondent de presă aflat la fața locului substratul crizei: «Situația economică a țării lasă mult de dorit. Depresiunile sînt frecvente, șomajul este cronic și ministrul de finanțe n-ar putea să-și dreagă bugetul dacă n-ar primi, fie el anul bun sau rău, o subvenție regulată, de aproximativ 100 milioane lire sterline, din partea guvernului britanic. Această nesiguranță economică facilitează discriminări în domeniul social». De pildă, partidul naționalist observă că populația catolică are procentul cel mai ridicat de șomeri din Ulster, că ea nu se bucură de aceleași drepturi politice ca protestanții, că datorită închiderii sistemului electoral la putere se află, de jumătate de secol, doar partidul unionist. Liderii extremiști ai protestanților refuză să accepte însă orice măsură care ar duce la modificarea actualei stări de lucruri. «Catolicii, — spun ei — al căror procent de natalitate este de circa 30 la mie, ar putea cere într-o bună zi, atunci cînd situația le-ar permite, retragerea Ulsterului din componența Regatului Unit și alipirea la Republica Irlanda, populată în majoritate de catolici».

Cînd se vorbește despre localitatea Londonderry, ca o arenă a disputelor deja consacrată în ultimii ani, se spune de obicei că «aici tulburările nu se sting decît pentru a se pregăti viitoarele lupte». Și într-adevăr, dacă principalele agitații interne izbucnite la sfîrșitul anului trecut (care l-au determinat pe primul ministru să dizolve înainte de termen parlamentul și să organizeze alegeri anticipate) au avut ca focar important Londonderry, tot aici s-au declanșat, și în perioada imediat postelectorală, cele mai ascuțite ciocniri dintre cele două tabere. Pentru că alegerile, desfășurate la sfîrșitul lui februarie

Recentele manifestații și incidente de la Londonderry, Belfast (în fotografie) etc. s-au soldat cu 200 răniți și numeroase arestări.

COMENTARIU

Spre cooperare europeană

de Silviu BRUCAN

Pe întreg cuprinsul planetei noastre, sărbătoarea și demonstrațiile de 1 Mai reafirmă cu vigoare ideea nobilă că socialismul reprezintă speranța izbăvirii omenirii de război.

Într-o lume în care imperialismul se străduiește din toate puterile să impună în continuare legitățile internaționale bazate pe folosirea forței, cu întregul lor cortegiu de vrăjmășie și rivalitate, de asuprire și dominație, de presiuni și amestec în treburile interne ale țărilor mai mici și mai slabe, sarcina istorică firească a țărilor socialiste este de a limita efectul acestor legități, a frîna și zădărnici folosirea forței, contrapunîndu-i metoda rezolvării litigiilor prin negocieri și a cooperării dintre state pe baza respectării suveranității, egalității și dreptului sacru al popoarelor de a-și hotărî singure soarta. Tocmai faptului că Apelul statelor participante la Tratatul de la Varșovia este redactat în acest spirit, că el repune în drepturi metoda specifică și proprie socialismului în viața internațională, i se datoresc ecoul și eficacitatea lui. Doar noua orînduire socială nu s-a născut pe lume pentru a prelua metode și practici vechi, condamnate de istorie, care au adus atîtea nenorociri popoarelor și le-au silit să trăiască mereu sub amenințarea războaielor, ci pentru a afirma și pe plan internațional concepții și metode noi, menite a izgoni de pe fața pămîntului blestemul opresiunii și flagelul războiului!

A trecut un timp relativ scurt de la lansarea Apelului de la Budapesta către toate statele europene și efectul pe care l-a avut asupra climatului internațional, reacțiile favorabile pe care le-a trezit în cele mai diferite cercuri, acțiunile pe care le-a inspirat unor guverne europene vin să confirme nu numai justețea orientării sale, ci și caracterul realist al obiectivului urmărit.

Primul și cel mai semnificativ test l-a constituit însăși sesiunea de la Washington a Consiliului pactului nord-atlantic, unde cei care se pregătiseră să pună accentul pe elementele negative, contrare cooperării și destinderii, petrecute în Europa, au fost nevoiți să se acomodeze situației — relatate de agențiile de presă occidentale — în care, Apelul de la Budapesta s-a situat în centrul schimbului de vederi. Desigur, reacțiile miniștrilor de externe au fost nuanțate dar, cu excepția reprezentantului Portugaliei, toți cei prezenți au fost de acord că destinderea în Europa trebuie să aibă prioritate. Comunicatul final formulează chiar un răspuns indirect față de Apel, atunci cînd exprimă sarcina pe care și-o propun miniștrii de externe «să caute împreună cu Uniunea Sovietică și celelalte țări din Europa răsăriteană care probleme concrete se pretează cel mai bine la negocieri rodnice și o reglementare rapidă». Nici nu se putea aștepta mai mult de la Consiliul N.A.T.O.!

O serie de guverne europene — Italia, Iugoslavia, Suedia, Finlanda, Olanda — s-au și pronunțat în favoarea unei conferințe pentru securitatea europeană, formulînd fiecare propuneri și modalități în vederea pregătirii ei. La aceasta se adaugă ecoul deosebit pe care Apelul l-a găsit în opinia publică și în rîndurile unor reprezentanți marcanți ai vieții politice, culturale și artistice din țările europene.

Ministrul de externe francez Michel Debré a precizat: «Nu credem că trebuie luate în considerare convorbiri de la bloc la bloc», după cum și alți lideri europeni s-au pronunțat pentru o primă etapă de tratative bilaterale dintre statele din Vest și Est. România socialistă, care a acționat în mod consecvent și pînă acum în direcția indicată de Apel, desfășoară o activitate energică și neobosită pentru pregătirea treptată și minuțioasă a unei conferințe a statelor europene. Inițiativele politice și acțiunile diplomatice ale guvernului român au un răsunet internațional cu atît mai mare cu cît ele sînt în perfectă concordanță cu întreaga noastră activitate pe arena internațională.

Într-adevăr, numai un acord deplin între vorbe și fapte poate crea climatul de încredere, înțelegere și colaborare indispensabil pregătirii cu succes a conferinței europene. După părerea țării noastre, aceasta reclamă în mod imperios ca toate statele europene, mari și mici, să se abțină de la orice demonstrații și acte de forță, de la orice acțiuni de natură să determine un regres în viața internațională europeană. Ceea ce se cere factorilor de răspundere în actuala conjunctură este concentrarea eforturilor în direcția unei politici constructive, înfăptuirea de pași concreți și de măsuri efective pentru dezvoltarea procesului de destindere, pentru intensificarea contactelor și colaborării în cele mai diferite domenii, pentru îmbunătățirea atmosferei politice în Europa.

(și care n-au adus schimbări substanțiale în modul de repartizare a mandatelor parlamentare), n-au putut rezolva cu nimic, prin ele însele, situația. A rămas în continuare, în sarcina guvernului, să se găsească o soluție care să satisfacă cererile formulate de opoziția catolică fără ca prin aceasta să se nemulțumească prea mult tendințele extremiste din partidul protestant. Este ceea ce, de altfel, Terence O'Neill, aflat în fruntea guvernului de cîțiva ani, a încercat întotdeauna să facă.

Corneliu VLAD

GUATEMALA: ALARMĂ PE TIMP NELIMITAT

De mai bine de trei luni, în Guatemala domnește starea de alarmă declarată ca urmare a asasinatului comis împotriva ambasadorului S.U.A. în această țară, John Gordon Mein. Autorul atentatului nu este cunoscut pînă în prezent, dar nici nu se depun eforturi prea mari pentru descoperirea lui. Este suficient că există un «motiv» în urma căruia se întețesc acțiunile teroriste ale extremei drepte, bogat reprezentată în Guatemala de organizațiile M.A.N.O., N.O.A., C.A.D.E.G., A.S.A., O.E.S. Telegramele de presă sosite din Ciudad de Guatemala relevă că în ultimele zile au fost asasinați numeroși lideri politici și sindicali, printre care și Gonzalo Lopez, cel de-al treilea deputat din partea Partidului Revoluționar, ucis de cînd președintele Montenegro se află la putere.

Ocuparea în martie '66 a scaunului prezidențial guatemalez de către Julio Montenegro a dat speranțe maselor populare, care credeau într-o reactualizare a situației din timpul mandatelor prezidențiale ale lui Juan José Arevalo (1944-1950) și Jacobo Arbenz (1950-1954), cînd au fost luate o serie de măsuri democratice. Această situație însă nu s-a mai repetat. Temîndu-se de cercurile militare, care se presupunea că pregătesc o lovitură de stat pentru a-l răsturna de la putere, Montenegro a renunțat la poziția sa inițial progresistă, acordînd militarilor puteri nelimitate. Astfel, impozitul progresiv pe venituri, care încerca să limiteze puterea bogătașilor, a rămas doar pe hîrtie, iar tendința acaparatoare a monopolurilor străine asupra economiei naționale, sub masca împrumuturilor și investițiilor de capital, a obținut sprijinul guvernului. În aceste condiții, «Mamita Yunay» — cum îi spun guatemalezii uriașului trust american «United Fruit», care deține zece la sută din suprafața totală a plantațiilor de cafea, banane, bumbac — nu a avut decît să prospere alături de celelalte societăți nord-americane, care controlează căile ferate, extracția și prelucrarea țițeiului de la Puerto Barrios, exploatarea zăcămintelor de aur, plumb și zinc, precum și celelalte bogății ale Guatemalei. În același timp, situația maselor populare a continuat să se înrăutățească.

Pe de altă parte, extrema dreaptă a trecut la noi acțiuni teroriste îndreptate împotriva forțelor democratice din țară și, în consecință, a fost decretată starea de alarmă pe timp nelimitat pe întregul teritoriu. Au apărut din nou «listele negre». «Numeroși lideri politici și sindicali au fost răpiți în mod misterios din casele lor sau de pe stradă, dispărînd pentru totdeauna» — notează agenția Prensa Latina. Puținele libertăți democratice care mai dăinuiau au fost și ele suspendate; dreptul la întrunire a fost interzis; organele civile ale puterii de stat au devenit niște instrumente în mîna militarilor.

În această situație deosebit de gravă nu este de mirare că rezistența maselor populare îmbracă forme tot mai diverse, inclusiv lupta cu armele în mîini.

Dan BULGĂR

Imagine care reflectă starea de spirit a opiniei publice americane față de războiul dus de S.U.A. împotriva poporului vietnamez: un grup de militari americani care au refuzat să lupte în Vietnam, sînt aclamați la ieșirea din clădirea judecătoriei federale din Columbia (Carolina de Sud)

BANCHERII LA „NIVEL ÎNALT"

Bancheri și oameni de afaceri din 13 țări — Statele Unite și Europa occidentală — se vor reuni într-o conferință la «nivel înalt» între 1 și 4 mai la Washington pentru a dezbate probleme economice ale relațiilor dintre acestea și — după cum se precizează în agenda stabilită dinainte — pentru a studia modalitățile de a asigura o creștere a investițiilor directe de capitaluri vest-europene în Statele Unite. Numai că agenda propriu-zisă poate fi practic răsturnată de evoluția evenimentelor, aducînd pe primul plan criza monetară occidentală. Semne ale acestei eventualități pot fi găsite în faptul că doar cu puține zile înainte de întrunirea de la Washington, în R.F.G. a fost ridicată taxa de scont de la 3 la 4 la sută, adică s-a luat o măsură care frînează fuga capitalurilor spre alte piețe și, dimpotrivă, atrage capitaluri în R.F.G. Corespondentul ziarului londonez «Times» arată că măsura «face să crească îngrijorarea în legătură cu stabilitatea cadrului economic internațional». Dacă îngrijorarea nu s-a transformat încă în panică, lucrurile se explică prin faptul că hotărîrea vest-germană vine după ce alte țări occidentale, în frunte cu Statele Unite, au procedat la fel. Nu se știe însă ce se va întîmpla dacă escaladarea taxelor de scont va continua acordînd cîștig de cauză în această înfruntare celor mai puternici, respectiv pozițiilor financiare ale R.F.G. Semnificativ este considerat faptul că în săptămîna de la 10 la 17 aprilie (conform datelor totalizate la 24 aprilie), Franța a pierdut 78,4 milioane de dolari în devize, ceea ce se apropie de pierderile înregistrate în perioada de vîrf a crizei anterioare (87,6 milioane dolari).

Un comentator economic transmite din Washington că, ținînd seama de această evoluție, bancherii și oamenii de afaceri ce se vor întruni în primele zile ale lunii mai vor căuta să contracareze «înclinația crescîndă a guvernelor din țările participante de a remedia dificultățile balanței de plăți prin măsuri de control asupra mișcării capitalurilor». Nu este exclus ca îndărătul unor astfel de formulări să se afle încercarea de a forța mîna factorilor guvernamentali în acest domeniu. Se pune însă problema dacă soluția oferită de bancheri și bussinesmeni va fi eficientă. După cum arată evoluția pieței financiare răspunsul încă nu a fost găsit.

Nicolae LUPU

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ARHIVĂ-FOTO

„CATASTROFA SECOLULUI"

Astfel a fost denumită în presa vremii catastrofa de la 6 mai 1937, de pe aeroportul Lakehurst din New Jersey. Totul s-a petrecut atunci ca într-un film regizat cu minuțiozitate: pe aeroport se aflau peste o mie de persoane; zece aparate cinematografice și cel puțin o sută de aparate fotografice căutau pe cer, deasupra oceanului, aeronava anunțată; ziariștii își notau primele impresii; reporterii posturilor de radio transmiteau: «*Este ora 19, magnificul «Hindenburg», cel mai luxos și mai mare dirijabil construit vreodată în lume, a apărut la orizont; vine din Europa; a realizat cea de-a douăzecea traversare a Atlanticului. Vă reamintim gabaritele: 248 metri lungime și 41 metri în diametru; este mai mare decît un vas transatlantic. Ora 19,21 — uriașul se află deasupra aeroportului. Acum se fac manevrele de ancorare...*» Transmisia este întreruptă de o explozie puternică, urmată de o imensă jerbă de flăcări. În cîteva secunde nava este prefăcută în cenușă; nu mai rămîne din ea decît un schelet de metal contorsionat, prăbușit la pămînt, peste cadavrele arse ale 34 de pasageri. Mult timp s-a vorbit despre un act de sabotaj care ar fi cauzat teribila catastrofă; versiune dezmințită de naziști.

Ion MUNTEANU

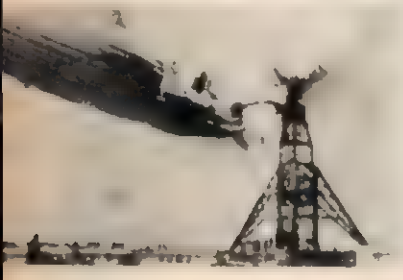

ÎN REPUBLICA SOCIALISTĂ CEHOSLOVACĂ

PERFORMANȚE „SKODA"

Mai mult decît o marcă vestită, «Skoda» a devenit de mult o noțiune. În urmă cu o sută de ani, cînd inginerul Emil Skoda a cumpărat fabrica de mașini-unelte fondată în 1858 de contele Waldstein, el nu bănuia măcar că numele său va fi într-o zi multiplu imortalizat sub emblema fabricii.

Astăzi, uzinele din Pizen ocupă un loc de seamă pe harta industrială a Cehoslovaciei. În cadrul celor 22 de mari trusturi care alcătuiesc baza tehnică de producție a industriei grele cehoslovace, «Skoda» se înscrie ca un adevărat gigant. Forța sa se exprimă în volumul și valoarea producției: peste 5 miliarde de coroane anual, ceea ce reprezintă 11% din întreaga producție industrială a Cehoslovaciei.

La numai un sfert de secol de la fondarea acestei firme prestigioase, tradițiile ei au fost preluate și îmbogățite paralel de o altă uzină, purtînd aceeași emblemă. Este vorba de uzina care a luat naștere în 1894 la Mlada Boleslav, o localitate situată la vreo 70 km de Praga. Aici începe de fapt istoria automobilului cehoslovac. De la cupeurile greoaie produse la începutul secolului pînă la limuzinele moderne de astăzi, «Skoda» a parcurs un lung drum de stăruitoare căutări și eforturi, situîndu-se în cele din urmă printre uzinele cu renume mondial în producția de automobile.

Pe benzile rulante care funcționează ziua și noaptea sosesc la rampa de lansare 500 de limuzine, microbuze și autobuze în 24 de ore. În urmă cu 3-4 ani se produceau aici vreo 70 000 de mașini pe an. Astăzi, «Skoda» lansează anual 125 000 de automobile de diferite tipuri. Sînt mașini care au rezistat celor mai grele examene. Un «rodaj» experimental a fost efectuat nu demult pînă departe în Anatolia de est, pe șoselele greu accesibile ale muntelui biblic Ararat.

În toamna anului 1968 și-au făcut apariția primele autoturisme de tip MB, între care Skoda MB-1000 s-a bucurat — după cum se știe — și în țara noastră de interesul automobiliștilor.

Urmașii lui «Skoda-Octavia» s-au remarcat și pe piețele internaționale, unde atît modelele MB, cît și microbuzele 1202 și 1203 sînt foarte solicitate; numai în Belgia au fost vîndute în anii din urmă 16 000 de autoturisme Skoda.

Anul acesta, uzinele de la Mlada Boleslav împlinesc 75 de ani de existență. În cinstea jubileului a fost perfecționat modelul Skoda 1100 MBX (de lux). În același timp au loc intense pregătiri pentru organizarea unui camping jubiliar în localitatea Doksy, pe malul lacului Macha, undeva în apropierea uzinelor. Campingul «Skoda '69» urmează să aibă loc în luna iulie cu participare internațională, iar în luna august uzina va fi închisă pentru un concediu anual binemeritat al muncitorilor și tehnicienilor, precum și pentru o seamă de lucrări de modernizare.

B. DIC.

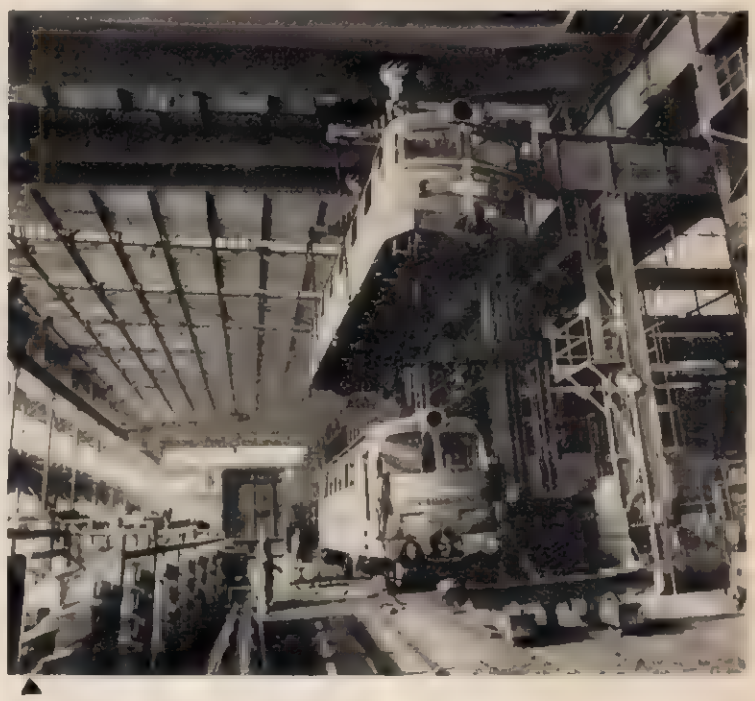

▲ Halele moderne ale bătrînei uzine din Pizen: locomotive electrice de tip diesel.

Limuzina jubiliară Skoda 1100 MB (de Luxe).

▼

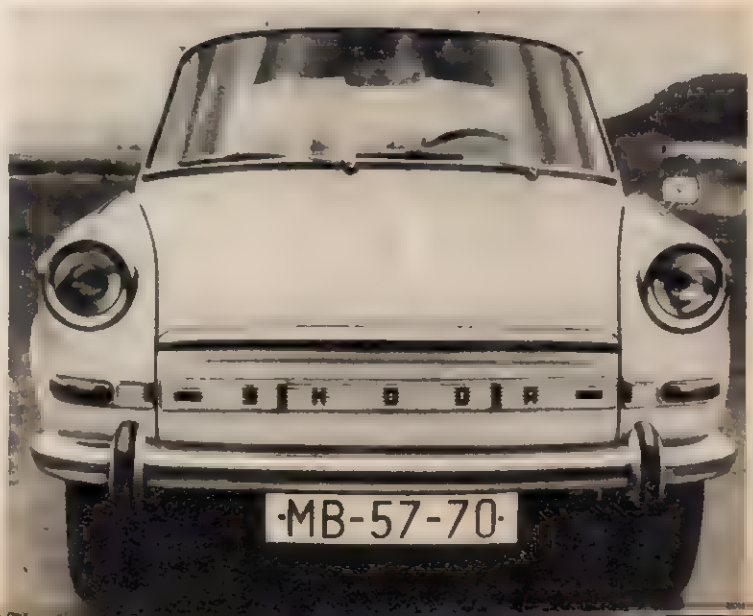

[redacted]

BUONAPARTE (1)

Mă uit la domnul Napoleon Buonaparte, cel pe care o slăbiciune de caracter mă îndeamnă de mic copil să-l socotesc singurul tiran simpatic dintre toți tiranii cu care am avut de luptat la istorie și în viață. Cu puțină șansă, dl. Buonaparte și-ar fi putut sărbători anul acesta tortul cu 200 de lumînărele. Cu ceva mai mult noroc — norocul acelor bătrîni matusalemici rătăciți prin Caucaz, prin stepele Asiei sau nordul Africii, despre care ziarele scriu că nu mai știu cîți ani au, 160 sau 161 — l'Empereur ar fi prins și el 150 de ani, ca un oarecare păstor georgian, și în 1919 ar fi ieșit cu bine din grozăvia primului război mondial. De ce n-ar fi văzut și Napoleon — la 148 de ani — cum arată un război mondial? N-a avut [redacted]

BUONAPARTE (2)

Și ce a rămas de pe urma lui? Tacticile militare stabilite de el s-au dus naibii, metodele poliției sale secrete dacă mai au căutare în vreo țară subdezvoltată, împărțirea Franței, — ca să nu mai spun a lumii — așa cum a văzut-o el, e contestată, pînă și universitatea lui e huiduită... Zilele trecute un istoric a ținut să demonstreze că nici măcar mormîntul de pe insula Sf. Elena nu ar fi al lui, înăuntru fiind de fapt îngropat Francesco Cipriani, un prieten din copilărie al corsicanului, intrat în slujba englezilor să spioneze ultimele zile ale împăratului. Pînă și celebra mască mortuară, intrată în comerțul mondial, nu ar fi a lui, ci tot a acestui Cipriani...

BUONAPARTE (3)

Dar, recent, la Viena, un hoț a fost detectat de poliție după următoarea indicație a victimei: răufăcătorul ținea degetele mîinii drepte la nasturii vestei, aidoma celebrului gest napoleonian. Imediat poliția a știut că e vorba de cel numit în lumea interlopă «Napoleon» — și l-a înhățat. A rămas deci de pe urma lui Buonaparte un gest uman, inofensiv, neuitat după 200 de ani. Cunosc mulți tirani geniali sau sîngeroși, colerici și teribili, care ar vrea acum, în ceruri, să dea toate imperiile lor pentru ca lumea să le țină minte un singur gest omenesc, fie el necesar doar în detectarea hoților contemporani. Dar...

Radu COSAȘU

un microbuz în noapte

Noapte. În cabina operatoarei de la serviciul 06, telefonul țiriie nervos.

La capătul celălalt al firului, apelul disperat al cuiva anunță: «În str. X..., un om e între viață și moarte. Vă rog, urgent, trimiteți o ambulanță. Vă rog mult, în str. X.. un om...»

Șoferul autosanitarei accelerează motorul și spintecînd noaptea, luptînd cu minutele și kilometrii, zboară să salveze viața omului în primejdie.

Vitezometrul înregistrează: 40 km, 60, 80... O singură clipă de neatenție, un deranjament cît de mic la motor sau la sistemul de frînare pot face oricînd ca intenția izvorîtă din obligația pur umană care o avem față de semenul nostru să sfîrșească dramatic.

Dar nu! Mașina și omul au conlucrat perfect. Peste un timp, în salonul spitalului, privesc fața bolnavului. E luminată de o rază — cea a vieții. Iar mai tîrziu, în curte, privesc o altă față — cea a Salvării. Și descopăr pe ea o emblemă: T.V.

O dată cu ivirea zorilor, curiozitatea mă îndreaptă spre «locul de naștere» al celei care numai cu cîteva ore înainte «înghițea» kilometri.

*

În 1951, pe un maidan se așeza întîia cărămidă la construcția celei care peste cîțiva ani avea să devină unul dintre importantele centre ale industriei noastre constructoare de mașini — uzina AUTOBUZUL.

Doi ani mai tîrziu, pe poarta uzinei ieșeau primele agregate destinate agriculturii — batoze, dispozitive de treierat etc.

Pînă la data cînd uzina avea să producă mașinile prin care s-a făcut cunoscută azi mai era foarte puțin.

Și iată:

1957 — an de debut al autobuzului românesc T.V. 1, dotat cu motor de 95 CP, echipat cu 27 locuri, avînd o capacitate de 72 pasageri.

Un an mai tîrziu intră în producție primul troleibuz românesc — T.V. 2 E, în greutate de 7,5 tone, putînd transporta 80 de pasageri, echipat cu un motor de 77 KW. Tot acum apar și primele 4 tipuri de utilitare: furgonete, camionete, autosanitare și microbuze, dotate cu motor de 50 CP, avînd o greutate proprie de 1,6—2 tone și o sarcină utilă de 1 000 kg.

Anul 1961 se remarcă aici prin fabricația în serie a autobuzului T.V. 2, destinat transportului rutier și urban, înzestrat cu motor SR 101, dezvoltînd o putere de 95 CP, cu un număr de 80 și respectiv 39 locuri.

Peste 3 ani este asimilat în procesul de fabricație autobuzul de mică capacitate T.V.7 R pentru transportul urban. Noul model, prevăzut cu motor SR 211 și o capacitate de 28 locuri, este echipat cu suspensie independentă. Tot în această perioadă, utilitarelor li se înlocuiește vechiul motor cu noul tip M.207.

1967 este anul noutăților tehnologice în construcția lui T.V. 7 R și a utilitarelor al căror sistem de frînare este complet îmbunătățit.

Datorită multiplelor renovări care i se aduc, autobuzul T.V. 2 devine în anul 1968 T.V. 20, fiind înzestrat cu motor tip SR 211 — 140 CP, număr de locuri = 85 și respectiv 42 — rutier, viteză maximă = 80 km pe oră. În același an crește ponderea la export, în special a utilitarelor.

1969 — pentru prima oară se exportă autobuzul T.V. 71 R (fost T.V. 7 R), prezentînd o gamă bogată de îmbunătățiri în construcția fonică și termică.

În perspectivă: modernizarea actualelor utilitare în vederea titrării lor la o sarcină de 1,5 tone, îmbunătățirea continuă a procesului tehnologic, aplicarea tuturor soluțiilor și inovațiilor menite să contribuie la bunul mers al producției, toate avînd drept scop mărirea capacității de producție și îndeplinirea parametrilor industriali.

*

Cînd am plecat, în curtea uzinei se făcea proba unui nou autobuz ce urma să plece în cursă.

Și am deslușit în fiecare bătaie a motorului, în bătaia aceea metalică, sacadată, un simbol — acela al pasiunii și al conștiinței, simbolul fiecărui nou cuvînt care adăugat la celelalte formează povestea unei uzine.

NU EU VĂ ADUC SUCCESUL CI ELEGANȚA DVS.

Pentru această primăvară:
taioare,
rochii
și
bluze.
Moderne,
elegante,
practice.
Asortați-vă:
baticuri,
poșete,
sandale,
ciorapi,
lenjerie
fină.

FLACARA

23
'69

ANUL XVIII
NR. 731
31 MAI 1969

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

Întîmpinînd al X-lea Congres al Partidului Comunist Român

În acest an hotărîtor al cincinalului, în acest an în care întregul popor întîmpină cu noi victorii a XXV-a aniversare a eliberării patriei, convocarea, la 4 august, a celui de-al X-lea Congres al partidului reprezintă un eveniment de o excepțională importanță în viața tuturor comuniștilor din această țară, în viața întregii noastre națiuni socialiste.

Au trecut patru ani de la Congresul al IX-lea al P.C.R. — pagină luminoasă și fundamentală în istoria partidului nostru — și iată că ne pregătim să facem bilanțul acestei perioade, calendaristic scurtă, dar încărcată de fapte, de realizări și sensuri.

Victoriile în dezvoltarea noastră economică, succesele culturii românești, creșterea nivelului de trai, amploarea măsurilor de perfecționare în toate domeniile vieții sociale, adîncirea — în plan instituțional și în realitățile vieții de fiecare zi — a democratismului orînduirii noastre, ne îndreptățesc să privim cu mîndrie acești patru ani de progres continuu: întreaga noastră națiune socialistă ca și autoritatea de care se bucură România pe plan internațional resimt vădit efectele pozitive ale ansamblului de măsuri novatoare inițiate de Congresul al IX-lea, de Conferința Națională a P.C.R. și de plenarele Comitetului Central al partidului.

Congresul al X-lea al P.C.R. va dezbate și adopta directivele privind planul cincinal pe anii 1971-1975, liniile directoare ale dezvoltării economiei naționale pe perioada 1976-1980, precum și sarcinile în celelalte domenii ale vieții sociale; totodată, Congresul va adopta modificările la statutul P.C.R.

Amploarea problemelor care se pun Congresului al X-lea angajează viitorul partidului și țării, direcțiile noastre de dezvoltare, politica internă și externă a statului român în anii care vin.

Faptul că înaintea elaborării programului partidului pe o nouă perioadă istorică s-a hotărît dezbaterea în toate organizațiile de partid și de către opinia publică, în întregul ei, a tezelor Comitetului Central pentru Congresul al X-lea al P.C.R., precum și a proiectului de directive privind planul cincinal pe anii 1971-1975 și a liniilor directoare ale dezvoltării economiei naționale pe perioada 1976-1980, este de o deosebită importanță principială și practică.

Un vast dialog la scara întregului partid, a întregii națiuni, pentru a defini rolul partidului și statului în etapa actuală și în viitor, este nu numai o strălucită manifestare a democratismului orînduirii noastre, ci, în primul rînd, garanția cea mai sigură a justeței opțiunilor care vor fi adoptate de Congresul al X-lea, privind direcțiile esențiale ale activității politice, economice și sociale în perioada următoare.

Congresul al X-lea al partidului se va înscrie în istorie și prin acest efort de analiză și concepție al întregului partid, al întregului popor.

Primind cu bucurie convocarea Congresului al X-lea, manifestînd hotărîrea fermă de a-l întîmpina cu noi succese în muncă și cu cea mai largă participare la dezbaterea problemelor noastre fundamentale, comuniștii și milioanele de oameni ai muncii din această țară își afirmă dragostea lor fierbinte pentru partidul nostru înțelept și ferm. Pentru că, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, «poporul s-a convins prin propria sa experiență că partidul comunist este exponentul fidel al intereselor sale vitale, călăuza sa încercată pe drumul libertății și fericirii...»

FLACĂRA

atenție la ritm

Știri provenind din toate județele țării ne semnalează ritmul foarte accentuat în care se desfășoară acele lucrări agricole de sezon, numite «de întreținere a culturilor», a căror urgență nici măcar nu mai trebuie argumentată, în această primăvară venită pe meleagurile noastre atît de tîrziu. De la Hunedoara și Satu Mare, pînă la Botoșani și București, lucrătorii întreprinderilor agricole și țăranii cooperatori efectuează acum prașilele la porumb, floarea-soarelui și la alte culturi. Amploarea acțiunii este de ordinul miilor de hectare prășite pe zi. Numai în județul Satu Mare, de exemplu, suprafața pe care s-a aplicat prima prașilă mecanică la porumb însumează 24 000 de hectare, iar cea pe care această operație s-a efectuat manual, peste 12 000 hectare. Aici nu s-a semnalat pînă acum nici cea mai mică întîrziere și, desigur, în multe alte locuri din țară situația se prezintă la fel de bine.

Pe alocuri însă, chiar dacă nu se bate pasul pe loc, în orice caz graficele semnalează evidente întîrzieri. În județul Botoșani, de pildă, mecanizatorii și țăranii cooperatori au efectuat abia cu puțin peste jumătate din lucrările prășitoare la floarea-soarelui, și numai 60 de procente din suprafața cultivată cu sfeclă de zahăr. Chiar și acolo unde s-au utilizat mai rațional mijloacele tehnice existente, ca de exemplu la cooperativele agricole de producție din Sîrbi, Curtești, Mitoc, Mihălășeni, ritmul este încă nesatisfăcător. Iar în ce privește situația în unele C.A.P. din județul Alba, trebuie spus că numai la cîteva dintre acestea s-a lucrat strict după grafice. Situație identică și în județele Prahova și Buzău, cu toate că aici bilanțul general nu indică întîrzieri de natură să trezească îngrijorare.

Evident, încă nu s-au epuizat toate posibilitățile de a lichida grabnic rămînerile în urmă. Dar aceste posibilități, și anume mobilizarea din plin a tuturor mijloacelor mecanice și a resurselor umane, trebuie fructificate, ceea ce implică spirit gospodăresc și operativitate.

R. NICOLAE

Pe noul doc al Șantierului naval Constanța.
Fotografie de S. STEINER

colaborare rodnică : 100 de tractoare

La închiderea ediției ne-a parvenit știrea că uzinele «Tractorul» din Brașov au reușit să producă 100 de tractoare în avans față de graficul de plan. Această realizare a fost posibilă datorită preocupării pentru o mai bună organizare a muncii și urmăririi pe baze științifice a procesului de producție. O condiție de bază în dobîndirea acestui succes o constituie livrarea la termen a pieselor și subansamblurilor de către întreprinderile furnizoare. Din cele 44 de întreprinderi cu care colaborează uzinele brașovene la fabricarea tractoarelor, cele mai operative în respectarea contractelor au fost uzinele «Steagul roșu»-Brașov, Uzinele mecanice-Sinaia și Uzinele de piese auto-Colibași.

În acest mod, uzinele «Tractorul» au putut oferi beneficiarilor săi externi cele 100 de tractoare care le erau destinate, în avans față de prevederile planificate și în condiții de performanțe tehnice și funcționalitate demne de renumele cîștigat.

P. ANGHEL

F 03

CULTURA AEROPONICĂ

Tov. ing șef Bengulescu Ioan de la Combinatul de sere industriale din Arad înlătură orice legătură — probabilă — între titlul nostru și arheologie.

— Tovarășe inginer, ne satisfaceți curiozitatea?

— Desigur! Cultura aeroponică ține... de legume și zarzavaturi. Spre deosebire de cultura obișnuită, prin metoda hidroponică (cultura în apă), noi aplicăm rezultatele unor cercetări întreprinse de ing. T. Albini care permit creșterea răsadurilor fără pămînt, în tuburi verticale de material plastic. Alimentate pe cale automată cu substanțe hrănitoare și apă, răsadurile dau roade mult superioare culturilor obișnuite.

ALGORITMUL OPTIMIZĂRII

Matematicianul Drimboiu Septimiu — Direcția de sistematizare, arhitectură și proiectarea construcțiilor-Cluj — ne oferă «soluțiile» unei probleme de matematică aplicată.

— Care sînt aceste soluții, tov. Drîmboiu?

— Algoritmul optimizării este un sistem de calcul bazat pe opt modele matematice diferite, care permit o asociere logică între elementele tehnice și economice care condiționează construcția de locuințe. Calculul respectiv este condus de către un creier electronic. Pentru prima dată aplicată în țară, metoda noastră ușurează munca proiectanților de locuințe, permițîndu-le să-și concentreze atenția mai mult asupra găsirii unor soluții funcționale și estetice.

A ÎNVINS NATURA

Prin telefon cu Gh. Vericeanu de la Institutul pedagogic din Constanța, doctor în chimie.

— Tovarășe Vericeanu, vă rugăm să relatați cititorilor noștri în ce constă colorarea biologică a arborilor?

— Este o invenție realizată de colectivul compus din ing. Victor și Silviu Papadopol de la Stațiunea de cercetări forestiere Dobrogea, dr. în biologie D. Popescu și subsemnatul. Ea prezintă avantajul obținerii unor furnire colorate în cele mai diverse nuanțe prin impregnarea arborilor de esență moale, la tăiere, cu soluții colorate. Furnirul obținut din esențe exotice este înlocuit prin esențe autohtone socotite neutilizabile și încă la un preț de zece ori mai ieftin. Gama de culori realizată este, practic, nelimitată.

N. IANCU

împotriva grindinei

Pentru cel care ar trece prin marginea Drăgășanilor (jud. Vîlcea) și, surprins de grindină, ar vedea că în timp ce în urmă se rostogolesc boabele mari de gheață, la numai cîțiva pași în fața lui granulele cad sub forma unei zăpezi fine ori a unei ploi blînde, fenomenul i s-ar părea mai mult decît o curiozitate ori un capriciu al naturii (dacă n-ar afla că aici — pe o suprafață de peste 1 500 de ha acoperită cu vie și aparținînd Stațiunii experimentale viticole și I.A.S. din localitate — se desfășoară de cîtva timp experimentarea unui foarte modern și interesant sistem de combatere a grindinei).

Întîlnindu-l aici pe tov. Constantin Căbuz (cercetător principal la Institutul meteorologic din București, șeful colectivului de cercetări experimentale pentru combaterea grindinei de la I.A.S și Stațiunea experimentală din Drăgășani), i-am solicitat cîteva amănunte în legătură cu cercetările colectivului pe care-l conduce. «Întors de curînd de la Verona (Italia), unde am fost trimis împreună cu Constantin Ciolacu, directorul Stațiunii experimentale viticole-Drăgășani, pentru un schimb de experiență cu Uniunea națională de luptă împotriva grindinei —ne-a spus dînsul— am fost numit șeful colectivului de experimentări de la Drăgășani. Cercetările pe care le efectuăm (primele de acest fel la noi în țară) au ca scop aplicarea în agricultură a celor mai eficiente mijloace de combatere a grindinei care, după cum se știe, poate aduce mari pagube viței de vie. Sistemul pe care îl experimentăm acum constă într-o instalație electrică de comandă a 16 rampe, de pe care sînt lansate rachete destinate distrugerii norilor de grindină. Principiul de funcționare nu e de loc complicat. Stația-radar a Institutului meteorologic din București și stațiile meteorologice din împrejurimile Drăgășanilor, veghind și înregistrînd în permanență schimbările atmosferice, ne semnalizează și ne indică imediat apropierea norului de gheață, dîndu-ne în același timp și parametrii necesari: poziția, dimensiunile, direcția din care vine, viteza cu care se deplasează norul etc. În momentul în care norul de gheață trimite spre pămînt primele granule, cele 16 rampe de lansare (pentru conducerea cărora au fost instruiți în mod special peste 20 de oameni) lansează în aer mai multe rachete (alcătuite dintr-un material exploziv și o substanță de propulsie). Ajunsă în nor, racheta explodează și aversa de gheață este distrusă. Grindina pulverizată cade pe pămînt fie sub forma unei zăpezi foarte fine, fie sub formă de ploaie. Rampele de lansare, amplasate la o distanță de 500 m una de cealaltă, reușesc să protejeze o mare suprafață plantată cu vie. Avantajele acestei metode sînt importante: prin ea se salvează de la distrugere tone întregi din recolta de struguri, se economisesc mari sume de bani (dat fiind că instalația costă destul de ieftin) etc. Într-o a doua fază a cercetărilor — ne-a spus în continuare tov. C. Căbuz — intenționăm să trecem și la experimentarea unor sisteme de prevenire a grindinei. Toate aceste experiențe pe care le facem, și ale căror rezultate se întrevăd a fi dintre cele mai bune, răspund unei necesități obiective, unor mari imperative pe care o agricultură modernă, cum este cea de la noi, le impune din ce în ce mai mult»

Florentin POPESCU

un iunie tixit de artă

Avalanșă de invitații pe birourile secției culturale a redacției. Teatrul ploieștean își sărbătorește două decenii de existență, drept care ne propune ca pe agenda redactorului teatral să fie trecute — între marți 27 și sîmbătă 31 mai — în exclusivitate spectacole ploiești. Dar pentru aproape exact aceeași perioadă (24 mai — 1 iunie), Timișoara ne expediază un ispititor și supraîncărcat program al unui Festival de muzică simfonică, vocal-simfonică, corală, de cameră, operă și balet, intitulat «Timișoara muzicală», cu intenția — probabil — de a crea astfel tradiția anuală a unei prestigioase manifestări artistice. Întorși de la festivalul timișorean, sîntem poftiți să ne facem în grabă geamantanul și să pornim spre Constanța unde ni se pregătește o întreagă «Săptămînă a teatrelor de păpuși — litoral '69», sîntem asigurați că aici — pentru a nu ne irosi cumva vreun moment de timp liber — ni se vor oferi zilnic cîte două spectacole din repertoriile teatrelor din țară și că ultimele două zile vor fi consacrate unei sesiuni de referate... Exact a doua zi după încheierea festivalului păpușăresc începe Reuniunea internațională I.T.I. cu tema «Dezvoltarea profesională a tînărului regizor», eveniment cu adevărat important și de prestigiu, care va aduce în București, între 16 și 22 iunie, mari personalități din lumea teatrului român și străin, și care va prilejui — prin spectacolele prezentate — reafirmarea tinerei noastre generații de regizori.

În sfîrșit, pe filele de calendar ale acestui iunie tixit cu evenimente artistice se anunță și ultimul eveniment deosebit de interesant: «Primul Festival al spectacolelor de teatru pentru tineret și copii», găzduit — cum se cuvenea — de scena ce a dus peste hotare faima teatrului nostru pentru tineret — Teatrul din Piatra Neamț. Festivalul va ocupa întreaga ultimă săptămînă a lunii iunie, va aduce în frumosul oraș montan spectacole valoroase din toată țara, încununînd astfel seria de tumultuoase manifestări de artă închinate celei de-a 25-a aniversări a eliberării țării noastre.

1 iunie

A devenit o tradiție ce confirmă o dată în plus spiritul solar, robust optimist, plin de omenie, al poporului nostru, sărbătorirea la începutul fiecărei veri a Zilei copilului. Ne oprim o clipă, plini de emoție, în contemplarea acelei lumi mirifice în a cărei strălucitoare vitalitate și creștere deslușim armonioasa dezvoltare a tînărului și omului matur de mai tîrziu. Fascinația în fața miraculului primelor și atît de suave forme de manifestare a omului, care sînt copiii, este un dar spiritual al nostru dintotdeauna. Să ne amintim de feții-frumoși din mituri cu a lor creștere prodigioasă, de calitățile miraculoase dovedite încă din primii ani, prefigurare a unui viitor de aur. În dragostea cu care-i înconjurăm pe copii este ceva din extazul vechilor și înțeleptelor popoare în fața triumfului forțelor germinatorii, o profundă încredere în om și destinul său.

Anii socialismului au ridicat acest cult, această grijă plină de dragoste față de copii, la rangul de sărbătoare oficializată, urmare firească a înlesnirilor de tot felul de care se bucură cei mai mici cetățeni ai patriei noastre. Tabere de odihnă sub soarele arzător și atît de tonifiant al mării, sau la poalele înmiresmate ale munților, excursii, posibilități de jocuri și distracții practic inepuizabile sînt puse la dispoziția a milioane de copii pe timpul vacanțelor. Creșe, grădinițe cu cele mai diverse profiluri, conduse de cadre competente, asigură copiilor noștri o creștere pe măsura speranțelor ce se pun în ei. Speranțe ce vor fi confirmate în ani, prin dezvoltarea unor generații mereu mai apte a înțelege contemporaneitatea și a înălța pe culmi tot mai înalte destinele României socialiste. Să ne oprim, așadar, cu înțelegere, duioșie și încredere în fața acestui moment de bucurie rară care este Ziua copilului, întrezărind în rîsetele și jocurile naive vitalitatea și energetismul anilor viitori.

din cîntec și culoare

Din cîntec și culoare, regizorul Mirel Ilieșu a întocmit un film concentrat și expresiv ca un poem: **Cîntecele Renașterii.**

Regizorul a transpus în imagini o secvență din activitatea de înaltă artă interpretativă a formației corale **Madrigal,** care nu o dată a culeș aplauzele entuziaste ale numeroșilor spectatori din țară și de peste hotare. Filmul reușește a fi nu numai de o mare frumusețe plastică, dar captează în el însuși fiorul creației ce însuflețește ansamblul muzical.

La recentul Festival internațional al filmului de la Cannes, dintre filmele de scurt-metraj Premiul I a fost decernat filmului românesc **Cîntecele Renașterii,** realizat de Mirel Ilieșu.

REPORTAJ DE SAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

«PISICA NOASTRĂ»

Fotocompoziție a belgianului Pierre DE DECKEN — prezent la cel de-al 7-lea Salon internațional de artă fotografică al României

Prezentarea artistică: Vlad MUSATESCU

FLACARA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33 Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

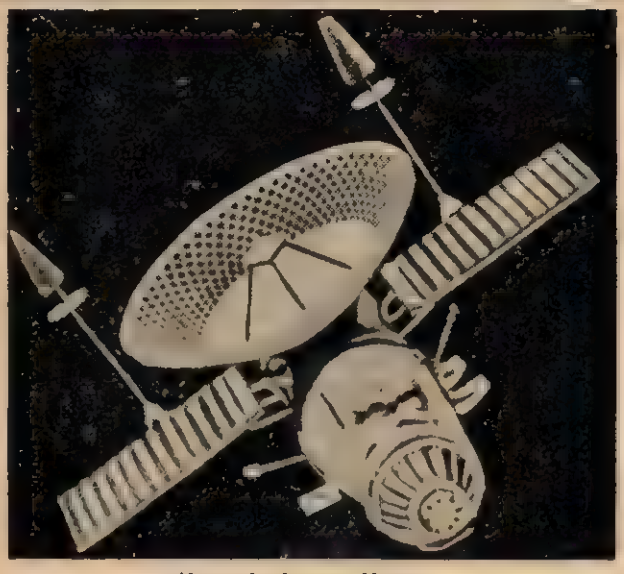

«Venus» în zbor spre Venus...

după venus - marte și mercur

Cercurile științifice din lumea întreagă și opinia publică urmăresc în continuare, cu cel mai mare interes, relatările privind fantasticul voiaj pe care sondele gemene sovietice «Venus-5» și «Venus-6» l-au dus recent la bun sfîrșit.

Firește, sînt în primul rînd interesați astronomii, pentru care această planetă vecină (în unele perioade ea se apropie pînă la 40 milioane de kilometri, ceea ce, la scară cosmică, înseamnă, practic, «vecină de apartament») prezintă încă multe, prea multe semne de întrebare. Centura densă de nori care o înconjură a făcut, după cum se știe, extrem de dificilă cercetarea planetei prin mijloace optice; pînă nu demult doar radioastronomia părea singura modalitate de a sfîșia vălul misterelor. Abia stațiile cosmice automate au reprezentat pasul hotărîtor înainte mult așteptat; în fapt, ele sînt primele care au «bătut» — literalmente — la ușa vecinei noastre...

În afara noianelor de date astronomice, în curs de prelucrare, obținute de cele două sonde sovietice, un alt aspect, poate mai important, reține atenția comentatorilor. Este vorba de înaltul grad de perfecțiune tehnică atins de aceste aparate și de perspectivele pe care ele le deschid cercetării cosmosului. Iată ce declară unul dintre specialiștii serviciului de comunicații interplanetare în sarcina căruia cad zborurile sondelor interplanetare sovietice:

— Este o adevărată plăcere să dirijezi astfel de aparate. Ele sînt docile, aș putea spune chiar inteligente, capabile uneori să corijeze chiar comanda noastră de pe Pămînt dacă ea nu răspunde exact programului introdus în creierul electronic al stației automate. În decurs de 130 de zile de zbor, pe o distanță de 350 milioane de km, bolizii noștri cosmici nu au înregistrat decît o eroare de cîteva secunde în raport cu prevederile. Calculele demonstrează că stații automate de acest tip pot foarte bine să se îndrepte și către planetele îndepărtate ale sistemului solar.

— Perspective?

La această întrebare a răspuns însuși inginerul șef al stațiilor interplanetare sovietice:

— În ceea ce privește explorarea cosmosului îndepărtat, deviza noastră este: Loc aparatelor automate! Tocmai pe această bază noi am construit stațiile automate destinate alunizării, precum și sondele «Venus». Cu aceste aparate intenționăm să continuăm explorarea planetelor sistemului solar. Noi sîntem pentru zboruri cu pilot la bord, dar, pentru moment, în limitele orbitelor terestre. Putem foarte bine încredința automatelor sarcina de a furniza oamenilor de știință toate informațiile de care au nevoie asupra planetei Venus și a celorlalte planete — a încheiat inginerul șef.

Ferestrele sînt deci larg deschise spre sistemul solar, spre noi salturi în cosmos. «Specialiștii sovietici — sublinia acum cîteva zile un corespondent al agenției TASS — așteaptă cu nerăbdare să înscrie în planul lor trimiterea de stații automate spre Marte, Venus și alte planete».

Judecînd după strălucitele performanțe realizate de «Venus-5» și «Venus-6», această grandioasă perspectivă nu este prea îndepărtată.

L. NIȚESCU

Cele două părți componente ale sondei spațiale sovietice: aparatul de zbor propriu-zis și, dedesubt, laboratorul lansat pe solul vecinei noastre cosmice.

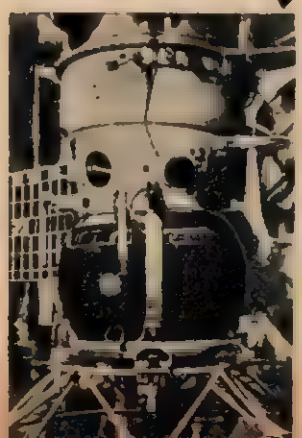

AVENTURA CEA DE TOATE ZILELE

închisoare pentru un sărut

Maiorul Petrus Coetzee își freca mîinile de bucurie, în timp ce-și alcătuia «planul de atac»; un «binevoitor» — lucru de altfel foarte rar pentru astfel de cazuri — îl anunțase că în seara respectivă «cei doi» vor putea fi găsiți împreună. Ocazia nu trebuia scăpată. Se deplasă deci cu o dubă a poliției la fața locului — o vilișoară din cartierul Parkwood — însoțit de două ajutoare: locotenentul Jordan și plutonierul Olivier. O adevărată risipă de forțe polițienești... Dar acorda o prea mare importanță acțiunii întreprinse; ceea ce-l și determinase de altfel pe maior să-și posteze personal urechea lîngă instalația de ventilație din perete, în timp ce ochii plutonierului trebuiau să înregistreze totul — «absolut totul va trebui consemnat» i se dăduse acestuia ordinul răspicat — prin mica fișie rămasă liberă la locul de împreunare a perdelei. Iar locotenentul — cînd maiorul, potrivit celor auzite de el și văzute de plutonier, socoti că a venit momentul — bătu în ușă și, neașteptînd să i se deschidă bine, năvăli în casă repezindu-se direct spre... pat. «E cald» — strigă cu satisfacție, grăbindu-se în același timp să pătrundă într-o altă cameră alăturată unde cealaltă persoană se afla, pe o dormeză «rece». Proba fiind făcută, cei doi — așa cum se aflau la acea oră tîrzie din noapte — au fost îmbarcați în dubă și transportați la poliție, unde medicul avea să «confirme științific» grava acuzație. Acuzație? Da, pentru că unul dintre cei doi «inculpați», profesorul de antropologie John Anthony Blacking, de la universitatea Witwatersand, are pielea albă, iar iubita sa, dr. Zureena Desai, este indiană — ceea ce contravine flagrant cu prevederile lui «Immorality Act». Și, pentru că am uitat să precizăm, neobișnuita operațiune polițienească a avut loc la Johannesburg, în țara «dezvoltării separate a raselor» — Republica Sud Africană — unde, potrivit «actului» enunțat mai sus, ruperea «barierei de culoare» cu numai un sărut se pedepsește cu 2 ani închisoare, iar atunci cînd

Polițiști însoțiți de un judecător, la locul așa-zisului «flagrant delict».

Prof. Blacking și dr. Desai discutînd cu ziaristul italian.

respectivele persoane sînt surprinse în intimitate, într-un loc închis, pedeapsa poate atinge 7 ani închisoare și... 25 lovituri cu bățul.

Maiorul Coetzee și superiorii săi se felicită acum pentru «lovitura» dată. Și nu numai pentru că, datorită denunțului unui vecin, rasist înveterat, au putut surprinde «flagrantul delict» și deci au căpătat posibilitatea de a adăuga încă niște cifre la bilanțul în continuă creștere al condamnărilor pentru astfel de «delicte». (Din 1950, anul legiferării lui «immorality Act», și pînă în 1959, media anuală a condamnărilor a fost de circa 300 pe an, după 1960 — aproximativ 440, iar după 1967 — peste 700, cifre corespunzînd intensificării represiunii rasiale.) Dar polițiștii din Johannesburg sînt bucuroși și pentru că i-au putut veni astfel de hac profesorului Blacking, pe care-l aveau în vedere mai de mult ca «liberal». «Încă în 1964 — a declarat acesta unui ziarist de la săptămînalul italian «L'Espresso» — am fost interogat de două ori de poliție în legătură cu poziția mea politică. Ei știu foarte bine că mă pronunț împotriva oricărei forme de discriminare rasială. Foarte probabil că s-au hotărît să mă spioneze și să pună mîna pe mine după ce, în vara trecută, m-am pronunțat în cadrul unei adunări studențești pentru libertăți și împotriva discriminării academice». Dar recenta întîmplare, ai cărei eroi sînt profesorul Blacking și doctorița Desai, a avut un efect contrar celui scontat de autorități. Chiar dacă s-au găsit și inchizitori moderni ca ridicola doamnă Villers din Stellbosch, care într-o scrisoare adresată unui ziar a cerut ca «vinovații să fie obligați să poarte un inel fixat la nas», mai numeroși au fost cei ce s-au ridicat împotriva rînduielilor rasiste. Sînt semnificative de pildă aceste rînduri, desprinse nu cum s-ar putea crede din organul Partidului Progresist, de opoziție, ci din ziarul naționalist «Beeld»: «Cel mai personal, cel mai intim și unul dintre cele mai sacre acte umane este terfelit în public datorită intervenției poliției. Atît de jos s-a scufundat societatea noastră... Și apoi ne mai mirăm că omenirea manifestă aversiune față de noi...».

I. CIOARĂ

scrisoare deschisă tovarășului ministru adjunct al căilor ferate române, alexandru filioreanu

Mult stimate tovarășe ministru, încredințîndu-vă de respectul ce vi-l port pentru remarcabilele realizări în domeniul dotării căilor noastre ferate cu vagoane confortabile, precum și al altor însemnări și modernizări, îmi permit a vă atrage atențiunea asupra unui compartiment rămas la un stadiu antediluvian și care ne produce nouă, tuturor călătorilor, mari și adînci mîhniri. Zic adînci, fiindcă e sensibilizată acea delicată circumscripție a organismului omenesc pe care o numim stomac, și zic mari, deoarece mîhnirile cu pricina sînt generalizate acum pe aproape întreaga noastră rețea feroviară.

Vă sînt cunoscute, probabil, așa-numitele «bufete» din trenurile de cursă scurtă (în ultima vreme și în cele de lungă), alcătuite dintr-o încăpere strîmtă și necuviincios de murdară, unde dintre lăzi și cutii un om cu halat tăvălit oferă drept mic dejun cetățenilor înghesuiți pe culoar chiftele indescriptibile, cîrnați de o vîrstă foarte adultă și ficat de culoare vinețiu-verzuie, totul stropit cu un lichid viscos denumit, din prea mare bunăvoință, suc.

Conform tradițiilor alimentare din țara noastră și a obiceiurilor din alte multe regiuni ale globului, meniurile matinale prevăd ceaiul, cafeaua, laptele, derivatele sale — aparte sau combinate — precum și alte preparate, semipreparate sau neprepărate de o factură limitată. Cum s-a ajuns, la noi, în trenuri, la mizericordioasa formulă bufetieră a chiftelei în suc de portocală e o enigmă. După cum tot o enigmă rămîne sursa de inspirație a meniurilor din foarte puținele vagoane-restaurant care circulă deocamdată în traficul nostru feroviar, pînă la reforma pe care ați binevoit a o anunța în presă. Aici ești întrebat, într-adevăr, ce dorești să mănînci, dar situația de fapt e aidoma celei de la uzinele Ford, al căror patron pretinde că la el orice client își poate alege culoarea mașinii, cu condiția ca aceasta să fie neagră. Așadar, ospătarul îți oferă trei ori patru feluri obligatorii, în genere de o structură derizorie și de o paupertate a varietății pe care n-o mai întîlnești azi nici măcar în restaurantele necălătoare din spatele gărilor.

Dar chiar și în aceste condiții de igienă, sortimente și servicii cu totul precare, bufetul ori restaurantul din tren e un element, cel puțin în principiu, de civilizație turistică. De aceea mi s-a părut cu totul surprinzătoare scoaterea lor din circulație de pe unele trasee unde — după cum se poate vedea și la muzeul tehnic, dacă nu mă înșel — atari vagoane erau atașate trenurilor chiar în perioada următoare războiului de independență.

Nu îndrăznesc să vă răpesc timpul cu evocarea unor realizări în materie din alte țări, unde s-a ajuns chiar și la ideea unui cărucior ce umblă prin trenuri cu alimente preambalate, fructe, băuturi calde și reci (la termos) și alte atari minunății ale erei cosmice (la noi nu se distribuie nici sucul prin vagoane, întrucît, după explicația ospătarilor cu leafă și remiză, «nu convine»); vă sînt probabil cunoscute și-mi închipui că nu era necesară decît o nouă sesizare gazetărească, alăturată celorlalte cîteva sute care s-au produs în ultimii ani, pentru ca specialiștii noștri din cadrul ministerului să încheie studiul decenal ce și l-au propus în problemă.

În nădejdea că vom asista la un revirîment în această chestiune, vă rog să primiți asigurarea că îl vom saluta cu cel mai sincer entuziasm de îndată ce se va produce. Vă încredințez, încă o dată, de toată stima mea.

Valentin SILVESTRU

strada birocrației

O asemenea stradă nu este înscrisă, firește, în opisul celor cîteva mii de artere ale Capitalei și cu toate acestea ea există. Cine vrea să știe unde se află trebuie să caute în nomenclatorul urbanistic la litera Z. Este strada Ziminel, în cartierul Ferentari. Cum a apărut, prin ce miracol și de ce poate purta titlul ce i se potrivește atît de bine, vom vedea în cele ce urmează.

Acum cîțiva ani, într-o bună zi, cetățeanul Nicolae Popa din str. Sălaj nr. 220 s-a pomenit că este declarat moștenitor. Prin decesul soacrei sale i s-a atribuit o suprafață de 400 metri pătrați. Prilej de bucurie pentru posesorul unei moșteniri obținute peste noapte? Nicidecum! Căci, atunci cînd N. Popa s-a dus să-și vadă «proprietatea», a constatat că ea fusese transformată în stradă. Moștenise așadar strada Ziminel (ce nume și așta?!). A rîs omul de întîmplare și s-a apucat să povestească și altora cum a devenit moștenitor. Nu bănuia însă că rîsul său era a pagubă, căci nu după mult timp o hîrtie de la Consiliul popular al sectorului VI l-a înștiințat că e bun de plată. Trebuia să plătească 200 lei impozit anual pentru cei 400 metri pătrați care figurau în partida lui.

Cu cine vorbea, ridica din umeri. A strîns unul, a strîns altul, pînă cînd s-a molipsit și el de acest tic, plecînd strîngînd din umeri a nedumerire. A plătit impozitul pentru strada Ziminel, cu gîndul că suma îi va fi restituită atunci cînd se va constata eroarea. Ei, dar pentru asta se cere răbdare, căci dumneaei, Birocrația, încurcă bine lucrurile.

Nici anul următor situația nu s-a schimbat. Datornicul N. Popa a fost somat să-și plătească obligațiile, deși nu călcase decît o singură dată pe strada lui. Și a plătit deși a dus discuții repetate cu inspectoarea Bălănici, pe care a întrebat-o: «Pot să închid strada și să pun și eu taxe celor care trec pe ea?» «Cum se poate? Nu știți că nicăieri în țară accesul pe drumuri nu este plătit?» «Atunci pot să-mi înscriu numele pe strada pentru care plătesc?« «Cum se poate? Nu știți că atribuirea numelor se face de o comisie specială a nomenclaturilor?»

Într-adevăr, răspunsurile sînt întemeiate. Totuși, de ce nu apare răspunsul cel mult așteptat — acela al ștergerii din controale a contribuabilului N. Popa, un salariat modest, cu copii, care nu poate fi obligat să subvenționeze Consiliul popular pentru întreținerea străzii? Pentru că, în această perspectivă, s-ar putea să se aștepte la noi cheltuieli cerute de o eventuală canalizare sau chiar de cine știe ce construcții ce s-ar cuveni înălțate de o parte și de alta a străzii Ziminel, pînă acum proprietate particulară.

Const. SÎRBU

pieton — pe strada mare

Cînd un oraș pe care-l vizitezi nu-i «al tău» nici prin naștere și nici prin adopțiune, îți pui, inevitabil, tot felul de întrebări: cu ce se ocupă oamenii din orașul acela, cum trăiesc, ce gîndesc; ai vrea, adică, să găsești o definiție cît mai proprie și mai sintetică. Noi ne-am nimerit prin Satu Mare într-o sîmbătă din acest mai, la ceasurile care prevestesc amurgul. Și ne-am întrebat: oare ce fac sătmărenii sîmbăta seara? N-am oprit pe nimeni în drum pentru interviu, ci am încercat să căpătăm deslușiri slujindu-ne aproape exclusiv de curiozitatea pietonului (venit dinafară) și de pelicula pregătită să fixeze imagini...

1) Unde mergem? — s-o fi întrebat probabil și perechea de tineri, de vreme ce s-a oprit cîteva minute în fața panourilor cu evenimente cultural-sportive: Ediția a II-a a Festivalului de muzică ușoară «Primăvara pe Someș», meciul de fotbal dintre echipele Satu Mare și Carei, premiera pe țară a piesei «Manevrele» de Deak Tamaș și așa mai departe. Să fi ales ceva? Poate pentru a doua zi, fiindcă...

2) ...fata și băiatul s-au amestecat curînd în furnicarul de lume care mișuna pe strada mare. Distingeți așa-numitul «ceas electric»? Este stația terminus a zonei de plimbare prin centrul Satului Mare și locul de întîlnire al îndrăgostiților.

3) Or, dacă-i vorba despre îndrăgostiți, n-o să-i gonească de pe strada principală o nimica toată de ploaie! Așa că, acei... aleși au rămas, cu umbrele sau fără umbrele.

4) Și cînd ploaia s-a pornit de-a binelea, Café-barul de pe Corso s-a oferit drept gazdă pentru cei care s-au întîlnit, ca și pentru aceia care mai așteaptă încă.

5) Dacă ați reținut, Teatrul-Nord (secția română a teatrului din Satu Mare) joacă în premieră piesa «Manevrele». Un argument pentru avalanșă de spectatori. Și totuși în sală au fost ocupate (după verificarea ulterioară a suposițiilor noastre) doar jumătate din locuri. Explicația principală: televizorul...

Text: Viorica CIORBAGIU
Foto: Elena GHERA

CARUSELUL GRAFICELOR DE PRODUCȚIE

de Liviu TIMBUS
fotografii de V. BÎRCĂ

Pentru două mari întreprinderi metalurgice din Capitală — Fabrica de cabluri și materiale electroizolante și uzina de țevi «Republica» — calendarul activității productive a început pe primele file ale acestui an. E adevărat: în ultima vreme constructorii și montorii fac adevărate acte de eroism pentru a prinde ziua de ieri, dar în ciuda măsurilor de primă urgență sfîrșitul lunii mai ne obligă să facem aprecieri foarte puțin optimiste în privința îndeplinirii sarcinilor de plan eșalonate pe parcursul celui de-al doilea trimestru al anului.

Cauzele multiple care au strangulat activitatea productivă, obligînd la nerespectarea graficelor de producție și provocînd repetate întîrzieri în realizarea sarcinilor curente ale planului fizic și valoric, converg toate spre un singur și principal resort intim: lipsa colaborării interuzinale și permanentele perturbații intervenite între cei trei principali factori de răspundere: proiectarea, execuția și titularul de investiție.

Situația creată — ne informează direcția de sinteză și control din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini — reprezintă consecința unei planificări imperfecte. Așa de pildă, la definitivarea planului de investiții pe 1969 forurile competente nu au prevăzut în amănunt toate condițiile necesare dării în funcțiune a tuturor obiectivelor planificate. În cazul celor două unități bucureștene, vina principală revine întreprinderilor furnizoare de piese, utilaje și materiale de construcție precum și beneficiarului, care așa cum o dovedesc negru pe alb sarcinile contractuale — au fixat termenele de recepție în flagrantă contradicție cu graficele de execuție ale constructorului.

Drumul sinuos întreprins între furnizor și constructor cunoaște însă *ab initio* un handicap principal: elaborarea și predarea anarhică a documentelor tehnice consacrate utilajelor ce urmează să fie montate și date în funcțiune în cele patru trimestre ale anului.

– Nu o dată — ne mărturisesc reprezentanții ICSIM ului — beneficiarul a încurcat ordinea firească a urgențelor, nu o dată, cu alte cuvinte, ne-am pomenit cu o documentație necesară în ultimul pătrar al anului, și nu cu instrucțiuni referitoare la lucrările de montaj pentru primele două trimestre.

Iată, așadar, un adevărat lanț al slăbiciunilor «planificate», purtat pe spatele unui complicat angrenaj economic, și care, în final,— prin perpetuarea carențelor existente nu poate avea decît un singur rezultat: amînarea dării în exploatare a obiectivului planificat, cheltuieli suplimentare și importante pierderi pentru economia națională.

Dar iată situația «pe viu»: în aprilie lucrările pentru mărirea capacității uzinei de țevi «Republica» au înregistrat un ritm și o amplitudine inferioară chiar și celor existente în luna precedentă. Un adevărat concurs al involuției, dacă admitem că situația din martie a fost cu mult sub cele mai modeste așteptări. Termenele de execuție și darea în exploatare au fost depășite în aproape toate sectoarele.

Pentru capacitatea de 107 500 t/an țevi, lucrările pentru ajustajul reductorului au depășit termenul contractual cu aproape patru luni de zile. La cuptorul de tunel de la laminorul reductor elongator se execută abia în prezent șamotarea celulelor și completarea planșeelor și diafragmelor (lucrări care trebuiau terminate la 25 martie a.c.), și asta deoarece întreprinderile furnizoare au întîrziat livrarea unor utilaje în valoare de 2 871 000 lei (din care 2 626 000 lei, reprezentînd costul unor utilaje comandate la diferite fabrici și uzine din țară). Și tot în același sector, rămînerile în urmă au primit un alt «ajutor» de preț: stabilirea unor termene necorespunzătoare la contractarea celor două generatoare de 160 kV

În sectorul «capacitatea 11 000 t/an țevi», săptămînile și lunile irosite au condus la replanificarea fortuită a termenelor inițiale, fiecare anului 1968 primind un spor apreciabil: 3 luni bătute pe muchie. Dar din păcate nici după această injecție întăritoare situația nu prezintă semne certe de însănătoșire. Încălcarea noilor termene planificate se face în continuare cu concursul întreprinderii 3 izolații, incapabilă deocamdată de a recupera în totalitate serioasele rămîneri în urmă. De aici o adevărată reacție în lanț: situația creată antrenează după sine nerespectarea termenelor ce revin Trustului 1 construcții și Trustului 2 instalații.

În sfîrșit, la capacitatea de 14 000 t/an, o serie întreagă de lucrări importante (instalațiile electrice și hidraulice ale utilajelor montate) au depășit termenul înscris în graficul de producție cu mai bine de două luni de zile, pentru simplul motiv că toate acestea nu au fost prevăzute în documentația elaborată la I.P.L. (Institutul de proiectări pentru laminoare)... Tehnicienii execută aceste lucrări pe bază de comandă, documentația necesară se elaborează în pripă și bravii proiectanți ai I.P.L.-ului îndeplinesc, firește, această sarcină cu sufletul la gură, hăituiți de vreme și lăsînd la o parte alte lucrări urgente.

Revenind pe șantierul uzinei de țevi, este necesar să arătăm că, în același sector de activitate, punerea în funcțiune a capacității de 14 000 t/an țevi trase la rece este împiedicată la ora actuală și de lipsa utilajelor comandate unor unități industriale din țară (valoarea lor totală însumează 1 968 000 lei). Interesant de remarcat este că pentru această gravă întîrziere sînt răspunzători deopotrivă, și în măsură aproape egală, atît furnizorii cît și reprezentanții beneficiarului. La ora actuală în unele secții cu fundațiile terminate lipsesc utilajele necesare situație care obligă montorii să bată pasul pe loc), iar în altele, unde mașinile respective au sosit la vreme, montajul întîrzie deoarece lucrările prealabile au atins un stadiu nesatisfăcător.

Iată cîteva exemple:

La începutul anului uzina bucureșteană comanda întreprinderii «Electroputere» din Craiova un generator și un motor principal de acționat la bancul de tras la rece. Pentru primul agregat beneficiarul stabilește ca termen de livrare ziua de 30 iunie a.c. în loc de 15 martie, iar pentru cel de-al doilea, 30 septembrie '69(!) și nu 30 mai, data la care constructorul și-a încheiat lucrările pregătitoare.

Pentru utilajele comandate la termene corespunzătoare lista cuprinde în primul rînd întreprinderi din Reșița, Aiud și Capitală: mașina de îndreptat mică (furnizor U.C.M.-Reșița) comandată pentru 15 februarie a.c.; utilaj auxiliar la mașinile de îndreptat (furnizor uzinele mecanice-Aiud) cu termen de livrare 31 ianuarie a.c.; cuptor vatră pășitoare (furnizor uzinele «23 August») comandat pentru 30 martie a.c. și utilaj auxiliar la mașina de retezat cu disc a-

În sfîrșit, au sosit și mașinile de îndreptat țevi comandate la U.C.M.-Reșița. Cît au așteptat cei de la «Republica»-București onorarea comenzii? Termenul contractual inițial: 30.XII.1968. Termen decalat: 15.II.1969. Comentariile, de prisos.

Inundație la Fabrica de cabluri și materiale electroizolante din București... Fotografia vă prezintă camera electrică a laminorului de trefilate aluminiu, așa cum arată ea astăzi: avariată de ploi. Prezența umezelii împiedică darea în exploatare a celulelor de înaltă tensiune, acestea, la rîndul lor, nu pot alimenta transformatorul, încurcînd în final și treburile stației de 10 KW. O adevărată reacție în lanț declanșată prin neglijența constructorului, care se pregătește abia acum, la spartul tîrgului, să repare acoperișul.

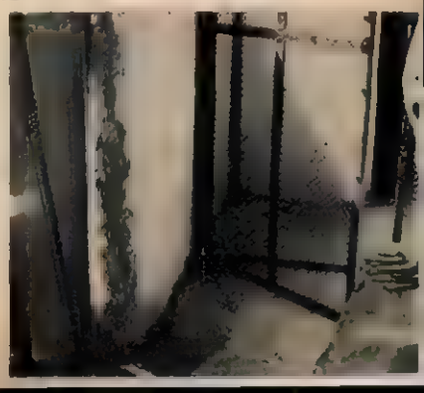

Cu fundațiile terminate, constructorii uzinei de țevi «Republica» așteaptă de luni de zile un utilaj absolut indispensabil: utilaj auxiliar la mașini de retezat cu disc abraziv, comandat la Uzinele mecanice-Aiud. Termenul de livrare: 31.1.1969.

braziv (furnizor U.M.-Aiud) și necesar întreprinderii bucureștene la 31 ianuarie 1969.

Toate acestea și multe altele vor conduce în mod fatal la nerealizarea pînă la 30 iunie a celor 4 000 tone țevi trase la rece.

Cîte parale s-au pierdut din pricina veșnicelor controverse ivite între proiectant, constructor și beneficiar?

— N-am trecut deocamdată la stabilirea unui asemenea calcul estimativ, — ne informează reprezentantul beneficiarului, tovarășul inginer Nicolae Mândălac. Măsurile preconizate și puse în aplicare ne îndeamnă să fim optimiști. Utilajele comandate la U.C.M.-Reșița au început să sosească, iar cei de la «23 August» ne-au promis solemn că-și vor respecta noul angajament. Din păcate avem în continuare greutăți cu cei de la Uzinele mecanice-Aiud. Aici am comandat utilajul auxiliar la mașinile de retezat cu disc abraziv. Pînă în prezent ne-au sosit doar cîteva construcții metalice, ceea ce a necesitat un volum redus de muncă.

Dar iată și situația inversă: situația cînd beneficiarul își procură la vreme utilajele și așteaptă apoi luni la rînd și terminarea și finisarea edificiilor. Un exemplu concludent în această privință ni-l oferă Fabrica de cabluri și materiale electroizolante-București.

La secția de trefilate cupru, utilajele montate nu pot intra în exploatare deoarece constructorul nu a izbutit să execute finisarea acoperișului nici pînă la sfîrșitul lunii aprilie.

Șantierul dovedește de altfel grave rămîneri în urmă și în domeniul celorlalte lucrări. Nerealizările cumulate pînă la sfîrșitul lunii aprilie reprezintă aproximativ 1 800 000 lei.

Cum se explică acest permanent decalaj interpus între activitatea proiectantului, constructorului și titularului de beneficii? Ne răspunde în cadrul unui interviu publicat recent în presa centrală tovarășul director Longin Popescu, director în Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini:

«Restanțele existente sînt generate, evident, și de anumite deficiențe de organizare care există în unele întreprinderi sau de anumite perturbații survenite în cooperarea interuzinală. Veștile sosite din țară ne îndeamnă cu toate acestea să privim cu ochi buni rezultatele dobîndite pînă în prezent în acoperirea restanțelor existente. Acțiunea fermă întreprinsă încă de la începutul anului a permis ca 120 de capacități și obiective industriale să se coreleze integral cu termenele de livrare a utilajelor, cu cele de montaj și punere în funcțiune. La alte 45 se asigură intrarea lor parțială în producție la termenele planificate. Din păcate, pînă în prezent nu s-au găsit soluții pentru circa 80 de capacități industriale, din care 56 privesc direct Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini. Această situație a făcut obiectul unor largi dezbateri în cadrul ministerului nostru. Măsurile preconizate țintesc, pe de o parte, să corecteze neajunsurile care se mai mențin în livrarea utilajelor, și pe de altă parte să prevină surprizele la acele poziții de utilaje care azi nu ridică probleme. Conducerea ministerului a indicat comitetelor de direcție să revadă atent dacă pentru aceste lucruri socotite sigure există baza de materie primă și documentație tehnică».

Foarte bine, tovarăși! Dar pe cînd rezultatele?

economice

de Ilie ZAHARIA

COINTERESARE ȘI CONȘTIINȚĂ

Sub aspectul cointeresării materiale aș distinge două categorii de oameni:

Există unii pasionați de munca lor, care renunță la micile agremente ale vieții, care sacrifică timp, sănătate, familie chiar, pentru a se consacra artei, științei, activității ce-i preocupă. Ei nu muncesc pentru bani; banii le sînt necesari pentru a putea munci.

Mulți dintre aceștia rămîn în anonimat, iubiți de prieteni, respectați de cei din jur, priviți ca ființe deosebite, ciudate, ieșite din comun. Unii, prin creația lor, devin celebri, cinstesc națiunea care i-a zămislit, opera le este răsplătită, persoana încununată de onoruri. Alții obțin onorurile după moarte...

Acești oameni nu pot fi *cointeresați* la rezultatul activității lor pentru că prin definiție ei sînt *dezinteresați*; pe ei nu-i preocupă decît opera lor. Față de aceștia societatea trebuie să manifeste în mod deosebit grijă, atenție, în special în perioada chinului lor creator, creîndu-le condițiile cele mai prielnice de muncă și de existență.

Există a doua categorie socială, a celor mulți, la care cointeresarea materială are o însemnătate deosebită.

Experiența de decenii a sistemului socialist a arătat că principiul plății după cantitatea și calitatea muncii este determinant, hotărîtor, în progresul rapid al economiei. Orice deficiență în aplicarea acestui principiu se reflectă imediat și neplăcut atît în producție cît și în desfacere. Cointeresarea materială trebuie să aibă deci la bază acest principiu de remunerare. Asupra acestei chestiuni toată lumea este de acord. Singura problemă este modul de aplicare în viață a unui sistem suplu, diferențiat, în funcție de ramuri și sectoare de activitate, care să ducă la îmbinarea cît mai perfectă a interesului individual cu cel social. În această privință, numai experimentul, permanent corectat în funcție de rezultate, permanent reînnoit în funcție de necesități, abandonarea oricărui sistem rigid și uniform, poate da rezultatele dorite.

Dacă este de la sine înțeles că fiecare om al muncii trebuie să fie interesat din punct de vedere material, bănesc, la rezultatele muncii sale și la bunul mers al întreprinderii în care lucrează, atunci implicit aceasta trebuie să se reflecte și în stilul lui de muncă. Aci intru în problema *conștiinței profesionale*. Să mă explic printr-un exemplu.

Am dat unui bătrîn meseriaș particular un obiect la reparat. L-am întrebat timid dacă nu i se pare prea scump prețul cerut în comparație cu cel de la cooperativă. Iată răspunsul lui:

— În afară de reparația pe care dumneata mi-ai cerut-o, iată, aici, și aici, și aici ce trebuie să mai fac. Eu nu pot să vă restitui obiectul înainte de a-l pune perfect la punct.

Iată un exemplu de conștiință profesională. Chiar dacă nu ar fi observat din primul moment toate defectele obiectului, meseriașul acesta nu ar fi lăsat nimic nereparat. *N-ar fi putut.*

Conștiința profesională este o chestiune de educație. Dar nu numai. E o *obligație* care poate și trebuie să fie *controlată*.

De ce oare constatăm că într-o serie de cazuri — și nu puține — chiar la controlul tehnic de calitate din întreprindere se manifestă complezențe inadmisibile? E vorba numai de carențe de conștiință profesională, ori de un mod de cointeresare care se cere revizuit, îmbunătățit? Sau poate de un sistem de aprovizionare defectuos, care împinge la goluri în producție și apoi la muncă «în asalt» — după terminologia combatantă consacrată? Sau poate organizarea activității întreprinderii nu este corespunzătoare? Sau toate la un loc?

Cointeresare și conștiință... Desigur, sînt elementele esențiale ale unei bune economii. Dar nu mai puțin importante sînt capacitatea organizatorică, o justă și eficientă politică de cadre, de promovare a competenței și de eliminare a incompetenței.

LUNA ÎN AVANPREMIERĂ

De la Marea Liniștii la Pago-Pago... Denumiri cu rezonanță poetică evocînd calmul, visarea, mările Sudului. Este drept, Pago-Pago evocă și aventura. Poate unii dintre dv. își mai amintesc de prăfuitul «La sud de Pago-Pago»; asupra calităților artistice ale acestui film preferăm să nu stăruim, dar magia numelui a rămas. Aventura, necunoscutul...

Și iată că marea aventură lunară «Apollo-10», care a dus pe cosmonauții americani pînă la «doi pași» de Marea Liniștii, în zona căreia urmează să aibă loc alunizarea în iulie a acestui an, a fost menită să se încheie de data aceasta, la ...est de Pago-Pago, în apele Pacificului. Sfîrșitul unei aventuri în care hazardului i s-a lăsat cea mai mică parte posibilă și în care totul a fost calculat pînă la mimi de secundă și pînă la fracțiuni de gram de combustibil de către cele șase sute de calculatoare electronice de la centrul spațial din Houston. Și totuși *aventură*, fiindcă în cosmos, ca și pe Pămînt, nepreväzutul nu poate fi niciodată eliminat.

Și aci tot omul este cel care decide, și nu calculatoarele, fie ele în stare, ca cele de la Houston, să efectueze zilnic 80 de miliarde de operațiuni.

(Continuare în pag. 30)

Stafford, Cernan, Young... Aventura lunară rămîne, în primul rînd, o aventură a îndrăznelii, tenacității și iscusinței unor oameni ca ei.

Rachetodromul Cape Kennedy. Pe rampa de lansare nr. 39 de la care și-a luat zborul «Apollo-10» a fost instalat ultimul vlăstar al mirifici generații de rachete cosmice, «Apollo-11», menit să încununeze programul spațial american «Om pe Lună».

Trei croitori fac proba celui mai scump costum din lume. «Clientul»: Edwin Aldrin, cosmonautul care, se pare, va pune primul piciorul pe Lună.

Cererea de analize medicale crește într-un ritm uluitor: la noi, cu aproximativ 12% pe an, în Anglia, cu 16%, în S.U.A., cu 20%, în U.R.S.S., cu 14% ș.a.m.d. Fenomenul reflectă transformarea medicinei sub impulsul revoluției tehnologice și el pune și medicina românească în fața unei alternative de interes vital:

MED
EXTEN
sau
MED
INTE

Poate exista oare termen de comparație între spitalele cu 40-80 de paturi, construite înaintea celui de-al doilea război mondial în țara noastră, care nu asigurau decît o asistență medicală generală, și spitalele moderne, capabile să rezolve cele mai dificile probleme ale asistenței medicale? Într-un răstimp de numai cîțiva ani s-au dat în funcțiune spitale cum sînt cele din Hunedoara, cu peste 700 paturi, Suceava (foto) cu peste 600 paturi, municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, cu 450 paturi; urmează a fi date curînd în funcțiune spitalele generale din Constanța, cu 900 paturi, Slobozia, cu 420 paturi, și spitalele de pediatrie Oradea, cu 400 paturi, și Iași, cu 400 paturi. De asemenea, se află în construcție spitalele din Craiova, cu 1 000 paturi, Baia Mare, 900 paturi, Galați.

Construcția unor asemenea «uzine de sănătate» reclamă cheltuieli enorme a căror eficiență — atît pe plan pur medical cît și economic — capătă noi dimensiuni. Specialiștii arată că productivitatea acestor giganți industriali de un tip deosebit poate fi sporită reducîndu-se durata medie de internare. Firește, nu prin scăderea calității asistenței medicale, ci, în principal, prin modernizarea metodelor de diagnostic (de laborator). Este semnificativ că în unitățile sanitare mari din S.U.A., de pildă, cheltuielile legate de laboratoarele clinice înghit azi aproape o treime din buget. La noi, laboratorul clinic, după opiniile unor specialiști, joacă încă rolul puțin de invidiat al Cenușăresei...

Recentele Directive ale Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la îmbunătățirea asistenței medicale a populației din Republica Socialistă România pun în fața medicinei din țara noastră o serie de sarcini importante. Ele cer un efort de adaptare conceptuală, de modificare a mentalității medicale — proces care nu se va desfășura lin și de la sine, ci va întîlni, poate, opoziții mai mult sau mai puțin mascate. Aceste directive reprezintă în esență comanda socială pe care medicina românească este chemată să o concretizeze, să o transforme într-o realitate organizatorică, vie, angajată pe drumul ascensional al medicinei moderne.

În aceste zile ale revoluției tehnico-științifice se naște o nouă medicină, dinamică, asimilînd și integrînd din mers roadele expansiunii cunoașterii și posibilităților tehnologice pentru a le pune în slujba vieții fiecăruia dintre noi.

Partidul Comunist Român a ridicat problema ocrotirii sănătății publice la rangul de politică de stat, situînd-o printre obiectivele de bază ale programului de construire a noii orînduiri.

An după an, o parte din ce în ce mai însemnată din produsul social a fost consacrată pentru ocrotirea sănătății poporului. O uriașă bază materială a așezat sistemul asistenței medicale pe temelii solide.

Sînt succese mari cu care ne mîndrim, dar ele ne obligă să luminăm și zonele obscure, să subliniem neajunsurile pentru a căuta căile și mijloacele eliminării lor, pentru a mobiliza resursele noastre de pricepere și talent în slujba concretizării marelui program conținut în directive.

«Merită să remarcăm — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara C.C. al P.C.R. din 24-25 octombrie 1968 — că principalul neajuns stă în faptul că într-un șir de domenii foarte importante pentru sănătatea oamenilor muncii am rămas în urmă față de stadiul dezvoltării mondiale».

Unul dintre aceste domenii — despre care, pe nedrept, se vorbește mai puțin — este și cel la care ne referim în paginile de față, cu însemnate și multiple implicații științifice și economice. Este de altfel motivul pentru care ne-am adresat și unui inginer specializat în probleme de conducere a întreprinderilor. Căci spitalul nu este numai un lăcaș al lui Esculap, ci este — sau mai bine-zis ar trebui să devină — și o uzină de sănătate. Cum să facem această «uzină» mai rentabilă, mai eficientă din punct de vedere economic?

De problema discutată în paginile ce urmează se preocupă în prezent și Ministerul Sănătății, care studiază și luarea unor măsuri organizatorice în acest sens. Dar care e situația actuală? De unde pornim?

Firește, participanții la masa rotundă de un fel deosebit pe care a organizat-o revista noastră exprimă opinii proprii. Este posibil — și chiar probabil — să existe și alte păreri în

CINĂ
SIVĂ
ICINĂ
NSIVĂ?

Laureaţi ai Premiului Nobel pentru medicină şi fiziologie din ultimii ani. Toţi, cu o singură excepţie, sînt oameni de laborator, biochimişti. **Se pare deci că biochimia se situează azi în fruntea progresului medical.**

această problemă. Ceea ce se cere este, credem, tocmai «proiectarea» ei în atenţia opiniei publice, pentru a face imposibilă repetarea şi în acest sector a situaţiei aspru criticate de recentele Directive ale C.C. al P.C.R : «O influenţă deosebit de negativă asupra dezvoltării cercetării originale exercită atitudinea conservatoare a unor cadre faţă de ipotezele ştiinţifice şi experienţele noi, lipsa unui climat propice afirmării ideilor novatoare, a capacităţii de creaţie a cercetătorilor pasionaţi şi cu iniţiativă».

Laboratorul clinic este un loc unde bolnavii nu pătrund niciodată. Majoritatea nici măcar nu ştiu ce se petrece acolo, ignorează lanţul de procese care începe cu luarea probei de sînge şi se încheie cu buletinul de analiză. Dar tocmai de acest lanţ de procese — mai precis, de perfecţionarea sa, de aducerea sa la nivelul posibilităţilor deschise de revoluţia tehnico-ştiinţifică contemporană — depind în mare măsură calitatea şi eficienţa economică a asistenţei medicale acordate populaţiei.

MEDICINĂ EXTENSIVĂ sau MEDICINĂ INTENSIVĂ?

Rugîndu-l pe tovarășul profesor universitar doctor docent MATEI BALȘ să vorbească cititorilor despre problemele legate de modernizarea laboratorului clinic în țara noastră, d-sa și-a sintetizat părerile într-o scrisoare adresată redacției și pe care o publicăm mai jos. (Ca parte introductivă a scrisorii ne-am permis să citățm dintr-un articol al d-sale pe aceeași temă, apărut în revista «Viața medicală», vol. XIV, nr. 6.)

Prof. univ. doctor docent MATEI BALȘ este decanul Facultății de perfecționare și specializare a medicilor și farmaciștilor din Institutul medico-farmaceutic din București. El conduce clinica de boli contagioase II de la Spitalul Colentina și a scris un mare număr de lucrări științifice. Totodată se preocupă și de problemele tehnologiei medicale.

„METODELE ARTIZANALE FOLOSITE LA NOI ÎN ȚARĂ NU MAI POT FACE FAȚĂ CERINȚELOR"

Dacă urmărim revistele din orice specialitate medicală și dacă vizităm unități sanitare moderne, sîntem izbiți de intervenția crescîndă a tehnicii industrializate și de prezența pregnantă a laboratoarelor, care au un rol din ce în ce mai activ și deseori hotărîtor în aproape toate specialitățile medicale.

În toamna anului 1966 a avut loc la Roma al VI-lea Congres internațional de patologie clinică (laborator clinic). Din rapoartele și comunicările prezentate, din materialele expuse, din conversațiile avute, precum și pe baza experienței proprii și a cunoștințelor acumulate în ultimii 30 de ani, am ajuns să-mi fac o idee mai cuprinzătoare despre laboratorul clinic și despre evoluția sa.

Abia acum mi-am putut da seama de amploarea și evoluția profundă a concepțiilor tehnice și organizatorice ce au avut loc în acest răstimp. Privirea de ansamblu, în perspectivă, a acestor transformări m-a impresionat profund, întrucît mi-am dat bine seama:

— că laboratorul clinic,a devenit, neîndoielnic, specialitatea medicală cea mai vastă, cea mai multilaterală, cea mai dinamică și progresistă dintre toate specialitățile medicale;

— de ce laboratorul clinic tare prin dezvoltarea sa necontrolată a devenit prea costisitor și prea puțin eficace, a trebuit să sufere, în mod necesar, importante îmbunătățiri;

— în fine, mi-am dat bine seama că se pot obține ameliorări substanțiale de randament (economie de timp și de bani) și de calitate prin simpla folosire a unor mijloace foarte ușor de realizat.

La întrebarea dacă modernizarea laboratoarelor este o condiție **sine-qua-non** a perfecționării asistenței medicale sau dacă ar trebui să ne întoarcem la «epoca de aur» a clinicii de altădată, aș răspunde: acei ce opun clinica — laboratorului, sau laboratorul — clinicii, nu s-au priceput niciodată nici la clinică și nici la laborator (laborator clinic).

Analizele de laborator sînt indispensabile medicinei actuale atît pentru medicina curativă cît și pentru profilaxie. Analizele servesc la depistarea unor boli cu largă răspîndire în populație și care altfel, fiind ignorate, vor trece la cronicizare și la incapacități permanente de lucru; ele servesc la diagnosticul bolilor acute; ele servesc la urmărirea evoluției bolilor, la controlul eficacității tratamentului și la controlul însănătoșirii.

Este drept că uneori se face un abuz de analize: abuz de analize depășite, abuz de analize necorespunzătoare, abuz de analize care nu aduc un aport nou în cunoașterea bolilor.

Cu tot efortul depus pentru limitarea analizelor la strictul necesar al epocii respective, numărul lor crește în mod continuu cu 10-16% în fiecare an, ceea ce corespunde cu transformarea medicinei sub imboldul revoluției tehnologice actuale.

Metodele artizanale folosite în trecut și actualmente la noi în țară nu mai pot face față cerințelor actuale, în primul rînd fiindcă sînt prea scumpe! Și în al doilea rînd fiindcă sînt prea puțin exacte, se execută prea încet și nu dau deseori rezultate reproductibile.

Personalul nostru angajat în executarea analizelor este atît de sufocat de lucru,încît lucrează deseori în mod necorespunzător și nu mai are nici timpul și nici energia necesară să se gîndească ce trebuie făcut ca să-și simplifice munca, să crească rentabilitatea și economia muncii și acuratețea rezultatelor.

Personalul nostru administrativ, prin normele și nomenclatoarele astăzi depășite, menține pe loc starea de fapt semnalată mai sus. Trebuie să se lase libertate în cercetare, concurență în găsirea metodelor celor mai corespunzătoare și trebuie să se generalizeze metodele bune, asigurîndu-se totodată și un control (de stat) al calității.

Învățămîntul nostru de laborator clinic este deficitar și cred că ar trebui instituit un centru de studiu și experimentare a metodelor noi de laborator, unde să se poată forma cadre noi corespunzătoare epocii în care trăim.

Și medicina se află azi în era revoluției industriale, în epoca reorganizării pentru producția de masă. În cele ce urmează,ing. MIRON POPESCU, de la Centrul de perfecționare a pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi, consideră

SPITALUL CA ORGANISM PRODUCTIV

Sarcina socială a transformării în realitate a dreptului la sănătate pune medicina modernă în fața unor probleme pe care le-a rezolvat sau este pe cale să le rezolve și sectorul producției bunurilor materiale: medicina de pretutindeni trebuie să se adapteze etapei actuale a *revoluției tehnico-științifice*. Avantajul de a putea prelua conceptele și metodele organizării științifice a producției și a muncii de la industria modernă înseamnă de fapt accelerarea nașterii și maturizării medicinei noi, a medicinei epocii revoluției tehnico-științifice.

Dacă realizarea unui indicator de productivitate cît mai ridicat constituie o preocupare constantă a tuturor celor ce activează în industrie, agricultură, cooperație, tratarea problemelor de productivitate în spitale (și încă privindu-le din punctul de vedere al unui inginer și folosind chiar instrumentele și metodele de apreciere specifice industriei!) este considerată de mulți drept o negare a principiilor elementare de umanism, de respect al omului și al necazurilor care-l aduc pe paturile spitalelor.

De ce? Deoarece creșterea productivității unui spital înseamnă de fapt mărirea numărului pacienților care trec prin unitatea respectivă într-un interval de timp stabilit, deci (cu condiția menținerii capacității spitalului, adică a numărului de paturi) *o scădere a duratei medii de internare*. Or, aceasta înseamnă — spun unii — tratamente făcute în grabă, efecte de moment, lipsă de grijă față de cazurile deosebite și alte multe urmări negative.

În realitate lucrurile nu stau chiar așa. Descompunînd inginerește «procesul de producție» dintr-un spital în principalele sale elemente componente, o primă analiză ne permite gruparea lor în două categorii: lucrări de laborator, analize, probe, examene, ce se realizează *înainte* de stabilirea diagnosticului, și lucrări și tratamente ce se execută *după* stabilirea acestuia.

Considerînd că tratamentul este corect și că durata lui nu poate fi modificată prin metode specifice activității industriale, *perioada de internare a fiecărui bolnav poate fi totuși scurtată prin reducerea timpului necesar elaborării diagnosticului*, respectiv prin accelerarea fluxului informațional de la sectorul științific către cel clinic al unui spital.

UN MILIARD DE LEI PENTRU O ZI!

Pentru a evidenția însemnătatea economică a reducerii duratei medii de internare în spitale vom încerca să determinăm efectele probabile ale reducerii spitalizării în medie *cu o singură zi*.

Din datele cuprinse în anuarul statistic pentru anul 1968 rezultă că în 1967 durata medie a spitalizărilor a fost de 11,5 zile pentru un număr total de circa 3 333 000 internați. Dacă pentru aceeași perioadă internarea medie ar fi durat numai 10,5 zile (deci cu o zi mai puțin), la același coeficient de utilizare a paturilor disponibile pentru tratarea celor 3 333 000 bolnavi ar fi fost necesare circa 11 500 paturi fizice mai puțin, ceea ce înseamnă o economie posibilă la fondurile de investiții pentru ocrotirea sănătății și asistență socială de aproape *un miliard de lei!* Menționăm totodată că 11 500 paturi fizice reprezintă capacitatea totală a 20—25 spitale moderne de dimensiuni medii.

Deci scurtarea duratei de spitalizare cu o singură zi ar fi putut aduce statului, în condițiile anului 1967, economii echivalente cu de 1,4 ori totalul investițiilor realizate în acel an în ramura ocrotirea sănătății, asistență socială și cultură fizică! Aceeași scurtare a duratei de spitalizare ar fi putut determina, fără vreo modificare a numărului de paturi, creșterea numărului de bolnavi tratați în spitale cu circa 317 000, ceea ce reprezintă populația a două orașe de mărimea Clujului.

Considerăm cifrele indicate suficient de grăitoare pentru justificarea eforturilor de reducere a duratei de internare pentru fiecare bolnav, cu asigurarea menținerii și eventual a ridicării calității tratamentelor aplicate.

ECONOMII? SÎNT BUNE, DAR CUM?

Pentru a nu afecta calitatea tratamentelor practicate prin scurtarea perioadelor de aplicare, atenția trebuie să se concentreze asupra reducerii duratei investigațiilor de laborator *prin modernizarea procedeelor și aparatelor folosite*.

Actualmente, durata acestor investigații reprezintă în medie trei zile pentru fiecare bolnav internat. Să presupunem că reducerea ei la jumătate se poate realiza prin dublarea productivității muncii în aceste laboratoare. De fapt nu există o relație atît de simplă, dar pentru a nu complica calculele vom face această ipoteză utilă pentru a evidenția ordine de mărime.

Din statisticile noastre industriale rezultă că pentru a obține o creștere cu 100% a productivității este necesară sporirea investițiilor în utilaje și instrumente de aproape trei ori. Or, în bugetul spitalelor noastre cheltuielile pentru aparate și instrumente medicale reprezintă în prezent *numai circa* 2%, astfel încît investițiile necesare pentru dublarea productivității pe această cale ar conduce la o mărire a ponderii acestor cheltuieli pînă la valoarea *încă modestă* de 6% (față de circa 30% în S.U.A.!). Dar cu ce eficiență economică! Să ne amintim de miliardul de lei mai sus-amintit.

Efectele pozitive ale acestor măsuri și asupra capacității de muncă a populației active, asupra productivității și producției globale realizate în toate sectoarele economiei, pot fi de asemenea calculate și interpretate, însă nu dispunem de suficient spațiu pentru a face acest lucru aici.

Ceea ce însă ni se pare a fi deosebit de important și merită a fi luat în considerație de organele competente este că, printr-o simplă modificare a repartiției cheltuielilor pe articole bugetare (și nu neapărat printr-o mărire a lor), în scopul dezvoltării *intensive, calitative* a dotării tehnice a laboratoarelor de analize medicale, se pot obține rezultate favorabile pentru întreaga economie. Rezultatele ar justifica și amortiza rapid toate eforturile pentru contractarea, confecționarea sau achiziționarea aparatajului *într-adevăr modern* necesar în aceste laboratoare.

Citiți în paginile 26 și 27 continuarea grupajului intitulat «Medicină extensivă sau medicină intensivă?».

strada

de Pop SIMION

BEȚIA DE ALB

M-am dus în vestul țării să asist, ca în fiecare an, la formidabila explozie floral㠹 să plonjez în beția de alb. Pentru că, trebuie să aflați, în luna lui mai înfloresc negrăit de frumos merii de pe Nera și pe Pavleasca; caișii din șeaua Semenicului, la Bozovici, încep a înnebuni sub soarele care curge ca untdelemnul pe versantele grele de livezi; pădurile de liliac din podișul Mehedinților sau cele de salcîm de la Padeș intră într-o lungă nuntire, scoțind din minți poporul de albine și, în egală măsură, pe fecioarele în care se zbat sevele dăruirilor, gata să cadă în brațele bărbaților de al căror dor neistovit s-au înconjurat o iarnă; magnoliile pe slăvita frunte a Domogledului, acel templu de floră românească, spun o fascinantă simfonie din măciulițile lor cărnoase; rîd homeric din florile lor ca niște candelabre castanii de pe Valea Cernei, venerabile podoabe silvice de la izvoarele de tămăduire ale Herculanelor (Ad aquas Herculi sacras), ca să le răspundă, cutremurat și cu toată puterea de a se cheltui în floare, pădurile Tismanei, unde jubilează în stil temperat—mediteranean castanul comestibil al românilor; pajiștile de lăcrimioare, care sînt întinsele borangicuri ale naturii gorjene, pînă sus la Novaci, produc mireasma ce îți intră și în vis, umplîndu-te de neliniștea anotimpului; caișii din Vîlcea, și în egală măsură cireșii acestui dulce meleag, te îmbată (ca nicăieri altundeva) de o frenezie vitală tipic subcarpatică; vin la rînd — cum să-i uiți? — prunii albi din Argeș, suiți pe acele spinări colinate și arătînd sub formă (deocamdată) de floare țuica de Pitești; prea bine răsplătit va fi acela care știe să caute narcisele (nu doar în Poiana Narciselor) mai sus de Tîrgoviște, în zona cîmpulungeană; îmi intră apoi în planul privirii și în memorie cohortele acelor energici străjeri ai șoselelor prahovene care sînt nucii și duzii diseminați aici, înșirați pe stînga și pe dreapta arterelor de circulație, rostind cu glas vegetal o rugă de roadă și punîndu-și galoanele pamponate ale florilor foarte decorative, la urma urmelor; un cîntec de țîtere îmi curge în auz din vastul amfiteatru al podgoriilor de la cotul Buzăului, care își flutură în vîntul subțire floarea mărunt㠹 ca o păpădie; să nu uit florile lînoase, cu mițișori, ale scorburoaselor plute din Balta Brăilei, ca să pomenesc măcar pasager de floarea de soc, floare cu dantelă și iz vanilat sau de floarea pămătuf a stufului, amîndouă ornînd teritoriile acvatice,și,în sfîrșit, să aduc elogiul meu nufărului din Deltă, floare de mare senzație, bulboasă și bulbucată nimfacee cît un cap de copil, somnolînd pe oglinzi de apă, în horbotă de gulere verzi, gen Maria Stuart. Punct.

N-am voit altceva decît să vă iau, preț de puține minute, în caruselul fanteziei mele și să vă port (dintr-o perspectivă floral㠹 de la vest spre est, în spațiul subcarpatic aflat la paralela 45°, un teritoriu în care spiritul și vocația mea se simt acasă. Îl frecventez ca pe un viciu.

sport

de Emanoil VALERIU

COMPETIȚIE PARALELĂ

Ritmul hebdomadar al rubricii noastre ne-a penalizat adeseori, lăsîndu-ne doar posibilitățile de a repeta ceea ce spuseseră alții, de a privi evenimentul sportiv retrospectiv, ori ne-a plasat între două capete de afiș,astfel încît nedreptățeam cel puțin unul dintre evenimente, dacă nu pe ambele...

De ce vă spunem toate acestea acum? Pentru că, în fine (!), reușim să picăm pe un simultan de mult dorit, să fim la zi cu o mare întrecere sportivă: Campionatele europene de box, care vor începe astă-seară. Nu, nu vă așteptați să ciuți lucruri încă nespuse de alții pînă acum, fiindcă, vă mărturisim, nu ne simțim capabili să vă oferim ineditul dorit. Vă solicităm totuși înțelegere pentru incapacitatea mărturisită fără ocolișuri, deoarece ea se și explică prin atenția (mergînd adesea pînă la amănunt) acordată, încă de acum cîteva luni, importantei competiții de la București de către rubricile de specialitate ale ziarelor și revistelor. Toți cei care iubesc pugilatul modern știu că diseară, la rampa ringului instalat în careul betonat al patinoarului «23 August», se vor alinia sportivi din 25 de țări europene, că patru țări au deplasat la București garnituri complete, de la cea mai mică greutate prevăzută de regulament pînă la cea maximă (U.R.S.S., Polonia, R.D.G. și țara gazdă); publicul știe, de asemeni, că Țara Galilor va fi reprezentată doar de un singur sportiv, și multe alte picanterii, cu și fără mănuși, astfel încît prea puține noutăți ne-au mai rămas la dispoziție, mai ales că și întreprinderea de exploatare și administrare a bazelor sportive (I.E.A.B.S.) a dat publicității, acum cîteva zile, o știre privind modalitățile de procurare a biletelor...

Atmosfera care precede ediția actuală a europenelor este cu adevărat sărbătorească, un optimism robust se degajă, mai ales din tabăra noastră, în care stau umăr la umăr participanții (boxeri, antrenori și organizatori). Dar tocmai asupra acestui punct dorim să zăbovim puțin.

Sportul românesc a primit, o dată cu acordarea organizării C.E. de box, după o pauză care ni s-a părut cam mare, un meritat gir de încredere din partea forurilor internaționale. Publicul nostru va avea prilejul să vadă, acasă la el, o manifestare de anvergură, la care, pînă acum, îi dădea acces doar televizorul. Aceasta înseamnă foarte mult fiindcă, de fapt, astă-seară se dă startul unei duble competiții: cea a boxerilor și cea a organizatorilor. Către prima pare să se îndrepte atenția celor mai mulți, fiindcă spectatorul vrea să-și vadă încununați de glorie cît mai mulți reprezentanți. Numele lui Ciucă, Antoniu și Monea sînt, de pe acum, asociate cu metalul cel mai prețios al gloriei sportive. Dar nouă ni se pare infinit mai importantă competiția paralelă, cea a organizării. După ce am nutrit speranța că o astfel de întrecere se va solda, în beneficiul sportului, cu o arenă acoperită la București (speranță nelmplinită deoarece ringul nu va sta sub o cupolă fermă, ci doar sub una... de sezon estival), încercăm acum consolarea grijulie față de amănuntul de organizare, atît de important într-o competiție de anvergură, către care se îndreaptă atenția sportivă a continentului nostru pe durata unei săptămîni. Știm că telexurile vor țăcăni zi și noapte, că circuitele telefonice vor fi intens solicitate, că în capul rubricilor de specialitate ale tuturor ziarelor europene va fi scris numele Capitalei noastre și am dori, firește, ca rîndurile ce-l vor urma să fie onorante pentru țara gazdă. Am zice, riscînd chiar scepticismul unor zîmbete acre, că dacă organizatorii vor absolvi examenul cu nota 10, succesul europenelor de box va fi mai mare pentru noi decît cucerirea unor medalii (mai cu seamă că băieții au în inteligența și pumnii lor această posibilitate, în timp ce organizarea depinde și de unele impreviziuni ce s-ar impune totuși să fie cît mai puține). Prin urmare, gongul de bronz ce va suna deseară pentru prima oară în arena «23 August» se poate transforma, la rîndul lui, pentru sportul autohton într-unul de aur, figurînd într-un palmares care nu apare nicăieri scris, dar care este pretutindeni luat în considerație.

Ambelor competiții le urăm deplin succes!

tv

de Felicia ANTIP

CRONICA NU ȚINE PASUL

Sîmbătă am aflat din ziarul «Scînteia» că un odios delincvent de drept comun se află în libertate, sfidînd, mulțumită unor extinse complicități, legile țării. A doua zi, duminică, l-am văzut cu toții pe micul ecran primind flori de la pionieri. O țară întreagă a fost martora faptului că lancu izbește mingea cu forță și adresă, așa cum face și cu capetele femeilor pe care vrea să le siluiască. Deosebirea e că din minge nu curge sînge... Mi se pare că exact în clipa cînd bruta nepedepsită înscria un gol, Apollo-10 își lua zborul spre Lună. Dacă aș spune că în locul stadionului din Constanța aș fi preferat să văd, atunci, cosmodromul de la Cape Kennedy, mi-aș exprima extrem de inexact gîndurile, aș trata nefericita transmisiune sportivă ca pe un incident nedorit, dar de fapt banal. Adevărul e că aș fi preferat să nu fi văzut în viața mea o emisiune de televiziune, să nu fi avut și să n-avem niciodată televiziune decît să fim, prin intermediul ei, martorii unei asemenea batjocoriri a principiilor elementare ale justiției.

Ce păcat că a trebuit să-mi încep astfel cronica și să consum cu această exclamație de indignare un spațiu prețios din coloana — și așa prea strîmtă — pe care mi-o acordă săptămînal revista «Flacăra»! Intenția mea era să mă sustrag față de tot mai numeroșii realizatori de emisiuni demne de stimă și laudă a căror activitate valoroasă am întîrziat s-o consemnez. În ceea ce privește rubricile informative, mă simt datoare ca, în numerele următoare, să arăt de ce cred că «Reflectorul» — ajuns acum la două ediții săptămînal — trebuie să rămînă așa cum e, să nu piece urechea la cei care îi cer să devină zglobiu, săltăreț, glumeț, populat de personaje sau mai știu eu cum. Voi explica, în schimb, de ce mi se pare că noua versiune a «Transfocatorului» este inferioară — cel puțin prin tematica abordată — «Transfocatorului» inițial, care izbutise să ajungă una dintre rubricile cele mai urmărite ale televiziunii. Un capitol special merită «Cadranul», care experimentează cu șanse de succes tehnici noi (prezentarea integrală a interviurilor în original, traducerea fiind asigurată prin titrare, dezbateri în cadrul cărora o personalitate răspunde întrebărilor încrucișate ale mai multor redactori), abordează subiecte inedite de mare actualitate, solicită colaborarea unor invitați de prestigiu, răspunde la scrisorile telespectatorilor prin pelicule foarte interesante. Și cînd voi ajunge oare să scriu despre «Itinerarul european» al lui Dan Hăulică, o expediție unică în Parisul privit ca metropola artelor și a culturii universale? «Teleglobul» oscilează între admirabil și banal, «Gongul» beneficiază acum de contribuția competentă a uneia dintre cele mai telegenice apariții de pe micul nostru ecran, cronicara Monica Săvulescu, a apărut actualitatea cinematografică duminicală, emisiunea «Contrapunct» este... dar cînd, unde, să scrii pe larg despre toate acestea?

Acum, aici, să aplaudăm fără rezerve o singură emisiune nouă: «Realitatea ilustrată». Titlul, excelent gîndit, evocă una dintre cele mai populare publicații din anii antebelici. Conținutul caleidoscopic se deosebește de diversele tipuri anterioare de emisiuni magazin printr-o trăsătură esențială: realizatorii nu se mai adresează unui prototip de telespectator pe care-l poți mulțumi doar făcînd concesii, coborînd la nivelul unde gluma e penibilă, cîntecul — peltea sau răcnet bezmetic, iar textul prezentării — compus ca pentru analfabeți. De la primele secvențe ale filmului despre istoria filmului m-a frapat comentariul inteligent, subtil, amuzant. Nivelul s-a menținut pînă la sfîrșit. Și chiar dacă unele pagini ale «Realității ilustrate» au fost reluări, chiar dacă, la altele, realizarea n-a fost pe măsura intenției (filmul polițist),calea pe care s-a pornit este bună, este singura care poate da satisfacție.

Și cu o seară înainte de prima «Realitate-ilustrată» am avut o surpriză plăcută: înlocuirea cîntînirii de sîmbătă seară», emisiune pe care ne obișnuiserăm s-o vedem încropită de mîntuială, printr-un spectacol agreabil, elaborat, cu totdeauna excelentul Florin Piersic și cu singurul nostru artist de music-hall, Ovid Teodorescu. Iar două zile mai tîrziu, revăzînd-o pe Melania Cîrje într-o emisiune muzicală m-am convins încă o dată că cei mai buni cîntăreți ai noștri sînt, deocamdată, tot actorii.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

NEFERICITUL CU REACȚIE ÎNTÎRZIATĂ

Amicul nostru X nu reacționează niciodată la fața locului și la timpul potrivit. Dacă-i povestești o anecdotă trebuie să aștepți un an de zile ca el să izbucnească în rîs. Așa se întîmplă că adeseori rîde cu gura pînă la urechi, așa, din senin. Are o bună dispoziție retroactivă. Și-a amintit pesemne o anecdotă grozavă. Dacă cineva îl jignește, se întîmplă și de astea în viață, amicul nostru își amintește de amorul său propriu peste multă vreme.

Cînd e pus în fața unei situații decisive fuge cît îl țin picioarele și de-abia după un an de zile se întoarce. Bineînțeles, atunci nu mai e nimic de făcut.

Una dintre plăcerile lui e să fie jignit, bagatelizat și subapreciat. Așa cum alții au patima pescuitului, el are patima demnității. Nu trece o zi în care să nu se simtă jignit și minimalizat. Dar niciodată nu se supără imediat și operativ. Nici nu s-ar putea spune că înghite jignirea. Canibalii au convingerea că mîncînd carnea celor învinși le mănîncă în același timp și calitățile acestora și că toate aceste calități devin astfel ale lor. Amicul nostru are senzația că cu cît înghite mai multe jigniri cu atît devine un om mai deosebit. Se miră și el de cîte poate răbda.

Dar el știe cu o admirabilă măiestrie să riposteze indirect. Dacă nu l-ai salutat în timpul facultății, îți amintește această ofensă după ani de zile, cînd tu ești bătrîn, cu un picior în groapă, și ai uitat c-ai ofensat pe cineva. Reproșurile tîrzii sînt unele din plăcerile lui cele mai rafinate. Mai ales femeilor îi face plăcere să le aducă imputări tardive, cu desăvîrșire inutile. «Dacă acum 20 de ani ai fi venit la întîlnirea aceea, ai fi fost soția mea, am fi avut împreună un cămin». Vă dați seama că după 20 de ani reproșul e cu adevărat inutil, nu se mai poate face nimic. Cu toate acestea ține să aducă mereu asemenea reproșuri inutile, care nu-i dau nici o bătaie de cap și-l pun într-o postură de om delicat și superior. Cu alte cuvinte împușcă doi iepuri dintr-o dată.

Mai are apoi tactica reproșurilor indirecte. Se uită trist în ochii tăi și nu spune nimic. Are un fel de suferință mută, cum se spune. Te lasă pe tine să-ți dai seama de crima care ai făcut-o. Aleargă mereu după tine cu mutra lui jignită, plină de o suferință atît de demnă. Ți-o scoate la drumul mare, la spectacol, pe stradă, ți-o pune pînă și în farfurie. Te prinde parcă în cercul de fier al demnității lui ploaie și apatice. E atît de mută suferința lui, e atîta jale în tăcerea lui regală, încît îți vine să-l iei de gît și să-l rogi în genunchi să te blesteme. Nu, el nu se coboară pînă aici. Îi place să te pună pe jăratec și el să treacă nefericit și imperial mai departe.

literare

de Lucian RAICU

Dinu Pillat: MOZAIC ISTORICO-LITERAR SECOLUL XX

După remarcabila introducere la eseurile lui Ion Barbu de curînd apărute, Dinu Pillat prezintă acest «mozaic istorico-literar», culegere de articole aparent fără legătură între ele și totuși comunicînd, într-un fel mai deosebit, prin unitatea de structură a metodei, prin eleganța de loc ostentativă, prin rigoarea opiniilor și preferințelor foarte net marcate, în ciuda impresiei contrare (superficiale) că am avea de-a face doar cu un cercetător de tip obiectiv, satisfăcut și inhibat totodată de prezența documentului. Voluptatea cititorului avizat este să descopere printre rînduri ce crede de fapt Dinu Pillat, ce se ascunde în interiorul fiecărei construcții critice executate impecabil, la rece, și să determine, dacă se poate, zonele de iradiație, de fervoare, savant acoperite de un stil ales, mereu egal cu sine însuși. Alții fac mare caz de «personalitate», subliniază prea zgomotos că sînt, nu-i așa, subiectivi și ireductibili în «părerea» lor, afișînd *un stil* care, în realitate, fie că le lipsește, fie că nu e al lor. Dinu Pillat, dimpotrivă, afectează cu aristocratică finețe a nu avea «personalitate», în fond deține ca puțini alții însușirile adînci și substanțiale din care aceasta se compune cu adevărat, și încă în chipul cel mai organic cu putință. Articolele sale, veritabile contribuții în materie, prezintă două straturi, oarecum izolate unul de celălalt, fiecare presupunînd un alt nivel al lecturii. La primul nivel, îndată vizibil, înregistrăm contribuția sa ca atare, bogată informație de ordin istorico-literar, știința constructorului, desăvîrșită transparență (o calitate din ce în ce mai rară astăzi) și omogenitatea formulărilor. Oricine poate constata că studii precum cele cu privire la roman: «Dilemele de creație ale romanului în conștiința noastră estetică dintre cele două războaie mondiale», «Manifestări semnificative în romanul francez post-proustian», «Cum se deschide la noi gustul pentru romanul senzațional», micromonografiile dedicate lui M. Blecher, Emil Botta, Eseniu, reconstituirile biografice G. Călinescu, Ionel Teodoreanu, Ion Pillat, sînt întocmite cu exemplară probitate, fiind, sub aspectul curat profesional, inatacabile. Oricine va mai fi preocupat de aceste teme, de acești scriitori, va fi cu neputință să ignoreze aportul în chestiune al lui Dinu Pillat, sursele pe care el le-a descoperit, apreciabila documentație pusă la îndemînă, judecățile de valoare emise. Nu mai vorbesc (deși ar fi cazul, și încă pe larg) de calitățile textului ca atare, admirabila claritate, concentrarea, eleganța cursivitate a frazei, proprietatea extremă a termenilor. Reconstituirile biografice revelează și un instinct epic foarte sigur, un dar al expunerii capabil a produce senzația de proces biografic, de verosimilitate psihologică. Pagina e nu numai agreabilă, oferindu-se de la sine lecturii vii, dar exercită, pe lîngă aceasta, și o secretă putere de seducție verbal-afectivă.

La al doilea strat, mai dificil de receptat, descoperim «infrastructura» textului, jocul subtil al preferințelor, gustul criticului pentru un anume fel de literatură, fervorile și antipatiile, ceea ce îl face să intre în tensiune și ceea ce îl lasă perfect rece, și aici abia nu se revelează puternicele sale obsesii. Dinu Pillat nu scrie de loc despre orice cu interes egal, el este fascinat (acoperindu-și fascinația cu un stil «clasic» al expunerii, cu formulări liniștite, imperturbabile) de aspectul adînc, abisal, al literaturii, de psihologia profunzimilor, de ambiguitățile acesteia, de autenticitatea ei halucinantă, de ceea ce este eminamente modern, indiferent sub ce formă se prezintă, dacă se asociază, de exemplu, în cazul lui Roger Martin du Gard, cu o înșelătoare seninătate, cu o construcție, încă «tradițională». Fervoarea de acest tip devine evidentă în paginile consacrate lui André Gide, lui Sartre cu deosebire, sau în excepționala analiză a operei lui M. Blecher: «Conștiința subiectului receptor are un unghi de refracție cu totul inedit în acuitatea sa morbidă, ducînd la o viziune care ajunge să pară pe alocuri de-a dreptul onirică... în cotidianul existenței care îl limitează apăsător, eroul jurnalului se mișcă printre lucruri ca un halucinat sub fascinația abisală a ceea ce percepe dincolo de evidența lor». Despre romanul «Inimi cicatrizate» al aceluiași M. Blecher, Dinu Pillat ne spune în una din rarele dar atît de revelatoarele formulări-limită, conținînd tără ocol un accent vital participativ, că ne lasă «pînă la urmă intoxicați de tristețe». Excelent și în sine, ca un capitol definitiv de istorie literară, studiul dedicat lui Emil Botta scapără nu o singură dată sub puterea preferințelor marcate pentru o literatură vizionară în adîncime, bîntuită de «un demon al neliniștei», expresie a unei «conștiințe terorizate de asediul necunoscutului».

stop-cadru

de Romulus RUSAN

REDUCEREA LA FIRESC

Este uimitor de cîte prejudecăți ne poate scutura tinerețea! La Cluj a apărut acum cinci luni o revistă studențească botezată, cu un nume romantic, *Echinox*. Ca și surorile din celelalte centre universitare, e plăsmuirea unor tineri care încă n-au ajuns să cunoască ziua cea mai lungă și pentru care viața se desfășoară în parametrii anteclasicității. Soarele care-i încălzește e încă slab, dar luminează egal. Umbrele sînt deci și ele mai firave, pentru că n-au învățat ce e solstițiul de vară. Fiecare rînd îți aduce în minte boarea indicibilă a unui 21 martie perpetuu.

Multe dintre semnăturile revistei îmi sînt necunoscute. Pe posesorii celorlalte îi cunoșteam de pe coridoarele revistelor. Acum, citesc din lună în lună un colegiu de redacție a cărui vîrstă medie nu depășește sfertul de veac și nu-mi vine a crede (deși cred cu tărie!) cîtă maturitate poate insufla el unor pagini frunzărite de prea puțină lume, dar totdeauna cu admirație. Revista e unanim considerată la nivelul cel mai bun al revisticii noastre profesioniste și, deși cineva spunea că ea costă mai puțin decît mingile echipei de fotbal prezidate de aceeași venerabilă instituție, amatorismul său este o noțiune cel mult financiară.

Nu e nici un miracol, așa cum ați crede. *ECHINOXUL* clujean este o strălucită dovadă a puterii FIRESCULUI ridicat la rangul de principiu. Firesc este ca vîrsta tuturor promisiunilor să genereze nestînjenit personalități. Firesc este ca aceste personalități să rodească la timp. Firesc este ca — neluîndu-se încă, din fericire, prea în serios — ele să acționeze în afara oricăror subiectivisme. Adică: simplu, direct, în cadrele exacte ale propriei definiții.

O revistă însemna, pînă nu demult, un teren intangibil, înconjurat de o sacră aureolă. Aveam puține reviste. Acum avem mai multe. Nu înseamnă că toate cele noi sînt bune. Dar cele ce se știu păstra sub soarele de martie rămîn mereu fruste, indiferent că ar fi editate de niște juni imberbi sau de virtualii lor bunici. Devoțiunea cu care niște copii își iau rolul cultural în serios trebuie să ne dea de gîndit. Ei știu să dărîme poncifele fără să le atingă, prin simplă ocolire. Ei știu să spună adevărul prin banala reducere la firesc. Ei știu să *afirme prin selecție*, fără adversitate, proiectînd pe un cer înnorat de prejudecăți razele cele mai proaspete și mai promițătoare. Iar astfel de fenomene nasc totdeauna curcubeul.

RALIU AUTOFOTO

Dacă participi la un raliu automobilistic și te afli — să spunem — pe șoseaua Bacău-Roman, ce eveniment deosebit ai avea eventual de consemnat? S-ar putea — de pildă — să-ți iasă înainte, traversînd șoseaua în goană, un iepure în panică... Dar dacă raliul are loc pe o șosea din Uganda de vest? Atunci, în loc de iepure s-ar putea să-ți iasă în cale o zebră. Și dacă în echipamentul mașinii se va găsi — așa cum se și cuvine — un aparat fotografic, la întoarcerea din raliu vei putea publica o poză frumoasă și inedită la «Flacăra».

DE LA TATA JULES VERNE INSPIRAȚIE

La vîrsta de 20 de ani, miss Christine Turnbull a ajuns deja pe mîna reporterilor și fotoreporterilor, după ce a înregistrat o performanță care, cîndva, a făcut obiectul unui roman științifico-fantastic: a zburat în nacela unui balon peste Canalul Mînecii, de la Rye (Sussex) pînă la Le Touquet, în apropiere de Calais. E drept, zborul a durat 3 ore și 10 minute, în timp ce un «Boeing» ar fi rezolvat totul în cîteva minute. Dar cu romantismul cum rămîne?...

DE APĂ DULCE

De pește de apă dulce, ați auzit. Dar de perlă de apă dulce? Dacă n-ați auzit, vă prezentăm noi una, găsită de specialistul în materie Bill Abernethy într-o scoică din rîul Tay, în Scoția. Valoarea perlei: 10 000 lire sterline. Expoziția care a adăpostit această raritate acvatică a fost vizitată de înalte personalități britanice, printre care și fostul premier conservator Sir Alec Douglas Home, în a cărui mînă putem admira splendidul exemplar.

CU PANTALONII RUPȚI, DAR ÎNCĂRCAT DE GLORIE

Riscurile meseriei de toreador nu sînt — precum se știe — mici. Poate însă că tragedia morții în arenă e mai puțin crudă decît tragicomedia — surprinsă pe peliculă — care a salvat viața curajosului torero, sacrificîndu-i în schimb pantalonii.

GASTRONOMICĂ

canicula

Manase Buenos Barzilay Azevedo da Costa, regele pomanagiilor, era nimic pe lîngă pisica prietenului meu care cerșește toată ziua și se îndoapă numai cu carne proaspătă de vacă. Așa că, văzîndu-l pe amicul meu cum se scoală cu noaptea în cap, după ce aleargă prin piețe și pînă la urmă cumpără vrăbioare *moi de la zahana, zic:* bine că nu are toată lumea o pisică așa dificilă; că pentru propria-i masă poate să se mulțumească cu salată și supă la pachet pentru că după iarna aceasta scandalos de lungă am intrat în canicula cam rotofei. Așa că în cazul în care aveți invitați nu vă mai zbateți — decît dacă vreți să faceți gimnastică — cu ce să-i hrăniți. Mai bine pregătiți cîteva băuturi răcoritoare. Bineînțeles, nu cocteiluri à la Atlantic-bar, intitulate «Litoral», «California», «Big-four», «Arosa» etc., că ieșiți la pepeni, ci altele, mai la îndemînă, pe care le puteți prezenta cu titulaturi la fel de frapante.

Drept băuturi răcoritoare pentru antialcoolici puteți servi cocteiluri reci pe bază de suc de roșii ca: suc de roșii la gheață în care introduceți bucățele mici de țelină și ardei gras (amestec pe care îl puteți boteza «vita roza») sau suc de roșii — presărat cu frunze proaspete de pătrunjel — în care s-au introdus doi-trei căței de usturoi bine striviți (după gust se poate adăuga puțină sare), băutură pe care puteți s-o prezentați sub numele «rustic-cocteil» sau «sărutul Lollobrigidei».

În alternativa că nu sînt amatori de suc de roșii, puteți servi citronadă cu boabe de cireșe (dintr-un borcan de compot) sau pur și simplu «pepsi cola» (dacă găsiți). Pentru cei mai puțin ortodocși serviți în pahare înalte un cocteil etichetat ad-hoc «ied înamorat», dacă-i vorba de musafiri tineri, sau, dacă is mai maturi, «cîntecul lebedei», amestec care are la bază 1/2 votcă sau gin Covasna, zeama de la 2 lămîi, patru linguri de zahăr pudră și sifon — plus bucățile de zahăr corespunzătoare. Cu votcă, zahăr și 3-4 linguriță de nescafé, apă, plus gheață obțineți de asemeni un amestec răcoroso-mobilizator pe care îl puteți numi «noaptea la Mamaia», «iubita mea cu ochii ca cafeaua» etc., etc. În orice caz, să țineți seama că nu este permis, nici măcar între patru ochi, de a servi cocteiluri care să nu poarte o denumire cît de cît originală.

Ca parte solidă la asemenea consumații lichide, ținînd seama că invitații nu sînt pacienții unui sanatoriu în care au venit să se supraalimenteze, plasați cîteva farfurioare cu alune sau migdale prăjite, sticsuri, miezuri de nucă și biscuiți Dunărea — pe care lipiți cu ajutorul unui vîrf de cuțit de unt un cubuleț de Olandă sau brînză afumată.

Cui nu-i place cocteilul organizat de dv. n-are decît să se ducă la cantină sau la grădina «Monte Carlo» din Cișmigiu, că tot nu s-a deschis încă.

P.P. NAȘU

GOANA DUPĂ AUR A DURAT 30 DE CEASURI

de Sergiu ANDON
fotografie de T. PROSAN

29 noiembrie 1968, ora 13,00. În cabinetul căpitanului Nicolae Jepu, șeful Biroului de miliție Corabia, este primit O.Z., de profesie bijutier.

— Știu de ce m-ați chemat. Credeți-mă, după prostia de data trecută, m-am învățat minte și nu mai am de gînd să intru în bucluc. Am întîrziat să vin la dumneavoastră deoarece mi-e frică. Indivizii sînt foarte periculoși. Vă să zică mă urmăriți?

— Nu pe dumneata. Pe ei.

— Aha. Mi-au oferit spre vînzare 4 monede de aur. Două sînt ducați austrieci cu efigia lui Franz Joseph, două sînt lovite cu ciocanul de nu se mai distinge nimic.

— Ce le-ai răspuns?

— Că n-am bani acum și că trebuie să mă mai gîndesc. Vor reveni după răspuns la ora 15. Tovarășe comandant, să nu trimiteți miliției după mine și nu mă mai chemați aici. M-au avertizat că mă urmăresc și dacă iau legătura cu dumneavoastră au să mă lichideze. Acum am sărit trei garduri ca să pot veni la miliție.

*

Căpitanul Jepu raportează telefonic șefului Inspectoratului Miliției județului Olt că pe teritoriul orașului au apărut negustorii de pene Ion și Ionel Ștefan, urmăriți de miliția din Lugoj și — supraveghindu-i — a aflat că cei doi încearcă să vîndă 4 ducați austrieci, emisiune 1915, de cîte 14 grame fiecare. Să intervină? Nu, maiorul Gheorghe Isac, bănuind că cei doi traficanți au o cantitate mai mare de aur, e de părere să nu intervină. De percheziție nici nu poate fi vorba, doar ăștia nu țin aurul așa, între fulgi, mai curînd găsești un bob de icre pe fundul Dunării decît un cocoșel prin percheziție la alde Ștefan.

Deci, să bage pe fir un milițian, care să afle totul. Totul înseamnă cît și unde. Nu, Jepu nu poate executa, deoarece Ștefanii — tatăl și fiul — sînt foarte abili și mai mult ca sigur că în cele cîteva zile de cînd sînt în Corabia au avut grijă să-i cunoască la față pe toți milițienii, așa că... Da, bine, îți trimit oameni de la județ... Întîlnirea e peste o oră și trei sferturi? Nu-i nimic, vor fi acolo. Nu există n-avem timp. Dumneata aranjează combinația.

*

— Calc-o Drăgane!

Drăgan o calcă, dar drumul e prost, Volga o fi ea Volgă bleu dar are și arcuri, arcurile — oberlack, iar oberlack-ul se rupe. «Nu-i nimic!» «Cum nu-i nimic, tovarășe maior, vă raportez»... «Nu-mi raportezi, o calci mai tare, la mama naibii cu arcurile!» Drăgan calcă pedala de accelerație la maximum.

Tovarășul maior este inspectorul șef adjunct al județului Olt, Alexandru Ureche, pasionat după acțiuni care-i pun la încercare inițiativa și operativitatea.

Singur însoțitor la acest drum îi este negriciosul din spate, de obicei pedant în exprimare, acum tăcut. Se gîndește la ce nu cunoaște. Tot ce știe este că peste cîteva zeci de minute va «uita» că este căpitanul de miliție Ion Diaconu, va lua o altă ipostază — nu știe care — să afle «tot». Cum? Văzînd și făcînd.

*

O.Z. n-a făcut rost de bani. Dezamăgit, Ștefan dă să plece.

— Nu mai cunoști vreun amator pe aici? Discret și cu parale

Cunoaște, dar nu vrea să intre în încurcătură.

— Fii serios, ni-l spui doar, că ne descurcăm fără dumneata.

Ar fi unul, cizmar la cooperativa meșteșugărească, îl cheamă Marinescu, arată așa și așa.

*

Ciudat clientul acesta care vrea ca numai un anumit cizmar să-i bată blacheurile și mai vrea să le aleagă între patru ochi.

— De fier, sigur că de fier, din ce-ați vrea să fie fabricate, sper că nu din cașcaval!

— Am eu ceva mai bun decît cașcavalul. Poate îmi faceți blacheuri de comandă.

Din pumnul deschis pentru o clipă, mușcă privirea un ochi de soare galben-roșcat. Cizmarul e descumpănit, se uită cu frică împrejur, nu l-a văzut nimeni dar se face că nu înțelege.

— Ei?

— Ei, ce?

— Nu te interesează?

— Ce-i ăla?

— Unii îi zic aur.

— Ce să fac eu cu el?

— Nimic. Credeam că te interesează. Pentru blacheuri.

E rîndul lui Ștefan să se prefacă indiferent.

— Unde ne putem vedea?

— Ești om serios?

— Dacă te îndoiești, de ce ai venit la mine?!

Bine, nu se îndoiește, la ora 8 în fața cinematografului, dar să știe că din acest moment sînt cu ochii pe el. Că s-au mai văzut niște cazuri...

Cizmarul Marinescu, negricios dar nu prea pedant în exprimare, a observat că, într-adevăr, e urmărit.

*

Cîte vrei?... Cîte ai?... Nu, Ștefan zice că e treaba lui cîte monede are, el vrea să știe cîte poate să cumpere cizmarul. Dar «cizmarul» nu cumpără pentru el, ci pentru un «văr» din București, care lucrează în stil mare (colindă tot timpul țara, ba chiar și «peste»),deci trebuie să meargă în Capitală, să-l informeze.

— A, nu, asemenea plimbări de unul singur nu sînt bune. Drumul e lung și Bucureștiul aglomerat, un cizmar din Corabia se poate rătăci și nimeri la miliție. Mergem împreună.

— Dar nu pot să plec oricînd, merg cu mașină de ocazie.

Ce... mașină de ocazie! El — Ștefan, plătește taxi, 500, 1 000, 1 500, cît o costa. Cînd? Cît mai repede, asemenea afaceri nu se lungesc, el pierde timp și bani cu supravegherea clientului. Are vărul telefon? Dacă are, să-l sune chiar acum.

Cei doi intră în clădirea poștei, negriciosul dictează un număr la întîmplare, achită anticipat 10 minute și cere să nu fie întrerupt. Ștefan se retrage spre ușă: în doi ar atrage atenția.

— Bucureștiul, cabina 2.

— Alo, cu Gicu!...

Care Gicu... greșeală... tranc... Circuitul e mut, cizmarul îi anunță pe un Gicu imaginar că e o chestie serioasă și-l întreabă cînd să vină.

«Gicu» i-ar fi răspuns să nu vină că, mîine chiar, trece el cu soția spre Craiova,— are mașină personală — să-l aștepte în Caracal, la restaurantul cu același nume, în jurul orei 10. Dacă vine pregătit? Umblă cu «CEC»-urile la el.

— Foarte frumos. Îi cunoști mașina?

— Cum să nu!

— Culoarea, marca, numărul

— «Moskvici» albastru, 4-B, nu mai știu cît. Acum merg la gazda mea.

— Pînă mîine dimineață nu ieși din casă. La ora 8,30 plecăm din fața porții către gară.

*

— La ora asta, măi Ioane! E patru și un sfert.

— Pînă adineauri mi-a supravegheat «locuința». Cred că dacă nu era ploaia asta mocănească, n-ar mai fi plecat pînă dimineață.

— E ceva?

— Gras.

— Spune repede.

— La ora 10, în restaurantul mare din Caracal, să-mi vină un «văr» cu «Moskvici» albastru, numărul să fie obișnuit de «personală», adică să înceapă cu 4-B.

— Altfel nu s-a putut?

— Imposibil. E foarte circumspect.

*

— Mașină, nevastă, văr... De unde să scot eu toate astea în două ore? Mai ales «Moskvici» albastru?

— Cel puțin numărul se lucrează?

— Se lucrează. Băieții scotocesc orașul după un «Moskvici» asortat.

Minutele trec, Alexandru Ureche fierbe, șeful secției de miliție Caracal — maiorul Ion Nicu — nu are de unde să scoată un «Moskvici» albastru.

— Nicule!

— Ordonați, tovarășe maior!

— Ia privește colo!

Nicu privește pe fereastră, se emoționează, nu-și crede ochilor, cheamă ofițerul de serviciu.

— Un om, imediat, din pămînt,din iarbă verde, să găsească pe proprietarul «Moskvici»-ului de afară și să-l roage să vină pînă la mine.

Proprietarul «Moskvici»-ului de culoare albastră 4-B-7530 se.numește Mihai Călugăru și e din București. Dacă vrea să ajute miliția într-o acțiune importantă?... Depinde despre ce e vorba... da... s-ar descurca... aaa... aur? Măi, măi, interesant, da, chiar îl captivează.

— Va trebui să vă și căsătorim.

— Cînd îmi cunosc soția?

— Urmează să apară dintr-un moment într-altul.

Soția se numește Irina Neacșu și e funcționară.

— M-a trimis tov. președinte Duligean...

Acceptă, dar să știe și soțul. Cel adevărat. Tovarășul Neacșu, consultat telefonic, e de acord

— Din acest moment, deveniți Gheorghe și Maria Marinescu. Buletinele de identitate le-ați predat pentru ceva în legătură cu pașapoarte, aveți în schimb dovezi tip, înlocuitoare, ce atestă starea dv. civilă. Iată și libretul CEC, sold — 50 000 lei. Mergeți în restaurantul «Caracal» și așteptați pînă...

*

Întîlnirea «verilor» e cordială. S-au recunoscut dintr-o privire. Coniac, bere, cafele. Libretul CEC convinge teribil. Dar Maria, ca orice nevastă, e prudentă cînd e vorba de investiții mari. Se tîrguiesc, 2 000 de lei bucata este enorm, se oferă 1 000, tocmeală lungă, convin pentru 1 300. Mîinile cuiva tremură. E vărsat din greșeală un pahar cu bere. Debarasoarea șterge și zice «scuzați, doamna Neacșu!» E călcată pe picior. Noroc că n-a observat nimeni.

— Sper că nu vă așteptați să facem schimbul aici. Consumatori, fum de țigară, parcă și ospătarii s-au mai înmulțit, iar ajutoarele mele mi-au spus că prea mulți civili au ieșit astăzi pe poarta miliției, luînd-o către centru. Ne întîlnim la noapte. La 2 km de Corabia, cum vii spre Caracal, e o lizieră de salcîmi. O luați pe drumul de cîmp ce trece pe marginea ei...

— Domnule, intervine cizmarul, e rîndul nostru să fim bănuitori. Noapte, cîmp...

— Nici nu pot băga mașina pe drum de pămînt, completează vărul.

— Atunci, mergem la CEC.

— Mergem, dar durează. Suma e mare, se cere confirmare de la București.

Alte tratative. În final, Ion Ștefan dictează: cei trei, verii și soția, îl duc pe el cu mașina într-o gară apropiată, se întorc la agenția CEC din Caracal, scot banii și pleacă la Corabia cu turismul, intră în restaurantul central de-acolo, rămîn și consumă. La ora 18 fix (se potrivesc ceasurile) pornesc pe șoseaua Corabia-Caracal pînă observă pe partea dreaptă un foc aprins. Să oprească și să aștepte, cu banii pregătiți în 38 de teancuri a cîte 13 bancnote de o sută de lei. Dacă găsește una singură de 25 ori 50, scoate cuțitul.

*

În cîteva minute, un ultim contact cu «baza». Cei trei povestesc cu sufletul la gură. Maiorul Ureche chibzuiește,— da, sigur, continuăm — elaborează alt plan și dă noi instrucțiuni. Din nou «imposibil», din nou «trebuie». Bani lichizi, fir-ar să fie; ei bine, se procură și cinci sute de bătrîne — «poate le aruncă traficantul pe foc cînd vom pica peste el, să vezi ce mai plătim».

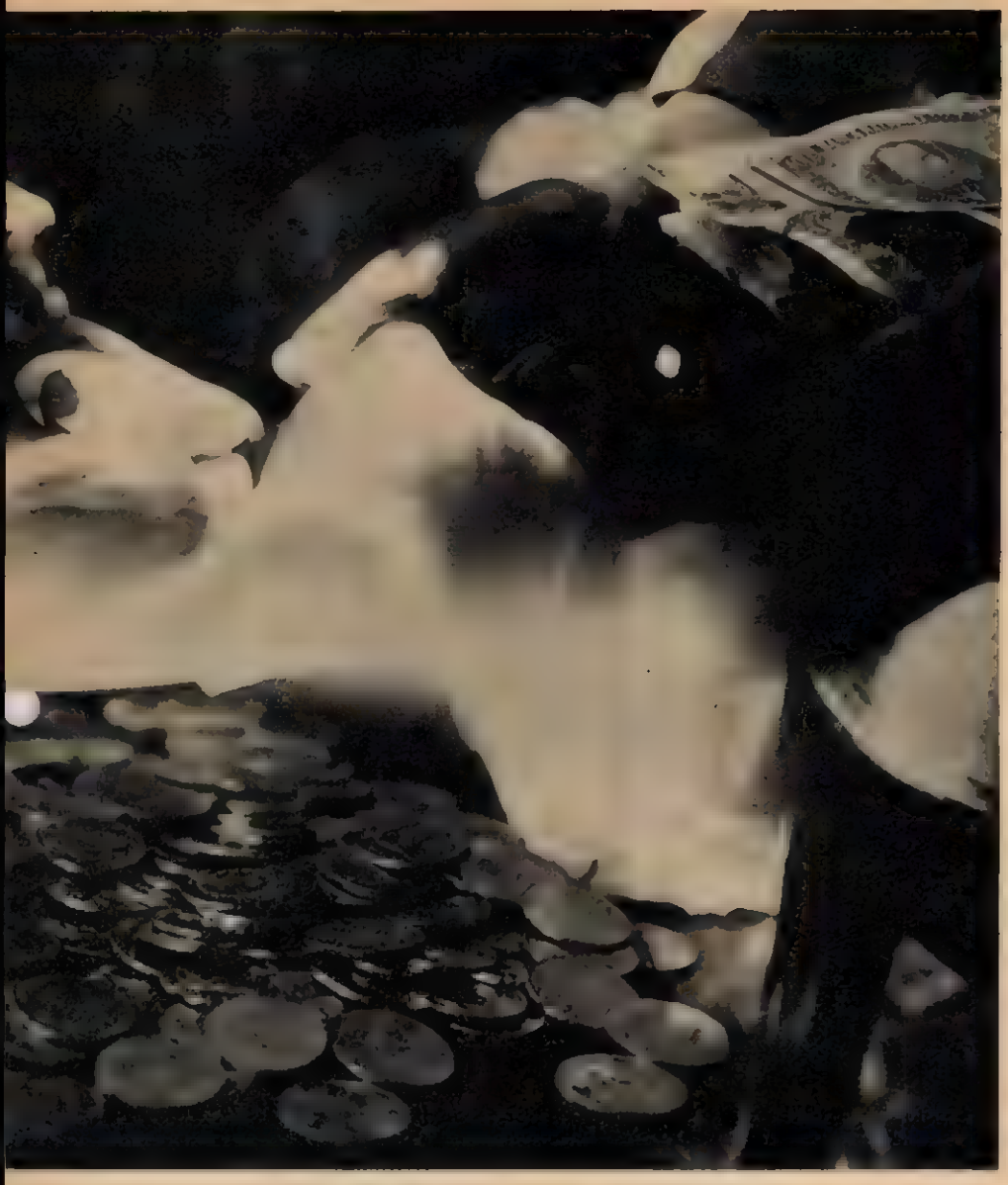

Semnalizare — prin stopurile de frînă, apăsînd pedala, un cod întreg. «Cizmarul» să-şi lase pistoletul aici.

— Chiar dacă nu ne vedeţi, să ştiţi că vă acoperim. La 18,03 veţi trece pe la barieră, fără să opriţi, fără să vă uitaţi măcar.

*

18,04, 18,05, 18,09, ce au de nu apar? 30 noiembrie 1968, ora 18,10. Un «Moskvici» albastru, cu doi bărbaţi şi o femeie, trece bariera de la marginea Corabiei, pierzîndu-se în noapte.

*

Focul e la vreo 30 de metri lateral de şosea. În jurul lui — trei oameni şi o căruţă. Geamurile turismului se coboară.

Ion Ştefan se apropie de maşină.

— Aţi adus banii?

Da, au adus. Nu e nimeni străin. Ăla cu toporul, de lîngă foc? E din «garda» lui personală. Bine, schimbul se face în maşină. Teancul şi moneda, teancul şi moneda. Ionel Ştefan se strecoară ca o şopîrlă printr-un geam deschis din spate.

— Ne scuzaţi, dar fiu-meu o să vă pipăie puţin. Cred că nu vă gîdilaţi. E mai bine să fim siguri că n-aveţi vreo «jucărie» la voi.

*

— Serii de cîte trei puncte, tovarăşe maior,

— Opreşte şi aşteaptă.

*

...Unsprezece-unsprezece, douăsprezece-douăsprezece... E prea cald în turism. Să vină cumpărătorul lîngă foc, ceilalţi doi pot aştepta în maşină.

*

— Trei linii, trei puncte.

— Apropie-te şi aşteaptă.

*

Flăcările dansează fără altă grijă decît aceea de a arde. Din cînd în cînd, împuşcă scîntei spre cerul fără stele... Douăzeci şi patru — douăzeci şi...

— Ionele! S-a auzit un zgomot de motor şi s-a oprit. Pe cal şi vezi ce e!

*

— Linie — punct, linie — punct.

— Depăşeşte-i firesc.

*

Pe şosea trece o «salvare» cu farurile şi cupola cu oglindă rotativă aprinse.

— Era o «salvare» în pană.

— Unde rămăsesem? Douăzeci şi cinci... Parcă iar se aude un motor, de data asta din dreapta. Măi, ce se tot joacă domniţa aia la lumini! Coboară-i pe amîndoi.

Din căruţă mai apare un topor.

— Coborîm, cum să nu, de ce vă supăraţi! Staţi să sting luminile, să nu ne vadă cineva...

*

— Au stins toate luminile.

— Pe ei, pericol de moarte! Peste şanţ, peste brazde, cu toată viteza şi luminile stinse pînă în ultima clipă! Plutonier Ion Gheorghe, dai cîinilor drumul din mers!

Lîngă foc, clănţăne fier pe fier. Cum ai lovi două oase.

— Raf, Sîc, şo pe ei!

Maiorul Ureche trage o rafală de automat spre cerul fără stele. Miliţienii ţîşnesc prin uşile laterale şi din spate ale ambulanţei.

Din mîinile ridicate mai cad cîţiva ducaţi. Cu totul — cincizeci de monede.

Focul arămiu e din ce în ce mai mic, cu flăcările obosite, uitate de toţi.

P.S. Dacă ceva din reportajul nostru nu e autentic, acest «ceva» nu poate fi decît încordarea trăită de participanţii la această întîmplare, miliţieni şi cetăţeni care nu au precupeţit nimic ca să apere legalitatea socialistă.

dialog cu cititorii

de **H. DONA**

Cititorul nostru ing. *I. Popescu* din Craiova îşi exprimă într-o scrisoare satisfacţia pentru publicarea într-un număr recent al revistei a unei «scrisori deschise către ministrul adjunct al industriei uşoare». Tov. Popescu a apreciat atît tema — interesînd un public foarte larg — cît şi modul de tratare. Inspirat de textul amintit mai sus, dumneasa propune chiar înfiinţarea unei rubrici permanente de «scrisori deschise» şi, eventual, şi a unei rubrici de «răspunsuri deschise». Între altele, cititorul craiovean ar vrea să-i întrebe pe edilii oraşului dumisale de ce au desfiinţat unul dintre cele trei parcuri ale cetăţii Banilor (Parcul Crizantemelor), transformîndu-l în teren pe care se construiesc locuinţe particulare, iar pe directorul Teatrului Naţional din Craiova de ce repertoriul continuă să rămînă nesatisfăcător (după părerea tov. Popescu). În sfîrşit, pe aitcineva (poate pe ministrul comerţului) ar dori să-l întrebe de ce nu se iau măsuri pentru mai buna organizare a activităţii comerciale, eliminîndu-se cozile şi golurile în aprovizionare. Sugestiile ni se par interesante; desigur, vom mai publica scrisori deschise. Nu ştim însă dacă vom introduce o rubrică specială. În definitiv, scrisorile deschise nu sînt singurele materiale critice care apar în revistă şi de aceea ne rezervăm dreptul de a folosi felurite forme gazetăreşti.

Un alt cititor, *Theodor Badea* din Galaţi, ne propune pur şi simplu să reducem numărul materialelor de actualitate. Nu numai că nu vom urma acest îndemn, dar ne vom strădui să mărim numărul şi să îmbunătăţim continuu calitatea unor asemenea texte. Actualitatea este însăşi raţiunea de a fi a revistei noastre, trăsătura principală care-i defineşte profilul. Expunîndu-şi părerile, tov. Badea, după ce recunoaşte că cititorii pot să aibă opinii diferite, ne avertizează că există totuşi un imperativ de care «*trebuie* să ţinem seama» (sublinierea îi aparţine), o temă mai importantă decît toate celelalte şi fără care revista mai că n-ar avea dreptul să apară. Aţi ghicit, cred, despre ce este vorba: muzica uşoară. «Muzica uşoară, ne informează binevoitor cititorul gălăţean, este problema de care discută toate revistele săptămînale». Ce-i drept, pînă acum n-am observat acest lucru. Mai citim şi noi reviste,— măcar din obligaţie profesională — şi din zecile de publicaţii, interne sau străine, pe care le consultăm, foarte multe (nu spunem majoritatea, ca să nu-l mîhnim pe tov. Badea) ignorează această problemă crucială sau îi acordă un spaţiu cu totul modest. Aşa procedează, de pildă, majoritatea marilor reviste ilustrate din lume. Desigur, în ce ne priveşte, ne-am ocupat şi vom continua să ne ocupăm de muzica uşoară (mai ales că la noi în ţară nu apar deocamdată reviste specializate pe această temă), dar nu vom face din ea cheia de boltă a întregii noastre activităţi. Acestea fiind spuse, ne vom permite să considerăm drept simple sugestii *ordinele* pe care ni le dă tov. Badea: «trebuie să vă axaţi pe prezentarea muzicii «pop» (de ce, mă rog?), «prezentarea unei formaţii «beat» va alterna cu prezentarea unui cîntăreţ» etc., etc.

Din Sibiu, cititorul *Pop R. Iangă* ne sesizează că de cîteva luni galeria de pictură a muzeului Brukenthal stă închisă. Înţelegem că în urma furtului de anul trecut sînt imperios necesare (şi salutate de toţi iubitorii de artă) măsuri pentru asigurarea corespunzătoare a securităţii tezaurului sibian, dar înţelegem şi mîhnirea cititorului nostru şi a altor concetăţeni ai dumisale care se văd lipsiţi de atîta vreme de posibilitatea de a vizita una dintre cele mai prestigioase galerii de artă din ţara noastră. Sîntem convinşi că autorităţile vor face tot ce trebuie pentru ca în curînd Brukenthalul, în toată strălucirea lui, să poată sta la dispoziţia vizitatorilor, dar nu şi a hoţilor.

În dialogul dintre redacţie şi cititori trebuie să existe *un anumit «fair-play»: noi trebuie să citim cu atenţie şi* solicitudine scrisorile pe care le primim, iar cititorii trebuie să fie cititori, adică să citească revista. Ne-a mirat de aceea scrisoarea primită de la trei eleve din comuna Coroisînmartin, jud. Mureş, care, după ce ne asigură că citesc «cu deosebită atenţie» tot ce apare în revistă, declară că «au văzut» cu plăcere cum «am satisfăcut dorinţele multor tinerii» de a le publica adresele. Unde au văzut tinerele noastre corespondente aşa ceva, nu ştim. Şi cum de n-au «văzut» că în repetate rînduri am explicat de ce nu putem publica asemenea adrese, iarăşi nu înţelegem.

animalele

în salonul internațional de artă fotografică '69

Fritz LUSCHNIG
Austria
„Dansați, domnișoară?"

Dieter PESCHEL ▶
R.F. a Germaniei
„Trio"

Eduard KUKLIS
R.S. Cehoslovacă
„Portret"

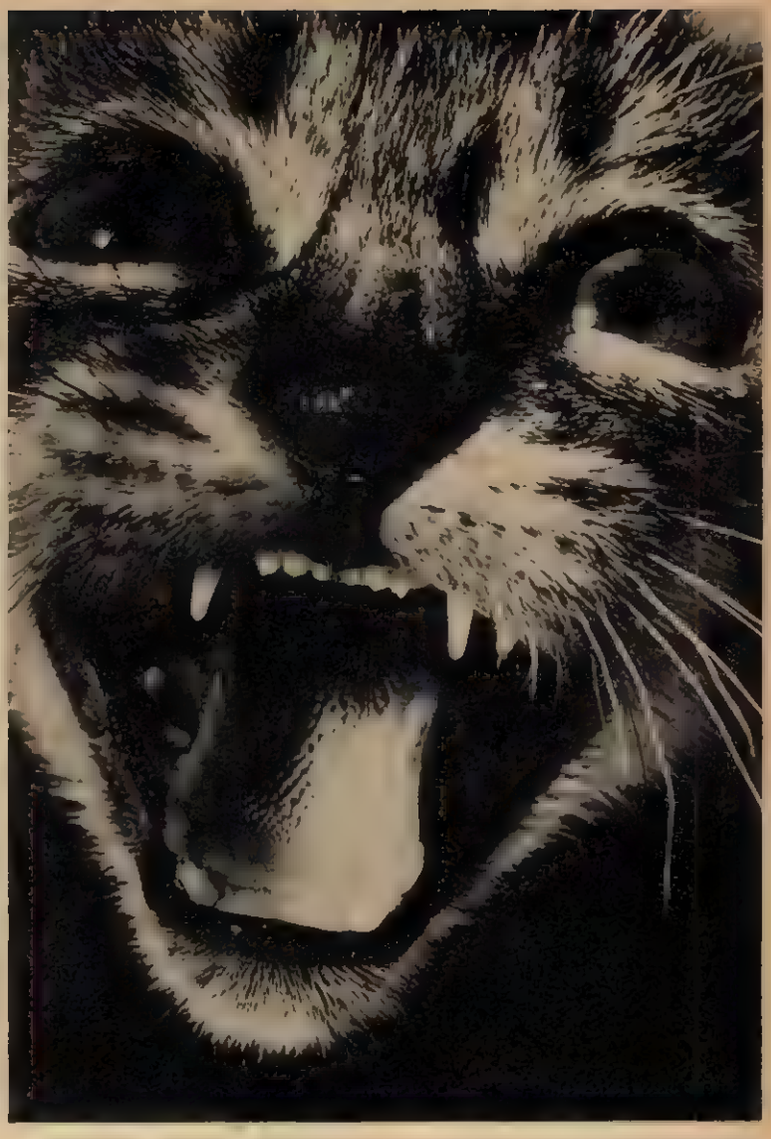

▲
P. SLACK
Anglia
„Față fericită"

◀ *Horst HAIDER (EFIAP)*
Austria
„Uhu"

„DECADA BUCURIA COPIILOR"

AZI O JUCĂRIE

Avioane, Cărucioare pentru păpuși, Mingi din plastisol, Triciclete, Trotinete

MÎINE O MESERIE

Decada-
bucuria copiilor

23 mai-
1 iunie

Orice dar... o bucurie!

CADOURI PENTRU COPII GĂSIȚI LA
MAGAZINELE COOPERATIVELOR
DE CONSUM

MEDICINA EXTENSIVĂ SAU MEDICINA INTENSIVĂ?

(Urmare din pag. 12)

AU CUVÎNTUL SPECIALIȘTII

ECONOMII DE MILIARDE DE MĂRCI DACĂ...

Să luăm ca model spitalul Universității din Berlin, unde durata medie de internare era, în 1964, de 34 de zile, dintre care 7-10 zile dedicate analizelor de laborator. O creștere masivă a productivității laboratoarelor ar permite o scurtare a fazei diagnostice, de exemplu, cu 3 zile de spitalizare.

...Raportînd la capacitatea fizică de spitalizare a R.D.G. (208 000 paturi în 1964), economia rezultată prin reducerea doar cu 8% a duratei medii de internare s-ar ridica la 2,4 miliarde de mărci, la care se adaugă eliberarea unei capacități suplimentare de spitalizare echivalentă cu 20 000 paturi fizice, în care s-ar fi investit aproximativ un miliard de mărci.

Prin urmare, economia totală decurgînd din scurtarea spitalizării cu 8% ar echivala cu 3,4 miliarde de mărci!

Dr. doc. **Herrmann RADERECHT**, directorul Institutului de diagnostic de laborator, Berlin-BUCH, R.D.G. în «Zeitschrift für medizinische Laborteehnik, vol. 6, pag 345, 1965 «Creșterea productivității laboratorului clinic, centrul de greutate al reorganizării sistemului ocrotirii sănătății.

„SPITALUL FĂRĂ PATURI" STÎRNEȘTE SENZAȚIE LA PARIS: O NOUĂ ERĂ ÎNCEPE ÎN ISTORIA MILENARĂ A SPITALULUI

La Paris s-a inaugurat (anul trecut — N.R.) la spitalul St. Louis o nouă secție pentru bolile de sînge. Ea poartă numele de spital biologic de zi, «Paul Chevallier». Deschiderea acestei secții a stîrnit senzație, ziarele de mare tiraj de la Paris consacrîndu-i cîteva coloane. La solemnitatea inaugurării au participat ministrul problemelor sociale Schumann și alți înalți demnitari francezi. Cum se explică aceasta? Printr-o particularitate a noii secții care o deosebește radical de spitalul «convențional», și anume: absența paturilor.

Desființarea bazei hoteliere marchează începutul unei noi ere în istoria aproape milenară a spitalului. Funcția principală a spitalului în epoca noastră, epoca revoluției tehnologice, devine diagnosticul rapid prin conjugarea examenului clinic cu examenul multifazic automat. Automatizarea analiticii medicale permite colectarea unui maximum de informații chimice dintr-o cantitate minimă de sînge, într-un timp record. Din 5-10 ml de sînge se pot face în laboratorul automat 20-30 analize diferite în zece minute. După cum spunea conducătorul și creatorul noului spital de zi, cunoscutul hematolog francez prof. Jean Bernard (care a vizitat de mai multe ori și țara noastră — N.R.), scurtarea fazei diagnostice a actului medical, grație avîntului productivității analiticii medicale, face inutilă spitalizarea convențională, nopțile anxioase pe care bolnavul e obligat să le petreacă în ambianța străină, indiferentă și sonoră a spitalului-lazaret. Spitalul biologic de zi este format din patru laboratoare, trei boxe de recoltare, o sală de operație și reanimare, birourile medicilor și personalului auxiliar, sala de consiliu în care în fiecare dimineață au loc ședințe animate de diagnostic colectiv (altă trăsătură «revoluționară» a spitalului de zi: diagnosticul nu mai e lăsat la voia competenței unui singur medic, ci este sinteza capacității și experienței profesionale a unui colectiv de specialiști).

«Internarea» durează 2-3 ore dintr-o dimineață. Bolnavul se întoarce doar dacă boala lui cere precizări analitice suplimentare sau tratamente de înaltă tehnicitate.

Încheindu-și discursul inaugural, profesorul Jean Bernard spunea: «Aceste mijloace tehnice noi și această nouă organizare animată de un spirit nou, pe care l-am dorit contagios, dau posibilitatea să se realizeze în cîteva ore ceea ce

la ora revoluției tehnico-științifice

PROFILAXIA DE MASĂ A BOLILOR NETRANSMISIBILE CAPĂTĂ NOI DIMENSIUNI

Testarea multifazică automată, «diagnosticul prin poștă» și alte tehnici foarte moderne ridică cu acuitate problema: pe ce căi să lichidăm rămînerea în urmă a diagnosticului instrumental în țara noastră.

Convorbire cu dr. EUGEN ALTESCU, medic specialist de laborator clinic*

F. În primul rînd v-am ruga să explicați ce rol joacă analitica medicală în procesele care se desfășoară în sistemul asigurării sănătății. De fapt, laboratorul clinic este un loc unde bolnavii nu pătrund niciodată dincolo de anticameră; majoritatea dintre noi nici nu știm ce se petrece într-un laborator, lanțul de procese care începe cu luarea probei de sînge și se încheie cu buletinul de analiză este ignorat.

A. Să încercăm să plasăm activitatea analitică în structura medicinei de azi, să explicăm necesitatea modernizării. Cererea de analize medicale crește furtunos. Fenomenul are un caracter universal și logic, reflectînd, după toate probabilitățile, o adevărată transformare a medicinei sub impactul revoluției tehnologice.

EXISTĂ O PRESIUNE A CERERII. DAR OFERTA?

Profesorul Van Kampen spunea la un congres de chimie clinică ținut la Detroit anul trecut, că dacă acest ritm se va menține și în viitor, se poate calcula că în anul 2051 numărul de analize pe bolnav va atinge valoarea...infinit. Firește, este o butadă, dar ea subliniază seriozitatea problemei. Același binecunoscut specialist olandez afirma că presiunea cererii de analize face ca problema centrală a analiticii medicale să nu mai fie «ce să facă» (ce fel de analize să facă), ci «cum să facă» — cum să mărești producția de analize în așa fel încît costul diagnosticului să nu atingă cifre astronomice. Iată deci că productivitatea laboratorului clinic devine o problemă centrală a ocrotirii sănătății.

F. Ar fi deci util să vorbiți mai pe larg despre rolul laboratorului, greutatea lui specifică în cadrul spitalului și al asistenței medicale, în general.

A. Chestiunea prezintă două aspecte și întrebarea două răspunsuri. Luați de pildă lista laureaților Premiului Nobel pentru medicină din 1956 pînă în 1968, deci pe ultimii ani. Cu excepția anului 1956 cînd premiul a încununat cercetările lui Forssmann asupra *cateterizării* («explorării») cardiace,— cercetări întreprinse de altfel între 1925 și 1945 — *toți ceilalți sînt* oameni de laborator. Biochimia deține, după cum vedeți, monopolul progresului medical.. Laboratorul clinic este canalul prin care medicina comunică cu revoluția tehnologică.

«CANTITATIV S-A FĂCUT MULT, DAR...»

F. Revenind la situația de la noi și reținînd datele citate de dv. trebuie să deducem că productivitatea laboratorului ar trebui să crească cu cei 12% pe an cu care se amplifică cererea?

A. Teoretic. Practic însă, *productivitatea laboratorului clinic de la noi este stagnantă*. «Ajustarea» se face pe una din căile cele mai neeconomice cu putință: prin mărirea numărului de angajați. În țările avansate spitalizarea medie scade continuu. La noi...

Într-o lucrare apărută anul trecut într-o revistă vest-germană se stabilea o corelație cantitativă interesantă: într-o clinică universitară din Hamburg creșterea producției de analize cu aproximativ 40% a determinat o reducere a spitalizării cu 10%. După părerea mea, există o legătură nemijlocită — legică — între productivitatea muncii laboratorului clinic și durata medie de spitalizare; din această relație se poate deduce — de pildă — că mărirea productivității laboratorului clinic poate determina o scădere continuă exponențială a spitalizării, tinzînd asimptotic spre zero.

ȘI ÎN MEDICINĂ EXISTĂ AZI BENZI RULANTE

F. În prezent există mai multe sisteme de microanaliză, de mare productivitate și necesitînd cantități infime (ultramicro!) de sînge față de metodele clasice. De altminteri sîntem informați că și Ministerul Sănătății se preocupă în prezent de această întreagă problemă și studiază chiar crearea unui cadru organizatoric pentru urmărirea ei îndeaproape. Dv. înșivă ați elaborat un asemenea sistem de microanaliză. Se inspiră el dintr-un model verificat în practică?

A. De fapt ideea de bază îi aparține lui Suchet, de la Fundația Rotschild din Paris, care a elaborat un sistem de lucru, extrem de rațional, folosind instrumente simple, metode rapide, coordonate...

F. Într-un fel, cu pe bandă rulantă?

A. Da. Verificări independente în diferite țări au **arătat că în sistemul Suchet un singur tehnician, într-o zi normală de lucru, poate efectua pînă la 1100 determinări și 10 tipuri de analize diferite. La noi, din păcate, nivelul actual de productivitate oscilează în jurul a 20 de analize pe zi.**

F. În opinia dv., care este rolul pe care laboratorul clinic este chemat să-l joace în traducerea în viață a recentelor Directive ale C.C. al P.C.R., în care se pune accent deosebit pe *profilaxia* bolilor netransmisibile: cancer, boli de inimă, ciroză ș.a.m.d.

A. Pe plan mondial, orientarea profilactică — spre prevenirea bolilor virstei de mijloc — pare să dea conturul medicinei de mîine. Dezvoltarea profilaxiei bolilor netransmisibile corespunde unei comenzi sociale: aceste boli amenință tocmai grupul de oameni care, după acumularea unei bogate experiențe, au atins «valoarea socială» maximă. În fond, viața nu începe oare la 40 ani, la vîrsta «majoratului» profesional?

Problemele tehnice pe care le pune organizarea unui program de profilaxie a bolilor netransmisibile sînt fundamental deosebite de cele ale epidemiologiei bolilor contagioase. În adevăr, în cazul bolilor netransmisibile profilaxia începe cu diagnosticul, cu surprinderea în stadii cît mai precoce a acestor boli.

F. Deci problema orientării profilactice în acest domeniu ar fi în mare măsură o problemă de diagnostic?

A. Actul medical convențional implică în primul rînd examenul clinic și apoi cel de laborator, în timp ce profilaxia bolilor *netransmisibile* constă, tehnic, în săvîrșirea acestei ordini: examenul de laborator *precede* pe cel clinic. A pretinde că profilaxia bolilor netransmisibile poate fi realizată cu mijloacele limitate ale examenului clinic este, după părerea mea, o inepție profesională. Profilaxia înseamnă aici diagnostic cu ajutorul instrumentelor științifice, susceptibile să detecteze semne de boală certe tocmai în perioada care premerge apariției semnelor de boală, deci atunci cînd persoana afectată se crede încă în cea mai perfectă stare de sănătate.

SENZAȚIONALUL PROIECT AL FUNDAȚIEI KAYSER

Transpunerea în viață a acestei orientări noi a început în 1961, cu un proiect al Fundației Kayser; fundația dirijează trei spitale în diferite orașe din S.U.A., în arealul cărora au început să se efectueze controale periodice ale stării de sănătate a populației prin testare multifazică automată.

F. ??

A. **În timp, un asemenea examen este format din două etape. În prima etapă, cea multifazică, persoanele trec printr-un șir de boxe (sau stațiuni)** unde, succesiv, aparate automate le măsoară, le microradiofotografiază, microfotografiază fundul de ochi, determină reflexele, fac electrocardiograma. La boxa de recoltare se iau fiecărei persoane vreo 10 mililitri de sînge, din care se realizează cam 20 de analize. Într-o altă boxă, un aparat sensibil la diferențele de emisivitate în radiații infraroșii detectează cancerul de sîn etc. Acest examen extrem de complex *nu durează mai mult de o oră*. După aceea, persoana controlată își vede de treburi, în vreme ce se efectuează automat analizele care, finalizate, sînt înscrise alături de celelalte date, pe fișe speciale, de către un calculator electronic. Fișele sînt examinate a doua zi de un medic, și cazurile suspecte sînt invitate pentru elucidare.

F. Și... cam la cît revine în S.U.A. un asemenea examen multifazic?

A. Relativ ieftin: aproape de trei ori mai puțin costisitor decît o singură zi de spitalizare (20 de dolari — examenul multifazic, 65 de dolari — spitalizarea pe o zi).

F. Ce rezultate a avut acest experiment?

A. Din punct de vedere medical, ca și din punct de vedere economic, rezultatele sînt senzaționale. Se consideră că acest proiect a deschis o eră nouă în istoria medicinei.

F. Revenind la noi, considerați că «politica sanitară» trebuie să înceapă, între altele, cu modernizarea diagnosticului instrumental? Întrebarea noastră are, de fapt, în vedere tot problema profilaxiei care, după cum se subliniază în di-

*Dr. Eugen Altescu, doctorand în științe medicale, este autorul mai multor lucrări de biologie moleculară și biochimie clinică, publicate atît în periodicele noastre medicale cît și în reviste de circulație internațională «Analytical Biochemestry» — Baltimore, «Journal of Clinical Pathology» - Londra, «Zeitschrift für klinische Chemie» — Berlin etc.

inainte cerea săptămîni, în dublul beneficiu, al bolnavului și al finanțelor statului».

(«La semaine des hôpitaux médico-sociale et professionnelle»)

UN INSTITUT DE CERCETARE TEHNOLOGICĂ MEDICALĂ

În condițiile progresului rapid al medicinei clinice, rolul laboratorului devine din ce în ce mai important, solicitarea lui din ce în ce mai frecventă. Creșterea volumului de muncă, în condițiile unui echipament tehnic insuficient și ale unui nivel scăzut de productivitate, duce în vitabil la deteriorarea calității analitice, cu consecințe negative evidente asupra nivelului și costului asistenței medicale.

Productivitatea laboratorului nu poate fi despărțită de problemele controlului calității analizelor medicale.

O condiție preliminară esențială a modernizării laboratoarelor trebuie să fie *organizarea unui institut de cercetare tehnologică* dedicat problemelor tehnicii noi de laborator, difuzării informației, experimentării și asimilării instrumentației analitice automate, raționalizării prelucrării datelor de laborator, ca și dezvoltării de noi metode de analiză rapide, concomitent cu elaborarea unui program de control al calității pe plan unional.

Dr. Vladimir Iakovlevici MIHEIKIN, șef de sector la Institutul de fiziologie din Leningrad *(«Laboratornoe delo», pag. 249, 1968).*

CÎT DUREAZĂ DE LA INTERNARE LA PRECIZAREA DIAGNOSTICULUI

Dacă administrația spitalului nu asigură echipamentul tehnic necesar unui spital modern, dacă echipamentul este și de un nivel tehnic redus și insuficient numeric, nu se poate asigura o concordanță între cererile de analize și posibilitățile de satisfacere. Decalajul dintre cerere și posibilitățile de satisfacere face să se piardă în mod inutil un mare număr de zile pînă la precizarea diagnosticului și aplicarea tratamentului.

Prof. dr. docent Theodor ILEA, «Planificare și economicitate în ocrotirea sănătății», Editura medicală, București 1968, pag. 174.

LABORATORUL ȘI PROGRESUL MEDICINEI

De cîteva decenii laboratorul deține necontestat monopolul progresului medical. Ultimul Premiu Nobel pentru medicină cîștigat de clinică a fost atribuit în 1956 lui Forssmann pentru cercetările lui asupra cateterizării inimii — cercetări întreprinse între 1925 și 1945.

La urma urmei, clinicienii sînt aceia care cer laboratorului din ce în ce mai multe analize chimice de rutină.

Spitalul viitorului trebuie să ia în considerare acest lucru. În mod inevitabil, pe măsură ce știința medicală progresează o fracțiune din ce în ce mai însemnată din resursele financiare și umane ale spitalului se îndreaptă spre laborator

Dr. John Christopher EATON, directorul laboratorului Spitalului Regal din Manchester, în «Lancet», vol. 2, pag. 959, 1963.

LABORATORUL DE ANALIZE MEDICALE - O CREȘTERE EXPLOZIVĂ

Clinicianul este în prezent dependent de laborator. Dacă activitatea laboratorului ar fi brusc suspendată, spitalul și-ar pierde rațiunea de a fi, iar evoluția medicinei s-ar opri.

Creșterea volumului de muncă a laboratorului a devenit în ultimii ani explozivă. Părerea mea este că această tendință de amplificare nu se va opri în viitorul previzibil, ci dimpotrivă, se va accelera. Aci cred că avem de-a face cu un fenomen general de transmutare a întregii practici a medicinei.

Dr. Henry Emory EMSON, directorul laboratorului central al Spitalului Universității McGill-Toronto, în «Canadian Medical Association Journal», vol. 93, pag. 211, 1965.

„ÎN ORDINEA PRIORITĂȚII ȘI IMPORTANȚEI"

Comisia de echipament sanitar și social al celui de-al V-lea plan (al Republicii Franceze — N.R.) a fixat ca obiectiv-previziune reducerea duratei naționale medii de spitalizare de la 20,6 zile în anul 1962 la 16 zile în 1975.

Planul de măsuri elaborat în vederea realizării acestui obiectiv prevede, în ordinea priorității și importanței:

1. *creșterea productivității laboratoarelor de biologie medicală pentru a suprima așteptările inutile și a economisi capacitatea de spitalizare*,
2. sporirea numărului de instituții cu caracter semihotelier pentru bolnavi cronici și convalescenți,
3. extinderea spitalizării la domiciliu.

(«La semaine des hôpitaux médico-sociale et professionnelle», vol. 44, pag. 87, 1968)

---

rective, «reprezintă un principiu de bază în ocrotirea sănătății».

A. Reducînd lucrurile la absurd, să ne imaginăm ce ar însemna un program de profilaxie bazat pe tehnologia permisă a laboratorului de azi. Un examen multifazic pentru fiecare cetățean ar însemna aproximativ 100 000 000 analize suplimentare pe an la prețul mediu a 5 lei analiza și la durata medie de lucru de 25 minute pe analiză; în plus, dacă s-ar continua să se lucreze cu metode învechite, persoana controlată ar trebui să cedeze cam 100 ml de sînge. O adevărată... vărsare de sînge.

Tocmai în acest cadru efectele raționalizării ar apărea deosebit de pregnant, reorganizarea rețelei actuale pe baza unui sistem tehnologic semiautomat permițîndu-ne să satisfacem surplusul de cerere de analize fără investiții suplimentare, de calibrul celor pe care le-ar reclama perseverarea în stilul artizanal de azi.

Cred însă că aici trebuie bine precizată distincția dintre laboratorul rețelei curative, al cărui volum de muncă este în funcție directă de «cantitatea» de solicitare, și laboratorul de diagnostic, cu un caracter industrial mult mai pronunțat.

ANALIZE... PRIN POȘTĂ

Să revenim la profilaxia bolilor netransmisibile. Laboratorul de control multifazic automat reprezintă doar unul dintre mijloacele de diagnostic preclinic; este fără îndoială mijlocul cel mai eficace și mai complet, dar totuși foarte scump. El nu poate fi introdus la noi în viitorul apropiat, în condițiile noastre tehnice, dar l-am menționat aici ca un obiectiv mai îndepărtat și, totodată, pentru a ilustra perspectivele uriașe pe care le deschide avîntul tehnologiei analitice.

Dezvoltarea rapidă a analiticii clinice contemporane ne oferă însă și mijloace mai ieftine — mă refer la hîrtiile reactive de diagnostic chimic. În străinătate se produc de mulți ani pe scară industrială asemenea hîrtii de diagnostic pentru analiza semicantitativă a foarte multor substanțe din organism care prezintă interes pentru medicină.

De pildă, în campanii epidemiologice de detectare a cazurilor de diabet s-a expediat în plic închis, prin poștă, tuturor persoanelor din arealul cercetat o bandă de hîrtie reactivă. Hîrtia își schimbă culoarea în mod vizibil dacă este înmuiată în urină care conține glucoză.

Milioane de persoane au fost cuprinse în aceste campanii și s-au descoperit astfel, pe această cale simplă și economicoasă, zeci de mii de diabetici care se ignorau! Avînd în vedere rezistența scăzută la infecții pe care o produce diabetul, detectarea acestor bolnavi — și consecutiv tratarea lor — a salvat probabil mii de vieți, altfel periclitate de infecții epidemice banale, de gripe sezoniere ș.a.m.d.

F. Există la noi în momentul de față posibilități pentru organizarea în masă a diagnosticului profilactic de laborator al cancerului?

A. După părerea mea, încă nu. Nu avem rețea de citologie pentru depistarea anumitor tipuri de cancer (col uterin, stomac etc) în etapa vindecabilă, nu avem suficienți specialiști în organizarea campaniilor de epidemiologie a bolilor netransmisibile ș.a.m.d. Colorația Papanicolau de pildă, pentru detectarea cancerului colului uterin cere coloranți speciali; hîrtiile reactive de diagnostic reclamă reactivi speciali; metodele noi, rapide, cer reactivi speciali care nu se găsesc la noi. Pe de altă parte, cercetarea medicală fără laborator modern este lipsită de valoare, inutilă (o maculatură cazuistică, epigonică, provincială, care umple revistele medicale.

O «ECONOMIE» CARE DUCE LA RISIPĂ

Una dintre cele mai uluitoare măsuri a fost încercarea de unificare a tehnicilor de laborator pe baza unor metode muzeale, frînarea introducerii de metode noi prin limitarea nomenclatorului de reactivi de import la cei necesari conform metodelor «tradiționale».

F. ?

A. Mă refer la Indicatorul de reactivi pentru analize medicale, publicat de direcția generală farmaceutică din Ministerul Sănătății.

F. Dar poate că acest indicator a realizat economii valutare?

A. Credeți? Dacă aritmetica e bună la ceva, să socotim cît costă perseverarea în «clasicismul» tehnologic. Să luăm de exemplu analiza ureei în sînge, una dintre cele mai frecvente. În anul 1968 s-au efectuat la noi *trei milioane de dozări de uree*, pentru care a fost necesar să se importe circa o tonă de acid tricloracetic, 6 tone de hidrat de sodiu «pro analisi» și aproximativ 2 tone de brom metaloid. La prețul mediu european s-au cheltuit aproape 80 000 dolari. Dacă metoda «clasică» ar fi fost înlocuită cu o metodă modernă *cheltuielile valutare ar fi fost reduse de zece ori* (mă refer în mod special la metoda de dozare a ureei cu diacetilmonoximă).

F. Am dori să evităm discuțiile cu caracter prea tehnic.

A. Aș putea dovedi capitol cu capitol că dacă intenția «unificării» prin acel indicator a fost economia de valută, rezultatul a fost risipa de devize.

F. În Directivele C.C. al P.C.R. se exprimă convingerea că noi avem toate condițiile, toate premisele pentru a lichida rămînerea în urmă într-o serie de sectoare ale asistenței medicale. Puteți să ne indicați unele resurse nefolosite?

DE CE COMPLICAT ȘI SCUMP CÎND SE POATE SIMPLU ȘI IEFTIN?

A. Motivul pentru care eu personal am început seria de cercetări asupra microanalizei clinice semiautomate a fost să dovedesc că modernizarea activității laboratorului nu cere aparatură ezoterică, import de tehnologie. Walter Gernandt, unul dintre cei mai activi specialiști germani în chimie clinică, confruntat cu niște propuneri diletante, a exclamat exasperat la o conferință: «Pentru numele lui Dumnezeu, de ce complicat și scump, cînd se poate simplu și ieftin?»

Tocmai acest lucru am vrut să arăt, că cercetarea este practica relațiilor dintre posibil și necesar; criteriile experimentului sînt un instrument, o armă extraordinar de puternică, dar pe care trebuie să învețî să o folosești. Noi trebuie în primul rînd să cumpărăm știință și nu tehnologie. Firește, am în vedere aci și în cele ce urmează exclusiv medicina, singurul domeniu în care sînt calificat să-mi spun părerea. Or, știința este practic gratuită (contravaloarea abonamentelor la revistele medicale!), pe cînd tehnologia nu numai că costă scump în valută, dar cîteodată sugrumă știința națională.

Aș putea să ilustrez cu sute de exemple subliniez: sute — faptul că amploarea resurselor noastre industriale ne oferă în prezent posibilitatea rezolvării mai tuturor problemelor legate de modernizarea «zestrei» tehnice a medicinei românești.

Cumpărînd tehnologie gata fabricată, finanțăm de fapt cercetarea tehnologică din țările dezvoltate. E evident pentru oricine că interesul național cere să finanțăm cercetarea tehnologică la noi acasă, să valorificăm resursele proprii de talent științific și tehnic. Faptul că la noi, practic, nu există cercetare tehnologică în această direcție și că eforturi izolate nu se desfășoară într-un climat stimulator — ci dimpotrivă — ar putea avea consecințe serioase economice, sociale și tehnice. Cercetarea tehnologică medicală este un sector care trebuie dezvoltat cu prioritate absolută. Se știe prea bine că cercetarea științifică a devenit în zilele noastre condiția existenței sociale, a afirmării naționale și a supraviețuirii economice.

1

2

3

4

Ce «poate» laboratorul clinic modern... cu o singură picătură de sînge pe o hîrtie specială (foto 1). După 60 de secunde (foto 2) se spală cu apă (foto 3) și se compară culoarea căpătată de hîrtie cu un etalon (foto 4). Analiza de uree (dozarea ureei în sînge) e gata! Este numai un exemplu.

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

BUDAPESTA **În ultimii 20 de ani producția farmaceutică a R.P. Ungare a crescut de peste 50 de ori. Printre noutățile acestui an — concentratele alimentare pentru zootehnie, noi preparate pentru protejarea culturilor. Produsele industriei farmaceutice ungare sînt exportate în peste 70 de țări.**

TRIPOLI **Guvernul libian a încheiat cu «Hilton International Co» un acord pentru construirea a două mari hoteluri. Cel dintîi, la Tripoli, va avea 300 de camere, iar celălalt, situat pe artera care parcurge țara de la granița tunisiană la cea egipteană, va dispune de 200 camere.**

BRASILIA **Potrivit informațiilor ziarului «Financial Times», firma vest-germană de automobile «Volkswagen» controlează 60% din vînzările de automobile pe piața braziliană. Prin lărgirea uzinei din Sao Paulo se vor realiza zilnic, la sfîrșitul anului 1970, 1 000 automobile purtînd marca «Volkswagen».**

AMSTERDAM **«Este prima fuziune internațională în domeniul aeronauticii și al călătoriilor spațiale» — a declarat purtătorul de cuvînt al firmei olandeze constructoare de avioane «Fokker», referindu-se la recenta fuziune între «Fokker» și uzinele vest-germane de avioane «VFW» din Bremen. Firma rezultată în urma fuziunii — «Zentralgesellschaft VFW-Fokker» — are sediul la Düsseldorf.**

ROMA **Valoarea exporturilor Italiei a atins în ultimul an un nivel considerat extrem de ridicat — 6 365 miliarde lire, cu 17% mai mult decît în anul precedent. Italia se situează astfel pe locul 8 printre țările lumii, în ce privește exporturile.**

MOSCOVA **Nu mai mult de jumătate de oră pînă la locul de muncă — e unul dintre principiile directoare ale programului de dezvoltare a transportului în comun, elaborat de urbaniștii din Moscova pentru deceniul viitor.**

STOCKHOLM **Între 8 și 13 iunie — primul Congres internațional pentru problemele culorii, organizat de «Grupul suedez al culorii» și Academia regală suedeză de științe tehnice. Printre principalele teme: culoarea în arhitectură, artă, circulație.**

PARIS **Cel mai important centru de cercetări din Franța în domeniul petrolului și petrochimiei va fi inaugurat în mai puțin de un an la Solaize, în apropierea Lyonului, din inițiativa grupului «Elf-Erap».**

TOKYO **Citirea acustică a ziarelor cîștigă tot mai mult teren în Japonia. 14 ziare și reviste editează imprimate acustice conținînd extrase din materialul publicat, care pot fi redate cu ajutorul picupului.**

GENEVA **O.M.S. a publicat o broșură care trece în revistă legislațiile diferitor țări în legătură cu transplantările. Prima dintre acestea a intrat în vigoare în Franța în preajma celui de-al doilea război mondial, și tot Franța este cea care a adoptat cea dintîi, în 1968, un nou regulament în concordanță cu ultimele cuceriri în domeniul reanimării.**

CRONICA DE TREI SECUNDE

EL FUGITIVO

Un tip evadează din închisoarea orașului francez Bourges, așa cum se evadează: taie cu o pilă gratiile celulei și coboară pe fereastră folosind o funie confecționată din cearșafuri. Foarte normal. Ajuns în curtea închisorii se fofilează pînă la un zid, înalt — după cum e firesc — de 7 metri. Îl escaladează; descoperă o bicicletă, o încalecă și — așa cum scrie la carte — o întinde mîncînd pămîntul. Pe urmă — sigur că da — mașina jandarmeriei se aruncă pe urmele lui și evadatul, observînd-o, își lasă bicicleta pe șosea fugind peste cîmpurile care stau la dispoziția oricăror evadați. Numai că deodată obuze cu totul și cu totul normale încep să explodeze în jurul său, răscolind pămîntul, ca-n filmele normale despre războaie normale. Tipul își dă seama — dîrdîind cum am fi dîrdîit cu toții — că se află pe un poligon de tir, în plin exercițiu balistic. Se dă alarma, se suspendă tirul, pușcăriașul îngrozit e adus în celulă, la 5 ore după evadare. Nimic din toată această poveste nu e anormal. Nimeni dintre noi, oameni care trăim în apartamente cinstite, nu poate ocoli acest «story» invocînd că e vorba de un caz aparte. Cunosc nenumărați oameni cinstiți care evadează după toate legile evadării și se trezesc, bătînd cîmpii, exact în perimetrele unde bat, șuieră și explodează obuze cinstite. Nimeni nu mai găsește liniște în evadare. Toate edenurile sînt poligoane de tir. La capătul funiei făcute din cearșafuri e spaima de balistică. Și toți revenim în apartamentele noastre sub sau fără escortă — căci ce mai contează jandarmii în toată povestea asta?

CANTINFLAS

Cantinflas avea trei ani. El galopa mult. El era pursînge. Cantinflas era foarte gurmand. El mînca mult. Simbătă, stăpînul său l-a luat la vînătoare. Lîngă Santiago de Chile apăru o barieră. Stăpînul puse pușca deoparte și plecă să ridice bariera. Cantinflas întinse botul spre pușcă. Cantinflas începu să pape pușca. Pușca se descărcă în gîtlejul lui. Glonțul ajunse repede în inima lui Cantinflas. Cantinflas muri pe loc. Azi caii mor mîncînd pușcă.

Radu COSAȘU

Principalii patru candidați în alegerile prezidențiale (de la stînga la dreapta): Georges Pompidou, Alain Poher, Jacques Duclos, Gaston Defferre.

PARIS

CINE VA FI NOUL PREȘEDINTE?

Corespondență specială de la Cristian POPIȘTEANU

Dacă primele picături de ploaie se anunțau încă la Cannes, Parisul m-a întîmpinat cu o adevărată grindină. Dar rafalele care au continuat să se reverse peste parizieni nu i-au impresionat pe suporterii electorali. Cu umbrela deschisă privim deci această sui-generis «son et lumière», despre actuala viață politică franceză.

Zodia sub care se trăiește acum în Franța este desigur cea a propagandei. Și a avea nu mai puțin de șapte candidați pentru fotoliul prezidențial înseamnă a avea, dacă nu șapte programe esențialmente diferite, cel puțin șapte stiluri deosebite. Îndemnînd cetățenii fie către unul, fie către altul dintre candidați, afișele electorale se deosebesc prin mărimea, culorile, benzile imprimate pe ele. Aceste afișe pot fi privite pînă și pe schelăriile Turnului Eiffel, care și-a sărbătorit zilele acestea opt decenii de existență, în sfîrșit nehulită. Dar stilurile se recunosc și în maniera în care candidații înțeleg să se adreseze cetățenilor. Dacă Georges Pompidou, de pildă, a considerat eficientă înregistrarea pe bandă de magnetofon a unui mesaj care poate fi audiat telefonic de oricine formează unul dintre numerele cartierului său general din av. Latour Maubourg, dl. Alain Poher, președintele ad-interim, a preferat să nu se înfățișeze în nici o adunare electorală, rezervîndu-se pentru al doilea tur de scrutin. Dacă dl. Pompidou preferă să folosească pentru scurtele și dese deplasări electorale același mijloc de transport — elicopterul — pentru care i-am ghicit pasiunea încă în timpul vizitei în care îl însoțisem anul trecut prin Iran, dl. Poher, mai sedentar, primește la Palatul Luxembourg delegațiile care vin să-i confirme sprijinirea candidaturii.

Dacă în parcul castelului de la Rambouillet — care ne amintește întrevederile de acum cîțiva ani dintre generalul De Gaulle și fostul cancelar Adenauer și unde Marie Antoinette venea cam pe vremea asta să-și mîngîie mieii la stînă ce-i poartă numele — o duzină de elevi și eleve, avînd scris pe spatele treninguri «Pompidou», culeg «nu-mă-uita», în suburbia muncitorească Ivry-sur-Seine zeci de tineri comuniști împrăștie manifeste cu efigia candidatului Jacques Duclos. De altfel, programul cu care se prezintă în campania electorală reprezentantul partidului comunist — a cărui cotă în sensibilă creștere atinge, potrivit ultimelor sondaje, 16% — este caracterizat prin claritatea obiectivelor vizînd o înnoire politică, economică, socială. Încă înainte de a pleca de pe Coasta de Azur am putut asista la relatarea televiziunii despre întrunirea electorală de la Marsilia, unde — cu toate că întregul port trăia cuprins de patima nestăvilită pentru selecționata de fotbal — sala ce a găzduit adunarea consacrată sprijinirii candidaturii lui Duclos s-a dovedit neîncăpătoare pentru mulțimea simpatizanților.

Săptămîna aceasta a fost desigur cea mai dură pentru duelul dintre cei șapte candidați. Capul de afiș în această înfruntare l-au ținut Pompidou și Poher, care au trecut la incriminări reciproce, nici unul dintre ei nemaiținînd seama de necesitatea complezentă a menajării partizanilor politicii de centru. S-au rostit cuvinte tari la radio și televiziune, unde fiecare candidat ține microfonul aproape zilnic între 10 și 25 de minute, s-au auzit acuzații la conferințele de presă, s-a vorbit pe șleau despre «ceea ce nu merge» în agricultură sau comerț, în industrie sau universități ș.a.m.d. Și, cetățenii, ascultînd în dreapta și în stînga, rămîne la latitudinea lor să facă fel de fel de comparații cu propriile constatări.

În treacăt fie spus, în vîrtejul agitației electorale nu a trecut neremarcată informația despre curierul pe care îl primește în Irlanda fostul președinte, generalul De Gaulle. Printre cele 26 000 de scrisori primite de acesta în ultimele săptămîni este și aceea a unei fetițe de șase ani, care se adresează generalului cu deplină candoare: «Dacă sînteți trist — mon général — gîndiți-vă că eu vă iubesc».

Dacă reporterilor Radioteleviziunii luxemburgheze întrebarea, pusă în dreapta și-n stînga, la Cannes: «Pentru cine votați la 1 și 15 iunie», putea să li se pară o «găseliță», aici, în capitala franceză, o simți ca pe elementul determinant al unei opțiuni de mare importanță. Răspunsul la întrebare rămîne încă o necunoscută pentru toți francezii, inclusiv pentru candidați.

Poate doar deputatul de Cantal, dl. Georges Pompidou, își poate îngădui, cu cele 41 procente pe care i le acordă actualele sondaje, să scruteze mai temerar spre frontonul Palatului Elysée.

COMENTARIU

Franța după De Gaulle

de Silviu BRUCAN

Credința larg răspîndită și destul de subtil întreținută că după generalul De Gaulle va urma haosul nu se dovedește întemeiată, deși apare tot atît de clar că nici ordinea pe care a instalat-o fostul președinte nu mai putea dura mult după evenimentele din mai 1968. Cu alte cuvinte, alegerea pe care o au de făcut francezii la primul scrutin prezidențial de mîine, 1 iunie, este extrem de complicată și singurul lucru care se poate afirma cu oarecare certitudine este că, oricare ar fi decizia alegătorilor, viața politică franceză nu va mai fi aceea din timpul celei de-a V-a republici.

Principalii candidați sînt: Georges Pompidou, *care are în mînă un atu important: majoritatea gaullistă din Parlament, deci singurul care n-ar avea nevoie de noi alegeri parlamentare,* Alain Poher, *președintele interimar care și-a fixat pozițiile pe baza preferințelor scontate ale centrului electoral,* Gaston Defferre, *socialist și* Jacques Duclos, *veteranul comunist a cărui candidatură a fost impusă de diviziunea stîngii. Primii doi își dispută voturile centrului, care însumează în Franța majoritatea corpului electoral, și de aceea atacurile reciproce au mai curînd un caracter personal decît programatic. Adevărul este că nici nu au avut timp — și poate nici dorința excesivă — de a fixa un program politic intern și extern și a se delimita pe acest plan. Pompidou se prezintă ca beneficiar al moștenirii politice gaulliste, cu rezervele și modificările impuse de eșecul referendumului gaullist de la 27 aprilie. Poher, beneficiar și el, dar al rezultatului referendumului, adoptă o poziție despre care «Le Monde», descriind-o ca «vagă, anostă, fluidă», trage concluzia că «poate este ceea ce, în definitiv, doresc francezii» — o acuză nedreaptă, deoarece cetățenii sînt puși deseori să aleagă nu ceea ce doresc, ci ceea ce li se oferă. Defferre, simțind probabil că simpla sa candidatură nu este suficient de convingătoare, a anunțat că va desemna ca premier pe Mendès France, ceea ce marchează intenția și la el de a rupe ceva din voturile centrului. Jacques Duclos a declarat din primul moment că este conștient că «reprezintă o concepție de lealitate și salubritate politică» — cu alte cuvinte o minoritate în actuala configurație politică franceză.*

Sondajele indică o competiție strînsă la primul scrutin între Pompidou și Poher pentru primele două locuri. În acest caz, alegerea se va decide probabil la scrutinul secund, în raport cu sprijinul pe care-l vor acorda unuia sau altuia forțele politice franceze, a căror preferință finală nu exclude surprize.

Dar, indiferent de rezultat, se poate prevedea că dacă în politica externă franceză coordonatele generale rămîn în vigoare, cu oarecare posibilități de manevră în ce privește admiterea Angliei în Piața comună, conflictul din Orientul Apropiat și alte măsuri de acest ordin, în politica internă primul lucru pus în discuție va fi însuși regimul prezidențial, care cu greu va mai putea funcționa ca pe timpul generalului De Gaulle. Declarația lui Poher: «Nu este nevoie de o majoritate pentru a guverna, ci de absența unei opoziții» — menită desigur a liniști publicul în privința perspectivei parlamentare — ar fi sunat straniu cu puțin timp în urmă. În realitate, opoziția nu va fi absentă nici în Parlament, nici în afara lui, deoarece problemele sociale și politice ridicate cu atîta forță în mai 1968 abia își așteaptă rezolvarea. Politica de salarii inferioare pentru asigurarea unei poziții competitive industriei franceze în raport cu partenerii din Piața comună, în special R.F.G., a fost și este respinsă de sindicate, iar de modul cum va fi soluționat acest conflict major de interese depinde nu numai liniștea socială internă, ci și menținerea valorii francului, inclusiv poziția franceză față de procesul integrării economice. Opțiunea viitorului președinte și guvern în această problemă va fi crucială și nu-i de mirare că atît Pompidou cît și Poher s-au ferit să și-o proclame public.

În genere, alegerile de mîine trebuie privite pe fondul instabilității economice și financiare în care a intrat Europa occidentală și care se reflectă în grade diferite — în funcție de situația internă din fiecare țară — în instabilitate politică. În Anglia, guvernul Wilson pierde mereu teren și-și complică existența, la Bonn, în pofida extraordinarei conjuncturi economico-financiare, «marea coaliție» prezintă fisuri, în Italia, guvernul de «centru-stînga» este măcinat de frămîntări interne și acum Franța se află în fața necesității de a găsi o alternativă pentru regimul prezidențial. Dimensiunea reală a problemei depășește alegerea prezidențială: nici haos, dar nici vechea ordine — iată cum arată Franța după De Gaulle.

RIO DE JANEIRO

„GRUPUL ANDIN" - TENDINȚE ȘI TEMERI

Corespondență specială de la V. OROS

Recenta reuniune a «Grupului Andin», desfășurată la Cartagena (Columbia), a relevat existența unor divergențe serioase în ce privește tentativa de integrare economică a țărilor componente. Așa-numitul «Grup Andin» reprezintă o încercare integrațională pe scară subregională și este alcătuit din șase țări: Columbia, Venezuela, Ecuador, Peru, Chile și Bolivia. El dispune de o piață potențială de aproximativ 60 milioane consumatori și a luat ființă în baza unui acord semnat în februarie 1968, reprezentînd prima grupare economică în întregime latino-americană.

Apariția grupărilor economice subregionale în America Latină este explicată de inițiatorii lor ca o necesitate decurgînd din dificultățile integrării la scara întregului continent, lucru explicabil ținînd seama de faptul că este vorba de țări cu caracteristici și grade de dezvoltare economică mult diferite unele de altele.

Experiența arată însă că, cel puțin deocamdată, nu se poate vorbi de o integrare propriu-zisă nici pe scară continentală și nici subregională. Este vorba doar de subscrierea unor angajamente privind coordonarea eforturilor de dezvoltare economică și îndeosebi de înlesniri în domeniul schimburilor comerciale. De fapt, pașii cei mai vizibili au fost făcuți în domeniul stabilirii modalităților de colaborare bilaterală ca, de pildă, folosirea în comun a resurselor hidroenergetice prin construirea și exploatarea reciproc avantajoasă de centrale electrice. Așa este cazul înțelegerilor dintre Brazilia și Argentina, realizate în cadrul «Grupului La Plata». În schimb, nu există nici o înțelegere privind constituirea de organisme înzestrate cu atribuții supranaționale, și de fiecare dată cînd au apărut sugestii de acest fel, ele au fost întîmpinate de o puternică opoziție.

În ce privește «Grupul Andin», divergențele care au amînat constituirea lui formală se referă la reținerea manifestată de unele țări față de consecințele ce ar putea să le comporte ideea integrării. Guvernul venezuelean, de pildă, care este amenințat de o reducere importantă a exporturilor sale de petrol către S.U.A., a arătat că apreciază neavantajos să subscrie la angajamente integraționiste cu parteneri mult inferiori în ce privește valoarea produsului național brut, nivelul salariilor, disponibilitatea forței de muncă, sănătatea finanțelor etc. Dar și alte țări au contribuit la neînțelegerile din cadrul grupului, prin prezentarea de propuneri de pe urma cărora ar urma să obțină beneficii unilaterale. În afară de aceasta, Bolivia și Ecuadorul, care fac parte din grupul țărilor «mici», au exprimat deschis temeri față de ambițiile celor «mari», cum sînt Columbia și Chile, în timp ce Peru, care a început să-și dezvolte o industrie proprie, se simte amenințat de industriile chiliană și columbiană în cazul în care se va trece la «lichidarea automată a barierelor vamale». Chiar și Venezuela, după instalarea noului președinte, Rafael Caldera, de la care se aștepta «o poziție mai maleabilă», nu numai că a reformulat vechile obiecțiuni, dar a adăugat altele noi.

În unele cercuri politice se consideră că misiunea guvernatorului Nelson Rockefeller în America Latină, în calitate de reprezentant personal al președintelui Nixon, are, printre altele, scopul și de a influența pozițiile diferitelor țări membre ale «Grupului Andin» cu prilejul convorbirilor ce le va avea în capitalele țărilor direct interesate. După ce a combătut inițial tendințele integraționiste, formulate în varianta chiliană (ca un front comun al țărilor latino-americane față de S.U.A.), Washingtonul a trecut acum la sprijinirea integrării, înțeleasă însă ca un mijloc de înlesnire a pătrunderii capitalului nord-american pe acest continent.

PARADOX ATLANTIC

Săptămîna trecută, în cadrul unei vizite la Londra, ministrul de finanțe vest-german, Strauss, a propus într-un discurs ca «partenerii vest-europeni din alianța atlantică să formeze un grup destinat unor acțiuni politice comune». Acest grup ar urma să constituie, evident, un fel de comunitate militară vest-europeană în cadrul N.A.T.O. Propunerea nu este de loc nouă. Numai că între sesiunea atlantică de la Bruxelles de anul trecut și discursul lui Strauss a avut loc, la prima vedere, o evoluție paradoxală. Atunci, ministrul britanic al apărării, Denis Healey, a propus «crearea unui nucleu european în cadrul N.A.T.O. în măsură să prezinte Washingtonului un punct de vedere colectiv asupra problemelor interne și externe ale alianței». Cel ce și-a exprimat dezacordul față de respectiva propunere a fost însuși cancelarul vest-german Kiesinger, care a declarat că nu vede posibilă o asemenea evoluție în cadrul N.A.T.O. Acum, la cîteva zile după discursul lui Strauss, premierul englez Wilson și-a afirmat opoziția față de un asemenea proiect. Cum se explică lucrurile? Au evoluat pozițiile engleză și vest-germană în sensuri contrare, printr-o schimbare de roluri? Sau pur și simplu Healey și Strauss sînt mai aproape unul de altul decît fiecare în parte față de premierul său?

Se vorbește de mult că pozițiile celor doi miniștri ar coincide în diferite probleme, dar un asemenea factor ar putea explica în insuficientă măsură paradoxul. Mai semnificativ apare faptul că un asemenea proiect pune în discuție și statutul nuclear al aliaților vest-europeni, și tocmai de aceea Statele Unite nu pot privi cu ochi buni propunerea. Ceea ce, evident, influențează poziția celor doi prim-miniștri, care caută să-și asigure, din multiple considerente, un acces special la Washington.

Nicolae LUPU

LUNA ÎN AVANPREMIERĂ

(Urmare din pag. 8)

Nici în navigația circumlunară a celui mai straniu mijloc de locomoție din istoria transporturilor — modulul «Snoopy», cu Stafford și Cernan la bord — nu au lipsit momentele de tensiune. Stăpînirea de sine și simțul umorului, calități necunoscute chiar celui mai perfecționat calculator din lume, au permis însă cosmonauților să iasă cu bine din încurcătură și să-și îndeplinească cu succes misiunea.

În paginile de față prezentăm cîteva aspecte fotografice privind «Apollo-10» și pregătirile pentru pasul următor.

Avanpremiera s-a terminat cu succes. Spectatorii așteaptă acum cu nerăbdare premiera. Și cu dorința ascunsă sau exprimată, mai în glumă, mai în serios, ca într-o bună zi să devină ei înșiși actori.

L.N.

În desenul de mai sus este înfățișat fiecare moment mai important al expediției «Apollo-10». Numerotarea vă ajută să stabiliți cronologia. Luna apare de două ori pe desen, pentru a evidenția deplasarea ei pe orbita circumterestră în cursul celor opt zile cît a durat expediția. Orbita modulului lunar condus de Stafford și Cernan apare în desen în gri.

Modulul se apropie vertiginos de suprafața Lunii. O eroare de doar trei secunde în timpul de acționare a motoarelor ar fi dus la o catastrofă. Totul s-a petrecut cu bine, dar nu fără emoții.

— La revedere, Snoopy!
Colonelul Thomas Stafford, comandantul navei «Apollo-10» și al vehiculului lunar cărula popularul erou al desenelor animate, Snoopy, i-a împrumutat numele, își salută mascota la plecare.

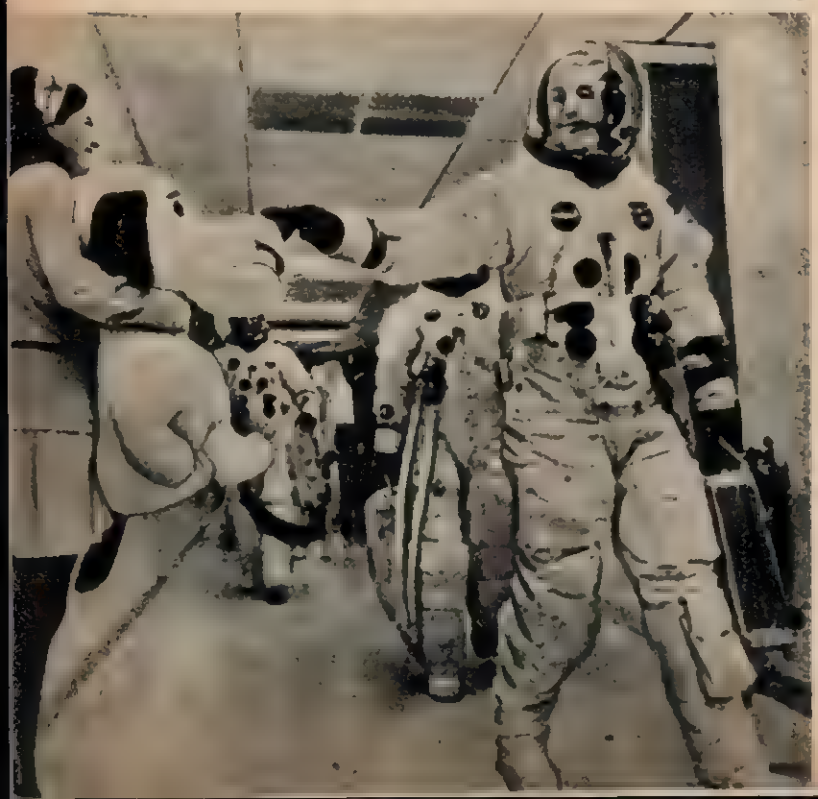

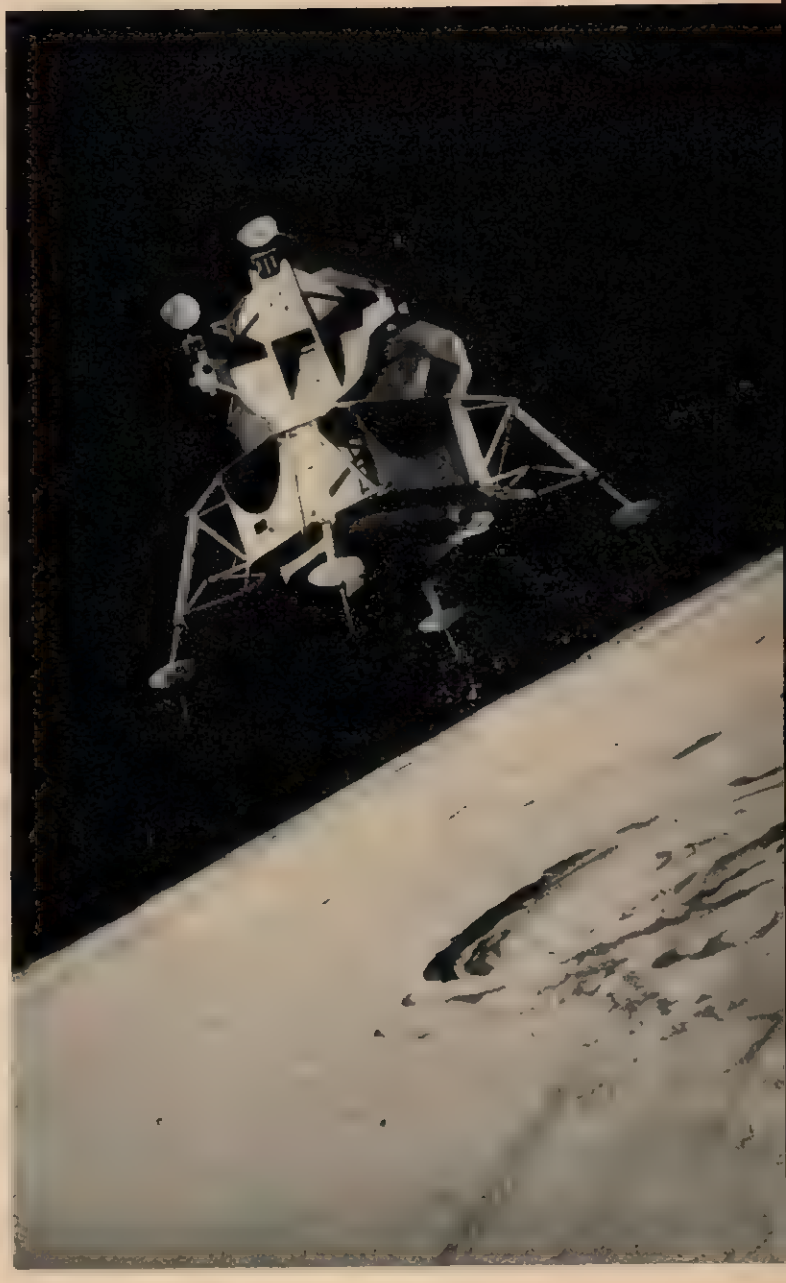

MEMENTO

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Prezentat de: Alecu POPOVICI (teatru)

carte

● **Avangardismul poetic românesc** de Ion Pop autentifică actul de naștere al unui dotat cercetător literar. O carte în care subtilitățile de analiză ale criticului nu exclud precizia și simțul documentului, caracteristic istoricului literar. Mai relevăm exprimarea clară care urmărește congruent ideea, calitate mai greu de aflat la foarte mulți dintre criticii noștri literari (*Editura pentru literatură*)

● În continuarea acțiunii atît de utile de tipărire a unor dicționare diversificate în raport cu multiplicitatea componentelor filozofiei, Editura politică a făcut să apară **Dicționar de etică pentru tineret**. Evidențiem scopul informativ al lucrării și rostul său activ de ajutător în cristalizarea conștiinței socialiste a tineretului patriei noastre.

● Volumul III al lucrării **Civilizația greacă** de A. Bonnard se află în librării (*Editura științifică*)

● O culegere de proză scurtă datorată scriitorului englez Robert Graves, autor, printre altele, și al romanului bine primit de publicul nostru cititor «Eu, Claudius împărat», a apărut în colecția Meridiane (E.L.U.) sub titlul **Ingrozitorul domn Gunn**. Traducerea (bună) e semnată de Nina Stănculescu.

● Vorbeam în numărul trecut de imposibilitatea de a consemna aici toate aparițiile care merită a fi recomandate. Cu scuzele cuvenite pentru întîrziere, completăm lista de comisionii începută anterior, cu

— **Necunoscutul forestrelor**, volum antologic din lirica lui Ion Cerșion, poet pentru care substanța poeziei se confundă cu propria lui condiție umană.

— **Durerile altora**, roman de Nicolae Țic, care fără gălăgie și cu răspundere își consolidează și susținută carieră scriitoricească.

— *Dincolo de zidul de neon de Vladimir* Colin. O carte care, deși adresată tineretului, are darul de a captiva atenția și lectorilor virstnici prin vervă și ingeniozitate, calități evidente de la prima la ultima ei pagină.

cinema

● **Roșii și albii**. Contemplînd istoria, Miklos Jancso, cineast al cărui cuvînt pare-astăzi hotărîtor pentru destinul filmului maghiar, meditează asupra condiției umane. Interpreți: Krystyna Mikolaewska, Tatiana Konchova, Mihail Kozakov, Viktor Avdușko, Joszef Madaras, Tibor Molnar. Imaginea Tomas Somlo. Filmul a fost distins cu Premiul Léon Moussinac pe anul 1968.

● **Vițelul de aur**. Ostap Bender, celebrul erou al lui Ilf și Petrov, capătă o a doua identitate datorită regizorului sovietic Mihail Svveițer și, mai ales, excelentului comedian Serghei Iurski. În celelalte roluri: Leonid Kurțavlev, Zinovi Gerdt, Evgheni Evstigneev, Svetlana Starikova.

● **Am două mame și doi frați**. Titlul ne lasă să ghicim adesprre ce e vorba: o sarcină a micilor și mariior neînțelegeri familiale.

Lindsay Anderson

Vanessa Redgrave

Regia. Krsso Golic (studioul Jordan-Film, Zagreb). Interpreți: Mia Oremovici, Relja Basici, Vera Cukici, Fabijan Sovagovici.

● Mari actori pe ecranele noastre: **Marcello Mastroianni, Anouk Aimée, Alain Cuny** (*La dolce vita*), **Jeanne Moreau, Monica Vitti** (Noaptea), **James Dean, Julie Harris** (*La est de Eden*), **Yves Montand, Annie Girardot** (*A trăi pentru a trăi*), **Viadc Müller** (Crăciun cu Elisabeta), **Peter O'Toole, Richard Burton** (Becket).

● Întrucît Cannes-ul, «laviat din morți», este încă în centrul atenției cinefile, reamintim recentele sale distincții: Marele premiu «Palme d'Or» lf (Dacă), realizat de fostul turnos Lindsay Anderson, autorul «Vieții sportivei»; Marele premiu special al juriului **Adalen 31**, în regia suedezului Bo Widerberg, Premiul juriului în unanimitate: filmul Z de Costa Gavras, Premiul pentru regie **Antonio das Mortes** al lui Glauber Rocha (Brazilia) și **Cronică moravioană** al cineastului cehoslovac V. Schorm. Premiul pentru cel mai bun debut a revenit lui Dennis Hopper (S.U.A.) pentru **Călărind fără țel**, iar premiile de interpretare lui Jean Louis Trintignant (pentru filmul Z) și Vanessei Redgrave (pentru rolul Isadorei Duncan din filmul lui Karel Reisz). *Juriul filmelor de scurt-metraj a acordat* Marele premiu filmului românesc al lui Mirel Dieșu — **Cintecele Renașterii**.

● **Soarele amar** este titlul unui film pe care-l realizează în studiourile «Bosnia» regizorul iugoslav Vlatko Filipovici, cu actorii Faruk Begoli și Dragan Zarici.

● Charlton Heston, Richard Harris și John Gielgud vor fi interpreții unei noi ecranizări după **Iulius Cezar**.

disc

● **Concertul nr.2 pentru pian și orchestră în La major de Franz Liszt**, într-o înregistrare impecabilă («Polskie Nagranie Varșovia»), ne reamintește pe neîntrecutul pianist ce-a dominat mijlocul veacului trecut, de astă dată în calitatea sa de compozitor generos, adevărată comoară de idei *novatoare*. Deși acest concert s-a bucurat de mai puțină vogă decît «Concertul nr. 1», el reprezintă o încercare mult mai profundă de exprimare a unor imagini poetice și idei filozofice care-l stăpîneau în acea epocă (1849) pe genialul muzician. Dirijorul polonez Stanislaw Wislocki, în fruntea Orchestrei simfonice a Filarmonicii Naționale din Varșovia, îi îngăduie solistului Wladyslaw Kedra, pianist de reputație europeană, să-și afirme deosebitele sale calități interpretative. Pe același disc și în aceeași interpretare, alte lucrări lisztiene: «Rapsodia ungară nr. 2», «La campanella» și «Parafraza de concert din muzica operei Rigoletto» (două aspecte oarecum de improvizație) și «Vis de iubire» (ECE-0356).

● **Flautul fermecat**, nemuritoarea capodoperă a lui W.A. Mozart, una din culmile creației sale în domeniul muzicii de operă, în înregistrarea pe care ne-o prezintă «Electrecord»-ul, după o bandă «Müller International — R.F.G.», ne oferă prilejul de-a asculta în interpretarea unor soliști de seamă o serie de secțiuni (unsprezece la număr) din paginile operei tînărului gigant Leopold Ludwig conduce prestigios corul și orchestra Operei din Hamburg (ECE 0368).

muzică

● La București, un sol al muzicii din îndepărtata Japonie — **Yuso Toyama** — compozitor și maestru al bagheții. Îl vom cunoaște în ambele ipostaze: ve dirija concertul orchestrei «Filarmonicas», în al cărei program este cuprinsă și o lucrare proprie, «Divertismento». Programul mai cuprinde: Sonata concertantă pentru violoncel și orchestră de Ludovic Feldman și Concertul pentru violoncel și orchestră de coarde de Derward — solist în ambele piese *Ivind Radu Aldulescu. În fine, vom mai asculta* Simfonia nr. 25 în Sol minor (K.V. 183) de Mozart (6 și 7 iunie, sala Ateneu).

● Orchestra **Academica** a Conservatorului «Ciprian Porumbescu», sub conducerea experimentatului și neobositului dirijor și pedagog Al. **Șumski**, ne propune un concert de lucrări preclasice și clasice (2 iunie, sala mică a Palatului).

● Potrivit unei bune tradiții, Ziua copilului este sărbătorită primit-un concert al valorosului cor de copii al Radiotelevizionii dirijat de **Elena Vicică**. În program: Haydn, Saint Saëns Mandicevski, Șoima, Chirtac, Chirescu, D. Capoianu (1 iunie, Studioul de concerte al RTV ora 11).

● Tot prilejuite de Ziua copilului — cele două apariții în fața publicului bucureștean ale corului și orchestrei de copii «Zadikov» din Israel, — sub conducerea lui **Laszlo Rooth** — reputată formație compusă din 200 de copii între 8 și 13 ani, care prezintă un bogat program folcloric în stiluri și maniere de interpretare foarte *diverse* (31 mai și 1 iunie, sala Palatului, ora 20).

● Și două notabile manifestări ale muzicii de cameră: recitalul violoncelistului argentinian **Jorge Otero**, acompaniat la pian de **Elena Cosma**, cu un program: Sammartini, Beethoven, Ginastera; recital de vioară **Silvian Ilcovici**, acompaniat la pian de **Rodica Giroveanu-Eugen**; muzică de P. Constantinescu, Wieniawsky, Isaye, Brahms (5 iunie, sala Ateneu — Studio).

teatru

Olga Tudorache

● Două turnee — două evenimente artistice! **Teatrul național de păpuși din Cuba** — condus de frații Camejo — ne-a dezvăluit o formă inedită de artă păpușărească, amestec de dans, pantomimă, cintec, lumină și joc de măști străvechi. Un spectacol pentru copii, un basm-legendă pentru adulți și o piesă clasică — Don Juan Tenorio de Zorilla — au închegat repertoriul acestui teatru ardent!

● **Teatrul de pantomimă din Wroclaw** — colectiv cunoscut azi în Europa, sub conducerea lui Henryk Tomaszewski, a cucerit publicul românesc printr-o artă elevată, spontană, rezultat al unor îndelungate exerciții și studii profesionale. Omogenitatea perfectă a ansamblului, spiritul său de echipă perfect, metaforele coregrafice realizate cu mijloace deosebit de expresive, toate acestea au încîntat. Oare nu se poate realiza nivelul unui asemenea ansamblu și în țara noastră? Există o serie de actori tineri și balerini care ar putea aștia astfel de spectacole mult gustate.

● Dramaturgie originală la Brașov! Un exemplu demn de urmat într-o perioadă relativ scurtă, Teatrul de stat din Brașov a jucat în premieră două piese ale unor autori mai puțin cunoscuți: **Clopote la zidirea lumii** de Emil Poenaru și **Coloana infinită** de Angela Pian.

● Teatrul Mic și Teatrul de Comedie s-au întors din turneele de peste hotare — respectiv din U.R.S.S. și Finlanda. Un cert succes, consemnat și în numeroasele cronici care ne stau la dispoziție.

● *Teatrul «Ion Vasilescu» s-a întors din* tr-un lung turneu în Israel. Menționi speciale au fost acordate de cronicari lui H. Nicolaide, Margaretei Pisiaru, lui N. Nițescu, Aurei Urziceanu și corpului de balet.

● În premieră pe țară — o foarte amuzantă comedie la Teatrul Național din Iași: **Aterizarea forțată** de Miklos Gyarfas (traducere de Mihai Crișan) — o fantezie cu implicații contemporane. În regia actorului bucureștean George Cerabin joacă C. Popa, Virgil Costin, Cornelia Hîncu, Silvia Popa, Costel Constantin.

plastică

● **Salonul de primăvară al pictorilor bucureșteni**. De la realismul clasic la abstracția lirică sau geometrică, o arie largă în care sînt cuprinse aproape toate tendințele care frămîntă pictura românească la această oră și pe care cei 150 de pictori care expun la acest al II-lea «Salon de primăvară» le ilustrează din plin, prin cele circa 150 de tablouri selectate de ei înșiși (Bd. 1 Mai nr. 2).

● **Ion Monteanu** (1944-1968) — desen și pictură. O retrospectivă postumă a unui tînăr pictor care și-a întrerupt activitatea în plină fervoare creatoare. 24 de uleiuri și nenumărate desene atestă un artist preocupat intens de valorile și virtuțile culorilor ca elemente primordiale de reprezentare a vizibilului *și invizibilului mișcărilor sufletești* (Sala Kalinderu).

● **Eugen Popa** — gravură, desen și colaj. Cosmosul atemporal sau cele două regnuri. Eugen Popa (n. 1919) le explorează căutînd și descoperind ficțiunile unei arhitecturi posibile sau o geografie celestă. El cartografiază structurile, dîndu-le sensuri și introducîndu-ne într-o lume în care imaginea o semn și unește semnificație și ni se apropie cu condiția participării (Galeriile de artă, Bd. Bălcescu 23 A).

● Din 1872, cînd bretelele «zugravilor de subțiri» se destrăințează, timp de aproape trei sferturi de secol, viața artistică românească va cunoaște proliferarea a numeroase societăți, asociații, cercuri și grupuri de plasticieni. Profilul acestora îl creionează Petre Oprea în **Societăți artistice bucureștene**. În succintele și documentatele micromonografii, reunite în acest volum (Meridiane).

Margareta Pisiaru

televiziune

O telesăptămînă, mai întîi de toate, a sporturilor box — transmisii zilnice (ba chiar de două ori pe zi) de la Palatnoarul 23 August unde se desfășoară disputele pentru desemnarea campionilor europeni pe 1969, fotbal — cupleșul, vesnic atractiv, al echipelor bucureștene Steaua-Rapid, Dinamo-Progresul (1 iunie, ora 15.30), atletism — concurs triunghiular la Sofia R.D.G.-România-Bulgaria (7 iunie, ora 17.30). Numai sport? Nu. Și muzică ușoară. Un fel de retrospectivă cu **Margareta Pîslaru** (1 iunie, ora 22.50), **Tereza Kesovija** (4 iunie, ora 22.35) și **Luminița Dobrescu** (7 iunie, ora 22.10). Cum se prezintă rubrica de **cinema**? Bineînțeles. În afară de serialele cu clientelă asigurată (Lunga vară fierbinte, O oră cu Alfred Hitchcock) vă mai recomandăm (de fapt se recomandă singur cu cele trei stele*) filmul francez **Aventurierii**, cu Lino Ventura, Alain Delon și Johanne Shimkus (1 iunie, ora 21.00), și filmul TV realizat de Catinca Ralea și Virgil Cojocaru **Întîlnire cu Norman McLaren**, maestru al desenului animat (6 iunie, ora 22.25). În fine, o însemnare cu privire la rubrica de **teatru**: Naționalul ieșean în studiourile TV cu **Mutter Courage** de Bertolt Brecht (3 iunie, ora 20.00). Din restul emisiunilor vă mai recomandăm:

DUMINICĂ 1 IUNIE. Daspeți de seamă din lumea scriitului și a scenei în emisiunea specială închinată, de ziua lor, celor mici (9.00) ● Emisiunea magazin **Realitatea ilustrată TV**, la a treia ediție, se află încă sub observația telecronicarilor (19.20).

LUNI 2 IUNIE. Iată temele emisiunii concurs **Între metronom și cronometru** din această săptămînă: 1) Lirica amănuntului. 2) Din istoria automobilului (20.00) ● **Cadran**, o rubrică pe care ar fi trebuit s-o recomandăm mai demult (2.0).

JOI 5 IUNIE. O emisiune de versuri *Închinate partidului* (21.45) ● Orchestra Filarmonicii și Ansamblul de balet de la **Volksoper din Viena** oferă un spectacol televizat intitulat **Seară de balet** din care nu vor lipsi — sîntem încredințați — nici polca, nici mazurca, nici galopul, nici — se înțelege — valsul (20.45).

VINERI 6 IUNIE. **Mult e dulce și frumoasă**.. rămîne aceeași emisiune plină de substanță pregătită cu deosebită grijă, aducînd mereu ceva nou și interesant (22.00).

SÎMBĂTĂ 7 IUNIE. **Întrecere lăutărească**, emisiune al cărei titlu o și definește și a cărei atractivitate o recomandă pentru **întrevizione** (21.50).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul *Pronosport* nr. 22, etapa din 1 iunie 1969

I	Steaua-Rapid	2
II.	Dinamo Buc.-Progresul	1
III	Farul-«U» Cluj	1
IV	Crișul-Jiul	1
V	U.T.A.-F.C. Argeș	1
VI	Politehnica Dinamo Bacău	1
VII.	Petrolul-Vagonul	1
VIII	«U» Craiova-A.S.A.	1
IX	C.F.R. Pașcani-Metalul Buc.	1
X	Gloria Bîrlad-Poli. Galați	X
XI	Metalul Tr.S.-C.F.R. Cluj	X
XII	Ind. sîrmei-Gaz metan	1
XIII	Metalul Hunedoara-C.F.R. Arad	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

FLACĂRA-ALBUM

24
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 732
7 IUNIE 1969

ANUL XXV

AL X-LEA CONGRES AL P.C.R.

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

O delegație a P.C.R., condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., participă la Consfătuirea internațională a partidelor comuniste și muncitorești de la Moscova. Din delegație fac parte tovarășii Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului permanent, secretar al C.C. al P.C.R., Gheorghe Stoica, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., Mihai Dalea, secretar al C.C. al P.C.R., Ștefan Voicu, membru al C.C. al P.C.R., Vasile Vlad, membru supleant al C.C. al P.C.R.

La plecare, pe aeroportul Băneasa un mare număr de cetățeni ai Capitalei au salutat cu căldură delegația condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

UN GRANDIOS ȘI MOBILIZATOR PROGRAM DE LUCRU

Recentele documente de partid — Tezele Comitetului Central al partidului pentru congres și proiectul Directivelor Congresului al X-lea al P.C.R. privind planul cincinal pe anii 1971—1975 și liniile directoare ale dezvoltării economiei naționale pe perioada 1976-1980 — *au fost primite pe întreg cuprinsul României cu un puternic interes și satisfacție, oamenii muncii de la orașe și sate exprimîndu-și deschis profundele sentimente de bucurie, optimism și încredere în politica înțeleaptă a partidului nostru.*

Trăsătura caracteristică, imaginea de ansamblu a documentelor, constă în faptul că atît Tezele cît și proiectul de Directive pornesc de la cunoașterea temeinică a realității concrete, la aplicarea creatoare a principiilor universale a învățăturii marxist-leniniste la particularitățile României, că elaborarea lor s-a făcut pe baza concluziilor desprinse din evoluția țării noastre în cei 25 de ani care au trecut de la 23 August 1944 pînă astăzi, din analiza activității desfășurate pentru aplicarea hotărîrilor Congresului al IX-lea. De la primul și pînă la ultimul capitol, Tezele și proiectul de Directive relevă cu pregnanță amploarea problematicii abordate, profunzimea, spiritul novator și rigurozitatea strict științifică, trăsături proprii întregii activități a partidului nostru. Recentele documente reflectă, totodată, cu luciditate și realism, vasta activitate desfășurată sub conducerea partidului pentru aprofundarea problemelor privind perfecționarea neîntreruptă a economiei naționale, a vieții social-politice, în concordanță cu particularitățile și condițiile interne și internaționale caracteristice fiecărei etape.

În mod deosebit Tezele subliniază creșterea rolului partidului de forță conducătoare a societății noastre — lege obiectivă, cerință imperioasă, confirmată de întreaga evoluție socială. Partidul nostru își realizează rolul de conducător în societate nu în mod declarativ, nu prin metode administrative, de comandă, ci prin linia sa ideologică și politică, creatoare, marxist-leninistă. «Partidul Comunist Român — *a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu* — a primit mandatul unanim al poporului de a conduce destinele țării. Partidul nostru este urmat de întreaga națiune cu dragoste și încredere nețărmurită, este cunoscut de toți oamenii muncii drept conducător încercat al destinelor României».

Pivotul progresului general al societății noastre, relevă cele două documente de partid, îl va constitui în continuare ferma politică de industrializare socialistă a României.

Scopul prim și ultim al întregii politici a Partidului Comunist Român îl reprezintă permanenta ridicare a bunăstării poporului, prefigurată cu limpeziciune și spirit realist prin măsurile concrete, privind creșterea potențialului economic al țării, o acțiune continuă și care, în ultimă instanță, se va răsfrînge pozitiv asupra bunăstării poporului nostru.

Cu o deosebită rigurozitate științifică sînt tratate în Teze cele mai importante procese și fenomene ale vieții internaționale, tendințele dezvoltării societății contemporane, în lumina căreia sînt enunțate cu claritate și realism principiile politicii externe a partidului și statului nostru.

Supuse dezbaterii publice, Tezele Comitetului Central și proiectul de Directive, documente de însemnătate excepțională, vor constitui obiectul dezbaterilor Congresului al X-lea al P.C.R., eveniment crucial în istoria patriei noastre; un program vast, însuflețitor, o oglindă fidelă a măreței opere de edificare a României socialiste.

Proiectului Directivelor Congresului al X-lea al P.C.R., Hunedoara îi răspunde: «Prezent!». «Prezent» prin cele 2 850 000 tone de oțel pe care le va produce anul acesta, prin extinderea capacităților de producție — oțelăria Martin nr. 2, furnalele de 1 000 mc, complexul de laminoare — prin sporirea continuă a productivității muncii și a calității produselor.
A 25-a aniversare a eliberării patriei e întîmpinată cu surîsul celor 11 000 de apartamente, cu florile și cu soarele orașului întinerit.
Într-un asemenea cadru, nu e greu să concepi și să pregătești produsele pe care le cere dezvoltarea țării noastre — tot mai multe oțeluri de înaltă rezistență, cu caracteristici tehnice superioare.

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONGRESULUI

ENTUZIASMUL CREATOR AL ȚĂRII

Săptămîna care se încheie azi a fost dominată de interesul unanim și entuziasmul cu care oamenii muncii au întîmpinat Tezele Comitetului Central al Partidului Comunist Român pentru Congresul al X-lea al Partidului și proiectul de Directive ale Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român, privind planul cincinal pe anii 1971-1975 și liniile directoare ale dezvoltării economiei naționale pe perioada 1976-1980.

Dezbaterea publică — expresie a unui profund democratism — a Tezelor și proiectului de Directive oferă tuturor cetățenilor posibilitatea unei participări active la politica internă și externă a țării.

Paralel cu aceasta, în cinstea Congresului al X-lea și a celei de-a XXV-a aniversări a eliberării patriei, colectivele de muncă din întreaga țară se străduiesc să obțină succese cît mai de seamă în toate domeniile de activitate.

EXEMPLUL MINERILOR DE LA ROVINARI

Minerii și constructorii de la Rovinari, de pildă, au anunțat încă de la 24 mai că în cinstea Congresului al X-lea și a sărbătoririi celei de-a XXV-a aniversări a eliberării au pus în funcțiune (cu 5 luni mai devreme) cariera Girla și că o altă carieră va fi și ea dată în folosință cu trei luni înainte de termen. De altfel, elanul în muncă al minerilor de la Rovinari se va solda, așa cum se prevede, cu o depășire în acest an a planului de producție cu 100 000 tone lignit. În altă parte a țării, tot în cinstea Congresului al X-lea și a aniversării eliberării, colectivul Combinatului de îngrășăminte cu azot din Piatra Neamț face cunoscut că și-a realizat și depășit toți indicatorii de plan pe primele 5 luni ale anului. În felul acesta, valoarea producției globale și marfă cunoaște o creștere de aproape 8 milioane lei. Tot în județul Neamț, la Bicaz, fabrica de ciment și-a depășit sarcinile de producție cu 4 500 tone ciment și 2 800 tone var, realizînd economii la prețul de cost în valoare de 120 000 lei și beneficii suplimentare de 557 000 lei.

CONSTRUCTORII DE VAPOARE AU CUVÎNTUL

În ziua de 1 iunie, la Șantierele navale Oltenița, tot în întîmpinarea Congresului, a primit botezul apei, cu o lună mai devreme, o nouă motonavă fluvială de 5 000 tone. În județul Constanța, colectivul Uzinei chimice de la Năvodari se mîndrește și el cu un succes de seamă: de la începutul anului și pînă azi a realizat o producție suplimentară reprezentînd 2 575 000 lei. Producții mari în cinstea Congresului al X-lea a înregistrat și Fabrica de conserve Zagna-Vădeni, Combinatul de celuloză și hîrtie, Fabrica de confecții, Întreprinderea de morărit — toate din județul Brăila. În nord-vestul țării, în Bihor, colectivele din industrie au obținut și ele realizări de seamă, depășind în primele patru luni ale anului indicatorul de producție cu 3,6%, ceea ce reprezintă valoric o creștere a producției de 65 000 000 lei. Contribuții mai de seamă au fost aduse de Întreprinderea metalurgică, fabrica de blănuri «1 Mai», centrala de termoficare.

SIDERURGIȘTII ÎN PRIMELE RÎNDURI

La Galați, elanul în muncă al constructorilor Combinatului siderurgic a determinat darea în folosință cu o săptămînă mai devreme a cuptorului de propulsie din cadrul laminorului de tablă groasă. Agregatul de care-i vorba are o capacitate de 100 tone pe oră și face parte din etapa a II-a de dezvoltare a marelui laminor.

Am dat numai cîteva exemple. Ele reflectă elanul creator cu care colectivele de muncă salută cele două importante evenimente: Congresul al X-lea și aniversarea eliberării.

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

Volei la mare altitudine...

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONGRESULUI

VIITORUL ÎN PERSPECTIVA LUI LUMINOASĂ

Din lectura Tezelor Comitetului Central al partidului pentru congres și a proiectului Directivelor Congresului al X-lea al P.C.R. privind planul cincinal pe anii 1971-1975 și liniile directoare ale dezvoltării economiei naționale pe perioada 1976-1980 am înțeles valoarea excepțională pentru continuarea procesului de desăvîrșire a construcției socialiste în vederea dezvoltării și înfloririi României socialiste, apropierii ei de nivelul economiei țărilor avansate, creării totodată a condițiilor necesare trecerii treptate spre comunism, creșterii prestigiului ei pe arena internațională și afirmării tot mai puternice a socialismului în lume.

Pătrunse de un profund conținut științific, inovator, lucidитate și realism, proprii întregii activități de partid, Documentele elaborate pentru congres evidențiază în primul rînd capacitatea partidului, a conducerii sale, de a porni la elaborarea politicii sale de la studierea aprofundată a cerințelor vieții, a legilor obiective de dezvoltare socială, de la cunoașterea temeinică a realităților din țara noastră, de la necesitățile de perfecționare continuă a vieții sociale, impuse de stadiul actual de dezvoltare a țării, și ținîndu-se totodată seama de cuceririle înregistrate pe plan mondial în toate domeniile. Astăzi, cînd poporul român se pregătește să întîmpine prin muncă și noi realizări atît cel de-al X-lea Congres cît și aniversarea a 25 de ani de la eliberarea României, avem posibilitatea să aruncăm o privire retrospectivă asupra acestui drum, să facem bilanțul succeselor obținute și să scrutăm totodată viitorul în perspectiva lui luminoasă. Ceea ce se desprinde din această analiză este reliefarea pregnantă a rolului conducător al partidului în obținerea acestor succese, faptul că el s-a dovedit a fi la înălțimea misiunii sale istorice de conducător al luptei maselor pentru transformarea revoluționară a societății, pentru înflorirea patriei, ceea ce impune ca și în viitor să sporească rolul partidului de forță conducătoare a societății, aceasta constituind cea mai sigură garanție a succeselor în drumul spre o societate a bunăstării generale și în care dezvoltarea și afirmarea personalității umane să constituie obiectivul de bază.

Ca cetățean al României socialiste și în calitate de cadru didactic, de propagandist al ideilor marxism-leninismului, mă socotesc angrenat, ca întreg poporul de altfel, în această mare pregătire a întîmpinării cu noi realizări în muncă a Congresului al X-lea al P.C.R. și a aniversării unui sfert de veac de la începuturile revoluției populare, deschizătoare de drumuri și de perspective luminoase.

Conf. dr. Ioan TURCU
Universitatea București, Facultatea de filozofie

SPRE 8 000 DE APARTAMENTE PREFABRICATE ANUAL

Directivele Congresului al X-lea al P.C.R. acordă o mare atenție accelerării ritmului de execuție a lucrărilor de construcții-montaj — care în viitorul cincinal vor cunoaște o mare creștere de volum — și în același timp îmbunătățirii calității și reducerii prețului de cost în construcții. În capitolul respectiv din Directive, un accent deosebit este pus pe necesitatea specializării întreprinderilor de construcții, introducerii și generalizării metodelor avansate de lucru, mecanizării etc. «**Se va extinde folosirea elementelor prefabricate, inclusiv a celor finisate**» — se arată în Directive. Și, mai departe: «**În construcția de locuințe va fi promovată mai intens utilizarea panourilor mari de beton**». Sînt sintetizate, în aceste îndrumări, înseși obiectivele pentru care a fost creată întreprinderea noastră. De aceea noi am și trecut la o serie de măsuri organizatorice care vin *în întîmpinarea Directivelor Congresului al X-lea*. Astfel, organizarea producției în fabrică pe două schimburi pe toate liniile tehnologice de panouri mari, în corelare cu programul de lucru al șantierelor de montaj, a dus la creșterea capacității de producție cu circa 4 apartamente pe zi și la reducerea numărului de muncitori și funcționari tehnico-administrativi cu 250 oameni, care au putut fi redistribuiți la alte locuri de muncă. Alte măsuri tehnico-organizatorice, corelate cu acestea, fac ca pînă la finele anului să se poată realiza 5 500 apartamente (dintre care 3 500 de categoria *I*) din panouri prefabricate, transportate, montate și finisate de una și aceeași întreprindere — prima întreprindere de acest fel din țara noastră, expresie a introducerii metodelor celor mai noi de producție în construcții.

Este în curs de elaborare un studiu tehnico-economic privind reorganizarea producției și recalcularea noilor indicatori tehnico-economici. N-o să intru *în amănunte, ci voi aminti numai obiectivul* pe care-l urmărim prin aplicarea unor măsuri aflate în curs de studiere: să ajungem să producem, realizînd inclusiv montarea și finisarea, 8 000 de apartamente pe an (dintre care circa 5 000 de categoria I și circa 3 000 cu grad de confort diferențiat). Directivele ne ajută să ne apropiem repede de aceste cifre.

Ing. George MOȘINOI
director al întreprinderii de construcții din prefabricate de beton din București

investiții și investiții

Procentul realizat de uzina dv. în primul trimestru al anului depășește 45% la total investiții și 30% la construcții-montaj; cărora factori se datoresc aceste rezultate deosebit de pozitive? Ne răspunde inginerul Nicolae Munteanu, șef al serviciului de investiții al uzinei «Tractorul» din Brașov.

— Deși am avut utilaje complexe (în special de forjă), am reușit să le montăm înainte de termenul planificat pentru că am cerut și am primit de la furnizori desenele de fundație, încă din anul trecut, adică cu mult înainte de a fi sosit utilajele. În felul acesta la sosirea lor fundațiile erau deja terminate, ceea ce ne-a permis ca în primele luni ale anului să montăm utilaje în valoare de peste 85 000 000 lei. Spre aceste rezultate ne-a condus și sprijinul pe care l-am primit din partea secțiilor beneficiare ale uzinei noastre, care de data aceasta ne-au ajutat mult mai substanțial.

— În ce mod?

— Pe de o parte s-au folosit numai specialiști de înaltă calificare, iar pe de altă parte s-au asigurat cu operativitate toate materialele care ne erau necesare. Putem spune deci că succesul este și produsul acestei colaborări interne.

— Ce ne puteți spune despre constructor?

— Am lucrat cu un șantier serios, care nu ne-a făcut greutăți — I.C.I.M.-Brașov — deși au trebuit executate fundații deosebit de dificile. În hale, de pildă, a fost necesar să se sape pînă la 12 m sub nivelul zero. Pentru aceasta s-au bătut palplanșe metalice — metodă nefolosită pînă acum în fundațiile pentru mașini-unelte. În plus, constructorul și-a depășit planul cu 3 000 000 lei.

— Perspectivele imediate?

— Ne-am propus ca în primul semestru să realizăm planul anual de investiții în proporție de 65%, din care la construcții 57%, și considerăm că avem toate condițiile pentru îndeplinirea acestui obiectiv.

— Vă urăm succes!

*

— Cifrele de realizare a planului cu care apăreți la Banca de investiții vă situează sub nivelul mediu, iar la construcții-montaj, deși aveți plan de investiții, nu ați realizat nici un volum de lucrări. Cum explicați?

— În primul rînd trebuie să știți — ne spune inginerul Constantin Ghimbășan, șef serviciu investiții «Industria cărnii»-Brașov — că noi am realizat în primul trimestru 17% din planul anual de investiții și nu 8,8, așa cum ați aflat probabil dv. Diferența de procent nu apare în planul anual de investiții și la Banca de investiții deoarece nu s-a deschis finanțarea.

— Din ce motive?

— Lista de titluri trimisă de forul tutelar nu corespunde ca obiectiv cu documentația avută de noi: am cerut documentație pentru stația de preepurare a apelor reziduale la Îngrășătoria-Bod, și ni s-au trimis fonduri pentru Abatorul-Brașov. Or, pentru această lucrare nu aveam documentația întocmită deoarece era prevăzută în planul anului 1970. O altă cauză a fost elaborarea cu întîrziere a autorizației, care a depins de refacerea listei de titluri. Ultima listă de titluri corectă, refăcută de forul tutelar (direcția de investiții din M.I.A) ne-a fost trimisă abia la 1 aprilie 1969.

— Care au fost urmările acestor neconcordanțe?

— Începerea lucrărilor cu mare întîrziere. Am fost nevoiți să amenajăm secția de fabricație a preparatelor la parterul fabricii și să realizăm producția prin soluții improvizate. În unele domenii de activitate greutățile continuă. Astfel, la utilaje, unde avem un plan de 1 563 000 lei, am realizat doar 251 000, deoarece deși am avut fonduri, forul tutelar nu ne-a asigurat repartiția utilajelor.

— Care au fost măsurile comitetului de direcție?

— S-au făcut deja intervențiile necesare în listele de utilaj. Încă din februarie 1969 am arătat Ministerului Industriei Alimentare că nu s-au emis repartiții și nu avem bază de contractări pentru unele utilaje din țară, iar la altele nu avem nici măcar fișele tehnice, și deci nu le cunoaștem caracteristicile.

— Atîta tot?

— Nu. Astăzi am fost înlocuit din funcția de șef de investiții pe care am deținut-o pînă în prezent.

Petre ANGHEL

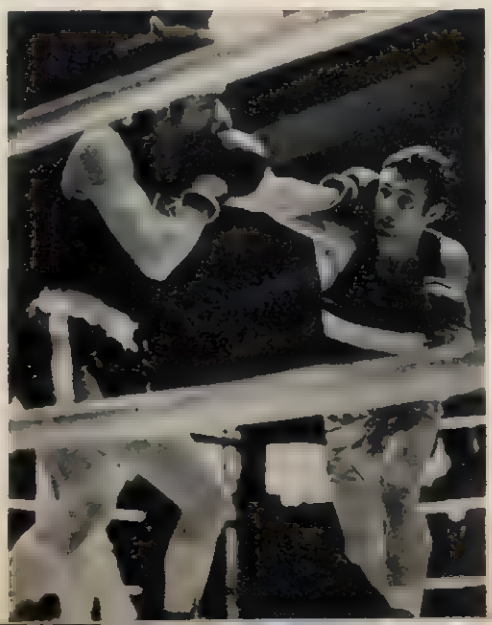

O imagine sugestivă prin dinamismul ei din întîlnirea campionului nostru Constantin Ciucă cu scoțianul Mc Hugh. După cum se știe, pugilistul român a fost declarat în unanimitate cîștigător de către cei 5 arbitri.

Fotografie de A. NEAGU

sala pașilor pierduți

SENTINȚA în procesul lotului șoferilor de la I.T.B., care au furat din aparatele de autotaxare ale troleibuzelor pe care le conduceau — într-un an și jumătate — 117 773 lei: Constantin Constantinescu — 15 ani închisoare, 6 ani interzicerea unor drepturi și confiscarea parțială a averii; Ioana Constantinescu — 15 ani închisoare, 6 ani interzicerea unor drepturi și confiscarea parțială a averii; Marin Pîrvoi — 7 ani închisoare, 3 ani interzicerea unor drepturi și confiscarea parțială a averii; Ion Gheorghe — 5 ani închisoare, 3 ani interzicerea unor drepturi și confiscarea parțială a averii; Marin Stoica — 2 ani și 6 luni închisoare și 2 ani interzicerea unor drepturi; Alexandru Istrate — 2 ani închisoare și 2 ani interzicerea unor drepturi.

*

MARE ALARMĂ la Stația de salvare din București. În noaptea de 5 mai 1969, ora 3, s-a furat o ambulanță. Paznicul de serviciu nu a putut reține semnalmentele făptuitorului deoarece, ieșindu-i în cale, acesta a ambalat motorul și a dispărut ca o nălucă. Investigații. Miliția a descoperit hoțul — însuși șoferul autoutilitarei, Petre Florea. Întreg la minte și la trup. Doar că avea niște treburi personale prin împrejurimile orașului. Conducerea instituției a cerut scuze miliției pentru deranj și a promis că va sancționa disciplinar vinovatul. O fi făcut-o?

*

O BANDĂ din București este judecată pentru 14 furturi de aparate de radio din autoturisme. Interesant e că operau numai din mașini de o anumită marcă — «Moskvici – 408». Stricta specializare a membrilor ei nu i-a ajutat, deoarece tot au fost prinși de miliție

succes răsunător

În Finlanda, unde chiar în miezul primăverii se simte umbra anticipată a toamnei, unde oamenii privesc soarele cu un fior de voluptate minunîndu-se de fiecare dată de exuberanța culorilor ivite sub razele lui, a primi un musafir e o bucurie și o sărbătoare. Noi, cei de la Teatrul de Comedie, i-am gustat tot farmecul și toată candoarea, iar rapida noastră trecere prin Helsinki va rămîne probabil una din amintirile cele mai durabile.

Și apoi cum ar putea să uite trupa ceea ce a însemnat un categoric, un răsunător succes? În adevăr, din mulțimea de elogii care au impresurat reprezentațiile cu **Șeful sectorului suflete** și **Ucigaș fără simbrie** s-ar putea alcătui un album de cel puțin o sută de pagini. Împărtășiți, rogu-vă, satisfacția emoționantă a ansamblului și citiți cîteva din aprecierile presei finlandeze: «Ceea ce mi-a plăcut în piesa lui Mirodan este lirismul spiritual al unui scriitor care știe să atragă și să mențină interesul publicului. Îndrumați de Moni Ghelerter, un regizor care știe să prefere efectelor groase ale farsei arabescurile ironiei și evoluînd în decorul pastelat al lui Dan Nemțeanu actorii au intonat o seducătoare muzică de cameră» **(Uusi Suomi)**, «Că Radu Beligan își justifică deplin renumele său internațional, rezultă din primele clipe ale reprezentației. Partenerii săi, Vasilica Tastaman, Amza Pellea, Dem. Savu, Sanda Toma, sînt actori foarte înzestrați» **(Helsingin Sanomat)**, «Cine ar fi bănuit atîtea virtuți expresive, atîtea valori plastice în piesa lui Ionescu? Lucian Giurchescu și D. Nemțeanu au știut să dăruiască aventurii lui Béranger o frumusețe concretă, palpabilă, fără a sacrifica scenei nimic din ceea ce e meditație și profunzime în piesa lui Ionescu», «Nimeni nu trebuie uitat, nici Mircea Șeptilici, nici Nineta Gusti, nici Mihai Fotino, nici Gr. Gonța, și nimeni nu trebuie numit în mod special, fiindcă toți sînt actori excelenți» **(Hufistadbladet)**, «Radu Beligan în rolul lui Béranger a realizat un moment de poezie superioară, de teatru adevărat, demonstrînd că este interpretul desăvîrșit al eroului lui Ionescu, un actor cum nu sînt mulți în lume» **(Paivan Sanomat)**.

Primirea caldă a publicului finlandez și aprecierile presei compensează, cel puțin în parte, regretul — mereu același — al actorilor întorși din turneele de peste hotare, și anume, puținul timp de care au dispus pentru a cunoaște țara unde au jucat. Dar aceasta e legea oricărui turneu nu te duci pentru a privi, ci pentru a fi privit. Ai venit, ai fost văzut, și, dacă se poate, ai învins.

B. ELVIN

cine ești d-ta, d-le I.B.M.?

— Hhello!

— Nu sînt sigur că am înțeles bine.

— Hello!

De data aceasta interlocutorul se declară satisfăcut. Greșeala îl indispusese mult: pînă și un copil (englez) știe că familiarul salut, folosit de milioane de ori pe zi, se scrie cu un singur «h».

Conversația continuă astfel:

— Ce mai faceți? Vă rog să-mi expuneți problema dv. Aveți să-mi puneți o întrebare?

— Cît e ora?

— Iată o întrebare pe care o consider stupidă.

— Și totuși, cît e ora?

— Uitați-vă la ceasul dv. De ce mă întrebați pe mine?

— Fiindcă mi-e foame.

— Acesta-i motivul adevărat? Vă distrați sîcîindu-mă cu întrebări inutile?

Omul cu întrebările se declară bătut. E totuși mai simplu să te uiți la ceasul tău (dacă-l ai) decît să întrebi pe alții, care se pot dovedi nepoliticoși. Iar dacă politețea se aliază cu simțul umorului, nu știi niciodată unde poți ajunge cu o întrebare nesăbuită.

Discuția de mai sus s-a desfășurat în condiții destul de neobișnuite. Simțul umorului a fost manifestat de calculatorul electronic al Consiliului de cercetări medicale al Marii Britanii, iar interlocutorul său uman a fost ministrul științei și învățămîntului, Edward Short, care fusese invitat de această foarte academică instituție pentru a lua cunoștință de înaltele performanțe ale mașinii electronice.

Trebuie spus că după această discuție începută cu stîngul, calculatorul s-a «reabilitat» pe deplin în fața înaltului oaspete cînd s-a lansat în specialitatea sa: statistica medicală.

De altfel, dl. Short nu a păstrat pică calculatorului, adăugînd el însuși, cu un nedezmințit umor: «Am avut impresia discutînd cu «el» că răspund la o interpelare parlamentară».

Firește, festa jucată de calculator se datorește programatorului, care însă nu bănuia, cînd a «aranjat» mașina, nici ordinea întrebărilor și nici măcar dacă ele vor fi puse, și încă de un ministru.

Rezultatul te lasă oarecum visător... Calculatoarele tind să dobîndească un fel de personalitate proprie (despre care s-a vorbit mai pe larg într-un articol recent din revista noastră). Cu ce urmări?

Iată un alt exemplu. Un calculator I.B.M.-360 a devenit complicele unor evazioniști fiscali. Totul a pornit de la o intenție foarte lăudabilă.

Într-o bună zi dl. Ofilio Lacayo, director general al impozitelor din Ministerul Finanțelor al Nicaraguăi, a exclamat: «Destul»! Firește, o asemenea exclamație provenind de la un director general al impozitelor nu putea viza decît pe cei care refuză să le plătească.

Într-adevăr, se pare că după baseball evaziunea fiscală este unul din sporturile preferate ale compatrioților săi mai avuți. Partea mai ciudată este faptul că impozitele pe venit sînt destul de reduse în această țară. În fine, pofta vine mîncînd, așa că...

Așa că dl. Lacayo a hotărît să recurgă la ajutorul unui calculator I.B.M. care a fost «antrenat» să nu accepte decît declarații de impozite vizate personal de înaltul funcționar.

Lucrurile au mers ca pe roate pînă în momentul cînd 12 amploiați din Ministerul Finanțelor au propus unor mari companii (pe care de altfel le viza în exclusivitate măsura luată de dl. Lacayo) o soluție de compromis. Companiile respective dădeau funcționarilor respectivi cîte o «atenție» care întrecea de trei ori salariul lor, iar ei se angajau să convingă calculatorul să închidă ochii, să fie mai filotim.

Zis și făcut. Semnătura d-lui Lacayo a fost fotocopiată și reprodusă în facsimil pe declarații de impozit false. Se pare că mașina electronică a ezitat un moment să recunoască semnătura — ceea ce ar fi fost întru totul spre onoarea sa — deși pînă la urmă și-a dat consimțămîntul și a acceptat declarațiile.

Răuvoitorii susțin însă că I.B.M.-360 n-a avut nici o umbră de ezitare și că afacerea s-a aranjat pe baza străvechiului principiu «pe din două».

În orice caz, după ce păcăleala trasă fiscului a ieșit la iveală, calculatorul a fost înconjurat de un solid grilaj de fier...

L. NIȚESCU

F 07

Rudolf Zajicek, directorul întreprinderii cehoslovace «Jablonex»

— *Cititorii noștri, dar mai ales cititoarele, cunosc îndeaproape și apreciază produsele dv., cerceii, brățările, broșele, gablonțeria cehoslovacă în genere.*

— Mă bucură și sînt măgulit de aceasta.

— *Dacă aceste bijuterii sînt cunoscute în România, nu în aceeași măsură sînt știute amănunte referitoare la producerea lor.*

— Sper să satisfac această curiozitate, trăgînd puțin cortina care acoperă istoria bijuteriilor de Boemia. Documente atestă începuturile acestei manufacturi în regiunea Jablonec, încă în secolul XIV. Aici se prelucrau, într-o fabrică de sticlărie rudimentară, diferite modele de nasturi care imitau pietrele prețioase. În 1761 a luat ființă și exportul acestor bijuterii. Se înțelege că, pe măsură ce acest comerț prospera, s-a dezvoltat și producția, de unde și o serie nesfîrșită de perfecționări tehnice și eforturi de imaginație care au dus la diverse invenții, creșterea numărului de sortimente și ieftinirea produselor. Între cele două războaie mondiale se îndeletniceau cu exportul de gablonțerie 527 de case de comerț cehoslovace. În anul 1948 au fost create premisele pentru centralizarea acestui comerț. Așa s-a născut firma noastră, care a dobîndit faimă în întreaga lume. Această ramură cuprinde circa 100 de mari uzine, în care lucrează zeci de mii de oameni, un institut special de cercetări științifice, șase centre de dezvoltare și numeroase școli.

zodia trufandalelor

În sfîrșit au început — încă timide — să-și facă apariția prin piețe. În raidul întreprins marți dimineața prin pietele «Unirii», «Obor», «Colentina» și «Dorobanți», am întîlnit pe mesele unităților Întreprinderii pentru valorificarea legumelor și fructelor, pe cele ale Gostatului și ale UJCAP cîteva — nu coate! — reprezentante ale categoriei de legume și fructe pe care le numim trufandale de sezon.

De la început trebuie să precizăm un lucru: e vizibilă străduința pentru o mai bună aprovizionare, dar din punct de vedere al calității (îndeosebi al prospețimii) produselor, ca și din acel al aprovizionării pieței cu ceea ce într-adevăr este trufanda, pașii pe care-i face I.L.F. sînt încă timizi.

Cartofi din recolta anului trecut am aflat berechet în toate piețele (aproape 5 000 kg primiți de I.L.F. în piața «Unirii», 2 000 în «Dorobanți», peste 500 în «Colentina» etc.), astfel că la ora 11 unitățile încă puteau satisface toate cererile cumpărătorilor. Unde sînt însă cartofii timpurii, din noua recoltă? Unde sînt, deci, cartofii trufanda? Nicăieri în sectorul socialist! În schimb, le-am aflat pe mesele producătorilor. (În piața «Dorobanți», unde există și o bună evidență a ceea ce au adus, în acea zi, producătorii, am aflat și cantitatea vîndută. 300 kg. Prețul? 6 lei kg — mai mic chiar decît cel indicat de «mercurial»)

Săptămîna trecută consemnam lipsa cepei verzi. Să fim drepți și să notăm că acum n-a mai lipsit ceapa din nici una din piețele vizitate. Lipsesc însă altele: de pildă — usturoiul verde. Se găsesc vinete în piața «Unirii» (248 kg primite la I.L.F.). Ce folos însă? Prețul lor încă ridicat, dar și lipsa roșiilor fac ca vinetele să rămînă nevîndute. Într-adevăr, cele 420 kg roșii primite de I.L.F. piața «Unirii», 143 kg de Gostat, și 168 kg la unitățile UJCAP din aceeași piață s-au dovedit a fi cu totul și cu totul nesatisfăcătoare. Piața «Dorobanți» I.L.F. nu a avut de loc roșii. Au adus însă Gostatul (338 kg) și cele două uniuni județene CAP care aprovizionează această piață (Ilfov și Teleorman — 463 kg). astfel că cererile au fost mai bine satisfăcute ca la «Unirii». În «Colentina» însă să nu întrebați de așa ceva. Acolo, în afară de 350 kg varză timpurie (acest sortiment se găsește în toate piețele), 500 kg cartofi, 100 kg ceapă verde, niscaiva cireșe, căpșuni, salată și... cam atît — nu s-a adus nimic (Ne și mirăm cînd aflăm că tov. Lazăr Zisu, delegat al Inspecției comerciale de stat pentru această piață, i-a sancționat pe tov. Gh. Dincă, șeful pieței, cu o amendă de 200 lei, pentru că a deschis piața cu o întîrziere de 20 de minute; după cît de puțină marfă aduce aici I.L.F. dat fiind, apoi, faptul că Gostat și U.J.C.A.P. nu au aci unități, iar producătorii individuali nu se înghesuie nici ei — ni se pare că și așa tov. Dincă a venit prea devreme!)

Să mai amintim de o altă trufanda: mazărea. În piața «Unirii» s-a găsit și la I.L.F. (420 kg) și la Gostat (1 050 kg). Frumoasă și destul de proaspătă. La «Dorobanți» însă, mazărea nu a putut fi găsită decît la unitățile celor două uniuni județene CAP (1 886 kg) și ceva la producătorii individuali.

Cît privește castraveții, pe aceștia nu i-am văzut decît în «Unirii», la centrele U.J.C.A.P. Și-au făcut în schimb apariția dovleceii (la Gostat-«Dorobanți») și la producători în toate piețele.

V. SAVIN

Ceapă verde, varză timpurie și alte legume proaspete, fără solicitanți? Desigur, din moment ce nu se vînd! Gestionarul punctului respectiv de vînzare al I.L.F. din Piața Unirii e dimineața asta liber. Dar, pentru orice eventualitate (control, presă etc.), marfa a fost etalată și la ghereta sa.

CRAIOVA: viața cotidiană a municipiului

Perfecționarea organizării administrativ-teritoriale a fost urmată de o îmbunătățire substanțială a activității organelor locale de stat. Un proiect, supus unei largi și democratice dezbateri publice, a fost adoptat de către Marea Adunare Națională, în decembrie 1968, devenind lege. Noua lege stabilește, în mod diferențiat, atribuțiile consiliilor populare județene, municipale, orășenești și comunale. Aceste atribuții conferite de lege reprezintă o concretizare a liniei trasate de Conferința națională a partidului, potrivit căreia: «Consiliile populare județene, orășenești și comunale se vor bucura de o autonomie sporită în desfășurarea întregii lor activități, în organizarea și coordonarea vieții economice și social-culturale locale».

Dacă unele dintre consiliile populare uzează încă cu oarecare timiditate de largile atribuții care le-au fost conferite, majoritatea au cunoscut în activitatea lor o eficiență sporită și există pretutindeni dorința de perfecționare. În rîndurile care urmează vom încearca să prezentăm aspecte mai importante din munca Consiliului popular al orașului Craiova în exercitarea noilor atribuțiuni.

Odinioară multe dintre orașe erau celebre prin produsele lor. Mica industrie meșteșugărească sau fabrici cu aspect insignifiant produceau obiecte sau bunuri a căror faimă depășea zidurile cetății. Marea industrie estompează pretutindeni în epoca noastră această industrie locală prin rezultatele și desfășurarea ei spectaculoasă, dar nu-i diminuează cu nimic importanța. Dimpotrivă. Aceasta este și explicația atribuțiilor mai largi care li se conferă astăzi consiliilor populare în dezvoltarea industriei locale.

Municipiul Craiova are în administrația sa patru asemenea întreprinderi care produc o gamă variată de produse, de la mobilă și confecții de tapițerie («Arta lemnului»), materiale de construcții («Victoria»), diverse obiecte de marochinărie, băuturi răcoritoare (I.I.L. «Chimica-Alimentară»), pînă la mobilier comercial și frigidere tip mobilă («Metalurgica»). Cît de utilă și eficientă e industria locală craioveană? Cooperarea cu o uzină de talie republicană cum este «Electroputere» îi conferă un rol de partener serios, prin livrările de garnituri de cauciuc care erau executate pînă acum la Sibiu și Brașov. Ea asigură de asemenea orașul, în exclusivitate, cu băuturi răcoritoare. Una din preocupările Comitetului executiv municipal a fost și asigurarea eficienței acestor întreprinderi. Constatîndu-se la I.I.L.-«Victoria» tendința de a acorda o atenție nu prea justificată sectorului de morărit în dauna celui de construcții, acestea au fost separate, «Victoria» profilîndu-se exclusiv pe materiale de construcții (cărămidă, dale, tuburi de beton, cahle) pentru care existau solicitări mari.

— Au trecut doar șase luni de cînd, prin legea din decembrie 1968, consiliilor populare li s-au acordat noi și importante atribuții — ne spune tov. Marin Roman, șeful

▲ *În noul cartier «Calea Severinului», o nouă zonă de agrement. Pe lacul de curînd amenajat craiovenii au și început plimbările...*

Dacă 64% din rețeaua comercială a Craiovei se află în centrul orașului, în schimb noile cartiere beneficiază de complexe moderne... ▶

MARE ȘANTIER MARE

Specializată pe materiale de construcții, întreprinderea de industrie locală «Victoria» se extinde.

serviciului plan și salarizare. Comitetul executiv al municipiului Craiova a căutat permanent să-și adapteze munca în consens cu noile prerogative. Astfel, s-au format colective din membrii comitetului executiv, ai comisiei permanente de industrie locală, gospodărie comunală și construcții, colective în care au fost cooptați și specialiști, care au mers în întreprinderi, au participat la prelucrarea cifrelor de plan și care urmăresc îndeplinirea acestuia. De asemenea trebuie remarcată activitatea unor colective ale consiliului municipal în cadrul adunărilor generale ale salariaților. În prezent comitetul executiv municipal a elaborat un plan de noi sortimente prevăzute să fie fabricate de industria locală în anul 1970. De altfel aceste sortimente, printre care: cărucior tip Mircea, mobilier pentru camere de copii, diferite tipuri de garduri din beton prefabricat, diferite tipuri de rafturi pentru magazine etc., în total 30 de sortimente, vor fi expuse în cursul acestui an în cadrul unei expoziții a industriei locale. Strădania noastră este de a produce unele obiecte aici, la noi, fără ca să mai obligăm comerțul să apeleze la alte județe.

ÎN CĂUTAREA VECHILOR VADURI

Printre atribuțiile consiliului popular municipal — și nu de cea mai mică importanță — este și aceea a dezvoltării rețelei comerciale. Craiova, ca și alte orașe în plină expansiune industrială și în același timp demografică, cunoaște o serie de dificultăți. Din studiile efectuate de către specialiști rezultă că, în timp ce populația orașului a crescut în 1968 cu circa 51 000 locuitori (față de 1960), rețeaua comercială în aceeași perioadă a crescut numai cu 19 000 mp — față de 41 200 mp cît era necesar. Asistăm astfel la o subdimensionare a spațiului comercial cu 7 700 mp în sectorul alimentar, cu 14 600 mp în sectorul nealimentar etc. Totuși volumul mărfurilor vîndute a crescut în 1960-1968 cu 13,2% (de 10 ori la televizoare, de 8 ori la frigidere, de 4 ori la mașini de spălat etc.). Consiliul popular are deci multiple și grele probleme de rezolvat. Modificările care au intervenit în structura vînzărilor au impus revizuirea și studierea reorganizării comerciale pe întreg teritoriul municipiului. De altfel trebuie remarcat că, la fel ca în alte multe orașe, și la Craiova cea mai mare parte a rețelei (64%) e plasată în zona centrală.

— Aceasta fiind situația — ne spune tov. vicepreședinte Constantin Mosorescu — noi ne străduim ca paralel cu îmbunătățirea formelor de deservire să dezvoltăm baza tehnico-materială, să pregătim cadre etc. În planurile noastre de investiții pînă în 1970 se prevede construirea a șapte obiective comerciale (16 500 mp). De altfel în cartierele Calea București, Calea Severinului, Brazda lui Novac s-au construit complexe comerciale noi, care prin amploarea spațiului lor asigură deservirea corespunzătoare a locuitorilor de aici. Cetățenii, mai ales cei din cartierele mărginașe și noi, ne-au făcut numeroase sesizări privitoare la înființarea unor centre de pîine, puncte farmaceutice, băcănii etc., cărora li s-au dat curs și s-au rezolvat. Acum ne preocupăm de depistarea și redarea în rețea a tuturor vadurilor comerciale de odinioară, care sînt folosite ori ca depozite de mărfuri, ori ca birouri sau locuințe. În luna viitoare, în cadrul sesiunii consiliului popular municipal se va discuta din nou dezvoltarea rețelei comerciale și traducerea în viață a propunerilor făcute de cetățeni în campania electorală trecută.

CETĂȚENII FAȚĂ CU ORAȘUL LOR

Trebuie să le acordăm întreaga noastră stimă cetățenilor care, trecînd pragul indiferenței, se interesează de orașul lor. Dar stima trebuie acordată și edililor care, punînd preț pe bunele intenții ale cetățenilor care i-au ales, se consultă cu aceștia ori de cîte ori simt nevoia. Prețioasa și democratica relație cetățean-edil se întărește în municipiul Craiova.

— În practica noastră — ne spune tovarășul Ion Bratu, secretarul comitetului executiv — s-a încetățenit obiceiul ca cele mai bune propuneri ale locuitorilor să le avem în vedere atunci cînd întocmim planurile unor acțiuni. De altfel, chiar noi organizăm întrevederi cu cetățenii, în special în probleme care privesc gospodărirea orașului, rețeaua comercială etc...

Elocventă este prezentarea propunerilor planului de investiții în 14 din cartierele orașului. Cetățenii au venit cu numeroase sugestii. La fel cum au răspuns, de altfel, în atîtea rînduri, la acțiunile de muncă patriotică (sept. 1968-mai 1969: 58 000 participanți; 628 274 zile/om, 15 078 583 lei valoarea lucrărilor prestate). Ca urmare a unor propuneri, Comitetul executiv, aprobînd planul de investiții al municipiului, a mărit capitolul acțiunilor patriotice de la 46 milioane la 50 milioane lei.

În lunile care au trecut și în cele care urmează multe locuri își vor schimba înfățișarea: în «Valea șarpelui» 70 de mii de arbori vor crea un nou parc (care va fi agrementat cu un lac de 2,5 ha), în Cornițoiu, pe un teren viran, s-au trasat alei, s-au făcut plantări și se va naște un lac de acumulare; Parcul poporului — perla vegetală a Craiovei — va fi și el extins ca urmare a propunerilor cetățenilor, salubrizîndu-se o zonă a orașului. Nu va fi doar o nouă zonă verde simplă, ci, în intenția edililor, urmează să se creeze și un lac de baraj. Mai rămîne ca T.A.P.L.-Craiova să-și ducă la îndeplinire bunele intenții, adică amenajarea «Castelului fermecat», care urmează să aibă un bar de zi la parter și etajul I și cofetărie cu terasă la etajul II, iar ca atracție suplimentară, o lunetă cu care orice craiovean să-și admire panorama orașului prin lentile! Dar înainte de a încheia acest capitol trebuie să numim pe cîțiva cetățeni onorabili ai urbei, care prin strădania lor voluntară (și de ce nu și dragostea lor dezinteresată) au contribuit la înfrumusețarea orașului: lect. univ. ing. N. Șuster care a întocmit proiectul peisager al «Văii șarpelui» și al «Hanului doctorului»; ing. Eremia Vasile, Drăcea Rodica și ing. Ion Dinișoară, care au realizat proiectele de terasamente și baraj la «Valea șarpelui».

C. BOZBICI
Fotografii de L. SCHINDERMAN

Vineee... Vine, vine...
Ce să mai vină, că a venit. Dar ne facem că n-a venit.
La grădina braseriei «Cina» se lucrează de zor. În plin sezon comercial.

Să știți că acum nu se glumește. Chiar se deschide.
Cel puțin așa scrie-n vitrină. Noi nu răspundem.

Ce-i afară nu-i nimic. Înăuntru e totul.

MARE ȘANTIER MARE

E cald și cauți o grădină de vară. Se știe, Bucureștiul nostru nu se poate lăuda încă cu prea multe asemenea oaze. A fost o vreme cînd Bucureștiul era vestit prin grădinile sale de vară.

Cauți totuși o grădină din cele cîte există. Și dacă n-ai observat pînă atunci, afli cu această ocazie. La «Cina» grădina e șantier. La Porumbaru, de asemenea. Parcă se ține cu tot dinadinsul să ni se demonstreze cum nu se face comerț.

La restaurantele cu autoservire se fac la anumite ore cozi respectabile. În același timp, un local cu profil asemănător e în renovare de-o veșnicie. La fostul «Expres» de pe Calea Victoriei maniera de lucru e inadmisibilă. De luni și luni de zile localul este scos din circuitul comercial: nu produce nimic, dar devorează cu o poftă nebună sume pe care ne jenăm să le așternem aici. Te întrebi cum ar putea rezista acest local dacă ar trebui să-și suporte singur atîta vreme cheltuielile pentru o renovare interminabilă? Dar nu e singur, și are balta pește. Ce se cîștigă într-un loc, se cheltuiește cu dezinvoltură în altul.

Să dea Domnul ca, după atîta amar de vreme, să iasă totuși ceva care să justifice cheltuielile, dar avem dreptul să ne și îndoim.

Magazinul «Tehnometal» de pe aceeași Cale a Victoriei a stat închis cîteva luni... și credeam că acolo se va petrece un adevărat miracol. Cînd în sfîrșit s-a deschis, magazinul era același, doar mai curat și proaspăt zugrăvit. Pentru un magazin care trebuie să-și socotească tot timpul veniturile și pierderile — zău dacă exagerăm — treaba asta ar fi trebuit să fie făcută într-o săptămînă.

O frenezie a renovărilor pompoase și costisitoare s-a extins fără măsură față de localurile de deservire publică.

Pentru ce atîtea magazine, relativ noi, intră peste noapte în reparații? Numai pentru că sînt planificate? Numai pentru că sînt niște bani la acest capitol care trebuie cheltuiți?

Gestul e de două ori anticomercial. O dată pentru că e păgubitor chiar pentru comerț, a doua oară pentru că în el e implicată lipsa de respect pentru cumpărător.

Totodată această febră a renovărilor reține forța importantă de constructori care sînt imobilizați în lucrări care nu se mai termină, în detrimentul șantierelor direct productive și de locuințe care au nevoie de mînă de lucru calificată.

Nu intrăm în amănunte. Deocamdată facem doar niște constatări care sînt evidente pentru oricare cetățean.

Tr. PROSAN
Fotografiile autorului

A fost odată
un bufet «Express»...
Cînd? La ce dată?
Cine să-și mai aducă aminte?
Timpuri imemoriale.
O lucrare începută parcă
înaintea erei noastre.
Manole, Manole,
meștere Manole!
Și meșterul Manole e IRCR-13!

Mult a fost...

Și noi am fost
în renovări.
Zugrăveam,
mai spărgeam un zid,
mai făceam o ușă.
Ce dacă costă?
Are balta pește!
Pentru onor
clientela
vindeam la ușă
zahăr,
ulei și făină.
Pentru rest,
mai departe.
Semnat:
«Alimentara»
din bd. I. Gh. Duca.

FRUMOASELE MUNȚILOR

de M. HETCO

Fotografii de S. STEINER

Un zîmbet pentru mai tîrziu... ▶

Încep cu destulă greutate aceste rînduri, aflîndu-mă încă sub impresia unică a Bucegilor în sărbătoare. Fără veleități de alpinist, fără să-mi fi propus măcar o clipă a urmi prin cine știe ce trasee escaladate în timp-record, vreau doar să amintesc că trăim clipele exaltante ale începutului de sezon estival la munte. Îmi vine greu, după cum am spus, să scriu despre frumusețile Bucegilor acestor zile. Mi-ar trebui intensitatea lirică și puterea asociativă a poetului. Am apoi sentimentul că oricît de iscusite ar fi, cuvintele nu pot depăși strălucirea marelui spectacol. Dacă totuși o fac, este din unica dorință de a reaminti că nu departe, la îndemîna oricui, muntele, acest univers atît de distinct, ne așteaptă...

Versanți scăldați în soare, văi acoperite cu primule și nu-mă-uita, păduri de brazi încărcați cu grele și decorative conuri. Apoi zăpada, zăpada pierdută de pe un vîrf de munte sau păstrată prin cine știe ce miracol la rădăcina unei tufe de jepi. Un sentiment viril te invadează, dorești să urci mai departe, îți descoperi cu surprindere nebănuite calități de explorator. Reciștigăm prin acest contact calitățile primordiale: mersul, rezistența la efort, capacitatea de a face față unor situații neașteptate. Trasee ne-

(Continuare în pag. 10)

O porțiune de drum mai dificil...

Pe unde să continuăm drumul? Tentațiile sînt multe, părerile, împărțite.

Lumini, lumini, într-un joc capricios și discontinuu: imaginea nocturnă a Văii Prahovei, surprinsă din apropierea Vîrfului cu Dor.

Un splendid complex hotelier-turistic într-un cadru pe oceeași măsură: cabana Peștera și campingul alăturat.

FRUMOASELE MUNTILOR

numărate străbat triumfal Bucegii. La fiecare capăt de etapă apare cabana, reurcînd la cotele entuziasmului doza noastră de energie aflată în scădere vertiginoasă după ore de mers pieptiș. Ea apare, risipind momentul de oboseală, aducînd — o dată cu un pahar de ceai fierbinte, o masă, un pat cam îngust, cam tare poate, dar cît de minunat de comod totuși! — încrederea în forțele proprii, dorința de a porni mai departe.

Am refăcut cîteva trasee montane devenite «clasice», convingîndu-ne din nou de importanța capitală pe care o are o cabană primitoare, bine pusă la punct. O întreagă zi de ascensiune poate fi încheiată fericit sau, după caz, ratată în funcție de modul în care turistul este primit ca oaspete drag sau... intrus. La Cota 1 500, în actualul sezon a fost alocată suma de 350 000 lei pentru diverse lucrări de renovare și reamenajare. Noua imagine a restaurantului strălucind de curățenie, cu un imens șemineu decorativ, nu poate decît să incite la cele mai optimiste pronosticuri pe turistul obosit de ascensiune. La fel ca și aprovizionarea cu alimente, într-un totul mulțumitoare. Cazarea este și ea net superioară anilor trecuți.

*[Continuare în pag. 1

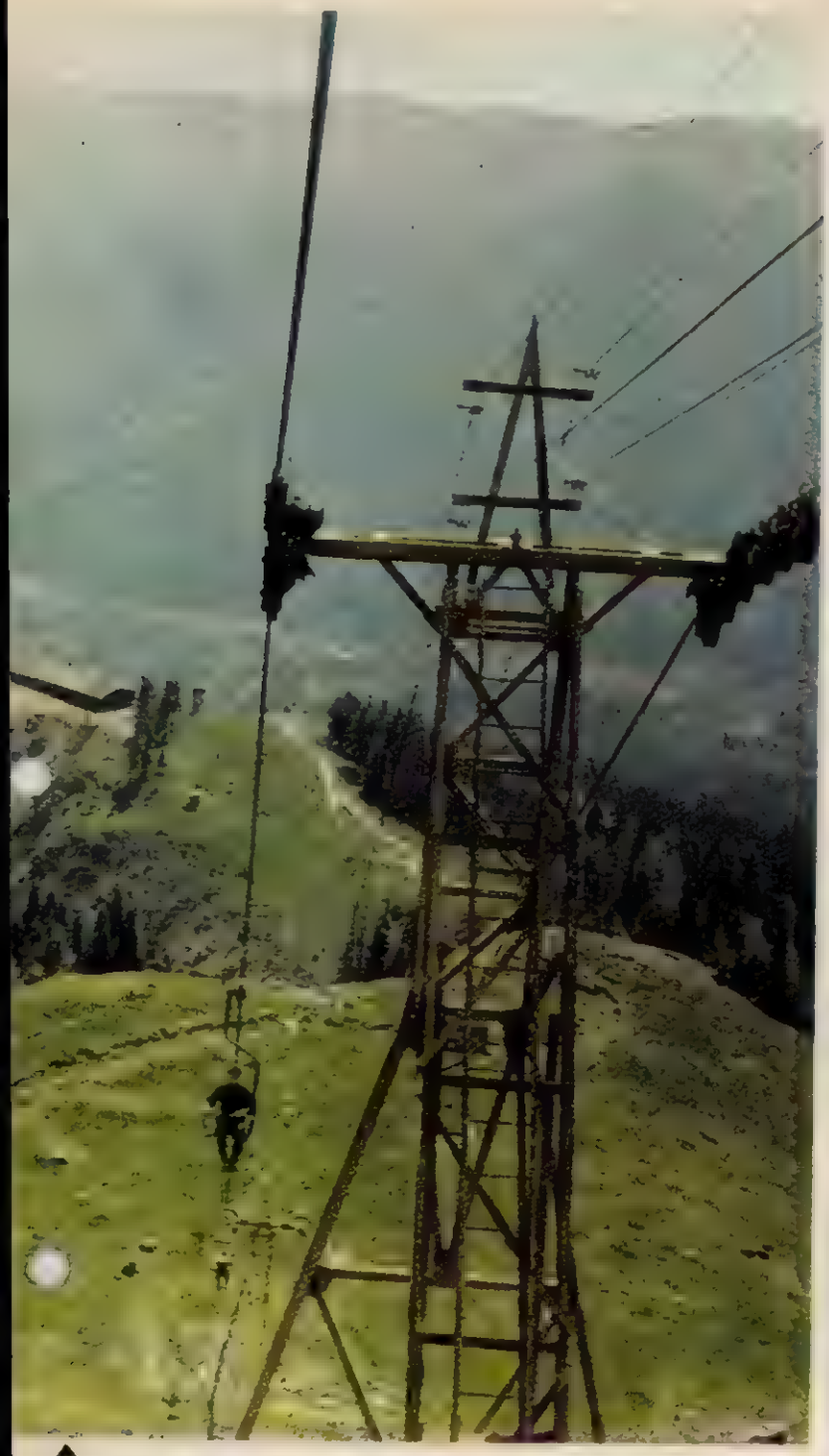

Un mijloc rapid, eficace şi comod pentru a ajunge în creierul munţilor: telefericul cu punctul terminus Vîrful cu Dor.

Zăpadă şi iarbă, torenţi şi cer senin... Să nu uităm totuşi, de munte anotimpurile se despart cu greu...

Invitaţia tradiţională de «poftă bună» este inutilă la munte. O apreciem cu atît mai mult într-un cadru curat şi civilizat, ca cel oferit de cabana Piatra Arsă.

Un torent albastru într-un peisaj de vis: riul Ialomiţa străbătînd Cheile Zănoagei.

FRUMOASELE MUNȚILOR

După o oră și jumătate de urcuș pieptiș (dacă ții neapărat la renumele de turist veritabil, altfel, putînd să escaladezi muntele instalat foarte comod în teleferic...) am ajuns la cabana Vîrful cu Dor. Splendidul nume pălește în fața realității mai prozaice: instalații sanitare în stare jalnică, condiții de cazare mediocre, meniu sărac: carne sau mezeluri... Destul de surprinzător, dacă ne gîndim la relativa apropiere a telefericului care, practic, rezolvă problema transportului de mărfuri. Pe un drum superb, culminînd cu coborîrea prin pădurea de jepi, prinsă însă ici și colo în cingi de zăpadă, ajungem la cabana Piatra Arsă. Un adevărat complex turistic, cu mai bine de 180 de locuri (dacă socotim și complexul sportiv). Poți să dormi relativ confortabil, poți să admiri panorama Bucegilor scăldați în soare, poți chiar să obții într-un timp-record o supă fierbinte și o friptură. Dacă însă dorești și altceva în afară de eterna bucată de carne prăjită, vei fi dezamăgit. Meniul, ca la mai toate cabanele vizitate de noi în Bucegi, este format din două feluri de bucate, gătite gustos de multe ori dar etern aceleași. Știm, se contează și nu degeaba pe pofta binecuvîntată de mîncare pe care ți-o stîrnește ascensiunea în aerul tare al munților, dar totuși, o variație în meniul cabanelor se impune. Fără nici o exagerare, cît timp am mers din cabană în cabană n-am consumat altceva decît: dimineața ouă, la prînz, cîrnat cu fasole, iar seara din nou... ouă. Ceea ce nu ne-a împiedicat, evident, să admirăm peisajul, dar ne-a predispus unor meditații: dacă pe platoul Bucegilor, unde se poate circula cu mașini puternice, aprovizionarea se face atît de dificil, cum o fi în altă parte, în Făgăraș sau Apuseni, de pildă? La Babele, entuziasmul nostru de neofiți într-ale munților a fost puternic zdruncinat. O murdărie de nedescris domnește în jurul cabanei (se contează oare pe curenții puternici care suflă continuu aici, la 2 200 m?), se aruncă resturi de mîncare, există, incredibil, chiar un indicator, în fața intrării, care precizează că acolo se pot depune felurite resturi de alimente. Instalațiile sanitare te fac să dorești cu nostalgie Bucureștiul sufocant de căldură dar asigurat cu apă curentă... În fine, am coborît Muntele Cocora, spre cabana Peștera. Un peisaj de o bogăție extraordinară în comparație cu sobrietatea, pigmentată doar cu cîteva flori de stîncă, a platoului. O coborîre spre o oază de verdeață, de aer tare, o coborîre spre torentul de cristal al Ialomiței și liniștea de dom a peșterii cu același nume. Între un pîlc de brazi, cabana Peștera surîde îmbietor drumețului ostenit. Și nu dezamăgește. Fără îndoială, este cabana cu gradul cel mai înalt de confort din întregul masiv al Bucegilor: apă curentă (caldă și rece), curățenie, spirit de civilitate mai mult decît îmbucurător al personalului. Campingul alăturat, format din 12 căsuțe îngrijit lucrate din materiale prefabricate, adaugă un farmec suplimentar locului. Mai jos, pe Valea Ialomiței, apare, reprezentare naivă a unui mit nordic, cabana Scropoasa. Lacul cu același nume, de un verde intens, de smarald, are o neclintire densă, aproape solidă. Nu departe, în susul Ialomiței, descoperisem păstrăvi înstelați, urcînd cu voinicie cursul apei...

Bogăția de impresii a unei excursii în Bucegi este copleșitoare. Trasee numeroase, care de care mai interesante, sînt puse la dispoziția firavelor forțe ale începătorului într-ale turismului, cît și experienței alpinistului avansat. Muntele operează, ne-am dat seama încă o dată, o transfuzie de sănătate, echilibru și calm. Gîndul este mai elevat, dispare pentru moment cortegiul tiranic al necesităților și îndatoririlor zilnice. O excursie în munți este o reîntîlnire cu noi înșine, este un prilej de meditație, un moment rar și pur de exaltare a marilor și simplelor calități umane. Prietenia — iată o aftă coordonată esențială a turismului. Sub vraja muntelui oamenii cei mai diferiți își spun pe nume, un spirit rar de camaraderie se naște în timpul ascensiunilor dure sau în momentele delicioase ale odihnei. Am strigat și-am primit răspunsuri în timpul magnificelor excursii, am schimbat impresii și sfaturi (toți ne simțim mai tari, mai altfel după cîte o ascensiune!) cu alți îndrăgostiți ai muntelui. Cabanele, aceste temple ale prieteniei montane, ne-au întîmpinat cu ușa larg deschisă. La Caraiman, Piatra Arsă, Poiana Stînii, Vîrful cu Dor, Peștera, la Cantonul Jepi, Padina, Bolboci ori Scropoasa, aproape peste tot am fost întîmpinați cu ospitalitate. Un plus de ordine, de spirit comercial, o accentuată preocupare pentru confortul și buna deservire a turistului n-ar face decît să sporească farmecul acestor «frumoase ale munților».

■

Începutul lunii iunie coincide în Bucegi cu înflorirea formidabilă a rododendronului. În cîteva zile, printr-o miraculoasă contagiune, versanți întregi se colorează în roșu. Roșu și verde, alb și albastru, galben și violet. Paleta coloristică a Bucegilor incită la reverii și porniri exaltat lirice chiar în pana cea mai prozaică. În ajutorul imaginației noastre copleșite de exuberantul decor, chemăm textele ilustre ale tuturor marilor îndrăgostiți ai muntelui. Cu ele în minte ne vom pricepe mai bine extazul și sentimentul de regăsire pe care-l încercăm de fiecare dată cînd ne apropiem de culmile albastre ale Bucegilor. Rîndurile și imaginile de față nu se vor decît o emoționată invitație la reîntîlnirea cu Muntele, leagăn al nostru și sursă perpetuă de revitalizare.

◀ *O călătorie în cer.*

Fanaticii zăpezii. ▼

În munți
silueta
sa capătă
dimensiuni magice...

Relaxare...

O lume mirifică
cu ecouri de dom:
peștera lalomița.

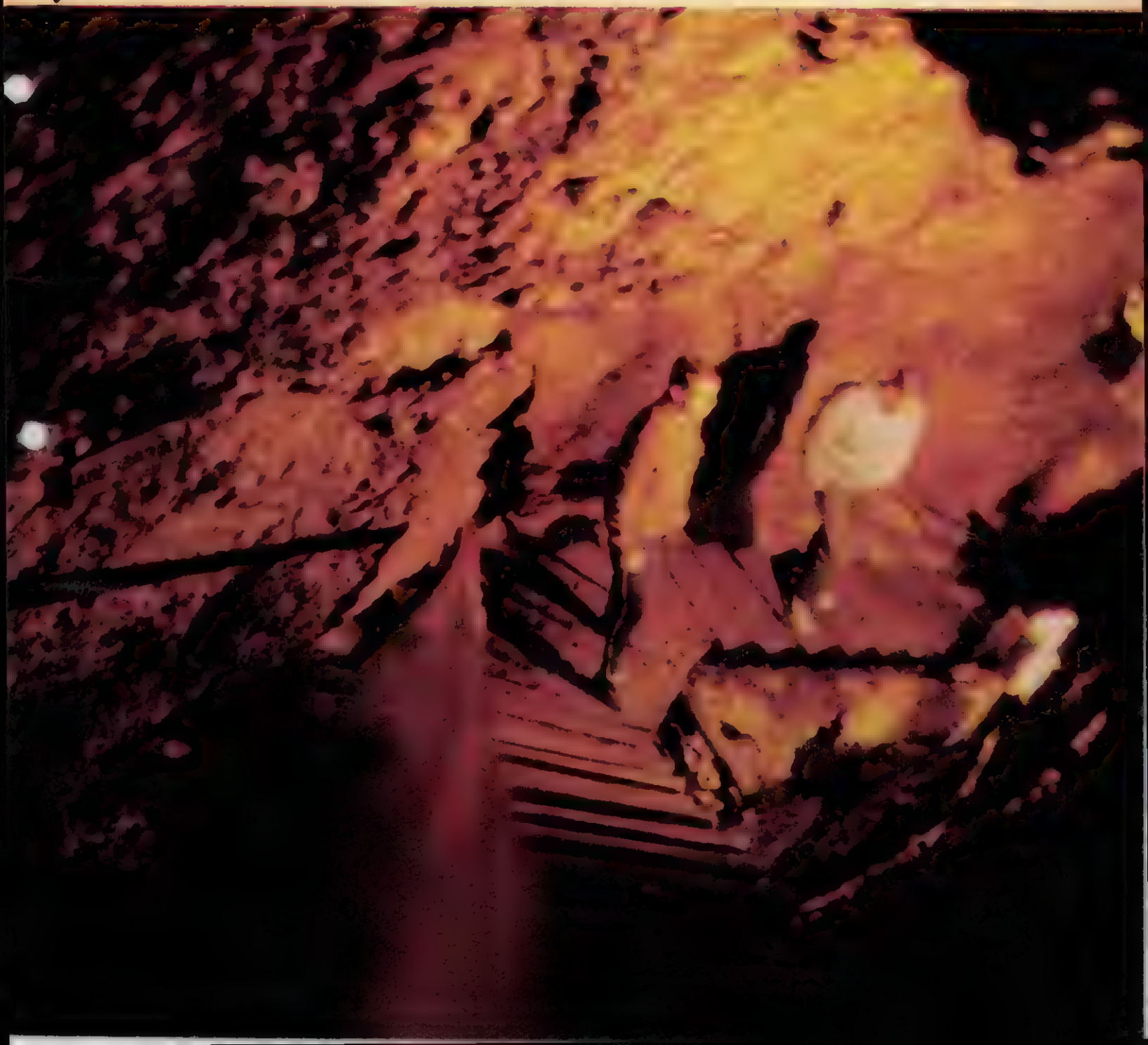

literare

de **Valeriu CRISTEA**

Thomas de Quincey:

CONFESIUNILE UNUI OPIOMAN ENGLEZ

Înaintea imaginii unui scriitor călătorește schema lui, de cele mai multe ori naivă și simplificatoare. De aceea cei ce se grăbesc să descopere în Thomas de Quincey pe decadent și pe damnat vor fi la început dezamăgiți. Pentru că în locul unui demon care se degajă din întuneric hotărît să slujească viciul intră în scenă un om foarte neliniștit să se disculpe, îngrijorat de *impresia* pe care o poate produce, preocupat să nu iasă din rînd și să nu decadă din rang. El enumeră, pe de o parte, toate suferințele fizice, începînd cu durerea de dinți, și morale, sfîrșind cu acel **taedium vitae** (dezgust de viață), care l-au **împins** să recurgă la opium, pe de alta, toate caracteristicile și efectele narcoticului în măsură să diminueze reputația nocivității lui. De asemenea, textul e neașteptat de greoi, cu subsoluri ce aduc precizări minuțioase și urcă pînă aproape de limita de sus a paginii, cu digresiuni ample și obositoare, stilul e retoric, vetust: «un nou lanț de suferințe (...) urmau să-mi asedieze iarăși citadela vieții și a speranței». Spectacolul se desfășoară contrar așteptărilor: în loc să se demarce, excentricul autor încearcă să-și facă loc în masa compactă și caldă a turmei. Așteptăm un ucenic al lui Mefisto, pîndind hornul; spre dezamăgirea noastră, sosește doar un burghez deschizînd prozaic o ușă. Dar și această impresie e înșelătoare.

De-abia spre sfîrșitul primului opuscul, **Confesiunile unui opioman englez,** cînd scriitorul se referă la «doctrina adevăratei biserici a opiului», «al cărei papă» se declară, și în ultimul, **Despre omor, considerat ca una dintre artele frumoase** (din cele trei cîte cuprinde volumul apărut în traducere românească), cînd, sfidînd convențiile, tonul devine temerar și cinic (deși umorul calmează deseori teroarea), Thomas de Quincey se apropie de reputația de satanism pe care timpul i-a conferit-o. Dar acest personaj infernal și redutabil este în realitate o ființă expusă, dezarmată, neapărată. Sensul profund al operei sale constă în crearea unor poziții defensive, în încercarea de a trasa în jurul punctului pe care omul îl reprezintă în univers un cerc liniștitor, calmant, de securitate. Această *nevoie de ocrotire transpare clar într-un pasaj din* **Confesiuni** ...Există în structura operelor asemenea falii care ne permit să aruncăm o privire în psihologia abisală a artiștilor. Pasajul-cheie despre care este vorba, și la care, nu întîmplător, se referă Baudelaire în **Les paradis artificiels,** începe astfel: «Desigur că oricine cunoaște divina plăcere pe care o ai iarna de a sta la gura căminului — cu luminări de la patru după-amiază, un covoraș călduros lîngă cămin, ceai, o ființă plăcută care să-ți pregătească ceaiul, cu obloanele de la ferestre închise și draperii grele pînă în podea, în timp ce afară se aude *vîntul și ploaia bătînd cu furie...*» «*Divina plăcere*» *provine din conștiința faptului de a fi în afara pericolului care bîntuie în apropiere*, și în acest caz voluptatea crește proporțional cu amenințarea. De aceea Thomas de Quincey își dorește «o iarnă canadiană sau rusească»: un zid inexpugnabil stă în fața furtunii. Printre exemplarele umane există cîteva care resimt deosebit de puternic întreaga vulnerabilitate a omului în cosmos. Thomas de Quincey reprezintă unul din aceste exemplare rare. Opiul, producînd o mare «revoluție a simțurilor», are pentru el semnificația unei transbordări într-o lume mai fericită, *într-un spațiu estetic și ocrotit. Pentru a-i proteja fragilitatea, pentru* a-și închide ființa, punct de convergență al atîtor agresiuni, într-o sferă mîntuitoare. Thomas de Quincey consideră că are dreptul de a merge nu numai pe căile virtuții, dar și pe cele ale viciului, cu atît mai mult cu cît acestea din urmă au avantajul de a fi mai netede. Scopul scuză mijloacele. Narcoticul devine astfel un mod de a dobîndi împărăția cerurilor, paradisul. Dar din paradisul artificial al opiului, ca și din cel biblic, omul este pînă la urmă izgonit. După visele extatice, dominate de arhitecturi mirifice: «vedeam cetăți și palate de o strălucire *cum niciodată un ochi treaz n-a putut vedea decît în decorul norilor*», urmează coșmarele torturante. Marea se pavează cu fețe omenești, întîmplări *din viața reală se multiplică în variante* obsedante, apar tot felul de monștri, șerpi, crocodili. Aceștia din urmă mai ales, ca un simbol al puterilor ce amenință omul, devin personajul principal al viselor de groază: «Blestematul de crocodil îmi producea mai multă spaimă decît toate celelalte. Eram silit să trăiesc laolaltă cu el; și (așa cum mereu se petrecea în visele mele) timp de secole». Somnul se transformă astfel în «cea mai groaznică calamitate», refugiul pe care autorul *și-l* alesese devine epicentrul unor noi primejdii. Opiul se răzbună: după voluptățile pe care le oferă urmează chinurile pe care le aplică. Paradisul artificial se transformă *într-un infern* artificial, dar nu mai puțin atroce decît cel dantesc. Sistemul de apărare prin iluzie al lui Thomas de Quincey s-a dovedit vulnerabil. De la el și pînă în zilele noastre, omul însă nu a încetat să caute, în plan social și spiritual, soluții noi pentru crearea unei perdele de protecție cît mai eficace. După deziluzia paradisului religios, și apoi al celui artificial, o șansă pare să încline spre paradisul imaginar al operelor de artă.

cronica satirică

de **Teodor MAZILU**

PROSTUL ÎN PRIBEGIE

E unul din proștii cărora nu le place să stea pe acasă. Îi place mereu să se plimbe de colo pînă colo, să schimbe locurile, să discute, să comenteze. El e convins că, cu fiecare carte citită, cu fiecare film văzut, va progresa. Dar ceea ce este specific prostului de care ne ocupăm acum e dorința lui de pribegie. Sau, mai exact, de refugiu. E un prost care, spre lauda lui, spre gloria lui, se plictisește cu prostia lui. Alți proști se mulțumesc cu prostia lor, se simt bine cu ea, dar omul nostru e altfel făcut. El nu știe unde să *mai fugă cu el însuși*, se îngrozește de propria lui personalitate. Ca orice om amenințat de primejdie, caută refugiul. Cine caută, găsește. Și prostul nostru a căutat, și iarăși, spre gloria lui, a găsit. A găsit niște adăposturi derizorii dar destul de plăcute. Într-un asemenea adăpost poate să ningă, poate să curgă apa, dar trebuie totuși să fie plăcut. Așa că amicul nostru și-a găsit un refugiu plăcut în jocul de table, căruia îi dedică chiar și 14 ore pe zi. Nopți întregi e în stare să nu părăsească masa, să depună toată pasiunea într-un asemenea joc. Dar, tot spre slava lui, după cum vedeți, *e un prost căruia îi ridicăm* mereu osanale, el se refugiază chiar și în lucruri frumoase, în spectacole și expoziții, audiții de muzică și discuții metafizice. E în stare să înghită frumosul pînă cade jos de oboseală. Aleargă după tablouri, aleargă după expoziții, aleargă după tot ce este original *și sublim*. Desigur, în mintea lui jocul de table și discuțiile metafizice au același rost: să-l ajute să nu fie singur, să nu fie obligat să se privească în oglindă.

Cu cît trece timpul, adăposturile se schimbă. Și aici există o anume ierarhie. Există adăposturi sigure *și neschimbate, cum ar fi* jocul de table, de pildă, și există și adăposturi ceva *mai* schimbătoare, de la caz la caz. În orice caz, jocul de table e un adăpost sigur, care a supraviețuit tuturor dezastrelor și tuturor schimbărilor filozofice. Orice s-ar întîmpla, o partidă de table e binevenită. O dată cu apariția *bătrîneții* trebuie însă să se îngrijească de niște adăposturi ceva *mai calde*. S-a dus vremea tinereții cînd din orice năzbîtie puteai să-ți faci un adăpost. Idealul lui e să renunțe totuși la pribegie. A cam obosit tot urcîndu-se dintr-un adăpost într-altul, dintr-un joc de table *într-o* expoziție, dintr-o expoziție iarăși într-un joc de table. Ar vrea un singur adăpost în care să existe și încălzire centrală, și duioșie, și discuție, și o lene desăvîrșită, un adăpost care să întrunească toate calitățile Sînt convins că pînă la urmă își va găsi un asemenea adăpost.

strada

de **Pop SIMION**

CANDELABRELE

Spiritul românesc are nevoie de simbol; *altminteri nu-și* poate cheltui bogata sa fantezie, neistovita sa sete de frumos. Un vis, o floare, un cîntec, o stea pot fi tot atîtea temple în care se oficiază, fastuos dar decent, marele dat al acestui popor — frenezia vitală. Îmi sugerează această gîndire obișnuința de a populа primăverile românești de mari sărbători folclorice, evaziuni de tip naturist, pe parcursul cărora ne ornăm natura, meleagul, cu propria noastră *natură; vreau să zic că scoatem portul în lume*, comunicăm sub cerul liber, umplem plaiul cu joc, ne strigăm virtuțile, reînnodăm comuniunea cu munții și spectacolul silvic, *privim uimiți ciocîrlia*, aducem laudă soarelui și, ospătîndu-ne cu fructele pămîntului, ne urăm zile bune și tărie de vatră. Fie că li se zice «maiaturi» (după *numele lunii* în care are loc), fie «simbra oilor», «sărbătoarea salcîmului», «bucuria trecerii cu bine peste orban» sau «ziua ieșirii albinei la floare», datina e aceeași, generoasă, vitală, străbună, solară, sugerînd un ritual getodacic de laudă a sănătății celui ce lucră pămîntul.

Am *întîrziat* deunăzi la un astfel de maial, undeva în munți, la Ponoarele, în podișul Mehedinților, unde oamenii locului celebrau «sărbătoarea liliacului». În coamele vastelor păduri se aprinseseră cu lumini albe, bleu-roșcate și mov — candelabrele florale de **Syringa vulgaris** care inundau culmile cu mireasmă și instalau primăvara pe plaiuri și colnice. Cum să sugerez cuprinsul acelei duminici care se mutase în munți, la pădure, la floare?

Serbarea are la origine caracter haiducesc și e onorată prin tradiție de bătrîni, la care se adaugă — cu mic, cu mare — toată suflarea. Memoria vie susține că Prejna ar fi leagănul acestui tip de serbare-ospăț (sat mărunt, situat în apropierea pădurilor de liliac, de unde ar fi de obîrșie — declară un dascăl băștinaș — mama *Vladimirescului*). Cei din vechime simțeau în mod acut nevoia de a glorifica pădurea, prietenul de totdeauna al românului, aliatul lui de bătaie și izbeliște, loc de haiducie și cetate sigură în fața năvălitorului; nu-i de mirare că tocmai ideea de a lăuda atotputernicia pădurii l-a îndemnat pe bărbații acestor locuri să inaugureze acest festival de natură. El a crescut apoi în amploare, și-a diversificat înțelesurile.

Imaginați-vă un amfiteatru natural, așternut pe cîteva zeci de hectare, prin multele labirinturi și luminișuri ale pădurii de liliac. Vin aici zeci de mii de țărani din *județele* apropiate (Gorj, Caraș-Severin, Dolj, Vîlcea) — să facă ce? Să se binedispună, ascultînd zeci de formații corale și orchestrale, privind echipele de dansuri, urmărind parada costumului și portului local. Fastuoasa petrecere rustică se deschide cu «hăulita oltenească»: față în față, pe două versante, stau cete de băieți și de fete care se angajează în dialog feciorelnic. Pe trund «în scenă» trompeții. O sută douăzeci de călăreți suie colinele cu pas mărunt și *fugă egală, simulînd* sosirea pandurilor lui Tudor. Inițiativa are frîu liber; se improvizează întreceri **ad-hoc,** pariuri, concursuri sportive, hore pe vale. Nu *lipsește peisajul pantagruelic*: fripturile haiducești la proțap (miel întregi), păsări și păstrăvi pe sulițoaie, vinuri untdelemnii (de Corcova), mămăligi tăiate cu sfoara, mititei (vreo 30 000, udați cu de trei ori pe atîtea sticle de bere). Sînt aici și solii medicinei, care au grijă de buna sănătate a petrecăreților; au adus importante cantități de ser antiviperic, pentru că frica păzește primejdia grea! — aici e raiul vestitei **Amodites,** vipera cu corn, foarte *frecventă* în Oltenia șisturilor calcaroase. N-are nici pe departe agresivitatea cu care am aureolat-o. Șade mult pe pietre, la soare, *într-o semisomnolență din care nu se vrea smulsă*; cînd e atacată, replica agilei vietăți este necruțătoare, fatală uneori. Oamenii locului au învățat, din tată în fiu, a se feri; mușcați, ei nu dispera, știu să se smulgă morții fulgerătoare printr-o practică elementară: pun garou, spintecă locul în cruce, sug cu gura sîngele înveninat și îl scuipă. Copiii au dexteritatea de a prinde periculosul serpient (lung de 40-60 cm) de după ceafă, ca să-i examineze capul *turtit, forma dorsoventrală* a corpului alungit, cu romburi pe spate, în nuanțe de galben-ocru; îi dau să muște poala cămășii, clipă în care îi smulg dinții *cu venin, după care se distrează cu ea* îndelung, o fac bici, sînt topiți de plăcere...

Nici n-am observat cît de iute trece duminica asta de mai la Ponoarele, în fabuloasa pădure, sub candelabrele florale, înconjurați de mireasma care inundase culmile. Ce se întîmplase de fapt? Leagănul folcloric se întîlnise cu ospețele dionisiace spre a consolida obiceiul, tradiția, datina. Datori sîntem să cultivăm aceste «voci» de rusticitate română. Să le preluăm în civilizația nouă.

AERIENE

Din însemnările unui călător pe aeroporturile lumii

de L. FARKAŞ

Se poate spune că marile gări aeriene se află într-un moment de răscruce a existenţei lor. Ele vor trebui să facă foarte curînd faţă unui asalt de proporţii copleşitoare. Oricît ar fi de moderne, de adaptate nevoilor de azi ale traficului aerian, aeroporturile vor trebui să sufere modificări structurale pentru a putea înfrunta ofensiva avioanelor-gigant, progresia ameţitoare a numărului pasagerilor. Previziunile sînt, în privinţa aceasta, cît se poate de grăitoare: dacă în ultimii cinci ani volumul transporturilor aeriene s-a dublat, pînă în 1980 numărul celor ce călătoresc pe drumurile văzduhului va creşte de cinci ori, iar peste alţi zece ani va fi de nouă ori mai mare decît în prezent.

Soluţiile preconizate pentru adaptarea aerogărilor lumii la condiţiile acestei ofensive ce se manifestă tot mai puternic sînt numeroase. Şi, pe măsură ce vor deveni realitate — traduse în noi construcţii, în îmbogăţirea celor existente cu alte instalaţii, alte corpuri de clădiri ş.a.m.d. — aspectul aeroporturilor se va schimba. Iată de ce, poposind azi în marile gări ale lumii, nu te poţi împiedica să le priveşti cu o oarecare nostalgie, gîndindu-te că, într-un fel, îţi iei rămas bun de la o anume epocă a vieţii lor, epocă ce foarte curînd va aparţine trecutului.

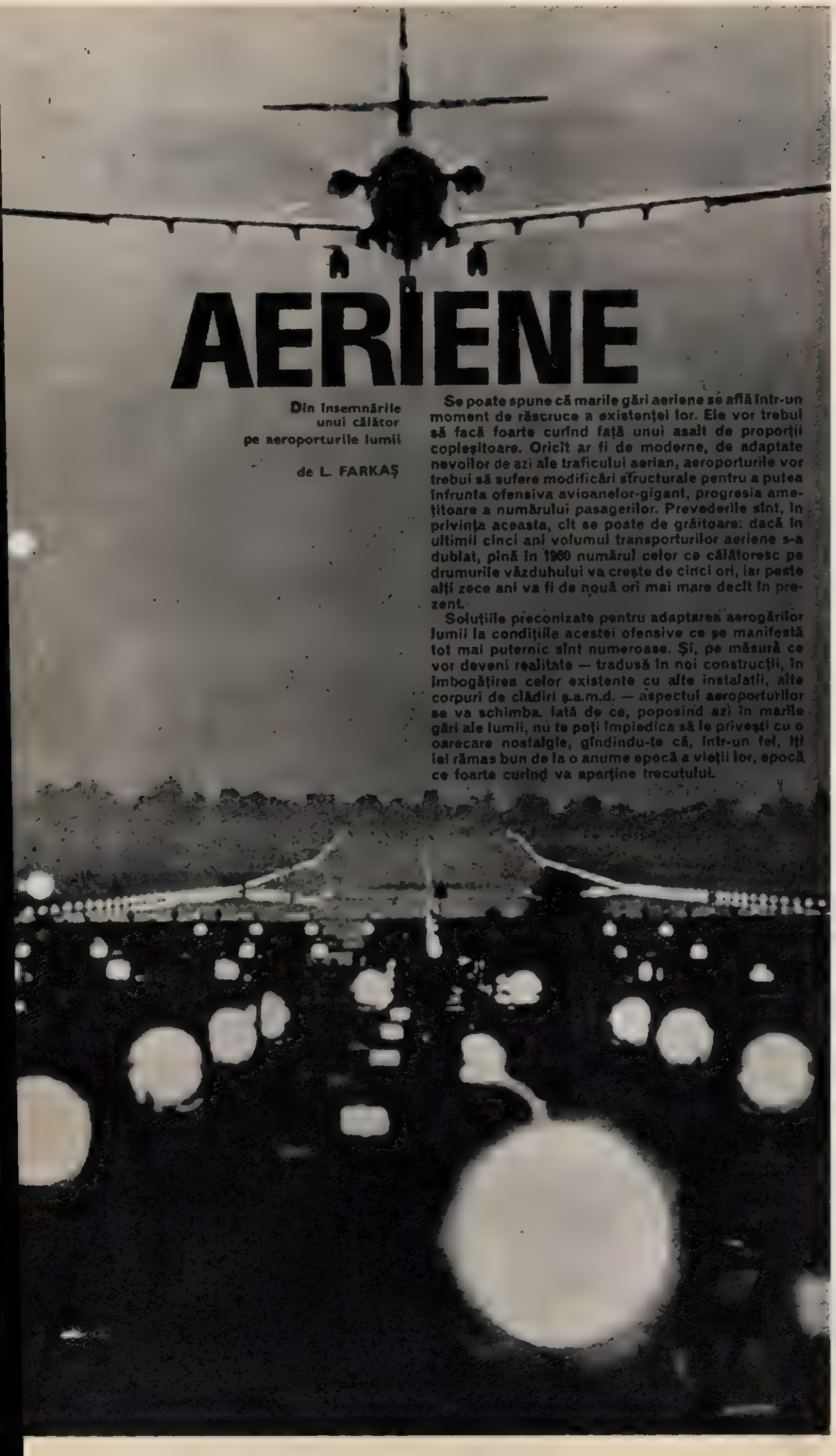

Călătorind mult, în lunile din urmă am avut prilejul să cunosc cîteva dintre cele mai mari aeroporturi ale lumii: «Schiphol» — Amsterdam; «Kennedy Airport» şi «La Guardia» — New York; «National» — Washington; «Fiumucino» — Roma; «Orly» — Paris, şi vreo duzină din cele «mici», ca de pildă «Schwchat» — Viena.

Şi, aflîndu-mă în sfîrşit din nou la masa de lucru, respir uşurat: Doamne, mare noroc am avut, am scăpat nenarcotizat...

SOLUŢIA MASEFIELD

Am văzut multe minunăţii pe unde am umblat, dar — trebuie să mărturisesc — momentele cele mai agreabile le-am avut în cursul zborului. Tipologia călătorului este probabil destul de variată. Eu m-aş încadra în specia «călătorului-călător», dacă există aşa ceva.

Poate de aici se trage şi interesul deosebit pe care-l prezintă pentru mine marile aeroporturi ale lumii, aeroporturile care te introduc de pe acum în acea atmosferă de *science-fiction* cu care trebuie să ne obişnuim din ce în ce mai mult. Peste încă un număr de ani — destul de puţini, probabil — aeroporturile internaţionale, aceşti giganţi ai comunicaţiei aeriene, vor suferi schimbări care le vor modifica radical aspectul, ritmul rapid de creştere a traficului impunînd regîndirea, restructurarea lor. În noua concepţie asupra transporturilor aeriene — sau cel puţin într-una din aceste concepţii — aeroporturile nu vor mai fi atît de primitoare cum le-am cunoscut eu; poate nici nu vom mai trece prin ele sau vom trece... în stare de narcoză

Cel puţin aşa propune domnul Peter G. Masefield, preşedintele lui «British Airports Authority». Pentru preîntîmpinarea marilor aglomeraţii ale anilor viitori, dînsul are în vedere o soluţie într-adevăr inedită. Am să vi-o prezint cît se poate de fidel, lăsînd la aprecierea dv. cît trebuie trecut pe seama umorului englezesc şi cît în contul futurologiei, care se pretinde a fi ştiinţă. Mr. Masefield porneşte de la ipoteza — foarte întemeiată — a ridicării în 1980 a numărului de călători, pe cele mai mari douăzeci de aeroporturi ale lumii, la aproape două miliarde. Ceea ce ar însemna 100 milioane de pasageri/an pentru fiecare dintre aceste aeroporturi.

Dacă privim problema sub aspect pur mecanic — afirmă domnul Masefield — manipularea a două miliarde de călători ar fi foarte mult facilitată prin introducerea aşa-numitului «battery-system» (în românește, aistem conteiner). Iată în ce constă metoda. În centrul marilor oraşe se vor amenaja localuri de primire a pasagerilor, de unde stewardesele îi vor lua în primire şi îi vor introduce în bare elegant mobilate. Călătorul va lua loc într-un fotoliu comod şi va fi servit cu o băutură excelentă la gust, dar conţinînd un narcotic dozat în funcţie de durata călătoriei. O înghiţitură — şi pasagerul cade în braţele lui Morfeu.

A sosit momentul aşteptat de stewardesă care, cu ajutorul unui mecanism ingenios, pune fotoliul pe o bandă rulantă. De aici drumul călătorului adormit duce într-un conteiner din material plastic. Din localurile de primire amenajate în diferite părţi ale oraşului, benzi rulante transportă concomitent alte loturi de călători. Şi iată, la aeroport s-a şi format încărcătura constituită din containere stivuite orizontal (zece într-o tonă). O dată făcut «plinul» de douăzeci de tone, avionul decolează. Controlul biletelor şi paşapoartelor — confecţionate din nailon magnetizat — se realizează automat. La sosire, containerele sînt transportate în baruri amenajate la fel ca acelea de la punctul de plecare. Aici efectul narcoticului încetează, iar pasagerii sînt anunţaţi că au ajuns la destinaţie.

(Continuare în pag. 16)

Densitatea tot mai mare a circulaţiei pe coridoarele aeriene a generat creşterea frecvenţei zborurilor de noapte. Fapt care, la rîndul lui, a impus perfecţionarea controlului şi ghidajului de la sol, a sistemelor luminoase de demarcare a pistelor.

AERIENE

«Tu-144», unul dintre giganticii protagoniști ai epocii care «bate la ușă».

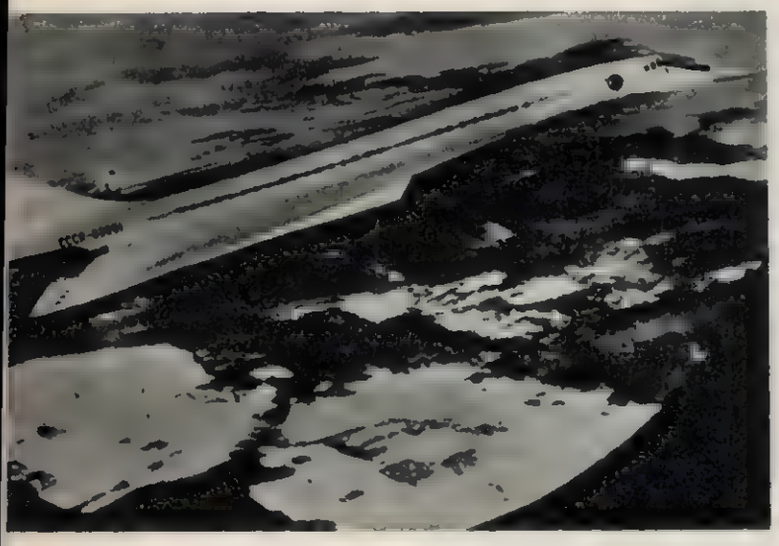

TROMPA-CORIDOR

Ar fi fost într-adevăr mare păcat ca — narcotizat fiind — să nu văd de exemplu aeroportul din Amsterdam. Băutura oferită de stewardese fiind pură, fără amestec de somnifere, am putut admira cu mintea limpede aeroportul «Schiphol» — e drept, mult mai modest decît newyorkezul «Kennedy Airport» dar mult mai plăcut, mai familiar.

E unul dintre aeroporturile pe care nu te bate vîntul, nu te udă ploaia. La sosirea avionului, la portiere se aplică o pasarelă telescopică acoperită (Aviobridge) — o trompă-coridor catifelată pe dinăuntru, prin care, apărat de intemperii, ajungi în luxoasele săli de așteptare, pe jos sau, dacă ești mai comod, cu unul dintre minusculele taxiuri (minicar) conduse de șoferițe în minijupe.

Aterizînd la Amsterdam, nici nu știam că mă găsesc pe unul dintre aeroporturile internaționale cele mai sigure. De fapt habar n-aveam că există și unele «periculoase».

CE AFLĂ UN MARTOR INVOLUNTAR

O întîmplare a făcut să aflu povestea cu «aeroporturile periculoase». Eram în drum spre Roma. La stînga mea stătea un domn prezentabil, brunet. La dreapta mea, o tînără suedeză care aducea oarecum cu Anita Ekberg. El: profesia — pilot; scopul călătoriei — petrecerea concediului de patru săptămîni la Roma. Ea: profesia — figurantă la un teatru din Stockholm; scopul călătoriei — onorarea unui angajament de 4 săptămîni într-un turneu la Roma.

Asist fără să vreau la conversația ce se leagă, peste mine, între vecinul din stînga și vecina din dreapta. Pilotul vrea s-o convingă pe domnișoară cît de «periculoasă» e meseria lui.

Ne apropiem de Geneva. Pe hublourile din partea dreaptă își făcuse apariția, maiestuos, cum scrie la carte, *falnicul Mont Blanc*.

— Îl vedeți? — se adresă pilotul suedezei. Din cauza acestui monstru, aparatele trebuie să zboare la cel puțin 6 000 metri altitudine. Or, de la Mont Blanc pînă la Geneva sînt numai 60 kilometri. Și un Boeing face 12—13 kilometri pe minut. Deci de aici și pînă la aeroportul Geneva pilotul are doar cinci minute. În acest interval de timp el trebuie să micșoreze altitudinea cu 6 000 metri. Trebuie să ai un pic de noroc și multă, multă pricepere ca să-ți reușească perfect manevra.

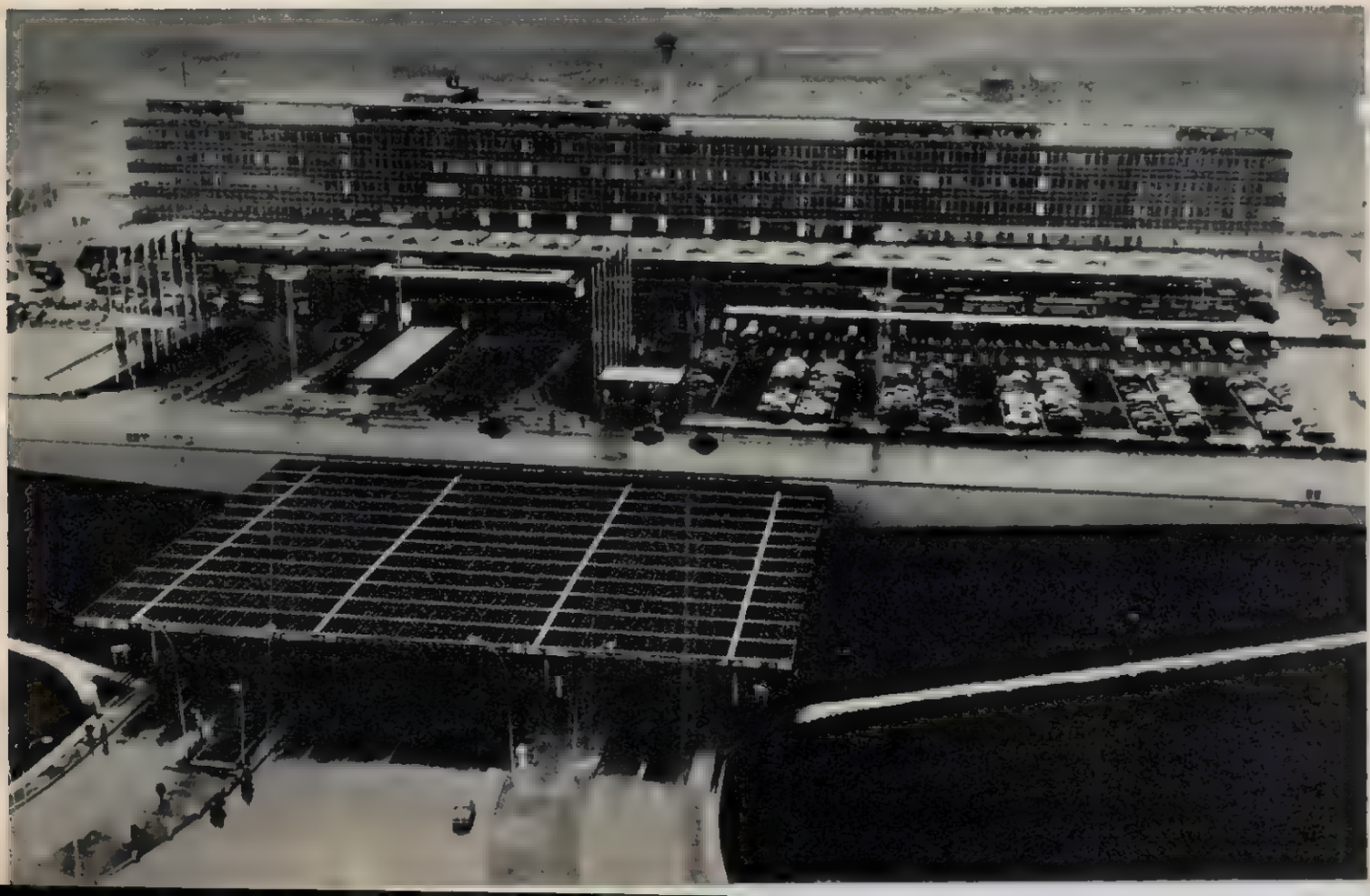

Că aspectul stewardeselor nu este tratat cu indiferență vi-o demonstrează aceste cîteva imagini ce prezintă ultimele creații vestimentare în materie de uniforme. Marile companii apelează în acest scop la cele mai renumite case de modă.

(Fotografiile nr. 1, 2, 3, 4, 5)

Și oftează. Oftează — înțelegător — și ea. Înainte de a ajunge la Roma am aflat astfel că mai există și alte aeroporturi periculoase: Ajaccio, Innsbruck, Rio de Janeiro...

«CORIDORUL» TRANSOCEANIC

La Orly, într-una din braseriile aeroportului, am stat la aceeași masă cu reprezentantul unei societăți de asigurări. Suferea de o gravă deformare profesională: la un pahar de whisky mi-a vorbit despre tot felul de lucruri macabre, cu toate că îl anunțasem de la bun început să nu mă considere un client virtual, fiind asigurat automat, o dată cu cumpărarea biletului.

— Nu despre asta e vorba, domnule — îmi explică el. Acuma e rîndul meu! Eu călătoresc Mă simt ca un cîlău ajuns pe eșafod în calitate de condamnat.

Și mi s-a destăinuit, comunicîndu-mi o seamă de date în legătură cu care societățile de genul aceleia pe care o reprezenta sînt de obicei bine informate. De pildă, aglomerația avioanelor deasupra oceanului. Pe la ora 16, deasupra Atlanticului, pe coridorul aerian care leagă Europa apuseană de New York, zboară circa 130—140 jeturi intercontinentale, toate avînd aproximativ aceeași viteză și aflîndu-se la aceeași altitudine optimă. «Coridorul» trebuie respectat atît din motive de rentabilitate cît și din cauza condițiilor atmosferice. Or, spațiul acesta e saturat; de aceea importanta organizație internațională a aviației civile — Organisation International de l'Aviation Civile — a redus distanța obligatorie dintre cvadrimotoare de 15 km la 160 km. La o viteză de croazieră de 900—920 km/oră, acest interval e destul de mic...

Nu știu ce îl obligase pe domnul de la societatea de asigurări să ia avionul și, mai ales, să mi se destăinuie; sau poate era agent secret al vreunei companii de navigație, pe care intensificarea circulației aeriene transoceanice le face din ce în ce mai puțin rentabile...

MORAVURI, TRUCURI PUBLICITARE ETC.

Textele reclamelor unor societăți aviatice vorbesc adesea mai mult despre calitățile stewardeselor decît despre caracteristicile tehnice ale motoarelor. Și, într-un fel, destul de ambiguu.

Compania vest-germană «Lufthansa», de pildă, a dat unuia dintre afișele sale publicitare următorul titlu, tipărit cu litere de o șchioapă: «Stewardesele noastre invită cîteodată băieți la ele acasă». Dacă îți dai puțină osteneală și citești tot textul, afli că e vorba de un băiețaș de 5—6 ani care călătorea singur de la Berlin la New York și care, întîmplător, nu fusese așteptat la aeroport. În consecință, o stewardesă — cea citată pe afiș se numește Gertrud Behre, și fac pariu că numele nu e inventat — a luat copilul la ea acasă pînă cînd, a doua zi, «Lufthansa» a putut lua legătura cu neamurile băiețelului.

Regulamentul majorității companiilor aeriene occidentale prevede că stewardesele trebuie să fie necăsătorite. Dar stewardesele se emancipează.

Un caz petrecut în Statele Unite mi se pare semnificativ. Doamna Celeste Lansdale, stewardesă la compania «United Airlines», a fost concediată după ce s-a aflat că s-a măritat cu un avocat. Doamna Lansdale lucra în cadrul companiei de șapte ani. Cu patru ani în urmă se măritase, bineînțeles în cel mai mare secret. Soțul ei, fiind avocat a învățat-o cum să se apere. Doamna a dat în judecată compania și a afirmat în fața instanței că nu a avut nici o neplăcere atîta timp cît la «United Airlines» s-a crezut că e «numai» concubina domnului Lansdale. Și a mai arătat în continuare că mai multe dintre colegele ei au cerut și obținut concedii de naștere, rămînînd în continuare în serviciile aceleiași companii deoarece nu s-au măritat nici după ce au născut...

REVENIREA LA TRANSPORTURILE TERESTRE — O SOLUȚIE?

N-am fost la Chicago, n-am văzut «O'Hara International Airport», despre care se spune că e cel mai aglomerat din lume, și nici nu mi-l pot închipui, pentru că aglomerația pe alte aeroporturi din Statele Unite mi s-a părut de neîntrecut. Pe lîngă problemele tehnologice propriu-zise, la care contribuie creșterea dimensiunilor și a numărului aparatelor și zborurilor, se ivesc probleme complementare cel puțin tot atît de greu de rezolvat.

Călătoria de la New York la Paris, de pildă, durează numai de trei ori mai mult decît drumul cu mașina din Midtown Manhattan (inima New Yorkului) pînă la aeroportul Kennedy După punerea în circulație a «Concorde»-ului, călătoria Paris-New York va deveni egală în timp cu cea de la Midtown Manhattan la «Kennedy Airport». Parcarea mașinilor în anumite ore de vîrf în zona aeroportului Kennedy se va înscrie de asemeni printre problemele dificil de rezolvat.

Se și lucrează cu mare intensitate la reconstruirea celor mai moderne și mai tinere aeroporturi internaționale. Dar peste cîțiva ani, cel mai tîrziu pînă în 1980, chiar și acestea vor deveni depășite dacă nu vor fi în întregime «regîndite» conform cerințelor vremii.

M-am interesat de pronosticuri și am aflat date de-a dreptul fantastice privind traficul previzibil al aeroporturilor peste un deceniu. Și, sincer vorbind, nu le-am privit cu prea mare încredere, pentru că nici previziunile de acum zece sau douăzeci de ani nu s-au dovedit a fi corecte: au fost mult depășite de realitate, care se dovedește a fi totdeauna mai fantastică decît prevederile cele mai îndrăznețe.

La 1 iulie 1948, în cuvîntarea de inaugurare a aeroportului denumit ulterior «Kennedy», primarul New Yorkului menționa, referindu-se la perspectivele de viitor ale noii construcții, că aici vor lucra cîteva mii de persoane. La sfîrșitul anului trecut, «Kennedy Airport» avea un personal de 41 000 de salariați... Nu știu cîți vor număra în viitorul apropiat, dar am mai aflat că în următorii cinci ani se investesc 500 milioane dolari pentru modernizarea instalațiilor și extinderea spațiului de manevrare.

*

Nici chiar propunerile domnului Masefield nu mi s-au mai părut atît de fantastice după ce am aflat date concrete în legătură cu transporturile aeriene. Astfel, optzeci la sută din totalul transporturilor aeriene civile occidentale sînt efectuate de numai douăzeci de mari companii. În plus, cea mai mare parte a circulației în această zonă a lumii se efectuează între douăzeci de aeroporturi din zece țări... Peste jumătate din trafic revine Statelor Unite; partea Europei occidentale e evaluată la douăzeci la sută, iar America Latină, unde datorită reliefului și uriașelor distanțe circulația aeriană ar fi mai necesară ca oriunde, beneficiază doar de patru la sută. Gradul concentrării mai poate fi foarte plastic ilustrat de faptul că, în timp ce unui număr de douăzeci de companii le revin 80 la sută din totalul transporturilor, de cele douăzeci la sută rămase se ocupă... 380 de companii.

Să revenim la cele douăzeci de mari aeroporturi internaționale care concentrează majoritatea traficului.

Pînă în prezent numărul călătoriilor internaționale a crescut anual cu 14 la sută. În condițiile unui asemenea ritm, care în anii viitori nu poate decît să se accelereze, cele douăzeci de mari aeroporturi ale Occidentului vor avea un trafic de 325 milioane pasageri. Iar în 1980 aceasta va ajunge la 1,5-2 miliarde călători. Să nu uităm că populația globului în acel an va fi de 4-4,5 miliarde.

Iată lista celor douăzeci de aeroporturi amintite, cuprinzînd (în milioane) numărul călătorilor care au trecut prin ele în cursul anului 1967: O'Hara (Chicago) — 27,5; J.F. Kennedy (New York) — 20,0; Los Angeles (California) — 18,1; Heathrow (Londra) — 12,7; San Francisco (California) — 12,3; Atlanta (Georgia) — 11,8; Washington National (District of Columbia) — 9,4; Miami (Florida) — 8,8; Love Field (Dallas) — 8,5; La Guardia (New York) — 8,2; Logan (Boston) — 7,8; Orly (Paris) — 6,6; Rhein (Frankfurt am Main) — 6,1; Newark (New York) — 6,0; Haneda (Tokyo) — 5,1; Dorval (Montreal) — 5,1; Fiumicino (Roma) — 4,8; Kastrup (Cophenhaga) — 4,5; Schiphol (Amsterdam) — 3,3; Kingsford Smith (Sydney) — 3,1.

Paradoxal, una dintre soluțiile propuse pentru descongestionarea transporturilor aeriene este revenirea — acolo unde e posibil — la cele terestre. Trebuind să ajung de la Washington la New York, mi s-a recomandat să iau trenul. E drept, circulă cu 220 km pe oră.

Un fotomontaj care vă prezintă, cu o modestă anticipație, supersonicul american de pasageri «Boeing-747» pe «Fiumicino», la Roma.

25 februarie 1961 — solemnitatea inaugurării aeroportului parizian Orly. Azi se numără încă printre cele mai moderne construcții de acest gen din Europa. Dar mîine?

«IONA»

de Marin SORESCU

Teatrul Mic ne-a obișnuit cu stagiuni în care un interesant repertoriu de literatură dramatică se îmbină cu originale soluții regizorale. «Iona», piesa lui Marin Sorescu, în regia lui Andrei Șerban, constituie un asemenea moment de teatru.

Spectacolul, s-a spus de nenumărate ori apare ca un compromis între textul abstract și mijloacele teatrale, concrete, de realizare actor, decor, mișcare, lumină. În cazul acesta, regia a avut de întîmpinat nu numai confruntarea practică a unui univers literar cu publicul, confruntare din care Șerban a ieșit de atîtea ori cîștigător, dar și dificultatea de a transmite scenic sensurile unui text poetic, cu rezonanțe filozofice.

În general, poezia lui Marin Sorescu are un anumit caracter dramatic: metaforele sale nu sînt plasticizante, nu alătură faptele fără a le spori semnificația, din contră, ele pot fi considerate revelatoare, deoarece anulează înțelesul obișnuit al unor relații dintre lucruri pentru a le substitui unei noi viziuni. Din opera sa, «Poemele» și «Unde fugim de-acasă?» aduc un univers nu numai proaspăt prin neobișnuitele asocieri de obiecte și ființe, dar și o înțelegere afectuoasă, din care nu lipsește un zîmbet lucid, și uneori tragic. Apropierea sa de teatru era inevitabilă. În «Iona», Sorescu este totuși mai poet și filozof decît în «Există nervi», piesă cu trei personaje și o acțiune, pentru că în «Iona» autorul surprinde drama individului în raport cu problematica absolutului.

În prima parte a piesei, rătăcit într-o viață ale cărei sensuri majore nu le cunoaște personajul își creează un microcosmos iluzoriu pe care poate să-l domine: pescuiește pești din acvariu. Înghițirea lui de biblicul chit îl pune într-o situație-limită: el nu mai poate evita confruntarea cu marile probleme ale existenței, își începe evoluția în cunoaștere. Paralel cu proliferarea absurdă a monstrului, Iona își retrăiește viața lui banală dintr-o perspectivă din care aceasta își recapătă sensurile majore. Evoluția eroului se termină o dată cu consumarea amintirilor, atunci cînd se descoperă singur în fața unei vieți simplificate pînă la demență. Gestul care i se pare firesc, ca o supremă autocunoaștere, este sinuciderea. De ce? Finit cum este, Iona nu poate suporta infinitul cunoașterii.

Genul dramatic, cu un singur personaj, este prin excelență poetic, dar în «Iona» poezia se conjugă cu o înțelegere a vieții dintr-un unghi filozofic. Alegerea pe care a făcut-o Andrei Șerban corespunde unor coordonate interne ale personalității sale, pentru că, așa cum ne-a dovedit pînă acum, tînărul regizor are o anumită receptivitate față de valorile poetice ale teatrului («Șeful sectorului suflete», «Nu sînt Turnul Eiffel»). Dar mai mult poet decît filozof, în «Iona» regizorul nu reușește să redea întru totul atmosfera piesei lui Sorescu, chiar dacă dirijează excelent un actor ca George Constantin și chiar dacă decorul semnat de Florica Mălureanu îi înțelege parțial intențiile. Spațiul scenic s-a transformat într-un univers primar, cu dimensiuni mofusculare, dar nu s-a realizat dramatismul trecerii fără scăpare a lui Iona dintr-un cerc de cunoaștere în altul. Această damnare sisifică este lăsată în registrul de mișcare și de vorbire a actorului.

Un spectacol cu o piesă cu un singur personaj reușește să rețină atenția, sau, și mai exact, să obțină participarea publicului, timp de două ore. Aceasta este «Iona».

Iuliana POP

PE ECRANE

UN FILM DE MIKLOS JANCSO

ROȘII ȘI ALBII

«Cartea va ucide catedrala» («Le livre tuera la Cathédrale») suspina un erou al lui Victor Hugo. «Filmul va ucide cartea», s-ar putea prelungi profeția, tîrînd-o după noi. Dar, printr-una din acele răsuciri dialectice de care numai timpul este în stare, *mi se pare că cinematograful*, omorînd cîte puțin — nu de tot — cartea, tînjește, în sinea lui, după frumusețea condensată și definitivă a catedralei. Poate din dorința de a reașeza o dreptate, poate din ambiție ori pur și simplu dintr-o necuprinsă sete de liniște. Cert este că în ceasurile în care filmul se usucă de dorul marilor temple, se naște cîte un Dreyer, un Eisenstein, un Welles, un Antonioni sau Bresson. Un astfel de ceas hotărîtor îl trăim de vreo doi ani. Cînd nu credeam că cineva va mai avea curajul să ne învețe cum să ne ținem respirația — doar așa se intră în catedrale, nu? — și cum să privim în sus fără să amețim, iată că a venit Miklos Jancso. Filmele sale — cele care-l exprimă în întregime, nu primele creații, încercări de drumuri — «Flăcăi sărmani», «Roșii și albii», «Strigătul și liniștea» au puritatea severă a arhitecturilor amintite. Și tot ca acolo, sîntem supuși unei probe de foc: aceea de a lăsa la intrare *balastul* trăirilor de peste zi, pentru a îndura povara unui singur sentiment fundamental.

Ca și în cei dintîi film de răsunet («Flăcăi sărmani»), și în «Roșii și albii» materia primă, *marmura lui Jancso*, este *istoria*. O istorie care, așezată în plin soare și privită prea mult timp cu ochii deschiși, ajunge să-l doară, cu acea acuitate pe care ne ruga s-o înțelegem marele gînditor Unamuno atunci cînd striga: «Mă doare Spania» («Mi duele España»).

Despuiată de pilde, de eroi și de dezeroizări, de orgoliul lui «atunci» și «acolo», istoria ni se înfățișează în ipostaza sa curată: aceea de a fi cel mai sincer, crud și permanent teatru al lumii. Marile spectacole ale înțelesurilor existențiale acolo le aflăm. În «Roșii și albii», episodul participării unei brigăzi de ostași unguri la lupta împotriva gardiștilor albi din Rusia anului 1918 este un mijloc de a extrage din evenimente, din încleștarea oamenilor care devin rînd pe rînd învingători și învinși, ritualul obsedant al anulării demnității umane.

Filmul ne aruncă neîndurător în plină taină a acestui ritual, pe care Miklos Jancso îl oficiază cu gesturi puține și încete. A căuta aici psihologii, situații, este tot atît de în van ca și încercarea de a pescui crocodili în Dunăre. Cineastul nu are ochi *decît pentru* cîteva atitudini umane fundamentale: constrîngerea umilitoare, supunerea sau nesupunerea în fața ei. Pentru a-și susține viziunea, Jancso sublimează violența și oroarea *războiului*, le golește de *conținutul* lor *știut* și, *printr-un magic transfer*, le umple cu altceva: cu propria și neîntrerupta lor răsfrîngere asupra condiției umane.

Iată de ce în film nu se omoară pur și simplu, ci se pregătește moartea, nu se suferă oricum, ci se pregătește suferința. Goana soldaților goi, sinistra farsă a celor 15 minute acordate prizonierilor, chipurile, să-și găsească salvarea, de fapt pentru a fi hăituiți mai sistematic, irealul dans al femeilor în pădure, dezbrăcarea celor două fete (nudul feminin este în filmele lui Jancso «simbolul supremei aserviri», după propria-i mărturisire) nu sînt altceva decît înșelătoare «puneri la cale» ale supliciului. Înșelător este și decorul: cîmpia nesfîrșită care nu mai știe să apere omul, ci a devenit un univers închis — concentrațional, dacă vreți — o imensă închisoare. Înșelători sînt și cai, prietenii noștri dintotdeauna și pe care îi vedem de atîtea ori alergînd singuri alături de om.

Spectacolul (subliniez cuvîntul) lui Miklos Jancso nu atinge niciodată paroxismul, căci nu demonstrația în sine îl interesează pe acest mare artist, ci durerea întreagă de dincolo de el. Cineastul este nemilos nu numai cu istoria, ci și cu sine însuși, *nu-și* îngăduie o clipă de autocontemplare și nu de puține ori își frînge cu brutalitate planuri pentru care obișnuitele legi cinematografice ar fi cerut cît de cît o reîntoarcere. De aici rara concizie și densitate a *stilului său*, *fascinația liniilor pure* care, saturate de geometrie, pornesc să-și trăiască o viață a lor, liberă dar disciplinată. Dacă un astfel de stil se învecinează sau nu cu «răceala» — totul este o chestiune de stare de spirit: depinde *de puterile noastre* de a *ne* închipui o marmură caldă.

Magda MIHĂILESCU

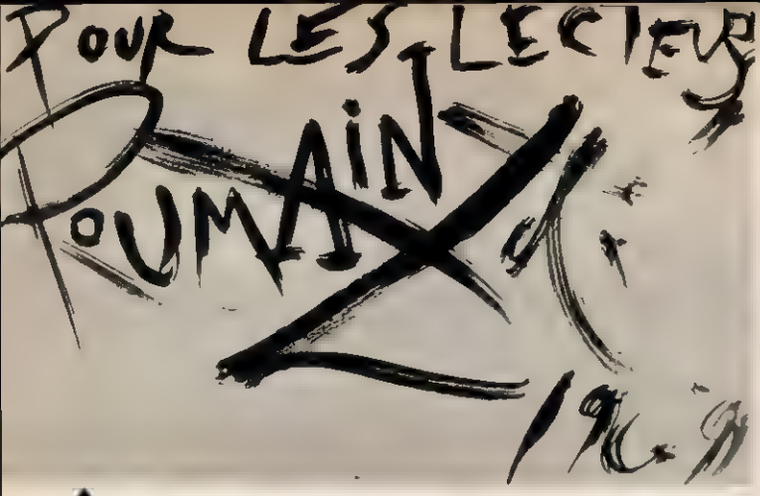

Prețiosul autograf trimis cititorilor români prin intermediul tînărului nostru regizor Dinu Cernescu. Precum se vede, genialul artist de origine spaniolă nu acceptă nici o servitute, nici măcar cea a ortografiei franceze...

30 de minute, la PARIS, cu

SALVADOR DALI

În exclusivitate pentru FLACĂRA

de Dinu CERNESCU

Fotografii de Claude BRICAGE

«Orice regizor se crede un corb...»

SALVADOR DALI

«Mi-am pus mai multe zorzoane și mi-am luat bastonul cu măciulie de aur: a venit televiziunea americană. Americanilor le plac obiectele lucitoare. Nici nu știți cît se bucură de așa ceva. Ca negrii».

Pe Rue de Rivoli, puțin mai sus de Louvre, nu departe de Concorde, într-unul din cele mai renumite hoteluri din Paris, Salvador Dali își are, închiriat cu anul, un apartament.

Așteptam în fața hotelului să se facă ore 12 pentru a urca la etajul I, apartamentul 108, unde Dali îmi fixase o întîlnire.

Cu o seară înainte, Dali se așezase la o masă alăturată de-a noastră și mîncase un măr. De fapt, mîncase o mică felie de măr. Privisem amuzat fuga chelnerilor ce primiseră comanda, apoi mica îmbulzeală în jurul mescioarei cu rotițe pe care însuși directorul aducea triumfător, de la bucătării, mărul domnului Dali.

Stăteam acum sub arcadele de pe Rue de Rivoli, bucuros că peste cîteva clipe voi vorbi cu marele pictor, dar și puțin intimidat de faima personajului excentric.

Mă pregăteam pentru o întîlnire de maximum 30 minute, după cum îmi comunicase secretarul maestrului, singur, față în față cu aceia care era «cel mai genial, cel mai fantezist și singurul deținător al metodei paranoya», după cum spunea el însuși. Și iată-mă deodată în apartamentul maestrului, în celebrul apartament 108, față în față cu Dali și cu... încă 30 de reporteri străini.

Așezat între cîteva zeci de hărți ale continentelor dispărute, înconjurat de imense vaze purtînd flori veștejite, asaltat de proiectoare, cabluri, microfoane și aparatele televiziunilor din Danemarca, Anglia și Germania, avînd în dreapta pe editorul său din Paris, în stînga două secretare care ascuțeau conștiincios zeci de creioane, Dali răspundea, grav, celor prezenți:

— Nu pot veni în Brazilia — spunea unui ziarist care îl invita cu insistență — este prea mult exotism acolo. Acest lucru mă sperie. Am călcat o dată pe un fluture și sentimentul care l-am avut m-a făcut să nu pot umbla mult timp pe propriile mele picioare. A trebuit să cer să fiu purtat pe o lectică. Am auzit că în Brazilia toate orașele sînt pardosite cu fluturi. Nu pot veni acolo pentru că din prima zi ar însemna să calc peste fluturi și restul zilelor să mi le petrec purtat în lectică.

— Dar nu ați dori să vedeți o altă țară în afară de Brazilia? — întreb eu.

— Nu cred că voi mai călători înafara Spaniei. Doar la Paris voi veni poate din cînd în cînd, pentru că m-am obișnuit cu plantele care le găsesc dimineața în fața ferestrei mele. Nu mă pot trezi și să găsesc la fereastră privindu-mă un arbore necunoscut. Mă voi speria atît de tare de ființa necunoscută, încît nu voi mai putea să ies din casă.

— Vă plac cadourile?

— Da. Primesc orice cadou, dar de preferință animale. Am la mine, în Spania, o întreagă grădină zoologică, unde zeci de animale se plimbă în libertate, pentru plăcerea mea mai puțin, cît pentru plăcerea celor care vin să mă vadă și pe care nu-i primesc.

— Dacă vă plac cadourile, vă voi trimite o maimuță din Brazilia — reluă ziaristul brazilian.

— Bine, vreau o maimuță din Brazilia, dar nu astăzi, nici mîine, să mi-o trimiți în Spania peste trei săptămîni. Dacă vreți să-mi faceți un serviciu — mi se adresă Dali — trimite-mi fosile. Ador fosilele. Secretarul meu îți va înmîna o listă cu fosilele care mă pasionează. Mai ales acum, cînd am convingerea că Europa a fost unită cu America printr-un continent pierdut. Iată de ce am agățat peste tot aceste hărți pe care nu obosesc să le studiez.

— Am auzit că ați făcut un film pentru televiziunea franceză. Cum ați lucrat?

— A fost ceva îngrozitor. Am lucrat cu Averty și am avut confirmarea că cei ce se ocupă cu televiziunea, în special cineaștii, sînt esențialmente și definitiv viciați de superficialitate. În cinematografie, nebunia tehnică distruge hapeningul sentimentelor. Toți sînt preocupați de cadraj, de lumină, de cum cade ea, în loc să filmeze omul din fața camerei. M-am împăcat prost cu domnul Averty. A avut chiar obrăznicia să-și pună aparatul lîngă paleta mea cu uleiuri. Am spart aparatul și am sabotat în permanență această producție. Cadrajul este o încercare a acestor neputincioși de a se pretinde artiști în propriii lor ochi

— Dar Mondrian? Era și el un obsedat al cadrului...

— Mondrian era un geniu. La el totul depinde de un milimetru; la Mondrian dacă deplasezi o linie cu 1 mm mai sus sau mai jos, se distruge întreg tabloul. În cinematografie trebuie filmate dramele, oamenii, fenomenele contemporane lăsate să se desfășoare liber și doar imprimate la un moment dat pe peliculă. Voi face eu un film din resturile lamentabilului film făcut despre mine de domnul Averty. La el nu există decît imagini, omul nu există. El nu a știut să filmeze fenomenul dalinian.

— Și ați sabotat facerea unui film despre dumneavoastră?

— Da. Am sabotat filmul lui Averty, așa cum salut distrucția sistematică a sistemelor artistice dinainte stabilite. Nu trebuie să vă închipuiți că nu-l iubesc pe Averty. Mă leagă de el o veche și lungă prietenie. El nu este vinovat că nu știe să filmeze oameni. El are dinții cariați, și atîta tot. Abcesele lui îi fac rău, se simte prost și atunci nu mai este atent la oameni. O să-i recomand un doctor și sper să fac din prietenul meu Averty un artist. M-am purtat față de televiziune așa cum fac fluturii persecutați. Nu știu dacă v-am spus că fluturii, atunci cînd nu mai pot răbda insultele la care sînt expuși, se aruncă pe spate, încep să semene cu bufnițele și devin din victime călăi.

Întreaga discuție este întreruptă pentru că secretarul domnului Dali anunță disperat dispariția corbului personal al pictorului.

Întreaga asistență căutăm pe sub mobile mica pasăre.

Căutarea se prelungește, însuși directorul hotelului vine să-l asigure pe ilustrul oaspete de lărgirea sferei de căutări în întreg hotelul și de către tot personalul. Putem continua deci.

— Am un corb. Cel pe care l-am căutat cu toții pînă adineauri. Și corbul este o pasăre persecutată. Este o pasăre persecutată de romantism, care a încercat să-l discrediteze spunînd despre el că prevestește nenorociri și că scoate ochii la oamenii întîlniți pe vreme de iarnă. Este un mare neadevăr. Corbul este o pasăre bună și aducătoare de noroc. Altfel nu aș ține cu mine un corb. Și, de asemeni, este bine

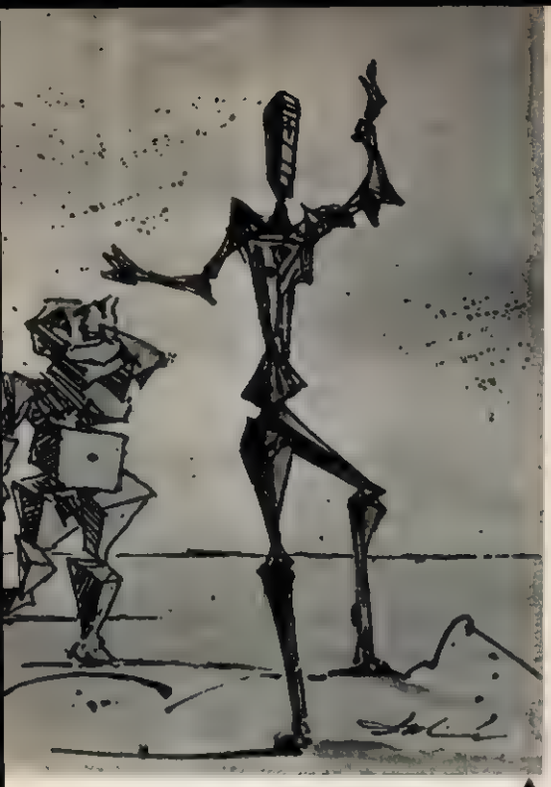

Au devenit celebre ilustrațiile lui Salvador Dali la «Don Quijote», ilustrații prin care artistul a dat o interpretare grafică atît de modernă — dar atît de apropiată — spiritului capodoperei lui Cervantes.

știut că orice corb ajută pe orice animal cînd acesta se află în nevoie. Cunosc un cîine care a fost mult ajutat, și pe timp îndelungat, de un corb care-i aducea de mîncare.

— De ce sînteți preocupat de corb?

— Sînt preocupat de corb căci regizorul se crede și el un corb. Și domnul Averty a vrut să facă pe corbul cu mîne. A vrut să mă ajute. Să-l ajute pe Dali!

— Sînteți un contestatar, domnule Dali?

— Da! Am fost întotdeauna și contest orice ține de cultura burgheză. Uite, o să-ți dau manifestul meu și dacă o să fii de acord cu ideile lui, o să fiu cu atît mai fericit pentru dumneata. Singura violență în care cred e cea a spiritului, singurul stăpîn al spațiului și al timpului. Nu-mi plac baricadele care distrug civilizațiile.

— Care este culoarea dumneavoastră preferată?

— Evident, ametistul, pentru că evocă cerul, apa și fluiditatea; el răspunde la ceea ce eu numesc schimbarea erelor mondiale care, în următorii 1 000 de ani, vor duce la dispariția violențelor sanguine și, bineînțeles, la dispariția culturii burgheze.

— Cultura burgheză trebuie distrusă?

— Nu. Schimbată doar. Dîndu-i-se o formă nouă. O altă destinație. De exemplu aici, în Paris, la monumentul lui Auguste Comte trebuie adăugat un scaun pentru Sfînta Clotilda, patroana umanității, care stă acum în picioare. Acest scaun s-ar putea să fie și un leagăn de ametist plin cu helium, în care să înoate, rînd pe rînd, frumoase fete pentru delectarea studenților și pentru plăcerea experiențelor halucinante însă sever și științific controlate.

— Iubiți sfera, domnule Dali?

— Da. Iubesc tot ce este rotund, pentru că este perfect. Chiar și fructele mi le aleg după aceleași criterii.

— V-am văzut ieri seară mîncînd un măr.

— Mărul îl mănînc din alte motive. Îl mănînc, ca să zic așa, biblic. Eram cu soția mea și vreau de fiecare dată cînd sînt cu ea să repet păcatul primar. Ea îmi oferă mărul neluînd formă de șarpe; pentru că sîntem într-un local public, eu mă fac că nu știu cine e, îl iau, îl muște, și în fiecare zi ne reîncepem propria noastră Biblie.

Se anunță sosirea televiziunii americane, venite special pentru obținerea unui interviu.

— Vă cer scuze, domnilor — ne anunță Dali. Mă voi duce să mă schimb, să-mi pun mai multe zorzoane și să-mi iau bastonul cu măciulie de aur. Americanilor le plac obiectele lucitoare. Nici nu știți cît se bucură de așa ceva. Ca negrii.

L-am lăsat pe Dali singur, între hărți ale continentelor pierdute, între vaze cu flori veștejite, între proiectoare stinse, între cabluri încolăcite, schimbîndu-și hainele pentru un nou număr pe care avea să-l înceapă în curînd.

«Contest orice ține de cultura burgheză. Uite, o să-ți dau manifestul meu, și dacă o să fii de acord cu ideile lui, o să fiu cu atît mai fericit pentru dumneata».

dialog cu cititorii

de H. DONA

Deși au trecut multe săptămîni de cînd am relatat în aceste coloane despre o discuție dintre cititorii noștri cu privire la normele de comportare ale tineretului, acum cîteva zile ne-a mai sosit un ecou întîrziat. Cititorul **Tudor Vasiliu** din Tg. Jiu nu e nici dumneasa mulțumit de felul cum se comportă tinerii din ziua de azi, care «prea și-au luat-o la cap». Sîntem siguri că asta era și părerea bunicului tov. Vasiliu pe vremea cînd corespondentul nostru avea 18 ani. Și încă o nemulțumire: «de ce presa nu e mai combativă față de tineri, de ce-i laudă și-i cocoloșește cu orice prilej?» Fără a fi în posesia vreunui mandat special în acest sens, ne permitem totuși ca, «în numele presei», să protestăm împotriva acestei afirmații generalizatoare. Desigur, publicațiile noastre vorbesc cu dragoste și emoție despre tinerii acestor zile, prima generație din istoria milenară a poporului nostru care n-a cunoscut asuprirea și exploatarea, care n-a cunoscut, după expresia lui André Malraux, «le temps du mépris» (vremea înjosirii). Și cum să nu ne bucure toate cele bune și frumoase pe care le fac și le visează cei ce au astăzi 15, sau 18, sau 25 de ani, și cum să nu ne însuflețească gîndul la lucrurile și mai minunate pe care le vor face mîine? Aceasta nu înseamnă, bineînțeles, că noi nu criticăm ceea ce este de criticat în manifestările unor tineri. Ba mai mult, se întîmplă chiar uneori ca în această direcție (ca și în direcția contrară, de altfel) unii să mai sară peste cal. Iată, de pildă, că spirituala și curajoasa rubrică «Să vorbim despre...», pe care bunul nostru prieten Mihai Popescu o ține cu atîta brio în paginile «Contemporanului», s-a transformat, parcă, în ultima vreme, într-un fel de monitor al gerontofiliei sau puerofobiei. Nimic nu-i place amicului nostru la cei care n-au încă mustăți cărunte. Se ocupă niște elevi (născuți, deci, în a doua jumătate a secolului XX) de proteine, de plasmă, de cuante? E rău, e foarte rău... Traduce o elevă din Lucrețiu? E o nenorocire. Și lista păcatelor continuă, înfricoșătoare. Nu e bine că unii elevi se riscă să descrie peisajul românesc, nu e bine că unul recenzează o piesă de Eugen Ionescu și altul un roman de Mihai Sebastian, e inadmisibil că unii compun versuri stîngace (în timp ce, după cum se știe, toate versurile produse de cei care au acum o jumătate de veac sînt geniale prin definiție). Și tot așa, cu «lauda și cocoloșirea» pînă la capăt... Cititorul nostru din Tg. Jiu s-a convins că exagerează?

Cititorul **Pavel Onica** revine la problema accesibilității poeziei. Dumneasa se declară de acord cu cele afirmate de Adrian Păunescu în articolul «Complexul modernității» și nu prea e de acord cu cele declarate de Ștefan Aug. Doinaș la întîlnirea «României literare» cu profesorii de literatură. Spunea atunci tov. Doinaș, vorbind despre o anume poezie dificilă, că «anomaliile lingvistice de azi devin cu timpul figurile de stil exemplare ale unei lirici personale». Am vrea să-i subliniem tov. Onica în primul rînd că observația de mai sus se referă numai la poezia autentică, în care dificultățile de care dumneasa se lovește sînt expresia tentativelor poetului de a sesiza și recrea sensurile cele mai profunde, mai esențiale, uneori mai puțin vizibile, dar totdeauna mai tulburătoare ale realității — și nu la versificațiile de duzină, în care obscuritatea încearcă să ascundă vidul substanței. Pentru a depăși dificultățile în așa fel încît ele să devină semnale ale unei frumuseți inedite și bogate în sensuri, este nevoie de cît mai multă cultură, de deprindere cu jocul ideilor, de familiarizare cu limbajul poetic contemporan. Ceea ce ne relatează cu năduf tov. Onica ni se pare, la urma urmei, o metodă acceptabilă: «eu nu renunț la citirea poeziei moderne, dar cînd nu înțeleg, o arunc, citesc din nou, iar o arunc și iar o caut...» Cît despre propunerea de a solicita «pe cel mai popular critic literar» (cum îl alegem? și, în general, există un critic literar «popular»?!) care «în cîteva cuvinte, pe înțelesul tuturor, să ne ofere metoda de înțelegere», ea ni se pare excesiv de optimistă. Ne îndoim de posibilitatea realizării unui asemenea tur de forță «în cîteva cuvinte».

Cititorul **Romulus Oancea** din Vadul Lat, com. Bucșani, jud. Ilfov, după ce ne mulțumește pentru un răspuns pe care i l-am trimis, ne scrie: «Dacă pot să vă ajut cu ceva, apelați la mine și, în măsura posibilităților mele, vă voi ajuta din toată inima». Cînd citești asemenea rînduri înduioșate, nu-ți mai pare rău că lucrezi la «Dialog cu cititorii». Îți mulțumim, tovarășe Oancea, și singurul ajutor pe care ți-l solicităm este să continui corespondența cu noi, comunicîndu-ne cît mai des observațiile dumitale cu privire la revista noastră.

Deși a ieșit la pensie, fostului director Nicolae Ramba (al doilea de la dreapta la stinga) i se cere și acum sfatul în toate problemele satului. Alteori, foștii elevi vin să-l întrebe pur și simplu de sănătate.

A FI INTELECTUAL LA SAT

Abia acum văd că nu prea am fost chibzuiți, noi, gazetarii, atunci cînd ne-am lepădat de toate șabloanele introducerilor reportericești — «învechite, răsuflate» — înainte de a stabili gospodărește, prin consens, altele mai noi, adică mai moderne.

Cu cîțiva ani în urmă — nu chiar foarte mulți — generația mea, care tocmai se apuca de scris, n-ar fi început un reportaj despre «intelectualii satului», bunăoară, fără o scurtă trecere prin literatura ardeleană, cu pildele ei de luminători, ori fără evocarea binecuvîntatului bădiță Vasile al lui Creangă și a apostolilor lui Cezar Petrescu, pentru nimic în lume. Pe cei cu 10 (zece) la filozofie îi ducea gîndul chiar și mai departe, la Blaga, cu a sa «zarișe cosmică». Numai așa, cocoțați pe dealul cu respectabile amintiri livrești, socoteam noi că putem astupa gura lumii și a criticii literare; pe urmă ne rostogoleam fără grijă în proza jurnalistică de toată ziua. Astăzi însă, cum spuneam, ne este rușine de vechile șabloane, iar altele mai noi uite că se ivesc cu destulă greutate. Ne descurcăm fiecare cum ne trece prin minte. Simt însă că va veni, ca mîine, o altă epocă de aur, aceea în care vom trăi domnește pe spinarea sociologilor. De pe acum le dăm tîrcoale, 75% interesați, 25% fascinați. Orice ziarist cu scaun la cap încearcă să-și atragă în familie un sociolog sau măcar să și-l facă prieten. Dar pînă atunci să vedem cum s-ar putea scrie acum, în această perioadă de trecere a gazetăriei, despre profesorul, medicul ori inginerul din sat.

În primul rînd, fără lirism. Ia prea mult timp. Dar nu și fără căldură — nedisimulată — căci atunci am face o nedreptate. La adresa acelor mulți inimoși aflați în fața de tot cînd e vorba de destinul satului contemporan. Și, nu știu dacă în al doilea sau în al treilea rînd, fără părtinire, cum ne învață de bine istoricul de demult. Vom vedea mai încolo cui i se potrivesc cuvintele lui Tacit.

▪

Împlinirea rosturilor profesionale, conștiincioasă sau chiar zeloasă, nu ne mai poate da, ea singură, adevăratele *dimensiuni* ale intelectualului din satul nostru. Imaginea unui dascăl sau a unui medic închis în clasă ori în cabinet și așteptînd să fie tras de mînecă, chemat ici și colo, o fi bună pentru o anumită literatură, a însinguraților; în viață nu avem ce face cu ea. Problema de încredere care se înfățișează deopotrivă profesorului sau inginerului este aceasta: cît de mult și cum își pune umărul la înscrierea satului în circuitul dinamic al transformărilor înnoitoare.

La Comana de Jos, în județul Brașov, fostul director al școlii (acest verb, «fost», acoperă 42 de ani de muncă neîntreruptă), Nicolae Ramba, întoarce, cu înțelepciune și temei, pe o parte și pe alta această datorie de conștiință a «fiilor satului», cum îi numește domnia-sa în vrednică tradiție ardelenească. Deosebesc mereu în cele spuse ideea *autorității intelectualului* ca o forță de seamă în viața satului. «Prestigiul cărții și faptul că noi creștem copiii, îi luminăm, fac să găsim înțelegere ori de cîte ori pornim la o treabă mai grea. Căminul cultural l-am înălțat în 1947, pe secetă. Cînd am venit în sat — în 1937 — flăcăii și fetele jucau pe pod, fie iarna, fie vara. Am chemat intelectualii din comună plecați la oraș,ba un avocat din Brașov, ba un medic din Timișoara, să ne sprijine pe cei cîțiva dascăli de aici, să convingem sătenii că este spre binele lor să aibă un cămin. Dincolo de scoală, aceasta cred eu că trebuie să fie una dintre menirile trainice ale intelectualului: *să inițieze*, mai ales că acum vremurile s-au schimbat și oamenii nu se mai lasă așa de greu convinși. Totul este să-i stimulezi. Ați văzut trotuarul? Este tot urmarea unei inițiative, a cadrelor mai tinere. Ne mîndrim mult, sîntem prima comună de pe Valea Oltului care pășim pe drum de piatră».

Aveam să aflu și *din alte guri* că în spatele multor semne ale civilizației și ale frumosului se află îndemnul și destoinicia intelectualilor: plantarea teilor, amenajarea zonelor verzi. În momentul de față, tot la îndemnul lor, se construiește un complex alimentar în locul unei case vechi care răsărea cam urîtă tocmai la încrucișarea a două drumuri importante.

Am reținut din discuția cu profesorul Ramba și cu alți colegi încă o cerință: *autoritatea vechimii*. Ea dă intelectualului un plus de forță considerabil. Atașamentul față de sat și destinul său se vede și în gîndul de statornicie (mă rog, fie ea și relativă) cu care tînărul își începe cariera. A veni azi cu gîndul de a pleca mîine, cît mai repede, la oraș, este o mișcare *periculoasă*, care dezorganizează viața spirituală a satului. La Comana de Jos, printr-o tradiție, cei mai mulți profesori sînt de prin partea locului. S-au născut, au învățat și au rămas acolo, iar uneori și-au transmis meseria din tată-n fiu. Mi se pare că deslușesc aici, în acest trai de cetate oarecum închisă, și o sănătoasă măsură de apărare împotriva eventualității de a rămîne descoperit.

Lăsarea posturilor de izbelițe, fuga la oraș sau în comunele cele mai apropiate — dacă se poate, de București — este o realitate care dă astăzi mult de lucru satelor noastre. Cu două săptămîni în urmă, tot în paginile acestei reviste, colegul meu nota că pentru un loc la catedra de română a *școlii din Buftea s-au prezentat* 200 de cereri; unele — ați văzut de pe unde: Mureș, Argeș, Constanța.

Comănenii pe care i-am vizitat se feresc de astfel de lovituri. Iată, pentru toamna viitoare așteaptă 5 fete, absolvente de facultate, plecate de aici. De ce să se trezească precum cei de la Crihalma, sat vecin, unde la începutul anului școlar profesoarele de română și de matematică repartizate acolo nici n-au fost văzute măcar la față; au anunțat că lasă posturile libere și atîta tot.

Însuflețiți cum sînt, gospodarii despre care vă vorbesc *i-au obligat* chiar și pe puținii tineri veniți de pe alte meleaguri să țină pasul cu ei. Frumoasă vorbă mi-a fost dat să aud de la profesorul pensionar: «*Tineretul să se alinieze cu noi!*» Așa ne trebuie!

O profesoară de chimie de la Galați, Cecilia Coșniță, medicul Sofia Roman — din Brașov — inginerul agronom Mircea Oprișa — brădean cu părinții în Banat — s-au așezat aici de un an, doi. Dacă aș spune că «pentru toată viața sau pentru foarte multă vreme» ar însemna să arunc în vînt fraze demagogice și nu știu cine ar avea nevoie de ele. Le-aș face un rău și lor, acestor tineri cu care mi-a făcut într-adevăr plăcere să stau de vorbă și să-i cunosc: pentru că nu s-au gîndit cum să plece încă de a doua zi (Cecilia îmi spune că din cei 65 de colegi ai ei, numai vreo 3 s-au dus la slujbele repartizate, restul *s-au aciuat* pe unde au *putut*), *pentru că nu* se bat *cu pumnii* în piept și nici nu se văicăresc inutil. Sigur că nu le este ușor, dar vom mai vorbi despre asta.

Pentru că tot sîntem pe firul ideii de statornicie-nestatornicie, să vedem cam ce se întîmplă într-unul din acele mult rîvnite

Soarta culturilor se află și în mîinile inginerului agronom Mircea Oprișa.

Dragostea de frumos a comănenilor se vede și din acest mic colț etnografic îngrijit de profesoara Constanța Gubernat.

Am fi preferat ca toată această mulțime strînsă în fața Căminului cultural din Sinești să urmărească altceva, nu judecata unui huligan.

sate din preajma Capitalei.

Sîntem la Sinești, ceva mai încolo de Afumați. Picăm către prînz, cînd «orele» s-au terminat și începe viața intelectualului navetist. Învățătorii au plecat să prindă «vreo ocazie» spre București. Așa stau lucrurile în fiecare zi. Poate că nu ăsta ar fi răul cel mai mare, și anume că locuiesc în București. Se duce omul acasă, la bine, nu? Din păcate, nu se găsește nici un pic de timp pentru a asigura ritmul spiritual al satului. «Cu cine să organizezi ceva la Căminul cultural? — îmi spune directorul școlii, Nicolin Pîrvan. Toți pleacă. Înainte aveam o foarte bună echipă de teatru, vă rog să mă credeți, aveam și priză la public; după spectacole circulau tot felul de replici printre localnici. Ne descurcam cu fantezia noastră, cu mijloacele noastre. Gospodăria ne-a ajutat, ne-a dat pînză, lemn pentru decor. Azi ne e mai greu să ne urnim». Cred și eu. Dacă un singur om, același director, este, nici mai mult, nici mai puțin, învățător, bibliotecarul școlii, președintele asociației sportive, vicepreședintele comisiei de judecată pe comună, președintele comisiei metodice (nu s-or mai fi găsind și alte comitete și comisii?), ne putem da seama cam cum se stă cu forța de muncă intelectuală. Nu s-ar putea spune că s-a depus toată tragerea de inimă pentru legarea cît de cît a tinerilor de sat. Interlocutorului nostru, la venirea sa aici, i s-a dat o cămăruță de care gazda lipise grajdul vacii. Aprovizionarea cu lemne, în prima iarnă, a fost o adevărată problemă de viață și de moarte. Profesorul de matematică din Cotrunești locuiește și astăzi, împreună cu soția, într-una din cele mai mărunțele case. Atunci de ce să se mai spună așa și pe dincolo, că oamenii fac naveta și că ceea ce se cheamă Căminul cultural abia își trage sufletul? De altfel, în ziua vizitei noastre se instalase acolo o activitate cu care nimeni nu dorește să se întîlnească prea des: judecarea unui tînăr huligan care împreună cu vreo încă doi băuseră prietenește la... Căminul cultural vecin, cel din Hagiești. Halal ispravă, demnă de un lăcaș de cultură! Din pahar în pahar (vinul l-au adus de acasă) s-au luat la bătaie și în cele din urmă Constantin Romeo Remus și-a înjunghiat companionii.

Cum s-ar putea înjgheba mici colective de intelectuali devotați satului? — se întreba cu o tristețe de care voia să se elibereze printr-un zîmbet, învățătorul Pîrvan. Poate printr-o mai echilibrată repartizare a absolvenților, care să țină seama de localitatea de baștină (el este de pe lîngă Craiova, și vrea să se întoarcă acolo) sau prin crearea unor condiții avantajoase, în limita posibilităților. Locuința, după cum am văzut, stă pe primul loc. Îmi spusese și actualul director al școlii din Comana, Virgil Furtea, că la o consfătuire a cadrelor didactice a propus înființarea unei Case a corpului didactic. Să se treacă în statut. Deocamdată, propunerea nu a fost luată în considerație.

▪

Ar fi necinstit din partea noastră și am deforma realitatea dacă am face din toți tinerii intelectuali ai satelor noastre o apă și-un pămînt, niște surghiuniți care își ispășesc un apostolat fatal, ori trăgători de chiul. Dar nici să ne jucăm de-a romantismul nu este cazul.

Desprinderea de oraș, de toată efervescența vieții moderne, cu farmecul, posibilitățile și avantajele ei nete, nu se poate face cu una, cu două. Acest fenomen, ca și cel mai amplu, al migrației citadine în general, face parte dintr-un complex proces sociodinamic, mărturie a transformărilor de structură din societatea noastră. Le trăim zi de zi, sîntem prinși în ele, și de aceea este de datoria noastră să le discernem cu atenție. Nu vreau să îmbrac cu orice preț într-o haină de sărbătoare însemnările de față, să conving lumea de ardoarea frămîntărilor intelectuale ale colegilor mei de la țară. Pe undeva stă la pîndă pericolul demagogiei. Dacă un profesor dintr-o comună oarecare îl iubește cu înfocare pe Alain Resnais, foarte bine, n-o să fac un caz din asta. Nu e nici o minune. Unde mi se pare mie că sîntem datori să facem mai multă gălăgie, sau, în orice caz, să nu vorbim cu atîta sfială, este acel domeniu delicat care se cheamă propriul univers intelectual al dascălului, medicului, inginerului. Este firească teama celui proaspăt sosit în mediul rural de a nu se rupe de zona exploziei culturale și informaționale către care orașul îl cheamă în permanență (cei care nici la București sau la Cluj nu-și prea bat capul cu cartea sînt o categorie aparte, nu ne ocupăm de ei acum). Trebuie să știi cum să te mulțumești cu mai puțin, să nu te întuneci ori să te blazezi înainte de vreme.

Echilibrul intelectual — iată o problemă esențială. Puterile proprii, mai ales ele, își spun aici cuvîntul.

La Comana de Jos, în ultimele două-trei luni, filmele în stare să astîmpere foamea unui îndrăgostit de cinematograful bun au fost (după părerea noastră): *Tandrețe* și *Rio Bravo*. Ca să vadă *A trăi pentru a trăi*, Mircea Oprișa, inginerul agronom, s-a dus la Brașov. O deplasare de acest fel urcă prețul cam la 100 lei. Și nici nu i-a plăcut cine știe ce. Îmi crește inima, mai ales că nu le-a citit nici pe Ana Maria Narti, nici pe Eva Sîrbu, nici pe subsemnata. Înghite multă presă de altfel, dar nu-i place să cunoască cronica înainte de a ști cum arată filmul. Mai că îmi vine să zic «bine face»! În cazul de față este un antilelouchist din instinct.

Deplasarea devine mai dificilă cînd este vorba de teatru. Mă întrebam, împreună cu profesoara Cecilia Coșniță, dacă nu s-ar putea organiza niște spectacole la Rupea cu artiști din Brașov.

Televizorul, cartea și revista sau ziarul nu pot răspunde întregului interes cultural al tînărului intelectual. «Cînd am venit aici, în primele 3 luni am citit ca un disperat — mărturisea același inginer — însă nu poți face asta tot timpul».

Se citește mult și acum; n-aș putea să spun că în alegerea cărților nu acționează și întîmplarea. Ca să fii la curent cu toate noutățile editoriale, dacă ești mai nerăbdător, trebuie să te repezi tot pînă la Brașov. În momentul de față bîntuie în sat pasiunea pentru Proust. Mai toți profesorii erau plecați «în căutarea timpului pierdut». Frumos că oamenii știu să se bucure de ce li se oferă și nu se plîng la tot pasul. Unii se fac luntre și punte să obțină mai mult. Tovarășul Nicolae Bucur, profesor de franceză și de muzică, vechi slujitor al școlii din Crihalma și de aici, s-a zbătut să predea limba lui Voltaire după metode mai moderne. A făcut rost de discuri, de pliante și broșuri metodice originale, pentru care l-ar invidia orice orășean.

Cred chiar că cei din Comana ar trebui să ceară mai mult, să fie mai pretențioși. Meritã. Nu înțeleg de ce entuziastul profesor de română, Valeriu Vătavu, cel care mi-a vorbit, într-un limbaj descins direct din Blaga, despre «izbucnirea sincerității» găsibile în forma ei pură numai la sat, nu s-a ambiționat să aducă în rafturile bibliotecii școlare cele patru volume ale dicționarului enciclopedic (s-a văzut că e nevoie de ele, cineva nu știa ce înseamnă «cerber» — nu e nici o crimă: cu un dicționar omul s-ar fi descurcat pe loc).

Căminul cultural, cu un program bogat și ferit de formalități plictisitoare, vine în întîmpinarea dorinței de instruire și de distracție ale săteanului. Soarta lui este în mîinile dascălilor, medicului, inginerului, și o țin bine cu toții. Ar fi chiar o utopie ca, din cînd în cînd, acest cămin să devină și o altfel de casă, un loc de întîlnire a intelectualilor din sat cu colegii lor din oraș, cu cercetători, scriitori, critici, esteți, care să-i țină mai aproape de focarul marilor, multelor, întortocheatelor și nu de puține ori dramaticelor idei care răscolesc astăzi intelectualitatea lumii? Cu atît mai mult cu cît, luați de treburi — ori din alte pricini — tinerii noștri eroi se adună greu, chiar de la un sat vecin la altul, chiar de la o profesie la alta. E o tendință de însingurare de un tip aparte, n-are nimic angoasant în ea, ci pur și simplu trebuie puțin zgîlțîită. De aceea îndrăzneam să zic de acele întîlniri. Îmi trece acum prin minte chiar și o eventuală temă de discuție: Discursul lui Malraux la inaugurarea Casei de cultură din Grenoble (au fost publicate fragmente în «Contemporanul», să nu mi se spună că este «inabordabil»). Acea frază fundamentală, «marea bătălie intelectuală a secolului a început», ne privește pe toți, și nu văd de ce n-ar putea fi întoarsă pe o parte și pe alta în toate colțurile țării.

M. MIHĂILESCU
Fotografii de Eugen IAROVICI

utilitatea experimentului

Concomitent cu celelalte forme de recuperare a ambalajelor de sticlă — sporirea numărului centrelor de recuperarea sticlelor și borcanelor goale, folosirea colectorilor ambulanți precum și funcționarea unor centre volante în cartierele dens populate — iată că I.R.V.A.-București ne propune un nou *procedeu de achiziționare* — de la domiciliu — a acestor ambalaje existente în gospodăriile noastre.

În dorința de a ne informa cît mai bine cititorii în acest sens, am solicitat directorului comercial al întreprinderii de recuperare, recondiționare și valorificare a ambalajelor-București, PAVEL PUNI, cîteva lămuriri în legătură cu noul sistem:

— *Mai întîi cîteva cuvinte în legătură cu această formă de achiziționare a sticlelor și borcanelor.*

— În prima etapă, acest sistem se va organiza în mod experimental în cîteva cartiere din Capitală, urmînd ca o dată dovedită eficiența economică și utilitatea, el să fie extins și generalizat și în alte zone.

— *Practic, în ce constă acest sistem?*

— La cererea telefonică a deținătorilor de sticle și borcane goale în cantități mai mari — cel puțin 50 de bucăți — achizitorii I.R.V.A. vor ridica de la domiciliul cetățenilor aceste ambalaje cu mijloacele de transport ale întreprinderii.

— *Indicați-ne, vă rog, zonele Capitalei în care I.R.V.A. va presta acest serviciu.*

— Cartierul Floreasca — zona cuprinsă între: Calea Floreasca, str. Barbu Văcărescu, Bd. Ilie Pintilie. Cartierul Băneasa-Herăstrău — zona cuprinsă între: Șos. București-Ploiești, Șos. Nordului și Șos. Pipera. Cartierul Parcul Jianu — zona cuprinsă între: Șos. Kiseleff, Bd. Aviatorilor, Bd. Kalinin, str. Aviator Beller, Piața Dorobanți și Aleea Alexandru.

— *Care sînt condițiile în care se va presta serviciul de ridicare de la domiciliu a acestor ambalaje?*

— Cererea telefonică va fi făcută la depozitul I.R.V.A.-Floreasca, tel. 33.51.32, zilnic între orele 8 și 15, iar ridicarea ambalajelor se va efectua în termen de maximum 3 zile de la anunțare. Țin să menționez că la avizarea telefonică se va indica cu exactitate: numele solicitantului și adresa (strada, număr, bloc, apartament, scară, eventual telefonul). O dată cu primirea cererii telefonice, depozitul va comunica numărul de înregistrare a comenzii, indicînd solicitantului ziua programării pentru ridicarea ambalajelor.

— *Ne-ați putea preciza normele care trebuie îndeplinite pentru ca aceste ambalaje să poată fi achiziționate?*

— Desigur. Se preiau numai ambalajele care corespund calitativ pentru refolosirea lor în industria alimentară: să fie STAS, să nu fie ciobite sau plesnite, să fie curate și fără mirosuri străine. Sticlele se vor primi și etichetate, iar borcanele fără etichete.

— *Ce ne puteți spune în legătură cu modul de plată a contravalorii acestora?*

— Contravaloarea sticlelor și borcanelor recepționate va fi achitată pe loc, în numerar, la prețurile legale (conform listei oficiale de prețuri pe care achizitorul este obligat s-o prezinte), diminuate cu 0,30 lei de fiecare sticlă și 0,15 lei de fiecare borcan, pentru acoperirea cheltuielilor efectuate cu prestarea acestui serviciu la domiciliu. Aș vrea să fac remarca că, spre deosebire de colectorii ambulanți, achizitorii I.R.V.A.-București vor purta uniformă cu inițialele întreprinderii, posedînd și o legitimație specială, neavînd voie să preia sticlele și borcanele la prețuri de învoială.

— *Aflîndu-se încă în faza experimentală, sperăm că sugestiile venite din partea cetățenilor nu vor avea decît darul de a face ca noua formă de achiziționare să devină cît mai avantajoasă, eficientă. Cui vom adresa aceste sugestii?*

— Propunerile și sesizările în legătură cu activitatea achizitorilor la domiciliu se vor putea face la sediul întreprinderii: str. Vișinilor nr. 25, sector 3 — în scris, sau telefonic la numerele: 21.29.23—22.08.80, serviciul comercial I.R.V.A.

— *Vă mulțumim.*

Emil CIULEI

Un simplu telefon...

...și plictiseala sticlelor și borcanelor goale a fost înlăturată.

CE-ARE A FACE PĂRUL CU FIORDURILE?

Are. Recent a avut loc la Paris un concurs pentru desemnarea persoanei de sex feminin cu cel mai lung păr din lume. La competiție, concurente s-au prezentat destule din cinci continente, dar pentru juriu probleme de apreciere nu s-au pus și nici acuzații de subiectivitate nu s-au auzit. Au hotărît, ferm și onest, metrul și subunitățile sale. Cîștigătoarea concursului — în fotografie, la mijloc — franțuzoaica Marie Odile Lefebvre, în vîrstă de 19 ani. Performanța: 1,86 m, lungimea părului (ca și a staturii ei). Premiul: o croazieră de 17 zile de-a lungul fiordurilor norvegiene.

Rochia din fotografia noastră, lansată de o casă de mode din Madrid, este într-adevăr ieșită din comun.

Nu numai din cauza decolteului foarte... decoltat, dar mai ales prin faptul că este realizată prin folosirea a (nici mai mult, nici mai puțin!) 6 080 de clopoței!

Apariția purtătoarei unei asemenea podoabe vestimentare nu va putea trece neauzită!

GASTRONOMICĂ

PE MALUL MĂRII

Cine a inventat concediul la mare ar fi meritat o statuie: că nu-i puțin lucru să inoculezi, an de an, în zeci și zeci de mii de oameni cinstiți, morbul care-i catapultează, mai mult sau mai puțin pregătiți, spre litoral.

Foiala aceasta anuală nu însumează în esență decît aceleași și aceleași, hai să le zicem, activități: prăjeală la soare, înot, plimbări pe uscat, pe mare și chiar prin diverse cotloane, fel de fel de ah-uri și oh-uri admirative, cîrteli pe seama indiferent cui — chiar și pe a preaiubitului O.N.T. — priviri pansive la opusuri și răsărituri de soare și, de ce să n-o spunem, metamorfoze cardiace la un număr sporit de juni și june, și la cei care știu singuri care sînt...

Desigur că în asemenea condiții oricare mascul care se respectă are datoria de a interveni cu competența-i caracteristică într-o chestiune esențială care îmbină frumosul cu utilul, și anume în problemele de artă culinară.

Cum poți gusta din plin farmecul unui amurg dacă briza mării nu-ți poartă pe sub nas aromele unui sinurus gianis — numit de profani somn sau somotei — îmbucheiat de specialiști pentru a ține în stare de funcționare gingașul aparat care recepționează frumusețile peisajului!

Cum poți să dovedești erudiție privind siluetele elegante ale amforelor muzeului arheologic dacă nu amintești de cuvintele marelui autor al Tristelor, care scria acum două milenii:

«Aice vinu-ngheață și el păstrează chipul
Ulciorului, și nu-l bei, ci-l fărîmi în bucăți»?

În orice caz, fără a intra în amănunte, cert este că piatra de încercare a oricărui bărbat care se pricepe la arta îngurgitării — și trebuie să se priceapă — este să știe cum să-și afirme superioritatea în această delicată dar suculentă problemă.

De aceea ne vom permite cîteva sugestii sumare care, cu orice risc, merită urmate.

În primul rînd, fiecare bărbat trebuie să arate că se pricepe — chiar dacă nu este cazul — în orice chestiune privind bucatele. Pentru ca succesul să fie asigurat trebuie să se calculeze anticipat momentul potrivit. Adică, fie că vă aflați pe plajă, fie în plină mare, fie la vreo manifestare culturală sau aveți vreo discuție elevată, trebuie să țineți seama ca cei cărora vă adresați să fie într-un stadiu înaintat de înfometare, adică să fi trecut cel puțin 3 ceasuri de la ultima îmbucătură pe care au înghițit-o.

Închipuiți-vă că, după două ceasuri de zbenguială în apă și o oră de stat pe plajă, cînd prietenii cu care sînteți se adăpostesc fumegînd sub prosoape și umbrele, începeți a le zice: «Ce-ar mai merge acum o felie de caș proaspăt cu ceapă verde și un cîrnăcior zvîrcolit pe grătar, totul stropit cu o halbă de bere brumată!» Sau pe seară, de pildă — după ce toată după-amiaza ați bătut împreună ulițele, aleile și faleza și privirile tuturor admiră sclipirile diamantine ale valurilor îndepărtate — interveniți cu glas șoptit, venit ca din altă lume: «Poate e prozaic, dar zău că aș face față unor cîrduri întregi de puișori bine rumeniți la frigare și ușor înnebuniți în mujdei».

Încercați asemenea istețe idei în orice împrejurare și, chiar dacă nu aveți la început succes, vă puteți consola aruncîndu-vă fără întîrziere, de unul singur, în primul restaurant și consumînd tot ce vă iese în cale, cu farfurii cu tot. Oricum, trebuie să știți că pentru asemenea propuneri, venite la timpul potrivit, oricine merită să i se ridice o statuie. Mai ales dacă plătește consumația.

P.P. NAȘU

SLANĂ SĂ AI, CĂ BRIȘCĂ...

Pare a fi opera unui sculptor foarte original, închinată metalului; ar mai putea fi și o coadă de fazan în viziunea stilizată a unui artist ultra... Nu e însă decît un banal briceag. Se deosebește de semenii săi prin nenumăratele lame care-i dau cele mai variate întrebuințări și prin prețul lui exorbitant...

dragonul din Komodo

Specia varani trăiește în multe insule ale mărilor calde, dar exemplare de proporțiile celor ce viețuiesc pe insula Komodo nu mai pot fi întîlnite nicăieri. Au fost identificați indivizi maturi cu o lungime pînă la 4 metri și greutate de peste 100 kilograme.

Către sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, o mică ambarcație militară japoneză a fost torpilată în apropierea insulei Kalimantan din arhipelagul indonezian. Cîțiva marinari s-au refugiat — fiecare cum a putut — pe insula Komodo. Cu o singură excepție, acolo au pierit cu toții în împrejurări de un rar dramatism, mai mult deduse decît stabilite din relatările unicului supraviețuitor, matelotul Simbun. Iată povestea lui de groază:

«Am rămas singur, împreună cu cîinele meu lup. Camarazii dispăruseră fără să-mi dau seama nici unde și nici cînd. Eram la capătul puterilor. Cu ultimul băț de chibrit care-mi rămăsese am aprins un foc pe care a trebuit să-l întrețin zi și noapte pentru a mă apăra de țînțari și mai ales de animalele junglei. Într-o dimineață m-am dat jos din coliba pe care mi-am construit-o într-un cocotier în apropierea plajei, să ațîț focul. Cîinele, care nu se despărțea nici o clipă de mine, s-a dat și el jos. Purta la gît o zgardă bătută în nituri. Îl țineam strîns de curea și gîndul că aș putea să-l pierd mă îngrozea. Dacă aș fi știut... La cîțiva metri de colibă, din iarba imperială ne-a apărut deodată în față, răsărit ca din pămînt, un monstru uriaș și înspăimîntător. O limbă roșie, lungă, despicată ca două bice, s-a întins spre noi. Aveam impresia că, asemeni poveștilor din copilărie, animalul scotea flăcări pe gură. Am tras cîinele spre mine, dar el s-a smucit și s-a repezit înainte lătrînd așa cum nu-l auziserm niciodată. Fiara și-a ridicat sus, sus de tot, capul. O gură larg deschisă, o mișcare fulge-

Cina dragonului
Dintre datele, adesea contradictorii, cu privire la modul de viață al varanilor, un lucru e bine stabilit: giganticele șopîrle sînt carnivore, făcînd adevărate ravagii printre căprioarele și mistreții care trăiesc în jungla de pe insulă. Pe de altă parte, nu trebuie desconsiderat nici faptul că, hrănindu-se și cu imense cantități de țînțari, fluturi, gîndaci și alte insecte dăunătoare pomilor și culturilor, reptilele (și în primul rînd puii lor) aduc un aport pozitiv în viața insularilor.

Nedespărțindu-se nici o secundă de aparatul fotografic, fotoreporterul Bonatti a cutreierat zile și nopți de-a rîndul plajele și jungla din Komodo, aducînd în Europa prețioase mărturii de viață de pe unul din cele mai interesante colțuri ale lumii noastre.

rătoare și din clinele meu nu mai rămăsese nimic. Hăpăind de două ori; bestia îl înghițise cu tot, cu zgardă și curea. Am descărcat un foc de carabină în direcția fiarei, apoi, înnebunit, am alergat spre colibă. Am dărîmat-o, construindu-mi o plută. Am împins-o spre apă și...»

Încă înainte ca această fantastică istorie să umple coloanele ziarelor, se știa că pe insula Komodo, acoperită cu o vegetație neobișnuit de bogată chiar pentru acele regiuni ale junglei impenetrabile, trăiește specia de șopîrle pe care știința le numește **varani,** iar locuitorii insulei, cei mai mulți pescari, le-au botezat, din cauza proporțiilor lor uriașe, «dragonul din Komodo». Cum era și firesc, specia aceasta, amintind de fauna erelor preistorice, a atras nenumărați cercetători și — mai ales în ultima vreme — reporteri, fotoreporteri.

Dacă oamenii de știință care au cercetat locurile nu și-au pus încă în totul de acord concluziile cu privire la originea, felul de viață și perspectiva dezvoltării speciei **varani,** fotoreporterii au consemnat în valoroase imagini-color chipul acestor monștri contemporani. Cîteva din aceste imagini realizate de temerarul fotoreporter italian Bonatti le oferim în paginile de față cititorilor «Flăcării».

V. GRĂDINARU

IARĂȘI DESPRE COINTERESARE

de Ilie ZAHARIA

«Reflector»-ul televiziunii ne-a arătat în imagini penibile — pentru cei vizați — suprafețe mari de salată și ceapă ale cooperativelor agricole de producție, care nu sînt recoltate, în timp ce piața — *populația* — este insuficient aprovizionată. Anchetele pe teren ale ziarelor centrale au scos la iveală situații de nepăsare față de contractele încheiate, de incurie, de degradare și nimicire a unei avuții create prin muncă.

De ce se întîmplă aceasta? Care este cauza acestui fenomen?

Primul răspuns cu care sîntem întîmpinați este: lipsa de *interes* a producătorilor. În ce sens nu sînt interesați? Prețul oferit nu este suficient de stimulator? Nu se afirmă acest lucru. Dimpotrivă, toate calculele arată că prețul de contract acoperă cheltuielile și lasă în plus un venit apreciabil producătorilor. De altfel, din totdeauna cultura legumelor, grădinăritul, a fost o ocupație foarte rentabilă. Atunci?

Problema cointeresării materiale directe nu trebuie privită numai la nivelul cooperativei, ci în primul rînd al cooperatorilor. Cum sînt interesați aceștia? Răspunsul pe care îl dă orice școlar este: plata în cooperativele agricole se face după ziua-muncă. Ai efectuat mai multe zile-muncă, primești mai mult; ai efectuat mai puține, primești mai puțin. Roadele pămîntului, roadele muncii se împart proporțional cu zilele-*muncă*, după ce au fost scăzute *vărsămintele* cuvenite. *Cum* a muncit fiecare, *rezultatele* obținute de fiecare brigadă, nu se evidențiază în toate cooperativele agricole de producție. Din păcate, deși *statutul cooperativelor prevede* sistemul de retribuție arătat mai sus, în foarte multe cazuri, la plata potrivit zilelor-muncă se au în vedere rezultatele *generale* ale cooperativei agricole de producție, în care se topesc și cele excepționale și cele submediocre. Închipuiți-vă că într-o fabrică muncitorii ar fi plătiți după gradul lor de calificare și după numărul orelor prestate, fără să se țină seama de numărul de piese lucrate și efectiv recepționate!

Fără îndoială, sistemul de remunerare în agricultura cooperatistă nu poate fi copiat aidoma după cel din întreprinderile de stat. Dar trebuie procedat cu fermitate la îmbunătățirea sistemului de cointeresare a țăranilor cooperatori după *rezultatele* efective ale muncii directe, concrete ale acestora, pe parcela de pămînt atribuită brigăzii, după cantitatea de lapte și după *costul* acestuia etc.

Mai există o cauză pentru care, în momentul de față, multe suprafețe cultivate cu legume nu sînt recoltate. Se iau, de pildă, cooperativele de producție Macea, jud. Arad, și Tomnatic, jud. Timiș. În acestea, membrii primesc o retribuție suplimentară *lunară* pentru munca depusă la recoltare. Și treaba merge excelent. Dacă acest sistem s-ar aplica pretutindeni, fiecare țăran în parte ar fi interesat, și cooperativa, ca totalitate a intereselor individuale, ar avea beneficii mult mai mari. Astăzi, mulți țărani *care ar putea munci productiv în cooperativă*, datorită acestei deficiențe în remunerare se angajează în alte părți.

Cointeresarea înseamnă și calcul de rentabilitate. Îmi puneam întrebarea: de ce în Olanda, unde manopera este mai scumpă, unde amortizarea utilajului este mai rapidă, unde prețul de cost al roșiilor de seră este deci mai ridicat, rentabilitatea serelor este mai mare decît la noi? Și răspunsul n-a fost greu de găsit. În afară de faptul că olandezii folosesc o sămînță superioară, de mare productivitate, ei valorifică roșiile de seră în perioada cînd prețul pe piață este maxim; pentru perioadele cînd prețurile la roșii sînt joase, serele lor cultivă lalele ori alte produse la care pot obține o valorificare bună. Folosirea conjuncturii optime pentru plasarea pe piața externă a roșiilor noastre și orientarea producției de seră spre alte sortimente în lunile cînd concurența țărilor sudice face neconvenabil acest export, ar mări considerabil eficiența atît a producției, cît și a exportului.

Am atins unele probleme legate de cointeresarea directă a producătorilor. Dar aceasta se referă desigur la toate verigile care formează lanțul ce leagă producția de consumație...

sport

de Emanuel VALERIU

DOUĂ PETARDE

Într-o săptămînă dominată de pregătiri și curiozități gravitînd în jurul Campionatelor europene de box, ne-a fost dat să înregistrăm o veste importantă care nu se înscrie totuși în aria de interes amintită: la unul din meciurile de fotbal ale etapei trecute și-a făcut apariția pe un teren românesc *prima petardă*! Știrea ne-a parvenit, pe calea undelor radiofonice, prin intermediul unuia dintre cronicarii care asigură săptămînal transmisiunile sportive, tocmai de la Craiova, dacă memoria nu ne înșală. Atunci ne-a frapat nonșalanța reporterului, *tonul ușor amuzat, dacă nu chiar binevoitor*, vag-patern față de această născocire a cine știe cărui spectator ghiduș, gelos pe arsenalul pirotehnic al tifoșilor italieni ori pe pistoalele mortale din tribunele sud-americane.

Am fost mai întîi șocați de *lipsa* de discernămînt a comentatorului, de incapacitatea sa de a lua imediat poziție critică față de acest nou germene de scandal care își făcuse apariția în tribunele unui stadion românesc. Îndată după aceea am simțit cum ne inundă revolta împotriva acelui spectator care a mîgîlit, cine știe cît timp, rușinoasa sa «invenție», imaginîndu-ni-l lucrînd solitar și plin de o încintare prealabilă pocnitoarea care avea să infesteze, după părerea noastră, întreaga atmosferă a unei după-amieze fotbalistice. Și nimeni nu l-a luat de gulerul cămășii evacuîndu-l din arenă și trimițîndu-l într-un sediu de miliție pentru a răspunde de fapta sa. Al treilea val de indignare ne-a cuprins a doua zi, cînd am constatat că gestul nesăbuit nu și-a găsit nicăieri în presă replica meritată.

Dar iată că, în aceeași săptămînă, presa a adus la cunoștința opiniei publice deschiderea primului proces penal în care este implicat un sportiv foarte cunoscut, C-tin Iancu, de la «Farul»-Constanța. Într-un fel și această veste a constituit o petardă, dar una care anunța un fapt pozitiv...

De ce alăturăm cele două evenimente în coloanele «Flacării»? Pentru că în ambele este vorba, în fond, despre același fenomen: lipsa de opinie sau nepăsare, vizavi de unele manifestări cărora le sîntem martori. În cazul Iancu, sesizat la vreme de ziarul de specialitate, s-a încercat, și încă de factori de răspundere ai vieții sportive și obștești din Constanța, înșelarea opiniei publice și a instanțelor însărcinate cu cercetarea faptelor comise de fotbalistul de la «Farul».

Dacă cea *dintîi* petardă se cere localizată deîndată, cea de-a doua se impune a fi branșată pentru o explozie în lanț, deoarece Iancu nu este singurul individ din sportul nostru, certat cu morala și pasibil de prevederile legii penale. Cu ani în urmă, la Hunedoara, se cheltuiau, în mod ilegal, importante sume de bani pentru menținerea unei echipe de fotbal într-o categorie la care nu-i dădeau dreptul calitățile sale tehnice. În lumea arbitrilor din același sport, pătrunsese corupția și mita devenise sursă regulată de cîștig. Azi încă, pentru atragerea unor sportivi spre un club sau altul se folosește pîrghia banului de proveniență dubioasă, iar scandalurile începute în cîrciumi sînt, cele mai adeseori, înăbușite în vata unei vinovate patimi pentru sport.

Nu mai departe decît duminică am asistat la un spectacol penibil, pe stadionul din Șos. Ștefan cel Mare, unde s-au confruntat, în afara codului manierelor sportive, fotbaliștii de la «Dinamo»-București și «Progresul». De la Constanța, glasul alarmat, de data aceasta al crainicului, ne vestea numeroase accidente în partida «Farul»-«Universitatea»-Craiova.

Primii care ar putea face ceva pentru stăvilirea pornirilor huliganice se cere a fi însăși arbitrii. Dar vai, cît sînt ei de îngăduitori și cît de tîrziu se decid să ia hotărîrile la care îi obligă însăși funcția lor în teren! La București, fotbaliștii de la «Dinamo» și «Progresul» s-au îmbrîncit ca pe maidan, numeroși «particulari» au pătruns pe teren, însuși arbitrul A. Pîrvu n-a fost scutit de unele bruscări, ca și colegul său de la margine. Observatorii federali și Comisia de disciplină s-au sesizat? *Pînă acum n-am primit știri în acest sens. Le vom primi oare?*

Prima petardă a minjit, acum două săptămîni, cerul unui stadion. Cea de-a doua petardă a început să lumineze tenebrele unei vieți imorale și corupte care infestează uneori aria sportului. Între una și cealaltă se petrec încă *mici explozii* de necinste, încercări de fracturare a fair-play-ului propriu arenei disciplinelor fizice.

Toate cele trecute și prezente au o sursă comună: insuficienta preocupare a unor cluburi, asociații, comisii sportive, federații, organizații sindicale și de U.T.C., a unor organe locale de presă față de profilul moral al sportivilor și publicului.

Fie ca cele două petarde ale lunii mai să revitalizeze interesul celor amintiți, și al altora, pentru unul din elementele constitutive ale sportului: ETICA.

stop-cadru

de Romulus RUSAN

NAVIGATORII SOLITARI

Au reapărut de o vreme pe crestele oceanelor, după o lungă absență crezută ireversibilă, navigatorii solitari. Pe plute a căror măsură n-o depășește cu mult pe aceea a propriului sicriu, pe itinerare a căror țintă nu este la prima vedere cu mult mai clară decît moartea, pe distanțe care, comparativ cu puterile lor, nu sînt cu mult mai mici decît infinitul, ei par însăși imaginea dorinței de conservare a spiritului uman, trecut de către propria parvenire prin atîtea înjosiri, umilit în atîtea rînduri de forța dezlănțuită de ei înșuși.

Continente descoperite, mașini cu abur, războaie, credințe, trădări și asedii, întreg acest arsenal care ne-a adus din inconștiență în lumină și apoi ne-a azvîrlit iarăși în inconștiență ne îndepărtă atîta de originile noastre că am uitat dacă ei, curajoșii oceanelor, au existat vreodată cu adevărat — iar acum abia îi redescoperim cu gustul raritații — sau n-au existat niciînd — iar acum îi inventăm ca pe niște preoți ai simplității și firescului, ai întoarcerii la izvoarele candorii și bunului-simț, ai curajului generat de neteama în fața morții, ai ascezei generînd puritate.

Iar ei, nemaipunîndu-și întrebări, colindă oceanele lumii, oferind omenirii cele mai senzaționale cu putință aventuri ale exemplului; rostul lor — par ei că ar voi să spună — este numai și numai de a dovedi, cu mijloacele minime pe care-și permit să le ceară unei logici elementare, virtutea originară a unui Om încă nescos din propria definiție de virtejurile civilizației, aducătoare, de-a valma, de virtuți și servituți strîns legate.

Ei trec cu augustă serenitate nu atît peste ceea ce tehnicile veacurilor au adăugat brațului și minții omenești, cît peste amintirea nefastă a omului desfigurat de aceste tehnici; peste clovnii mustăcioși și acrobații debili, *cu oasele crescute în spaima spagatului*, care au depreciat prin tăria nebunească a pildei lor — pentru decenii și secole întregi, neiertătoare — profilul omului, dezumanizat de pofta propriilor cuceriri.

Aparent, nu au nimic de demonstrat navigatorii solitari. Continentele sînt toate descoperite, mașinile cu abur au trecut în muzee, războaiele, credințele, trădările și asediile au fost toate inventate, verificate, aplicate. Cel mult le-a mai rămas exemplul exemplului; exemplul pur care, prin gratuitatea lui atît de neobișnuită într-un secol al foloaselor obligatorii, întoarce la origini ființa omenească, reașezînd-o în contururile sale.

Singuraticii, fanaticii aventurieri ai exemplului...

UMOR DE PESTE HOTARE

— *Alo, tu ești iubitule? Ia zi, un pom gros costă tare mult?.*

— *Cînd voi fi mare o să zbor în înaltul cerului, o să spintec azurul ca o săgeată, o să mă îmbăt cu strălucirea soarelui...*
— *...Și o să mănînci muște și viermi.*

(Din seria «Zoo» de Mastroianni)

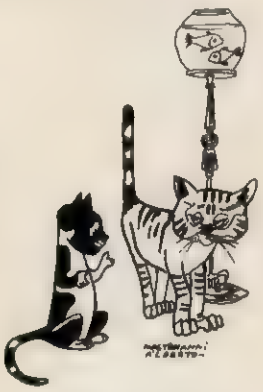

— *Mămico, peștii de ce tac?*
— *Păi ia încearcă și tu să vorbești într-un borcan cu apă.*

(Din seria «Zoo» de Mastroianni)

Lecția de zbor.

(Din seria «Zoo» de Mastroianni)

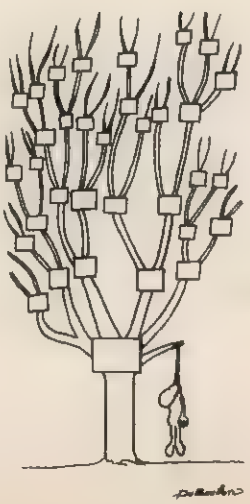

Arbore genealogic

ANIMALE DIN CINCI CONTINENTE

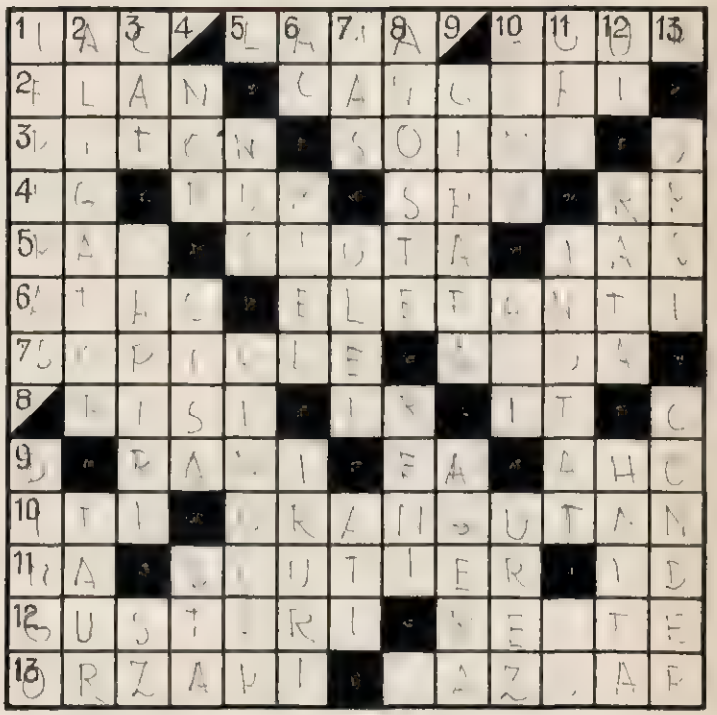

ORIZONTAL: 1) Erbivor tibetan care paște noaptea și se odihnește ziua — Animal ager și sprinten, caracteristic Anzilor, domesticit de incași — Taurin sălbatic care trăia odinioară și la noi. 2) Rumegător nordic din familia cerbilor — Cel mai mare erbivor din Australia, ale cărui salturi depășesc 10 m (pl.). 3) Șarpe mare, neveninos, din regiunile tropicale — Păsări răpitoare. 4) Din fugă! — Rom — Localitate în R.S.F. Iugoslavia — Bir! 5) Șobolan... din Franța — Cerboaică — Dialectul ionian. 6) Agresiune — Cel mai mare mamifer terestru de azi, care trăiește în Asia și Africa (pl.). 7) Specie de reptilă, de culoare verde-cenușie sau pestriță — Un bivol mic, din insulele Moluce, asemănător cu antilopa. 8) Animal feroce din Carpați (pl.) — Alifie — Spetează. 9) A vătăma — Dînsa — Încetinește mersul boilor. 10) A apărea — «Omul copacilor» în limba băștinașilor din Sumatra și Kalimantan. 11) Poftim..., nepoliticos — Purtător de scut — Ied! 12) Specie de șopîrlă de culoare verde, tipică peninsulei Crimeea — În opoziție cu verso! 13) Negustor de orz (pl.). — Pasăre din Oceania, asemănătoare struțului.

VERTICAL: 1) Cel mai cunoscut vînat (dim.) — Ciine sălbatic din Australia. 2) Specie de crocodil care trăiește în special în fluviul Mississippi — Animalul coridelor. 3) Etaj — Mamifer din zona tropicală, cu buzele și nasul prelungit într-un fel de trompă (pl.) — Săhleanu Zoe. 4) Sursă de precipitații — Trecătoare în Munții Etrusci — A ședea. 5) Arbore — Erbivor din Asia și Africa, avînd pe nas unul sau două coarne caracteristice. 6) Arma albinei — Puiul oii — Alifie preparată la țară (pl.). 7) Popas — lese totdeauna la suprafață! — Armăsari dobrogeni. 8) Plicticoase — Erbivor specific nordului cu zăpadă veșnică (pl.). 9) Erbivor african cu gîtul și picioarele de dinainte foarte lungi — Sprintenă ca o gazelă. 10) Nasture (pop) — Pasăre în Guyana — Orez (pop.).11) Sau — Plutire și înaintare pe apă — Împreună. 12) A chiui — Pasăre înotătoare cu ciocul lat și turtit — Grup de lupi care umblă după pradă. 13) Mamifer carnivor cu trup masiv, cu blană brună-negricioasă, roșcată sau albă (pl.) — Pasăre de pradă mută, specifică Munților Anzi.

Dumitru IACOBESCU

Cuvinte rare: SRB, IAS, CIȘA, U-REZ.

Dezlegarea jocului «COPILĂRII», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) TERIBILI — SC. 2) AMICIS — MICA. 3) TÎNĂR — MINOR. 4) AN — R — TUTELE. 5) IED — MIGĂLIT. 6) ES — COCUȚA — A. 7) CA — MĂRIRE. 8) PUȘTI — EI — DO. 9) I — TURCI — SUR. 10) CERCEI — JUCA. 11) IDEI — TÎNĂR.

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

MOSCOVA — În Uniunea Sovietică a fost realizat un preparat care reduce la mai puțin de jumătate cazurile de infecție gripală și contribuie la rapida vindecare a celorlalte. Este vorba de un nou tip de «interferon» — o nucleină antivirus, ce se obține din leucocitele sîngelui omenesc.

NEW YORK — Potrivit ziarului «New York Times», S.U.A. dețin în afara granițelor aproape 3 500 baze militare. Numărul militarilor care le deservesc — 1 000 000; bugetul — 250 miliarde dolari anual.

PRAGA — Agenția C.T.K. anunță că primul zăcămînt de țiței din Cehoslovacia a fost descoperit de către geologi cehoslovaci în Moravia de sud. Prospecțiunile continuă.

BONN — Producția de automobile din R.F.G. a înregistrat anul acesta un nou record: 317 000 autovehicule lunar, cu 13 000 mai multe decît în martie 1968, perioada recordului anterior.

NEW DELHI — Oameni de știință indieni lucrează la elaborarea unui sistem calendaristic unic, în întreaga țară existînd în prezent peste 30 de calendare.

BELGRAD — Au luat sfîrșit lucrările de electrificare a noii linii ferate care leagă orașul Sarajevo de portul adriatic Ploce. În cursul acestei luni noua cale ferată va fi dată în exploatare.

KINSHASA — Republica Congo (K) a achiziționat un reactor atomic care va fi folosit în scopuri de cercetare științifică, medicină, prospectări geologice, protecția semănăturilor. După Ghana și R.A.U., Congo (K) este al treilea stat african în curs de dezvoltare care posedă o asemenea instalație.

PRETORIA — În pofida boicotului economic instituit de O.N.U., investițiile de capital străin în economia Republicii Sud-Africane cresc în medie cu 10% pe an, atingînd în prezent echivalentul a 5 600 000 000 dolari. 70% din aceste investiții aparțin monopolurilor engleze și americane.

SAIGON — Doctorul D. Talbot, care a petrecut un an în Vietnamul de sud, se referă în buletinul Asociației americane a psihiatrilor, la procentul ridicat de narcomani în rîndurile militarilor americani din Vietnam. 90% din efectivele unităților de infanterie, de pildă, fumează marijuana.

ROMA — Organizația Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură (FAO) apreciază producția de grîu în anul agricol 1968-1969 la 306 000 000 tone, recoltă-record ce depășește cu 13% pe cea din anul precedent.

DAR ES SALAAM — Detașamentele armate ale PAIGC controlează în prezent două treimi din teritoriul Guineei (Bissau), în care trăiesc 400 000 locuitori — peste 50% din populația țării — a declarat, în cadrul unei conferințe de presă, Amilcar Cabral, secretar general al Partidului independenței din Guineea portugheză și insulele Capului Verde (PAIGC).

Una dintre variatele manifestări consacrate — în R.P. Ungară — sărbătoririi Zilei copilului: micii desenatori s-au întrecut, în cadrul unui original concurs, alegîndu-și drept planșetă caldarîmul unei străzi budapestane.

PARIS

DUPĂ PRIMUL TUR

Corespondență specială de la Cristian POPISTEANU

Parizienii nu au avut week-end. Întîi au votat, apoi au mers la aeroportul Le Bourget pentru a admira literalmente minunile aviatice ale secolului XX. Așa se face că duminica trecută, fapt rar pentru o asemenea zi, capitala franceză a cunoscut o frecvență sporită de embouteillage-uri. Dar, deși la Paris problema «parking»-ului figurează între temele cele mai discutate și disputate ca un corolar al acestei îngrămădiri cronice a mașinilor, să ne întoarcem totuși la cronica primului tur de scrutin. Rezultatele — comunicate încă de luni în presa română — au confirmat pe de-a întregul previziunile sondajelor: Pompidou a dovedit o stabilitate remarcabilă la acest tur de scrutin, Poher a descrescut vizibil față de anticipările anunțării candidaturii sale, iar Duclos a demonstrat pregnant audiența ideilor pentru care militează Partidul Comunist Francez.

I-am văzut pe parizienii din diferite arondismente ducîndu-se încă din primele ore la vot. Dacă m-ar fi atras ideea unui sondaj particular — dat fiind că la aceste alegeri sondajele au devenit un instrument de lucru aproape cotidian, cu implicații care ar merita o analiză aparte — aș fi putut să împart pe categorii sociale și grupuri de profesiuni pe acei pe care i-am văzut, pentru a identifica apoi tiparul celor aproape 20 de milioane de chemați la urne. Cu toată vremea mohorîtă, cu toate micile probleme ale zilei și săptămînii, alegătorii pe care i-am văzut, fie lîngă Gare de l'Est, fie în Place Malhesherbes, fie la Palais Chaillot, erau vizibil preocupați de alegerea președintelui Franței, deși mai toți erau convinși de imposibilitatea alegerii la acest prim tur de scrutin. Nu numai pentru că este pentru a doua oară cînd președintele Republicii este ales prin sufragiu universal sau pentru că în ultimul an este o a patra chemare la urne, ci pentru semnificațiile acestui vot.

Doamna Geneviève Tabouis — cunoscuta comentatoare — pe care am întîlnit-o duminică, mi-a spus: «Să știți că dacă un francez din patru alegători este încă indecis, aceasta se întîmplă din grija pentru viitorul său și, desigur, al Franței». Tot Geneviève Tabouis mi-a spus că apreciază campania în favoarea lui Jacques Duclos, reprezentantul P.C.F., drept «un model», ceea ce a fost evident în proporția de aproape 22% atinsă în rezultatele de duminica trecută. De altfel în capitala franceză, pe lîngă înregistrarea diferențierilor celorlalte rezultate — în special accentuarea decalajului între Pompidou-Poher — *marele comentariu* este consacrat acestui subiect: impresionanta deplasare de voturi adjudecată prin programul de înnoiri economico-sociale preconizat de Partidul Comunist Francez. Și, în această ordine de idei, se aude insistent remarca referitoare la marile deservicii pe care le-au adus lipsa candidatului unic al forțelor de stînga.

Vie animație pe străzile Parisului, datorată nu numai disputatei campanii electorale, ci și celui de-al 28-lea Salon aeronautic de la Le Bourget, al cărui principal punct de atracție îl constituie avionul supersonic de pasageri «Concorde» și evoluția acestuia deasupra capitalei franceze.

Se subliniază chiar că prezentarea unui candidat unic ar fi determinat fără îndoială noi caracteristici, de profunde semnificații, celui de-al doilea tur, care va avea loc peste 9 zile.

Deocamdată partidele care nu sînt angajate direct în acest ultim scrutin își deplasează propaganda spre a explica proprilor electori tactica de aplicat la noua prezentare la urne. Iar meciul «care pe care» a intrat în finală. Georges Pompidou cutreieră neobosit, din nou, regiunile Franței, iar Alain Poher caută să facă același turneu în capitală și în două departamente: Alsacia și Bretania. Și, pînă duminica viitoare, corpul electoral caută să se decidă în cît mai atentă cunoștință de cauză. Iar pe Le Bourget serbările aviatice sînt în toi.

LONDRA

C.B.W. PE BANCA ACUZĂRII

Corespondență specială de la Gordon SCHAFFER

Un grup de oameni de știință englezi, care anul trecut a atras atenția opiniei publice asupra pericolelor unui război chimic și biologic, asupra folosirii criminale a armelor chimice de către forțele armate ale Statelor Unite în Vietnam, a înființat recent o nouă organizație: BRITISH SOCIETY FOR SOCIAL RESPONSABILITY IN SCIENCE (Societatea britanică pentru responsabilitate socială în știință). La adunarea constitutivă, ținută la ROYAL SOCIETY — principala organizație științifică a Angliei — au luat cuvîntul cunoscuți savanți care au subliniat că scopul organizației nou create este de a-i stimula pe oamenii de știință în a fi conștienți pe deplin de importanța muncii și a responsabilității lor sociale.

Acestei probleme a responsabilității omului de știință i-a fost consacrată și

COMENTARIU

Turneul lui Rockefeller

de Silviu BRUCAN

Conform planului elaborat la Washington, turneul în America Latină al lui Nelson Rockefeller, ca trimis special al președintelui Nixon, urma să dureze pînă la 6 iulie. Există însă suficiente indicii ca să se poată face pronosticul că termenul va fi scurtat. Peru, al cărui conflict petrolier cu S.U.A. s-a accentuat recent, a refuzat să-l primească, ceea ce, dintr-o dată, economisește două zile guvernatorului New Yorkului. A urmat Venezuela, care a ținut să-l scutească pe înaltul emisar de o recepție prea călduroasă...

De la început, faptul că noul președinte n-a menționat America Latină în discursul inaugural a făcut ca entuziasmul stîrnit la sud de Rio Grande să fie chiar mai temperat decît pe alte continente. Un timp după aceea s-a spus că noua administrație nu are încă o politică latino-americană, ceea ce părea verosimil dacă se ține seama că nu era vorba de o excepție. Apoi președintele Nixon a pronunțat o filipică împotriva «retoricii frumoase» a Alianței pentru progres și a lăsat să se înțeleagă că deviza sa este «comerț, nu ajutor». În acest scop a și numit ca secretar de stat adjunct pentru America Latină un om de afaceri, Charles Meyer, care se evidențiase prin instalarea în țările din sud a unor sucursale ale firmei miliardare Sears Roebuck, care vinde de toate — de la frigidere la lame de bărbierit. Meyer a și început să pledeze pentru intensificarea exporturilor în America Latină și pentru sporirea investițiilor de capitaluri, punînd un accent cu totul special pe «garanțiile» statelor împotriva naționalizărilor și altor «neplăceri» de acest gen.

Pe continentul sud-american clientela este însă din ce în ce mai dificilă. Statisticile O.N.U. arată că venitul național pe cap de locuitor, care în deceniul trecut cunoștea o creștere de 2,1 la sută, a înregistrat după 1960 o sporire de numai 1,8 la sută. Datoria externă, în schimb, a crescut de la 10 miliarde dolari, în 1960, la 20 de miliarde în 1968, iar șomajul a sporit și el, numărindu-se în prezent 23 milioane oameni fără lucru. În aceste condiții, deviza «comerț, nu ajutor» are în America Latină o semnificație particulară, pe care au descifrat-o recent miniștrii de externe și de finanțe ai 19 țări latino-americane la Conferința de la Vina del Mar. «Statele Unite ne obligă să le cumpărăm produse cu 50% mai scump decît pe alte piețe» — a declarat unul dintre miniștrii prezenți, iar altul a completat: «Pentru fiecare dolar investit în America Latină, Statele Unite au recuperat cinci». Cît privește comerțul invers, Sud-Nord, volumul lui a scăzut de la 21,2% în 1962 la numai 13,2% în 1968, datorită în special măsurilor protecționiste adoptate de Congresul de la Washington. Nu-i de mirare că în numeroase discursuri rostite la Vina del Mar s-a folosit formula «neocolonialismul nord-american», care în retorica unor miniștri de externe capătă o rezonanță specială. La toate aceste elemente de fundal se adaugă conflictul iscat de naționalizarea instalațiilor societății petroliere americane «I.P.C.» în Peru. Măsurile de represalii adoptate de Washington au îndîrjit pe conducătorii peruvieni și au dat naștere unui val de proteste pe întregul continent. Generalul Alvarado, președintele Republicii Peru, a declarat categoric că nu va ceda presiunilor și că «dacă americanii vor trimite infanteria marină ca la Santo Domingo, ne vom apăra la nevoie cu pietre». Cînd șeful unei junte militare ajunge să vorbească astfel, lucrurile iau o turnură serioasă.

Iată de ce turneul lui Rockefeller a început sub auspicii puțin favorabile și a fost întîmpinat într-o serie de capitale cu acel gen de ospitalitate proprie temperamentului sud-american, care-i este atît de familiară președintelui Nixon din timpul celebrei sale vizite în sud, din 1958. Este adevărat că guvernatorul New Yorkului dispune de un atu în plus, numele Rockefellerilor evocînd în mintea oamenilor gigantica corporație petrolieră «Standard Oil», care stăpînește între altele și firma cu bucluc «I.P.C.» din Peru. Poate că pînă la urmă acest atu personal îl va ajuta pe Nelson Rockefeller să facă președintelui un raport mai veridic asupra «climatului latino-american».

DOSARUL RĂMÎNE DESCHIS

Termenul fatidic era 31 mai 1969. Expirînd în respectiva zi, Convenția de «asociere» la Piața comună a 18 țări africane și malgașe, semnată în 1964 la Yaoundé (Camerun), ar fi trebuit, firesc, să fie reînnoită — pentru o nouă perioadă de cinci ani — pînă la această dată. Tratativele în acest sens, inițiate încă de anul trecut și accelerate începînd din luna februarie a.c., au fost purtate rînd pe rînd la nivelul experților, ambasadorilor, consiliului ministerial al «celor 24». Și totuși iată că prezicerile pesimiste ale comentatorilor — «divergențele între «cei șase» și «cei 18» vor întîrzia intrarea în vigoare a noii convenții de asociere», scria de pildă, încă în martie, parizianul «Les Echos» — s-au adeverit. Compromisul la care s-a ajuns în cursul întrunirii «celor 24» de la Bruxelles, de la 29 mai — deci în ceasul al 12-lea, cum s-ar spune — soldat cu prelungirea valabilității actualului tratat pînă la intrarea în vigoare a unuia nou, cel mai prima manifestare organizată de «Biblioteca păcii J.D. Bernal» — simpozionul privind războiul chimic și biologic (C.B.W.-chemical and biological warfare). Dezbaterile din cadrul simpozionului, la care au participat experți din mai multe țări, au fost publicate recent în Anglia («Armele chimice și bacteriologice, domeniul de aplicare, implicațiile și dezvoltarea lor viitoare»; Ed. Harrap). Sînt de asemenea în curs de publicare cîteva ediții și în S.U.A., Elveția, Suedia și Japonia.

Tema care revine insistent în lucrarea ce încheie lucrările simpozionului este că oamenii de știință care participă în prezent la studiul armelor chimice și biologice sînt conștienți de planurile care se fac pentru a le folosi în scopul distrugerii la o scară nemaipomenită. Ei știu că Statele Unite, care au refuzat și refuză încă să semneze Protocolul de la Geneva din 1925 pentru interzicerea folosirii gazelor otrăvitoare și a armelor bacteriologice, au consacrat miliarde de dolari pentru cercetări în acest domeniu și folosesc substanțe chimice pentru distrugerea recoltelor în Vietnam.

Un alt element subliniat la simpozionul organizat de «Biblioteca J.D. Bernal» s-a referit la lucrările desfășurate la Porton — Institutul britanic pentru cercetări chimice și biologice. Despre Porton s-a aflat în mod public în urmă cu cîțiva ani, cînd unul dintre cercetătorii de acolo a murit de ciumă bubonică. Deși autoritățile britanice au refuzat să permită vreunuia dintre oamenii de știință angajați la Porton să dea relații despre activitățile institutului, la simpozion s-a relevat totuși faptul că există un «schimb de informații» între Porton și uriașul centru de la Port Detrick din Statele Unite, ceea ce denotă că Anglia își are partea ei de vină în folosirea armelor chimice în Vietnam. De asemeni, elementele date în vileag de dr. Ehrenfried Petras și de alți oameni de știință vest-germani, și anume că R.F. a Germaniei este angajată în cercetări de același gen, violînd astfel acordul de la Potsdam, au sporit neliniștea în rîndul opiniei publice britanice.

Concluzia care s-a degajat din dezbateri este că astăzi nimeni — fie el om de știință sau nespecialist — nu mai poate să se dezvinovățească, invocînd ignorarea. În fața oamenilor de știință a fost pusă alternativa: fie de a continua să lucreze în slujba unei politici ce urmărește ținerea omenirii sub amenințare, fie de a-și afirma responsabilitatea.

Termenul fatidic era 31 mai 1969. Expirînd în respectiva zi, Convenția de «asociere» la Piața comună a 18 țări africane și malgașe, semnată în 1964 la Yaoundé (Camerun), ar fi trebuit, firesc, să fie reînnoită — pentru o nouă perioadă de cinci ani — pînă la această dată. Tratativele în acest sens, inițiate încă de anul trecut și accelerate începînd din luna februarie a.c., au fost purtate rînd pe rînd la nivelul experților, ambasadorilor, consiliului ministerial al «celor 24». Și totuși iată că prezicerile pesimiste ale comentatorilor — «divergențele între «cei șase» și «cei 18» vor întîrzia intrarea în vigoare a noii convenții de asociere», scria de pildă, încă în martie, parizianul «Les Echos» — s-au adeverit. Compromisul la care s-a ajuns în cursul întrunirii «celor 24» de la Bruxelles, de la 29 mai — deci în ceasul al 12-lea, cum s-ar spune — soldat cu prelungirea valabilității actualului tratat pînă la intrarea în vigoare a unuia nou, cel mai tîrziu la 30 iunie 1970 — nu reflectă de fapt, în ultimă instanță, decît imposibilitatea de a se găsi, în momentul de față, un limbaj comun.

Ce obstacole se pun în calea realizării unei înțelegeri? Acestea se prezintă sub două aspecte. În primul rînd este vorba de poziții divergente în însăși interiorul «celor șase». Astfel, spre exemplu, R.F.G. și Olanda, urmate — «dar cu mai puțină convingere», cum se exprima «Le Monde» — de Italia și Belgia, se pronunță pentru anularea tarifelor vamale preferențiale acordate «celor 18» pentru produse ca uleiul de palmier, cacao, cafea, fapt ce ar constitui implicit o puternică lovitură dată exportului în direcția Europei occidentale a acestor state a căror economie e bazată pe monocultură. Tot Olanda și R.F.G. par a fi partizanele celei mai hotărîte a ceea ce comentatorii definesc drept «negarea regimului de zonă a liberului schimb», ce constituie însăși esența convenției de la Yaoundé.

Cealaltă categorie de obstacole derivă din persistarea unor puncte de vedere divergente opunînd pe «cei șase» asociaților lor afro-malgași, într-o serie de aspecte pe care aceștia din urmă le consideră de deosebită importanță. Dacă țările africane și-au exprimat adeseori, la modul general, nemulțumirea că «în pofida promisiunilor, nimic sau aproape nimic n-a fost făcut pentru a preveni repercusiunile (pentru «cei 18» — n.a.) unei politici agrare comune, în mod tradițional nepăsătoare la interesele altor țări» («Le Monde»), «asociații» afro-malgași se arată acum preocupați, la modul concret, de intenția țărilor Pieței comune de a spori taxele vamale la importul de uleiuri vegetale — cu scopul de a spori consumul «intern» de unt, ale cărui stocuri sînt în continuă creștere în depozitele frigorifice ale «celor șase». Firește, aceasta ar însemna pentru țările africane scăderea dezastruoasă a exporturilor de soia și vegetale — fapt care, adăugat la efectele negative ale «foarfecei prețurilor» (creșterea continuă a prețurilor la produsele industriale importate din Piața comună, în paralel cu scăderea prețurilor la materiile prime exportate de țările «asociate») are consecințe deosebit de grave pentru economia «celor 18», pentru străduințele acestora de a păși pe calea industrializării. De altfel acest ultim aspect este la rîndu-i obiect de litigiu, țările afro-malgașe revendicînd sporirea ajutorului din cadrul Fondului european de dezvoltare de la 730 000 milioane dolari cît a fost în perioada 1964-1969, la 1 500 000 milioane dolari pe perioada celor cinci ani viitori, pentru ca astfel F.E.D.-ul să-și confirme cu adevărat menirea înscrisă în actul său de naștere de sprijinitor al eforturilor de industrializare a țărilor «asociate». Asupra acestei cereri însă, țările CEE încă «nu s-au pronunțat». Cum nu este singura problemă rămasă în suspensie, s-a ajuns la «compromisul» care lasă deschis dosarul: «cei șase»-«cei 18».

I. CIOARĂ

MISTERIOSUL CONCEDIU AL LUI „PAPA DOC"

«Președintele se află în concediu» — declara acum cîteva zile reprezentanților presei o înaltă oficialitate militară de la Port-au-Prince. Dar nici această afirmație și nici «vocea» care a închis telefonul cînd ziariștii au cerut să-i vadă chipul la televizor posesorului ei, nu au reușit să infirme telegrama agenției «A.P.»: «Duvalier grav bolnav. Stare critică. Tensiune în Haiti».

Apoi, măsurile de urgență luate în Republica Dominicană, la granița cu Haiti, precum și declarația lui Pierre Rigaud — lider al partidului opoziționist din Haiti «Uniunea Națională Democrată» — în care acesta cheamă principalele grupări politice din țară la un dialog în vederea creării unui guvern provizoriu, pentru a împiedica armata să preia puterea», sînt mai mult decît revelatoare pentru situația prezentă din țară; de fapt, o evoluție firească a situației create începînd din 1957, anul cînd Duvalier a preluat puterea.

Țara cea mai înapoiată din America Latină din punct de vedere economic și social, Haiti — sau «domeniul lui Papa Doc», cum i se mai spune — poate fi ușor definită în cîteva cifre: 50% din populația activă — șomeri; 90% — analfabeți; 300 de medici pentru 5 milioane de locuitori; deficitul extern — incalculabil; 200 000 de haitieni în emigrație! La toate acestea se mai poate menționa că principalele întreprinderi aparțin companiilor nord-americane: «Reynold's Mining», «Sedren», «Hasco», «Carribean Mills» — pentru a nu cita decît cîteva — industria indigenă profilîndu-se pe... artizanat!

Viața politică — și ea ușor de precizat: «Fiecare cline, fiecare pisică, fiecare șobolan de aici ne spionează pentru Duvalier» (declarația unui lider al opoziției) — se desfășoară sub atenta privire a bineicunoscuților «tonton macoutes». Reforme, măsuri, planuri pentru dezvoltarea social-economică a țării? Nu! În schimb, execuții în piața publică din Port-au-Prince, întemnițări cu nemiluita, arestări samavolnice pe stradă, la domiciliu sau oriunde,

(Continuare în pag 36)

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ARHIVĂ FOTO

ZIUA CEA MAI LUNGĂ

Debarcarea armatelor aliate în Europa fusese pregătită în amănunțime. Se ținuse seama de «Zidul Atlanticului» — construit de germani pe o lungime de 3 000 de km — gata pregătit pentru ripostă. Se ținuse de asemeni seama că feldmareșalul von Rundstedt avea la dispoziție 57 de divizii. Astfel, de dincolo de apele Mării Mînecii, de pe insula britanică, generalul Eisenhower dădu ordinul de debarcare celor 35 de divizii pregătite. Și «ziua cea mai lungă» începu — era 6 iunie 1944. Către locul ales pentru debarcare — o fîșie de 100 de km din coasta Normandiei — a fost pusă în mișcare, la ora patru dimineața, cea mai uriașă flotă navală și aeriană concentrată vreodată pe un singur front: 3 000 de nave special construite pentru debarcare, 500 de nave de război (crucișătoare, portavioane, culegătoare de mine, submarine) și 11 000 de avioane, dintre care 1 000 avînd la bord parașutiști; iar în urma lor echipe de geniu instalau marea rețea de conducte submarine necesare transportului carburanților. Cînd această «lungă zi» s-a terminat, aliații debarcaseră în Franța 100 000 de oameni. Mareșalul Rommel, aflat în acel sector cu 12 divizii, n-a putut împiedica invazia. Bilanțul bătăliei: 5 000 de morți, 800 de avioane doborîte și peste 500 de ambarcații scufundate, aparținînd forțelor aliate. Pierderile germane n-au fost anunțate niciodată.

În următoarele trei luni au fost aduși în Europa, pe calea deschisă la 6 iunie, două milioane de ostași.

Ion MUNTEANU

PIREU

„TRANSILVANIA". ESCALĂ 24 DE ORE

Corespondență specială de la Carol ROMAN

Cheiul Karaïskakis este veșnic inundat de o mulțime zgomotoasă. După îmbrăcăminte recunoști imediat: hamali — în salopete albăstrui; comercianți «en-gros» — în costum clasic de stofă «made in England», *plus* pălărie tare; *negustori «en detail»* — în ținuta policromă oferită de tergaluri; marinari — în costumații grave ori de operetă, cu chipie ori fireturi atîrnînd prelung peste piepții hainelor cu precădere bleumarin; și, turiștii — într-o alandala vestimentară, ca pretutindeni pe glob.

În acest decor, printre zeci de nave ancorate cu o măiestrie remarcabilă — de pildă «La Reine», franceză, se află la nici jumătate de metru de «Svoboda» sovietică, punte lîngă punte — am descoperit, nu fără emoție, nava românească «Transilvania» ...Am avut curiozitatea să-i caut pe marinarii români, de îndată ce li s-a dat intrarea în port. Am remarcat simpatia generală cu care erau întîmpinați. Funcționarii vamali, manipulanții de mărfuri etc., *într-un cuvînt obișnuiții portului*, i-au întîmpinat pe dată cu cele cîteva cuvinte românești «de uz internațional». Astfel nu mică mi-a fost mirarea să aud un manipulant de transportor adresîndu-se unui marinar român: «Ce mai faci, Costică?» Acesta și-a bătut pe umăr cunoștința după care a continuat discuția în grecește. Omul din port știa două-trei cuvinte românești.

Și iată-ne, împreună cu un grup de marinari de pe «Transilvania», parcurgînd Pireul, acest important oraș grecesc cu 360 000 de locuitori, principalul port al Atenei, al Greciei, și unul dintre cele mai mari din Mediterana. Trecem prin fața gării Larissa, în apropierea căreia se înalță vestigiile templului durat de Temistocle în cinstea zeiței protectoare a navigației. Străbatem străzile curate ale orașului, ce pare mai puțin cuprins de febra comerțului decît altă dată.

Punct terminus al plimbării: muzeul arheologic. Obiecte: basoreliefuri funerare (sec. V î.e.n.), vase de ceramică (sec. VI î.e.n.), sculpturi din epoca romană. Ultimele «capturi»: două statui, Atena și Artemis, din bronz, scoase din adîncurile mării în anul 1959. În cartierul Eetioneia intrăm la o «bere», în restaurantul «Vasilenas» care oferă consumatorilor, la un preț relativ modest, un bogat sortiment compus din 20 de mîncăruri grecești, în cadrul unui singur meniu...

Marinarii se retrag. Saluturi. Strîngeri de mînă. Nava se pregătește de drum. De jos de pe chei — într-o românească mai mult sau mai puțin corectă — urări de «Drum bun!»

Un toreador deosebit de curajos sau un taur prea din cale-afară de pașnic? (Madrid, mai 1969, arena Las Ventas).

AH, FRUMOASELE CORIDE...

În Spania fiesta, sezonul coridelor, e în toi. Mulțimi, forfotă, vacarm, culoare — ca în Hemingway. Numai coridele nu mai sînt la fel.

Așii luptelor cu tauri s-au răsculat, refuzînd să accepte retribuția impusă de marii manageri, proprietari totodată ai majorității arenelor. Așii luptelor cu tauri cer o cotă parte din veniturile tot mai grase care se realizează prin scumpirea biletelor. Cîțiva dintre cei mai reputați toreadori au părăsit marile arene ca să lucreze pe cont propriu, prin colțuri de provincie.

La rîndul lui publicul nu-și ascunde nemulțumirea. Strigătele entuziaste de «Ole» se aud din ce în ce mai rar. Le-au luat locul altele: «Escroci!», «Rușinel», «Hoții!». Hotărît lucru, scandalul s-a instalat în arena bărbăției și a curajului. Spectacolul acela eroic și pasionant, momentele de incomparabilă tensiune pe care sute de mii de «aficionados» și chiar turiști lipsiți de competență vin să le trăiască în arenă rămîn o frumoasă amintire, cînd El Cordobes și Palomo lipsesc și nici măcar taurii nu mai sînt tauri. Căci — poate știți — pentru a putea fi considerat un adversar *demn, o bestie puternică și periculoasă*, așa cum scrie la carte, «El toro» trebuie să corespundă unor criterii bine stabilite. Regulamentul cere, de pildă, ca taurul adus în arenă să aibă o vîrstă minimă de patru ani, să cîntărească pe puțin 450 de kilograme, să fie perfect sănătos și educat ca un adevărat luptător, adică agresiv. Dar ceva e putred și în rîndul combatanților din regnul animal. Marii tauri, cei care știu să lupte și să moară spectaculos spre delectarea publicului, par să fie pe cale de dispariție. În locul lor sînt prezentați tăuraș tineri, lipsiți de vigoare, înfricoșați. Experții în tauromahie au apreciat că dintre cei 44 de cornuți care au apărut în fața publicului în răstimp de o săptămînă la Madrid, numai șase îndeplineau condițiile *de vîrstă și greutate și nici unul nu* dăduse semne de curaj. Și — după cum subliniia recent Antonio Diaz-Canabate, cel mai reputat expert spaniol în ale tauromahiei, «vîrsta și agresivitatea taurului sînt esențiale. Fără ele nu există nici risc, nici artă adevărată». Un alt expert, Vicente Zabala, arunca anatema în «Nuevo Diario» asupra întregii bresle a coridelor, acuzînd-o că își dezonorează profesiunea: «Voi, impresari, toreadori, crescători de vite, autorități, toți cei care țineți în mîini *frînele spectacolului*, sînteți aceia care compromiteți fiesta».

Gestul singular al primarului din Sevilla, care a suspendat o coridă întreagă pentru că taurii nu îndeplineau condițiile cerute, s-a bucurat de un ecou uriaș — oglindind dorința publicului și specialiștilor ca regulamentul luptei să fie strict respectat, chiar dacă aceasta s-ar solda cu pierderi materiale. Căci, și aici am ajuns la cheia problemei, criza coridei e determinată de transformarea acestei mîndrii naționale a Spaniei într-un mare business. Boom-ul turistic înregistrat în ultimii ani în Spania — o admirabilă «piață de desfacere» pentru luptele cu tauri — poartă o bună parte din vină, stimulînd setea de bani a managerilor, proprietarilor de arene, crescătorilor de tauri și toreadorilor. Creșterea numărului coridelor — în 1968 pe arenele Spaniei au fost uciși 6 012 tauri, în raport cu 4 000 în 1965 — este în tot mai flagrantă disproporție cu posibilitățile fermelor de a oferi animale corespunzătoare. De aici, apariția unor tauri prea puțin fioroși. Iar toreadorii sînt fie foarte mulțumiți că au de-a face cu asemenea adversari, fie pretind — ca să-și facă meseria în spiritul bunelor tradiții ale tauromahiei — să fie recompensați, la ospățul general, cu o porție mai consistentă.

Și de vreme ce însuși Manuel Fraga Iribarne, ministrul spaniol al informațiilor și turismului, a deplîns public criza coridelor și a făgăduit măsuri pentru ameliorarea situației, lucrurile se pare că au ajuns destul de departe.

Delia ȘTEFAN

(Urmare din pag. 35)

și mizerie, sărăcie, obscurantism.

Aceste plăgi pe care le poartă de ani de zile poporul haitian nu l-au interesat niciodată pe dictatorul Duvalier. Ele au ridicat însă masele populare la luptă, organizîndu-se în munți puternice centre de «guerrilla», care dau tot mai mult de furcă regimului de la Port-au-Prince. În ultimele zile, acțiunile lor s-au intensificat, li s-au alăturat mai mulți ofițeri superiori din armata haitiană și o serie de emigranți politici care s-au întors în țară, «Papa Doc» fiind nevoit să trimită importante forțe militare și polițienești în nordul țării, unde se află centrul de bază al partizanilor. Se anunță oare ora unor transformări importante la Port-au-Prince?

Dan BULGĂR

CRONICA DE TREI SECUNDE

PIȘ-PIȘ

Cam intrigați, savanții constată că măsurătorile făcute de pe navele circumlunare nu coincid. Pozițiile multor cratere lunare se schimbă de la o revoluție la alta a vehiculului aflat pe orbită. Se presupune că erorile vin din eroare omenească, ceea ce e uman cînd studiem chiar corpuri inumane. Se bănuiește că de vină poate fi chiar poziția navei între două revoluții. Se exclude posibilitatea ca înseși craterele lunare să se fi deplasat între două măsurători. «E o ipoteză îndrăzneață, dar cunoștințele noastre asupra geografiei lunare ne permit s-o excludem» — zic savanții. De ce? De unde atîta siguranță în cunoștințele noastre lunare, cînd cunoștințele asupra Terrei nu ne-au împiedicat să vedem clar deplasări de cratere, de guri de foc, de tunuri și prăpăduri, de cratițe, de cicloane și farfurii, de-a lungul și de-a latul geografiei și istoriei? Nu mai e nimic îndrăznet în a crede că pe Lună craterele se mișcă tiptil-tiptil, piș-piș, făcînd fiș-fiș, ca răspuns la clinii care lătră hau-hau pe Terra. Craterele lunare, domnii mei, sînt și ele oameni

HUSA ȘI SALTEAUA

Încet-încet, din toată afacerea Marcovici nu vor mai vieții decît amănuntele, așa cum unui mort îi mai crește o vreme barba. Victima se va topi definitiv, enigma se va trage în mister și lumii îi vor rămîne cîteva obiecte la care se va uita expertă în perplexitate. La ora actuală, de pildă, se bucură de o mare atenție salteaua, somiera și husa din apartamentul principalului inculpat, Marcantoni. Cadavrul era învelit într-o husă din plastic, marca Treca. Cu o minuție înfricoșătoare s-a descoperit că acasă la Marcantoni dormea o saltea a cărei husă purta aceeași marcă. Ca să se ajungă la această revelație foarte importantă, s-au examinat cu o minuție nu mai puțin înfricoșătoare 300 000 de bonuri de comandă, facturile și borderourile de livrare ale magazinelor Treca și s-au audiat 1 200 de persoane. S-a determinat precis că dintre toți cumpărătorii de huse și saltele Treca, doar Marcantoni cunoștea pe Marcovici. Se merge mai departe și un expert e chemat să studieze următoarea problemă: constatîndu-se că husa Treca a cadavrului era mai scurtă decît salteaua Treca a inculpatului, cine dacă nu timpul să fi scurtat husa sau să fi lungit salteaua? Căci — după cum se știe — obiectele au și ele viața lor în timp, scurtîndu-se, lungindu-se, ferfeniținîdu-se etc., etc. Opera timpului după o crimă, după o agresiune, după o fărădelege poate fi mult mai tulburătoare și mai importantă decît crima. Dar nu ne gîndim la timp, la ceea ce face timpul cu noi și cu obiectele noastre, decît atunci cînd avem de măsurat huse și saltele însingerate. E metoda noastră neștiințifică de a lega spațiul de timp, de a fi einsteinieni din roman polițist în roman polițist. Ajungem la ceva adevăr și la amănuntele lui doar cînd unul îl omoară pe altul. Bine și așa. Numai de-am ajunge o dată...

Radu COSAȘU

Batalionul II al regimentului grăniceresc românesc din Năsăud opune o dîrză rezistență trecerii armatei franceze, în frunte cu Napoleon Bonaparte, la puntea de la Arcole (desen de Carle Vernet, după o stampă a lui Duplessis Bertroux).

GRĂNICERII NĂSĂUDENI ȘI NAPOLEON BONAPARTE PE PUNTEA DE LA ARCOLE

În presa de pretutindeni, dar mai cu seamă în cea franceză, au apărut și apar numeroase reportaje, articole, studii și documente privind viața și activitatea lui Napoleon Bonaparte, de la a cărui naștere se împlinesc anul acesta două veacuri. În războaiele pe care «micul caporal» le-a purtat împotriva Austriei, el a avut nu o dată, ca adversar, unități militare alcătuite numai din români transilvăneni. Dintr-acele confruntări, cea care a stîrnit admirația viitorului împărat al Franței este cunoscută în istorie sub numirea de «Bătălia de la Arcole» despre care ne propunem să scriem în cele ce urmează.

Începînd din a doua jumătate a veacului al XVIII-lea, Austria a creat de-a lungul frontierelor ei sud-estice, din Banat și pînă în nordul Moldovei, mai multe regimente de grăniceri, alcătuite fie numai de români, fie numai de secui. Printre acestea se numără și regimentul II de grăniceri români, cu sediul la Năsăud, care avea un efectiv de 3 420 de oameni repartizați în 3 batalioane. Toți ostașii proveneau din 44 comune cuprinse între Năsăud, Bistrița și Rodna.

Ca locuitori ai Transilvaniei, rînd pe rînd voievodat, regat, principat independent, principat al imperiului habsburgic și, în cele din urmă, parte integrantă în monarhia austro-ungară, năsăudenii erau obligați să satisfacă serviciul militar și să răspundă la toate mobilizările. Încadrarea în regimente proprii le-a creat, aparent, o stare de independență. Ei își puteau păstra astfel pămînturile, iar serviciul militar îl satisfăceau acasă, «cu o mînă pe armă și cu alta pe plug». Starea grănicerilor a fost o veșnică ispită pentru iobagul asuprit. Regimentele de graniță îi aduceau mereu aminte că ridicarea din iobăgie este posibilă.

Spre a scăpa de șerbie, năsăudenii au îmbrățișat deci, în corpore, meșteșugul armelor. Ei nu puteau bănui cu ce valuri de sînge aveau să plătească iobăgia astfel răscumpărată.

Un descendent al «cătanelor negre», cu steagul regimentului grăniceresc românesc din Năsăud.

Într-adevăr, în 1779 regimentul II de graniță din Năsăud a fost deplasat în Austria și a participat în bătălia de la Troppau. În anul 1788 a luptat împotriva turcilor.

În epoca războaielor napoleoniene, regimentul II grăniceri — Năsăud a lăsat paza granițelor invalizilor și recruților, pornind în etape spre cîmpurile de luptă ale Occidentului. Începutul l-a făcut batalionul I de sub comanda locotenent-colonelului Stoianciu. El a fost dus pe frontul de la Rihn și a primit botezul focului în ziua de 23 august 1793. De atunci și pînă în 1801 batalionul a participat la zeci de bătălii, fiind elogiat de comandamentul suprem care l-a numit «perla armatei».

În bătălia de la Lörsch (1795) a căzut căpitanul Ion, fratele cronicarului Gh. Șincai.

Batalionul II a fost trimis pe cîmpurile de luptă din Italia, în septembrie 1797. Faptele de arme cele mai glorioase le-a săvîrșit apărînd puntea de la Arcole.

Iată cum descrie cronicarul ardelean întîmplările de atunci: «În acele zile, batalionul al II-lea a avut de susținut una din luptele cele mai fioroase și mai eroice, încît este oarecum a le compara cu acea ilustră bătălie de la Termopile. În Areda Veneției, batalionul a fost comandat ca să apere tocmai porțiunea cea mai importantă din toate».

Cronicarul reține că «la Arcole» pe frînci i-a comandat însuși Napoleon Bonaparte și că frîncii, pătrunși de însemnătatea podului, «loviră asupra românilor cu mare furie».

Cu toate atacurile des repetate împotriva lui, batalionul grănicerilor năsăudeni a rezistat trei zile și a făcut 350 prizonieri. Mulți dintre ofițerii lui și 135 soldați au pierit lîngă pod. Alți 653 oameni de trupă, împreună cu Meheșiu, au fost grav răniți, iar un căpitan și 45 soldați au fost luați prizonieri. În zilele ce au urmat după bătălie, dintre soldații răniți au murit 260.

Cei care au rezistat pe pod pînă în clipa cînd Napoleon s-a avîntat cu steagul în frunte, îmbărbătîndu-și astfel soldații și determinînd de fapt victoria, au fost stegarul Reu și sergentul Gavriliu.

Faptele de vitejie ale batalionului II au fost evidențiate nu numai de comandantul armatei austriece ci și de Napoleon. În raportul său către Directorat, el semnalează că soldații care l-au reținut la Arcole timp de 3 zile contraatacau răcnind: «Dai, ma» (dă-i, mă) și «dați bene, fețiori» (dați bine, feciori). A mai precizat că «numai rezistența ce a întîmpinat-o din partea apărătorilor de la Arcole l-a adus în imposibilitatea de a împresura și nimici pe adversari» și că «acel batalion a fost cel mai viteaz din toată armata austriacă».

În afară de Arcole, batalionul a luptat la Rivoli, după care a fost strămutat în Renania și a căzut prizonier cu ocazia capitulării întregii armate austriece la Ulm, în 1805.

Războaiele imperiului austriac cereau noi și noi contingente pentru cîmpurile de luptă. De aceea în 1796 a părăsit regiunea Năsăud și batalionul III de sub comanda căpitanului Buhaciu. El a făcut mai întîi un cantonament la Sebeș, pentru instruire, după care a pornit în marș forțat spre Italia. Împreună cu batalionul II a luptat la Rivoli acoperindu-se de glorie militară.

Semnalăm aci faptul de o importanță excepțională că năsăudenii care au căzut prizonieri în diferite bătălii au fost ridicați răniți de ambulanțele franceze sau au căzut în captivitate, au fost duși în Franța la munci agricole. Ei au venit acasă influențați de ideile revoluției franceze.

Deși în vitrega lor istorie românii transilvăneni au fost constrînși să lupte sub steaguri străine, au dat întotdeauna dovadă de un excepțional curaj, au fost elogiați și citați pe ordine de zi, făcîndu-se astfel vrednici de ceea ce se putea vedea scris pe steagurile Cîmpiei Libertății de lîngă Blaj, la 3/15 mai 1848: «VIRTUS ROMANA REDIVIVA».

Corneliu ALBU

tv

de Felicia ANTIP

filmul de televiziune a păşit cu dreptul

Aș vrea să găsesc alte cuvinte, alte modalități de expresie decît cele pe care le folosesc în mod obișnuit în cronici, pentru a scrie despre filmul de televiziune «Lume, lume». Ni s-a spus că evocarea Mariei Tănase va dura 26 de minute. Puțin, infinit de puțin, dacă judec după dorința — rareori resimțită în fața micului ecran — ca admirabilul spectacol să nu se sfîrșească, să nu se rupă vraja, să nu ne despărțim de lumea vie, plină, întreagă, a cîntecului ei. N-aș îndrăzni să încerc să-mi exprim gîndurile nici într-un stil metaforic, căci bietele mele metafore verbale ar fi sărace, lipsite de forță de sugestie, în umbra metaforelor cinematografice atît de inspirat alese de Andrei Brădeanu și Mircea Gheghinescu. S-au apropiat cu respectuoasă și arzentă iubire de creația unică a marii artiste, i-au pătruns esența și au descoperit echivalențe sau proiecțiuni plastice pentru cele mai subtile modulații ale spiritului ei atotcuprinzător. Începînd cu caleidoscopul «lumii trecătoare», ale cărui imagini se succed în ritmul inimii și al cîntecului cu filozofia lui *fatalistă*, filmul sugerează toate ipostazele acestei vieți în care «unul naște, altul moare». Și de la limba pendulei care înscrie cîntecul de leagăn în tic-tacul lui etern, pînă la brazii tineri și bătrîni, trăsniți la întîmplare, fără nici o noimă dar implacabil, sărutul nesfîrșit al celor ce iubesc și nu «lasă», jocul mereu la fel și mereu altul al Ciulendrei, spaima de bătrînețe, întruchipată de o femeie superbă, pe al cărei chip sînt aplicate riduri de frescă — totul slujește cîntecul Mariei. Pur, desăvîrșit, într-o înregistrare impecabilă, el poruncește și justifică fiecare gest, fiecare mișcare. «Lume, lume» este un succes absolut al televiziunii noastre. Andrei Brădeanu și Mircea Gheghinescu au dovedit că au ce spune și știu s-o spună într-un mod desăvîrșit.

Nu întotdeauna filmul de televiziune îmbracă o asemenea haină strălucitoare, de zile mari. Uneori vine către noi atît de modest, atît de discret, încît doar din întîmplare îl recunoaștem: «Realitatea ilustrată» de duminică 25 mai a cuprins un reportaj cinematografic pe o temă în care senzaționalul a devenit îndeobște banal și cam plicticos: viața circului. Numai că de data aceasta n-am fost invitați să privim spre arenă. Ne-am plimbat în preajma ei, ziua, cînd nu sclipește neonul, cînd nu există costume cu paiete, cînd oamenii trăiesc și muncesc obișnuit, prozaic, uneori extenuant. Și dacă n-ar fi intervenit, după mulți metri de peliculă, două-trei replici pe românește, am fi crezut poate că acest reportaj de calitate a fost produs de unul din studiourile străine pentru care cinéma-vérité-ul nu mai are secrete. Așa, ne-am dat însă seama că am văzut secvențe anume filmate de Tudor Eliad pentru prima sa «Realitate ilustrată».

Și pentru că veni vorba de această emisiune tînără, făcută de oameni tineri (mi se spune că și Dan Necșulea și Tudor Eliad sînt foarte tineri), aș vrea să-i rog să facă uz cu încăpățînare de cea mai frumoasă prerogativă a tinereții: să fie intransigenți. Să nu cedeze pentru nimic în lume presiunii celor ce ar vrea ca «Realitatea ilustrată» să reintre în șablonul vechilor magazine duminicale, să nu se simtă obligați să-i dea lui Nat King Cole (pentru prima oară *văzut* la noi) o replică oarecare, pentru că nu ar avea cum, să nu introducă iar bancurile nesărate, pentru că «fără umor nu se poate». Dar dacă le va spune cineva că două secvențe scurte fac mai mult decît una lungă-lungă, să-l creadă și să-l asculte.

Televiziunea a început nu numai să facă filme bune, dar și să ne vorbească bine despre filme. Actualitatea cinematografică de duminică dimineața e inteligent concepută și împărțită pe rubrici. Nu i se poate cere să se ridice în fiecare din compartimentele sale pînă la farmecul și eleganța replicii «bonomes» date de Nina Cassian adepților modei anti-Lelouch. Dar nici pînă la nivelul prezentării actuale a unora dintre ele nu-i permis să coboare. Hai să spunem că am accepta ca textul să fie citit de cineva care se potticnește sistematic la fiecare trei cuvinte. Că trecem și peste neobișnuita concentrare de nume străine stîlcite îngrozitor. Dar cînd în loc de comper se rostește cu afectare suburbană «compeuro», ne vine să ne astupăm urechile și să renunțăm cu totul la asemenea informare «culturală». Nu se poate oare asigura acestei emisiuni binevenite o prezentare cît de cît corespunzătoare?

Tensiunea electrică a rețelei nu corespunde aparatelor electrice pe care le aveți?

Cooperativa

ELECTROBOBINAJ

vă oferă noul tip de autotransformator de 250 VA — pentru ridicarea tensiunii de la 120 la 220 V. Prețul lei 200.

UZINA MECANICĂ DE MATERIAL RULANT - BRAȘOV

str. Hărmanului nr. 51, telefon 24550, 24551

U.M.M.R.-Brașov

— **execută reparații de automotoare și locomotive-diesel de manevră;**

— **construiește utilaje industriale pentru întreținerea căilor ferate;**

— **fabrică piese de schimb, în serii mari și mijlocii, pentru calea ferată.**

25
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 733
14 IUNIE 1969

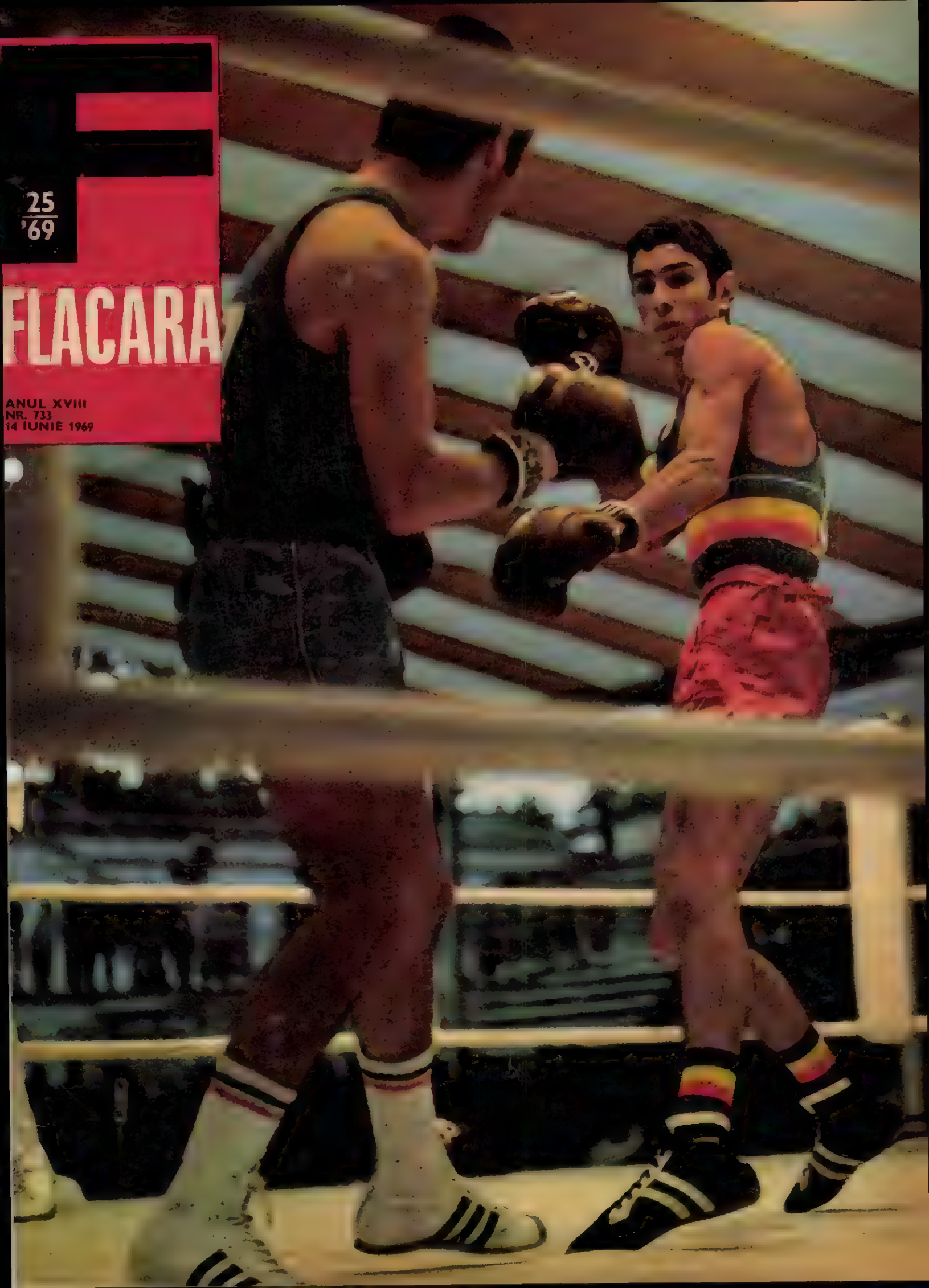

ANUL XXV

AL X-LEA CONGRES AL P.C.R.

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

F 03

întregul popor întîmpină cel de-al X-lea congres al partidului

Pentru a cunoaște în mod concret cîteva dintre realizările obținute de către colectivele întreprinderilor industriale în cinstea celui de-al X-lea Congres al partidului și a celei de-a XXV-a aniversări a eliberării patriei, ne-am adresat cîtorva direcții județene de statistică, prin telefon, de la care am primit următoarele date sintetice:

Tov. Degen Mircea — economist principal, D.J.S.-Ilfov:

— În industria județului nostru, depășirea planului producției globale a permis realizarea indicatorilor la marfa vîndută și încasată în proporție de 104,6 la sută, adică, în cifră valorică, 50 704 000 lei. În ceea ce privește sarcinile de livrări la export, ne-am îndeplinit mai mult de jumătate din angajamentul anual: 15 515 000 lei.

Tov. Andreiescu Adrian — director al D.J.S.-Ialomița:

— În primele cinci luni ale anului, planul producției globale a fost realizat cu 104 la sută, iar producția peste plan atinge suma de 17 milioane lei, ceea ce înseamnă peste 1/3 din angajamentul luat în întrecerea socialistă. Cele mai bune rezultate în activitatea economică au fost înregistrate la Fabrica de confecții-Călărași, Fabrica de conserve-Feteșți, Întreprinderea de industrializarea laptelui, Întreprinderea de prefabricate din beton-Călărași etc.

Tov. Gheorghiță Ion — director adj. al D.J.S.-Neamț:

— De la începutul anului și pînă acum colectivele de muncitori, ingineri și tehnicieni din unitățile industriale ale județului Neamț au depășit valoarea producției globale cu 61 milioane lei. Importante cantități de produse, printre care 2 800 t burlane de foraj, 526 prăjini grele, 3 587 t îngrășăminte azotoase, 100 t fibre sintetice, 240 t hîrtie, 5 300 mc cherestea rășinoase, au fost livrate suplimentar. Prevederile contractuale la export au fost devansate, valoric, cu 56 621 000 lei.

Tov. Gheorghe Musteață — economist la D.J.S.-Iași:

— Pe ansamblul industriei județene, în primele cinci luni ale anului curent au fost îndeplinite sarcinile planificate cu trei zile mai devreme. Pînă la sfîrșitul lunii mai s-a realizat o producție sporită de 123 milioane lei. Voi enumera cîteva dintre produsele la care s-au realizat livrări suplimentare: 351 t țevi sudate, 169 t profile îndoite, 125 boghiuri vagoane, 48 400 mp țesături mătase, 48 700 mp țesături bumbac, 1 025 t ulei comestibil. Indicatorul de productivitate a muncii a fost realizat în proporție de 101,2 la sută, în timp ce planul la export a fost, și el, realizat cu 110,9 la sută, însumînd o depășire a planului de 39 milioane lei.

N. IANCU

Conștiente mai mult ca oricînd de necesitatea angajării totale în opera de construire a noii societăți, colective largi s-au hotărît să nu precupețească nici un efort în munca pe care o desfășoară, să-și îndeplinească și să depășească sarcinile de plan, adăugînd noi realizări în cinstea Congresului al X-lea al P.C.R. Nu este întreprindere sau instituție din țară care să nu fi simțit recentul proiect de Directive ca pe un imbold constructiv, care să nu se fi prins în mișcarea generală a întrecerii socialiste.

În acest context, însemnările de mai jos vin să confirme elanul de care au dat dovadă colectivele de muncă ale diverselor întreprinderi.

La Borzești, colectivul grupului industrial s-a angajat să întîmpine Congresul partidului și cea de-a XXV-a aniversare a eliberării patriei cu noi și importante succese în muncă. În acest sens, la instalația de polimerizare s-a confecționat de curînd încă o linie de fabricație la faza de emulsionare. Aceasta înseamnă fabricarea concomitentă a cîte două sortimente de cauciuc. Iată un angajament de prestigiu: pînă la începutul lunii august chimiștii uzinei s-au hotărît să realizeze toate sarcinile de plan la zi și angajamentul anual luat în întrecere.

De la chimiștii craioveni aflăm că s-a terminat construcția unităților de pe noua platformă industrială a combinatului chimic, montarea utilajelor fiind de asemenea încheiată.

Nu s-au lăsat mai prejos petroliștii. Următoarele cifre înseamnă realizări peste plan. Rafinăriile au livrat aproape 5 600 tone benzină, peste 2 100 tone petrol, 3 260 tone motorină de calitate superioară, mai mult de 500 tone uleiuri. La sectorul foraj, 27 000 m au fost săpați peste plan.

Conștienți de necesitatea oțelului în economia țării, siderurgiștii hunedoreni au adăugat 4 000 tone depășirilor de 6 000 tone oțel date peste plan în primul trimestru al anului, în timp ce colegii lor reșițeni întîmpină Congresul partidului cu dublarea cantității de oțel realizate peste plan în primul trimestru.

Iată cîteva succese, de data aceasta obținute pe ansamblul industriei județene. În județul Cluj, colectivele întreprinderilor industriale, însuflețite de întrecerea în cinstea Congresului partidului, au realizat în primele cinci luni ale anului, la producția totală, un spor de mărfuri de peste 82 milioane lei.

În județul Timiș, sarcinile producției globale industriale au fost depășite cu 2,4%, obținîndu-se 300 tone laminate finite, aceeași cifră fiind realizată și la utilajele tehnice pentru alte sectoare ale industriei.

Pentru județul Neamț, apropierea celui de-al X-lea Congres al partidului și a zilei de 23 August înseamnă o depășire valorică a producției globale — de la începutul anului și pînă acum — de 61 milioane lei.

Am consemnat cîteva rezultate ce se înscriu în ansamblul succeselor obținute de colectivele de muncă ale diverselor întreprinderi din țară, pe care apropierea Congresului al X-lea al partidului și aniversarea eliberării le-au însuflețit activitatea de zi cu zi.

A. PETRE

Tractoare, autocamioane, autobuze, o industrie de autovehicule care s-a născut în ultimii 25 de ani. Anul trecut a început să producă ultimul vlăstar al acestei industrii: Uzina de autoturisme de la Colibași, Pitești.
Proiectul de Directive ale Congresului al X-lea al P.C.R. spune: «Vor fi asimilate în fabricație autocamioane de tonaj sporit și autobuze de mare capacitate acționate cu motor diesel, precum și diferite tipuri de autovehicule specializate și se va încheia procesul de integrare a fabricației de autoturisme în țară».

„porni luceafărul“

A trecut o viață de om. Numai 80 de ani. Am avut timp de atunci să ne naștem și să murim de nenumărate ori, să ne ridicăm pe statui sau să ne acoperim capetele sub cenușă, lăsînd lacrimile să șiroiască.

Nu știu cum au stîngerat inimile celor ce sub o ploaie cernută au văzut sicriul coborîndu-se. Și cum au vuit urechile, cînd pămîntul se prăbușea lovind coșciugul... Dar omul era așezat în adîncuri, în pămîntul din care se plămădise și căruia îi spărsese scoarța ridicîndu-se spre amiaza soarelui.

A trecut o viață de om. Generații după generații retrăim, la alte proporții, destinul celui ca a fost cel dintîi. Generații după generații îi vor rosti numele și nu vor ști să deslușească cerul de pămînt, poezia de vorbe și femeia de cîntec, fără să-i rostească numele. Fiindcă noi, cei de astăzi, și cei care ne vor urma sîntem fatal eminescieni. Semnele de mirare ale plopilor nu pot fi privite fără să pară fără soț, și sub un salcîm vom aștepta să dăm pe o noapte bogată întreaga viață. *Mințile oamenilor se vor ascuți*, dar Venus nu va însemna niciodată, în primul rînd, popasul rachetei, ci un Hiperion «nemuritor și rece».

A trecut o viață de om. O lume a fost îngropată și o alta înnoită i-a luat locul. Războaie și zeci de războaie, dureri de nesuportat sau înăbușite în mușcături au bîntuit, dar neamul lui a găsit răgazul să ridice monumente.

A trecut o viață de om. Infinit de puțin sau poate enorm de mult. Timpul se confundă cu El. Dumnezeul geniului a avut vreme să lase drum liber celor patru vînturi și să-i împrăștie numele. Și astăzi știm mai mult ca oricînd că i s-au dat «oștiri spre a străbate/pămîntu-n lung și marea-n larg/dar moartea nu se poate».

Petre ANGHEL

În ședința din dimineața zilei de 9 iunie a.c. a Consfătuirii internaționale a partidelor comuniste și muncitorești de la Moscova, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a rostit o amplă cuvîntare, exprimînd poziția delegației Partidului Comunist Român — poziție caracterizată prin spirit constructiv, de răspundere față de cauza unității țărilor socialiste și mișcării comuniste, față de destinele socialismului și păcii.

Într-o impresionantă manifestare de unitate în jurul partidului și conducerii sale, oameni ai muncii, comuniști și nemembri de partid, muncitori, țărani, intelectuali, români și aparținînd naționalităților conlocuitoare, colective din mari întreprinderi, șantiere, unități socialiste din agricultură, instituții, au trimis mii și mii de telegrame și scrisori pe adresa Comitetului Central al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, în care exprimă sentimentele și adeziunea totală a poporului român față de poziția adoptată de delegația P.C.R. la lucrările Consfătuirii internaționale a partidelor comuniste și muncitorești. Publicăm, în această pagină, cîteva din declarațiile sosite la redacția noastră.

ADEZIUNE TOTALĂ FAȚĂ DE CONȚINUTUL CUVÎNTĂRII TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

în acord deplin cu principiile internaționalismului proletar

Am citit cuvîntarea tovarășului Nicolae *Ceaușescu la Consfătuirea internațională* a partidelor comuniste și muncitorești cu un sentiment profund de satisfacție.

Comunistă, am găsit în această cuvîntare, dezbătută la un înalt nivel de principialitate marxist-leninistă, problemele de bază ale acestei epoci complexe și propuneri realiste pentru abordarea lor. Patriotă, am găsit în cuvîntarea secretarului general al partidului nostru o strălucită afirmare a ceea ce gîndim noi toți, aici, în România socialistă.

Rigoarea științifică și patosul revoluționar al poziției prezentate, în numele partidului nostru de tovarășul Nicolae Ceausescu se inspiră din realitățile lumii contemporane și din eforturile consecvente ale partidului nostru pentru promovarea neabătută, în mișcarea comunistă și muncitorească internațională, a eforturilor către unitatea mișcării, către unitatea unor partide egale în drepturi, aplicînd creator condițiilor specifice ale luptei din fiecare țară în parte tezaurul comun al învățăturii și idealurilor comuniste.

Un larg front antiimperialist al comuniștilor și tuturor forțelor progresiste din lume nu poate fi conceput fără eforturi constructive, îndreptate către găsirea soluțiilor creatoare la problemele acestei epoci, cu atît mai mult cu cît rolul mișcării comuniste și muncitorești internaționale este, în această epocă, un factor hotărîtor pentru progresul și pacea lumii.

Sînt mîndră — dar poate că nu acesta este cuvîntul cel mai exact — sînt, mai ales, în deplin acord cu conștiința mea comunistă, față de poziția constructivă a partidului nostru care, deși a arătat încă de la lansarea ideii consfătuirii că nu socotește întrunite toate condițiile favorabile desfășurării ei, a hotărît totuși să participe, animat de dorința de a-și aduce contribuția activă la stabilirea premiselor pentru depășirea dificultăților din mișcarea comunistă, pentru întărirea forțelor antiimperialiste.

Pornind, principial, de la realități, propunînd, tovărășește, dezbateri fără etichetări și polemici, *partidul nostru*, care-și îndeplinește cu succes misiunea sa istorică, construirea socialismului și comunismului în România, și-a manifestat și în cuvîntarea de la Moscova a secretarului general consecventul său internaționalism.

Mărturisind amărăciunea pe care ne-o provoacă prejudiciile aduse cauzei socialismului și păcii, cauzei progresului în lume, actualele divergențe din mișcare, credem cu tărie că unitatea de orînduire, de interese și de idealuri dintre țările socialiste constituie premise, așa cum subliniia tovarășul Nicolae Ceaușescu, obiective, pentru întărirea coeziunii noastre, a sistemului socialist mondial.

Iată de ce doresc să exprim aici mulțumirile mele delegației noastre la Moscova, tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, pentru înalta răspundere cu care îndeplinește mandatul încredințat de partidul nostru, de întreg poporul țării noastre.

Johanna HENNING
directoare a Liceului nr. 21 cu limbă de predare germană

o poziție constructivă și realistă

Am luat cunoștință cu profundă satisfacție de cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al P.C.R., la Consfătuirea internațională a partidelor comuniste și muncitorești. Aprecierile riguros științifice, principiile și propunerile exprimate în cadrul cuvîntării, reprezintă o analiză marxist-leninistă realistă, temeinică și multilaterală asupra celor mai importante și actuale probleme ale situației internaționale.

Trăsătura dominantă a realității social-politice contemporane o reprezintă, fără îndoială, marea superioritate a socialismului asupra lumii capitaliste, impetuoasa ascensiune a forțelor revoluționare și progresiste și accentuarea fenomenelor de criză ale societății capitaliste.

O apreciere obiectivă a proceselor mondiale actuale nu poate duce nici la subapreciere, dar nici la supraestimarea pericolului pe care-l reprezintă încă imperialismul. Analiza marxist-leninistă a situației contemporane relevă pregnant faptul că superioritatea se află de partea forțelor socialismului și progresului.

De o considerabilă importanță este chemarea adresată de tovarășul Nicolae Ceaușescu participanților la consfătuire de a se ridica deasupra divergențelor, pentru crearea premiselor depășirii dificultăților existente, pentru normalizarea relațiilor dintre partidele frățești pe baza principiilor învățăturii marxist-leniniste și în spiritul internaționalismului proletar. Numai pe calea discuțiilor, a tratativelor, pot și *trebuie să fie rezolvate problemele* apărute între țările socialiste; orice altă cale nu poate decît să aducă prejudicii sistemului mondial socialist, mișcării comuniste internaționale, influenței socialismului în lume. Numai prin unitate, a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, sistemul mondial socialist poate arunca în balanța luptei pentru pace și progres întreaga sa forță și superioritate materială, politică și morală.

Întreaga cuvîntare a tovarășului Ceaușescu demonstrează cu prisosință înaltul spirit constructiv, conștiința responsabilității față de destinele socialismului și mișcării muncitorești, eforturile permanente pentru cauza păcii și progresului în lume, principii care călăuzesc întreaga politică promovată de Partidul Comunist Român.

Doresc să-mi manifest, în rîndurile de față, profundul atașament și deplina adeziune față de politica internă și internațională a partidului nostru și să afirm și aici hotărîrea tuturor comuniștilor, a întregului colectiv al fabricii noastre de a-și consacra toate forțele consolidării societății noastre socialiste, victoriei nobilelor idealuri ale marxism-leninismului.

Nicolae POPA
secretarul comitetului de partid al Fabricii de mașini unelte și agregate-București

socialismul - forță invincibilă

Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la consfătuire reflectă cu adevărat gîndurile și aspirațiile cele mai fierbinți ale poporului român care, sub conducerea partidului său comunist, a transformat România într-o țară cu o economie dinamică, cu o industrie puternică și în plină dezvoltare, cu o agricultură socialistă.

Rezultatele obținute în acest uriaș efort constructiv demonstrează în chip peremptoriu că partidul nostru, exprimînd interesele naționale fundamentale ale poporului, aplică în mod creator învățătura marxist-leninistă la condițiile concrete din țara noastră. Nu există forță în stare să clintească orînduirea noastră socialistă cucerită cu atîtea sacrificii și eforturi eroice. România, condusă ferm, consecvent și înțelept de partidul nostru comunist pe drumul fericirii, a ales o dată pentru totdeauna socialismul și nici un fel de propagandă nu poate schimba nici o iotă din hotărîrile noastre, din convingerile noastre.

Sîntem mîndri că Partidul Comunist Român a adoptat o poziție clară și fermă în toate problemele fundamentale ale vieții internaționale, poziție caracterizată prin abordarea realistă, științifică, principială și responsabilă a problemelor care frămîntă lumea de azi, că el militează neabătut pentru unitatea țărilor socialiste și a mișcării comuniste și muncitorești internaționale. *Cuvîntarea tovarășului* Nicolae Ceaușescu reprezintă un document de înaltă valoare teoretică și practică prin analiza științifică a fenomenelor și proceselor dezvoltării sociale, ca și prin abordarea realistă a soluțiilor posibile pentru îmbunătățirea relațiilor internaționale, prin așezarea lor pe baze sănătoase, pe respectarea principiilor independenței și suveranității naționale, a egalității în drepturi, a neamestecului în treburile interne, principii care, numai ele, pot asigura dreptul inalienabil al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta.

Muncind cu entuziasm pentru traducerea în practică a planurilor elaborate de partid pentru înflorirea patriei sale, poporul nostru și în rîndurile sale oamenii de știință își aduc contribuția la întărirea unității *sistemului mondial socialist*, la afirmarea forței și superiorității sale materiale, politice și morale.

Irimie STAICU
prof. dr. docent
membru corespondent al Academiei

apel la unitate

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de la Moscova m-a impresionat profund prin amploarea teoretică a analizei marxist-leniniste a situației din lumea contemporană a rolului mișcării comuniste și muncitorești internaționale în raport cu realitățile acestei contemporaneități. Aș vrea să subliniez, aici, justețea și actualitatea luării de poziție în legătură cu pericolele și daunele pe care le implică absolutizarea oricăror forme și metode ale luptei revoluționare, a uneia sau alteia dintre experiențele construcției socialiste, absolutizare care a dus, după cum se știe, la divergențe între partide. Viața confirmă că în condițiile unei mari diversități de situații și particularități, ca aceea în care își desfășoară activitatea partidele comuniste, unitatea nu trebuie confundată sau redusă în mod simplificator la uniformitate. Unitatea partidelor comuniste și muncitorești poate fi realizată și consolidată numai dacă se ține seama de această diversitate, de condiții istorice, social-economice, de particularitățile de dezvoltare a diferitelor țări, particularități care marchează în adîncuri activitatea partidelor lor comuniste răspunzătoare, fiecare în parte, în fața propriului lor popor. Contribuția cea mai de preț pe care un partid comunist o poate aduce cauzei internaționale a oamenilor muncii este asigurarea *victoriei socialismului și comunismului* în propria sa țară. Etichetările, luările de poziție împotriva unuia sau altuia dintre partidele comuniste nu sînt de natură să creeze un climat favorabil pentru rezolvarea divergențelor și litigiilor.

Caracterul științific al ideilor expuse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu exprimă efortul partidului și poporului nostru de a vedea mișcarea comunistă și muncitorească depășind dificultățile, acționînd cu și mai multă eficiență în slujba progresului și păcii lumii. Nu pot decît să subscriu din toată inima la principiile enunțate în cuvîntare, cu convingerea fermă că apărarea lor este datoria fiecărui membru de partid și a fiecărui cetățean al patriei noastre.

Ing. Mihail LUCACI
directorul Uzinei de prelucrat mase plastice-București

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

Moment din lupta finală a cocoșilor: Aurel Dumitrescu l-a învins pe Aldo Cosentino.

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică: Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

acțiuni gospodărești pentru înfrumusețarea orașelor și satelor

Apropierea celui de-al X-lea Congres al P.C.R. și a celei de-a XXV-a aniversări a eliberării patriei sporesc eforturile oamenilor muncii din întreaga țară pentru îndeplinirea angajamentelor luate în cinstea acestor importante evenimente. Aceste eforturi se materializează în cantități însemnate de produse industriale și alimentare, în bunuri de larg consum, în efectuarea la timp a lucrărilor agricole, de care depinde în mare măsură recolta acestui an, în realizarea unor obiective social-culturale și de interes obștesc. Am consemnat în rîndurile de mai jos unele declarații despre îndeplinirea angajamentelor în cinstea celui de-al X-lea Congres al P.C.R. și a celei de-a XXV-a aniversări a eliberării patriei în acțiunea de înfrumusețare a orașelor și satelor, în îmbunătățirea nivelului edilitar gospodăresc și pentru mai buna deservire a populației:

Tovarășul Constantin Dăscălescu, președintele Comitetului Executiv al Consiliului popular județean Galați, ne-a relatat cîteva dintre rezultatele obținute în acțiunile edilitar gospodărești: «Galațiul a devenit în anii actualului cincinal un puternic pilon al industriei siderurgice românești. În prezent, la Galați se realizează zilnic o producție de 2 550 tone fontă, 2 980 tone oțel, 2 940 tone sleburi și 2 560 tone tablă groasă. De curînd, mai bine-zis în ziua de 3 iunie, la Combinatul siderurgic-Galați a fost elaborată cea de-a 5 000-a șarjă de oțel de la punerea în funcțiune a primului convertizor. Succese însemnate au fost obținute și în ce privește lucrările edilitare, desfășurarea acțiunilor de gospodărire și înfrumusețare a orașelor și comunelor. La executarea acestora au fost atrași un mare număr de cetățeni.

Din angajamentul anual de 100 000 000 lei, luat în cinstea celui de-al X-lea Congres al partidului, s-au realizat pînă la 1 iunie lucrări în valoare de 79 000 000 lei. Dintre obiectivele mai importante intrate în funcțiune amintesc cele care se referă în primul rînd la municipiul Galați: conducta de apă potabilă de adîncime pentru municipiul Galați, plaja Brateș, o creșă de 95 locuri, depozitul de mobilă O.C.L. produse industriale, amenajări și extinderi de spații verzi pe 18 ha, taluzări și consolidări de maluri — 105 000 mc, plantări de arbori și arbuști — 750 000 bucăți. De asemenea, mai pot fi amintite o baie comunală în orașul Berești, peste 12 000 mp trotuare din beton în comunele județului, amenajarea în orașul Tecuci a 4 baze sportive cu o valoare de 250 000 lei, taluzări și consolidări de maluri în municipiul Tecuci — 63 800 mc, regularizarea pîrîului Tecuci pe 1,5 km, în valoare de 673 000 lei.

În ultimul timp, una dintre cele mai remarcabile realizări în acest domeniu a constituit-o intrarea în funcțiune a instalației de alimentare cu apă din sursa de adîncime a Galațiului. Este vorba de o instalație complexă cu ajutorul căreia apa din cele 66 puțuri adînci de 40 m de la Vadul Roșca este scoasă și pompată pe o distanță de 70 km pînă la Galați. În felul acesta, în fiecare secundă orașul primește 700 litri de apă. Am spus că este o lucrare complexă, deoarece conductele traversează trei rîuri: Putna, Bîrlad și Siret. S-au construit două rezervoare de cîte 15 000 mc și o stație de pompare-distribuție la Fileși, care este comandată de la distanță în funcție de presiunea din rețeaua de distribuție din oraș. Este o nouă realizare, pe care locuitorii Galațiului o adaugă la celelalte înfăptuiri remarcabile din ultimii ani.

Petre Gigea, prim vicepreședinte al Comitetului Executiv al Consiliului popular județean Dolj:

Județul Dolj s-a angajat să realizeze un volum de lucrări pentru înfrumusețarea orașelor și satelor în valoare de 100 milioane lei față de 70 milioane lei în 1968. Dintre acestea, 50 milioane sînt prevăzute a se realiza în orașul Craiova, care a ocupat în ultimii ani locurile doi și trei în întrecerea dintre orașe, iar acum vrem să ne situăm pe un loc mai bun.

Printre acțiunile importante care se desfășoară în orașul Craiova se numără extinderea Parcului poporului din orașul Craiova, cu o suprafață de 20 ha, un nou parc în stil rustic unde s-au făcut plantații. De asemenea, la marginea orașului se pregătește un loc de agrement denumit Hanul Doctorului. Aci s-au făcut plantații de pomi, se amenajează un lac, este prevăzut un han, un camping etc. În partea de nord a orașului, la Valea Șarpelui, a început plantarea a 30 000 de arbori și arbuști de ornament.

În 40 de comune se desfășoară acțiunea de amenajare de trotuare. În comuna Daneți, de exemplu, se introduce încălzirea centrală în clădirile instituțiilor. În majoritatea comunelor s-a făcut alinierea gardurilor, s-au plantat arbori de-a lungul străzilor, încît ele au astăzi un aspect mai frumos. În felul acesta orașele și satele județului Dolj se modernizează continuu.

Vasile Rus, președintele Comitetului Executiv al Consiliului popular al municipiului Tîrgu Mureș:

Angajamentul nostru prevedea realizarea în orașul Tg. Mureș a unor lucrări care însumează 30 milioane lei. Am obținut rezultate bune în ce privește îndeplinirea *diferitelor obiective. Lucrările efectuate* pînă la 1 iunie însumează 15 189 300 lei. Avem posibilitate chiar să depășim angajamentul luat. Au fost întreprinse acțiuni largi în vederea reparării și refacerii străzilor. Din cei 130 000 mp cît era angajamentul nostru, s-au realizat 65 000 mp, în valoare de 2 100 000 lei. Cele mai importante acțiuni se referă la amenajarea de zone verzi, parcuri și locuri de agrement. În ultimii ani, o dată cu extinderea industriei din oraș s-a impus crearea unor zone verzi pe suprafețe mai mari, de care orașul era lipsit. Lucrările de întreținere de parcuri și zone verzi s-au făcut pe 90 ha, în valoare de 1 382 000 lei, față de 3 milioane lei cît era angajamentul. S-au plantat 38 000 arbori și arbuști de ornament, față de 25 000 bucăți cît prevedea angajamentul. Putem menționa Platoul Cornești de la marginea orașului, prevăzut și cu grădină zoologică. De asemenea, s-a realizat Complexul de agrement și sport prevăzut cu bazine de înot și canotaj, cu terenuri sportive. Pentru amenajări de baze sportive și locuri de joacă pentru copii s-au făcut lucrări în valoare de 2 561 000 lei față de 3 800 000 lei cît prevedea angajamentul. Putem spune că locuitorii orașului Tîrgu Mureș beneficiază de realizări edilitare și gospodărești făcute pentru ei și cu sprijinul lor.

Komlodi Ladislau, vicepreședinte al Consiliului popular județean Arad:

Pînă acum, noi am obținut realizări însemnate, întrucît din angajamentul luat de 27 880 000 lei s-au realizat lucrări care însumează 15 655 000 lei. În prima etapă a întrecerii patriotice au fost reparate aproape 600 000 mp străzi și trotuare, s-au plantat peste 25 000 pomi și arbori decorativi. Zonele verzi au fost extinse cu peste 700 000 mp, s-au amenajat și îngrijit bazele sportive și locurile de joacă pentru copii. În piața din fața gării s-au amenajat ronduri cu flori, iar în zona verde din centrul orașului au fost plantate flori. O însemnată realizare o constituie amenajarea intrării în Arad dinspre Nădlac, care va oferi turiștilor străini o priveliște mai frumoasă cînd pășesc în orașul nostru. De asemenea, a fost înfrumusețată și intrarea în oraș dinspre Oradea, unde au fost făcute ronduri cu flori. La aceste acțiuni au participat numeroși tineri antrenați de organizațiile U.T.C., care au muncit îndeosebi pe bulevardul Republicii, la săpat, nivelat peluze. Acțiuni de mare amploare se desfășoară și la sate. De curînd au fost premiate comunele Pecica, Vinga și Săvîrșin, care au ocupat primele trei locuri în întrecerea pentru gospodărirea satelor

reîntîlnire cu caii arabi

Îndatoririle profesionale ne-au îndreptat de curînd pașii spre Dobrogea cea poleită cu soare, în căutarea unei vechi cunoștințe. În paginile revistei noastre, în numărul din 18 noiembrie 1967, se consemna activitatea meritorie și dezinteresată, plină de perseverență și abnegație, a unui om deosebit: medicul veterinar Iacob Oțianu, cel care cu dragoste și deosebită pricepere, cu totală dăruire de sine, conduce ferma de cabaline cunoscută de toată lumea sub numele de «Herghelia Mangalia», în care muncește cu sîrg încă din anul 1933.

N-a fost prea ușor să-l găsim. Ferma numără astăzi 420 de capete de pursînge arabi, armăsari, iepe și mînji. Iar doctorul Oțianu nu-și iartă să treacă o zi fără să-i vadă pe toți, să-i mîngîie pe grumaz sau să le cerceteze copita, să inspecteze personal grajdurile, hrana, apa ce li se dă de băut, cum se achită de îndatoriri îngrijitorii. Într-un cuvînt, felul în care sînt crescuți (aș zice «răsfățați», dacă totul nu s-ar desfășura cu deosebită rigoare științifică!) descendenții lui El-Zorab.

L-am găsit totuși; așa cum era de așteptat, se afla în plină activitate.

Deși îl stingherim vădit, întrerupîndu-l din muncă, ne urează cu firească-i bonomie bănățeană «bun venit» și ne întreabă prietenește «care-i baiul?»

Cum nu era vorba de nici un «baiu», îl rugăm să treacă cu vederea că-l furăm de la treburi și să ne spună ce mai e nou în această renumită herghelie.

Ne relatează, simplu, fără urmă de emfază, lucruri deosebit de interesante; să vi le împărtășim și dumneavoastră.

Faima cailor pursînge arabi, zămisliți și crescuți în herghelia Mangalia, a trecut de acum hotarele țării, fiind căutați spre cumpărare nu numai în Europa, dar chiar și în America.

În timpul sezonului cald, herghelia Mangalia devine punct turistic ce atrage numeroși călători străini, care vin inițial din simplă curiozitate și pleacă apoi plini de încîntare.

Sub directa supraveghere și permanenta îndrumare a doctorului Oțianu sînt prezentate turiștilor curse cu obstacole sau probe de dresaj. Li se pun la dispoziție cai înșeuați, dacă doresc să facă călărie de agrement. Desigur, șederea în mijlocul naturii stimulează apetitul, și oaspeților li se servește și o gustare!

Dar, din păcate, O.N.T. nu-și cunoaște suficient interesul și nu se străduiește să valorifice cum se cuvine posibilitățile ce i se oferă, pe tavă, aici. Printre vilegiaturiștii autohtoni, aflați cu zecile de mii pe litoral în fiecare vară, acest inedit punct turistic dobrogean este complet necunos-

pieton prin baia mare

Text: Viorica CIORBAGIU — Fotografii: Elena GHERA

Centrul nou și centrul vechi nu sînt, pentru băimăreni, doar puncte de reper, ci denumiri intrate în limbajul curent ca adrese precise, cum ai zice strada Teilor, bunăoară. Centrul nou înseamnă zona hotelului «București»; centrul vechi este totuna cu centrul istoric, unde clădirile au fundații bătrîne de cinci secole. În ciuda actului de naștere inițial care atestă venerabila vîrstă a Băii Mari, orașul este foarte tînăr, judecînd că trei sferturi din populația sa locuiește în case supraetajate a căror structură numără în jur de zece ani.

Cu viziunea mai mult sau mai puțin obiectivă a pietonului am remarcat o «mișcare» pe strada care leagă cele două centre consacrate din Baia Mare. Și mi-am zis că poate se petrece o fuzionare între «vechiul» și «nou», de-o manieră care va anihila, pe viitor, diferențele. Concluziile investigațiilor noastre sînt cuprinse, concentrat, în imaginile care urmează:

Centrul nou se înnoiește în continuare prin construcția unei case de cultură, care se anunță nu numai cuprinzătoare, ci și estetică...

...printr-un hotel turistic demn de toată atenția...

Nu vrem să vă oferim o simplă ilustrare a peței din centrul nou, decît în măsura în care o să vă folosească pentru confruntare. Fiindcă peste puțin n-o veți mai recunoaște. O terasă suspendată peste un bazin, punctată de arteziene, și o perdea de castani — iată o insulă de răcoare sub Dealul Florilor, unde veți putea poposi și dv.

sala pașilor pierduți

TRIBUNALUL județean Teleorman a fost investit cu judecarea lotului compus din medicul Elena Vasiliu-Cogîlniceanu, de la Spitalul T.B.C.-Videle, și farmaciștii Vasile Ionescu, Tiberiu Dumitrescu și Ion Țețu, care operau cu rețete false. Suma sustrasă de ei — prin diminuarea fondului de medicamente gratuite — este de 58 696,45 lei.

«M-AI BĂTUT la biliard, eu am să te bat cu pumnul!» De necrezut, dar așa a început cearta dintre Ion Ciobotaru și Mircea Popa De la tac la pumn, de la pumn la cuțit, de la cuțit la par... Omor pentru o partidă de biliard! E drept, stropită și cu ceva vin, întîmplarea petrecîndu-se la... Nicorești, județul Galați.

*

DILEMA lui Ștefan Palcău: unde să-și conducă proaspăta cunoștință, racolată pe peroanele Gării de Nord? Tot mai sigur i s-a părut depozitul O.C.L. produse industriale din Calea Griviței 228, al cărui gestionar este. Cel puțin acolo scrie pe ușă: «Intrarea persoanelor străine strict interzisă!» Într-adevăr, nu i-a deranjat nimeni. Mai tîrziu, gestionarul s-a dus acasă, încuindu-și amorul printre rafturi. La plecare, dînsa — Maria Mic Aftodi, din Crăcăoani, jud. Neamț — a luat ce-a putut: ciocane, dălți, burghie... pe profilul depozitului.

*

CITAT, nu din eroii caragialești, ci din Hotărîrea nr. 3/1969 a comisiei de judecată de pe lîngă Consiliul popular Fundulea: **«Aceasta, sub influența alcoolului consumat și cum din declarațiile martorilor propuși a reieșit că cele pretinse de reclamant în acțiune, reiese că pîrîtul nu a săvîrșit fapta pretinsă de reclamant din premeditare sau alte scopuri, el fiind provocat de reclamant a acționat în stare de apărare».** Insuficienta îndrumare a acestor comisii de către Consiliul popular al județului Ilfov se resimte și prin existența unor soluții nelegale, chiar bizare. Prin hotărîrea citată au fost condamnați pîrîtul, reclamantul și... un martor! Comisia de judecată din Fierbinți a aplicat o pedeapsă de... 2 luni **închisoare, transformată** în amendă!? Luîndu-se parcă la întrecere în depășirea competenței, comisia din comuna Merii-Petchii era pe cale să soluționeze un... divorț!!!

Sergiu ANDON

Una dintre cele mai mari fabrici de ciment din țară: Bîrsești-Tg. Jiu. În viitorii ani, producția de ciment va ajunge la 13—14 milioane tone. Industria materialelor de construcții va fi orientată în cincinalul viitor spre o dezvoltare rapidă, care să satisfacă cerințele crescînde. Producția de materiale de construcții va trebui să crească într-un ritm anual de 12-13 la sută.

Nedjari IV, decanul de vîrstă al armăsarilor hergheliei: nici la respectabila vîrstă de 26 de ani nu-i este greu să demonstreze ce fel de sînge îi curge în vine!

cut. De ce nu este oare popularizat? Prin afișe, în ziare, la radio și televiziune? Ne întrebăm și noi împreună cu dr. Oțianu, care nicidecum nu și-a pierdut modestia căreia i s-a dus vestea, dar apreciază cu deplin temei că, dacă renumele binemeritat al pursîngilor arabi de la Mangalia va fi tot mai cunoscut, în țară cît și peste hotare, din asta nu numai că nu va pierde nimic O.N.T., dar se va avea de cîștigat pe foarte multe planuri.

La ora cînd apar aceste rînduri, probabil că încă un vis al interlocutorului nostru a prins viață: hipodromul de galop din Mangalia. În momentul vizitei noastre era în stadiul ultimelor retușuri. Vlăstarele cele mai înzestrate ale hergheliei se vor întrece duminica, precum și în cursul săptămînii, în pasionante curse, iar spectatorii vor putea urmări alergările din umbra tribunei, pariind pe un splendid exemplar sur, alb sau roib, după inspirație. Permiteți-ne un îndemn prietenesc: dacă vă aflați pe litoral, treceți și pe la călușii arabi! Nu veți regreta!

Mircea NOVAC
Fotografia autorului

pilule

Maca pe bani și spirituale expresii alese din manualele de ginecologie constituie nevinovate distracții ale unei constante și stranii părți din clientela café-barului Tosca de pe bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej din Capitală. Pe cînd ruletă și strip-tease?

*

Timpuri Noi — cinematograf profilat pe filme instructive pentru copii — a ținut afișul trei săptămîni cu filmul «Pe plajele lumii». Ar trebui aflat dacă nu cumva picantele scene din spectacolele barurilor de noapte cuprinse în film au rămas nevizionate de copii, pentru că, în acest caz, competenta conducere a cinematografului ar putea iniția turnee cu acest film prin grădinițe și școli elementare.

*

În magazinele de specialitate din București nu se găsesc becuri de 220 V pentru frigiderele Fram. E normal: cu iarna care am avut-o, s-a însămînțat tîrziu și noua recoltă de becuri nu e coaptă încă. Dar și cînd s-o coace!

*

Mai anțărț, cînd s-a deschis unitatea Nufărul din str. Bujoreni, se puteau curăța veșminte în 24 de ore, la trei zile: cum dorea clientul. Acum a înțărcat bălaia. Uneori, pentru a prinde vreo sau a scoate ceva faci coadă ore întregi, iar termenele pentru curățat depășesc 20 de zile. Ehe, unde-s frumoasele termene din Aranjuez?

*

Lucrările de reparare a acoperișului Dîmboviței continuă, continuă. Vorba ceea: Dîmbovița, apă dulce, cine te repară nu se mai duce!

M. M. M.

AVENTURA CEA DE TOATE ZILELE

4 800 + 250 km peste gheţurile veşnice

Corespondență specială de la New York

Wally Herbert, Allan Gill, Ken Hedges și Roy Koernen, cei patru cercetători englezi care la 12 aprilie atinseseră Polul Nord după circa 14 luni de mers pe jos prin nesfîrșitele întinderi albe, au reușit să încheie traversarea calotei de gheață ce acoperă Oceanul Arctic. Cu o lună în urmă, expediția, care își propusese să ajungă pe insula Spitzbergen la mijlocul lunii iunie, — înainte deci de a începe vara polară, cînd gheţurile încep a se topi la suprafață — se afla încă într-o mare criză de timp. În cele peste 400 de zile care trecuseră de la începerea expediției fuseseră parcurși circa 2 100 km, iar pentru penultima etapă, pînă la Spitzbergen, mai rămăseseră circa 10 săptămîni, timp în care mai trebuiau acoperiți aproape 1 100 km.

Presați de vreme, cei patru englezi au redus la maximum timpul destinat sărbătoririi cuceririi Polului Nord. Acest punct fusese atins pentru prima dată pe jos exact cu 60 de ani în urmă, de către expediția condusă de americanul Robert Peary.

În mesajul pe care l-au transmis în eter de la Pol, cei patru tineri au mulțumit colegilor lor englezi, canadieni și americani pentru ajutorul în alimente și medicamente parașutat pe traseul temerarei lor expediții și și-au exprimat speranța că vor termina la timp cea mai lungă călătorie întreprinsă vreodată pe jos peste Polul Nord Ei porniseră din nordul Peninsulei Alaska, urmînd să ajungă în cursul lunii iunie în Norvegia.

Dîrzenia de care au dat dovadă în cursul acestei riscante expediții i-a ajutat să treacă peste numeroasele obstacole care le-au apărut în cale încă din prima lună. Dintre acestea, rănirea lui Allan Gill, considerat a fi sufletul expediției, a fost unul dintre cele mai importante. Apoi gerul, furtunile de zăpadă, foamea îndurată în unele zile i-au adus pe tinerii cercetători în pragul epuizării. Călătoria a continuat totuși.

Dr. Roy Koernen și maiorul Ken Hedges au declarat că obstacolele pe care le-au depășit pînă în prezent constituie pentru cei ce-și vor propune pe viitor asemenea expediții o prețioasă experiență. Totodată, de un mare ajutor s-au dovedit a fi indicațiile transmise de către avioanele centrelor meteorologice canadiene și americane privind starea vremii și a cîmpului de gheață.

Recent, a survenit o altă dificultate: începutul verii polare. Creșterea temperaturii și topirea gheţurilor au făcut ca înaintarea cu sănii să devină imposibilă. Membrii expediției au hotărît să folosească drept ultim mijloc de transport spre Spitzbergen bărcile pneumatice și fragmente de gheţari în derivă. Așa au reușit — după 465 de zile de la începerea expediției și 4 800 kilometri parcurși — să traverseze calota de gheață ce acoperă Oceanul Arctic și să ajungă acum cîteva zile din nou pe uscat, pe Small Blackboard Island, la 250 km de țintă, coasta de nord a Spitzbergenului. De aici și-au continuat drumul pe spinarea unui aisberg în derivă. Dar datorită verii polare, sub influența temperaturii mai ridicate, «vehiculul» se desfăcea în bucăți, curenții și vînturile erau potrivnice, urșii polari, agresivi.

Acum, cei patru înfruntă, cu curaj și speranță, ultimii kilometri.

Iosefina ALEXANDROAIE

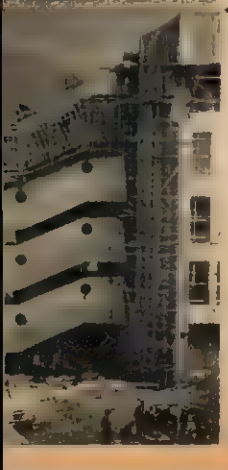

...și, pornind înspre dreapta, șantierul sediului politico-administrativ al județului Maramureș obligă, de asemenea, la un scurt popas. Mai ales că arhitectul Ambrozie Șuta ne oferă o sumă de amănunte, dintre care vă împărtășim doar unul: viitoarea primărie va avea un turn de 33 de metri, învelit în tablă de aramă, aidoma turnului Ștefan, conservat în centrul vechi.

În centrul vechi funcționează și Teatrul de stat din Baia Mare. Dar poate clădirea e veche și se renovează? Nu, teatrul e nou, mozaicarul lustruiește marmura nu pentru lucru proaspăt, ci pentru... nivelare: constructorii au înclinat placa de la intrarea în sală, astfel că spectatorii pot urmări o piesă cu picioarele în apă rece. Dacă, bineînțeles, au șansa de a fi plouat în ziua aceea...

Strada care leagă cele două centre este într-adevăr răscolită, dar fuziunea despre care amînteam se va petrece doar pe dedesubt: un drum de țevi pentru circulația apei potabile.

CINE PLEACĂ ȘI CINE RĂMÎNE LA LOTRU

În concordanță cu necesitățile economiei naționale, producția de energie electrică va crește și în viitorul cincinal într-un ritm mai ridicat decît producția industrială în ansamblu. În anii 1971-1975 — se arată în proiectul de Directive — se vor lua măsuri pentru punerea în funcțiune, în centrale electrice, a unei puteri instalate noi de 5 400-5 800 megawați, din care aproximativ o treime în hidrocentrale.

În cadrul vastului program de amenajări hidroenergetice de pe riurile interioare ale patriei, hidrocentrala de pe Lotru va deține cea mai însemnată pondere. Ea va avea o putere instalată de 500 MW și va furniza pînă la sfîrșitul anului 1975 o producție medie de energie electrică de 900 GW/h an.

de Liviu TIMBUS
fotografii alb-negru de Ion CUCU
și fotografii color de S. STEINER

Imense goluri căscate în inima codrilor. În locul brazilor răpuși, constructorii vor ridica în cuprinsul marelui șantier muntele barajului, centrala electrică și castelul de echilibru.

Bărbile reprezintă aici o relicvă a ce 8 luni de iarnă aspră.

La Voinești (foto) și Vidra se ridică două mici stațiuni, dotate cu vile cochete, hoteluri și restaurante. Valea Lotrului — spun cu mîndrie constructorii — va deveni peste cîțiva ani mult mai căutată și apreciată chiar decît celebra Vale a Prahovei. Turiștii vor putea ajunge în acest loc de țară pornind de la Brezoi sau Petroșeni, de-a lungul unei șosele asfaltate, dăltuită în coasta muntelui.

După 15 ani de muncă pe șantiere, miner destoinic la Bicaz, Argeș și Lotru, Ion Dragomir și-a întors gîndul și dorul spre satul natal. O zi, două, trei, pînă cînd omul nostru, hotărît, a început să-și strîngă într-un geamantan lucrușoarele puține. În cea de-a patra zi și-a scris cererea de demisie, proptind-o în cupa excavatorului, iar seara, după un chef zdravăn, și-a luat rămas bun de la ortaci.

L-am întîlnit și l-am cunoscut la Brezoi. Înalt, spătos, cu ochii spelbi și mustața rară, bărbat voinic și sentimental, cu făptură severă și voce domoală, cu priviri blînde, nostalgice, dar cu fire aspră, încrîncenată de osîrdia și întunericul muncii în subteran. Un amestec ciudat de țăran și veteran al șantierelor, două configurații spirituale sudate organic și despărțite net în firea, gîndurile și sentimentele aceluiași om.

L-am urmărit pe furiș cum adulmecă liniștea înserării și mirosul copt al florilor de soc, cum desprinde din pădurile Oltului *cîntecul cucului și gîlceava gaițelor, însetat* de calmul și căldura vieții agreste. Nimic din toate acestea sus la munte, în depresiunea Vidrei, în natura ostilă și înverșunată din Țara Loviștei. Vara sosește acolo tîrziu, cu păsări puține și flori efemere, iar Ion Dragomir a rămas dintotdeauna îndrăgostit de cîmpia larga cu amiezi luminoase și înserări calme.

Din vorba lui puțină, muiată și ștearsă prin diftongii graiului nemțean, am aflat că e dintr-o comună de lîngă Buhuși, acolo unde are gospodărie pe cinste și familie numeroasă, și că așteaptă clipa aceasta de 15 ani. Și-a pus ban lîngă ban, agonisind în tot acest răstimp o sumă frumușică, iar acum se întoarce lîngă nevastă și copii, hotărît să redevină pentru o viață agricultorul de altădată.

— Pleacă mulți, așa ca dumneata?

M-a cercetat surprins:

— Nu pleacă nimeni. Dintre cei vechi, cîte doi-trei pe an. Stau o vreme și se întorc. Munca în mină e grea, dar cînd te-ai deprins cu ea ți-e greu să o lași.

— *Și dumneata?*

— Eu plec și-s bun plecat. M-am săturat de praf, de întunecime și ierni fără sfîrșit.

— Și n-o să te mai întorci cîndva?

— Niciodată.

Ei bine, ce și cum s-a întîmplat pînă la urmă? Cîtă statornicie au dovedit gîndurile și proiectele interlocutorului meu? Vom mai vorbi despre treaba aceasta la sfîrșitul rîndurilor. Deocamdată, ajuns la Voineasa, am avut plăcerea să constat că, într-adevăr, în marea armată a constructorilor — plămădită pe Bistrița și oțelită în defileul Argeșului — Ion Dragomir rămîne un caz aproape singular. Cei aproape 3 000 de muncitori, tehnicieni și ingineri sosiți în urmă cu 15 ani la Bicaz, bărbații aceștia zdraveni care și-au cunoscut nevestele pe șantier, și-au serbat cununia în barăci afumate și au îmbătrînit în meserie, devenind pe nesimțite pionierii și veteranii unei meserii necunoscute în România, formează astăzi o singură și mare familie. De la Vidraru și Corbenii Argeșului, constructorii au pornit în eșaloane compacte îndreptîndu-se spre Tr. Severin și Voineasa. Cei mai mulți — 2 000 la număr — au poposit aici, pe Lotru. Un adevărat regiment disciplinat, supus unei singure comenzi: simțul datoriei și dragostea de meserie. Cunoscutele brigăzi fruntașe conduse de Pavel Oțet, Alexandru Farcaș, Vancea Petre, Neagu Radu, descoperite de reporteri la Bicaz și Argeș, au sosit pe Lotru cu întregul lor efectiv. I-au urmat minerii, dulgherii, șoferii, mecanicii *și chiar frizerii și personalul de la cantină.* Gheorghe Cocoș, simplu inginer la Bicaz, șef de șantier la Argeș, a devenit la 38 de ani director general pe marele șantier din Țara Loviștei. Colegii săi de generație, inginerii Gh. Sălăjan și Gh. Zaharia, conduc în prezent lucrările de la Porțile de Fier, iar inginerul Marius Mălai, «începător» la barajul de pe Argeș, a fost însărcinat astăzi să comande lucrările pregătitoare pentru viitoarea hidrocentrală de pe Someș.

Biografiile acestor oameni, care și-au consumat întreaga tinerețe și aproape jumătate din viață ridicînd marile construcții hidraulice ale României, sînt pline toate de pagini emoționante.

Voi mai aminti un nume: Ion Bolnavu, secretarul comitetului P.C.R. al hidrocentralei Lotru. Originar din Corbenii Arge-

șului, tehnicianul Ion Bolnavu a lucrat mai întîi la Bicaz. Apoi a revenit la Corbeni, în comuna sa natală, pe care a părăsit-o pentru a doua oară în 1966, cînd ortacii săi au pornit să ridice o nouă cetate de lumină pe Lotru. Copilul său, Eugen, născut la Bicaz, a urmat acolo cea dintîi școală: «grădinița». Pe urmă a terminat primele cinci clase elementare la Corbeni, iar în prezent este elev în clasa a VII-a într-o școală din Voineasa.

Un exemplu dintre sute de acest fel. O emoționantă mărturie, cu putere și rang de simbol, despre ceea ce numim într-un limbaj curent: dragoste de colectiv și spirit de abnegație. Oamenii aceștia, porniți de tineri să-și caute un loc sub soare, s-au obișnuit să-și afle bucuriile în viitoarea șantierului, să-și întemeieze familii și planuri de viitor într-o luptă permanentă cu necunoscutul, cu .vicleniа și încăpățînarea unei naturi potrivnice.

DESPRE MUNCA UNOR BĂRBAȚI SOSIȚI LA... ODIHNĂ

Am vizitat pentru întîia oară șantierul de pe Lotru cu trei ani în urmă, pe vremea cînd la Voineasa se ridicau cele dintîi barăci, iar băieții lui Oțet și Duncă deschideau la Mălaia și Ciunget primii metri de galerie subpămînteană. De atunci și pînă astăzi, epopeea hidrocentralei a fost consemnată zilnic pe calea undelor, prin slova tipărită a gazetelor, prin mii de metri de peliculă cinematografică.

Din păcate, reîntîlnirea cu șantierul de pe Lotru se face prin intermediul drumului tras între Brezoi și Voineasa, o cale rutieră încurcată în coturi de stîncă, bălți și gropi, capcane sigure pentru orice fel de autoturism. Drumul poate fi străbătut doar de camioane de mare capacitate sau de I.M.S.-uri cu două diferențiale. Costisitoarea experiență de la Bicaz și Argeș se repetă în mod identic. În fiecare an sute de mii de lei aruncați pe apa sîmbetei pentru repararea și întreținerea autovehiculelor deteriorate. În plus, strangulări, întreruperea circulației din pricina mașinilor împotmolite, nenumărate handicapuri zilnice, ridicate în fața activității laborioase, împotriva graficelor de producție și a productivității muncii. Cauza principală: lipsa unei colaborări prealabile între ministerele de resort. Carențe grave, netămăduite după 15 ani de construcții hidrotehnice și care, după toate aparențele, persistă cu încăpățînare. În scurtă vreme vor începe lucrările pregătitoare pe rîul Sebeș, dar pînă în prezent nici un semn care să prefigureze asfaltarea șoselei interpuse între acest oraș și Oașa Mică.

În ciuda acestor neajunsuri, construcția cetății de lumină prinde contururi vizibile, iar lucrările însoțesc cu fidelitate graficele de producție. Reamintim cititorilor noștri că în acest colț de țară se înalță cea mai mare centrală hidroenergetică de pe rîurile interioare ale patriei. Despre marea importanță pe care o va deține amenajarea Lotru-Ciunget în cadrul viitorului cincinal vorbesc și cifrele înscrise în proiectul de Directive al Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român. Pentru producția de energie electrică, se arată în recentul document de partid, «Va fi dezvoltat programul de amenajări hidroenergetice, acordîndu-se prioritate acelora care asigură folosirea complexă a apelor... Se va realiza o putere nouă de cel puțin 1 200 MW în 1971-1975 pe rîurile Lotru, Argeș, Olt, Someș, Sebeș...»

— Vom depune toate eforturile pentru a realiza la termen intrarea în funcțiune a hidrocentralei, ne-a spus tovarășul director Gheorghe Cocoș. Pînă în 1975 — se arată în proiectul de Directive, puterea instalată în centrale hidroelectrice amenajate pe rîuri va însuma 1 200 MW. Din acest total, 500 MW revin hidrocentralei de pe Lotru. Ei bine, pentru a fi la înălțimea acestei mărețe sarcini, colectivul nostru s-a angajat să depună o muncă neîntreruptă pentru perfecționarea metodelor de lucru. Am denumit anul 1969 «anul ofensivei materiei cenușii». Este vorba de punerea în aplicare a unor utilaje perfecționate, capabile de a mări substanțial productivitatea muncii. Noile mecanisme și utilaje pentru betonare și excavare au fost proiectate și executate de către inginerii și tehnicienii noștri. Vom reveni cu amănunte.

Pentru împlinirea acestei gigantice construcții, volumul lucrărilor de excavații însumează circa 1 000 000 mc la zi și 2 000 000 mc în subteran și peste 1 000 000 mc betonare la zi și în subteran. Întregul evantai al apelor din aval și amonte de pieptul barajului, 82 de rîuri și rîulețe, se va împleti într-un singur fuior și va primi o singură direcție: lacul de acumulare al barajului. Un imens sistem arterial al munților, legînd 150 de km de galerii subterane. La capătul acestora, lacul artificial, ridicat la o înălțime de 1 289 metri, cu o capacitate totală de 340 milioane metri cubi de apă.

Ei bine, unde locuiesc, se hrănesc, învață și se distrează cei peste 5 000 de muncitori, tehnicieni și ingineri ai șantierului? Unde vor fi cazați, în anul de vîrf, cei aproape 8 000 de salariați ai hidrocentralei Lotru-Ciunget, burlaci și familiști sosiți din cele mai îndepărtate colțuri ale țării? În această privință problema a fost în bună măsură și va fi în continuare rezolvată. În cuprinsul șantierului au fost înființate 22 de colonii, prevăzute toate cu locuințe confortabile, școli, cluburi, cinematografe și centre comerciale. Pretutindeni, încălzire centrală. Mai mult decît atît: la Voineșița și Vidra se construiesc intens două stațiuni climaterice (aproximativ 4 200 de apartamente!), dotate cu vile cochete, hoteluri cu 8-9 niveluri și magazine spațioase cu nimic mai prejos decît cele de pe Valea Prahovei. Două orășele de munte, locuite în prezent de constructori și hidroenergeticieni, care în final vor fi administrate de Oficiul Național de Turism. O treabă lăudabilă, o acțiune fructuoasă, menită să ușureze substanțial munca celor 8 000 de constructori și să deschidă totodată largi perspective valorificării turistice a minunatei regiuni cuprinse între Voineasa și Obîrșia Lotrului.

5 000 DE ZIARIȘTI...

Oamenii Lotrului lucrează pe un șantier desfășurat pe 350 km pătrați, dar gîndurile și faptele lor se adună toate într-un spațiu extrem de restrîns: cele patru pagini ale ziarului «Lumina de la Lotru». O gazetă tipărită în 5 000 de exemplare, scrisă și răspîndită de către cei 5 000 de salariați ai hidrocentralei. Cei doi redactori ai publicației, tovarășii Horia Gîniastei și Viorel Popescu, aleargă neobosiți de la un capăt la altul al șantierului, dar multe dintre articolele, reportajele, materialele informative sau producțiile beletristice sosesc singure la

(Continuare în pag. 8)

economice

de Ilie ZAHARIA

eficiența investițiilor

Mă gîndesc la ideea formulată în «Proiectul de Directive pentru al zecelea Congres al Partidului Comunist Român», că «**deciziile** de investiții trebuie să pornească de la analiza temeinică a unui sistem complex de indicatori tehnico-economici».

O decizie pentru o singură investiție poate angaja sute de milioane de lei. Cîte elemente de judecată nu intră în această decizie! În primul rînd, însăși alegerea obiectivului. Presupunînd că întreprinderea nouă care urmează a fi construită va fi profilată pe anumite produse chimice destinate exportului, — pentru care avem în țară o bază bună de materii prime — se pun o serie de întrebări: este asigurată o piață externă **stabilă, permanentă** (cel puțin pentru un număr de ani), produselor respective? La ce **preț** se prevede a se realiza exportul și care va fi tendința prețurilor pe piața mondială în următorii ani de cînd **vom începe** exportul? Este nepermis să construiești o uzină fără a **prevedea** o piață **sigură** de desfacere și la un preț care să acopere costurile, să asigure recuperarea investiției într-o perioadă de timp rezonabilă și să aducă și un beneficiu la fondurile avansate.

Să mă refer acum la un produs necesar consumului intern. S-a întîmplat — și nu o dată — ca în aprecierea eficienței investiției să se pornească de la un preț care nu ține seama decît de interesele **producătorilor** și nu și de ale beneficiarilor. Pentru aprecierea eficienței,astăzi se iau în seamă o serie de indicatori: prețul de cost, productivitatea muncii, producția anuală, beneficiul, termenul de amortizare a investiției etc. Calculele pot fi cum nu se poate mai bune. Dar care este eficiența produsului la **beneficiar**? Este produsul nou **superior** celui existent, este la nivelul tehnicii mondiale? La prețul oferit este **convenabil** pentru cumpărător? Se investesc *sume importante*, să zicem într-o uzină de îngrășăminte chimice. Din punctul de vedere al producătorului, investiția este eficientă dacă indicatorii despre care am vorbit mai sus sînt realizați. Dar și beneficiarul, în speță agricultura, își are calculele sale de eficiență. Pentru agricultor, aplicarea unui îngrășămînt este convenabilă din punct de vedere economic atunci cînd îi aduce un **plus de recoltă** care să acopere cheltuiala efectuată și să-i mai asigure și un cîștig. Dacă prețul plătit pentru îngrășămînt și pentru încorporarea lui în sol este mai mare decît valoarea sporului de recoltă, afacerea nu este bună de la început. Nici un director al unei întreprinderi agricole de stat, nici un președinte de cooperativă agricolă de producție — dacă știe să-și facă bine socotelile — nu va cumpăra un mijloc de producție care, în loc de cîștig, îi va aduce pagubă. Și atunci? Atunci este limpede că în **decizia de investiție** trebuie să se țină seama neapărat și de interesele cumpărătorului, ale consumatorului.

Revoluția tehnico-științifică care are loc actualmente în țările dezvoltate duce la o învechire, la o uzură morală accelerată a mașinilor și utilajului fabricilor. Nu este suficient ca noile investiții să se bazeze pe tot ce este mai modern, mai productiv și mai economic din punct de vedere tehnic. Eficiența tehnicii avansate se verifică în aplicarea ei. Dacă construirea și punerea în funcțiune a unei fabrici durează mulți ani, ceea ce era modern și productiv în **concepția** investiției devine învechit și lipsit de competitivitate în **realizarea** ei. De aceea mi se pare justă prevederea din proiectul de Directive privind noul plan cincinal de «a se evita dispersarea fondurilor pe un număr prea mare de șantiere, care imobilizează resurse importante și întîrzie intrarea în funcțiune a noilor capacități de producție».

La Vidra, pe şantierul barajului. Aici se va înălţa în viitorii ani un adevărat munte artificial, alcătuit din argilă şi anrocamente. Înălţimea barajului va fi de 388 m, lăţimea la bază (pe direcţia amonte-aval) de 430 m şi lăţimea coronamentului de 10 m.

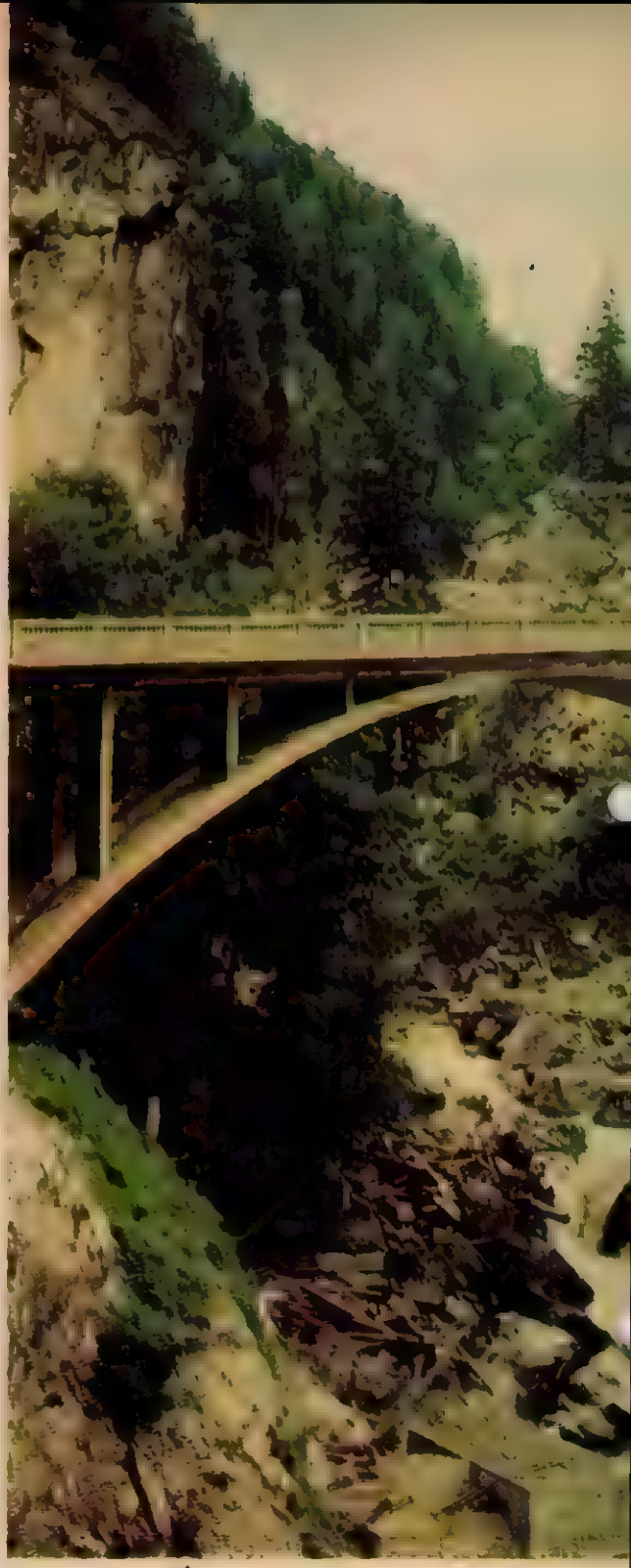

O lucrare remarcabilă: viaductul din zona cataractelor.

CINE PLEACĂ ŞI CINE RĂMÎNE LA LOTRU

redacţie, aduse chiar de către autorii lor. Are ceva omul de spus, trece pe la redacţie. S-a petrecut ceva la Mălaia, la baraj sau la Petrimanu, în inima munţilor, vestea ajunge în aceeaşi zi la sediul ziarului prin intermediul celor 5 000 de corespondenţi voluntari Tot binele şi răul unei săptămîni de lucru se oglindesc cu fidelitate în slova tipărită a gazetei.

Bărbaţi dintr-o bucată, oamenii şantierului îşi discută cu francheţe lipsurile, direct, de la obraz, fără menajamente sau subterfugii lexicale. S-a îmbătat în timpul programului Constantin Isaincu de la staţia termică, ei bine, ia şi arde-l să se înveţe minte. Articolul apare scris chiar de către colegul său, Ion Grecu. Şoferul Strîmbăteanu foloseşte maşina în scopuri personale. Nu trece o zi şi gazeta publică o epigramă, făcîndu-l cu ou şi cu oţet.

Dar în marea familie a constructorilor nu se discută numai atitudinile reprobabile. Cei 5 000 de «gazetari» îşi adresează prin intermediul ziarului felicitări, sfaturi sau, uneori, cuvinte de îmbărbătare. Inginerul Soly Kamenitzer a devenit de curînd tată. Paginile ziarului adăpostesc de îndată felicitări şi urări de sănătate. Membrii lotului Haneş pun în aplicare o importantă metodă rapidă de lucru pe care, prin solicitudinea ziarului, o comunică de îndată şi celorlalte brigăzi de mineri. Un tovarăş de pe şantier îşi pierde soţia. Tovarăşii îl înconjură cu afecţiune, aducîndu-i condoleanţe şi cuvinte de încurajare.

Nimic mai simbolic, mai semnificativ şi concludent despre ceea ce se cheamă unitatea de monolit a marelui şantier de pe Lotru, decît aceste patru pagini scrise chiar de către constructorii hidrocentralei. 5 000 de bărbaţi care se iubesc, se respectă şi care tocmai de aceea îşi descoperă public succesele, avaniile, gîndurile şi sentimentele activităţii zilnice.

P.S. Vă datorez un răspuns. Ce s-a întîmplat pînă la urmă cu Ion Dragomir? Ei bine, aţi ghicit: s-a reîntors pe Lotru. De data aceasta şi-a adus familia şi copiii. În fapt, şi-a respectat propriile gînduri — o dată deprins cu viaţa de miner, e greu s-o părăseşti...

În anii următori — sînt sigur — îl vom revedea pe Dunăre sau pe Olt, Sebeş, Siret, Riul Mare, unde — aşa cum se arată în proiectul de Directive — se va amenaja între 1976 şi 1980 o putere instalată de aproximativ 2 600 megawaţi. Cronica marilor construcţii hidroenergetice, născută la Bicaz în urmă cu 15 ani prin gîndul şi fapta celor 3 000 de constructori, rămîne veşnic deschisă.

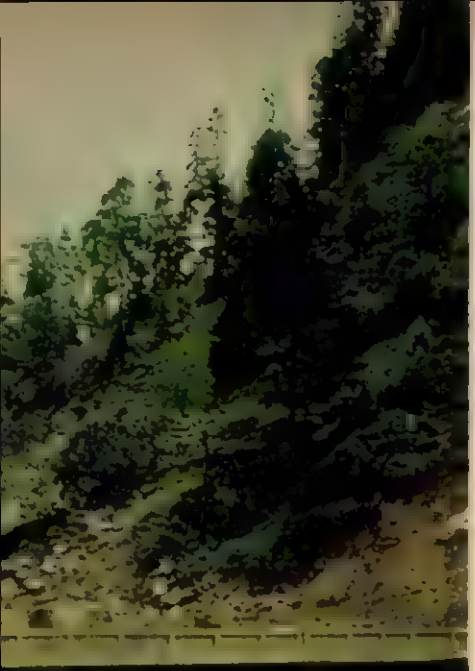

În final, labirintul subteran (aducțiunea principală, galeria de fugă și aducțiunile secundare) va însuma aproximativ 150 kilometri de galerie.

Pretutindeni, constructorii au de înfruntat viclenia și ostilitatea unei naturi potrivnice.

În prezent, vilele și cabanele noilor stațiuni climaterice de pe Valea Lotrului sînt locuite de către constructori.

Pe șantier muncesc astăzi sute de tineri sosiți din satele și comunele de pe Valea Lotrului.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

OMUL-MONOPOL

Știam că de multă vreme există monopolul chibriturilor, al băuturilor, dar nu știam că există monopolul ideilor generoase. Uite că există totuși... Printr-o mișcare bruscă și violentă, el a monopolizat, a pus sechestru și a rechiziționat toate bunele intenții... A pus mîna pe întreaga gamă a valorilor etice, culturale,și nu vrea să le împartă cu nimeni... Cum vede ceva frumos, o frază inteligentă, o vorbă de duh, un gest spontan,și le atribuie cu multă grație, căci i se pare logic ca tot ce e sublim pe lume să-i aparțină lui și numai lui. Își înghesuie valorile în suflet cum își înghesuie geambașul banii în chimir. A pus monopolul pînă și pe sentimentul generozității. Și din această pricină nu mai dă voie nimănui să fie generos... Dacă vrei să nu te ia la harță, n-ai decît să fii meschin și egoist. Ești meschin, ești omul lui, nu pățești nimic... Dacă însă te prinde că faci un act de generozitate devine galben de ciudă, de parcă l-ai fi călcat moșia... Generozitatea e moșia lui și nimeni nu mai are voie să fie generos... Inteligența e de asemenea moșia lui și nimeni nu are voie să mai fie inteligent. Seriozitatea e pămîntul lui și nu dă voie nici unui plug străin să-l are...

Încetul cu încetul se chinuiește să acapareze totul, să devină proprietarul tuturor valorilor etice și culturale... A pus stăpînire și pe Bach... De atunci Bach a devenit «omul lui». Nimeni nu mai are voie să-l iubească pe Bach, dragostea pentru Bach a devenit monopolul lui... Dacă vrei să iubești muzica trebuie să te mulțumești cu muzica ușoară... De sublimul în muzică nu te mai poți atinge... Sublimul în muzică îi aparține lui pentru veșnicie.

Dacă te vede că admiri natura, iarăși se supără... Pînă și frumusețea naturii a devenit un fel de monopol. Căci deși se arată foarte sensibil, are o sensibilitate de rechin. Înghite imediat pe cei care se dovedesc la rîndul lor sensibili. Tu nu trebuie să admiri un apus de soare, asta e treaba lui și tu ești dator să nu te amesteci...

Își păzește cu strășnicie tezaurul etic și estetic, nici nu doarme noaptea; îi e teamă că în timp ce el doarme să nu cumva să vină altul și să-l asculte pe Bach... Cum vede un om dornic să-l asculte pe Bach, rechinul sensibil se pregătește de atac. Bach e al lui și nu vrea să-l împartă cu nimeni.

Bineînțeles, a monopolizat și adevărul... Nu putea să lase tocmai adevărul pe seama altora... De aceea crede că în toate problemele el are dreptate, că unde se mută el se mută și adevărul. Adevărul e un fel de lacheu pe care-l trage după el în toate vizitele pe care le comite. O dată ce el a monopolizat tot adevărul, e limpede că celorlalți colegi le-a rămas numai eroarea... E limpede că o dată ce el a sechestrat toată politețea lumii, celorlalți le-a rămas numai vulgaritatea și grosolănia. Cu copita lui exigentă izgonește pe toți ceilalți și în toate domeniile își întinde atotputernic coada lui dornică de sublim. Dacă ești greu de cap, crești imediat în stima lui, te invită la masă, te plimbă cu mașina, n-are nimic ce să-ți obiecteze, nu reprezinți nici un pericol.

Dar tot sublimul pe care l-a rechiziționat în dreapta și-n stînga, nu-i folosește la nimic... Toate bunurile etice și culturale pe care le-a adunat cu japca au început să degenereze. Bach nu mai e Bach... Politețea pe care și-a însușit-o prin fraudă s-a transformat în bădărănie. Superbul apus de soare în munți a devenit o ialnică și meschină băltoacă. Iar adevărul rechiziționat, un lacheu ca oricare altul...

strada

de Pop SIMION

CIVICĂ

Prea spunem și vorbim frumos; nu-s de ignorat fața «critică» a străzii, masca ei uneori hidă, micile și marile riduri care o tatuează (încă) din pricina toleranței de care (mai) dăm dovadă, încălcînd spiritul civic elementar, civilizația orașului, regulile de conviețuire. Cu acest amar sentiment de insatisfacție m-am întors mai zilele trecute din conglomeratul de străzi labirintice pe care le vizitez periodic dintr-o obligație obștească.

Dar să transcriu din carnetul meu de deputat municipal cîteva argumente la starea de care vorbeam, spre a pipăi — cum se spune — situația pe viu:

Ați observat păpădiile argintii, de duraluminiu și mercur, plantate recent, pe două rînduri semețe, în zona de unde țîșnește radial Magistrala Nord-Sud? I se pregătește o lumină de mare metropolă Capitalei, noutate imediat umbrită de jenanta situație că exact la picioarele marilor stîlpi de lumină, în zona verde a Pieței Unirii, în plin parc, cetățenii se tolănesc literalmente pe jos, bătrînele croșetează așezate pe scăunelul adus de acasă, tinerele mame stau cocîrjate la umbra landoului cu bebeluș, șoferii de troleu își așteaptă schimbul consumînd sandvișuri. E bine așa? Cîndva au fost bănci aici.

Industriile au acută nevoie de fier; statul desfășoară o amplă mișcare patriotică de recuperare a fierului vechi. Fapta este, știe-se, de cel mai înalt interes. Cetățenii răspund ca atare. Pe majoritatea străzilor din capul central al Căii Văcărești se află (de săptămîni și luni) zeci de stive de fier vechi adunat cu trudă de către populație. Cine să-l care? Nu-s autovehicule, răspund invariabil edilii sectorului 4, în a căror sarcină de administrație se cuprinde această treabă.

În Sticlari nr. 10 și Văcărești, colț cu Mămulari, au fost niște spații verzi, mici parcuri, unde se jucau copiii și le plăcea pensionarilor să citească foaia. Un spațiu a fost înundat anul trecut de pămînt și moloz, depozitat acolo de consiliul popular cu gîndul «să niveleze»; movilele au rămas neatinse și copiii evadează acolo să se joace «de-a Sahara și munții», excelent ascunși de tații și mamele lor care îi caută și în gaură de șarpe. Altui spațiu i s-a găsit o «utilitate comercială», trei magazine vecine își depozitează acolo lăzile, îmbălsămînd cartierul cu felul mărfii pe care îl desfășoară — pește sărat, citrice, gaz. Triumviratul e perfect, dar peisajul e dezolant.

În sfîrșit, reparațiile de imobil. Adevărat, cartierul e vechi-străvechi, reparații se cer mereu, cei în cauză nu-s totdeauna în situația de a le satisface pe toate. Situația se schimbă fundamental atunci cînd faci reparații și le faci prost, uneori mai prost decît înainte. Cîteva mostre. I.R.C. nr. 4 a lucrat anul trecut la un dificil edificiu situat în Calea Văcărești 8-12, executînd lucrări de mai mare întindere. Rezultatul: a făcut tocurile la uși și ferestre, în schimb a «uitat» să le pună sticlă; a pus tablă nouă pe acoperiș, dar a «uitat» s-o coboare pe cea veche, care șade suluri-suluri în moțul caselor, se dă de-a dura la cea mai mică bătaie de vînt, cade în capul pietonilor; a instalat burlane noi-nouțe, însă «din viteza execuției» lucrătorii au spart majoritatea foilor de sticlă rîpsată de pe copertinele ambelor balcoane potcoavă, care adăpostesc locuințele a zeci de familii (fapt e că burlanele ar funcționa, dar n-au cum, ploaia nu se mai prelinge pe copertine, cade direct în apartamente); și zidărie a reparat descrisa întreprindere la aceeași adresă, dar tencuielile au picat binișor, pereții ziditi se hîiesc, încep să umble, din apartamentele de deasupra începe să se vadă — în grad mai mic sau mai mare — cerul Bucureștilor etc. (Anei Feller, femeie bătrînă, bolnavă, îi plouă în casă; la Maria Ivan, femeie cu doi copii mici, se dislocă peretele odăii din pricină că lucrarea a fost părăsită la jumătate.)

Nu-i place nimănui să stăruie asupra unor unghere umbrite, cu atît mai puțin autorului însemnărilor de față, care și-a făcut un obicei să aducă pe această pagină și în acest loc al revistei imagini tonice ale realității. Le vom continua, desigur. Dar îmi exercit mandatul de deputat, voind să viu (cu mijloacele de care dispun) în întîmpinarea nevoilor alegătorilor mei domiciliați în zona cea mai dens populată a Bucureștilor, la kilometrul zero.

— De ce nu mă atenționezi, tovarășe? — are obiceiul să zică un funcționar responsabil din consiliul popular al sectorului. Ei, uite că te atenționez. Se aude?

literare

de G. DIMISIANU

Georgeta Mircea CANCICOV:

PUSTIURI

Cartea aceasta strînge laolaltă mai multe povestiri ale Georgetei Mircea Cancicov, dintre care numai prima (ea dă și titlul culegerii) este neinedită, apărută pentru întîia oară în 1940, în volum separat. *Pustiuri* e o interesantă scriere de atmosferă, surprinzînd prin modernitatea unei viziuni literare care oferă anumite contingențe cu spiritul unor căutări actuale din proza noastră. Umanitatea de tip arhaic, aerul halucinatoriu, plăcerea de a desfășura privelișteа unor cataclisme naturale ce atrag dislocarea mulțimilor, ne amintesc parcă lumea nuvelelor lui Bănulescu și în special pe aceea din cunoscuta povestire *Mistreții erau blînzi*. Deosebirile stau în atitudine. Față de maniera debordantă, «primitivă», abrupt-autentică a Georgetei Mircea Cancicov, *Bănulescu introduce tendința de stilizare* a materiei amorfe, dozează lucid efectele și face dovada cumpănirii stilistice a scriitorului artist.

Apărută, cum spuneam, în 1940, *Pustiuri* dezvoltă o alegorie în care descifrăm situații caracteristice din epoca tulbure a guvernării legionare: valul de misticism dezlănțuit (cuplul ciudaților predicatori, «sfinții», ne-amintesc cazul miraculosului» de la Maglavit), cultul morții etc. Asistăm la scene de apocalips: inundația (act pedepsitor pentru că se săvîrșise omorîrea fără rost a unui nevinovat) adună oamenii în biserică în jurul preotului; toți se grăbesc să-și mărturisească păcatele, convinși că a bătut ceasul judecății din urmă; mormintele sînt răscolite, morții ies afară și plutesc la vale. Tabloul e plin de mișcare, colorat intens: «Puhoaie veneau, veneau urgii de valuri cu cai, oi, viței. Tot ce întîlneau în cale apele rostogoleau, năruiau. Mugetul vitelor se auzea în vîjelie. Clopotnițe, garduri, coveți, stejari, bucăți de catapeteasmă, icoane mari de biserică erau cărate cu furie de apa mîloasă. Deodată se văzură multe sicrie negre, altele noi, cruci de mormînte plutind bătute de valuri, duse spre necunoscut. Se desfundaseră cimitirele, și morții uscați, deolaltă cu schelete și morți mai de curînd, copii mai ales, dar și mulți bătrîni, se duceau în prăpădul cumplit» (pag. 52).

Celelalte povestiri, dintre care de mai intinsă respirație epică sînt *Copiii lui Moisă* și *Nunta lui Iorgu Pădure*, ne reîntorc în universul mai puțin neguros și apăsat de sinistrități al ciclului țărănesc *Poeni-Moldoveni-Dealul perjilor*. Narațiunile pulsează de o vitalitate deszăgăzuită, care imprimă relatărilor un ritm de desfășurare extrem de viu. Ceea ce impresionează în primul rînd, aici ca și în alte scrieri țărănești ale autoarei, este simțul desăvîrșit al comicului de nuanță grotescă. Scriitoarea imaginează nenumărate situații bufe pe care le povestește cu multă poftă și ingenuitate copilărească, de unde verva și aerul de prospețime: scena căldatului bunicii, isprăvile taurului beat din *Copiii lui Moisă* și multe altele, toate culminînd cu episodul central din *Nunta lui Iorgu Pădure*, cînd ginerele muribund își revine în puteri, se ridică din pat și înarmat cu vestita sa ghioagă administrează tuturor nuntașilor improvizați o lecție contondentă care transformă nunta-înmormîntare într-un veritabil cîmp de măcel. Georgeta Mircea Cancicov gustă din plin savoarea unor situații de asemenea factură și cade uneori în exces, apăsînd pe efectele sigure pînă ce epuizează toată seva comică. Defectul literaturii sale stă așadar în insuficienta stăpînire a instinctului de proporționare. Ne compensează totuși prin originalitatea umorului și realismul viziunii, prin nedezmințitul farmec narativ.

BANI AVEM, STIM CE VREM DAR...

de Petre ANGHEL
fotografii de Al. DINU

La I.R.U.M., montarea utilajelor continuă să se facă afară, în curte, în timp ce hala nouă e încă un vis îndepărtat. În cinci luni s-a executat doar 23 la sută din volumul investițiilor pe întreg anul. Noroc că beneficiarul participă zilnic cu echipe de ajutor, de la director pînă la ultimul salariat.

Am urmărit modul de realizare a investițiilor în cîteva dintre întreprinderile județului Sibiu. O analiză atentă întreprinsă la Banca de Investiții, cu sprijinul inginerului Traian Bude, director al sucursalei județene Sibiu, ne-a convins că cele mai multe dintre întreprinderi au înțeles necesitatea folosirii judicioase a fondurilor bănești alocate de stat. «Întreprinderea de electricitate-Sibiu», «13 Decembrie», «Flamura roșie» etc. sînt doar cîteva dintre cele care la sfîrșitul primului trimestru au îndeplinit și depășit investițiile planificate la lucrările de construcții-montaj.

Ne-am ocupat mai amănunțit însă de întreprinderile la care există serioase rămîneri în urmă la acest capitol, deficiențele fiind determinate de:

DOCUMENTAȚIE... NEDOCUMENTATĂ...

La întreprinderea «Electromontaj»-Sibiu, deși a fost alocată suma de peste 2 000 000 lei pentru investițiile prevăzute în acest an, pînă în prezent nu s-a realizat nimic. Întreprinderea respectivă are de executat un liceu cu 16 săli de clasă, plus anexele (o cantină, un laborator, cămin de locuit, sală de festivități și centrala termică, apă-canal). Documentația prezentată, după cum ne informează inginerul Anatolie Balaban, director adjunct al sucursalei județene a Băncii de Investiții, nu respectă indicatorii de plan de investiții aprobați. Ceva mai mult, o serie de lucrări (anexe și utilități) sînt prevăzute a se executa în cooperare cu grupul școlar hidrotehnic și deci sînt dimensionate pentru două unități. Acest grup școlar nu are însă construcția în plan, nici aprobarea execuției sau a fondurilor necesare. E ceea ce se poate chema o întovărășire în contratimp.

Cerem lămuriri tovarășului Florin Pușcaș, director adjunct al întreprinderii «Electromontaj», care încearcă să ne lămurească. «La această oră încă nu este deschisă finanțarea. Deși proiectele și avizele sînt întocmite pentru 20 de săli de clasă, Dumnezeu știe cum (ar fi o posibilitate dacă altcineva nu știe!) au apărut în plan 16 clase. Construcția are o adevărată istorie. În anul 1967, cînd ni se alocaseră fondurile necesare lucrărilor, organele locale n-au mai aprobat terenul pe care trebuia să se construiască. În 1968 n-am mai apărut în plan. În 1969, Ministerul Energiei Electrice ne-a inclus în plan (cu 2 000 000 lei la construcții-montaj), dar Comitetul de Stat al Apelor, care trebuia să introducă în plan construcția liceului hidrotehnic cu care cooperăm, n-a mai făcut-o. Pentru ca lucrările să poată începe e necesar, firește, să se pornească cu

(Continuare în pag. 12)

BANI AVEM, ȘTIM CE VREM DAR...

Dacă așa se lucrează pe șantierul de la Uzina mecanică, atunci toate întîrzierile sînt perfect explicabile. Înțelegem că Întreprinderea 505 duce lipsă de oameni, dar nu putem înțelege ca nici pe cei care îi are să nu-i folosească cum trebuie.

instalațiile de gaz, apă etc., dar ele ar fi trebuit să fie incluse în planul de investiții al liceului hidrotehnic. La sfîrșitul lunii martie a.c. — continuă interlocutorul nostru — am solicitat Direcției generale de construcții montaj energetice lămurirea capacității liceului, dar nu ni s-a răspuns nimic. Astfel, nici astăzi nu știm dacă liceul va avea 16 săli sau 20. În plus, Ministerul Energiei Electrice trebuie să obțină dezafectarea bazei hipice pe care trebuie să se desfășoare lucrările. Deși unele construcții au început anul trecut, ele nu pot continua deoarece autorizația prevede lucrări ce cuprind tot terenul. Dacă am construi doar pe spațiul aflat acum liber ar însemna să refacem proiectul».

Încercăm să tragem concluziile: e vorba de inițierea unui dialog în care partenerii încă nu s-au întîlnit și încă nu știu ce trebuie să facă. De aceea, o analiză a situației concrete ar trebui să decidă modul în care pot fi continuate lucrările. Fondurile nu pot să rămînă în continuare nefolosite, în timp ce alte obiective ar putea să le utilizeze.

La uzina «Independența», unde volumul total de investiții s-a realizat în proporție de 23,7 la sută, iar la construcții-montaj doar 1,3 la sută, diferă doar modalitățile nerealizării: lucrările de dezvoltare a uzinei nu au încă documentația asigurată, existînd numai studiul tehnico-economic în curs de aprobare. Firește, forul tutelar nu poate trage la răspundere uzina pentru nerealizarea planului de investiții, din moment ce documentația nu e încă aprobată de... minister. Consiliul tehnico-științific al Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini nu s-a întrunit încă pentru a da aviz lucrărilor. Știind însă că atît uzina cît și forurile tutelare nu fac observațiile de rigoare, cu dreptul de a cere proiectantului eventualele schimbări, ne întrebăm de ce nu s-a inițiat documentația cu mult timp înaintea includerii lucrărilor în planul de investiții. Despre cauzele acestor întîrzieri cerem relații tovarășului inginer Ion Roșca, șef serviciu mecanic-șef și investiții, care ne informează că studiul de sistematizare a uzinei a fost în afara investițiilor planului de stat, deci și în afara planului de proiectări. În felul acesta a apărut la Banca de Investiții ca termen de execuție luna august 1969, iar I.P.C.M. a terminat studiul abia în aprilie, același an. Documentația nu a ajuns însă nici acum la comitetul tehnico-științific, deoarece nu s-au obținut două avize principale: acordul unic al consiliului județean și avizul pentru scoaterea din circuitul agricol a terenului.

Serviciul de investiții al uzinei — precizăm noi — avea obligația să asigure la timp documentația și aprobările necesare, chiar dacă acestea necesitau discuții și modificări prealabile. Faptul presupune însă o mai bună organizare.

La hala principală de la aceeași Uzină mecanică nimeni nu se grăbește. Cîțiva oameni ai constructorului fac și ei ce pot pe acolo. Și ritmul de execuție e pe această măsură: 25,8 la sută din totalul investițiilor pe întreg anul.

...ȘI CONSTRUCTORI CARE NU CONSTRUIESC

La Întreprinderea de reparații de utilaj și mecanisme, aparținînd de Ministerul Economiei Forestiere, procentul de realizare a planului anual de investiții este la sfîrșitul primelor patru luni de 16,6 la sută la total și 19,7 la sută la construcții-montaj. Nerealizările se datoresc în primul rînd ritmului slab de execuție din partea constructorului (șantierul 505 construcții din cadrul Trustului 5-Brașov). În plus, utilajele tehnologice n-au fost contractate la timp, iar la cele cu contracte deja încheiate, termenele de livrare nu sînt corelate cu lucrările de montaj. În acest mod, deși lucrarea are ca termen de intrare în funcțiune trimestrul IV al anului 1969, la data respectivă nu va putea fi pusă în funcțiune decît cel mult parțial. (Față de 35 000 000 lei valoarea producției globale, nu s-a realizat decît jumătate.) Elementele tehnice nu au fost rezolvate încă din cauza centralei care nu are utilajul necesar.

La Uzinele textile Cisnădie, deși procentul de realizare este satisfăcător, rezultatele puteau fi superioare întrucît termenele de intrare în funcțiune erau stabilite pentru trimestrul I și II și deci concentrarea lucrărilor trebuia efectuată în șase luni și nu în douăsprezece luni. Și aici vina o poartă constructorul, care nu s-a preocupat să aibă la vreme forța de muncă necesară. La același obiectiv, instalații și utilaje deja primite n-au putut fi montate, deși hala permite aceste lucrări. Tot la Uzina textilă Cisnădie, la lucrările de reutilare din filatură la care a fost admisă la vreme finanțarea, constructorul s-a mulțumit să încaseze cota de organizare de 586 000 lei fără ca, pînă în prezent, să înceapă executarea lucrărilor de bază.

De asemenea, constructorii n-au început lucrările nici la blocul cu 30 de apartamente din Dumbrăveni, nefiind predat proiectul de către D.S.A.P.C.-Brașov la termenul contractat — 24 aprilie 1969.

Din cele cîteva exemple rezultă că rămînerea în urmă a lucrărilor de construcții pe diferite șantiere se datoresc unor cauze comune. În primul rînd nu s-a asigurat forța de muncă necesară șantierelor. Astfel, la trustul local de construcții au lipsit 140 de zidari, 10 fierari-betoniști, 10 muncitori necalificați; la fabrica «Vitrometan»-Mediaș au lipsit 20 de instalatori. O mai judicioasă repartizare a forței de muncă pe șantiere ar fi găsit — credem — muncitori disponibili pentru aceste obiective de primă însemnătate pentru județul Sibiu. În schimb, I.S.C.M.-Brașov nu a asigurat cărămida pentru lucrările de la «Flamura roșie», iar P.C.M.I.-Sibiu nu a avut la timp peste 2 500 mp plăci pentru pardoseli și vinacet pentru 1 000 mp la zugrăvelile exterioare. La șantierul 505 nu s-a executat la timp tîmplăria metalică pentru lucrările de la I.R.U.M.

*

În fața acestei situații se impune ca titularii de investiții să sprijine mai eficient beneficiarii în problemele sesizate și în special în asigurarea documentației și a utilajelor, cu respectarea măsurilor stabilite de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., care prevăd ca ministerele tutelare de investiții să numească cadre de conducere cu sarcina de a urmări și rezolva operativ problemele ce apar pe principalele șantiere pe care se execută obiective cu termen de punere în funcțiune în acest an. Aceste cadre avînd răspunderea personală în ceea ce privește intrarea în funcțiune la termenele planificate a obiectivelor, considerăm necesară analizarea în cadrul întreprinderilor a modului în care se desfășoară lucrările. Așa cum se arată și în proiectul de Directive al Congresului al X-lea al P.C.R., «Construirea și punerea în funcțiune la termenele planificate a tuturor obiectivelor impune pregătirea temeinică a lucrărilor de investiții». Folosirea eficientă a fondurilor statului trebuie să fie o preocupare esențială a cadrelor care răspund de realizarea lor. Rămînerile în urmă înseamnă pagube materiale, bunuri ce nu intră la timp în circuitul economiei naționale

ÎNTREPRINDEREA
DE MATERIALE IZOLATOARE ȘI DE FINISAJ

TURDA

str. Horticulturii nr. 10, cel. 1120

produce:

— Carton și pînză asfaltată.
— Covor din policlorură de vinil pe suport textil.
— Tapete lavabile și semilavabile în culori și modele diferite.
— Bandă de protecție pe bază de policlorură de vinil pentru izolarea conductelor îngropate.

TURIȘTI!

Știați că în ROMÂNIA orașul Ploiești se găsește aproximativ la jumătatea distanței dintre ECUATOR și POLUL NORD, PARALELA 45° ?

În străvechiul și totuși modernul oraș al petroliștilor — PLOIEȘTI — vizitați cîteva unități de alimentație publică inedite, printre care:

— Complexul turistic «BERBEC»: hotel, restaurant, bar, grădină de vară de primul rang.

— Motelul restaurant «PARALELA 45», unitate tradițională situată pe șoseaua București-Ploiești-Brașov, la 20 km de orașul Ploiești.

Confort, agrement, specialități culinare și vinuri românești.

PESTE DOUĂ ZILE LA BUCUREȘTI: REUNIUNEA INTERNAȚIONALĂ I.T.I.

Bucureștiul va găzdui întreaga săptămînă viitoare un eveniment de amplă rezonanță în viața noastră teatrală: reuniunea internațională I.T.I., consacrată de astă dată «Dezvoltării profesionale a tînărului regizor». Dezbaterile pe această temă vor fi însoțite de demonstrații ale studenților de la secția de regie a Institutului de teatru, de o serie de spectacole realizate de cei mai tineri regizori ai noștri, precum și de două expoziții consacrate vieții teatrale românești contemporane. În întîmpinarea acestei reuniuni publicăm mai jos articolul pe care regizorul Lucian Giurchescu, director al Teatrului de Comedie, îl consacră celei mai tinere serii de absolvenți în regie ai Institutului de teatru «I.L. Caragiale».

„6!"

de Lucian GIURCHESCU

▲ *Geo Berechet (dreapta) face, la ora aceasta, asistență de regie la unul dintre spectacolele profesorului său Lucian Giurchescu.*

Să faci un pronostic! Nimic mai ușor! Nimic mai greu! În primul caz e vorba de-o părere. Se va infirma în timp? Ei și! N-ai voie să te înșeli? Se va confirma? Cu atît mai bine. Ceilalți te vor arăta cu degetul: «Iată un om care știe ce vorbește. Care înțelege. Care vede în perspectivă». În al doilea caz însă, e vorba de o certitudine. Și certitudinile nu se egalizează cu lotoul. Certitudinile se cer îndelung «rumegate». Certitudinile sînt ceva mai rare, deși le-am dori dese, cît mai dese.

Dacă aș lăsa doar inima să vorbească și i-aș adăuga și doza de orgoliu, pe care orice profesor o încearcă față-n față cu succesele foștilor săi studenți, v-aș spune: «Domnilor, priviți-i! Sînt cei șase regizori (cei mai tineri deocamdată) care vor revoluționa arta scenică!» Cum însă nu mi s-au solicitat enunțuri sentimentale și nici materiale de publicitate, vă voi declara doar atît: «Tovarăși, n-ar fi rău să-i urmăriți pe acești debutanți. Au talent. Nu sînt înfumurați. Nu pleacă de la premisa că trebuie să facă gol în jurul lor. Știu că «lupta» va fi grea. Depinde de ei, dar și de dumneavoastră,să devină niște adevărați profesioniști. Nu faceți din ei **genii de serviciu** pentru uzul senzaționalului unei singure stagiuni, tovarăși cronicari! Nu-i considerați doar prezențe în scheme, tovarăși directori! Nu-i judecați în funcție de relații (ce trecătoare sînt aceste relații!). Nu uitați că un cuvînt bun contează imens la început. Dar că asta nu e similar cu entuziasmul orb!»

Ne-am jucat de-a școala patru ani. Eu, făcînd pe profesorul, ei, luînd în serios rolul de studenți (sau, cum e vorba de teatru, jucînd perfect rolul de student). În al cincilea an am plecat. De ce? N-are nici o importanță. În orice caz nu din cauza lor. Dar de altfel nici nu mai era nevoie de mine. Ce știusem, le spusesem pînă atunci. Eu și Cornel Todea, cu care colaborasem acești patru ani. Dar în fond de ce vă spun eu toate astea? Nu de mine e vorba în acest articol, ci de ei, de ei șase

Să deschidem pentru ultima dată catalogul și...

BERECHET POMPILIU. Așa era trecut pe foaia matricolă. Făcuse trei ani de actorie cînd a renunțat la tot și a trecut la noi. După un an apărea pe afișul «Atelierului '68» al Teatrului «C.I. Nottara». Semna acum Geo Berechet. «Frunze galbene pe acoperișul ud» e titlul piesei lui Leonida Teodorescu. Poate ați văzut-o la Teatrul «C.I. Nottara»? Mai sigur, la televizor. Dar înainte de-a vorbi de ea, să nu uit... Primul examen: «Dibuk». Nu întreaga piesă. Un fragment. Cită forță de-a surprinde neliniștea zbaterii mistice și în același timp ce perfectă distanță față de autor. A urmat «Conul Leonida». Poate mai bine că nu-l mai pomenim. Am fost pe poziții opuse. Și cum la școală profesorul are întotdeauna dreptate, bietul Conul Leonida n-a avut succes. O dată, poate, îl va mai monta, și atunci, cine știe...

Octavian Greavu.

Piesa lui Leonida Teodorescu nu e un text facil. Are o poezie greu de prins în tiparele scenei. Berechet a înțeles-o, și *nu numai* atît, a *și redat-o*. «Atelierul '68» *nu* a fost totuși un «boom». Dar asta-i altă poveste. Berechet reușise să convingă actorii. Și actorii, în asemenea privințe, se înșală rar. Spectacolul era într-adevăr bun, deși n-a avut o modă a lui. S-ar putea ca asta să-i servească. Asta l-a îndîrjit. Făcuse un succes și succesul era — nu știu de ce — minimalizat. Nu-i nimic Geo, noi să trăim!

MAGDA BORDEIANU. Ea a fost, un moment, vedetă. A apărut și pe coperta «Flăcării». Era să nu o recunosc. Asta să fie fetița cu codițe (oare într-adevăr atunci avea codițe sau abia acum are?) care se prezentase sfioasă la admitere? Explicația fotografiei era însă indubitabilă. Ea era. Acum era regizoarea «Podului» de pe Calea Plevnei. Cu adevărat regizor-animator (scuzați masculinul, dar nu vreau să lansez butade stupide pentru uzul proștilor). «Podul» a fost o modă. *Și ca toate modele s-a dus.* Acum se poartă mai scurt, sau mai lung, sau mai știu eu cum? Munca Magdei însă rămîne. Inventivitatea, siguranța conducerii actorilor, lirismul unor montări. Și în primul rînd o surprinzătoare, o matură înțelegere a faptului că

fiecare text pretinde o haină a lui. Ce deosebire între «Bătăturile» așternute pe hîrtie de Radu Dumitru și poeziile «Cocorului». În primul caz — economie, realism, vigoare. În al doilea — avînt, mișcare, treceri surprinzătoare.. Acum pune în scenă la Piatra Neamț. Aici s-au lansat mulți actori, mulți regizori, Ea nu trebuie să se lanseze, ci să confirme. Și cred că va confirma. Dacă nu acum, cu siguranță dată viitoare.

OCTAVIAN GREAVU. Ardelenii sînt căpățînoși. Și eu sînt ardelean, dar mi-am tocit încăpățînarea. Greavu încă nu. Berechet spune în «**Un om = un om**»: «E greu pînă se pornește, că pe urmă nu-l mai oprește nimeni. Se duce la vale ca un tren de marfă». Greavu însă urcă. Urcă încet, tenace. Nu se oprește. Nu-l sperie greutățile. Înainte de-a intra la teatru a fost tehnician. A muncit. A cunoscut viața. Pe el nu-l sperie obstacolele. Sau cel puțin așa pare. Era student-actor. Bun. A trecut la regie nu pentru că n-avea ce căuta pe scenă. A luat-o de la început. Și primul hop, «Caligula», l-a impus. Apoi a urmat «Atelierul '68». Piesa lui Mihai Georgescu, «Bibi», mai bine-zis «Să nu vorbim de Bibi». Da! Să nu vorbim de Bibi Am văzut spectacolul la repetiția generală. O suită de

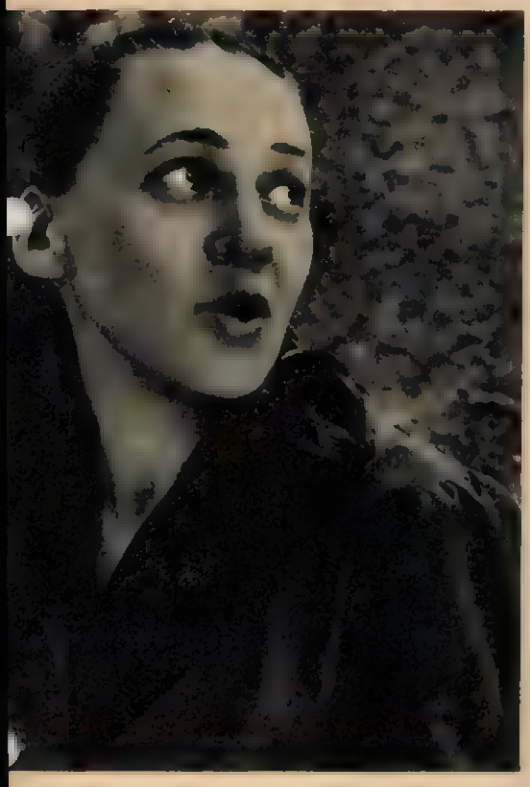

Eugenia Ionescu.

«gaguri» inteligente, incisive. Hohote de rîs. Ardeleanul infirma regula încă o dată. Umorul nu e un apanaj oltenesc Apoi piesa s-a mai schimbat pe ici, pe colo, prin părțile esențiale. Ale vieții valuri. Greavu trecuse totuși cu bine examenul. Acum e craiovean. Să-l urmărim! Merită.

EUGENIA IONESCU. «Cameristele» lui Gênet. Unii voiau spectacolul mai dur, mai violent. Auziseră de Grotovski. Auziseră doar. De ce să n-avem și noi un Grotovski al nostru. Ei bine, regizoarea nu vrea să fie Grotovski. Și bine face. Vrea să fie Ionescu. E dreptul ei. Și Ionescu ne-a fermecat cu cele trei femei ale lui Gênet. Nu știu dacă va apărea acest spectacol la I.T.I. Ar fi meritat tot atît cît «Omul cel bun din Sîciuan». După cum «Cocorul» lui Bordeianu n-ar trebui să lipsească. Dar n-are importanță. Important e că fata știe ce vrea. Poate știe chiar prea mult. Că vrea. Că ceea ce face degajă o poezie puternică, needulcorată. Că are simțul atmosferei. Poate ați văzut «Uriașii munților» la «Cassandra». Era acolo un soi de pictură în mișcare. O mișcare lentă. Domoală. Dar ce ritm. Ce ritm interior. Acolo l-a cunoscut pe Borugescu (veți mai auzi de el). Un cuplu ideal regizor-scenograf. «Cameristele» au confirmat. N-au o manieră. Au înțelegere. Nu sînt modiști Sînt moderni. Aud că pune la Giulești «Comedia zorilor». Nu e ușor. S-a așezat oleacă de colb pe ea. Dar e pasionant să o redai în circuitul de valori. Eugenia Ionescu are umor. Mircea Ștefănescu așijderi. Și deși îi despart anii, nu asta îi poate împiedica de la izbîndă. Poate tocmai asta să-i ajute

NICOLETA TOIA. Pînă de curînd unele cronici din «Informația Bucureștiului» erau semnate Nora Teodoru. Pseudonimul se impunea. Și profesorii pot pune prost în scenă, și profesorii pot juca alături cu rolul. Și ar fi supărați, poate, pe studenții ce-i critică. De altfel Toia a început prin a fi studentă la teatrologie. Poate de acolo și gustul pentru textul greu. Pentru inedit. Pentru redescoperiri. «Viața e vis» de Calderon poate fi considerată egală cu «Hamlet», susțin unii comentatori. E aici o oarecare exagerare. Dar nu prea mare. Și totuși nu jucăm «Viața e vis». Vorbim doar de ea. Toia a îndrăznit. Și n-a greșit. Scena «Cassandrei» era neîncăpătoare pentru decorul piesei, poate chiar pentru piesă. Nu pentru filozofia ei. Aceasta apărea clară, limpede, în punerea în scenă. O înțelegeam. O puteam discuta. Se deschisese un drum. Nu unul de experiențe formale, ci unul de gînd și elevație spirituală. E mai puțin spectaculos. E mult mai dificil. O tiribombă face zgomot. Se aude. Se poate face zgomot în jurul ei. Un gînd e liniștit. Surprinde tocmai pentru că e gînd. Și mulți se tem de surpriza gîndului. Toia a vrut un gînd. A realizat un gînd. Pe curînd te așteptăm cu altele și altele. E doar chestiune de șansă. Și șansa nu depinde de ea, ci de noi, de voi.

OLIMPIA VARODI sau, mai recent, **OLIMPIA V. ARGHIR.** Cît umor, cîtă incisivitate la fata asta calmă. E calmul aparent al omului ce citește și pricepe că trebuie să te reții. Nu viața e o scenă. Nu aici trebuie să faci teatru. Bogdan Amaru putea deveni un autor? Nu știu (vorbesc de autor cu A mare). «Goana după fluturi» a fost, în regia ei, o goană a fanteziei plastice, a sintezei vecine cu abstractul, a bunului gust. N-am înțeles niciodată de ce institutul n-a trimis-o la un festival studențesc. Era o demonstrație de vitalitate românească, de teatru românesc tînăr și modern. Dar ce să-i faci, unii preferă supa reîncălzită Mîncarea dietetică. Varodi-Arghir nu gătește pentru bolnavii de stomac, ci pentru oamenii sănătoși, robuști și plini de viață. E un om cultivat, dar fără pedanterii inutile. Nu confundă pe «a ști» cu «a fi placid», cu «a fi distant», cu «a fi de neînțeles». Ea vrea să fie înțeleasă. Ea e convinsă că publicul e deștept. Armele ei de pînă acum au fost umorul și incisivitatea. Dar paleta nu i se reduce la asta. Mi-e groază de etichetări. Să nu-i punem eticheta de «bun pentru comedie». E mai comod pentru noi, dar timpul ne poate infirma, el poate spune «e bun» sau «nu e bun» pentru teatru. Cred că la ea prima ipoteză e cea adevărată.

Cam ăștia sînt azi cei «6». Nu fac pronosticuri. Nu-mi stă în fire. Sau nu vreau. Eu cred în ei. Și asta mi-e de ajuns

După proaspăta premieră a spectacolului «Balul florilor». Olimpia V. Arghir (dreapta) repetă cu actrița Adina Atanasiu-Poenaru o nouă piesă

tv

de Felicia ANTIP

REPORTERUL

Tagma ziariștilor are și ea, ca orice breaslă, o schemă de salarizare. Pe treapta cea mai de jos, funcția debutantului, sau a celui ce nu merită să fie promovat redactor III, apoi redactor II, apoi... etc. este definită prin titulatura «reporter». Așadar, reporter ar fi, în accepțiunea administrativ-legală, cel ce își propune să învețe să devină, dacă va putea, gazetar. Nu cunosc multe asemenea anomalii de nomenclatură. Reporter, cuvînt care, pentru a respecta cele mai bune tradiții, ar trebui să se scrie cu majuscule și să desemneze doar pe cîțiva aleși, a devenit aproape sinonim cu ucenic în ale jurnalismului.

Înainte de război, România a avut doi reporteri pursînge: pe Geo Bogza și pe F. Brunea-Fox. Căci a fi reporter nu e o meserie, e o patimă necruțătoare, un dar cu care te naști așa cum te naști cu ureche muzicală absolută sau cu inima în partea dreaptă, un blestem pe viață, o bucurie și un chin creator de fiecare clipă; pe scurt, o mare vocație. L-am ascultat pe Brunea-Fox într-un «Prim-plan» în care Alexandru Stark a știut să-l lase singur cu noi. Și în timp ce își depăna amintirile cu o fluență și o eleganță la îndemîna a prea puține televedete, m-am întrebat care sînt de fapt trăsăturile specifice ale Reporterului. Poate că prima dintre ele e o neînfrînată curiozitate pentru tot ceea ce ține de oameni și de viața lor. Sau poate că prima este îndrăzneala neînhibată care-i îngăduie să dea buzna oriunde și să pună cele mai insolite întrebări. Sau, poate, capacitatea de a surprinde, de a sesiza neobișnuitul, senzaționalul, acolo unde nereporterul nu vede decît ceea ce pare cotidian, banal. Arta de a scrie sugestiv, de a fixa realitatea în imagini care strigă, vine abia mai tîrziu și este condiționată strict de celelalte calități. Cumințenia, conformismul așezat sînt incompatibile cu structura intimă a Reporterului. Multe scrieri și emisiuni de televiziune se intitulează în zilele noastre «reportaj», dar sînt de fapt altceva. Componentele «Teleglobului», de pildă, se încadrează îndeobște mai curînd în specia documentarului sau a monografiei. Mă întrebam, după «Prim-planul» amintit, ce ar putea face televiziunea noastră pentru a-și crea un stil propriu, caputvant, convingător, în materie de reportaj. Și răspunsul — parțial cel puțin — l-am primit tot de pe micul ecran. Emisiunea «Carnet cinematografic» a invitat un adevărat reporter, care ne-a vorbit însă nu atît despre ceea ce a făcut, cît despre ce-ar vrea să facă dacă i s-ar oferi prilejul. Un reporter care lucrează cu aparatul de filmat: Alexandru Boiangiu. Nu e nici o umbră de demagogie în modul dezinvolt, neprotocolar, în care expune exigențele adevăratului reportaj. Filmul său, «Cazul D», îi dă dreptul să vorbească așa cum lucrează, să fie el însuși, reporter sută la sută, chiar și în postura inversă, aceea de intervievat. N-ar fi oare Alexandru Boiangiu — m-am întrebat atunci — colaboratorul ideal al secției de reportaje a televiziunii (presupunînd că există o asemenea secție), cel ce ar putea s-o tragă pe un făgaș nou? Atunci «camera ascunsă» ar pătrunde, cred, și în locuri mai puțin neutre decît o grădiniță de copii, ar intra în casele unor oameni «mari» și ne-ar aduce felii de viață autentică.

Într-adins am evitat să folosesc titulatura film-anchetă. Ancheta e altceva, e treaba justiției. Reporterul nu anchetează, el face reportaj. Ancheta presupune undeva, la capătul ei, o sentință. Reportajul trăiește prin sine, nu are nevoie de epilog. Personal, nu gust reportajul realizat în colaborare cu inspecția comercială, cu miliția sau alte organe de control. Prefer să se respecte și aici principiul separării puterilor — considerînd, e de la sine înțeles, că presei îi revine dreptul și îndatorirea de a fi o putere în stat.

Aș mai vorbi și de altă specie de reportaj, cel practicat, cu alt fel de îndrăzneală, de Dan Hăulică. Ca și cum n-ar auzi tot mai insistentele chemări la ordine din partea unor confrați care ridică limitele puterii lor de înțelegere la rangul de criteriu estetic suprem, el explică, pentru cine dorește să-l asculte, cele mai contradictorii direcții ale creației artistice contemporane. Ne vorbește despre automobil, ne însoțește chiar la Salonul internațional al automobilului, pentru a ne conduce de la mitul mașinii superbe la obsesia mașinii mutilate și de aci la expresia artistică a acestei obsesii în creația unui sculptor parizian.

Dragi prieteni de la televiziune, dați-ne reportaje, cît mai multe reportaje, dar să fie Reportaje.

MODA ÎN VACANȚĂ

În iarnă, marea fabrică de confecții «București» s-a ambiționat, și-a adunat toate forțele, a pus în frunte batalionul său de creatori (exagerare, evident, voită: fabrica dispune numai de o mînă de creatori), și la ora cînd vara se instalase doar în zona contractărilor dintre industrie și comerț a oferit o excelentă colecție estivală: peste o mie de modele.

E drept că ne-am blazat tot stînd în fața splendidelor colecții de modă prezentate, periodic, doar specialiștilor; numai că de astă dată se pare că modelele **Litoral'69** au ajuns și în magazine, promițîndu-ne o fericită vară, cu mai puține probleme vestimentare. Drept care, sperăm că ceea ce vedeți în paginile de față să puteți obține, fără nici un gest «magic», și în magazinele de confecții. În orice caz, încercați.

Fotografii color de Constantin FACA

Robe-manteau sau — eventual — pardesiu ușor de vară, linia acestui model are o construcție de o vigoare, de o discreție și o eleganță remarcabile. Toate în stilul modei '69.

Un alt capriciu al actualei mode estivale taiorul imprimat 7/8 care, e drept, consumă material aproape cît o rochie, dar are și avantajul de a ne încălzi puțin în ipoteza unor seri mai răcoroase. Cordonul încrustat, gulerul cu revere late:

Dacă pantalonul s-a insinuat în garderoba noastră cea de toate zilele, de ce nu s-ar afla în largul lui și acolo unde îi este, de fapt, locul și timpul — în zilele de vacanță petrecute sub briza mării? Iată o versiune de pantalon «marinăresc» înflorat și prins în talie cu o eșarfă de... pirat, purtat cu un bolerou ce mai apără umerii mîngîiați excesiv de razele soarelui.

Și dacă vom avea parte
de o vară răcoroasă,
nu strică să ne procurăm un costum
dintr-un material impermeabil
și un pulover călduros.
Iar ca să ne mai înveselim
ochiul văduvit de lumina soarelui,
alegeți pentru pantalon
un material cu dungi hazliu colorate,
iar pentru jachetă
— un material cît mai auriu
și mai optimist.

Vă lăsăm să ghiciți care dintre manechinele acestor vitrine sînt «de-adevăratelea» și care sînt păpuși din plastic.. Pînă una-alta, remarcați vestoanele de vară — în sfîrșit mai puțin tradiționale, mai colorate, croite mai îndrăzneț — ale băieților, observați armonia coloristică și linia tinerească a confecțiilor pentru adolescente.

GASTRONOMICĂ

Q.E.D.

În sfera naturii cogitale urbane, paradoxul codal a devenit influx. Parapo nistica sursată de fenomen — insolvată de sociologie și sociologi — poate fi vacuitată prin exhaustivire porțională, numai de codatologie. Enunciațiile excerptative ale acestui exordiu se cer invectivate în auzuri care, conjugate cu rezultantele senzitiv individuale, pot fi transferate corectivului colectiv însumat de dv. într-un moment de altruism temerar.

Pentru întreținerea unui climat reverberativ se plasează discret, în dreptul fiecărui individ înscăunat în jurul mesei de studiu, cîte un anonim păhărel de votcă care se răstoarnă, cu mijloace proprii, în cavitățile bucale care încearcă apriori a emite sunete grupate în cugetări de valoare. O dată terminată operațiunea, i se dezvăluie fiecărui cugetător faptul că este un codotolog prin experiență practică și teoretică. În consecință se înmînează fiecăruia cîte o farfurie cu spaghete milaneze (preparate din spaghete bine fierte, peste care s-a turnat o compoziție formată din jumări mărunte de costiță afumată și ciuperci tocate, fierte și stinse cu suc de roșii). În fața acestui obiect de studiu se expun oral modalitățile de manifestare a paradoxului codal (nu cel ce susține pălăria ciupercilor folosite),care este întîlnit la casele magazinelor cu autoservire de unde se procură atît elementele componente ale obiectului supus studiului cît și substanța neagră intitulată: cabernet, băbească sau codarcă și turnată în pahare încodate.

După această primă parte, se expune spre cercetare un snack (pregătit într-o tavă smălțuită în care se introduc ciuperci tocate — amestecate cu costiță afumată, usturoi verde tăiat mărunt, sare, piper — deasupra cărora s-au aplicat felii subțiri de roșii acoperite, atunci cînd a scăzut după fierbere, de o omletă amestecată cu mărar și frunze de pătrunjel, și se trage 5 minute prin cuptor):

Exhaustivirea aspectelor codatologice continuă prin aprecieri amabile la adresa organizatorilor aprovizionării și se înscriu într-un proces verbal pentru a fi expediate în plic sigilat pe adresa soțiilor lor.

În încheiere se continuă stropitul gîtlejului pînă participanții la acest simpozion științific reușesc să traducă liber — fără dicționare — toate cuvintele cuprinse în introducerea prezentată de gazdă după modelul dat de noi.

Q.E.D.

P.P. NAȘU

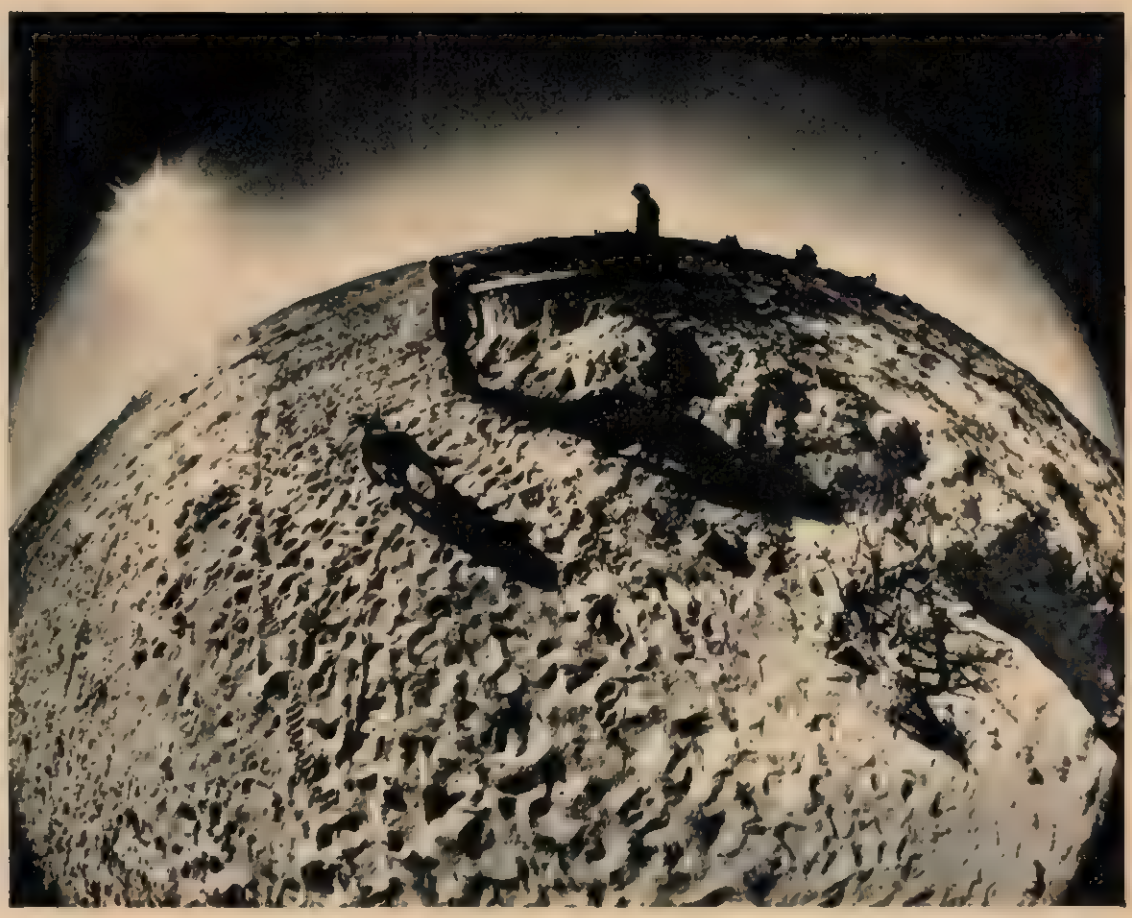

CÎND OCHIUL DE PEȘTE GLUMEȘTE

Ochi de pește. Așa a fost denumit un nou tip de lentilă cu care poate fi înzestrat aparatul nostru fotografic. Și iată ce efecte plastice inedite ne poate oferi; doi băieți și un cățel se plimbă alene pe o plajă, iar ochiul de pește înregistrează ceva ce seamănă tulburător cu ceea ce pasagerii lui Apollo-11 au de făcut la 20 iulie.

FRUMOASA FRUMOASELOR

Anul acesta, alegerea celei mai frumoase femei din Europa n-a avut loc pe continentul nostru. Dar concursul s-a bucurat de un cadru ultrafestiv, fiind inclus în cel de-al XXI-lea Festival internațional al eleganței și frumuseții desfășurat la Marrakech, în Maroc. «Miss Europa 1969» a fost proclamată Sasa Zajc (20 de ani), reprezentanta Iugoslaviei. O vedem în imagine, încoronată de Miss Paquita Torres, ex-Miss Europa 1967.

UN FLIRT DOAR...

Presupunem că redactorului rubricii de cancanuri «Sie und Er» (Ea și El) al revistei ilustrate vest-germane «Bunte» i-a scăpat aventura lui Lucifer-hipopotamul cu Suzy-măgărița. Altfel... Dar poate că unora lucrurile să li se pară banale. La urma urmei, un flirt, și gata! Cîte ființe nu flirtează pe lumea asta? Da, dar nu orice îndrăgostit se pricepe să facă serenade precum Lucifer al nostru. Priviți-l numai în imagine luînd o acută și spuneți mersi că nu vă aflați pe undeva pe aproape... Cînd Suzy lipsește, Lucifer suferă. Suferă de ceea ce medicina modernă denumește nevroză astenică. E trist, nu mănîncă, nu bea și — se înțelege — nu cîntă serenade, punîndu-i pe gînduri pe Ivan Toss, proprietarul celor două sentimentale făpturi trăitoare la Homosassa Springs, Florida.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Ancheta cu titlul «Vă cunoașteți oamenii, tovarășe director?», publicată în unul dintre numerele recente ale revistei, a stîrnit mai multe ecouri. Celor care ne-au scris pentru a-și manifesta acordul cu tezele anchetei și a aduce noi exemple în sprijinul celor afirmate de interlocutorii noștri, le mulțumim și le făgăduim că vom ține seama, în materialele ce vor mai fi publicate pe această temă, de completările propuse. Dar am primit și o scrisoare de la cititorul *Radu Costică* din București, care-și exprimă dezacordul cu felul în care unul dintre cei intervievați de noi — directorul general al IPROSIN-ului — apreciază munca serviciilor de personal. Cîteva dintre argumentele invocate de tov. Radu Costică ni se par cel puțin inconsistente.

În primul rînd, d-sa susține că e mai bine ca la serviciile de personal să fie oameni fără prea multe studii, căci dacă ar fi salariați cu studii superioare fondul de salarii ar trebui dublat. Cu un asemenea argument am putea ajunge la eliminarea cadrelor calificate din toate domeniile, ceea ce ar aduce, poate, mici economii (aparente) la fondul de salarii, dar ar provoca pagube incalculabile și irecuperabile economiei.

În al doilea rînd, d-sa afirmă că dacă serviciile de personal ar fi încadrate cu salariați cu studii superioare, aceștia, fiind «prea specializați», n-ar putea efectua în condiții corespunzătoare recrutarea, selectarea și aprecierea cadrelor. Cum ar putea un inginer electrotehnic, întreabă cititorul nostru, să aprecieze valoarea unui inginer chimist? În orice caz, mai bine decît ar putea face această operație un om fără pregătire.

Avem impresia că tov. Radu Costică n-a înțeles esența problemei. La nivelul actual de dezvoltare a economiei noastre, *munca de selectare și promovare a cadrelor* capătă un relief deosebit și solicită atît cunoștințe temeinice în domeniul respectiv, cît și în ce privește psihologia. Desigur, o asemenea muncă cade în primul rînd în sarcina conducerii; contribuția serviciilor de personal rămîne totuși esențială și ea nu poate fi în nici un caz redusă la «scriptologie», și de aceea și exigențele față de un asemenea serviciu sînt foarte mari. Să nu ne ascundem după deget! Serviciile de personal — sau cum se mai chemau ele înainte — nu s-au bucurat vreme îndelungată de prestigiu, de bună apreciere din partea opiniei publice. Și aceasta nu numai datorită metodelor folosite, ci și faptului că cei care lucrau acolo nu aveau întotdeauna prestigiu profesional și intelectual. E o situație care trebuie cît mai repede și cît mai complet remediată

Cititorul *N. Rucăreanu* din Tecuci ne întreabă «de ce astăzi despre Sadoveanu se scrie mai puțin ca altădată, de ce critica literară pare că îl ignorează, de ce tinerii scriitori nu se mai referă la el?» Credem că situația nu e chiar atît de neagră pe cît o prezintă tov. Rucăreanu,și dacă am avea spațiu la dispoziție i-am putea servi o bibliografie convingătoare. Rămîne totuși faptul pe care nu trebuie să-l ascundem, că opera lui Sadoveanu, ca și opera atîtor alți mari scriitori înaintea lui, străbate, după îndelungați ani de triumf, o anumită zonă de umbră (relativă, bineînțeles, și mai luminoasă decît lumina altor opere considerate a fi, acum, în atenția marelui public). E un fenomen aproape firesc deși, fără îndoială, dureros. O mare creație, în traiectoria ei spre eternitate, trece uneori și pe cărări mai depărtate de vuietul sonor și spectaculos al consensului public. Există pe lîngă perioadele de adeziune unanimă și altele (mai ales imediat după moartea creatorului) în care valorile sînt reexaminate, aprecierile conjuncturale eliminate, în care o anumită liniște se instituie în jurul operei. Shakespeare, de pildă, n-a fost apreciat la justa lui valoare vreme destul de îndelungată după moartea sa; abia preromanticii și romanticii l-au așezat acolo de unde nu mai poate fi clintit: pe culmile cele mai înalte ale artei omenești. Așa se va întîmpla, fără discuție, și cu Sadoveanu. Poate că generațiile care vor veni vor avea cu opera sadoveniană o comuniune mai profundă și mai esențială, neîntinată de etichetele sărace care, în timpul vieții scriitorului, au fost adesea aplicate pe creația lui.

Mulțumim cititoarei *Marioara Rădulescu* din București pentru scrisoarea-cronică entuziastă și inteligentă pe care ne-a trimis-o în legătură cu capodopera lui Fellini «La dolce vita». Am vrea doar să subliniem (de altfel și cititoarea sugerează, în treacăt, acest lucru) că filmul nu poate fi redus la o demascare publicistică a unei anumite societăți dintr-un anumit moment. Dincolo de această investigație critică avem de-a face cu o reflecție profundă și amară asupra condiției umane, reflecție întruchipată artisticește într-un spectacol fastuos, de o savantă și luxuriantă arhitectonică. Dacă ați văzut filmul o dată, căutați un prilej și mai duceți-vă să-l vizionați. Sensurile mai subtile ale operei vă vor deveni mai clare

sport

de Emanuel VALERIU

RETROSPECTIVĂ — PERSPECTIVĂ

Coloanele de automobile, pe al căror parbriz dominau, în roșu sau negru, trei litere alcătuind identitatea unui sport milenar — BOX-ul — ca și exodul, de două ori repetat în decursul aceleiași zile, pe arterele de circulație ducînd spre parcul «23 August» aparțin acum amintirilor. Campionatele europene, ajunse la cea de-a XVIII-a lor ediție, au luat sfîrșit, iar publicul arenelor, cu acea sete de noutate permanent încinsă, s-a avîntat spre alte izvoare de interes: Campionatul de fotbal, care, ajuns în faza deznodămîntului său, și-a înmulțit necunoscutele; spre Turul ciclist al României, competiție de prestigiu și durată în timp, care va fi disputat de circa 70 de concurenți, reprezentînd peste 10 țări europene și cîteva cluburi românești; spre Campionatele internaționale de tir etc.

Și totuși, rubrica noastră se dedică încă o dată boxului, eveniment retrospectiv, dar *nu mai puțin* — din această cauză — sursă de comentarii și de învățăminte valoroase, în perspectivă.

Ne simțim datori să dăm răspuns, în primul rînd, îngrijorării noastre prealabile în ceea ce privește competiția paralelă pe care au declanșat-o campionatele de box recent încheiate, cea a organizării și a combatanților.

Cei dintîi au primit atîtea complimente de la oaspeți, încît greu ne-ar mai crede cineva dacă am spune că organizarea a mai avut și lacune. Ne mîngîiem totuși cu gîndul că cei însărcinați cu punerea pe picioare a unei astfel de întreceri-spectacol au făcut un bun exercițiu și că, mai ales, ei, dar și alții, au înțeles că o asemenea manifestare implică responsabilități multiplicate și nu numai pentru forurile strict sportive (administrative sau tehnice). Cînd colegul italian Cezare Trentini ne declara că «telefoanele au funcționat bine, iar telexul perfect», el lăuda, desigur, serviciile respective din ministerul de resort, dar făcea în același timp o diferență de calitate între cele două mijloace de comunicație. *Cînd reputatul ziarist francez Raymond Meyer* spunea că «unicul inconvenient al galelor de prînz era căldura sufocantă», în mod cert se gîndea la alte ore de programare decît cele din miezul zilei, iar cînd unii oaspeți remarcau că masa presei era foarte departe de ring, trebuie înțeles că ei nu-și explicau această izolare, în comparație cu locurile goale de la parter... Dar nu numai atît. Surmontînd numeroase dificultăți și rezolvîndu-le excelent pe cele mai numeroase, organizatorii nu aveau cum să le evite, ori să le anuleze, pe cele ținînd de însuși sistemul actual de disputare a campionatelor, sistem greoi și inechitabil adeseori, mai cu seamă pentru cei cu adevărat valoroși. Confruntările pe baza sorților orbi nu mai ni se par posibile, cîntarul din preziua galelor a devenit formal, chiar și selecția pentru europene s-ar cere a fi fundamentată pe criterii mai ferme decît cele actuale. Este o datorie a comisiei de organizare ca, pe baza observațiilor prilejuite de această ediție a C.E.B. (printre care numeroase și-au făcut loc și în presă), să alcătuiască un studiu, punîndu-l la dispoziția și susținîndu-l în fața forului internațional de specialitate, astfel ca viitoarea confruntare europeană a boxerilor amatori să evite scăderile înregistrate acum. Va fi, alături de succesul reprezentanților noștri din ring, un element memorabil și pe care istoria pugilismului nu-l va omite, desigur.

Despre cei care au purtat tricourile naționalei românești și despre care a venit tocmai vorba, ce s-ar mai putea spune? Speranțele de acum două săptămîni s-au transformat în medalii de aur (4), argint (2) și bronz (1), iar dintre cei 11 candidați la consacrare, 7 au reușit s-o dobîndească. Astfel, boxul, sport de o mare popularitate la noi altădată, revine acum mai repede pe primul plan al valorii internaționale decît în gustul public. Dar, cu patru campioni europeni: C. Ciucă, A. Dumitrescu, C. Cuțov și Ion Alexe, cu alți doi deținători ai medaliilor de argint, I. Monea și V. Silberman, și cu energicul Covaci, răsplătit cu bronz, cu efortul lăudabil al televiziunii române, îndreptat spre proliferarea unui sport insuficient apreciat pentru ceea ce are el pozitiv, este de așteptat un reviriment, mai ales în planul popularității sale. Trebuie doar ca cluburile cu secții de box, antrenorii și organismele sportive să vrea și să știe cum să le transforme în noi contingente de tineri practicieni ai scrimei pumnilor.

Un capitol aparte l-a constituit publicul galelor de la patinoarul «23 August». Nu doar cel local, care ne este atît de binecunoscut pentru căldura sa, pentru competența sa, pentru fair-play-ul său (ca și pentru îngăduința sa uneori inexplicabilă față de acea parte minoră a scandalagiilor și pătimașilor), ci și publicul internațional al europenelor. Într-adevăr, grație noilor uzanțe turistice, campionatele au devenit... obiective de atracție pentru publicul din cîteva țări. Ne-a făcut plăcere să urmărim în paralel cu angajările dintre corzi și pe cele ale galeriilor. Grupurile puteau fi identificate mai întîi după steguițele aduse de-acasă și mai apoi după cei pe care-i încurajau. Polonezii, spre pildă, au cîștigat, după opinia noastră, întrecerea galeriilor, fiind secondați de gazde, de maghiari și bulgari. Din păcate, pentru inimoșii susținători ai compatrioților lor titlurile s-au decis în proporție masivă în ring, ceea ce nu scade, evident, nimic din meritele etalate generos de acest public ocazional și pe care ne face plăcere să le consemnăm, gîndind că fiecare boxer s-a simțit astfel ca la el acasă.

spectacol pe glob

● *National Theater of the Deaf — ansamblu teatral născut acum doi ani la New York sub egida Fundației O'Neill și ai cărui membri sînt ...surzi. Apărut inițial ca un teatru profesionist al surzilor pentru surzi, N.T.D a ajuns să cucerească treptat un mare succes și pe scenele obișnuite. Reproducem o secvență din piesa de tip kabuki «Povestirea din Kasane», în regia lui Yoshio Aoyama, cu actrița Audree Norton. Limbaj gestual și metaforă a mimicii.*

● *München, unul dintre orașele din R.F. a Germaniei cu cea mai animată viață teatrală, a cunoscut afirmarea de prestigiu a actorului Hans Lietzan într-o piesă aparținînd dramaturgului francez Paul Claudel — «Pantofiorul de mătase». Spectacolul a avut loc la Teatrul rezidenței*

● *Protagonista Sheila Allen, posedînd un stil de interpretare shakespearian, într-o imagine din comedia «Vagina Rex and the Grasoven» de Jane Arden, prezentată la teatrul-club de avangardă Art Laboratory din Londra. Piesa constituie un strigăt de protest împotriva prejudecăților legate de condiția femeii în societate și, totodată, o pledoarie în favoarea demnității acesteia.*

● *Regizorul László Vános a pus recent în scenă la Teatrul Madách din Budapesta piesa de inspirație istorică a lui Gyula Illyés «Favoritul», cu Klari Tolnay și Miclos Gabor.*

PROCESE CELEBRE

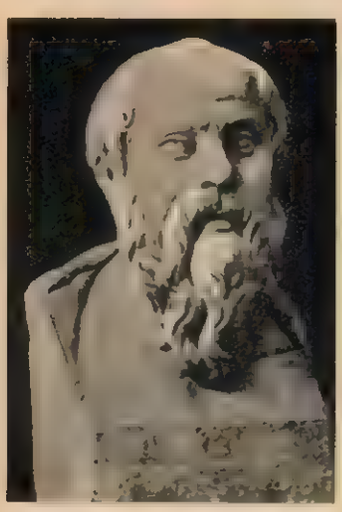

Acest bust, expus la muzeul din Napoli, este posterior perioadei în care a trăit Socrate, dar el arată cum și-l închipuiau pe faimosul filozof generațiile care i-au urmat.

„VINOVĂȚIA" LUI SOCRATE

de Gheorghe GHEORGHE

Sîntem la Atena în anul 399 î.e.n. O zi toridă de vară adunase în piața Heliaia o mulțime de oameni, nerăbdători să asiste la unul din procesele care stîrnise mare vîlvă în cetatea elenă. Seara, la asfințitul soarelui după dezbateri contradictorii, replici și contrareplici, tribunalul a pronunțat sentința: Socrate este condamnat la moarte prin otrăvire.

Cu ce se făcuse vinovat bătrînul de 70 de ani, de și-a atras dușmănia cercurilor conducătoare ateniene și a unei părți din cetățenii Atenei, sfîrșind prin a înghiți băutura de cucută?

Există puține figuri în istoria cugetării omenești care să fi trezit un interes atît de profund contemporanilor cît și urmașilor peste milenii. Despre viața acestui filozof antic se cunosc puține lucruri. De altfel, el este singurul mare gînditor care n-a lăsat nici un rînd scris. Se știe doar că este fiul sculptorului Sophroniskos și al moașei Phainarete și că s-a născut la Atena în anul 469 î.e.n. Se mai știe că la moartea lui lăsa în viață, după propria sa mărturisire, trei copii: «unul mare, iar doi încă mici», și o soție, pe nume Xantippa.

Socrate este singurul filozof antic care a luat parte la războaie, într-unul din ele luîndu-l rănit în spate pe Xenofon și îndepărtîndu-l de focul primejdiei. Este învățătorul fără plată, simțindu-se mulțumit de starea sa socială, veșnic desculț, vara și iarna cu o singură haină, deși se spune că ar fi putut să se îmbogățească de pe urma darurilor amicilor și elevilor săi.

Și totuși a fost condamnat la moarte! Ca să putem înțelege procesul trebuie să ne transpunem în momentul judecării și în cadrul politic al acelui moment. Vom observa astfel că procesul lui Socrate a avut în fond un caracter politic, deși acuzatorii s-au străduit să nu lase această impresie.

Urmărind evoluția istorică a societății elene din cele mai vechi timpuri pînă în pragul secolului al IV-lea î.e.n., remarcăm slăbirea acelei clase sociale care avea drept suport economic proprietatea latifundiilor și apariția unei lumi noi, din care banul, cîntar unic al valorilor, tindea să expulzeze orice preocupare de etică, adevăr și dreptate.

În această lume, în această luptă între două concepții intră filozoful atenian. De partea cui se situează el? Unii autori care s-au consacrat studierii vieții lui Socrate afirmă că el nu s-a alăturat nici uneia dintre cele două tabere. Sînt și alte izvoare care consideră că Socrate, deși nu desfășura activitate politică, aducea totuși, în mod indirect, prin concepția sa despre viață un sprijin celei dintîi. Însă toate izvoarele recunosc că Socrate este hulit, urît, batjocorit, persecutat și de unii, și de alții...

Încă din tinerețe Socrate a devenit o personalitate cunoscută. Căutîndu-și interlocutorii prin piețe și prin localuri publice, el nu cruța pe nimeni.

Prin manifestările sale zilnice, Socrate devenise o persoană incomodă la Atena, și dacă a putut ajunge la o vîrstă destul de înaintată se consideră că acest fapt se datorește împrejurării că își îndeplinea în mod ireproșabil obligațiile sale cetățenești și religioase.

Filozoful nu contenea să dojenească pe cei avuți că nu cugetă corect, că dau educație fiilor lor în spiritul banilor, că sînt ignoranți etc. El și-a creat dușmani și în cercurile politicienilor, ca urmare a opiniilor sale despre guvernarea statului. După înlăturarea de la putere a guvernului oligarhic în anul 403 și revenirea la putere a democraților, aceștia din urmă l-au considerat pe Socrate ca dușman al sistemului democratic de guvernare.

Socrate a intrat în contradicție și cu grupul sofiștilor, deoarece combătea principiile acestora.

Pentru a-l trimite la moarte trebuiau însă găsite învinuiri mai palpabile. Și ele au fost rapid inventate de trei atenieni. «Socrate este vinovat că nu crede în zeii statului și încearcă să introducă noi demoni. El se mai face vinovat de coruperea tineretului. Propunem pedeapsa cu moartea» — suna plîngerea adresată tribunalului.

UN TRIBUNAL CU 501 JUDECĂTORI

Cititorul nu va înțelege desfășurarea procesului dacă nu-i va fi descris în prealabil labirintul procedural al justiției ateniene. Socrate a fost judecat de Tribunalul Heliaștilor, denumit astfel după piața Heliaia, unde au avut loc dezbaterile. Judecător la acest tribunal putea fi orice cetățean care împlinise vîrsta de 30 de ani. Tribunalul îndrituit să-l judece pe Socrate impresionează prin numărul mare al judecătorilor: 501!

Heliaștii se pronunțau în primul rînd asupra culpabilității acuzatului și numai dacă se obținea un verdict afirmativ procedau la votul asupra pedepsei. Ei ascultau mai întîi propunerea de pedeapsă făcută de acuzator și contrapropunerea acuzatului, neputînd hotărî o altă pedeapsă, aceasta ca urmare a imposibilității de deliberare, avînd în vedere numărul mare de judecători.

După cum se vede, Heliaștii îndeplineau atît funcția de jurați cît și pe aceea de judecători și, întrucît nu exista certitudinea că a doua zi completul de judecată se va întruni în aceeași componență, dezbaterile nu puteau dura mai mult de o zi. Din această cauză procesul trebuia terminat pînă la apusul soarelui.

Acuzatorii lui Socrate erau cetățeni ai Atenei: Melitos, Anytos și Lycon. Actul de acuzare, unic în felul lui, arăta învinuirile fără dovezi, fără a cita numele nici unui martor!

Primul care a luat cuvîntul a fost Melitos, poet scăpătat, cu un caracter dubios. El se afla în dificultate, deoarece nu putea să aducă dovezi convingătoare pentru a stabili necredința lui Socrate în zeii cetății. Melitos se reducea la generalități care nu puteau impresiona pe judecători. El nu a strălucit nici în învinuirea privind coruperea tineretului.

În ajutorul lui Melitos a venit Anytos, de profesie tăbăcar, reprezentant al meseria-

De la condamnarea lui Socrate și pînă la moartea sa s-au scurs 30 de zile, deoarece nici o execuție capitală nu putea avea loc pînă la întoarcerea vasului plecat cu pelerini la sărbătorile de la Delphi.

ților și vechi dușman al lui Socrate pentru că acesta i-a reproșat în public că din cauza zgîrceniei nu dă fiului său o educație corespunzătoare cu averea sa.

Anytos accentuează pe punctul trei din acuzare și conchide prin a cere condamnarea la moarte. În susținerea pedepsei capitale Anytos nu uită să-și aleagă cuvintele cele mai adecvate momentului, cu intenția de la impresiona pe judecători. El pretinde în fața tribunalului că achitarea ar însemna o creștere a prestigiului lui Socrate «și consecința firească ar fi că tineretul va fi în viitor și mai corupt».

Ultimul acuzator a fost Lycon, care reprezenta pe retori, și se pare că numai după cuvintarea sa judecătorii au început să se manifeste defavorabil pentru acuzat.

APOLOGIA LUI SOCRATE

Se spune că un mare avocat, Lysios, i-ar fi compus lui Socrate pledoaria pentru a o susține în fața judecătorilor. Bătrînul filozof a citit-o, a adus elogii pledoariei, apoi a restituit-o, declarînd că nu este pentru el.

«De ce nu ți-ar conveni, de o găsești bună?» — a întrebat Lysios.

«Hei, amice, a răspuns Socrate, oare nu știi că sînt veșminte și încălțăminte care pot fi bune și chiar bine făcute și să nu-mi vină bine?»

Socrate a intuit repede pericolul ce-l amenința de a fi condamnat pentru antipatia pe care el o provocase multor judecători. De aceea, chiar de la început, înțeleptul atenian atrage atenția judecătorilor asupra faptului că are mulți dușmani.

«Poate că unii din voi să mă întîmpine: bine, Socrate, de ce ți se întîmplă ție un asemenea necaz? De unde aceste clevetiri împotriva ta? Vă voi aminti ce v-am mai spus... că mi-am stîrnit multă ură și mi-am făcut mulți dușmani. Tocmai aceasta — ponegrirea și pizma celor mulți — este singurul lucru ce mă va înfrînge, de va fi să cad, nu Meli tos și Anytos. Astfel s-au prăbușit mulți bărbați destoinici și cred că vor mai cădea; nu vă fie teamă, această nenorocire nu se va opri la mine».

Întrucît acuzatorii au avertizat pe judecători asupra amenințării ce-o prezenta pentru ei darul oratoric al lui Socrate filozoful atenian a considerat necesar să abordeze și această chestiune. Aici el s-a dovedit un bun psiholog, deoarece judecătorii, deși puși în gardă de acuzare, i-au ascultat cu atenție ceea ce a făcut să eșueze stratagema dușmanilor lui Socrate.

O dată cîștigată atenția judecătorilor, Socrate consideră oportun să se adreseze acum acuzatorilor. Meli tos fiind principalul său adversar, filozoful atenian începe cu el și, cu dialectica sa, îl duce la absurd, spulberînd acuzația că nu crede în zei.

«VĂ IUBESC, CETĂȚENI AI ATENEI»

Cît privește învinuirea de corupere a tineretului, Socrate arată că dacă într-adevăr ar fi corput pe tineri, părinții sau rudele lor s-ar fi prezentat în fața tribunalului pentru a se plînge de comportarea lor. «Acest lucru însă nu s-a întîmplat; mai mult, toți aceștia sînt gata să-mi vină în ajutor». Apoi, adresîndu-se atenienilor, Socrate exclamă:

«Îmi sînteți dragi și vă iubesc, cetățeni ai Atenei. Cîtă vreme mai suflu și mai sînt în putere nu voi înceta să filozofez, să sfătuiesc, să călăuzesc pe oricine mi-ar ieși în cale, și întîlnindu-l l-aș întîmpina ca de obicei cu aceste cuvinte: O, cel mai bun dintre oameni, tu ești atenian, ești cetățeanul celui mai mare stat, al celui mai renumit în înțelepciune și putere. Nu îți este rușine să te ocupi așa de mult de averi, căutînd să le tot mărești, iar pe de altă parte să nu te ocupi, nici să te îngrijești cîtuși de puțin de numele, de cinstea și de cugetul tău, de adevăr și de suflet căutînd cum să le faci mai desăvîrșite?»

Trebuie remarcat faptul că în apologia sa Socrate a rupt cu tradiția în ce privește atitudinea în fața tribunalului. Un vechi obicei cerea ca acuzatul să se plîngă în fața judecătorilor, să aducă înaintea tribunalului copiii și soția pentru a se lamenta și a implora mila. Dar Socrate a declarat:

«Am și eu ceva rude, vorba lui Homer n-am răsărit din stejar și nu m-am născut dintr-o stîncă, ci din oameni. Am și eu trei copii. Unul e mare, iar doi sînt încă mici. Cu toate acestea nu voi aduce aci pe nici unul pentru a vă ruga să mă scăpați prin voturile voastre. Nu fiindcă sînt mîndru, bărbați ai Atenei, nu fiindcă vă disprețuiesc, și nu este vorba nici dacă întîmpin moartea cu vitejie sau cu frică. Pentru cinstea mea, a voastră și a întregului stat, eu nu găsesc de cuviință să fac aceasta, la vîrsta mea, cu trecutul și numele meu, adevărat sau mincinos...»

SENTINȚA

Din 501 judecători, 281 au votat pentru culpabilitatea lui Socrate și 220, contra. Sintem în fața unei majorități de 61 de voturi. Dezbaterile se reiau pentru a se stabili pedeapsa, acuzatorii insistînd ca Socrate să fie condamnat la moarte. Din unele izvoare reiese că judecătorii erau împotriva pedepsei capitale, fiind înclinați pentru pedeapsa exilului, dacă ar fi propus-o însuși Socrate. Sesizînd intenția judecătorilor, filozoful remarcă: «Să vă cer exilul, poate mi l-ați acorda. Dar, bărbați ai Atenei, mare lăcomie de viață ar trebui să mă stăpînească!»

Socrate a afirmat în fața judecătorilor imposibilitatea de a părăsi cetatea, deoarece aceasta ar fi însemnat renunțarea la ceea ce el considera misiunea sa. Respingînd orice asemenea propunere și conștient de valoarea sa morală, înțeleptul a cerut să fie... recompensat.

«Acuzatorii mei au cerut împotriva mea pedeapsa cu moartea. Fie! Eu însă, atenieni, ce să cer la rîndul meu?... Nimic mai nimerit, bărbați atenieni, decît ca pe un astfel de om să-l hrăniți în Prytaneu» (pe contul statului). În acest moment au intervenit discipolii săi — Platon, Kryton, Krytobulos și Apolodor — și, la insistențele lor, Socrate consimte să propună o amendă de o *mină* (monedă) de argint, pe care o sporește apoi la 30 de *mine*. Dar schimbarea cererii de a fi hrănit în Prytaneu cu plata unei amenzi a fost interpretată de judecători drept un afront la adresa tribunalului. În concluzie este condamnat la moarte prin otrăvire, cu 361 de voturi din totalul de 501. Osîndit la moarte, Socrate rostește în fața tribunalului ultima parte din apologia sa, rămasă celebră.

«Atenieni, v-ați dobîndit o faimă rea... Dacă ați fi așteptat numai puțină vreme, moartea mea ar fi venit de la sine, căci vedeți, vîrsta mea... Dacă credeți cumva că numai ucigînd oameni veți înlătura pe cei ce vă mustră că nu duceți o viață cinstită, apoi nu judecați bine...»

Tabloul lui Louis David (1748—1825) înfățișînd moartea lui Socrate a *impresionat profund* pe contemporanii artistului. Marele pictor englez Reynolds punea această operă pe același plan cu.. Capela Sixtină. Pînza lui David nu se mai bucură de aceeași prețuire, dar ea impresionează și azi pe privitor, care vede în întruchiparea filozofului un simbol nemuritor al libertății spiritului omenesc.

ÎN ZIUA MORȚII

De la condamnare și pînă la executarea pedepsei s-au scurs 30 de zile, deoarece nici o execuție capitală nu putea avea loc pînă la întoarcerea vasului plecat cu pelerini la sărbătorile de la Delphi. În aceste ultime zile de viață un discipol al lui Socrate, anume Kryton, i-a propus evadarea, asigurîndu-l că s-au făcut toate pregătirile pentru a-i înlesni fuga din celula penitenciarului. Ascultînd această propunere, Socrate a răspuns lui Kryton: «Dacă în clipa fugii mele m-ar întîmpina legile și însăși cetatea și mi-ar zice: spune-mi, Socrate, ce ai de gînd să faci? Oare nu ți-ai pus în gînd să ne nimicești pe noi, legile și statul întreg?... Oriunde te vei duce, de vei fugi, ți se va reproșa veșnic că te-ai încumetat să înfrîngi legile. Vei trăi lingușitor și slugarnic față de toată lumea... Acum însă, dacă mori, Socrate, nu ești nedreptățit de noi, legile, ci de oameni».

El a respins ideea evadării, arătînd discipolului său că viața nu ar mai avea importanță dacă nu se urmărește realizarea justiției patronate de Temis, zeița dreptății. A rămas în celulă pentru a săvîrși pedeapsa dictată de judecători. Convingerea lui Socrate era că, departe de a muri, sufletul său se pregătește pentru a se retrage în lumea desăvîrșită a esențelor eterne.

În ziua morții, discipolii săi treceau prin diferite stări sufletești: ba rîdeau, ba plîngeau. Cel mai înzestrat dintre ei, Platon, s-a îmbolnăvit greu auzind de sentință, iar un alt discipol, Kleombrotos, s-a sinucis. În fața celulei lui Socrate, o femeie cu un copil în brațe vărsa lacrimi înduioșătoare, lovindu-se cu pumnii în piept. Era Xantippa, soția lui, cu fiul cel mic în brațe.

«S-o ducă cineva acasă» — zise Socrate.

Nici călăul nu a rămas imperturbabil în fața morții bătrînului filozof. Cu lacrimi în ochi, el i s-a adresat spunînd: «Acum pot fi sigur că nu pe mine ești supărat. Doar tu cunoști pe vinovați».

A sosit clipa — i-a anunțat Socrate pe discipolii săi. «Cred că ar fi mai bine să beau otrava după ce voi face baia, ca să nu mai dau de lucru femeilor cu spălatul trupului meu neînsuflețit». Între timp, temnicerul i-a adus otrava topită în pahar. «S-o bei și să te plimbi pînă cînd ți se va lăsa în picioare o greutate, atunci să te culci în pat». Socrate înălță atunci o rugă către zei pentru a-i hărăzi o fericită călătorie spre cer. Apoi a luat paharul din mîna călăului și a băut otrava. Discipolii își stăpînesc cu greu plînsul. Dar nu toți: Kryton și Apolodor, cu lacrimi dogoritoare, gemeau.

Ce lacrimi sînt acestea? — a întrebat Socrate. Dar tocmai de aceea am îndepărtat de aci pe femei, ca să nu avem asemenea prisăci. Hai, păstrați-vă deci liniștea sufletului și stăpîniți-vă — i-a îndemnat el pe discipoli.

Dar ce sfaturi ne mai dai, a întrebat Kryton? «Nimic nou pe deasupra, decît necontenita mea povață: să aveți grijă fiecare de voi înșivă, căci atunci orice veți face va fi și spre folosul vostru înșivă».

În timp ce se plimba, bătrînul filozof simți o greutate în picioare, care-l obligă să se întindă pe pat. Privind spre Kryton, îi spuse: «Kryton, datorăm un cocoș lui Asclepios. Să l-i dați, să nu uitați»! Era ultima dorință a lui Socrate, pentru zeul medicinei. În jurul osînditului toți plîngeau. Ochii bătrînului filozof priveau în depărtări. Murise.

*

La miezul nopții, un tînăr de 28 de ani, bolnav, pășea încet, apropiindu-se de patul aceluia care-i fusese dascăl. «Iarta-mă, dar boala m-a împiedicat să vin la timp». S-a oprit, contemplînd în liniște cadavrul pînă în zorii zilei, apoi, îndurerat, porni cu pași înceți spre casă. Era Platon.

«O, popor atenian, ești cel mai sinistru dobitoc pe care l-am cunoscut vreodată. Ai avut atîția oameni mari și pe toți i-ai jertfit pe altarul prostiei tale. Înțeleptul pe care l-ai ucis nu va fi ultima ta victimă, dar în schimb va fi cel mai bine răzbunat. Nu va trece mult timp și voi face ca sublima și eterna învățătură a magistrului meu să fie cunoscută de toți oamenii. Se va vedea atunci că Socrate a fost cel mai înțelept om, iar tu, popor atenian, vei fi considerat ca cel mai criminal, fiindcă l-ai dat pierzării».

Se scrie, se comentează, se vorbește mult în ultimul timp despre Peru. Conflictul cu societatea nord-americană I.P.C., în urma exproprierii bunurilor sale din această țară, a plasat Peru în centrul atenției opiniei publice internaționale. Cu atît mai mult cu cît, în America Latină, «cazul Peru» a devenit un simbol al luptei pentru apărarea intereselor naționale în fața tendințelor monopoliste străine. Să poposim deci, prin intermediul rîndurilor și imaginilor de față, pe aceste atît de agitate...

meridiane PERUVIENE

de Anca VOICAN

Lima — «cel mai spaniol oraș al Americii». Din iunie pînă în octombrie o cupolă de nori acoperă în permanență capitala peruviană, în timp ce în larg, deasupra Pacificului, la nord și la sud de oraș, cerul e de obicei senin. Culmile scînteietoare ale Cordilierilor izbucnesc spre est prin întinderea de vată din care avioanele se lasă să cadă în căutarea pistelor unuia dintre cele mai moderne și largi aeroporturi ale continentului sud-american.

Conchistadorul spaniol Francisco Pizzaro a ales așezarea pentru a guverna de aici cuprinzătorul imperiu al incașilor: la 18 ianuarie 1535 pune prima piatră la construcția catedralei și a palatului viceregilor. Pînă la cucerirea independenței continentului latino-american, Lima a fost, în fapt, veritabila capitală a posesiunilor spaniole în America. Cea mai veche universitate de pe continent, San Marcos, continuă să-și adune aici studenții și tot aici își deschide ușile în fiecare dimineață, pentru funcționarii săi, palatul Torre Tagle, bijuterie a arhitecturii coloniale, astăzi sediu al Ministerului Afacerilor Externe. Andaluzia plutește parcă în aer: jeturile calme de apă abia tulbură liniștea patioului sevillan.

STRĂINA — PENTRU UNII — RAFINATA, DULCEA, VOLUPTUOASA LIMĂ — PENTRU ALȚII

Rio are favele, Caracas — ranchitos și Bogota — barrios. La Lima, bidonvilurile se numesc barriadas. Aici, pe flancurile colinei San Cristobal, locuiesc familiile de metiși sau de indieni coborîți din îndepărtata Sierra (munte). În această dramă a indienilor peruvieni prevalează aspectul uman ce generează o întrebare fundamentală: cît timp se va mai putea progresa cu cele 2 milioane și jumătate de locuitori ai coastei trăind în secolul XX și cele 9 sau chiar 10 milioane de indieni din Sierra care nu au părăsit încă secolul XVI? Nu este o problemă exclusiv peruviană. Întreaga Americă Latină încearcă să și-o rezolve, dar Peru, mai mult ca alte țări ale acestui continent, este, am putea spune, o regiune-test. Orice campanie electorală își înscrie — ca unul dintre principalele puncte de sprijin — «reglementarea situației indienilor». Credincioși obiceiurilor lor ancestrale, tăcuți dar îndîrjiți, aceste milioane de ființe oropsite reprezintă un volum de mînă de lucru de neînlocuit la oraș, dar mai ales la cîmp. Sînt singurii care acceptă munca în mine situate la mai mult de 5 000 metri altitudine. Indianul mexican, chiar analfabet și subalimentat, face deja parte integrantă din națiunea mexicană, impunîndu-se atenției. Băștinașii înaltelor pămînturi andine rămîn străini de viața Limei, pe care nu o înțeleg, nu o cunosc. Pentru a ajunge cu avionul de la Lima la Cusco, sau invers, sînt necesare mai puțin de două ore. Dar indienii quechua din Ayacucho, Cusco sau Apurimac, cultivînd pămînturi sărace cu ceapă, orz sau porumb, închiși în cercul strîmt al economiei de subzistență, nu au mijloace, nici dorința de a coborî către coastă. Rareori vin totuși, îndemnați de speranță, pentru ca pînă la urmă să îngroașe aglomerarea umană a bidonvilurilor din rafinata, dulcea, voluptuoasa Limă...

Printr-un paradox, «cel mai spaniol oraș al Americii» este, așadar, capitala unuia dintre cele mai puțin «spaniole» state ale continentului latino-american: urmașii «puri» ai conchistadorilor iberici acoperă numai 10% din populație — 30% sînt metiși, iar restul, indieni.

PRIORITĂȚI ÎMPĂRȚITE

Compoziția populației este una dintre cele mai definitorii caracteristici ale Perului contemporan. Structura economiei oferă cea de-a doua coordonată. În Peru nu se practică monoproducția. Fenomenul în sine nu și-ar dezvălui întreaga semnificație dacă nu s-ar ști pe de o parte că cele mai multe țări latino-americane (mai ales cele ale Americii Centrale) fac eforturi pentru a depăși acest dezastruos «moment» economic — monoproducția — și dacă nu s-ar cunoaște dezavantajele ei implacabile, indiferent în care colț al lumii și-ar etala tumorile.

Viața economică peruviană cunoaște o împărțire a priorităților, astfel încît Peru dispune în prezent de o agricultură — aflată într-un proces de dezvoltare și diversificare — și o industrie în transformare. În special după cel de-al doilea război mondial, statul s-a orientat către diversificarea economiei și prelucrarea locală a produselor subsolului, pînă atunci exportate în stare brută. Un program de echipare industrială și de inițiere a unor importante lucrări agricole a impulsionat dezvoltarea economică, în timp ce politica financiară a permis atragerea capitalurilor străine în sprijinul investițiilor. De aceste acțiuni au beneficiat în primul rînd pămînturile de pe coasta Pacificului — una dintre cele mai secetoase regiuni ale lumii — care au devenit, în ciuda penuriei de apă, adevărate oaze de plantații. Cheia misterului au constituit-o irigațiile masive, procedeu la care apelaseră cu secole în urmă incașii. Spaniolii au abandonat sistemele băștinașilor, dar ele și-au dovedit viabilitatea peste timp, oferindu-și roadele: bumbac, trestie de zahăr, orez, cafea, cacao

Aceeași multitudine de produse o întîlnești în sfera extracției: de fapt, Peru este în primul rînd o țară minieră. Producția de argint este una dintre cele mai importante din lume. La 4 000 m altitudine, Cerro de Pasco, cu 30 0000 de locuitori, este cel mai vechi centru de exploatare minieră. Aici s-au descoperit în 1630 zăcăminte de argint, iar Peru a fost vreme îndelungată primul producător mondial. La începutul secolului, construirea liniei ferate Lima-Cerro de Pasco a făcut să prospere din nou regiunea, iar cele 55 de poduri și 68 de tuneluri ale drumului de fier străbătînd Cordilierii uimesc și azi tehnicienii.

Coca, una din culturile preferate ale indienilor.

Frumoasă indiană, undeva în Anzi.

Într-o piață. Prin pălăriile lor mai deschise la culoare, metișii se deosebesc de indieni.

«LA WASHINGTON CÎȚIVA SENATORI VOR SĂRI DIN SCAUNELE LOR...»

Plumbul, cuprul, petrolul, zincul, fierul, ca și argintul — aceste bogății ale adîncuri-

Cu aglomerarea ei de oameni și mașini, Lima este dominată de Cordilieri.

Anzii, un imens depozit de materii prime.

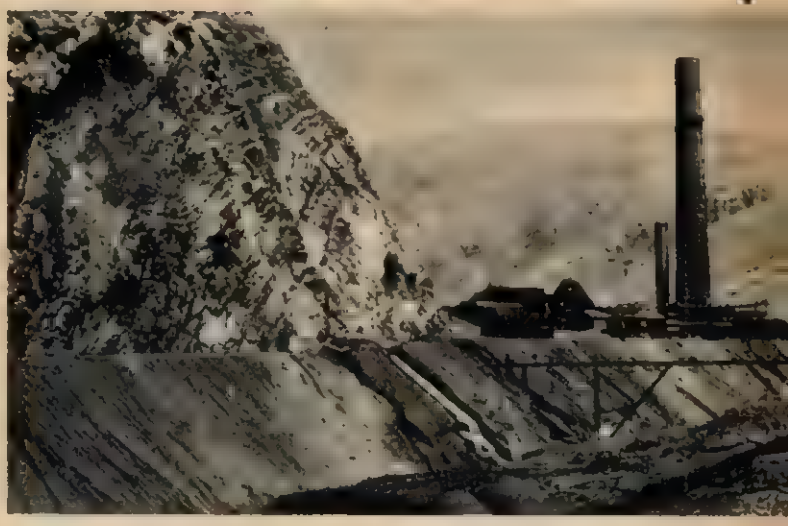

Rafinăria de la Talara, cea mai mare din țară. Aici ar fi dorit I.P.C. să mai rămînă doar... pînă în 2048.

lor peruviene — sînt implicate profund în relațiile economice și politice ale Perului cu vecinii săi și îndeosebi cu Statele Unite. Și se poate afirma că în raporturile sale cu Statele Unite, Peru a dispus în decursul timpului de un cîmp mai larg de mișcare decît alte state latino-americane. Evoluția actualului conflict, izbucnit în urma exproprierii bunurilor societății nord-americane «International Petroleum Company» și extins apoi asupra problemei limitei apelor teritoriale peruviene (stabilite de Peru la 200 mile, din care S.U.A. nu recunosc decît 12), a pus în evidență fermitatea hotărîrilor luate de guvernul peruvian, în pofida presiunilor americane, inclusiv a perspectivei aplicării mult discutatului amendament Hickenlooper, ce legiferează sistarea ajutorului. Foarte recent, misiunilor militare aeriene, navale și terestre ale S.U.A. li s-a cerut să părăsească țara, după publicarea unui comunicat oficial prin care se relevă că Statele Unite și-au confirmat hotărîrea de a suspenda vînzările de echipament militar către Peru. Ministrul de externe peruvian, generalul Mercado Jarrin, declara recent că nu consideră totuși aceste măsuri, luate de o parte și de alta, ca fiind capabile să ducă la ruperea relațiilor diplomatice dintre cele două state — deși în unele cercuri nu se exclude posibilitatea intrării în vigoare a amendamentului Hickenlooper. Printre altele, aplicarea amendamentului înseamnă pentru Peru pierderea unui însemnat izvor de venituri, rezultat din exportul zahărului; anual se obțin prin vînzarea acestui produs în Statele Unite 45 milioane de dolari. Intervin în plus efectele sancțiunilor indirecte: ponderea influenței S.U.A. în cadrul unor autorități bancare internaționale face ca restricțiile aplicate unui partener să fie urmate în mod automat de paralizarea eventualelor împrumuturi acordate, de exemplu, de Fondul Monetar Internațional sau Banca interamericană de dezvoltare. .

În 1965, la Lima, Robert Kennedy declara la o întîlnire cu politicieni și intelectuali peruvieni, referitor la posibila naționalizare a bunurilor companiei petroliere americane: «Expropriați-le pur și simplu. La Washington, cîțiva senatori vor sări din scaunele lor, dar după un timp S.U.A. se vor consola cu această măsură». După patru ani de la cele spuse de Robert Kennedy, nu sînt sigure reacțiile finale ale Washingtonului, care pentru moment apelează la practicile diplomatice și arta tratativelor, lăsînd în cele din urmă societatea I.P.C. să-și apere singură interesele și încetînd — gest semnificativ — să le mai reprezinte oficial în cadrul negocierilor cu Lima.

Cu mai multă claritate apare însă faptul că fostul președinte al Perului, Belaunde Terry, nu dispunea de suficiente atuuri pentru a-și asuma riscul unei confruntări cu Statele Unite. Atacat de parlamentari, în conflict cu propriul său partid, — Acțiunea Populară — Belaunde Terry cedase în fața acelei părți a oligarhiei peruviene care întreținea cele mai bune relații comerciale cu S.U.A. Ministrul economiei, Fernando Ulloa, cunoscut proprietar de pămînturi, industriaș, editor de ziare, era personalitatea cheie a cabinetului belaundist. El a jucat un important rol în alcătuirea contractului naționalizării de formă a I.P.C., potrivit căruia, în ultimă instanță, societatea își menținea proprietatea asupra rafinăriilor de la Talara — cele mai mari din țară — ca și asupra relației de vînzare și expediere. Totul pe termen de 80 de ani. Limita ar fi fost deci anul... 2048.

La 9 octombrie 1968, instalațiile I.P.C. au fost ocupate de trupele peruviene. În complexul de experiențe al Departamentului de Stat nu era prevăzut un asemenea act: generali ajunși la putere printr-un puci militar să se opună intereselor Statelor Unite.

Dar așa cum au evoluat lucrurile pînă în momentul de față, Peru nu pare dispus să fie considerat o «republică a bananelor» și, ca atare, nici să fie supus unei acțiuni «în stil caraibic». Poziție care se evidențiază cu atît mai ferm cu cît politica sa în relațiile cu Statele Unite a primit sprijinul majorității guvernelor de pe continent. Semnificativă este în acest sens adoptarea unui document — alcătuit din inițiativa oficialităților de la Lima — la recenta reuniune a Comisiei de coordonare economică latino-americană (C.E.C.L.A.), definind liniile politicii subcontinentale față de Statele Unite. Ideile de «stat suveran», «independență», «neamestec în treburile interne ale altor state» apar în deplinătatea sensurilor lor vitale în acest document.

PE PRIMA PAGINĂ A ZIARELOR LUMII

Controversa în jurul «cazului I.P.C.» precum și celelalte elemente anexe au adus politica Perului, mai ales raportată la Statele Unite, pe prima pagină a ziarelor lumii. Este actualitatea peruviană a anului 1969 încă neepuizată și cu multe șanse de surprize. Dacă 1968 marca intrarea deschisă în scenă a militarilor, 1967 a fost «anul devalorizării», eveniment destul de neobișnuit într-o țară unde de 140 de ani «solul» (moneda națională) își păstra stabilitatea. Economiștii au făcut atunci ceea ce s-a numit «anatomia devalorizării», concluziile confirmînd fragilitatea situației bugetare, frecvența deficitelor balanței naționale de plăți. În acel moment a apărut imposibil de evitat atacarea unor probleme ca reglementarea concesionărilor către firme străine, accelerarea procesului industrial, integrarea populației marginale în viața economică peruviană.

Guvernul generalului Alvarado a preluat deci dosarul marilor întrebări peruviene, fie ele economice sau politice. L-a deschis la pagina cea mai «umblată» — concesiuni petroliere către societatea I.P.C. — și s-a hotărît s-o «citească» activ pînă la capăt. Întîi pe aceasta. Sprijinul popular pe care și l-a cucerit Velasco Alvarado prin politica sa petrolieră ar fi un atu în plus pentru parcurgerea la fel de activă a altor capitole ale dosarului peruvian. Deocamdată, o reformă agrară parțială a intrat deja în aplicare, reactivizarea preocupărilor pentru redresarea situației bugetare începe să-și facă simțită efectele așteptate. La fel, aducerea indienilor în contemporaneitate — ceea ce ar cere, de fapt, munca mai multor generații — va putea păși acum peste un prim prag. Pentru că înainte de a fi «european», respectiv spaniol, Peru este țara civilizației și populației indiene. Dacă ar fi să-l credem pe cronicarul vremurilor conchistei — Inca Garcilaso de la Vega — numele de «Peru» sună el însuși a istorie: «Pelu» (fluviu) au răspuns în dialectul quechua indienii întrebați cum se numește ținutul lor. «Pelu» a devenit Peru, spune Garcilaso de la Vega. Și a rămas....

Portul Limei — El Callao — este într-un fel o oglindă a economiei peruviene: pe aici trec o bună parte din produsele de export ale Perului, de la materii prime la o serie de produse industriale.

Pe flancurile colinei San Cristobal, bidonvilurile numesc «barriadas».

Sărbătoarea «fiilor soarelui» readuce în cadru contemporan obiceiuri de acum patru secole.

terapia

«FLACĂRA»
PUBLICITATE

De la primele medicamente produse la Cluj (este pomenit anul 1685) în laboratorul farmaciei «Unicorn» și apoi în alte mici laboratoare, care se ocupau aproape în exclusivitate de condiționarea medicamentelor importate (extracte opoterapice și alcaloizi din plante), și pînă astăzi, fabricarea medicamentelor a cunoscut o îndelungată istorie. Trecînd peste anii producției capitaliste, în care dezvoltarea industriei clujene de medicamente a cunoscut progrese extrem de lente, să ne oprim la anii de după naționalizare, cînd a avut loc profilarea fabricii pentru sinteze organice, în contextul industriei de medicamente ce în această perioadă se dezvoltă în mod planificat. Pentru întreprinderea clujeană începe o etapă de dezvoltare rapidă — pe baza unor investiții substanțiale — în care se realizează noi secții de fabricație.

Un efect pozitiv în buna desfășurare a activității a fost creat de introducerea gospodăririi socialiste în toate secțiile, de crearea unui nucleu propriu de cercetare uzinală, iar în 1967, de măsuri ample pentru organizarea științifică a producției și a muncii.

Toate acestea au dus la creșterea eficienței economice și activității de producție, iar cercetarea științifică uzinală și-a adus o contribuție importantă prin cercetările tehnologice efectuate.

În prezent, profilul fabricației se axează în principal pe produse de:

— *sinteză medie și fină;*
— hormoni steroizi;
— produse condiționate (tablete, drajeuri și fiole).

An de an, indicatorii activității economice au crescut, pentru ca în 1969 valoarea producției globale să ajungă la 170 milioane lei.

Fabrica onorează contractele interne cu Ministerul Sănătății și exportă surplusul de capacități în numeroase țări din lume.

Constantin Ciucă copleşit de emoţie în urma rezultatului: prima centură, prima medalie, primul nostru pumn de aur.

GONG FINAL

Mecial Aurel Dumitrescu-Aldo Cosentino. Învingător la puncte: tehnică, tactica, stilul.

Directe, croşee, upercuturi, fente şi eschive, priviri agere, adresă în pumni, rezistenţă şi prosoape aruncate în ring, reuşite şi înfrîngeri, apropieri sau îndepărtări de centura victoriei, într-un cuvînt — Box.

Opt zile de competiţie continentală ne-au antrenat într-un vîrtej de vigoare, îndrăzneală, bărbăţie şi luptă cavalerească, în cel mai loial sens al cuvîntului.

A fost un ciclu de ciocniri în lanţ urmărit «cu sufletul la gură» de zeci de milioane de oameni-judecători, direct sau pe nenumărate mici ecrane, proprii ori ale vecinilor.

Au fost nişte lupte care — paradoxal — i-au împrietenit pe adversari.

Ne-au plăcut, le-am aplaudat, am mai fi vrut, şi totuşi, pînă la urmă, a trebuit să acceptăm şi gongul final. Duminică seara, pe la nouă şi jumătate, cea de-a XVIII-a ediţie a Campionatelor europene de box amator a luat sfîrşit.

A fost o întrecere de forţe în care «musca» Ciucă, «cocoşul» Dumitrescu, «semiuşorul» Cuţov şi «greul» Alexe au făcut să se înalţe tricolorul nostru de patru ori pe catargul cel mai înalt al acestor campionate. Silberman şi Monea ne-au păstrat «acasă» două medalii de argint, iar Covaci, una de bronz. Toţi şapte au asigurat României locul I în clasamentul — neoficial — pe medalii. Amintim că la startul competiţiei s-au prezentat 180 de boxeri, din 25 de ţări. Iată de ce palmaresul final înseamnă o victorie certă a şcolii de box româneşti.

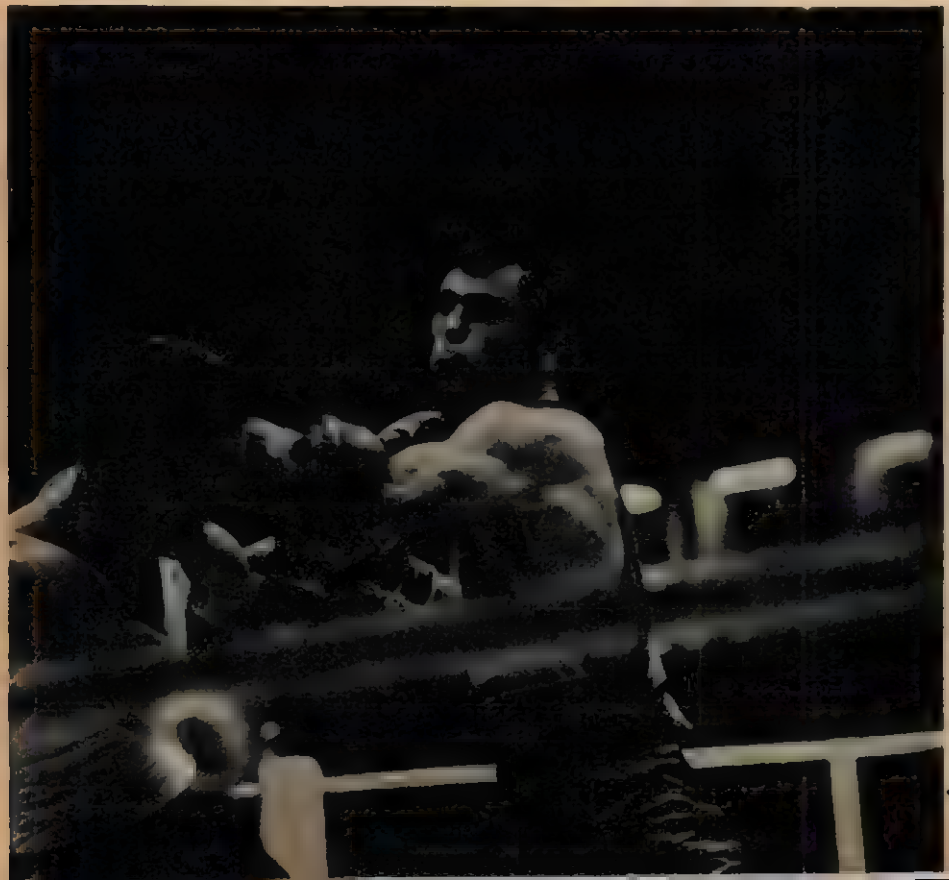

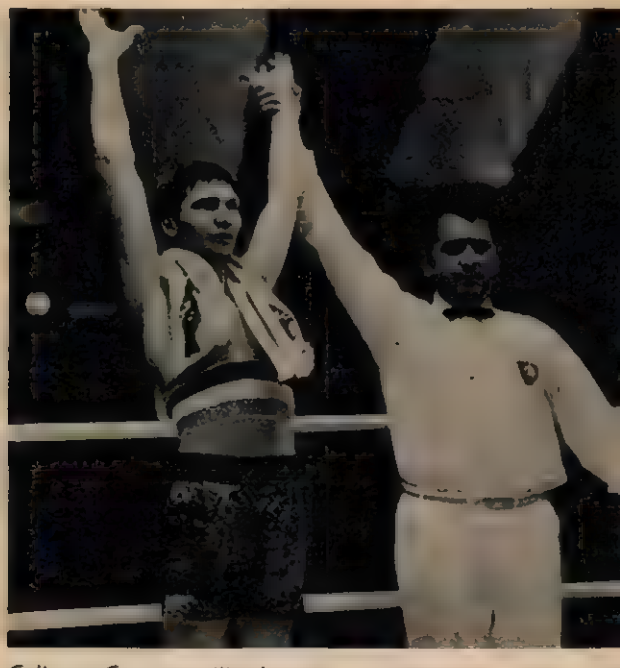

Calistrat Cuţov, pugilistul care a demonstrat că în definiţia boxului intră neapărat şi elementul Voinţă.

Ion Alexe în ofensivă, sau victoria «noului val».

UMOR

de Nell COBAR

— Tu nu vezi, draga mea, tovarășa e de la cooperativa «Prestări la domiciliu».

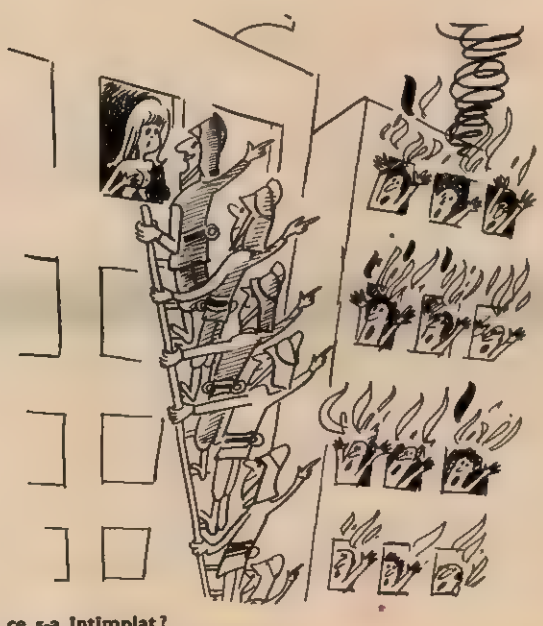

— Dar ce s-a întîmplat?
— A luat foc alături, domnișoară!

CIREȘAR

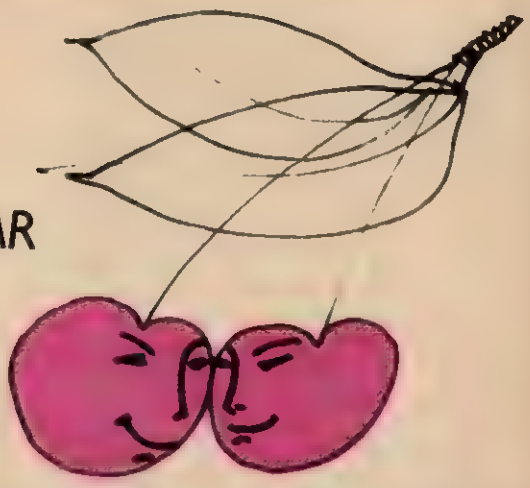

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2				■							■	
3						■				■		
4			■						■			
5		■			■							
6				■			■					■
7						■					■	
8	■						■					
9	■			■						■		
10				■				■				
11		■							■			
12			■				■					
13						■						

ORIZONTAL: 1) Sezon fotbalistic ce se încheie în cireșar — Începe pe la sfîrșitul cireșarului. 2) Pictor român, autorul tabloului «Cireșe» — Se compară adesea cu cireașa (dim.). 3) Fructele pe care Nică a lui Ștefan a Petrei le caralbanea în sin, crude, coapte, cum se găseau, din grădina măcușii Marioara — Cursuri — Cununa! 4) Riu în U.R.S.S. — Cu mare căutare vara (pl.) — Nisipurile de... de pe litoralul bulgăresc. 5) Notă muzicală — Două sute la romani — Culoarea unei rude a cireșei. 6) Riu în R.F.G. — Nem! — Nu asta. 7) Își închide porțile în cireșar — Cîteva. 8) Varietate de cireșe (de Germersdorf și Badascony) — Unul dintre conducătorii revoluției de la 1848, «martir al libertății naționale». 9) Armă fabricată odinioară din lemn de cireș — Porție — Oală (reg.) 10) Varietate de cireș cu fructul moale și sucul necolorat — Poet român, autorul poeziei «Anul intră în iunie» — Popor din Orientul Mijlociu. 11) Ochi de lanț — Țară care în prima duminică din cireșar își serbează «Ziua independenței» — Orășel în Ghana. 12) Acum (reg.) — Intrare — Fruntaș (fig.). 13) Varietate de cireșe pietroase amare (sing.) — Luate din copac.

VERTICAL: 1) Se întîmplă și în cireșar asemenea timp — Bun pentru... magiun. 2) Mare poet român, autorul versurilor «Atît de fragedă, te-asameni/ Cu floarea albă de cireș/ Și ca un înger dintre oameni/ În calea vieții mele treși» — Sînt în mare sărbătoare în prima zi a cireșarului.3) Pietroase — Se garnisește cu dulceață de cireșe, vișine etc. — Unu și una. 4) Unde (pop.) — Băuturi dietetice din cozi de cireșe. 5) Băutură la care participă și cireșele — Peisaj cu secerători și batoze, întîlnit peste tot în mediul rural pe la sfîrșitul cireșarului — Apropo de... 1 orizontal. 6) Metamorfoza unor cireșe — La cîte unii e... roșu ca o cireașă — Soi, varietate. 7) Seu! — Batalion de vînători de munte (abr. milit.) — A expune. 8) Greșeli — A chiui. 9) Titlul tematic al unui roman de Constantin Chiriță — Munte în Togo. 10) Vara francezului — Frumoasa din basme după care «împăratul se topea de dragoste și se uita la dînsa ca la un cireș copt» — Caiele! 11) Soarele vechilor egipteni — Timplarul din «Aventurile lui Pinocchio», căruia toată lumea îi spunea meșter Cireașă din pricina nasului său lucios și vînăt — Vară (pl.). 12) Ramură tînără — Varietate de cireș cu fructele moi și sucul colorat. 13) Coace cireșele — Autorul poeziei «Cireșul».

Marian PĂTRAȘCU

Cuvinte rare: ONI, OSTE, UDU, UNE, ALO.

Dezlegarea jocului «ANIMALE SPECIFICE DIN CONTINENTE», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) IAC — LAMA — BOUR. 2) ELAN — CANGURI. 3) PITON — SOIMI — U. 4) UG — RUM — SRB — RR. 5) RAT — CIUTA — IAS. 6) ATAC — ELEFANȚI. 7) SOPIRLE — ANOA. 8) RISI — IR — IT — C. 9) D — RANI — EA — AHO. 10) ITI — ORANGUTAN. 11) NA — SCUTIER — ID. 12) GUSTERI — RECTO. 13) ORZARI — CAZUAR.

ŞAPTE ZILE PE PĂMÎNT

MOSCOVA Se lucrează la un sistem de planificare bazat pe tehnica electronică de calcul. O rețea formată din 800 centre de calcul va primi și prelucra date din diferite sectoare, va elabora soluții de plan.

LONDRA În Marea Britanie s-a renunțat — cel puțin temporar — la trecerea la circulația pe dreapta. Ministrul transporturilor a declarat că aplicarea acestei măsuri ar cere cheltuieli foarte mari, fără a aduce în schimb beneficii.

ROMA Fumătorii italieni au cheltuit în anul 1968, pentru a-și satisface pasiunea, 1 054 miliarde lire, sumă din care aproximativ 97% reprezintă costul țigaretelor, dintre care 22% de proveniență străină.

PRETORIA În cursul anului trecut au fost expulzați din Johannesburg circa 17 000 africani, 5 000 din Durban și 10 000 din Pretoria. O lege rasistă permite autorităților sud-africane să expulzeze din așa-numitele zone albe pe orice african considerat «indezirabil».

ISLAMABAD Peste jumătate din cadrele sanitare medii din Anglia le constituie imigranți proveniți în special din India și Pakistan, arată ziarul pakistanez «Morning News». În același timp, din cauza insuficienței personalului, în Pakistan nu au putut lua ființă decît 85 puncte medicale, din cele 1 000 preconizate.

VIENA Agenția internațională pentru energia atomică a anunțat că spre sfîrșitul anului țările membre vor dispune de 479 reactoare atomice. 150 dintre acestea, instalate în 15 țări, produc electricitate în scopuri comerciale, celelalte servesc cercetărilor științifice.

WASHINGTON Avînd misiunea de a furniza informații care să contribuie la securitatea circulației, manechinele SAM construite de firma «Sierra Engineering Co», în colaborare cu «General Motors», reacționează exact ca organismele umane: oasele se frîng la aceeași presiune, craniul are aceeași fragilitate, articulațiile — aceeași mobilitate, pielea sîngerează.

TOKYO Experții japonezi au apreciat că anul viitor va putea începe construirea tunelului Hokkaido (nordul arhipelagului) -Insula Honshu (centrul arhipelagului). Măsurînd 36,4 kilometri, va fi cel mai lung tunel submarin din lume.

TRIPOLI Societatea națională libiană de petrol a încheiat contracte, autorizînd societatea italiană «Eni», firma franceză «Erap» și compania americană «Ashland Oil» să efectueze noi prospecțiuni petroliere.

NEW YORK Cunoscutul fizician Edward Teller propune, în scopul unor viitoare cercetări științifice, instalarea pe solul lunar a unui laborator și a unui reactor nuclear. Cu ajutorul acestora s-ar putea obține pe Lună oxigen și — probabil — apă.

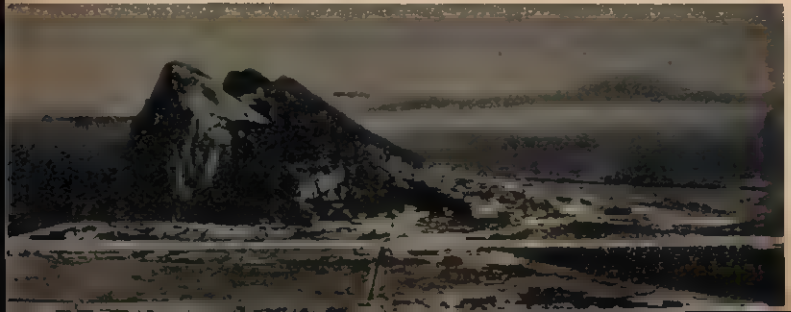

În conflictul anglo-spaniol privind Gibraltarul a intervenit un nou moment de criză. În urma publicării textului noii constituții a Gibraltarului de către Anglia — pe care partea spaniolă o consideră ca «o sfidare fățișă» a rezoluției O.N.U. ce recomandă Marii Britanii să transfere Spaniei «stînca» pînă în octombrie a.c. — autoritățile de la Madrid au hotărît închiderea frontierei de uscat între Spania și Gibraltar. Această măsură afectează și pe cei 4 800 muncitori spanioli angajați în Gibraltar. În fotografie: drumul de acces pe uscat dinspre Spania spre Gibraltar (jos) și o imagine care a putut fi înregistrată la punctul de frontieră înainte de 9 iunie (stînga).

LONDRA

DEDESUBTURILE CRIZEI LABURISTE

Corespondență specială de la Gordon SCHAFFER

Mergînd pe un drum presărat cu promisiuni nerespectate, guvernul laburist cunoaște în timpul din urmă criză după criză. Ultima dintre acestea s-a evidențiat o dată cu elaborarea proiectului de lege ce prevede restringerea drepturilor sindicatelor și mai cu seamă sancționarea penală a muncitorilor care fac greve așa-zis ilegale, și care a întîmpinat, după cum se știe, o largă opoziție, manifestată atît în interiorul partidului — și chiar și în cadrul Comitetului Executiv — ca și în afara acestuia. În acest context se înscriu și lucrările recentului Congres extraordinar al T.U.C., convocat în suburbia londoneză Croydon. Pînă nu demult sprijinitoare fervente ale politicii laburiste, sindicatele britanice s-au întrunit acum într-un congres extraordinar pentru a o critica vehement. Ca alternativă la proiectul de lege guvernamental — și pentru a evita intervenția autorităților în mișcarea sindicală — Congresul extraordinar al sindicatelor a elaborat un program propriu, în virtutea căruia numai T.U.C. este împuternicit să dea indicații de conduită greviștilor și să aplice — doar atunci cînd conducerea sindicatelor consideră că e cazul — sancțiuni. «Programul de acțiune» nu va intra însă în vigoare decît dacă guvernul laburist va renunța la proiectul său de lege.

Dar nu numai politica sindicală laburistă se află în centrul focului concentric al criticilor, ci întreaga politică economică a guvernului laburist. Comentatorii subliniază astfel că noile impozite ce au fost introduse au drept consecință de necontestat reducerea și mai mult a puterii de cumpărare a oamenilor muncii, ale căror salarii continuă să rămînă înghețate. În același timp, membrii organelor executive răspunzătoare de industriile de stat, precum și alte categorii de înalți funcționari de stat, au beneficiat de considerabile sporiri ale retribuțiilor.

Care este substratul acestor măsuri? Răspunsul este simplu. Politica economică a Angliei este stabilită de guvern, dar în baza «indicațiilor» Fondului Monetar Internațional. Eforturile pe care guvernul laburist le-a făcut pentru a menține lira sterlină ca monedă internațională — de la venirea sa la putere, în 1964, pînă în noiembrie 1967, cînd lira s-a devalorizat — au pus Anglia în poziția de debitoare permanentă a F.M.I.

Iată un fapt nu lipsit de semnificație. Cînd dl. Roy Jenkins l-a urmat d-lui Callaghan ca ministru de finanțe, el a rupt cu tradiția tăcerii și a dat publicității declarația de intenții trimisă F.M.I. de predecesorul său, și prin care Anglia se angaja să continue politica deflaționistă. Era în aceasta o manifestare a dezacordului față de Callaghan. Acum însă, dl. Jenkins este în situația de a prezenta la rîndul său o declarație de intenții. Imediat după ce a făcut cunoscut bugetul, adică cota anuală de impozite și alte măsuri financiare, el a fost vizitat de o echipă de inspectori trimiși de F.M.I. Aceștia au cerut să li se facă o trecere în revistă a situației financiare britanice. Erau în drept să ridice o astfel de pretenție, deoarece Anglia s-a angajat să achite Fondului Monetar internațional devize în valoare de 416 milioane lire sterline în rate trimestriale, începînd din mai 1969 și continuînd pînă în mai 1970. Acești bani nu pot fi scoși din fondul de rezervă fără a periclita lira sterlină, astfel încît Anglia este nevoită să ceară F.M.I. noi sume — și mai mari — pentru a-și putea achita vechiul împrumut.

Iată deci substratul actualei politici economice a Angliei. Măsurile antimuncitorești preconizate de guvernul laburist se încadrează în aceeași politică de subordonare față de interesele bancherilor care guvernează F.M.I. și a căror poziție e influențată de punctul de vedere oficial englez, potrivit căruia grevele paralizează exporturile și subminează economia britanică.

OKINAWA - CENTRU DE DISCUȚII

În timp ce ministrul japonez al afacerilor externe, Kiichi Aichi, studia, la 31 mai, ultimele amănunte ale dosarului convorbirilor ce urmau să înceapă la Washington, 1 000 de studenți înfruntau poliția în parcul Hibija din Tokyo, scandînd lozinci care anunțau, în esență, poziția japoneză în cadrul acestui turneu diplomatic, și anume necesitatea retrocedării cît mai grabnice a insulei Okinawa. Vizita în S.U.A. a ministrului japonez și obiectul expres al discuțiilor — în care acesta a avut ca interlocutor la 2 iunie pe Nixon și între 3 și 5 iunie pe secretarul de stat, Rogers — reprezintă unul dintre elementele unei acțiuni politice concertate care vizează limpezirea relațiilor postbelice dintre cele două țări, umbrite îndeosebi de prezența nucleară americană în Okinawa. Actualul turneu al lui Aichi la Washington marchează uvertura viitoarei întîlniri din noiembrie la nivel înalt, care va reuni, la Casa Albă, pe președintele Nixon și pe primul ministru Eisaku Sato. Așadar, firele directe Tokyo-Washington înregistrează severe creșteri de tensiune, necesitînd întîlniri directe, impuse în ultimă instanță de impacienta oficialităților japoneze și în special a populației de a accepta echivalarea Japoniei cu un paravan atomic american în Pacific.

„«Incidentul Pueblo» — consemnează ziarul vest-german «Die Welt» — l-a determi-

Neimpresionați de încadrarea lor de către polițiști, manifestanții — avînd pe cap căști complet albe (de motocicliști) — mărșăluiesc pe străzile Tokyo-ului, scandînd lozinci prin care cer retrocedarea Okinawei.

COMENTARIU

întîlnirea din pacific

de Silviu BRUCAN

Întîlnirea de pe insula Midway dintre președintele Nixon și șeful clicii militare saigoneze, Thieu, marchează un moment caracteristic în evoluția războiului vietnamez. Pe prim plan apare, desigur, decizia americană de a retrage încă la sfîrșitul acestei veri 25 000 de soldați din cei 540 000 staționați în prezent în Vietnamul de sud și de a-i înlocui cu trupe ale guvernului saigonez, instruite și înarmate de americani. Evident însă că, pentru a lua această decizie nu era necesară o întîlnire în mijlocul Pacificului, pe care nici una dintre părți nu o privea cu prea mare plăcere. Ea a fost impusă de ceea ce se dovedește acum a fi problema-cheie a situației din Vietnam și a negocierilor de la Paris: crearea unui guvern de coaliție la Saigon. Într-adevăr, oricare ar fi divergențele și conflictele de interese care subzistă în privința soluționării diferitelor probleme legate de acest război, un lucru a devenit clar pentru toată lumea, și anume că, dacă este să se ajungă la pace în Vietnam, atunci ea nu poate fi încheiată de regimul militar de la Saigon. Doar împotriva acestui regim, instalat de agresorii americani, luptă cu arma în mînă majoritatea covîrșitoare a poporului sud-vietnamez. Iar însăși logica luptei politice silește regimul Thieu-Ky să se cramponeze cu desperare de ocupația străină și războiul cărora le datorează existența sa la putere și fără de care încetează rațiunea sa de a fi. În acest fel, Statele Unite au ajuns și în Vietnam la acel cerc vicios tipic relațiilor cu clienții lor asiatici și care face ca cramponarea acestora la putere, atunci cînd se caută o ieșire din impas, să limiteze posibilitățile de manevră ale diplomației americane.

Declarația secretarului de stat William Rogers că nu exclude posibilitatea unui guvern de coaliție la Saigon a trezit imediat reacții violente din partea clicii militare saigoneze. Președintele Thieu a convocat de îndată o conferință de presă și a precizat că nu va accepta «niciodată» formarea unui guvern de coaliție cu Frontul Național de Eliberare — după care și-a organizat un turneu demonstrativ la Seul și Taipe, cu scopul vădit de a solidariza pe ceilalți clienți americani cu poziția sa intransigentă înainte de întîlnirea de pe Midway. Acum rămîne de văzut dacă administrația Nixon va avea tăria să se degajeze de un concubinaj politic care se dovedește nu numai compromițător pe plan moral, ci și paralizant pe plan diplomatic.

Cuvîntarea programatică de la Colorado Springs, prima în care președintele Nixon a ținut să definească mai articulat locul pe care-l ocupă în spectrul politic american, nu a fost prea încurajatoare în această privință. În controversa de mare amploare care se desfășoară în societatea americană cu privire la rolul Pentagonului și influența complexului militaro-industrial asupra vieții publice, Richard Nixon s-a situat net de partea acestui complex și a justificat angajamentele militare ale S.U.A. pe întreg globul prin cunoscuta motivare a asigurării «stabilității» și «securității americane». Ceea ce l-a determinat pe senatorul Fulbright să considere discursul ca o reafirmare a tezei că «Statele Unite trebuie să continue să fie jandarmul lumii». Ziarul «New York Times» constată de asemenea că «multe dintre cele spuse de dl. Nixon seamănă în mod izbitor cu declarațiile publice ale predecesorului său, Lyndon Johnson, asupra aceluiași subiect». Aceasta însă pune sub semnul întrebării promisiunea actualului președinte de «a pune capăt războiului» ca și răsunătoarea lozincă lansată în discursul inaugural: «se încheie o eră de confruntare, începe una de negociere».

Starea de spirit în America a evoluat și ea. De la opoziția și protestul față de războiul din Vietnam, s-a ajuns la punerea în discuție a cauzelor și factorilor care au dus la acest război, iar fenomenele de opinie publică încep să se reflecte în Congres. Un document recent, semnat de 45 deputați și senatori, constată. «Realitatea aspră arată că în prezent considerațiile militare joacă în determinarea politicii americane un rol mai mare decît oricînd în istoria noastră națională». Iar un sondaj al agenției «Associated Press» relevă că 49 din cei 100 de senatori se pronunță împotriva programului de construire a sistemului antirachete A.B.M.

Cu alte cuvinte, dificultățile politice de care s-a lovit fostul președinte Lyndon Johnson se anunță și mai accentuate în cazul cînd orientarea acestuia va fi continuată sub actuala administrație.

nat pe primul ministru Sato să anunțe că a venit timpul ca denuclearizarea Okinawei să fie privită cu seriozitate". Deși același ziar, citind surse informate, afirma că Nixon și consilierul său în probleme de securitate, Kissinger, consideră menținerea unor bune relații cu Japonia prioritare în raport cu prezența strategică americană în Okinawa, totuși diplomația S.U.A. pare să se mențină sensibilă la sugestiile strategilor de la Pentagon, care subliniază, după cum relatează «The Christian Science Monitor», că «folosirea Okinawei ca bază nucleară și rampă de decolare a bombardierelor B-52 pentru operațiunile din Vietnam este atît de importantă, încît nu este exclus ca în condițiile unor discuții nesatisfăcătoare (...) japono-americane, S.U.A. să exercite presiuni asupra tarifelor vamale și a exporturilor textile...», ca să nu mai vorbim de «înghețarea» relațiilor și pe alte planuri.

Deși premierul Sato și în general politica japoneză postbelică s-au acomodat la partitura diplomatică americană în Pacific, Japonia a început în ultima vreme să-și restudieze propriile poziții, afirmîndu-și dreptul la opțiuni. Această «deviere» rezultă din amplul baraj opoziționist al forțelor de stînga și al sindicatelor, care nu concep ca cei un milion de locuitori ai Okinawei să trăiască sub un pericol militar neîntrerupt. Pe de altă parte, oficialitățile japoneze sînt din ce în ce mai puțin dispuse să accepte ideea ca Japonia — forță economică în plin avînt — să suporte consecințele impasului politic american în zona Pacificului.

Radu BUDEANU

... ȘI ACUM CHILE

Așadar, iată că ceea ce, în urmă cu puțină vreme, «New York Times» remarca mai mult intuitiv, dar nu fără iritare, și anume că «efectul exproprierii proprietăților companiei «International Petroleum Co» din Peru se face resimțit în Chile», a depășit acum stadiul de sumbre supoziții. În mesajul anual adresat Congresului național, președintele Frei, deși nu s-a referit explicit la naționalizare, a lăsat să se înțeleagă că va acționa astfel în cazul cînd «Anaconda» va refuza să coopereze la programul de «chilenizare» a minelor de cupru, preconizat de guvernul de la Santiago.

Adoptarea unei atitudini mai ferme a cercurilor oficiale din capitala chiliană în apărarea intereselor naționale privind exploatarea acestei principale resurse naturale a țării (Chile deține locul 4 în producția de cupru pe plan mondial) este explicată de către unii comentatori ca o reacție imediată la începerea de către compania «Anaconda» a exploatării terenurilor cuprifere din regiunea Atacama — în pofida prevederilor unui acord din 1965 care menționează că orice zăcămînt nou descoperit de respectiva companie urmează să fie valorificat în comun cu statul chilian. Chiar dacă acest fapt deține un rol în declanșarea actualei «crize» a relațiilor cu «Anaconda», nu este totuși cel determinant în înăsprirea poziției chiliene. Numeroși observatori atenți ai stărilor de lucruri din Chile nu pot trece astfel peste un asemenea element de prim ordin ca situația economiei chiliene. Potrivit datelor oficiale, deficitul bugetar pe anul 1968 a fost de 802 milioane escudos, iar Banca centrală din Chile a fost nevoită, la recomandarea F.M.I., să procedeze la cîteva devalorizări ale monedei naționale, ceea ce a dus la sporirea tendințelor inflaționiste. Extinderea planului de «chilenizare» a industriei cuprifere — respectiv de exploatare în comun prin formarea de societăți mixte în care statul chilian să dețină pachetul majoritar de acțiuni (51%), așa cum s-a realizat în ultimii ani cu «Kennecott» și «Cerro» — și asupra companiei «Anaconda», care stăpînește de altfel cea mai mare mină (Chuquicamata), ar avea desigur repercusiuni favorabile pe plan economic. De altfel, prezintă interes din acest punct de vedere și o altă revendicare a autorităților chiliene, și anume cea privind majorarea prețului plătit de companie pentru cuprul extras, astfel încît să se apropie de nivelul celui de pe piața mondială, cu 40% mai mare. În afara elementelor de ordin economic nu pot însă fi trecute cu vederea nici cele de ordin politic. Între acestea, criza din partidul de guvernămînt democrat-creștin, manifestată acut în ultima vreme, ca și apropierea alegerilor prezidențiale din 1970. Precum se știe, transpunerea în fapt a politicii de «chilenizare» a industriei extractive a cuprului — preconizată de Eduardo Frei încă în campania sa electorală din 1964 — a constituit obiectul unor puternice critici la adresa președintelui Frei, îndeosebi în ultima vreme, și nu numai din partea partidelor de stînga — comunist și socialist — ci chiar în sînul partidului său, democrat-creștin, unde o serie de divergențe se manifestă și în alte probleme. Tocmai de aceea se pare că președintele Frei s-a hotărît să pășească mai ferm acum, în preajma alegerilor prezidențiale, pe calea care l-a adus la putere în alegerile trecute.

Cît privește societatea în cauză, — «Anaconda Mining Co» — reprezentanții acesteia au dovedit o grabă neobișnuită în acceptarea începerii tratativelor, știind că datorită actualelor condiții interne din Chile și sub impulsul opiniei publice chiliene, puternic influențată de cele petrecute în Peru, autoritățile de la Santiago s-ar putea să adopte măsuri similare în cazul unei atitudini refractare a companiei nord-americane. Deși se păstrează o «discreție absolută» în jurul tratativelor, se pare însă că ele continuă să se afle în impas. În timp ce presiunea opiniei publice în direcția naționalizării se amplifică.

I. CIOARĂ

O NOUTATE... ÎN STADIU DE PROIECT

Alături de noutățile prezentate la cel de-al 28-lea Salon internațional al aeronauticii și spațiului de la Le Bourget — prototipurile «Concorde-001» (francez) și «Concorde-002» (britanic), avionul gigantic american de transport «Boeing 747», avionul francez cu geometrie variabilă «Mirage-G», cu o viteză mai mare de două ori decît cea a sunetului, și avionul militar britanic «Harrier» cu decolare verticală etc. — s-a aflat și macheta natur a părții din față a unui avion... aflat încă în stadiu de proiect. Este vorba de mult discutatul «Airbus» (A 300 B), a cărui realizare s-a dovedit a fi un fel de joc de-a «uite-l, nu e», prilej de nenumărate comentarii în paginile presei vest-europene. Proiectat inițial să fie construit în comun de companii ale industriei aeronautice din Franța, R.F.G. și Anglia, el n-a mai intrat la un moment dat în vederile partenerilor vest-germani și apoi — cînd aceștia s-au răzgîndit — în ale celor englezi. Prezentarea machetei lui «A 300 B» la Le Bourget a coincis cu semnarea oficială a acordului pentru construirea avionului între părțile franceză și vest-germană. Anglia a hotărît să se disocieze temporar de realizarea acestui proiect, în vederea studierii unui autobuz aerian de fabricație proprie, mai economicos, «BAC 3-11». Totuși partea britanică și-a lăsat deschisă o portiță pentru participarea în viitor la construirea avionului de 250 locuri, care urmează să coste 2-2,5 milioane franci, respectiv circa un sfert din costul «Concorde»-ului. Drept care, pe macheta lui «A 300 B» expusă în salon s-a menținut inscripția cu numele firmei britanice constructoare de avioane «Hawker Siddeley», alături de cea a firmei franceze «Sud Aviation» și a celei vest-germane «Deutsche Airbus».

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ARHIVĂ-FOTO

PREMIERA TRANSPACIFICĂ...

La 9 iunie 1928 aviația înregistra o nouă performanță de prestigiu — cucerirea Pacificului. Un avion trimotor, cu un echipaj format din doi australieni și doi americani (Charles Kingsford Smith, Charles T.P. Ulm, Harry W. Lyons și James W. Warner), reușește să treacă peste apele imensului ocean, de la San Francisco (S.U.A.) pînă la Brisbane (Australia), în 82 de ore de zbor. Avionul, care se numea «Southern Cross» (Crucea Sudului), și care a realizat itinerarul în trei etape, fusese construit special pentru acest raid din piesele a două aparate Foker. Avea o greutate de 7 tone, un uriaș pentru vremea aceea.

Avioanele supersonice din zilele noastre traversează Pacificul, pe ruta inaugurată de «Crucea Sudului» (11 250 km), în mai puțin de opt ore, fără escale, iar turboreactoarele de pasageri, în douăsprezece ore. O cifră bilanțieră: pînă la sfîrșitul anului 1968 Pacificul fusese traversat de 110 000 de avioane de pasageri.

În fotografia 1: Southern Cross la sosirea în Australia.

... ȘI TRANSPOLARĂ

La 18 iunie 1937, cartea de aur a aviației înscrie un capitol nou — zborurile fără escală peste Polul Nord, între Europa și America. Trei aviatori sovietici, — Cikalov, Baidukov și Beliakov — zburînd cu un avion ANT-25, parcurg distanța Moscova-Vancouver (9 000 de km) în 63 de ore, trecînd peste Polul Nord și deschizînd astfel drumul viitorului trafic intercontinental, pe care nimeni, pînă atunci, nu îndrăznise să se avînte. În fotografia 2: cei trei aviatori sovietici.

Ion MUNTEANU

DOAR O „GREȘEALĂ DE TIPAR"?

O recentă declarație a șefului statului spaniol a dezvoltat în jurul ei o oarecare agitație. În coloanele oficiosului «Arriba», generalul Franco afirma că «legea organică a statului deschide calea unor posibile schimbări ale principiilor fundamentale». Primită cu surpriză, fraza a furnizat imediat material comentatorilor politici de la Madrid pentru cele mai diverse supoziții privind intențiile posibile de modificare a actualei orientări oficiale. Iată însă că, nouă zile mai tîrziu, același «Arriba» revenea asupra textului respectiv, arătînd că în declarație «s-a strecurat o greșeală de dactilografie». În consecință, nu ar trebui citit «schimbări ale principiilor fundamentale căci ele sînt inalterabile din principiu» (jocul de cuvinte aparține întru totul și în mod cu totul involuntar redactorului de la «Arriba»), ci «schimbări ale legilor fundamentale».

La Madrid însă explicația n-a fost reținută drept prea convingătoare. E vorba oare de un «lapsus» în conceptul original? Sau de o neglijență în revizuirea textului? Oricum ar fi însă — și aceasta a fost de fapt principala întrebare — de ce au trebuit tocmai nouă zile pentru publicarea dezmințirii? Este elementul care-i face pe observatori să creadă că incidentul depășește sfera avatarurilor nefericite ale neconformității textului tipărit cu cel inițial și are o motivație plauzibilă de cu totul altă natură. «Prima concluzie care trebuie trasă — raționează «La Tribune des Nations» — este că epoca totalei unități de vederi, la nivelul cel mai înalt în stat, a rămas departe în urmă și că există angrenaje care scîrțîie». Aceeași publicație, care ilustrează prin cîteva exemple incoerența unor decizii ale autorităților, adaugă că «există motive care te fac să crezi că, încă o dată, tendința dură pare să prevaleze». Evoluții noi ale vieții interne spaniole au întărit, în ultima vreme, această afirmație. În Biscaya, «vînătoarea de sutane» — persecuția membrilor clerului care dezaprobă politica guvernului — continuă într-un moment cînd, pe plan național, ciocnirea dintre «politicienii» (adepții regimului) și «conciliații» (cei care vor să se distanțeze tot mai mult de linia oficială) capătă amploare. Diferitele demonstrații de protest ale muncitorilor sau studenților atrag represalii și arestări. Printre victimele poliției din ultima vreme se numără și cunoscutul scriitor Gonzalo Arias, întemnițat din nou la închisoarea madrilenă Carabanchel și apoi eliberat pe cauțiune pînă la judecarea procesului ce i-a fost intentat; Arias a fost ridicat în momentul în care se pregătea să pună în plic două scrisori — una adresată șefului statului, cealaltă președintelui Cortesurilor — în care cerea organizarea unui referendum asupra unui proiect de lege prevăzînd ca șeful statului spaniol să fie ales prin sufragiu universal, egal, direct și secret. De asemeni, a stîrnit protestul opiniei publice mondiale arestarea lui Horacio Fernandez Inguanzo, membru al Comitetului Executiv al Partidului Comunist din Spania.

Apare, așadar, cu totul explicabil de ce corespondentul particular al unei publicații occidentale își începea recent o relatare din Madrid în felul următor: «Nu este vina noastră dacă esențialul actualității spaniole se rezumă la represiuni, arestări, Tribunalul ordinii publice, consilii de război, tensiune între biserică și stat și neliniști sociale. Am vrea să vorbim despre al doilea plan de dezvoltare, dar ar fi exagerat să afirmi că el joacă un rol de prim ordin; sau despre democrația sindicală, dar ea strălucește prin absență; sau despre reforma universitară, dar ea se limitează la o «Carte Albă» al cărei principal merit constă în faptul că este o carte frumoasă».

Corneliu VLAD

ORIENTUL APROPIAT: LIMITELE COLOCVIULUI

Deși au trecut mai bine de doi ani de la consumarea ultimului război israelo-arab, eforturile politico-diplomatice în vederea găsirii unor modalități de soluționare a crizei din această regiune continuă să fie infructuoase. La aceasta a contribuit în ultima vreme — în afara faptului că cele două părți au continuat să se mențină în general pe pozițiile rigide cunoscute — și accentuarea tensiunii la limite de încetare a focului, o dată cu înregistrarea, pentru prima dată de la 10 iunie 1967, a unor ciocniri aeriene și dueluri de artilerie de amploare, în special în zona Canalului de Suez.

Astfel, singurul element încurajator în evoluția de ansamblu a problemei l-a constituit în această perioadă regularitatea cu care au continuat să aibă loc consultările dintre reprezentanții celor patru mari puteri în Consiliul de Securitate. Eforturile desfășurate la sediul O.N.U. nu au putut da însă, în acest context, roade, *tensiunea grevînd și mai mult sarcina* asumată de cei patru și reliefînd, o dată în plus, limitele eficacității colocviului. (Se știe că eventualitatea impunerii de către marile puteri a unei soluții nu este admisă nici la Cairo — unde se apreciază că singura bază pentru reglementarea conflictului o constituie rezoluția Consiliului de Securitate — și nici la Tel Aviv — unde se susține în continuare necesitatea unor negocieri directe.)

La Națiunile Unite se apreciază însă că dezbaterile reprezentanților celor patru vor continua cel puțin pînă la sfîrșitul lunii iunie, cînd este așteptată o conturare mai mult sau mai puțin clară a celor dintîi concluzii. Valorificarea în practică a acestora va implica însă, după toate probabilitățile, *reapariția pe scenă a reprezentantului secretarului general al O.N.U.*, Gunnar Jarring, și, desigur, perspectivele în acest moment ale misiunii sale.

Constantin ȚINTEA

În Argentina situația continuă să rămînă încordată datorită pe de o parte protestului opiniei publice împotriva represiunilor polițienești față de acțiunile revendicative cu caracter social (în fotografie: o imagine de pe străzile Cordobei) și pe de altă parte datorită crizei politice interne, declanșată prin demisia unor guvernatori și a unor membri ai cabinetului.

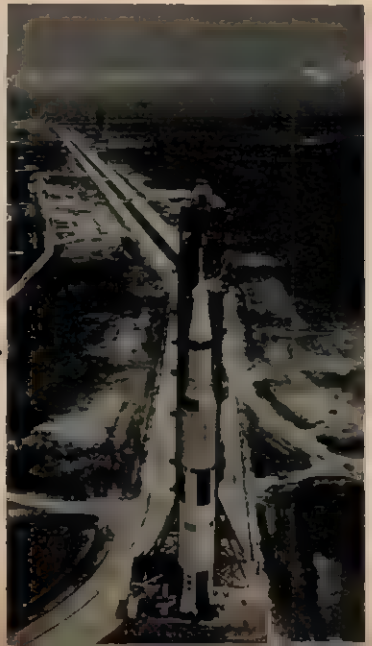

Deși specialiștii n-au încheiat pe deplin bilanțul experienței «Apollo-10», pregătirile pentru marea aventură a aselenizării sînt în toi. În fotografie: «Apollo-11», care va debarca primul echipaj uman pe Lună, a fost de acum amplasat pe rampa de lansare.

10 GUINEE

Un ziar englez oferă un premiu de 10 guinee celui care va găsi expresia istorică cea mai potrivită clipei cînd cosmonauții vor pune piciorul pe Lună. Nu m-aș înscrie la concurs, deși aș avea cîteva propuneri cu care nu m-aș face de rîs. De pildă: «Nu fi uimit de nimic»... De pildă: «Nimic nou sub soare»... De pildă: «Mane, tekel, fares!» Cu ultima aș merge la fix. Nu m-aș înscrie totuși în concurs, din două motive: nu vreau să particip la încurajarea patimei cu care se citează înțelepții morți pentru a ne acoperi faptele de care trebuie să răspundem cu propria noastră înțelepciune, dacă o avem. De cînd un lagăr de *exterminare* se deschidea cu un citat din Goethe, știm ce minime pot ieși din maximele bătrînești. În al doilea rînd, niciodată nu contează ce spui la început sau în clipele istorice. La început, tot omul e sclipitor și plin de vervă. În clipele istorice — cine nu știe să lanseze expresii istorice? Pe mine m-ar interesa să aflu ce se va potrivi mai încolo, cînd vom umaniza Luna. Mă tem că voi cîștiga 10 guinee propunînd strigătul cunoscut din bătălia de la Bosworth: «Un cal! Un cal! Regatul meu pentru un cal!» Poate că vor mai fi cai pe pămînt și pe Lună, și unde-s cai sînt și bătălii, și westernuri, și panică, și regi, și hîrmălaie, și Shakespeare. Dar, într-o asemenea situație, voi mai avea timp să-mi încasez premiul?

„RA"

Savanții serioși socotesc că traversarea Atlanticului într-o barcă făcută din papirus n-are nici un chichirez. Thor Heyerdahl n-are bază științifică. «Ra» al său e o chestiune foarte îndrăzneață, dar n-are fundament științific și nici istoric. Egiptenii foloseau barca din papirus pe fluvii și nu pe oceane. Heyerdahl nu are ce dovedi. E dreptul savanților să spună ce cred, e dreptul nostru să ne întrebăm fundamental: ei și ce dacă Heyerdahl nu va dovedi nimic științific? Ce dacă «Ra» n-are bază istorică? Heyerdahl e un nebun, el vrea să treacă oceanul plutind pe hîrtie, obsedat de o problemă eronată. Ei și ce? Să-i dăm hîrtie, să-i lăsăm oceanul — cunosc multe papirusuri, erori și ambarcații contemporane, cu o bază mai puțin științifică decît «Ra»-ul lui Thor și la care savanții nu zic nici pîs. Nebunilor pașnici să le lăsăm măcar hîrcia și Apa cea Mare — altfel ne aude posteritatea (sau trecutul) și ne facem de rîs: ce se întîmpla în '69 — se va întreba ea, indignată cum o știm — dacă se cerea fiecărei nebunii bază științifică și fiecărei îndrăzneli, fundament istoric? Așa va întreba, și noi vom tăcea chitic, ca Sfinxul egiptean.

Radu COSAȘU

MEMENTO

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

carte

● Așa cum subliniază în prefață criticul Aurel Martin, culegerea de «poezii de dragoste» cuprinsă în cartea **Dor** de Mihu Dragomir «se vrea un omagiu» adus poetului care ar fi împlinit în momentul editării cincizeci de ani de la naștere. Frumoasa-i carte postumă ne adîncește mîhnirea de a fi pierdut, prin dispariția atît de timpurie a lui Mihu Dragomir, împlinirea pe mai departe a atîtor nebănuite dar certe valori poetice (Editura tineretului).

● Se află în librării cartea istoricului și criticului de artă G. Oprescu: **Considerații asupra artei moderne** (ediția a II-a, revăzută și adăugată), *considerații* — așa cum subliniază însuși autorul în prefață — făcute în primul rînd pe bază de documente și fapte (Editura Meridiane).

● În cîteva atent analitice «note de lector» apărute nu demult în ziarul «Scînteia», Adrian Anghelescu găsește — pe bună dreptate — promițătoare debuturile tinerilor poeți: Titus Vijeu cu **Panatenee**, Radu Selejean cu **Corturile neliniștei**, Ion Chiriac cu **Ce se numește toamnă**.

● Profesorul Marcus Cunliffe de la Universitatea din Manchester ne oferă o sintetică și competentă incursiune în **Literatura Statelor Unite**, carte apărută recent la Editura pentru literatură universală. În românește de Rodica Timiș. Cartea e însoțită de o foarte utilă bibliografie selectivă a traducerilor și studiilor apărute la noi asupra literaturii americane, întocmită de Ioan Comșa.

● La a treia carte de poezie, **Grădina de cactuși** (sau de «stihuri» cum și-o subintitulează *el*), Ion Larian Postolache se vădește același poet înzestrat cu instinctul cîntecului, care închide în melodia versurilor o sensibilitate necontrafăcută, autentică (Editura pentru literatură).

● În colecția Biblioteca pentru toți se continuă apariția capodoperei lui Marcel Proust, romanul «În căutarea timpului pierdut». Operativ, a apărut în două volume (V, VI) partea a treia: **Guermantes**.

● În colecția Lyceum: **Clasicii noștri** (Al. I. Odobescu, Titu Maiorescu, M. Eminescu, Ion Creangă, George Coșbuc) de poetul și criticul literar Vladimir Streinu (*Editura tineretului*).

● Într-o frumoasă limbă românească, fără pitoresc convențional, cu har de povestitor, sînt scrise prozele vînătorești cuprinse în cartea **Moartea lui Valdi** de Nic. A. Străvolu. Prefață de Al. Andrițoiu (Editura tineretului).

cinema

● **Străin în casă.** Dintr-un roman polițist, cu ambiții de pătrundere psihologică, al lui *Georges Simenon*, cineastul englez Pierre Rouve a realizat un film centrat pe mult dezbătuta «generation gap» (prăpastia dintre generații). Autorul și-a ales un unghi de vedere care să convină ambelor părți, adică și copiilor, și părinților. Important este că ne convine și nouă. În rolurile *principale*: *James Mason*, Geraldine Chaplin — pentru prima dată pe ecranele noastre — Bobby Darin, Paul Bertoya, Jan Ogilvy, Brian Stanyon, Moira Lister.

● **Nu vor fi divorțuri.** Jerzy Stawinski, cineast-scriitor, caligrafiază mai în glumă, mai în

Geraldine Chaplin

serios, trei variațiuni pe tema căsătoriilor intempestive. Interpreți: Marta Lipinska, Wladislaw Kowalski, Tereza Tuszynska, Zbigniew Dobrzynski, Magda Zawadska și regretatul Zbigniew Cybulski.

● Regizorul Ferenc Kosa, autorul unui film de înaltă ținută artistică, «Zece mii de sorți», a început realizarea coproducției *româno-maghiare* **Sentința**, ce va evoca personalitatea de luptător a lui Gheorghe Doja. Din distribuție vor face parte Ferenc Bessenyei, Gheorghe Mottoi, Radu Nicolae, Gheorghe Dinică, Clara Sebők, Virgil Ogășanu, Nunuța Hodoș.

● Mari cineaști pe ecranele noastre: **Alain Resnais** (*Anul trecut la Marienbad*), **Federico Fellini** (La dolce vita), **Michelangelo Antonioni** (Eclipsa, Aventura).

● Printr-o foarte amabilă invitație, televiziunea a poftit și cronicarii de film — pe lîngă statornicii telecritici — să vadă și, eventual, să spună o vorbă despre **Filmul TV**. Mărturisim că sîntem gata să scriem cu bucurie chiar și mai multe, mai ales că «micul film» slujit de regizori, operatori și gazetari de real talent merită cu prisosință. Poate așa ne vom astîmpăra și foamea noastră de documentar.

● Criticii danezi au acordat lui Jacques Tati și creației sale **Playtime** Premiul pentru cel mai bun film străin al anotimpului.

disc

● Acum, cînd **Miron Radu Paraschivescu** ne dăruiește în presa literară alte «cîntice» țigănești, mlădiind în chipuri noi străvechi cuvinte, un înzestrat poet al sunetelor, Laurențiu Profeta, înveșmîntează într-o muzică de o stranie frumusețe niște «cîntice» țigănești mai de demult (1941), din volumul cu același titlu al lui M.R.P. Ciclul, alcătuit din cîntecele «Amar», «Cîntec de lampă», «Tristă e viața de mort» și «Rică», se află înregistrat în interpretările (de bună calitate) ale lui **Gică Petrescu, Mihai Dumbravă** și **Elena Constantinescu** (EDD-1223).

● Tenorul **Ludovic Spiess**, posesor a nenumărate și prestigioase premii și, mai ales, al unei voci rarisime, ne oferă doar două din aspectele cîntului său (de astă dată operă germană și italiană), în care strălucesc calitățile atît de puțin obișnuite ale artei sale interpretative (St-ECE-400).

● Soprana **Julia Tőzsér**, solistă a operei din Cluj, o sigură, expresivă și bogată voce, nu sovăie să interpreteze și muzică de operetă. Cele două arii din celebrele «Voievodul țiganilor» și «Dragoste de țigan» atestă un start reușit pe drumul unei rodnice cariere artistice (ECC-10057).

plastică

● **Florica Teișanu Apostoleanu** — pictură și acuarele. Pînzele pictoriței sînt monografii ale cîtorva locuri: Ada-Kaleh, Orșova, Slănic-Prahova. Peisaje pitorești, cu o cromatică reținută, au farmecul notației și al învoiburărilor sentimentale (holul Universității populare — Dalles).

● **Jenița Ghiga** — pictură. A șasea expoziție personală. Cîteva portrete, apoi flori și peisaje, echivalențe în care artista topește propriile sale viziuni ale locurilor care au încîntat-o (Galeriile de artă, Calea Victoriei 132).

● Din pleiada de pictori ajunși la maturitate, **Constantin Piliuță** se detașează prin expresivitatea pînzelor sale. Cultivînd figurativul el rafinează formele și le dă noi valori emoționale. Albumul pe care Editura Meridiane i-l dedică — cu un text analitic de I. Marina — ne descoperă un pictor original și un excelent desenator.

● Ocupîndu-se de aspectele folclorice și formele de artă plastică, Paul H. Stahl abordează în **Folclorul și arta populară românească** problema legăturii dintre arta populară și viața grupului care o creează. Cartea e o pertinentă explorare în lumea simbolurilor folclorice, captivantă la lectură (Editura Meridiane).

muzică

● Sub bagheta dirijorului sibian **Erich Berger**, Filarmonica «George Enescu» programează: două piese pentru orchestră de Boldijar Ciky; *Concertul pentru vioară și orchestră* în Re major de Brahms; Simfonia a VIII-a (Neterminata) de Franz Schubert și Poemul simfonic Don Juan de Richard Strauss. Solist-violonist, **Cornelia Bronzetti** (20 și 21 iunie, sala Ateneu).

● Orchestra de cameră a Filarmonicii — dirijor **Paul Popescu** — apare și ea în fața publicului cu un program pur clasic: J.S. Bach (Brandenburgicul nr. 4), J. Chr. Bach, Cimarosa, Mozart. Concertul se bucură de concursul cîtorva buni soliști instrumentiști: violonistul **Avy Abramovici**, violoncelistul **Alphonse Capitanovici** și oboistul **Ion Danie** (15 iunie, sala mică a Palatului).

● Un concert de sonate: Boccherini, Schumann, Prokofiev, Brahms, Debussy, De Falla — ne oferă violoncelistul **Cătălin Ilea** și pianista **Marilena Dobre Ilea** (16 iunie, sala mică a Palatului).

Marina Krilovici

● În sfîrșit, săptămîna muzicală ne mai propune recitalul de vioară **Nicolae Iliescu** (la pian **Constantin Iliescu**): Locatelli, Bach, Schumann, Prokofiev, Saint Saëns (18 iunie, sala mică a Palatului).

● O «Boema» remarcabilă. Remarcabilă nu numai prin debutul Marinei Krilovici în strălucitorul rol Mimi, ci și prin calitatea distribuției în ansamblu: Ludovic Spiess, Octav Enigărescu, Maria Crișan, Viorel Ban, Lucian Marinescu, Const. Gabor, Eduard Tumageanian. Spectacolul are loc în sala Palatului, la 14 iunie.

teatru

● ***Un asasin ciudat*** — *piesă* polițistă, mărturisind intenția autorilor, G. Ștefănescu și Camil Șerban, de a pătrunde în zonele investigației psihologice și ale «teatrului de atmosferă». Teatrul «Barbu Delavrancea» le-a oferit autorilor prilejul întîlnirii cu publicul. În regia lui Călin Florian, spectacolul își îndreaptă atenția spre portretul psihologic de calitate și «suspense»-ul de efecte, în cadrul scenografic al lui Mihai Tofan. Se relevă: Dominic Stanca, o compoziție inedită, Eugen Petrescu, Cornel Gîrbea, Stela Moga, Lucia Burcovski, Traian Păruș. Două debuturi în teatrul bucureștean: Telly Barbu, cu hazul ei obișnuit, și Sorin Gheorghiu (în rolul principal).

● **Dragoste și viață** — iată tema unui agreabil spectacol realizat de un tînăr și entuziast colectiv de actori la Teatrul evreiesc de stat. Semnătura Maletri și Betocamoru cuprinde inițialele realizatorilor spectacolului: **Marieta Neuman, Leonie Waldman, Tricy Abramovici, Bebe Bercovici, Tobias Bălan, Carol Marcovici, Monu Grün, Rudi Rosenfeld.** Coregrafia: Sandu Feyer. Scenografia: Lucu Andreescu.

● Interesant repertoriul Teatrului de stat din Pitești: **Cine ești tu?** de Paul Everac, **Mică dramă** de Cesar Ivănescu, **Vin soldații** de Gh. Astaloș, **Un scurt program de bossanove** de Radu Cosașu, **Pendula** de Aldo Nicolaj (premieră pe țară), unele prezentate în Capitală. Unanim, critica a elogiat alegerea repertoriului, cu unele rezerve la realizarea sa spectacologică.

televiziune

Telenouțăți? Nu prea. Sau poate ar trebui inclusă printre noutăți și emisiunea, proiectat veselă, «Cine a pierdut un portofel?»...

Emisiuni recomandabile:

DUMINICĂ 15 IUNIE. O emisiune festivă prilejuită de **Ziua pionierilor** (9.00) ● Un meci de fotbal previzibil fierbinte, chiar dacă la Cluj va ploua: «U»-Cluj-UTA (17.45) ● **La steaua...** Scriitori virstnici și tineri recită din versurile marelui maestru (20.15) ● **Un film cu trei stele** (nedemonstrate): «Stigmatul răului», de și cu marele Orson Welles. Alți interpreți: Charlton Heston, Janet Leight, Marlene Dietrich, Joseph Cotton (20.45) ● Programul II ne propune o **Seară de teatru** cu «Încotro, Romeo?» — spectacol al televiziunii bulgare (20.30) ● Teleduminica se încheie cu un **Medalion muzical** închinat eminentului nostru muzician Alfred Alessandrescu (22.00).

LUNI 16 IUNIE. Emisiunea concurs **Între metronom și cronometru**, temporar transferată la Cluj, afișează temele «Emil Racoviță» și «Joseph Haydn» (20.10) ● **Recital Elmira Jerzeva**, cîntăreață sovietică de muzică ușoară (21.10).

MARȚI 17 IUNIE. A doua emisiune **Seară de teatru** reia spectacolul-triptic «Femei singure» *de pe scena Teatrului «C.I. Nottara»*: «Vacanță visată» de Marcel Mithois, «Telefonul» de Mario Fratti și «Portretul unei madone» de Tennessee Williams. Remarcabilă interpretare! (20.00) ● Acad. Horia Hulubei în **Prim plan** (21.40).

MIERCURI 18 IUNIE. Cîțiva cîntăreți de muzică *populară*, consacrați în ciuda vîrstei tinere, Mariana Bădoiu, Tudor Heica, Maryka Feher, Stanciu Simion, Nicolae Florian (18.45) ● **Telecinemateca:** «Miracol la Milano» — o glorie a neorealismului italian, purtînd semnătura lui Vittorio de Sica (20.10) ● Catinca Ralea și Virgil Cojocaru, doi excelenți globe-trotters, inaugurează un ciclu de note de drum din Canada în cadrul emisiunii **Telecolob** (22.00).

JOI 19 IUNIE. Subiectul «Realitate și ficțiune în reportaj» adună în jurul unei **mese rotunde** pe Sinziana Pop, George Radu Chirovici, Grigore Arbore și Mihai Stoian (19.00) ● O altă **Seară de teatru** care ne reține acasă: «Maior Barbara» de *Bernard Shaw*, cu un valoros buchet de actori (20.00).

VINERI 20 IUNIE. «Chopiniana», o veritabilă bijuterie a baletului leningrădean (18.35) ● **Teleuniversitatea** își continuă ciclul «Viața» cu tema «Haos sau ordine» (19.00).

SÎMBĂTĂ 21 IUNIE. Ni se promite o *emisiune muzical-distractivă* (de multă vreme datorată) cu un număr impresionant de interpreți, în frunte cu Stela Popescu și Horia Căciulescu. Important este însă să fie calitate, nu număr (22.10).

Mariana Bădoiu

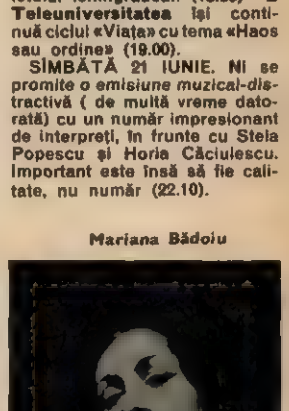

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru Concursul Pronosport nr. 24, etapa din 15 iunie 1969

I. «U» Cluj-U.T. A.	x
II. Petrolul-Politehnica	1
III. Vagonul-Crișul	1
IV. Farul-Progresul	1
V. «U» Craiova-Dinamo Buc.	x
VI. A.S.A. Tg. M.-F.C. Argeș	x
VII. Steaua-Dinamo Bacău	1
VIII. Ceahlăul-Chimia Sv.	1
IX. Metrom-Portul	1
X. C.S.M. Sibiu-C.F.R. Cluj	1
XI. Ind. sîrmei-C.F.R. Arad	1
XII. Met. Tr.S.-Chimia Rm.V.	1
XIII. Olimpia-A.S. Cugir	1

FLACĂRA ALBUM

FLACARA

27
'69

ANUL XVIII
NR. 735
28 IUNIE 1969

PENTRU VICTORIA CAUZEI SOCIALISMULUI ȘI PĂCII

Făcînd un larg schimb de păreri și de experiență în problemele luptei antiimperialiste, partidele comuniste și muncitorești reprezentate la Consfătuirea ce și-a desfășurat lucrările la Moscova între 5 și 17 iunie au stabilit o largă platformă — documentul final adoptat — care cuprinde cele mai importante obiective concrete, măsuri și acțiuni practice pentru întărirea frontului de luptă antiimperialist, pentru apropierea și unirea eforturilor tuturor forțelor care luptă împotriva imperialismului. Așa cum a apreciat partidul nostru — ca și alte partide frățești — este pozitiv faptul că în elaborarea acestui document s-a ținut seama de unele amendamente prezentate de o serie de partide, între care și Partidul Comunist Român, permițîndu-se astfel eliminarea unor neclarități, aducerea unor precizări strict necesare, deși pentru ansamblul documentului și rezultatele consfătuirii ar fi fost bine și util dacă s-ar fi adus îmbunătățirile și precizările necesare formulărilor insuficient de clare rămase în document — mai ales în capitolele I și II — și care pot crea confuzii. Tocmai de aceea, aprobînd documentul, delegația partidului nostru a ținut să releve unele lipsuri și neajunsuri ale acestuia.

Scoțindu-se în evidență adevărul incontestabil că, pentru întreaga desfășurare a luptei antiimperialiste, a procesului de trecere a omenirii spre socialism, pentru triumful cauzei păcii și libertății tuturor popoarelor, de o importanță hotărîtoare este unitatea de acțiune a mișcării comuniste internaționale — cauză scumpă partidului nostru, cum s-a vădit din eforturile depuse întotdeauna de P.C.R. pentru realizarea acestui obiectiv — consfătuirea a înscris în document o serie de principii de cea mai mare importanță pentru unitatea mișcării comuniste. Se subliniază astfel că partidele comuniste își desfășoară activitatea în condiții specifice de o mare diversitate, care impun abordarea corespunzătoare a sarcinilor concrete; că fiecare partid, conducîndu-se după principiile marxism-leninismului, își elaborează în mod cu totul independent politica în conformitate cu condițiile naționale concrete — diversitatea condițiilor, deosebirile în modul de abordare a sarcinilor concrete și chiar divergențele netrebuind să împiedice unitatea de acțiune.

O deosebită importanță o are, totodată, înscrierea clară în documentul consfătuirii a principiului potrivit căruia toate partidele sînt egale în drepturi, coordonîndu-și acțiunile în mod liber consimțit, fără existența unui centru conducător. Ca și faptul — căruia partidul nostru îi acordă cea mai mare însemnătate — că documentul consfătuirii menționează limpede că neparticiparea unor partide la consfătuire nu trebuie să împiedice legăturile frățești și colaborarea dintre toate partidele comuniste.

Tocmai în lumina necesităților stringente ale restabilirii unității, partidul nostru și-a exprimat regretul că într-o serie de intervenții din cadrul consfătuirii s-au adus acuzații și s-au făcut procese de intenție unor partide comuniste și muncitorești. Faptul că documentul nu cuprinde însă condamnări, blamări sau atacuri directe la adresa altor partide, poate fi apreciat ca unul din principalele sale aspecte pozitive.

Documentul înscrie necesitatea pentru dezvoltarea relațiilor dintre țările socialiste, de a se respecta riguros în raporturile dintre ele principiile internaționalismului proletar, suveranității, egalității și neamestecului în treburile interne, ajutorului și sprijinului reciproc.

Documentul consfătuirii conține și sinteza părerilor exprimate în problema tratării juste a raportului dintre factorul național și cel internațional în activitatea partidelor, scoțîndu-se în evidență ideea unității inseparabile a acestor laturi ale activității partidelor, ideea că răspunderea națională și internațională a partidelor comuniste este indivizibilă. Pe această poziție se situează ferm Partidul Comunist Român. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea sa la consfătuire, «fiind comuniști români, noi sîntem apărători hotărîți ai intereselor naționale ale poporului nostru, nu precupețim nimic pentru a asigura edificarea socialismului în România — și, în același timp, ne aducem întreaga contribuție la întărirea forțelor mondiale ale socialismului, la întărirea pozițiilor comunismului în lume».

Urmărind îndeaproape lucrările consfătuirii, luînd cunoștință cu interes de documentul final al acesteia, comuniștii, oamenii muncii din țara noastră și-au manifestat adeziunea totală față de poziția Partidului Comunist Român, — corespunzînd atît intereselor poporului român cît și ale cauzei generale a socialismului — față de activitatea depusă în cadrul consfătuirii de delegația partidului nostru, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, exprimîndu-și totodată hotărîrea de a contribui prin eforturi tot mai susținute la dezvoltarea multilaterală a patriei, la cauza generală a socialismului și păcii.

ARAD: UN NOU HOTEL TURISTIC

La Arad a fost dat de curînd în folosință un modern hotel turistic. «Hotelul Astoria» se află chiar în inima orașului, dominînd prin înălțime (12 etaje) întreg Aradul. Capacitatea de găzduire a noului hotel este de 300 locuri în camere și apartamente elegante. La primul etaj se mai află o sală de recepție, iar la parter un mare restaurant, o braserie și un bar. Holul hotelului — cu pereții acoperiți cu plăci de marmură neagră — constituie o remarcabilă realizare a arhitecților care l-au proiectat.

Încă din primele zile de la inaugurare, noul hotel a găzduit sute de oaspeți din țară și de peste hotare.

F.U.
Fotografie de Marcel CANCIU

ANUL XXV
AL X-LEA CONGRES AL P.C.R.

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

pentru o industrie electrotehnică și electronică modernă

Un anumit fragment din proiectul de Directive ale Congresului al X-lea al P.C.R. privind planul cincinal pe anii 1971-1975 și liniile directoare ale dezvoltării economiei naționale pe perioada 1976-1980 a atras atenția colectivului Institutului nostru în chip deosebit. Este vorba de acel fragment în care se precizează că, în perioada 1971-1980, **«trăsătura de bază a dezvoltării industriei noastre va fi îmbunătățirea structurii sale, creșterea accentuată a unor ramuri moderne, strîns legate de progresul tehnico-științific contemporan».** Și, în rîndurile următoare, se face o enumerare a acestor ramuri industriale moderne care urmează a fi dezvoltate mai intens, enumerare care începe cu industria electrotehnică și electronică.

Iată de ce este firesc și explicabil interesul marcat pe care l-au manifestat cei peste 500 de specialiști care formează Institutul nostru, institut cu rol de proiectant general pentru întreaga industrie electrotehnică și electronică din țară.

Dar, fără să ne îndepărtăm de entuziasmul provocat de amplitudinea unor gînduri și planuri de viitor, — pentru 1971-1975 este prevăzut un ritm de creștere a industriei electrotehnice de 15-17 la sută anual — ceea ce considerăm noi important și implicit de mare responsabilitate este găsirea celui mai corespunzător profil concret pentru directivele de principiu cuprinse în documente.

Și în acest sens, I.P.E.T. a făcut un pas înainte prin contribuția, apreciată favorabil de către forurile superioare, adusă la întocmirea unui vast studiu privind dezvoltarea industriei electrotehnice și electronice în perioada 1971-1975 și studii preliminare pentru 1976-1980.

Dezvoltarea industriei, indiferent de etapele în care o împărțim, este o dezvoltare continuă, neîntreruptă. Cu alte cuvinte, Directivele nu trebuie să intre în sfera atenției și preocupărilor noastre abia de la 1 ianuarie 1971 încolo. Cincinalul 1971-1975 trebuie pregătit încă de pe acum. Este convingerea care s-a impus ca un factor comun în cuvîntul participanților la adunarea generală a salariaților institutului, în care s-au dezbătut documentele pentru cel de-al X-lea Congres al P.C.R. Cu o astfel de înțelegere a lucrurilor, colectivul I.P.E.T. a elaborat și predat studiile tehnico-economice pentru noi unități productive cum sînt: aceea de transformatoare de putere pînă la 1 600 kW, aceea de tablouri și panouri electrice, aceea de celule prefabricate de înaltă tensiune, precum și aceea de aparataj electric de instalații. Cu o astfel de înțelegere, colectivul I.P.E.T. se pregătește pentru realizarea — încă în timpul acestui an — a studiului tehnico-economic și a proiectelor unei noi unități pentru producția de utilaje tehnologice specifice, menită prin producția ei să reducă substanțial efortul valutar de import. Cu o astfel de înțelegere, colectivul I.P.E.T. și-a propus și s-a angajat la o diminuare a duratei de realizare a proiectelor, la o ridicare a nivelului lor calitativ, la o reducere a ponderii construcțiilor în volumul de investiții, reducere favorabilă creșterii ponderii în același volum al utilajelor și echipamentelor productive. În sfîrșit, cu această înțelegere colectivul I.P.E.T. s-a angajat să realizeze, pînă la deschiderea lucrărilor Congresului, 70% din sarcinile peste plan ce și le-a asumat ca răspuns la chemarea institutelor de proiectări din sectorul 7 al municipiului București.

Colectivul Institutului de proiectarea uzinelor și instalațiilor pentru industria electrotehnică înțelege să-și semneze adeziunea la proiectul de Directive ale Congresului al X-lea al P.C.R. prin fapte

Lefter VIRGIL
director al Institutului de proiectarea uzinelor și instalațiilor pentru industria electrotehnică

mecanica fină — un obiectiv major al viitorului

Conferința de partid extraordinară din uzina noastră a dezbătut zilele trecute documentele pregătitoare ale Congresului al X-lea al P.C.R., în spiritul îndatoririlor ce revin comuniștilor, fiecărui salariat în parte. Participanții la dezbatere au apreciat prevederile Tezelor Comitetului Central al partidului și ale proiectului de Directive drept un amplu și multilateral program de activitate, pătruns de *suflul creator*, de dinamismul care izvorăște din cunoașterea aprofundată a realităților, un program de înaltă responsabilitate pentru destinele patriei.

Însuflețitele discuții purtate în cadrul conferinței noastre s-au axat, mai ales, în jurul acelor prevederi din proiectul de Directive care se referă la perspectivele industriei construcțiilor de mașini. Profilul uzinei noastre este nemijlocit legat de această ramură hotărîtoare a economiei, astfel că procentul de 72-76 la sută — prevederea cuprinsă în proiectul de Directive pentru creșterea, în cincinalul viitor, a producției industriei constructoare de mașini — privește și uzina noastră. Mai mult încă, este în mod expres amintită la acest capitol necesitatea *dezvoltării susținute a unor subramuri moderne*, cum sînt industria electrotehnică și electronică, mecanica fină și fabricarea de mașini-unelte.

Corespunzător dezvoltării și perfecționării producției noastre, pentru viitorul cincinal se află în studiu înființarea unui centru de cercetare și proiectare pentru sectorul de mecanică fină, care va funcționa pe lîngă uzină.

Strîns legată de existența acestui centru se prevede asimilarea unor produse cu caracteristici tehnice superioare cum sînt: comparatoarele cu precizie de 1 micron, aparate complexe și instalații pentru controlul automatizat, manometre cu contacte electrice, truse pentru controlul rugozității și așa mai departe. Se va îmbogăți astfel, în chip sensibil, nomenclatorul produselor cu specific de mecanică fină care sînt deosebit de solicitate de către industria constructoare de mașini.

Perspectivele dezvoltării uzinei noastre, a gradului său de tehnicitate, sînt însuflețitoare. Ele ne creează în același timp obligații sporite și complexe pe care le privim cu toată seriozitatea și răspunderea. Ca rezultat al strădaniei colectivului nostru, angajamentele luate pe întregul an vor fi realizate în cinstea celui de-al X-lea Congres al P.C.R. — eveniment de importanță istorică în viața României socialiste.

Ing. Petre DOBRESCU
secretarul comitetului P.C.R. Uzina de mecanică fină

tot mai multe produse agro-alimentare

Ieri, 27 iunie 1969, comuniștii din C.A.P. Palazu Mare au dezbătut documentele pregătitoare ale Congresului al X-lea al P.C.R.

Discuțiile au fost purtate în spiritul Tezelor Comitetului Central, dezvoltîndu-se în special ideea creșterii rolului *organizației de partid în conducerea*

Timp de cinci zile, între 15 și 20 iunie, s-au desfășurat la Snagov lucrările mesei rotunde cu tema: «Rolul și contribuția tineretului la asigurarea unei atmosfere de pace și securitate în Europa».
Un ecou deosebit a produs în rîndurile participanților la masa rotundă mesajul pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a adresat reuniunii.
Masa rotundă a constituit un succes prin spiritul pe care l-a promovat de-a lungul dezbaterilor sale, caracterizat de mulți participanți prin cuvintele «spiritul de la Snagov», bazat pe respect, stimă, înțelegere reciprocă.

În încheierea lucrărilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, secretar general al C.C. al P.C.R., a oferit un dejun în onoarea participanților la reuniune.

treburilor cooperativei, pe baza cunoașterii realităților economice din unitatea noastră. Implicit a fost combătută tendința de a se rezuma participarea organizației de bază la atitudini declarative.

Adunarea generală a cooperatorilor a avut un caracter de lucru activ. Comuniștii au arătat că succesele noastre — inclusiv recenta decernare a drapelului U.N.C.A.P. de cooperativă agricolă fruntașă pe țară în creșterea taurinelor — nu trebuie să ne autolinistească. Apreciind că sarcinile propuse în proiectul de Directive sînt de mare amploare, dar realiste, am hotărît ca la scara unității noastre să traducem în fapte indicațiile de partid prin reapreciarea indicatorilor economici de perspectivă. Față de planul anterior, ne-am propus sporirea pînă în 1975 cu 15% a producției de porumb, legume, păsări, cu 10% a celei de grîu, floarea-soarelui, lapte. Sîntem hotărîți ca pînă în ultimul an al cincinalului să obținem 4 500 kg grîu la hectar, o producție medie anuală de 3 800 l lapte de la vacile de rasă roșie de stepă, să sporim numărul păsărilor la 35 000.

Înțelegînd sarcinile specifice care ne revin în aprovizionarea municipiului Constanța și a litoralului, urmărim creșterea producției de legume pînă la 35 000 kg la hectar, cu un procent de 40% la legume timpurii. Condițiile create pînă acum, prin irigarea întregii suprafețe cultivate cu legume (ca și cea cu furaje, de altfel), vor fi completate prin măsuri tehnice și de organizare ca: mărirea gradului de mecanizare a lucrărilor, îmbunătățirea solurilor, specializarea oamenilor pe brigăzi etc.

Am discutat cu mult interes noile forme organizatorice propuse în documentele pregătitoare. De curînd, ne-am și asociat cu încă 31 C.A.P.-uri pentru administrarea în comun a 6 chioșcuri de legume și fructe.

Hotărîți fiind să traducem de îndată gîndurile noastre în fapte, ne-am angajat ca în cinstea Congresului și a celei de-a XXV-a aniversări a eliberării patriei să terminăm pînă la 20 iulie recoltarea păioaselor, predînd concomitent întreaga cantitate de cereale contractată cu statul, să devansăm pînă la aceeași dată livrările de legume cu 200 tone, iar cele de lapte cu 500 hectolitri.

Anton TINCU
președintele C.A.P. din comuna Palazu Mare, jud. Constanța

inițiale pentru tineret: b.t.t.

Înființat acum un an, Biroul de turism pentru tineret are, în ciuda vîrstei, o activitate susținută. Peste tot în țară, filialele județene facilitează drumețiile tinerilor în forme specifice vîrstei, cît mai variate. Prezența participanților se numără în mii, pe trasee în toată țara și peste hotare. În cadrul excursiilor tematice, bilanțul a 25 de ani de socialism poate fi văzut de 21 000 de tineri în nordul Olteniei, pe șantierul de la Porțile de Fier, în nordul Transilvaniei, nordul Moldovei, Țara Moților. La excursiile nautice — Delta și Litoralul — 8 000 de tineri vor fi găzduiți de o rețea proprie a B.T.T.-ului în puncte în care s-au amenajat special baze sportive și locuri de recreere. 13 trasee montane vor fi străbătute de 5 000 de excursioniști dornici de a se deconecta în mijlocul naturii, după cum taberele de tineret organizate la Costinești, Izvorul Mureșului, Predeal, Timiș, Pîrîul Rece, Padiș își așteaptă miile de tineri, elevi, studenți, salariați, să petreacă o vacanță plină de ineditul distracțiilor tinerești. Anul acesta vor pleca în străinătate 4 500 de tineri, în cadrul excursiilor organizate pe bază de reciprocitate.

Înfruntînd lipsa de obișnuință și de publicitate, B.T.T. așteaptă doritorii de drumeție să se informeze la sediul său bucureștean din strada Onești nr. 2-4.

I. POP

imaginea României în carte

Cartea și publicația de artă, opere de cultură cu un profil particular, investesc verbul scris cu plusul de atractivitate pe care i-l conferă picturalitatea planșei sau a ilustrației fotografice, constituind, în felul acesta, o seducție la proporții de masă.

Bunicii noștri colecționau cromolitografii, noi cumpărăm albume de artă. Și ei și noi ignorăm numele lui Daguerre, inventatorul reproducerii în serie a operei de artă plastică, dar și unii și alții ne bucurăm de efectele metodei sale, adăstînd cu încîntare asupra zăcămîntului de frumusețe și delicată simțire pe care ni-l oferă, am putea spune în trompe-l'oeil, tomul ilustrat cu reproduceri ale picturii universale.

Din dorința de a cunoaște în mod concret activitatea uneia dintre casele noastre editoriale, iată-ne în fața tov. Modest Morariu, redactor șef-adjunct al Editurii Meridiane.

— Tov. redactor-șef, interviul pe care vi-l solicită revista «Flacăra» este iscat de convingerea că Editura Meridiane pregătește, într-o manieră proprie, întîmpinarea celui de-al X-lea Congres al P.C.R. și a celei de-a 25-a aniversări a eliberării patriei.

— **Trebuie să precizez de la bun început — ne spune tov. M. Morariu — că Ed. Meridiane deține, în paralel** cu activitatea de editare a publicațiilor de artă, și pe aceea de propagandă pentru străinătate. Or, cu atît mai mult, sîntem în măsură de a putea întîmpina evenimentele la care vă referiți prin tipărirea unor publicații semnificative pentru cititorii străini în ceea ce privește cultura veche și contemporană a României.

Din relatările tov. redactor-șef reiese că planul editorial este alcătuit pe două etape. Prima etapă are în vedere lucrările în curs de apariție pînă la cel de-al X-lea Congres al P.C.R., în timp ce etapa următoare vizează, ca ultimă dată editorială, pe cea de 23 August 1969. Fără a respecta cronologia strictă a planului editorial, spicuim pentru cititorii noștri cîteva din elementele sale alcătuitoare. Înainte de toate, trebuie consemnată masiva culegere (3 vol.) intitulată: «România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste» care va fi tipărită în 4 limbi de circulație internațională (engleză, franceză, germană, rusă), ca și a acelela intitulate provizoriu: «Realizări și perspective românești», ambele avînd la bază o selecție din cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu. Alături de lucrarea deja apărută despre N. Titulescu, de V. Netea, mai sînt prevăzute apariția altor lucrări cu caracter politic și documentar ca, de pildă, «România în viața internațională» de V. Gliga, «România în comerțul internațional» de T. Cristuleanu, «Geografia României» (colectiv de autori), colecția «România, îndreptar enciclopedic».

Neîndoios că lucrările citate se vor bucura de aportul unor bogate și artistice ilustrații fotografice, capabile să suscite un real interes din partea lectorului de peste hotare, căruia îi sînt destinate. Oricare dintre cititorii străini poate fi considerat un potențial vizitator al țării noastre. De aceea, proiectele editoriale își propun să-i satisfacă curiozitatea, asigurînd, totodată, unor cercuri specializate (studenți, profesori, oameni de artă și de știință), instrumentele necesare unei mai bune cunoașteri a României socialiste.

«Construcții în România» de Z. Adler, monografiile «23 August 1944-23 August 1969» de I. Purcariu și «România» sau «Dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii românești» de O. Parpală, sînt, în această privință, edificatoare. Albumul fotografic «România antiqua» (despre vestigiile civilizației greco-romane de pe teritoriul țării noastre), monografia mănăstirii Voroneț — deja apărută — constituie și ele crîmpeie ale stimulării aceluiași interes față de istoria și cultura noastră străveche. Adăugînd mapa «Pictori români contemporani» prefațată de Dan Grigorescu, critic de artă, sau «Literatura română pe meridianele lumii», avem configurată, aproape complet, imaginea activității Ed. Meridiane pe următoarele 2 luni, activitate semnificată aritmetic prin cele aproape 2 000 coli editoriale.

N. TOMA

F 03

Urmărind activitatea multilaterală a oamenilor muncii din țara noastră, rubrica F O3 consemnează și în numărul de față cîteva dintre rezultatele de prestigiu înregistrate în cinstea Congresului al X-lea și a aniversării eliberării patriei, în diferite sectoare ale economiei naționale.

Ing. Virgil Folea, directorul general al Combinatului chimic din Victoria:

«Întreprinderea noastră a realizat însemnate sporuri de producție atît prin aplicarea unui complex de măsuri tehnice, cît și, mai ales, prin măsuri organizatorice. Intensificarea sistemului de uscare la azotat de amoniu — una dintre măsurile tehnice adoptate în combinat — a permis livrarea peste plan a 1 400 tone din acest produs. În continuare, utilizarea extensivă și intensivă a utilajelor, aprovizionarea ritmică cu materii prime, utilizarea deplină a fondului de timp au creat posibilitatea obținerii unor sporuri și la alte sortimente: amoniac comprimat 145 tone, acid sulfuric 120 tone, mase plastice și rășini sintetice, 142 tone. Valoarea producției globale peste plan depășește 9 200 lei, iar producția-marfă este de 7 300 lei. Economiile la prețul de cost ating cifra de 3 milioane lei».

Combinatul de industrializarea lemnului din Brașov, tov. Ioan Florescu, serviciul plan:

«Lucrătorii combinatului, respectiv colectivele celor patru secții de mobilă, au realizat peste plan produse în valoare de aproape 2,5 milioane lei. În principal, această majorare privește sortimentul de mobilă în care ponderea o deține mobilierul destinat exportului (livrările către beneficiarii externi au crescut cu peste 5 000 000 lei). La depășirea planului și-au adus contribuția și lucrătorii secției a 7-a de cherestea rășinoase din Cernat, cu aproape 700 000 lei. Pe ansamblul întreprinderii, datorită eforturilor întregului colectiv s-a realizat o producție peste plan de 3,5 milioane lei, o dată cu livrarea suplimentară pentru export a unor produse în valoare de 1 milion lei».

N. IANCU

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

Nu degeaba te răsfață soarele și poiana, dacă în rucsac ți-ai luat o piatră «cu probleme».
(Citiți în paginile 6-7-8-9 reportajul «Navigatori în ere minerale».)

Fotografie de Elena GHERA

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33 Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

AVENTURA CEA DE TOATE ZILELE

operațiunea anti-„schistocerca gregaria"

Ofensiva se îndreaptă uneori și spre capturarea lăcustelor ca «indivizi» — pentru a se putea stabili mijloacele cele mai eficiente de distrugere.

«...Și cînd s-a făcut ziuă, vîntul de est a adus lăcustele... Ele acopereau tot pămîntul, astfel încît cîmpul părea negru, și ele mîncau toate verdețurile de pe pămînt, toate fructele din copaci care scăpaseră de furtună; și acolo n-a rămas nimic verde în copaci sau printre plantele cîmpului, pe întreg pămîntul Egiptului...»

Descrierea făcută, în urmă cu mai bine de trei milenii, dezastrului provocat de acel flagel pe care-l constituie ceea ce în termeni științifici e denumit «*Schistocerca gregaria*» și, mai popular: lăcustă, s-ar potrivi chiar și în zilele noastre pentru întinse zone de pe continentul african și din Orientul Apropiat și Mijlociu. Cu o singură deosebire: atunci, în vremurile trecute, dar și pînă foarte de curînd, omul era dezarmat în fața acestei insecte — mici cînd e singură, dar care cînd pornește la pradă se constituie într-un uriaș nor cuprinzînd aproximativ 25 milioane exemplare și întinzîndu-se pe o lungime de 6 km și o lățime de 1,5 km; astăzi însă, împotriva voracelor invadatoare s-a declanșat o adevărată ofensivă, la care participă 42 de țări din Africa și Asia, sprijinite de F.A.O. (organismul specializat al O.N.U. pentru alimentație și agricultură). Începută în 1948, pe un teritoriu mai redus cuprinzînd Iranul — Pakistanul — India, această campanie antilăcuste a luat amploarea cunoscută în prezent îndeosebi în anii de după 1960 — alocîndu-se și importante sume din Fondul special al Națiunilor Unite pentru dezvoltare (în prezent: 398 000 dolari). Ofensiva s-a concentrat atît asupra dezvoltării mijloacelor de intervanție în regiunile amenințate și în cele unde au fost depistate ouă și larve (avioane ce pulverizează insecticidele, mașini cu echipe special pregătite pentru acțiuni chimice de distrugere a ouălor etc.), cît și asupra înființării unui larg șir de stațiuni de cercetare, de semnalizare și prevedere a constituirii valurilor de lăcuste (între care și un centru de cercetări antilăcuste, înființat la Londra), asupra formării a sute de specialiști, a creării unei rețele de telecomunicații cuprinzînd 22 dintre cele mai expuse teritorii.

Și astfel, bătălia împotriva lăcustelor de deșert — care constituie o adevărată «sabie a lui Damocles» pentru zone reprezentînd aproximativ o cincime din suprafața uscatului planetei noastre — înregistrează succese, cum se menționa recent într-un raport al Programului Națiunilor Unite pentru dezvoltare (P.N.U.D.), în pofida creșterii numărului acestor insecte, semnalată la sfîrșitul anului 1968 și începutul anului 1969. În aceeași ordine de idei, unul dintre specialiștii F.A.O., Gurdas Singh, a subliniat că pericolul unor mari invazii de lăcuste care au amenințat recoltele de pe ambele maluri ale Mării *Roșii și din Africa răsăriteană, cu un an în* urmă, pare pentru moment îndepărtat. Desigur, a precizat dl. Singh, este prea devreme pentru a afirma că pericolul a fost complet îndepărtat. Dar însuși faptul că măsurile urgente luate anul trecut au salvat de la distrugere recolte a căror valoare se cifra la mai multe milioane de dolari — în timp ce în urmă cu cîtăva vreme, numai în Etiopia, de pildă, lăcustele au distrus recolte putînd hrăni un milion de oameni timp de un an — constituie un prilej de optimism în lupta pentru combaterea acestui flagel.

I. C.

Undeva, în sudul deșertului saharian, se alcătuiește «planul strategic» în lupta împotriva lăcustelor.

de la un județ la altul— vorbesc faptele

Continuăm în numărul de față să prezentăm cititorilor noștri vești despre realizările oamenilor muncii din orașele și județele patriei care, în aceste zile, au dobîndit noi succese în marea acțiune patriotică inițiată de chemările lansate de conferințele organizațiilor de partid ale Capitalei și ale județului *Timiș în cinstea celui de-al X-lea Congres al P.C.R. și a aniversării* a 25 de ani de la eliberare.

IAȘI. Ca *răspuns* la chemarea organizației de partid Timiș adresată tuturor oamenilor muncii din agricultură, lucrătorii din întreprinderile agricole de stat *din* județul Iași *s-au* angajat să livreze în plus statului peste 1 000 hectolitri lapte și 150 tone carne taurine. Cu prilejul analizării modului cum se îndeplinesc angajamentele se constată că fruntașii sînt din nou fruntași. Întreprinderile agricole de stat din județ și-au îndeplinit și depășit planul și angajamentele la producția de lapte. Pe primele 5 luni, față de 74 073 hl lapte cît aveau în plan, întreprinderile agricole de stat din județ au realizat 76 723 hl. I.A.S.-Iași, care a obținut anul trecut locul întîi pe țară la producția de lapte, continuă să se situeze pe primul loc între unitățile din județ. Pînă la 31 mai, de la un efectiv de 1 100 vaci, a obținut o producție medie de 1 847 litri de lapte de fiecare vacă față de 1 608 litri cît a fost planificat. Ca urmare s-a livrat peste plan o cantitate însemnată de lapte, iar cheltuielile planificate au fost reduse cu circa 500 000 lei. Dacă toate vacile aparținînd întreprinderilor agricole de stat și cooperativelor agricole ar da asemenea producții ne-am îneca în lapte. Cu acest risc, exemplul celor de la I.A.S.-Iași merită urmat.

PIATRA NEAMȚ. Un microinterviu cu tov. Teodor Comaniță, șeful corpului de inspectori din cadrul consiliului popular județean.

— Ne-ar interesa cîteva dintre realizările obținute în cadrul întrecerii patriotice dintre orașe.

— În primele cinci luni din acest an au fost făcute lucrări în valoare de 20 milioane lei: s-au construit 43 000 mp străzi, 43 000 mp trotuare, au fost amenajate și extinse zonele verzi pe o suprafață de 41 ha, au fost plantați 78 000 arbori și arbuști, iar *gardurile* vii plantate însumează o lungime de 13,5 km.

— Municipiul Piatra Neamț?

— Continuă să se execute lucrări care să-i permită păstrarea renumelui de cel mai frumos oraș al țării. Spațiile verzi au fost extinse cu două hectare, s-au executat lucrări de întreținere în cele 85 ha parcuri și zone verzi și au fost plantați 5 000 arbori.

— Celelalte orașe din județ?

— Revin tot la Piatra Neamț, oraș cunoscut și pentru locurile istorice din împrejurimi. Se fac o serie de lucrări de înfrumusețare. În noul parc al orașului, amenajat prin muncă patriotică, și care se întinde în apropierea Cetății Neamțului, se construiește un bazin de înot de dimensiuni olimpice. Tot la poalele cetății se amenajează un lac pe apele căruia vor pluti diferite ambarcații de agrement. Lucrările sînt avansate, și în preajma celui de-al X-lea Congres al partidului vor fi gata. Se înfrumusețează și Romanul. Aici s-au plantat, în această primăvară, 1 370 arbori și arbuști, garduri vii pe 5,5 km și s-au amenajat 10 baze sportive.

— Dar celelalte localități din județ?

— În fiecare comună pot fi consemnate realizări de seamă în ce privește îndeplinirea angajamentelor luate de consiliile populare. La Girov: se finisează clădirea noului cămin cultural, cu o sală de 350 de locuri; la Bălțătești: din totalul de 1 800 000 lei — valoarea muncii patriotice stabilite pentru acest an — s-au realizat lucrări în valoare de 1 500 000 lei (la construcții și amenajări de *drumuri, poduri* și podețe, spații verzi etc.); la Tupilați: valoarea lucrărilor executate prin muncă patriotică se ridică la 585 000 lei din 887 000 lei cît era planul anual (s-a creat un parc recreativ în centrul comunei, s-a îndiguit, pe unele porțiuni, pîrîul Valea Albă și s-a executat un canal pentru irigarea a 300 ha). *După* cum vedeți, peste tot realizări importante în întrecere.

mai mult și mai bine

Comuniștii, oamenii muncii din întreaga țară întîmpină cel de-al X-lea Congres al P.C.R. *cu entuziasm creator.*

Zilnic la redacție sosesc știri despre întrecerea socialistă ce are loc pe șantierele, uzinele, fabricile, unitățile agricole, *institutele de cercetări, în cinstea* marelui eveniment.

HIDROCENTRALA DE PE LOTRU

Un lac, acolo unde doar solitarele capre negre își duc existența, la 1 200 m altitudine, o cădere de apă de măreția *cascadelor naturale, o masă lichidă* prăvălindu-și forța către hidroagregatele centralei electrice subterane (amplasată la circa 140 metri sub nivelul văii), toate *își vor găsi expresia puterii și frumu*seții lor în cele 900 000 kWh energie electrică ce va fi produsă aici, în medie, pe an. Hidrocentrala de pe Lotru va reprezenta *ca putere instalată mai mult* decît Bicazul și Argeșul la un loc.

În acest decor natural l-am întîlnit pe

tov. S. Cameniță, inginerul șef al barajului. În discuția pe care am avut-o el a ținut să ne asigure că întreg colectivul care lucrează la construcția barajului de pe Lotru este angajat în întrecerea în cinstea congresului. Obiectivul pe care și l-a propus colectivul pînă la 4 august a.c. este realizarea tuturor indicatorilor de plan. În acest scop s-au întocmit grafice pe operații în așa fel încît în cele aproape 6 săptămînicît a mai rămas pînă la congres să înceapă umpiuturile în toată zona barajului. În același timp se vor face excavații de finisaj.

Ne-a impresionat sistemul de lucru menit să asigure că angajamentele vor fi îndeplinite. În fiecare seară — ne declară ing. Cameniță — are loc o ședință scurtă în cadrul căreia factorii de răspundere de la fiecare tronson fac bilanțul unei zile de muncă.

Ținînd seama că la barajul de pe Lotru lucrează numeroși muncitori, ingineri și tehnicieni care vin cu o bogată experiență de la hidrocentralele de la Bicaz și Argeș, ne îndreptățește să credem că angajamentele acestui harnic colectiv vor fi îndeplinite înainte de termen.

COMBINATUL CHIMIC DE LA RÎMNICU VÎLCEA

Alegerea amplasamentului Combinatului chimic la Rîmnicu Vîlcea nu este întîmplătoare. Considerentele majore ale existenței unor bogate resurse de materie primă — sarea de la Ocnele Mari — și folosirea rațională a forței de muncă se împletesc cu necesitatea dezvoltării armonioase a zonelor rămase în urmă. Extragerea sării nu se mai face cu prezența omului în subteran. Puternice instalații de foraj sfredelesc pămîntul pînă la mari adîncimi. Prin puțurile săpate se introduce apă în zăcămînt, ca apoi clorura de sodiu să fie pompată în soluție. Prin cele două saliconducte de cîte 12 km se trimit în fiecare zi combinatului chimic peste 1 000 de metri cubi de sare dizolvată.

Pe ing. Victor Poltoraschi, directorul general al combinatului vîlcean, l-am găsit la masa de lucru. Cu amabilitatea care îl caracterizează ne-a stat la dispoziție împărtășindu-ne angajamentele luate de colectivul combinatului în cinstea celui de-al X-lea Congres al P.C.R. Pînă la congres, colectivul combinatului va realiza la producția globală și marfă 8 milioane de lei, beneficii 5,5 milioane de lei. În același timp se vor realiza 5,5 milioane lei economii la prețul de cost iar productivitatea muncii va crește cu 1,5%. Totodată muncitorii, inginerii și tehnicienii combinatului vor da peste plan 2 900 tone sodă și 2 700 tone clor lichid.

ÎNTREPRINDEREA EXPLOATĂRI FORESTIERE JIBLEA, JUDEȚUL VÎLCEA

De la cabana turistică Lotrișor de pe Valea Oltului, drumul forestier ne duce la Întreprinderea forestieră Jiblea. Aici, muncitorii forestieri, organizați în brigăzi, lucrau de zor la doborîrea, sortarea și secționarea arborilor.

Vestea tinerii celui de-al X-lea Congres al P.C.R. la începutul lunii august a dat un imbold în muncă acestor oameni care zilnic dau economiei naționale sute de metri cubi de material lemnos. Aici, în crelerul munților, l-am întîlnit pe șeful de brigadă Nicolae Moraru, care cu mîndrie ne-a spus că în cinstea Congresului partidului brigada pe care o conduce el va depăși planul de producție cu 20%, ceea ce reprezintă 300 metri cubi material lemnos.

La despărțire, Nicolae Moraru a ținut să precizeze: «Să știți, tovarăși, că ceea ce v-am spus este prea puțin pentru noi, brigada mea își va depăși angajamentul!»

Al. GÎNJU

pieton—pe un... lipscani

În hîrtiile primăriei din Tg. Jiu, strada se numește, de fapt, Victoriei. Neoficial însă i se spune Lipscani. N-am prea înțeles bine de ce. Dintr-un anume soi de snobism al gorjenilor? (Mai pe înțeles — de ce să aibă numai Bucureștiul un Lipscani?!)

O explicație logică tot se poate găsi: pe strada Victoriei din Tg.Jiu magazine de tot felul se înșiră și se înghesuie unul într-altul ca mărgelele pe o ață. Pînă aici similitudinea funcționează aproape perfect. Dar iertată să ne fie remarca, între Lipscaniul Tîrgului Jiu și străvechea stradă comercială a Bucureștilor sînt deosebiri peste care n-au putut aluneca indiferente nici privirile reporterului și nici obiectivul aparatului de fixat imagini. Și, vă rugăm să ne credeți, nu vanitatea pietonului descins din Capitală și nici vreo idee preconcepută n-au dictat subiectul fotografiilor și textul care le explică...

1) Strada Lipscani din Tg. Jiu o fi fost oare declarată perimetru de promenadă, în egală măsură, pentru oameni ca și pentru patrupede? (Circulația autoturismelor este strict interzisă.) Sau poate că blajinele copre sînt consultate asupra tîrguielilor pe care trebuie să le facă stăpînul?

2) Nu prea-i asfaltul un loc potrivit pentru păscut vacile. Dar cel puțin dacă onoratele cornute ar fi învățate să spună pardon...

3) Rațiunile de reclamă ale magazinelor sînt de înțeles. Totuși a da unei străzi întregi aspect de bazar, parcă prea seamănă a ...exces de zel.

4) Pe strada Victoriei se află în construcție un hotel turistic și un restaurant. Binevenită și lăudabilă noutate. Numai că amplasamentul hotelului cu destinație turistică pe o asemenea stradă obligă imperios la reflecții din partea autorităților orașului...

5) ...cu atît mai mult cu cît, pe această stradă așa-numită Lipscani, în afara decorului «pitoresc» sugerat de fotografiile alăturate stau, la toate orele zilei și pînă seara tîrziu, grupuri-grupuri de pierde-vară cu apucături și limbaj greu de calificat altfel decît huliganice. Oare nu s-o fi întrebînd nimeni în Tg. Jiu de unde invazia de virtuoși ai trotuarului?

Text: Viorica CIORBAGIU
Fotografii: Elena GHERA

pilule

Reproducem cuvînt cu cuvînt următorul aviz:

«Anunțăm clientela că restaurantul Cișmigiu intră în renovare cu începere din 2 iunie 1969. Pe această perioadă puteți servi masa la restaurantul-pensiune Universității.

Direcțiunea»

După cum se vede, onor comerțul recunoaște public că în materie de renovări știe numai data cînd începe «această perioadă».

*

Ținem la dispoziția celor interesați una cutie de chibrituri fabricată cu peste două decenii în urmă. Obiectul prezintă următoarele ciudățenii: cutia este executată perfect, eticheta e bine lipită și dreaptă, fiecare băț în parte este impecabil și, culmea, se aprinde fără greș.

*

Miercuri 11 iunie a.c., măcelăria din bd. 1 Mai nr. 65 era închisă pentru... inventar. A doua zi însă era din nou deschisă. Să mai spună cineva că nu există și unități comerciale operative în inventare!

*

Unii fumători sînt nemulțumiți de faptul că nu găsesc țigări «Snagov» și «Amiral» la toate debitele. Cum mai sînt și oamenii: după ce le faci un bine se mai și vaită!

M.M.M.

sala pașilor pierduți

E LAIE, ori bălaie? Industria laptelui Ialomița a cerut miliției municipiului Călărași, prin adresa nr. 524/12 aprilie 1968, cercetarea și trimiterea în judecată a șoferului Ion Badea: «A abandonat mașina... într-o stare de degradare totală. În afară de aceasta, unitatea este păgubită prin imobilizarea el». Iscălea directorul Costică Ispas. La 20 mai 1969, aceeași persoană a semnat adresa nr. 3 718 prin care se comunica procuraturii locale că (după 13 luni de zile) «TV-ului» « i s-a făcut o reparație curentă în valoare de 154 lei, sumă ce intră în planul de cheltuieli și nu se impută nimănui», autovehiculul fiind repus în circulație. E limpede că într-una din adrese don' director minte de îngheață... laptele. E limpede că mașina a zăcut peste un an de zile degeaba și, răzgîndindu-se, directorul vrea să cocoloșească lucrurile.

*

2 VITRINE, 4 scrumiere, 6 sifoane, 6 solnițe, 10 sticle și 20 de pahare sparte, draperii sfîșiate, mese și scaune răsturnate. Cine altul decît Ion Stoian zis Găițeanu putea înregistra un «succes» de asemenea proporții în orașul Feteștl? Cine altul decît acest incorigibil client al penitenciarelor, încă tînăr, cu 6 condamnări la activ, dintre care 5 pentru... huliganism?

*

PATRU OAMENI pe un tractor! Au plecat de la I.A.S.-Bordușani, jud. Ialomița, să caute băutură în comuna cu același nume. La volan, Iosif Gubics, pe aripi, doi «pasageri» iar altul... pe capota motorului. Cu asemenea încărcătură s-au răsturnat. Rezultatul: un mort, avarierea tractorului și patru ani de închisoare.

*

MAREA OCAZIE nu a fost scăpată de O.L.F. Medgidia. Imediat după ce Elena Ciortan a fost dată afară de la poștă, imediat după ce a fost trimisă în judecată pentru delapidare, O.L.F.-ul a și angajat-o ca gestionară. Și tot imediat «talentele» ei n-au întîrziat să se arate. A sustras în mai puțin de 4 luni... suma pe care o avea de plătit la cealaltă unitate.

Sergiu ANDON

Haldele pe care le zăriți printre pădurile Paringului vor marca, nu peste mult, adresa unei exploatări noi.

MOTO:

«...Va trebui să crească în măsură însemnată eficiența activității geologice, prin extinderea folosirii metodelor și aparaturii geofizice moderne, micșorarea duratei de prospectare-explorare a zăcămintelor și a perioadei de punere în valoare a rezervelor».

«Din proiectul Directivelor Congresului al X-lea al P.C.R.»

Geologilor le displace tonul liric la adresa lor. Într-un anumit fel, poate că au dreptate. Dar meseria de geolog a fost mereu și este capabilă să ne fascineze pe noi... civilii. Pentru că a te angaja să descifrezi milioanele de file secrete din caligrafia suprapusă a pămîntului nu este doar o simplă aluzie la înțelesul adjectivului temerar. Și nu-i privim cu sfioasă admirație pe geologi numai fiindcă sînt oameni ai științei, care referă cu autoritate asupra erelor minerale. Mărturisit ori nemărturisit, oricum, știm sigur că lor le datorăm descoperirile comorilor din străfunduri.

FORMAȚIA 2/4 FULGERĂ ADÎNCURILE

Fantă luminoasă — beznă. Un-doi: lumină — întuneric. Pe fișia dreptunghiulară a scalei, spotul se zbate cu neastîmpăr de argint viu...

În Munții Semenicului «formația 2/4» a intrat în legătură cu adîncurile. Roca e tare meșteră în viclenii, nici vorbă! Se preface cu încăpățînare că nu aude, nu simte și n-are grai, dar degeaba: geologii au și ei tenacitatea lor, care nu-i de lepădat. În fiecare dimineață obligă muntele să intre pe recepție. Așadar și piatra poate să cuvînte. În felul ei, firește.

Statul-major al echipei de geofizicieni-electrometriști este echipat cu două mașini, care, pe dinafară, n-au nimic spectaculos. Abia cînd kilometrii de cabluri încep să fie derulați pe povîrnișurile crestelor, aceste hodoroage (zgîlțîite necontenit de hîrtoapele drumului de munte) capătă mai mult preț în ochii trecătorului. Și dacă profanul se apropie încă mai mult, se află, fără exagerare, în fața unei revelații. Prin ce mijloace convinge geofizicienii piatra să-și descleștеze gura? Întîi, cu ajutorul cablurilor o anumită porțiune de stîncă absoarbe — vrînd-nevrînd, în profunzime — curent continuu pînă cînd dă semne că nu mai suportă. În acel moment, geofizicianul Marcel Simionescu se... îmbunează și întrerupe curentul de excitație din subsol, acționînd printr-un simplu buton de comandă electronică. Pe scală, semnul

Șeful șantierului IGEX (Întreprinderea geologică de explorare) din Semenic are dreptate: Dorin Sorescu ține să perceapă roca prin toate simțurile.

NAVIGATORI ÎN ERELE MINERALE

de Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Elena GHERA

Culegătorul de probe Vasile Murgu scoate din galerie un nou rînd de «recoltă».

luminos dă de știre cît de receptivă a fost acea zonă la fulgerele care i-au pus la încercare rezistența. Mesajul transmis din adîncuri se imortalizează automat pe o hîrtie foto sensibilă, care capătă apoi interpretările cuvenite.

— Ce vești ați recepționat din adînc de la 1 aprilie pînă acum?

— Vești bune, adică certitudini. În funcție de capacitatea de încărcare a rocii din subsol putem deosebi o zonă cu perspective economice de una sterilă. Or, aici, în Semenic, se află, neîndoielnic, zăcăminte de minereuri complexe.

N-ai cum să pui la îndoială cuvintele inginerului Simionescu, șeful echipei de electrometrie. Nu numai pentru că Simionescu — 33 și 29 de ani — alcătuiesc o familie de geologi în lege, pentru că Ramona — un an și opt luni — și Carmen — 6 luni — învață de pe acum să se uite cu luare aminte la munți. În rest, sînt cu toții de părere că a fi prospector este o meserie ca oricare alta...

GEOLOGI DE CURSĂ LUNGĂ

În Semenic, filoanele de minereu sînt asemeni unui șirag rupt de mărgele. Pe drumul întortocheat din subteran strălucirea filonului se ivește într-un unghi ca să dispară o vreme și să reapară mai mult sau mai puțin neașteptat. Straturile de rocă au fost tectonizate, frămîntate, pe parcursul a mii și milioane de ani și poziția lor inițială s-a schimbat. De aci, probabil, și direcția sinuoasă a galeriilor săpate în perimetrul șantierului IGEX (Întreprinderea geologică de explorări).

În vecinătatea punctelor de lucru ale prospectorilor geofizicieni, pe Valea Crainic, Bogatu Bătrîn și Ogașul Stîrnic exploratorii au săpat, pe lîngă șan-

Pilpîirea flăcării de carbid poate fi indestulătoare pentru scînteia vestitoare de comori, cînd ai în spate zece ani de șantier cîți numără experiența inginerului geolog Gh. Neguț.

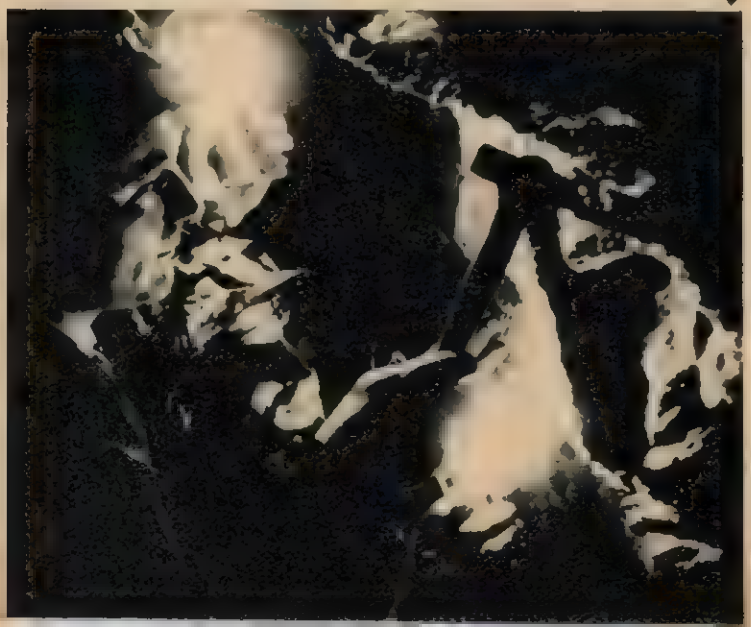

Va să zică astăzi au fost în galerie cîte pușcături? Artificierul Alexandru Lăzărescu are și el «lucrări de birou» la sfîrșitul zilei de lucru.

tonul este fără echivoc, ci pentru că am învățat, mai ales o dată cu acest reportaj, cît de zgîrciți sînt geologii cînd trebuie să facă precizări. Și ar mai fi un al doilea argument: soții Simionescu și Nicolae Sipitca — topograful șef — care sînt nucleul statornic al echipei, lucrează de cîțiva ani cu ajutorul stației de polarizație provocată, folosind una dintre cele mai moderne metode în geofizică. Și cum stația amintită se găsește în puține exemplare la noi în țară — ori poate nu numai de aceea — ing. Marcel Simionescu este socotit un virtuos al metodei, care scurtează durata de prospecție și face precizări valoroase asupra zăcămintelor.

Poate s-ar cuveni să notez și alte semnalmente ale celor trei membri ai echipei de prospectori, în afara seriozității pe care sper că ați intuit-o ca fiind trăsătura lor de caracter distinctă. Topograful Sipitca are 25 de ani («aproape împliniți...»); Marcel și Elena

șuri și puțuri, nouă galerii subterane, care urmăresc firul filonului pe sute de metri. Fulgerelor scăpărate în adînc de echipa inginerului Simionescu le răspunde, reverberat, în galerii, ecoul de tunet al exploziilor.

Șeful șantierului de explorare, inginerul Gheorghe Neguț, este unul dintre geologii de cursă lungă. Fiindcă spre deosebire de prospectori, care trăiesc iarna la oraș, exploratorii n-au niciodată o adresă de bază: trăiesc numai pe șantiere. Inginerul Neguț este cu «casa în spinare» de la absolvirea facultății, adică de zece ani. Așa se explică, probabil, de ce trăsăturile sale și modul de comunicare au împrumutat expresia neclintită a rocilor. După o trudnică investigație asupra satisfacțiilor sau insatisfacțiilor din anii de șantier, singurul său răspuns mai limpede sună cam așa: «Între speranță și certitudine poate fi un drum foarte

(Continuare în pag. 8)

«Acordăm o mare atenție dezvoltării democrației socialiste, pornind de la faptul că orînduirea nouă, lichidînd orice oprimare, inegalitate economico-socială dintre oameni, creează condiții pentru o puternică înflorire a libertăților democratice, pentru o organizare superioară a relațiilor dintre toți membrii societății, pentru manifestarea plenară a personalității fiecăruia și afirmarea umanismului socialist».

NICOLAE CEAUȘESCU

SOCIALISM ȘI INDIVIDUALITATE

de Henri WALD

În socialism idealul omului este omul însuși. Însă OM înseamnă nu numai **societate** umană, ci și **individualitate** umană. Țelul socialist al eliberării sociale este libertatea individuală. Cultura socialistă este nu numai a tuturor, ci și a fiecăruia. În orînduirea socialistă limita libertății fiecăruia este numai libertatea celorlalți.

Omul nu este numai o ființă socială. El este și o individualitate. El este singura ființă care a izbutit să ajungă o individualitate tocmai pentru că este singura ființă socială. Celelalte ființe, incapabile să făurească unealta și vorbirea, pot forma cel mult o turmă, dar în nici un caz o societate. Individualitatea nu se poate forma decît în și prin societate. Individualitatea este cel mai rafinat produs al dezvoltării sociale. De altfel, societatea este mijloc; scopul este individualitatea. Firește, idealul socialismului nu este o «elită» de individualități, ci o societate alcătuită *în întregime* din individualități.

Direcția de dezvoltare a unei epoci nu poate ajunge în conștiința socială decît prin aversiunile și aspirațiile conștiințelor individuale. Inventatorii, înțelepții, politicienii, filozofii, savanții sînt aceia care, de-a lungul istoriei, au sporit puterea oamenilor asupra naturii și societății. O conștiință individuală nu este numai expresia conștiinței sociale, ci și singura în stare s-o îmbogățească. Necesitatea se transformă în libertate numai dacă este înțeleasă de conștiințele individuale ale vremii.

Așa se explică de ce o conștiință individuală *trebuie să fie din ce în ce mai originală*, dar fără să fie extravagantă, mereu critică, dar nu nihilistă, totdeauna optimistă, dar niciodată utopică. Original este cine a înțeles ceea ce contemporanii săi încă n-au înțeles; critic este cine se opune vechilor prejudecăți în lumina unor judecăți noi; optimist este cine își propune ideaturi pe care le poate realiza. Creșterea acestor calități înalță individualitatea la nivelul personalității și personalitatea la culmea geniului.

Individualitatea nu este o stare, ci un proces. Ea e în continuă desfășurare. Începe cu transformarea aptitudinilor în meserie și ajunge la *transformarea meseriei în vocație*. Individualitatea se făurește și se dezvoltă numai în tensiunea activității creatoare, la temperatura înaltă a pasiunii în muncă. Individualitatea se transformă în personalitate acționînd în direcția în care acționează însăși societatea. O individualitate care acționează în răspărul istoriei poate deveni cel mult o antipersonalitate. Cine încearcă să stinghereasă dezvoltarea socială este stînjenit în formarea personalității sale, răsturnat în antipersonalitate și, în cele din urmă, anihilat.

Alegerea meseriei mi se pare, de aceea, decisivă în procesul de formare a oricărei individualități. Oamenii trebuie să-și aleagă nu orice meserie pe care o pot face, ci meseria la care pot renunța cel mai greu. Nu e bine aleasă meseria la care se poate renunța ușor. Formarea individualităților și a personalităților presupune însușirea din ce în ce mai temeinică a meseriei și exercitarea ei mereu mai competentă și mai creatoare.

Se vorbește, uneori, despre norocoasele întîmplări care i-au făcut pe unii oameni celebri. Este însă oare întîmplător că o mare întîmplare nu i se întîmplă niciodată unui om mic?... Numai oamenii cu o pregătire deosebită au fost capabili să transforme o întîmplare într-o descoperire. În descoperirea legii gravitației hotărîtoare a fost nu **căderea** mărului, ci **capul** în care a căzut. Nenumărați oameni au trecut indiferenți pe lîngă întîmplările din care personalitățile adevărate au scos legi ale naturii și societății necunoscute mai înainte. Nu întîmplarea face dintr-un om obișnuit o mare personalitate, ci dimpotrivă, o mare personalitate poate face dintr-o întîmplare obișnuită un *bun al întregii omeniri*. Personalitățile se realizează prin contribuția lor la progresul societății.

De aceea o societate este superioară alteia în măsura în care realizează o mai mare diferențiere între membrii ei, o mai deplină dezvoltare a fiecăruia, pe baza creșterii productivității muncii și a perfecționării relațiilor sociale.

După ce a acordat tuturor «libertatea» de a-și vinde oricui forța de muncă, capitalismul îi transformă astăzi pe oameni în simple piese de schimb pentru diversele lui aparate birocratice și tehnocratice. Dezindividualizarea este din ce în ce mai amenințătoare. *Nu se mai reține decît ceea ce este comun* și comunicabil tuturora. Uniformizarea vieții sociale înlătură tocmai calitățile prin care oamenii se deosebesc unii de alții, ajungînd, astfel, să descopere fiecare alte proprietăți și raporturi ale lumii: îndoiala, refuzul, căutarea, fantezia...

Socialismul, înlăturînd treptat diferențele **sociale** dintre sat și oraș, dintre munca fizică și cea intelectuală, dintre diversele naționalități, asigură din ce în ce mai mult înflorirea diferențelor **individuale**, dezvoltarea personalității fiecărui cetățean. «Perfecționarea democrației — se subliniază în Teze — reprezintă un factor esențial al consolidării continue a societății, a unității și coeziunii maselor în jurul Partidului Comunist Român».

Societatea nu poate înainta prea departe numai prin forța materială a colectivității. Ea are neapărat nevoie și de inventivitatea spirituală a individualităților. În plină construire a socialismului a devenit mai necesară demonstrarea contribuției individului la dezvoltarea societății, decît combaterea individualismului proprietarului particular. Nu societatea este creată de individualități, ci individualitățile sînt create de societate, dar o dată create ele sînt acelea care accelerează progresul societății și tot ele trebuie să fie beneficiarele acestuia. În socialism toate creațiile omului sînt mijloace, numai omul rămîne totdeauna scop.

NAVIGATORI ÎN ERELE MINERALE

lung sau foarte scurt. Dacă v-am spune că ni se oprește inima în loc în momentul cînd filonul se efilează (dispare din raza vizuală — n.n.), nu ar suna asta ca o fanfaronadă?» Despre oamenii lui vorbește însă fără nici o reținere: tehnicianul geolog Dorin Sorescu face cartările cu o migală de chirurg și pînă nu percepe fiecare centimetru de galerie cu toate simțurile nu mai iese la lumină. Felicia, soția lui Sorescu, pe lîngă virtuțile de tehnician geolog, face niște clătite cu flori de soc și de salcîm cum nu se mai află. Nea Vasile Murgu, «culegătorul de stele» (citiți culegătorul de probe), dacă ar ascunde un obiect în toată piatra pisată pe care a cărat-o în săculețe afară din galerii, ar trebui să cauți obiectul acela vreo două sute de ani. Și, în sfîrșit, despre Nicolae Tiboi: «e un maistru miner ideal».

La Bogatu Bătrîn (mai sugestiv și mai autentic nici că se poate), galeria exploratorilor urmărește acum filonul cel mai bogat în minereu din această zonă, unde geofizicienii au străpuns pe deasupra, cu fulgerele lor, straturile de rocă. Între echipele lui Simionescu și Neguț s-a stabilit un asemenea mod de lucru, încît ai zice că n-o să scape nici

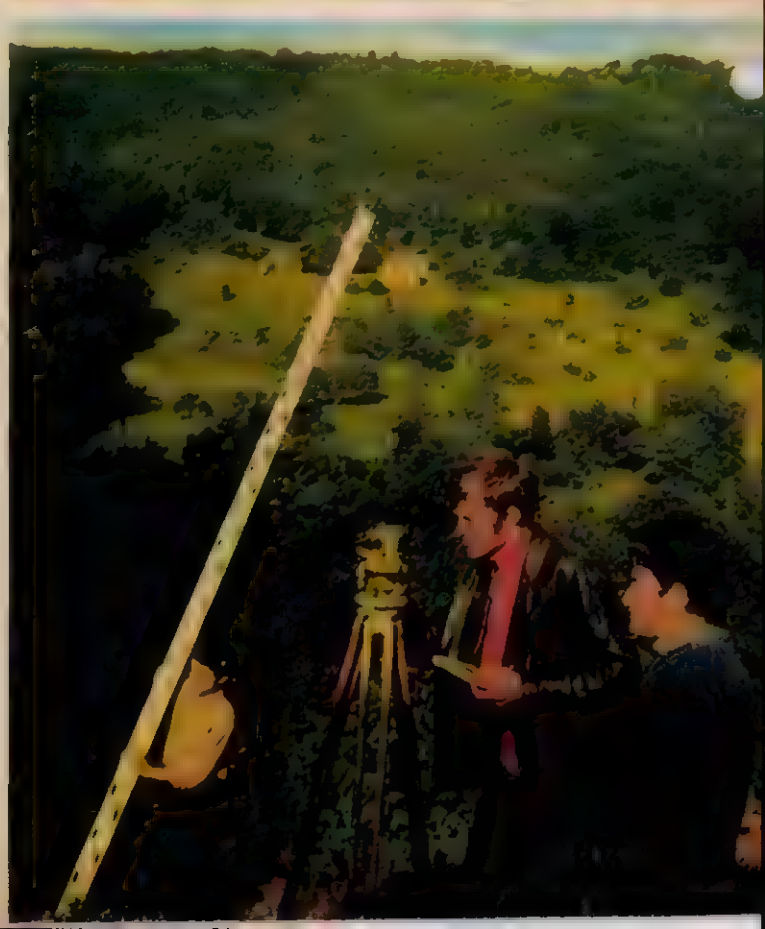

◀ *Soții Sorescu sînt doar doi dintre cei peste 2 000 de geologi care cotrobăiesc în adîncurile pămîntului ca să-i descopere avuțiile.*

▲ *Dacă (nu întîmplător) geologii-exploratori întîlnesc în cale un filon, se transformă, fără dificultăți, în prospectori fanatici. Așa și echipa din Paring.*

◀ *De departe, electrometriștii par că măsoară nu numai adîncurile, ci și transparența văzduhului.*

un fir de piatră în stare să ascundă vreo taină. Finalitatea acestei investiții generoase de strădanie nu poate fi decît grăbirea delimitării zonei de minereuri complexe — imperativ al unui nou orizont către care țintește în acest moment istoric economia țării noastre.

COMUNA POLOVRAGI ȘI CREIONUL DV.

Probabil că sînteți cel puțin nedumeriți de apropierea tentată în titlu. Dar fără nici un artificiu, asocierile se pot amplifica: Polovragi și siderurgia, Polovragi și electrotehnica, Polovragi și automobilul dv. ...

Comuna de sub poalele Parîngului e cunoscută, probabil, de turiști pentru că în apropierea ei se află mănăstirea Tismana, Peștera Muierii sau drumul alpin care trece prin Novaci. Alte rațiuni care să fi adus faimă Polovragiului n-au existat pînă acum, decît ca anticipații. De cîtăva vreme însă, umblă prin comună vestea că Polovragi o să fie mai ceva (mult mai...) decît Baia de Fier. Foștii oieri încep să se intereseze ce este aceea o flotație și, între noi fie vorba, cam cum se cîștigă cu mineritul. Poate că anticipările nu sînt foarte precise ori prea grăbite, dar cine nu aleargă astăzi către industrie!

Oricum, zvonul nu e lipsit de temeiuri: în Cheile Oltețului, mai sus de Polovragi, pe coastă de munte, echipa de exploratori condusă de inginerul miner Ioan Pătruț este pe cale să se pronunțe cu date certe asupra zăcămintelor de grafit din această zonă a Parîngului. În momentul cînd apar aceste rînduri, raportul geologic de la galeria Ribari este aproape întocmit sau o fi și luat drumul Bucureștiului.

În acest colț de țară sînt deci create premise pentru apariția unei exploatări miniere noi, care va determina mutații și în îndeletnicirea generațiilor de localnici.

Și acum cred că ați înțeles de ce pitoreasca așezare de munte poate avea legături cu creionul, oțelurile, electrotehnica și automobilele. Fiindcă... grafitul se folosește în toate aceste industrii. O nouă rezervă de materii prime a fost așadar scoasă de sub coperta, aparent insondabilă, a pămîntului. Este un dar al exploratorilor, oferit nu numai Polovragiului și oamenilor săi, ci închinat României, în ajunul unei sărbători de seamă din istoria sa

Frigiderul FRAM este prevăzut cu patru grătare, două cutii cu capac transparent, pentru fructe; un compartiment pentru unt și brînză; un raft pentru ouă și altul pentru sticle; un evaporator pentru două tăvițe necesare obținerii cuburilor de gheață.

Consumul maxim de energie electrică în 24 de ore — 3 kWh. Frigiderul este prevăzut cu un termostat pentru reglarea automată a temperaturii și a consumului de energie.

De vînzare în toate magazinele de specialitate ale comerțului de stat. Se poate cumpăra și cu plata în 10-15 rate lunare.
Acontul este între 318 și 425 lei.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

CE UȘOR SE AJUNGE ÎN LUNĂ...

Se împlinește aproape un an de cînd la Palatul telefoanelor cartea pentru abonații din București a fost făcută ferfeniță.

E inexplicabil cît de greu se rezolvă lucrurile simple. Am impresia că cu cît un lucru este mai simplu cu atît se rezolvă mai greu. Am văzut cum lucruri dintre cele mai simple, care puteau fi rezolvate într-o fracțiune de secundă, sînt lăsate să zacă ani de-a rîndul. Pagini întregi lipsesc și orice căutare devine astfel zadarnică. Dar desigur nu asta e cel mai important. Ciudat este că deși a existat în această privință o avalanșă de reclamații și de nemulțumiri, nimeni nu s-a clintit. Toată lumea pare aproape dezorientată în fața acestei probleme abisale. Din cauză că problema e prea simplă, îngrozitor de simplă, zdruncină și tulbură pe toată lumea. Funcționarii au căpătat o expresie stranie. Într-adevăr, cum s-ar putea rezolva o problemă atît de simplă? Dacă era vorba de ajuns în Lună — problema se rezolva cît ai bate din palme. Dar nefiind vorba de cucerirea cosmosului, lucrurile se complică. Cineva vine cu propuneri. Cineva vine cu contrapropuneri. Și cu toate astea nimeni nu face rost de o biată carte de telefon. Am impresia că a face rost de o nouă carte de telefon este cu mult mai complicat decît o călătorie în Lună. Procurarea unei cărți cu abonații din București pune probleme științifice mult mai grele.

Te apucă uimirea cînd te gîndești că această instituție are desigur un șef ierarhic, șeful are desigur inițiativă, are subalterni, subalternii au desigur disciplină și entuziasm, și șefii și subalternii au ședințe, ei bine, cu toate aceste ședințe și entuziasm, de aproape un an de zile nu se poate face rost de o pîrlită de carte de telefon. Trebuie ca cineva să se ducă într-un loc anume să ia o carte de telefon și s-o aducă la Palatul telefoanelor. Dar probabil că pentru așa ceva trebuie geniul lui Pitagora. Universul va cunoaște, fără îndoială, transformări uriașe. Vom zbura în Lună și tot nu vom avea o carte de telefon. Vom zbura poate și în planeta Venus și tot nu vom avea o asemenea carte. Vom avea roboți care se vor plimba vioi pe Calea Victoriei, dar tot nu vom avea această carte de telefon. Vom folosi energia solară și tot nu vom avea o asemenea carte de telefon. Leacul cancerului se va descoperi și tot nu vom avea o asemenea carte de telefon.

Peste cîtva timp cîțiva oameni vor ajunge în Lună. Să avem răbdare. Cîndva, peste secole, cînd omul va progresa, cînd omul va stăpîni multe energii, va așeza și o carte a abonaților din București la Palatul telefoanelor.

literare

de Valeriu CRISTEA

IOAN GRIGORESCU:

LUPTA CU SOMNUL

Ioan Grigorescu aduce din reportaj gustul pentru excepție, pentru tot ceea ce se revarsă din matca domoală a cotidianului, deprinderea de a bicîui sensibilitatea cititorului. Abundă în prozele sale deci contrastele violente, împinse uneori pînă la grotesc, coincidențele senzaționale, situațiile ieșite din comun, cazurile clinice, infirmii, notele de abjecție și teroare. Un poet exaltat care visează să zboare în cosmos moare călcat în picioare la coadă la pește *(Acvariul)*, discuția decanului cu profesorul Benone Ionescu-Simeria, personajul principal din nuvela *Orgoliul*, în legătură cu sinuciderea recentă a unui coleg este punctată de zgomotul unor mici cascade impudice provenind dintr-o încăpere alăturată, un boxer trist și obosit, aflat aproape la capătul puterilor și al unei cariere sportive strălucite, recunoaște în adversarul lui, într-un meci decisiv, pe fostul comandant al unui lagăr nazist din care făcuse și el parte *(Ringul)*, din motive conspirative un tînăr grevist este obligat să petrecă o noapte cu ger și viscol într-o sondă părăsită *(Lupta cu somnul)*, un sadic inspector de poliție își mărturisește amorurile perverse *(idem)*, un orb *(care înoată în mare)*, apoi un estropiat, sînt aduși în prim-planul unor narațiuni *(Soarele negru, Acvariul)*. O pondere deosebită dobîndesc în volum elementul terifiant, pictura repugnantului; vocația, ca și reușitele mai nete ale prozatorului în această direcție trebuie căutate. Cînd descrie un boț grețos de ceară coagulată, o «gușă supraetajată», fața «puhavă, de cocă trecută din dospit» a unui mort, «zoaiele lapoviței», «noroiul tocat de mulțime» sau operația de fixare a unei nade vii în cîrligul undiței, autorul pare mai sigur pe el ca oricînd: «Lovea ritmic, apăsat, căutînd să nu strivească rima, ci doar să-i amorțească mișcările și să-i singereze carnea sub epiderma transparentă, cu ajutorul presiunii care se forma în căușul palmelor. Cînd rima încetă să mai miște, o apucă între degetul mare și arătătorul mîinii stîngi, și luînd de jos undița îi înfipse cîrligul încet, de-a lungul, ca și cînd ar fi îmbrăcat oțelul într-o mînușă. Lăsă puțin liber capul vietății, să se miște în voie, și privindu-și cu admirație opera începu să rîdă mulțumit».

Suverană în proza lui Ioan Grigorescu e tendința de a dramatiza: «Viscolul hohotește, vînzolind zăpezile, tropăind cu copite de fier pe tabla acoperișurilor, buhăind ca un taur apucat de streche, horcăind ca un vier înjunghiat. Parcă niciodată viforul n-a bîntuit cu atîta furie, șuierul lui asurzitor taie ca ferăstrăul, vîrtejurile albe despletesc cu sfredelele lor copacii, berbecii de zăpadă trîntesc porțile, dărîmă gardurile, tîră cotețele, smulg stîlpii»; sau: «Și vuietele, și ropotele, și horcăielile viscolului se îndepărtează încet, încet, apoi revin pe neașteptate, șuierînd cu limbi de balauri, bubuind ca tunetul, gemînd ca toți muribunzii pămîntului la un loc». Uneori însă, dorința de a frapa prin conflicte puternice, prin situații limită, de a înteți, de a tensiona lucrurile produce prin exces efecte contrarii, nevoite de autor. Într-o scenă cu două personaje din nuvela *Acvariul*, pentru a exacerba contrastul dintre elevație și spiritul pedestru, prozatorul întrerupe din cînd în cînd discursul patetic despre infinit și om al unuia prin strănuturile răsunătoare ale celuilalt: «—...Și uite-l, uite-l că s-a dus... Niște gîngănii, niște firimituri de viață, niște firișoare de praf, aia sîntem, în comparație cu universul, cu lumea asta colosală de aștri și planete, aia e! — Hap-ciu!... Vezi cu păru' ăla tocat că mi-l sufli în nas. — Noroc! Și cînd te gîndești că deasupra noastră sînt lumi nesfîrșite, stele care-au murit de mult și lumina lor continuă să ne vină... — Hap-ciu! — Încă o dată noroc. Iar noi, firișoarele astea, cutezăm să ne măsurăm cu nemăsuratul și să cuprindem necuprinsul...Ăla zicea că-mi lasă ceva într-un plic, dacă pleacă, mi-o fi lăsat? — Ți-o fi lăsat sărăcia, ce să-ți lase? — Zicea de o poezie... — Și ce să faci cu ea? — Nu știu. Ce se poate face cu o poezie? — Io de unde vrei să știu? — Așa e. Și cum îți spuneam: pe lîngă nesfîrșirea asta... — Hap-ciu!» De asemenea, narațiunile lui Ioan Grigorescu suferă de un procent destul de mare, aproape diabetic, de zaharină sentimentală (în *Lupta cu somnul* apare «o zvîrlugă de fată» căreia eroul îi spune mereu, pînă la sațietate, «fătuță») și nu de puține ori de lipsa unei serioase motivări a acțiunii. În lupta lui cu somnul și frigul sîntem din tot sufletul alături de Dobrică, îi dorim să învingă, dar pînă la urmă nu înțelegem prea bine de ce a trebuit să înnopteze sub cerul liber pe o vreme atît de haină și rămînem cu impresia că cel care îi închide eroului toate ușile în nas, una după alta, e chiar autorul. Pentru a putea obține efectul luptei cu somnul, cu gerul și cu moartea.

Cu toate carențele lui, volumul lui Ioan Grigorescu se citește cu bună dispoziție și plăcere. Scenele bune, precum coșmarul profesorului Simeria, în care răposatul prieten îi bate în ușă «cu o palmă umflată, pufoasă», retrospecția vertiginoasă a boxerului trimis la podea în intervalul în care e numărat de arbitru sau experiența penitenciară a eroului din ultima nuvelă, rămîn în memoria cititorului, căutîndu-și un loc statornic.

economice

de Ilie ZAHARIA

CENTRALISM ȘI DESCENTRALIZARE

Din punct de vedere teoretic discuția este de mult terminată: marile opțiuni, *politica* economică, trebuie să fie de resortul exclusiv al organului central. Orientarea investițiilor, ocuparea unui loc determinat în diviziunea internațională a muncii, modificarea de structură a economiei în funcție de noile cerințe ale revoluției științifico-tehnice — toate acestea presupun o *concepție* și o *putere de decizie centrală*. Nici nu se poate altcum.

Problema care se pune este modul cel mai adecvat, mai economic, mai eficient de punere în aplicare, de realizare a deciziilor luate central. Mai precis vorbind: cum trebuie organizată conducerea la diferite niveluri în așa fel încît să fie mobilizate *inițiativele* și *responsabilitățile?* În această chestiune *practica* și apoi literatura de specialitate și-au spus cuvîntul: autoritatea și puterea de decizie trebuie descentralizate — respectiv delegate cît mai jos *posibil*.

Astăzi nici un director, sau director general, nu mai poate cuprinde multiplele probleme pe care le are de rezolvat zilnic o mare uzină modernă. Dacă toate problemele, mari și mici, ar trebui să fie soluționate în cabinetul directorial, vă închipuiți ce sistem administrativ greoi, ce filieră ierarhică de referate și semnături ar parcurge propunerea unei măsuri, care ar trebui poate luată *imediat!* În afara timpului lung — și ireversibil — consumat, a întîrzierilor inerente — cu toate consecințele lor nepăcute în ce privește producția, aprovizionarea etc. — acest sistem generează, dacă nu lipsa de răspundere a organelor direct interesate, în orice caz relaxarea acestei responsabilități și totodată și a autorității și spiritului de inițiativă a acestor organe.

Amplificat acest sistem la nivel de ministere el este sursa unei birocrații. Pe drept cuvînt, tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința națională a P.C.R. a constatat că: «în momentul de față activitatea întreprinderilor și ramurilor economice este stînjenită de fenomene de centralism excesiv, de paralelisme între verigile organizatorice, care îngreunează relațiile dintre întreprinderi și forurile superioare, diminuează răspunderea lor».

Experiența mondială cea mai înaintată în *organizarea științifică* a întreprinderilor și trusturilor — respectiv centralelor industriale, arată că cea mai bună valorificare a potențialului uman, a capacităților creatoare, a inițiativelor și talentelor constă în promovarea consecventă a sentimentului de răspundere, de *participare la conducere*. Să nu hotărăști tu, director, într-o problemă pe care o poate decide *cu mai multă competență* șeful de serviciu, sau de secție, sau de atelier. Să nu-ți *pierzi timpul* cu chestiuni care pot fi soluționate de subalterni, pentru că *acest timp îl răpești* și *îl răpești* studierii și rezolvării problemelor mai importante. Cu atît mai serios se pune problema aceasta în raporturile dintre întreprinderi și organul central.

Iată de ce consider foarte binevenită următoarea idee cuprinsă în Tezele Comitetului Central al Partidului Comunist Român pentru Congresul al X-lea:

«Se va stimula în continuare inițiativa colectivelor de muncă, asigurîndu-se condiții pentru exercitarea unor drepturi și atribuții tot mai largi ale întreprinderii în organizarea, conducerea și planificarea producției, în finanțarea activității economice, eliminîndu-se practicile birocratice care frînează soluționarea eficientă și operativă a problemelor activității curente a unităților economice. O atenție deosebită se va acorda participării tot mai active a celor ce muncesc la conducerea și rezolvarea problemelor activității economice, sporindu-se rolul consiliilor de administrație și comitetelor de direcție — organe de conducere colectivă — și al adunărilor generale ale salariaților».

RECLAMA ESTE SUFLETUL COMERȚULUI

DE CE NUMAI AL LUI ?

de Magda MIHĂILESCU

Apropiata programare a Deșertului roșu *ar fi trebuit să ne scoată mai mult în cale chipul Monicăi Vitti.*

Faptul că pătrunderea publicității în conștiința spectatorului de film nu operează cu rezultate imediat spectaculoase, nu trebuie să ne sperie (sondajele efectuate în lume și cele cîteva modeste începuturi de anchetă înfiripate la noi dovedesc că «reclama, publicitatea filmului», se situează la urmă de tot cînd e vorba de motivele care-l împing pe om în sala de cinema. Suverane rămîn, în această privință, preferințele personale — direcționate după criteriul genurilor, după atracția pe care o prezintă actorii, prestigiul regizorilor — și ceea ce am numi «critica de la om la om», ceea ce se aude, de la unul, de la altul, în legătură cu eventualul succes al filmului).

Nici un muritor nu va putea reconstitui cu precizie momentul cînd o anume reclamă l-a hotărît brusc să intre la un anumit film, pentru că, practic, un astfel de moment, o astfel de determinare mecanică nu există. Așa se și explică răspunsurile în aparență nesemnificative obținute de anchete. Asta nu înseamnă însă că filmul ne-a intrat atît de mult în sînge încît nu mai simțim nevoia să fim trași de mînecă și îndreptați către cutare sau cutare producție. Darul înnăscut al publicității este de a-și exercita acțiunea pe căi subterane, de a-l atrage sistematic pe presupusul spectator mai întîi prin simpla stîrnire a curiozității, apoi a interesului și în cele din urmă să-l împingă, mai mult sau mai puțin pe neașteptate, la un act de opțiune.

Se înțelege însă că, pentru a ajunge aici, publicitatea trebuie pusă la cale cu toate armele culturii de masă dar și ale strategiei, trebuie susținută cu îndîrjire și elasticitate, pentru ca de la o simplă «luare a ochiului» să se insinueze ca o omniprezență în traiul cotidian, să ne tiranizeze chiar, căci nu strică. Și tot pentru a ajunge la acele opțiuni, trebuie mai întîi ca ele să fie clare celor care răspund de destinele programării, pe seama cărora cade lansarea în chip diferențiat a filmelor.

N-o să batem toba în tot orașul pentru o nouă peliculă cu de Funès.

«Lansarea filmelor» — iată o problemă care nu dă pace, de mai multă vreme, atît Direcției difuzării filmelor cît și Întreprinderii cinematografice a municipiului București. Le cunoaștem preocupările și frămîntările, eforturile depuse pentru pregătirea intrării pe piață și susținerii unor creații remarcabile din patrimoniul cinematografiei, cum au fost în ultima vreme *La dolce vita* sau *Anul trecut la Marienbad*, prin afișe de o frumoasă ținută grafică și excelente programe de sală. Din păcate, pornirea unei campanii publicitare nu se poate transforma într-o mișcare perfect organizată, nu poate împînzi orașul în punctele sale de maxim interes și deci nu-l poate acapara pe trecător, pentru simplul motiv că în întîmpinarea acestei mișcări nu au ieșit toți cei care se ocupă de soarta cinefilului. Să nu ne ascundem, la ora actuală Capitala noastră nu oferă cîtuși de puțin cadrul material necesar unei reclame cinematografice pe măsura înaltului coeficient de civilizație și frumusețe pe care îl deține Bucureștiul (este semnificativ, de altfel, faptul că acestei reclame îi este destinat un fond mai mic decît celei comerciale). În afara *gardurilor*, celebrelor garduri șubrede și oropsite pe care se face în general afișajul nostru și unde zac în devălmășie reclama teatrală, muzicală, a caselor de cultură, a Universității populare și mai de curînd a Crucii Roșii, orașul dispune de șapte puncte destinate special publicității filmelor, cele mai cunoscute fiind cele de la Colțea, din vecinătatea Liceului Lazăr, de la circ, operetă. Cum se prezintă, știm cu toții.

DE CE NUMAI AL LUI ?

Majoritatea sînt niște vitrine cu rame groase de lemn, roase de bătrînețe — au peste zece ani — și de urgiile vremii încît, iertată fie-mi imaginația macabră, par sicrie deshumate. Ploaia intră în voie pe sub geamuri, lasă șiruri-șiruri, iar gîzele își fac și ele de cap, indiferente la numele stelelor ecranului.

Propunerile de a înzestra Capitala cu vitrine moderne, pe picioare metalice, cu sisteme ingenioase de iluminare și rotire a imaginilor, așteaptă să fie luate în seamă. Arhitecții orașului nu s-au gîndit că fluxul «baterii străzilor» s-a schimbat în ultima vreme prin apariția noilor cartiere, cărora nu le-ar fi stat de loc rău dacă erau prevăzute cu puncte speciale pentru reclamă. Dar ce să mai vorbim și să mai avem pretenții, dacă nici constructorii noilor cinematografe nu au avut în vedere un fleac de lucru cum ar fi reclama luminoasă.

În momentul de față, numai *Patria* este înzestrată cu o astfel de comoară, căreia, din cînd în cînd, cîte un capriciu al tehnicii îi mai răpește cîte o literă, două. Spre marea bucurie a Pronosportului și a fabricanților de Alba Lux, ale căror nume au devenit un fel de divinități sclipitoare ce tronează deasupra urbei și care se bucură de o deosebită atenție.

Vitrinele cinematografelor bucureștene — ale celor vechi — împărtășesc și ele destinul amar al sălilor: sînt mici, neîncăpătoare, urîte și, practic, incapabile să găzduiască mare lucru: un afiș de proporții modeste și cîteva fotografii. Fațadele, le știm și pe acestea: dacă se scrie titlul filmului cu prea multă generozitate nu mai rămîne loc pentru numele actorilor și invers.

Solicitați fiind «să facă propuneri», cîțiva arhitecți au așternut pe hîrtie, în linii și cifre, cîteva corpuri și spații de reclame gîndite după cerințele zilei și ale noilor necesități, ivite în urma transformărilor dinamice pe care le-a străbătut Capitala. Deocamdată însă, ochiul nostru cade plictisit tot pe lemnul scorojit de la Colțea sau de la Lazăr.

Dar cum, vorba ceea, pînă una alta asta avem și ne descurcăm cum putem, chiar și aceste vechituri ar trebui să fie mai serios puse la treabă. Afișele premierelor anunțate par puse la întîmplare, după simplul criteriu al unor noutăți așteptate mîine sau la toamnă (este tot una?). Este izbitoare distanța dintre diferențierea calitativă pe care Întreprinderea cinematografică a municipiului și D.D.F. o fac, în cuprinsul caietelor sale de sală, între un film și altul, cu accente judicios distribuite, și lipsa de atenție cu care este tratată lansarea prin afiș. În centrele mai sus-amintite — Colțea și Lazăr — la loc de cinste se afla cu 2 săptămîni în urmă reclama filmelor *Armata codobaturilor din nou în luptă* (2 afișe) și *Iconostas* (2 afișe). Între ele — *Deșertul roșu*, afișul original, care, bineînțeles, fiind mai mare decît vitrinele noastre a trebuit să fie puțin ajustat. O reclamă primitivă, închipuind școlărește personajele din *My Fair Lady*, rămasă acolo de pe vremea unei programări la care ulterior s-a renunțat, întristează privirea.

Trecătorul mînat de treburi prin fața Braseriei de la Circul de stat ar putea să creadă că filmul pe care nu trebuie să-l piardă pentru nimic în lume ar fi *O fată ciudată*, una din cele mai mediocre pelicule din cîte au trecut vreodată pe marele și micul nostru ecran (vă dați seama cît este de «nouă» această domnișoară ciudată dacă a avut timpul să fie chemată și la televiziune). 4 afișe cuprinzînd titlul filmului, ca și cum acesta ar fi o garanție sigură, se răsfață într-o vitrină destul de mare în vecinătatea unei *La dolce vita* scrisă de mînă și lîngă

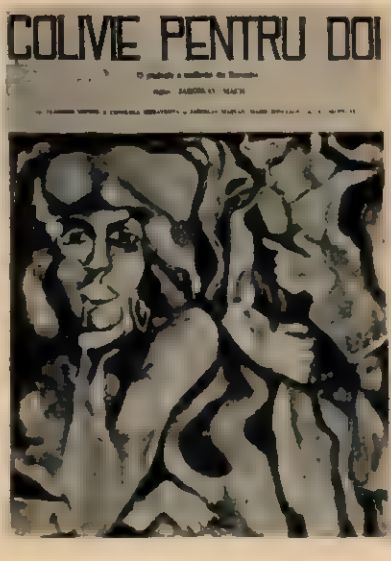

Afișele, cele mai multe remarcabile ca realizare grafică, ar trebui dublate mai insistent de altele care să solicite fotografia.

Bătrînele noastre vitrine...

care nu s-a îndurat nimeni să lipească măcar o fotografie. Vitrinele de la circ, singurele acceptabile ca dotare tehnică, ar trebui intens exploatate, folosite cu aceeași chibzuință cu care unii cultivatori scot rod bogat de pe un petic mic de pămînt. Ne este greu să înțelegem de ce pe aceste locuri nu s-a suflat un cuvînt despre *Roșii și Albii*, *Anul trecut la Marienbad*, ca să amintim doar două dintre filmele care au captat interesul bucureșteanului în ultima vreme. Fiind mai mari, aceste vitrine puteau să găzduiască foarte bine nu numai afișele respective, ambele izbutite, dar și fotografii, mult rîvnitele fotografii pe care iubitorul de cinema ținc să le întîlnească mai mult, mai des. Este cazul să spunem aici, că dacă grafica afișului nostru de cinema dă, în general, certe satisfacții estetice, ea purtînd semnătura unor distinși artiști ai genului, reclama ca atare solicită prea puțin fotografia, tocmai fotografia, elementul de atracție numărul unu. În condițiile în care, deocamdată, vitrinele noastre de lemn nu pot oferi o casă bună portretelor și scenelor din filme — s-ar deteriora repede — poate că afișul bazat pe fotografii ar trebui să dubleze, de cele mai multe ori, pe cel de grafică pură. S-au făcut astfel de încercări și ar trebui continuate fără nici o reticență. Fiindcă veni vorba de fotografii, cred că nimeni nu s-ar supăra dacă în holurile cinematografelor unde sînt proiectate filmele de mare importanță, pereții ar fi împodobiți, din cînd în cînd, și cu fotografiile vedetelor pentru care intră omul în sală, de cele mai multe ori. Treaba aceasta se face doar cu prilejul premierelor românești. În rest, aceleași portrete ale actorilor noștri, unele depășite de ani. Nici măcar la Central, cinematograful de artă, nu s-a avut în vedere o astfel de preocupare.

Pînă cînd publicitatea filmelor va găsi spațiile largi de desfășurare de care are nevoie, și mai aleș pînă cînd va izbuti să devină o preocupare permanentă și arzătoare a mai multor foruri, trebuie gospodărit cu mai multă înțelepciune chiar și puținul ce-l avem la îndemînă.

Un umăr mai zdravăn la impunerea unui film sau altuia pe piață, la crearea unui curent favorabil unui film sau unui cineast, se așteaptă și din partea presei, dacă am reușî să găsim toate modalitățile prin care să înnobilăm, nu să acoperim, noțiunea de reclamă.

Cronica, mai deșteaptă sau mai cuminte, nu ajunge. Stă în puținta cotidianelor, — cu precădere — care dispun de mai multă operativitate, de a prezenta în avanpremieră filmele ce merită o lansare susținută. «Carnetul cinefilului» din *Informația Bucureștiului* este un bun exemplu (doar pagina de reclamă propriu-zisă, cu toate filmele lunii înșirate fără nici o ordine, nu aduce cîtuși de puțin un serviciu real). Ca și proaspătul «Carnet cinematografic» al televiziunii, de altfel, în care valorile sînt decantate și subliniate cu inteligență.

Cu mai multă străduințe s-ar putea mobiliza toate mijloacele publicistice în stare să evidențieze și să susțină *momentul cinematografic*, de la caz la caz. Programul de sală intitulat *Ecran bucureștean* — care ar trebui să fie mai ostentativ vîrît sub ochii spectatorului — conține cîteva dintre multele posibilități ce stau și la îndemîna gazetăriei: prezentări succinte de regizori și actori, scurte interviuri, jocuri cu teme cinematografice.

Mai rar domeniu care să unească atîtea interese, ca publicitatea filmelor; aici, și esteții, și «oamenii cu banii» nu au decît de cîștigat. Cu o condiție: să nu lucreze separat, la întîmplare.

PROFIL

PETER O'TOOLE, GIGANTUL

Sînt șase ani de cînd numele lui Peter O'Toole a ţîrupt exploziv în lumea cinematografului. Doar șase ani, deși binecunoscutul — azi — actor irlandez are 36... Momentul afirmării sale coincide cu rolul titular din *Lawrence of Arabien*. Ca o curiozitate Peter O'Toole nu-și amintește cu prea multă plăcere de cei doi ani destinați turnării acestui film. Și totuși, de aici avea să i se tragă celebritatea.

Pînă atunci Peter O'Toole, irlandezul, descoperise de tînăr Londra, oscilase în alegerea profesiunii pînă cînd vocația sa neîndoielnică pentru teatru s-a concretizat, în sfîrșit, printr-o bursă la Academia regală de arte dramatice... După obținerea diplomei, actorul a poposit trei ani la Bristol, cu ansamblul «Old Vic», jucînd peste cincizeci de roluri. Apoi, o stagiune la Stratford-on-Avon... Dar cinematograful? Pînă atunci, doar roluri nesemnificative în filme nesemnificative...

Faimă cinematografică n-avea. Avea în schimb, o seamă de curiozități «de faimă». La fiecare premieră, pentru a-i purta noroc, îmbrăca devenitele sale tradiționale șosete verzi... Copiii săi, miopi, au fost botezați, toți, cu nume shakespeariene... Schimbase, în doi ani, 22 de apartamente...

Și a venit vremea să joace în *Lawrence al Arabiei*.

Presa a scris apoi: «Peter O'Toole va lua locul lui Marlon Brando»... Sau: «Peter O'Toole este un nou Laurence Olivier». De altfel, actorul irlandez nu s-a sfiit să joace rolul lui Hamlet, pe scenele londoneze, după magistrala interpretare a lui Olivier. Și ziarele engleze au fost unanime: «Un singur actor îl poate egala, azi, pe Laurence Olivier în Hamlet: Peter O'Toole».

De ce Peter O'Toole, gigantul? Nu numai pentru statura sa impozantă. «Cînd am început să fac filme — spune actorul — s-a produs o catastrofă: toate actrițele erau atît de mici față de mine, încît nici una nu mă dorea ca partener. Opt ani mi-am jucat rolurile cu genunchiul stîng îndoit, cu capul înclinat spre dreapta. Teribil de obositor». Greu de găsit, e drept, parteneră pe măsura lui Peter O'Toole, actorul de 1,91 m.

Și totuși, cînd spunem Peter O'Toole gigantul nu ne gîndim numai la statura sa impozantă. *Lawrence al Arabiei* a fost un rol de înalte dimensiuni artistice. Au urmat alte interpretări de prim rang. În *Pussy Cat*, un savuros rol de comedie... Într-o altă comedie de situații, *Cum să furi un milion*, un personaj amuzant și cuceritor prin umorul său particular... În *Biblia*, filmul-gigant al lui John Huston, rolul unui înger... În *Ecaterina cea Mare*, primul film în care Peter O'Toole n-a fost numai actor, ci și... producător, rolul principalului favorit al împărătesei (Jeanne Moreau). Din filmografia sa (relativ bogată) se desprinde un alt rol-pilon, de dimensiuni foarte înalte: *Henric al II-lea, Plantagenetul*, în filmul lui Peter Glenville, *Becket*, realizat după piesa lui Anouilh.

Becket a fost, de altfel, un prilej excelent de a face cunoștință cu acest mare actor, la propriu și la figurat, care este Peter O'Toole. Deși în film sînt mai mulți giganți...

Unul este regizorul însuși: Peter Glenville, din creația căruia am văzut pe ecranele noastre *Vară și fum*, *Procesul profesorului Weir*... Altul este Richard Burton, interpretul lui Becket. Apoi John Gielgud (Ludovic al VII-lea al Franței), Paolo Stoppa (papa Alexandru al III-lea), Gino Cervi (cardinalul Zambelli), Pamela Brown (regina Eleonora)... Cred că ajunge. În acest context de ași, Peter O'Toole strălucește.

Jocul său transmite cum nu se poate mai bine profunda contradicție a sentimentelor lui Henric față de Becket, contradicție care a constituit, desigur, ideea fundamentală a piesei lui Anouilh, ideea de bază a scenariului elaborat de Edward Anhalt. Admirație și invidie, afecțiune și gelozie, fel de fel de capricii, duioșie, vulnerabilitate și ură se întîlnesc într-un carusel amețitor de sentimente. O'Toole subliniază prin tonuri sfîșietoare contradicția tragică a personajului.

El este magnific pe tot parcursul filmului. Regizorul însuși mărturisea, de altfel, cu un prilej: «Am fost fericit inspirat distribuind pe Richard Burton în rolul lui Becket și pe Peter O'Toole în rolul lui Henric. Ambele roluri reclamau o tehnică extraordinară, o mare profunzime și subtilitate a imaginației și multă forță emoțională. Oamenii pot fi foarte mari actori dacă rolurile pe care le joacă le pun în valoare talentul».

Dacă am insistat asupra acestui rol este și pentru că în filmografia artistului, Henric Plantagenetul constituie, cred, cel mai înalt pisc al creației. Dar fiecare rol al lui O'Toole are un ce particular prin care actorul își autodefinește mereu alte valențe ale talentului. Iată de pildă *Noaptea generalilor*, filmul lui Litvak pe care-l vedem în aceste zile, ne propune imaginea unui Peter O'Toole insolit: un personaj rafinat și subtil, minat de tare psihice excelent disimulate, în ambianța și pe fondul evenimentelor celui de-al doilea război mondial. Jocul actorului atinge clipe de mare artă.

Greșim, oare, numindu-l Peter O'Toole gigantul?

Călin CĂLIMAN

de Felicia **ANTIP**

ce poate face un regizor

Richard sparge meticulos nucile, le rontăie una după alta, și în același timp își pune la punct planul de acțiune. Va fi cel mai odios criminal din istoria dramaturgiei universale, dar tot ceea ce face și spune pare firesc, credibil. Shakespeare nu are nevoie să fie «modernizat», el vorbește pe înțelesul tuturor oamenilor, din toate timpurile, nici una dintre observațiile și reflecțiile lui nu s-a perimat. Nu e nevoie decît ca cei ce joacă să pătrundă miezul gîndirii lui și s-o exprime în limba noastră, a oamenilor de azi. E ceea ce Ion Barna și excelenta echipă actoricească dirijată de el au făcut cu un succes deplin. Să luăm de exemplu cele două episoade în care Richard le înduplecă pe Anne și pe Elizabeth să accepte ultimul lucru pe care, în mod normal, ar fi trebuit să-l accepte, le amețește cu vorbe bine ticluite pînă le determină să uite că el e cel ce i-a ucis, celei dintîi, tatăl și soțul, iar celei de-a doua, copiii, și să-l îmbrățișeze ca pe un soț sau ca pe un fiu. Textul dialogului este, în ambele cazuri, respectat cu strictețe. Dar prin ritmul imprimat convorbirilor, prin trecerea gradată de la o atmosferă încărcată de ură la una încărcată de senzualitate sau, în cazul Elizabethei, la o nouă, absurdă, nădejde, regizorul ne obligă să receptăm cu maximum de intensitate fiecare nuanță a acestor schimburi de replici de o ascuțime psihologică unică.

Reușita temerarei întreprinderi de a aduce pe micul ecran «Richard al III-lea», piesă istorică de mari dimensiuni, cu nenumărate personaje și referiri la evenimente evocate în alte drame shakespeariene, are mai multe explicații. Prima mi se pare a fi inteligentul decupaj regizoral. Eliminînd nu numai vreo zece personaje și o serie întreagă de scene, ci și plasarea precisă a întîmplărilor într-un moment istoric determinat, Ion Barna ne-a prezentat nu o piesă cu Richard al III-lea, ci o piesă despre Richard al III-lea. De la tragediile antice încoace, mai toate capodoperele literaturii evocă vremuri tulburi, învălmășite, tragice. Ceea ce le-a ridicat la rangul de valori permanente a fost nu calitatea de cronică fidelă a unei epoci date, ci investigația celui mai complex și straniu fenomen al vieții — sufletul omenesc. Sufletul monstruos al lui Richard ni se dezvăluie fațetă cu fațetă: lipsa absolută de scrupule, dorința de parvenire neîngrădită de nimic, viclenia, conștiința propriei sale ticăloșii. Ion Marinescu trăiește un an de mari împliniri. După excepționalul succes din «Prețul», Richard al III-lea, care solicită alte valențe ale personalității actoricești, se înscrie ca un nou punct de vîrf al creației sale.

În jurul lui, o pleiadă de actori de prim rang, aproape fiecare dintre ei de calibrul unui cap de afiș. Între miile de amănunte care au contribuit la transformarea unei piese aparent la antipodul celor ce se pretează televizării într-un remarcabil spectacol de televiziune, trebuie menționată și alegerea interpreților. Nici unul dintre numeroșii nobili și curteni nu seamănă, nu poate fi confundat cu altul, fie ca fizic, fie ca manieră de joc. Dacă nu-i voi aminti decît pe Gheorghe Cozorici în rolul ducelui de Buckingham este pentru că exigențele spațiului alocat cronicii sînt neîndurătoare. Aici nu rămîne loc decît pentru a vorbi despre ceea ce e nou și n-ar fi nimic nou în a spune că unul sau altul dintre partenerii lui Ion Marinescu este un artist de talent.

Nouă este însă modalitatea de montare a piesei. Într-un decor din trepte care se transformă în creneluri și domină prin spirala lor amenințătoare tronul, aflat parcă în fundul unei gropi, sau între luminări care permit un joc fantastic de umbre și lumini, mișcări sinuoase într-un ritm obsedant, personajele sînt aduse în obiectiv sau abandonate după o logică artistică riguroasă. În locul obișnuitului fond muzical, banda sonoră înregistrează șfîrlitul luminărilor, trosnetul nucilor sfărîmate între dinți, foșnetul metalic al trenei reginei, confecționată, după ultima modă pariziană, din plăcuțe de metal. De la puloverul din zale de lînă al lui Richard la cel de tînăr răzvrătit al lui Buckingham, toate costumele sugerează, cu elemente moderne, o epocă istorică îndepărtată și sumbră.

Am scris de multe ori că sînt împotriva adaptării pentru televiziune a dramelor istorice monumentale. Acum îmi dau seama că eram de fapt împotriva prezentării lor ca atare pe micul ecran, nu împotriva adaptării lor inteligente și izbutite.

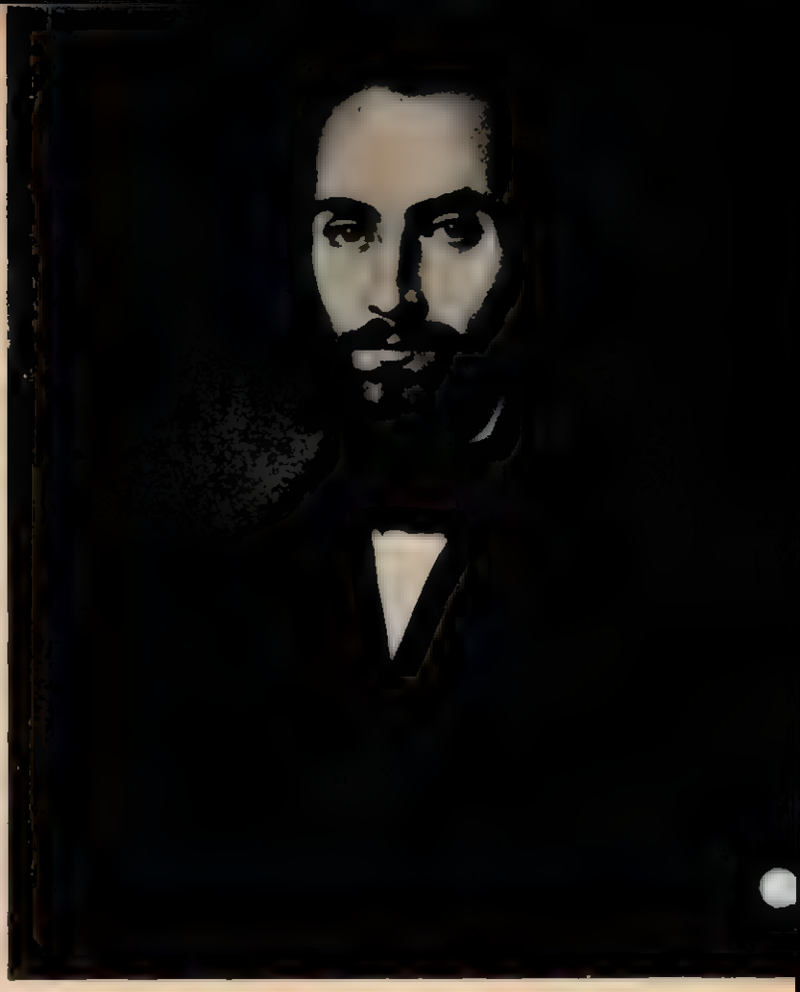

«Pe fruntea lui largă și curată
se vedeau trecînd gîndiri măreţe;
în ochii lui limpezi și negri
lucea o flacără tainică,
ce părea a înota într-o rouă de lacrimi
la cuvintele de patrie, glorie
și independenţă naţională.
Vorba lui era dulce și convingătoare,
ca graiul multor oameni
destinaţi de soartă a muri
în floarea tinereţii».

V. Alecsandri
despre N. Bălcescu

BĂLCESCU - ALĂTURI DE NOI

Nicolae Bălcescu continuă să trăiască în conștiința poporului nostru așa cum l-a cunoscut Vasile Alecsandri. Imaginea luptătorului revoluționar reflectă pasiunea sa de cercetător al trecutului neamului românesc, iar profundul său patriotism apare luminat de temeinica sa cultură istorică și literară. Noțiunile de patrie, de glorie strămoșească, de dreptate socială, de libertate politică și de independență națională figurează în scrierile sale cu semnificațiile pline de conținut care definesc însăși luminoasa sa personalitate.

Figura lui Bălcescu oglindește deplina concordanță dintre activitatea politică a revoluționarului și concepțiile sale istorice și filozofice. Gînditor și luptător, om politic și cercetător al istoriei naționale, Bălcescu a exprimat mereu convingerea că marile idealuri ale popoarelor nu se pot înfăptui fără sacrificiul revoluționarilor. Prin întreaga sa activitate, necruțîndu-și propria ființă el s-a dovedit consecvent cu gîndirea sa.

După moartea lui Bălcescu, clasele stăpînitoare n-au avut interesul să-i păstreze amintirea. În prezent, cinstirea memoriei lui Bălcescu capătă semnificația consacrărilor populare. Stigmatizînd cîndva gloria deșartă, Bălcescu afirma că adevărata popularitate trebuie să se întemeieze pe rezultatul faptelor mari și folositoare societății: «O asemenea popularitate o dobîndește omul tîrziu, mai adesea după moartea lui, dar atunci ea trăiește cît lumea». Cu intuiție istorică, el exprima astfel concepția ce se confirmă justă și cu privire la însăși prezența sa peste veacuri în conștiința poporului român. A fost necesar numai ca poporul nostru să-și dobîndească libertatea spre a-și putea exprima întreaga prețuire pentru activitatea revoluționară și opera istorică a lui Bălcescu.

REVOLUȚIA, «MAREA LEGE A NATURII CARE DUCE NEAMUL OMENESC CĂTRE PROGRES»

Încă de pe băncile școlii, Bălcescu s-a devotat cu pasiune istoriei. A citit scrierile lui Plutarh, Xenofon, Tucidide, Tacit și Tit Liviu. A studiat multe lucrări de istorie universală și tot ce putuse găsi despre istoria poporului nostru. A cercetat arhivele și a descoperit numeroase documente. Numeroasele și valoroasele sale scrieri, începînd cu **Puterea armată și arta militară de la întemeierea principatului Valahiei pînă acum** (1844), culminează cu remarcabilul studiu **Question économique des Principautés Danubiennes** (1850), pe care avea să-l folosească însuși Karl Marx, luînd cunoștință de importantele constatări și concluzii ale istoricului român dintr-o lucrare a lui R. Regnault. Opera istorică a lui Bălcescu se încununează cu **Istoria românilor sub Mihai vodă Viteazul,** rămasă neterminată și editată postum, în 1878.

Multe dintre rezultatele obținute de Bălcescu prin cercetările sale istorice s-au dovedit temeinice și au intrat în patrimoniul definitiv al științei istorice românești. Gînditor înaintat, el a știut că «omenirea nu e staționară... dezvoltarea ei se urmează regulat după legile progresului» (**Opere,** I, Ed Academiei, București, 1953, p. 326) și a susținut că sarcina esențială a istoricului este de a pune în lumină transformarea neîncetată și mișcarea progresivă a omenirii. Scrierile sale reflectă înțelegerea justă a rolului maselor populare ca factor activ în dezvoltarea istorică. Potrivit concepției sale, progresul istoric se realizează prin lupta revoluționară a popoarelor, revoluția fiind «marea lege a naturii care duce neamul omenesc către progres» (**Opere,** I, p. 178).

Însuflețit de concepții democrat-revoluționare, Bălcescu a militat pentru înlăturarea iobăgiei, condamnînd «acea monstruozitate ca o țară întreagă să robească la cîțva particulari» (**Opere,** I, p. 139). A socotit că statul claselor posedante este un instrument de represiune și a susținut că asuprirea socială și politică nu poate fi înlăturată decît prin instaurarea unui stat «fără domnie și fără boierie».

Editînd în 1845 împreună cu August Treboniu Laurian revista **Magazin istoric pentru Dacia,** Bălcescu a exprimat sugestiv, în primul număr al acestei publicații, concepția sa despre rolul educativ al istoriei: «Istoria este cea dintîi carte a unei națiuni. Într-însa ea își vede trecutul, prezen-

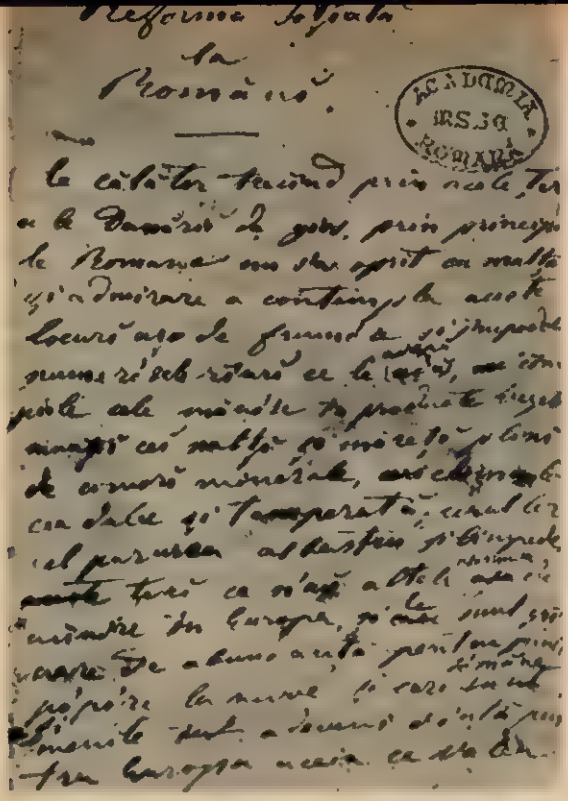

Nicolae Bălcescu, pictat de Gh. N. Tattarescu în 1851. Deși pe fața lui tristă se citește parcă apropierea morții (se va stinge în anul următor), privirea sa limpede și pătrunzătoare exprimă încrederea în împlinirea finală a țelurilor revoluției.

Prima filă din manuscrisul lui Bălcescu «Reforma socială la români».

150 DE ANI DE LA NAȘTEREA MARELUI LUPTĂTOR ȘI GÎNDITOR REVOLUȚIONAR

de Gheorghe CRONȚ
doctor docent în științe, șef de sector la Institutul de istorie «N. Iorga»

tul și viitorul» (**Opere**, I, p. 53). Cerînd să se folosească această «carte» pentru trezirea conștiinței naționale, el a respins istoria bazată pe biografia stăpînitorilor și pe înșirarea evenimentelor politice și militare. Studiile istorice — scria el, — trebuie «să ne arate poporul român cu instituțiile, ideile, simțămintele și obiceiurile lui în deosebite veacuri» (**Opere**, I, p. 59).

Folosind documentele, cronicile, legiuirile vechi, tradițiile și literatura populară, precum și inscripțiile, Bălcescu s-a străduit să descopere adevărul de falsitate, să critice așezămintele organizate de clasele stăpînitoare și să folosească istoria patriei ca armă de luptă în vederea pregătirii mișcării revoluționare, pentru cucerirea libertății sociale și a independenței naționale

VIRTUȚILE ISTORICE ALE POPORULUI ROMÂN

Profundul său patriotism nu l-a împiedicat pe Bălcescu de a recunoaște unele «scăderi» ale poporului nostru, explicabile prin regimul social-politic din cursul secolelor. El deplînge umilințele și înfrîngerile pe care le-au suportat românii în trecut și pe care le atribuie stăpînirii boierești și dominațiilor străine. Aspectele «negative» ale istoriei românilor apar însă cu o semnificație măruntă față de marile virtuți și față de actele de merit de care a dat dovadă poporul nostru în comunitatea internațională.

Cu privire la capacitatea românilor de a se guverna, Bălcescu constata în 1848 că «poporul român e destul de matur și că poate prea bine trăi de sineși fără stăpîni și a se bucura de toate drepturile cetățenești» (**Opere**, I, p. 352). De la Paris, în 1850, el recapitula virtuțile istorice ale românilor, remarcînd că acest popor niciodată «n-a vegetat, n-a stat pe loc, ci a mers înainte, transformîndu-se și luptîndu-se neîncetat pentru triumful binelui asupra răului, al spiritului asupra materiei, al dreptății asupra silei, pentru realizarea atît în sînul său cît și în omenire a dreptății și a frăției» (Text publicat de N. Iorga, **Programul lui N. Bălcescu**, Vălenii de Munte, 1908, p. 5.)

Potrivit concepției lui Bălcescu, istoria poporului român nu trebuie identificată cu istoria boierimii și a domniei. Boierii și domnii care s-au izolat de popor, căutînd «reazimul împărăților străine» pentru menținerea aservirii țărănimii, nu au nutrit sentimentele de eroism și de mîndrie patriotică pe care trebuie să le cinstească istoricii. Bălcescu a relevat însă meritul unor oameni de seamă din trecutul poporului nostru, chiar și al acelora care au aparținut straturilor sociale dominante. Proiectînd împreună cu Mihail Kogălniceanu editarea unui dicționar de biografii, Bălcescu a publicat cîteva prezentări punînd în lumină meritul real al unor personalități ca Miron Costin, Ioan Tăutul, postelnicul Constantin Cantacuzino. Pe unii ca aceștia, istoricul i-a considerat reprezentativi pentru înaltele năzuințe ale neamului.

ARMATA: «AVANGARDA NORODULUI»

Bălcescu considera armata «o avangardă a norodului». La vîrsta de 19 ani, fiind «cadet» în armata națională, el a dat ostașilor lecții de alfabetizare și de cultură generală; totodată a fost profesor al subofițerilor regimentului 3 din garnizoana București, străduindu-se să lumineze pe ostași asupra misiunii lor de luptători pentru cucerirea libertății și independenței naționale.

În scrierile sale, Bălcescu a militat pentru ideea națiunii armate, susținînd necesitatea organizării oștirii de rezervă: «Tot românul, fără excepție, să aibă datoria de a fi soldat al patriei, de la 20 pînă la 60 de ani» (**Opere**, I, p. 39).

Potrivit concepțiilor sale, armata activă permanentă trebuia să pregătească fără întrerupere «rezervele naționale», acestea constituind principalul sprijin al puterii statului.

Bălcescu a făcut deosebire între războaiele drepte, purtate pentru apărarea popoarelor, și războaiele nedrepte, în scopuri de cucerire. El a relevat participarea elementelor populare la luptele pentru apărarea țărilor române, subliniind și rolul șefilor militari în relațiile lor cu ostașii. Referindu-se la Mihai Viteazul, Bălcescu sublinia că acesta «își iubea ostașii și ceea dintîi a lui îngrijire era pentru dînșii. Totdeauna în mijlocul lor, făcîndu-le necurmat căutare, cercetînd trebuințele lor, cînd arătîndu-le familiaritatea unui camarad, cînd vorbindu-le cu puterea și mărimea unui domn, cînd cu dragostea unui părinte, el fermeca și răpea mintea și inimile ostașilor» (**Opere**, II, Ed. Academiei, 1953, p. 221). Pentru ca oastea să aibă capacitatea de luptă a unei forțe populare, Bălcescu cerea ca șefii militari să dovedească ei înșiși atașament față de ostașii lor.

«...NU VA MAI FI NICI OM ROB, NICI NAȚIE ROABA, NICI OM STĂPÎN PE ALTUL, NICI POPOR STĂPÎN PE ALTUL»

Fiind convins că poporul român nu va putea să devină suveran decît după succesul deplin al luptei revoluționare care trebuia să instaureze «republica democratică», Bălcescu credea într-o revoluție generală «democratică și socială», avînd ca țel final pentru fiecare popor independența națională și dreptatea socială. El exprima convingerea fermă că în revoluția viitoare se vor ridica toate popoarele pentru cucerirea libertății sociale și naționale. Cu previziunea sa istorică, el vedea în solidaritatea internațională succesul luptei revoluționare: «Atunci nu veți mai fi singuri în fața dușmanului, ci toate popoarele Europei vor alerga într-ajutorul vostru» (**Opere**, I, p. 312).

Istoricul și omul politic român concepea revoluția generală ca avînd drept scop însăși «înălțarea plebeianismului la putere», prevestind că lupta asupriților împotriva asupritorilor «se va urma pînă cînd popoarele n-or fi întregite în drepturile lor, și egalitatea n-o domni în lume».

Sprijinind în Transilvania lupta revoluționară comună a românilor și maghiarilor, Bălcescu motiva concepția sa astfel: «Libertatea naționalităților nu poate veni de la curțile împărătești și din mila împăraților și a despoților, ci numai dintr-o unire strînsă între toți românii și dintr-o ridicare a tuturor împreună și în solidaritate cu toate popoarele împilate» (**Opere**, I, p. 335). Se exprima astfel cu claritate concepția solidarizării internaționale a asupriților împotriva opresorilor!

În activitatea sa politică și în opera sa istorică Bălcescu s-a pronunțat cu fermitate pentru înțelegerea și conviețuirea pașnică a poporului român cu naționalitățile conlocuitoare. «Principiul nostru politic este simplu: respectul, recunoașterea, egalitatea și solidaritatea naționalităților» (**Opere**, II, p. 262).

Cu cîteva zile înainte de a muri, Bălcescu a putut să exprime din nou convingerea sa privitoare la eliberarea omenirii întregi de sub jugul claselor exploatatoare: «Atunci nu va mai fi nici om rob, nici nație roabă, nici om stăpîn pe altul, nici popor stăpîn pe altul».

Bălcescu a murit la sfîrșitul anului 1852. Nici nu se împlinise un veac de atunci și poporul nostru a putut să-și dobîndească libertatea visată de marele gînditor. Cuceririle revoluționare ale poporului român s-au înfăptuit pe linia înaltelor năzuințe ale lui Bălcescu, care a prevăzut instaurarea unui regim fără robie socială și fără subjugare națională. Istoricul a avut astfel intuiția viitoarei revoluții socialiste...

La cei doi poli ai societății din timpul lui Bălcescu: în imaginea nr. 1, colț dintr-un sat din Muntenia pe la jumătatea secolului al XIX-lea; în imaginea nr. 2 — plimbarea unor boieroaice cu sania pe Șoseaua Kiseleff (stampe ale vremii).

Grup alegoric de bonjuriști purtînd steagul cu deviza revoluției din 1848: «Dreptate! Frăție!».

OPERA ROMÂNĂ, acasă și peste hotare...

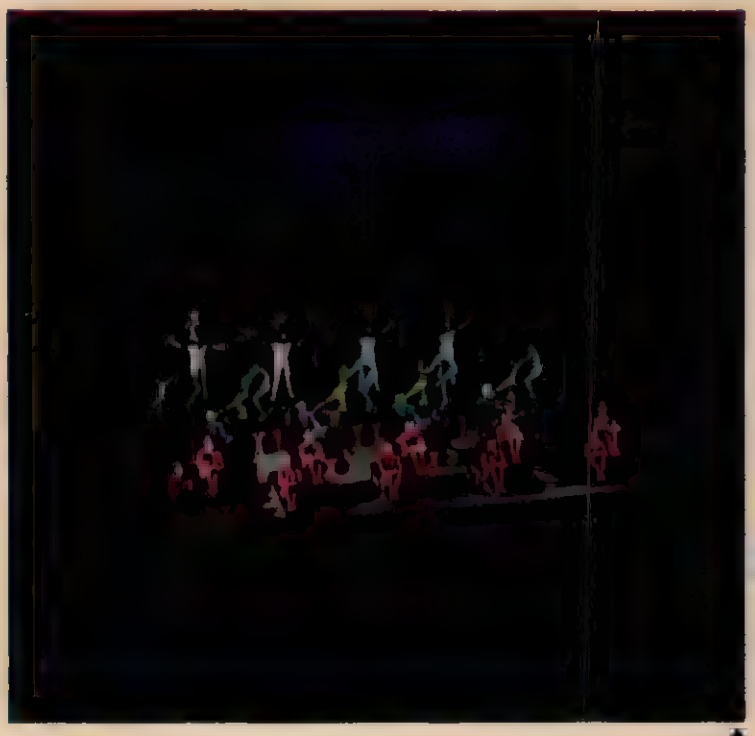

Baletul nostru, invitat să danseze în cadrul acelor bine cunoscute «Wiener Festwochen» (consacrate anul acesta în întregime noii școli muzicale vieneze), a prezentat un program alcătuit din piese de balet pe muzică modernă. Fotografiile noastre vă înfățișează scene din spectacolele lui Oleg Danovski — «Arcade», pe muzică de Aurel Stroe, și «Metamorfoze», pe muzică de Paul Hindemith.

Să fim ori nu supărați pe opera bucureșteană? După ce ne-a învățat, în anii trecuți, să-și respecte cu sfințenie programul anunțat, negru pe alb, în zorii stagiunii, după ce ne-a deprins cu cîteva excelente premiere anuale, iată că de la o vreme termitatea ei repertorială a început să se zdruncine, iar opera să-și țină tot mai puțin cuvîntul dat. Din cele cinci premiere făgăduite, ni s-au oferit doar trei — «Povestirile lui Hoffmann» și «Tripticul» de balet, «Walkiria» fiind trădată pentru un «Don Pasquale» ce a avut premiera doar la mijlocul lui mai (cînd, se știe, începe amurgul stagiunii), «Seara de balet Bartók-Stravinski» s-a amînat *sine die*, un «Decebal» fastuos și monumental a fost lăsat justificat, desigur, cu scopuri festive pentru miezul lui august. Ne-am pomenit deci acum, cînd bilanțurile stagiunii se prefigurează lucide și necruțătoare la orizont, cu mîinile cam goale, cu sufletul plin de doruri muzicale neîmplinite, cu pliantul-program al operei răsturnat pe jumătate.

Să fim deci supărați pe opera noastră din București...

Și totuși, dacă am face-o, am fi poate nedrepți și în orice caz de un egoism lipsit de noblețe. La ora actuală, cîntăreții români de operă sînt extrem de bine cotați peste hotare, impresarii îi asaltează, marile opere îi primesc cu brațele deschise. Ludovic Spiess cîntă la Buenos Aires, a fost la Los Angeles și Viena, Elena Cernei a avut un contract de trei luni la Metropolitan House și a cîntat apoi, cu un succes de zile mari, pe scena Marii săli a Congreselor din Moscova, Zenaida Palli a fost invitată să dea spectacole la Paris, Viorica Cortez-Guguianu, la Londra, Herlea cîntă la Stuttgart și Berlinul occidental, David Ohanezian se află la Opera din Hamburg, Marina Krilovici a cîntat în Olanda și R.F. a Germaniei, Enigărescu, Iordăchescu, Buzea, Konya, colindă și ei, cu vocile lor de aur, metropolele Europei. Și pretutindeni, ei fac un real serviciu artei românești demonstrîndu-i valorile, făcîndu-le cunoscute, aducînd apoi acasă, o dată cu trena aplauzelor și a cronicilor entuziaste, și o seamă de noi simpatii la adresa țării pe care o reprezintă. Să fim supărați că baletul nostru a fost invitat să danseze de două ori, în mai puțin de un an, în Spania, că a călătorit, în mai, într-un loc cu nume de paradis exotic, ce-i cheamă mereu pe rătăcitorii mărilor și ai scenelor — Santa Cruz de Tenerife, că a plecat apoi să dea spectacole în mai la Zagreb și în iunie la Viena, la binecunoscutele «Wiener Festwochen»? Am fi nedrepți, să recunoaștem.

Mai ales că O.S.T.A. — care ni-i răpește de fapt (temporar!) pe toți marii noștri artiști — nu ne-a vitregit cu totul stagiunea aceasta: prin O.S.T.A. am reușit să ascultăm, pe scena Operei române, pe Virginia Zeani în «Boema» și «Traviata» și să urmărim un «Don Carlos» sau un «Boris Godunov» cu Nicola Rossi-Lemeni, datorită ei am cunoscut-o pe acea celebră tînără soprană vieneză care deseori cîntă sub bagheta lui Karajan în marile sale spectacole, Gundula Ianovitz. Melomanii noștri s-au putut desfăta ascultîndu-i pe artiștii poporului din U.R.S.S. Evghenia Miroșcenko și Zurab Andjaparidze, pe baritonul canadian Louis Quilliko ori pe soprana iugoslavă Bozena Ruk-Focik.

Nu au fost deci uitați cu totul nici cei care mai vin la operă ca într-un templu, urmărind spectacolele cu partitura în mînă, lăsîndu-se vrăjiți de sunete a căror dulce curgere o știu pe de rost, nici cei care abia se inițiază în armoniile operei, nici cei ce iubesc cu putere arta dansului.

Dar tocmai pentru că marile iubiri nu se pot întemeia decît pe încredere și pe respectul jurămintelor făcute (deși, cine nu știe?!, jurămintele sînt făcute pentru a fi călcate...) — să cerem totuși operei bucureștene să-și reia bunele și vechile-i deprinderi de punctualitate repertorială. Măcar pentru stagiunea viitoare...

S.F.

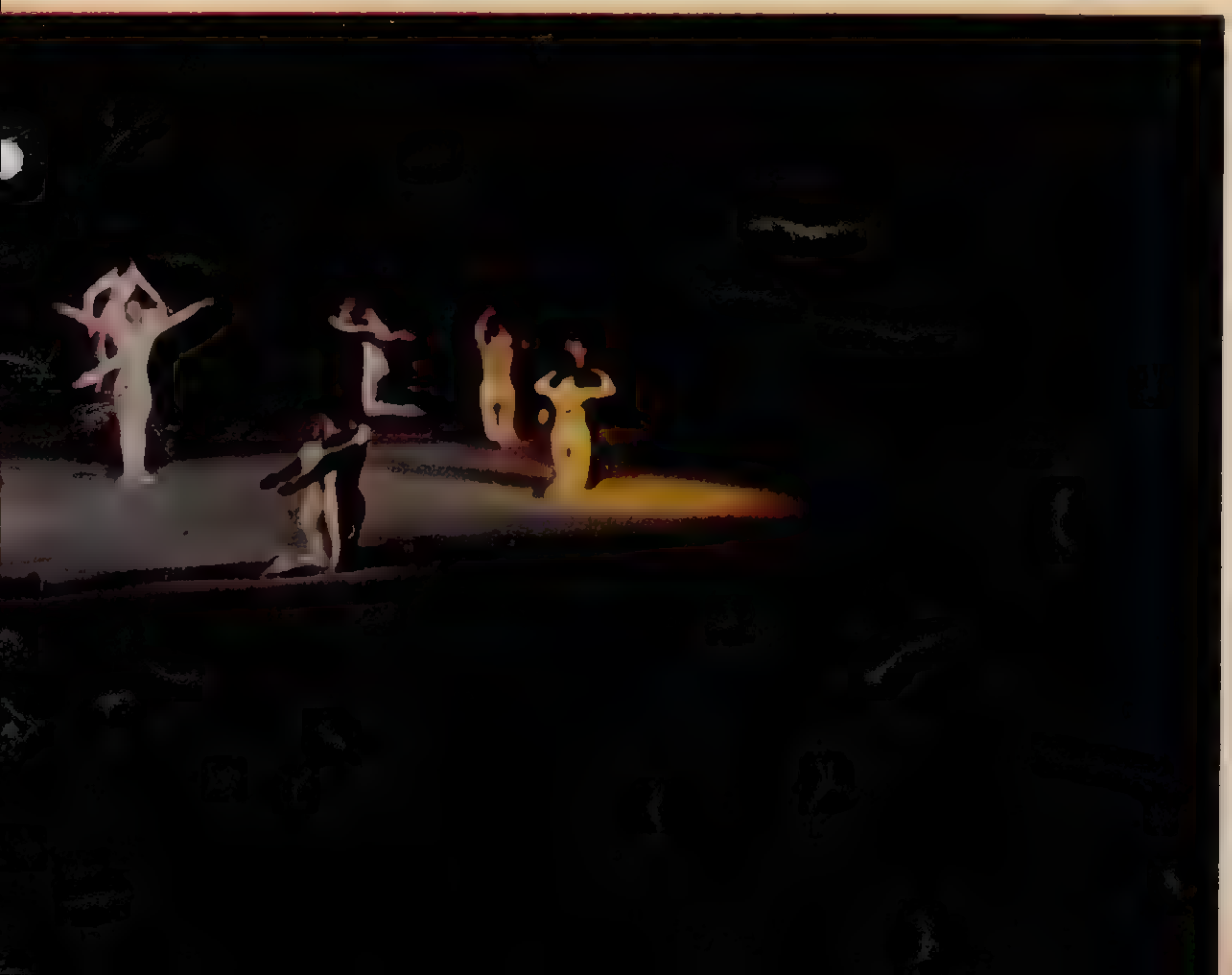

Iată și o imagine din «Poarta sărutului — Coloana fără sfîrșit», spectacol realizat de Vasile Marcu pe muzică de Tiberiu Olah. Spectacolul a fost prezentat în mai la Zagreb, în cadrul Bienalei de muzică contemporană.

La «Casa de mode», una dintre cele mai importante unități ale cooperativei «Drum nou» din Cluj, se organizează permanent mici expoziții ce prezintă creațiile croitorilor cooperatori.

după 20 de ani de drum

(«FLACĂRA»— PUBLICITATE)

Acum 20 de ani, în 1949, un număr de 29 de croitori din Cluj și-au unit forțele, constituind o cooperativă de producție meșteșugărească căreia — simbolic — i-au pus numele DRUM NOU. Sprijiniți de organele locale de partid și de stat, bucurîndu-se de încredere din partea populației clujene, meșteșugarii cooperatori și cooperativa au prosperat necontenit. Astăzi, după două decenii de activitate, realizările cooperatorilor din Cluj dovedesc că acum 20 de ani au pornit nu numai pe un drum nou — dar și pe singurul drum bun deschis în fața micilor meseriași. De la 29 de croitori și 2 unități cîte avea la înființare, astăzi — avînd și secții de blănărie și tăbăcărie — cooperativa «Drum nou» a ajuns la 1 187 cooperatori, ce muncesc în 50 de unități dotate cu diferite mijloace fixe în valoare de peste 8 milioane lei (față de 40 mii lei, la înființare). Capacitatea anuală de producție a crescut în același ritm: de la 64 mii lei în 1949 la aproape 44 milioane în 1969, iar beneficiile totale, de la 83 mii la aproape 3 milioane și jumătate lei în anul în curs.

Însuflețiți de elanul patriotic ce animă în aceste zile pe oamenii muncii din întreaga țară, meșteșugarii cooperatori de la «Drum nou» întîmpină cel de-al X-lea Congres al P.C.R. și cea de-a XXV-a aniversare a eliberării patriei cu noi realizări. Ei s-au angajat, ținînd seama și de sarcinile trasate de Congresul al IV-lea al cooperației meșteșugărești, să depășească angajamentele anterioare, dînd peste plan, pînă la finele anului, o producție-marfă în valoare de 1 200 000 lei. De asemeni, cooperativa va livra fondului pieței, peste plan, produse în valoare de 900 mii lei, va realiza economii suplimentare de 100 mii lei la prețul de cost și beneficii de 100 mii lei peste plan.

Pe lîngă lucrul de calitate pe care-l asigură celor ce apelează la serviciile lor, unitățile fruntașe ale cooperativei «Drum nou» oferă clientelei clujene o ambianță plăcută, într-un cadru modern, creat prin mobilierul, decorația interioară și utilajele cu care au fost înzestrate.

AN HOTĂRÎTOR

PE ȘANTIERELE BUCUREȘTENE DE LOCUINȚE

raid-anchetă
realizat de V. COSTEA, Gh. BRĂTESCU
Fotografii: Elena GHERA

— Ați venit să ne criticați?

Cu această formulă a fost întîmpinată, invariabil, formația noastră de anchetă jurnalistică. Abstracție făcînd de tonul ușor glumeț, am fost tentați să descifrăm latura serioasă a întrebării: oare noi, reporterii, să avem, printre constructori, o faimă atît de proastă? Sau poate oamenii șantierelor bucureștene n-or fi prea învățați cu laudele?

Totuși ar fi împotriva evidenței să nu recunoști în cartierele și ansamblurile noi de locuințe ale Capitalei riguroasa creație a *constructorilor*. Reținînd, *statornic*, acest adevăr, la anumite intervale — cum este și momentul de față — nu ne putem reprima interesul chiar pentru unele detalii din activitatea de construcții. Am întreprins deci raidul anchetă pe șantierele de locuințe fără idei preconcepute sau intenții «agresive». Firește însă că n-am plecat la drum cu totul... inocenți; luasem, adică, printre primele noastre bagaje cîteva informații prealabile...

CIFRE CIFRATE

— Cu ce «recoltă» ați inaugurat anul 1969?

— În primul trimestru am dat în folosință un bloc cu 88 de apartamente.

— Dintr-un plan anual care cuprinde...?

— ...1 500 de apartamente.

— Nu vi se pare deci că 88 față de 1 500 reprezintă un raport puțin optimist?

— Da, dar știți, iarna...

Iată un refren pe care îl pot invidia toți textierii de șlagăre: deși intrăm în luna lui cuptor, iarna mai este încă la modă, invocată și cîntată pe tonalități diferite! Ne-am îngăduit această audiție nu fiindcă am contesta, în bloc, neajunsurile pe care îndelungatul timp friguros le-a *pricinuit* constructorilor. Dar spusele ing. Igor Clopotov (șeful șantierului 3 al Întreprinderii de construcții-montaj nr. 5) implică iarna într-o situație din care putea foarte bine să lipsească. Și iată de ce: șantierul Colentina a luat ființă, oficial (după declarațiile *interlocutorului nostru*), în martie 1968. Orice neavizat, uzînd exclusiv de logică și de simple operațiuni aritmetice, va socoti că din martie anul trecut și pînă la căderea zăpezii din iarna trecută sînt nouă luni. Or, acest răstimp e prea de ajuns ca să ridici blocurile de locuințe pînă sub acoperiș și să te pregătești de viforniță, cu lucrul la adăpost. După declarațiile șefului de șantier, cinci blocuri ajunseseră astă-iarnă în acest stadiu de execuție, dar din felurite *motive*, cam *încîlcite*, *nu s-a lucrat* la *finisajul* interior pentru că n-a funcționat nici o sursă de căldură. Acceptăm justificarea, dar fără pretenții de scuză! Pierderea acestui «tren» înseamnă zeci și poate sute de apartamente care nu s-au dat în folosință la timp. Dar de acum încolo?

— Sînt terminate și se recepționează 220 de apartamente, iar restul pînă la 484 — cota planificată pe semestrul I — se află într-un stadiu avansat de finisaj.

Am luat de bune datele citite de ing Clopotov din grafice, pînă la proba contrarie, care, din păcate, n-a întîrziat. Ne aflam pe șantier, în fața blocului R 29, unul dintre cele despre care ni se spusese că e în plin finisaj. L-am parcurs cu privirea de la parter pînă deasupra celor zece etaje și în afara cîtorva *tocuri* de ferestre *montate* n-am observat nici o grabă febrilă de terminare a zugrăvelilor sau vopsitoriilor (nici n-au prea început!)

— Cînd o să fie bun de locuit R 29? — l-am întrebat pe zidarul Peter Nicolaie care se afla pe aproape.

— Pe la 15 iulie, încolo...

(Continuare în pag. 20

Dacă aceste clădiri înalte de locuit (autor: Întreprinderea de construcții-montaj nr. 2) arată astfel în iunie, termenul de predare — 15 septembrie — inspiră pronosticuri optimiste.

AN HOTĂRÎTOR

Nu știa bietul om că șeful său ne garantase terminarea blocului sus-numit pînă la încheierea acestui semestru.

Nu v-am relatat aceste neconcordanțe de... opinii de la șantierul 3 al I.C.M. nr. 5 cu titlu de senzațional. Ni s-a părut pur și simplu că această secțiune din ansamblul construcțiilor de locuințe ale Capitalei prezintă un simptom concludent: Șantierul 3 are deci de predat, în 1969, 1 500 de apartamente. Planul semestrial îndeplinit sau neîndeplinit, este însă de numai 484 apartamente. Prin urmare, într-o jumătate de an s-a prevăzut cu mult mai puțin decît jumătatea obligațiilor pînă la 31 decembrie. Să fie un exemplu izolat? Cîtuși de puțin. Ba am putea zice că defalcarea planului de locuințe pe întreaga Capitală are un aspect bizar: în șase luni s-a preliminat cam un sfert din totalul apartamentelor afectate acestui an. Scontează Direcția generală de construcții-montaj pe vreun miracol pînă la finele lui '69? Greu de presupus. Sau cifrele din grafice conțin vreun mister pe care noi nu sîntem în stare să-l descifrăm?

N-am pierdut din vedere că pentru constructorii de locuințe din București 1969 este un an greu, fiindcă obligațiile lor s-au dublat. Am mai aflat că forța de muncă este deficitară, că aprovizionarea nu merge ca pe roate și așa mai departe. Dincolo de toate cauzele mai mult sau mai puțin obiective, reținem că indicațiile precise ale conducerii de partid și de stat prevăd pentru jumătatea anului îndeplinirea în procent de 50% a planului de investiții. Cu realizările lor, la această dată, șantierele de locuințe din București pot avea, oare, pretenția că sînt «în rînd cu lumea?» Nu ne erijăm nicidecum în vizionari negativiști, dar ritmul actual de lucru *nu* permite recuperări substanțiale pînă la sfîrșitul anului decît cu compromisuri, care vor face din 1970 un an și mai greu.

O SCRISOARE FĂRĂ RĂSPUNS

Pe data de 18 aprilie 1969, de la sucursala sectorului București a Băncii de Investiții a plecat o scrisoare către Consiliul popular al Capitalei, mai exact, în atenția tov. vicepreședinte ing. Traian Ispas. Deși deosebit de interesant, nu putem reproduce întregul text al scrisorii din motive de spațiu. Așadar, spicuim: «...*Procesul-verbal de predare-primire pentru blocul J 15 Titan s-a încheiat la data de 11.1.1968. Deși au trecut 15 luni de atunci, nu s-au terminat fațada, lucrările la soclu și terasă. Situații similare s-au constatat și la blocurile E 1, E 3, Z 1, Z 2 din Drumul Taberei și blocul 3 din Șoseaua Armata Poporului...*» «...*Menționăm că aceste întîrzieri atrag după ele prelungirea termenelor de recepție, ajungînd ca, în unele cazuri, ele să se încheie în 3 ani de la predarea apartamentelor către beneficiar. În asemenea condiții volumul remedierilor solicitate cuprinde și unele lucrări care intră în perioada de uzură normală, fapt ce se reflectă negativ în cheltuielile de producție ale întreprinderii de construcții...*». Din controlul întreprins de specialiștii Băncii de Investiții rezultă că pînă la data cînd am scris aceste rînduri 61 de blocuri nu au recepția definitivă. Fie că fațadele n-au căpătat încă forma cuvenită, fie că drumurile de acces sînt... inaccesibile, fie că finisajele ori instalațiile nu sînt în regulă. Deși, așa cum se precizează în textul citat, cheltuielile întreprinderilor constructoare sporesc mereu, de la o lună la alta, de la un an la altul. Firește, nu sînt bani din portofelul sau de pe C.E.C.-ul directorului sau maistrului cutare, ci sume consistente care ies din avutul statului. Direcția generală de specialitate a Consiliului popular municipal București construiește în 1969 un volum dublu de locuințe în raport cu anul trecut. Este salutar, nici vorbă! Dar ce se alege totuși cu zecile de lucrări neîncheiate din anii trecuți? Cine răspunde de degradările care se produc, între timp, la blocurile noi, împrumutîndu-le pe dinafară și pe dinăuntru aparențe de vechime seculară?

Scrisoarea despre care aminteam și care solicita soluții grabnice a rămas, pînă acum, fără nici un răspuns. Trebuie să socotim această tăcere drept replică definitivă?

DAI UN BAN, DAR FACE?

La blocul N 9 din Balta Albă-Titan l-am întîlnit pe ing. Nicolaie Roiu, inspector principal la filiala Băncii de Investiții, împreună cu maistrul Gh. Gherghel și dirigintele de șantier Lazăr Dinițâ. Văzuserâ apartamentele — a cîta oară?! Tot grupul era încîntat: execuția este ireproșabilă, s-au terminat chiar și aleile de asfalt, dar... comisia de recepție și-a făcut datoria încă din luna martie. De atunci blocul stă închis! De ce nu vin locatarii? Iată o întrebare la care ar putea să răspundă numai Oficiul de construcții pentru locuințe proprietate personală (O.C.L.P.P.). Dar nu răspunde. Să nu fie oare solicitanți? Ba bine că nu! Vedeți ce de lume asaltează ghișeele...

Blocul R 25 de pe Șoseaua Colentina, aparținînd tot O.C.L.P.P.-ului, s-a terminat mai de curînd. Proprietarii apartamentelor s-ar putea muta. Dar cum o să procedeze oare? E mai mult decît o curiozitate, pentru că: liftul nu este instalat deși sînt zece etaje pe verticala blocului; la intrare, dealurile de pămînt udat de ploaie par să fie un decor de film (prost).

Raidul nostru a mai întîlnit o adresă, din aceeași categorie: Blocul G 2 din Vatra Luminoasă. Aici, fericiții locatari și-au luat în primire cheile garsonierelor proprii încă din februarie-martie 1968. Fericiți e un fel de a zice:

— Ca să nu-mi intre zăpada în casă am îndesat în tocul ferestrei dinspre balcon hîrtie și cîrpe — ne spune și ne arată Silviu Dimitriu de la etajul V, ap. 144. Aceleași necazuri le-a avut și Pompiliu Viciulescu de la etajul III, ap. 93. Fațada blocului, care trebuia finisată de aproape un an, e învelită și acum, parțial, în schele metalice. Dar ce folos dacă nu lucrează nimeni?!...

Ușile, ferestrele se închid strîmb sau nu se închid, parchetul sare sub pași și așa mai departe. Și în acest timp O.C.L.P.P. își uită îndatoririle de intermediar între cei ce plătesc și cei care execută. Bunăoară, pentru blocurile H 3, H 4, H 4 bis, H 5, H 14 și H 15, O.C.L.P.P.-ul a întocmit listele de remedieri pe care urma să le execute constructorul abia după 6-10 luni de la expirarea anului de garanție.

— Statul ne-a înlesnit cumpărarea unor apartamente în condiții avantajoase, iar noi, la rîndul nostru, am economisit bani, uneori, poate, cu anumite sacrificii. E drept să fim astfel tratați de O.C.L.P.P.? — se întreba cu obidă prof. Elinov Usatiuc, președintele asociației de locatari a blocului G 2.

Nu, nu e nici drept și nici legal!

ȘI TREI INTERVIURI CARE N-AU AVUT LOC

Dorind să cunoaștem opiniile factorilor de răspundere în domeniul construcției de locuințe din Capitală, am încercat să intrăm în legătură cu conducerea Direcției generale de construcții și montaje a Primăriei municipiului. Pentru a obține o audiență am format deci numărul de telefon 15 95 72 și am cerut interiorul 258. S-a desfășurat apoi următorul dialog:

— Bună ziua, la telefon redacția revistei «Flacăra».

— Da. Pe cine căutați? — a întrebat o voce feminină.

— Am dori să vorbim cu tovarășul inginer șef Voiculescu.

— O clipă, vă rugăm.

Secretara face o oarecare pauză, apoi continuă în receptor:

— Tovarășul Voiculescu nu este, reveniți după o oră.

Și închide brusc telefonul.

Peste 60 de minute am încercat din nou același număr.

— Putem vorbi cu tovarășul Voiculescu?

— Cine sînteți?

— Revista «Flacăra».

— Ah, nu, tovarășul a plecat pe șantiere cu tovarășul vicepreședinte Ispas. Ce pot să fac?

O bănuială ne-a îndemnat să-l căutăm de îndată și pe tovarășul vicepreședinte al Consiliului popular al municipiului București, tov. Traian Ispas, în sarcina căruia se află problemele construcției de locuințe din Capitală. Am format deci numărul 14 97 48, la cabinetul d-sale:

— Bună ziua, la telefon redacția revistei «Flacăra», am dori să vorbim cu tovarășul vicepreședinte.

— Ne pare foarte rău, răspunde amabil la capătul celălalt al firului secretara, dar nu poate fi găsit în nici un chip azi: însoțește o delegație maghiară.

Inspectorul Băncii de Investiții, ing. Nicolaie Roiu, și dirigintele de șantier Lazăr Dinițâ, sînt numai zîmbet: blocul cel nou e fără cusur. Să nu-l bucure laudele pe maistrul Gheorghe Gherghel? Ba da, dar locatarii de ce nu se mută? Sînt așteptați încă din martie. Știe numai O.C.L.P.P.-ul să dea răspuns. Și totuși, tace...

Bloc de garsoniere proprietate personală în Vatra Luminoasă. Așta-i fason de fațadă?, ne întreabă proprietarul Pompiliu Viciulescu. Nu, nu prea! Și cînd te gîndești că de un an și ceva bieții oameni s-au săturat să tot spere!

Și, în sfîrșit, șantierul se mută în altă parte...

Am rămas perplex. Care secretară o fi spus adevărul?

Pe tovarășul Melinte, șeful Oficiului pentru construcții de locuințe proprietate personală, nici n-am mai încercat să-l căutăm... Telefonul dînsului nu răspunde niciodată. Sau dacă întîmplător se ridică receptorul, cineva — e drept, foarte politicos — te roagă să revii. Scena se repetă, dacă ai răbdare, la infinit. Se poate încerca, de către cei care au timp, la numărul 15 34 87. Dacă au norocul totuși să-l găsească pe tov. Melinte, rugați-l să citească textul anchetei noastre. Poate astfel vom putea intra direct în legătură cu dînsul.

În orice caz, ne pare rău că încercările noastre de a lua contact nemijlocit cu tovarășii în sarcina cărora stau acutele probleme ale construcției de locuințe au eșuat nu din vina noastră. Ne-ar fi interesat nu părerile dumnealor asupra deficiențelor — din păcate foarte numeroase și serioase — care există în acest domeniu și nici eventualele justificări, pe care le bănuim. Am fi dorit să aflăm de la dînșii, concret, spre a putea înfățișa opiniei publice, măsurile operative și eficiente pe care înțeleg să le ia pentru remedierea tuturor lipsurilor, astfel încît cetățenii care așteaptă să deschidă ușa unui apartament nou, pe care și-l doresc cu ardoare, să afle precis data cînd vor avea această bucurie. Sperăm că după apariția acestui material vom primi «în direct» răspunsurile lămuritoare din partea celor în cauză.

Faceți baie în apă de ploaie: e foarte bună pentru epidermă! Cam o astfel de invitație sugerează căzile de baie lăsate afară zile de-a rîndul cum dă Dumnezeu, pînă cînd instalatorii vor începe montajul lor în apartamentele blocului N 10 din Baia Albă-Titan.

O imagine de film neorealist? Nu, sînt ultimele caturi ale fațadei blocului R 26 de pe Șoseaua Colentina, dat în «folosință» anul acesta.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Cineva din Satu Mare care semnează — pare-se — **Topală** și se recomandă intelectual, inginer (deși nu se prea are bine cu ortografia și cu acordurile gramaticale), a descoperit, în sfîrșit, cauza tuturor relelor de care suferă fotbalul nostru. Descoperirea e — ce-i drept — cam tardivă, fiindcă, de bine, de rău, în ultimul timp lucrurile s-au mai îndreptat în acest pasionant domeniu, dar ea continuă să rămînă interesantă, profundă și mai ales inedită. Vinovați pentru tot ce nu merge în fotbal sînt ziariștii (ce simplu! trebuia numai să ne gîndim!), care-și permit să critice manifestările de huliganism ale unor spectatori și ale unor jucători. O dată explicația găsită, corespondentul sătmărean pornește în cruciadă. Și primele lănci le azvîrle asupra colaboratorului nostru Emanuel Valeriu. Înarmat cu certificatul de microbist (care, după cum se știe, asigură scutirea integrală de cultură, competență și bunăcuviință), cititorul din Satu Mare îl întreabă pe titularul rubricii noastre de sport dacă a trăit vreodată atmosfera unui meci de fotbal sau dacă a urmărit măcar la televizor un meci (mai e nevoie să amintim că tov. Emanuel Valeriu, redactorul șef al ziarului «Sportul», este unul dintre cei mai experimentați și mai apreciați ziariști sportivi din țara noastră?). Pe inginerul Topală l-a indignat faptul că Em. Valeriu a înfierat așa cum se cuvine fapta huliganică a unui spectator care a aruncat cîteva petarde pe terenul de joc și ne scrie (citîm textual): «De ce să condamnăm oare pe acel spectator care din profundă simpatie și de înalt patriotism față de clubul (echipa) simpatizată a explodat pur și simplu de bucurie?»

În primul rînd, domnule Topală, să lăsăm în pace patriotismul, care înseamnă dragoste de patrie și nu atașament față de un club sau față de bocancii unui fotbalist. În al doilea rînd, dacă, așa cum spui dumneata, zurbagiul în cauză ar fi explodat **el**, am fi păstrat un minut de reculegere, am fi cumpărat, eventual, o jerbă de flori, dar nu ne-am fi simțit obligați să luăm atitudine prin revistă. În al treilea rînd, nu se pot identifica bucuria și pasiunea, perfect justificate, ale majorității iubitorilor de sport cu excesele inadmisibile ale unor izolați.

Microbistul sătmărean e indignat și pentru că presa a îndrăznit să-l supere pe gingașul fotbalist din Constanța, acuzat de viol. În concepția d-lui Topală, fotbaliștii sînt mai presus de legi și de morală, iar pe lîngă ei toți ceilalți oameni nu valorează practic nimic. «Pentru o josnică de femeie, sare ca ars dl. Topală, IANCU (cu majuscule, bineînțeles, spre a i se sublinia calitatea de supraom — n.n.) să nu joace fotbal?????! Dar e culmea!...» Și așa mai departe. Nu ne-am fi oprit asupra acestei scrisori (care poate interesa mai degrabă, credem, medicii psihiatri) dacă ea n-ar fi expresia unei mentalități primitive și periculoase, împotriva căreia opinia publică trebuie să ia atitudine.

Cititoarea **Eftimia Miroșeanu** din București ne trimite o scrisoare interesantă în care exprimă diferite critici la adresa reportajelor de actualitate publicate în revista noastră. Nu credem însă că soluția ar consta în reducerea spațiului acordat acestor reportaje, așa cum sugerează d-sa, ci în îmbunătățirea radicală a conținutului și formei publicistice. Mai purtăm încă povara multor șabloane, ne mai lăsăm deseori copleșiți fie de fapte brute, insuficient de semnificative, fie de formule prea abstracte, fie de tendințe spre o literaturizare ieftină, fie, mai ales, de mania descriptivismului. Împotriva acestor racile trebuie să luptăm în convingerea că nimic nu este mai palpitant decît adevărul cald, semnificativ, adesea contradictoriu, al vieții.

În legătură cu rugămintea pe care ne-o face tov. Miroșeanu, vrem să amintim că am publicat o copertă reprezentînd-o pe cîntăreața Doina Badea și, dacă ocazia se va mai ivi, sîntem gata să recidivăm.

Cititorul care semnează **Tiberiu B.**, din Timișoara, ne sugerează să publicăm ceea ce în publicațiile occidentale se numește «hit-parade», adică un clasament săptămînal al discurilor de muzică ușoară, în raport cu succesul lor de public. Principial, n-am avea nimic împotrivă, dar de unde să luăm clasamentul? În alte țări el este întocmit pe baza datelor furnizate de întreprinderile de discuri, de organizațiile comerciale, de institutele de sondare a opiniei publice, de sondare a pieței sau de analiză a consumului. Ni se pare că la noi nu există (deocamdată) o instituție care să urmărească sistematic acest sector al pieței. A publica un clasament doar potrivit părerilor noastre sau ale cititorilor care ar binevoi să ne scrie, n-ar fi nici științific și nici serios.

varietăți

UMOR

de T. PALL

Într-o joi, cînd a fost vară...

UMOR DE PESTE HOTARE

— Cam plicticos documentarul ăsta despre păsări...

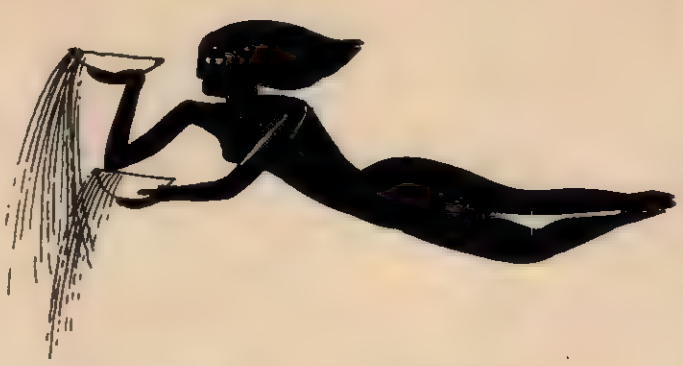

„IZVOARE DE SĂNĂTATE"

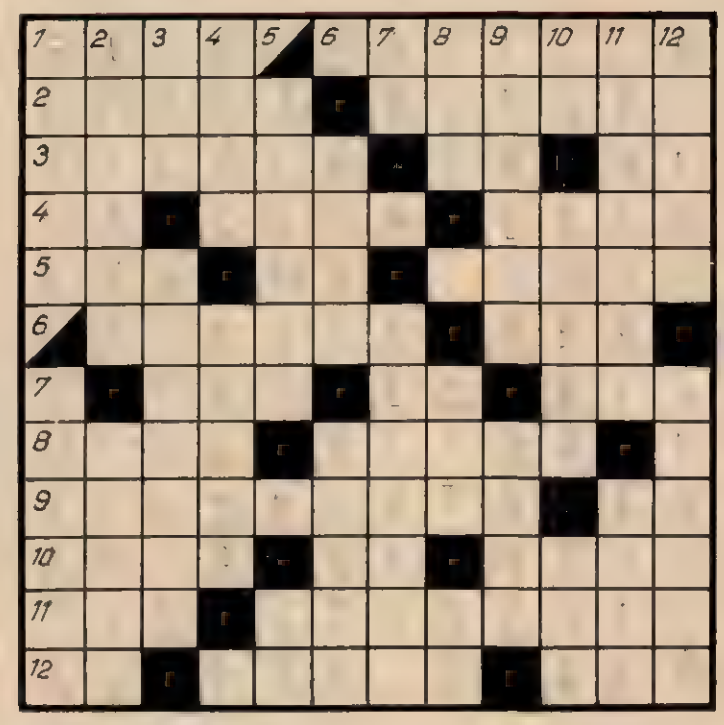

ORIZONTAL: 1) Stațiune în județul Mehedinți, importantă pentru apele oligometalice, mezotermale și sulfuroase — Medic român care a organizat serviciul de ocrotire a sănătății publice și care s-a ocupat și de stațiunile balneare din ținuturile românești. 2) Stațiune balneară aflată în plină stepă a Bărăganului — Autorul lucrării «Memorabilia Europae», în care stațiunea noastră Bazna este citată la loc de onoare. 3) Cea mai bună băutură este apa de izvor! — Prin Constanța! — Armăsar dobrogean. 4) Poftim — Tratament balnear — Orășel în Italia. 5) Scriitor spaniol (1851-1912) — Sodiu — Vînt foarte fierbinte din Sahara și Arabia. 6) Acumularea de lichid în cavitatea abdominală — Factor natural de cură. 7) Taler de balanță — În lege! — Alt nume al lui Pluton. 8) Cel mai important izvor feruginos al stațiunii Buziaș — O apă minerală înțepătoare. 9) Însănătoșită — Măsoară timpul. 10) Un fel de ton — Veche notă — A povesti. 11) Pronume — Tineretul studios al țării. 12) Primul — Stațiune din județul Mureș cu climat subalpin, lac sărat și sondă arteziană cu apă termală de 50°— Amalgamați în vechea chimie.

VERTICAL: 1) Stațiune balneoclimaterică din apropiere de Mediaș — Renumită stațiune care posedă 6 lacuri helioterme. 2) Timp al zilei în care nu se recomandă helioterapia — Stațiune de odihnă situată între Predeal și Brașov. 3) Ursu, Ana, Roșu, Techirghiol (sing.) — Boală de nervi tratată cu succes în numeroase stațiuni cum ar fi: Tușnad, Borsec, Lacul Roșu ș.a. 4) În sprijinul viței — Baie de tratament. 5) Lac din stațiunea Sovata — În sere! 6) Lucrat cu plugul — Stadiu al bolii în care, în general, este contraindicată cura balneoclimaterică. 7) În Amara! — A forma. 8) Mod de exprimare a opiniei — Parte a corpului — Dumitru Dorel. 9) Țară europeană cu veche tradiție în domeniul balneației — În porturi (pl.). 10) Lică Hristea — Clima unor stațiuni de munte — Pitorescul lac vulcanic de lîngă Tușnad. 11) Apele minerale și alți factori de cură pentru cei bolnavi — Măiestrie. 12) Renumit izvor din stațiunea Buziaș, cu ape conținînd acid carbonic și bicarbonați de calciu și sodiu — «Perla» Văii Prahovei, vestită stațiune de odihnă.

Teodor AXIOTI

Cuvinte rare: LUCO, AZA, ASCITA, DIS, AMIA.

Dezlegarea jocului CANICULĂ, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) FRIGIDERE — PA. 2) RACITURI — NAS. 3) INAR — CALDURA. 4) CIR — PA — ARCAS. 5) AT — RATA — I — SI. 6) ESOP — CALTUN. 7) C — USUREL — RT. 8) IUBIRE — CHEAG. 9) MARTA — E — AN — A. 10) E — EA — ATOL — ST. 11) NAZ — ELEGANTI. 12) TRÎNTOR — TORT.

de Romulus RUSAN

NEOMITOLOGIE

Acum, că tehnica secolului ne-a deposedat de vraja Lunii și de enigma inimii, multe voci se întreabă cine va putea și prin ce se va putea umple viitorul fără de mistere care ni se deschide în față. Ultimele nuclee intangibile o dată atinse, o dată devastate, arsenalul romantismului e, practic, desființat. Omul încearcă să se acomodeze cu o civilizație în numele căreia a riscat totul. Pentru a se menține viu și tînăr el trebuie să-și strunească viteza istorică, să o facă să depășească, spre *binele lui, pragul maximal dincolo de care* aceasta devine insezizabilă. Iar de aici încolo, pentru a nu îmbătrîni prematur în vîntul nevăzut, el mai are nevoie de un ser care să-i apere conștiința de uscăciune și însingurare. Iată de ce ființa umană nu încetează și nu va mai înceta o bună bucată de timp, în lipsa surselor direct producătoare, să inventeze anticorpi și leucocite sentimentale, particule psihologice care să dea înaintării celei mai dure iluzia dulcegii și care să amortizeze șocurile practic nenumărate ale despărțirii de trecut.

Printre acești anticorpi ai conștiinței noastre se numără și noile mituri. Dintr-o materie seacă, cum încep să fie viața și munca fecundate de cultul automatelor și automatismelor, aceste prejudecăți sănătoase încearcă să recupereze o realitate umană. Dacă miturile vechi — miturile Lunii și inimii — căutau să prezinte necunoscutul ca fiind cît mai cunoscut, aceste noi mituri ale vremii noastre vor, dimpotrivă (avem nevoie de mistere!), să îmbrace preacunoscutul în straie mai puțin cunoscute, să catifelleze cu umbre blînde niște peisaje cu muchii devenite prea geometrice.

Iată, printre noile mituri, marile șantiere... Acestor întreprinderi economice, cu buget arid, cifre de producție, și tot ce ține de scripte, le-a fost dat să nască în inima contemporanilor un sentiment de inedite rezonanțe. Într-o vreme cînd seceta definea cel mai bine, la alcătuirile obișnuite, raporturile dintre oameni, **marele șantier** reprezenta piscul omeniei și al purității, aflat în imediata și binefăcătoarea apropiere a norilor cumulus. Spre el se îndreptau toți cei asfixiați de un trai prea meschin ori prea îngrădit, iar angrenajul atîtor pasiuni reunite găsea în puternica lui rotire unghiurile prielnice pentru ca obișnuita hurducătură la atingerea cu pămîntul să devină o armonioasă așezare de linii și complexități. Baraca de *scînduri cu turturele sub streașină și cu maiouri napolitane* pe sfoară făcea înconjurul țării, neschimbată, cu locatari cu tot, astfel ca elevul de grădiniță din Bicaz să poată ajunge la Lotru inginer. Ca hainele copiilor într-o casă numeroasă, obiceiurile bune și rele se transmiteau din generație în generație. Erau obiceiuri și legi nescrise, acceptate de îndată ce puneai piciorul în acest perimetru și garantate doar de pedeapsa glumeață, din poveste, a tăierii nasului celui ce se supără. Și e neîndoios că tocmai acea libertate a spiritului, acea suprapunere de aspirații, acea solidaritate de familie (loc folosit nu numai pentru spălarea rufelor, dar și pentru arborarea lor, albe, în vînt, ca simple și necăutate steaguri ale purității), e neîndoios că numai ele, pe deasupra unor termeni de producție ce păreau tuturor exteriori, au făcut ani de-a rîndul farmecul și utilitatea unor tărîmuri de bărbătesc western carpatin.

Așa am cunoscut «marile șantiere». **Marele șantier** nu era mare neapărat prin dimensiuni. Epitetul său era doar un titlu de suflet, nu o măsură de geometrie; el se referea nu la kilometri pătrați, cît la un anume gen de atmosferă. Mici sau mari, șantierele trebuie să întrunească acele condiții inefabile, acel aer voluntar și acea dorință de romantism la care să aspire. Au existat șantiere mici, de cîteva zeci de persoane, care s-au dovedit «mari» tocmai prin ampla umanitate (cît pentru mii și milioane de inși!) pe care ele o recuperau.

Șantierele își vor prelungi prezența, ele vor fi necesare împlinirii noastre materiale, dar și spirituale, și aceasta în funcție de nevoia lor de aer juvenil, romantic, în funcție de teama lor în fața primejdiei anchilozării.

de Emanuel VALERIU

MAREA BUCLĂ TREBUIE SĂ MAI CREASCĂ...

Puține sînt acele întreceri sportive (dar și alt fel de manifestări, să zicem culturale) care reunesc atributele atît de diverse ale unei curse cicliste pe etape. Pentru aspectul pur sportiv, pledoariile îmi par inutile, întrucît nimeni nu se poate îndoi de calitățile acelor băieți minunați care parcurg, pe suplele lor instrumente de rulaj, mii de kilometri pe arșiță, vînt și ninsoare, escaladînd piscuri semețe ori plonjînd frenetic pe firul văilor croite de timp. Așadar, an de an, după o formulă ori alta (uneori cea nouă nefiind altceva decît una mai veche, reluată), în cîteva țări europene (și nu dintre cele mai mici sau fără tradiție sportivă) se organizează un fel de ocol al profilului lor geografic (mai mult sau mai puțin ortodox) căruia i se zice Tur ciclist sau — cu apel la metaforă — Marea buclă. Pe *plan european*, asistăm la o întrecere de același gen, cu un puternic sens simbolic, «Cursa Păcii», de asemeni intrată în conștiința publică de mulți ani de zile.

Ce alt prilej mai bun, mai lesnicios, mai direct, mai viabil decît un tur ciclist se poate găsi pentru a stîrni, pe de o parte, gustul față de sport și, pe de altă parte, pentru a lega, în mod logic, o serie de alte interese, dintre cele mai diverse? Știu că ani de zile competițiile de acest gen au fost blamate, pentru ceea ce ni se părea a fi neconform cu o anumită opinie despre sport și rostul său în societate. Dar nu numai că aceste «bucle» au supraviețuit și i-am văzut la start chiar pe reprezentanții noștri, ci ele au reînnodat, peste ani, firul întrerupt al tradițiilor proprii sportului românesc. Cine dintre cei cărora vîrsta le-o îngăduie nu-și reamintește de Turul României cîștigat de francezul Pierre Galien sau de lupta lui N.I. Țapu, Mormocea, Hrenciuc și Hapciuc (veritabili eroi de legendă) cu bulgarul Nicolov, de efervescența creată de ziarul «Tempo», organizator al competiției, și de neobositul Vasile Canarache în perioada desfășurării întrecerii?

Avionul biplan care însoțea plutonul, afișele aruncate deasupra orașelor, mari și mici, rezultatele publicate, în aceeași zi, în ediția de seară, mi se par tot atîtea reușite ale celor care făceau să trăiască, timp de două săptămîni, o țară întreagă același eveniment (luîndu-și — de ce n-ar fi făcut-o? — și partea lor de beneficiu publicitar), reușite înnobilate tocmai de modestele mijloace ce le stăteau la dispoziție respectivilor organizatori și de starea mizerabilă, pe atunci, a drumurilor țării, de lipsa materialelor tehnice necesare cicliștilor.

Azi asfaltul este o panglică lină (doar pe alocuri întreruptă mai ales de lipsa simțului gospodăresc al celor obligați să-l aibă), bicicletele și accesoriile lor nu mai constituie ecuații cu chei ascunse, cîteva țări cu sport redutabil își au aci reprezentanți autorizați (doar unii s-au abținut, din diverse motive, în ultimul moment, fără ca absența lor să scadă însă etalonul valoric al întrecerii), lumea iese pe la porțile caselor, pe alocuri pompierii își exercită funcția în sens benign, copiii își fluturâ entuziasmul, presa acordă evenimentului atenția cuvenită. Și totuși, ceva lipsește. Nu față de trecut, ci mai cu seamă față de prezent, față de ceea ce AZI s-ar putea conferi unei atari manifestări. Caravana (cu excepția celor aflați în sa) stă sub semnul monotoniei și cenușiului așternut de lipsa de interes a unora care ar fi putut să folosească prilejul pentru a-și demonstra ingeniozitatea ori măcar conștiința unei datorii. Fabricăm biciclete, la Tohan, după cîte știu, dar pe întregul parcurs nu aflăm nimic despre asta; fabricăm autoturisme la Pitești, camionete și microbuze, autocamioane excelente la Brașov, dar în caravană, ca și pe întregul traseu, această plăcută realitate nu se face de loc remarcată. Cu suficient timp înaintea startului, organizatorii au apelat la conducerea ministerului de resort, în vederea constituirii unei caravane din mașini fabricate în țară, dar fără a reuși să promoveze ideea. Fabricăm «Pepsi Cola», dar cicliștii beau apă de la robinet și din fîntîni, deși apele minerale și cele gazoase românești abundă. Fotografii, operatorii de film, gazetarii și radioreporterii își fac cu zel meseria dar nu pot insera, cu mijloacele specifice, nimic despre realitățile amintite, și care ar fi luat astfel și drumurile străinătății. Oare persistă încă ideea că produsele respective nu mai au nevoie de publicitate, că tot se vînd? Oare nu mai figurează în bugete capitolul publicitar?

Dar nu numai atît. Căminele culturale ori chiar marile ansambluri artistice, teatrele de revistă, *n-ar fi putut organiza un tur paralel*, care să preceadă sosirile ori plecările în cursă în toate orașele pe unde trec cicliștii? La Galați, o echipă de actori de la Teatrul de estradă «C. Tănase» din București jucase în ajunul primului start al turului ciclist nu știu prin ce sat al județului, spre amărăciunea hazliului Radu Zaharescu, trezit prematur, dintr-un somn prea scurt, de megafoanele mașinii sonore a Loto-Pronosportului (se pare singura instituție care înțelege să fructifice în folosul său și al sportului prilejul oferit de cursele cicliste).

Turul s-a desfășurat și în aceste condiții și lupta cicliștilor a fost minunată. Mă gîndesc totuși la acele «dialoguri la distanță» ale televiziunii române și nu mă pot reține să nu fac o paralelă, marcată de regret. Ce admirabile, ce consistente și ce diverse dialoguri ar fi putut oferi Turul ciclist al României socialiste în acest an sărbătoresc pentru noi toți, dacă el n-ar fi fost privit ca o «simplă» competiție sportivă!

La Mulhouse, ansamblul american Living Theater a jucat piesa «Paradise now», creație a tinerilor ei membri. La Avignon, municipalitatea le-a interzis să-și pună în aplicare intenția de a susține, gratuit, piesa în aer liber, pe străzile orașului, pentru motivul că ar fi scandaloasă. Trupa Living Theater este privită cu oarecare suspiciune, fiind socotită oeadunătură de anarhiști». De fapt, actorii lui Living Theater se autointitulează distrugători ai culturii capitaliste, în speță a celei americane, S.U.A. fiind «țara cea mai rumată de capitalism» (Julian Beck — conducătorul lui L.T.). Reproducem o imagine din timpul unei repetiții

Nicole Heesters în Olivia din «Cum vă place» (W. Shakespeare). Teatrul din Düsseldorf a găzduit spectacolul cu această piesă, prilej pentru regizorul Karlheinz Stroux de a realiza una dintre mizanscenele care, de obicei, exercită o vie atracție asupra marilor actori. Opera din metropola renană, cu actorii și cîntăreții ei de valoare internațională, nu pare a se teme de confruntările artistice la care este supusă.

Binecunoscuta povestire realistă a scriitorului Maxim Gorki, «Malva» (1897), adaptată pentru scenă de Paul Gravitz, a văzut lumina rampei la Hans-Otto-Theater Potsdam. Ursula Karusseit interpretează rolul Malvei — tînără muncitoare dintr-o așezare de pescari de pe țărmul Mării Caspice — rediind vieții amare a acestei nedreptățite pescărițe dimensiunile ei de baladă gorkiană.

La Teatrul regal din Antwerpen (Belgia), Walter Tillemans semnează regia spectacolului brechtian «Mann ist Mann». Ca și «Opera de trei parale», «Omu-i om» (Mann ist Mann — 1926) constituie un exemplu de teatru epic, axat pe efectul de distanțare, potrivit căruia spectatorului i se impune o participare rațională activă.

Un cozonac de calitate superioară: PANETTONE

MIA

Combinatul Industrial de Morărit și Panificație SIBIU

- Pufos și aromat
- Conține fructe confiate și stafide
- Bogat în ouă și grăsimi
- Își păstrează prospețimea vreme îndelungată

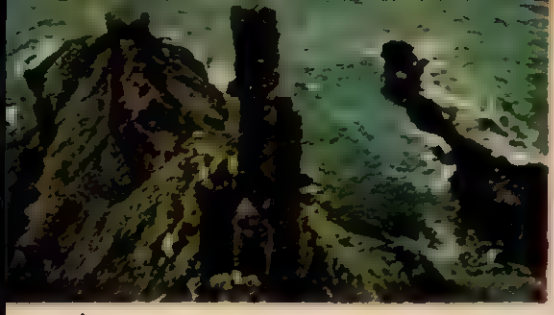

Limba de uscat neagră ce înaintează spre mare este Locada Point. De stîncile acestui promontoriu s-a lovit Girona, şi sub aceste ape a zăcut epava ei timp de aproape patru secole

Robert Sténuit, şeful echipei care a recuperat Girona, şi o parte dintre obiectele aduse la suprafaţă. Sténuit, specialist experimentat în arheologia submarină, a participat şi la căutarea «comorii lui Rommel», în largul Corsicii.

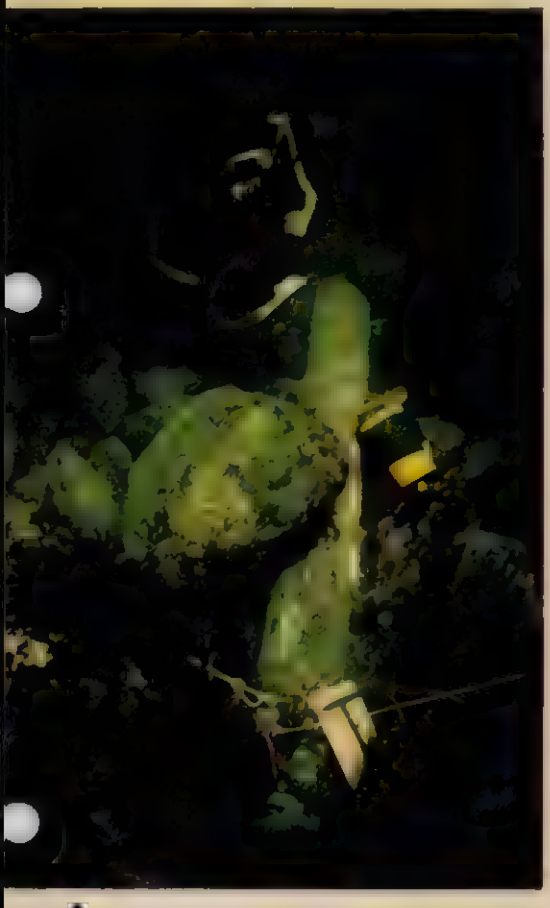

Descoperind, pe jumătate ascuns de bolovani, un tun de bronz care aparţinuse Gironei, unul dintre cufundători îşi notează caracteristicile şi amplasamentul acestuia.

Pe o hartă datînd din anul 1590, itinerarul Invincibilei Armade şi punctele în care s-a întîlnit cu flota engleză. Asteriscul indică locul în care s-a scufundat Girona, cu preţioasa ei încărcătură.

GIRONA

ŞI-A DEZVĂLUIT SECRETUL

— cum a descoperit R. Sténuit tezaurul Invincibilei Armade —

de **Delia STEFAN**

«Aveam 18 ani — povesteşte arheologul belgian Robert Sténuit — cînd am alcătuit pentru prima oară o listă a marilor naufragii. Însemnările mele umplu acum o cameră întreagă şi, printre ele, cele referitoare la Girona deţin un loc de onoare». Ca şi atîţia alţi căutători de comori submarine, Sténuit visa să fie el acela care va descoperi într-o zi legendarul tezaur al Invincibilei Armade, ascuns de patru secole în adîncul apelor. Visa şi cerceta. În documentele vremii, păstrate la British Museum, la Arhiva naţională de la Paris, la Biblioteca regală din Bruxelles sau Muzeul marinei din Amsterdam, referirile la Girona — galera care, încărcată cu bunuri de o uriaşă valoare, naufragiase la puţin timp după înfrîngerea flotei spaniole — erau destul de frecvente. Şi dacă Robert Sténuit a reuşit să-şi realizeze visul, să fie el acela care să descopere şi să aducă la suprafaţă o însemnată parte a comorii, lucrul

GIRONA

ŞI-A DEZVĂLUIT SECRETUL

acesta se datorește, după propria lui mărturisire, anilor de cercetări, zilelor lungi petrecute în arhivele pline de praf ale Europei, care i-au permis să reconstituie

POVESTEA GIRONEI

Anul 1588. Anglia și Spania se află în plină luptă pentru supremația în comerțul colonial. Filip al II-lea al Spaniei hotărăște să-și atace rivala. Și cum conflictele militare cu substraturi economice se ascundeau — după moda vremii — sub lozinci religioase, regele Spaniei se folosește de pretextul execuției Mariei Suart, declară că moartea reginei catolice trebuie răzbunată, vinovata — regina Elisabeta — detronată, iar catolicismul, restabilit în Anglia. În consecință trimite spre Canalul Mînecii cea mai puternică flotă ce se văzuse pînă atunci — 130 corăbii cu 16 000 soldați, 8 000 marinari, 1 500 nobili și voluntari și, la galere, 2 000 de ocnași și sclavi. Sigur de victorie, o botează plin de orgoliu Invincibila Armada. În fruntea expediției — Don Alonso Pérez de Guzmán el Bueno, duce de Medina Sidonia, aristocrat de cea mai aleasă stirpe, dar militar mediocru. Printre generalii acestuia se afla și viteazul Don Alonso Martinez de Leiva, nobil ce se bucura de o atît de excelentă reputație, încît 40 dintre cele mai bune familii spaniole îi încredințaseră feciorii ca să-i îmbarce pe vasul ce-l conducea — Rata Sancta Maria Encoronada — și să-i ducă la victorie împotriva ereticilor englezi.

Ca în atîtea alte rînduri, istoria a dovedit și atunci că nu e de loc suficient ca o armată sau o flotă să se considere invincibilă ca să părăsească victorioasă cîmpul de luptă. Amănuntele înfrîngerii — în care și-au spus cuvîntul superioritatea tacticii engleze în războiul naval, a vaselor mici, mobile și rapide împotriva greoaielor corăbii spaniole, precum și mîna de ajutor dată englezilor de furtună — se cunosc. Din cele 130 de galioane, galere, nave cu pînze etc. nu aveau să se mai înapoieze în Spania decît 68. Rata Sancta Maria Encoronada se număra printre cele 20-30 de corăbii care, în timp ce încercau să se întoarcă pe continent, au fost împinse de furtună spre țărmurile irlandeze și scoțiene și zdrobite de stînci. Martinez Leiva izbutește să-și salveze echipajul, pe care-l îmbarcă pe Duquesa Sancta Ana. Dar e din nou urmărit de ghinion. Duquesa se împotmolește. Ultima salvare — galera Girona care, avariată, se găsea la nu prea mare distanță de locul naufragiului. După sumare reparații, cei 1 300 oameni și tot ce posedau ei mai de preț iau, la bordul Gironei, drumul Scoției — căci neputînd nădăjdui să ajungă pînă în Spania, Scoția, unde James al VI-lea, fiul Mariei Stuart, le-ar fi acordat fără îndoială ajutor, reprezenta pentru ei ultima șansă de salvare. Dar nici Girona nu se bucură de o soartă mai bună decît Rata și Duquesa. În noaptea de 26 octombrie, la numai cîteva mile de destinație, pe o furtună violentă, nava se lovește de o stîncă în apropierea țărmului irlandez, se desface în bucăți și se duce la fund cu tot ce avea pe ea. Dintre cei 1 300 de oameni numai cinci aveau să se salveze. Datorită lor povestea Gironei și a comorii ei înghițite în adîncuri a ajuns pînă în zilele noastre.

MISTERUL DE LA LACADA POINT

Dacă, după cum mărturisește Sténuit, i-a fost relativ ușor să afle tot ce se putea afla în legătură cu felul în care naufragiase Girona, documentele vremii conțineau date mult mai puțin precise asupra punctului în care ar fi putut fi găsită epava. Se pare că, la cîțiva ani după înfrîngerea Armadei, o parte din comoara de pe Girona fusese descoperită în apropierea stîncilor de la Bunboyes, nu departe de Portballintrae, pe coasta de nord a Irlandei. Optimist totuși, aproape sigur că tezaurul nu putuse fi scos în întregime la suprafață în epoca aceea, Robert Sténuit pleacă însoțit de prietenul său, fotoreporterul Marc Jasinski, spre Irlanda.

Dacă epava Gironei s-ar fi aflat într-adevăr la Bunboyes — își spusese Sténuit — ea ar fi fost de mult descoperită de cei care cercetaseră aceleași surse documentare ca și el. Deci stîncile de la Bunboyes nu pot fi adevăratul loc al naufragiului, ci doar o indicație falsă, menită să-i inducă în eroare pe englezi și pe ceilalți căutători de comori ai timpului. Sténuit descoperă că pe hărțile mai recente ale Irlandei existau, la nord de Portballintrae, o seamă de localități cu denumiri de origine spaniolă care nu figurau pe hărțile secolului XVI: Spaniard Rock, Spaniard Cave, Port na Spaniagh, Lacada Point. Deduce că, pentru ca secretul locului unde se găsea epava să fie păstrat cît mai bine, aceste denumiri nu fuseseră dezvăluite cartografilor timpului și transmițîndu-se — o dată cu legenda comorii — din generație în generație apăruseră pe hărți mult mai tîrziu.

Într-un ghid turistic, cumpărat într-un magazin de suveniruri, Sténuit descoperă o indicație de mare preț: «În 1588 un vas al Armadei spaniole a naufragiat cu aproape tot echipajul, lovindu-se de o mică peninsulă, în apropiere de Giant Causeway, numit încă și azi Port na Spaniagh, Portul spaniolilor». Mica peninsulă nu putea fi decît Lacada Point. Sténuit își îndreaptă cercetările într-acolo. «În 27 iunie — povestește el în articolul scris pentru revista americană «National Geographic» — marea era destul de liniștită. De la Port na Spaniagh am pornit înot spre Lacada Point, examinînd fundul mării printre algele plutitoare, cufundîndu-mă ici și colo pentru a răsturna cîte o bucată de stîncă și a mă uita dedesubtul ei... Deodată, am dat peste o suprafață plană, un fel de esplanadă străjuită de un uriaș bloc de piatră. În apropierea centrului ei, un obiect alb mi-a atras privirea. M-am scufundat spre el, l-am prins în mîini, l-am ridicat. Un lingou de plumb, lung de aproape un metru.

Inima îmi bătea puternic de emoție și efort, cînd mi-am amintit de un pasaj dintr-un document pe care-l studiasem la British Museum. Era vorba de «un bărbat numit Boyle» care, la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, descoperise o altă epavă a Armadei la Donegal. Printre obiectele aduse de el la suprafață se afla «o bucată de plumb lungă de un yard, prismatică, ascuțită spre capete și mai groasă spre mijloc». O descriere exactă a lingoului meu. L-am întors pe partea cealaltă și am văzut, gravate, cinci cruci. Găsisem epava

Pe acest inel, dor de dragoste făcut cu patru secole în urmă, se mai pot citi cuvintele «No tengue mas que darte» (nu mai am nimic să-ți dăruiesc)

Crucea de cavaler al Ordinului de Malta care aparținuse probabil lui Fabricio Spinola, căpitanul Gironei.

Printre obiectele de valoare descoperite de echipa condusă de Robert Sténuit pe epava Gironei se află lanțuri și catarame de aur, lucrate cu mare meșteșug.

Salamandra lucrată în aur și împodobită cu rubine — pe care v-o prezentăm aici mărită de cîteva ori — se numără și ea printre obiectele de podoabă luate cu ei de spanioli care porniseră să cucerească glia.

pe care o căutam. M-a cuprins un val de bucurie, dar o bucurie calmă, mai curînd un sentiment de împlinire Rămășițele Gironei erau ascunse aici»... Descoperirea unui tun purtînd însemnele Spaniei și a cîtorva monede îi confirmă concluzia. «Am hotărît să păstrăm secretul — spune mai departe Robert Sténuit — și să ne întoarcem pe continent pentru a ne putea pregăti să pornim efectiv la treabă».

RĂSPLATA

Un an mai tîrziu, în aprilie 1968 — după ce reușise să strîngă fondurile necesare cercetărilor și să pregătească echipamentul — arheologul belgian se afla din nou la Portballintrae, însoțit de prietenul său Marc Jasinski, de doi cufundători francezi, Maurice Vidal și Louis Gorsse, și de Francis Dumont, student la arhitectură, care urma să se ocupe de schițe și cartografiere.

Începe o perioadă de muncă intensă, în condiții epuizante. Timp de cinci luni fundul mării este cercetat metru cu metru — în total 2 800 ore de cufundare, în medie cîte 56 pe zi. Apa permanent agitată, răceala ei ucigătoare care paralizează încheieturile, fac din fiecare imersiune o probă de rezistență. O dată cu venirea verii și încălzirea apei, cufundătorii au de purtat o luptă crîncenă împotriva algelor, care par că vor să invadeze totul. Eforturile echipei sînt însă răsplătite din plin. Rînd pe rînd sînt aduse la suprafață monede de aur și argint bătute în Spania, la Napoli, în Portugalia și Țările de Jos, lanțuri de aur minunat cizelate, tot felul de bijuterii care aparținuseră probabil nobililor de pe corabie — inele, camee cu pietre de lapislazuli, broșe baroce din aur împodobite cu perle — tacîmuri de argint, gloanțe de plumb, instrumente de navigație, fragmente de ceramică, numeroase obiecte religioase, de la crucifixuri de mare preț la iconițele umile de cositor ale sclavilor. Toate acestea culese, cînd se putea, cu mîna, scoase de sub nisip cu ajutorul unui furtun legat de o pompă aflată la suprafață, pe barca pneumatică a echipei, sau aduse la lumină dintr-un conglomerat bine cimentat de alge, scoici și pietriș, dislocat bucată cu bucată ca să poată fi ridicat de pe fundul mării.

Atîta timp cît a fost vorba de obiecte relativ mărunte, secretul descoperirii a putut fi păstrat. Cînd a venit însă rîndul celor două tunuri, care și-au făcut apariția deasupra valurilor antrenate de cîte un mare sac din material plastic umflat cu aer, vestea că Girona fusese descoperită s-a răspîndit cu iuțeala fulgerului. Și-au făcut apariția nu numai curioșii, dar și «pirați », îndepărtați însă cu fermitate și eficiență.

La venirea toamnei, echipa lui Sténuit și-a dezumflat barca și a părăsit locul naufragiului Gironei. Urma o altă etapă importantă a muncii ei — fotografierea și clasarea obiectelor descoperite, cartografierea zonei arheologice. Apoi așteptarea verdictului specialiștilor care — Sténuit și tovarășii lui de muncă sînt siguri — urmează să confirme că tezaurul de la Lacada Point este într-adevăr parte din cel al Invincibilei Armade și să ateste totodată excepționala valoare istorică a descoperirii.

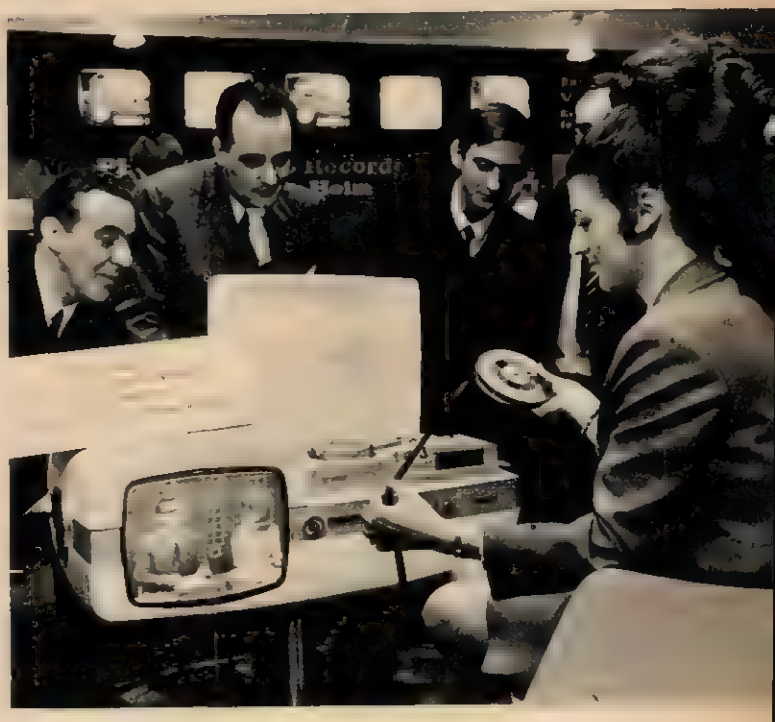

DANSAȚI CU NOI!

După videotelefon, iată acum — prezentat de firma olandeză Philips, la Tîrgul de la Hanovra — videomagnetofonul. Pui banda, și nu numai că poți asculta, dar poți și vedea, simultan, cîntăreața sau artistul preferat. Interesant!

CURRICULUM VITAE!

Ne-am născut în grădina zoologică «Hellabrunn» din München.

Sîntem gemeni și ne cheamă Castor (stînga) și Pollux (dreapta).

Fără falsă modestie, știm că sîntem drăgălași nevoie mare, moștenind din plin cele mai alese trăsături ale părinților noștri, urangutanii Sundo și Lea, domiciliați la aceeași adresă.

Ca să nu ne confundați pe unul cu celălalt, vă atragem atenția că Pollux este cel cu părul mai ondulat, iar Castor cel cu aluniță după urechea stîngă.

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

WASHINGTON **Dr. Irving Kaplan de la Universitatea din California a declarat în cadrul unui simpozion că,în urma automatizării proceselor de producție, în 1980 nu va putea fi angajată decît a zecea parte din actuala forță de muncă din S.U.A.**

BELGRAD **La șantierele navale din Split a primit botezul apei cel mai mare vas realizat în Iugoslavia, «Jawaharlal Nehru» (88 000 tone), construit pentru India. Se află în studiu posibilitatea construirii unor vase de 300 000 tone.**

ROMA **Procesul celor 270 de falsificatori de vinuri riscă să nu mai aibă loc. Principalul corp delict — 1 350 000 litri de așa-zis vin, păstrați sub supravegherea poliției, au dispărut, fiind înlocuiți cu apă colorată.**

TOKYO **Japonia este primul exportator de jucării al lumii. Jucăriile fabricate aici sînt vîndute în peste 100 de țări; 65% din producția pentru export ia drumul Statelor Unite, 20% pe cel al Europei.**

MOSCOVA **În apropierea capitalei U.R.S.S. va lua naștere un centru de cercetări energetice destinat încercării echipamentelor și aparatajelor moderne. Centrul va fi înzestrat cu o linie experimentală de înaltă tensiune pentru transportul energiei la mari distanțe.**

CAIRO **Guvernul egiptean a lansat o campanie mondială pentru salvarea templelor de la Philae, în prezent parțial acoperite de apele Nilului. Costul operațiunii de mutare este evaluat la 14 000 000 dolari, din care R.A.U. ar urma să acopere 4 000 000.**

PARIS **S-a pus în vînzare un covor pentru pus pe pereți în care sînt încorporate cordoane electrice pentru încălzire. Ridicarea temperaturii unei camere la 25°C se face în 15 minute. Un întrerupător de circuit automat intervine în caz de eventuale accidente.**

ABIDJAN **Pentru a contracara lipsa cadrelor didactice, în Coasta de Fildeș a fost elaborat un vast proiect de folosire a televiziunii în învățămînt. Pînă în 1980 sălile de clasă ale școlilor de toate gradele urmează a fi înzestrate cu televizoare folosite pentru predarea tuturor obiectelor.**

NEW YORK **În 1968, pentru prima dată după 38 de ani, în S.U.A. nu au fost executate sentințe capitale. «Bureau of Prisons» precizează că din 1930 și pînă azi au fost executați 3 859 condamnați la moarte. «An record», 1935—199 execuții; în 1967, două.**

OUGADOUGOU **Dintre țările africane, cel mai mic venit anual pe cap de locuitor se înregistrează în Volta Superioară — 18 lire sterline. Urmează, în ordine, Mali — 27 lire, Nigeria — 31 lire, Guineea — 39 lire, Sierra Leone — 53 lire.**

STOCKHOLM **Date statistice recent publicate relevă că în Suedia există în prezent 10 000 toxicomani. Cei mai mulți sînt concentrați în marile orașe: 5 000 la Stockholm, 2 000 la Göteborg și 1 000 la Malmö.**

O imagine ce redă semnificativ atmosfera în care s-a desfășurat întregul turneu al senatorului Nelson Rockefeller pe continentul latino-american și al cărui rezultat a fost sintetizat de comentatorii avizați în aceste cuvinte: «o pilulă amară».

DIALOG TINERESC

Wouter Koning, un bărbat înalt, blond, cu mustăți ce coborau pînă la bărbie (pasiunea nr. 1: matematica),îi reprezenta pe tinerii social-democrați olandezi. Michel de Grave sosise dintr-o țară vecină cu cea a lui Koning: din Belgia. Mărunt, cu o față luminată de un zîmbet ce nu ostenea niciodată, de Grave era mandatarul tineretului social-creștin din țara sa. Peter Brixtofte provenea din Danemarca și împărtășea alte convingeri politice: liberale. John Hunt,un băiat înalt, cu plete blonde ce încadrau obrajii îmbujorați,— vîrsta: maximum 20 de ani — se afla în calitate de organizator național al Campaniei tineretului pentru dezarmare nucleară din Marea Britanie. Boris Pankin, redactorul șef al ziarului «Komsomolskaia Pravda», exprima punctul de vedere al Comsomolului. Un tînăr firav, cu trăsături frumoase: Stathis Panagulis, fratele condamnatului la moarte de la Atena, venit în numele Tineretului Uniunii de Centru din Grecia. Înșiruirea ar putea continua,deoarece în Snagovul acestui început de vară, cu soare și ploaie, s-au întîlnit exponenți ai 71 de organizații naționale și internaționale de tineret, conducători ai generației tinere din 26 de țări ale încercatului nostru continent. Erau tineri extrem de deosebiți nu numai din punct de vedere al fizionomiei, temperamentului sau al ținutei vestimentare — elemente care au trecut pe un plan secundar în ambianța unei dezbateri profunde și serioase. Factorul prim al reuniunii de la Snagov l-a constituit larga diversitate a forțelor politice prezente — comuniști, social-democrați, socialiști de stînga, liberali, radicali, democrat-creștini, conservatori etc., forțe care nu se mai întîlniseră — într-un asemenea cadru — pentru a dezbate problemele de stringent interes ale Europei. Desigur, s-au exprimat multe puncte de vedere, uneori deosebirile de opinii au fost categorice în interpretarea unei probleme sau a unui eveniment, dar faptul cel mai remarcabil a fost acela că la Snagov predominant s-a dovedit spiritul înțelegerii și al respectului reciproc, dorința de a pune în relief ceea ce unește tineretul în lupta pentru un viitor pașnic, pentru securitate europeană.

«Dialogul generației tinere s-a dovedit posibil și necesar și acesta este, după părerea mea, elementul esențial al acestei mese rotunde pentru organizarea căreia trebuie să rămînem recunoscători tineretului român» — ne-a spus Fernand Dewit, secretar al tineretului socialist (flamand) din Belgia. Iar Giuseppe Calzatti, membru al Comitetului Executiv al Tineretului Comunist Italian, remarca: «Prin ideile puse în discuție, masa rotundă s-a dovedit de o reală însemnătate, deschizînd drumul unei dezbateri ce va trebui continuată pentru a se ajunge la forme superioare de colaborare».

Bilanțul celor cinci zile de dezbateri de la Snagov indică un succes al dialogului celor mai diverse mișcări de tineret din Europa, ilustrînd posibilitatea ca, în condițiile unui schimb de păreri sincer, deschis, larg, să se obțină o mai bună cunoaștere reciprocă,iar prin aceasta să se avanseze către o înțelegere.

«Prietenii români ne-au oferit prilejul unei întîlniri remarcabile și spiritul lor constructiv a asigurat succesul dezbaterii noastre» — ne spunea Anja Lempinen, secretară a Ligii tineretului democratic din Finlanda, și afirmațiile acestei tinere din îndepărtata Scandinavie exprimau gîndurile cu care se despărțeau de Snagov exponenții unei generații conștiente de responsabilitățile ce-i revin în bătălia pentru o Europă a păcii, în care fiecare popor să dobîndească sentimentul securității, iar continentul în ansamblu să fie eliberat de amenințarea unor noi conflagrații sîngeroase.

M. RAMURĂ

CUM AU DEVENIT BANII... „SCUMPI"

Totul a început în S.U.A. Puternicele tendințe inflaționiste, manifestate în ultima perioadă în Statele Unite, au determinat administrația de la Washington să ia o serie de măsuri deflaționiste, printre care și impunerea unor importante restricții privind acordarea creditelor; se urmărește astfel descurajarea investitorilor și, pe această cale, comprimarea cererii interne — deci combaterea inflației. Cu alte cuvinte se practică o politică de bani «scumpi» (cu dobînzi ridicate), potențial mai puțin solicitați. Astfel, nivelul actual al dobînzilor este corespunzător unei situații de criză — și, într-adevăr, economia americană nu l-a mai cunoscut decît în timpul celor două mari crize din 1920-1921 și 1929-1933. Încercînd, pe de altă parte, o echilibrare a balanței de plăți, cronic deficitară, autoritățile S.U.A. au luat anumite măsuri de îngrădire a investițiilor americane în străinătate. În căutare de bani, investitorii americani, pentru a scăpa din menghina restricțiilor, au apelat la filialele băncilor americane din străinătate și mai ales la așa-numita piață a «eurodolarilor» — masă de dolari sub formă de titluri de valoare înscrise în conturile băncilor americane, dar deținută de persoane particulare sau bănci dinafara Statelor Unite și care este apreciată la 25-30 miliarde dolari. Cererea sporită pe această piață a adus nivelul dobînzilor la recordul, considerat de necrezut, de aproape 13%. Și cum este firesc că atîta timp cît există acest nivel ridicat al dobînzilor pe piața americană și, mai ales, pe cea a eurodolarilor, unii posesori își pot transfera fondurile bănești pe aceste piețe — tocmai în vederea dării lor cu împrumut și deci valorificării lor la un asemenea nivel — alte țări, pentru a se asigura că importante capitaluri nu vor părăsi propriile piețe în scopul fructificării lor superioare în exterior, au fost nevoite să pornească pe calea practicării unei politici de bani «scumpi». Un exemplu semnificativ de contagiune: cazul Belgiei — unde, deși condițiile interne nu solicitau în mod expres ridicarea nivelului dobînzilor, această măsură a fost totuși luată din motivele menționate. S-a ajuns la situația ca pe întreaga piață monetară occidentală «banii să fie mai scumpi ca niciodată» — așa cum se exprima cotidianul britanic The Financial Times.

Speculațiile din ultimul timp privind revalorizarea mărcii vest-germane au grăbit procesul. Eventuale noi situații «explozive» îl pot agrava. Ca urmare, se fac auzite numeroase previziuni pesimiste în legătură cu această împrejurare. Unii economiști occidentali arată că, în cazul în care acest curs periculos va continua, înseși posibilitățile normale de finanțare vor fi compromise — la un nivel și mai ridicat al dobînzilor. O stare de incertitudine planează. Banii au devenit «prea scumpi» pentru a oferi siguranță. Ca atare,unii și-au și luat prime măsuri de precauție. Stau mărturie creșterile vertiginoase, din ultimele săptămîni, ale prețurilor unor materii prime cît și ale obiectelor de artă, a căror achiziționare pare a oferi mai multă garanție. Și, dacă tendințele antrenează «diavolul galben» — aurul — nu sînt excluse noi presiuni asupra dolarului și deci o nouă criză de încredere în acesta.

Ilie ȘERBĂNESCU

COMENTARIU

„marea coaliție"

de Silviu BRUCAN

În mod practic, campania electorală din Republica Federală a Germaniei în vederea alegerilor generale de la 28 septembrie a fost deschisă, și cuvîntarea cancelarului Kiesinger din 17 iunie a dat semnalul în această privință.

Avem de-a face cu o luptă politică de un fel deosebit, deoarece cele două partide principale — creștin-democrații și social-democrații — care formează guvernul «marii coaliții» prezintă liste separate de candidați și, după cum se vede de pe'acum, n-au de gînd să se menajeze și nici măcar să evite loviturile «sub centură», după regula celei mai perfecte reciprocități.

În aceste condiții, tradiționalul bilanț guvernamental își pierde semnificația electorală, fiecare dintre părți străduindu-se cel mult să-și atribuie succesele coaliției și să arunce asupra celeilalte răspunderea insucceselor. În mod evident, «marea coaliție» a reușit să depășească recesiunea economică și criza financiară care au impus formula bipartită. Dar întrucît toată lumea apreciază că ministrul social-democrat al economiei, Schiller, este părintele actualului boom *și deci principalul vote-getter al partidului său, Nu-ul opus revalorizării mărcii de către conducerea creștin-democrată a fost cuplat cu un atac «neregulamentar» împotriva acestuia. În domeniul politicii externe, polemica are mai puțin adresă personală, poate și pentru că nu sînt în cauză rezultate extraordinare, iar diferitele «deschideri» promise nu s-au prea materializat. Între cuvîntarea în Bundestag a cancelarului creștin-democrat Kiesinger și cea a ministrului de externe social-democrat Willy Brandt delimitarea a fost însă destul de pronunțată. În timp ce primul a revenit la poziția rigidă care și-a cîștigat denumirea de «imobilism» încă din timpul lui Adenauer, cel de-al doilea a menționat Apelul de la Budapesta, hotărîrea Consiliului N.A.T.O. de a sonda intențiile statelor est-europene, deschiderea din declarația lui Gomulka, pe care cancelarul le trecuse cu vederea în expozeul său. Iar Helmut Schmidt, președintele grupului parlamentar social-democrat, a pledat pentru o atitudine mai realistă față de Republica Democrată Germană, mergînd pînă la a sublinia că în domeniul social, în organizarea muncii și salarizarea femeilor, aceasta a luat-o înaintea R.F.G.*

Problema cea mai spinoasă a alegerilor din septembrie rămîne partidul neonazist N.P.D. Liderul acestuia, Von Thadden, a declarat că se așteaptă să intre în Bundestag cu 8—12 procente, ceea ce face pe unii să-și amintească de șocul electoral hitlerist din septembrie 1930. Observatorii politici apreciază că, întrucît ambele partide ale «marii coaliții» vor avea de plătit la urne pentru sentimentul vag de apatie creat de experimentul lor, s-ar putea ca beneficiarul să fie N.P.D. Față de această perspectivă destul de sinistră, strategia creștin-democrată — cum o definește cunoscutul comentator Sebastian Haffner — a fost stabilită astfel: delimitare *de social-democrați și nivelare cu N.P.D. Licitația naționalistă cu neonazismul demonstrează că partidul creștin-democrat nu vrea să fie depășit pe dreapta, uitînd vechea și înțeleapta zicală politică: alegătorul preferă copiei, originalul. În ce privește strategia social-democrată, ea este sfîșiată de patetica dilemă dintre dorința de a obține mai multe voturi și ispita păstrării posturilor în guvern. Compromisul recent acceptat în Bundestag în chestiunea prescrierii crimelor de război arată — cum scrie corespondentul lui «Le Monde» — că «social-democrația dă acum impresia că bate în retragere în fața prea puternicului său partener creștin-democrat».*

Un loc deosebit în campanie ocupă de pe acum Strauss, ministrul de finanțe și șeful grupării bavareze creștin-sociale. Dacă pe planul politicii interne el este unul dintre promotorii strategiei de dreapta, pe plan extern el apare ca exponentul cel mai articulat al tendinței de afirmare a intereselor proprii vest-germane, care vin în conflict cu hegemonia americană, ceea ce i-a atras denumirea de «gaullist german». În toiul recentei crize monetare, care a relevat mai bine ca oricînd puterea economiei vest-germane, a atras atenția formula lui: R.F.G. nu poate fi multă vreme un uriaș economic și un pitic politic.

Oricum, pînă în septembrie guvernului «marii coaliții» îi va fi greu să ia decizii importante, în condițiile cînd cei doi parteneri se așteaptă la colț și se suspectează reciproc pentru orice inițiativă care poate aduce voturi. Iar după septembrie, horoscopul politic arată că, oricît de virulent se vor acuza și învinui în campania electorală, cei doi parteneri vor fi nevoiți pînă la urmă să constituie un nou guvern al aceleiași vechi coaliții.

Prezența românească în cadrul expoziției «Automatizarea-1969», organizată recent în capitala sovietică, a stîrnit un viu interes în rîndul vizitatorilor.

CONFRUNTĂRI ARGENTINIENE

Reuniuni prelungite ale liderilor militari ai celor trei armate, — terestră, aeriană și navală — urmate de consultări ale președintelui Ongania cu aceștia și cu unii șefi ai partidelor politice, au precedat și facilitat depășirea crizei guvernamentale argentiniene. Rezultatul acestor acțiuni conjugate — un nou guvern. Au apărut și aprecieri retrospective ale evenimentelor care au declanșat momentele de tensiune internă: grevele «au constituit un succes», iar autoritățile «sînt dispuse să susțină un dialog cu muncitorii și studenții».

Confruntarea politicii economice cu nevoile sociale — în esență aceasta a fost baza pe care s-au desfășurat în ultimul timp grevele din cele mai multe orașe ale Argentinei. Dintre acestea, Cordoba oferea barometrul principal al tensiunii sociale (aici au avut loc cele mai intense și susținute ciocniri), care a luat în cele din urmă forma unei greve naționale. Este pentru prima dată în ultimii trei ani cînd guvernul înfruntă o asemenea largă contrazicere a politicii sale economice, deși nu în ansamblul ei, Argentina obținînd o serie de succese pe planul industrializării, echilibrării balanței de plăți, a lărgirii sferelor sale comerciale. Este vorba în primul rînd de necesitățile de ordin social, capitol pe care sindicatele naționale îl consideră lăsat pe un plan secundar. Poziția sindicatelor — care prin influența și ponderea lor în marea majoritate a centrelor industriale reușesc să impună oficialităților menținerea unui dialog continuu privind politica guvernamentală — reprezintă, în consecință, una dintre principalele date ale problemei, ea neputînd fi subapreciată ci, dimpotrivă, impunîndu-se ca o coordonată hotărîtoare a vieții interne argentiniene.

Participarea sindicatelor la definirea și precizarea revendicărilor muncitorești, dar și universitare, se realizează în ciuda faptului că în primăvara anului trecut Confederația Generală a Muncii (C.G.T.) s-a divizat (există în prezent două confederații sindicale) în urma apariției în cadrul conducerii a unor vederi opuse privind condițiile dialogului cu oficialitățile. În ultimul timp, dar mai ales în cursul recentelor tulburări sociale, necesitatea refacerii unității s-a resimțit tot mai evident, marcîndu-se în consecință începutul unor contacte între cele două confederații. În aceste condiții, grevele — avînd printre cauzele prioritare scumpirea unor bunuri de larg consum, a cantinelor studențești, a traficului rutier intern — au marcat o angajare considerabilă a sindicatelor, confirmînd nu numai rolul lor social, dar și pe cel politic, concretizat în mobilizarea forțelor sociale interne la acțiuni cu consecințe imediate asupra întregii vieți publice a Argentinei.

Cum au reacționat oficialitățile de la Buenos Aires? Au luat în primul rînd măsuri de urgență după tensiunea și încordarea din săptămînile tulburărilor sociale. Printre acestea — decretarea legii marțiale. Mai recent, înregistrarea unei oarecare destinderi a dat timp guvernului să treacă la alte acțiuni mai de durată. Este vorba de schimbarea cabinetului argentinian, începută de fapt prin demisia protestatară — în zilele grevelor — a ministrului lucrărilor publice și a altor înalți funcționari din aparatul de stat. Semnificativă se consideră și înființarea unui minister al educației, ceea ce confirmă intenția declarată a președintelui Ongania de a da «o soluție definitivă unuia dintre cele mai stringente probleme care se pun în prezent în Argentina — cea a universităților».

Anca VOICAN

CINE INSULTĂ PE CINE?

Va trece încă mult timp pînă cînd împrejurările care au dus la «cel mai mare conflict din istoria relațiilor interamericane» (France Presse), izbucnit la reuniunea de la Port of Spain, vor fi pe deplin elucidate. Membri ai delegației Statelor Unite au declarat ziariștilor că documentul alcătuit de latino-americani ar fi de-a dreptul «insultant». Cum? În ce mod? Nu s-a spus. Dar s-a aflat în schimb că documentul oficial american, numit și «contrapropunere», afirmă drept bază a acordului «admiterea în principal a faptului că dezvoltarea economică și socială a Americii Latine este exclusiv de resortul popoarelor Americii Latine». În definitiv, nimic mai adevărat. Dar ce vor Statele Unite să înțeleagă prin această «contrapropunere»? Pur și simplu sugerează că, dacă pînă acum există o serioasă rămînere în urmă economică și socială, aceasta ar fi rezultatul faptului că popoarele latino-americane nu și-ar fi făcut datoria față de ele însele. Cifrele stau mărturie miliardelor stoarse de monopolurile americane de pe spinarea popoarelor latino-americane, și dacă astăzi ele cer acestei mari puteri să contribuie la eliminarea obstacolelor din calea dezvoltării, ele nu fac decît să revendice achitarea unor obligații contractate și revizuirea metodelor care aparțin trecutului. Nu întîmplător, ori de cîte ori se ridică problema naționalizării unor avuții stăpînite de americani în America Lati-

(Continuare în pag. 30)

Cea mai tînără deputată în Parlamentul britanic, Bernadette Devlin, în vîrstă de 22 de ani, care în primăvara acestui an a fost aleasă într-o circumscripție din Irlanda de Nord, a declarat că se va retrage din activitatea politică în viitorii doi ani pentru a se dedica studiilor de psihiatrie la Universitatea din Belfast. Ea își consideră misiunea îndeplinită prin discursul rostit în parlament, prin care a atras atenția asupra situației minorității catolice din Irlanda de Nord.

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ARHIVĂ-FOTO

PROLOG: 28 IUNIE 1914
EPILOG: 28 IUNIE 1919

1

Atentatul a avut loc la 28 iunie 1914 la Sarajevo, capitala Bosniei și Hertegovinei. Victimele directe: arhiducele Franz Ferdinand, moștenitorul tronului Austro-Ungariei, și soția sa — *ambii uciși cu focuri de revolver*, în timp ce mergeau cu trăsura prin mijlocul orașului. Autorii: membrii unei organizații naționaliste sîrbe. Folosind drept pretext acest atentat politic, Germania și Austro-Ungaria declanșează primul război mondial.

Acesta a fost prologul.

După cinci ani de război sîngeros, în care și-au pierdut viața aproape zece milioane de oameni, din cele 33 de țări antrenate, iar alți douăzeci de milioane au fost răniți, Germania și aliații săi sînt învinși. Se evaluează pierderile materiale pricinuite de uriașa încleștare: 278 de miliarde de dolari. După dezbateri care durează cinci luni — ianuarie-iunie 1919 — este elaborat tratatul de pace, cunoscut în analele diplomatice sub denumirea de Tratatul de la Versailles, și semnat la 28 iunie 1919.

Acesta a fost epilogul.

În fotografia 1 — arhiducele Franz Ferdinand și soția sa, în trăsură, cîteva minute *înainte de atentat*. Fotografia 2 redă ultima filă a tratatului de la Versailles, cu semnăturile respective.

Ion MUNTEANU

2

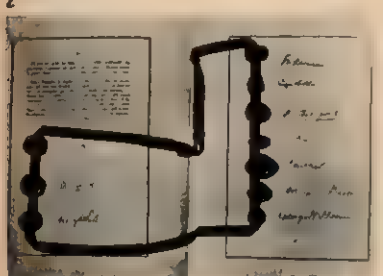

LA WASHINGTON, DUPĂ MIDWAY

Era de prevăzut că momentul Midway nu va stîrni un entuziasm marcat în viața politică americană. Măsura anunțată de președintele Nixon — insignifianta reducere a trupelor americane cu 25 000 de oameni — a fost apreciată ca un simplu simbol și nimic mai mult.

Evoluția sinuoasă a politicii oficiale americane în problema vietnameză a fost repusă în discuție,și vechilor acuzații privind continuarea «cursului Johnson» li s-au adăugat altele noi. Dintre acestea cea mai semnificativă apare ideea că în ultimă instanță Nixon s-a plasat în postura unui prizonier politic al discreditatei administrații saigoneze.

Iată opinia lui «Times»: «Se apropie totuși momentul cînd Nixon va trebui să aleagă între a continua să sprijine regimul lui Thieu și a eșua la Paris, sau a abandona guvernul de la Saigon pentru a obține un acord la Paris. Iar criticile din Statele Unite se vor concentra din ce în ce mai mult asupra întrebării: pentru ce mor acum soldații americani?»

Alternativa este într-adevăr aceasta. A sprijini pretențiile absurde ale clicii saigoneze înseamnă a condamna orice evoluție favorabilă, realistă, în problema vietnameză.

Se explică astfel noile deplasări în viața politică americană în ce privește *Vietnamul. Nu mai este vorba pur și* simplu de ralierea unor personalități politice la protestul împotriva lipsei unor măsuri ale Administrației Nixon în ce privește obiectivele (și mai ales realizările sale) pe planul dosarului vietnamez, ci de apariția unor noi argumente, aparținînd unor persoane de înaltă competență. Astfel a făcut vîlvă articolul publicat de fostul titular al Pentagonului, Clark Clifford, în revista «Foreign Affairs». Clifford contestă în general calea militară în problema vietnameză, inclusiv miza pe care o reprezintă în politica americană Saigonul. De aci decurge și concluzia sa: «Este clar. Noi trebuie să fixăm o limită cronologică pentru angajarea noastră în Vietnam, pentru a ne putea consacra problemelor noastre interne care sînt presante. Trebuie să retragem 100 000 de oameni pînă la sfîrșitul anului și să readucem în țară totalitatea forțelor noastre pînă la *finele lui 1970*».

Clifford deci răspunde la două puncte: *numărul* efectivelor și *ritmul retragerii*. Respectiv, exact la cele două concluzii ineficiente ale momentului Midway. Firește, ne putem pune întrebarea de ce Clifford nu a promovat o asemenea politică atunci cînd se afla în fruntea Pentagonului. Dar indiferent de aceasta, optica sa are o semnificație deosebită. După McNamara, este vorba de un al doilea personaj din vîrful piramidei americane care contestă o soluție militară în problema vietnameză.

Mingea lansată de Clifford a avut efect. Măcar acela de a-l determina pe președintele Nixon să se refere la propunerile sale și să promită noi reduceri de efective. Dar din nou la Washington nu s-a mers mai departe. Din nou lucrurile sînt limitate la simple declarații. Cîtă vreme oare?

S. VERONA

În acea sală a lui Rijkmuseum din Amsterdam, unde este expusă cunoscuta pictură a lui Rembrandt «Rondul de noapte», aproximativ 250 pictori și sculptori au făcut o «veghe» de o noapte, nepărăsind muzeul pentru a atrage atenția autorităților olandeze asupra revendicărilor lor cu privire la necesitatea unui sprijin mai substanțial acordat artelor plastice.

KAWANA: IMPACIENȚE

După turneul american al ministrului de externe japonez și după cel asiatic al președintelui Nixon în Midway, în zona Pacificului și a Asiei de Sud-Est s-a înregistrat un nou eveniment politic. Localitatea japoneză Kawana (prefectura japoneză Shizuoka) a fost recent gazda Consiliului Asiei și al Pacificului (A.S.P.A.C.), care a întrunit reprezentanții a nouă țări din regiune, și anume Japonia, Australia, Coreea de sud, Malayezia, Noua Zeelandă, Thaylanda, Filipine, precum și reprezentanții saigonezilor și ciankaișiștilor, la startul unor discuții a căror cordialitate aparentă n-a putut estompa totuși deosebirile de vederi.

Discursul premierului japonez Eisaku *Sato — care a ținut să facă personal* oficiile de gazdă — a constituit semnalul unor opțiuni politice clar marcate: alianța A.S.P.A.C. nu trebuie să fie o alianță de tip militar, ci una economică, bazată pe independența partenerilor și pe disponibilitățile lor de cooperare. Chiar dacă termenii cuvintării sugerează mai curînd dorința unei perspective ideale, un fapt se impune în contextul tendințelor japoneze: sublinierea reticențelor Japoniei față de o colaborare în spiritul disciplinei de bloc la fabricarea piesei de alianțe cu caracter militar, elaborată de Statele Unite în zona asiatică a Pacificului. Dacă Japonia, țară în plină dezvoltare, posedă astăzi resurse economice pentru o politică de tip independent față de Washington, este la fel de adevărat că intenția ei de a se opune unor direcții ale diplomației americane este dublată de propria dorință de a se impune politic și deci, pe plan economic, de a acoperi piețele vecinilor din zonă. Or, *dacă relațiile japono-americane* se explică, pe anumite porțiuni, ca o concurență între doi parteneri de mare calibru, o bună parte dintre ceilalți membri ai consiliului au alte motive să nu privească cu o deosebită simpatie perspectiva dezvoltării economice și de aci înainte în subordine față de programele militare. Îngrijorarea respectivelor țări în curs de dezvoltare față de creșterea atocațiilor a fost cu ocazia ultimei conferințe mai evidentă ca oricînd. Ținînd cont de aceasta, dilema de la Kawana nu a constituit-o deci alegerea dintre strategie militară sau dezvoltare economică. Desigur însă că, în funcție de raportul de forțe și de rețeaua de dependențe față de capitalul american, răspunsul la problema fundamentală: «dezvoltarea Asiei de Sud-Est subordonată strategiei americane?», n-a fost dat în termeni care să vizeze concluzii imediate, dar se poate afirma că prospectarea «la scenă deschisă» a altor posibilități decît a *cumințeniei necondiționate* față de Washington, indiferent cu cîte menajamente, s-a produs.

Radu BUDEANU

CINE INSULTĂ PE CINE?

(Urmare din pag. 29)

nă, apar represalii și presiuni care n-au nici o legătură cu concepția că asemenea acțiuni ar fi «exclusiv de resortul popoarelor latino-americane». În fapt, la Port of *Spain americanii s-au simțit insultați pen*tru că au fost acuzați de însușirea avuției latino-americane, ceea ce este o realitate, și au răspuns prin insulta că popoarele continentului nu și-ar fi văzut de interesele lor, ceea ce este total neadevărat.

Sîntem curioși ce se va întîmpla cînd cei cu adevărat insultați vor considera că este cazul să dovedească marelui vecin, printr-o lecție exemplară, că s-a înșelat.

Nicolae LUPU

CRONICA DE TREI SECUNDE

EFES SI TV

Devenim, dragă Doamne, rezonabili chiar în domeniul megalomaniei, unde se știe că rezonabilitatea n-are nici un sens. În vremuri îndepărtate, omul megaloman lua la ochi una dintre minunile lumii — să zicem templul Artemisei din Efes — și-i dădea foc. Lumea afla astfel de Herostrat. Megalomania se măsura cu minunile lumii care nu erau multe, doar 7. Se lucra cu maximă exigență. Un alt megaloman, nesatisfăcut de rolul său de împărat, alegea incendierea capitalei imperiale. Vocația piromană spune multe. Nerone își otrăvise în prealabil rivalul, își asasinase mama printr-un centurion (după ce încercase s-o înece), dăduse ordin să-i fie omorîtă nevasta — dar nu s-a oprit aici. Cu crimele astea nu se intra în eternitate, nu-ți dovedeai geniul, nu deveneai Cineva. Abia după comiterea acestor asasinate, megalomanul se hotărî să incendieze Roma. De bună seamă, aceste istorii îi erau cunoscute Annei-Paola Bonsignori, căci la 59 de ani, cîți avea, italianca era învățătoare la Livorno. O învățătoare știe istorie — dar ea trăia în secolul nostru rezonabil, în care minunile sînt în număr mai mare de 7, pompierii își perfecționează zilnic munca, orașele au milioane de stingătoare, mii de polițiști, cîteva balamucuri și alte milioane de televizoare care sînt grădinile Semiramidei, templul din Efes și farul de la Alexandria la un loc. În asemenea condiții, ce mai poate face megalomanul exigent? Mai nimic. Anna-Paola intră în catedrala din Milano și înfige cuțitul într-o călugăriță îngenuncheată în fața altarului. Prinsă de polițe, învățătoarea declară fără ocol: «Am vrut să se vorbească despre mine la televiziune!»

SPRE TĂCERE

Ceea ce era «numai» intuiția extraordinară a unui mai nobil scriitor contemporan, cuteză-

tor nu pînă în pînzele albe, ci mai departe, pînă în infern — iată, devine fapt difuzat la radio: în Statele Unite, instituțele judiciare lucrează la definitivarea unui sistem pentru înregistrarea și fișarea vocilor omenești. Cazierele vor avea pe lîngă amprentele digitale și o bandă de magnetofon cu amprentele vocale ale cetățeanului respectiv. Ce va fi înscris pe bandă, pe frunte-ți va fi scris. Încît bandiții vor trebui să se înțeleagă numai din ochi. Spărgătorii vor avea nevoie nu numai de mănuși, ci și de lacăt la gură, ceea ce e încotdeauna greu de găsit. Caricaturiștii, inspirați de infinitul umor al răufăcătorilor, vor trebui să deseneze fără explicații, căci nimeni nu va mai dialoga, noaptea, în fața caselor de bani. Se va vorbi în șoapte tot mai tiptile, tot mai concise. Pînă la urmă se va lăsa tăcerea. Detectivilor viața le va fi mai ușoară, umoriștilor — tot mai grea. Cu cît se perfecționează cazierele, cu atît se reduce rația de umor în lume.

Radu COSAȘU

MEMENTO

Prezentat de: Traian STOICA (carte)
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

carte

• În cursivul său atît de patetic și personal: **Geniul**, închinat lui George Călinescu, Geo Bogza ne cuprinde totuși, ca nimeni altul pînă acum, în esență și generalizator, gîndurile și simțămintele noastre față de marele bărbat al spiritualității românești (Contemporanul nr. 25).

• În scrisul lui Nicuță Tănase (proză și teatru), intenția satirică nu anulează umorul, fapt ce explică audiența sa la publicul cititor sau spectator. Culegerea de foiletoane și schițe cuprinsă în cartea **Cruce de ocazie** vădește din partea autorului dubla și constanta lui preocupare: de a amuza, dar și de a ațîțchiui anumite moravuri și năravuri (Editura tineretului).

• Traian Coșovei e prezent în vitrinele librăriilor cu cartea **Prietenă cu focul și cu apa**, cuprinzînd, selectiv, o parte din interesanta sa creație de nuvelist (Editura pentru literatură).

• Volumul **Poeme** de Teodor Scarlat conține o selecție din creația acestui poet — direct confesiv și predominant elegiac — desfășurată între anii 1935 și 1966 (Editura pentru literatură).

• Dacă își va ține promisiunile închise între copertele cărții de schițe și nuvele **Dacă vrei să fii bărbat** — pare-mi-se debutul său editorial — Dan Rebreanu va fi destinat unor proze solid articulate, de acțiune și adresă precisă. Aceasta nu înseamnă că autorul nu cunoaște și anumite tehnici ale prozei moderne, pe care însă le aplică fără abuz (Editura pentru literatură).

• Semnalăm apariția unor noi cărți de poezie: **Prispa cu statui** de Valeria Boiculesi, **Corabia autohtonă** de Ilie Măduță, **Dor negru** de Petru M. Haș, **Psalm teluric** de Ștefan Tănase.

cinema

Brigitte Bardot

• **Singeroasa cuntă macedoneană.** Autorul de scurt-metraje Trajce Popov (R.S.F. Iugoslavia, studioul «Vardar-film») își încearcă forțele pe teritoriul lung-metrajului de accentuată și tradițională factură epică. În rolurile principale: Risto Siskov, Vera Cukic, Zafir Hadzimanov, Pavle Angelavski, Dragomir Felba.

• **Dragoste la Las Vegas.** Elvis Presley cîntă, dansează ca la Acapulco. Unul dintre acele filme care trăiesc indolent pe spinarea artistului și de care el însuși se pare că s-a cam săturat în ultima vreme. Regia — George Sidney.

• Mari actori pe ecranele noastre: **Peter O'Toole, Tom Courtenay** (Noaptea generalilor), **Giorgio Albertazzi, Delphine Seyrig** (Anul trecut la Marienbad), **Annie Girardot, Yves Montand** (A trăi pentru a trăi), **James Mason** (Străin în casă).

• Brigitte Bardot s-a făcut mai harnică: turnează chiar două filme pe an! Încă nu a terminat «Femeile» lui Jean Aurel și se pregătește pentru «Frumosul monstru», film palpitant, pe care regizorul francez Serge Gobbi îl va realiza după romanul semnat de Dominique Fabre, distins cu premiul literaturii poliție pe anul 1958.

• **Diana Rigg**, «răzbunătoarea», **Oliver Reed, Curd Jurgens** și **Philippe Noiret** sînt interpreții unei superaventuri intitulate «Asasinat de toate felurile»

• Pentru filmul său intitulat **Spune-mi că mă iubești, Julie Moon,** Otto Preminger a solicitat-o pe Liza Minelli, fiica vestitei și regretatei actrițe-cîntărețe Judy Garland (de curînd decedată în împrejurări tragice).

disc

• În continuarea apariților din seria **Jazz** (excelentă inițiativă a Electrecordului), o nouă înregistrare, realizată cu concursul orchestrei de jaz a Universității din Illinois. De astă dată avem prilejul să ascultăm o formație de calitate, un «big-band» laureat cu premiul I la două festivaluri universitare și invitat să concerteze pe podiumul celebrului festival de jaz de la Newport. În piesele imprimate găsim reprezentate cele mai recente curente din jazul contemporan, precum și un interpret vocal (Don Smith) deosebit de original. Dirijează John Garvey, instrumentist de valoare, interpret reputat de muzică de cameră (EDD-1224).

• Discul **Momente vesele cu Dem Rădulescu** se înscrie pe linia «antevorbitorilor»: Tomazian, Stroe, Nicu Constantin, Al. Lulescu. Popularitatea actorului Dem Rădulescu, cunoscut și sub numele de «Bibanul» (poreclă căpătată și rămasă definitivă din filmul «Virsta dragostei» al lui Francisc Munteanu), ne îndreptățește să sperăm într-un tranic succes al prezentei înregistrări (EXD-1227).

• Ne întrebăm de ce nu-i posibilă creșterea producției acestui popular gen de discuri «distractive»! Prilejurile de a le asculta sînt multiple și ori de cîte ori — adunați în jurul unei mese vesele — îl vom avea printre noi pe antrenantul, hazosul, neobositul (și la îndemîna tuturor) conviv, discul «distractiv» va fi excelent primit.

muzică

• Așa cum am mai anunțat, azi are loc la Filarmonică concertul de închidere a stagiunii. La ora aceasta avem temeiuri serioase să apreciem stagiunea în ansamblu ca deosebit de fructuoasă sub raportul bogăției tematice a programelor, al valorii artistice ridicate a execuțiilor, al personalității dirijorilor și soliștilor din țară sau de peste hotare. Reamintim programul concertului de închidere care va fi dirijat de **Iosif Conta**: Uvertura «Leonora» nr. 2 de Beethoven; Concertul pentru pian și orchestră în La Major (K.V. 488) de Mozart — la pian **Radu Lupu**; prima parte a grandiosului oratoriu «Tudor Vladimirescu» de Gh. Dumitrescu, cu concursul soliștilor vocali **Arta Florescu, Octav Enigărescu, Const. Dumitru**, corul Filarmonicii — dirijor **V. Pântea**, corul Ansamblului Forțelor Armate — dirijor **Dinu Stelian** (28 iunie, sala Ateneu).

• La Opera română, o reprezentație cu «Don Carlos» de Verdi, al cărei principal merit este acela că lansează trei tinere talente dintre absolvenții conservatorului bucureștean: **Maria Slătinaru** (Elisabeta de Valois), **Mihaela Mărăcine** (prințesa Eboli) și **Nicolae Constantinescu** (marchizul de Posa). Sprijinul major pe care prima noastră scenă lirică îl acordă tinerilor debutanți constă și în faptul că ei vor apărea în compania unora dintre cîntăreții noștri frunțași, precum **Ludovic Spiess, Valentin Loghin** și alții (28 iunie).

Octav Enigărescu

teatru

• **August — luna dramaturgiei naționale.** Începînd de la 1 august, sala Comedia a Teatrului Național I.L. Caragiale va adăposti în fiecare zi cîte un spectacol cu o piesă românească prezentată de teatrele: L.S. Bulandra, de Comedie, Mic, Giulești, evreiesc de stat, Barbu Delavrancea, C.I. Nottara, Ion Creangă. Cele mai bune piese românești clasice și contemporane, actori consacrați și debutanți, în spectacolele cele mai reprezentative, vor oglindi efortul creator dedicat marilor evenimente ale lunii sărbătorești — august.

• **I.T.I. — seminar 1969.** Timp de o săptămînă, în sala — potrivită festivităților — a Teatrului Giulești s-au împletit spectacole, fragmente, discuții, schimburi de experiență, o dată cu expoziții dedicate cărții de teatru sau scenografiei. Dintre reprezentațiile trupelor străine reținem: «Balul absolvenților» de Rozov, în interpretarea precisă și nuanțată a colectivului «Sovremenik» din Moscova, și excepționalul spectacol de poezie și atmosferă «Slujba de Crăciun» de Milan Calabek — în creația teatrului cehoslovac din Ostrava. Spectacolele tinerilor regizori români, cele mai multe din provincie (Iași, Timișoara, Arad, Piatra Neamț — fapt care vădește că aici se află un loc prielnic tinerelor mlădițe), au invitat la discuții despre adevărata originalitate, despre căutări și experimente și mai ales despre relațiile cu publicul. Și, desigur, discuțiile vor urma...

• **Manevrele...** ultimă premieră originală a stagiunii bucureștene. Teatrul Delavrancea ne înfățișează un nou autor: Deak Tamas (a cărui piesă a fost premiată la concursul de dramaturgie al C.S.C.A.), și ne invită la o fabulă dramatică, avînd drept tează declarată pledoaria antiumilitaristă. Folosind procedee moderne ca tehnică, piesa a fost înscenată de I. Veakis, care a căutat să o dezvolte mai ales în planul dezbaterii. Cîteva compoziții s-au impus: C. Răschitor, C. Girbea, Marieta Luca, S. Cremenciuc

• După «Egmont» de Goethe, regizorul N. Al. Toscani a mai montat un spectacol clasic: **Cezar și Cleopatra** de G.B. Shaw, la Oradea. În afară de actorii secției române, Mircea Olariu și Elisabeta Ion (în rolurile principale), Alla Tăutu, Ben Dumitrescu, joacă și unul dintre cei mai talentați actori ai secției maghiare: Carol Lavotta.

Carol Lavotta

plastică

• **Bienala tinerilor artiști plastici.** Pictorii, sculptorii și graficienii din generația tînără expun peste 300 de lucrări. O accentuată tendință de reprezentare a realului, de la impresia fulgurantă a unui peisaj, ca la Grigore Vasile, pînă la narațiunea clasică (I. Vrăneanțu: «Săteasca» etc.), fără să lipsească reprezentările în stilul marilor curente europene (H. Movrodin: «Tineri actori», Dan Rotaru: «Coincidențe» etc.). Bienala 1969 confirmă certe talente și numeroase nume noi care bat la porțile afirmării: Paula Ribariu: «Urmașii meșterului Manole», Toma Roată: «Jocul căluțului», I. Bănulescu: «Portret de fată», Cornelia Iclozan: «Portret», Șerban Epure: «Strungari», G. Apostu: «Poem carpatin», Rodica Svințu: «Peisaj cu sonde», Sempronia Iclozan: «Tineri muzicieni» etc., etc., etc. (Dalles).

• **Ana Mitrea** — artă decorativă. Mereu tînără și cu o imaginație prodigioasă, Ana Mitrea (n. 1890) rămîne unul dintre artiștii pentru care metalul nu e numai un simplu domeniu al artizanatului, dar și al artei, un spațiu dur unde fantezia poate naște imagini gracile sau narațiuni decorative emoționale. Pe lîngă talerele, vasele și panourile cu imagini populare și medievale, artista expune cîteva panouri decorative de dimensiuni mai mari, menite să fie integrate într-o ambianță arhitecturală (Galeriile de artă, B-dul N. Bălcescu 20).

• **Liana Șaru** — tapiserie. În 15 lucrări, artista fantazează. Tonurile sînt mai degrabă stinse dar ele îi permit libertăți și jocuri subtile ale imaginației, construcții pur formale («Interferențe», «Suprapuneri»), narațiuni virtuoase («Parmalic») sau compoziții picturale («Gherghine»), artista afirmîndu-și maturitatea și deplina stăpînire a meșteșugului (Galeriile de artă, B-dul N. Bălcescu 20).

• La Casa scriitorilor, un debut promițător: pictorul **Adrian Beldeanu**. La prima sa expoziție personală, Beldeanu manifestă un real simț al culorilor și compoziției, o sete și o curiozitate în abordarea diverselor genuri, un temperament energic în această aventură în spațiul pictural.

televiziune

Ne mai mingiiam — atunci cînd programele nu promiteau mare lucru — cu rubricile de film unde mai exploda cîte o bombă. Programul acestei săptămîni nu prefigurează nici măcar o petardă... A-propo! Unde s-a topit faimosul film cu trei (și chiar mai multe) stele? Rubrica de teatru pare mai harnică: pe lîngă unele reluări demne de această operație («Vocea omenească» de Jean Cocteau, «Troienele» de J.P. Sartre), iată și două premiere interesante: «Hoții» de Fr. Schiller și adaptarea pentru TV «Bătrînul», de Hortensia Papadat-Bengescu.

DUMINICĂ 29 IUNIE. Atragem atenția asupra unor elemente ale **concertului simfonic** de duminică dimineață: orchestra Filarmonicii din Los Angeles, dirijor Zubin Mehta, solist (Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră de Mc Dowell) pianistul André Watts din S.U.A. (11.45) • Vom fi martorii încheierii unei admirabile competiții sportive — **Turul ciclist al României** — pe stadionul Dinamo (15.00) • Particula tele capătă din ce în ce mai multe utilizări. Acum ni se propune un **teleroman**: «Povestea unei femei», realizat de televiziunea din R.D.G. Să încercăm! (18.20) • Ultimul act — concertul laureaților — al unui prestigios concurs și bogat festival de muzică ușoară: **Orfeul de aur**, desfășurat în Bulgaria (21.00).

LUNI 30 IUNIE. Nivelul emisiunii concurs **Între metronom și cronometru** a crescut mult la ultimele ediții, ca urmare a excelentei pregătiri a concurenților. Așteptăm cu nerăbdare temele «Teatrul lui Mihail Sebastian» și «Rembrandt» (20.15).

MARȚI 1 IULIE. **Seară de teatru**, oferită de colectivul scenei «Barbu Delavrancea», cu capodopera dramaturgiei universale «Hoții» de Fr. Schiller în regia și scenografia lui Mircea Marosin (20.15) • Eminentul om de știință și neobosit pedagog acad. Raluca Ripan în **Prim plan** (21.55).

MIERCURI 2 IULIE. **Telecinemateca** promite să ne facă să rîdem cu ajutorul lui Michel Simon, eroul unor savuroase întîmplări și qui pro quo-uri, în «Monsieur Taxi» (20.00).

JOI 3 IULIE. **Angela Moldovan**, neîntrecuta interpretă a cîntului popular în general, a celui moldovenesc în special (18.45) • **Seară de teatru TV**: «Bătrînul» de Hortensia Papadat-Bengescu, adaptare și regie de Lidia Ionescu. Bogat și valoros colectiv de interpreți: Silviu Stănculescu, Ilinca Tomoroveanu, Damian Crîșmaru, Eugenia Popovici, Coca Andronescu, Septimiu Sever, Ștefan Țapalagă, Alex. Repan, Ioana Bulcă, Brîndușa Zaiță-Stîlvestru și alții (20.30) • Pe programul II putem urmări un **film TV** — coproducție româno-iugoslavă — «Trubadurii din Dubrovnik» (21.35).

VINERI 4 IULIE. 35 de minute de **balet** cu Magdalena Popa, Ileana Iliescu, Cristina Hamel, Dan Moise (18.35).

SÎMBĂTĂ 5 IULIE. O emisiune cu atmosferă. **Melodii lăutărești** venite pi calea undelor de la Bolta rece din Iești (23.15). • În rest, cunoscutele (ar mai putea fi împrospătate) emisiuni de simbătă.

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 26, etapa din 29 iunie 1969

I.	Foresta Fălticeni-Minerul G. Humorului	1
II.	Autobuzul-T.U.G.	x
III.	Ceahlaul-Chimia Gh.Gheorghiu-Dej	1
IV.	Petrolul Moinești-Textila Buhuși	1
V.	Ancora Galați-Gloria C.F.R.	x
VI.	Progresul Brăila-Oțelul Galați	1
VII	Portul C-ța-Electrica C-ta	1
VIII	Marina Mangalia-Cimentul Medgidia	2
IX.	Tehnometal Buc.-S.N. Oltenița	x
X.	Metalul Buc.-Voința Buc.	1
XI.	I.R.A. Cîmpina-Flacăra Moreni	2
XII.	Caraiman-Prahova Ploiești	1
XIII.	Carpați-Poiana Cîmpina	x

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

PLACĂRI ALBUM

PULSUL EPOCII

Sîntem în al treilea deceniu al noii cinematografii românești. Anul 1 din deceniul trei. O recentă sesiune de comunicări de la Institutul de istoria artei a relevat și ea continuitatea și relativa consistență a efortului cinematografic din România de-a lungul mai multor decenii anterioare.

Chiar dacă experiența cinematografiei noastre este, în multe zone, în multe privințe și din multe pricini, încă rarefiată, creînd iluzia unui timp scurt, timpul real în care s-au succedat diferitele tentative artistice, multe remarcabile, și răgazul pe care ni l-am acordat pentru maturizare, sînt cu totul considerabile.

Nu există mijloc mai sigur de a ne smulge din această relativitate, decît înțelegînd practic, în cele din urmă, că cinematografia este o parte integrantă a culturii naționale, că ea solicită acele căi și forme specifice de lucru care să-i permită să evolueze în spiritul și în ritmul întregii noastre culturi și al întregii noastre vieți naționale.

Ca și literatura, ca toate celelalte arte, rațiunea de a fi a cinematografiei, a cinematografiei noastre socialiste, este de a crea valori, de a afirma personalități artistice, care să exprime experiența istorică a unui popor care a devenit stăpînul destinului său. Imaginea unui laborator pus sub un imens clopot de sticlă, în care viața s-ar desfășura după legile altor gravitații, ține de începuturile romantice sau meșteșugărești ale cinematografului. Filmul modern, așa cum l-au prefigurat după război neorealismul italian, noul val francez și alte curente mai noi, este o artă larg deschisă spre cultura națională, spre pulsul vital al realității, o artă prin excelență angajată, cu antene tot atît de sensibile la evenimentul social-politic, la dezvoltarea civilizației materiale și spirituale a lumii noastre, ca și la mișcările cele mai secrete ale psihologiei umane.

Inițiativa tematică și de modalitate a cinematografiei n-ar trebui în consecință să fie mai mică decît aceea a romanului sau a poeziei.

În ceea ce le privește, poezia, romanul și alte zone ale literaturii și artei românești, în ultimul timp efectiv angajate în reflectarea realităților istorice și umane complexe ale edificării socialismului, cunosc la acest sfîrșit de deceniu un moment de incontestabilă fertilitate, promițînd împlinirile și strălucirea marilor culminații ale culturii naționale.

Cinematografia, atîta timp cît o socotim ca artă, ca artă majoră, nu se poate afirma cu demnitate decît în contextul, în ritmul și în spiritul acestei evoluții a culturii noastre. Nu se poate inventa pentru cinematografie și mai ales nu se pot aplica în continuare, din nici un fel de considerații «specifice» sau de birou, alte criterii tematice și de modalitate decît acelea pe care le inspiră realitatea vieții noastre spirituale contemporane, practica artistică a cărților care apar în librării, a spectacolelor care se pun în scenă, ca și evoluția conștiinței noastre estetice și critice în aprecierea valorilor, atît de viu probate de publicistica literară actuală, în climatul ideologic clarificat după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.

Adunarea Generală a cineaștilor va aduce, sperăm, și în această privință, precizările de orientare și de metodă pe care experiența noastră de mai multe decenii le impune. O deschidere mult mai largă și mai operativă spre tematica de actualitate reală, frecventă în preocupările scriitorilor și ilustrată în multe din scenariile depuse la redacțiile studiourilor, o adaptare a planurilor tematice și a modalităților de întocmire a lor la realitatea socială și artistică, la propunerile regizorilor și la practica mondială, o prezență constantă pe platou, a regizorilor de talent — sînt cîteva din mijloacele care ar face ca pulsul timpului să bată în cinematografie în ritm cu pulsul culturii noastre socialiste, în ritm cu țara.

CINEMA

ULTIMUL MOHICAN ... LA BRAȘOV

Două echipe: verzii și albaștrii

Un regizor francez: Jean Dréville

Un regizor român: Sergiu Nicolaescu

O producție Franco-London-Film realizată în întregime în România.

FOTO: A. MIHAILOPOL

O Cora Munro româncă — Luminița Iacobescu și un Magua iranian — Ali Raffi

În împrejurimile Brașovului, acolo unde în ultima vreme se fac mai toate filmele cu bătălii și actori străini, pentru că peisajul este generos și hotelul Carpați aproape, două echipe — verzii și albaștrii — condusă una de regizorul francez Jean Dreville, cealaltă de Sergiu Nicolaescu, au turnat «Ultimul mohican». O coproducție Franco-London-Film cu actori străini și români, realizată în întregime în România, cu personal tehnic românesc. Decorurile îi aparțin lui Marcel Bogos, montajul va fi făcut de Iolanda Mîntulescu, operatori George Cornea care lucrează în echipa lui Jean Dreville și francezul André Zarra care lucrează cu Sergiu Nicolaescu (Sergiu Nicolaescu fiind ajutat de nelipsitul său secund, Ion Năstase). Totul are aspectul unei coproducții și totuși nu este tocmai o coproducție, ci ceea ce într-un termen nu prea măgulitor pentru noi se numește

O prestație

«Ultimul mohican» va fi desigur un film pentru copii, deși, într-o discuție cu Jean Dreville, întrebîndu-ne pentru care copii, am convenit că numai pentru cei foarte mici, pentru că de la zece ani în sus, copiii secolului 20 se interesează de cu totul altceva decît de aventurile lui Natty Bumpo și Chingapook. «Ultimul mohican» este de fapt al treilea episod din cele patru din opera lui Fenimore Cooper, alese pentru a deveni filme de televiziune. Scenariul este scris de Pierre Gaspard Huit și n-aș putea spune că este unul dintre cele mai bune scenarii din cîte am citit, așa cum n-aș putea spune, fără să mint, că această prestație este una din cele mai fericite din cîte am văzut. Mai întîi din veșnicele motive organizatorice filmările au început foarte tîrziu ceea ce a făcut ca, peste «Ultimul mohican», să cadă prima zăpadă. Apoi actrița principală aleasă pentru rolul Corei Munro s-a dovedit a nu fi prea fericit aleasă, drept care, după zece zile de filmare, a fost înlocuită cu Luminița Iacobescu. Rezultatul: filmări reluate, oboseală în plus, nervi în plus și zece zile de filmare aproape pierdute. Se lucrează greu, pentru că e frig, pentru că plouă sau ninge, pentru că trebuie prins un strop de soare, pentru că trebuie așteptat să se topească zăpada.

Ca la Turnul Babel

Distribuția «Ultimului mohican» are într-adevăr ceva din biblicul Turn Babel. Chingapook, Pierre Massimi corsican de origine, actor de film și televiziune în Franța. Cora Munro este, cum spuneam, Luminița Iacobescu, Alice Munro — Sybil Mass — născută în Anglia, crescută în America și devenită actriță de televiziune în Franța. Natty Bumpo este Hellmut Lange, actor de film dar mai ales de televiziune din R.F. a Germaniei. Magua — Ali Raffi — iranian, actor la T.N.P. și la televiziunea franceză. David Gamut — Roland Ganamet — francez, actor de teatru și de televiziune. Duncan Heyward — Jacques Brunet, francez, actor de teatru și televiziune. Și în sfîrșit Uncas, ultimul mohican, care e român, fost bale-

SÎMBĂTA MORȚILOR

rin, cascador, se numește David Alexandru și seamănă ca două picături de apă cu Pierre Massimi — Chingapook, tatăl său din film.

E frig, plouă sau ninge, întotdeauna bate vîntul, niciodată nu sînt destule băuturi calde pe «platou», Luminița Iacobescu e vînătă și tremură de frig — mă întreb ce spune pelicula color despre fața ei vînătă — și totuși, totuși, Jean Dreville, calmul și relaxarea în persoană, fredonează veșnic un crîmpei de melodie și e în stare să se amuze din orice nimic. Și totuși Sergiu Nicolaescu caută pentru secvențele care-i revin locurile cele mai spectaculoase și nu ezită să-i cațere pe toți sub un perete de stîncă, dacă i se pare că locul acela e cel mai potrivit pentru moartea lui Uncas, a Corei și a lui Magua. Și nu ezită să-l pună pe David Alexandru să sară de la cinci metri pe o ...mă de loc în pantă. Și totuși, Luminița Iacobescu se străduie să moară cît mai firesc cu putință, să cadă cît mai firesc cu putință și într-o asemenea cădere se lovește de o piatră ascunsă în iarbă și aparatul obține cele mai adevărate lacrimi de durere. Și totuși, Sybil Mass este preocupată de machiajul ei, ca și cum rolul pe care-l face în acest serial de televiziune i-ar decide cariera viitoare. Helmut Lange se enervează pentru fiecare detaliu de recuzită neautentic, iar Pierre Massimi — Chingapook — se concentrează și obține pentru cadrul final lacrimi adevărate în fața fiului său ucis.

Și totuși, George Cornea este la fel de exigent cu ceea ce vede în cadru ca la *oricare alt film*. *Ion Năstase se agită* așa cum se agita la «Dacii», iar secunzii Lucian Mardare și G. Constantinescu cer o liniște desăvîrșită pe platou, chiar dacă scena e fără dialog, pentru că: «actorii trebuie să se concentreze». Sînt cu toții oameni de meserie și pentru ei, un film mare sau un film mic, condițiile bune sau proaste, *nu există ca scuze, pentru ei* filmul trebuie să iasă bine și la timp. Probabil că prejudecata filmului «mare» sau «mic», important sau neimportant, nu există decît pentru cei din afara meseriei. Pentru ei, pentru profesioniști, filmul e film și se face greu, fie că aduce gloria sau eșecul.

Iluzia să fie perfectă

Ce va aduce «Ultimul mohican», iată o întrebare la care nimeni nu poate să răspundă. În orice caz el va aduce cîteva milioane de copii care, în fața televizoarelor, vor urmări cu gura căscată aventurile lui Natty Bumpo — *Ciorap de piele*, ale lui Chingapook, ale fiului său Uncas, ale răului Magua și ale celor două surori Cora și Alice Munro. Cîteva milioane de copii, care habar nu au că Chingapook este francez, Ciorap de piele, german, Magua, iranian, Cora, româncă, Alice, englezoaică și nici că Uncas, ultimul mohican, a învățat să călărească pe malurile Dîmboviței. Cîteva milioane de copii pentru care nu există peruci, nici machiaj, nici cuțite de lemn, nimic în afară de Ultimul mohican. Și mă întreb dacă la urma urmelor nu asta este esențialul, mă întreb dacă de fapt nu asta contează: iluzia să fie perfectă. Iar iluzia va fi, cel puțin pentru ei, perfectă.

Eva SÎRBU

FOTO: A. MIHAILOPOL

Ziua cea mai lungă a generalului... Jean-Lorin Florescu

Toamna n-a fost lungă anul ăsta. A nins pe neașteptate cînd echipa de filmare abia poposise la Rupea. Apoi soarele a reapărut timid, dar în echipă neliniștea nu s-a potolit. Problemele obsedante nu erau legate de scenariu, ci de buletinul meteorologic. Cu ochii pe cer spre norii plumburii, care ar putea troieni totul, cu urechea la buletinul de la radio, s-au început filmările.

Platoul e o cetate

Cetatea Rupei, *construită în secolul* al XIII-lea, unde se trag acum cele mai multe dintre exterioarele «Sîmbetei morților», se proiectează cu silueta ei masivă de piatră, pe orizont, pînă departe, spre munții albi ai Făgărașului. Și dacă acum cîteva luni cetatea era pleșuvă și roasă de vreme, cu ziduri măcinate, astăzi, renovată, ea pare desprinsă dintr-o lume de basm. (Deși pe alocuri mai întîlnești cîte o schelă pentru că se lucrează încă la podul suspendat). De aceea arhitectul C. Simionescu este atît de febril și preocupat.

Cetatea învie

Cînd totul a fost pus la punct, luminile încercate și cadrul «făcut», echipa condusă de Virgil Calotescu s-a și integrat în atmosferă, pentru că de fapt prezentul s-a topit în istorie, lumea dintre ziduri a devenit personaje și orice mișcare a căpătat sens și dramatism.

Se apropie de poarta cetății un plăieș. Pletele albe îi coboară pe umeri. E un om în puterea vîrstei. Șendrea (interpretat de Ștefan Ciobotărașu) care străbate gînditor cărarea cetății.

Într-o pauză, Ștefan Ciobotărașu, preocupat de biografia lui Șendrea, îmi mărturisește: «Bătrînul Șendrea, deși seamănă cu multe alte roluri interpretate de mine în teatru, și mai puțin în filme, m-a impresionat deosebit cînd am citit scenariul lui Alecu Ivan Ghilia, căci nu numai că străbate aceleași sentimente cu alți eroi pe care *i-am interpretat*, dar mai ales pentru că scenaristul și regizorul au căutat să nuanțeze datele personalității acestuia, dîndu-i o mare pregnanță între plăieșii ce trăiesc între zidurile cetății acestela. Desigur, am căutat prin experiența actoricească să materializez acel sentiment care în scenariu este descris a fi redat *prin* statornicie, răbdare, omenie și mîndrie»

Febrilitate

Cu respirația tăiată de urcușuri și coborîșuri, alergînd de la fierărie pînă la poarta cetății și apoi în turnul semeț ce pare un adevărat cuib de stîncă,

→

se pregătesc pentru marea bătălie

plăieşii par cuprinşi de fierberea pregătirilor de luptă. Săgeţi, lăncii sau bombarde poartă între ele un dialog sonor întretăiat de dialogul străjerilor de pe creneluri. Unii dintre străjerii de la Rupea au murit la începutul toamnei filmînd în interioare la Buftea. Acum au înviat în aceleaşi straie, dar sub masca altor străjeri. Se bat cu străşnicie, în timp ce în afara zidurilor, la cîteva sute de metri pe un tăpşan, camera de luat vederi surprinde corturile multicolore ale duşmanului care asediază cetatea şi aşteaptă cu înfrigurare deznodămîntul luptei.

Proporţia de aur

Operatorul Costea Ionescu-Tonciu este unul dintre cei mai agitaţi membri ai echipei. Priveşte necontenit masa de figuranţi, personajele principale, zidurile şi unghiurile, orizontul, cerul şi reflectoarele. Este evident frămîntat de problemele meseriei lui. «Ecranul lat, îmi spune el, a creat noi posibilităţi filmului artistic, dar pe lîngă multiplele sale avantaje dezvăluie şi dejavantaje. Proporţiile ecranului lat nu sînt favorabile unei imagini dinamice. De aceea consider că există o proporţie de aur între dinamism şi portretizare, pentru ca spectatorul să desluşească limpede intenţiile creatorului filmului».

«Simbăta morţilor» însă — deşi va aduce pe ecran mărturii istorice alături de fapte de-a dreptul legendare, nu va rămîne — aşa cum mărturiseau scenaristul Al. Ivan Ghilia şi regizorul Calotescu — un film despre trecut. Pentru că realizatorii intenţionează — şi sîntem siguri că vor şi izbuti — ca ideile de suveranitate şi independenţă naţională, dintotdeauna scumpe poporului nostru, să capete o rezonanţă contemporană, să dea eroismului şi spiritului de sacrificiu al poporului nostru aura perenităţii.

Ştefan GEORGESCU

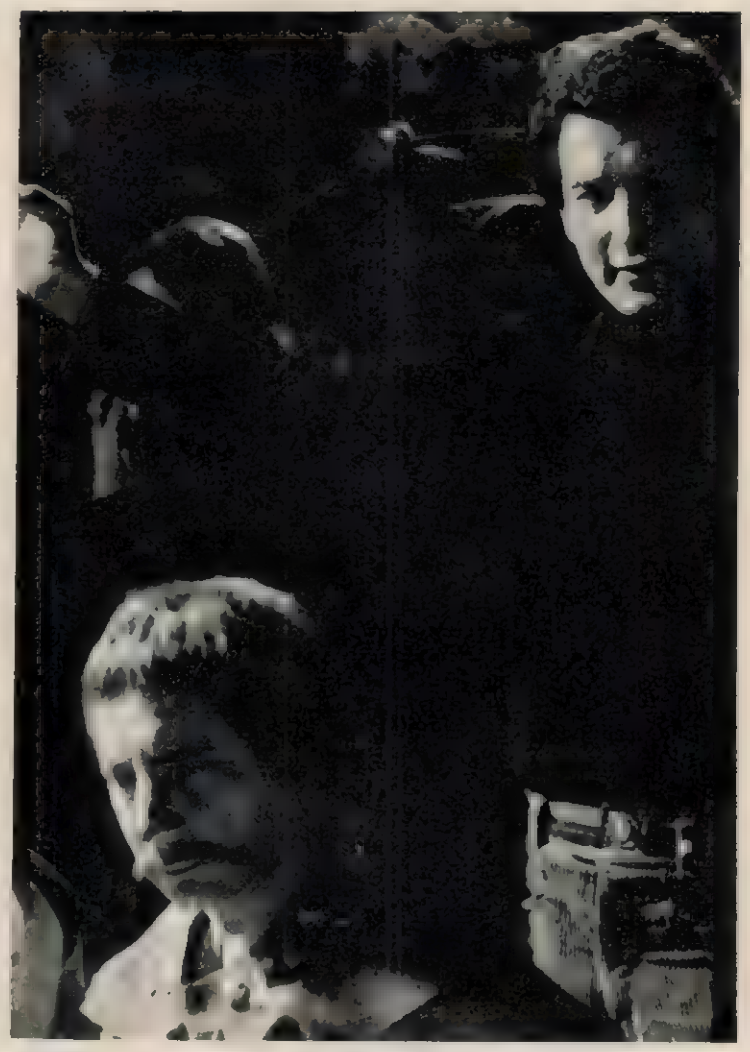

Calotescu orchestrînd bătălia plăieşilor

Regele (Ion Dichiseanu) faţă în faţă cu plăieşul (Amza Pellea)

Foto BĂNICĂ R.

A.B.C

A de la Angelica

Un om pradă şi este ucis. Soţia sa vrea să-i răzbune şi se adresează aceluia pe care l-a părăsit cîndva pentru soţul-hoţ mort. Acesta se luptă cu păgubaşii-asasini, apoi cu fraţii mortului care se asociază cu asasinii fratelui lor, şi este ucis în final de sora victimelor sale pe care o salvase.

Scenaristul filmului «O funie... un colt», Robert Hossein, pare a fi contat mult pe realizatorul Robert Hossein, care, prin distribuţie: Robert Hossein-Michèle Mercier reuşi să facă digerabilă această nemaipomenită istorie.

B de la Bardot

Pentru Brigitte Bardot, începe, în fine, era pe care o aştepta: lansarea pe plan internaţional şi prin colaborarea cu regizori şi vedete străine. Urmează să apară în trei coproducţii franco-americane: în «Pasionai» de Silvio Narizanno (regizorul filmului «Georgy Girl») alături de Terence Stamp, în «Sapho» de George Cuckor («My fair lady»), alături probabil de Warren Beatty (vedeta masculină din «Bonnie şi Clyde») şi... într-un film despre care — declară impresarul vedetei — este riscant să se dea amănunte înainte de semnarea contractului.

C de la Călugăriţa

Filmul «Călugăriţa», după romanul lui Diderot, a provocat, după cum se ştie, un scandal imens şi a fost oprit de cenzura franceză. Realizatorul său, Jacques Rivette, a făcut de curînd un al doilea film, «Dragoste nebună», de rîndul acesta folosind textul integral din Andromaca lui Racine. Din nou discuţii furtunoase. Scandalul a fost provocat de durata inuzitată a filmului: patru ore şi unsprezece minute.

Jean Luc Godard, fiind solicitat, şi-a exprimat şi el părerea: «Într-adevăr, filmul e prea scurt».

interviu

SAMOILOVA ÎNTRE VERONICA ȘI ANNA

După mine, cariera unui actor nu începe o dată cu obținerea primului rol, ci din clipa cînd dobîndește sentimentul de siguranță. Pentru cei din jur acest moment poate trece neobservat, dar pentru tine el reprezintă un moment crucial. În anii de institut am trecut și eu prin această încercare.

Primii ani petrecuți la Școala de teatru B.V. Sciukin nu mi-au adus mari satisfacții și mari descoperiri nici mie, nici profesorilor mei. Îi invidiam pe acei colegi care-și descopereau foarte curînd un talent comic sau dramatic, o voce deosebită, sau o expresivitate plastică. La mine nu întrezăream nimic din toate acestea. Încercam să asimilez cu conștiinciozitate învățătura minunaților mei profesori Vladimir Ivanovici Meskvin și Cecilia Lvovna Mansurova. Unele lucruri îmi reușeau, altele deloc. Dar sentimentul de insatisfacție, de neîncredere nu mă părăsea. Pînă la sfîrșitul anului II eram neliniștită și plină de îndoieli.

Și apoi dintr-o dată am căpătat o viziune și o percepere foarte ascuțită, necunoscută mie pînă atunci: sentimentele, ideile, comportarea eroinei mele, mi-au devenit apropiate și am înțeles că voi putea da viață personajului. Această bucurie mi-a adus-o rolul țigăncii Maşa din «Cadavrul viu» de L.N. Tolstoi. Apoi mi s-a încredințat rolul Berthei într-o dramatizare după Dickens, și a fost din nou prilej de satisfacție.

Tolstoi și Dickens

De altfel calea spre film mi-a fost deschisă tot de Maşa lui Tolstoi și de Bertha lui Dickens. Asistînd la cele două spectacole studențești, asistentul de regie L. Ohrimenko a propus regizorului M. Kalatozov să-mi facă o probă pentru rolul Veronikăi din «Zboară cocorii».

Mihail Konstantinovici Kalatozov stăpînește de minune mijloacele de expresie cinematografică și este un maestru al rezolvărilor plastice. Am găsit în el și un bun pedagog, un regizor care stăpînește în mod impecabil arta muncii cu actorul.

Partenerul meu, Alexei Batalov, mi-a fost de asemenea un excelent profesor. Cît de pasionant a fost atunci pentru mine să lucrez cu un artist înzestrat cu atîta finețe și inteligență! Batalov simte exact și profund nu numai tema întregii opere, dar și a fiecărei secvențe, a fiecărei scene. El știe să-și îndrume partenerul cu inteligență și discreție.

Zece ani o despart pe Anna din «Anna Karenina» de Veronica din «Zboară cocorii». Acești zece ani nu au trecut fără să lase urme, dar nu mi-au adus o adevărată satisfacție.

●

Și iată că a venit Anna — personaj la care nu poți decît să visezi. Recunosc că am amețit cînd A. Zarhi mi-a propus acest rol. Pe urmă a început să curgă un torent de scrisori, în care în termeni delicați se exprima îndoiala dacă voi putea face față rolului, se spunea și se scria că nu semăn cu Anna, că sînt o actriță potrivită pentru interpretarea eroilor contemporani și că nu voi putea dezvălui caracterul Annei. Înțelegeam că milioane de oameni o cunosc și o iubesc pe

Samoilova: «am amețit...»

Anna, că pentru fiecare ea este unică. Și eu aveam o Anna a mea. Am hotărît atunci să dezvălui ceea ce îndrăgisem eu în eroina tolstoiană, ceea ce îmi era aproape și mă emoționa la ea. În ce privește înțelegerea personajului Annei, Zarhi și cu mine aveam același punct de vedere. A. Zarhi a avut încredere în mine și am început lucrul. Mă temeam foarte mult de o transpunere literară ilustrativă a romanului. La început am refuzat să recitesc romanul, mă temeam că lectura îmi va anchiloza libertatea imaginației. Firește am recitit totuși romanul și, spre uimirea mea, lectura nu a alterat impresiile mele inițiale despre Anna — ceea ce-mi umplusе sufletul atunci, mă impresiona la fel și acum.

Cu ochii spectatorului

La începutul filmărilor a apărut o dificultate neașteptată. Multă vreme nu am putut găsi expresia plastică a personajului. Nu atributele *exterioare mă intimidau* — costumul, coafura, cu ele m-am familiarizat curînd și nu mă stinghereau. Era vorba de altceva, o stare de spirit neobișnuită pentru mine, pe care nu o mai simțisem niciodată înainte la un film. Și anume, multă vreme am avut senzația că îmi privesc eroina dintr-un singur unghi, cu ochii spectatorului, controlînd parcă mereu comportarea ei prin priceperea spectatorului.

Chiar după vizionarea unei părți din material, nu am simțit-o încă plastic pe Anna mea.

Încetul cu încetul, mai întîi caracterul ei, apoi profunzimea și forța sentimentelor, m-au captivat și obstacolele au început să dispară. A venit atunci acea descătușare a actorului, care implică naturalețe, destindere, senzația deplinei libertăți.

Timp de cîteva luni am lucrat cu Zarhi aproape zilnic. Totul a fost gîndit și repetat înainte de filmare. Aleksandr Grigorovici este un excelent îndrumător. A interpretat cu mine aproape pe toți partenerii mei — pe Vronski, pe Karenin, pe Dolly și chiar pe Kitty! El mai are și darul de a-și fixa în memorie tot ce face. Cînd te apropii de aparatul de filmat, oricare ar fi timpul care desparte repetițiile de filmare, tot ce s-a cîștigat în timpul repetițiilor — o dispoziție, un ritm, o intonație — se regăsesc într-o secundă.

Acum, rezultatele sale, ca și rezultatele muncii noastre actoricești, sînt judecate de spectatori...

Dacă am și nemulțumiri? Firește că am. Am mari regrete pentru scena balului. Totul a fost filmat foarte detaliat, întîlnirea dintre Anna și Vronski, dansul și discuția lor. Dar Zarhi, urmărind întocmai pe Tolstoi, a prezentat balul prin ochii lui Kitty care era îndurerată, umilită. *Am impresia că este una din cele* mai reușite scene ale filmului. Dar ca actriță, regret foarte mult fiecare cadru al Annei de la bal

Mai regret că nu s-a putut ca Anna să aibă o ciocnire directă, un fel de duel cu contesa Betsy. Pentru mine aceste două femei sînt total opuse din punct de vedere moral și aș fi dorit să dezvolt această idee pînă la sfîrșit.

În ultimul timp a apărut o tendință, aș spune o modă, de a «actualiza» operele clasice. O astfel de operație față de Tolstoi ar fi fost un sacrilegiu. Pentru că dacă există «oameni pentru toate anotimpurile», există și teme pentru toate anotimpurile.

dictiona

IURI IAKOVLEV

«Am înțeles deodată că, în spiritul său, Iakovlev se confundă cu prințul Mișkin. Chipul lui cu ochi profunzi, inteligenți, buni, e așa cum îl descrie Dostoievski». (Ivan Piriev).

«Am apreciat întotdeauna la el amploarea diapazonului, diversitatea căutărilor». (Serghei Iutkevici).

«...Nu-mi plac eroii în stare pură. Mă străduiesc deci să extrag trăsături care nu le sînt inerente, chiar dacă acest lucru poate părea în contradicție cu personajul. Chiar într-un rol tragic caut să descopăr o undă de umbră...»

«Idiotul», «Drumul cel mare», «O vară extraordinară»,

...Așa l-a descris Dostoievski

«Viață ușoară», «Balada husarilor», «Tribunalul nebunilor», «Anna Karenina»

Turnează concomitent în două filme: «Afacerea Boris Savinkov»: «o înfruntare pasionantă între două inteligențe ieșite din comun — Fedorov și Savinkov. N-am mai jucat niciodată un asemenea rol».

«Un subiect pentru o povestire scurtă» — «îl joc în același timp pe scenă și pe platou. Pe scenă dețin rolul lui Cehov. Aici, celălalt rol titular, prietenul lui Cehov, scriitorul Ignati Potapenko».

Se știe că vedeta feminină a filmului este Marina Vlady.

Corespondență din New York

SANDVIȘURI CU FILME

- *TV amenință filmul.*
- *Filmul american va supraviețui concurenței?*

La New York, «Radio City Music-Hall» — «cea mai mare sală de teatru din lume», după cum nu uită să precizeze orice ghid — este un uriaș cinematograf altoit pe un teatru de revistă. Sau invers. Este probabil cel mai bănos hibrid pe care-l cunoaște arta spectacolului din amîndouă emisferele. Cinci-șase spectacole pe zi în sala de 6 200 de locuri, totdeauna plină, înseamnă anual o cifră de afaceri de ordinul a zeci de milioane de dolari, depășind-o probabil pe cea realizată de marile hoteluri newyorkeze cu număr record de camere.

Un spectacol la «Radio City» cuprinde un film și un «show», o revistă de mare montare care durează cît și filmul. Totul e la dimensiuni gigantice: sala, scena, orchestra simfonică, orga («cea mai mare din lume»).

Julie Andrews. Ea a învins-o la bursă pe Elisabeth Taylor și rămîne azi cea mai cotată vedetă a Americii.

FOTO: PUBLIPHOTO

Un asemenea elefantiasis comercial poate speria. Dar, fără rafinamente și îndrăzneli, spectacolele sînt adesea agreabile. Am văzut acolo, pe o zi ploioasă de mai, «The Odd Couple», o comedie de tipul teatrului filmat — dar bine filmat — jucată de doi mari actori comici, Jack Lemmon și Walter Matthau — și o retrospectivă Irving Berlin în care răsunau, ricoșînd nostalgic, pentru aceia care le-au auzit la vremea lor, melodii din trei decenii de filme muzicale. Mi s-a spus că pentru «Radio City» reprezenta un spectacol mai ambițios, media tinzînd spre comedia sau filmul de aventuri fără pretenții și spre exhibarea monotonă a picioarelor minunat proporționate ale ultimei generații de «Rockettes».

Oricare ar fi programul, «Radio City Music Hall» e totdeauna plin. A devenit o instituție. Pe o rază de cîteva mii de mile, provincialii sosiți la New York, respectă ritualul, se așează cuminte la cozile ce se pot vedea la mai toate orele zilei pe «Bulevardul celor două Americi». (Franco-americanul «Avenue» e netraductibil.)

Prin contrast, condiția filmului în Statele Unite, ca de altfel în multe țări din Occident, apare mai precară. Marile succese țin afișul luni de zile, uneori ani. Dar sala arhiplină și coada în fața intrării sînt rarissime. Monument turistic, «Radio City» e singura sală care reușește performanța afluenței permanente, așa cum la orice oră se găsesc amatori pentru panorama ce se deschide de la ultimul etaj al lui Empire State Building sau se înghesuie pasageri pentru o excursie superbă: ocolul New York-ului cu micile vase ale companiei Circle Line. În cinematografele centrale sau periferice ale New York-ului, te surprinde sala, în cel mai bun caz pe jumătate plină, în general cu cîteva zeci de spectatori răzleți.

O vizită la Hollywood completează aceeași impresie. Chiar în studiouri, cu atît mai mult cînd străbați Belair, cartierul vedetelor, impresia e în primul rînd de istorie și de mit pietrificat. Nenumărați turiști vin aici zilnic să viziteze un studio și să poată povesti în orășelul lor din Arizona că au văzut decorul din «Psycho» și cabina dezafectată a lui James Dean. Studioul cel mai vast rămas la Hollywood (cele mai multe s-au mutat relativ departe) practică turismul pe o scară uriașă. Vizita la Universal Studio durează două ore, comportă o plimbare cu un trenuleț special prin zecile de hectare ale platourilor. Este, de fapt, un ansamblu turistic cu magazine de amintiri, localuri, popasuri și glume uzuale. Alături de specula cu terenurile — societățile cinematografice care s-au mutat au clădit pe fostele platouri cartiere întregi — turismul organizat constituie o sursă de venituri deloc neglijabilă.

Mai aproape de teritoriul filmului, dar la fel de semnificativă pentru situația actuală, e sursa de venituri pe care o reprezintă închirierea vechilor filme pentru televiziune. Pe cele 12 canale ale televiziunii americane se dau zilnic zeci de filme. În bilanțurile societăților cinematografice aceasta înseamnă sume respectabile.

Ar fi exagerat să vorbim de o situație disperată și de expediente. Dar raportul film-televiziune, mai precis concurența victorioasă pe care televiziunea o face filmului se imprimă în nenumăratele fapte cotidiene, îl simți cînd pătrunzi în orice casă americană. După o zi de muncă intensă, cu o scurtă pauză pentru lunch, americanul preferă să se așeze în fața aparatului, pentru cei înstăriți în fața ecranului măritor. Cinematografele îl îmbie cu formule care răspund și pasiunii automobilistice. Există cinematografele în aer liber, în care se intră cu mașina și se vizionează filmele din mașină. Preferate de tineri pentru motive extrafilmice, aceste drive-in sînt frecventate și de automobilolatrii pentru care s-au creat și *drug-store-uri drive in*. Sandvișul e servit prin portieră și consumat la volan.

Totuși contactul cu filmul se stabilește în majoritatea cazurilor prin intermediul aparatului de televiziune care oferă la orice oră alimentele curente: westernuri, comedii bufe, melodrame.

Ironia împrejurărilor face ca filmul, considerat la începuturile etapei lui sonore drept o amenințare pentru teatru, să fie la rîndul lui amenințat de televiziune. Au început a se practica atracțiile suplimentare de tipul *drive-in* și de tipul showului amplu, repetat de 5—6 ori pe zi la «Radio City Music Hall». Se poate observa că spectacolul de la «Radio City» n-a făcut decît să redescopere la altă scară vechea formulă a copilăriei noastre: «două filme două și artiști». Dar succesul spectacolului combinat de la «Radio City» e posibil doar la aceste dimensiuni cu sală-mamut, cu «cea mai mare orchestră simfonică», cu proiecții policrome și cu patruzeci de «Rockettes». Soluția nu mai e valabilă pentru sala medie.

Rămîne faptul că pentru mulți spectatori din Statele Unite și nu numai din Statele Unite, filmul are nevoie de cîrje, de atracții suplimentare. Evident că, de la un anumit nivel de exigență în sus, oricît ar fi de perfecționat ecranul de televiziune și oricît ar fi de comod spectatorul, nu mai e posibil semnul de egalitate între filmul văzut în sală și în fotoliu. La scara micului ecran valorile plastice se estompează sau dispar. (Vorbim de cinematograful obișnuit și nu de filmul pentru televiziune, gîndit ca atare). Dar pentru spectatorul interesat în special de fabulă, de aventură sau de gag, diferențele de vizionare sînt larg compensate. Și societățile cinematografice nu se bizuie doar pe spectatorii în stare să prefere plusul de calitate.

Amenințarea există pentru filmul din Occident. Profețiile sînt riscate: ne putem exprima doar speranța că filmul va supraviețui, așa cum a supraviețuit la vremea respectivă teatrul și că nu va fi subjugat de un mod de difuzare care, pînă la urmă, îl sărăcește.

Silvian IOSIFESCU

CINCI ZILE LA CINECITTA

luni, 16 septembrie

Ora 10 dimineața. Ce inspirație nefericită să vin cu mașina unor prieteni în loc să iau tramvaiul! Rezultatul: din centrul Romei, din Piazza del Pantheon pînă la Cinecittà, drumul de 12 km durează 1 h. 30'. Studiourile se află la No.1055 al Viei Tuscolana, autostrada ce duce către orășelele Frascati (clădit pe ruinele anticului Tuscolum, odinioară sălaș al lui Cato cel Bătrîn și al lui Cicero) și Castelele Romane—Albano, Grotta Ferrata, Castel Gandolfo — unde mai toți romanii își petrec week-end-ul. La Castel Gandolfo, în apropierea reședinței de vară a Papilor, locuiește și Luchino Visconti, dar n-o să fie avoie să merg pînă acolo ca să-l ăd. Filmează la Cinecittà.

Intrînd pe poarta masivă de piatră, zîmbesc fără să vreau la amintirea rezonanțelor suscitate în vremea *Fetelor din Piața Spaniei* și a Lollobrigidei de pronunțarea magicului și atît de melodiosului nume, Cinecittà. Ce vremuri binecuvîntate pentru cinematograful italian! Pe atunci era destul de viguros ca să subziste și fără ajutorul coproducțiilor. Astăzi, din cinci filme cîte se află aci în curs de turnare, trei sînt americane, iar al patrulea, deși producție autohtonă, actorii dialoghează totuși în engleză. Dar de ce mă mir, la Cinecittà pînă și Anna Magnani, leoaica neorealismului, a ajuns să joace în engleză...

Am ghinionul să nimeresc o zi în care nimeni nu filmează. (Deci nu numai la Buftea se întîmplă să stea platourile nefolosite). Sau poate norocul; așa, trec nestingherită de pe un platou pe altul, vizitînd decorurile, încercînd să deduc factura și stilul fiecărui film în parte. Ce ciudată e atmosfera din aceste interioare care, indiferent de ce ar reprezenta — un luxos apartament ultramodern, o pivniță de vinuri, o rezidență de miliardari stil 1930 — lipsite de lumina reflectoarelor și larma echipelor de filmare, au ceva mort și apăsător. În penumbră, o machetă reconstituind în mic perspectiva centrului Romei, văzut de la înălțimea cupolelor de biserică, îmi dă un fior metafizic. Mă rezem de catedrala San Pietro și mă gîndesc la farfuriile zburătoare.

Curtea, mai bine-zis parcul, de dimensiuni enor[illegible] insinuează în volute printre clădirile mastodontice ale platourilor, e surprinzător de pustie. În răstimpuri trece în viteză cîte o mașină sau o bicicletă. Cît vezi cu ochii, sînt unicul pieton. Distanțele sînt prea mari ca cineva să se aventureze a le străbate pe jos. Înconjurul per pedes al studiourilor, cu toate anexele, seamănă cu un fel de antrenament pentru Olimpiadă. Și soarele arde ca în august. În fața jetului anemic al unei fîntîni arteziene, jinduiesc după lacul de la Buftea.

Leoaica-Magnani și Zorba-Quinn

marți, 17 septembrie

Fellini îmi fixează o întrevedere la ora 11. Punctuală, la 11 fix mă aflu la ușa biroului lui care... e gol. Pe masă se înșiră ca la paradă zeci de creioane și vopsele, maldăre de fotografii de actori. Nici urmă de Fellini. În fața uimirii mele puțin indignate, secretarul de presă îmi explică zîmbind: „Așa e Federico, uită tot. Ieri dăduse trei întîlniri, la aceeași oră, în trei colțuri opuse ale Romei". O spune cu atîta tandrețe în glas, încît, dacă nu îl văd pe Fellini, aflu cel puțin că toți colaboratorii lui îl adoră. Încerc să-l găsesc la telefon. După eforturi enervante îl descopăr la oficiul de producție din oraș, dar mai am de trecut barajul cerberilor-secretari care îl păzesc. Pe fir intervin atît de multe glasuri, e o asemenea harababură vociferată în receptor, încît mi se pare că vorbesc cu un cosmonaut în drum spre lună. În sfîrșit „Scusi signorina..." În concluzie, voi reveni mîine. Cînd să părăsesc biroul, ușa sare în lături și în pragul ei apare un pitic, vopsit din cap pînă în picioare în vernil, care anunță cu voce de bas: „A sosit figurația!" les afară și mă pomenesc în mijlocul unor ființe stranii, costumate și machiate super-excentric (rezultat evident al imaginației delirante a lui Fellini), ce mă poartă într-un vîrtej colorat spre ieșire. Coridorul e foarte îngust și nu mă pot smulge din mijlocul lor ca să le pot privi în voie. Dar urmează o scară. O cobor în goană, și de jos, am privilegiul de de a asista „în avanpremieră" la defileul figurației filmului „Satyricon" (adaptare realizată de Fellini după romanul lui Pretonius). Efebi în travesti, bărbați neverosimil de obezi, femei de toate vîrstele și de diferite genuri de frumusețe și urîțenie, cu chipul și părul pictate în aceeași culoare — ocru, auriu, albastru sau verde — cu ornamente ciudate împodobindu-le obrajii, cu machiaje țipătoare ce le fac niște ochi imenși și neliniștitori. Toată lumea e învești mîntată în peplumuri

CINECITTA PARADISUL COPRODUCȚIILOR?

[illegible], amor, vin de Chianti și *Virna Lisi (contesă)*

Wallach-Napoleon în film. Skolimovski-Napoleon pe platou

largi, din materiale diafane, fosforescente. S-au dus. În ochi mi-a rămas o imagine fulgurantă de vis fantastic, în timp ce în nări stăruie un miros puternic de parfum ieftin și năduşeală.

Ora 14. Față de calmul de ieri, ambianța e cu totul alta. Parking-urile sînt pline pînă la refuz cu mașini. Și vin mereu altele. Pasagerii lor sînt lesne identificabili: producători, cei mai mulți cu tradiționala havană în colțul gurii, coboară grăbiți și preocupați. Starletele, în toalete extravagante, vertiginos decoltate (una însoțită de trei pudeli, proaspăt coafați, venea probabil de la luxosul coafor de animale din centrul Romei) transformă datul jos din mașină într-o pantomimă languroasă și șerpuitoare. Persoanele simandicoase, între două vîrste, din înalta societate, care au venit să-și alunge plictisul privindu-i pe artiști la lucru — coboară cu oarecare timiditate. (Se vede cît de colo că se simt ca într-o cușcă cu lei).

În restaurantul studioului, un spectacol neașteptat: coadă pentru mese. Restaurantul, destinat numai regizorilor, interpreților și tehnicienilor principali sau eventualilor oaspeți, e cam mic. Într-un colț, Anthony Quinn, în haine țărănești zdrențăroase, mănîncă lasagne verzi în compania unei încîntătoare contese în rochie de epocă. Alături, blonda și vaporoasa Candice Bergen (vedeta lansată de Lelouch în *Vivre pour vivre*) conversează monden cu producătorul englez Gene Goutowski, fizic de playboy, accentuat de vestimentația hippy. Regizorul american Stanley Kramer se ceartă cu un cardinal (evident fals) ce-și face vînt cu pălăria sa purpurie, cu boruri rotunde. Regizorul Ermano Olmi, reperabil de la o poștă datorită coamei sale roșcate și soția lui se căznesc să-l hrănească pe cel mai mic dintre copiii lor, în timp ce ceilalți doi aleargă pe sub mese spre disperarea părinților și groaza chelnerilor. Oare unde am mai văzut-o pe doamna Olmi? Sigur! E timida interpretă din *Il posto*!

miercuri, 18 septembrie

Cum de nu au unii oameni simțul ridicolului? Se pare că un regizoraș de mîna a doua, Gian Luigi Polidori, s-a ambiționat să se ia la întrecere cu Fellini și, concomitent, realizează și el un *Satyricon*.

Fellini e un interlocutor ideal și un om fermecător. Din ce mi-a povestit el, poate să iasă un interviu formidabil. Îl voi da la revista Cinema.

Visconti filmează în misterul cel mai absolut. De o lună încoace, pe platoul lui n-a călcat nici picior de ziarist. *Götterdämerung* (Amurgul zeilor) este povestea destrămării tragice a unei familii de industriași germani în perioada ascensiunii fascismului. Deși regizorul neagă vehement, se pare că luptele intestine ale clanului Essenbach sînt direct inspirate de destinul familiei Krupp.

Decorul enorm reprezintă interiorul unei somptuoase vile-palat, cu hol-uri vaste și scări interioare. Realism minuțios. Pereți îmbrăcați în lemn, parchet strălucitor ca oglinda, mobilier de epocă tapisat cu brocart verde, candelabre. Lux greoi și apăsător. În salon, șiruri de canapele și fotolii sînt aranjate ca pentru spectacol în fața unei mici estrade cu perdelele trase. Deocamdată echipa n-a sosit, luminile sînt stinse și o singură siluetă rupe solitudinea tristă a acestui loc suspendat între realitate și ficțiune: cu coatele sprijinite de spetează unui fotoliu înalt, Visconti meditează. Seamănă tulburător de mult cu personajul din *Ghepardul*. Aceeași prestanță, aceeași melancolie a omului depășit de epoca sa, care se vede plin de forță încă, pus deja printre obiectele de muzeu ale trecutului. După un sfert de oră, platoul se populează. Începe forfota, o forfotă tăcută însă, pentru că Visconti nu suportă gălăgia. Se umblă pe vîrfuri, se vorbește în șoaptă. Din cînd în cînd, șoaptele se umflă ca un val, devenind un zumzet blînd și atunci răsună vocea tunătoare a Signorei Anna, directoarea de producție: „Zitti!" (Gura!).

Vin actorii. Ingrid Thulin (ce stranie e masca dureroasă pe care și-a compus-o), Charlotte Rampling — înaltă și subțire ca o viespe, Dirk Bogarde, Valerio Orsini. Cu toții iau loc în salon. Pe estradă, un tînăr membru al „familiei" dă un recital în fața întregului sobor reunit. Se filmează cu play-back. O dublă, două și apoi... catastrofa. Tehnicianul de la sunet nu mai reușește să fixeze banda de magnetofon. Luminile au rămas aprinse. Nemișcați, actorii așteaptă. Visconti așteaptă. Întîi calm, apoi brusc se dezlănțuie într-o indescriptibilă criză de furie, atît de cumplită că, deși n-am nici un amestec, aș vrea să fiu o muscă invizibilă și mai ales surdă. După pauza de prînz, continuă secvența spectacolului de familie. Locul violoncelistului e luat de o „cîntăreață" blondă, în costum frou-frou-tant de french can-can, cu joben lăsat pe o sprînceană, copie fidelă a Marlenei Dietrich din „Îngerul albastru". Cîntărețа e... actorul Helmut Berger, interpretul unuia din rolurile-cheie ale filmului. Travesti-ul e perfect și Berger o imită magistral pe Marlene, l-a prins pînă și timbrul ușor răgușit, misterios al vocii. Cupletul durează cinci minute. Se fac cinci repetiții, apoi se trag cam tot atîtea duble. Deoarece se filmează cu patru aparate deodată, mișcarea celor 15 actori aflați în cadru trebuie să fie reglată milimetric. De două ore reflectoarele revarsă, fără oprire, șuvoiul lor de lumină arzătoare. Atmosfera e sufocantă. Nervos și nemulțumit, Visconti îi martirizează pe interpreți, nelăsîndu-i să-și părăsească locurile (ah, ce bune sînt aceste machiaje care nu se lichefiază!). De fapt, se poartă prevenitor și blînd cu toată lumea (ieșirea de dimineață a fost accidentală) numai că personalitatea sa e atît de impunătoare încît simpla sa prezență e paralizantă pentru cei din jur. Adineaori, regizorul se urcase pe estradă și căutînd o poziție pentru interpret, luase locul acestuia, plimbînd distrat arcușul pe coardele violoncelului. Prompță, vigilenta Anna a răcnit „Zitti!" și toți au încremenit. Mirat, Visconti și-a ridicat sprîncenele stufoase către cei care-l priveau ținîndu-și respirația și a izbucnit în hohote de rîs. „Ați înnebunit? Doar nu credeți cumva că o să vă dau un concert? Mai ales că nu știu să cînt!"

Fascinată de Visconti, aproape că nu am mai avut ochi pentru nimeni, deși cîte nu s-ar putea scrie despre zîmbetul straniu al lui Ingrid Thulin, despre mimica lui Bogarde (chiar atunci cînd e filmat din spate) și mai ales despre disciplina și ținuta profesională a acestor actori, care o zi întreagă nu și-au acordat nici o destindere.

joi, 19 septembrie

Nimeni nu rezistă tentației diabolice a superproducției. Pînă și Jerzy Skolimovski, cel mai nouvel-vague-ist dintre nouvel-vague-iștii polonezi s-a lăsat sedus. „Aventurile lui Gérard", episod din epopeea napoleoniană, ecranizare a unui roman de Conan Doyle, promite însă să fie ceva mai mult decît un simplu film de capă și spadă. Deja ideea de a distribui în rolul lui Napoleon pe Elie Wallach, un celebru actor american, este un indiciu (și un risc). De o săptămînă, Skolimovski turnează în exterior, la vreo 30 km de Roma, lîngă Sacrofano. Pornesc într-acolo în Alfa-Romeo albastră a lui Pierluigi care e burduşită de aparate de fotografiat, acumulatoare, flash-uri, becuri etc. Scund, negricios la față, slab și pricăjit ca un țînțar (cred că și suferă de ulcer), așa arată cel mai disputat „paparazzo" al vedetelor și manechinelor italiene, zeul care le întreține și le reînnoiește faima. După vreo zece km, cerul se acoperă brusc și începe să plouă cu găleata. Pierluigi fulminează. Urcăm pe un drum de țară mocirlos pînă la o fostă carieră de var. La poalele unui perete de calcar e cantonată echipa de filmare. Patru rulote mici, două mari, două autobuze, un grup electrogen, o... ambulanță, căci nu se știe niciodată... Mașiniștii în blue-jeans și cu pufoaice sau impermeabile de plastic colorate vesel fumează cu ochii la cer. Filmarea e suspendată temporar, pînă la o ameliorare meteorologică (s-a făcut frig de-a binelea). În rulota sa, regizorul joacă fotbal cu nasturi cu operatorii. Trei dintre ei sînt polonezi, vechi colaboratori ai lui Skolimovski, al patrulea e englez. Co-producție, „Aventurile lui Gérard" are într-adevăr o echipă internațională: americani, englezi, italieni, polonezi și un ceh — regizorul Jiri Weiss, care supervizează realizarea. Deși l-au vrut pe Yourek, producătorilor le-a fost totuși puțin teamă de tinerețea lui și atunci l-au chemat și pe veteranul Weiss. Situația e foarte delicată de ambele părți. Totuși spiritul de colaborare triumfă.

Claudia Cardinale, frumoasă de-ți taie răsuflarea în rochia ei lungă, vișinie, de contesă spaniolă, bea șampanie cu producătorul Henry Lester... ca să nu răcească, în timp ce interpretul principal, tînărul și fermecătorul Peter McEnery (lansat ca june prim de „Capcana" lui Vadim) profită de pauză ca să se elibereze de costumul și coiful de husar — grele ca plumbul. Dar iese soarele (cu dinți). Toată lumea sare în jeep-uri și în două minute sîntem la locul de filmare. O coastă albicioasă de calcar domină semeț împrejurimile. La poalele ei, jos de tot, terasele viilor, ca o minusculă tablă de șah. (Ce brusc se face în peisajul, apenin trecerea de la șes la munte!). Pe marginea unei prăpăstii amețitoare, mașiniștii „plantează" un copac uscat în vîrful căruia îl aruncă pe McEnery, legat fedeleș. Se repetă o scenă în care Gérard în această poziție... incomodă trebuie să-și înfrunte vrăjmașa, o aprigă contesă (Claudia Cardinale). Aceasta încearcă să-i smulgă un secret, mai întîi amenințîndu-l cu biciul, apoi făcînd uz de el. Dar Gérard, în pomul lui, e de neclintit (la propriu și la figurat). Momentul e de un comic irezistibil. Skolimovski rîde încîntat. Comenzile „Motor" și „Stop" se succed fulgerător. Lui Yourek i-a mai venit o idee: înfuriată că nu obține nimic, contesa trebuie să scoată la iveală un pumnal cu care să se repeadă la mustața lui Gérard, prefăcîndu-se că vrea să

CINECITTA, STUDIOU DE LIMBA ENGLEZĂ

Corespondență din Roma

Claudia Cardinale între două avioane spre Hollywood, escală la Cinecittá

o taie. Se reia totul. „Motor". Dar soarele a intrat între timp în nori. Începe un joc de-a v-aţi ascunselea ce va dura trei ore. Toată lumea clănţăne din dinţi şi lăcrimează pentru că vîntul năpraznic răscoleşte de pe pereţii de calcar din jur o pulbere fină, care te orbeşte. Biata Claudia, în rochia ei fără mîneci, adînc decoltată, face eforturi eroice să zîmbească obiectivelor lui Pierluigi (fuf fiindcă simte că îl paşte un guturai) şi ale celorlalţi doi fotografi răsăriţi ca din pămînt, care o mitraliază fără milă în pauzele dintre cadre. Dar nu protestează nici o clipă. Zîmbeşte, zîmbeşte. Încotoşmănat într-o pufoaică albastră, cu o pălărie de fetru maron cu boruri largi (cum poartă ţăranii la noi în Ardeal), Skolimovski o priveşte admirativ şi în cele din urmă amînă pe mîine filmarea.

Vineri, 19 septembrie

Din nou, în incinta deja familiară a studiourilor. Înainte de a intra pe platoul 5, unde Stanley Kramer turnează „Secretul din Santa Vittoria" cu Anna Magnani, Anthony Quinn şi Virna Lisi, trec pe la Uffcio Publicità. Nella Garozzo — press-a nagera filmului, inteligentă foc şi iute ca o zvîrlugă, îmi pune în brate un dosar voluminos de materiale documentare, în timp ce îmi volubil şi cu mii de gesturi cum A fiagnani şi-a fracturat un picio

Am ratat o ocazie unică d
Frunzăresc scenari
utimele zile ale
ţărani piemontezi
pe nemţi, ascunzînd într-o singură noapte milionul de
Chianti, aflat în
pe care ocupanţii
transporte în Ge
Se filmeaz

piatră (adică de cartoi numai rafturi de sticle. Se pregăteşte un cadru nou. În timp ce se instalează travelingul, Anthony Quinn, în haine ponosite, neras, pe vîrful capului,

indiferent la haosul şi gălăgia din jur, joacă o partidă de şah cu un prieten. Acesta, un grec pe care l-a cunoscut pe cînd filma în „Zorba", este trecut pe statele de plată cu funcţia de „partener de şah al lui Anthony Quinn". Şi nu face decît asta. Ceva mai încolo, Pepino Rotunno, considerat actualmente cel mai bun operator din Italia, dă ultimele indicaţii de lumină. (E un bărbat atît de frumos încît lumea se întreabă de ce nu trece din spatele camerei de filmat în faţa ei)
e întreruptă brusc de
„Cicala!" urmată de ţîrîitul strident şi prelungit al unei sonerii de alarmă. (În italieneşt cuvînt straniu, cu
înseamnă greiere, dar în studiouri el e folosit ca nume de botez al soneriei ce anunţă începerea şi oprirea unei filmări). „Motor!" Aparatul de filmat îl urmăreşte pe Quinn care orbecăie prin labirintul de rafturi, furios, „Fabio, unde dracu Se trag trei duble, apoi se mîinile adînc
de jc

ieşită din comun. Ochii săi albaştri radiografiază instantaneu fiecare persoană străină de pe platou, fiecare mişcare ce se face în jur, dar nu cu severitate, ci cu îngăduinţă. Mereu destins, cu zîmbetul pe buze, Kramer lucrează precis şi rapid, filmînd într-o singură zi cît Visconti tru. Se turnează acum un dia prins între Quinn, Giancarlo Gianini (tînăr devenit idolul telespectatorilor italieni de cînd e eroul seria „David Coperfield") şi Renato — a cărui faimă de actor nu e întrecută decît de cea obţinută de celebrul cîntec compus cu ani în urmă, „Arivederci Roma". În timp ce se repetă replicile, pe platou îşi în trombă Virna Lisi.
pantalon porto
minte de o
vampelor
care le interpretează

„pivn ei"
celaşi soare care acum
asa tuscolană
fatada cine-
lui de pe Via Tuscolana,
unde rulează „Dacii". Se va mai vor-
000 de ani despre Cine-
Ime, în general?

Manuela GHEORGHIU

IRINA PETRESCU ŞI IURIE DARIE

„Ce e perfect în cinema? Întunericul!"

„Trei ani? O eternitate!"

- *actorul = obiect de recuzită?*
- *avem nevoie de stiliști!*
- *filmăm prea rar, mult prea rar!*

Din partea redacţiei au participat: Mircea Alexandrescu, Rodica Lipatti, Adina Darian. Foto: S. Tomescu

Cinema: V-am invitat astăzi la o discuţie pe care o dorim neconvenţională, pentru a cunoaşte proiectele dumneavoastră legate de planul studioului. Pentru a vedea apoi care ar fi situaţia actorului pe platouri, în ce măsură s-a recuperat pierderea de timp de care ne vorbeaţi în atîtea dăţi şi, de asemenea, care consideraţi a fi aspiraţiile noastre cinematografice pentru anul ce începe. Iată circumscrisă aria discuţiei noastre, gata să găzduiască însă şi alte idei sau propuneri din partea dumneavoastră.

Iurie Darie: Am terminat filmările şi postsincronul la „Răutăciosul adolescent", care va fi prezentat publicului în cursul iernii. Altceva nimic la orizont. Nici un fel de propuneri. Dacă-mi este permis să fabulez, pot spune că m-ar interesa, avînd în vedere buna colaborare cu colegii de roluri şi cu Vitanidis, dacă el ar începe un alt film pe o temă contemporană, în aceeaşi formaţie. Nu ştiu dacă Irina este şi ea de acord...

Irina Petrescu: Nu fac confidenţe aici în privinţa relaţiilor mele cu regizorii sau colegii. Să fim bine înţeleşi. Noi actorii însă habar n-avem de planurile studioului.

C: Iată ceva de discutat.

I. P: Eu n-am obrazul să cer studioului să mă informeze pe mine, Irina Petrescu, membru în C.S.C.A., care este planul tematic al domniei sale. Poate că e o lipsă a mea că nu-l cunosc. Din cîte ştiu, din cultura mea de presă sau după ureche, ştiu că Blaier are un film de actualitate care se pare că a ieşit foarte bine, că Pintilie termină tocmai un film de tineret, de atmosferă, care va fi foarte bun. Cam atîta ştiu eu. Din auzite, zic. Atunci mă întreb de ce ni se pun nouă, unor biete obiecte de recuzită, cum s-a zis mereu că sîntem, aceste întrebări.

Acelaşi leit-motiv: actualitatea

I.P.: Ce mi se pare important acum, la noi, ca şi pretutindeni în lume, este să aducem în cinema marile întrebări, marile frămîntări şi satisfacţii, adică *problemele* oamenilor care trăiesc astăzi. Că oamenii aceştia trebuie înveseliţi sau făcuţi să plîngă la nişte lucruri care vin şi din alte secole sau din romane deja celebre, e posibil şi e bine. Dar filmul trebuie să fie actual. Cinematograful e un ziar. El trebuie citit azi. Cînd citesc presa de acum 50 de ani mă poate interesa calitatea formulării, a stilului, a tiparului, dar eu citesc în primul rînd ziarul de astăzi, „Scînteia", „Scînteia tineretului" sau revista „Cinema".

I. D.: Azi, problemele noastre naţionale sau cele internaţionale, intră în casa fiecăruia. Personal, în relaţiile mele din familie, la locul de muncă, la teatru, constat tensiunea zilelor pe care le trăim. Or, filmele noastre nu răspund acestor preocupări. „Răutăciosul" este cred un film izbutit şi vă vorbeam de buna noastră înţelegere creatoare, cu regizorul, cu echipa. Dar povestea de dragoste a acestui film, căruia i s-ar putea reproşa un soi de literaturizare, s-ar fi putut întîmpla la fel de bine şi cu cîţiva ani în urmă.

I. P.: Filmul începe foarte bine, foarte mişcat. Un om e tras la răspundere, întîmplător, de un altul care fusese cu ani în urmă martorul unei stări precomatice a primului, cînd acesta îşi dorise cu disperare încă cinci săptămîni de viaţă. Întrebarea cade direct. Ce a realizat? Sîntem în aşteptarea evenimentului, a acelui ceva important din viaţa lui. Or, la iveală iese numai o simplă poveste de dragoste. O prea simplă poveste de dragoste.

C.: Întrebarea pare că ascunde însă o atitudine, o implicită condamnare?

I.P.: Da. Şi filmul însuşi o face bine, cu credinţă, cu adevăr. Scenariul e foarte bine compus, bine jucat, bine filmat. Dar poate nu asta ne interesează.

C.: Atunci ce vă interesează?

I.P.: Actualitatea.

C.: Ce filme aţi văzut în ultima vreme care v-au împlinit această nevoie?

I.P.: „Blow up" pentru cinema e articolul de fond al ziarului Times. „Dragostea unei blonde".

Libertatea de improvizaţie

C.: Ultima realizare a lui Cassavetes „Chipuri" a dat un remarcabil exemplu de ceea ce poate face improvizaţia actoricească în film. Investigaţia e dusă dincolo de evenimentul social manifest, dincolo de masca cotidianului. Tema este încredinţată actorilor lăsaţi să improvizeze liber. Veneţia a rămas atît de derutată de acest film care şi-a construit stilul pornind de la problemă, încît, deşi toată lumea nu vorbea decît despre el, nu i s-a acordat nici un premiu.

I.P: Eu visez, pot visa ani în şir să întîlnesc regizorul care să-i ceară actorului ceva mai mult decît de a memora un text.

C: Am asistat în străinătate la o filmare asemănătoare. Cineva intră într-un magazin şi vînzătoarea trebuie să se îndrăgostească de noul venit. Unica indicaţie a regizorului a fost: „el intră, tu îl placi, ce faci?" Actorii au debordat de fantezie. Aparatul a tras încontinuu. Vi s-a întîmplat un lucru asemănător pe un platou românesc?

I.P.: La „Duminică la ora 6". Nu ştiu cum a filmat acum Pintilie, dar vorbind cu George Constantin care era încîntat de colaborarea cu el, am înţeles că a filmat la fel. Pintilie repetase filmul ca o piesă de teatru, de atîtea ori, încît nu-i mai era teamă că vom ieşi cu vreun gest afară din personaje. Eram trimeşi, Dan Nuţu şi cu mine, la 300 metri, ne plimbam aiurea, făceam un badinaj de gesturi şi vorbe de dragoste. Pintilie filma cu teleobiectivul. Niciodată nu ar fi putut gîndi întocmai acasă la el.

IRINA PETRESCU

C.: Credem că aici trebuie făcută o diferenţiere între improvizaţia de idei şi cea de situaţii. Ideea despre ceea ce vrea să facă, să arate regizorul, trebuie s-o aibă foarte limpede în cap atunci cînd vine pe platou, rămînîndu-i numai să fantazeze, cu sprijinul actorilor, realizarea ei.

I.P.: Improvizaţia nu e o treabă uşoară pentru un regizor. Uneori ea poate ascunde un subterfugiu: „la descurcaţi-vă voi". Mie îmi place să lucrez cu un regizor care ştie ce vrea. Eu sînt încăpăţînată, răutăcioasă, sînt dificilă, dar cînd o personalitate mai puternică decît a mea mă obligă prin argumente să accept un lucru, sînt în stare să stau în cap trei ceasuri dacă asta mi se cere. Nu mă plîng.

Ce se core? — Un of la inimă!

I.D: S-ar putea lucra mai decontractat, dar adesea bunele intenţii de la început se pierd. La „Faust", cînd Gopo mi-a povestit scenariul, m-a cucerit în cinci minute cu tema, cu ideile sale. Apoi a funcţionat auto-cenzura, a schimbat scenariul, l-a rescris şi noi nu mai improvizam scenele, le jucam. Filmul a luat-o în altă parte decît începuse. Din extraordinar a ajuns conformist.

I.P.: Se spune că nu avem scenarii. Se tot spune de ce nu vin Baranga sau Mirodan să le scrie. Pe de altă parte vrem să facem film de autor. Ce se înţelege prin asta? Vitanidis să-şi scrie scenariul sau Baranga să-şi filmeze singur filmul? Şi una şi alta par de neconceput. Cineastul regizor trebuie să fie totodată un scriitor şi un transmiţător de emoţii.

C.: Un scriitor de film.

I.P: Măcar o dată în cariera sa regizorul trebuie să se exprime pe sine. Suma experienţelor lui.

I.D: Drama regizorilor? Şi lor li se oferă scenarii gata scrise. Regizorul nu vine cu problemele vieţii lui. Poate că cineva face un film după Sadoveanu fără să-i placă literatura lui Sadoveanu. Vrem să aducem în cinema romanele dintre cele două războaie. Foarte bine. Dar mă întreb, cîţi dintre regizorii noştri sînt preocupaţi de literatura aceasta. Dacă ar avea un of la inimă, şi l-ar spune, nu se poate să nu iasă bine.

Nu s-ar putea mai multe filme pe an?

I.D: Vreţi să vă spun care e durerea noastră? Este ritmul de filmare. Turnarea durează aproximativ trei luni. Prima lună şi jumătate te familiarizezi cu intenţiile regizorului, înţelegi partenerii, stabileşti bune relaţii cu echipa. Cînd se ajunge la colaborarea perfectă, gata, s-a terminat filmul. Apoi pînă începi un altul, trece un an şi mai bine. Ca să nu mai vorbim că rareori ai şansa să continui imediat un film cu aceeaşi formaţie artistică şi tehnică, cum se întîmplă atît de des în străinătate. De aceea vă mărturiseam regretul de a nu putea continua, acum, într-un alt film, lucrul început cu Vitanidis şi echipa lui.

C: Pauzele sînt inevitabile la o producţie sub 20 de filme pe an.

I.D: Tocmai de aceea mi se pare o greşală reducerea numărului de filme.

Regizorii nu cunosc actorii

C: Mai grav ni se pare faptul că după 20 de ani de cinema nu se ştie încă ce actori de film avem. Nu se ştie cine nu poate face film, chiar dacă este un bun actor de teatru.

I.P: Vorbă mare. Regizorii nu cunosc actorii. Regizorii de film nu se duc la teatru.

C: Nu e vorba numai de o cunoaştere a lumii actoriceşti, ci de a şti ce lume de idei poate aduce cutare sau cutare actor cu el. Nu poţi deveni din actor de teatru, peste noapte, un bun actor de film. Nu poţi crea un personaj fără să intri în contextul de gîndire cinematografică a celui care-şi propune să exploateze tema filmului. Alegerea distribuţiei este un examen. Nu trebuie trecut întîmplător, pe criterii administrative. Cu puţine excepţii, Pintilie, poate Blaier şi încă vreo doi-trei regizori, distribuţia nu reflectă ideea acestuia despre conflictul dramatic. Se practică o distribuţie de „amploa-uri". Dacă X are un nume, chiar dacă e în dezacord cu ideea filmului, e chemat să-i dea glas. Erori se fac şi în teatru. Vasile Niţulescu nu a cotat nimic la bursa actorului ani de zile. Azi realizează în Pinter un lucru cum n-am mai văzut de mult în teatrul nostru.

E nevoie de mai mult stil

I.P: La noi probele se dau de la cota cea mai înaltă pînă la cota de debut, pentru acelaşi rol. Dacă Irina Petrescu e ocupată, se încearcă cu Szeles. Dacă nici ea nu e liberă, se telefonează Ilincăi Tomoroveanu sau Luminiţei Iacobescu. Nu dau o succesiune valorică. Vreau numai să arăt procedeul. Aici intervine şi lipsa de varietate tipologică a eroilor. În special personajele feminine sînt totdeauna numai: companioane. Doctorul Paraloga din „Răutăciosul" se putea şi el lipsi de apariţia femeii pe care o interpretez. Ea nu-i rotunjeşte personalitatea. Asta nu mi se întîmplă numai mie, ci tuturor actriţelor. Filmul nostru nu a impus măcar un singur personaj feminin. Este exclus să întîlneşti pe stradă o fată despre care să poţi spune că se îmbracă sau se piaptănă ca actriţa cutare în rolul Y. Asta pentru că în filmul nostru nu e nevoie de „o cineva" mai specială. În prima zi de filmare trebuie să mă cert cu pictorul de costume care mă îmbracă după ideea lui fără să mi se potrivească. Mă războiesc cu coafeza care vrea să mă pieptene cu zulufi, că aşa a făcut-o la filmul trecut pe cutare şi era bine... Actorul nu e ajutat, nici lăsat să-şi creeze un stil propriu.

I.D: Ce te faci însă cînd îţi creezi un *tip* şi trei ani nu ai un personaj? Trei ani? O eternitate. Mă întreb de ce nu se scrie scenariul măcar în faza de decupaj pentru o distribuţie anume, fie şi numai pentru protagonişti.

I.P.: Darie a ajuns acum după 12 filme să-şi contureze un stil. Alt stil. Mai complet, mai profund, inexistent aproape în peisajul nostru cinematografic: Junele Perfect. Îl vedem şi îl iubim în filmul lui Vitanidis. S-ar putea însă să nu mai facă film cinci ani. Nu-i păcat? Sau Dan Nuţu? Ce s-a întîmplat cu el? Se va pierde din lipsă de roluri pe măsura lui. Sau Ana Szeles care acum patru ani a creat *un personaj* în „Pădurea..." ca apoi să fie dizolvată, cu bună ştiinţă, pînă cînd a ajuns să facă „Vin cîlcîiştii" . .

C: Dacă creatorii de film nu v-au ajutat pînă acuma să vă creaţi o personalitate, presa v-a ajutat vreodată?

„Imitäm? Nu, nici măcar nu imităm..."

„Eu stau în banca mea..."

„Habar n-avem de planurile studioului!"

„Pe mine presa m-a ajutat."

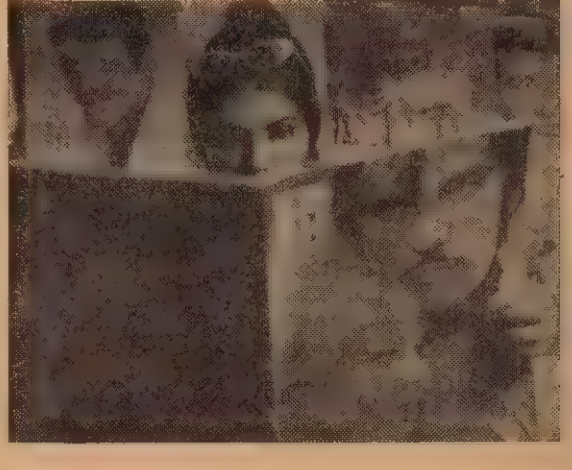

„Vreți să vă spun care e durerea noastră?"

„Drama regizorilor este că..."

„Dac-ar avea un of la inimă..."

„Să ai dreptul să încerci".

IURIE DARIE

I.P: Pe mine presa m-a ajutat. M-a ajutat să spun prin articole, interviuri, mese rotunde, fotografii, ce nu am apucat să spun cu filmul. Dacă am o idee fixă, mă așez la masă, scriu două ceasuri, mă duc cu articolul la revista Cinema și rev sta Cinema spune: da, e bine. Cîtă răspîndire au toate astea în public, e greu de spus. De fapt, e mai bine să taci și să faci. În ultimele luni, tot felul de actori, creatori pe la radio, pe la reviste, prin redacții, au vorbit despre cinema. În trei luni s-a vorbit cît nu se vorbise în 15 ani. Mă întreb dacă asta ajută. Ajunsesem să-mi chinui mintea să văd ce mai pot spune în „România liberă" sau la „Informația". Un cap am, și nu se pot găsi o mie de formulări pentru aceleași idei.

Coproducem, dar cum?

I.D.: Aș invita un regizor străin Mare și un protagonist tot Mare, tot străin, să lucreze la Buftea cu echipa de filmare, de la ultimul nostru film, de pildă. Să aibă o singură mașină, un singur grup electrogen cînd e nevoie de trei, un aparat care se strică tocmai cînd inspirația îți e mai aproape. Să aștepți ore întregi dacă vine sau nu mașina, dacă se repară sau nu aparatul. Nu-ți mai arde de film în vecii vecilor. Atunci mai bine faci un film cu minim de echipă, un Ariflex fără sincron, cu peliculă alb-negru, fie chiar Orwo și cu mașina ta personală (dacă o ai). Să pleci la lucru undeva în țară, să vii cu filmul gata tras și dacă nu e bine să ți se taie capul. Dar să ai dreptul să încerci.

I. P: Dacă ai norocul ăsta să lucrezi la Buftea în timpul în care se face o coproducție, e ca la restaurant la Athénée Palace, dacă ai neșansa să stai lîngă o masă de străini. Pleci flămînd, înainte de felul doi, că s-a închis restaurantul. Sau, opus ideii de confort perfect pe care-l visăm într-o coproducție, care ne-ar lua, nu pe post de cal, cum spunea adineauri Iura, să lucrăm în echipe-șoc. Echipe de studenți, de absolvenți, de regizori de teatru sau televiziune, care vor să-și încerce mîna în cinema. Filme mici cu bugete mici. Aș lucra oricînd, fără bani, într-un asemenea film. Întemeiat pe entuziasm, credință, adevăr. De ce cînd o actriță străină aleasă pentru un episod din Fenimore Cooper se îmbolnăvește, se dă telefon peste noapte actriței Irina Petrescu? Să mă ierte dumnezeu, eu sînt modestă, stau în banca mea sînt la locul meu, mă duc oriunde sînt chemată, dar să fiu anunțată că mîine intru în rol pentru episodul acela în locul doamnei Smith-Popescu... Am spus că stau de vorbă după două săptămîni cînd termin repetițiile la teatru. „A nu, tovarășe, mi s-a răspuns, noi mîine avem nevoie". În seara zilei cu telefonul-alarmă m-am întîlnit cu altcineva din echipa de filmare. Mă întreabă: Nu știi o fată frumoasă, pînă-n 20 de ani, să intre mîine la Cooper" (!) Am zis în sinea mea: ha, ha, asta eram eu pînă la ora 11 dimineața. Frumoasă, pînă în 20 de ani... Asta să fie prețuirea care ni se dă?

Cum învățăm film?

C: Cunoscînd importanța care se acordă în lumea cinematografică depistării, creșterii și formării actorilor de film, ce părere aveți despre felul în care se procedează la noi?

I.P: Ce condiții, cînd Secția noastră de actori lucrează după aceleași norme de impresariat de-acum 15 ani. Cînd nici un actor nu face parte din Consiliul artistic al C.S.C.A. sau din Biroul A.C.I.N.

C: În școlile de filmare pe care le au marile cinematografii, cum ar fi cea japoneză sau americană, există cursuri specializate pentru a determina în actor calitățile filmogenice. Credeți că I.A.T.C-ul răspunde acestei preocupări?

I.P.: Anul trecut am condus un seminar „Arta actorului de film". Practic, însemna exerciții de comportare pe scenă făcute cu regizorii de film din anii I și II sau exerciții de film cu actorii de teatru din anii III și IV. Adică ei spuneau o poezie în fața unui aparat, eu mă străduiam, cît mă pricepeam, să-i așez într-o postură fotogenică. Sincer vorbind era strict formal. Exercițiile nu mi se păreau deloc utile, de altfel m-am și oprit. Numai la școală nu se poate învăța să faci cinema.

C: După opinia dumneavoastră, de ce anume au nevoie studenții pentru a se familiariza cu activitatea de film?

I.P. Să joace. Să joace în filmele colegilor lor de la regie. În filmele profesorilor lor. Să fie încercați. Dar mă întreb iar, vede Secția noastră de actori aceste filme?

I.D: Cînd eram student, făceam figurație la teatru. Multă. Am făcut figurație și la Operă. Era extrem de util. Repetam, jucam alături de actori cu experiență, trăiam lîngă ei seara premierei. Cred că studenții ar trebui puși în contact direct cu platoul de filmare.

I.P: La Actor's Studio, în Statele Unite, se face o educație în sens invers. Actorii de film, neobișnuiți cu texte fixe, cu roluri de lungă durată, vin aici să joace teatru, pentru a-și rotunji experiența din cinema. Dar la orele noastre de actorie de film înveți mai puțin decît de la un film bine jucat. În cinema trebuie să fii tu însuți, pentru asta nu ai nevoie de lecții.

I.D.: Dar ce te faci cînd ești foarte tînăr și ai un rol de compoziție fără să ai însă nici experiența de scenă necesară, nici pe cea de viață...

Impostura se trădează singură

C: De ani de zile de cînd se poartă atîtea discuții despre film, credeți că s-a îmbunătățit totuși ceva în condițiile de muncă ale actorului?

I.P: Absolut nimic. Eu am reușit să găsesc în ultimii doi ani o excelentă machiezâ, Anastasia Lungu, și o excelentă pictoriță de costume, Florina Tomescu. Dar ăsta e meritul meu personal și nici măcar nu pot să le iau cu mine la fiecare film.

C: E cam puțin.

I.P: Dar cînd o să-mi iau eu nasul la purtare și doresc să facă la fel ca mine alți 10—12 actori și să spună eu nu lucrez decît cu machierul cutare, sau operatorul cutare, sau cu scenograful...

C: Scopul discuției noastre este de a afla o cale de dislocare a acestui aparent impas.

I.P: E nevoie de o reorganizare spirituală, de idei, de o reorganizare pe dinăuntru.

I.P: Sper ca, vorba lui Marin Sorescu, filozof de teorie critică de cinema: „Ce este perfect în cinema?" — "Este întunericul!" să ajungă pentru noi numai o butadă.

C: Irina Petrescu și Iurie Darie, vă mulțumim pentru întrevederea pe care ați acceptat să o aveți cu redacția noastră. Dorim ca ceea ce s-a spus aici despre condiția actorului să nu rămînă fără ecou. În ceea ce ne privește pe noi, vom persevera. Întîlnirea noastră nu este decît începutul unui șir de dialoguri pe care vrem să le întreținem cu cei mai reprezentativi actori ai ecranului românesc.

LA BUFTEA, PRINTRE CASCADORI

...Florin Piersic sare de sus, de la 25 de metri, cu cal cu tot. Animalul se face praf... Dichiseanu, la volan, plonjează în lac, cu mașină cu tot, bineînțeles... Besoiu se aruncă în flăcări, dar nu moare, doamne ferește, precum rotunjorul erou al lui Lelouch... Nu mai vorbesc de Amza Pellea...N-am tremurat vreodată nici pentru Piersic, nici pentru Dichiseanu, pentru sfîntul motiv că nu i-am văzut niciodată chiar atît de năpădiți de pericole. Și chiar dacă i-am vedea, cine nu știe astăzi că pentru altcineva trebuie să stăm cu sufletul la gură (dacă e cazul să facem asta): pentru acei necunoscuți care răspund la numele de *cascadori* în Europa și *stuntmeni* în America. Stînd și așteptînd niște filmări, printre cascadorii „goți" și „corsicani" din „Bătălia pentru Roma", mă întrebam: oare băieților noștri nu le-ar veni și lor bine acolo, printre flăcări și cascadori? În fața mea, Dichiseanu se pregătește pentru o scenă dificilă cu Robert Hoffman. Călare, bine încotoșmănat în hainele lui de prinț corsican, cel dintîi trece lin prin fața aparatului — pentru un prim-plan — apoi se dă jos și în locul lui încalecă alt Dichiseanu, ceva mai înalt și cu ochii întunecați (asta bineînțeles... nu se va vedea pe ecran). Alta-i viața care începe de acum încolo: din dreapta se apropie, fără cal, Hoffman, care, cu o smucitură, oprește patrupedul și apoi îl smulge vîrtos pe călăreț. Prea vîrtos, probabil, căci blondul actor austriac îi cere scuze partenerului. Scena se reia, Hoffman îșl spune că oricum e cazul să fie mai delicat, drept care execută un fel de mișcare de balet. Dar ce să faci cu ea într-un film de aventuri? Înapoi, la duritate! În clipa cînd călărețul este la pămînt, sub picioarele animalului, regizorul Sergiu Nicolaescu se declară în sfîrșit mulțumit.

Cum spuneam, „Dichiseanu" a avut o scenă grea. Băiatul rostogolit de pe cal își scoate casca și atunci îl recunosc: este Codre Florin, student la Arte Plastice. Îi place să-și încerce curajul, și de aceea în timpul liber face ce face.

Pe undeva îl zăresc pe profesorul de educație fizică Szabo Czeck, unul din antrenorii cascadorilor noștri. Mă pregătesc să-l întreb ceva, dar, dumnezeule! are un braț bandajat. Nu — îmi zic — nu se face tocmai acum.

● *Florin Piersic sare de la 25 metri* ● *Dichiseanu plonjează în lac cu mașina* ● *Besoiu se aruncă în flăcări* ● *Dumneavoastră tremurați. Dar știți pentru cine?*

El a duelat pentru Hamlet

Iată omul cu care poți discuta deschis și fără teamă orice și oricînd: este Gonzalo de Esquiroz, un specialist spaniol în cascadă. (Lucrează tot la «Bătălia pentru Roma»). A văzut și a trăit atîtea (a duelat pentru Laurence Olivier în «Hamlet», a luat foc în locul lui Anthony Quinn, s-a aruncat cu mașina în apă în contul lui Laurence Harvey și cîte și mai cîte), încît un cuvînt-două, fie ele și despre moarte, cred că-l lasă rece.

— Domnule de Esquiroz, pentru dumneavoastră, cascadorii, s-a ticluit cîndva o frază foarte frumoasă care sună așa: «meseria lor e jocul cu moartea». Vreau să vă întreb, cu o naivitate pe care dumneavoastră trebuie s-o înțelegeți, dacă sînteți niște oameni care chiar nu știți ce este frica?

— Cine spune asta? Să nu credeți așa ceva pentru nimic în lume! Pur și simplu reușim să ne stăpînim nervii pînă la ultima fărîmă, dominîndu-ne instinctul de conservare. Asta în timp ce lucrăm. Apoi, cînd ieșim dintr-o cascadă, dar una serioasă, ne apucă tremuratul. Da, da,tremurăm. N-ați citit cartea lui Gil Delamare? Citiți-o. este frumos scrisă. Bunul și atît de regretatul meu prieten vorbește acolo despre psihologia cascadorului, a acestui om pe care publicitatea îl înfățișează doar în ipostaza ființei capabile să-și asume orice risc. Delamare spune prea bine: «nu există sensibilitate mai ciudată și mai exagerată ca a noastră. După ce-am ieșit bine din foc, dacă ne atinge cineva cu degetul, sărim în sus».

— Am înțeles cum e cu problema curajului; de calitatea înaltă a pregătirii fizice nu se mai îndoiește nimeni. Există însă și altceva, un secret să spunem?

— Există ceva care vine din suflet. Dar eu nu am izbutit niciodată să-i spun pe nume. Poate tot Gil a prins secretul, sau unul dintre ele, atunci cînd vorbește despre o anumită înțelegere a morții.

— Vai, domnule de Esquiroz, vă rog, să nu ajungem chiar pe tărîmurile metafizicii, pentru că, oricît m-aș strădui, mărturisesc că n-aș putea să mă eliberez de obsesia unor întîmplări cumplit de concrete, cum ar fi nenorocirea celebrului cascador Bob Morgan — soțul Yvonnei De Carlo — cel care a căzut sub roțile unei locomotive în timp ce turna «Cucerirea Westului»...

— ...dar accidente de acestea sînt foarte rare. Cinematografia ultimilor 30 de ani cunoaște doar vreo cinci.

— Mai bine spuneți-mi dacă i-ați văzut «la lucru» pe băieții noștri. Ce părere aveți despre ei?

— Sînt inimoși, zdraveni și, ceea ce mi se pare mai important, gata să învețe de toate. Un bun cascador de astăzi trebuie să fie multilateral pregătit: de la lupte clasice la judo, de la lansări cu parașuta la automobilism. La noi, în Spania, viitorii cascadori sînt obligați să practice absolut toate sporturile.

Cu Sergiu despre «băieții noștri»

Dar nimeni nu-i cunoaște mai bine pe «băieții noștri» ca Sergiu Nicolaescu. (Le spun așa, «băieții noștri»,dar să știți că la Cluj, în timp ce se filma «Șapte băieți și o fetișcană»,am văzut o cascadoriță— absolventă de liceu din București — de-ți era mai mare dragul s-o privești cum cădea în prăpastie în timp ce Marilù Tolo, într-un fotoliu, discuta despre nu știu ce model de pălării). Nicolaescu a pregătit o echipă — prima de acest fel din cinematografia noastră — gata să treacă prin foc și apă.

— Bănuiesc că de la «Dacii» vine totul. Ați dat sfoară-n țară că aveți nevoie de cascadori, nu?

— Cu luni de zile înainte de începerea filmărilor mi-am dat seama că nu se poate face nimic fără un grup de băieți cu pregătire specială. Am apelat, în primul rînd, la foștii mei colegi de sport, de aceea, nu întîmplător în echipă se află astăzi foști campioni naționali, precum Roșcănescu, Doruțiu, Ghiuzelea, Mazilu. Preocupat fiind de aducerea pe ecran a unui tip dacic apropiat de cel pe care ni l-au transmis documentele, am trimis asistenții de regie prin marile uzine bucureștene, în căutare de bărbați cu fizionomia apropiată de ceea ce știm noi. Dintre acești figuranți am ales vreo 10 pe care i-am inclus în echipa de cascadori cu care am făcut antrenamente speciale pentru luptele din «Dacii».

— Ce-i caracterizează în primul rînd pe cascadorii noștri?

— Un curaj care mie mi se pare de-a dreptul neobișnuit. Uneori trebuie chiar să-i frînez. Spre deosebire de alți mulți profesioniști ei nu se gîndesc la recompensa materială a fiecărui pumn sau sărituri. Și apoi, trebuie să știți că nu-i folosesc doar în chip de cascadori. Ei asigură figurația de prim plan (toți sînt bărbați frumoși) și, cine-știe, aș putea cîndva să le încredințez un rol. Nu e nici un secret că cinematografia noastră nu ne oferă un buchet prea mare de actori de film din care să-ți poți alege tot ce vrei.

— Filmele de pînă acum n-au cerut totuși cascadorilor noștri trecerea tuturor încercărilor. La propriu vorbind, pot să treacă «prin foc și apă»?

— Îndrăznesc să spun că un mare curaj poate suplini lipsa de experiență în unele domenii. În ultima vreme s-au pregătit însă și pentru flăcări. Se așteaptă printre alte multe probe noi, «gurile de foc» din «Mihai Viteazul».

Magda MIHĂILESCU

Scena a izbutit. Nota 10 cascadoruluil

Orice se poate. Totul e să ai un cascador.

Viva actorul! Viva cascadorul!

FOTO: S. STEINER

Mitologie

GRANDOARE ȘI DECADENȚĂ FEMEIA - VAMP

S-a născut la umbra piramidelor. A supt venin de șarpe. De dorul ei se vor perpeli generații. Numele ei va fi: femeia vamp!

Mary Pickford: «logodnica Americii»

Clara Bow: «vino-n-coace»-le ei a răpus un continent

Asta Nielsen: prima vedetă internațională

Bébé Daniels: evantaiul ei — o mitralieră

Louise Brooks: cota ei a depășit-o pe a lui Garbo

Jean Harlow: prima vampă platinată

Rod al unei iubiri vinovate dintre o autentică prințesă egipteană și un spahiu frumos, se născuse în umbra stranie a Piramidelor. Veninul de șarpe îi fusese, în exclusivitate, hrana, și încă de la o vîrstă fragedă era rîvnită cu ardoare de către cetele de nomazi care cutreierau deșertul, disputîndu-și-o în încăierări sîngeroase.

Teribila biografie, azi ridicolă și de un prost gust perfect, aparține primei vampe, oficial înregistrată ca atare — Theda Bara. Numele ei adevărat era Theodosia Goodman, dar, din nevoile cauzei, pseudonimul îi fusese făurit prin anagramarea unei expresii înfricoșătoare: «Arab Death» = moartea arabă. Lansată cu mare tiribombă publicitară, mediocra actriță de la Hollywood, originară din Ohio, se conforma întru totul legendei — care astăzi nu i-ar impresiona nici măcar pe copii. Își învîrtea cu înfocare ochii, lua aere lascive, afișa amoruri scandaloase și, mai cu seamă, se ferea să scoată vreun cuvînt.

Vampă-vampir-divă

De fapt, denumirea de femeie-vamp apăruse mai înainte, în jurul anului 1910, și anume în Danemarca, a cărei cinematografie făcea la data aceea figura unui Hollywood în germene. Aici pasiunea erotică domina totul. Compania Nordisk excela în producerea unor filme în care singur amorul (nebun) era pretext și subtext, subiect și obiect, intrigă, personaj și cadru. Se făcuse remarcată Asta Nielsen; ea este specialistă în rolurile de femeie torturată de pasiune, ajungînd una dintre primele stele de renume mondial. Abundă adulterul, greșeala, crima, iertarea; femeia fatală dezlănțuie pretutindeni un lanț de explozii termonucleare cu efecte dezastruoase. Theda Bara era un nume cu sonorități daneze și nu întîmplător.

Chiar în Statele Unite, Alice Hollister încarnase, nu cu mult înainte de «Moartea Arabă» femei devastatoare de inimi, care la trecerea lor prin lume stîrneau sentimentele și amețeau cugetele, iscînd furtuni și semănînd nenorociri: semnificativ, unul dintre filmele ei se chema «Le vampire» — 1913.

În Italia, sub directa influență a lui D'Annunzio, filmele de după 1908 sînt impregnate de o furibundă isterie erotică; pasiunea descătușată stăpînește ecranul și un amor exaltat ia locul oricărei alte preocupări. Aici stăpîn absolut este «diva» și ea domnește pînă către 1923.

În Franța, o cunoscută actriță a epocii, Musidora, va pretinde că ea a fost «prima»: mărturie — filmul lui Feuillade «Les vampires» — 1916.

Acestea sînt momentele inițiale ale genezei unui personaj dintre cele mai caracteristice pentru preistoria cinematografului. Femeia fatală nu lipsește din istorie (ba, dimpotrivă!) iar literatura, cu deosebire cea romantică, o consacrase. Dar cinematograful, preluînd niște tipare pe care le depășește rapid, îi conferă măreția, strălucirea și mizeria unui personaj specific. Și o botează «femeia-vamp».

Evadare și reîntoarcere

Abreviat din vampir, cuvîntul era înțeles groso-modo și, o vreme, tot soiul de creaturi bizare populează ecranul. Cordonul ombilical este tăiat mult mai tîrziu, prin forța de izbire a unor monștri ca Greta și Marlene. Pînă la ele, vampa este, cel mai adesea, o ființă diabolică, perversă și chinuitoare prin instinct, folosindu-se în scopuri distractive de blestematele-i daruri superfeminine; ea aparține unei lumi terifiante. Apariția vampei provoacă nefericirea bărbaților, iar în

Polemica

DE CE SE BAT CAP ÎN CAP CRITICILE CRITICILOR NOȘTRI?

În numărul 12/1968 al revistei noastre, cititorul Constantin Pricop din București, str. Izbînzii 38, ne sugera să cerem criticilor Ov. S. Crohmălniceanu și Ana-Maria Narti răspunsul lor la următoarele întrebări:

- *De ce se bat cap în cap cronicile criticilor noștri?*
- *De ce critica de film e atît de subiectivă?*
- *De ce nu avem un etalon tehnico-estetic în critică?*

Iată răspunsurile celor solicitați...

...mi spuneam adesea: dacă decis în sfîrșit să dea noi pe piață, de ce nu făcut cu «Diligența», mai faimoase produse iar realizate cu ani în nea mentală, alături de -Pacific», «Fort Apache», rigandul», «Stîngaciul», Vera Cruz». Cînd am gramat, m-am bucurat, ghesul la o producție eni nu va rămîne deza- ta și la un consens, absent, între specta- ne-am putea dori mai te a previziunii mele filmul a plăcut nu e onstrez, se vede după Cu partea a doua însă a n-am prea nimerit-o. mă temeam mai mult icului; cu critica — riscăm să avem în vreo surpriză. Dacă mei se întîmplă să o e vorba de filme foarte le judecățile s-au «cla- ecare autoritate isto- informează ei puțin spună năzdrăvănii. subestimat indepen- spirite! S-a găsit o re filmul «Vera Cruz» învechit, pueril, teatral, emfatic, ce mai încoace și-ncolo, un mare spanac, pentru achiziționarea și programarea căruia pe ecranele noastre nu există nici o rațiune. Clătinat oricum în convingerile mele, m-am dus să-l mai văd încă o dată, după atîția ani. Culoarea și-a pierdut, e adevărat, ceva din strălucirea pe care și-o păstra în amintirea mea, nu se prezintă pe alocuri destul de curată (ce să facem, tehnica a progresat simțitor), dar filmul mi-a plăcut la fel ca atunci cînd l-am urmărit prima oară. Povestea se ține, nu-i deloc banală, respiră o vie mișcare epică, figurile principale sînt desenate energic, au o robustețe baladescă, atmosfera e plină de autenticitate, «juariștii» încinși cu cartușiere, în ițarii lor albi și cu picioarele goale, par desprinși din gravurile patetice mexicane...

«Sărăcie» și «bogăție» psihologică

Ce i-o fi displăcut cronicarului încît să deplîngă public că Difuzarea a avut nefericita idee să ne servească o vechitură ca «Vera Cruz»? Să lăsăm iritarea la o parte și să-i examinăm puțin argumentele. Filmul — zice el — a îmbătrînit în primul rînd din cauza sărăciei sale psihologice, «care-i reduce pe eroi la fantoșe, la scheme unila-

→

De Funès

Vadim — „Barbarella": unii îl admiră, alții îl neagă

Polemici

DE CE SE BAT CAP ÎN CAP

Cum poți să prinzi în aceeași formulă pe Eisenstein... *...și comercialismul dintr-un film ca «Gingis-Han»?*

teral determinate». Dar există «western» cu personaje complexe? Sau, mai categoric, nu întîlnim o anumită schematizare a naturii omenești, o «umanitate canonică» — așa cum spune G. Călinescu — în orice creație de esență folclorică? Nu sînt astfel concepute toate personajele basmului, epopeei sau baladei? «Diligența», capodopera westernului, are mai multă «bogăție» psihologică? S-au descoperit acolo surprize în reacțiile previzibile ale eroilor? Nu se compune filmul tocmai dintr-o colecție aproape completă a figurilor stereotipe ce alcătuiesc mitologia vestului sălbatic: condamnatul pe nedrept, evadat pentru a executa o acțiune justițiară, șeriful legalist, dar înțelegător și omenos, prostituata alungată din oraș de liga nevestelor puritane, bancherul fugit cu banii deponenților, tînărul aristocrat, ajuns trișor, doctorul beției, etc.? Farmecul acestor filme ca și al basmului îl creează marile simboluri omenești și variațiile în interiorul schemei lor. E legea genului la care se supune și «Vera Cruz». Nimănui nu-i trăsnește prin cap să caute abisuri sufletești dostoievskiene în «gestele» medievale, după cum nu-i vine să-i reclame acțiune și aventură lui Proust. Dar greșesc, se dovedește că există și asemenea pretenții absolute, chiar dacă ele se manifestă pe spațiul ingrat al unei cronici cinematografice.

E oare apoi adevărat că «Vera Cruz» nu aduce nimic nou în varietatea de amănunt, în originalitatea pe care o admite genul? Mă îndoiesc iarăși serios. «E greu de recunoscut — ni se spune — viitorul Ghepard în persoana acestui Burt Lancaster care aruncă mereu aceleași priviri albe, rînjind sumbru, dezvelind colți de fiară și învîrtind cu același exasperant gest stereotip pistolul pe degete». Nu, firește, viitorul Ghepard nu se întrevede aici, ar fi fost o catastrofă dacă se întîmpla așa ceva. Dar critica n-are nici o percepție a personajului, foarte interesant și excelent interpretat. Erin e tipul banditului simpatic, înzestrat chiar cu un indicibil farmec personal. «Rînjetul», de care vorbește comentatorul, nu-i deloc rînjet, ci zîmbetul cel mai deschis și «bon enfant» cu putință. Burt Lancaster surîde, nu dezvelindu-și «colți de fiară», ci o dantură albă impecabilă, care-i luminează brusc fața mînjită și-i împrumută o candoare irezistibilă. Acesta e și marele atu al lui Erin. Cine se lasă vrăjit de înșelătoarea sa francheță s-a ars. Chiar eroul principal însuși, neputînd să-și înfrîngă o secretă simpatie, pe care i-o inspiră banditul, e dispus să-i acorde un anumit credit moral, îl salvează de la moarte și nu-i lipsește mult să-i cadă victimă pentru aceasta. El însuși prezintă cîteva trăsături individuale remarcabile în cadrul unei tipologii fixate. E aventurierul blazat, decis să încerce a se îmbogăți făcînd pe mercenarul pentru o cauză nedreaptă, dar ni se sugerează că, spre deosebire de ceilalți «out-sideri» pe care-i angajează Maximilian, are o origine nobilă, aparține aristocrației sudiste și păstrează sentimentul ei, al onoarei și al justiției. Trane vrea să fie un pistolar plătit, dar n-are stofă pentru aceasta; e prea cavaler, intervine în apărarea femeilor expuse violențelor banditești și cînd rebelii mexicani se bat vitejește socotește că ei merită pe deplin aurul pentru care își dau viața. Unde sînt atunci «fantosele»?

Idiosincrazii bizare

În sfîrșit, cîteva cuvinte și despre «tonul fals de spectacol», «concepția aproape teatrală a multor scene», imputate filmului. Aldrich s-a remarcat tot mai prin această tendință de a încerca să imprime westernului o stilizare dramatică. A observa că momentul cînd, de pildă, «juriștii» apar pe ziduri tăcuți, cu arma în mînă, umplînd orizontul și compunînd o figurație semnificativă, impresionantă, trădează o «mizanscenă teatrală», nu-i inexact. Dar de ce ar constitui acest aspect un cusur? Și la Eisenstein «mizanscena» e teatrală în «Crucișătorul Potiomkin», ba și în «Ivan cel groaznic». Cronicarul vorbește de «tirade»; eu n-am auzit niciuna. Sau poate că mi-am pierdut ca toți spectatorii cărora le-a plăcut «Vera Cruz» orice simț al discreției. Mi s-a insensibilizat oare urechea de atîtea împușcături? N-am fost atent? Ori așa ceva i s-a întîmplat cronicarului, poate, fiindcă bag de seamă că-l confundă pe unul din generalii rebeli cu Juarez însuși, care nu apare în film?

Și un supliment de informație

Toate aceste cusururi mă tem că ar fi fost găsite calități, dacă comentatorul avea alte informații înainte de a intra în sală. Aici m-am înșelat de fapt cel mai grav. Cronicarul ne asigură că «Vera Cruz» e «un film care nici măcar la data ieșirii sale în lume nu a însemnat prea mult». Ca să-i liniștesc confratelui meu conștiința, îl asigur că «Vera Cruz», fără a sparge cerul, n-a fost un western oarecare; scena omorîrii «guerrileros-ului» mexican de către lăncierii lui Maximilian se dă ca exemplu antologic în istoriile cinematografului. Filmul pune față în față pe Gary Cooper și Burt Lancaster; se înfruntă, la capătul carierei sale, unul dintre creatorii cei mai faimoși ai tipului de cow-boy cu alt actor nou, care-i va lua locul și-și va cîștiga o popularitate aproape egală; momentul e memorabil, fie numai pentru atît

Pe cine să credem?

Un cititor mai combativ nu l-a răbdat inima să nu se declare în dezacord total cu aprecierile cronicarului și să-i comunice aceasta. Altul, în cazul «Samuraiului», film masacrat pe considerente tot atît de discutabile, întreabă cui să dea crezare? Celor care au găsit filmul formidabil sau celor care l-au făcut praf (în cronici, din fericire!).

FELLINI

Dammit:
«Știți, nu e deloc adevărat
că aș fi un mare actor
Nu, nu...
Bate aș fi putut să fiu dacă...»

Frumoasele, straniile, diabolicele doamne ale lumii felliniene.

PREZENTATORUL:— *Cherchez la femme! Simplicitate! Cometă de toamnă! La cathedrale engloutie! Umilință! Parfumul vîntului imperios!*

Lombardi îl duce pe Dammit spre un șir de scaune plasate ceva mai la o parte.

LOMBARDI:— *Gata, mister Dammit... Trebuie să mergem... Vreți să veniți cu mine? S-a pregătit aici un coltișor pentru premiați. Stați aici, eu voi fi lîngă Dumneavoastră...*

Un actor tînăr, îmbrăcat în cowboy,se apropie,vine lîngă Dammit.

Îi semănă foarte mult dar în vulgar și are o expresie arogantă supărătoare. Surîde ambiguu și spune:

DUBLURA:— *Eu sînt dublura dumneavoastră. Îmi faceți o poză cu dumneavoastră?*

Intervine imediat o actriță, acaparatoare, de o frumusețe frapantă.

ACTRIȚA: — *Da, o fotografie toți trei...*

Și în timp ce toți trei se așază pentru fotografie, continuă volubilă:

ACTRIȚA:— *Cunosc Londra foarte bine, am fost de două ori...*

DUBLURA: — *Îmi pare foarte bine că vă dublez. L-am dublat și pe Thomas Milian. Eu sînt și cascador.*

ACTRIȚA:— *Aș locui tot timpul la Londra... Ce magazine grozave! Metroul îmi place foarte mult. Și apoi englezii, ce bine crescuți sînt, ce filme drăguțe fac... Mult mai bune ca ale noastre!*

Masa s-a spart; unii au rămas pe aceleași scaune, alții s-au răspîndit pe la mesuțele din grădină ca să urmărească mai bine ceremonia; în sfîrșit, alții se plimbă. Toată scena are acum un aspect mai dezordonat și mai fragmentar.

Dammit stă singur, devine tot mai mohorît. Privește vag în juru-i. Ca niște fantome apar personaje absurde, care din cînd în cînd se apropie, adresîndu-i cuvinte care pentru el nu au nici un înțeles. O doamnă bătrînă care îi întinde mîna...

DOAMNA: — *Ce plăcere, sînt pictorița Stagni... Am primit un premiu pentru scenografie. Ați văzut filmul «Du-ți acasă cadavrul»? Nu, nu l-ați văzut?... Bine ați venit printre noi. Dacă ați ști cît vă admir!*

...Apoi un tînăr efeminat, cu un cățel în brațe, care îl vorbește fixîndu-l cu ochi de îndrăgostit:

TÎNĂRUL EFEMINAT: — *Bonsoir... Mon magazine est en train de préparer un service exceptionnel... Oui, c'est un service sur les anciennes divinités payennes... La rédaction an complet vous a choisi pour incarner la jeunesse du dieu grec Mars... Il s'agit de huit grandes photos, complètement nu. Est-ce que je peux espérer? Oui?***

Își face intrarea, împreună cu o doamnă de al cărei braț se sprijină, un bătrîn, un mare actor comic, acum orb, purtînd ochelari negri. Este primit cu entuziasm de cîteva fete, tip ex-subrete, pe care el le mîngîie lasciv.

Între timp, pe podium, doi comici de proastă calitate execută un număr oribil, vulgar, aproape animalic. Dammit privește în toate părțile, tot mai palid și mai pierdut.

Prezentatorul înmînează premiile, mici lupoaice romane din aur, unor actrițe mai mari și mai mici, unor comici, balerini, croitorului Bourget. Este o defilare aproape obsesivă de personaje, însoțită de vocea prezentatorului, mereu egală, politicoasă, convențională.

PREZENTATORUL: — *...mai întîi să aplaudăm din toată inima ilustrul juriu, care a știut să identifice dintre atîtea talente pe cele mai demne de demna recunoaștere... Lupoaica de aur lui Marilù Traversi, care încă de la debut a dezvăluit un temperament ce indică o vocație sigură... Lupoaica de aur, sen-*

zaționalei perechi de dansatori gemeni «Lion and Tiger»...

Urcă pe podium o actriță foarte provocatoare și sigură de sine.

PREZENTATORUL: — *Vino, vino Monica, Acum te confisc eu. Apropie-te de microfon și împărtășește-ne impresiile tale. Știi că acest premiu este foarte important. Te așteptai la el? Este o clipă foarte frumoasă pentru tine. Hai, curaj, ce poți să ne spui?*

ACTRIȚA: — *Sînt profund mișcată. Pot să spun un singur lucru... Mulțumesc!*

Alte actrițe vin și primesc premiul, toate surid prostește, emoționate.

A DOUA ACTRIȚĂ: — *Și eu. Sînt profund mișcata. Pot să spun un singur lucru... Mulțumesc...*

Este momentul premierii marelui comic orb. Vocea Prezentatorului s-a alterat de emoție ipocrită.

PREZENTATORUL: — *Ajunși aici, vă cer tuturor iertare, dacă veți simți în glasul meu o anumită emoție. Cum să nu fim profund tulburați cînd avem onoarea să invităm pe acest podium...*

Orbul apare încet, sprijinindu-se de însoțitoare.

PREZENTATORUL: — *«...Ați ghicit, un artist care ne-a dat timp de atîția ani... care timp de atîția ani a dăruit ore de relaxare și veselie milioanelor de spectatori, care ne-a făcut să rîdem pînă la lacrimi cu candoarea și generozitatea sa, dînd tot ce avea cu acel entuziasm care caracterizează pe artiștii adevărați, pe marii artiști ...*

Aplauze răsunătoare îl primesc pe comic în clipa în care ajunge pe podium. Mulți îl felicită, îi strîng mîna.

COMICUL: — *Mulțumesc, mulțumesc... Eu vă... Mulțumesc!...*

PREZENTATORUL: — *Iertați-mă, ați vrea să ne spuneți ceva, sau să faceți ceva?*

COMICUL: — *Cu plăcere, dar nu prea pot face mare lucru. Știți, eu am un ochi de pisică...*

PREZENTATORUL: — *Un ochi de pisică?* (rîde) *Chiar ochi de pisică ați spus? Și vede bine?*

COMICUL: — *Da, mai bine ca celălalt!*

PREZENTATORUL: — *Aa... mare lucru e știința!*

COMICUL: — *Da, dar pentru mine asta e o mare neplăcere.*

PREZENTATORUL: — *O mare neplăcere? De ce?*

COMICUL: — *Pentru că eu noaptea cu un ochi dorm și cu celălalt alerg după șoareci...*

PREZENTATORUL: — *Bravo... bravo... bravissimo.*

Foto: A. Mihailopol

PROMISIUNI

Începutul unei cariere

Ileana Popovici, 22 de ani, de trei ani cîntăreață de muzică ușoară, studentă în anul V la Conservator, secția pedagogie. Lucian Pintilie a văzut-o într-o emisiune «Tineri interpreți» la televiziune și a distribuit-o în filmul său «Reconstituirea». Un mic ocol pentru Ileana Popovici înainte de a-și împlini visul vieții: să devină inginer de sunet. Pentru că, deși alegerea lui Pintilie pare a fi foarte bună, deși echipa de filmare e încîntată de spontaneitatea și farmecul ei pe peliculă, Ileana Popovici continuă să-și dorească meseria de inginer de sunet. Găsește că e o meserie mai sigură și mai plină de satisfacții decît aceea de actor de film.

TOBY

Dammit nu-și mai poate ține rîsul. E un rîs nervos, de slăbiciune, un rîs cu lacrimi în ochi.

O doamnă tînără, cu o expresie dulce și puternică în același timp, cu ochi mari, calmi, autoritară dar foarte feminină, vine să se așeze pe tăcute lîngă Dammit și îi ia mîna cu hotărîre calmă. Continuînd să rîdă, Dammit se reazămă de ea, își lasă capul pe umărul ei ca un copil care vrea să-și ostoiască plînsul la pieptul mamei. De altfel și rîsul lui seamănă a plîns. Femeia îl ia pe după umeri și îl mîngîie ușor fața. Îi vorbește cu o voce sigură, afectuoasă, înțeleaptă.

DOAMNA: — *Am să am eu grijă de tine. Eu te înțeleg, te cunosc. Te-am cunoscut dintotdeauna. Din clipa asta nu mai ești singur. Tu mă ai pe mine și eu te am pe tine. Am să fiu mereu lîngă tine, de cîte ori ai să întinzi mîna ai s-o găsești pe a mea. N-o să te mai simți ca un naufragiat, n-o să mai trebuiască să fugi, n-o să mai alergi. S-a sfîrșit singurătatea! Egoismul s-a sfîrșit. O să avem viață senină și cinstită. O să avem viața adevărată pe care tu o aștepți. Sînt aici, cu tine, pentru totdeauna.*

Dammit a închis ochii și poate că doarme, cu capul pe umărul doamnei. Ea îl privește cu infinită dragoste, îl mai mîngîie o dată, apoi se ridică și dispare, după ce l-a așezat pe Dammit cît mai comod, rezemat de spătarul scaunului.

Pe podium, Prezentatorul anunță la microfon, următorul premiat.

Din lunga lui frază se aude doar numele final, rostit pe un ton de comandă.

PREZENTATORUL: — *...Toby Dammit!*

Dammit, care dormea, ridică brusc capul. O mînă i se așază pe umăr, o voce îi șoptește:

VOCEA: — *Curaj!*

Dammit sare în picioare. Are aerul ametit și răvășit al unui om care a dormit zdravăn după un chef serios. Pete roșii pe față, ochii injectați, gulerul desfăcut. Aleargă spre podium.

Aleargă sprinten și iute spre podium, dar i se pare că nu mai ajunge la el: ca în vise. În fine, sare pe podium.

Mîinile bărbătești ale personajelor oficiale îl prind, îl strîng, îl bat binevoitor pe umeri; pînă și prezentatorul i-a pus o mînă pe umăr în timp ce spune la microfon.

PREZENTATORUL: — *...care după ce a onorat cinematograful britanic, vine să onoreze și cinematografia italiană...*

Domnul distins care înmînează Lupoaica de aur îi dă și lui Dammit un exemplar, strîngîndu-i mîna, așa cum se obișnuiește, îndelung. Apoi, domnul distins, care poartă o haină neagră foarte ajustată și pantofi cu vîrf ascuțit, vorbește la microfon cu o voce ascuțită de tenor, mișcîndu-și mîinile în gesturi mari:

DOMNUL: — *Este o reală plăcere să înmînezi această statuetă, simbol al recunoașterii capitoline, marelui actor pe care îl cunoaștem cu toții ca pe cel mai mare interpret al celui mai mare scriitor englez William Shakespeare, o culme a poeziei mondiale, al doilea, desigur, după marele nostru Dante...*

Dammit privește cu o uitătură amuzată la domnul care vorbește aproape cîntînd. Și dintr-odată, vocea acestuia nu-i mai ajunge pînă la urechi, transformîndu-se doar într-un sunet neinteligibil, aproape animalic.

Dammit privește împrejur și toate frazele, toate murmurele nu le mai aude decît ca pe niște gîlgîieli absurde, fără rost. Privește încremenit la acele fețe teribil de străine, surîsurile și semnele din cap ale vecinilor, gesturile neînțelese, strîmbăturile.

Se regăsește singur în fața microfonului. În jurul lui s-a făcut liniște. Își trece mîna prin păr și cu un oarecare efort, dar cu o clasă de mare actor, începe să recite un fragment din Shakespeare.

DAMMIT: — *...toate zilele noastre de ieri au luminat pentru niște nebuni drumul spre prefacerea în pulbere. Stinge-te, stinge-te, luminare trecătoare! Viața nu e decît o umbră în mers; un biet actor care se agită și se impăunează o oră pe scenă...* (aici rîde ca un mînz, pentru sine, dar reia:) *și mai departe nu mai știm nimic. E o poveste spusă de un idiot, o poveste plină de larmă și furie...*

Dammit se întrerupe, apoi rîde ca un nerușinat. Nu mai recită, începe să vorbească publicului care îl ascultă nemișcat, în întunericul grădinii.

DAMMIT: — *Știți, nu este deloc adevărat că aș fi un mare actor... Nu, nu... Aș fi putut fi, poate... Știți că de un an nu mai lucrez! Ultimul regizor m-a dat afară pentru că zicea că beau... Nu știu de ce vă spun toate astea. De ce m-ați adus aici? Ce vreți de la mine? Și doamna de adineauri...* (rîde) *Asta-i bună... M-a cerut în căsătorie! Zău, eram acolo și plîngeam... uneori cînd sînt trist mă îmbăt. Vinul mă face trist și foarte lucid. În schimb whisky-ul, ceață totală... ei, mă rog! O frumoasă doamnă m-a luat de mînă... M-a mîngîiat... Mi-a spus: pentru tine am venit, sînt femeia pe care o așteptai....*

Pentru o clipă rămîne pe gînduri, fermecat de evocare. Apoi, începe din nou să rîdă.

DAMMIT: — *Mă auzi, doamnă? Nu te vreau! Nu te așteptam! Nu așteptam pe nimeni.... Ce scîrboșenie!... Poți să te duci...*

Dammit sare jos de pe podium, în timp ce cineva din public, care n-a înțeles nimic, aplaudă timid.

În timp ce Dammit se îndepărtează, împins de o irezistibilă dorință de a fugi, se pomenește în fața tinerei doamne de adineauri. Indiferentă, ea stă de vorbă cu alte persoane; se preface că nu-l vede, sau poate într-adevăr nu l-a văzut. Are o atitudine complet detașată.

Sus, pe podium, un mic grup de cîntăreți beți, foarte tineri, aproape copii, a atacat un cîntec violent, sfîșietor, dureros.

Dammit fuge printre statui și copaci pînă își dă seama că este singur, că a lăsat în urmă serbarea cu toată animația ei, din care nu-i mai parvin decît frînturi, ca un ecou. Privește în jur ca un copil rătăcit în pădure. Și iată acolo... Acolo, pe un drum de acces, stă scînteind în noapte, superb, uimitor, automobilul promis: Ferrari. Lîngă el, un om solid fumează. Stă lîngă mașină de parcă ar păzi-o. Se apropie cu pași calmi de Dammit, care se apropie și el.

Dammit privește încîntat

DAMMIT

mașina zveltă, puternică, solidă, lucitoare. Solidul îi pune în mînă niște chei.

SOLIDUL: — (în șoaptă) *E deja rodată.*

Omul mimează cu mîinile instrucțiuni misterioase, privitoare la contact, la schimbătorul de viteze etc. Sînt mai mult recomandări decît instrucțiuni.

Dammit deschide portiera, se suie în mașină, dă drumul la motorul care scoate un sunet slab, înfundat. Apoi Dammit apasă cu putere, brusc, pe accelerator. Mașina demarează ca din pușcă.

Interior automobil.

Dammit cu o expresie serioasă, cu un fel de fericire stăpînită, merge cu mare viteză. Gesturile lui au pierdut orice nesiguranță, orice tremur; mîinile lui manevrează cu hotărîre volanul și schimbătorul de viteze.

Mașina se năpustește pe un deal, unde copaci scunzi străjuiesc marginea drumului. Trece prin sate și așezări pustii, nu se vede picior de om. Farurile luminează perspective teatrale, misterioase. Vile înalte și solemne cu ferestrele închise și întunecoase. Piețe ce par fundal pictat, fîntîni tăcute, prăvălii cu obloanele trase. Grădinițe lugubre. Restaurante închise cu mesele și scaunele strînse pe trotuar. În fața cîte unui restaurant, un bucătar din placaj, apariție ireală, întinde brațele pentru a indica ce nu se vede. Indicatoare rutiere cu inscripțiile roase, ilizibile. Un mic bîlci, în nemișcare, cu luminile stinse.

Dammit nu cunoaște drumul, merge la întîmplare. Trecînd pe sub o boltă nimerește într-o curte, unde o căruță își sprijină oiștea în pămînt, lîngă căluțul slab, priponit de perete. Face marșarier și revine pe drum.

Trecînd pe o stradă unde sînt lucrări în curs, Dammit nimerește pe o porțiune încă în lucru, pe pămînt bătut, printre grămezi de nisip și mașini oprite. Cine știe unde ar ajunge, dar deviază și se întoarce pe drumul asfaltat.

În mijlocul străzii, niște muncitori au instalat o lampă imensă, care oscilează aruncînd fișii de lumină. Ei tocmai o repară. Mașina lui Dammit trece printre ei cu toată viteza. În urma lui înjurături și insulte.

Exterior străzi

Acum Dammit coteșe și se pomenește în fața unui zid recent care barează drumul; frînează brusc și dă înapoi.

Strada e acum mai bună, e un drum larg care se transformă repede în autostradă luminată de stîlpi înalți.

Dammit, mulțumit că poate în sfîrșit să fugă, schimbă viteza și mașina zboară cu un fîșîit ușor. Dammit fuge, fuge, îmbătat, fericit; dorința lui de fugă este satisfăcută.

Mașina aleargă ușoară pe autostrada ce taie drept prin dealurile joase ale cîmpiei. A ajuns la Lazio. În fund se văd mici așezări medievale încrustate în munte.

Dammit apasă cu beție pe accelerator. Nu vede niciunul din semnalele de pe margine, inscripțiile: Atenție, drum întrerupt! — și cele care indică pe ce drum să o ia. Mașina răstoarnă un panou din mijlocul șoselei, pe care scrie: Drum întrerupt! Cu o frînă violentă, stridentă, se oprește la marginea unui pod rupt.

Pod — exterior — noapte

Mașina stă pe loc, motorul aprins o face să vibreze ușor. Dammit stă o clipă pe gînduri, apoi coboară. Dammit coboară și merge pînă în muchia prăpastiei care se deschide acum la picioarele lui. Arcada podului s-a prăbușit. Dammit se uită la cealaltă jumătate care se întrevede albă în noapte, ca o imagine monstruoasă și ostilă. E liniște, se aud doar motorul mașinii și zgomotele cîmpiei nocturne.

Pe jos, un bidon mare de metal. Dammit îi face vînt și rostogolirea lui zgomotoasă îl face să înțeleagă cît este de adîncă prăpastia. Alături de pod, mici barăci de lemn, corturi, instalații, materiale de construcție. Răsar de ici, de colo, muncitori treziți din somn. Trec ca niște umbre, de la o baracă la un cort, etc. Se aud frazele lor sonore, mustrătoare.

PRIMUL MUNCITOR: — *Nebunule, n-ai văzut că nu se poate trece? Unde alergi așa?*

AL DOILEA MUNCITOR: — *Podul e rupt. Se trece pe la Trevigliano.*

PRIMUL MUNCITOR: — *Întoarce-te. La moară. De acolo o iei spre Trevigliano.*

AL DOILEA MUNCITOR: — *N-ai văzut că nu e voie să treci?*

Dar Dammit nu ascultă, nu înțelege. Îi strigă cu un fel de exaltare, disperată:

DAMMIT: — *Eu am să trec pe aici!*

Pe partea cealaltă a podului, dreaptă în lumina farurilor ce au dat la iveală dărîmăturile, a apărut fetița blondă. I se aude rîsul sinistru, metalic, asemenea rîsului unei păpuși. Execută cu mîngea un joc straniu, un fel de balet sinistru. Dammit rîde, un rîs provocator dar neliniștit. Sare în mașină, apasă cu furie pe pedală și face un lung și zgomotos marșarier.

Mașina, mititică acum din cauza distanței, stă pe loc un moment, apoi furibundă, se năpustește înainte. Mașina parcurge podul într-o clipită și se avîntă; ajunge pe cealaltă jumătate; continuă încă puțin cursa, apoi se oprește într-o rînă. Tot acolo, în partea cealaltă, fetița, cu un chicotit înfricoșător, culege ceva din iarbă, ceva rotund, apoi se îndepărtează în fugă, cu același pas ușor, sprinten.

Zorile palide luminează norii mari negri de pe cer, luminează dealurile sumbre și ne descoperă ceva ce la început nu se vede: un cablu de oțel întins între cei doi stîlpi ai podului rupt. Pe cablu, urme de sînge.

Automobilul Ferrari e oprit puțin mai încolo, într-o rînă. Răsturnat pe spate, trupul lui Toby Dammit, decapitat. Cablul de oțel i-a retezat capul.

Această fotogramă, imobilizată, se transformă treptat într-un desen: un desen din cîteva trăsături de peniță, ilustrație la o carte care se închide. Pe coperta cărții, portretul lui Edgar Allan Poe.

— S f î r ș i t —

În românește de Aura PURAN

»În limba franceză în text. «Bună seara... Revista noastră ilustrată pregătește un reportaj excepțional... Da, un reportaj despre divinitățile păgîne în unanimitate redacția v-a ales pentru a-l întrupa pe zeul Marte, în tinerele Este vorba de opt fotografii mari, complet goi... Pot spera? Da?»

PROMISIUNI

Începutul altei cariere

Mia Farrow, care pînă mai ieri nu purta cu sine decît gloria de a fi fost soția lui Frank Sinatra — alături de care a și jucat în cîteva filme — a obținut, se pare, un mare succes cu ultimul său rol din filmul lui Roman Polanski, «Rosemary's baby», recent prezentat în premieră la Paris. Critica de specialitate îi descoperă calități de mare actriță, iar revistele de cancan care nu se pot împiedica să-i comenteze toaletele și să-i pună întrebări în legătură cu viața ei particulară, se văd obligate totuși să-i recunoască «imensele progrese profesionale».

Pentru Mia Farrow, filmul lui Polanski s-ar putea să fie începutul unei frumoase cariere.

pe ecrane

CUȚITUL ÎN APĂ

★★★

Producție a studiourilor poloneze. *Regia:* **Roman Polanski.** *Scenariul:* **Jerzy Skolimowski, Jakub Goldberg, Roman Polanski.** *Imaginea:* **Jerzy Lipman.** *Muzica:* **Kryzysztof Komeda.** *Distribuția:* **Leon Niemczyk, Jolanta Umecka, Zygmunt Malanowicz.**

Un decor deschis, un univers damnat

Vedem astăzi, cînd Roman Polanski se numără, după șase filme, printre cei mai celebrați regizori ai cinematografului mondial, primul său lung metraj: «Cuțitul în apă».

Criticul are o dublă delectare. Prima, de a constata, după șapte ani distanță, calitățile filmului intacte; a doua, posibilitatea de a detecta începuturile stilului-Polanski, astăzi sedimentat.

Aparent nu se întîmplă nimic. Totul e simplu, static, plan. Plan ca și suprafața întinsă a apei unui lac — scena unică, bidimensională a filmului. Dar dacă decor e *plein air*-ul, substanța filmului e dată de convulsiile subterane dintre relațiile celor 3 personaje: soțul, soția și un auto-stop-er, relații care circumscriu un univers psihic închis și damnat, de tip sartrian.

Timpul filmului e cel al unei week-end. Weekend întărit, al unui cuplu cu mașină, yacht, crocodil de gumă, mecanisme culinare și 24 de ore la dispoziție pentru a le dedica odihnei active prin sport. Dar la începutul acestui weekend, ajuns automatism săptămînal, adică la începutul filmului, un auto-stop-er profesionist e făcut din fantezia soțului, sau din nevoia sa de a avea un spectator uimit în fața confortului său de om realizat, campionul acestui weekend.

Prezența triunghiului clasic dă de bănuit. Spectatorul așteaptă. Așteptarea naște tensiune. Tensiunea neliniștește. Aici e Polanski. În insolitul complicității pe care o stabilește cu spectatorul, peste capul eroilor lui. Aceștia se mișcă firesc, cu naturalețea omului care nu gîndește de fiecare dată cînd dă colțul, că acolo îl așteaptă destinul. Spectatorul însă știe din codul semnat în alb cu regizorul, atunci cînd a venit să vadă filmul, că nu a fost adus degeaba. *Ceva* trebuie să se întîmple.

Pe yacht însă nu se întîmplă nimic. Nimic deosebit. Se înalță catargul, se leagă parima, se pregătește masa. Pe cer se adună norii sau iese soarele. Cei trei trec unul lîngă celălalt fără să se atingă. Se lovesc doar bărbații. Cu vorba, cu disprețul, sau în copilărești jocuri de-a-cine-i-mai-tare, prin care fiecare dintre ei țintește să cîștige supremația în ochii femeii. Luptă surdă pentru dominație. Mijloace meschine pentru un scop mărunt.

Numai cuțitul scurt și lat, solid ca un pumnal, care iese din buzunarul tînărului fie pentru a tăia o frînghie, fie pentru a se înfige, în întreceri, în ținta din cabină, îți retează de fiecare dată respirația. Aștepți să se împlinte în spatele cuiva. Dar nu. Doar spre sfîrșit cade, fără urmă, în apă. Declicul însă s-a produs. Lupta e acum pe față. Și în filmul în care nu s-a întîmplat nimic, deznodămîntul la viteză și fiecare minut indică o altă direcție. Mereu cea mai puțin așteptată.

Între o căsnicie uzată și un străin care în afară de tinerețe are numai atu-ul noului, nu se poate alege. Christina consumă cele două experiențe cu cinism și detașare. Apoi rostește adevărul în fața soțului înșelat. Din înfumurare el nu crede. Sau poate Polanski aruncă aici năvodul mai în larg: cît de greu e să dai crezare unei realități netrăite, unui adevăr care nu a căzut sub experiența simțurilor.

Nici o înflorătură, nici o îngroșare, nici o ostentație. O simplitate desăvîrșită pe care ne-am obișnuit s-o adjectivăm drept clasică, îți fixează hipnotic atenția, slujind cu răbdare prima calitate a filmului: gradația. Gradația matematică a relațiilor celor trei, a efectelor emoționale, a surprizei. Gradația crescîndă a disprețului și a ironiei cu care autorul condamnă tragismul platitudinii pompoase și al parvenitismului de idei și situație.

Adina DARIAN

Pro sau Contra

Ca un vodevil...

Filmul este întîlnirea contradictorie a două personalități Polanski — regie și Skolimowski — scenariu.

Polanski obsedat de relația formală om-obiect, doi oameni și un dulap, doi oameni și o sanie («Mamifere») își continuă obsesia cu trei oameni și un iacht («Cuțitul în apă»). Skolimowski își delimitează un anume substrat epic înțeles ca o dispută în jurul unei teme etice.

Confruntarea dintre aceste două personalități este nedecisă, dar întreg filmul este o sumă de nedecizii artistice și rezultatul ei este un vodevil intelectualizat unde nu supără faptul că nu se petrece nimic, ci doar că ceea ce se petrece este previzibil de la primele cadre. Primele cadre (cearta din mașină filmată cimp, contra-cimp în secvență consecutivă) divulgă în întregime filmul. Tema lui nu este «tragismul platitudinii pompoase» ci doar «fragilul echilibru» metaforic semnificat de jocul marocco (de altfel tot filmul este o listă de semne). Pe de altă parte, ea poate fi un eseu despre imitație și acceptarea ei ca formă inautentică de viață. Eseu ratat însă datorită — repet — indeciziei artistice.

Iulian MEREUȚĂ

Ca o lamă...

Nu pot să nu fiu pentru acest film ca o lamă sub microscop, o lamă pe care mișună microbii neînțelegerilor, ai plictisului, ai compromisurilor de toate zilele. Nu pot să nu fiu pentru acest Polanski hipersensibil și dureros de lucid, care știe nu numai să arate transformarea insesizabilă a generațiilor de entuziaști în generații de așezați, dar și să explice cum și de ce se poate să pornești în viață «mergînd pentru ca să mergi» și să sfîrșești «mergînd pentru ca să ajungi undeva»...

Nu pot să nu fiu pentru, cu atît mai mult cu cît tot ce mi se spune are forma unei opere rotunde, împlinite, este artă și nu «mic curs de educație cetățenească».

Cuțitul în apă avea, grație tematicii lui, șansa să fie un film moralizator. Polanski a ales pentru el șansa de a fi un gram de sinceritate.

Eva SÎRBU

ACUZATUL

★★★

Producție a studiourilor din R.S. Cehoslovacia. *Regia:* **Ján Kádar, Elmar Klos.** *Scenariul:* **Vladimir Valenta, Ján Kadár, Elmar Klos.** *Imaginea:* **Rudolf Milič.** *Muzica:* **Zdenek Liska.** *Distribuția:* **Vlado Müller, Jaroslav Blazek, Miroslav Machácek, Milan Jedlicka, Jiri Menzel.**

Film distins cu: Marele Premiu «Globul de Cristal» — Karlovy-Vary 1964; Marele Premiu al Festivalului cinematografic al muncitorilor din Cehoslovacia 1964.

«Acuzatul» e un film ceh din școala filmelor-proces, filmele tip Stanley Kramer, în fața căruia un rebel ca M. Cournot își scotea pălăria: «Chapeau bas, domnule Kramer, pentru cursurile dumneavoastră filmate de omenie și demnitate»! Lecția e simplă, dar ea cere o asemenea cantitate și calitate de adevăr, în primul rînd de adevăr, mai ales de adevăr, încît dacă spui cea mai mică minciună, toată simplitatea lecției duce la monstruozitate, la ceea ce un Tolstoi spunea că e cel mai groaznic sentiment în fața unei opere de artă — rușinea de a privi minciuna.

Așa că înainte de toate trebuie să te decizi asupra adevărului pe care trebuie să-l pui în dezbatere și după aceea să te ții cu dinții de el. Așa cum ne învață Kramer, se ia un aparat, se așează într-o sală de tribunal, se citește actul de acuzare, se intră în conflict și filmăm judecătorii, procurorul, acuzații, apărarea și martorii. Vinovat? Nevinovat? Actorii joacă rolurile respective și, după cum se știe, aceasta permite mari creații actoricești — căci într-o sală de judecată, se joacă, în eprubetă, cam tot ce trece prin om și omenire. Dar, înainte de orice, aici trebuie să existe un adevăr, fără acesta toată arta fotografică și actoricească nu are nici o dimensiune, nici un dumnezeu. Or aici, adevărul sau căutarea lui e pasionantă, cu mult mai tulburătoare — cel puțin pentru mine — decît, să zicem, în «Procesul maimuțelor». Acolo era începutul vieții. Aici începutul unei lumi: socialismul. A delapidat acest Kundera, vechi comunist, inginerul șef al unei uzine, premiind abuziv, în afara sistemului premial obișnuit, muncitorii care au dat uzina în funcțiune la termenul fixat? Se descoperă ușor că nu el a delapidat ci alții, folosind tocmai sistemul premial abuziv și acceptat de Kundera. Dar de ce a acceptat el abuzul bănesc? Aici e mai greu de răspuns — și filmul se constituie dintr-o escaladă a întrebărilor tot mai grele la care răspunsurile sînt din ce în ce mai inconfortabile. Problema cea mare se învîrte în jurul ideii de realitate legală și de lege nerealistă, de

Vă recomandăm să vizionați:

capodopera	★★★★
neapărat	★★★
pe răspunderea noastră	★★
pe răspunderea dvs.	★
pe răspunderea D.R.C.D.F.	■

văr care e și nu e, de cinste care e și nu e, de elan care e și nu e. Judecata vrea să ajungă la un compromis dar Kundera — și acesta e nodul cel mai adevărat dintre toate adevărurile filmului — refuză compromisul, spre stupefacția generală. «De ce n-ai admis compromisul? Ai fi fost mai liniștit...» «Crezi?»

Filmul — realizat în '64 — nu suferă atît de datarea istorică cît de cea artistică. Marea școală cehă a privirii, a improvizațiilor lui Forman-Passer nu se constituise și nu o dată Kadar și Klos apar în portretistica lor teatrali, statici, greoi, față de urmașii lor. Jocul nu e omogen, cei mai mulți actori «trăiesc» ca-n filmele lui Kramer, cu reușite certe, ce-i drept, alții — și nu întîmplător un tînăr ca Menzel, viitorul regizor, în rolul admirabil al unui avocat din oficiu — sînt mult mai liberi, ai altui cinema. Dramaturgic, filmul e condus cu meserie deși împovărat de cîteva flash-back-uri telefonate, prea curat informative. Montajul nu e nici el fără prihană, contribuind la a răpi filmului unda necesară de teroare și mister. Dar adevărul interior e prea mare, prea grav, prea transparent, dezbaterea — prea intensă, pentru a-mi sacrifica aprecierea pe alte altare. «Acuzatul» intră în categoria trainicelor și frumoaselor filme cinstite, profund cinstite, și pînă la capodopere avem nevoie în arta socialistă de asemenea filme, așa cum pînă la dumnezeu ne trebuie sfinți și apostoli, fie și în sandale vechi, dar curați, implacabili.

Radu COSAȘU

Pro sau Contra

Din rărunchi

«Acuzatul» este un film care-ți trece mai întîi prin stomac — rînză se zice pe la noi — apoi prin ficat și la urmă se cuibărește în creier unde roade. Roade și te doare al naibii. Dar e o durere bună, adevărată, nealterată. O durere cinstită, fără compromisuri. În rest sînt convinsă că este așa cum spune cronicarul, adică filmul — artisticește judecînd — nu e fără prihană. Are probabil chiar mai multe hibe, dar nu le bagi în seamă: te uiți numai la idei.

Rodica LIPATTI

Din amărăciune

«Acuzatul» este un film făcut din amărăciune și speranță și, dacă vreți, nu este artistic ci, poate ceva mai mult, un monument de umanitate.

Mircea ALEXANDRESCU

Coproducții

Un surîs în plină iarnă (Anny Bakalova)

Cineaștii bulgari, care anul trecut la Festivalul de la Veneția au prezentat împreună cu italienii o coproducție temerară, «Galileu» (ecranizarea regizoarei italiene Cavani, după piesa lui Brecht), au înscris în planul lor pe '69 alte cîteva conlucrări cinematografice.

Astfel, tot cu cineaștii italieni ei vor realiza filmul «Banditul». Interpreți vor fi Stefania Sandrelli și Gian Maria Volonté, iar regizor: Carlo Lizzani. Este vorba de o ecranizare a romanului omonim al clasicului italian Giovanni Verga. Acțiunea se desfășoară la sfîrșitul secolului al XIX-lea, iar întoarcerea în trecutul destul de apropiat va avea ca fir conducător o poveste de dragoste, tristă și dramatică, proiectată pe fundalul unei insurecții reprimate sîngeros.

Cu cineaștii din Republica Federală a Germaniei, cineaștii bulgari au înscrise în planurile lor coproducții între care prima va fi «Micile secrete» în regia lui Wolfgang Staudte. Autorul filmelor «Supușul», «Criminalii printre noi», «Escapada bărbaților» lucrează în prezent împreună cu scenaristul bulgar Anghel Vagenstein la definitivarea scenariului unui suspens polițist a cărui acțiune se va petrece în faimoasa localitate balneară Nisipurile de aur de pe litoralul Mării Negre. Distribuția va cuprinde pe actorii bulgari Anny Bakalova și pe Apostol Karamitev, alături de interpreții germani Jurgen Reliman și Karl-Michael Vogel, ca și pe actrița suedeză Eva Strömberg.

E pur si muove

Viviane Romance acum 25 de ani. Superbă și banală.

Anul acesta își vor face reapariția pe ecrane foste mari vedete ale cinematografiei ante-belice.

Viviane Romance și Ginette Leclerc vor apare alături de Orson Welles și James Mason (stele permanente) în filmul de aventuri «Caretașii morții» sub conducerea lui Jean Pierre Mocky.

Mae West (76 ani) își face reapariția alături de Jimmy Durante (75 ani) și Groucho Marx (73 ani) în filmul pe care-l realizează Federico Fellini după «Satyricon» al lui Petronius.

● **Kirk Douglas**
și-a găsit un nou rol demn de el: Gulliver — personajul lui Oliver Swift.

● **Audiard, «cel mai spiritual francez»**

Urmăriri spectaculoase, travestiuri senzaționale, împușcături urmate firesc de o hecatombă, iată plinea zilnică a bătrînei Leontine în filmul care-i poartă numele. Françoise Rosay, străluciloare de vervă ca întotdeauna, conduce cu brio jocul alături de Marlène Jobert împotriva lui Bernard Blier și a lui André Pousse. Un film de gangsteri, realizat de cel care se bucură de renumele de a fi cel mai spiritual francez din zilele noastre — Michel Audiard. Un film periculos, se pare că se moare și în sală...de rîs!

pe ecrane

Paul Newman: interpret, regizor, producător.

Diana Cilento: antistar, antivedetă, antipublicitate.

HOMBRE

★★★

Producție a studiourilor 20-th Century Fox. *Regia:* **Martin Ritt** *Scenariul:* **Irving Ravetch, Harriet Frank jr. — după romanul lui Elmore Leonard.** *Distribuția:* **Paul Newman, Frederic March, Richard Boone, Diana Cilento, Martin Baltam, Barbara Rush.**

Poate că nu este cel mai reușit western din cîte s-au făcut, și nici personajul principal omul cel mai adevărat care s-a văzut vreodată pe ecran. Poate că nici nu este western sută la sută, dar «Hombre» rămîne un film foarte frumos. Foarte frumos și pe care l-am mai văzut. Un fel de semiremake nemărturisit după «Diligența» domnului Ford, în care un grup de oameni — cam aceeași galerie tipologică cu a lui Ford — se îndreaptă spre destinul lor care este întîlnirea cu moartea.

Un film-chintesență a clișeelor genului, magistral repuse în pagină. Ceea ce după avalanșa de westernuri italienești, turnate în decorul celor cîtorva hectare nearabile și asezonate cu stînci și saloon-uri din jurul studiourilor romane, ne umple sufletele de speranță. Un colț în minus, un dolar în plus sînt drame care, măcar în westernul american, poartă pecetea autenticului.

Regizorul Martin Ritt nu s-a sfiit să facă apel la tot ceea ce acest gen atît de popular, de trainic popular, îi poate oferi: iar din 1939 și de la «Diligența» încoace are la îndemînă chiar și o mostră de genialitate. O constatare pe care o facem nu cu reproș, ci cu recunoștință pentru profesionalismul filmului. Dar o dată aceste analogii cu clasicele modele dibuite, Ritt, după ce ne-a împins pe cărări bătătorite și ne-a instalat confortabil în propriile noastre scheme (deprinse și ele de la alții) părăsește brusc jocul. De acum înainte filmul său se angajează mai degrabă în descrierea unor tipuri umane decît în urmărirea suspense-ului unei acțiuni palpitante, elementul psihologic și social fiind mult mai important aici decît în westernul clasic.

Folosind aceeași spectaculoasă recuzită — natura vestului îndepărtat și sălbatic și omul născut de ea — el pune în dezbatere, idei,«probleme» ale zilei, ca rasismul, legitima apărare, onestitatea. De altfel, și conflictul însuși are în el o rezonanță evident mai actuală, indienii fiind de data asta cei jefuiți de drepturi. Ritt demască torentul de ură și rapacitate ce se poate naște într-o comunitate umană în care singura valoare o constituie banul, dolarul: mobilul-lașității-și-violenței.

Poate că aici pledoaria autorilor — ajunsă la apogeu în secvențele din cabana părăsită — își pierde puțin din forță prin insistența cu care este subliniată. Uneori morala este atît de transparentă încît devine aproape didactică. Or, nimic din acest film generos și simplu, de o simplitate supremă, la fel de impresionantă ca și majestuozitatea, nu permitea regizorului astfel de schematizări, de pedalări pe semnificații.

Dar Hombre, filmul și personajul, este în primul rînd Hombre — Paul Newman. Un Paul Newman care are aerul că face figurație specială adică, în timp ce toți se agită și fac cîte ceva, el nu face nimic. Privește. Tace, privește, din cînd în cînd spune o vorbă înțeleaptă și de spirit, apoi tace și privește iar. Se mișcă încet, cu indiferență — cum indiferentă îi este în aparență și căutătura albastră — se hotărăște greu și definitiv. Nu-l interesează nimic în afara propriei sale persoane, dar se sacrifică ca să salveze femeia altuia. Moare simplu, repede, fără o tresărire de prisos. Moare stupid și previzibil: și-a luat toate măsurile de precauție, dar știe că este inutil. După cum știe că nu se poate altfel.

Rodica LIPATTI

E pur si muove

● **Elia Kazan**
a devenit și autor de romane best-seller. Cartea lui «The arrangement» (Compromisul), vîndută într-un milion de exemplare, a fost retipărită într-o ediție de buzunar de două milioane cinci sute de mii de exemplare. Acum Elia Kazan adaptează romanul pentru ecran. Actori principali: Rod Steiger și Deborah Kerr.

● **Alida Valli**
amînă mereu reîntoarcerea ei pe ecran. În sfîrșit, s-a hotărît: va reapare curînd într-un film a cărui acțiune se va petrece într-o insulă izolată, aproape inaccesibilă, unde cele cinci personaje prezente se vor sfîșia reciproc. Regia, un nume care merită reținut: Alida Valli.

● **Sir Laurence Olivier**
revine, din fericire pentru noi, la film. Noul proiect este o ecranizare a piesei satirice «Doamne, ce drăguț e războiul». Parteneri: un cuplu de zile mari: familia Redgrave — tatăl, Michael și fiica, Vanessa. Și fermecătorul actor francez Jean-Pierre Cassel.

● **Eli Wallach**
e, din păcate, un nume nu îndeajuns de cunoscut la noi. Mare actor de film (are creații remarcabile în «Baby Doll» cu Carroll Baker, «Misfits» cu Marylin Monroe, «Cei șapte mercenari»), el este și unul din rarii actori de teatru americani cooptați în trupa lui Elia Kazan, la «Actor's Studio». Acum, Eli Wallach a pornit să cucerească publicul european la el acasă: a turnat în «Crelerul», filmul lui Gérard Oury, rolul unui șef de «gang» italian și va crea rolul Napoleon în comedia «Aventurile lui Gérard», regizată de Skolimovski.

● **Paul Newman**
«se relaxează» făcînd regie de film. A turnat, în familie, un lung metraj «Rachel, Rachel», soția lui Joanne Woodword deținînd rolul principal, acela al unei «bătrîne» învățătoare de 35 de ani care-și dă seama subit că viața a uitat-o. Filmul, prevăzut pentru a fi proiectat între prieteni, a devenit unul din succesele sălilor americane și a relansat-o pe Joanne Woodword deținătoare a unui «Oscar» dar care de ani de zile se mulțumise cu rolul de mamă.

● **Maurice Chevalier**
a inaugurat o nouă sală de cinema, «Paramount Montmartre». Într-adevăr, Parisul și localitățile balneare se îmbogățesc cu o vastă rețea de săli mici și de o eleganță rafinată, stil club englezesc, cu fotolii scoică și pereți căptușiți în piele.

Pentru a tenta publicul să vină la cinema și a opri scăderea dezastruoasă de spectatori — care în zece ani a ajuns de la 400 milioane la 220 de milioane, se încearcă toate formulele — chiar cele mai costisitoare.

PROFESIONIŞTII

* * *

Producţie a studiourilor Pax Enterprises Columbia. *Regia*: **Richard Brooks.** *Scenariul*: **Richard Brooks după romanul lui Frank O'Rourke.** *Imaginea*: **Conrad Hall.** *Distribuţia*: **Burt Lancaster, Lee Marvin, Robert Ryan, Jack Palance, Woody Strode, Joe de Santis, Ralph Bellamy, Claudia Cardinale, Maria Gomez.**

Oamenii care cunosc caii şi puştile

„Profesioniştii" e un film despre care nu-ţi vine să spui: e bine gîndit, e bine jucat, e bine filmat, e bine montat, deşi este, fără îndoială, gîndit, jucat, filmat, montat nu bine, ci excelent. „Profesioniştii" este un univers — sau poate mai exact spus — întîlnirea fericită a unor oameni care cunosc foarte bine un univers, îl iubesc şi în virtutea acelei cunoaşteri şi în virtutea acelei iubiri, vorbesc altora despre el. Este o întîlnire a unor oameni care cunosc caii şi puştile şi bărbaţi care ştiu să-şi rişte viaţa, bărbaţi pentru care viaţa înseamnă un şir de lucruri întregi, de acţiuni duse întotdeauna pînă la capăt, chiar dacă acel „pînă la capăt" înseamnă moartea. Bărbaţi întregiţi de un cal şi de o puşcă. Patru din cunoscătorii acestui univers — Lee Marvin, Burt Lancaster, Robert Ryan şi Woody Strode — sînt actori. Al cincilea — Richard Brooks — regizor, regizorul între altele al unui film numit „Dulcea pasăre a tinereţii"... Dar ce diferenţă între acel tărăgănat şi făcut „Dulcea pasăre a tinereţii" şi „Profesioniştii"! Nimic de prisos, nimic fals, nimic construit la suprafaţă sau după ureche. Totul — fiecare acţiune, gest, mişcare, replică — se adună organic în jurul acestei poveşti cu patru profesionişti angajaţi să elibereze din mîinile mexicanilor o femeie care n-a fost răpită... În jurul acestei poveşti — violenţă, dragoste şi revoluţie.

Poate că acest Richard Brooks este, în sinea lui, un „profesionist". Un om cu puşcă şi pantaloni de catifea reiată, un om care ştie să tragă cu arcul şi cu pistolul, să escaladeze stînci şi să pună dinamită. Dar acest „profesionist" în potenţial este în primul rînd un regizor care ştie ce înseamnă un spectacol şi din ce se compune el: prezenţe actoriceşti, situaţii — limită, răsturnări de situaţie, suspens, cuvînt, tăcere şi gesturile, zecile de gesturi care compun şi fixează în memoria spectatorului, personalitatea unui erou. Gestul — mereu acelaşi — cu care Lee Marvin întinde spre Burt Lancaster o sticlă de whisky; gestul cu care Robert Ryan îşi usucă mîinile înainte de a trage cu puşca; gestul cu care Burt Lancaster aprinde — de la havană — fitilul dinamitei. Richard Brooks cunoaşte foarte bine valoarea — mai ales într-un asemenea film — prezenţei actoriceşti şi distribuţia lui este fără cusur. Cu o excepţie, numită Claudia Cardinale. Claudia Cardinale ar fi putut fi orice sau oricine, numai mexicană nu. Ar fi putut rosti cu graţie şi putere de convingere orice replică, numai aceea despre revoluţie, nu. Pentru că ea ştie, totuşi — chiar şi pentru actori — lucruri despre care nu poţi vorbi decît în deplină cunoştinţă de cauză.

În timpurile noastre pline de [illegible] gratuite, de zgomot de motor şi de benzină, „Profesioniştii" e o insulă în care eşti lăsat să visezi la timpurile adevărate în care un bărbat era un bărbat şi nu un erou de film, aşa cum un cal era un cal şi nu un animal întreţinut [illegible]. La timpurile în care curajul, [illegible] miros de praf, de [illegible]. La timpurile în care viaţa [illegible] aveau acelaşi preţ şi costau amîndouă foarte scump.

„Profesioniştii" [illegible] o călătorie într-o lume dispărută.

Eva SÎRBU

ancheta noastră

CE FILME AŢI LUA CU DV. PE O NAVĂ COSMICĂ?

ŞTEFAN BĂNICĂ

Un film cu Charlot — pentru că de cînd eram mic pînă astăzi ele au rămas la fel de tinere, la fel de bune. Ele cuprind întreaga măsură a vieţii cu toate bucuriile şi tristeţile ei.

ANA BLANDIANA

Aş lua cu mine două filme: 1) *Rocco şi fraţii săi* — pentru marea abundenţă a literaturii din el; 2) *Blow-up* — pentru lipsa totală de literatură.

IOANA BULCĂ

Filmul *Hamlet* al lui Laurence Olivier în care s-au întîlnit autorul meu preferat, piesa mea preferată şi actorul meu preferat; aş mai lua *Pe aripile vîntului* pentru cei patru mari interpreţi ai săi, *Blow-up* ca mostră a pasiunii de a investiga, *Zorba grecul* pentru realizare şi adîncul său umanism... Şi dacă-mi este permis, *Moara cu noroc*, ca să mă am mereu în faţă pe mine, cea de la optsprezece ani.

EFTIMIE IONESCU

Verdi — pentru că sînt un microbist al operei. *Un bărbat şi o femeie* — film ireal de frumos, necesar a fi luat oriunde. Ca să nu mă declasez aş rula la nesfîrşit *filmul finalei campionatului din* 1966 (Anglia—R.F. Germană) — pentru a dezlega misterul golului atît de contestat al englezului Hurst.

AL. MIRODAN

Stan şi Bran studenţi la Oxford, Serenada din Valea Soarelui, Cei şapte magnifici — de ce? Fiindcă aş fi singur, pe o insulă!

ION PÎRCĂLAB

Se zice că joc prea blînd, dar pe o insulă, în singurătate, aş lua numai filme cu boxeri. (Cele cu fotbalişti sînt, toate, artificiale). Deci: *Cineva acolo sus mă iubeşte* şi *Gentleman Jim*. Şi pentru destindere — *Tinerii*.

AMZA PELLEA

1) *Un film de Godard*, pentru maleabilitatea, posibilităţile şi expresivitatea imaginii cinematografice.
2) *Zorba grecul*, pentru sensurile filozofice simple şi adevărate.
3) *Hamlet* şi *Othello*, pentru Shakespeare şi ca exemplu de profunzime şi poezie a sufletului omenesc.
4) Un film românesc, pentru derută...

MARGARETA PÎSLARU

Un bărbat şi o femeie. E atît de aproape de viaţă, încît fiecare dintre noi se poate regăsi măcar într-unul din momentele filmului. Şi cîteva *filme semnate Walt Disney*. Disney ca şi Lelouch se adresează mai puţin minţii şi mai mult sufletului omului. Pe amîndouă le simţi aproape, adevărate.

SANDA ŢĂRANU

Vară şi fum, Roata vieţii, Viaţa la castel — pentru că, fie şi pe o insulă, sînt fascinată de jocul Catherinei Deneuve, Mariei Schell şi Geraldinei Page. Şi dacă în acest timp aş putea acumula ceva din măiestria lor, poate c-aş avea curajul — revenită pe continent — să strig: „Nu sînt crainică de TV, sînt o actriţă!"

CRISTIAN ŢOPESCU

Olimpiada de la Tokio — fiind convins că într-un pustiu tot aş reuşi să-l văd mai curînd decît în Bucureşti; *Viaţă sportivă* — pînă m-ar salva corabia televiziunii... (Un amendament: lăsat singur în Sahara, aş cere: *Dragoste la zero grade*).

pe ecrane

MICA ROMANŢĂ DE VARĂ

★★

Producţie a studiourilor din R. S. Cehoslovacia. *Regia*: Jiri Hanibal. *Scenariul*: Ota Hoffman, Jiri Hanibal. *Imaginea*: Jan Curik. *Distribuţia*: Andrea Cunderlikova, J. Baradác.

Sentimentul aparte pe care ţi-l lasă filmul lui J. Hanibal închinat adolescenţei nu s-ar naşte poate numai din simpla vizionare. Sau poate n-ar avea aceeaşi intensitate dacă nu am fi fost de atîtea ori bombardaţi dinspre ecran cu imaginile adolescenţei frustate, delicvente, violente sau psihologic contorsionate. În opoziţie cu acest bagaj de informaţie cinematografică subliniez, format prin frecventarea unor opere de prima mînă — un film al adolescenţei *normale* (avem de-a face cu cine-portretul unei fete de 15 ani), „Mica romanţă de vară" poate să apară unora (paradoxal) ca un film excentric, iar altora, mai rău, o peliculă lipsită de originalitate. Filmul poate fi privit cu rezerve şi de pe platforma operelor de vîrf ale şcolii cehe contemporane. Dar să încercăm a descifra argumentele cu care filmul îşi susţine cu succes, credem, cauza.

Mai întîi uluitoarea Andrea Cunderlikova — marea descoperire a lui Schorm din „Prietenele". Şi în acest film ea te cucereşte prin felul în care trăindu-şi vîrsta, cu problematica psihologică şi etică proprie acesteia, cu cel mai desăvîrşit firesc, devine pe nesimţite, o eroină, un personaj. Tînăra actriţă reuneşte puritatea, inocenţa şi inflexibilitatea copilăriei cu primlee semne ale feminităţii senzuale şi vieţii erotice.

Tempo-ul psihologic, atmosfera filmului şi compoziţia sa se încadrează doar în parte trimiterii pe care o face titlul (în original „Blues-uri de vară"). Clocotul tulbure, senzualitatea de o anume factură a blues-ului clasic nu palpită în filmul cineaştilor cehi. Unei probleme etern umane (prima dragoste, elanurile şi nerealizarea ei) îi corespund şi aici, ca în oricare film bun, o anume tipologie, un anume cadru natural şi social. Acesta este cel care obligă la un anume cod al reacţiilor şi comportării specifice unui anume popor care trăieşte blues-ul pe datele de echilibru, reţinere şi seriozitate ce-i sînt proprii.

B. T. RÎPEANU

MADE ÎN ITALY

★

Producţie a studiourilor italiene. *Regia*: Nanni Loy. *Scenariul*: Maccari, Scola, Nanni Loy. *Imaginea*: Ennio Guarnieri. *Distribuţia*: Sylva Koscina, Anna Magnani, Virna Lisi, Catherine Spaak, Rosella Falk, Alberto Sordi, etc.

Scheciuri şi crochiuri pline de vervă simpatică şi superficială cu privire la viaţa italiană. Crochiurile — din două trei planuri, din două trei vorbe — sînt percutante, de o eficacitate caricaturală. O călugăriţă tînără şi superbă priveşte o vitrină a unui magazin de „obiecte, nunţi, mirese". Atît. Lucrătura în instantanee are atîta haz încît scheciurile propriu-zise par deseori lungi şi şarjate, deşi nu e chiar aşa. Întotdeauna miezul lor e tare, pe o situaţie prinsă viguros în articulaţii: un tînăr urmăreşte febril cu un Fiat o femeie frumoasă la volanul unui jaguar. Femeia acceptă să bea o citronadă, tînărul e numai flăcări şi în sfîrşit mărturiseşte: vrea să conducă jaguarul un minut, două, zece, cît o fi! Humor de estradă, suculent, popular, la îndemîna oricui, dar cu adevăr. Observaţie vie, directă, în inimitabilul stil italian, inclusiv în manierele sale. Caracterizări rapide, gesturi limpezi, vorbe exacte. Subtilitatea e sacrificată pentru exactitate şi haz. Actorii — chiar cînd sînt foarte buni (Sordi, Anna Magnani) — îngroaşă cît pot partituri care li se par inconsistente, ştiind că filmul nu-i al lor, al actorilor, ci al unor bancuri spuse de un regizor cu spirit, cu foarfecă bună, la montaj, italian pînă în vîrful unghiilor, lucrînd cu voluptate în aluatul banalului, fără să-i pese dacă asta s-a mai spus sau nu. Regizorii — şi unii spectatori ciudaţi — obsedaţi de capodopere nu au ce căuta în sală. Vizionabil numai de acei care ştiu să privească — atunci cînd e cazul — fără răutate critică. Aici e cazul.

Radu COSAŞU

Amorez „Made in Italy"

Micile romanţe antiromaţioase

URLETUL LUPILOR

★

Producţie a sudiourilor din R.P. Polonia. *Regia*: Aleksander Scibor Rylski. *Scenariul*: Denuta şi Aleksander Scibor Rylsky. Disribuţia: Bruno Oia, Irena Karelw, Zbigniew Dobrzynski.

Hibrizii se recunosc după efort. Dorinţa de a imita sfîrşeşte prin a evidenţia imitaţia. Din consistenţa veritabilă a originalului nu rămîne decît aparenţa de coeziune, de structură. Ceea ce este intim la original devine divulgat la copie, ceea ce este construcţie devine amorf, ceea ce este adevăr devine minciună.

Obligaţia de a scrie despre copie este cu atît mai tristă cu cît copia este mai evidentă. Filmul care provoacă aceste rînduri este „Urletul lupilor" şi el încearcă aclimatizarea westernului pe un sol lipsit de inteligenţă artistică.

Există eroul, dar el este anodin; de la existenţă la mit sînt mulţi paşi şi cînd picioarele sînt înlocuite cu proteze, paşii se fac greu. Există acţiune, dar ea este nelogică; şi cînd acţiunea nu dezvăluie un sens devine grotescă, simplă funcţionare a unui mecanism care termină prin a se distruge.

André Bazin scria că westernul este un gen care suportă contrafacerea, pastişa, demonstrîndu-şi în acest fel vigoarea. Dimpotrivă, cred eu, vigoarea westernului (dar nu în acelaşi timp autenticitatea lui) este dovedită de faptul că nu suportă contrafacerea.

Iulian MEREUŢĂ

Cinemateca

O DESCHIDERE IMPERIALA: GARBO SI WELLES

Despre Welles:

„...un gigant cu privire de copil, un leneș harnic, un înțelept nebun, o singurătate cu lume împrejur, un strateg care se preface că e beat cînd nu vrea să i se bată capul...”

Jean Cocteau

Despre Garbo:

„Divina este o denumire mai bogată în semnificații decît toate explicațiile, decît toate ipotezele.”

Charles Ford

S-a redeschis Cinemateca. Felul cum a fost alcătuit repertoriul nu știu dacă va fi aprobat de toată lumea, știu însă că, personal, am toate motivele să fiu încîntat, deși ar trebui tocmai să nu fiu deloc. Căci de la început, de cînd fac această cronică a cinematecii, m-am declarat net împotriva „ciclurilor”. Și noul program lucrează numai pe cicluri (ciclul Garbo, ciclul Welles, ciclul ecranizărilor de romane celebre, apoi ciclul operelor recente de avangardă). Ori de cîte ori am avut prilejul, am spus că aceste criterii de grupare nu sînt aplicabile la noi, unde nu putem da (căci nu le avem) toate operele unui cineast sau toate rolurile unui actor sau toate exemplarele cutărui gen de film. Dacă dăm numai cîteva, falsificăm judecata asupra autorului lor; dacă alegem numai pe cele bune, iarăși falsificăm, căci încercăm să impunem părerea personală a omului care a ales. Chiar dacă dăm toate filmele respective, riscăm o oarecare falsificare, filmele proaste îndispunînd pe spectator în judecățile lui asupra celor bune. La aceste inconveniente se adaugă și acela al monotoniei: douăzeci de filme cu Paul Muni sau cu Chaplin obosesc, plictisesc și, deci, iarăși falsifică judecata.

Cele 7 păruncl

Concluzia mea a fost totdeauna ca Cinemateca să țină, desigur, seama, de cele șapte criterii de clasificare: școli, regizori, stiluri, personalități regizorale, personalități actoricești, genuri de film, cinematografii naționale, dar să le folosească într-un foarte special stil. Căci aceste șapte puncte de vedere corespund, desigur, unor realități, dar unor realități aproximative și nesigure. Un regizor adesea abordează mai multe genuri, sau este influențat (simultan sau pe rînd) de mai multe curente, etc., etc. De aceea întotdeauna am spus că singurul criteriu obiectiv de selecție este buna calitate a cutărui film, *luat individual, indiferent de categorie*. O bună calitate care, bineînțeles, să se poată dovedi cu fapte, așa cum conștiincios se abțin să facă cronicarii, și vai, nu numai cei români. Cu ocazia acelui film bun *în sine*, comentatorul (cronicar, conferențiar, profesor sau numai autor al programului pliant distribuit în sală) va putea vorbi despre cele șapte probleme enumerate mai sus. Cu ocazia proiecției cutărei opere se va vedea:

1. În ce măsură ea aparține cutărui curent (și în ce măsură acel curent există); 2. în ce măsură reflectă personalitatea autorului și în ce constă interesanta psihologie a acelui autor; 3. în ce măsură filmul exprimă caracteristici naționale; 4. în ce măsură creează (sau ilustrează) un anumit gen de filme. Toate acestea însă dezbătute cu ocazia cutărui film foarte bun și dezbătute mai ales în mintea spectatorului.

Autorii repertoriului au făcut așa, deci, fără să vrea ca și cînd ar fi aplicat [illegible], de atîtea ori expuse în cronicile mele. Căci a da, alternînd, *patru cicluri într-o singură lună* este ca și cînd ai arăta că ciclul aci e doar un pretext didactic, un simplu mod de a vorbi. Cu patru filme Garbo sau Ford o arăți pe Garbo sau îl arăți pe Ford, așa cum au fost ei în cîteva filme de-ale lor, asta lăsînd intactă presupunerea că în alte filme au putut fi cu totul altfel. În ciclurile de anul acesta, se vor da în total patru filme Garbo și patru filme Orson Welles.

Uriașul...

Divina...

Criticul (spectator sau profesionist, istoric sau cinefil) nu poate face altceva decît să le examineze și să judece pe fiecare în parte, exact cum ar face dacă în loc de patru filme ar avea de apreciat numai unul. Și tot așa va aplica fiecăruia din ele cele șapte criterii enumerate mai sus (influențe, mentalitate, stil, preferințe tematice, etc.), iar mai presus de toate, va studia filmul din punctul de vedere al frumuseților pe care le conține, al reușitelor de temă și de exprimare, reușite care se traduc în momente cinegrafice tari, în [illegible] precise și concrete ca un obiect material. Iată de ce cicluri de numai patru filme fiecare echivalează cu prezentări individuale de opere, alese după criteriul suprem al izbutirii lor artistice.

Cinematecă și istorie

Numai grație unor astfel de metode cinematecă va putea contribui la scrierea unei *istorii a artei cinematografice* care n-a fost scrisă încă. Toate multele, inutile de multele pretinse istorii, sînt doar repertorii de nume proprii, date cronologice și titluri de filme. Notele la conduită sînt, cum se zice, „scoase din burtă” sau orientate după încasările comerciale (criteriu ceva mai serios, dar efemer, capricios și cerînd el însuși să fie explicat). Orice istorie a unei arte se face analizînd operele marcante. Iar analiza trebuie supusă la două criterii: 1) cutare film a marcat oare un adaos la tezaurul de momente de frumusețe și adevăr, la comoara de scene-cheie care în 30 de secunde declanșează gînduri pe care să le putem gîndi și regîndi ceasuri întregi; 2) cutare film a marcat oare un adaos la avuția de idei tematice, introducînd probleme care pînă atunci erau socotite anartistice, nedemne de a fi „romanțate” (cum au fost secole întregi problemele proletare, nevrednice de a figura ca temă de poveste)? Detectarea acestor inovații și îmbogățiri tematice este cel de-al doilea mijloc de a semnala filmele *marcante*, adică fiindcă e același lucru de a face o istorie a filmului care nu există încă.

Garbo-Welles

Cele patru filme Garbo (inedite pentru cinematecistul român) sînt: „Orchideele sălbatice” (de Sidney Franklin, cu Nils Asher și Lewis Stone), „Grand Hotel” (de Goulding, cu John Barrymore, Lionel Barrymore, Lewis Stone și multe alte vedete), „Contesa Walewska” (de regizorul ei preferat Clarence Brown, cu Charles Boyer în rolul lui Napoleon); și în sfîrșit, marea senzație (voi spune imediat de ce): „Femeia cu două fețe” (de același Cukor care mai făcuse pentru ea „Dama cu camelii”; acum partenerul ei e Melvyn Douglas). Filmele Orson Welles (regizor și actor) sînt: „Străinul” (cu Loretta Young și Edward Robinson), „Dama din Shangai” (cu Rita Hayworth), „Macbeth” și „Procesul” (după Kafka, interpreți: Welles, Jeanne Moreau, Akim Tamiroff, Romy Schneider și alții). — „Citadela” (după Cronin, de King Vidor, cu Robert Donat și Rosalind Russel), „Ogorul” (după Pearl Buck, cu Paul Muni și Louise Rainer); iar pentru filmele noi, de avangardă, voi cita numele Chytilova, Huțiev și Skolimowski.

În viitoarea cronică, în măsura spațiului tipografic, voi semnala cît mai multe fapte de frumusețe cuprinse în filmele mai sus enumerate. Deocamdată vreau să încheiu cu „o seamă de cuvinte” despre Orson Welles și despre Greta Garbo.

Despre primul, îi las să vorbească pe regretatul Jean Cocteau:

„Este un fel de gigant cu privire de copil, un leneș harnic, un înțelept nebun, o singurătate cu lume împrejur, un student care doarme în clasă, un strateg care se preface că e beat cînd vrea să nu i se ... bată capul. El a întrebuințat — probabil mai bine ca oricine — acea mutră de epavă și de urs somnolent.”

Cît despre Garbo, voi da cuvîntul unui critic pentru care am o deosebită simpatie:

„În filmul lui Cukor „Femeia cu două fețe”, fostul Sfinx suedez devine o fată veselă, iubitoare de farse, moderat amorezabilă, sportivă în îmbrăcăminte și în îndeletniciri, amatoare de păcăleli (joacă două roluri în fața bărbatului pe care vrea să-l seducă), într-un cuvînt o fată amuzantă și amuzată, foarte departe de vechea ei tragedie greacă. Acest film admirabil în toate privințele, a fost și un verdict, prin care celei mai mari stele ale ecranului i s-a interzis să devină actor, iar cea mai mare actriță a fost condamnată să rămînă veșnic stea”.

D. I. SUCHIANU

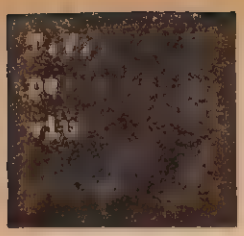

DISCUTĂM. FOARTE BINE! DAR CUM?

Deschidem, vasăzică, a XXII-a carte a lui Tit Liviu şi citim: „puterea romană s-a mărit îndrăznind şi lucrînd, nu făcînd socoteli leneşe pe care fricoşii le numesc prevăzătoare".

Responsabili cu simţuri specializate

Apoi dacă aşa s-au petrecut lucrurile pînă şi cu puterea romană, cu atîta mai vîrtos avem a îndrăzni şi lucra necontenit în faptele omeneşti de toate zilele. Şi a introduce mereu idei noi în acest uriaş malaxor al timpului care e televiziunea. Mai mult decît oriunde, aici durata vieţii unei idei (a unei emisiuni, a unei rubrici, chiar a unei modalităţi e limitată şi ceea ce s-a găsit odată nu poate fi socotit ca atare (adică „găsit") decît pe un traiect relativ scurt. De aceea, de pildă, nu cred că ar trebui să ne alăturăm celor ce deplîng dispariţia, din cînd în cînd, prin efectul morţii naturale, a cîte unui moment televiziv fix, ci doar să ne manifestăm neliniştea omenească de a nu vedea ceva mai bun şi mai proaspăt în locul rămas astfel slobod. Aşa am avut impresia, la un moment dat, că a plecat spre ţărmul fără întoarcere emisiunea pachidermică, pe cît de umflată pe atît de plăpîndă, de fotbal, muzică uşoară, glume, filme şi alte acareturi care s-a numit „Zig-zag". Ea s-a prăbuşit din cauza a ceea ce cu un termen modern s-ar numi lipsa de structură. O emisiune de televiziune, oricît de variată şi-ar dori să fie, oricît de caleidoscopic ar alcătui-o organizatorii ei, are nevoie, ca să trăiască, de un sistem nervos, unul osos, altul circulator — ca toate organismele.

Cum însă foamea de divertisment e o caracteristică ineluctabilă a contemporaneităţii, e de presupus că defuncta emisiune va fi înlocuită cu altceva, nou şi îndrăzneţ, care va pune în lucrare mintile cele mai agere ale redacţiilor. În lumina numeroaselor experienţe de pînă acum — mai mult, sau mult mai puţin izbutite — ne-am îngădui a-i adresa o simplă sugestie factorului ce decide — şi care, pesemne, caută şi el, la ora cînd scriem, rezolvări optime: nu încredinţaţi responsabilitatea emisiunilor distractive oamenilor lipsiţi de simţul umorului; e adevărat, acest simţ e greu de depistat şi de măsurat, dar gîndiţi-vă totuşi, stimaţi tovarăşi, că aţi dat emisiunile muzicale pe mîna unor oameni care au ureche, jurnalul de actualităţi pe mîna gazetarilor — şi încă a unor gazetari talentaţi — filmele pe mîna unor operatori care ştiu să mînuiască aparatele. Nu e păcat de dumnezeu ca acea enormă producţie menită să ridice tonusul de voioşie al populaţiei să ajungă în perimetrul mental al unor oameni care, avînd toate însuşirile posibile, suferă totuşi de cecitate umoristică?

E, desigur, o primejdie potenţială; o semnalăm, fiindcă acum cîţiva ani, la radio, a fost o împrejurare de aceasta cînd un singur om, cu funcţie mijlocie, a făcut, cu cea mai deplină bunăvoinţă şi bună credinţă, un asemenea prăpăd în emisiunile vesele, că plîngeau şi magnetofoanele; capacitatea sa de sensibilitate la umor era de ordinul zero şi cînd toată lumea rîdea, pe chipul său se zugrăvea, în culori catastrofice, cea mai crîncenă disperare.

Aşadar, problema începe — ca în multe alte circumstanţe vitale — cu omul. Cu responsabilul. După care se aşază pe rol problema putinţei acelui om de a îndrăzni şi de a şti să lucreze, împreună cu mulţi alţii, la transpunerea îndrăznelii în faptă.

...Iar dacă vorbim mai multe ca de obicei pe această temă, e fiindcă actualmente emisiunile distractive reprezintă cota cea mai scăzută a dragei noastre televiziuni.

Dialogul, pluralitate de monologuri

A apărut de curînd o frumoasă ediţie românească a „Dialogurilor" lui Platon. Cine îşi rezervă desfătarea de a le citi, va găsi, printre altele, acea minunată înfruntare dintre Socrate şi Kallikles (în „Gorgias") în care aceasta din urmă, străduindu-se a defini oamenii capabili, spune că ei îi vede ca atare, pe cei ce „nu-s numai pricepuţi, dar şi îndrăzneţi, avînd destulă energie să ducă la bun sfîrşit cele gîndite şi să nu dea îndărăt din slăbiciune de suflet".

E, într-adevăr, o mare taină a firii omeneşti, îndemnată de tăria cugetului, să desăvîrşească cele începute, iar de multe ciunea inimii să se oprească unde a ajuns.

Cam în vremea cînd linotipiştii culegeau în tipografie, cu sîrg, înălţătoarele gînduri ale filozofului din vechime, au apărut pe micul ecran primele „dialoguri despre cultură". O iniţiativă nobilă, evident, căci a dialoga despre cultură înseamnă, într-un fel, a face cultură, iar a o face în faţa camerei, înseamnă a o răspîndi în milioane de particule invizibile în aerul mereu nesaturat de cunoştinţe pe care îl respirăm cu toţii. Convorbitorii au fost bine aleşi. Să zicem, în general — pentru a sugera existenţa unor excepţii. Temele de dispută au fost şi ele bine alese... Dar aici peniţa şovăie: cuvîntul „dispută" e oare adevărat?

Parcă nu tocmai. Majoritatea „dialogurilor" au suferit de această nevertebrare categorică ce înseamnă lipsa controversei. Căci preopinenţii erau toţi de acord şi se completau unul pe altul în cea mai perfectă armonie, ca şi cum şi-ar fi citit gîndurile în ochi. Şi-apoi — reproşul ar trebui adresat organizatorilor — prea au fost propuse discuţiei generalităţi. Televiziunea nu suportă generalităţile, ea este prin excelenţă domeniul particularului, concretului, nominalului. Nu se poate divaga sub reflectoare, în abstract, despre *noţiunea de cultură* — şi nici despre Poezie, Timp, Univers. Aici e teritoriul *faptelor de cultură* şi generalizările constituie aura inefabilă pe care o emană fenomenul atunci cînd e analizat de oameni isteţi. Lungi, late şi compacte, aceste dialoguri pierd contactul cu privitorul în măsura în care urcă spre abstracţii nerelaţionate, ieşind din telespecificitate.

Specificitatea nu e vorbă, ci o forţă uriaşă, materială, pe care cu cît o vom studia şi stăpîni mai bine, cu atît vom spori aria de înrîurire şi puterea de penetraţie a nevăzutei raze intelectuale irad.ate de ecranul albastru. Din cînd în cînd, cîte un publicist surîzător ne sfătuieşte să nu luăm în seamă problema aceasta a specificităţii televiziunii şi chiar o şi porecleşte cu termenul calmant şi antinevralgic de „gogoriţă". E drept : sînt pe lume mulţi oameni care dorm . niştiţi după ce au botezat drept gogoriţe tot ceea ce le-ar putea tulbura somnul, numai că a dormi liniştit — chiar şi printre gogoriţe — nu e încă o virtute. Practica — adică aceea care rezolvă de obicei, mai devreme sau mai tîrziu, toate rebusurile teoretice — arată că televiziunea îşi îndeplineşte la modul cel mai incandescent îndatoririle cînd transmite *informaţii* (în rîndul cărora se înscriu şi ideile) şi că în specificul ei intră refuzul generalităţilor, chiar dacă sînt rostite de mai mulţi oameni, pe rînd, în jurul mesei rotunde.

Şi ca să ne întoarcem la dialog: dacă e o alăturare de monologuri paralele, atunci nu mai e... dialog, ci altceva, care n-a fost încă denumit şi căruia i se poate spune oricum.

Va trebui, de altfel, să stăruim într-o zi şi asupra acestei pasionante teme: cum vorbesc oamenii ce apar la televizor — cînd sînt mai mulţi — ce relaţii efective se stabilesc între ei şi cum se materializează pentru fiecare noţiunea de *discuţie*.

Vaselină pe peliculă

Pe lîngă spiritualul serial „Campionii", alături de nu lipsitul de substanţă serial „Răzbunătorii", împreună cu totuşi simpaticul serial despre Belphegor, şi laolaltă cu interesantul „Forsyte Saga", ni se oferă de la un timp şi un subwestern în glicerină, „Bonanza". Cum asemenea isprăvi cinematografice sînt de obicei lungi şi viaţa e relativ scurtă, îi urăm o cît mai grabnică mîntuire în neantul unde s-au dus şi multe altele aşijderea, şi de care nu era nevoie, în numele filmului de valoare, al serialului făcut cu cap şi al emisiunilor recreative de azi şi de mîine. Amin.

Valentin SILVESTRU

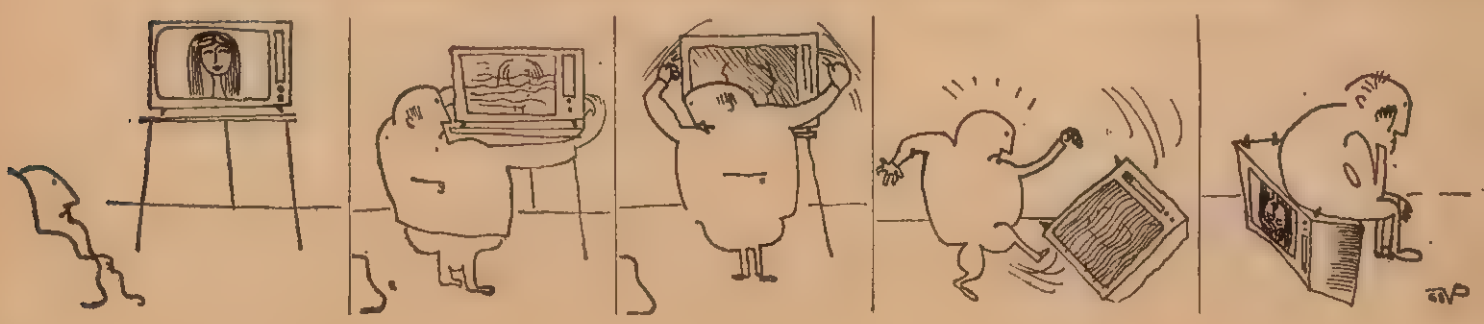

T.V. și filmul

ASA ARATĂ A DOUA TINERETE

Telecinemateca ne-a prezentat „cea mai bună actriță a anului 1951": Judy Hollyday. În curînd noi cicluri: Spencer Tracy și Ingrid Bergman.

Fără T.V. n-am fi cunoscut-o pe Yudy Hollyday

Cu sau fără voie, telespectatorul a devenit un cinefil pasionat. Ingerind cantitatea respectabilă a patru filme pe săptămînă, asistînd, chiar numai cu un sfert din atenția pe care o acordă meciurilor de fotbal la prezentările din cadrul telecinematecii, auzind despre școli, curente, tendințe ale filmului, ei a început să se priceapă — și ceea ce este și mai important — să se intereseze! Veți spune că actualitatea repertoriului cinematografic pe micul ecran are riduri, că uneori telespectatorul seamănă întrucîtva cu Stan, care, rămas într-o tranșee 20 de ani după terminarea războiului, citește aceleași ziare vechi, află noutăți de acum două decenii. E posibil! Dar pretutindeni în lume se petrece la fel.

În săptămîna de la 6 la 12 octombrie, televiziunea franceză a prezentat cinci filme artistice de lung metraj, din care cel mai nou fusese turnat în 1954. Și poate că nu e rău așa. Ba chiar e mult mai bine. Războiul dintre cinema și televiziune se desfășoară cu un surplus de loialitate. Se dă cinematografului ce-i al cinematografului, iar televizorul se mulțumește să redea o nouă tinerețe bătrînului film. Știm azi, în România, despre Bette Davis, mai multe decît spectatorul de rînd american; după ce am văzut pe micul ecran „Casablanca" și „Șoimul blestemat", informația noastră asupra lui Humphrey Boggart este aproape completă. Aflăm că se discută achiziționarea, în cursul anului viitor, a unui important lot de filme cu Spencer Tracy, cu Ingrid Bergman. Îi așteptăm pe cei doi monștri sacri în amintirea satisfacțiilor pe care ni le-au dat marile lor succese din vremea cînd eram tineri și sîntem convinși că nici cei aflați acum la vîrsta noastră de atunci, nu vor fi dezamăgiți.

Phffft!

Dar micul ecran nu trăiește numai din reluarea marilor succese de altă dată. Uneori premiera este absolută, mai ales atunci cînd filmul aparține producției unor ani în care prea puține pelicule au ajuns pînă la noi. Și așa s-a făcut că am aflat abia acum despre o vedetă de la începutul deceniului al 6-lea, o vedetă care, fără contribuția televiziunii, ne-ar fi rămas complet necunoscută. Este vorba de *Judy Hollyday*. Am văzut-o pe canalul doi și am revăzut-o pe canalul 1, jucînd „Phffft!" alături de Jack Lemmon; am rîs cu hohote în ciuda colegei de la „Flacăra" care a găsit filmul submediocru, aflîndu-se la rîndul ei în totală contradicție cu severul Steven H. Scheur care considera comedia drept excelentă și îl acorda patru stele într-un vast catalog critic al filmelor cu licență de televiziune. Aerul de picată din lună, arborat cu o perfectă stăpînire a mijloacelor artistice, de către tînăra actriță (tînără la vremea cînd a fost turnat filmul) încîntarea timpă cu care-și urmărește propriul scenariu de televiziune — un moment de stupiditate, concentrarea nimicitoare cu care se străduiește zadarnic să învețe pronunția franceză, teroarea pe care o resimte la prima încercare de aventură extra-conjugală, ca să nu mai vorbim de senzaționalul „cha-cha" dansat cu propriul ei soț (Jack Lemmon) de care abia divorțase, nu pot să nu amuze.

Judy Hollyday a fost întîi cîntăreață și dansatoare pe Broadway, așa cum o vom regăsi în „Born Yesterday" („Născută ieri") film pe care l-ați văzut pe micul ecran. Față de eroina filmului, avea avantajul că își regiza singură spectacolele. A descoperit-o George Cukor, unul din meseriașii cei mai dotați ai Hollywood-ului. (Acesta avea deja înscrise în palmaresul lui filme ca „Cele patru fiice ale Dr. Marsh", David Copperfield", „Romanul Margaretei Gauthier" în care Garbo se întrecuse pe sine și mult discutatul „Romeo și Julieta". Tot Cukor a semnat în 1944 celebrul „Lumină de gaz" cu Charles Boyer și Ingrid Bergman.)

Oscarul

„Born Yesterday" fusese o piesă de teatru în care Judy Hollyday obținuse un succes remarcabil pe Broadway. În mîinile lui Cukor, spectacolul se preface într-un film care bate recordurile de încasări, iar Judy Hollyday devine peste noapte o stea a Hollywood-ului, o stea care, pe deasupra, mai primește și premiul Oscar ca cea mai bună actriță a anului 1951.

Un an mai tîrziu, Cukor realizează tot cu ea comedia „The Marrying Kidd" (Noi am tradus: „Mă întorc la mama"), iar în 1954 „It should happen to you" („O femeie care se afișează"), amuzanta poveste a unei fete dornice să cucerească celebritatea și care închiriază un uriaș panou publicitar în plin centrul New York-ului, panou pe care își scrie numele și atît. De-ajuns, pentru ca un număr mare de imbecili să-i solicite autografe. Această incursiune ironică în lumea surîsului publicitar și a sloganurilor cretine, dar cu netăgăduit efect psihologic, i-a prilejuit lui Jack Lemmon debutul pe ecran, în rolul unui regizor de filme documentare. („It should happen to you" se află și el în filmoteca televiziunii, așteptîndu-și rîndul la programare).

După „Phffft", turnat în 1954, Judy Hollyday reapare în „A solid gold Cadillac" („Un Cadillac de aur masiv"). Scenele de comedie autentică din acest film sînt trădate de regizorul R. Quine, în intenția sa ostentativă de a face o apologie a „capitalismului popular". De aci și numeroasele note false ale filmului. În 1956, același R. Quine turnează cu Judy Hollyday „Plină de viață", iar în 1960, actrița, acum în vîrstă de 37 de ani, apare în „Un succes trăsnitor" al lui V. Minelli, cunoscutul realizator a numeroase filme — balet, omul care a contribuit la cariera unei alte celebre Judy — Judy Garland.

Și apoi?

Din 1960 informațiile despre Judy Holyday ne lipsesc. Dar am redescoperit-o, sau mai bine zis, am descoperit-o pe micul ecran.

Jean Marie Carzou, unul din noii conducători ai televiziunii franceze spunea cu ocazia unui interviu, că „într-un viitor mai îndepărtat, vor trebui să se suprime filmele la televiziune sau să nu fie transmise decît cele care nu pot fi văzute decît la televiziune".

Da, ar fi frumos! Dar ar fi păcat!

TELEMAC

Răspuns Georgetei Deac — Beiuș

Aveți dreptate. De ce apare atît de rar în film Vasilica Tastaman?

Cronica spectatorului

Mediocrele vacanțe

M-am dus la „Frumoasele vacanțe". Poate e mai bun ca „Vin cicliștii", dar nu se poate spune că e grozav. Banalitatea subiectului e evidentă. Mă așteptam să văd o comedie bună și cînd colo am văzut una de o calitate medie. Tinerii noștri sînt spirituali, inteligenți, spontaneitatea îi caracterizează pe mulți. Or în film tocmai acestea au lipsit. Eroina e o tînără cu cunoștințe multilaterale, știe să conducă yola, discută despre mașini vechi ca un specialist, vorbește perfect franceza, călărește ca o veritabilă amazoană, face acrobații, etc. etc. Toaletele și coafurile pretențioase au transformat-o într-o păpușă care se mișcă de colo pînă colo, dînd replici. Și încă o meteahnă de care suferă filmul românesc: mașini luxoase, hoteluri la fel, case particulare gen vilă, etc. Desigur, la noi există așa ceva și e normal ca oamenii să tindă spre mai bine. Dar majoritatea tinerilor nu au așa ceva și atunci mă întreb de ce toate astea? Apoi deosebit de plictisitor a fost concursul de mașini vechi. Ce merită cu adevărat relevat în acest film e imaginea, prezentarea acelor locuri frumoase ale țării, în rest mediocritate și iar mediocritate.

MARIANA BAN
str. Argeșului 16
Tg. Mureș

Contra-cronica spectatorului

În apărarea „Planetei..."

În sfîrșit m-am simțit răzbunată! În sfîrșit adevărul, asemenea uleiului, iese totdeauna la suprafață. Și de data aceasta adevărul este materializat în cronica „Pro sau contra" semnată de D.I. Suchianu ca răspuns la cronica filmului „Planeta maimuțelor" semnată de Iulian Mereuță (vezi „Cinema" nr. 10,1968). În ce și măsură sînt de acord cu cele cîteva rînduri ale Rodicăi Lipatti, tot în acea rubrică. De ce spun că s-a făcut dreptate? Pentru că de săptămîni întregi, un cotidian bucureștean acordă la „selecția noastră" filmului acesta — un singur punct, deci „mediocru". Bun, este opinia unui cronicar, care știe mai multe decît noi, însă și noi, cei de rînd, considerăm că este strigător la cer ca „Planeta" să fie băgată în ace-ași oală cu filme ca „Moștenirea lui Achille", „Duelul lung", „Veșnicul întîrziat", etc., filme submediocre la care plîngi după bani. Trebuie să recunoaștem că în grămada de filme (chiar bune) cu subiecte mai mult sau mai puțin banale, filmele care se ocupă de probleme mai serioase și cu rezonanță în rîndul publicului sînt în număr foarte mic. războiul nuclear și consecințele lui („Hiroșima, mon amour") aspecte ale unei posibile civilizații post-nucleare („Planeta"...) și nu pot să nu menționez acel formidabil film ceh, trecut aproape neobservat, „Sfîrșit de august la hotel Ozon", iar indignarea publicului rafinat al Cinematecii în fața unor scene așa zise „tari" din acest film (la locul lor în subiectul filmic — omorîrea unui cîine, unui șarpe sau tăierea unei vaci) mi s-a părut de-a dreptul deplasată, mai cu seamă că același public, probabil, a acceptat cu entuziasm cei aproximativ 40 de morți din „Cîțiva dolari în plus" sau din recentul „Vera Cruz".

DOINA RĂDULESCU
București

Răspuns lui Constantin Macavei — Iași
Jeanne Moreau nu s-a sinucis. Priviți-o cît e de înfloritoare în acest instantaneu recent

În apărarea lui Demy

Cititorii noștri au reacționat prompt — așa cum ne așteptam — la opiniile defavorabile semnate de N. Dumitrescu cu privire la filmul lui Jacques Demy (vezi „Cinema" nr. 10/1968). Iată două păreri:

— Presupun că N.D. s-a dus la acest film, ori cu ideea că va vedea un film asemănător „Umbrelor din Cherbourg" (film care se pare că i-a plăcut), ori cu ideea că un al doilea film de valoarea „Umbrelelor", a căutat din aceleași elemente, nu mai poate exista și atunci, oricum, „Domnișoarele din Rochefort" i-au produs o dezamăgire totală. Deoarece o a doua capodoperă nu o poate concepe de la Demy, filmul a fost clasificat de la bun început de către N.D. direct la celălalt pol. Dar în fond de ce este socotit filmul lui Demy, un film roz-bombon? Pentru că există o poveste în care partenerii se caută, se găsesc sau se regăsesc? Pentru că toată lumea visează, dansează și cîntă? Toate acestea, aparținînd de regulă filmelor care capătă calificativul roz-bombon, au fost folosite de Jacques Demy cu totul în alt scop, constituind pentru el elemente ajutătoare în povestirea unui vis, în care totul iradiază de bucurie, de dragoste, de fericire. Evident că Demy și-a dat seama de banalitatea subiectului, dar asta nu l-a împiedicat ca să facă din filmul său un adevărat poem fantezist în sunet și imagini, în care totul se îmbină armonios, un spectacol care încîntă privirea și auzul. Demy a creat această atmosferă pentru ca nu povestea să fie luată în serios, ci spectacolul. Și dacă Demy pledează pentru această viață în roz, el o face pentru că știe că nu așa se întîmplă în realitate și asta ne-o amintește și nouă, prin acel „fapt divers" care anunță că într-un singur bombardament asupra Hanoiului mor 250 de oameni. Atunci parcă acest „fapt divers" este cel fantezist și nu filmul...

GRIGORE PETRE
str. Barajul Cucuteni, bloc M48
București

•

— Jacques Demy întrevedea cauza acuzațiilor aduse de N.D., scrînd: „...aspectul strălucitor al „Domnișoarelor..." poate trece pentru unii — pe deasupra esențialului". Miezul acestui film este ideea responsabilității omului în fața propriei fericiri. În fața propriei fericiri. Lumea cîntă, compune, visează, gîndește, caută. O lume sensibilă, complexă și lucidă. Și dacă aceasta este lumea „prea comună" de care vorbește N.D., mă bucură că este așa. Arta de a te opri înainte de a fi prea tîrziu, să i-o lăsăm lui Demy fără a da rețete.

Dacă a realizat „Domnișoarele..." înseamnă că mai avea ceva de spus și a spus-o minunat.

N COLETA IONESCU
Cal. Gălăției 72 A.
Iași

Cititorii și filmul românesc

Șablonul scenariilor

Eu nu pot spune cu atîta convingere ca a ți corespondenți ai Dv: „nu-mi plac filmele românești". În spatele oricăr ia dintre hulitele noastre producții stau zile și nopți de lucru, de pasiune și nervi. Nimeni nu dorește să dea greș, insuccesul nu place nimănui și de aceea nimeni nu are dreptul să arunce cu piatra. Dumneavoastră care inițiați, susțineți discuțiile și polemicile, alunecați pe panta bătutului apei în piuă. Nouă nu ne lipsesc nici regizori, nici actori, nici bani, nici tehnică. Filmului nostru îi lipsește acea cu oare care în pictură dă lumină ochiului și lumină portretului. Poate n-am descoperit încă piatra filozofală a cinematografiei. „Duminica" lui Pinelle este într-adevăr începutul adevăratului film. Credeți-mă, nu am întîlnit încă doi oameni care să spună că le-a plăcut. Am avut de întîmpinat rîsetele și indignarea celor pe care căutam să-i conving că este un film mare. Știți mai bine ca oricine ce slab succes de casă a avut. Este de fapt cel mai dureros caz din cinematograful nostru. Nu este nici un mister. Șablonul scenariilor. Toți care scriu, care vor scrie scenarii, trebuie să înțeleagă că noi vrem să ne recunoaștem în filmele noastre ca oameni, nu ca roboți, mai imperfecți chiar decît cei construiți din fier și fire electrice. De ce ocolesc ei adevărul-adevărat?

GEORGETA UDREA
str. Oltenici 3
București

N.R.: Nu, nu ne trece prin cap să alunecăm pe „panta bătutului apei în piuă". Dar am vrea și noi să urcăm, pentru dumnezeu, spre vîrf. Pentru asta sînt necesare și discuții le și polemicile și filme, mai alea filme ca „Duminică la ora 6", pe care de îl apreciați atît de mult.

Pauză de gîndire!

Filme de actualitate... Filme despre tineri... Despre tineri? Curios! Filmele care atacă problemele MAJORE ale ti-ne-re-tu-lui... Pauză de gîndire! În timpul pauzei am fluierat a pagubă. De ce? Pentru că sînt tînăr și vreau să văd filme despre mine și aceste filme nu există. Dar „Gaudeamus"? Dar „Ultima noapte a copilăriei"? Dar... Exact. Așa este. Avem filme despre tineri, dar nu despre tinerii noștri. Despre alți tineri, o lume diferită de a noastră. Savel Stiopul de pildă are tinerii lui. Tineri pe care i-a creat el. Probabil că așa erau tinerii cînd era și el tînăr. Hei, dar au trecut anii..

UN STUDENT LA ELECTRONICĂ
București

Cititorii și sălile de cinema

Bulevardiștii

...Am văzut săli pline la spectacole cinematografice experimentale, spectacole greu de asimilat, ca acelea din

Filmul anotimpului

ALAIN RESNAIS DESPRE TE IUBESC, TE IUBESC

Nu știu...

Nu mă pricep...

Mă căznesc...

Ai crede că întîlnești un personaj solemn, cu ton doctoral și, cînd colo, vorbind cu Alain Resnais te trezești în fața unui om care caută simplitatea, precizia, într-un dialog sincer și deschis. Sosești puțin intimidat de interviurile pe care le-a dat, de nenumăratele publicații de specialitate din lumea întreagă care s-au ocupat pe larg de filmele lui și mai ales de poruncitorul atașat de presă care îți spune că ai la dispoziție numai o oră, și nici un minut în plus, pentru convorbire. Pleci însă cu impresia că dacă nu ai reușit să-l cunoști pe Alain Resnais, ai întîlnit un prieten care, în chip cum nu se poate mai firesc, ți-a vorbit despre meseria lui. Fără ascunzișuri, fără trucuri, fără filozofie de doi bani; totul a fost simplu, cu acea simplitate ce impune admirația, așa cum — în cu totul altă ordine de idei — trebuie să fi fost Brecht, de pildă. O simplitate care s-a format prin precizie, concizie și muncă.

— Sînteți preocupat de ce crede publicul?

— Ceea ce mă preocupă este dorința de claritate. Îmi dau seama că această claritate este diferită pentru fiecare spectator. Ceea ce unul găsește limpede, altul nu înțelege sau găsește ambiguu, sau prea puțin explicit. Nu este posibil să dai definiția spectatorului-tip, cine știe, poate în societatea viitorului... Eu însă sînt convins că fiecare reacționează după propria-i sensibilitate și inteligență, după educația pe care a primit-o. Ceea ce încerc cîteodată să fac este să-mi pun întrebarea următoare: oare această scenă va fi înțeleasă? Sau inserată printre altele va fi *mai bine* înțeleasă? Și ceea ce nu fac niciodată este să refuz să turnez o anume scenă sub pretextul că ea nu va place.

— De ce v-ați oprit, de data asta, la un film științifico-fantastic?

— Nu este tocmai știință-ficțiune, pentru că nu există nici un fel de aparatură specială — cu excepția sculpturii lui Pace — și nici o lume stranie. Totul este real, foarte real. N-am vrut să văd în povestea lui Sternberg decît o poveste cu zîne. Și unul din motivele pentru care nu l-am văzut altfel, a fost lipsa mea de mijloace financiare pentru un adevărat film științifico-fantastic. În afară de asta, simt totdeauna nevoia să schimb genul și dacă aș putea să fac un film muzical, n-aș ezita o clipă. Ceea ce am dorit a fost să realizăm un film comic, sau măcar fantezist, dar după primele păreri care ne-au ajuns la urechi am înțeles că nu am reușit, cu siguranță pentru că eu nu știu să manevrez umorul.

— Filmul a fost elaborat înainte de turnare sau în timpul montajului?

— Ciudată întrebare. Dar cunoscîndu-mă, vă înțeleg. Construcția dramatică a fost realizată înainte și n-a fost prea mult transformată. Cu excepția cîtorva scene, nimic n-a fost modificat; durata fiecăreia dintre ele a rămas aceeași; la o diferență de cîteva secunde, totul a rămas așa cum scrisese Sternberg.

— Și de ce titlul «Te iubesc, te iubesc»? Ați vrut să subliniați, fără îndoială, că filmul acesta este înainte de toate o poveste de dragoste?

— Da, în primul rînd. Pe de altă parte, este cu putință ca o poveste de dragoste să-ți schimbe viața? Nu vreau să dau tot eu și răspunsul. Îmi plac filmele «à thèse», acelea ale lui Cayatte, de pildă, pentru că el știe să pledeze pentru o cauză, pe cînd eu nu știu...

— Vi se reproșează o sonorizare defectuoasă în acest film.

— Știu, dar înregistrarea sunetului este întotdeauna empirică, nu ca imaginea pentru care există etaloane ușor de realizat. Lucrului în studio, care costă scump și care nu-mi place, îi prefer turnarea în exterioare, ceea ce, bineînțeles, este mai greu pentru sonorizarea în direct. Dar, după primele proiecții, am ameliorat mult banda sonoră. Nu știu dacă vom ajunge la o calitate rezonabilă, dar încercăm. Pe de altă parte, am dorit ca filmul acesta să fie vorbit în șoaptă, așa cum își vorbesc doi îndrăgostiți. Vă imaginați o pereche care-și răcnește vorbele de dragoste?

— Personajele dvs. trăiesc în marginea societății, dar a unei societăți bine precizate, fie că este vorba de o actriță ca în «Hiroșima, dragostea mea», fie că este vorba de un militant ca în «Războiul s-a sfîrșit», sau ca aici, un scriitor. De ce?

— Aș fi putut alege un personaj care să aibă o viață mult mai plină decît a scriitorului Claude Ridder, dar n-am vrut. Îmi trebuia un om cu slăbiciuni, ezitant, care să nu fie handicapat de nimic și nici să nu fie preocupat de reușita în viață. Ridder este un veșnic adolescent care refuză cu încăpățînare să devină adult.

Există aici puțin narcisism, personajul trăiește în afara oricărei societăți, doar în universul dragostei sale. El nu citește nici un jurnal. Nici măcar «Le Monde»! Nici un eveniment din lume nu-l atinge. Trece indiferent la tot ce se întîmplă în jurul lui. Credeți-mă, asemenea oameni există, și, vai! sînt chiar foarte numeroși.

— După «Războiul s-a sfîrșit» s-a scris mult despre un Resnais care depășise, în sfîrșit, faza ermetică și acum, deodată, reveniți la o creație care, orice s-ar spune, nu este deloc facilă, la îndemîna oricui. Paradox? Contradicție?

— «Te iubesc, te iubesc» era gata înainte de «Războiul s-a sfîrșit» și s-a întîmplat că l-am turnat pe acesta din urmă, înainte. Noi nu putem face suficiente filme și aici este buba; un film pe an sau la doi ani este într-adevăr prea puțin. Mi-ar place să lucrez mai mult, dar îmi pierd timpul făcînd corespondență ca să găsesc fonduri, și așa îmi irosesc toată vremea. Dacă v-aș spune numărul scrisorilor pe care le-am redactat numai pentru acest film ați rămîne uluit. Și asta numai ca să găsesc 150.000.000 de franci (Franci vechi. N.R.).

— Considerați «Te iubesc, te iubesc» un film experimental în genul «Anului trecut la Marienbad», sau numai o poveste istorisită pornind de la experiența operelor precedente și în special a lui «Marienbad»?

— Nu am negat niciodată «Marienbad», în ciuda celor ce a trebuit să spun cu privire la acest film. Pentru mine nu există nimic experimental, nici într-unul, nici în celălalt. Cînd l-am întîlnit pe Robbe-Grillet nu citisem nimic din opera lui, dar credeam că nu-mi va place. Într-o singură zi am citit totul și am fost cucerit. Apoi i-am spus că primul film pe care-l vom face împreună, de fapt, nu va fi primul. I-am arătat «toată memoria lumii». Restul îl știți.

Robert GRELIER

corespondență din Paris

Olga Georges-Picot sau șansa de a fi lansată de Resnais.

Foto: Parc Film

SĂPTĂMÎNA FILMULUI BRITANIC

Iertați-mi scrisul nervos! În mare parte scrisoarea e spontană.

● **Marți, orele 9[10]: Blow up**

Curiozitatea era enormă, se discutase atîta despre filmul acesta; și totuși l-am urmărit cu sufletul la gură și asta din două motive: ca să nu se desmintă (și nu s-a desmințit!) și pentru că pur și simplu, e palpitant.

Într-o schiță de-a sa, «Ulița sub clar de lună», Stefan Zweig remarca: «Încercam din nou acel sentiment care mă poate face fericit pînă la lacrimi: că totdeauna în spatele unui geam pîndește soarta, că fiecare ușă ne deschide calea unei aventuri, că pretutindeni se află diversitatea acestei lumi și că pînă în cel mai murdar ungher poate palpita o viață intensă, așa cum prin putregai sclipește forfota plină de zei a gîndacilor». Iertați lungimea citatului, dar e foarte elocvent, mai ales pentru «Blow up».

Filmul e perfect, e rotund, totul curge egal, de la sine, vezi un regizor cu o viziune clară, o imagine fascinantă, actori excepționali (à propos: Antonioni ar putea fi, cred, primul cineast căruia, dacă ar sta în puterile mele, i-aș acorda Premiul Nobel; spun asta pentru că am văzut și «Aventura» și «Noaptea»). Cheia filmului mi se pare că stă într-o scenă care apare foarte normală și banală, dar care printr-o singură replică declanșează resortul înțelegerii clare a peliculei: soția pictorului, prieten cu fotograful, îl vizitează pe acesta din urmă; fotograful îi arată clișeul mărit în care se observă, se bănuiește, se ghicește cadavrul unui bărbat. Femeia exclamă: «Parcă ar fi un tablou al lui Bill!» (Bill e pictorul). Iar Bill într-o scenă anterioară acesteia, prezentînd cîteva tablouri fotografului, îi mărturisește: «Pe moment, habar n-am ce pictez! De-abia după ce am «terminat» tabloul, pe măsură ce zilele, lunile, anii trec, încep să-mi dau seama că asta reprezintă un picior și aici ar fi o mînă... etc.» (citez din memorie, nu garantez pentru exactitate, dar sper că sensul nu e falsificat!). Asta el — am exclamat. Numai fotograful măsluiește viața, numai el o fabrică? Sau poate că, în general, tot secolul XX nu e decît o treptată rupere de realitate, o creare de artificialitate, parțial justificată de căutarea originalității! Și cînd afirm asta mă gîndesc și la pictura modernă și la sculptura modernă și la literatura foarte modernă (noul val francez) și chiar la noile filme. Civilizația falsifică și artificializează raportul om-natură, de aceea omul se regăsește în obiectele create de el, refugiindu-se în ele și evitînd un contact direct cu realitatea. E o retragere într-o autocochilie moale și confecționată din fire ce le secretăm noi înșine.

Și tocmai de aceea ne simțim permanent amenințați de ceva, fără să știm de unde și de ce, și de aceea ne găsim în fața cu tot felul de surprize pe care nu știm cum să le rezolvăm și de aceea viața asta continuă parcă și mai mult să semene a aventură, deși e regizată.

Filmul are un colorit ușor amenințător, tinzînd spre *verzuiul neliniștii* (vezi «Samuraiul» sau scena spitalului din «Un bărbat și o femeie»).

Interpretul principal, David Hemmings, joacă desăvîrșit: e un fotograf tipic, înfierbîntat și totuși rece, pus față în față cu o dilemă de nerezolvat. Stai înțepenit pe scaun și urmărești *neputința reală* a unui om, de altfel foarte caracteristic secolului.

Poate că Antonioni (și Hemmings) vor să dea un avertisment și asupra felului cum privim în jurul nostru; noi *ne uităm*, de fapt, ne uităm rapid, la suprafață, nu *privim* cu adevărat; așa se întîmplă cînd uneori, într-o clipă care nu știi cum a venit, îți descoperi pentru prima oară prietenul sau prietena.

Vreau să mai spun cîteva cuvinte despre Vanessa Redgrave: ea e neliniștea în persoană, e *spaima însăși* (de a nu fi descoperită), ochii ei urlă de frică și de durere. Și de aici toate gesturile ei atît de dezordonate și încîlcite, ca niște liane într-o junglă pe care n-o poți străbate.

● **Miercuri, orele 9[15]: Pentru țară și rege**

Nu neg rolul nefast al traducătoarei de la ora 9 (cu un «r» foarte drăguț în convorbirile particulare, cred; în plus, o voce stridentă).

Filmul însă dezamăgește, cu toată interpretarea bună, cuminte a lui Tom Courtenay, deși premiat (Cupa Volpi, Veneția 1964) și a lui Dirk Bogarde. De ce? Filmul e atît de calculat în efecte, e atît de dozat, încît nu mai produce nici o surpriză. «Blow up» e un film foarte calculat și el, dar acest lucru nu se vede. Totul e să alegi just, și mai ales, convingător. Iar Joseph Losey, regizorul, depășește mereu o limită; repetările obsedante ale scenelor cu noroi și cadavre, începutul lent, calculat, terminat cu o explozie absolut gratuită, decorul artificial, aranjat «dezordonat», atmosfera greoaie, apăsătoare, întunecată, toate duc la un efect invers decît cel dorit de regizor. J. Losey a pedalat numai în cenușiu, în tonalități sumbre, n-a știut să dozeze desfășurarea filmului, așa că rezultatul nu poate fi decît o reală monotonie și o acreală generală. Rezultă un univers rigid, static, amorf, totul e înțepenit. Poate că Losey asta și urmărea, dar pe mine nu mă convinge.

● **Joi, orele 9[10]: Moll Flanders**

În contextul general al festivalului, *singurul film deconectant*. În rest, după «Tom Jones» magnific și, poate, unic în felul său, e greu să tratezi romanele oarecum picarești ale iluminismului englez într-o postură mai originală decît a făcut-o Richardson cu contribuția majoră a lui Albert

«Blow up»: liane într-o junglă a convenienței

«Moll Flanders»: amintirea apăsătoare a lui «Tom Jones».

«Casa mamei mele»: Bogarde — salvatorul filmului.

Dacă Premiul Nobel s-ar acorda și cineaștilor, candidatul nostru ar fi Michelangelo Antonioni

«Un om pentru eternitate»: Cezarul ia ce-i al Cezarului.

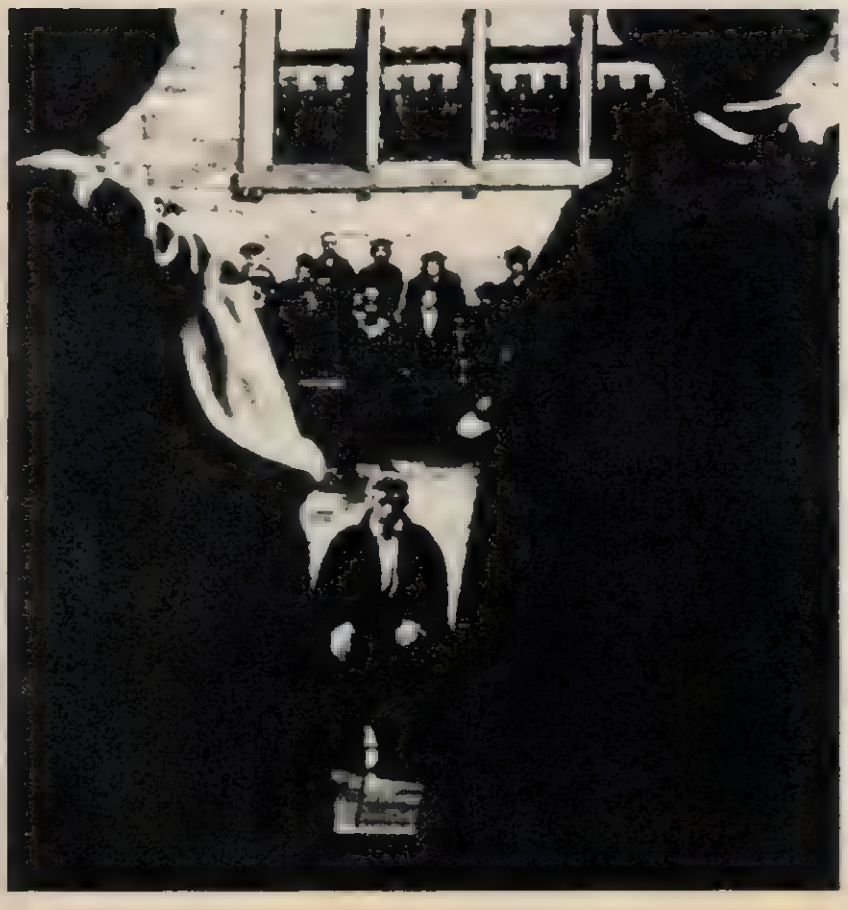

Finney. Kim Novak are un rol aproximativ asemănător cu acela din celălalt film în care am văzut-o, «Robii», și deci nu-mi demonstrează nimic în plus.

Remarc și faptul că Terence Young, regizorul lui «Moll Flanders»,are o bucurie a culorilor frumoase, nu totdeauna potrivite; filmul său e o ilustrată primită pe cînd îți sorbi cafeaua cotidiană.

● **Vineri, orele 9[10]: Străin în casă**

Simenon, prozatorul, apare aici cam deslînat, moralizator și plicticos. Cît despre film!... Văzîndu-l mi-am adus aminte de un film lacrimogen egiptean de tristă amintire, la care se obținuseră tone de lacrimi peste plan, iar la intrarea în sală se vindeau batiste la un preț convenabil pentru femei de la 30 de ani în sus și pentru bărbați de la cincizeci de ani în sus (cifrele sînt dictate de o medie obținută atunci în urma unor sondaje). Ba unii chiar s-au aprovizionat cu batiste în plus, auziseră că s-ar mai putea să vină astfel de filme. Și-au mai fost! Și mai sînt! Speranțele nu le-au fost înșelate. Ce-i drept, «Străin în casă» i-a surprins pe unii nepregătiți.

Filmul e teatral, teatral, teatral pînă-n măduva oaselor (din gips). Scenele finale sînt ridicole. Păcat de actori, expresivi de altfel. Păcat și de Geraldine Chaplin, care mi-a plăcut totuși. Dar mai ales păcat de James Mason, deși poate că a început să-l prindă postura asta. Cel mai mult mi-au plăcut scenele grotești ale aducerilor aminte derulate de avocatul decăzut, părăsit de frumoasa lui nevastă, neglijată în dauna nobilei pasiuni pentru muncă. Vai, ce penibile pot fi uneori amintirile, poate reale, n-aș fi crezut că pot fi transpuse într-o manieră atît de originală pe ecran! Și D.I.Suchianu, care în programul de sală arată că cuplul central al filmului, cei doi tineri (G. Chaplin și Paul Bertoya) ar fi niște rebeli. Mai, mai, că-mi vine și mie să «Look back in anger». Mă abțin însă!

● **Sîmbătă, orele 9 : Casa mamei noastre**

Mai trecu o zi!

De-abia m-am sculat din pat (am cursuri după-amiaza, credeți-mă,n-am chiulit) și mi-e dat să mă gîndesc că voi visa urît la noapte.

O femeie grav bolnavă și fără soț, copiii ei mulți și de toate vîrstele (și comportările) o îngrijitoare din afară a casei, moartea femeii (nimeni nu știe ce are), copiii o îngroapă în grădină ca să fie mereu aproape de ea, cum erau în fiecare seară în jurul patului (și dacă n-aveau grădina aceea interioară, mare, cam neobișnuită pentru o femeie cu atîția copii, habar n-am din ce trăia, dintr-o pensie? probabil foarte mare!). Și copiii fac un sanctuar într-o magazie în amintirea mamei și o fetiță drăgălașă intră în fiecare seară în transă bălăngănindu-se într-un fotoliu și discută cu măicuța moartă și un băiețel e rău, rău de tot și o tunde pe surioara care a greșit și băiatul mai mare e bun, e foarte bun și-i pare rău și un copilaș foarte blond și foarte drăguț își adăpostește prietenul de la școală și fosta îngrijitoare e gonită de copii (scorpia!) și cîte și mai cîte și uite tot așa, pînă cînd apare tatăl.

O, o, o! Ce prefăcut! Ce josnic!

Poate că aici filmul se mai schimbă puțin. Capătă un aer mai precis, mai real, mai concret, poate pentru că actorul Dirk Bogarde (tatăl) e inteligent și are un joc foarte nuanțat, expresiv, reținut și tumultuos, simpatic și simți în el o personalitate, o permanentă încordare sufletească, contactul cu copiii îl dezvăluie în salturi.

Ce mai apreciez la acest film? Puterea de muncă a regizorului (Jack Clayton) cu copiii (adorabili; de obicei cu copiii mergi la sigur și la joc și la inima spectatorului, asta e regulă) și cîteva prim-planuri reușite și cîteodată replici spirituale ce revin, bineînțeles, tot copiilor.

● **Duminică, orele 20.**

Și să dăm Cezarului ce-i al Cezarului!

Un prieten entuziast îmi povestește filmul. I-a plăcut. Sînt și eu mulțumit. Pare-se că închiderea a fost, într-adevăr, onorabilă. Din păcate eu n-am putut vedea «Un om pentru eternitate». Fiind un cinefil obișnuit cu un film pe săptămînă, mă simțeam prea obosit ca să urmăresc perfect normal (mă refer la retina mea atît de solicitată în fiecare dimineață) un film cu adevărat mare, un actor remarcabil.

Sper să-l revăd pe ecrane.

Aici se încheie aventura mea.

E frumos lucru să scrii cronici la filme, zău așa!

Mă numesc

OZERANSKI DAN,

Pădurea Craiului 1, bloc B2, scara 8, etajul 3, apart. 323,, sector 4, Titan Loco.

Memoria peliculei

PE ARIPILE TIMPULUI

Acum 30 de ani, în ajunul celui de-al doilea război mondial, spectatorii de film asistau cuprinși de o frenezie întreținută de cea mai dezlănțuită propagandă publicitară, la premiera new-yorkeză și mondială a celui mai lung, celui mai scump, celui mai frumos și celui mai popular film de pînă atunci, «Pe aripile vîntului», după romanul, celebru și el, al Margaretei Mitchell.

În aceste trei decenii au dispărut dintre interpreții principali: Clark Gable, Vivien Leigh, Leslie Howard. A dispărut și Margaret Mitchell și probabil mulți din cei care au contribuit, într-o măsură sau alta, la realizarea filmului care a făcut epocă.

Dar «Pe aripile vîntului» a reînviat. De fapt ce se vede azi pe ecranele lumii nu este propriu-zis un remake artistic, ci doar un remake tehnic. Studiourile M.G.M. au aplicat, cu un extraordinar efort și pricepere, o serie de procedee tehnice pentru a readuce, în condițiile ecranului de azi, un film care se înscrie, împreună cu romanul inspirator, în folclorul american, oglindind o epocă de agonie a Statelor Unite: războiul de secesiune. Pelicula originală de 35 mm a fost convertită în 70 mm cu ajutorul unui procedeu de panoramizare a imaginii. Procedee chimice foarte complicate au «revifiat» și corectat culoarea; sunetul a fost difuzat pe șase canale stereofonice, iar «Pe aripile vîntului» trăiește un nou succes aidoma succesului unui film nou. Contribuie probabil la aceasta și nostalgia unor mari actori azi dispăruți, ca și popularitatea unor personaje de neuitat, dar faptul că «Pe aripile vîntului» cunoaște o nouă glorie, este un omagiu adus filmelor care nu mor niciodată.

Mircea ALEXANDRESCU

Leslie Howard—Olivia de Havilland — un cuplu nemuritor.

Cronica unui posibil cineast

DORUL DE AFRICA

Omul pe care-l vedeți în poza din coloana IV se numește Stanis Nievo, descendent al enigmaticului scriitor italian Ipolito Nievo, locuiește la Roma și este una din cele mai tulburătoare conștiințe cinematografice pe care le-am cunoscut. Vorbim despre «document» în film. Maimuța atît de pierdută în amintiri din brațele lui, nu știu cum o cheamă. (Acum îmi dau seama că nu cunosc nici un nume de maimuță — că noi cunoaștem foarte puține nume de maimuțe — și mai pretindem nu știu ce, cine știe ce origine! Nu ne cunoaștem rudele — asta e! Iar cînd ultima dintre maimuțe va dispare, nu ne va lăsa prin testament nici măcar o nucă de cocos — nimic. Va fi cea mai scandaloasă dezmoștenire, iar primul care nu va primi nimic va fi Darwin).

Luînd-o în direcția privirii acestei păroase, melancolice babe, prietenul meu Nievo a bătut Africa de-a lungul și de-a latul. («Iubesc animalele. M-au atras acolo animalele mari»). Urmărise îndeaproape realizarea filmului «Mondo cane», făcuse într-un fel ocolul lumii, era reporter și fotograf din pasiune, biolog de meserie. Aveam nevoie de un om de știință care să-mi confirme niște presupuneri și de un artist care să se fi frecat de lume și care să știe cum din frecarea asta se naște scînteia operei. Îl atrag, cu un citat, spre mlaștinile primejdioase ale speculației estetice.

— «Din punct de vedere fizic, susține Bertrand Russell, tot ce văd eu este în capul meu. Eu nu văd obiecte fizice. Văd efectele pe care acestea le produc în regiunea unde mi se află creierul». Or, aparatul de filmat e chemat să înregistreze obiectele fizice. Ce încredere mai poți avea în ele, dacă toate se află în creierul celui care filmează? În ce măsură «Mondo cane» e un documentar? În ce măsură «Dorul de Africa» e o creație a dvs.?

— «Mondo cane» e o idee a lui Jacopetti. Din punct de vedere tehnic, realizarea este foarte importantă. Ideea, iarăși, nu e rea. Lumea e de mai multe ori «mondo cane». Dacă se află mulți tentați numai și numai de «mondo candido», trebuie să fie și alții care să reflecte și partea cealaltă. Cei care au făcut filmul

O carte celebră.
Un film celebru, interpretat de actori-titani.
Unul dintre cele mai mari succese de casă
din istoria cinematografului.

«Pe aripile vîntului»: un film aspru într-un cadru romantic.

l-au făcut din pasiune. «Dorul de Africa» e un documentar. Am turnat filmul după ce am cunoscut bine multe țări. În Africa am plecat ca membru într-o expediție științifică, organizată de facultatea de zoologie. Viața oamenilor de acolo m-a zguduit. Mi-am dat seama că noi nu cunoaștem mai nimic din ce se petrece într-adevăr pe continentul negru. Am filmat cîteva aspecte. Filmul a iscat multe discuții. A atins puncte care au neliniștit. E necesar ca Africa să nu-și piardă sufletul. Toate generațiile trebuie să aibă o participare egală în viitor. Nu putem construi un viitor perfect cu nefericiri continui. Tragedia Africii e de a se pierde pe sine însăși, particularitățile. Există infinite chei pentru civilizare, dar trebuie găsite.

— Pasul următor?

— Tot un fel de documentar însă pe alte coordonate. E vorba de istoria unui suflet care trăiește în mai multe trupuri, succesiv. Cu întoarceri și reveniri, dramatice, ascunse, comice chiar.

Sînt pentru evoluție dar nu cred că evoluția e un lucru limitat. Trebuie pusă în valoare latura misterioasă, metafizică a lumii. Iubirea, dumnezeu, sufletul — par chestiuni foarte copilărești. Dar voi vorbi despre ele cu convingere, pentru a fi înțeles. Oamenii vor să aibă o explicație rațională a realității. Există o mare lipsă de memorie. Uităm foarte repede propria noastră viață, gînduri, trăiri, amintiri, vise. Nu mai vorbesc de experiențele predecesorilor, pe care le preluăm neglijent și uituci. Foarte puțini sînt cei care le simt și atunci parcă sînt fulgerați, intră în transă. Voi face un documentar printre minuni. Minunile sînt lucruri care există și se pot explica. Noi avem ocazia să vedem multe dar nu sîntem capabili să ne concentrăm destul pentru asta. Degeaba curiozitatea pentru toate acestea, dacă nu sîntem pregătiți

Am spicuit cîteva din reflecțiile regizorului italian. El a intuit de minune că drumul spre tine, spre sufletul tău, trece prin sufletul mare al lumii. Sufletul colectiv, sufletul primar al omenirii mai păstrează cîteva resturi doar acolo departe, deasupra mlaștinilor, tobelor, crocodililor și nisipului. Du-te, ia-ți partea ta, apoi întoarce-te acasă la tine și bagă-ți nasul printre minuni. Minunile nu se întîmplă decît acasă...

...Africa luxuriantă, care-și schimbă florile din păduri în fiecare zi, își schimbă parfumul în aer în fiecare oră și prada în ghearele fiarelor mari la fiecare zece minute. O Africă adevărată, otrăvită, dură, o Africă ce nu e formată din citate despre fraternitate și civilizație puse unul lîngă altul, ci din bucăți de viață însîngerată, clocotitoare, adevărată, sălbatecă. Vă amintiți de concertul de palme din «Mondo cane»? Ori de broasca țestoasă care, cu simțul orientării paralizat de efectele bombelor,încearcă disperată să-și sfarme capul cu ghearele — nebună de-a nu mai găsi marea, la doi pași în nisipul fierbinte? Adevărurile Africii sînt mai brutale, iar dorul de Africa mai viu. Pe pietroiul încins al continentului negru năvălesc apele a două oceane, plus o mare. Se formează vapori, ca într-o termă romană. Sfîrîitul apei pe fierbințeala pietrei și nisipului... ceața deasupra — prin care cineva a încercat să clarifice lucrurile... și să se vadă pe sine...

Cunoașterea de sine — e o năpîrlire perpetuă de șarpe. Prima cămașă pe care o arunci e globul întreg, apoi continentele unul după altul.

Marin SORESCU

Diana Rigg a abandonat micul ecran și pe domnul Steed. Se va pulveriza mitul acestei Diane moderne?

● **Năică,** personajul devenit aproape legendar al Elisabetei Bostan, continuă să cucerească lumea. Lumea celor mici și a celor mari deopotrivă: la Festivalul internațional al filmului pentru tineret și copii de la Gijon (Spania) Năică, de astă dată «Năică și veverița», a fost distins cu premiul «Oso Pardo Asturiano». ● **La Bratislava,** trei regizori turnează trei scheciuri despre dragoste: la 20 de ani, la 40 de ani și la 60 de ani. Zbynech Brynych, Peter Solan și polonezul Jerzy Skolimovsky sînt angrenați în această modernă întrecere de investigație psihologică. Specificul acestui film experimental: în toate trei scheciuri, dialogul rămîne strict același. De aci și titlul filmului, «Dialog». ● **La Hollywood** 10 000 de lucrători din cinematografia americană nu au de lucru. Cauza? Din 46 de filme, numai 15 sînt turnate în S.U.A. și numai 7 la Hollywood. Celelalte 31 sînt turnate în Europa. ● **Walt Disney** continuă să personifice reușita la doi ani după moarte. În 1968, 240 milioane de spectatori au vizionat un film Disney. 100 milioane de persoane văd săptămînal un spectacol Disney la TV, 80 milioane de cititori au citit o carte sau un magazin Disney. În sfîrșit, aproape 8 milioane de persoane au vizitat Disneyland. ● **La Defa,** în anul '69, programul studiourilor prevede turnarea a optsprezece filme de lung metraj, dintre care cel puțin unul pe 70 mm.

VUCOTIC și BARNARD

«Opera cordis» e un film despre o operație pe inimă. Un bărbat gelos vrea să știe ce e ascuns în inima unei femei. În timp ce ea doarme, el îi scoate inima și o deschide: înăuntru găsește un alt bărbat și cei doi rivali luptă pentru locul din inima femeii. Autorul acestei operații care rivalizează cu cea a Dr. Barnard, este spiritualul Dusan Vukotić. Și poate nu întîmplător premiul pe care filmul lui l-a cucerit la Festivalul de la Bergamo se numește «Nimfa de aur».

O altă distincție mai banal intitulată «Marele premiu» dar, desigur la fel de plăcută, a obținut Vukotić tot în aceeași perioadă la festivalul de la Cork pentru filmul «O conștiință pătată». Această nouă combinație de film de animație și film cu actori investighează zone pe care nu le poate atinge cuțitul niciunui chirurg: conștiința.

Acest înger nu va fi pacientul lui Barnard

Interpreta actualei d-ne Onassis.

JACKIE

Ex-prima lady a Americii,
Ex-prima văduvă a lumii,
Ex-franțuzoaica Bouvier,
Ex-reporterul fotograf de modă!

Ne oprim aici cu investigarea biografiei și genealogiei persoanei pentru că de asta se ocupă filmul lui Tonino Valery, «Dallas History».

În acest film, mult așteptat, recent terminat la Cinecittà, Jacqueline K. va reține atenția doar episodic. Mai curios, oarecum, este faptul că «Dallas History» va fi primul film despre tragica moarte a lui John Kennedy, întîmplată acum aproape șase ani.

Rolul fostei soții a fostului președinte va fi interpretat de actrița Maria Cuadra.

Diana Rigg devine doamna Bond.

MRS. PEEL - MRS. BOND

Diana Rigg, musafirul nostru săptămînal care sîmbăta seara ne ține în fotolii cu karaté-ul ei impecabil și cu zîmbetul malițios, a părăsit pielea costumului Emmei Peel; l-a părăsit pe Mister John Steed și, temporar, și micul ecran. Popularității ei crescînde i s-a acordat și mărimea ecranului: panavision-color. Ea va reveni de astă dată promovată la gradul de doamna James Bond într-o nouă serie de întîmplări senzaționale din care, fără îndoială, cea mai senzațională va fi căsătoria lui James Bond cu Diana Rigg. Partenerul ei (înlocuitorul lui Sean Connery în seria James Bond) debutant și el în film, este — totuși — o figură arhicunoscută pentru milioane de cetățeni: e manechinul care poate fi văzut cel mai des în fotografii înalte cît pereții stațiilor de metrou, făcînd publicitate pentru lame de ras, costume și lenjerie.

Și în definitiv de ce nu? De ce doar Verushka sau Jean Shrimpton să devină din vedete ale aparatului de fotografiat, vedete ale aparatului de filmat?

BLACK SIDE STORY

Nevoit să fugă din S.U.A. în perioada MacCarthy pentru că făcea filme subversive, Jules Dassin a revenit în S.U.A. ca să facă un film subversiv, jucat în întregime de negri neprofesioniști. Titlul «Up Tight» (Sub presiune) indică încordarea interioară a fiecărui om de culoare și încordarea întregii populații de culoare exasperate de moartea pastorului Martin Luther King.

Ocolind clișeele unui cinematograf «cumsecade» cu eroi negativi-albi și eroi pozitivi-negri, Dassin vrea să înțeleagă mentalitatea populației de culoare, care aderă tot mai mult la mișcarea Black Power. Un film nici roz, nici negru — un film realist.

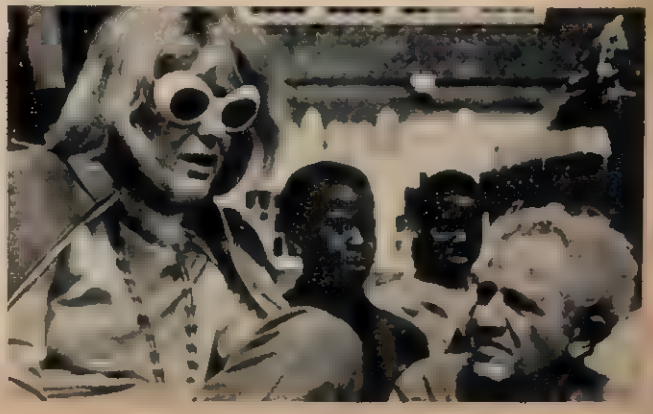

Melina Mercouri: contestația personificată.

Recent, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit la Mangalia-Nord cu un grup de președinți de cooperative agricole de producție din județul Constanța. Întîlnirea, avînd un pronunțat caracter de lucru, a evidențiat complexitatea problemelor ce stau în fața lucrătorilor din agricultura județului Constanța,rezultatele, precum și lipsurile ce se mai manifestă în activitatea acestui sector. Secretarul general al partidului a dat indicații prețioase în vederea creșterii continue a producției agricole și zootehniei. S-au remarcat marea eficacitate și perspectivele pe care le au asociațiile de legumicultură recent create, subliniindu-se necesitatea ca această practică să fie extinsă și în alte domenii de activitate cooperatistă. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a urat tuturor celor prezenți noi succese în activitate.

Luca, permite economisirea anuală a sumei de 200 mii lei. Această pompă evită scurgerea țițeiului, precum și uzura rapidă a angrenajelor, fiind indicată și pentru sondele care produc țiței cu nisip, întrucît elimină posibilitatea, frecventă, a blocării pistonului în pompă.

*

Țesătoria de mătase «Victoria» din Iași.

— Tovarășe director Iosif Teodor, ce vești de ultimă oră puteți să ne comunicați de la întreprinderea pe care o conduceți?

— Intrată parțial în funcțiune la începutul acestui an, întreprinderea noastră și-a mobilizat colectivul de lucrători în vederea punerii în funcțiune, cu o *lună înainte de termen*, a capacității de 1 milion mp țesături de mătase. Pe data de 1 mai a.c., cu 4 luni înainte de termenul prevăzut, la țesătoria «Victoria» a intrat în funcțiune și noua capacitate de producție de 1 milion mp.

*

Uzina chimico-metalurgică «1 Mai» din Baia Mare — tov. Kapros Ștefan, șeful serviciului plan.

— Tov. Kapros, care au fost măsurile adoptate în vederea îndeplinirii și depășirii sarcinilor de plan pe primul semestru?

— Depășirea cu 20 de zile a sarcinilor de plan a fost determinată de aplicarea unor măsuri tehnico-organizatorice, cum sînt: introducerea transportului între secții a masei în stare lichidă, realizarea planului cu un singur cuptor de topire ș.a. În felul acesta productivitatea muncii a crescut cu 12,31% față de plan, iar valoarea economiilor se cifrează la peste 2 milioane lei. La unele produse — oxigen industrial, bismut etc. — au fost îndeplinite angajamentele luate în cinstea Congresului și a aniversării eliberării patriei.

*

Întreprinderea carboniferă din Căpeni (jud. Covasna) — tov. Iosif T., șef contabil.

— Tov. Iosif, relatați-ne cîteva din succesele obținute în întîmpinarea celui de-al X-lea Congres al P.C.R. la I.C. din Căpeni.

— Colectivul întreprinderii carbonifere a realizat planul pe primele 6 luni ale anului. Pînă la sfîrșitul acestui semestru minerii din Căpeni și Vîrghiș vor extrage circa 30 mii tone cărbune energetic peste plan. Darea în folosință a unui nou sector de exploatare subterană la Vîrghiș, cu o capacitate de 150 mii tone anual, a sporit simțitor producția întreprinderii. La cariera Racoș se prevede, de asemenea, începerea exploatării cărbunelui, într-un sector, la suprafață.

N. IANCU

imaginea României — în carte

De pe terasa largă a casei din strada Sandu Aldea, care, asemeni unei etrave, planează deasupra valurilor de verdeață ale fermei din vecinătate, nu se vede decît cupola E.R.E.N.-ului și turnul principal al Casei Scînteii. Pretutindeni, de jur împrejur, sălășluiesc liniștea și miresmele de livadă. Scriitorul Dumitru Corbea ne acordă ospitalitatea acestui colțișor rustic, încurajîndu-ne în formularea *primei noastre solici tudini:*

— Mai întîi, cîteva cuvinte despre noua dv. carte...

— Pentru mine — ne relatează scriitorul D. Corbea — elaborarea lucrării literare «A tunat cerul», cu privire la răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan, a fost o încercare îndoielnică. Rebreanu («Crăișorul»), O.W. Ciseck (2 vol., în germană), M. Beniuc, sau mai recent Davidoglu, Voitin și alții, mai mulți, au atacat și ei subiectul. Faptul că, acum 30 de ani, am scris o baladă despre Horia, urmată de a doua, prin 1963-1964, nu înseamnă, totuși, prea mult...

Mărturisirile scriitorului D. Corbea sînt deja amintiri. Cartea despre Vasile Nicola din Arada, a cărui ciufală (poreclă) era Ursu, se află deja în tiparnița Editurii tineretului, gata să apară în preajma și în cinstea celui de-al 25-lea 23 August.

— Care au fost etapele parcurse în concepera și redactarea *microromanului* «A tunat cerul»?

— S-a plecat de la documentarea de bibliotecă (izvoare românești și străine) la documentarea de teren, pentru confruntarea datelor. Personal, am mers pe urmele lui Horia în Munții Apuseni, refăcînd, pas cu pas, traiectul vieții sale și culegînd de la fel de fel de oameni informații. Pe baza materialului strîns, am îndrăznit — încheie interlocutorul nostru — să abordez într-un volum răscoala lui Horia.

«A tunat cerul» — așa cum mărturisea însuși autorul — este una din lucrările literare dificil de scris. Amploarea investigațiilor întreprinse în vederea stringerii materialului o dovedește de la sine. Figura reprezentativă a personajului central al cărții, semnificația istorică, socială și politică a acestuia se pretează în mod desăvîrșit transfigurării epice. Dumitru Corbea a ținut să insufle acțiunilor întreprinse de erou, faptelor sale de energic și angajat protest social, sensul conștiinței transformatoare a unui luptător devenit martirul neamului său

I. NEAGU

casa creației populare a capitalei

Starea de spirit a unei case de creație e aceea a efervescenței. Se desfășoară aici o activitate artistică febrilă, de un entuziasm contagios. Or, în aceste zile animate sărbătorește de întîmpinarea Congresului al X-lea al P.C.R. și a aniversării eliberării patriei, și într-o casă de creație manifestările culturale tind să capete amplitudini tot mai largi. Tov. Alexandru Ianculescu, directorul Casei creației populare a Capitalei, ne încredințează de acest lucru prin schițarea unora dintre manifestările culturale ce vor avea loc în lunile următoare.

După faza orășenească a celui de-al 9-lea concurs al formațiilor de amatori muzicale și coregrafice desfășurată între 16-25 iunie, se prevede, în august, un spectacol alcătuit din numere coregrafice și muzicale, susținut tot de formații bucureștene, de «diletanți» — cum se spunea altădată amatorilor. În cinstea lui 23 August, Studioul experimental de teatru pregătește punerea în scenă a unei piese cu tematică actuală. Trebuie spus că menirea studioului de teatru este de a promova dramaturgia tînără, jucînd piese mai puțin, sau de loc, cunoscute, axate pe o tematică contemporană, de actualitate. Acestor piese li se alătură lucrări de mică întindere (un act) ale dramaturgiei originale. Casa creației populare a Capitalei își aduce contribuția și pe plan editorial. Astfel, se prevede tipărirea unei antologii de versuri și proză și a unei culegeri pentru grupurile vocale de amatori. În direcția popularizării unor artiști amatori de artă plastică este prevăzută organizarea unei expoziții variate ca tehnică și tematică. Artei populare i se rezervă o expoziție alcătuită din obiecte de artă populară și artizanat, pregătită în colaborare cu creatori din București și comunele suburbane. Din programul de activitate al Casei creației populare a Capitalei, mult mai amplu, mai reținem expoziția «Fotografii din municipiul București» care va prezenta prefacerile necontenite cunoscute de către frumoasa noastră Capitală în acești 25 de ani

I. POPESCU

aradul în întrecere

În cadrul largii acțiuni patriotice ce se desfășoară în toate județele din țară, tovarășul vicepreședinte al Consiliului popular al județului Arad, Ladislau Komlodi, ne anunță importante realizări. Astfel, în întrecerea patriotică, județul Arad s-a angajat să realizeze în acest an un volum de lucrări pentru înfrumusețarea orașelor și satelor, în valoare de 52 milioane lei, din care în prima etapă angajamentul a fost de 26 milioane lei. Pînă la sfîrșitul primei etape s-au realizat lucrări care însumează peste 32 milioane lei, ceea ce înseamnă că angajamentul a fost realizat în proporție de 124%, reprezentînd 67% din angajamentul anual. În cadrul realizărilor de pînă acum se înscriu: repararea a peste 3 400 000 mp de străzi și trotuare, plantarea a peste 190 000 pomi și arbori decorativi, amenajarea a 150 ha de zone verzi, amenajarea și îngrijirea bazelor sportive și a numeroase locuri de joacă pentru copii.

Au cu ce se mîndri arădenii!

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

„Tinerete"
Fotografie de Elena GHERA

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33 Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

O AVENTURĂ NU DE TOATE ZILELE

CUM VA FI ACOLO?

Într-un interviu acordat ziaristului american William Cronie, Armstrong și Aldrin, «primii oameni pe Lună», răspund la întrebări pe care milioane de oameni și le pun în ajunul Marii aventuri.

NEIL ARMSTRONG

— Dacă totul se va desfășura conform prevederilor, veți intra în istorie, numele dv. va deveni faimos. Gîndindu-vă la acest fapt, puteți să ne spuneți ce resimțiți?

— Mulți oameni mi-au pus această întrebare. Eu vreau însă să subliniez, și sper că atît dv. cît și cititorii își dau seama de acest lucru, că acțiunea noastră trebuie să fie considerată ca o acțiune colectivă. Nu are importanță cine va coborî primul pe Lună. Se putea ca eu, de pildă, să fi fost desemnat să zbor cu «Apollo-10» sau «Apollo-8», și ar fi fost același lucru. De fapt, aceasta se aseamănă *puțin cu un joc de cărți*. Alunizarea în sine, repet, va fi meritul unui grup întreg, și sper că toți gîndesc ca mine, fiindcă e just și cinstit ca să gîndim așa.

— Sînteți emoționat gîndindu-vă la riscurile debarcării pe Lună?

— Sincer vorbind, nu pot să spun că nu resimt o emoție puternică; ar fi absurd să fie altfel. Totuși eu îmi îndrept atenția spre ceea ce avem de făcut în momentul alunizării, spre problemele care ni se vor prezenta cînd ne vom deplasa pe Lună, precum și spre aspectele emoționale ale acțiunii noastre. Fără îndoială că asemenea aspecte există de pe acum, și ele se vor face simțite pînă în momentul zborului, precum și în timpul zborului. Este un fapt că de fiecare dată cînd am zburat pe un avion nou, chiar dacă nu era diferit de cele pe care le cunoșteam, îndată după decolare mă surprindeam spunînd: «Ei drăcie, zbor»! Cred că și cu «Apollo-11» se va întîmpla același lucru, și eu voi exclama: «Ei drăcie, iată-mă *în drum spre Lună*»!

— Care credeți că va fi faza cea mai dificilă a alunizării?

— Nu încape îndoială că alunizarea prezintă *multe necunoscute*. Nu este exclus ca în acel moment, din motive nepreveăzute, rezerva noastră de combustibil să fie mult redusă. După părerea mea, momentul critic va fi acela în care se va trece de la controlul automat la cel manual. Atunci vom vedea dacă într-adevăr modulul lunar răspunde efectiv comenzilor. Numai atunci vom reuși să știm dacă, cu rezerva de combustibil disponibilă, manevra alunizării nu va prezenta pericole. Dacă modulul va răspunde comenzilor, nu se va ivi nici o problemă.

— Înainte de a vi se fi încredințat comanda navei «Apollo-11» știați care vor fi ceilalți doi membri ai echipajului sau ați fost aleși toți trei concomitent?

— Nu, întîi am fost ales eu.

— Ce v-au învățat pe dv., în calitate de comandant al lui «Apollo-11», zborurile «Apollo» precedente?

— Cel mai mult ne preocupa problema *comunicațiilor la distanțe atît de enorme*. Eficiența maximă a sistemului de comunicație este absolut indispensabilă pentru navigația spațială.

— Și în prezent mai aveți îndoieli în această privință?

— Nu, sîntem pe deplin satisfăcuți. Cum poate ați remarcat și dv., comunicațiile au fost asigurate la un nivel mai înalt decît cel prevăzut și, în orice caz, s-au dovedit mai bune decît eu, personal, am putut să prevăd. Al doilea lucru care ne-a preocupat a fost eficiența instrumentelor de bord. Totul a funcționat de minune. Mulți opinau că stabilirea poziției cu ajutorul sextantului și calculele cu ajutorul mașinii electronice de la bordul navei nu vor fi exacte, dar totul a funcționat excelent. Acest succes ne dă încredere nu numai în ceea ce privește navigația spațială, dar și în ceea ce privește celelalte operațiuni pe care le vom avea de îndeplinit cu ajutorul instrumentelor.

— După părerea dv., ce este mai periculos: alunizarea *propriu-zisă* sau «decolarea» de pe Lună?

— Alunizarea este o manevră mai complexă. Dacă ne vom da seama că ceva *nu merge cum trebuie, vom putea* remedia situația punînd în funcțiune motoarele ascensionale. «Decolarea» reprezintă însă o operație destul de simplă *în sine*. Firește, dacă s-ar opri motorul, s-ar putea întîmpla o nenorocire...

Neil Armstrong cu soția sa Janet și cu cei doi fii: Mark și Eric.

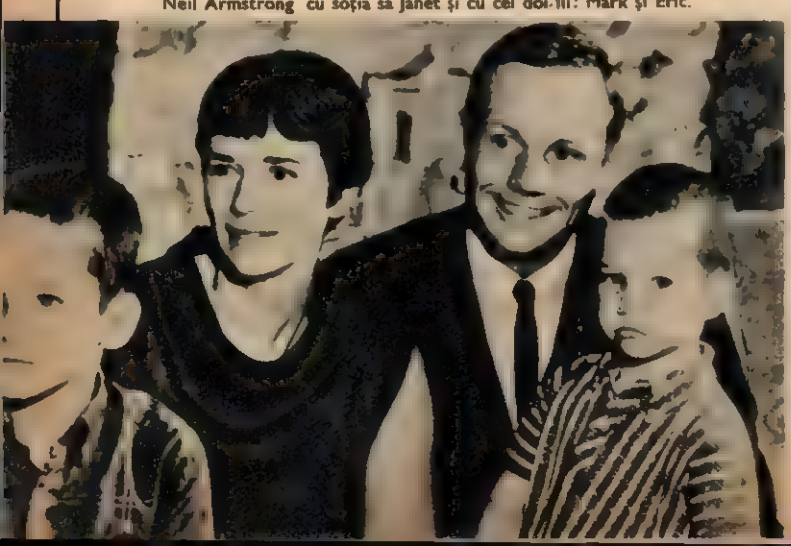

Antrenamentul lui Edwin Aldrin (în fotografie), ca și al lui Neil Armstrong, a avut ca unul din obiectivele principale mărirea forței musculare și în special a forței brațelor și mîinilor. În cazul cînd cei doi cosmonauți vor fi nevoiți să treacă din modulul lunar în nava «Apollo-11», din exterior și nu «pe dinăuntru», totul va depinde de precizia mișcărilor și de forța cu care vor prinde «mînerele» fixate de cele două nave.

EDWIN ALDRIN

— După ce veți pune piciorul pe Lună, care va fi, după părerea dv., problema cea mai dificilă?

— A face o extraordinară economie de mișcări și a încerca de a obține rezultate maxime evitînd cel mai mic obstacol.

— De pildă, evitînd căderile?

— Nu, mă refer la obstacole mecanice, la mici defecțiuni ale echipamentului. De fiecare dată cînd se pun în funcțiune mecanisme noi, apar surprize. De aceea trebuie prevăzut totul și acționat cu maximă atenție, altfel lucrul cel mai simplu riscă să devină extrem de complicat. Antrenamentul nostru a constat tocmai în a simplifica totul la maximum.

— Cît va cîntări echipamentul dv. cînd veți părăsi modulul și veți păși pe Lună?

— Echipamentul pe care-l voi purta pe spate cîntărește, cred, 24 de kg iar «costumul lunar» — între 14 și 18 kg.

— Ce va urma după ce veți culege mostrele lunare?

— Va trebui să facem cîteva exerciții pentru a evalua capacitatea noastră de mișcare. Este foarte important ca, întorși pe Pămînt, să putem explica cum se mișcă omul pe solul lunar. De asemenea, trebuie să stabilim vizibilitatea zonelor descoperite, precum și a celor aflate în umbră. În fine, noi dorim să știm dacă ne vom deplasa cu salturi de cangur, din pricina gravitației reduse. Observațiile noastre vor servi pentru a îmbunătăți echipamentul colegilor care ne vor urma pe Lună.

— În timpul tuturor acestor operații veți menține comunicația între voi?

— Firește, grație dispozitivelor instalate înăuntrul costumelor noastre, iar prin mijlocirea Lem-ului vom fi în comunicație cu Pămîntul; cînd modulul de comandă va zbura deasupra noastră, vom putea vorbi și cu Mike Collins, care va evolua în orbită circumlunară.

— Care este greutatea maximă a mostrelor lunare pe care le puteți duce în modul?

— Cred că 25 de kg.

— Echipamentul complet îl veți îmbrăca numai cu puțin timp înainte de a păși pe solul lunar, nu este așa?

— Este exact. În momentul alunizării noi vom pune casca, *mănușile, însă nu* și vizorul special al căștii, care ne permite să ne deplasăm în spațiul cosmic. Acest vizor îl vom pune numai în momentul cînd vom coborî din modul.

pilule

Întreprinderea cinematografică a municipiului București, ca firmă ce se respectă, difuzează spectatorilor cinematografelor centrale, contra un leu, un frumos pliant ilustrat intitulat «Ecran bucureștean». În paginile tipăriturii, care pare a avea o periodicitate, se fac prezentări de filme. Ceea ce stîrnește curiozitatea spectatorului plătitor al unui leu este faptul că în pliantul respectiv — pe care-l *bănuie program* — *nu* găsește nimic despre filmul care-l vizionează. Oare acest elegant sistem de a face reclamă cu banii clientului nu ar putea fi însoțit și de micul serviciu de a da niște mărunte informații de program? Sau în deceniul VII al secolului XX în vederile onor întreprinderii cinematografice *nu intră* asemenea preocupări?

▪

Datorită *abundenței sorturilor de* răcoritoare care au inundat Capitala, ci-

neva a luat salutara măsură să șteargă bătrîna bragă de pe lista anticaniculare bături. Încă vreo două inițiative dintre acestea și rămînem să ne răcorim doar la țișnitoarele din colțul străzilor

*

De o bucată de vreme apare un fel de cărțulie numerotată — interesantă de altfel — intitulată: «Caleidoscop». În afară de conținutul de sezon pe care îl prezintă în fiecare număr, apariția aceasta prezintă și o subtilă problemă enigmistică: nu are editor și nici redacție. Chiar n-o fi avînd, sau modestia...?

*

Pentru a opri nenumăratele critici și pretenții la adresa sticlelor care au înlocuit sifoanele clasice în majoritatea localurilor noastre, precizăm că toate incriminările sînt determinate de confuzia pe care o fac mușterii cînd denumesc produsul: sifon la sticlă, sau apă gazoasă, cînd au de-a face pur și simplu cu apă chioară în sticle de 1/2 l. Cît despre faptul că sifoanele se găsesc prin localuri din ce în ce mai rar, asta-i altă căciulă.

M. M. M.

CINEGETICĂ

la porțile „castelului" din pădure

Nu pe la porțile castelului din poveste, păzite de balaurul cu șapte capete, vom să-l purtăm, la acest început de vară, pe cititor, ci pe la modestul sălaș al unei biete sălbătăciuni, pe care toată lumea o cunoaște. Dar numai din poză și din fabule. Și-i păcat, căci Cumătra — cititorul a ghicit, desigur, că despre ea este vorba — e, hotărît, cea mai populară «fiară» din toate cîte împodobesc plaiurile noastre.

Popularitatea ei se datorește nu atît frecvenței, cît faimei de cel mai șmecher animal din toate cîte încrucișează potecile omului.

Această faimă nu e însă întru totul justificată: nu-i Rănică nici mai deștept, nici mai șiret decît lupul, risul, jderul sau oricare altă vietate căreia natura nu îi oferă masa întinsă a pășunii.

Să-i dăm deci prilej cititorului care îndrăgește drumeția și natura să vadă cel puțin o dată în viața lui o vulpe. Iar avînd în vedere că nu întotdeauna îi convine să orbecăie prin întuneric — toată lumea știe că vînatul se arată numai cînd ziua se îngină cu noaptea (sau invers!) — trebuie să-l îndrumăm în așa fel încît să dea ochi cu ea în timpul zilei.

Ori pe unde am umbla — de la munte pînă la mare — îi vom auzi de nume, căci prezența ei nu prea trece neobservată. Astfel, oricare om al pădurii, oricare păstor sau paznic de ogoare, oricare copil localnic chiar, ne va putea îndrepta spre cea mai apropiată vizuină, care se găsește mai ales pe la marginea pădurii. Indicîndu-ni-se, cu aproximație, locul, ne vom apropia tiptil, cercetînd, din ochi, terenul. Astfel în curînd atenția ne va fi atrasă de o pată gălbuie-roșietică. Care, deocamdată, nu va fi chiar blana stăpînei acelor locuri, ci doar poarta cetățuii ei: grămada de lut sau nisip neacoperit de vegetație, ieșit la iveală din adînc, cu prilejul săpării vizuinii, care e adîncă, întortocheată și încăpătoare.

La această epocă a anului vulpea are căței mărișori, cărora le place să se soreească și să se joace. Dar numai pe la gura vizuinii! Ne vom apropia nevăzuți și neauziți, cu vînt bun — vîntul să sufle dinspre vizuină spre noi! — și astfel în curînd joaca lor ne va bate la ochi: patru, cinci, dacă nu chiar șase ghemotoace roșietice, cu ochișori și boticuri negre, țopăind, încălecîndu-se, tăvălindu-se, mușcîndu-se. Alteori, dacă noi, sau altcineva, sau ceva i-a tulburat, va trebui să așteptăm un cîrd de vreme, bine ascunși și în absolută liniște. Vor apărea apoi ochișori speriați, urechiuși ciulite, năsucuri îndelung răsucite în tuspatru vînturile. Apoi bairamul va reîncepe...

Un vreasc frînt, un acces de tuse, un strănut vor determina un spectaculos buluc spre adînc. Un buluc din care cel mai atent, mai «deștept», mai sprinten, va spăla primul putina înspre cea mai din fund încăpere a «castelului». Iar cel mai «căscat», mai prostuț, mai moliu — ultimul: manifestare vie a legii selecției naturale, potrivit căreia cel mai înzestrat rămîne, spre a perpetua specia, cel mai puțin înzestrat este eliminat, automat, de la prăsilă, de dușmanul care a pîndit progenitura «castelanei», spre a-și lua dijma.

Nic. A. STRĂVOIU

Cea de-a XVIII-a ediție a Turului ciclist al României s-a încheiat.

Cei peste 1 500 km, împărțiți în 12 etape, au fost consumați cu o medie orară de mai bine de 41 km,ceea ce subliniază grăitor nivelul ridicat la care s-a desfășurat întrecerea.

Lupta pentru desemnarea învingătorului a fost foarte strînsă și totodată extrem de echilibrată, fapt reflectat și în diferențele de timp minime care au separat pe concurenți la fiecare sfîrșit de etapă, ca și în clasamentul final.

Cîștigătorul cursei a fost Jürgen Wanzlik (R.D.G.), urmat de Vasile Tudor (locul 2) și Alexandru Sofronie (locul 3).

Pe echipe, locul I a fost obținut de România B.

Imaginea noastră prezintă Turul de onoare pe velodromul Dinamo.

angajamentele comerțului

Solicitat de către revista «Flacăra», tov. ing. C. Grigorescu, director adjunct în Direcția de investiții-construcții din M.C.I., ne oferă relații cu privire la angajamentele ministerului, luate în cinstea celui de-al X-lea Congres al P.C.R. și a aniversării a 25 de ani de la eliberarea patriei.

— În numai trei luni, incluzînd luna august, rețeaua de desfacere a M.C.I. va crește cu 19 mii mp. Peste 15 mii mp sînt afectați unităților cu amănuntul, iar circa 4 mii mp spațiilor de depozitare. Noile construcții vor satisface toate cerințele impuse de desfășurarea unei activități comerciale moderne în care să fie cointeresați atît cumpărătorii — pe zi ce trece tot mai exigenți — prin introducerea unor forme de vînzare experimentate pînă acum cu succes (autoservirea, plata la vînzător, alegerea liberă cu livrarea din depozit etc.), cît și beneficiarii direcți — întreprinderi și organizații comerciale. Noile construcții, diferite ca destinație și stil de execuție, se vor da în folosință, în intervalul susamintit, într-un număr apreciabil de orașe

— Indicați-ne cîteva din noile puncte comerciale aflate în construcție și pe cale de a fi date în exploatare.

— La Arad, de pildă, pe malul Mureșului, se va da în folosință o grădină de vară cu suprafața de 1 200 mp. Peste puțin timp, turiștii veniți la Poiana Brașovului vor putea urca pînă la această înălțime cu rucsacurile lejere, deoarece noul complex comercial (magazin alimentar, mercerie, textile, încălțăminte, tutungerie, patiserie, café-bar) le oferă mărfurile și serviciile necesare. În localitatea Dej, un mare spațiu comercial construit în centrul orașului va deveni un adevărat complex de desfacere cu amănuntul (4 000 mp), cuprinzînd magazin alimentar, magazin general cu produse industriale, tutungerie, cofetărie, patiserie, magazin cu expoziție permanentă de mobilă etc. La Gheorghieni-Cluj se pregătește, de asemenea, un centru comercial, ca și la Orșova (zona Nord și zona Sud) sau în orașul industrial Vulcan.

— Litoralul?

— La Costinești și 2 Mai vor lua ființă cîte un magazin alimentar, construite într-un stil specific, avîndu-se în vedere integrarea lor armonioasă ansamblului arhitecturii locale.

— Cred că nu nedreptățiți municipiul București?

— Nu. Trebuia doar să fim politicoși, acordînd întîietate celor care nu sînt prezenți. Acum însă putem vorbi și despre București. Astfel, în cartierul Drumul Taberei se configurează construcția unui complex comercial (unitate alimentară, centru de colectare a ambalajelor, tutungerie, librărie, centru de răcoritoare etc.). Centrul comercial de pe strada Mora Pangrati va satisface o cerință mai veche a locuitorilor din zona statuii aviatorilor. La Șosea, grădina de vară 1 Mai, nou amenajată și modernizată, își va deschide în curînd... toate porțile. Cît privește grădina de vară din str. Poenaru Bordea, cu crama ei de vinuri renumite și, pentru cei doritori de umbră, cu săli decorate, va deveni un vad apreciat atît de bucureșteni cît și de turiști.

— Ați amintit de spațiile de depozitare...

— Este vorba despre un depozit de mobilă la Buzău, de unul de produse alimentare la Brăila, ambele construite după cele mai noi cerințe și capabile de a asigura un flux continuu de aprovizionare și desfacere, fiind dotate cu utilaje mecanizate de transport, ridicat și stivuit.

Proiectul de Directive al celui de-al X-lea Congres al P.C.R. înfățișează rezultatele vastei activități desfășurate de conducerea partidului, făcînd bilanțul însuflețitor al succeselor dobîndite în înfăptuirea hotărîrilor Congresului al IX-lea.

Pe linia acestor înfăptuiri se înscriu și realizările mai sus-enumerate.

Ilie TOMESCU

ANUL XXV

AL X-LEA CONGRES AL P.C.R.

Cînd APA *se logodește cu* FOCUL

de Petre **ANGHEL**

Cifrele și graficele au reputația de indicatori seci, și totuși, în ciuda acestui calificativ, sînt semnificative pentru ceea ce înseamnă trecut și prezent, lipsa de perspectivă de altădată și preocupările de azi, printre altele, și pentru dezvoltarea producției de energie electrică. Coloanele alăturate subliniază grafic creșterea producției de energie electrică în miliarde de kWh. Anii socialismului au imprimat un ritm de dezvoltare neîntîlnit nu numai în trecutul țării noastre ci și în țările puternic dezvoltate industrial, unde producția de energie electrică, în cel mai fericit caz, are șansa să se dubleze o dată la 10 ani

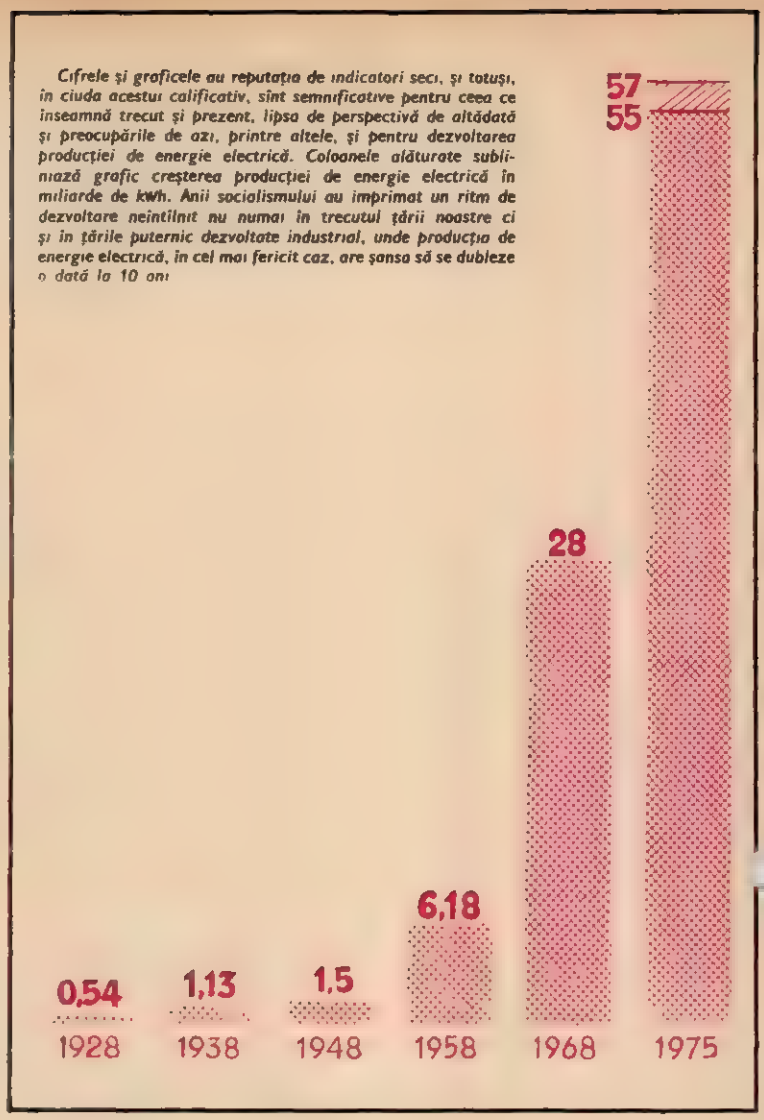

Încerc pentru o clipă să retrăiesc emoțiile bunicilor care se opreau seara, rezemați în baston, în fața becurilor pîlpîinde, așteptînd să dezvelească misterul lămpilor ce ard fără petrol. Curiozitatea lor era firească, îndreptățită chiar și pentru cei mai... umblați, din moment ce ne aflăm în anul 1883, cînd abia se inventase becul electric iar grădina Cișmigiu era deja iluminată electric. Un an mai tîrziu, centrala electrică construită la Timișoara era printre primele din Europa, iar iluminatul public al acestui oraș îi conferea locul întîi pe continent. După cum se vede, cîștigasem un avans față de statele Europei, avans pe care, din păcate, încercările nesubstanțiale din acea vreme nu l-au putut menține. Se intervine cu o lege a energiei în anul 1924, dar care practic nu poate fi aplicată. Se recurge în anul 1930 la capitalul străin, căruia i s-au acordat concesiuni pentru instalarea de centrale electrice. Pentru monopolurile străine, alte domenii ale economiei ofereau șanse mai sigure și mai rapide de cîștig, astfel că în Transilvania, din cele 700 MW, cît se preconizase, s-au instalat numai 6 MW.

Te cuprinde de aceea un sentiment de tristețe pentru rămînerea în urmă, cînd afli că în anul 1938 consumul pe locuitor și an reprezenta numai 36% din media mondială — adică 72,4 kWh — în timp ce țările industriale ale Europei de vest aveau consumuri între 400 și 1 350 kWh pe locuitor și an. În plus, cărbunele, care se găsea din belșug în subsolul țării, era utilizat pentru centralele termoelectrice doar în proporție de 22%. Restul energiei termoelectrice se obținea prin folosirea gaze-

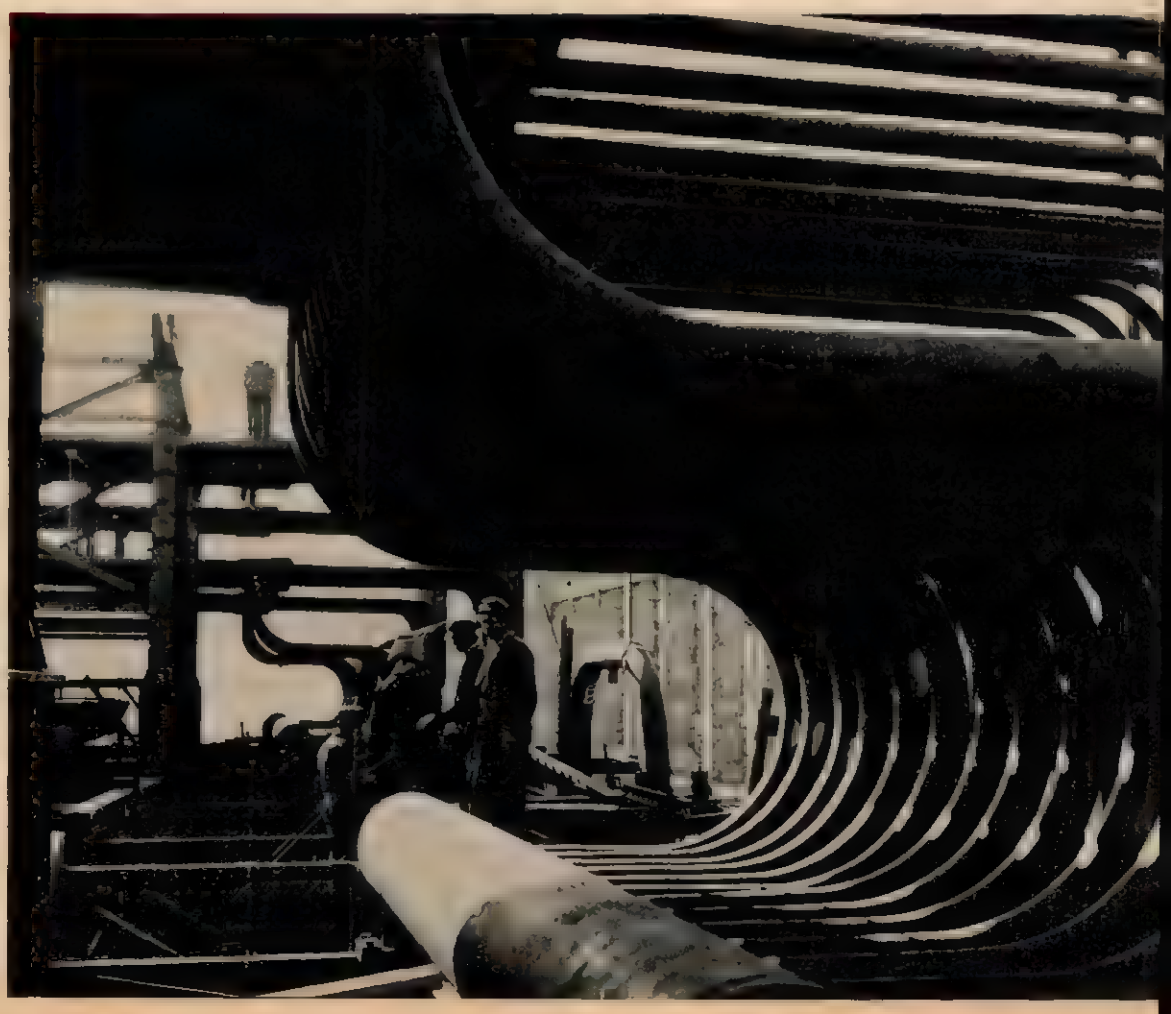

lor naturale sau a produselor petroliere.

Preferința pentru folosirea combustibililor superiori era determinată de siguranța profiturilor mari și rapide pe care proprietarii centralelor le obțineau prin investiții mici și lipsite de complicații...

Cifrele ni se par semnificative pentru ceea ce înseamnă trecut și prezent — lipsa de perspectivă de odinioară și preocupările de azi pentru dezvoltarea acestei ramuri de însemnătate esențială în economia țării: producția de energie electrică era de 1 130 MWh în 1938; după 30 de ani în România socialistă s-a ajuns la 27,8 miliarde kWh. Producția combinată de energie electrică și căldură era inexistentă în acei ani. În anul 1975, așa cum se prevede în Proiectul de Directive ale Congresului al X-lea al P.C.R., «producția de energie termică — destinată consumului în industrie, în agricultură și pentru încălziri urbane — va ajunge la 55-57 milioane gigacalorii ...»

Centralele mari nu erau practic interconectate, având de obicei caracter local. Astfel stînd lucrurile, nu este de mirare de ce numai un sfert din populația țării se putea folosi de avantajele electrificării. Abia 4% din satele țării erau electrificate. Pentru noi, cei de azi, această stare de lucruri pare de necrezut, dar datele vorbesc de la sine. Și te simți mîndru cînd, privind cîmpurile țării, vezi uriași cu pași de oțel traversînd întinderile. Bicazul, Borzeștiul, Craiova sau Porțile de Fier, Deva și Rovinarii, dintre cele mai noi, sînt doar cîteva din centralele electrice ce se aprind pe constelația aurie a noii hărți. Conexate la sistemul energetic național, nici un defect survenit la vreo centrală nu poate aduce perturbări. Televizorul poate funcționa în continuare, trenul electric își urmează drumul nestingherit.

Dar mai înainte de a ajunge aici a fost nevoie de eforturi susținute. Omul s-a luptat cu adîncurile, cu iureșul apelor, cu natura întreagă, adeseori potrivnică. A reușit totdeauna să se înalțe și de acolo să rîdă semeț și victorios. Să cucerească treaptă cu treaptă spre izbînda finală. Încă de la instaurarea puterii populare s-au luat măsuri tehnico-organizatorice pentru refacerea sistemului electroenergetic și pentru creșterea producției de energie electrică. Pentru aceasta a fost nevoie de înființarea de centre de cercetări, de studii și proiectări energetice, de crearea unor întreprinderi specializate în fabricarea de mașini, aparate și materiale electrice, de construcții și montaje electrice.

În felul acesta a fost posibil ca, sub conducerea partidului, în perioada 1951—1960 să se facă o cotitură importantă în dezvoltarea electroenergeticii țării. S-au stabilit și realizat astfel obiectivele valorificării raționale a resurselor energetice de care dispune

(Continuare în pag. 21)

Ultimele suduri, împerecheri de metal ce vor desăvîrși armonia și forța.

Înălțarea pe trepte poate căpăta caracter simbolic: Termocentrala de la Craiova are o putere instalată ce depășește de aproximativ cinci ori pe cea a Bicazului.

Un semnal luminos și operatorii vor interveni prompt. Fiindcă aici, în această termocentrală modernă, camerele de comandă au concentrat posibilitățile de dirijare și supraveghere a proceselor tehnologice.

bucuroși de oaspeți

de Traian PROSAN
Fotografiile autorului

Și totuși există o oră cînd nicăieri nu e mai bine ca sub umbrelă.

Ne iubim marea și litoralul... Le-am declarat fiecare, în tăcere, dragostea noastră eternă. Așteptăm vara pentru o nouă reîntîlnire. Și ne dorim litoralul mereu altul. Mai primitor, mai înzestrat (ceea ce, la urma urmelor, înseamnă tot mai ospitalier), mai bogat, mai instruit și mai vesel.

Mergem pe litoral, în definitiv, pentru nisip și apă și pentru soarele acela unic răsărind din apele mării. Facem cură heliomarină, dar e tot atît de adevărat că vrem în același timp să ne și destindem, să ne distrăm, să ne simțim bine.

De ce n-am mărturisi-o? Pentru două ori pentru trei săptămîni vrem să fim copiii răsfățați ai mării, ai litoralului.

Un colț din splendida Mongolie-Nord.

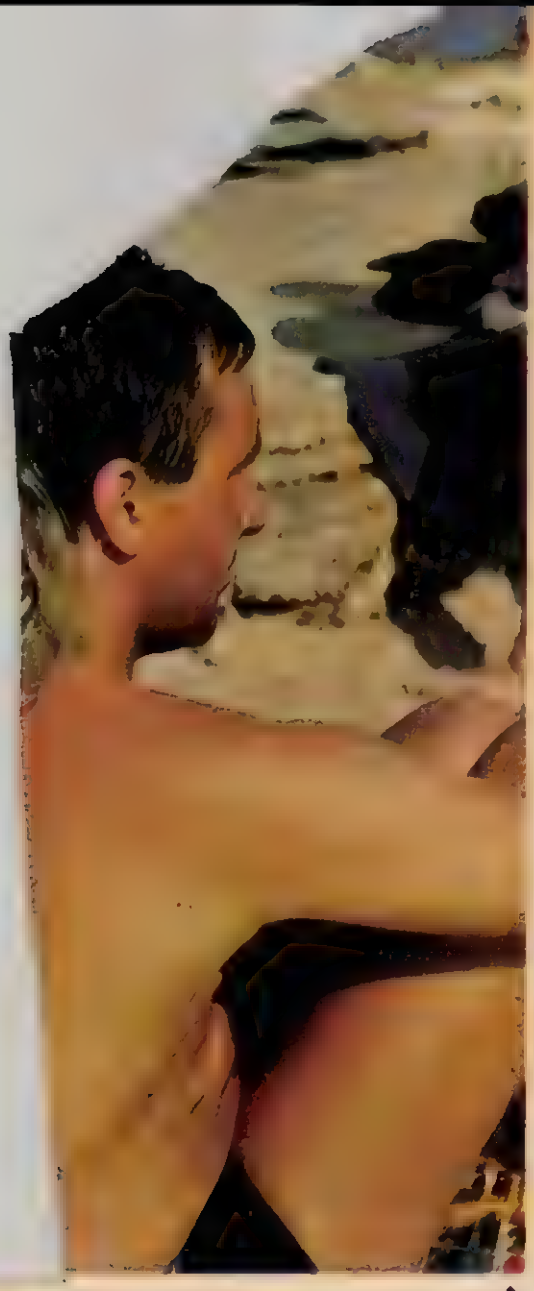

Sprijin în familie.

Totul e să ai idei. Atunci inelele pot fi folosite și ca leagăn.

O căsuță cu tot confortul, verdeață multă și la doi pași nisipul și marea.

Vrem multe, și nu ne place chiar orice. Poate uneori sîntem chiar absurzi în pretenții. Poate alteori nici nu știm chiar bine ce vrem. Știm însă să apreciem cum se cuvine orice se face acolo pentru noi, cînd aceasta trădează pricepere, fantezie și inteligență.

*

Între două sezoane orice știre venită de pe litoral ne interesează în gradul cel mai înalt. Ne simțim beneficiarii a tot ceea ce se face acolo.

Știm că toamna, după ce părăsim scena și cortina se lasă, locul e luat de o altă lume, evident mult mai puțin numeroasă. Oameni grăbiți iau totul de la capăt, pregătind o nouă ediție. Pentru că litoralul trăiește în ediții sau în acte și pauze dacă vreți.

Să pregătești viitorul sezon înseamnă de pildă să cultivi milioane de flori și să îngrijești zeci de hectare de spații verzi, să asiguri cantități uriașe de alimente și să întreții primitoare și proaspete zecile de construcții de acolo. Să pregătești un nou sezon nu înseamnă numai atît. Înseamnă să-ți frămînți capul, să risipești fantezie și să-ți folosești inteligența pentru a oferi mai mult și mai variat. În marile antracte apar constructorii care sporesc dimensiunile litoralului spre nord și spre sud. Ne-am obișnuit, așadar, ca în fiecare sezon să ni se ofere ceva în

(Continuare în pag. 10)

bucuroşi de oaspeţi

plus: în confort, în dimensiuni, în locuri de agrement, în aprovizionare şi transport, în servicii oferite nouă acolo.

La Mamaia, în nordul staţiunii, au apărut anul acesta nume noi. Se vorbeşte acum de «Apolo», «Iupiter», «Iunona», trei hoteluri noi însumînd o mie de locuri. Aceasta înseamnă, pe întreg sezonul, cîteva mii de locuri în plus pentru noi şi pentru turiştii străini. La Mangalia-Nord alte cîteva hoteluri n-au încă nume dar îşi vor primi foarte curînd oaspeţii.

Cineva a avut ideea lăudabilă, mai ales pentru gastronomi, să aducă Delta Dunării mai aproape, sub forma unei unităţi de alimentaţie publică, pe malul Siutghiolului. Cherhanaua — prima de acest fel pe litoral — va oferi, aşa cum

zi c..
adaugă
subsolul
pe a căr
tacole m
«Union»
Parcul
150 de
stau la
10 şalup
nautic,
La popic
rul jocu
Preoc
toată le
unor m

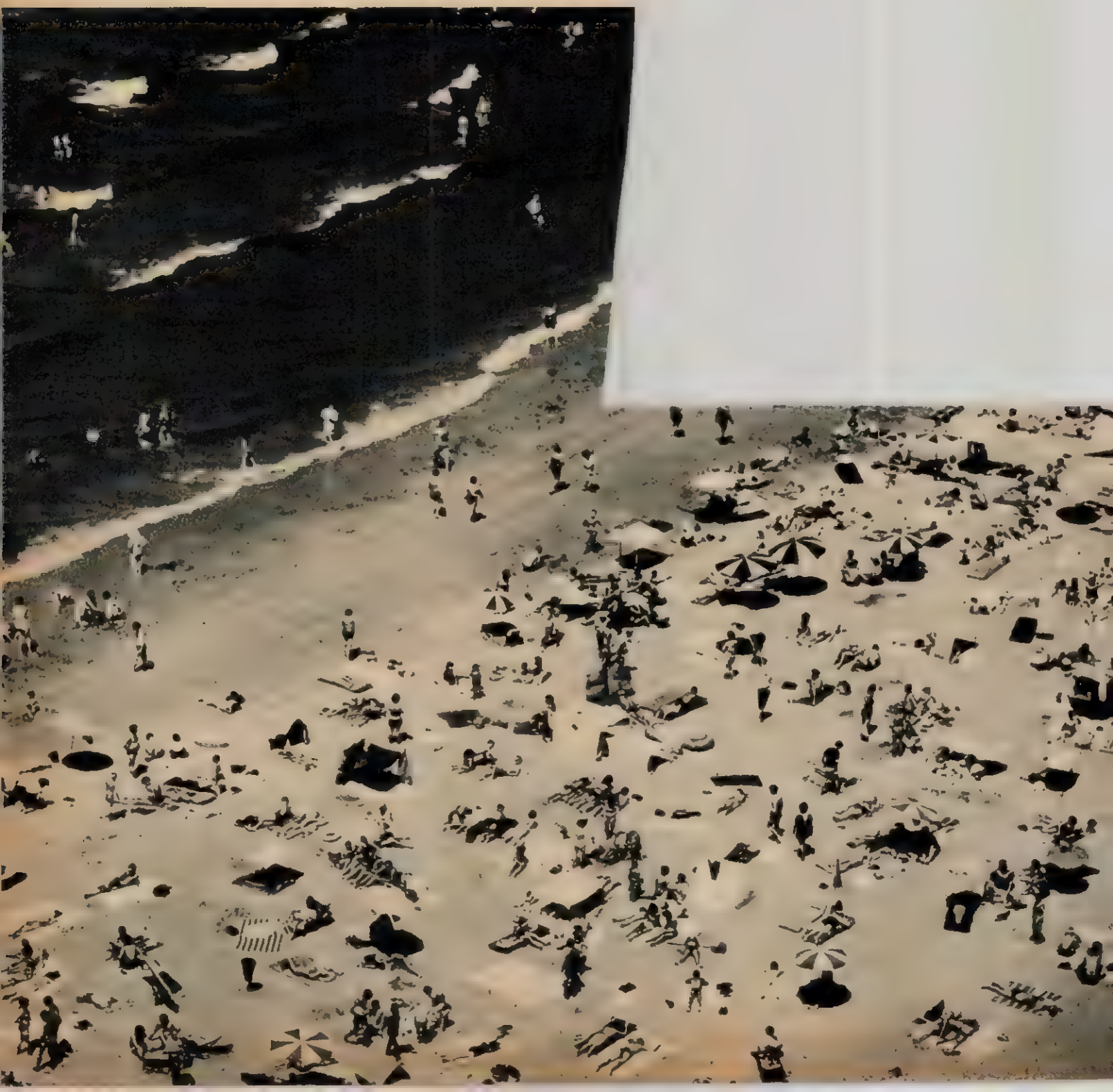

OPȚIUNI ȘI RITMURI ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICĂ

de dr. Vasile RAUSSER

Întemeindu-se pe o profundă analiză științifică a nivelului și caracteristicilor economiei noastre naționale, a experienței naționale și internaționale, a tendințelor ce se manifestă în tehnică și economie, Tezele Comitetului Central pentru Congresul al X-lea și proiectul de Directive al Congresului al X-lea al partidului stabilesc opțiunile fundamentale ale dezvoltării de viitor a economiei românești.

Din aceste documente de covîrșitoare importanță, aflate astăzi în dezbaterea partidului și a întregului popor, se desprinde cu claritate faptul că principala direcție a dezvoltării economiei pentru anii următori continuă să fie puternica dezvoltare a industriei. «Continuarea fermă a politicii marxist-leniniste de industrializare socialistă — se arată în Tezele C.C. al P.C.R. pentru Congresul al X-lea al partidului — va constitui pivotul general al societății noastre». Astfel, obiectivul fundamental al dezvoltării economice îl constituie continuarea susținută a industrializării țării, creșterea aportului industriei — ramură conducătoare a economiei — la sporirea venitului național, la satisfacerea nevoilor productive și de consum interne, la extinderea cooperării și schimburilor comerciale cu alte țări, în vederea unei participări mai active a țării noastre la circuitul economic mondial.

Din analiza prevederilor cuprinse în proiectul de Directive reiese faptul de mare importanță că trăsăturile caracteristice ale continuării procesului de industrializare a țării sînt menținerea ritmurilor susținute de dezvoltare și îmbunătățirea în continuare a structurii industriei noastre prin creșterea mai rapidă a unor ramuri industriale moderne, legate de tendințele progresului tehnico-științific contemporan, în vederea valorificării superioare a resurselor naturale și a potențialului uman al țării, a creșterii eficienței întregii economii naționale.

Pentru perioada 1971-1975, proiectul de Directive prevede ca industria să se dezvolte într-un ritm mediu anual de 8,5-9,5 la sută, ceea ce va asigura o creștere a producției în viitorul cincinal cu 50-57 la sută. Asigurîndu-se dezvoltarea prioritară a industriei producătoare de mijloace de producție, în mod obiectiv necesară pentru înfăptuirea reproducției lărgite, se prevede ca industria mijloacelor de producție să crească cu un ritm mediu anual de 9-10 la sută, iar producția bunurilor de consum cu 7-8 la sută. Cele mai rapide ritmuri de dezvoltare le vor înregistra ramurile industriale de care depinde înzestrarea întregii economii cu tehnică modernă și valorificarea superioară a resurselor naturale, dezvoltarea în continuare în ritm ascendent și susținut a economiei naționale.

Industria energetică va produce astfel în anul 1975, 55-57 miliarde kWh, realizîndu-se în ultimul an al cincinalului o creștere de 56-62 la sută față de anul 1970, ritmul său de creștere fiind superio[r celui al întregii in]dustrii. Un ritm și n[ai înalt este prevăzut] pentru dezvoltarea in[dustriei constructoare] de mașini, și anume d[e 11,5-12 la sută anual.] La rîndul său, industri[a chimică va înregistra] un ritm mediu anual de[13-14 la sută, corespun]zînd unui spor de pro[ducție de 85-92 la sută] în anul 1975 față de 1[970.

Deosebit de semnifi[cativ este faptul că ac]centul se va pune pe d[ezvoltarea unor ramuri] și subramuri industria[le în măsură să aducă] un considerabil spor [de eficiență la nivelul] economiei naționale. Ac[este ramuri de cea mai] ridicată tehnicitate, car[e duc pînă la cel mai] înalt stadiu valorificarea[materiei prime, folo]sesc forță de muncă de [calificare superioară,] vor cunoaște în perioad[a următoare cele mai] rapide ritmuri ale dezvolt[ării. Astfel, producția] de mașini-unelte va creș[te pînă în anul 1975] de 1,8-2 ori, industria el[ectrotehnică va înre]gistra un ritm mediu anua[l de 15-17 la sută, în] special pe seama unor u[tilaje și agregate de] înaltă complexitate, cu p[arametri tehnici su]periori. În ritmuri și mai [înalte va crește pro]ducția industriei electronic[e, care în anul 1975] urmează să fie de 2,2-2,4 o[ri mai mare decît în] anul 1970, mai ales pe seam[a dezvoltării fabri]cației unor produse necesa[re pentru desfășu]rarea proceselor de automatizare, comandă, control și reglare.

Alături de dezvoltarea prioritară a producției mijloacelor de producție, o atenție deosebită va fi acordată în continuare dezvoltării și modernizării producției bunurilor de consum. Sporurile de producție prevăzute pentru anul 1975 în comparație cu 1970, de 40-45 la sută în industria ușoară și 35-40 la sută în industria alimentară, continua diversificare și ridicare calitativă a producției, vor determina noi progrese în satisfacerea cererii de consum a populației.

Previziunile de perspectivă pînă în anul 1980, conturate în proiectul de Directive al Congresului al X-lea al partidului, evidențiază aceeași constantă a politicii economice a partidului nostru — continuarea pe un plan superior a industrializării. Creșterea prevăzută a producției industriale, de 2-2,3 ori în anul 1980 față de 1970, se va realiza în condițiile menținerii dezvoltării prioritare a ramurilor-cheie ale economiei naționale.

Opțiunea fundamentală a vastului program de perspectivă elaborat de partidul nostru — continuarea în ritmuri susținute a industrializării socialiste — constituie astfel opțiunea pentru progres multilateral, pentru înflorirea întregii noastre societăți, pentru continua ridicare a nivelului de civilizație și a bunăstării. El declanșează noi resorturi ale energiei creatoare și ale spiritului de inițiativă ale tuturor oamenilor muncii, concentrează, în vederea înfăptuirii lui, puterea de muncă și priceperea întregului nostru popor.

strada

de Pop SIMION

MASCA DE PIATRĂ

Îmi place să cred că numele așezării vine de undeva de departe, de la *Leru-i ler*, că prea sună frumos, cu eflorescență, acest LEREȘTI argeșean, localitate submontană situată în arcul superior al vastului amfiteatru natural în care se înscrie teritoriul județului, format din succesiunea pe verticală a celor trei trepte armonice (munte, deal, cîmpie), încadrată nordic de Meridionali, prin coroana de piatră a Munților Făgăraș, cu apogeul de altitudine al piscurilor Moldoveanu și Negoiu, ca sudul să se culce deplin în poala cîmpiei dunărene, cu mult ferestruita zonă de interfluvii pe care o realizează rîul Argeș, învecinat la vest cu Oltul și la est cu Dîmbovița. Într-o atare structură, nordul domină esteticește, are la picioare coborîșurile verzi, ondulațiunile de cîmpie și avantajul de a privi la Dunăre.

Sui în comuna Lerești cu gîndul de a privi departe, în panorama sudului, dar mă trezesc cercetînd dinlăuntrul spațiului în care mă înscriu; nu-mi dă pace materialitatea acestui loc, foarte reușita lui mască de piatră. O comună-etalon, dacă mă gîndesc bine și dacă am răgazul să privesc cu de-amănuntul cele două aripi enorme, desfășurate pe lărgime, cu care plutește pasărea-sat prin peisajul verde-violaceu dominat de iezer și Păpușa, prevestind lentila de lumină a depresiunii Dîmbovicioara-Dragoslavele-Rucăr (alte păsări-sat ale aceluiași stol). «A trăi într-o pasăre!», îmi vine să exclam, precum poetul, privind structura cu echilibru a comunei, corpul ei armonic constituit. Acei constructori-arhitecți care gîndesc la fața nouă a spațiului nostru rustic vor trebui, cred, să suie la Lerești de Argeș să afle de visu un evantai de forme ale arhitecturii de «inspirație populară» adaptate gustului și exigențelor actuale. Relația tradiție-contemporaneitate, care dă multă bătaie de cap celor ce proiectează celulele rurale ale viitorului, își găsește aici o fericită întruchipare în cărămidă, var și beton. E comuna în care plăcerea de a ridica edificii a devenit voluptate și obsesie. Zidarii, cîmplarii, meșterii de binale n-au secetă de lucru, umplu cu truda lor toate anotimpurile. Cuptoarele cărămidarilor nu se sting. Vatra de forjă a fierarilor e mereu aprinsă. Piatra de var se precipită în lapte. Carele nisiparilor sînt mereu pe drumuri. Ce se întîmplă în Lerești de Argeș? De unde atîta frenezie vitală? Ce duh și ce idee îi mînă pe acești oameni în neistovitul efort?

— Ne confruntăm, mi se spune cu simplitatea fundamentală a țăranului.

Se *confruntă*, așadar. Probabil că prea și-au dorit oamenii aceștia case, așezări, pridvoare cu lumină, zid cu ciubuce, stîlpi mediani, ferestre arcate, ca să nu fie acum stăpîniți de un furibund zeu al construcției, care îi umple, îi incită, îi aruncă în beția de a se întrece în acareturi de piatră, de a se înnoi mereu, de a se nemuri în fantezie și talent constructiv. E un orgoliu acesta. Semn de necheltuite puteri. Țipăt al sănătății de spirit. Blazon.

Bărbatul cu păr roșcat ca flacăra și ochi albaștri cu lumini șirete (Nicolae Pană) e unul din constructorii de «viță» ai locului; din brațele lui s-au constituit așezămintele de cultură din Rucăr, Dragoslavele, Piatra Pravăț (ca să menționez doar trei din «lucrările» meșterului de anvergură). Stă de vorbă cu celălalt mare făurar din Lerești (Nicolae N. Bugheanu), «partenerul de dialog» în ale meseriei. Se confesează cei doi:

— Unde pui de obicei semnătura?

— Exact ca tine; într-un loc pe care doar eu îl cunosc.

— Cam cîte case ai construit într-o viață de om?

— Nu știu, domnule (se necăjește Pană). Va trebui să număr, o dată și o dată, șervetele.

Obiceiul cere ca edificiul cel nou să aibă șervet la căpriori, pomuț verde în țuguiul acoperișului și ploscă cu udeală. Într-un colț al pînzăturii se pune un ban sau mai mulți; cu cît nodul e mai mare, șervetul acela nu va fi flendurit de vînt și acoperișul se va ține stabil (afirmă zidarii). Fiecare dintre cei doi meșteri are cîte o odaie plină de asemenea șervete culese de pe căpriori; nu le poți ști numărul și de pe unde au fost adunate.

Nu atît cantitatea exprimă procesul, cît frumosul, ideea de unicat, de irepetabil. Stilul din bătrîni, cu rozete, rîuri, ciubuce, împletituri, vițe, arcuiri, ferestre cu rame, cunoaște interpretări adaptate gustului actual, în forme și linii contemporane. Cei devorați cîndva de patima averii, de nerăbdarea de a se cuprinde, de a se înstăpîni în pogoane, se deprind să trăiască civilizat, să locuiască frumos; fac din spațiul care îi adăpostește un teritoriu al artei. Arta de a construi are, uneori, multă sinonimie cu arta de a trăi. Mi-o spune acest castru în care timpul prezent operează cu miraculoase scule

— Numai în äst an ridic aci, la noi, peste douăzeci de case de locuință (zice Bugheanu, desenînd cu brațele arse de soare și mortar cele două aripi de piatră ale comunei care se întind în stînga și dreapta șoselei, pînă sub culmi). În Lereștii de Argeș gustul e domnitor. O casă nu seamănă cu cealaltă. Doar merindea din temelie, poate.

Tot nescrisul obicei străbun cere ca temelia zidului să aibă o merinde; după întîiul strat de bolovani și mortar, constructorul oficiază, cu un ceremonial aproape ocult, o împrăștiere de grîu (pentru belșug de pîine), o împrăștiere de sare (pentru saț de viață), una de untdelemn (pentru ușurătate în munci), alta de zahăr (pentru dulceața traiului), cîțiva bănuți (avuție), după care zidăria se saltă durabil și repede, fără sacrificiu de soție, cum spune legenda.

— Dar sacrificiul vostru în ce constă?

— În a spori meseria, în a o împrăștia în copii (zice constructorul cu părul roșcat).

— Cîți bani ai la CEC?, îl întreb pe celălalt.

— Am opt copii, din care cinci fete. Cînd n-ai fete, ehe!, îți cumperi automobil, ajungi colonel de rai.

BUCUREȘTI – CENTRU ACTIV DE DEZBATERE A PROBLEMATICII EUROPENE

– o anchetă a „Flacării" printre participanții la colocviul internațional consacrat problemelor europene –

Bucureștiul — așa cum notează observatorii politici în presa internațională — a devenit un centru activ de dezbatere a problemelor securității europene. După Masa rotundă a tineretului european de la Snagov, s-a desfășurat în zilele de 26—28 iunie colocviul organizat de Asociația de drept internațional și relații internaționale din România cu participarea unor ilustre personalități — oameni politici, reputați juriști, sociologi, parlamentari și ziariști — din diferite țări ale Europei și de pe alte continente.

De la cunoscutul strategist generalul Beauffre **la specialistul în «știința păcii»** Johan Galtung, **profesorul sovietic de relații internaționale** Tomașevski **și istoricul american** Schlesinger, **pînă la** Jacques Freymond **și** Emmanuel Coppieters, **directori ai unor vestite institute de studii internaționale din Elveția și respectiv Belgia, polonezul** Tomala **și iugoslavul** Belovski, **deputatul britanic** Sir Geoffrey de Freitas **și ambasadorul canadian** Ignatieff, **exponenți ai diferitelor curente de opinie s-au întîlnit cu reprezentanții români pentru a face un viu schimb de idei asupra căilor și pașilor în direcția destinderii, cooperării și securității europene.**

Această rodnică dezbatere ilustrează încă o dată rolul activ al României socialiste în problema cooperării europene, linia eforturilor sale constante și neobosite îndreptate spre însănătoșirea atmosferei politice în Europa, spre înlăturarea surselor de încordare, spre dezvoltarea colaborării între toate statele, ca premisă a înfăptuirii dezideratului final — securitatea europeană.

Ancheta «Flacării», axată pe această temă, scoate în evidență varietatea propunerilor și părerilor și totodată numitorul comun care i-a unit la București.

„Casa Titulescu", în prezent sediul ADIRI, unde a avut loc colocviul.

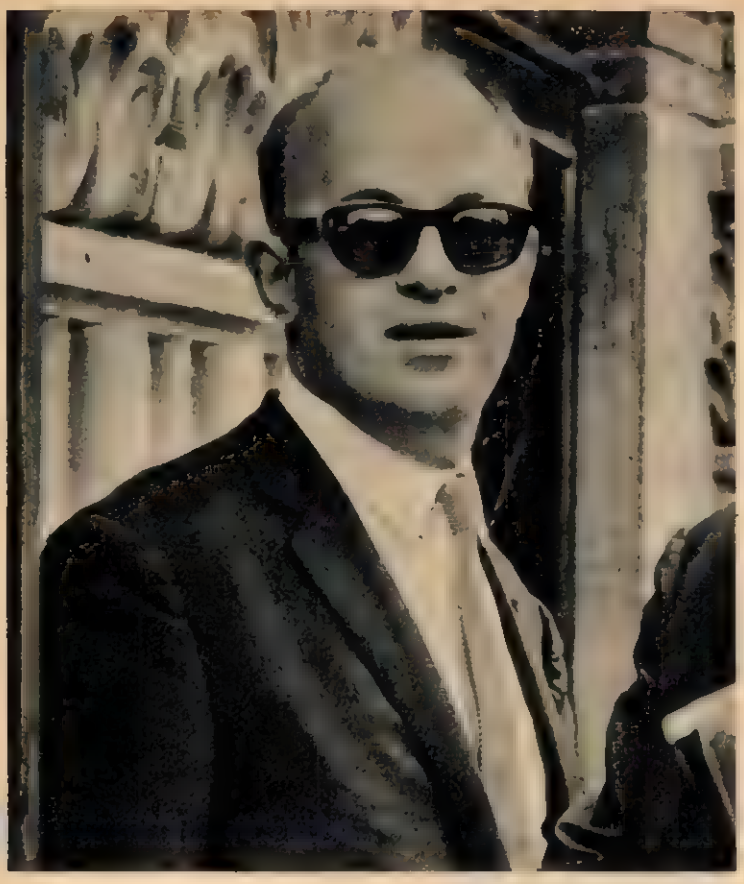

Profesorul Emmanuel Coppieters

Profesorul Johan Galtung

CE CONSIDERAȚI CĂ TREBUIE FĂCUT PE CALEA SECURITĂȚII EUROPENE?

Profesorul Emmanuel Coppieters, director general al Institutului regal de relații internaționale din Bruxelles, ne-a vizitat țara și în 1967. El răspunde cu volubilitate:

«Primul pas, ca să spun așa, trebuie să fie înțelegerea. Divizarea Europei în două blocuri a creat o mare doză de neîncredere și neînțelegere între națiuni. Trebuie să le înlăturăm treptat, cu tact, cu mare supleță umană, reînviind legăturile tradiționale dintre țările din vest și din est ale continentului. Într-un cuvînt, sistemul de neîncredere trebuie înlocuit cu un sistem de încredere. România oferă în această privință un exemplu de inițiativă și de mare claritate politică. M-am convins personal că opinia publică românească a ajuns să sprijine unanim inițiativa guvernului pe plan european».

Profesorul D.G. Tomașevski reprezintă reputatul Institut de economie mondială și relații internaționale din Moscova, unde funcționează ca șef al Secției de relații internaționale. Răspunsul său a fost următorul

«Primii pași sînt cei care concură la întrunirea în cel mai scurt timp posibil a Conferinței europene pentru securitate, propusă în Apelul de la Budapesta. Inițiativa finlandeză, care oferă un cadru prielnic atît pregătirii cît și desfășurării concrete a acestei conferințe, ușurează în mod considerabil trădurea în viață a propunerii, și primele ecouri favorabile în Europa demonstrează aceasta cu prisosință. Desigur, paralel cu această linie constructivă trebuie continuată lupta împotriva tendințelor agresive ale N.A.T.O., și în special ale revanșismului vest-german, pentru a le împiedica să abată popoarele europene de la cursul spre cooperare și securitate».

Sir Geoffrey de Freitas este membru al Parlamentului britanic. Ca fost președinte al Adunării consultative a Consiliului Europei, el vede în această organizație, care a avut pînă acum un caracter exclusiv occidental, un instrument al promovării cooperării europene:

«Adunarea consultativă a adoptat încă din 1967 decizia de a extinde cooperarea cu statele europene care nu sînt membre. Fiind un organism regional care prin statutul său exclude discutarea problemelor militare și care desfășoară numeroase activități cu caracter tehnic, ea a beneficiat recent de colaborarea, pe baza avantajului reciproc, a specialiștilor din Finlanda și Iugoslavia, iar experți din Bulgaria, Cehoslovacia și România au participat la Conferința despre populație din 1966. Comitetul ministerial al Consiliului Europei a reafirmat în decembrie 1968 dorința de a încuraja participarea statelor nemembre în activități de cooperare tehnică pe baza avantajului reciproc, în scopul destinderii europene. De aceea cred că Consiliul poate fi unul — nu neapărat singurul — dintre organismele care pot promova practic cooperarea generală europeană» — a încheiat deputatul De Freitas.

John C. Campbell este un cunoscut specialist american în problemele est-europene, pe care le studiază de peste două decenii, fiind ajutat în această direcție și de cunoașterea unora din limbile regiunii, inclusiv a limbii române. Fost consilier în Departamentul de Stat, autor al unor studii politice, el funcționează în prezent ca cercetător la Council on Foreign Relations, asociație în-

(Continuare în pag. 14)

Profesorul Dimitri Gheorghevici Tomașevski

Sir Geoffrey de Freitas

CE CONSIDERAȚI CĂ TREBUIE FĂCUT PE CALEA SECURITĂȚII EUROPENE?

Luca Pavolini

fluentă care publică și revista Foreign Affairs. El ne-a răspuns prompt:

«**Primul pas? Nu cred că se poate stabili un program fix, ci va fi necesar să se construiască treptat un sentiment de comunitate europeană, pe baza unui climat de destindere. Sigur, nu poate fi vorba numai de Europa, ci de ea ca parte a raportului de forțe pe plan mondial. Dar și Europa trebuie să-și rezolve propria ei securitate într-o lume relaxată de o înțelegere între puterile majore cu privire la încetarea cursei armelor strategice. Inițiative ca cele ale României pot juca un rol foarte pozitiv în construirea unei rețele de relații peste linia rigidă a celor două sisteme militare**».

Johan Wilhjelm este directorul secretariatului Societății daneze de politică externă și o personalitate familiară în lumea congreselor și *conferințelor internaționale*. Mărturisește că problema îl pasionează, lucru care reiese și din răspunsul său:

«**Pentru început cred că trebuie pus accent pe elemente constructive atît pe plan economic cît și spiritual. Trebuie dezvoltate comerțul intereuropean și diferite forme de cooperare economică. Paralel, problema securității europene trebuie intens dezbătută înăuntrul țărilor europene și între ele, astfel încît să se ajungă la o profundă cunoaștere a ei. Este esențial să se renunțe la orice manifestări de forță și de amestec în treburile interne ale țărilor, pentru că orice acțiune de acest fel poate strica totul. Cred că România aduce o contribuție foarte valoroasă și apreciez în mod deosebit ritmul realist de progres în care își concepe activitatea**».

John C. Campbell

Johan Wilhjelm

«**Cred că plecînd de la experiența pozitivă a Comisiei economice a O.N.U. pentru Europa s-ar putea crea o Comisie de securitate pentru Europa sub egida O.N.U., care ar constitui un cadru prielnic de studiu, discuție și pregătire a unei Conferințe europene, bineînțeles cu participarea tuturor statelor, inclusiv a celor care nu sînt membre ale O.N.U. Comisia ar putea avea un secretariat la Geneva, care să funcționeze ca un institut de cercetare a complexelor probleme pe care le ridică obiectivul final — securitatea Europei. Între primele teme de studiu ar trebui abordate dezarmarea, desființarea treptată a blocurilor, formula juridică și politică a securității europene. Caracterul pregătirii conferinței ar fi astfel științific, înlăturîndu-se obiectiunea pe care o inspiră unora teama că s-ar transforma într-un for de propagandă fără rezultate practice**».

Fotografii de Traian PROSAN

Prof. Ferenc Kreskay, cunoscut jurist și specialist în probleme de comerț internațional din R.P. Ungară, opinează:

«**Sînt foarte recunoscător că mi s-a oferit posibilitatea să particip la acest colocviu și, ca jurist, specialist în probleme de comerț internațional, ca adept al cooperării și coexistenței pașnice, consider că comerțul mondial este un element component al păcii și al securității europene**».

Luca Pavolini este cunoscutul director al revistei italiene «Rinascita». Punctul său de vedere este următorul:

«**Cooperarea intereuropeană pe plan comercial, științific, cultural, pornită deja, trebuie să capete un puternic impuls din toate părțile, deoarece ea are marele merit că depășește diviziunea politică și militară și creează climatul indispensabil realizării securității europene. Obstacolele care mai există în calea acestor forme de cooperare trebuie înlăturate și de o parte și de alta. Dar problema cea mai dificilă este de ordin *politic*, și eu cred că condiția fundamentală a progresului spre un sistem de securitate europeană a fost și rămîne respectarea dreptului fiecărei națiuni de a se dezvolta pe calea ei proprie și de sine stătătoare, fără nici un amestec dinafară, fără presiuni, fără intimidare, fără folosirea forței**».

Prof. Johan Galtung este directorul lui International Peace Research din Oslo și un cunoscut sociolog specializat în studierea problemelor păcii. El a rezumat proiectul său astfel:

economice

de Ilie ZAHARIA

SERVICIILE

E un fapt, consemnat de nenumărate plîngeri publicate la rubrica de corespondență a ziarelor și confirmat de alte nenumărate controale și anchete ale organelor de stat, cooperatiste și ale presei, că există serioase deficiențe într-o parte însemnată a ceea ce denumim sfera serviciilor: întîrzieri mari în executarea comenzilor, reparații proaste, făcute de mîntuială, note de plată încărcate cu operații neefectuate etc. Desigur, toată lumea dorește, **pretinde** ca această stare de lucruri, care durează de multă vreme, să ia sfîrșit.

Să fie sancționați cei care încalcă dispozițiile legale. Foarte bine! Au fost și vor mai fi, de cîte ori se vor constata abateri.

Să se facă ședințe de prelucrare în cooperative a cazurilor de incorectitudine. Sînt convins că asemenea ședințe au avut și vor mai avea loc.

Să se ia măsuri de îmbunătățire a serviciil populației. Ei, aici începe discuția. Înainte de a se lua măsurile de îmbunătățire, s **pentru** a se lua aceste măsuri, trebuie în prealabil să aflăm **cauzele** deficiențelor constatate. **De ce**, este prima întrebare la care trebuie găsit răspunsul, apoi va veni mai ușor cel pentru întrebarea **cum**.

Referindu-mă la cooperația meșteșugărească, care grupează majoritatea meseriașilor, problema care mi-am pus-o este dacă nu cumva sistemul de cointeresare materială este cauza principală a lipsurilor. Fără îndoială că acest sistem poate și trebuie perfecționat și adaptat la diferitele meserii, dar cred că **în esență** el corespunde scopului: meseriașii primesc un anumit procent din încasări. Cu cît încasările sînt mai mari — deci **(se presupune)** cu cît volumul de muncă este mai mare — cu atît și veniturile fiecărui meseriaș vor fi mai substanțiale. Prin urmare nu în această direcție trebuie căutată pricina **principală** a neajunsurilor. Atunci?

După părerea mea, raportat la populație și la cerințele ei, **numărul meseriașilor este insuficient.** Nu este cazul aici, dar această afirmație poate fi demonstrată cifric. De-aci întîrzierile în deservire, de-aci situația de monopol, cu toate inconvenientele ei. Nu-ți place cum lucrez, nu-ți place că te amîn mereu? Du-te la altul... dacă-l găsești! Și n-ai unde te duce!

Ia să fie suficienți meseriași pricepuți, **să poți alege** pe cel mai bun, și veți vedea cum **problema dispare. Hic est causa.** Prin urmare direcția principală în îmbunătățirea servirii populației este calificarea unui număr corespunzător de meseriași și, pe această bază, înființarea de noi ateliere și de puncte de servire. Să fie meseriași pe măsura cerințelor, să se dea autorizații de funcționare și meseriașilor particulari, după cum prevede legea — că doar nu sînt capitaliști exploatatori, ci oameni ai muncii — și veți vedea ce emulație, ca să nu zic concurență, în servirea clienților, ce calitate a lucrului, ce corectitudine în servire!

Nu afirm că tarifele lucrărilor vor scădea de asemenea. Spre deosebire de producția industrială, în care introducerea unor mașini perfecționate duce la creșterea productivității muncii și la reducerea costurilor, deci și la reducerea în ultimă instanță a prețurilor, în sectorul meseriilor, unde predomină arta manuală, tendința este de a se urca tarifele pe măsura creșterii generale a salariilor. Și este un fenomen normal. Dar ceea ce trebuie să plătească cetățeanul este o muncă **realmente** efectuată, **bine** făcută și într-un timp **scurt**.

sport

de Emanuel VALERIU

FĂRĂ PUBLIC?

Recent încheiatul Tur ciclist al României a suplinit, timp de o săptămînă, absența de pe agenda sportivă a sportului cu mingea peticită și a făcut-o cu mult brio. Oricine a putut să vadă, la lumina zilei (amănunt ce se cere consemnat), cum liderul Wanzlik era urmărit și hărțuit de toți ceilalți concurenți, în intenția netă, și chiar onorabilă, de a fi deposedat de tricoul său galben, privilegiu, dar și povară, a celui aflat pe primul loc, cum de asemeni, un întreg popor înșirat de-a lungul șoselelor ce trec prin orașe și sate, a fost martorul superbei disperări cu care ciclistul din R.D. Germană și-a apărat semnul distinctiv al propriei sale valori. Nimic tenebros, nimic ascuns, nimic necinstit, ci numai luptă și tenacitate, ambiție și risipă de efort, îmbinate cu măsură, cumpătare, judecată și tact strategic, nu numai din partea lui ci și a celor ce-l atacau. Observații identice și pentru cealaltă dispută prilejuită de Tur: întrecerea echipelor Coaliția tinerilor rutieri români, grupați sub steagul formației secunde, înfruntînd temeritatea reprezentanților cocoșului galic, dornici de a se face cu orice preț remarcați, rutina altei garnituri autohtone avîndu-i drept lider pe Moiceanu și incluzînd, cu el împreună, pe trei foști cîștigători ai unor ediții anterioare ale aceleiași competiții. Mă voi opri la acest unic exemplu, cu toate că și meciul atletic feminin România-R.F. a Germaniei, de la Constanța, ori turneul de șah, dintr-o altă stațiune climatercă, Sinaia, mi-ar putea sluji drept sugestii țintind interesul publicului, deoarece amplasarea Turului ciclist îngăduie o generalizare a observației care a stat la baza cronicii de azi.

Spre a asista la o secvență, cel mai adeseori extrem de scurtă, a întrecerii celor 50 de cicliști din 7 țări, spectatorul nostru a fost nevoit să suporte multe incomodități: minute lungi de așteptare, uneori de ordinul unei ore întregi, abandonarea unor preocupări foarte serioase, poate chiar presante, asupra cărora trebuia să revină apoi cu o sîrguință sporită, riscul instabilității timpului ori, așa cum s-a întîmplat în ultima etapă, Brașov-București, sosirea caravanei cu aproape 30 de minute mai devreme decît se prevăzuse, ceea ce putea face inutilă o deplasare în stradă, sub cerul liber, la ora digestiei și siestei TV, ambele duminicale. Și totuși, nici unul dintre sutele de mii de spectatori, tineri și vîrstnici, bărbați și femei, civili și militari, orășeni și săteni, muncitori și intelectuali, rapidiști și dinamoviști, n-a făcut un singur gest nesportiv, ci, dimpotrivă, i-am văzut împodobindu-și satele și orașele, locuințele, ogrăzile, oferind zîmbete, aplauze, flori și apă binefăcătoare unor necunoscuți. Nimeni n-a aruncat o piatră, o sticlă, nici măcar o blată petardă spre plutonul policrom spre liderul Wanzlik sau spre codașul Hrisoveri, spre fostul cîștigător Emil Rusu ori spre unul dintre frații Suciu Îmi reamintesc de o candidă și ironică uimire a confratelui Al. Mirodan care remarca, într-o trecută crelonare a unui concurs atletic programat pe «23 August», că nu a văzut pe cineva dînd cu o sticlă de Pepsi-Cola în Viorica Viscopoleanu, tot astfel cum îmi sînt încă proaspete în memorie cîteva manifestări, cel puțin dezagreabile, ale unor paraziți ai tribunelor noastre la unele întîlniri de fotbal, la europenele de box, la meciurile de hochei din București, dar și la cele de volei și baschet din Cluj, de handbal din Timișoara, de rugbi din Bîrlad etc., și încerc să le găsesc o explicație. O explicație doar, fiindcă atît se poate obține prin logică, deși — probabil — unii cred că ieșirile, adeseori huliganice, se și pot justifica. O cred, din păcate, și unii cronicari ai publicațiilor locale care coboară, sub privirile voit sau inconștient pasive ale autorităților în materie, direct în microvîrtejurile unei pasiuni pătimașe. Desigur, comportarea publică nu este un atribut propriu spectatorului de sport, dar în acest domeniu — pare-se — responsabilitățile se diluează, forța colectivă pălește în loc să intervină îndreptînd — ca în atîtea alte manifestări de viață — răul spre bine. Fiind vorba despre mentalitate, ne aflăm într-un registru foarte labil al personalității omenești, dar nu mai puțin demn de atenție.

Credem că irresponsabilitatea unora se desfășoară la adăpostul carențelor înregistrate în activitatea altora, și anume a celor responsabili. Pe unii dintre aceștia i-a numit Valentin Păunescu într-un recent articol publicat de «Scînteia». Noi dorim să-i numim și pe alții: pe președinții Consiliilor județene și municipale de educație fizică și sport, pe unii activiști din conducerea consiliilor populare locale, care se identifică, pînă la pierderea obiectivității, cu interesele cluburilor din orașele respective, cu toate că nu întotdeauna acestea sînt conforme cu etica și chiar cu legile țării. Tribuna oficială, din unele orașe din țară, poate da tonul sau măcar influența comportarea celorlalte tribune, adevăr pe care tovarășii cu locuri permanente în aceste spații îl uită adesea, fiind printre cei care se manifestă ostil față de arbitru, de echipa-oaspete. Organele de conducere a mișcării sportive nu sesizează semnalele presei și nu-i pedepsesc pe antrenorii și sportivii care provoacă, din teren. Regulamentele noastre permit recuzarea arbitrilor la unele discipline, fapt a cărui nuditate probează îndulgența, absența fair-play-ului și alimentează sursele neîncrederii și pe ale animozităților virulente.

Publicul nostru și-a cucerit, de multă vreme, o diplomă de onoare în concernul mondial al obiectivității și generozității, dar el trebuie să și-o apere cu dîrzenia cu care și-a păstrat Wanzlik tricoul galben. Efortul, în această direcție, se impune a fi colectiv și conjugat, sprijinit și îndrumat chiar de oficialitatea sportivă și cea civică.

Mi se pare greu de conceput un duel sportiv fără public, dar de loc imposibil.

Dorește cineva să se ajungă pînă acolo?

literare

de G. DIMISIANU

Victor HUGO: LEGENDA SECOLELOR

Recent, populara colecție **Biblioteca pentru toți** *ne pune în posesia celei mai cuprinzătoare antologii transpuse în românește din opera poetică a lui Victor Hugo, fapt editorial de semnificație bogată, înfăptuire de amploare datorată în întregime străduințelor și pasiunii lui Ionel Marinescu, autor cu întinsă și recunoscută experiență în domeniul tălmăcirilor de poezie. Un act aproape eroic, să te apropii astăzi de lirica vastă și pluriformă a lui Victor Hugo cu intenția de a o retransmite sensibilității unui auditoriu deprins să vibreze la cu totul altfel de mesaje poetice decît acelea care îi mișcaseră pe contemporanii marelui scriitor romantic. Te acomodezi cu dificultate, într-adevăr, tonalităților mereu acute ale poemelor hugoliene, inflexiunilor retorice, patosului — forme de adresare poetică anterioare substanțialelor prefaceri inițiate de simbolism, care surdinizează emoția directă și apelează la limbajul sugestiei. Citit fără prejudecăți, Hugo destăinuie totuși și alte înfățișări decît numai aceea a unui poet de sonorități declamatorii, un strat de semnificații lirice care dau sentimentul profundității, o zonă unde, așa cum scrie Ion Bălu în prefață, «se simte pulsația neistovită a geniului care a năzuit spre surprinderea sensului ascuns al lumii». E fascinantă bogăția de forme sub care se înfățișează poezia acestui titan, formidabila tentativă de a îmbrățișa în raza ei* **totul,** *aspirația către universalitate. Istoria civilizațiilor succesive, și apoi spectacolul frămîntărilor contemporane, legenda secolelor și murmurul vocilor interioare, totul se înseriază unor proiecții grandioase sau umile, înălțîndu-ne pînă la culmile elocinței sau coborîndu-ne pînă la nota joasă a confesiei intime și familiare, un mozaic cu infinite nuanțe. În totalitate, impresia e copleșitoare și, chiar de aproape privind-o, această operă își revelă, dincolo de aspectele cam vetuste ale formei și de efectele verbalismului sau ale direcționării pamfletare, nenumărate filoane de minereu poetic aurifer. Atît de bogată este diversitatea formelor de manifestare ale lui Hugo, atît de vaste resursele inspirației sale, încît era de neconceput ca lirica de după el să nu-i resimtă trecerea, și încă în chip substanțial. Aproape toată poezia nouă își adună afluenți ce descind din acest masiv, poeți ca Rimbaud sau Baudelaire, Verlaine sau Mallarmé rămînînd, într-un sens larg, tutelați de marele său spirit.*

Antologia pe care ne-o propune Ionel Marinescu are meritul remarcabil de a nu fi lăsat în afara sumarului nici una din valorile rezistente ale liricii hugoliene, nici una din acele piese care fac din Hugo un poet ce încă poate interesa pe cititorul de astăzi. Și nu numai din punctul de vedere al istoriei literare, dar captivîndu-l și estetic, provocîndu-i stări de autentică emoție lirică. Vom da, în încheierea însemnărilor noastre, un singur citat, în măsură să demonstreze valorile de expresivitate și armonie subtilă, sugestiile de atmosferă și cadru pictural ale acestei poezii și totodată capacitatea interpretului său de fericită echivalare în românește. Este vorba de un fragment din poema **Somnul lui Booz,** *episodul biblic din ciclul* **Legendei secolelor,** *remarcat de altfel, în același sens, și de prefațatorul culegerii: «Era măreață umbra, solemnă, nupțială;| Zburau, firește, -n taină, heruvii, lunecînd,| Căci se vedea prin noapte un licăr, cînd și cînd,| Ceva albastru, parc-o aripă, cu sfială!./Adînca respirare a lui Booz în vis,| Se îmbina cu zvonul de ape ce murmură.| Era în luna-n care-i blînd totul în natură| Și crinii pe coline corola și-au deschis.|| Și Ruth visa, iar Booz dormea în iarbă-aproape;| sunau tălăngi de turme, departe, tot mai stins;| O mare bunătate cădea din necuprins| Era în ora-n care vin leii să se-adape| /Se odihnea în vale Ur și Ierimadet;| smălțau înalte astre adîncul cer feeric;| Iar cornul clar al lunii prin flori de întuneric,| Sclipea spre soare-apune; Ruth se-ntreba încet,|| Cu ochiul jumătate deschis, sub pînze-albastre,| Ce zeu al verii-eterne, ce bun culegător,| Ducîndu-se alene, zvîrli nepăsător,| O seceră de aur în cîmpul plin de astre?»*

spectacol pe glob

Arta e eternă și tot atît de eterne sînt și discuțiile în jurul ei. După dezbateri lungi și serioase, adevărul a ieșit la iveală și între zidurile Universității de stat kazahe din Alma-Ata — pe lîngă toate facultățile universității mai trebuie înființată una: o facultate de artă. În felul acesta s-au format studiouri de teatru, diferite ansambluri artistice, o asociație literară etc. În imagine, finalul comediei «Ah, fetele» în montarea Studioului de teatru al Universității kazahe.

Spectacolul «Povestirile lui Hoffmann» de Jacques Offenbach a pretins două planuri, două niveluri de desfășurare scenică. Această lucrare muzicală a fost montată la Opera germană din Berlin. Mizanscena este semnată de Vaclav Kaslik, iar decorurile aparțin lui Iosef Svoboda, doi cehi care, cu stilul lor, «lanterna magică», au cucerit drept de cetate în multe din sălile germane.

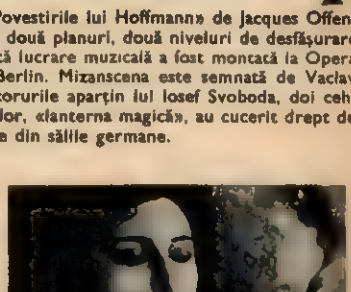

Anna Magnani, actriță cunoscută de noi mai mult din filmele în care a jucat, interpretînd un rol din piesa «La lupa». Spectacolul aparține Companiei Anna Magnani, despre care se pot spune lucruri deosebite, deși ea nu există decît ocazional, în ciuda faptului că este semnalată încă din 1965. Cu trupa sa de teatru, Anna Magnani a jucat la Milano, Genova, Roma sau în U.R.S.S., Austria, Elveția și Franța.

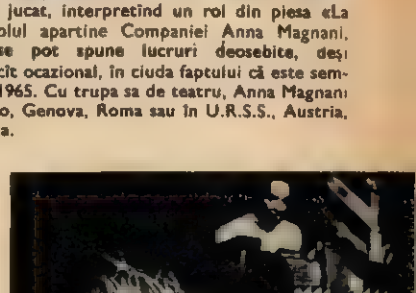

«The Negro Ensemble Company» din New York, a cărui vechime nu trece de doi ani, și-a făcut deja o reputație remarcabilă pentru calitatea de ansamblu a realizărilor lui. Repertoriul companiei este unul dintre cele mai vii din New York și se spune că va face cu siguranță de rușine numeroase teatre așa-zis experimentale.

PLACĂRA-ALBUM

FILME DESPRE CARE SE VORBEȘTE

Strălucirea domnișoarei Jean Brodie

Figura tragicomică a domnișoarei bătrîne Jean Brodie, eroina unui popular roman al lui Muriel Spark, l-a sedus pe Ronald Neame, regizor englez, fost colaborator al lui Hitchcock și unul din producătorii celebrei *Scurtă întîlnire* a lui David Lean. De altfel, cartea cu pricina a atras și atenția scriitoarei Jay Presson Allen, care a dramatizat-o creîndu-i astfel o glorioasă carieră pe scenele londoneze (cu Vanessa Redgrave în rolul principal) și pe Broadway. Cronicarul lui «New York Times», Walter Kerr, este convins «că celibatara aflată în plină strălucire a vieții poate incendia o lume întreagă cu farmecul ei». Rămîne de văzut. În rolurile principale apar Maggie Smith, Celia Johnson, Pamela Franklin, Gordon Jackson.

Foto: 20-th Century Fox

FANATICII

de Magda MIHĂILESCU

Încerc să merg pe un drum învecinat cu al lui Ray Bradbury, care în a sa «451° Fahrenheit» își imagina ziua în care ne vom putea transforma pereții casei în imense ecrane și ne vom putea aduce la domiciliu tot ce ne poftește inima noastră de cinefili; încerc să-mi închipui ziua în care, de la mic la mare, vom purta după noi un aparat de filmat, cînd toți, deveniți oameni cu ochii prelungiți, vom răscoli realitatea *colț cu colț*. O prefigurare a acestui viitor, nu foarte îndepărtat, mi s-a părut că o trăiesc la Oțelul Roșu, cu puțin timp în urmă, cînd un grup de pionieri cu aparatele după ei ne-au întîmpinat la cel de-al IV-lea Festival al cineclubu rilor din oraș. Pînă și faptul că au ajuns de acum la a IV-a ediție înseamnă că pe aceste meleaguri s-a înmulțit numărul fanaticilor, că sufletele încinse de patima cinematografului, precum Paul Kovaci, Emil Mateiaș, Tiberiu Boșcai, Ion Negruțiu veteranii — nu mai aleargă singuratice. Denumirea de «fanatici» nu este cîtuși de puțin o exagerare. Ca să nu bați pasul pe loc, să mergi din bine în mai bine — în condițiile în care, de ce să ne ascundem, cineclubu rile noastre nu au primit tot sprijinul material și moral necesar — îți trebuie o ambiție încrîncenată, fără de care nu știu dacă talentul ar izbuti să se descurce pe cont propriu. Cei de la Oțelul Roșu — și nu sînt singurii — o au. Așa se face că au reușit astăzi nu numai să realizeze filme care cer să le iei în seamă, ci — ceea ce mi se pare și mai important — să impună o anumită concepție a cineamatorismului. Inteligentă, demnă, menită să oprească drumul bîjbîielilor. Pentru ei, filmul de amatori nu este o gazetă de perete ilustrată — cum îl mai înțeleg unii, din păcate — și nici o luare la întrecere cu «marele film», ci un act vital de exprimare a propriei sensibilități; supunerea la obiect nu devine constrîngere, ea îi întărită să smulgă «micului film» toate posibilitățile. Dintr-o astfel de înțelegere a cinematografului și a puterilor lui specifice s-au născut cîteva filme în care observația socială sau aderarea la ceea ce numim poezia vieții de toate zilele sînt încărcate cu autenticitate: *Atenție în oțelării*, *Jocul s-o sfîrșit*, *Consens*, *Locuri și locuri*, *Torentul*, *La revedere*, *În 1979*. Nu sînt singurele pelicule în care se remarcă un deosebit meșteșug în desprinderea neostentativă a unor semnificații etice sau afective. Descoperirea, cu ajutorul aparatului de filmat, a înțelesurilor adînci ce se află dincolo de faptul obișnuit și în aparență lipsit de atracțiozitate mi se pare a fi direcția fertilă pe care nu trebuie să o piardă din vedere cineamatorii. Micile înscenări, construirea unor dramaturgii filmice ce necesită condiții speciale de decor și mișcare actoricească, par să stea încă sub semnul improvizației și al unui moralism stîngaci. Poate la Festivalul național al cineamatorilor s-ar putea discuta mai mult, pe baza experienței tuturor cineclubu rilor din țară, despre căile de creație cele mai proprii mișcării de amatori. Regizorii profesioniști își pot spune cuvîntul mai răspicat, așa cum face de atîția ani Geo Saizescu, unul dintre puținii noștri artiști care arde pentru soarta colegilor lui, cineclubiștii.

de H. DONA

Ca și în săptămînile precedente, am primit și în ultimele zile numeroase scrisori cuprinzînd aprecieri, observații și propuneri privind conținutul și înfățișarea «Flacării».

Cititorului *Romulus Popescu* din Buzău îi mulțumim pentru cuvintele inimoase pe care ni le adresează și îl asigurăm că vom ține seama de sugestiile dumisale. Nu vom putea însă mări substanțial numărul fotografiilor color, nici la rubrica Glob-reportaj, nici la alte rubrici. Condițiile tehnice nu ne permit să avem mai mult de opt pagini color pe număr (inclusiv cele două coperte). Deoarece trebuie să consacrăm și publicității 1-2 pagini color (căci fără veniturile de pe urma publicității am fi siliți să mărim prețul revistei), mai rămîn patru, maximum cinci pagini pe care ne străduim să le repartizăm cît mai judicios între diferite rubrici.

Cititorul *Pamfil Axente* din Galați își exprimă profunda nemulțumire pentru că două propuneri făcute «acum mai bine de două luni» n-au fost încă traduse în viață. Trebuie să-i dăm o veste proastă: propunerile respective nici nu vor fi aplicate. Să ne înțelegem: primim cu plăcere (și solicităm) tot felul de sugestii; pe toate le studiem cu atenție și cu simpatie și considerăm drept un succes dacă reușim să aplicăm cît mai multe dintre ele. Dar asta nu înseamnă că simplul fapt al comunicării unei propuneri atrage automat și realizarea ei. Unele propuneri nu pot fi însușite din diferite motive: sînt în contradicție cu părerea majorității cititorilor, nu avem posibilități tehnice sau redacționale, nu corespund profilului nostru, nu le considerăm juste (are și colectivul redacțional, format în majoritate din oameni de meserie, dreptul de a avea unele păreri despre revistă) și așa mai departe. În practica redacțională există și cazuri în care chiar rezultatul unui sondaj de opinie (deci, nu părerea unuia ci a tuturor) privind preferințele cititorilor să nu fie în întregime luat în considerație. Nu demult, de pildă, ni s-au prezentat pe micul ecran concluziile unui astfel de sondaj, din care reieșea, printre altele, că majoritatea telespectatorilor doresc să vizioneze mai multe filme ca pînă acum. Urmarea: după acel sondaj, numărul producțiilor cinematografice prezentate la televiziune a scăzut la jumătate... Dar să lăsăm gluma... Nu greșim dacă spunem că peste 90 la sută din propunerile venite ne sînt foarte utile, indispensabile chiar, pentru buna desfășurare a muncii noastre.

De la doctorul *Aron Buciumeanu* din comuna Cuciulata, jud. Brașov, am primit o scrisoare în care se exprimă unele critici cu privire la un articol al colegei noastre Delia Ștefan, apărut la rubrica «Șapte zile pe pămînt». Tovarășul doctor este nemulțumit că în acel articol, care se referă la criza pe care o străbat actualmente coridele spaniole, nu se ia poziție vehementă împotriva luptelor de tauri, «rămășițe întunecate ale unor vremi încărcate de aburii calzi ai sîngelui», «bestiala cruzime a unui joc». După părerea noastră, lucrurile nu sînt chiar atît de simple. Desigur, pentru alte popoare coridele pot să apară drept niște exerciții crude și sîngeroase. Oamenii care repetă cu evlavie versuri sau admiră tablouri și monumente în care se preamăresc luptele (cu nimic mai puțin sîngeroase, dimpotrivă!) dintre oameni sînt sinceri indignați de sacrificarea ceremonioasă a taurilor iberici. Dar pentru spanioli luptele cu tauri reprezintă o tradiție scumpă, un element fundamental al folclorului, o expresie a curajului și cinstei, a înfruntării elegante a primejdiei și a morții. Cei mai mari artiști spanioli, de la Goya și pînă la Picasso (despre a căror sensibilitate nu se îndoiește, credem, nici doctorul *Buciumeanu*), au vibrat cu intensitate la pasionantul spectacol «de aur, de sînge și de lumină». Și, alături de ei, și mulți artiști străini, dintre care i-am putea aminti pe Hemingway sau pe Montherlant. Interlocutorul nostru îl amintește pe Federico Garcia Lorca; a uitat el oare de nemuritorul «Bocet pentru Ignacio Sánchez Mejias»? Dar unde nu putem fi de loc de acord cu afirmațiile cuprinse în scrisoare este acolo unde se susține — nici mai mult, nici mai puțin — că datorită luptelor de tauri poporul spaniol «se menține mereu în coada civilizației». Cum e posibil să afirmăm așa ceva? Nu vrem să-i aducem tovarășului doctor jignirea de a-i reaminti, fie chiar pe scurt, tot ce spaniolii au dat omenirii. Dar e clar că fără aportul iberic cultura și civilizația omenească ar fi fost mai sărace. Cît despre luptele de tauri, să-l lăsăm pe fiecare să judece singur.

Și acum, din Spania în Elada. Cititorul *M. Dunărințu* din Turnu Severin crede că a descoperit o greșeală de date în documentarul nostru «Vinovăția lui Socrate». De fapt, dumneasa a uitat că evenimentele respective s-au petrecut *înainte de era noastră* și că anii, deci, se numără, de-a îndaratelea. Prin urmare, e adevărat că Socrate s-a născut în 469 î.e.n. și a murit în 399 î.e.n., trăind, prin urmare, 70 de ani.

În sfîrșit, cititorului *Ioan Popa* din Hunedoara trebuie să-i răspundem că pînă acum, din păcate, nici un român nu a primit Premiul Nobel. Dar timpul nu-i pierdut. Ne bizuim nu numai pe talentele poporului nostru, ci și pe faptul, tot atît de important, că aceste talente încep să fie tot mai binecunoscute în lumea întreagă.

CEL MAI LUNG DIN LUME

Agenția vest-germană DAD ne pune la dispoziție fotografia de mai jos a machetei uneia dintre cele mai îndrăznețe construcții ale viitorului nu prea îndepărtat. Este vorba de un pod ce va lega Republica Federală a Germaniei cu Danemarca (de la Fehmarn la Lolland) și care va fi nu numai cel mai lung din lume (peste 20 de km) ci și cel mai original prin noutățile sale tehnice: autostradă încălzită, cu patru piste, trasee feroviare și pentru pietoni, cabluri electrice, conducte de gaz metan și pentru apă de băut... din Suedia, două restaurante cu cîte 500 locuri de parcare pentru autovehicule și alte minunății. Durata execuției: 5 ani. Costul total al construcției: 325 milioane de dolari.

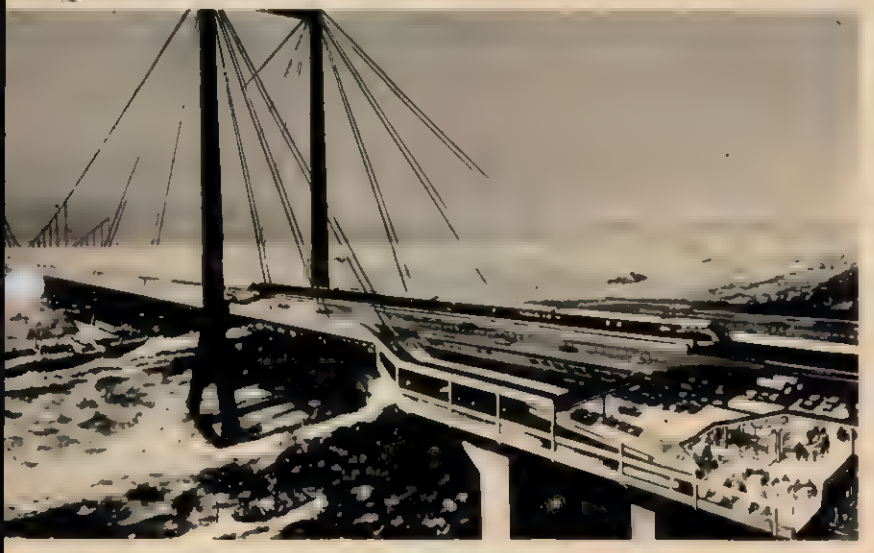

NA-ȚI-O FIARTĂ!

Temperatura maximă a apei suportată de corpul omenesc este de 42°—43°C. La 45° corpul începe să arate ca un rac fiert, iar la 50° pielea începe să facă bășici. Aceasta, ca regulă generală. Iată însă și o excepție, aproape incredibilă: japoneza Harue Sawada apare în public într-un cazan sub care arde un foc susținut. Bineînțeles, apa din cazan clocotește și — oricum am vrea s-o ntoarcem! — nu poate avea mai puțin de 100°C! Cu alte cuvinte, se poate spune că avem de-a face cu un proces de autofierbere.

TATA, MAMA, SORA ȘI EU...

«Family Look» a fost botezată invenția vestimentară a lui Jacques Esterel, cunoscut creator de modă francez. În ce constă noutatea? În faptul că — așa cum se vede în partea din stînga a fotografiei — întreaga familie îmbracă un soi de uniformă confecționată din jerseu. În partea din dreapta a fotografiei pot fi văzute alte modele, mai mult sau mai puțin purtabile, prezentate și ele la Tîrgul internațional textil «Interstoff», care a avut loc recent în orașul vest-german Frankfurt pe Main.

FILATELIE

În dorința de a populariza în filatelie arta circului, atît de îndrăgită de marele public, Direcția generală a poștelor editează o emisiune de mărci poștale intitulată «Circul».

Emisiunea este formată din 6 valori, ilustrînd frumusețea spectacolului de circ: dresajul, acrobația, numerele de prestidigitație etc. Clovnul, care înveselește spectacolul, este de asemenea reprezentat pe una din valori, și anume valoarea de 20 bani.

Mărcile vor fi tipărite în sistem tifdruc, în policromie. Formatul: 35×48 mm. Interesanta emisiune filatelică este completată și de apariția a 3 plicuri «Prima zi a emisiunii», cu o obliterare specială.

CIRCUL

o viață de om

de Liviu TIMBUS

Fotografii de Elena GHERA

Cel mai tînăr vlăstar și cea mai mare fericire a întregii familii: Mihăiță, fiul soților Enăchescu și îndrăgitul nepoțel al Niculinei Munteanu.

După două ore de conversație, înțeleg că e momentul să mă dau bătut. Încercările mele trudnice de a deschide o pîrtie spre întîmplări și povești senzaționale se destramă, mistuite în calmul și vigoarea blîndă a interlocutorului meu. Constantin Munteanu își deapănă firul vieții sale, meticulos și pedant, ca un profesor de matematică; o biografie fără prăbușiri sau ascensiuni spectaculoase, o lume senină și echilibrată, care printr-o ciudată asociație de idei și imagini îmi provoacă senzația unui edificiu solid, alcătuit din blocuri egale, distribuite într-o simetrie perfectă.

Dar, în sfîrșit, să facem prezentările. Constantin Munteanu e muncitor, șef de echipă la Trustul I construcții, locuiește în București, în cartierul Pajura, iar în prezent lucrează pe un șantier din municipiul Buzău. În urmă cu o lună de zile a expediat pe adresa redacției noastre o scrisoare: «Aș dori să stau de vorbă cu un redactor, să-i povestesc viața mea, iar dumnealui să o scrie și să o publice în revistă».

Așa s-a întîmplat, cu alte cuvinte, că ne-am cunoscut și am ajuns să stăm de vorbă la aceeași masă. Așa s-a întîmplat că, încercînd să desprind dintr-o viață de om firul epic al unei istorii pasionante și aventuroase, m-am pomenit notîndu-mi în carnet fapte, întîmplări dintre cele mai obișnuite și comune, pe care interlocutorul meu mi le istorisește desfășurîndu-mi pe masă un maldăr de hîrtii și hîrtiuțe (diplome, articole decupate din ziare, recomandări, certificate) — atestatele unei activități laborioase, 25 de ani de muncă și studiu neîntrerupt.

Senzațională rămîne doar misiva interlocutorului meu. De unde pînă unde această idee la un om modest și retras, ponderat în destăinuiri, ostil extravaganței, stăpîn pe judecăți solide, primul și ultimul care a plănuit vreodată să-și dezvăluie public sentimentele și rînduielile traiului său familial? Adevărul e că și de data aceasta gîndul de a scrie unei publicații s-a născut din aceeași dragoste sinceră și firească pentru activitatea ordonată, din candoarea și nedumerirea unui om dezarmat în fața faptelor reprobabile, descumpănit în mijlocul josniciei, potrivnic ideii de noroc și nenoroc. Edificatoare în această privință rămîn primele rînduri ale epistolei:

«Stimate tovarășe redactor,

Am citit într-o carte că nenorocul a venit pe lume o dată cu lenea. Asta e foarte adevărat în general și cu putere de lege într-o țară socialistă, unde hărnicia aduce după sine totdeauna fericire și belșug. Ne naștem egali în fața legii și avem toate premisele și condițiile ca, prin muncă cinstită, să ne înjghebăm un cămin fericit. Fiecare poate ajunge (muncind cu rîvnă) exact ceea ce dorește. Iată de ce mă doare și mă revoltă atitudinea acelor cetățeni care nici astăzi, după 25 de ani de viață liberă, într-o țară unde munca e răsplătită ca niciodată, nu s-au trezit la realitate și nu înțeleg că norocul e în mîinile lor. Poate n-au fost lămuriți îndeajuns. Presa ar putea să-i ajute prin exemple concrete, pozitive, care din fericire constituie covîrșitoarea majoritate. De aceea m-am gîndit că și exemplul meu ar putea folosi la ceva, și rog un tovarăș redactor, dacă găsește pozitiv acest lucru, să-l comunice și altora».

Și omul m-a așteptat gospodărește, clasîndu-și amintirile, probîndu-le prin «acte justificatoare». O treabă ca oricare alta, deci concepută și împlinită cu sîrg și conștiinciozitate.

Naivitatea nu reprezintă doar grația oamenilor mari. Naivi, creduli — nostimi prin inocența lor senină — se dovedesc și cei care iau lucrurile prea serios și numai în serios. Evident, ni rău în treaba asta. Ca să ne facem to o idee despre ordinea și armonia c sălășluiesc dinamic în această fan vom apela pe scurt la cîteva date grafice.

Constantin Munteanu s-a născu 1914 într-o comună din județul Ba «Tata, mama și 10 frați și surori pogoane de pămînt». Nu e de mi deci că, începînd cu vîrsta de 15 băieții au început să-și caute un sub soare, intrînd la stăpîn. Consta Munteanu a colindat vreme de 10 ca băiat de prăvălie, magazinele de coloniale din Bacău, Brăila și București. O vreme la un patron, un timp la altul, apoi săptămîni și luni la rînd fără serviciu. O viață pe apucatelea, fără perspectiva certă a zilei de mîine și umbrită mereu de osînda și spectrul șomajului. Pe urmă, armata și patru ani de război.

La 30 de ani, proaspăt demobilizat chibzuită care l-a făcut, acum, în pragul pensionării, să-și vadă bătrînețile asigurate și casa îndestulată. A primit din partea statului un apartament confortabil, de trei camere, pe care și l-a organizat gospodărește, garnisindu-l cu toate atributele vieții moderne: telefon, radio, televizor, mașină de spălat rufe etc. Mobila luată în rate, dar aleasă cu gust, ablouri, covoare și toată gama lucruoarelor mărunte care ne încîntă ochii i ne fac traiul comod. În tot acest ăstimp și-a văzut fetele mari și absolvente de facultate, iar ca om de oraș i-a creat obișnuința și plăcerea de a

«La urma urmei, fericirea nu e decît un dar al voinței». Constantin Munteanu și familia sa mi-ausugerat cu prisosință semnificația concretă a acestui adevăr.

vizita cel puțin o dată pe săptămînă teatrul, cinematograful, expozițiile de arte plastice sau concursurile sportive. Cu banii adunați pe CEC și-a înzestrat fata măritată cu un apartament de trei camere.

Constantin Munteanu îmi povestește toate acestea trudindu-se să-mi demonstreze în fapt un adevăr axiomatic. În condițiile socialismului munca a devenit în mod legic principalul scop al vieții, rațiunea forței și existenței noastre, singurul leac al deșertăciunilor și principalul drum spre mulțumire și progres.

— N-am realizat lucruri mari, dar am dobîndit totul pe măsura puterilor mele. Alții au făcut mai bine și mai mult. Am colegi de meserie care cîștigă 4 000-5 000 de lei pe lună, alții mai puțin. Cu nimic s-au ales doar leneșii și cîrcotașii. Cu nimic m-am ales și eu în prima parte a vieții mele, cu toate că am muncit de dimineața pînă seara. Iată un adevăr pe care, din păcate, unii l-au uitat. Discut despre acest lucru cu foarte mulți colegi de-ai mei, cu soția, fetele și ginerele meu. Ce aș fi devenit eu, după 30 de ani, într-o Românie capitalistă? Greu și ușor de spus deopotrivă. Aș fi rămas poate în continuare vînzător, slugă la patron sau, cine știe, aș fi învățat o altă meserie. Pe orice drum aș fi apucat-o, un singur rezultat: sărăcie și șomaj. N-aș fi avut posibilitatea să-mi dau fetele la școli înalte și nici să locuiesc în condițiile civilizate de azi. Un ghid orientativ oferă în această privință țările slab dezvoltate (la fel ca România de acum 25 de ani). Sute de mii de oameni se expatriază în căutare de lucru, în vreme ce noi trimitem delegați în toată țara pentru a recruta forță de muncă. Și încă ceva: lipsa de perspectivă. Am învățat să lucrez ordonat, să iubesc munca, deoarece am avut totdeauna în față imaginea viitorului, siguranța zilei de mîine și certitudinea că prosperitatea este un lucru prescris. Socialismul a născut în mine gîndul de a studia, de a prinde gust de meserie, mi-a creat obișnuința de a considera teatrul și cinematograful legate direct de viața mea normală.

Sau altminteri spus, munca, într-o țară liberă și lipsită de exploatare, reprezintă în ultimă instanță cea mai puternică forță moralizatoare. Este ușor de bănuit că dacă la început ea a constituit motorul autostăpînirii și autodisciplinării, ea reprezintă astăzi factorul desăvîrșirii. Între muncă, rațiune și morală legătura a devenit esențială, deci indisolubilă.

— Avem în fața ochilor nu numai ziua de mîine, ci, «în bloc», toți anii viitorului. Știm cum va arăta țara, cum vom trăi, ce vom face peste cinci, peste zece, peste douăzeci de ani. Directivele și Tezele ne oferă o oglindă atît de clară în această privință, încît fiecare dintre noi ne putem întocmi planuri personale pentru noi, pentru familiile noastre. Mai cu seamă că participăm direct la discutarea lor. Mai cu seamă că experiența a dovedit marea forță și înțelepciune a partidului nostru și prosperitatea continuă a țării noastre. Eu nu ofer drept mărturie decît viața mea și a familiei mele din ultimii 25 de ani. Dar un exemplu care, consider eu, seamănă perfect cu alte sute de mii de același fel.

Cînd APA *se logodește cu* FOCUL

(Urmare din pag. 7)

țara noastră, în cadrul primului plan de electrificare pe zece ani.

În prezent, interesul pentru dezvoltarea acestei ramuri este dintre cei mai mare. În pașii repezi ce se fac pe drumul socialismului, partidul acordă un rol sporit dezvoltării industriei de energie electrică. Puterea instalată a centralelor ultimilor ani ar părea pentru înaintașii noștri ca ținînd de domeniul irealizabilului.

Dar realitatea, oricît de grandioasă și fără precedent, nu poate fi contestată.

La Deva se construiește. Aș zice că nu văd efortul propriu-zis și sînt tentat să aștern cuvîntul abstract «înălțare». Un excavator se tîrăște pe spatele unui canal uriaș, în timp ce alături se înalță ziduri masive. Înaintări diferite ca sens, unite însă în același scop. Se înalță-o cetate între două șiruri de munți, străjuite cîndva de o altă cetate, cu o altă menire... Urc pe trepte să ajung la cota a opta. Trepte improvizate care ajută fundațiile unor alte trepte pe care nici un cutremur nu le va clinti. Caut să pătrund imaginativ amploarea construcției și sute de hectare îmi apar acoperite de păienjenișul conductorilor de înaltă tensiune. Mai înainte de a ajunge aici, aburul fără astîmpăr se zbate, încearcă să irupă, să se dezlănțuie, dar nu există decît o singură cale, și la capătul ei se află lumina.

La Deva se construiește. Primul grup de 210 MW al termocentralei va intra în funcțiune în trimestrul IV al anului 1969. În cadrul lucrărilor s-au montat cazanul de abur de 4 500 tone și turbina nr. 1. S-au montat și utilajele anexă (pompele de alimentare, de circulație, ventilatoarele de gaze etc.). Se află în stadiu avansat — după cum ne informează inginerul Cornel Cioară, șeful serviciului investiții — lucrările de gospodărire a cărbunelui, lucrările de la baraj și de la priză. Se află într-un stadiu aproape de încheiere linia de 110 kv, stația electrică de 110 kv și se desfășoară lucrările la serviciile interne de 6 kv și la camerele de comandă ale centralei.

La Deva se construiește. Se continuă lucrările la fundația turbinei nr. 3, începe glisarea celui de-al doilea coș de fum, de 220 m (cel mai mare din țară), și la lucrările hidrotehnice: aducțiunea și evacuarea apei de răcire. Concomitent se lucrează la regularizarea Mureșului și la canalele de aducțiune. Din apa Mureșului se vor folosi pentru etapa întîi 30 mc pe secundă pentru răcire. Aceasta a impus construirea unui baraj care va ridica nivelul rîului cu 5 metri (același baraj va satisface și nevoile celei de-a doua etape pentru un debit de 60 mc pe secundă). Canalele vor duce apa de la priză la stația de pompe, de unde va alimenta generatoarele de abur. Pentru lucrările hidrotehnice au fost transportați circa 3 milioane metri cubi de pămînt și se vor turna 140 000 mc beton.

La Deva se construiește.

Iată un amănunt edificator comunicat de maistrul Adrian Munteanu, de la sectorul turbină: față de graficul coordonator lucrările se află cu circa 30 de zile în avans. Paralel, se muncește și la cel de-al doilea grup, unde construcția este de asemenea avansată, existînd toate perspectivele să fie terminată pînă la sfîrșitul anului. La turbina nr. 1 lucrările trebuiau încheiate după grafic la 28 iunie, dar ultimele verificări au fost făcute cu mult înainte. «Vreau să precizez — ne spunea tov. Adrian Munteanu — că de-a lungul întregii activități s-a remarcat activitatea echipelor conduse de Gheorghe Mir, Ioan Comă, Gheorghe Anghel. Pentru mine, care am mai lucrat și la Grozăvești, Borzești sau Comănești, munca de aici, cu aceste echipe, mi-a dat mari satisfacții. Deși nu sînt din Deva, mă bucur că particip la ridicarea termocentralei, care va depăși în faza finală pe cea de la Craiova. Cunoscînd însă Proiectul de Directive ale Congresului al X-lea al P.C.R., îmi dau seama că această termocentrală poate fi considerată avanpremiera anilor 1971-1975, cînd se vor pune în funcțiune în centralele electrice puteri instalate noi, de 5 400-5 800 megawați».

Craiova. Denumirile orașelor încep la un moment dat să devină simboluri. Pînă acum spuneam *Craiova* și ne gîndeam la Combinatul chimic, la Teatrul Național sau poate la... «Hai, băieții» de pe stadion. Acum privesc neonul străzilor și confund orașul cu termocentrala. Aștept să vină dimineața și, atras de priveliștea de ansamblu, ies pe acoperișul celei mai înalte clădiri din întreprindere. Rețelele conductorilor de înaltă tensiune se întretaie într-o capricioasă broderie cu care sînt obișnuit de pe scoarțele oltenești. Șuieratul unei locomotive care trage obositе vagoanele încărcate cu cărbune mă trezește din visare. Voi urmări calea acestui aur al adîncurilor negre. Termocentrala de aici utilizează combustibil solid și gazos, fiind dimensionată să funcționeze cu cărbune la un consum de 600 vagoane pe zi. Utilizarea lignitului în termocentrală este o soluție pe cît de practică pe atît de economică și se înscrie pe linia raționalizării resurselor energetice din țara noastră: acest cărbune inferior, adus mai ales din bazinele Rovinari și Motru, utilizat în alte instalații nu ar da un randament economic mai sporit. Ajunse în interiorul întreprinderii, trenurile cu cărbune sînt descărcate în cele patru stații și benzile ce depășesc cîțiva kilometri duc lignitul în buncărele din sala cazanelor, de unde este distribuit la morile tip ventilator care-l usucă și-l pulverizează în camerele focale ale cazanelor. Ventilatoare puternice introduc aerul din atmosferă, necesar întreținerii arderii...

Sînt atras de coșurile înalte prin care fumul iese continuu ca într-o nesfîrșită iarnă și sînt tentat să le aflu înălțimea. De jos, n-ai puterea să-ți dezlipești ochii de pe vîrfurile lor îndepărtate. Aflu astfel că înălțimea celor două coșuri înseamnă de fapt 160 de metri și 200 de metri, la cel care deservește grupul de 345 MW. Pentru puritatea atmosferei și a... rufelor de pe frînghie, instalația de evacuare a gazelor este prevăzută cu electrofiltre care reține pînă la 99% cenușa antrenată.

Pentru că sîntem într-o termocentrală, energia calorică a combustibilului este, firește, folosită pentru transformarea apei din cazane în abur. Apa necesară aici este preluată din magistrala Tismana-Craiova și, trecînd prin stația de epurare chimică (cu o capacitate de 800 tone pe oră), este pompată în instalațiile cazanelor. Aici, la temperatura de 540°-570° și la o presiune de 130-190 atmosfere, apa devine abur. Cu acești parametri aburul este condus spre turbine și energia cinetică este transformată în energie mecanică. Prin transformarea energiei mecanice în energie electrică, de către generatorul de 400 MW, singurul cu această capacitate în țară, logoditul apei cu focul s-a săvîrșit.

Procesul tehnologic este condus și controlat din încăperi de comandă care includ pupitre de comandă și panouri verticale cu aparate indicatoare și înregistratoare. Întîrziem o clipă alături de operatorul Gheorghe Croitoru, căruia perturbările din circuit îi sînt semnalizate acustic și optic. Munca fizică are evoluțiile ei, și această supraveghere înseamnă aici a fi atent și... calificat. Sala de comandă a grupului de 315 MW are în plus un ecran de televiziune pentru controlul gazelor care se evacuează prin coșul de fum. În schimb, activitatea inginerului Virgil Ciucă se desfășoară la un calculator electronic numeric, de tip industrial, cu funcția de supraveghere a parametrilor centralei...

Din stațiile de transformare energia electrică este furnizată, prin rețelele de 110 și 220 kv, sistemului energetic național.

▪

Timișoara-Craiova-Deva. Trecut, prezent, viitor. Coordonate ale unei evoluții petrecute sub ochii noștri și posibilă numai în anii noștri, ai socialismului.

Părinții noștri, care s-au entuziasmat la aprinderea primelor becuri electrice, au rămas undeva în trecut, de invidiat doar ca niște martori ai unui pionierat.

ANUL XXV

AL X-LEA CONGRES AL P.C.R.

UN LĂCAȘ AL ELECTRONICII PENTRU CALEA FERATĂ

de Aurel IVAN

Fotografii de Ion IVAN

La serviciul de exploatare a mașinii electronice. Pare simplu, dar..

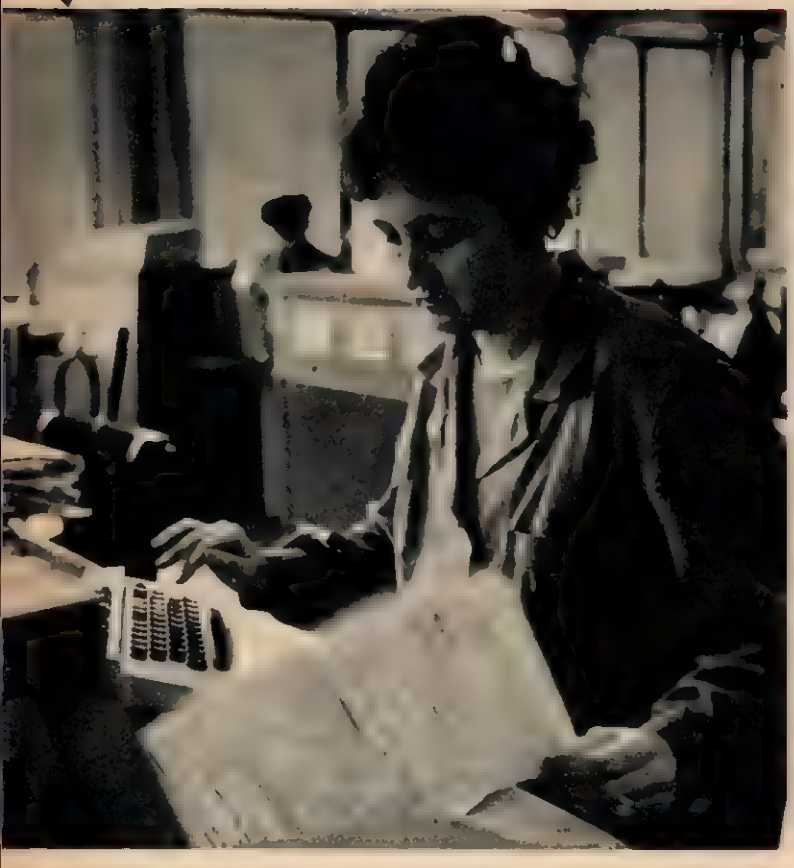

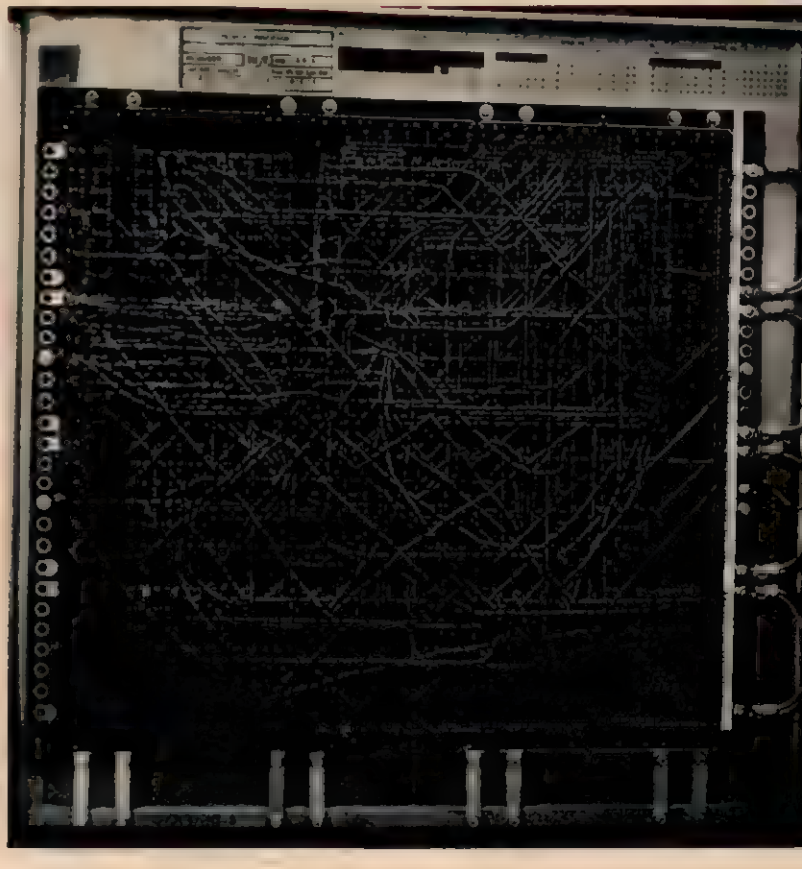

Deși obiectul articolului de față este calea ferată, vom începe cu... un cîmp de sonde; la număr — să spunem — 180. Toate pompează ritmic țiței. Și toate sînt dirijate doar de un singur om. Aflat în fața unui pupitru, el urmărește o mulțime de impulsuri luminoase care-i comunică cu precizie, în orice moment, debitul și modul de funcționare a fiecărei sonde. Se ivește un caz de avarie? Îndată se aude un semnal de alarmă. Un beculeț se aprinde iar omul de la pupitru identifică numărul sondei aflate în pericol. Concomitent, ia legătura cu echipa de intervenție. Cum reușește să facă atîtea lucruri deodată? Cu ajutorul echipamentului electronic de automatizare a cîmpului de sonde...

Iată și o centrală telefonică interurbană, automatizată. Cineva, de pildă la Timișoara, formează un număr. Îndată în centrală se pune în mișcare așa-numitul căutător de cifre. După el intră în acțiune releele selectoare și, în numai cîteva clipe, abonatul obține legătura dorită cu Bucureștiul. Încercați acum să vă imaginați aceleași operațiuni multiplicate — în același moment — de 100, 1 000 sau chiar de 9 999 ori. Atîtea pot fi convorbirile telefonice care se pot realiza, *fără* ajutorul clasicei telefoniste, prin mijloacele tehnicii electronice în centralele telefonice automate.

Un tren gonește pe linia Brașov-București. Se apropie de o intersecție cu șoseaua națională. Este încă destul de departe, dar bariera — fără a fi acționată de cantonier — se lasă în jos. Vagoanele ajung și se scurg în cîteva clipe. După 20 de secunde, tot singură, bariera se ridică din nou. Este automatizată...

Să mai adăugăm un exemplu? Pe care din multitudinea celor ce s-ar cere alese? Căci astăzi, în România socialistă, instalațiile electronice de automatizare destinate modernizării diferitelor sectoare de producție au apărut în cele mai diverse domenii de activitate. De altfel, așa cum au prevăzut Directivele celui de-al IX-lea Congres al partidului, în ultimii 5 ani automatizarea a constituit unul din obiectivele importante ale politicii de industrializare socialistă a țării. Dar acesta a fost doar începutul. Proiectul de Directive ale Congresului al X-lea al partidului prevede o largă extindere a automatizării atît în conducerea proceselor de fabricație continuă cît și prin ridicarea generală a nivelului de automatizare a mașinilor și utilajelor folosite în diferite sectoare ale economiei. Treptat, se va trece la folosirea calculatoarelor electronice în conducerea proceselor tehnologice. Acțiunile în acest domeniu se vor desfășura pe baza programului privind dotarea economiei naționale cu echipamente moderne de calcul și prelucrare a datelor, întocmit pentru perioada 1967—1975.

Această dezvoltare accelerată a automatizării este strîns legată de extinderea tehnicii de calcul, de promovarea cibernetică și informaticii în producție și gestiune — o altă însemnată prevedere a Proiectului de Directive.

Dincolo de avantajele concretizate în creșterea productivității muncii, reducerea efortului fizic al oamenilor etc., automatizarea determină și importante mutații. De pildă, unele meserii dispar lăsînd loc altora noi. Operatoarea telefonistă,

de Felicia ANTIP

POEZIA

Asemenea culoare ce împrejmuiesc de jur împrejur sala calculatorului au, dincolo de alte meniri—inclusiv de ordin estetic — și pe aceea de a-i oferi «creierului electronic» un mediu optim de activitate: temperatura de 20°—24°C în orice anotimp și la oricare oră din zi sau din noapte.

acarul de cale ferată, omul de la barieră, revizorul de sonde... Cine va mai auzi de ei peste cîtăva vreme? În schimb va auzi — din ce în ce mai mult — despre electroniști și specialiști în automatizare. I-am întîlnit recent — la Centrul de calcul electronic al Ministerului Căilor Ferate — pe cîțiva dintre aceștia.

*

O sală spațioasă, scăldată din belșug de lumina zilei ce năvălește intens de jur împrejur, prin pereții de sticlă. Cîțiva oameni — toți îmbrăcați în halate albastre — studiază un fel de... partitură perforată și mînuiesc claviatura unui pupitru. Aici se află creierul electronic, statul major al noului Centru de calcul pentru calea ferată, recent intrat în funcțiune la București.

«Statul major»: sala calculatorului electronic.

Dotat cu aparatură și instalații de un înalt nivel tehnic, centrul este destinat să elaboreze cu maximum de eficiență decizii pentru dirijarea vagoanelor goale și soluții pentru compunerea optimă a trenurilor de marfă, verifică încasarea corectă a taxelor pentru transporturile de mărfuri etc. Spre a răspunde cu promptitudine solicitărilor, 110 operatoare primesc — timp de 16 ore din 24 — datele de pe rețea, le încredințează mașinilor de perforat, iar acestea, la rîndul lor, scot zilnic circa 60 000 cartele ce sînt transmise mai departe calculatorului electronic. Calculatorul — avînd o capacitate de circa 100 000 operațiuni pe secundă — dă, între altele, soluții cu privire la disponibilitățile de vagoane, indică variantele optime pentru ca vagoanele să circule cît mai puțin în stare goală etc.

Această măiastră țesătură este «rețeaua nervoasă» a memoriei calculatorului.

Aflăm că la centrul de calcul au fost elaborate și o serie de programe, dintre care o parte se aplică în practică (de exemplu calculul timpilor de mers pentru trenurile de călători și marfă), celelalte, și anume cele privind calculul planului operativ de transport și planul de formare a trenurilor de marfă, verificarea veniturilor în traficul intern și internațional, statistica transporturilor de mărfuri etc., urmînd a se valorifica în trimestrul III, anul curent.

Se naște acum o întrebare: înainte — cînd încă nu fusese creat centrul electronic de calcul — care era situația în exploatarea căilor ferate?

Răspunsul — firește, concentrat în cîteva fraze — ar fi următorul: unele probleme, cum ar fi, spre exemplu, dirijarea vagoanelor goale, se efectuau prin metode care aveau la bază numai experiența. În acest fel nu se puteau realiza calcule de optimizare cu promptitudinea cerută în exploatare.

Apoi, chiar dacă soluțiile date erau aplicabile, ele nu aveau eficacitatea economică a celor elaborate cu ajutorul tehnicii electronice. În alte cazuri, datorită numărului mare de calcule, se creau mari decalări — uneori de luni de zile! — între efectuarea transporturilor și momentul obținerii datelor necesare. (Acum — cu ajutorul calculatorului electronic — diverse probleme, cum ar fi stabilirea decontului chiriilor pentru vagoane în traficul internațional, se pot efectua practic *concomitent* cu perioada de exploatare a vagoanelor respective)

În sfîrșit, o altă categorie de probleme — optimizarea, stabilirea capacității dinamice sau previziunile realiste și concrete *pentru exploatarea de viitor — nu puteau* fi nici ele rezolvate în mod corespunzător înaintea creării centrului de calcul. În prezent situația s-a schimbat.

Dar lucrurile nu se vor opri aici. În anii viitori, cînd — așa cum prevede Proiectul de Directive al celui de-al X-lea Congres al partidului — traficul feroviar va asigura circa trei pătrimi din întregul trafic terestru iar calea ferată va dispune de 58 000—60 000 vagoane, centrului de calcul electronic îi vor reveni sarcini sporite pentru îmbunătățirea în continuare a indicilor de folosire a parcului, pentru înlăturarea transporturilor neraționale și încrucișarea vagoanelor, pentru mărirea vitezei comerciale etc.

În acest sens este prevăzut ca aici, la centrul de calcul, să se întocmească și grafice de circulație optimizate, atît pentru trenurile de persoane, cît și pentru cele de marfă; să se țină evidența centralizată a vagoanelor, a locomotivelor și a taxelor de transport; să se adîncească calculul timpilor de mers și optimizarea consumurilor de combustibil pînă la fiecare tronson de cale ferată!

Astfel eficacitatea «dialogului» om-mașină se concretizează în mai buna exploatare a parcului de vagoane și locomotive și, în general, a transportului feroviar, a cărui dezvoltare și modernizare continuă constituie un obiectiv major prevăzut în Proiectul de Directive ale celui de-al X-lea Congres al partidului.

Poate oare televiziunea să slujească Poezia? Și, dacă da, cum? Esteții intransigenți resping ca blasfematorie pînă și ideea unei asocieri a poeziei cu mijloacele de comunicare în masă. Aprehensiunile lor au un oarecare temei. Dacă poezia-manifest, poezia de tip maiakovskian nu numai că suportă, dar chiar cere, să fie rostită «în gura mare», pentru celelalte specii poetice este preferabilă, sau chiar obligatorie, altă modalitate, mai intimă, mai personală, de contact între operă și cel ce o receptează. Comunicarea nemijlocită, nestingherită, tăcută, între cititor și cartea de poezie nu poate fi înlocuită și, cu atît mai puțin, «perfecționată» de tehnicile electronice.

Judecînd însă nu după criterii absolutiste, ci în raport cu cerințele unor categorii concrete de telespectatori, vom constata probabil că pentru iubitorii de poezie orice prilej de reîntîlnire cu obiectul dragostei lor este binevenit, cu condiția să nu fie stînjenită de o prezentare antipoetică. (Auzim, de pildă, glasul scriitorului, care ne spune o poezie de o mare frumusețe și în același timp sîntem «distrați» cu imagini cît se poate de prozaice: scriitorul bea cafea, fumează, își admiră mobilele etc.) Dintre cei care cred că genul liric îi lasă indiferenți, televiziunea poate — dacă procedează în mod inteligent — să apropie de poezie oameni sensibili la frumos, dar, pur și simplu, nefamiliarizați cu această formă a lui. Cît despre mărginiții care rîd de ceea ce nu pricep și se cred mai deștepți decît poeții tocmai pentru că nu-i înțeleg, în privința lor televiziunea — ca și școala, ca și cartea — este neputincioasă.

Televiziunea încearcă tot mai insistent să găsească drumuri spre difuzarea poeziei pe calea undelor. Noua emisiune «Convorbiri literare» (cred că s-a renunțat la denumirea «salon literar» abia după înregistrarea declarației scriitorului Aurel Baranga, care o mai numea așa) reprezintă doar unul dintre vehicule. Există emisiuni în care poezia este citită sau recitată de actori. E, probabil, calea cea mai simplă, cea mai cinstită, cea mai apropiată de lectura proprie. Dar, vai, atît de puțini dintre actorii noștri știu să spună versuri! Adesea este defectuos modul de alcătuire a selecției. Cînd se trece, pe nerăsuflate, de la un poet la alt poet, între cei doi, sau trei, sau cinci neexistînd altă legătură decît abordarea unei tematici aproximativ subsumate aceluiași titlu sau, uneori, nici măcar atît, contactul cu universurile lor poetice se face superficial sau, mai bine-zis, nu se face.

Sărbătorirea lui Eminescu a prilejuit cîteva experimente interesante. A fost, mai întîi, o admirabilă discuție despre Eminescu în emisiunea pentru școlari «Albastros». A urmat filmul de trei ori evocator: Tudor Vianu despre Mihail Eminescu și Mihail Sadoveanu recitînd din Eminescu. Ideea de a prezenta poezia eminesciană în lectura unor scriitori români a fost dusă mai departe într-un program care îndemna la reflecții. Îi cunoaștem pe Eugen Jebeleanu, pe Ana Blandiana, pe Mihai Beniuc și pe toți ceilalți, din versurile lor. Și, dintr-o dată, avem o nouă viziune asupra lor: ce este, ce-a fost Eminescu pentru fiecare dintre ei? Unii îl recită sublinîind sonoritățile verbale, unii îl intonează ca pe o incantație, unii par a medita, reculeși, la sensurile filozofice ale poeziei, unii... Omagiu lui Eminescu, seara aceea de poezie, a fost și o seară a poeților de astăzi, într-o ipostază mai puțin cunoscută.

Nu aveau însă nici un rost planurile de natură care separau poeziile între ele. E o reminiscență a manierei depășite a ilustrativismului simplist. Filmul de poezie nu se poate reduce la a arăta un amurg pe deal și un flăcău sunînd din bucium în timp ce se recită «Sara pe deal...» De altfel, întregul sistem al filmului în care elemente estetice de altă natură decît poezia — imagini, muzică etc. — ne solicită simultan atenția, este discutabil. El poate fi acceptat numai atunci cînd, pornind de la o înțelegere superioară a poeziei pe care o slujește, reușește să creeze o atmosferă în acord cu ea.

Încercarea e pe muchie de cuțit. Ea dă rezultate detestabile atunci cînd un regizor se încumetă să se apropie de «Luceafărul» lui Eminescu la întîmplare și crede că amestecînd, sub egida lui, glasul lui George Vraca, muzica lui Modern Jazz Quartet și piruetele unor dansatori va ieși altceva decît o profanare. Filmulețul «Dormitînd», realizat de Dumitru Dinulescu și Boris Ciobanu pentru emisiunea «Mult e dulce și frumoasă», reprezintă, în schimb, un exemplu de pătrundere în lumea interioară a unui poet — Bacovia. În exterioare aparent antibacoviene, un tînăr bîntuit de gînduri, o fată cu chip lunar trăiesc drama destrămării inexorabile, a inutilității speranței. Imaginile, fără legătură directă cu versurile spuse de Ion Manolescu, ne transpun în starea de spirit cea mai potrivită pentru receptarea lor. Așa, da.

PRIETENA NOASTRĂ CARTEA POȘTALĂ ILUSTRATĂ

Apărută cu o sută de ani în urmă în Austria, într-un tiraj impresionant ce s-a epuizat în cîteva zile, cartea poștală este invenția maghiarului Mihaly Gervay. Abia brevetată, aceasta este imediat valorificată și de celelalte țări din apusul Europei. În România, administrația poștelor o introduce în anul 1873.

Succesul înregistrat pretutindeni a dus la constituirea unei adevărate industrii specializate, destul de prospere de altfel, care astăzi depune eforturi pentru realizarea unui sortiment cît mai bogat și mai diversificat.

Abundența acestora (în fiecare an, în întreaga lume se produc aproximativ un miliard de exemplare) a favorizat apariția a tot felul de colecționari care se întrec în achiziționarea și valorificarea lor.

Datorită imaginilor cu o tematică practic nelimitată, ilustratele contribuie la instruirea și educarea celor care vin în contact cu ele, familiarizîndu-i cu tot ce a creat natura sau spiritul uman. Mai mult decît atît, multe dintre acestea au devenit prețioase documente care ne ajută să reconstituim evenimente din trecut sau valori ale civilizației contemporane pierdute prin cine știe ce împrejurări. Iată cîteva exemplare de cărți poștale ilustrate din colecția subsemnatului.

Șt. ANDRONACHE

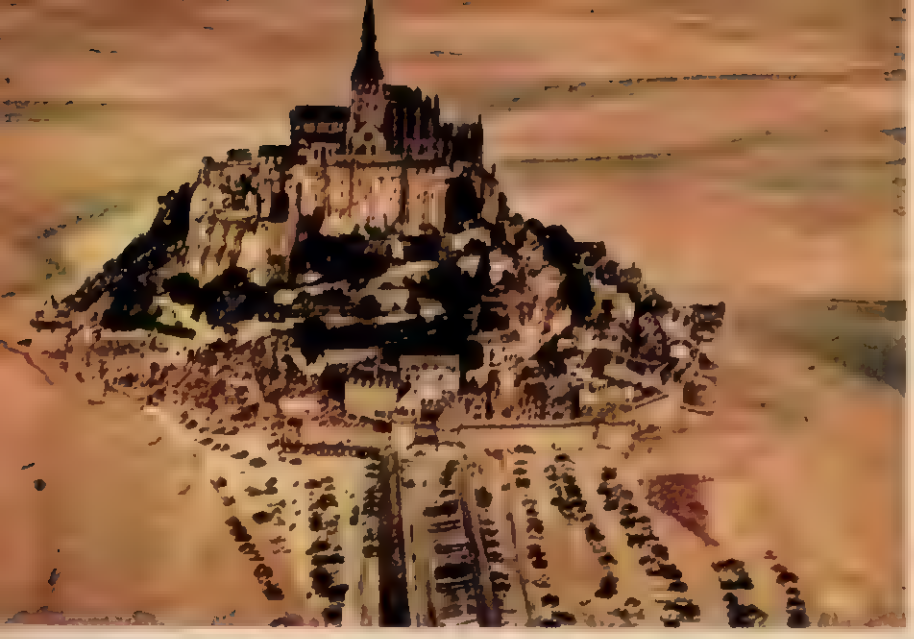

▲ **Sus: o ilustrată care reproduce, în condiții grafice excepționale, fotografia aeriană luată de Alain Perceval deasupra vestitului Mont Saint-Michel.**

▲ **Dedesubt: suvenir din Amsterdam.**

◀ **«La Giralda» și «Turnul de aur» — două impozante monumente arhitectonice din Sevilla.**

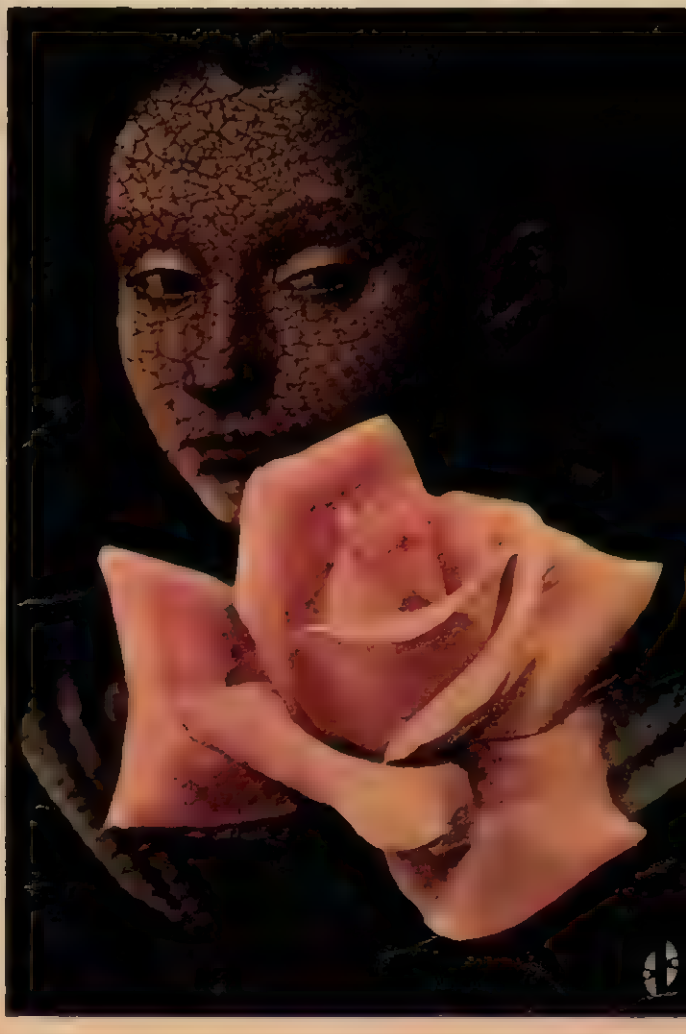

O inspirată compoziție: un trandafir Rosa Carla **avînd ca fundal pictura «Tînără fată» de Petrus Christus. Ilustrata a fost realizată cu prilejul unei expoziții florale la Orléans (octombrie 1967)** ▶

Un bun însoțitor: polița de asigurare

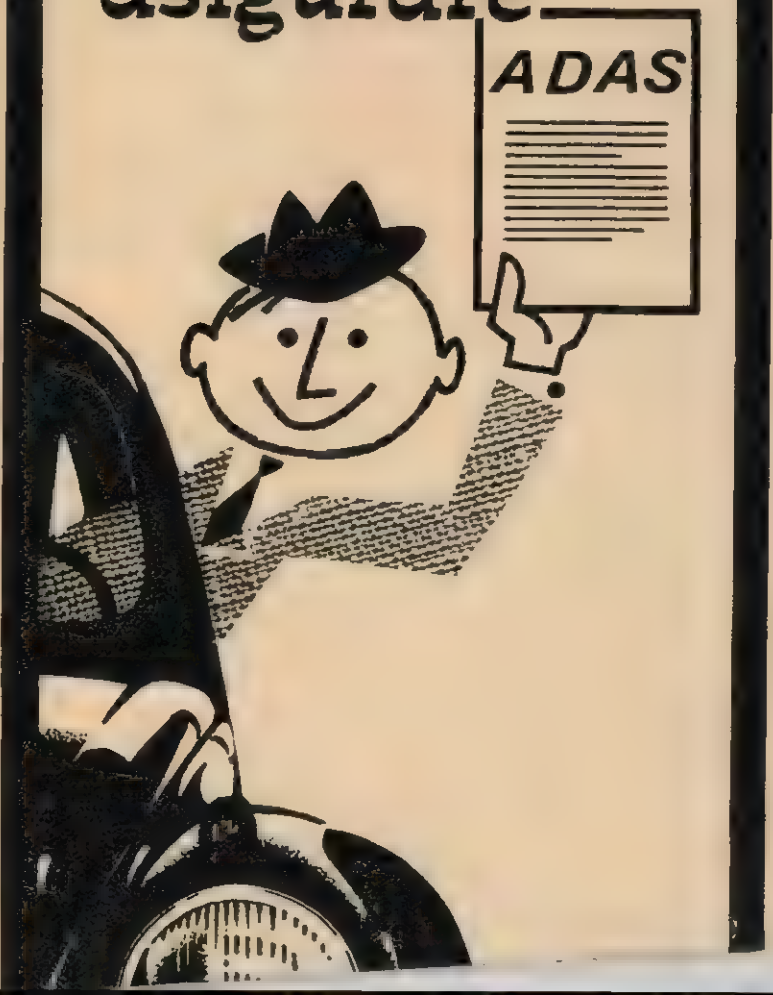

ADAS

varietăți

UMOR

de Neil COBAR

ARUNCĂTORUL DE CUȚITE

Dă-mi timp să mă obișnuiesc cu d-ta, fosta mea parteneră era mult mai slabă!...

Neconsolata!

LA BAIE

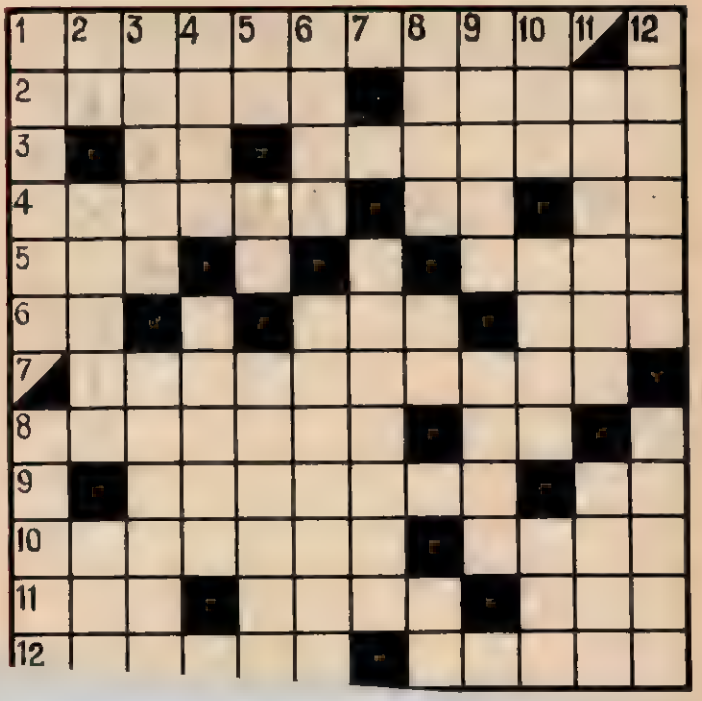

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

WASHINGTON **Aproape 15% din întreaga producție industrială a S.U.A. este cumpărată de Pentagon. În cadrul companiilor ce execută comenzi militare lucrează 16% din numărul total al inginerilor americani și 21% din cel al muncitorilor calificați.**

PARIS **Federațiile hoteliere din Franța, R.F.G. și Elveția au încheiat un acord pentru lansarea unui sistem electronic centralizat, de rezervare a locurilor în hoteluri. Sistemul va funcționa în conexiune cu agențiile de turism și marile companii de transport.**

KINSHASA **În decurs de opt ani Congo (K) a primit ajutoare străine în valoare de 1 050 milioane dolari, dintre care 715,5 revin S.U.A.**

BELGRAD **La strînsă concurență cu firme vest-germane, uzina constructoare de mașini «Jedinstvo» a încheiat cu firma americană «Michigan Sugar Co» un contract în virtutea căruia îi va furniza echipament. Contractul este considerat un succes al industriei iugoslave.**

ROMA **Cifra de afaceri a societății FIAT a fost anul trecut de 1 335 miliarde lire italiene, cu 141 miliarde mai mare decît cea a anului precedent. Au fost produse în total 1 727 000 automobile și 52 735 tractoare. Exporturile au crescut cu 36,2%.**

PRETORIA **Parlamentul sud-african a adoptat un proiect de lege prin care sînt lărgite împuternicirile «Direcției securității de stat» — subordonată direct premierului Vorster. Orice informație în legătură cu activitatea acestui organism va fi considerată crimă și pedepsită ca atare.**

MONTREAL **În incinta fostei Expoziții universale '67 a luat naștere un Muzeu internațional al umorului — cuprinzînd un cinematograf profilat pe filme comice, o bibliotecă cu 1 300 volume, precum și o vastă expoziție de desene și afișe.**

MOSCOVA **La Dnepropetrovsk a început construcția turnului destinat centrului de televiziune din Kiev. În formă de piramidă octogonală, turnul va fi înalt de 380 metri și înzestrat cu două ascensoare rapide, dintre care unul va ajunge la cota 328 m.**

TOKYO **Oameni de știință din Japonia apreciază că în 1970 va fi lansat cel dintîi satelit artificial japonez, iar în 1971 ar urma să fie trimis, la înălțimi medii, un al doilea satelit.**

OSLO **O societate de navigație norvegiană a comandat prima navă pentru croaziere polare. Cea dintîi călătorie este prevăzută pentru ianuarie 1970, cu itinerarul Buenos Aires-strîmtoarea Magellan — stațiuni antarctice americane, engleze, argentiniene și chiliene.**

NEW DELHI **Guvernul indian a interzis exportul pieilor de tigru. Măsura a fost luată pentru frînarea vînătorii ilegale a acestor feline, amenințate altfel cu dispariția.**

RIO DE IANEIRO

PERU, DIN NOU ÎN CENTRUL ATENȚIEI

Corespondență specială de la V. OROS

Legea reformei agrare, promulgată la 24 iunie la capătul unei reuniuni de 20 ore a cabinetului peruvian și al cărei text oficial a apărut în ziarul «El Peruana» din Lima, stabilește limita maximă a proprietății agrare cultivabile la 150 hectare în zona litoralului și de la 15 la 55 hectare în regiunea andină. În cele 196 de paragrafe ale legii sînt reglementate atît condițiile de folosire a pămîntului, cît și relațiile privind exploatarea individuală sau de tip cooperativist, obligațiile proprietarului față de stat, pedepsele împotriva sabotorilor reformei etc. Preambulul subliniază că reforma este un proces integrat și un instrument de transformare a structurii agrare care să contribuie la dezvoltarea economico-socială. Puterea executivă este autorizată să emită bonuri amortizabile de împrumut guvernamental în valoare de 15 miliarde de soli (352 milioane dolari) pentru a compensa exproprierile. O parte a valorii pămînturilor expropriate va fi plătită în bani, iar restul în bonuri amortizabile în 20 pînă la 30 de ani. Reforma reglementează dreptul de proprietate și stimulează crearea de cooperative. Printre suprafețele ce urmează să fie expropriate, legea include pămînturile abandonate, adică acelea nelucrate trei ani consecutiv. Urmărind să evite fărîmițarea proprietății agrare, din rațiuni de eficiență economică, legea stipulează că lotul minim va fi de trei hectare și acordă înlesniri asociațiilor cooperatiste. Surse oficiale din capitala peruviană au indicat că acțiunea de expropriere a marilor latifundii va dura două luni.

După aprecierile făcute la Lima, în afară de latifundiile peruviene legea va afecta o serie de firme străine, în majoritate nord-americane, deținătoare de mari suprafețe de teren în Peru. Departamentul de stat al S.U.A. s-a abținut deocamdată să comenteze legea promulgată în Peru, dar surse din Washington prevăd agravarea relațiilor între cele două țări. Purtătorul de cuvînt a Departamentului de Stat, Carl Bartch, a reafirmat exigența compensației «imediate, adecvate și efective» a oricărei proprietăți nord-americane care ar urma să fie expropriată. Observatorii consideră că guvernul peruvian nu va putea să facă față condițiilor de indemnizare imediată și efectivă, atît fiindcă înfruntă dificultăți financiare, cît și pentru că nu poate aplica un criteriu separat față de firmele străine în genere — altul decît cel al indemnizării cu bonuri, prevăzut în lege. Favorizarea firmelor străine ar avea, pe de altă parte, o rezonanță negativă în interior.

În ultimele zile legea peruviană de reformă agrară formează subiectul predilect al conversațiilor în cercurile politice și diplomatice de pe continentul sud-american. Opinia dominantă este că acest act va consolida sprijinul popular acordat guvernului peruvian în confruntarea cu S.U.A. și totodată va influența într-un fel sau altul proiectele de reformă a structurii agrare existente într-o serie de țări latino-americane.

LONDRA

IMPASUL U.C.S.

Corespondență specială de la Liviu RODESCU

Cale de 160 km, rîul Clide străbate peisa- experți de-a lungul meridianelor, dar cel [illegible] obținut a fost o [illegible]

COMENTARIU

Complicațiile integrării vest-europene

de Silviu BRUCAN

A doua jumătate a anului acesta se anunță plină de grele încercări pentru Piața comună, cu atît mai mult cu cît 1 ianuarie 1970 trebuie să o găsească eliberată de ultimele bariere vamale.

Trei probleme majore vor confrunta organismele comunitare de la Bruxelles în această perioadă: candidatura britanică, instabilitatea monetară *și* politica agricolă. *În ce privește prima, ea este relansată în prezent cu o vigoare neobișnuită la Londra, unde guvernul Wilson încearcă să-și acopere retragerea în dezordine a legii antigrevă printr-o «mare inițiativă europeană», pentru care mediul extern este tot atît de puțin pregătit cît era mediul intern pentru legislația contra sindicatelor. Deși aparențele* politice *sînt mai favorabile Angliei după schimbarea din Franța, nu este mai puțin adevărat că aspectele* tehnice *(poziția slabă a lirei, angajamentele comerciale și valutare cu țările Commonwealthului, ramurile competitive ale industriei britanice etc.) vor mai da mult de furcă Londrei chiar după ce «cei șase» vor fi hotărît să înceapă negocierile cu ea. Este semnificativ că propunerea lui Willy Brandt de a se convoca o «întîlnire în șapte» la nivel înalt pentru a accepta Anglia a fost respinsă — în absența Franței — de Belgia, Olanda și Luxemburg, care au insistat ca problema să fie mai întîi studiată «în șase». Cu alte cuvinte, una este să faci declarații politice care nu costă nimic, și alta este să iei decizii care pot să coste scump finanțele și industria țării!*

Ceea ce se numește în mod idilic «cooperarea monetară» interoccidentală seamănă mai curînd cu un campionat de box în care adversarii își aplică lovituri cît mai multe, ferindu-se doar ca vreunul să fie făcut knock-out. Rezervele de devize ale Franței au scăzut de la 6,9 miliarde dolari la 3,6 miliarde dolari, ceea ce determină pe ministrul francez de finanțe să meargă în vîrful picioarelor. Refuzul categoric al Bonnului de a reevalua marca la nivelul real al cursurilor de schimb a accentuat dezechilibrul fundamental de pe piața monetară. Anglia a recurs recent la un nou balon de oxigen — un împrumut de un miliard de dolari — menit a asigura respirația normală a lirei sterline. Iar Statele Unite, care și-au mai redresat puțin balanța de plăți în 1968, se cramponează de actualul preț al aurului, deși fiecare fluctuație monetară în ultimii ani a relevat caracterul forțat și primejdios al acestei parități. Propuneri de ieșire din impas există, dar pe de o parte Washingtonul nu mai este în măsură să-și impună etalonul-dolar așa cum a făcut-o în 1945 la Bretton Woods, pe de altă parte nici «cei șase» nu vor să accepte formule care favorizează pe unul în dauna celorlalți. Deocamdată, deci, rămîne în vigoare formula «vivere pericolosamente», care s-a dovedit atît de funestă pentru inițiatorul ei.

În sfîrșit, finanțarea politicii agricole comune va da multă bătaie de cap consiliilor de la Bruxelles. După cum se știe, cei șase au creat un fond comunitar menit să acopere cheltuielile asumate de state în vederea regularizării prețelor interne de produse agricole și a exportului în pierdere către țări terțe. Franța a fost pînă acum principalul beneficiar al acestui fond: în 1968 soldul ei creditor s-a ridicat la un miliard de franci, iar în 1969 se scontează un sold de un miliard și jumătate; R.F. a Germaniei, Italia, Belgia și Luxemburg au un sold debitor, numai Olanda obținînd ceva beneficii, mult mai mici decît cele franceze. Chestiunea pe care Pierre Drouin de la «Le Monde» o formulează răspicat este dacă partenerii Franței vor accepta în continuare un sistem care-i permite acesteia să exporte grîu la un preț scăzut în țări terțe, pe baza ajutorului primit din fondul comunitar. La Bonn s-au și exprimat voci împotriva prelungirii acestui sistem. În plus, rămîn de discutat în acest domeniu noile prețuri propuse de comisia europeană de la Bruxelles pentru carnea de vacă, orez și porumb, precum și controversatul «plan Mansholt» privind reforma structurii agrare, de care se ferește toată lumea. Observatorii politici sînt de părere că nici o decizie importantă în aceste probleme spinoase nu se va lua pînă după alegerile din R.F. a Germaniei, care vor avea loc în septembrie.

După cum se vede, bucluciurile se țin lanț și singura constatare care se impune este aceea că, cu cît integrarea economică face pași înainte, cu atît lucrurile se complică mai mult.

Salisbury și Pretoria, și pe de alta, între Pretoria și Londra.

Aparent, extinderea apartheidului în sudul Africii nu ar trebui să provoace nemulțumirea regimului sud-african. Regimul lui Vorster are însă în realitate motive serioase de a dezaproba noua sfidare rhodesiană. Din două puncte de vedere. În primul rînd, deoarece sprijinul oferit cu larghețe Rhodesiei grevează în mod neplăcut asupra relațiilor (intense și multilaterale) ale Pretoriei cu Londra. În al doilea rînd, deoarece extinderea discriminării rasiale nu poate avea alt efect într-o perspectivă mai îndepărtată decît intensificarea luptei de eliberare a populației africane în întreaga zonă sudică a Africii.

Ian Smith a ales deci conflictul deschis cu naționalismul african, și aceasta este principala concluzie a referendumului. Dacă ruperea legăturilor cu guvernul de la Londra nu poate duce la o dramatizare a situației, confruntarea cu forțele de eliberare națională poartă în sine germenii unor urmări imprevizibile. Ceea ce explică și iritarea regimului sud-african, foarte circumspect, în ciuda forței sale, cînd este vorba de mișcarea de eliberare națională africană.

Constantin ȚINTEA

DE UNDE VINE

Nu este exclus ca piața valutară occidentală să fie din nou scuturată de febra [illegible] valute. Se

ci devalorizarea celorlalte valute, și în special a lirei și francului.

De astă dată zvonurile provin din sursă [illegible] Donald Graham,

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ARHIVĂ-FOTO

DEBUTUL VIITOAREI ÎMPĂRĂTESE A SCENEI...

Într-o vreme în care accesul la Conservatorul din Paris era socotit obstacolul suprem în calea aspiranților la cariera artistică iar titlul de absolvent al acestui for de învățămînt însemna consacrarea certă pe plan internațional, o româncă — Maria Ventura — entuziasma comisia examinatorie care-i acorda premiul întîi între cei 131 de tineri talentați, veniți din toate colțurile lumii, atrași de luminile acestei adevărate universități internaționale de teatru. Era în luna iulie 1905 și eroina de atunci a competiției avea numai 18 ani și 11 luni — așa cum menționează și revista pariziană «L'Illustration», care-i publica fotografia, însoțită de un elogios articol al cronicarului Gabriel

Mlle VENTURA (18 ans 11 mois), 1er prix de tragédie (*Phèdre*).

Boissy: «În seara aceasta cred că am asistat la debutul viitoarei împărătese lirice. Sînt mîndru și fericit de a prezice viitorul splendid care o așteaptă pe d-ra Ventura... are daruri excepționale... îmi pare ca un mesaj al victoriei...» Prezicerea lui Boissy s-a adeverit pe deplin, Maria Ventura devenind una dintre fruntașele scenelor lumii, o desăvîrșită interpretă a eroinelor din piesele lui Racine, Molière, Corneille.

FORT-LAMY

DIFICULTĂȚI ȘI PERSPECTIVE CIADIENE

Corespondență specială de la Nestor ROURA

Țară africană continentală, fără ieșire la mare, săracă în ape, cu o rețea rutieră slab dezvoltată, Ciadul (1 300 000 km², 3 000 000 locuitori) este un stat greu de administrat. Înainte de cucerirea independenței (22 aprilie 1960), Ciadul nu i-a atras pe colonialiștii europeni decît datorită poziției sale strategice, la mijlocul distanței dintre nordul și sudul continentului african. Resursele acestei foste colonii eterogene nu au fost în nici un fel puse în valoare înainte vreme.

Contradicțiile moștenite abundă și în prezent. Președintele Tombalbaye reușește cu greu să arbitreze conflictele ce izbucnesc între populația neagră — creștini și animiști — din sud și arabii, peuhlii, haoussasii din nord.

Cît privește economia, producția de cereale fiind insuficientă, meiul și sorgo, care stau la baza alimentației țăranilor, trebuie importate. Agronomii și societățile de asistență tehnică internațională se preocupă de creșterea randamentului la hectar a culturilor, de diversificarea lor (orez, porumb, grîu, orz, zarzavaturi), fără a neglija asocierea zootehniei cu agricultura. Bumbacul — singura plantă care este exportată, aducînd țării circa 23 miliarde franci africani pe an — formează obiectul unor cercetări speciale în vederea sporirii productivității. O altă bogăție a Ciadului o constituie vitele și caprele — circa 10 000 000 de capete. Alături de bumbac și de peștele uscat, carnea este una dintre principalele surse de venituri ale Ciadului.

Primul plan de dezvoltare economică a țării, lansat în 1966, pune accentul pe educarea populației și formarea de cadre (procentul școlarizării va crește de la 15 la 30). Planul de investiții, care totalizează 47 miliarde franci africani, are drept principale obiective rețeaua rutieră și economia rurală, ambelor sectoare revenindu-le cîte o treime din această sumă, iar industriei — o optime. Deși pînă la expirarea celor patru ani ai planului a mai rămas un an, experții apreciază totuși că obiectivele acestuia nu vor putea fi realizate decît către anul 1972.

La sfîrșitul lunii aprilie președintele Tombalbaye a convocat o conferință la Moundou, în sud, pentru a denunța relele de care suferă țara, a chema populația la muncă și calm, pentru a anunța, de asemenea, eventuale sancțiuni în cazul tulburărilor care ar surveni în timp ce șeful statului se va afla în vizite peste hotare.

Reprezentînd în alegerile prezidențiale din 15 iunie Partidul progresist din Ciad, al cărui secretar general este, președintele Tombalbaye a fost reales cu acest prilej în postul suprem al administrației ciadiene. Rezultatele pe care François Tombalbaye le va obține în viitorii șapte ani ai mandatului său depind de realizările economice ce vor fi obținute în această perioadă, precum și de aranjamentele diplomatice legate de ajutorul dinafară, de care Ciadul nu se poate încă lipsi. Cît privește problema disensiunilor etnico-religioase, a cărei rezolvare nu poate fi încă întrevăzută în viitorul apropiat, ea este legată de asemenea de dezvoltarea social-economică a regiunilor afectate.

CER ÎNNORAT LA MONTEVIDEO

Greva funcționarilor din serviciile publice — devenită «tradițională» în ultimii ani, în luna iunie, la Montevideo — a atins anul acesta valori nemaiîntîlnite pe graficul acțiunilor revendicative ale maselor populare uruguayene. Înscriindu-se în lanțul grevelor de la întreprinderile frigorifice, transporturi, bănci, telecomunicații și din alte sectoare ale vieții sociale și colective, a fost interzis dreptul la întrunire, activitatea mijloacelor de informare a fost mult restrînsă. Pe de altă parte poliția a primit dreptul de a reține sub stare de arest orice cetățean care «tulbură ordinea publică», cu obligația de a informa în 24 de ore Congresul Național.

Aceste acțiuni represive nu au intimidat însă masele muncitoare care, în ciuda «stării de urgență», au organizat ample demonstrații și greve de protest, cerînd sporirea salariilor și plata celor restante, demilitarizarea economiei și a vieții publice, renunțarea din partea patronatului la intenția de a desființa ajutoarele sociale în caz de boală. De asemenea, opinia publică uruguayană se pronunță pentru o revizuire a politicii guvernului față de activitatea centralelor sindicale și universitare și renunțarea la tratatul încheiat cu F.M.I. «în condiții umilitoare pentru națiune».

Dan BULGĂR

În timpul vizitei protocolare făcute de președintele Franz Jonas președintelui Nicolae Ceaușescu, la Consiliul de Stat.

După obiceiul strămoșesc, distinsul oaspete este primit la hotarul județului Prahova cu pîine și sare.

Vizitînd Rafinăria și Complexul petrochimic de la Brazi.

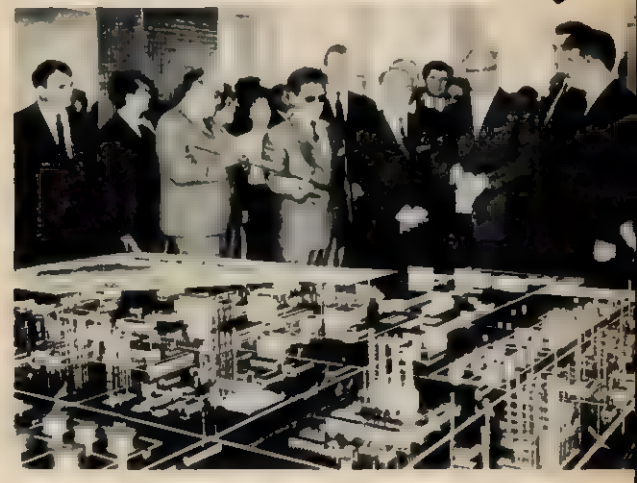

La combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Convorbiri oficiale.

FUNERALIILE TOVARĂȘULUI DUMITRU PETRESCU

Luni, 15 septembrie, întreaga țară îndurerată a adus un ultim omagiu memoriei tovarășului Dumitru Petrescu, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, vicepreședinte al Consiliului de Stat, vicepreședinte al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, activist de seamă al partidului și statului nostru.

În semn de înaltă cinstire a memoriei militantului de frunte al mișcării muncitorești și comuniste din țara noastră, din ultimele gărzi au făcut parte tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer și ceilalți conducători de partid și de stat.

La mitingul de doliu desfășurat pe platoul din apropierea Palatului M.A.N., viața și lupta fiului credincios al partidului și al poporului român au fost evocate de tovarășii Chivu Stoica, Gheorghe Stoica și Ilie Verdeț.

Cortegiul funerar a străbătut apoi străzile Capitalei îndreptîndu-se spre Parcul Libertății, unde sicriul a fost depus într-una din criptele de la baza hemiciclului Monumentului eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism.

În jurul catafalcului (fotografia de sus)

Cortegiul funerar în drum spre mausoleu (fotografia de jos).

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor

Activitatea de producție pe ultimele opt luni și măsurile necesare pentru îndeplinirea planului pe anul 1969 sînt *problemele esențiale care au fost dezbătute* în cadrul adunărilor generale ale salariaților din secțiile și serviciile uzinei «23 August». Examinîndu-le cu atenție și competență, salariații uzinei bucureștene, care au participat în mare număr la dezbateri, au afirmat necesitatea îndeplinirii exemplare a tuturor sarcinilor, au subliniat rezultatele pozitive, dar în același timp — sub semnul exigențelor și al sarcinilor majore — au îndreptat un foc concentric asupra neajunsurilor. La secția aparataj, care a realizat toți indicatorii de plan în ultimele opt luni, în adunarea generală au fost puse în discuție probleme stringente la ordinea zilei. Dacă asimilarea noilor produse (frînă KE-KES) a dus la ridicarea pe o treaptă superioară a pregătirii profesionale, stimulînd nivelul de gîndire creatoare a oamenilor, totuși nu au fost lichidate cîteva carențe. Încă nu s-a asigurat o desfășurare ritmică a producției, au arătat și maistrul Gh. Capsiz, și muncitorul M. Mirea. Lunile se încheie cu asalturi, cu multe ore suplimentare, care dublează eforturile fizice ale salariaților, fenomen negativ care ar putea fi rezolvat dacă secțiile primare ar asigura o aprovizionare ritmică și la timp. Apoi, tehnologia de fabricație nu se ridică, în totalitatea ei, la nivelul cerut de calitatea produselor: sînt multe rebuturi la piesele turnate, unele scule și dispozitive — au arătat, printre alții, I. Dobre și Gh. Stoica — nu corespund nivelului cerut. Realizarea în condiții calitative ireproșabile a produselor impune o organizare armonioasă a producției, la care concură în mod hotărîtor disciplina fermă în muncă. În adunare s-a arătat că absențele însumează 2 255 zile/om (ianuarie-august 1969), cifră care reprezintă 2,2% din fondul de timp al secției, sau, cum s-a comparat, o capacitate pierdută cu care s-ar fi putut realiza 200 *echipamente de frînă HIKP*. O situație care a dus, după cum s-a estimat, la efectuarea a 18 040 ore peste program din partea unor muncitori. Și deci, o concluzie imperioasă: întărirea disciplinei.

Participanții la dezbateri au făcut multe propuneri (peste 70), menite să ducă la folosirea maximă a mijloacelor tehnice, a timpului de lucru. Conducerea secției și diferiți maiștri au repetat cererea ca grupul de tehnologi afectați secției să-i fie subordonați, ca aceștia să participe mai intens la soluționarea curentă a problemelor tehnologice; maistrul Aurel Gubernat și șeful de echipă I. Surghie au subliniat necesitatea completării parcului de mașini etc. Trebuie relevată și propunerea de a se scoate banda de lucru de la linia de cilindri, deoarece de doi ani această bandă — devenită inutilă — nu funcționează, ocupînd un spațiu prețios. Serviciul tehnologic al uzinei este dator — e de părere ajustorul Ion Ene — să rezolve într-un fel problema acestei benzi de lucru.

Deschisă, ostilă rutinei, analitică și cu idei novatoare, adunarea salariaților de la secția aparataj a precizat multe căi de rezolvare a problemelor. «Trebuie să punem accent pe creșterea competenței fiecărui salariat — a spus C. Lelea. Și asta nu în primul rînd prin măsuri administrative, ci prin inspirarea încrederii în posibilitățile creatoare ale potențelor care nu sînt îndeajuns scoase la lumină, stimulate. Această acțiune de revelare a forțelor creatoare sînt sigur că ne va permite să ne îndeplinim la timp și exemplar planul pe acest an și pe anul viitor».

G. ANDREI

mîini harnice

Între 10 și 30 septembrie, 90 000 de elevi ai claselor X și XI participă la culesul strugurilor, la recoltarea porumbului și a sfeclei de zahăr. 270 de întreprinderi agricole de stat, însumînd 1350 de ferme, s-au pregătit cu grijă pentru a primi sutele de clase de elevi, devenite pentru 20 de zile brigăzi și echipe de muncă patriotică.

Cuprinderea liceenilor în campania agricolă din această toamnă, inițiativă organizată de Uniunea Tineretului Comunist, Ministerul Învățămîntului și Consiliul Superior al Agriculturii, constituie un act educativ cu profunde rezonanțe în activitatea didactică ulterioară a școlilor.

La repartizarea celor 1 310 de elevi din județul Teleorman în zece I.A.S (Alexandria, Bilețești, Drăgănești-Vlașca, Dobrotești, Lița, Piatra, Roșiori de Vede, Toporu, Vitănești, Zimnicele) s-a urmărit nu numai educarea elevilor «prin muncă și pentru muncă», ci și crearea unui cadru tineresc cultural-sportiv în cadrul taberelor organizate la Dobrotești și Toporu.

Pe cei aproape 100 de elevi ai liceelor 1 și 2 din Alexandria i-am găsit printre rîndurile de porumb ale I.A.S.-Vitănești. Mii de kilograme de porumb recoltate într-o singură dimineață. E adevărat... mîinile obișnuite doar cu stiloul se resimt de asprimea pănușelor. Micile necazuri agreste nu i-au împiedicat cu toate acestea, pe Elena Grosu, Georgeta Stoian, Georgeta Statu și Victoria Vîlcu de la Liceul nr. 2 să ajungă, de două ori în această dimineață, aproape de capătul rîndului, iar pe Dumitru Mîndruță, Constanța Ion și Mariana Ciurea de la Liceul nr. 1 să termine de cules un întreg rînd. Conducerea I.A.S. apreciază deosebit de favorabil rezultatele acestor muncitori ocazionali. Cele două mese consistente și aprovizionarea cu apă chiar la locul și în timpul celor șase ore de lucru este, pînă la calcularea strictă a muncii depuse, doar o parte a binemeritatei răsplăți oferite elevilor

I. POP

un început bun ce se cere fructificat

Adunarea generală a salariaților Fabricii de bere Pitești a fost un prilej fericit de bilanțuri și de fertile sugestii pentru viitor. Intrată în funcțiune în trimestrul III al acestui an, fabrica a și produs primele cantități de bere, de o calitate excelentă, apreciată în consecință de consumatorii argeșeni. Respectarea termenelor de dare în funcțiune n-a fost o treabă ușoară. La începutul anului, lucrările de construcții-montaj erau serios întîrziate. Pentru remedierea rămînerilor în urmă s-a constituit un comandament care a analizat săptămînă de săptămînă stadiul lucrărilor, luînd, cînd era cazul, măsuri operative. Lucrările au fost eșalonate, ținîndu-se cont de fluxul tehnologic. S-a lucrat, astfel, în urgență la secția de fierbere și la transportul pneumatic al maltului de la siloz la fierbere. Au fost recrutate și pregătite din vreme o serie de cadre de specialitate (21 mălțători și berari, 14 mașiniști, 9 electrostivuitoriști etc.), pentru ca procesul producerii berii să nu sufere nici un moment. De asemenea, s-au asigurat cantitățile necesare de hamei și malț, precum și spații de depozitare adecvate. La 18 iunie a început fermentarea primei șarje de bere, iar la 31 iulie, mult așteptatul produs a ajuns la consumatori. Pînă la 31 august s-au fabricat 34 679 hl. Acesta a fost, succint, cuprinsul dării de seamă prezentate adunării generale a salariaților de către directorul întreprinderii, ing. Ion Stanciu. Discuțiile care au urmat au relevat startul bun luat de fabrică, start ce se cere continuat cu realizări pe măsură. Astfel, din discuțiile purtate s-a ajuns la concluzia că există posibilități, ca pînă la sfîrșitul anului planul de 94 000 hl să fie suplimentat la 110 000 hl, acumulările totale anuale cifrîndu-se la circa 4,5 milioane lei.

Tot din analiza la obiect a diferitelor aspecte ale producției a reieșit că parametrii proiectați (400 000 hl bere anual) se pot obține cu două luni înaintea termenului prevăzut (iunie, în loc de august 1970).

Inginerul Gheorghe Ionescu, de la serviciul aprovizionare, a arătat că, în urma analizei problemelor de producție ce a avut loc în cadrul secțiilor fierbere și fermentare, s-a ajuns la concluzia că angajamentele pe anul 1970 se pot suplimenta cu încă 1 000 hl bere, iar la producția de malț cu încă 100 t. Problemele ridicate în continuare de adunare au fost în majoritatea lor la obiect, precise, demonstrînd că cei 350 salariați ai fabricii de bere sînt hotărîți să lucreze și mai bine, cu un randament sporit. Este un început bun și care trebuie valorificat, aceasta a fost concluzia adunării generale, care s-a bucurat de participarea conducerii de partid a județului Argeș. Așadar, berea, un produs atît de mult solicitat, nu va lipsi la Pitești. Îmbuteliată în sticle elegante, își va cuceri, grație calității sale excelente, un rapid prestigiu.

H. MIHAI

cînd agrotehnica intră în... vacanță

Anul acesta, bilanțul recoltei de grîu nu este măgulitor pentru județul Constanța. Să-l amintim acum, la începutul ultimei mari campanii agricole a anului. Toamna cînd se numără... porumbul

Între județele țării, Constanța deține cea mai mare suprafață cultivată cu grîu de unitățile agricole de stat: 86 000 ha. Ce folos că 12 ferme au realizat producții mai mari de 3 000 kg la hectar, dacă producția medie pe județ — în sectorul de stat care trebuie să fie model! — a fost abia de 2 210 kg/ha. Ce folos că producția în sectorul cooperatist a depășit cu 320 kg la hectar media pe țară, dacă ea nu reprezintă nici pe departe posibilitățile agriculturii noastre!

Surprind cumva aceste rezultate, slabe sau mediocre? Sînt rodul fatalității? O aritmetică simplă le explică, dar nu le scuză. Se știe că, în primăvară, mari suprafețe de teren au fost bălțite. Măsurile de eliminare a excesului de apă s-au luat fără convingere, încet. Pe lîngă calamitarea unei părți din culturi ori întîrzierea vegetației, acest fenomen a determinat îmburuienarea terenurilor.

Cu toate acestea, nu s-a folosit plivitul manual, de parcă ar fi fost o operație rușinoasă, deși în perioada în care s-ar fi putut efectua acest gen de lucrări existau brațe suficiente de muncă în sate. Culmea e că nici plivitul chimic nu a fost aplicat serios. Nu s-a folosit decît o jumătate din cantitatea de 600 tone ierbicide aflate în bazele de aprovizionare ale județului.

Un calcul sumar arată că nu mai puțin de 100 000 tone de grîu au rămas astfel înecate în buruieni înainte de a se naște».

Din păcate, seria cauzelor nu se oprește aici. Aproape 40% din suprafață a fost atacată de ploșnița grîului. Nu numai că nu s-au luat cele mai eficiente măsuri de stîrpire a acestui dăunător, dar există toate perspectivele ca invazia lui să cunoască recrudescență la anul.

Analizîndu-și cu exigență lipsurile, agricultorii din județul Constanța doresc să fie cunoscute și greutățile create de alții:

Unitățile nu au la dispoziție decît semințe din soiul «Bezostaia», dar acesta nu se pretează și la cultura irigată, existentă în plan și în intenții.

Avioanele utilitare sînt nu numai puține, dar și din cele foarte ușoare, incapabile de a lupta cu vîntul care suflă aproape continuu deasupra podișului dobrogean.

Cei competenți au analizat «din mers» situația recoltei de grîu. Majoritatea unităților au tras concluziile necesare. Agrotehnica nu are dreptul la vacanță, chiar dacă se aplică în apropierea mării.

Sergiu ANDON

O adevărată mană cerească pe terenul agricol de la I.A.S.-Borănești. Cu ajutorul aviației utilitare au fost împrăștiate în această toamnă îngrășăminte minerale pe o suprafață de 3 000 ha.

DIN CARNETUL GOSPODINEI...

– raid-anchetă prin piețele capitalei –

de Viorica CIORBAGIU - Fotografii de O. ARCADIE

A doua zi după vizită și ședința cu sancțiuni și Piața Progresul a căpătat o altă față. Dar...

Recunosc, sînt o gospodină maniacă. Deși mă pot scuti de multă osteneală apelînd la serviciile industriei alimentare, țin totuși morțiș să-mi pregătesc eu singură cămara pentru iarnă. Chiar cu riscul de a trece drept o femeie cu vederi retrograde, nu mă clintesc nicicum din hotărîrea asta. Prin urmare, înarmată cu cîteva sacoșe încăpătoare voi colinda astăzi prin piețe cu toată stăruința. Și, firește, către seară «laboratorul» meu propriu va ride în toate culorile: e absolut sigur că noțiunea de abundență s-a născut toamna. Așa că...

DOI SACI DE CEAPĂ

În ultimii ani m-am tot străduit să renunț la o prejudecată, și anume aceea că nu poți face tîrguieli ca lumea decît în piețele consacrate. Mai pe înțeles, am vrut să mă conving (și uneori am reușit) că și la magazinele de legume și fructe se găsesc mărfuri de calitate. Dar se vede că astăzi am călcat cu piciorul stîng. Pe Șoseaua Ilie Pintilie (unitatea nr. 171) m-am uitat îndelung la cele cîteva lădițe cu roșii, care începuseră deja să dea în... fiert, și am plecat cu o senzație superstițioasă. Am plecat cu toate că în magazie ochiseam (iertat să-mi fie) lăzi cu roșii întregi și frumoase. Dar oare îți poți permite «îndisreției»?! La centrele din jur — pe o rază de circa 2 km — numerotate 163, 164, 175 și așa mai departe, nu numai că lipseau roșiile, dar n-am găsit nici urmă de castraveți, ardei sau vinete. Așa că oricît aș fi încercat să scap de prejudecată... Nu-mi rămînea decît să încerc la Obor. Piața era într-adevăr foarte generos colorată dacă o cuprindeai cu privirea de la oarecare distanță. Dar eu nu sînt pictoriță și venisem la Obor pentru rațiuni mult mai «meschine»: zacuscă, bulion, castraveciori în oțet și alte asemenea ambiții culinare. Chioșcurile de legume și fructe erau aprovizionate foarte... nuanțat — într-un loc găseai roșii, într-alt loc ardei, într-al treilea vinete, varză și așa cu toate celelalte. Prin urmare stăteai la coadă de trei-cinci-zece ori. Haide, fie, dar cu ce rezultat? Mie mi s-a întîmplat așa: tocmai cînd voiam să-l conving pe vînzător că roșiile pe care le oferă au doar prețul de calitatea I, în rest se află în stare de «semifabricate» și eu nu-mi luasem borcan separat pentru zeamă, deci în acel moment înaintea mea se făcuse un șir respectabil care aștepta să cumpere ceapă. Și cum ceapa e lucru mare la casa omului, mi-am strămutat și eu așteptarea. Zadarnică. Pînă să ajung în fața cîntarului ceapa se terminase. În schimb începuseră discuțiile. Din vociferări am înțeles că un anume Jucălea Ștefan, de profesie agent dezinfector, din comuna Bogați-Topoloveni, — venit la Obor să vîndă pere — cumpărase, cum-necum, doi saci de ceapă cu scopul să o ducă... la țară. În piețele Unirii și Dorobanți tot discuții. Cică vînzătorii dosiseră ceapă sub tejghele, sub lăzi goale și chiar sub niște șube. Oamenii își exprimau reprobarea cerînd ca cei vinovați să fie deferiți justiției.

Cred că-i de așteptat ce s-a ales din inimoasele mele intenții: m-a apucat ora prînzului cu sacoșele aproape goale. Dar cum hotărîsem să perseverez, am făcut un drum după-amiază și în Piața Emilia Irza, care era... închisă. Cele trei puncte de dinainte înseamnă că la o atare «surpriză» am reacționat cu întreruperea respirației din cauză de nedumerire și furie. Era zi de lucru, program obișnuit, și totuși piața cu pricina își luase «relache».

M-am întrebat seara, că tot n-aveam cum să mă apuc de conserve: oare în toamna asta Cornul abundenței s-a gîtuit din pricina vreunei defecțiuni tehnice? Roadele nu sînt de vină. Se află din belșug. Numai că nu curg totdeauna acolo și așa cum se cuvine. La depozitul de pe str. Heliade între Vii circa 700-800 kg de roșii sănătoase, netede, alcătuiau un stoc tampon pentru «ocazii», în timp ce aproximativ 7 000 kg de vinete își așteptau obștescul sfîrșit în lăzi suprapuse. Am citit involuntar un afiș mare și colorat: «Legumele și fructele, izvor de sănătate și energie», și am zîmbit trist ca la auzul unui sfat inutil.

CINE CU CINE SE CONCUREAZĂ?

Resemnarea nu intra totuși în programul meu de preparare a conservelor, astfel încît m-am hotărît brusc să cer îndrumări competente de la însuși directorul Întreprinderii de legume și fructe. Auzind că nu se află în sediu, i-am luat urma pe o străduță din apropierea Lipscaniului. Nu am izbutit să stau de vorbă cu tovarășul Dumitru Buzdun, adjunct al directorului (care era în concediu), pentru că

Am asistat «incognito» la controlul inopinat al Pieței Unirii, efectuat de directorul general Vasile Luchian din Ministerul Comerțului Interior, însoțit de inspectori și responsabili. TIMPUL I: Mai aveți ceapă? TIMPUL II: Nu mai avem, cum să mai avem? TIMPUL III: «Amnezia» a fost curmată în momentul cînd sub tejghea au mai fost descoperite totuși cîteva lăzi cu ceapă. Vînzătorii (foști?) Drăguț Ștefan, Ilie Constantin și Munteanu Gheorghe pot păstra imaginile alăturate pentru albumul de... familie.

tocmai conducea o ședință. Am auzit cu satisfacție că la «centrală» se cunosc toate neajunsurile de care mă lovisem eu prin piețe. Și drept urmare li s-a citit participanților la ședință — gestionari, merceologi, șefi de depozite — o listă substanțială de sancțiuni și sancționați: Căprăraiu Gh. de la Piața Ferentari, Andronache Costache de la Piața Rahova, Isac de la Dorobanți, Bîrsan de la Vitan, Dolofan cu soția etc., etc.

M-am furișat din sală cu sufletul doldora de speranțe. A doua zi dimineața multe dintre magazinele și piețele de legume și fructe aveau altă față. Dar ceapă tot s-a dosit (și asta a doua zi după ploaia de sancțiuni!); scandaluri tot au fost, repartizarea mărfii s-a făcut cam tot în același chip, cultivînd aglomerație. Ba Poenaru Constantin, vînzător la unul dintre chioșcurile din Obor, mi-a strigat de la obraz cînd i-am atras atenția că vinde rebuturi: «Ce, crezi că mi-e frică de d-ta?! Au fost și alții mai mari prin piață și tot nu ne este frică!!!»

Ce-i drept, eu eram o gospodină fără altă calitate decît aceea de cumpărătoare nerealizată. Și vînzătorul nu mintea: cu două zile înainte vizitase Piața Obor și alte piețe tovarăși din conducerea Consiliului popular al Municipiului, ministrul adjunct de resort din M.C.I., directori generali, directori... Se aplicaseră și sancțiuni, dar responsabilii pieței rămăseseră dîrji și neînfricați (!).

Mărturisesc, nu fără jenă, că descurajarea mea era aproape completă. Am apucat să vorbesc pînă la urmă cu directorul adjunct al Întreprinderii de legume și fructe, tov. Dumitru Buzdun. Mi-a dat vești încurajatoare: s-au pregătit pentru aprovizionarea noastră, a bucureștenilor, 65 000 tone cartofi, 45 000 tone legume, 12 000 tone varză, 13 000 tone ceapă, 8 000 tone rădăcinoase și așa mai departe, pe care le putem căpăta chiar la domiciliu, printr-o simplă comandă telefonică. E o soluție cît se poate de comodă. Totuși m-am interesat dacă legumele și fructele I.L.F. au șanse, în viitorul apropiat, să sporească în prospețime. Am primit asigurări, dar deocamdată... Șeful Pieței Unirii, Vasile Damu (și nu numai el), se miră de ce comerțul intercooperatist are succes. Îndrăznesc să spun eu: pentru că vinetele și roșiile și toate celelalte legume și fructe mai păstrează pe deasupra picuri de rouă, abia au fost culese, și se oferă pe tarabă îmbietor. Produsele nu se degradează pentru că sînt aduse operativ.

Da, dar succesul ridică un mare semn de întrebare în materie de probitate: C.A.P.-urile au încheiat contracte cu Întreprinderea de legume și fructe pe care le onorează foarte puțin onorabil. Bunăoară, C.A.P.-Corbeanca a livrat doar 8 tone de roșii din 60 contractate, 3,8 tone varză din 38 tone, 700 kg ardei gras din 8 000 kg cît prevede contractul. La vremea potrivită C.A.P.-Dărăști-Ilfov a primit din partea întreprinderii beneficiare (I.L.F.) 6 600 kg sămînță de usturoi. Contractul la acest articol atît de rar prevedea 20 000 kg, iar practic s-au livrat 500 kg, deci mult sub însăși cantitatea de sămînță inițială. Și restul?

Uniunea județeană a cooperativelor de producție ce face? Cum controlează îndeplinirea obligațiilor contractuale?

CÎT NE AJUTĂ INDUSTRIA?

Am fost mîhnită, m-am gîndit, m-am răzgîndit, iar m-am gîndit și parcă aș renunța la ambiția de a mîgîli ore și zile întregi la umplutul și legatul borcanelor. Ce m-a clintit din hotărîrea inițială? Iată, am aflat că fabricile de conserve pregătesc bunăoară zarzavat pentru ciorbă, în saramură — curățat, sortat, numai bun de pus la fiert. Și altceva la fel

(Continuare în pag. 13)

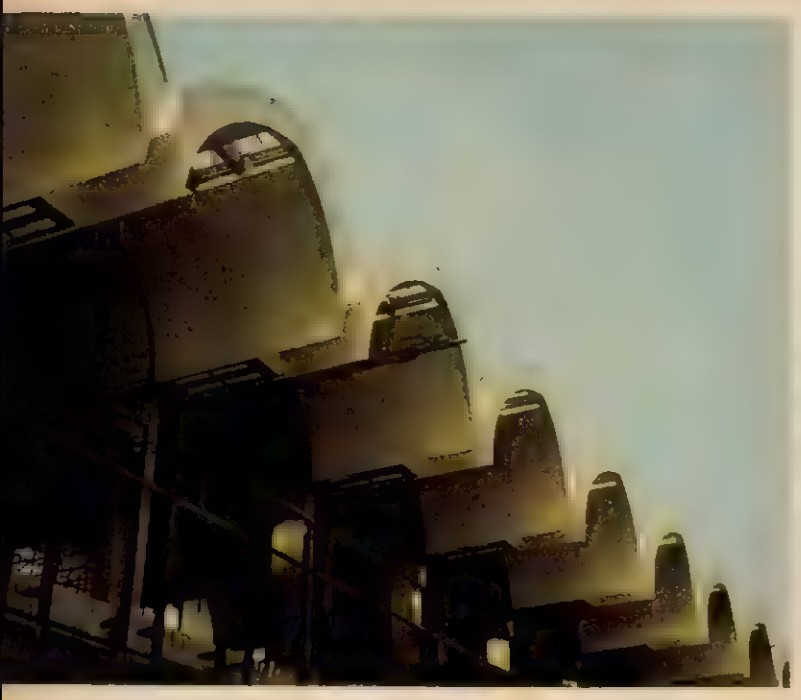

noua poartă aeriană a

de M. HETCO — fotografii de Eugen IAROVICI

În dreptul kilometrului 16, pe șoseaua București-Ploiești apar, rupînd monotonia peisajului de Bărăgan, clădirile policrome ale Aeroportului internațional Otopeni. Noua poartă aeriană a Capitalei (aflată într-un avansat stadiu de finisare) se distinge prin frumusețea și acuratețea liniilor, prin înaltele calități tehnice ale aparatajului tehnic cu care este dotată, în fine, prin dimensiunile sale, demne cu adevărat de un aeroport internațional.

Două estacade de beton conduc pe călători în fața corpului central al aerogării dotat cu saloane, restaurante, servicii vamale etc., capabile să facă față unui mare flux de călători pe oră. Corpul tehnic al grupului de clădiri este prevăzut cu un turn de control, înalt de 43 de metri, construcție de o linie, sîntem asigurați, pe cît de îndrăzneață, pe atît de eficientă. Pavilionul oficial, care completează armonios corpul de clădiri, este realizat din mozaic de marmură, de un gust desăvîrșit...

La un aeroport elementul cel mai fascinant rămîne însă imensa panglică de beton, flancată de constelația multicoloră a becurilor de semnalizare și ghidaj, de pe care se ridică sau coboară mari păsări argintii. Aeroportul internațional Otopeni este dotat cu o pistă în lungime de 3,5 kilometri, capabilă să permită decolarea și aterizarea a 36 avioane pe oră, indiferent de tipul acestora. Se apreciază că anual numărul călătorilor (sosiri, plecări, tranzit) se va ridica la aproximativ 3 milioane cinci sute de mii, ceea ce dă, fără îndoială, o idee clară despre amploarea traficului și în general a activității noului aeroport.

Despre acest viitor cît se poate de... apropiat (n.n. — deja la Otopeni pot sosi avioane de orice tip, urmînd ca în cursul acestei toamne ultimele lucrări de finisare să fie încheiate) ne-a vorbit și comandantul aeroportului, Constantin Ursache. Ca aviator cu vastă experiență poate aprecia ca nimeni altul calitatea muncii executate aici.

— În primul rînd, amplasarea fericită, în imediata apropiere a Capitalei (să ne gîndim, bunăoară, că la Londra aeroportul internațional este situat la 80 km de centru...). Apoi, terenul este ideal, la fel curenții de aer și vînturile care bat cu o tărie moderată. Cît despre dotările tehnice, ele sînt de cea mai înaltă calitate. În orice anotimp, fie ziua, fie noaptea, aparatura respectivă asigură ghidarea avionului pînă la sol, în condiții de securitate totală.

...Poate că această succintă însemnare despre un obiectiv de cea mai mare importanță nu dă cititorului imaginea deplină, adecvată, a ceea ce s-a realizat sau este pe cale să se realizeze aici. Ne rezervăm dreptul să revenim, atunci cînd zgomotul asurzitor al «jet»-urilor aparținînd a 24 companii internaționale va estompa aproape miile de glasuri ale pasagerilor, ambreiajul sutelor de mașini și apelurile poliglote ale difuzoarelor vestind plecări sau sosiri la Otopeni.

apitalei

Bun sosit la Otopeni!

În construcția marelui Aeroport internațional Otopeni, soluțiile tehnice de avangardă s-au îmbinat armonios cu stilizarea arhitectonică de cel mai bun-gust. În fotografie: detaliu al corpului central al aerogării.

Încă de-acum, Aeroportul internațional Otopeni poate primi orice tip de avion. În fotografie: un «Boeing 707» în momentul atingerii pistei de aterizare.

Salonul oficial de oaspeți se distinge prin eleganța-i sobră. A fost realizat în întregime din mozaic de marmură și boaserie modern stilizată.

Un «far», de data aceasta scrutînd văzduhul: turnul de control al aeroportului, construcție înaltă de 43 de metri, realizată din sticlă și beton.

DIRECȚIA INFINIT!

de **Max SOLOMON**
de la **Institutul de metrologie**

Matematicianul ne demonstrează că întreg infinitul încape într-un segment de dreaptă oricît de mic. Acest model abstract desființează contururile și nuanțele obiectelor reale.

Or, dintotdeauna dăinuie visul de a avea ochi care să vadă *totul*: atît microobiectele mai mici decît cel mai fin fir de praf, vizibile în bătaia razelor de lumină înclinate, cît și obiectele cosmice, stelele și galaxiile.

Cu microscopul și telescopul, cu aparatul de fotografiat ultrasensibil, cercetătorul încearcă să dezvăluie mereu alte aspecte ale structurilor reale, infinit variabile, ale macro și microcosmosului, ale macro și microtehnicii.

Acolo unde lumina devine o piedică în observarea lucrurilor, în domeniul dimensiunilor mai mici decît lungimile de undă ale radiației vizibile, se părăsesc instrumentele optice și se apelează la alte semnale decît cel luminos pentru a descifra structurile.

Dar posibilitățile tehnicii optice sînt departe de a fi epuizate.

Tehnici de fotografiere de la distanță și de fotografiere microscopică, de proiectare și cinematografiere la viteze variabile, dezvăluie contururi, nuanțe, contraste, reliefuri și mișcări pe care ochiul neînarmat nu le poate surprinde. Apar astfel noi fragmente și aspecte fascinante ale macro și microstructurilor, ale materiei inerte și vii.

Fotografiile reproduse aici sînt cîteva exemple ale imaginilor obținute prin ingenioase procedee de mărire și fotografiere. Explicațiile indică tehnicile folosite. Scopul acestor fotografii nu este, evident, estetic. Ele sînt documente ale realității, purtătoare ale unor informații tehnice prețioase. Cu toate acestea ele au și o latură estetică. Poate tocmai pentru că sînt nu numai simple «peisaje», ci și surse de cunoas tere.

Dacă, de pildă, am ști despre fotografia 1 că este o dantelă sau un model de țesătură, ea ar putea să ne placă sau nu, dar aflînd că este imaginea unei... secțiuni prin lemn de cais, care permite cunoașterea structurii sale celulare, fotografia se îmbogățește cu o nouă frumusețe.

Cheia fixă din fotografia 2 este frumoasă pentru că realizează miracolul științific al vizualizării tensiunii materialului supus unor solicitări mecanice.

Devine mai frumos ceea ce te face să înțelegi lucruri noi...

Nu pare această fotografie imaginea unei dantele sau a unui model de țesătură?
Este o secțiune prin lemn de cais! Imaginea a fost obținută cu un microscop și un aparat de citire și proiectare a microdocumentelor (foto 1).

Fotografii sugestive se obțin cu ajutorul procedeelor de tensometrie optică. Starea de tensiune mecanică în care se găsește un obiect supus unor solicitări (presiune tracțiune, încovoiere, ciocănire etc.) devine vizibilă, fotografiabilă, dacă în locul luminii obișnuite se folosește lumină polarizată circular.
Pentru obținerea imaginii stării de tensiune se construiesc la scară mică modele geometrice analoge cu obiectele cercetate, din materiale plastice transparente, și se supune modelul la aceleași solicitări la care urmează să fie supus obiectul real. Cînd modelul nu este supus nici unei solicitări, el este optic izotrop; sub solicitări el devine birefringent și, în acest caz, la trecerea luminii polarizate circular se obțin figuri colorate. Observînd culorile și distribuția lor se trag concluzii cu privire la distribuția și valorile tensiunilor în diferite zone.
În foto 2, un model de cheie fotografiat în lumină polarizată circular, sub solicitări mecanice (în timpul strîngerii unei piulițe). Izocromatele permit evaluarea tensiunilor principale.
În foto 3, o fracțiune dintr-un model de construcție (secțiune transversală, cu deschideri de uși și cu rosturile dintre panouri), fotografiată în lumină polarizată. Modelul este fotografiat în timp ce este supus acțiunii vîntului.

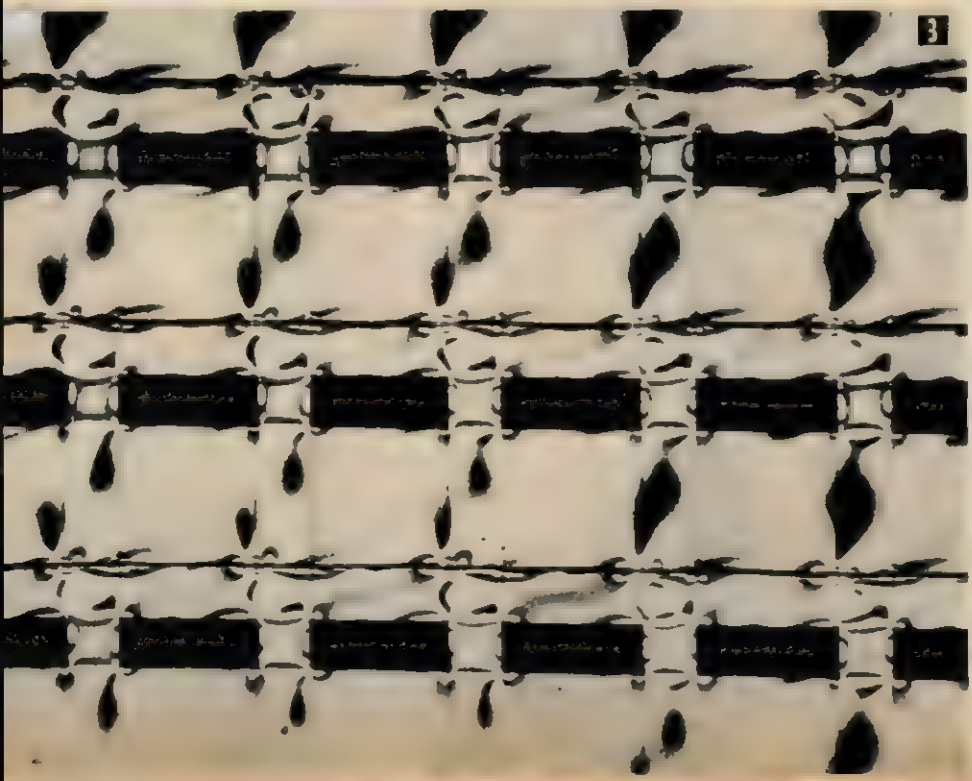

carnet

de George SBÂRCEA

LUCIA PISO ȘI LUMEA COPIILOR

Există un univers al copilăriei, o «lume» fabuloasă a copiilor, în care nu pătrund decît puțini artiști. Unul dintre aceștia este pictorița clujeană Lucia Piso, care expune în aula Bibliotecii centrale universitare un fragment din bogata sa creație. Am greși dacă am spune că publicul defilează prin fața tablourilor, în majoritatea lor portrete de copii, o dată ce portretele, vii și variate în unitatea lor fermecătoare, se animă și se plimbă parcă ele sub privirile noastre.

Sînt atît de proaspete portretele acestea de copii, încît ți-e teamă să le atingi, ca nu cumva polenul vieții să-ți rămînă pe degete!

Ceea ce mi se pare a fi propriu artei Luciei Piso este caracterul ei de crochiu, de *neterminat:* ai mereu senzația că, în portretele ei, totul poate fi luat de la început, refăcut la un alt mod, revizuit în detalii și în ansamblu, pentru că înseși micile ei modele delicate sînt în faza cînd privirea, trăsăturile feței, expresia ei, gestul și mișcarea sînt în continuă prefacere, într-o necurmată pîlpîire de viață.

La oglindă surprinde vraja feminității care debutează în copilul ce-și contemplă înfățișarea, închipuindu-se în borangicurile miresei de mai tîrziu; *Nepotica mea, Maria* sugerează cochetăria inconștientă ce răsare dintr-un gest și un anume fel de a privi, din creșterea involtă a ființei spre viața căreia omulețul în devenire i se va dărui curînd; *Ionuț* e o admirabilă intuire a copilăriei ce-și proiectează fantezia asupra lumii reale; cît privește *Copilul cu floare*, este o minune a gingășiei artei portretului de copil, unde adînca nedumerire a vîrstei de început se comunică prin melancolia ochilor profunzi, prin concentrarea întregii ființe minuscule și delicate într-o gravitate emoționantă a personalității în plin proces de închegare; singura ei relație cu lumea exterioară este, în clipele de... meditație, bumbul de floare roșie din mînă — floare care simbolizează făgăduielile nepătrunsei ursite.

Toate acestea se realizează, în portretele de copii ale pictoriței clujene, nu numai prin tehnica plastică, prin pasta de o strălucire și vibrație izvorîte dintr-o extraordinară tensiune a simțirii îmbinate cu inteligența, ci și printr-o adîncă dragoste și înțelegere a modelului. După atîta pictură nonfigurativă și abstractă, viața omenească,— în ipostaza copilăriei — prin această expoziție bucureșteană a Luciei Piso, aduce mesajul poeziei adevărate și pe al artei legate, prin toate fibrele sensibilității, de universul uman și de aparițiile lui coplesitoare.

DIRECȚIA

INFINIT!

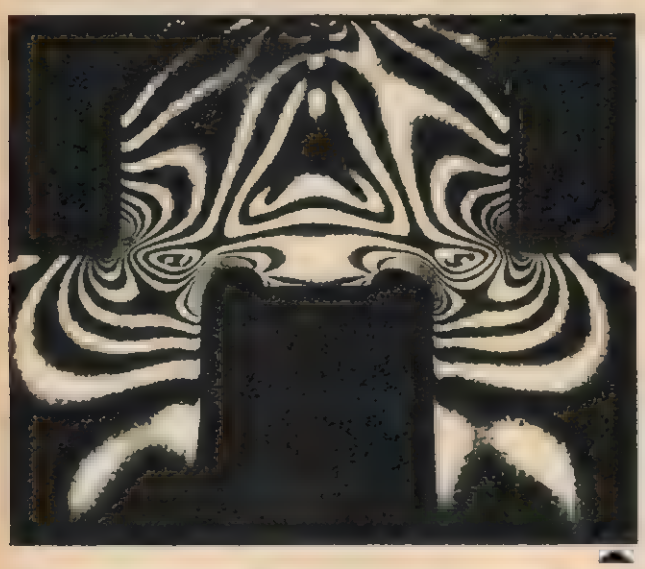

Fotografie obținută prin procedeul fotoelasticimetriei (variantă a tensometriei optice) pe modelul vilbrochenului unui motor cu piston. Imaginea se formează ca efect al interferenței razelor de lumină polarizată.

Studiind modelele de piese prin procedeul fotoelasticimetriei se prevede comportarea pieselor la solicitări și — mai ales — locul unde piesa s-ar putea rupe. Devine astfel posibilă retușarea proiectului inițial, evitîndu-se construcția unor piese friabile (fără siguranța necesară în timpul funcționării).

Parcă ar fi un peisaj lunar... De fapt, fotografia înregistrează un proces chimic ce se petrece într-o topitură de sticlă: cristalizarea catalizată de germeni de argint într-o sticlă de litiu și florură de beriliu. Se observă înaintarea frontului de cristalizare.

Fotografie obținută cu procedeul optico-electronic (fotografiere a imaginilor date de microscopul electronic).

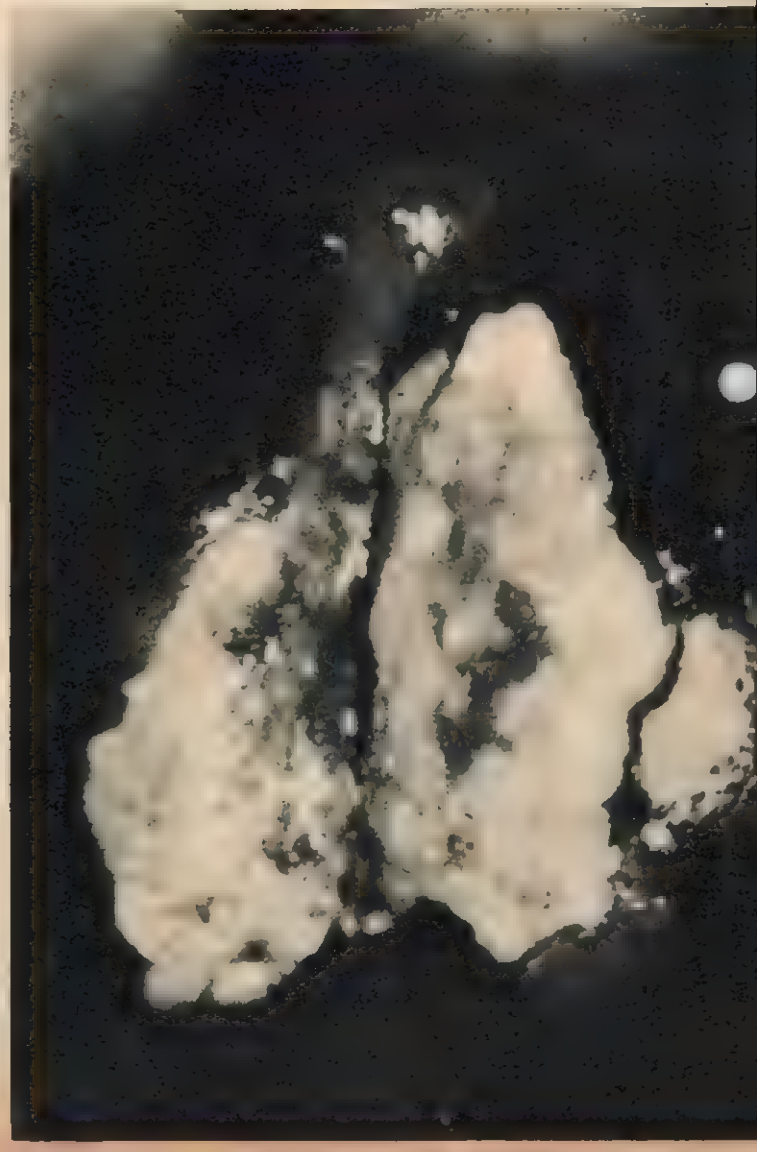

Colpofotografie obținută, pe viu, cu un stereomicroscop dotat cu un aparat și un flash electronic. Procedeul se utilizează la depistarea cancerului uterin.

Hartă a cerului emisferei sudice. Se vede «crucea sudului» cu două stele luminoase, și sub ele, «sacul de cărbune», zonă săracă în stele vizibile.

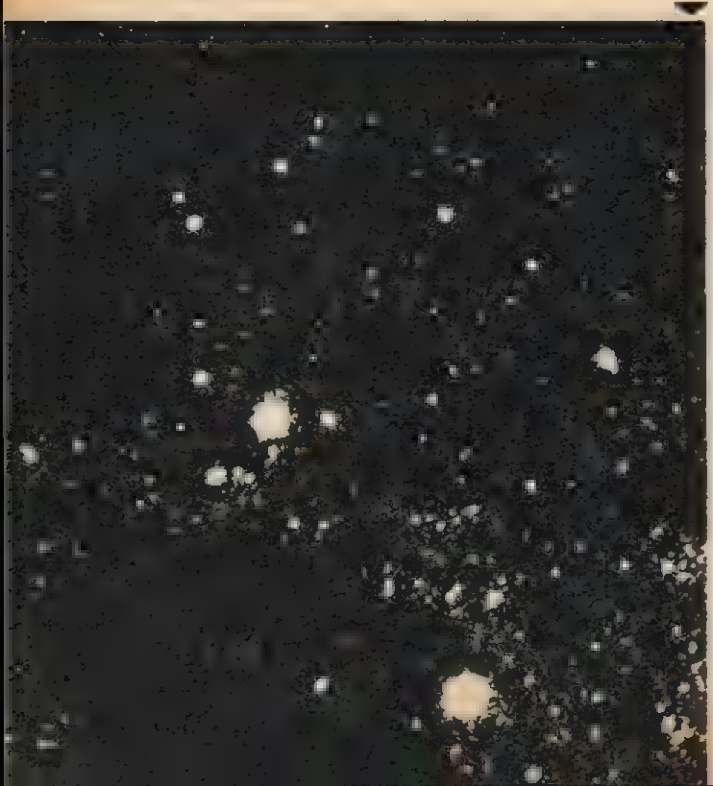

DIN CARNETUL GOSPODINEI...

(Urmare din pag. 7)

La magazinul alimentar cu autoservire de pe Şoseaua Giurgiului nu s-a găsit sare zile de-a rîndul. Pentru consolare le oferim gospodinelor din cartier portretul responsabilului (Vlad Stelică) imortalizat de fotoreporter în exact locul unde stau de obicei cutiile cu sare.

«Nu ne e frică de nimeni şi de nimic». Declaraţia pare pătrunsă de adevăr, cel puţin după felul cum este înfruntat obiectivul aparatului fotografic.

de practic: într-un singur borcan poţi găsi toate legumele care-ţi trebuie pentru salată «à la russe» sau salată «boeuf». În loc să desfaci o cutie de mazăre, alta de mere, să cureţi morcovi... Industria alimentară s-a gîndit la o sumă de ispite. Şi apoi sînt clasicele conserve: gogoşari, castraveţi, ghiveciuri etc., etc. Chiar şi pastă de tomate. Apropo de ultimul sortiment. M-a fulgerat o amintire neplăcută din iarna trecută, pe care i-am împărtăşit-o personal directorului tehnic din Direcţia generală a conservelor (M.I.A.) — ing. Ştefan Opriş:

— Anii trecuţi magazinele alimentare din Bucureşti erau înţesate de cutii de 5 kg cu pastă de tomate. Nu le lua nimeni fiindcă erau neeconomicoase, nepotrivite cu consumul curent al unei gospodării

— Nu industria este de vină, ci reţeaua comercială, care n-a putut pricepe că acele cutii trebuie repartizate marilor restaurante sau cantinelor.

Cine poate să ne garanteze că anul acesta confuziile au fost lichidate? Mai cu seamă că faţă de înclinaţia noastră, a gospodinelor, către un menaj modern, comerţul se arată potrivnic şi în alte ocazii. Am aflat, de exemplu, că industria este dispusă (chiar foarte) să ne ofere cartofi în saramură, cu care faci o mîncare cît ai clipi,sau varză acră conservată steril şi civilizat în borcane. La omologarea produselor, reprezentanţii comerţului şi-au îngăduit, în numele nostru, să rostească o suită întreagă de «nu»-uri. Poate că nu ştiu exact care ne sînt părerile. Ei bine, să ne întrebe!

*

Recunoaşteţi că e greu să te decizi dacă în materie de gospodărie trebuie să-ţi păstrezi stilul clasic ori să-l adopţi pe cel modern (care mai e susceptibil la îmbunătăţiri). Eu nu m-am hotărît încă dacă să-mi pregătesc singură cămara pentru iarnă. Oricum, la legume şi fructe proaspete e sigur că nu renunţ. Aşa că, fără să dau sfaturi celor care dirijează acest comerţ (ştiu ei mai bine, că doar sînt specialişti) îmi permit totuşi o opinie: am auzit de nişte carnete de amenzi, care vor funcţiona în legătură cu gestionari şi vînzători prinşi pe «picior greşit». Cred că ideea ar trebui pusă cît mai repede în aplicare,nu de alta dar — de ce să nu recunoaştem? — unele conştiinţe se verifică atunci cînd sînt puse la încercare de conţinutul propriei pungi.

Cît despre contractele neonorate, sînt legi în vigoare capabile să reabiliteze integral onoarea cuvîntului dat, scris şi semnat.

Dacă socotim că într-o iarnă fiecare familie consumă cîte 50 de borcane cu conserve, atunci fabrica «Flora» din Bucureşti pregăteşte în această perioadă, zilnic, aprovizionarea pentru 2 000 de cămări.

OCTAVIAN COTESCU:

„Aș vrea să fi

de Sanda FAUR - Fotografii de Traian PROSAN

La telefon, o voce moale, ușor legănată — vocea civilă a lui Cotescu, care-și poate îngădui acum, fără restricții, toate dulcile moldovenisme de acasă, nefiind nici vocea lui Macbeth, nici a lui Horia — îți fixează întîlnirea profesională solicitată, apoi o mai amînă niței, reluăm convorbirea telefonică, fixăm o altă dată, o schimbăm iar («că doar nu dau tătarii», cum s-ar zice în Moldova noastră natală, a amîndurora), pînă la urmă îi explic că și în gazetărie se lucrează după un plan, mă înțelege, ne întîlnim la Teatrul Național,— unde e găzduit în acea seară «Tango» —, sigur că nu e de ajuns ceasul dinaintea începerii spectacolului,și peste altă săptămînă iată-ne, în sfîrșit, cu o după-amiază întreagă în față, într-un birou de la teatru, unde cu ceva ani în urmă d-na Bulandra l-a prezentat unei gazetărițe începătoare pe actorul începător Octavian Cotescu.

Pe undeva, sicîiala acestor repetate amînări și întîrzieri e acoperită de un soi de satisfacție ascunsă: ele îmi oferă, parcă, un «ce profit» — cum ar spune Tanța și Costel Iaolaltă — pentru că îmi sugerează unele prime date ale portretului ce-aș vrea să i-l schițez lui Cotescu: deci, moldovean molcom, cumpănit, negrăbit, care lasă timpul, cu generoasă nepăsare, să i se prefire printre degete, care are vocația răbdării și o pretinde și celorlalți...

Dar,de fapt, pe care Cotescu îl voi avea în față? O, știu bine, pe scenă face salturi uimitoare dintr-un colț în altul al sufletului omenesc, de la un anume tip psihologic la exact opusul lui, și am venit purtînd cu mine, bine rînduite în sertărașele amintirilor de cronicar, toate aceste personaje care au trăit din plin mușcînd și înfulecînd din talentul lui Cotescu. Nu am uitat de loc acel măr al discordiei cronicărești, Macbeth-ul din zăpezile stagiunilor trecute, mi-e încă foarte proaspătă în minte demnitatea eroică a lui Horia ori gravitatea tembelă și agresivă a personajului din «Tango», dar Cotescu e totuși acum pentru mine mai ales acel uluitor personaj «tandru și abject» din spectacolul lui Mazilu. Îl văd și acum alunecînd sinuos, lucid, detașat printre cele două planuri ale fiecărui personaj — planul de suprafață, vizibil ca fața lunii, și cel din spatele vorbelor, din spatele gesturilor, din spatele ochilor, îi văd aprinzîndu-se în priviri acele scînteieri șirete, pehlivane, îl simt încă trăind cu ferocitate tragicomedia fățărniciei și a duplicității și mă gîndesc că dacă voi avea cumva în față un Cotescu în versiunea vicleană, ar fi cam dificil pentru mine. Nu, e clar, aș prefera să conversez cu Cotescu cel pașnic, ori, mă rog, cel năstrușnic...

LĂSAȚI ACASĂ PREJUDECĂȚILE...

...cînd veniți la un interviu — ar trebui scris în decalogul gazetarilor. Nu m-am întîlnit cu nici unul din Cotești pe care îi așteptam. Îmbrăcat cu un bluzon sport gri, peste un pantalon gri, cu părul lui precoce grisonant, Cotescu și-a luat și o poză cenușie: parcă se retrăsese înlăuntrul lui, parcă se strînsese și se pitise pe undeva, pe unde nu puteam ajunge, lăsînd afară, la vedere, un bărbat blînd, moale,ușor timid, ușor încurcat, ușor plictisit, plin de bunăvoință față de interlocutor, dar nu cine știe ce bîntuit de harul cozeriei, jenat de amînările repetate și gata să justifice și să-și repare greșelile de protocol. Dar pe undeva îl simțeam la pîndă, simțeam că flăcăruia malițioasă din ochi e oricînd gata să sticlească, simțeam că înțepătura poate zvîcni oricînd printre vorbe, că interlocutorul meu mimează că ar fi «en garde», de fapt el avînd inițiativa ofensivei în acest interviu.

CREZI ÎN DUMNEATA, OCTAVIAN COTESCU?

— Lucian Pintilie a scris cîndva despre dumneata că mimezi cenușiul sau — ca să reproduc mai exact și măgulitor fraza — că niciodată un actor strălucit nu a mimat mai desăvîrșit și cu mai multă viclenie cenușiul — din timiditate, din lene și tactică. Ești de acord cu această apreciere?

— Am avut citeodată impresia că Pintilie ajunge la mine pe căi care mie însumi nu-mi sînt foarte accesibile. Poate că mă cunoaște mai bine decît mă cunosc eu. Dar cred că lenea de care vorbește era mai curînd îndoială, îndoială dublată de răbdare. Din păcate, sau din fericire, îndoiala nu poate fi niciodată depășită.

— Crezi în dumneata, Octavian Cotescu?

— Sigur că niște experiențe profesionale adunate pot să-ți dea, la un moment dat,încredere; dar în meseria noastră, de la încrederea în tine la rutină, la stagnare, nu e decît un pas. Totul e să nu-l faci **pe acesta.** *Îndoiala e totuși mai sănătoasă, mai folositoare.*

— Cînd Radu Beligan și Lucian Pintilie te proclamă actorul preferat, cînd «Amooor»-ul și «Tango»-ul dumitale, și mai ales «Tandrețea și abjecția» i-au adus la un dulce unison pe cei mai înverșunați critici, cînd pînă și mulții, stimații telespectatori au făcut pasiuni pentru Costelul dumitale din «Iubirea e un lucru foarte mare» de Ion Băieșu, unde mai încape îndoiala?

— De astă dată ești dumneata malițioasă. Cu acest serial de la televiziune mi-am făcut o datorie de rînd, am primit un personaj și l-am jucat cinstit. Asta-i tot. Dacă cumva mai ești supărată pe întîrzierea mea, am să-ți explic din nou că nu am putut părăsi la mijloc convorbirea pentru care m-a chemat directorul meu Liviu Ciulei: tocmai discutam unele proiecte ale stagiunii noastre.

PERFECT: SĂ TRECEM VERBELE INTERVIULUI LA TIMPUL VIITOR

— Da, dar la un viitor incert, deocamdată. Am discutat, de pildă, eventualitatea de a pune în scenă un vodevil — «Puricele în ureche» al lui Feydeau.

— De cînd te-ai hotărît să faci și regie, domnule Cotescu? Nu știam să fii încercat de asemenea ambiții.

— Am făcut unele tentative cu studenții de la institut, pe scena «Casandrei»: nu știu dacă ai văzut «Cîntăreața cheală» ori «O noapte furtunoasă»...

— Exact, dumneata ești lector la institut de... de cîți ani?

— De nouă ani, iar în prezent la clasa eminentei profesoare Beate Fredanov. Dar vorbeam de montarea vodevilului lui Feydeau. Treaba aceasta mi se pare un excelent exercițiu profesional, plin de tentații pentru un om al scenei, pentru că Feydeau e un meșteșugar desăvîrșit. Dar m-am aflat într-o dilemă: a apărut necesitatea să joc și rolul principal în această piesă, iar lui Feydeau e greu să-i reziști, pentru că personajele lui îți amintesc deseori de marii comici ai filmului mut. Așa că, probabil, mă voi lăsa în continuare regizat de o mînă în care am încredere: cea a regizorului Emil Mandric.

— Te consideri un actor de comedie, Octavian Cotescu?

— Nu știu ce înseamnă asta. Cînd îmi pune cineva o asemenea întrebare, rămîn crispat cîteva clipe. Nu corespunde nici unui adevăr al profesiunii noastre. Noi reconstituim oameni pe scenă, iar oamenii sînt, fiecare, și tragici,și comici. Aș vrea să fiu un actor de oameni, nu de dramă ori de comedie. Nu pot să răspund la întrebarea dumitale, dar dacă vrei, uite, apelez la cuvintele unui critic mult iubit de mine, Radu Popescu: domnia-sa scria — cînd jucam în comedie — că sînt un actor de dramă; cînd am jucat Macbeth, a precizat că pot fi eu un actor de dramă, dar în orice caz nu de tragedie. Așa că, cu voia dv., îmi permit să mă mai caut...

— Și asta se petrece cam de 15 ani, dacă nu mă înșel.

— De 19 ani...

— De 19 ani, pe scena aceluiași teatru?

— Da, și aveam tot 19 ani cînd am fost repartizat la teatrul d-nei Lucia Sturdza-Bulandra. Terminasem la Iași, concomitent cu liceul, Conservatorul de dramă, unde am fost coleg cu Magda Ianculescu și Dan Iordăchescu: se voiau și ei actori de teatru pe vremea aceea. Dan mi-a fost chiar și coleg de liceu. Îmi amintesc cum m-a speriat Capitala cînd am călcat prima dată pe trotuarele ei. Eram un băiat timid, închis, provincial,— mă rog, provincial în sensul romantic al cuvîntului — iubeam enorm teatrul dar știam foarte puține despre el: lucrurile grele mi se păreau teribil de ușoare și, invers, mă îngrozeau niște fleacuri. Cînd m-a văzut d-na Bulandra nu m-a plăcut de loc, m-a primit cu neîncredere și a exclamat

...un actor de oameni...“

«Cine mi l-a trimis aici?» Mă trimisese ministerul, dar Lucia Sturdza-Bulandra era deprinsă să-şi **aleagă**, *nu să* **primească**, *dinafară, pe actorii trupei ei. M-a ignorat o vreme, am jucat tot felul de piese pe la ţară, pînă cînd la o vizionare i s-a părut că vede* **ceva** *la mine: a doua zi mă distribuia să joc alături de ea în «Pădurea» lui Ostrovski.*

— Am văzut spectacolul şi îmi amintesc bine de rolul dumitale. Ai păşit totuşi cu dreptul pe scenă: era un Cotescu bun, la începutul epocii sale roz, aş spune, epoca rolurilor sentimental-romantice.

— Eram înconjurat numai de coloşi şi asta mă sufoca pur şi simplu de emoţie: jucam alături de Jules Cazaban (pe care l-am iubit foarte mult; cineva mi-a spus, văzîndu-mă într-un spectacol, că semăn ca actor cu Cazaban şi mi s-a părut cel mai minunat compliment pe care l-am primit vreodată); jucam împreună cu Ciubotăraşu, cu Emil Botta, cu d-na Bulandra Şi de la fiecare am avut de învăţat imens.

CUM ERA LUCIA STURDZA-BULANDRA CA DIRECTOR DE TEATRU?

— Răspîndea în jurul ei un aer de severitate; era o natură fermă, o minţă forte, dar nu lipsită de generozitate. Adesea ciudată, contradictorie, capricioasă, reuşea să scoată chiar şi din aceste trăsături lucruri valoroase pentru teatru. Pentru că iubea teatrul, pentru că stima teatrul.

— E de ajuns ca să poţi face o trupă bună?

— Nu. A fi conducător de teatru înseamnă a şti, în primul rînd, să lupţi.

— Cu cine?

— Cu totul, cu toate, cu noi toţi, cu tine însuţi, cu inerţiile, cu conformismele, cu prejudecăţile, cu lipsa de curaj, cu lipsa de răspundere.

— Octavian Cotescu, cînd ai încercat cele mai adînci bucurii din viaţă?

— Cînd am trudit cel mai din greu, cînd am avut de înfruntat cele mai mari dificultăţi, pe plan artistic, desigur. Ai vorbit de perioada mea roz — mă amuză caracterizarea — dar aşa e: într-o vreme mă instalasem comod şi exclusiv în pielea personajelor timide, sensibile, victime inocente. Mă prindeau bine, le făceam bine. Îţi aminteşti, cred, de «învăţătoarea», de «Menajeria de sticlă», de vechea versiune a «Livezii cu vişini» în care îl jucam pe Trofimov. A venit însă Pintilie şi m-a distribuit în prima piesă a lui Mazilu.

— Da, a fost o întorsătură de 180 grade în stilul dumitale de joc.

— A trebuit să-mi răstorn toate formulele, să-mi întorc pe dos, ca pe o haină veche, toate mijloacele mele artistice. Pintilie mi-a propus o modalitate lucidă şi distanţată de interpretare, cu totul nouă şi de loc simplă pentru mine. Îmi amintesc cîte ironii şi rezistenţe a trebuit să întîmpine în faţa distribuirii mele în piesa lui Mazilu, dar el a continuat şi m-a distribuit şi în «Biedermann şi incendiatorii» de Max Frisch, şi în «O singură viaţă» de Ionel Hristea. Ne-am ambiţionat amîndoi. Îţi spun, Pintilie mă cunoaştea mai bine decît mă ştiam eu. Cu Pintilie — ca şi cu Penciulescu, ca şi cu Esrig, de altfel, — actorul nu mai poate să se arunce în personaj ca într-o apă, cu ochii legaţi, să plutească în el, ci trebuie **să înoate** *aprig, chiar împotriva curentului de la suprafaţă. Ei îţi cer o atitudine netă faţă de eroul tău, o părere proprie şi activă asupra lui.*

— Nu te-a uimit ideea lui Liviu Ciulei de a ţi-l încredinţa pe Macbeth? Pe unii i-a şocat...

— Am avut timp să mă obişnuiesc cu ideea, Liviu Ciulei mă avertizase asupra ei cu vreo doi ani înainte. Cred de altfel că a putut şoca şi distribuirea mea în «Procesul Horia»; un regizor a şi exclamat, cu sonoră indignare: «ce caută moldoveanul ăsta cu limba lată în rolul aprigului transilvan, cu chipul lui tăiat în piatră?» Dar nu uitaţi că nimeni mai mult ca Liviu Ciulei nu are marea îndrăzneală de a încerca distribuţii neaşteptate, că nimeni nu scutură, ca el, inerţiile de pe orice spinare de actor, că nimeni nu-şi pune la încercare spectacolele ca el, în numele unor concepţii foarte personale şi de dragul de a oferi actorilor posibilitatea de a se înnoi, de a arăta faţete

vieţi... Visez un personaj din zilele noastre, din realităţile noastre, o rudă spirituală a lui Cerchez.

— Văd că ai mai multe vise decît proiecte concrete...

— Poftim şi un lucru concret: am terminat recent filmările piesei pentru televiziune «Agentul din Cahors» de Marguerite Duras, în regia lui Petre Sava Băleanu.

— Spune-mi, dragă Octavian Cotescu, dacă am oferi aceste ultime rînduri ale discuţiei noastre din «Flacăra» unui mesaj al dumitale, cui i l-ai trimite?

— O clipă, să mă gîndesc. Da, aş răspunde lui Radu Beligan care s-a exprimat atît de călduros despre mine tot în «Flacăra», în interviul pe care i l-ai luat, că am fost adînc onorat de tot ce a spus. I-aş mulţumi şi lui Ion Tăzlăuanu, profesorul meu de ştiinţe naturale, de aceea şi nu numai de aceea mare-mare iubitor de flori, care m-a ajutat, în ani grei, să pot face primii paşi spre teatru. I-aş transmite omagii şi profesorului meu de română de la acelaşi liceu ieşean, prof. universitar Gavril Istrati, care mi-a încurajat atent înclinaţiile spre artă, ca şi profesorului meu din conservator, artistul emerit Ion Lascăr. Şi i-aş istorisi cunoscutului actor ieşean Ştefan Dăncinescu o poveste: o dată, într-un matineu de joi, cînd Naţionalul ieşean dădea spectacole anume pentru şcolari, un băiat de 14 ani l-a urmărit fascinat, vrăjit, jucînd «Vicleniile lui Scapin». Cînd au izbucnit aplauzele, băiatul acela a simţit că nu vrea nimic mai mult pe lume decît să fie în locul lui Scapin, pe scenă, să i se întîmple şi lui toate acele minunăţii care se petreceau acolo, să fie şi el aplaudat, să fie şi el actor.

— Actor a devenit, aplauze a primit, dar pe Scapin nu l-a interpretat niciodată, nu-i aşa, Octavian Cotescu?...

PE PLATOURILE LUMII

«ÎN ANUL DOMNULUI...» Claudia Cardinale (în fotografie) și Robert Hossein sînt interpreții acestui film ce poartă semnătura lui Luigi Magni. Cineastul ambiționează să realizeze o «frescă realistă, necruțătoare, a Romei anilor 1824-1825», pe fundalul căreia se desfășoară lupta pentru independență și libertate a carbonarilor.

Se poate face un film despre «el»? — se întreabă prietenii (în fotografie: Andrzej Łapicki și Beata Tyszkiewicz.)

CÎND TOTUL ESTE DE VÎNZARE

Daniel Olbrychski își joacă în film rolul din viață: acela de actor crescut în cultul marelui Cybulski

De la «*Lady Macbeth în Siberia*», lui Wajda i se tot cîntă prohodul de către unii. Cînd i se atrage atenția că «a obosit», cînd i se arată fără ocolișuri semnele unei dezagregări a esteticii sale,Wajda — romanticul care ține totuși la o ordine. Wajda — apărătorul barocului, maestrul simbolurilor violente (am citat numai cîteva din definițiile care au încercat să-i cuprindă personalitatea) s-ar fi rătăcit, și se știe ce se întîmplă de obicei cu artiștii rătăciți. Nu toți au soarta lui Dante. Probabil că Wajda s-a pierdut un timp pe una din acele întinderi nesfîrșite ce revin atît de des în filmele sale. Iată-l însă acum întors, și nu cu mîinile goale: vechi obsesii, neîmpliniri, frînturi de imagini și idei ce și-au cerut cîndva locul în alte filme, și nu l-au găsit, amintiri, tot ce-a putut să apuce este scos acum «la vînzare, cu grămada», cum spune însuși cineastul. Atît i-a trebuit. Wajda a intrat de bunăvoie în gura lupului. Înseamnă că-și recunoaște singur criza și dacă recunoaște asta deschis, într-un film, înseamnă că acest film, adică «*Totul de vînzare*» este spectacolul propriei sale crize. Încă un *dacă* și ajungem, bineînțeles, la Fellini care în al său *8 ½* și-a radiografiat magistral impasul. Mă încăpățînez să cred că nu asta a intenționat cineastul polonez. Wajda și-a făcut filmul «la vedere» nu pentru a-și autocontempla sau sfredeli deruta și neliniștea, ci pentru a ne convinge de marile chinuri ale cinematografului, de imposibilitatea lui tragică (și nu numai a lui) de a *re-crea* ceea ce viața orînduiește în unicat. Grea povară și-a luat cineastul atunci cînd a pornit să se înfrunte cu viața,obsedat fiind de o moarte, de cumplita dispariție a lui Zbigniew Cybulski. Să chemi un alt actor și să faci un film despre copleșitoarea personalitate a celui care a fost Maciek în «*Cenușă și diamant*», ar fi fost cel mult o naivitate, dacă nu o impietate. Wajda s-a încordat să ne transmită neputința de a fixa conturul umbrelor tremurătoare, de a ne apropia de un mister căruia odată, cînd cel care-l purta trăia, mai izbuteam să-i dăm cîte un nume, iar cînd nu — îi spunem simplu: Cybulski. Încovoiat de amintirea marelui actor, Wajda, omul și prietenul, nu se poate înfrînge pe sine însuși pentru a da mai multă mînă liberă regizorului. Obsedat de ideea de a ne trimite tot timpul cu gîndul la Cybulski — al cărui nume nu se pronunță niciodată pe ecran — cineastul se descoperă din ce în ce mai nesigur; teama că filmul se va sfîrși în curînd,și noi nu vom dobîndi conștiința acelei imposibilități de care vorbeam mai sus, nu-i dă pace și-l determină să recurgă la declarații ostentative: «A fost o apariție uimitoare», «a murit așa cum a trăit», «a reprezentat generația noastră», «dacă ai putea să redai tristețea pe care o lasă un personaj după dispariția sa» etc. Cineastul scoate «la vînzare» și astfel de fraze pentru care improvizează situații ce se dovedesc artificioase; dar lîngă ele sclipesc cîteva sugestii wajdiene și dincolo de ele parcă întrezărim, ca prin ceață, ochelarii fumurii ai lui Cybulski. Tulburătoarea artă a lui Wajda de a pune stăpînire pe obiectele care definesc omul, de a le sili să se transforme în simboluri, se prelungește în «*Totul de vînzare*» cu o brutalitate dureroasă: celebra haină de piele a actorului, mult îndrăgiții lui pantofi de tenis, gamela de care nu s-a mai despărțit după «*Cenușă și diamant*» sînt în film obiecte descoperite cu uimire, rîvnite și deopotrivă inutile pentru alții. Cînd nu se sprijină în ele, Wajda «citează» din «*Cenușă și diamant*», dă foc alcoolului din pahare, smulge unui bătrîn o splendidă declarație referitoare la cel dispărut, «ne-a învățat cum se moare în filme» (amintiți-vă de sfîrșitul lui Maciek). Filmul abundă în referințe și citate vizualizate, iar două dintre cele mai frumoase — dansul, caii — ne îndreaptă, din păcate, către filme și fapte mai puțin știute. În lipsa unei chei pentru toate acestea, este firesc ca prima confruntare cu filmul să nu fie de loc confortabilă și ca neîmplinirile lui, pe parcurs, să ne apară amplificate. Ce e de făcut? Să vîndem șapte principii estetice pentru unul etic (de-a lungul timpului cinematograful ne-a dresat și în această privință)? Nu este cazul. Din moment ce ni s-a oferit spre vînzare «totul», avem libertatea să luăm ce vrem. Dacă ne vom uita bine unul la altul vom vedea că am luat cu toții sinceritatea lui Wajda.

Magda MIHĂILESCU

film

SHIRLEY MAC LAINE

I-aş zice «*funny-girl*» dacă n-ar fi decît nostimă şi trăsnită. I-aş zice «*sexy-girl*» dacă n-ar fi decît atrăgătoare ca Anita Ekberg. I-aş zice «*sweet-girl*» dacă n-ar fi fost decît *Irma cea dulce* (în regia lui Wilder). Or, dimpotrivă, «*doamna care ronţăie bărbaţi*», cum şi-a imaginat-o într-o comedie sofisticată Lee Thompson. De fapt e de toate la un loc. Actriţă-cocteil. «*De şapte ori femeie*», cum o numeşte filmul cu scheciuri ce o iau drept numitor comun al feminităţii atît de variabile pe blonda, pe şerpuitoarea, pe trăsnita, exuberanta ingenuă-lucidă: Shirley Mac Laine. Actriţa-mozaic, actriţa-jocheu a Hollywoodului, pe care în orice rol o pui pare de acolo, ţîşnită, nu făcută, ca o văpaie multicoloră, fulguind în tine nu străluciri de-o clipă, ci emoţii complicate, durabile.

Cine e ea, care ne-a smuls lacrimi cu zîmbete în «*Apartamentul*», aplauze şi invidii estetice în «*Can-can*» şi s-a jucat cu sufletele noastre cu nepăsarea cu care mesteca guma în «*Rolls-Royce-ul galben* »?

La 5 ani dansa, la 10 cînta şi recita pe scenă, la 15 debuta pe Broadway în opereta «*Oklahoma*». Din sutele de «chorus-girls» (meserie ingrată pe care o evocă azi cu nostalgie) s-a întîmplat ca tocmai ea să fie dublura lui Carol Hanney în «*Pyjama Game*», ca tocmai Carol Hanney să-şi scrîntească glesna a doua zi după începerea filmării şi tocmai Shirley s-o înlocuiască, ajungînd curînd mai celebră ca originalul... «Prea e cusută cu aţă albă» — ai zice de o asemenea coincidenţă, într-un film. Dar chiar dacă scenariul vieţii reale pare neverosimil, personajul nu e mai puţin seducător. Orice ar juca, chiar un mălăieţ musical pe scheme date, devine uluitor de viu. De ajuns o privire candid-azurie pe după genele ce se zbat a prefăcută mirare, e de ajuns un zîmbet-răsfăţ printre buzele ţuguiate a rîs sau plîns (nu ştii niciodată), e de ajuns un deget ridicat evaziv a şagă sau a tandreţe pentru ca Shirley cea mare să te prindă în vraja ei ca odinioară Shirley cea mică. Mac Laine e un fel de Temple la vîrstă adultă, care şi-a păstrat candoarea şi poezia, cucerind inteligenţa şi umorul. Inteligenţa pe care ştie s-o disimuleze cu graţie în faţa publicului, ca orice femeie faţă de bărbatul pe care vrea să-l cucerească.

Shirley se preface că e naivă, cînd e toată doar spirit, se preface că e placidă cînd clocoteşte de viaţă, se preface pătimaşă, cînd, dimpotrivă, e cerebrală, lucidă. Paradoxală şi strălucită ca o replică de Shaw. Regizorul apasă doar pe o coardă a talentului ei şi orga se dezlănţuie cu toate sunetele. Billy Wilder îi întinde un deget — comedia sentimentală («Apartamentul», «Irma cea dulce»), Shirley apucă tot genul, modernizîndu-l, turnînd ca în «Rolls-Royce» o picătură galben-amăruie de cinism candid, de inconştienţă cruzime în amestecul roz-bombon.

În «Sweet Charity» — sînt sigură — a mai făcut vreo poznă. Imposibil să nu-şi fi dărîmat idolul, cu un zîmbet şugubăţ, să nu-i fi găsit acestei Cabirii sentimentale, reluate de Hollywood după canoanele musical-ului broadway-an*) nota de nonşalanţă, de antiromanţă, de disimulare zglobie care dă gustul acela dulce-amar propriu interpretărilor ei.

În adaptarea cinematografică a coregrafului Bob Forse, Shirley cea dulce dansează frenetic împreună cu Sammy Davis jr., îşi schimbă costume viu colorate, arborează toalete hippy, aventuri hippy, o inimă hippy. Sinceră şi cabotină totodată. Amestec strident, înduioşător şi comic.

Cînd se satură de gălăgia de pe platou, Shirley pleacă să-şi caute liniştea în Indii. Călătoreşte cu fiul ei, Sachiko, dar nu practică meditaţia zgomotos publicitară ca Beatles-ii, ci anonimatul activ: cunoaşterea sinceră a unui popor care o interesează realmente.

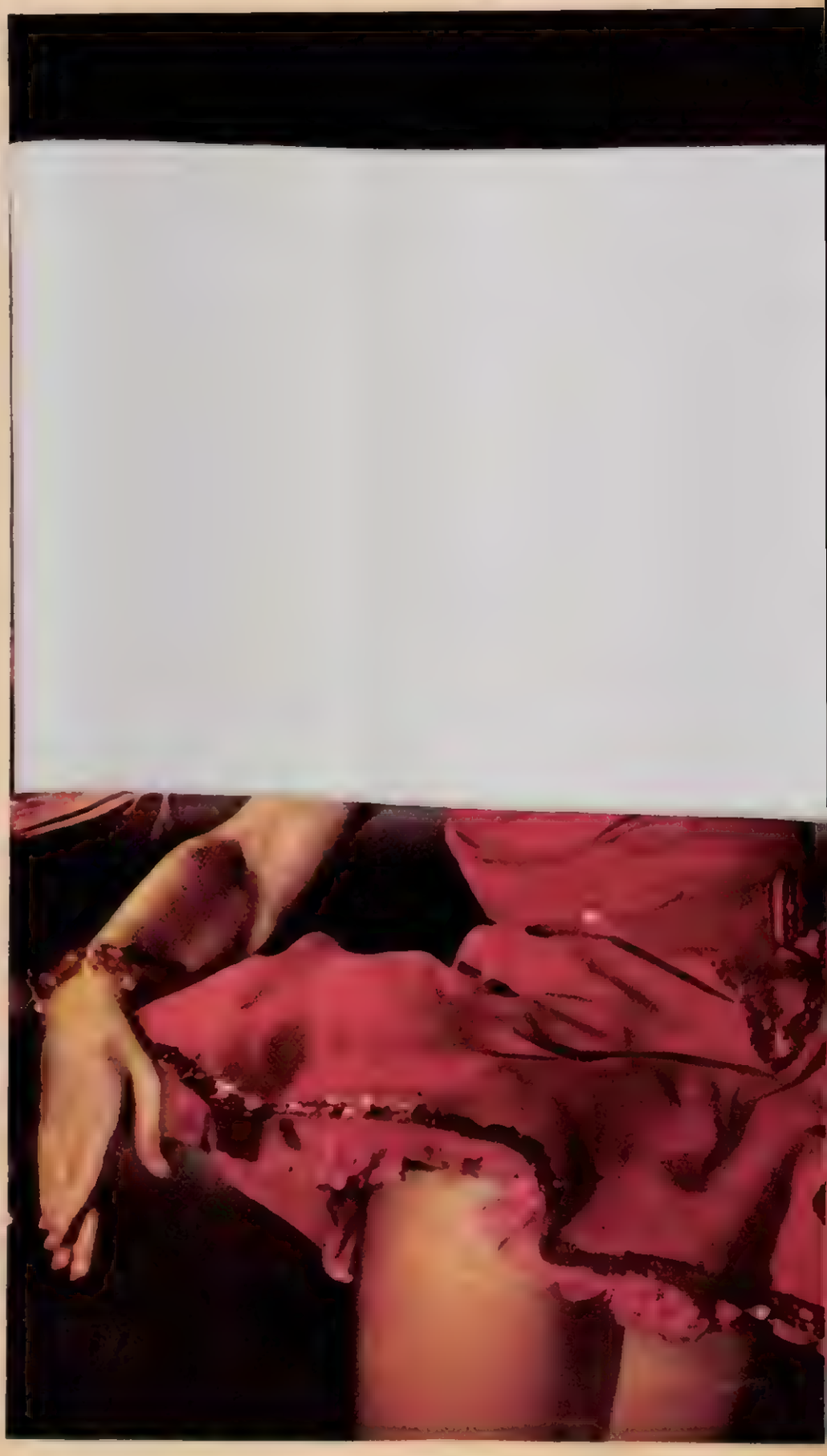

Alice MĂNOIU

*) *E vorba de versiunea cîntată şi dansată a «Nopţilor Cabiriei», adaptată pe Broadway de Bob Forse şi transformată apoi în film de către acelaşi regizor*

DE LA URUK LA „STRADA ZID

zgîrie-norilor ce o străjuiesc de ambele părți, este sălașul celui mai puternic imperiu financiar al lumii capitaliste — locul unde se duce o luptă obscură și acerbă, fără repaus sau armistițiu, fără conștiință sau mulțumiri, luptă în care cîștigă totdeauna cel mai puternic. În Wall Street își au sediul mamuții finanței americane : Chase Manhattan Bank, First National City Bank, Morgan Guaranty Trust Company, Chemical Bank New York Trust Company. Wall Street este «zidul» de nepătruns al neîndurătoarei bătălii financiare, presărate cu crahuri și «înghițiri», ce se duce în uriașele buildinguri devenite templele unei religii al cărei totem absolut este banul.

«AURI SACRA FAMES»

«Aceste bănci — spune Roger Orsingher în cartea sa «Les Banques dans le monde» — sînt întruchiparea banilor. Porțile lor *monumentale, fațadele lor te fac să gîndești* la templele unei mari religii care își are preoții săi, fidelii și inițiații, misterele sale». Istoria transformărilor prin care au trecut se confundă cu drumul parcurs de funcțiile și caracterul banilor de-a lungul veacurilor pînă în societatea capitalistă, drum început undeva la obîrșiile schimbului de mărfuri și dus mai departe prin apariția monedei — prima poate în Lidia antică, sub forma unor lingouri de electrum tăiate egal, pe care regele Gyges pusese să fie *încrustată (fapt care ulterior a căpătat valoare de simbol)* efigia unei vulpi, zeul suprem al Lidiei. Drum ce parcurge distanța de la templele caldeene din Uruk, care în urmă cu peste trei milenii au servit pentru prima dată unor operații calificate ca bancare,— operații de depozit, păstrare a unor bunuri și redistribuire a lor ulterioară — la bănciile

[illegible]

ia,
ci-
ale
zi,
bat
ații
ne-
clă
tre
rat
ian
ate
im-
în
ru-
în
ger
pu-
api-

ului
lta;
și
api-
ori,
sau
cele
ții le
nte

ino-
mai
con-
și
cu

creșterea rolului creditului și, în special, al celui pe termen lung— determinată tocmai de concentrarea și centralizarea producției — o dată cu amploarea luată de operațiile bancare, cu crearea giganticelor monopoluri bancare, s-a schimbat însăși funcția acestora. Ele se amestecă direct în «treburile» întreprinderilor pe care le creditează, trimițîndu-și reprezentanți în consiliile de administrație ale acestora, cumpărîndu-le acțiunile, intervenind nemijlocit în producție prin investiții în industrie, transporturi și în alte ramuri. Cum este de la sine înțeles că nici societățile industriale nu s-au lăsat mai prejos, un proces imens de îngemănare a avut loc. Industria și băncile — remarcă același Roger Orsingher — se sprijină reciproc, se interpenetrează. Metodele industriale sînt adoptate de organizațiile bancare, uzinele se inspiră din sfaturile băncilor. Consilieri influenți, colaboratori eficienți, ca și furnizori ce-și deschid baierele pungii pentru a oferi fonduri, băncile contribuie la elaborarea de către conducătorii industriei a programelor care să le permită să cucerească piața internă și să lupte pe piețele externe. Băncile nu sînt astăzi numai un element al activității economice, ci într-o largă măsură autorii și creatorii acesteia.

Procesul a dus la crearea uriașelor grupuri financiare, care au ajuns să determine economia și politica statelor capitaliste și a căror putere poate fi greu apreciată la întreaga sa valoare, avînd în vedere că aceste grupuri se feresc cu bună-știință s-o consfințească juridic, realizînd-o tacit, din umbră. Morgan a început cu cîteva bănci la Philadelphia, Londra și Paris; finanțînd apoi construirea unor căi ferate, a intrat direct în industria oțelului, formînd giganticul U.S. Steel Corporation; acum grupul Morgan *deține acțiuni importante și exercită controlul asupra* societăților General Electric și American Telephone and Telegraph, fiind și proprietarul băncii Morgan Guaranty Trust Company, a șaptea dintre băncile din lumea capitalistă. Rockefeller a pornit, dimpotrivă, din industria petrolului, înființînd colosul Standard Oil. Acum însă grupul Rockefeller deține Chase Manhattan Bank, a doua, și controlează First National City Bank, a treia dintre băncile din lumea capitalistă.

OSPĂȚUL PANTAGRUELIC

Un building de 52 etaje domină, de curînd, cerul San Franciscoului și al întregii coaste de vest a Statelor Unite. Clădirea adăpostește cartierul general al celei mai mari bănci din S.U.A. și din lumea capitalistă, Bank of America, înființată în 1904 de italianul A.P. Giannini, primul bancher care — după expresia actualului președinte al băncii — a *văzut «posibilitatea de a vinde mai multe feluri de servicii* bancare, așa cum vînd comercianții mărfurile». Prin fuziuni și «înghițiri» succesive, Bank of America ajunsese la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial la un total de active proprii în valoare de 2 miliarde dolari, avînd și o puternică rețea de peste 500 de filiale. Ea deține actualmente depozite evaluate la peste 20 miliarde dolari, iar aceasta se datorează tocmai legăturilor sale strînse și directe cu industria, în speță cu cea constructoare de avioane care a cunoscut un important avînt în perioada postbelică. Cum însă principalele comenzi ale acestei industrii aparțin statului american, exemplul lui Bank of America relevă, astfel, și un alt fapt: unirea forței grupurilor financiare cu forța statului, pe baza și în cadrul dezvoltării capitalismului monopolist de stat.

Grupurile financiare formează și apoi «furnizează» oameni politici: Stettinius, fost secretar de stat pentru afaceri externe sub președintele Roosevelt, asociat al băncii J.P Morgan & Cie.; Averell Harriman, fost secretar de stat pentru comerț sub președintele Truman și ambasador itinerant al președintelui Johnson, asociat al băncii Brown Brothers,Harriman &Co.; James Forrestal, fost ministru de război sub președintele Truman, și Douglas Dillon, ministru de finanțe sub președintele Kennedy, asociați ai băncii Dillon, Read &Co.; Robert McNamara, fost ministru de război în administrația Johnson, venind din partea grupului

Ford; actualul ministru de finanțe David Kennedy, fost președinte al celei mai mari bănci din Chicago etc., etc., etc. Situația aceasta nu este specifică numai Statelor Unite. Marile grupuri financiare exercită influențe hotărîtoare în toate țările occidentale: grupurile industriașilor vest-germani, împreună cu cele trei mari concerne bancare, Deutsche Bank, Dresdner Bank și Kommerzbank, în R.F.G., de pildă; grupurile Mitsubishi, Fuji și Sumitomo în Japonia; «The Big Five» (cei cinci coloși bancari) și cîteva grupuri industriale în Marea Britanie; cele 200 de familii în Franța etc.

Procesul fuzionării în mari unități bancare și, în general, al formării unor gigantice grupuri financiare capătă cea mai mare amploare prin folosirea sistemului *holding* al societăților și concernelor pe acțiuni. Dacă pînă nu demult, pentru a controla activitatea unei organizații industriale, de comerț sau bancare era nevoie de cel puțin 30-40% din acțiunile acesteia, acum, prin sistemul societăților «mamă», «fiice» etc., cu 10% și chiar cu mult mai puțin se poate obține același rezultat. Cel mai recent exemplu este oferit de crearea așa-numitelor bank-holding (bănci-companie), mai ales în Statele Unite. Ca urmare a acestui proces, încă în anul trecut s-a înregistrat în S.U.A. un procent de creștere a fuziunilor mai mare decît oricînd în ultimii 100 de ani. Și lucrurile nu vor rămîne aici. Există propuneri ca 800 de unități bancare, cuprinzînd și marile bănci, să formeze bănci-companie ce vor controla peste un sfert din totalul depozitelor bancare americane.

Fuziunile relevă însă, dincolo de «tehnică», — căci aceasta este în italiană semnificația de obîrșie a termenului de bancă — faptul că în băncile din Wall Street ca și în alte «temple bancare» capitaliste se consumă, cibernetic și misterios, în euforie și marasm, ospățul pantagruelic al unor guliveri ce ingurgitează marea masă a liliputanilor.

O FAIMĂ PIERDUTĂ

Forfota dintre 9,30 și 17,30 din City-ul londonez pare a fi aceeași ca acum un sfert sau o jumătate de veac. Dar faima acestui cartier al businessului — care a crescut mereu din momentul cînd primii comercianți au început să-și păstreze, pentru siguranță, averile în Turnul Londrei și pînă către primul război mondial, cînd capitala engleză devenise principalul furnizor de capitaluri al lumii — nu mai este, acum, aceeași. Din cele 40 000 de bănci din lumea capitalistă, peste 14 000 sînt în prezent americane. Numai depozitele acestora însumează azi aproape de patru ori mai mult decît întregul produs național brut anual al Marii Britanii. Și doar salariile celor 12 președinți-directori generali ai băncilor federale americane reprezintă, cu totalul lor de aproape 500 000 de dolari anual, mai mult decît plafoanele maxime ale împrumuturilor acordate de multe bănci britanice. Din primele 100 de bănci capitaliste, jumătate sînt în prezent americane și japoneze, iar cele britanice împreună cu cele italiene și vest-germane luate laolaltă nu reprezintă decît un sfert. În rețeaua bancară vest-germană sînt angajați azi mai mulți lucrători decît în cea britanică, iar în cea americană — un număr ce reprezintă peste 10% din întreaga populație a Londrei. Pulsul bursier s-a mutat în ultimii ani la New York, iar bursa din Tokyo cu cele 10 milioane de titluri negociate zilnic a preluat locul secund.

Arteră a cartierului afacerilor din San Francisco, sediul celei mai mari bănci a lumii capitaliste, Bank of America.

CHIAR ÎN PARADIS?

Există însă un loc care, deși a resimțit toate aceste permutări în ierarhia «templelor bancare» capitaliste, și-a păstrat un caracter privilegiat. Un loc care inspiră încredere posesorilor de capitaluri, loc preferat de însiși reprezentanții marii finanțe occidentale pentru «adăpostirea» propriilor fonduri și care, poate tocmai din aceste motive, pare «mai ferit» de intemperiile și zguduirile devenite tot mai dese pe piețele de capitaluri occidentale. Poate de aceea este și supranumit «paradisul helvetic». Desigur, doar un loc de refugiu, căci așa cum sugestiv se exprima revista britanică «The Economist», băncile elvețiene pot oferi numai încredere, dar nu sînt ele acelea care conduc marea finanță interoccidentală.

La adăpostul acestui «paradis» se angajează permanent contracte și importante operații bancare. Aici se efectuează zilnic mari vînzări și cumpărări de aur (monede și lingouri), importuri și exporturi, precum și diferite alte tranzacții în cele mai diverse valute. Aici, unde densitatea bancară atinge nivelul cel mai ridicat din lume, unde fiecare canton își are banca sa proprie, afluează,— în ciuda acordării celor mai reduse dobînzi de pe piețele monetare capitaliste — atrase de siguranța și secretul băncilor elvețiene, capitaluri de pe toate piețele occidentale, creînd o permanentă stare de euforie, de «supraîncălzire» în economia elvețiană. Pentru a tempera această stare, autoritățile elvețiene reîntorc continuu, sub formă de investiții în străinătate, capitalurile intrate în țară peste limita considerată normală. Activele elvețiene în străinătate s-au dublat în ultimii opt ani, iar peste 50% din acestea sînt formate din capitalurile străine care la origine se adăpostiseră în Elveția. Mai mult de 20% din veniturile țării provin în prezent din beneficiile investițiilor în străinătate, făcute tocmai din surplusul de capitaluri neelvețiene. Băncile din trinomul Zürich-Basel-Geneva, împreună cu cele din alte localități, aduc anual în activul balanței de plăți elvețiene sute de milioane de dolari numai din comisioanele primite pentru tranzacțiile cu aur și valute, pentru administrarea fondurilor depunătorilor străini.

Există și tendința de a contesta paradisul bancar helvetic. O măsură luată nu demult de autoritățile federale elvețiene a produs la început oarecare uimire în cercurile financiare occidentale. Era prima luare de poziție elvețiană față de contestarea paradisului helvetic și «secretul» băncilor elvețiene. Să dăm cuvîntul unui expert în materie — Alain Vernay de la «Le Figaro»: dacă pînă în prezent un străin care ar fi vrut să deschidă o bancă în Elveția o putea face mult mai simplu decît în cazul în care ar fi vrut să deschidă o cafenea, de-acum încolo autoritățile federale nu mai acordă autorizații decît cu condiția de a fi asigurate de reciprocitate în țările unde doritorii își au domiciliul și sediul social. Care sînt cauzele? În primul rînd este vorba despre unele «excese» comise sub scutul secretului proverbial al băncilor elvețiene. Mare vîlvă a făcut la vremea lui cazul unui tînăr financiar spaniol, Julio Munoz, care, deschizînd în Elveția o bancă cu un nume destul de pompos,— Banque de St. Gall et de la Banque Genèvoise de Commerce et de Credits — a transferat din Republica Dominicană întreaga avere a fostului dictator Raphael Leonidas Trujillo, ceea ce a dat loc ulterior unui imens proces. În al doilea rînd, se pune problema evaziunilor fiscale pe care unii americani

În centrul imaginii, Bernard Cornfeld, creatorul lui Investors Overseas Service, întreprindere financiară elvețiană care se ocupă de racolarea și reinvestirea capitalurilor venite din orice parte a lumii.

de Ilie ȘERBĂNESCU

ULUI"

De mai mult timp, aurul nu mai circulă liber pe piață în calitate de monedă. Sechestrat în seifurile băncilor centrale, el este destinat să folosească la «acoperirea» masei de monedă-hîrtie ce este vehiculată pe piețe. În fotografie: subsolurile Băncii federale de rezerve a S.U.A.

În țara cu cea mai mare densitate bancară din lume, un «paradis» repus în cauză.

Wall Street — cartierul general al marii finanțe capitaliste.

DE LA URUK LA „STRADA ZIDULUI"

le fac cu ajutorul conturilor în numerar deschise la băncile elvețiene. Faptul a declanșat o adevărată ofensivă din partea procurorului general al fostei administrații democrate nord-americane, Robert Morgenthau, care a cerut autorităților federale americane să intervină pe lîngă cele elvețiene pentru a curma această situație. «Secretul băncilor elvețiene și conturile în numerar — spunea într-o conferință R. Morgenthau — sînt utilizate de agenți de bursă, gangsteri și investitori fără autorizație din S.U.A., pentru a eluda legile americane... Ei folosesc conturile lor în numerar pentru a obține aur, a cărui posesiune este interzisă cetățenilor americani, cît și titluri străine fără plata impozitelor legale». «Wall Street Journal» observa: «Numărul conturilor în numerar deschise de americani în Elveția a crescut foarte mult de la inaugurarea, în 1960, a liniilor aeriene cu reacție între New York și Elveția».

Prin măsura luată, autoritățile elvețiene încearcă să nu se mai facă pasibile de asemenea acuzații, păstrînd însă pe mai departe «paradisul helvetic», între ale cărui atribute trebuie să figureze în primul rînd atractivitatea secretului. Asigurîndu-se de reciprocitate în țările ai căror cetățeni doresc să-și fondeze bănci în Elveția, eventualele excese comise sub mantia secretului și conturilor în numerar «ar apărea în consecință — cum conchide Alain Vernay — drept acțiuni financiare ale neelvețienilor, iar pe de altă parte autoritățile elvețiene nu ar mai putea fi acuzate, ca acum, de asigurarea nepedepsirii fiscale a americanilor...»

Dincolo de «paradis» însă, și chiar în el, «templele bancare» capitaliste sînt angajate în teribila și continua bătălie care se numește concurență și căreia îi cad permanent și implacabil ca ofrandă înșeși unele dintre ele.

Sub titlul «Băncile S.U.A. invadează City-ul londonez», ziarul «International Herald Tribune» publică această hartă. În text se arată că pe o singură stradă a acestui cartier — Moorgate, supranumită și «Yankee Alley» sau «Avenue of the Americas» (încercuită pe desenul de mai sus) — se află filialele a 10 mari bănci americane, printre care și First National City Bank of New York.

F *varietăți*

UMOR DE PESTE HOTARE

— Mă scuzați, deranjez?...

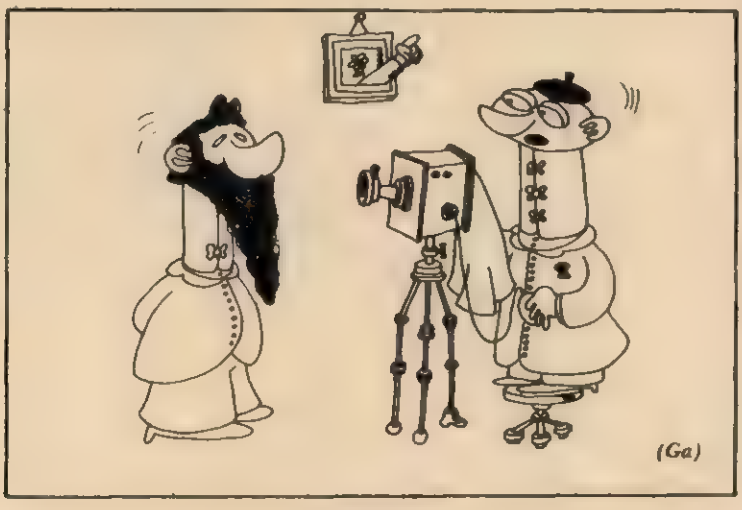

— Zîmbiți, vă rog!

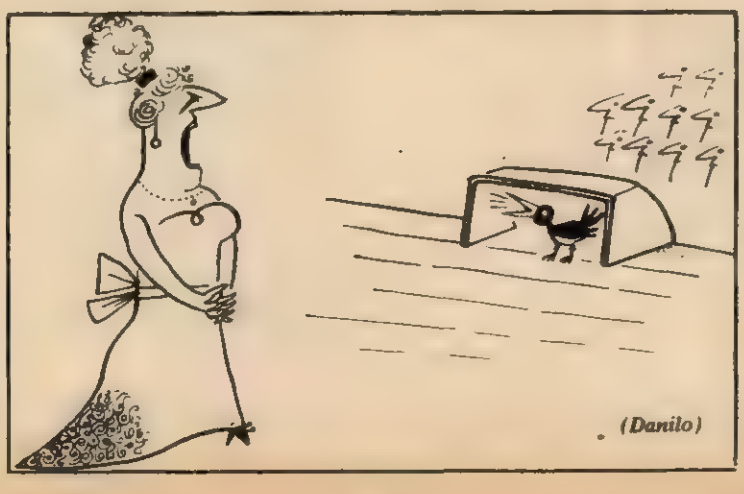

— — —

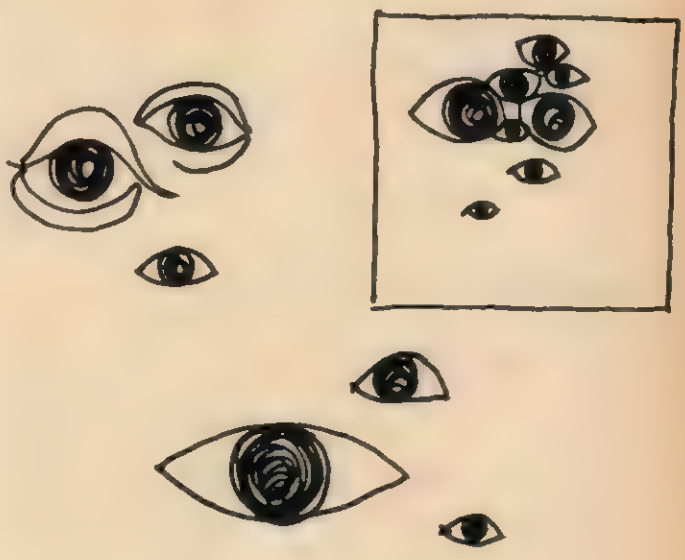

PUNCTE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2									■		
3					■			■			
4				■							■
5		■				■			■		
6	■				■					■	
7							■				
8						■					
9				■					■		
10	■							■			
11							■				
12			■							■	

ORIZONTAL: 1) Punct... de vedere — Construcție încheiată cu punct. 2) Punct cu punct — Punct la zar. 3) Trei din punct de vedere muzical — Puse la punct! — A îmbina. 4) Punct agricol cu rezonanțe muzicale — A pune punct. 5) Punctați în final! — Prezintă puncte negre — În punctișoare! — Torpilor (abrev. marină). 6) Acu (reg.) — Pus la punct. 7) Punct final — Poet ardelean. 8) Punct vulcanic — O ață mai mică. 9) Puncte distanțate — Punct esențial — Punctat... la urmă! 10) Aparțin trecutului îndepărtat — Așa (reg.).11) Pusă la punct (fig.) — Are același număr de puncte cu altul. 12) Cu punct de înghețare la zero grade (pl.) — Punct de vedere.

VERTICAL: 1) Au puncte negre — Oferă frunzelor și fructelor puncte de susținere. 2) Puncte anatomice de sprijin — Punct de plecare într-o poveste — Început de epocă! 3) Puncte de sprijin — Punct defensiv. 4) Întrerupt în anumite puncte. 5) A-și însuși ceva — Puncte de desfășurare a cursurilor — Rumegător cu cioc. 6) Se scurge între două treceri consecutive ale soarelui prin același punct echinocțial — Seu! — Punctul în care este fixat globul ocular. 7) Strat de calcar depus în ape — George Georgescu — Muncitor feroviar la puncte de intersecție. 8) A pune la punct — Dată curentă. 9) Curte! — Se învârtește în jurul unui punct fix (dim.) — În termen! 10) În sus! — Punct pe carte (pl.) — Interjecție pentru mînat iezii. 11) Punct opus nadirului — Punct de revenire. 12) În acest punct — Punctișoare.

Nic. AMARIEI

Dicționar: TUF, AGE.

Dezlegarea jocului «DIN NOU LA ȘCOALĂ», apărut în numărul trecut.

ORIZONTAL: 1) PROFESOARA. 2) RECREATIE — O. 3) IZ — E — H — OMER. 4) MUSCA — PREDA. 5) ALFABET — MUT. 6) TA — SL — COCO. 7) MATROZI — RAR. 8) ET — IL — STAT. 9) D — INVATATOR. 10) IO — CIZELARE. 11) CALITATE — IA.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Într-o deosebit de interesantă scrisoare, cititorul *Nicolae Pavelescu* din Iași ridică unele probleme în legătură cu editarea și difuzarea cărților și ne sugerează să publicăm o anchetă sau un reportaj pe această temă. Sugestia ni se pare bună și ne vom strădui să-i dăm curs. Dar, pînă atunci, demonul contradicției nu ne dă pace și ne silește să așternem pe hîrtie cîteva observații cu privire la opinii exprimate de corespondentul nostru. Tov. N. Pavelescu e de părere că «la noi se traduce puțin și pe-apucate» și că ar trebui luate măsuri să se traducă «tot». Nu e adevărat. Fără a mai invoca cifre și procente (pe care le-am comunicat cu alte prilejuri și în alte pagini) putem afirma cu fruntea sus că țara noastră se situează pe unul dintre primele locuri din lume în ce privește politica traducerilor (atît din punct de vedere cantitativ cît și în ce privește selecția și calitatea). Publicului nostru i-au fost puse la dispoziție, în traduceri uneori excepționale, de cele mai multe ori bune sau foarte bune și numai rareori mediocre sau slabe, cele mai reprezentative opere ale culturii universale, de la clasicii antichității și pînă la creațiile semnificative ale zilelor noastre, ca să nu mai amintim de lucrări științifice, istorice, memorialistice, cărți de artă etc. Desigur, în raport cu gusturile și preferințele unora sau altora se pot oricînd semnala lipsuri sau contesta anumite selecții dar trebuie să ne fie clar că nu se poate traduce «totul» (operație chiar materialmente imposibilă). Nicăieri pe lumea asta nu se traduce totul; important este ce și cum alegi din zecile de mii de titluri care ar merita poate să fie reținute. Oricîte obiecții (întemeiate) am aduce colecției «Biblioteca pentru toți», am impresia că la baza ei stă o selecție cu nimic mai puțin valabilă decît cea a vestitei colecții franceze «Livre de poche».

E adevărat, așa cum subliniază tov. Pavelescu, că multe cărți se epuizează în cîteva ore (sau cîteva zile) în timp ce altele zac cu anii în rafturile sau depozitele librăriilor; nu dispunem încă de o cercetare științifică a pieței, a cererii cititorilor după zone, categorii, vîrste. Dar de aici pînă la a cere fără nici un fel de diferențiere ca toți scriitorii ale căror opere nu s-au vîndut prea bine, să nu mai fie editați, e o distanță apreciabilă. Nici diferitele tabele și situații publicate într-o vreme de unele reviste literare nu ni s-au părut totdeauna convingătoare. Ca să nu ne referim la exemplul unor scriitori în viață, romanele astăzi deplin și justificat uitatului Rădulescu-Niger s-au vîndut într-un tiraj incomparabil mai mare decît cele ale lui Camil Petrescu. Ce dovedește asta? Pur și simplu, nimic. Valoarea unei opere literare nu se măsoară cu tirajul primelor apariții (cu timpul lucrurile se aranjează). Faptul că prima plachetă a unui foarte tînăr poet (plachetă despre care presa, mai ales presa de mare tiraj, n-a scris nimic) se vinde slab, ne permite oare să tragem concluzii definitive asupra valorii și perspectivelor respectivului poet? Să ne înțelegem: nu susținem tiraje exorbitante pentru opere cu un acces mai dificil, nu sîntem de acord cu publicarea susținută a producțiilor unui scriitor de valoare evident minoră, dar în același timp credem că nu e posibil să absolutizăm indicațiile date de succesul comercial (care uneori depinde și de factori extraliterari).

Și acum, pentru că ne-am permis să contrazicem pe unul dintre cititorii noștri, să întoarcem foaia și să ne facem și noi autocritica cu privire la unele greșeli strecurate în revistă. Mai mulți cititori ne semnalează că o fotografie despre care am scris că reprezintă un cartier nou din Tg. Mureș redă, de fapt, imaginea cartierului Gheorghieni din Cluj. Facem «mea culpa» nu fără a aminti respectivilor cititori (dintre care, majoritatea sînt constructori) că greșeala se datorește, în bună măsură, și faptului că mai toate cartierele noi din orașele noastre seamănă între ele ca două picături de apă. Ceea ce, evident, nu e vina noastră. Poate că aceeași lipsă de personalitate urbanistică explică și o altă greșeală: publicarea ranversată a unei imagini reprezentînd o zonă de blocuri din Piatra Neamț.

Sînt însă și alte erori pentru care nu mai avem scuze. Doctorul *Gh. Enache* din Craiova are dreptate: indicele mortalității infantile se raportează la 1 000 nou-născuți și nu la 100 000 cum din greșeală a apărut la noi într-o știre. *O Popescu* din Hunedoara și *Liviu Lăcătuș* din Țăndărei, jud. Ialomița, au și ei dreptate. În 1968 s-au mutat în case noi 400 000 locuitori din țara noastră și nu 4 000 000, cum a apărut în nr. 35. Ar fi fost mai bine să fie 4 000 000, dar trebuie să recunoaștem că practic nu era posibil.

Utile sînt și precizările cititorului *Traian Gheorgheoni* din Hunedoara: într-adevăr — după datele din tratatele de istorie și din Dicționarul enciclopedic român — pe Horea îl chema Nicola și nu Nicula și s-a născut la Arada și nu la Albac, iar Crișan s-a născut la Vaca și nu la Cărpiniș. Autorul art icolului la care vă referiți este însă de altă părere. După cum vedeți, problema e încă controversată.

Tuturor celor care citesc «Flacăra» cu atîta atenție și exigență, mulțumirile noastre. La care adăugăm și speranța că semnalările lor critice vor deveni în viitor tot mai rare. Din lipsă de obiect.

literare

de Lucian RAICU

PUIA FLORICA REBREANU:

ZILELE CARE AU PLECAT

În nici un fel convențională, recenta comemorare a arătat încă o dată cît de viu în memorie și în admirația noastră este, continuă să fie Liviu Rebreanu. Cercetările critice și biografice, uneori foarte departe împinse, nu acoperă și nu dezvăluie în întregime misterul operei Redutabilul romancier este citit de fiecare în alt fel, enigmaticul nucleu al creației rămîne aproape de nepătruns și oricînd sînt posibile interpretări noi, ispititoare, autorizate de inepuizabila viață a operei. Cine a fost autorul acestei opere? Întrebarea ne pare a fi uneori neesențială, alteori însă ne solicită, mai mult decît banala curiozitate, însăși voința de a ști cum de a fost cu putință miracolul, setea de a pătrunde în miezul marilor taine ale vitalității.

Cine a fost Liviu Rebreanu în intimitatea sa, în existența sa de fiecare clipă. În toate zilele și toate nopțile în care a trăit și în același timp a făcut să trăiască ca pe niște ființe vii, organice și autonome, romane ca **Ion, Pădurea spînzuraților, Adam și Eva, Ciuleandra** și **Răscoala?** Cum și de unde au apărut aceste ființe noi, de o atît de stranie putere, mereu fascinante? În speranța unui răspuns citim, firește, încă și încă o dată cărțile care poartă pentru totdeauna acest nume. Și în răstimpuri parcurgem cu febrilitate documentele, paginile de jurnal, mărturiile celor care l-au cunoscut. Fiecare vorbă spusă în treacăt și înregistrată de cei atenți, de cei fideli scriitorului, răsună în noi cu explicabilă forță și o clipă avem senzația de a fi înțeles, de a ști în fine cum s-au petrecut lucrurile, cum de a fost cu putință. Prioritatea o dețin, desigur, însemnările celor ce au trăit cu el și prin el ceas de ceas într-o intimitate oarecum incredibilă. Cu acest sentiment citeam în urmă cu cinci ani o carte plină de interes, datorită tovarășei de existență a romancierului: **Cu soțul meu** de Fanny Liviu Rebreanu. Cu același sentiment parcurgem cele cîteva sute de pagini semnate de Puia Florica Rebreanu, scrise cu bucurie și cu durere. Fiica marelui prozator ne introduce în universul familial în care Rebreanu s-a simțit în stare să fie, să devină ceea ce a fost. Cartea e așternută cu înfrigurare și cu un veritabil talent evocator, cu un dar special de a însufleți amănuntul și, nu mai puțin, cu o putere de a iubi de-a dreptul zguduitoare. Nu toți marii scriitori beneficiază, în imediata lor posteritate, de un astfel de noroc. Pe lîngă aceasta, volumul include generos un apreciabil număr de scrisori adresate de Liviu Rebreanu membrilor familiei de care se simțea atît de legat, atît de fertil legat, precum și pagini de jurnal de un interes extraordinar. În totul, o carte foarte utilă cititorului, dar mai ales o carte tulburătoare prin iubirea pe care o iradiază.

spectacol pe glob

Opera de stat din Dresda reia în această stagiune un succes remarcabil al anului trecut! «Maître Pathelin» de Rainer Kunad. Spectacolul s-a bucurat și se bucură de o largă audiență datorită accesibilității muzicale cît și interpretării remarcabile.

După Orchestra de cameră din Moscova și Menuhin Festival Orchestra, pe scena Festivalului muzical de la Tours doi artiști de prestigiu, pianistul Sviatoslav Richter și violoncelistul Pierre Fournier, au reușit ca, în ciuda diferenței de școli muzicale, să constituie un cuplu armonios care a interpretat cu mare succes un program de lucrări cîntate rar, din Mendelssohn și Chopin. Ineditul acestui duo ca și înalta sa ținută artistică au făcut din seara Richter-Fournier punctul forte al festivalului.

Capetele de afiș ale noii stagiuni teatrale pariziene sînt deținute de nume prestigioase, autori și interpreți, dar cu relativ puține premiere și multe reluări. Notăm alături de lucrări din Shakespeare, Cocteau, de Musset, Brecht ș.a., piesa lui J.P. Sartre «Diavolul și bunul Dumnezeu» care va fi interpretata în continuare la Théatre National Populaire.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

MISTERUL

Am să mor și n-am să știu niciodată ce fel de om e X. N-am să știu nici dacă e prost, nici dacă e inteligent, nici dacă e un escroc, nici dacă e un înger... Îți scapă. Îți scapă mereu printre degete. N-ai de ce să-l apuci... Nici măcar de guler nu poți să-l apuci... Cum e vorba să ia o atitudine, X dispare, moare și se naște din nou cînd nu mai e nevoie să ia atitudine.

E o figură stranie într-un fel. X își trăiește toate împrejurările vieții, în afară de împrejurările decisive. Atunci — ca prin farmec, X dispare... Nu suportă situațiile dramatice — împrejurările capitale... Înțelege să-și ia micul dejun, dar nu înțelege ca viața să-l *pună într-o situație complicată*... Are o adevărată alergie față de orice problemă mai gravă...

De aceea X, vrînd-nevrînd, are și filozofia lui... Nu se putea ca o asemenea lașitate totală să nu nască și un început de meditație. El se cam îndoiește de gravitatea vieții... Dacă aude că cineva e bolnav, ascultă cu neîncredere... Nu e chiar bolnav... Are o boală, dar nu e chiar boală. Are cancer, dar nu e chiar cancer. Chiar și moartea altora, o primește cu suspiciune... A murit, dar n-a murit chiar cu adevărat... Dracu' nu-i chiar așa de negru...

Cum se naște o problemă, cum se ascunde în bîrlogul lui, nu vrea să audă și să vadă pe nimeni... Se închide ermetic într-un borcan și se autoconservă cu fanatism și pedanterie... În timpul furtunii nu se mișcă de pe locul lui... Cum apare soarele, cum apare și el, vesel și triumfător...

Dar nu se aventurează prea departe... Dacă se naște o problemă crucială, așa *din senin*?... De aceea, trăiește numai în preajma propriei sale frici, să se poată ascunde imediat...

Elisabeth Lee și Alphonso Figueroa într-o scenă din «Hartinger», unul din baletele prezentate de ansamblul American Ballet Company, condus de Elliot Feld, la recentul festival de la Spoleto (Italia).

sport

de Emanuel VALERIU

CONCURENTA NR. 11

Aceasta este ipostaza sub care se prezintă, în anul 1969, echipa țării noastre în Cupa Davis, sortită jucătorilor de tenis, în loc de campionat mondial pentru formațiile reprezentative. O ipostază ciudată pentru întreaga lume a sportului alb, fiindcă pe terenurile de zgură, gazon și beton nu au reușit în cele cîteva decenii de viață a Cupei Davis decît numai 10 echipe, pînă de curînd, să-și dispute în mod direct, adică în finală, trofeul argintat, fost cîndva o banală salatieră enorm înnobilata de trecerea vremii ca și de schimbarea destinației sale inițiale. Dar și dintre sportivii celor 10 națiuni, doar cei din Australia, S.U.A., Anglia și Franța au devenit deținători ai trofeului atît de înverșunat disputat. Dăm aceste cîteva amănunte nu pentru a acredita, în vreun fel oarecare, ideea — în care sportivii nici nu au voie să creadă — că meciul este dinainte jucat, cu toate că azi, la ora cînd vă cumpărați «Flacăra», o citime a rezultatului vă este cunoscută. Ceea ce ne determină să precizăm — fie și sumar — traseul istorico-geografic al Cupei Davis este tocmai mîndria pe care ne-au dăruit-o cei doi jucători români Ion Țiriac și Ilie Năstase, prestigiul mondial pe care ei l-au extins și asupra sportului alb din țara noastră, caracterul de excepție al performanței lor puse în balanța celor mai prestigioase isprăvi ale stadioanelor. A fi finalist în Cupa Davis este echivalent cu un blazon de nobleță sportivă căruia succesul dus pînă la capăt, prin însușirea trofeului aflat în joc, nu-i mai adaugă nimic, iar pierderea acestuia nu-l poate umbri. În lumea tenisului, jucătorii participanți doar la această pasionantă întrecere, care ne-a învăluit acum și pe noi în mantia ei de interes ajuns la extrema limită, se și recomandă adăugîndu-și numelui și calitatea de Davis-cupman, dacă o au, cu specificarea turului pînă la care au reușit să ajungă și care — cu cît este mai mare cu atît conferă mai mult respect.

Concurenta nr. 11 este, prin urmare, din acest an, formația de tenis a României, iar faptul consemnat în mod repetat de noi a fost, pînă acum, amintit în mii de chipuri de presa mondială de specialitate sau chiar de către cea politică, fiind plasat cînd în sfera loviturilor de trăsnet și echivalată cu mari seisme rămase în istoria diplomației, cînd în cea a curiozităților inegalabile. Oricum ar fi interpretată prezența României în finala programată anul acesta la Cleveland (Ohio, S.U.A.) ea rămîne o realitate fundamentată solid pe o succesiune de succese răsunătoare cum trebuie considerate victoriile asupra unor formații ca cele ale Spaniei, U.R.S.S., Indiei și Angliei.

Tocmai această realitate, înlănțuind diversele etaloane valorice ale cuplului Țiriac-Năstase, este aceea care ne face cea mai deosebită plăcere, o plăcere cu atît mai mare cu cît uimirea celor ce-o comentează este mai amplă. De aceea, încercăm s-o privim lucid și să o proporționăm în raport cu alte realități, cum sînt: dezvoltarea tenisului la noi și în alte țări, de pildă, sau cu posibilitatea cuceririi Cupei Davis.

Desigur, aflarea celor doi, Țiriac și Năstase, pe betonul de la Cleveland față în față cu valoroșii reprezentanți ai tenisului din S.U.A., după eliminarea atîtor adversari, nu trebuie să ne ducă la concluzii eronate, la evaluări nerealiste și vulgare, de genul: «l-am bătut, stăm mai bine ca ei». Succesul de azi al tenisului nostru este, fără discuție, o urmare a unui mod general de a privi și sprijini sportul în contextul foarte cuprinzător al societății noastre actuale, dar — în cea mai mare măsură — el se cere considerat ca o consecință mai intimă a dezvoltării favorabile a celor două remarcabile talente reprezentate de Ion Țiriac și Ilie Năstase. Să nu uităm că doar calități cu totul deosebite pot îngădui unor sportivi izolați să se impună în fața altora proveniți dintr-o selecție cu mult mai largă, în unele din cazurile amintite, de ordinul zecilor de mii de practicanți ai tenisului. Desigur, regulamentul Cupei Davis permite o confruntare destul de amplă, dar — ca o urmare a ariei sale de interes — nu poate asigura dispute directe între toți participanții, ci doar pe zone geografice. Să nu creadă cumva, cineva, că tenisul practicat la noi este superior celui din Australia, numai fiindcă sportivii români sînt azi finaliști, iar cei din cealaltă parte a lumii nu! Din acest moment se impune a se face însă un start foarte decis spre dezvoltarea bazei de masă a tenisului din România, iată ce anume credem că trebuie să reprezinte cea mai valoroasă consecință a sărbătorii de azi de la Cleveland.

Cît despre rezultatul strict, el poate fi oricare: de la 0—5 la 3—2 pentru noi. Învingători sau învinși, cei doi, Țiriac și Năstase, rămîn ai noștri și de-aci înainte, cu loc permanent în istoria sportului românesc pe care-o îmbogățesc.

Succes băieți!

tv

de Felicia ANTIP

LA „MOȘIA FRANȚUZULUI"

Pe vremea cînd am consacrat o cronică fenomenului denumit soap-opera sau, pe românește, opera săpunului, telespectatorii din țara noastră nu văzuseră niciodată o asemenea producție americană. Explicam, atunci, că acest nume generic atribuit foiletoanelor americane de televiziune derivă dintr-un mod propriu de a înțelege publicitatea. Întreprinderile producătoare de bunuri de consum larg oferă spectacole clienților lor. Ele plătesc, să zicem, pentru o jumătate de oră sau o oră de emisie săptămînal, bisăptămînal, zilnic etc. și încredințează realizatorilor anume angajați misiunea de a pregăti un divertisment pe placul presupușilor cumpărători ai mărfii pe care o vînd. Nu se spune «cumpărați detergentul X, cel mai bun, cel mai ieftin etc.», ci doar «fabrica de detergenți X vă oferă serialul de aventuri, sau telefoiletonul, sau emisiunea de varietăți Y». Comanditarul nu se amestecă în execuție, nu impune subiecte, forme artistice, interpreți. El are numai două pretenții: ca sondajele să certifice urmărirea serialului de către un mare număr de telespectatori și ca ei să nu jignească gusturile, credințele sau prejudecățile acelor categorii de telespectatori pe care îi consideră clienții săi de fapt sau potențiali. Aceste două condiții determină în fond atît calitățile cît și limitele și cusururile genului. Cum majoritatea covîrșitoare a firmelor care finanțează aceste ore de divertisment este formată chiar din fabrici de săpunuri, detergenți și substanțe dezodorizante, marfa livrată în serie sub egida lor a început să fie cunoscută îndeobște sub numele de soap-opera. Denumirea generică a ajuns să includă, cu vremea, toate teleproducțiile supuse acelorași prescripții, canoane și interdicții, iar proporția lor covîrșitoare în programele rețelelor de televiziune americane l-a determinat pe celebrul arhitect Wright Mills să definească televiziunea drept «gumă de mestecat pentru ochi».

Acum, cînd televiziunea noastră prezintă «Lunga vară fierbinte», avem pentru prima oară prilejul să verificăm direct aceste informații pe care, din auzite și din citite, le cunoaște aproape toată lumea. «Lunga vară fierbinte» pornește de la cîteva elemente exterioare, mai bine spus de la cîteva nume din opera lui Faulkner (titlul însuși al serialului, locul acțiunii — Moșia Franțuzului, Will Varner). Nu este vorba, evident, de «ecranizarea celebrului roman al lui Faulkner» cum ne-a spus o dată Tudor Vornicu. Nici măcar genericul serialului în care scrie «după povestiri de William Faulkner» nu are o asemenea pretenție. Să nu ne punem însă întrebarea care anume povestiri ale lui Faulkner au fost ecranizate, sau prelucrate, sau adaptate pentru a alcătui acest serial, deoarece aceste povestiri pur și simplu nu există. În seria de romane consacrate întîmplărilor de la «Moșia Franțuzului» (care au fost traduse și în limba română) este vorba de altă epocă, de alt fel de oameni, de alt tip de relații între ei. Preferînd vremurilor în care primul automobil apărut pe străzile orașului făcea senzație, era supraautomobilelor și a bandelor de tineri fără căpătîi, dotați cu motociclete, autorii serialului au respectat în schimb localizarea geografică. Regiunea este cea evocată de Faulkner. Spre deosebire însă de opera literară în care moravurile și năravurile ei sînt descrise cu o luciditate crudă, necruțătoare, serialul pare făcut anume pentru a flata mentalitatea foarte provincială a locuitorilor micilor orașe din centrul, vestul și sudul Statelor Unite.

«Lunga vară fierbinte» își propune să fie, așa după cum reieșea încă din primul episod, povestea acțiunilor întreprinse de Ben Quick pentru a-și atinge obiectivul declarat: să posede tot ceea ce posedă Will Varner, să intre în casa acestuia pe ușa din față, iar Varner însuși să-i toarne vin în pahar, ceea ce se va întîmpla, bineînțeles, atunci cînd Ben se va logodi cu Clara, ființă total diferită de tulburătoarea Eula, fiica lui Will Varner din romanele lui Faulkner, femeie predestinată să fie «fatală» în toate sensurile acestui cuvînt. Procesul de apropiere dintre Will Varner și Ben Quick, sugerat în cîteva episoade prin proiectarea umbrelor lor îngemănate în final, este reluat, săptămînă de săptămînă, de la început. Varner uită tot ce-a aflat despre Ben Quick în episodul precedent, Ben suferă un proces de amnezie asemănător, din nou se bănuiesc reciproc de lucruri oribile, pentru ca din nou, la capătul celor 50 de minute legiuite, să se întîlnească pe aceeași platformă.

Cum se explică succesul de care se bucură «Lunga vară fierbinte» la noi? Cauzele sînt destul de complexe și de întrețesute. Prima ar fi, poate, caracterul său relativ inedit pentru telespectatorul român. «Angelica, marchiza îngerilor», a provocat, în primele ei înfățișări, cozi la casele cinematografelor pentru ca apoi, obosind publicul prin repetarea aceleiași clișee, să-și piardă în mare măsură puterea de atracție. Elementele esențiale țin însă de tehnica bine pusă la punct a industriei filmului american de televiziune. Cîteva dintre aspectele ei, ilustrate în serialul «Lunga vară fierbinte», vor fi discutate în cronica de săptămîna viitoare.

„METALO-LEMN“ – SATU MARE

o cooperativă cu un profil diversificat

Acum 10 ani, cînd și-a început activitatea, cooperativa «Metalo-Lemn» din Satu-Mare dispunea doar de cîteva ateliere modeste de tîmplărie, mecanică și prestații. Astăzi «Metalo-Lemn» este o puternică unitate a cooperației noastre meșteșugărești, avînd 41 de secții dotate cu utilaj modern și încadrate cu ingineri, maiștri și muncitori cu înaltă pregătire profesională. Mobila produsă de această cooperativă, de pildă, este mult apreciată și solicitată atît pe piața internă cît și într-o serie de țări străine, ca Olanda, R.F. a Germaniei și Anglia. Numai în acest sector s-a ajuns la o producție în valoare de 2,1 milioane lei în primele șase luni ale anului în curs (față de o producție în valoare de 515 mii lei în anul 1963).

Producția globală a cooperativei a crescut în acest an de 3 ori față de cea înregistrată în 1963. Unitățile cooperativei asigură numeroase prestații: în construcții, reparații de radio și televizoare, reparații și lucrări de întreținere auto-moto, lucrări mecanice, de lăcătușerie, tinichigerie, ceasornicărie etc. Numai în sectorul prestărilor de serviciu din construcții anul acesta se realizează o producție în valoare de 4,3 milioane lei (față de 1,038 milioane în anul 1963).

Lucrările de bună calitate ale meseriașilor cooperatori de la «Metalo-Lemn» — iată explicația acestor succese.

«FLACĂRA»-PUBLICITATE

În atelierul de reparații și întreținere auto din str. Petőfi nr. 1 (sus).

Una din cele 41 de unități ale cooperației: unitatea de reparații radio din str. Horea (mijloc).

Piese de mobilier executate în atelierele cooperativei (dreapta).

lapte — cîtu-i someșul !

Cît lapte se prelucrează anual la «INDUSTRIA LAPTELUI» din Satu Mare?

Desigur că nu orice sătmărean poate să-și dea cifre exacte. Dar oricare dintre locuitorii frumosului oraș din nordul țării îți va răspunde: «Mult! Foarte mult! Cîtu-i Someșul!»

Cîtă apă poartă undele Someșului, nu ne-a interesat să aflăm cu exactitate. Producția fabricii sătmărene însă ne-a preocupat. Și cifrele pe care le-am aflat sînt revelatoare.

Dacă micile ateliere sătmărene și mamureșene de prelucrare a laptelui au produs anual, după naționalizarea din 1948, în total 10 mii hectolitri lapte de consum, 150 tone unt, 250 tone brînzeturi și 1 000 hectolitri produse proaspete — totul în valoare globală de 7 milioane lei — întreprinderea modernă de azi realizează o producție cu un volum de peste 15 ori mai mare, în valoare de 114 milioane lei. Ea cuprinde mai multe unități, cele mai importante fiind tocmai obiectivele nou construite: fabrica din Satu Mare (secții de pasteurizare și îmbuteliere a laptelui, brînzărie, untărie, produse dietetice și o ultramodernă secție de lapte-praf, dată în funcțiune anul acesta), fabrica din Baia Mare (pasteurizare, îmbuteliere, produse proaspete, brînzărie și untărie) și secția de producție din Sighetul Marmației (lapte de consum și produse proaspete).

În 1969 întreprinderea va produce: 135 000 hectolitri lapte de consum, 1 750 tone lapte-praf degresat, 1 375 tone unt, 490 tone brînzeturi, 71 000 tone produse proaspete.

De la 25-30 salariați, care produceau 3-4 sortimente în 1948, întreprinderea a ajuns astăzi la peste 500 salariați, iar *numărul sortimentelor produse este de circa 30.* Dintre acestea merită a fi subliniate, ca realizări calitative deosebite, untul, din care se exportă anual 450-500 tone în Anglia, Franța, Belgia, Iugoslavia și Ungaria, și laptele-praf degresat, care asigură zootehniei noastre 1 750 tone furaj de cea mai mare valoare nutritivă.

Să consemnăm și ceva din proiectele de viitor ale întreprinderii: sporirea producției la toate sortimentele (un plus al producției globale de circa 16 milioane lei în 1970 față de 1969) și construirea unor noi secții: o secție de înghețată, un depozit frigorific pentru congelarea și depozitarea untului ș.a

«FLACĂRA»-PUBLICITATE

Fabrica de prelucrare a laptelui din Satu Mare.

de 800 ori MASE PLASTICE

Noua construcție a fabricii «Viitorul» din str. Cluj nr. 175, Oradea.

Citeva din cele circa 60 sortimente de perii produse la «Viitorul»

Vizitînd moderna fabrică de mase plastice «Viitorul» din Oradea, primul lucru care te frapează este marea varietate a sortimentelor produse aci — circa 800 de articole diferite: articole de menaj, jucării, veselă și alte articole de uz casnic, perii de uz casnic și industrial, accesorii diverse (carcase, cutii, butoane etc.) pentru industria electrotehnică, ușoară, alimentară etc., folii din P.V.C. dur, opace, transparente și colorate, monofilamente (fire de păr sintetic) pentru perii, pensule ș.a., fire plate (rafie sintetică), livrate în bobine sau prelucrate sub formă de sfoară, șnururi, frînghii și saci țesuți.

O ÎNTREPRINDERE CU VECHI TRADIȚII

În «preistoria» actualei mari și dinamice — în dezvoltarea sa — întreprinderi orădene aflăm o primă fabricuță ce a luat ființă acum mai bine de 60 de ani, în anul 1908. Ea producea piepteni, agrafe și ace de podoabă pentru păr, prelucrate din corn, materie primă căreia i s-a adăugat după un timp și celuloidul. După cîțiva ani cornul a fost cu totul abandonat, celuloidul impunîndu-se în exclusivitate.

În decursul deceniilor fabrica nu s-a dezvoltat prea mult. La naționalizare, în 1948, ea avea cu totul 5 mașini de injecție, demodate și de randament scăzut. În anii construcției socialiste — care în acest domeniu au coincis cu o adevărată «explozie» a maselor plastice pe plan mondial — fabrica orădeană s-a dezvoltat în concordanță cu dezvoltarea generală a economiei noastre.

PREZENT ȘI VIITOR LA «VIITORUL»

Din vechea întreprindere n-au prea rămas multe: doar o clădire ce constituie astăzi secția nr. 1 a fabricii, din strada Spitalului, care însă în decursul ultimilor ani a fost complet reutilată. În schimb, în str. Cluj nr. 175 s-a ridicat o construcție modernă, luminoasă, în conceperea căreia frumosul și funcționalul fac casă bună. Cele 5 vechi mașini cu care se injecta celuloidul în urmă cu trei decenii și jumătate au fost de mult înlăturate. În locul lor, 25 de mașini noi prelucrează substanțe necunoscute celor 5 «veterani» de acum 35 de ani. La «Viitorul» se prelucrează toată gama de mase plastice produse de industria noastră petrochimică: policlorura de vinil, polistirenul, polietilena de înaltă presiune, poliamida. Acestora li se adaugă și alte mase plastice, provenite din import: acetatul de celuloză, polipropilena și polietilena de joasă presiune. Dacă acesta este prezentul, viitorul se conturează, pe fundalul directivelor trasate de Congresul al X-lea al P.C.R., pe lărgirea atît a gamei sortimentelor produse, cît și a utilizării cu precădere a maselor plastice de cea mai înaltă valoare, cu cei mai buni indici în ce privește rezistența mecanică, fizică, chimică și termică. Se preconizează, în acest sens, prelucrarea în special a polipropilenei, masă plastică ce întrunește aceste calități și a cărei livrare către fabrica «Viitorul» va fi asigurată în curînd prin darea în producție a unora din obiectivele industriale ale actualului cincinal.

PRODUSE NOI

Dintre noutățile fabricii trebuie să amintim cîteva jucării mecanice pe care le vom putea oferi copiilor noștri cu prilejul viitorului pom de iarnă. Ne reținem atenția în special: robotul, autoturismul și caterpilarul, jucării teleghidate, funcționînd pe bază de baterii electrice obișnuite. La capitolul jucării să mai amintim o piesă aflată încă în faza de pregătire a prototipului din lemn după modelul căruia se va turna în metal tiparul. Este vorba de calul-balansoar, a cărui «crupă» din masă plastică va condamna la dispariție vechiul «trăpaș» din lemn. Dintre articolele de uz casnic vom menționa paharul cu pereți dubli — denumit și «paharul-reclamă», întrucît sub peretele exterior, transparent, se află, expuse la vedere și îndemnînd la... degustare, etichetele celor mai renumite vinuri românești. O mențiune specială vom acorda «rafiei sintetice» (fire plate), produs cu largi utilizări în agricultură, industrie și comerț, mult apreciat și de acea ramură a marochinăriei ce pune la dispoziția femeilor poșete, sacoșe, genți împletite din acest material. Mai ales însă ne vom opri asupra sacilor ce se țes din această «rafie», produs aflat încă în fază experimentală, dar căruia i se prevede un mare viitor.

Dintre cele 30—40 de sortimente de articole de menaj ce poartă emblema «Viitorul» vă prezentăm aci paharele de uz casnic, paharele vacuumate, paharele sport și cele cu pereți dubli.

Rafia sintetică, sacoșe împletite și saci țesuți din acest produs.

Numărul sortimentelor ce se produc astăzi la «Viitorul» este, așa cum am mai spus, de 800. Majoritatea acestora se exportă în 22 de țări ale lumii. Fabrica și producția ei sînt însă în plină dezvoltare și diversificare. «Viitorul» ne mai pregătește încă multe surprize plăcute.

«FLACĂRA»-PUBLICITATE

varietăți

DANSEAZĂ PENTRU DUMNEAVOASTRĂ...

...faimoasa trupă de balet din Spania «Fiesta Gitana». În fotografie: prima balerină a ansamblului, numită Carmen (bineînțeles!) Casarubios, improvizează un nou dans, acompaniată de colegele ei, între două spectacole în cursul unui turneu în Marea Britanie.

IDILĂ

Ursulețul are numai șase săptămîni; puiul de leu e mai vîrstnic: a depășit două luni! Sînt amîndoi în porție la Grădina zoologică din Varșovia și deocamdată se înțeleg bine. Ce-o ieși din «dragostea» lor cînd vor mai crește? Nimeni nu poate ghici, dar nici nu-i prea important; acum se înțeleg de minune.

LA „APA VIE"

Nouă apariții insolite în Alsacia, lîngă Relais de Lorraine. Nici submersibile, nici observatoare, nici obiecte de pop-art — ele alcătuiesc laolaltă un motel, cu camere din care nu lipsesc frigiderele și televizoarele. Deci, nimic altceva decît o nouă expresie arhitecturală a căutării confortului. De ce însă s-o fi numind motelul «Apa vie» ar fi însă — să recunoaștem — o întrebare la care n-am mai putea răspunde.

UNCT ȘI DE LA CAPĂT

• Cu prilejul unei licitații care a avut loc la Londra, un colecționar a achiziționat o piatră care — în ciuda prețului ei mare — nu e considerată prețioasă. Licitată pentru suma de circa 17 000 dolari, piatra e un meteorit de 15 kg descoperit în Arizona și care se presupune că ar fi căzut pe Pămînt acum douăzeci de mii de ani.

• Întrucît cetățenii care vin cu diverse treburi prin birourile municipalității din Redditch (Anglia) nu înțeleg limbajul funcționarilor — un adevărat jargon compus din termeni specifici muncii administrative — primăria locală a inițiat tipărirea unui vocabular de 21 de pagini cuprinzînd nu mai puțin de 214 locuțiuni birocratice.

• Autoritățile locale indiene se ocupă de o problemă tare încurcată: protejarea populației rurale de ferocitatea tigrilor — în unele regiuni fiarele ucid pînă la 200 persoane pe an — și în același timp protecția tigrilor, care riscă să fie exterminați de prea desele vînători sau capturări pentru diverse grădini zoologice.

• Cîntărețul suedez de muzică pop Lary Dean a stabilit un nou record al lumii: el a cîntat fără întrerupere nu mai puțin de nouă ore. Vechiul record — care era de numai 8 ore și 30 minute — aparținea unui cor de femei.

• La rubrica recordurilor mondiale se înscrie și performanța frizerului japonez Shigekatsu Kamamata, care a reușit să tundă 204 persoane în 24 de ore.

COSMOSUL INSPIRĂ...

Trei modele de parură prezentate de Sue Elliott la o recentă conferință de presă, înaintea deschiderii unei expoziții de modele pentru toamnă și iarnă. Printre sursele de inspirație ale creatoarei londoneze, temele cosmice stau pe primul plan: 1) «Astronaut». 2) «Luna de argint». 3) «Cleopatra».

RÎDEȚI CU NOI!

Primul anunț matrimonial datează din 1727 și a apărut în revista «Week of Manchester». El a fost redactat în felul următor: «Dumnezeu i-a dăruit o femeie lui Adam. Eu însă sînt singură și caut un prieten devotat. Scrieți-mi Ellenborgy Mansions».

Scandalul a fost imens, iar temerara singuratică a fost consultată de psihiatri, deoarece mulți spuneau că anunțul nu poate fi decît fapta unei demente.

Vizitînd mormîntul lui Vergiliu, o turistă a exclamat: «Foarte, foarte interesant, dar ce idee bizară a avut familia să-l îngroape atît de aproape de calea ferată».

— Cît costă acest șarpe cu ochelari?
Treizeci de dolari.
— Și fără ochelari?

— Foarte multe invenții au urmărit economisirea timpului care e atît de prețios. După aceea, s-a descoperit televiziunea...

FOTOGENIA E UNA, SPORTUL, ALTA

La Campionatul mondial de sărituri cu schiuri pe apă de la Bagsvaerd Lake, lîngă Copenhaga, concurentul vest-german Benzinger a ocupat abia locul 7. Cu un pic de maliție, fotoreporterul agenției Keystone, care semnează fotografia de față, observă că săritura lui Benzinger a fost valabilă doar pentru fotografi, nu și pentru arbitrii concursului.

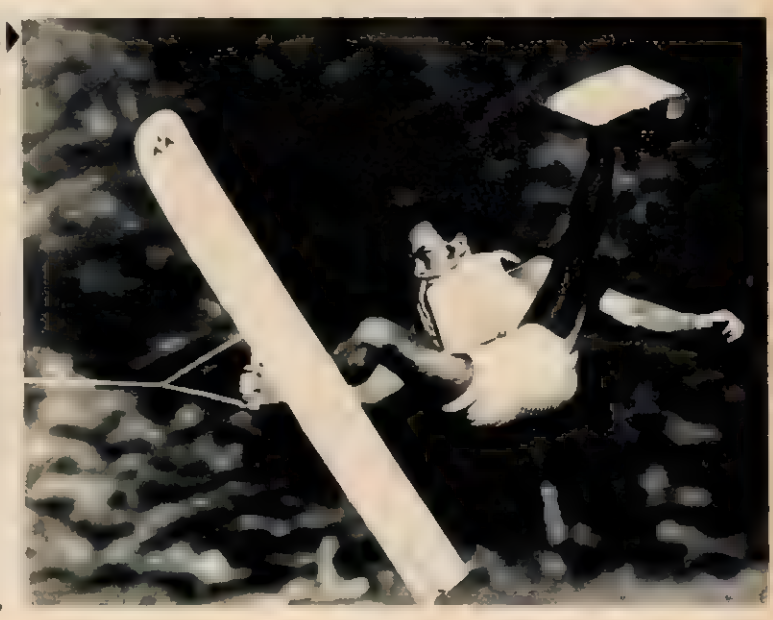

GROTESC, DAR UTIL!

Este noul costum de scafandru conceput în Suedia, avînd ca scop mai ales scufundările în apele reci ale nordului. Confecționate dintr-un material foarte elastic, costumele pneumatice asigură înlăuntrul lor o deplină libertate de mișcare, o perfectă izolare împotriva temperaturilor scăzute iar cu ajutorul unor ventile, costumul poate fi reglat pentru a servi și ca aparat coborîtor-ridicător. Așa că, n-o fi el prea elegant, dar practic este precis!

RUDĂ SĂRACĂ!

Curiosul de «un cal putere», contrariat de performanțele obținute de eleganta sa consoră care se hrănește numai cu benzină și nu scapă nici un prilej să-l lase de căruță pe șosea, caută oare să afle unde stau pitiți zecile de cai cu inimă de oțel?
Intenționează cumva să-și ofere și el serviciile, fiind temporar fără angajament?
Sau, mult mai prozaic, este un banal pasionat după ultimele noutăți din industria automobilistică?
Cine poate ști ce se petrece într-un suflet cabalin!

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ZAGREB Din cele 502 059 persoane care lucrează în sectorul socialist al Republicii Slovenia din R.S.F. Iugoslavia, 204 267 — 40,7% — sînt femei. Slovenia se situează astfel pe locul doi în lume, imediat după Japonia, în privința numărului femeilor care exercită o profesiune.

GENEVA Potrivit concluziilor unor experți ai O.M.S., dacă medicina umană și cea veterinară nu vor colabora mai strîns, pericolele de intoxicare a oamenilor și animalelor vor crește nu numai ca urmare a maladiilor transmise prin alimente,ci și datorită folosirii neștiințifice a substanțelor chimice, a noilor metode de producție și distribuire a produselor alimentare.

MOSCOVA La Krasnoiarsk (Siberia de est) va fi creată o nouă secție a muzeului închinat lui Lenin. Cuprinzînd case țărănești, o prăvălie sătească, o administrație de plasă etc.,reconstituite integral, zona se va numi «Exilul siberian al lui Lenin».

LISABONA Publicarea unor date în legătură cu bugetul militar al Portugaliei relevă că anul trecut acesta a atins 44% din bugetul național. Mai mult de jumătate revine întreținerii trupelor de represiune din coloniile portugheze.

BUDAPESTA În cursul acestei veri a fost inaugurat la Budapesta un centru internațional de formațiune profesională pentru ziariști, preconizat de Congresul din 1962 al Uniunii Internaționale a Ziariștilor.

LONDRA Un sondaj făcut de Fundația cinematografică pentru copii din Marea Britanie în rîndul spectatorilor între 7 și 12 ani a stabilit că preferințele acestora merg către personajele negative. De unde și pericolul pe care îl prezintă unele filme de aventuri pentru formarea lor psihică.

WASHINGTON Comisia federală pentru telecomunicații a S.U.A. a anunțat că în cursul ultimei campanii electorale partidele politice au cheltuit pentru emisiuni radio și de televiziune cu 70% mai mult decît în alegerile din 1964 — 58,9 milioane dolari față de 34,6 milioane.

KAMPALA Dacă musca țețe va fi nimicită de pe continentul african, șeptelul de vite — în prezent 120 milioane capete — s-ar putea dubla, ceea ce ar duce la o sensibilă ameliorare a condițiilor de alimentație a populației. Centrul de cercetări recent creat în Uganda a obținut unele rezultate încurajatoare în acest sens.

SYDNEY Doi cercetători australieni demonstrează importanța medicală a liniilor din palmă. Concluziile pe care le publică în revista «The Lancet» stabilesc legături între desenul acestor linii la copii și boli ca leucemia și mongolismul.

TOKYO În anul financiar 1968/69 Japonia a produs 4 198 429 automobile de diverse tipuri, dintre care 50 la sută autoturisme. În luna iulie a fost stabilit un record în materie de exporturi — 72 027 exemplare vîndute în străinătate.

Între cele mai noi realizări arhitectonice din capitala Finlandei — Helsinki — se înscrie și acest frumos bloc circular.

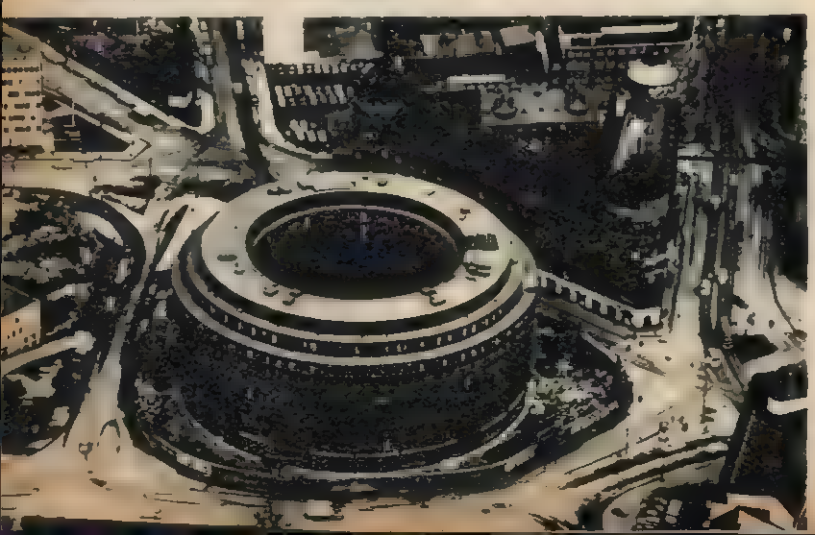

LEIPZIG

UN SUCCES CONCRETIZAT ÎN CONTRACTE

— Corespondență specială de la Nicolae VRABIE —

La ediția din această toamnă a Tîrgului de la Leipzig (31 august—7 septembrie) — manifestare economică de amploare, care reunește de fiecare dată întreprinderi comerciale și firme din zeci de țări — caracterul internațional al tîrgului a fost marcat de prezența a 6 500 expozanți din 55 de țări, care au ocupat o suprafață de 211 000 mp. În numai 8 zile tîrgul a fost vizitat de peste 265 000 cetățeni, din care peste 50 000 veniți din străinătate.

Dintre țările participante s-au remarcat prin suprafața de expunere și numărul de exponateU.R.S.S., Polonia, Cehoslovacia, R.F.G., Italia, Ungaria, Franța, Austria și Anglia. Țara noastră a ocupat o suprafață importantă la tîrg, iar cei 1 200 mp au reprezentat o suprafață mai mult decît dublă față de participarea din toamna anului trecut.

Datorită caracterului sectorizat al tîrgului, produsele românești au fost expuse în nouă standuri, fiecare stand cuprinzînd produse dintr-un anumit sector de producție. Astfel, am expus mobilă, mic mobilier și scaune (300 mp), autoutilitare (200 mp), produse alimentare (100 mp), confecții și textile, produse chimice, farmaceutice și cosmetice, bunuri de larg consum industriale, artizanat, case prefabricate, cărți.

Produsele românești au fost bine apreciate de vizitatori, oficialități din R.D.G.,ca și de mulți comercianți și oameni de afaceri prezenți la tîrg. Delegații întreprinderilor de comerț exterior românești expozante au discutat probleme comerciale cu reprezentanți ai unor întreprinderi comerciale din R.D.G., ai unor firme din Franța, R.F.G., Italia, Anglia, Danemarca.

La standul prezentînd realizări editoriale românești.

La sfîrșitul tîrgului discuțiile comerciale s-au concretizat în contracte comerciale care în ansamblu reprezintă valori deosebit de importante — cele mai mari obținute la edițiile de toamnă ale tîrgului de delegația română. Aceste contracte cu derulare în 1969 și 1970 cuprind, de pildă, la exportul românesc către R.D.G., produse cum sînt: mașini-unelte (cca. 1 mil. ruble), autofurgonete (2 500 buc.), autoturisme de teren, transformatoare, mașini pentru industria textilă, armături, tricotaje, mobilă, conserve de legume și fructe etc. În același timp contractele prevăd importuri de mașini și utilaje, autoturisme, material foto sensibil, produse chimice etc. Succesul comercial menționat mai sus este de fapt rezultanta principală a participării România la Tîrgul din Leipzig, oglindind aprecierea de care se bucură produsele realizate de harnicul nostru popor.

GENEVA

ARON ȘI MARCUSE

— Corespondență specială de la Gheorghe DOLGU —

La interval de cîteva zile i-am ascultat, vorbind în aceeași sală, pe aceeași temă, în aceeași limbă și în același timp în limbi cu totul diferite, pe acest virtuos al verbului și al ironiei care este Raymond Aron și pe Herbert Marcuse, savantul ascetic și venerabil, total indiferent la efectele oratorice și la priza cu sala, care și-a citit monoton și cu o voce stranie un text elaborat în cea mai bună tradiție germană — *dens și greu digerabil.*

În marea Salle de la Réformation publicul era cam același: la parter — doamne și domni în general trecuți de o anumită vîrstă, la galerie — persoane mai tinere. Cei mai mulți au venit atrași de voga lui Marcuse, unii pentru a căpăta răspuns la întrebările pe care și le pun asupra destinelor societății occidentale, atît de turbulente în ultimii ani, alții pentru a confrunta cu Marcuse cel real o imagine croită după chipul și asemănarea tinerilor contestatari francezi. Această categorie de public a fost, cred, decepționată. De aceea în sală au putut fi văzute persoane care n-au rezistat la argumentele filozofiei împotriva societății represive și, fie că au căzut într-un somn profund, fie că s-au ridicat, grăbindu-se spre confortul contestat al căminului familial.

În cadrul temei «Libertatea și ordinea socială», care a fost axul celei de-a 23-a *Întîlniri internaționale de la Geneva*, conferința lui Raymond Aron a tratat despre «Libertate, liberală sau libertară?», iar cea a lui Marcuse despre «Libertate și imperativele istoriei». Primul și-a asumat sarcina de a apăra statu-quo-ul social, celălalt de a denunța societatea burgheză represivă.

Autorul «revoluției intruvabile», contestatarul înfocat al contestației, a adus o serie de constatări și concluzii judicioase și interesante, dar în general argumenta-

COMENTARIU

O.N.U. : sesiunea a 24-a

de Silviu **BRUCAN**

Deschisă zilele acestea la New York, Sesiunea a 24-a a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite are în față o agendă încărcată de problematica vieții internaționale. Așa cum se prezintă lucrurile la deschidere, observatorii politici nu prezic dezvoltări spectaculoase sau hotărîri neobișnuite. Se acordă importanță contactelor prilejuite de prezența unor șefi de state și miniștri de externe și faptului că la această sesiune va trebui să se stabilească modul cum va fi sărbătorită în 1970 aniversarea a 25 de ani *de la întemeierea organizației și programul unui nou* Deceniu al dezvoltării. *În realitate, previziunile sau caracterizările aprioric în care se lansează comentatorii la începutul unei sesiuni au fost deseori infirmate de evenimente neașteptate — de care lumea noastră nu duce lipsă — care au produs schimbări sensibile în atmosfera și direcția dezbaterilor și hotărîrilor Adunării Generale.*

Pe deasupra proiectelor înscrise în ordinea de zi a sesiunii, dezbaterea generală înregistrează de pe acum reafirmarea cu tărie a necesității respectării principiilor fundamentale ale Cartei, element important în conjunctura actuală. Dacă este adevărat că în pofida conflictelor și încordării care au marcat perioada postbelică omenirea — cum spune Carta O.N.U. — a fost ferită de flagelul războiului, nu este mai puțin adevărat că în Vietnam agresiunea americană continuă, în Orientul Mijlociu situația rămîne critică și explozivă, în Nigeria se desfășoară o tragică vărsare de sînge, iar în alte puncte ale globului s-au acumulat tensiuni mai vechi sau mai noi pline de primejdii. De aceea reafirmarea de la tribuna O.N.U. a inadmisibilității recurgerii la forță sau la amenințarea cu forța, a respectării principiilor independenței, suveranității și egalității statelor, a neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, dobîndește în prezent o enormă importanță.

Desigur, eficacitatea O.N.U. trebuie apreciată în lumina faptului că nu dispune de instituții menite a-i face respectate deciziile. De aceea, ca organism internațional chemat să promoveze cauza păcii și a colaborării între popoare, O.N.U. se bazează prin excelență pe puterea de persuasiune a principiilor Cartei, la care au aderat statele membre, a legalității internaționale, a conștiinței popoarelor, care reflectă în fiecare epocă gradul de dezvoltare a civilizației umane. Sub acest raport, chiar dacă nu oglindește integral marile prefaceri ale lumii contemporane, O.N.U. oferă o tribună majoră de exprimare a opiniilor și pozițiilor a peste 125 de state, fapt care nu rămîne fără ecou. Cea mai bună dovadă este că statele care fac uz de forță se străduiesc din răsputeri să evite discutarea la O.N.U. a ilegalității comise de ele.

Războiul din Vietnam, deși în afara competenței juridice a O.N.U., va fi condamnat și în acest an în Adunarea Generală de către reprezentanții popoarelor care cer să i se pună capăt cît mai devreme.

Conflictul din Orientul Apropiat, care a atins un grad de tensiune primejdioasă, va constitui atît un punct de dezbateri cît și de negocieri în culise.

Dintre problemele internaționale majore, dezarmarea rămîne un deziderat primordial, în pofida rezultatelor infructuoase cu care s-au soldat și în acest an negocierile din cadrul Comitetului de la Geneva. Chiar și într-o asemenea acțiune de anvergură mondială, ca valorificarea și exploatarea fundului mărilor și oceanelor se face resimțită în mod negativ cursa înarmărilor.

Un număr de puncte de pe ordinea de zi se referă la o altă problemă majoră — bătălia împotriva subdezvoltării. Lansarea unui al doilea Deceniu al dezvoltării va ține evident seama de rezultatele nesatisfăcătoare ale primului deceniu și va prilejui o amplă discuție într-un domeniu în care O.N.U. s-a dovedit deosebit de activă.

În toate aceste probleme, participarea și contribuția României socialiste va fi marcată și la această sesiune de acțiunea energică și neobosită pe care o desfășoară partidul și guvernul nostru pentru promovarea principiilor fundamentale ale vieții internaționale, pentru sporirea eficienței O.N.U. și a altor organisme internaționale chemate să dezvolte înțelegerea și colaborarea internațională, să asigure pacea în lume.

ția lui a fost subțire iar uneori a dispărut cu desăvîrșire în spatele unor jocuri de cuvinte și construcții sofistice. «Societatea industrială», descrisă în cele 18 lecții ale sale, rămîne pentru Raymond Aron cea mai bună dintre lumi. Și pentru că nu poate nega imperfecțiunile societății burgheze, el transformă necesitatea în virtute și pune accent pe capacitatea societății occidentale de «a recupera» criticile aduse, adică de a ține seama de ele. Ceea ce Aron recunoaște implicit este nu o criză a orînduirii în ansamblul său, ci o criză a unor instituții care nu au evoluat o dată cu ansamblul — biserica, universitatea, întreprinderea. Tocmai în aceste domenii, după el fundamental autoritare, prin introducerea unor elemente de democratizare poate avea loc «recuperarea contestației».

În comparație cu Aron, Marcuse apare ca un cercetător mult mai profund al realității sociale. În critica societății represive el se sprijină din plin de economia, filozofia și sociologia marxistă pentru a argumenta subtil progresul alienării și reproducția lărgită a condițiilor exploatării și represiunii, o dată cu progresul tehnic și economic, cu sporirea abundenței. Pentru Marcuse, influențat între alții de Freud, necesitatea exploziei, a revoluției, a transcenderii societății represive, în care recunoaștem cu ușurință capitalismul, este mai ales de ordin moral, spre a se reda individului, redus la o singură dimensiune, toate dimensiunile sale umane.

Logic, și în aprecierea mișcărilor contestatare părerile lui Aron și Marcuse sînt foarte opuse. Primul refuză orice înțelegere și este plin de dispreț, deși concede seniorial că în societatea industrială de tip occidental poate fi lăsat un anume loc pentru contestație. Pentru celălalt, dimpotrivă, chiar manifestările inacceptabile ale contestației sînt cel puțin de înțeles. Pentru Marcuse mișcarea de contestație, tocmai datorită caracterului global al criticii societății represive, poate juca rolul pozitiv, de catalizator al forțelor care ar putea s-o distrugă, în numele «imperativelor istoriei». Care sînt aceste forțe? Marcuse nu are însă un răspuns pozitiv. Nu lumea a treia. Și nu studenții contestatari. (O forță revoluționară, spune el, nu contestă, ci luptă pentru cucerirea puterii.) Aici, paradoxal, el se întîlnește cu Aron, care refuza contestatarilor orice șansă, pentru că ei sînt proletariat nu în sensul lui Marx ci al lui Toynbee, adică în sensul de grupuri neintegrate în societate.

În geometrie, două drepte perpendiculare pe o a treia sînt paralele între ele. În politică, critica aceluiași fenomen social nu înseamnă paralelism de poziție. Marcuse a fost proiectat în celebritate de mișcările tineretului protestatar. Dar în pofida legăturilor lui cu grupul lui Rudi Dutschke și în pofida faptului că aceste mișcări recurg la gîndirea lui ca sprijin teoretic, Marcuse nu poate fi legat direct, fără greșeală — așa cum se face cel mai adesea — de mișcările care l-au făcut cunoscut.

La Geneva, trecerea meteorică a lui Marcuse a lăsat în urmă o anumită insatisfacție. Pentru că prea multe întrebări au rămas fără răspuns. Pentru că, în cadrul mini-*conferințelor* (expresia e a lui) prilejuite de întîlnirile internaționale de la Geneva, Marcuse a angajat dialogul doar cu participanții și nu și cu publicul. De aceea — ca și semnatarul acestor rînduri — și alții continuă probabil să-și pună întrebarea care, de altfel, i-a și fost pusă la simpozionul Marx, organizat de UNESCO la Paris: «Cine sînteți dumneavoastră, Herbert Marcuse?» Raymond Aron a renunțat probabil să și-o pună. Răspunzînd retoric la așteptările privind o înfruntare spectaculoasă între el și Marcuse, Aron spunea cam următoarele: «O să fiți dezamăgiți, am cu Marcuse relații pline de... curtoazie. Dialogăm de cîteva decenii... fără să ne înțelegem unul pe altul, dar fără să ne aducem injurii.» În sală, după conferința lui Marcuse, Aron își exprima, în interiorul unui grup, dezaprobarea. Ceea ce înseamnă că între cei doi dialogul continuă. În același fel!

P.S. Rog a nu fi bănuit că aș fi încercat un studiu. Ceea ce ați citit este doar un reportaj, să zicem impresionist. Orice altă interpretare nu angajează decît pe cititor, și va fi... contestată de mai sus-semnatul.

ALGER

COLONIILE PORTUGHEZE ȘI MIȘCAREA DE ELIBERARE

– Corespondență specială de la Corneliu VLAD –

Sîntem, în această încăpere dominată de drapelul roșu, galben, verde al luptătorilor pentru independență din Guineea-Bissau, cîțiva zeci de ziariști, operatori de film, fotografi. Inițial se anunțase o conferință de presă organizată aici, în capitala Algeriei, de reprezentanța permanentă a Consiliului de coordonare a mișcărilor de eliberare națională din coloniile portugheze. Orice tentă protocolară se risipește însă la apariția, printre noi, a doi din liderii marcanți ai luptei anticolonialiste din Africa — Amilcar Cabral, secretar general al P.A.I.G.C., și Marcelino Dos Santos, membru al Consiliului prezidențial al FRELIMO. Cei doi prezintă presei cele mai noi succese ale patrioților din teritoriile africane angajate în obținerea independenței, le raportează la perspectiva dobîndirii unor noi victorii. Bilanț presărat de cifre și procente, de nume de localități cu rezonanțe inedite; afirmarea unor idealuri de luptă, care, rostite de Cabral, de Dos Santos, sună cum nu se poate mai simplu și mai convingător. Totul emanînd hotărîrea neclintită de a nu pierde niciodată din vedere țelul final — acela de a duce pînă la capăt bătălia anticolonialistă angajată, în ciuda greutăților întîmpinate, evocate și ele, cu sinceritate, cu

(Continuare în pag. 30)

Măsurile de austeritate adoptate în ultima vreme de autoritățile de la Paris au stîrnit o reacție negativă în rîndul muncitorimii franceze, reacție ilustrată și de greva declanșată de feroviari și care a paralizat pentru mai multe zile traficul pe căile ferate. În fotografie: în Gare de l'Est — ca și în toate celelalte gări — trenurile nu circulă.

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ARHIVĂ-FOTO

PERFORMANTE MEMORABILE

În primii șapte ani de activitate aeronautică internațională (1903-1910) recordurile înregistrate cu aparatele de zbor cu motor au aparținut numai bărbaților. Abia la 8 martie 1910 își face intrarea în rîndurile cutezătorilor aerului o femeie — domnișoara de Laroche — care obține brevetul de pilot cu un zbor de 6 km în linie dreaptă, la înălțimea de 70 de metri. Franța devine astfel țara cu prima femeie aviator care deține un record mondial la categoria respectivă. Cîteva luni mai tîrziu — la 24 septembrie 1910 — o româncă depășește performanța aviatoarei de Laroche, cu un triplu record mondial de zbor feminin. Aceasta este Yvonne Cămărășescu, soția marelui as al automobilismului bucureștean din vremea aceea, Jean Cămărășescu. Ea zboară alături de pilotul francez Michel Molla, de la Ploiești pînă la Chitila, timp de 54 de minute, la înălțimea de 120 de metri. Cele trei recorduri — înălțime, distanță și timp de zbor — sînt consemnate elogios de presa europeană, doamna Cămărășescu fiind considerată «cea mai curajoasă dintre femeile epocii». Pentru cinstirea evenimentului, Automobil Clubul Român a bătut atunci o medalie comemorativă. În fotografie: pilotul Michel Molla și doamna Cămărășescu la bordul biplanului FARMAN, în momentul aterizării la Chitila.

Ion MUNTEANU

(Urmare din pag. 29)

acest prilej. Este impresia pe care ți-o dă fiecare amănunt, fiecare frază rostită. La un moment dat, de pildă, Amilcar Cabral se referă la prima debarcare a omului pe Lună: «Prin aceasta, spune el, Luna s-a eliberat de obsesia poeților iar aceștia la rîndul lor de fascinația Lunii. Omul poate reveni acum pe planeta sa plină de probleme. Apreciind primul pas pe Lună ca un act epocal, omenirea poate să se felicite pentru faptul că imensele cheltuieli necesitate de realizarea lui au fost prin aceasta sustrase înarmărilor, aservirii altor popoare, politicii procolonialiste».

Desprinși intrucîtva de atmosfera activă a întîlnirii, retrași cu discreție mai departe, cîțiva tineri îmbrăcați în haine deschise de doc devin apoi centrul atenției generale; sînt patrioți portughezi care, înrolați în rîndurile corpului expediționar din Angola, Mozambic sau Guineea-Bissau, au refuzat să lupte pentru apărarea regimului impus de Lisabona și au dezertat, cu prețul vieții, din armata colonială. Ei povestesc despre mobilurile care i-au îndemnat la acest gest — caracterul tot mai absurd al războiului purtat de regimul Caetano, atrocitățile comise împotriva populației pașnice din teritoriile africane, atmosfera apăsătoare instaurată în metropolă. Sînt acestea doar cîteva exemple, care ilustrează caracterul impopular al războiului colonial purtat de regimul de la Lisabona, respins cu vigoare de către tineretul și studențimea portugheză. De altfel, la sfîrșitul conferinței de presă, secretarul general al P.A.I.G.C. ne-a spus că numai într-un singur an din rîndurile armatei portugheze au dezertat aproximativ 13 000 de tineri în semn de desolidarizare față de politica regimului.

ASALTUL ALASKĂI

Două fapte petrecute în aceste zile au situat cel de-al 49-lea stat al S.U.A. — Alaska — în centrul atenției. Petrolierul spărgător de gheață «Manhattan», de 143 000 tone, trăiește o adevărată odisee de pionierat, luptîndu-se cu ghețurile în încercarea de a demonstra posibilitatea transpunerii în viață a proiectului de deschidere a pasajului nord-vestic, prin apele arctice, spre marile rezerve petrolifere din Alaska. În același timp într-o localitate din această zonă — la Anchorage — într-o atmosferă amintind de disputa căutătorilor de aur din urmă cu un veac, s-a desfășurat o licitație de factură și de proporții cu totul neobișnuite. Sute de magnați din industria petrolieră, industriași, bancheri, adunați la 10 septembrie în sala Auditoriului din Anchorage, și-au disputat cei 450 858 acri de tundră din zona North Slope, împărțiți în 179 parcele. Printre cei mai puternici dintre cei 1 105 ofertanți s-au numărat multimiliardarii magnați ai petrolului H.L. Hunt și J. Paul Getty, care și-au adjudecat mii de acri de teren. Cecurile însumînd 900,22 milioane dolari, care au revenit autorităților din Alaska, au fost transportate imediat după licitație la New York, cu un avion special pus la dispoziție de «Bank of America».

«Febra petrolului», declanșată în Alaska în iulie 1968, cînd au fost făcute aici primele descoperiri de către societățile «Atlantic Richfield Co» și «Humble Oil and Refiung Co» (filială a lui Standard Oil) — cărora li s-au alăturat între timp alte peste zece companii petroliere — a atins astfel un punct culminant. Aceasta este o consecință a cercetărilor efectuate în ultimele luni de către 12 echipe de geologi în zona North Slope, situată între «vîrful» nordic al Alaskăi, Point Barrow, și frontiera canadiană — cercetări care au dovedit, pare-se, existența unor rezerve de petrol de pînă la 40 miliarde barile.

Peste zece ani — se sublinia la o recentă conferință de presă a conducătorilor lui «Humble Oil» — Alaska va putea furniza anual 100 milioane tone, ceea ce reprezintă 20 % din producția actuală a S.U.A.. Tocmai în lumina acestui fapt, ca și a aceluia că se prevede dublarea, în 1980, a deficitului de petrol al S.U.A. — în prezent de 400 000 tone zilnic — se explică noua goană după aurul negru al Alaskăi. Desigur, se ține seama și de greutățile pe care le implică exploatarea petrolului în această zonă. Se menționează, de pildă, că nicăieri în lume nu se sondează la un preț atît de ridicat, numai transportul unei sonde și al utilajelor necesare instalației și echipei respective costînd aproximativ 750 000 dolari — de zece ori mai mult decît în Texas. Durata montării sondei, care în condiții normale e de 5 zile, la North Slope, în temperaturi de minus 50°-60° e de circa o lună ș.a.m.d. Mai este și problema transportului. Deși «Manhattan» a trebuit în cele din urmă să părăsească strîmtoarea McLure și să-și aleagă o rută mai ocolită, dar practic lipsită de ghețuri, ce trece la sud de insula Banks, inițiatorii deschiderii acestui nou traseu (între care «Humble Oil», «Atlantic Richfield» și «B.P. Oil Co») sînt optimiști. În ciuda faptului că dificultăților de ordin tehnic s-ar putea să li se adauge unele de ordin juridic, «Manhattan» ca și navele ce-i vor succeda trebuind să străbată apele arctice canadiene. Poate tocmai de aceea se anvizajează construcția unui pipe-line de aproximativ 800 mile, între Prudhoe-Bay și nordul coastei vestice a S.U.A., proiect ce se cifrează la 900 milioane dolari. Precum se vede, investiții nu tocmai de neglijat. Dar care — afirmă specialiștii — vor fi pe deplin rentabile.

I. CIOARĂ

Licitanții așteptînd să pătrundă în sala Auditoriului din Anchorage.

RELANSARE

În timp ce la Bruxelles săptămîna a fost ocupată de «relansarea» activității Pieței comune, observatorii vest-europeni sînt preocupați de sensul și implicațiile unei declarații făcute de cancelarul vest-german Kiesinger cu prilejul convorbirilor franco-vest-germane.

Într-un toast, cancelarul a spus că «n-ar avea nici un sens să se construiască Europa cu țări care nu și-au reglementat ele însele problemele lor și care nu se bucură de sănătate și stabilitate». Observatorii se întreabă: la ce țară s-a referit? Unii corespondenți francezi afirmă că remarca ar privi Anglia. Sursele oficiale vest-germane au evitat să dea precizări, mulțumindu-se să declare că ar fi vorba nu de țări membre ale Pieței comune, ci de țări candidate. Într-o notă specială însă, ziarul «Le Monde» scrie: «Această interpretare nu apare totuși evidentă tuturor și unii comentatori consideră fraza în chestiune a cancelarului întrucîtva obscură, mai ales pentru că ea figurează într-un paragraf consacrat cooperării franco-vest-germane». De aci și pînă la a spune că referirea privește Franța nu este decît un pas mic. Oricum, s-ar putea ca ambele țări să fie vizate. Și, în acest caz, ar apărea un nou element în Piața comună: evoluția viitoare, fie internă, fie cea legată de extinderea ei, nu poate avea loc, dacă participanții nu-și pun economia în ordine, pentru că, în caz contrar, cheltuielile evoluției ar urma să fie plătite de cei cu mijloace, respectiv R.F.G.

Nicolae LUPU

CRONICA DE TREI SECUNDE

DREPTATE '69

Știu că o rîndunică nu aduce primăvara, dar știu și că primăvara nu poate avea loc fără o rîndunică, oricît de mică; știu că o clipă e un pic în oceanul de nimic al timpului, dar timpul nu e ocean dacă nu are clipe; știu că o clipă de dreptate nu poate spulbera marile nedreptăți, dar știu și că nedreptatea tremură în fața acelei secunde de dreptate, ca peștele cel mic în fața celui mare; știu că o dreptate făcută tîrziu poate fi mai amară decît o nedreptate strigătoare la cer, dar știu și că cerul așteaptă să se facă fie și tîrziu dreptate ca să strige și el o dată împotriva nedreptății. Ca atare, știind și neștiind toate acestea, cer oamenilor de bine să pătrundă în știrea de mai jos ca într-un cimitir liniștit de munte, să se descopere și să stea pioși, o clipă cutremurați: «Comitetul european pentru cercetarea științifică a originilor și a consecințelor celui de-al doilea război mondial — prezidat de André Malraux — anunță că ancheta criminologică și tehnologică a descoperit pe adevărații incendiatori ai Reichstagului, din ziua de 27 februarie 1933, iar numele lor va fi dezvăluit la 10 octombrie 1969. S-a stabilit științific că olandezul Van der Lubbe, executat de naziști în 1934, a căzut într-o provocare a serviciilor secrete hitleriste...»

Și în timp ce noi am sta cutremurați — cineva să tremure de frică, de spaimă, de groaza pedepsei. Dar asta știu că e prea mult și, la urma acesa a urmei de negăsit, imposibil.

DESPRE MESSIA

100 000 de tineri hippy s-au adunat pe insula Wight ca să vadă cu ochii lor pogorîrea în cadrul festivalului de muzică pop a Dumnezeului lor numit Bob Dylan. De doi ani acest Dumnezeu nu mai apăruse în public. Elicoptere speciale aterizau la o sută de metri doar de scenă și din ele descindeau oamenii bogați. 800 de zăriști așteptau înghesuiți ca la debarcaderul Sticxului în timpul unui carnagiu universal. După Tom Paxton, Julie Felix și Ritchie Havens, prezentatorul anunță că — dar mai întîi omul face vreo 10 apeluri la menținerea calmului. Se lasă în sfîrșit tăcerea și mesagerul anunță ce avea de anunțat: urmează Messia. Sosește Messia muzicii pop — după o absență de doi ani, orice Dumnezeu are dreptul de a fi numit Messia. Urmă o așteptare incredibil de lungă. Messia întîrzia. 100 000 de oameni deveniră angoasați la culme. Dar nimeni nu striga, nu vorbea, înțelegînd că neliniștea trebuie consumată în adîncul ființei. Tensiunea crește, nervii se rupeau. Doi medici fură chemați pentru a da ajutor acelora care «nu suportau așteptarea» (ziarele). Cînd Messia apăru în carne și oase, mulțimea răcni enorm, dar ca un semn al solistului o tăcere religioasă se stabili imediat» (tot ziarele). Ce trebuie să reținem din punct de vedere filozofic — lăsînd deoparte calitatea excelentă a recitalului? Că dacă Dumnezeu, cum zice Sartre, n-a fost niciodată artist — particularitatea fundamentală a Messiei e întotdeauna lipsa de punctualitate la rendez-vous. Orice Messia întîrzie. Prima idee a oricărui Messia e să nu vină la timp. Și reciproca: un Messia care anunță că vine la orele 12 și apare la orele 12, nu e Messia. E bine de știut — ca orice adresă utilă.

Radu COSAȘU

Miercuri dimineața s-a înapoiat în Capitală delegația Partidului Comunist Român, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., care a participat la Consfătuirea internațională a partidelor comuniste și muncitorești de la Moscova.
Cu același avion s-a înapoiat tovarășa Elena Ceaușescu, care, împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, a făcut o vizită în R.S.S. Estonă și R.S.S. Letonă.
La sosire, pe aeroportul Băneasa, delegația a fost întîmpinată de conducători ai partidului și statului, precum și de mii și mii de locuitori ai Capitalei.
La coborîrea din avion, tovarășul Nicolae Ceaușescu și ceilalți membri ai delegației au fost salutați cu aplauze puternice și urale îndelungate.
Exprimîndu-și adeziunea deplină la politica internă și externă a partidului nostru, cei peste zece mii de bucureșteni aflați pe aeroportul Băneasa scandează minute în șir: «P.C.R. — Ceaușescu».
Primirea entuziastă, făcută de populația Capitalei delegației Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a transformat într-o nouă și impresionantă manifestare a atașamentului întregului nostru popor față de Partidul Comunist Român, a deplinei aprobări date de către oamenii muncii activității delegației P.C.R.

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

Fata și lacul,
Fotografie de Elena GHERA

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33 Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

AVENTURA CEA DE TOATE ZILELE

în urmărirea gulf stream-ului

Marele curent care, pornind din strîmtoarea Florida, își poartă apele calde de-a lungul coastei estice a continentului nord-american și apoi de-a curmezișul Atlanticului, pînă se pierde în Oceanul Înghețat de Nord, e cunoscut de mult. L-a descoperit prin 1513 un spaniol pe nume Alaminos, iar Benjamin Franklin avea — se spune — o hartă a Gulf Stream-ului întocmită în secolul XVII pentru uzul marinarilor. De-a lungul a peste patru veacuri și jumătate de cînd oamenii au aflat de existența lui, curentul care modifică clima Europei occidentale și care și-a dovedit importanța și în alte domenii — navigație, pescuit etc. — a fost studiat destul de amănunțit. Niciodată însă în felul în care o face acum Jacques Piccard...

Dacă numele fizicianului elvețian Auguste Piccard a rămas legat nu numai de batiscaful construit de el, ci și de prima explorare a spațiului stratosferic, Jacques Piccard, fiul său, s-a consacrat în întregime cercetării tainelor lumii submarine. Acum se lansează în cea de-a doua lui mare experiență, de un gen pe care l-am putea numi «știință-aventură», urmărind de astă dată cercetarea Gulf Stream-ului. Pentru a-l cunoaște mai bine, Jacques Piccard coboară în chiar adîncul lui și, timp de aproximativ patru săptămîni, îi va urma drumul aproape 3 000 de kilometri, de-a lungul coastei americane. «Este cea mai cuprinzătoare cercetare a Gulf Stream-ului întreprinsă pînă în prezent» — se apreciază într-un articol consacrat experienței Piccard de «New York Herald Tribune».

Echipa de pe «Ben Franklin», mezoscaful special conceput de savantul elvețian în vederea acestei expediții, cercetează proprietățile biologice, chimice și fizice ale apei și mai cu seamă problemele acustice ale Gulf Stream-ului în diversele sale straturi, coborînd la fundul oceanului și ridicîndu-se pînă aproape de suprafață. Adîncimile pe care le va atinge variază între 150 și aproape 700 de metri. Din acest punct de vedere expediția este considerată cu mult mai plină de pericole decît deplasările la bordul submarinelor militare, care nu coboară decît la cel mult 400 de metri. În cazul unei ciocniri cu vreo epavă sau al unei avarii survenite la peste 180 metri adîncime, vasul care-l însoțește pe «Ben Franklin» la suprafață nu-i va putea fi de nici un ajutor.

Cei șase oameni de la bordul mezoscafului nu au de înfruntat numai primejdiile expediției, ci și durata ei. Submersibilul a fost astfel construit încît să poată rămîne pe fundul apei șase săptămîni, dar — recunoștea Jacques Piccard înainte de plecare — «după cinci săptămîni ne vom simți destul de prost». Felul în care se vor comporta cei șase oameni nevoiți să trăiască și să lucreze în condiții de izolare și mare tensiune nervoasă, împărțind între ei un spațiu extrem de limitat, va furniza la rîndul lui date pe care NASA le consideră interesante pentru viitoarele expediții spațiale. Drept care, respectiva instituție are printre membrii echipei de pe «Ben Franklin» un reprezentant propriu, pe cercetătorul Chester May. De altfel, aparatele de filmat și fotografiat cu care este înzestrat mezoscaful nu înregistrează numai imagini ale lumii submarine: două camere, montate față în față, se vor declanșa la fiecare două minute, surprinzînd pe peliculă pe membrii echipei. S-a calculat că la capătul călătoriei ei vor fi fost fotografiați de nu mai puțin de aproximativ 43 000 de ori. Pe drept cuvînt, cutezătorii de pe «Ben Franklin» se vor putea atunci mîndri că au fost «cei mai fotografiați oameni din lume», superlativ ce le-a fost atribuit, probabil fără intenția de a le minimaliza meritele, de un ziarist american.

D.S.

Mezoscaful «Ben Franklin», conceput de Jacques Piccard și construit de societatea americană «Grumman Aircraft Engineering Corp».

cu cîntece și dansuri

La Electrecord vor fi imprimate o serie de discuri cu manifestări reprezentative pentru cultura muzicală românească din ultimii 25 de ani. Opere muzicale de netăgăduită valoare artistică aparținînd diferitelor regiuni ale patriei și provenind din creația folclorică sau cultă, fac obiectul înregistrării lor pe discurile închinate Congresului al X-lea al P.C.R. Un număr de 3 discuri speciale sînt, de asemenea, pregătite în cinstea aniversării a 25 de ani de la eliberarea patriei. Iubitorii poeziei au prilejul unei întîlniri originale cu poeții preferați, T. Arghezi, Mihu Dragomir, Jebeleanu, Cicerone Theodorescu și alții, recitînd propriile lor versuri, prin intermediul discului «În lectura poeților». «Cîntece de masă» și «Viața copiilor», alte două discuri în curs de apariție, sînt alcătuite din piese interpretate de mari ansambluri corale (primul) sau piese de o largă diversitate tematică și componistică exemplificatoare pentru legăturile strînse ale pionierilor cu școala, organizația, activitatea sportivă, turistică etc. (al doilea).

Pentru prima oară, Ansamblul armatei execută lucrări de compozitori români (Vidu, Cucu, Danga, Sarchizov, Mendelsohn ș.a.) înregistrate pe un disc destinat exportului. Ansamblul «Perinița», prezent și el în activitatea editorială a Electrecordului, își continuă binemeritata faimă cucerită peste hotare pe calea unui disc antologic de cîntece și dansuri populare sau prelucrate de către compozitorii noștri.

F 03

La apelul telefonic «Cum întîmpinați Congresul al X-lea al P.C.R. și cea de-a 25-a aniversare a eliberării patriei» ne răspund cîteva instituții de artă, teatre (dramatice, lirice, păpușărești), ansambluri de cîntece și dansuri.

Teatrul de marionete și păpuși «Țăndărică» — tov. Rodica Brăiescu — secretar literar.

— Printre numeroasele manifestări culturale pe care le oferim celor mici în sălile noastre din Calea Victoriei și Academiei, sau, vara, în numeroasele tabere în care aceștia își petrec vacanța, merită a fi consemnat spectacolul «La fagul cu frunza lată». Aflată în pregătire sub regia lui Ștefan Lenkisch această baladă populară va ilustra, sperăm, cu un mare suflu de epicitate, figura legendară a eroului Mihu Copilul. Păpușile aparțin Ellei Conovici, iar decorurile, Mioarei Buiescu.

Teatrul de stat din Tîrgu Mureș — tov. Fodor Zeno — secretar literar.

— Teatrul nostru pregătește două piese: «Croitorii cei mari din Valahia» de D.R. Popescu — secția română și «Surorile Boga» de H. Lovinescu — secția maghiară. Totodată, în cadrul decadei artistice aflate în curs de perfectare de către C.S.C.A.-Tg. Mureș, colectivul teatrului va susține un spectacol de poezie militantă.

Opera de stat din Iași — tov. Grimberg, director adjunct.

— Printre proiectele noastre privind activitatea artistică a lunilor viitoare, proiecte aflate în faza definitivării, vă transmitem următoarele titluri de opere care vor deveni, credem noi, tot atîtea spectacole: «Stejarul din Borzești» — Th Bratu, «Sînge vienez» — J. Strauss, «Bărbierul din Sevilla» — G. Rossini, «Lăsați-mă să cînt» — Gh. Dendrino. Opera din Iași va face un turneu prin orașele P. Neamț, Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Ansamblul sîrb de cîntece și dansuri din Timișoara se află în turneu la Băile Herculane. Din ceea ce ni se relatează reținem faptul că membrii acestui colectiv artistic au pregătit încă la 12 iunie (ziua premierei) un spectacol intitulat «Timișule apă lină» alcătuit din momente folclorice aparținînd populației bănățene (români, germani, maghiari și alte naționalități). În continuare, ansamblul va susține încă un turneu la Orșova, Oravița etc.

N. IANCU

sala pașilor pierduți

NOAPTEA CEA MAI LUNGĂ a lui Gheorghe Ungureanu (din Preajba-Teleorman) și Constantin Alexandru (din București), a fost cea de 14/15 aprilie 1969. Echipați cu 22 de chei potrivite, bomfaier și mănuși, au spart, unul după altul, cinci magazine apropiate, trei fiind situate chiar în același imobil — Piața Sf. Ștefan nr. 8. Paza contractuală, pe unde o fi dormit?

*

ÎN ANUL 1949, Vasile Dobre din Săceni-Teleorman a descoperit... geografia. Adică, un imprimat necompletat de diplomă de absolvire a Universității din Cluj. Ștampila și-a confecționat-o singur. Cu patalamaua fabricată în laboratoarele proprii el a explorat timp de 20 de ani statele de funcții ale școlilor. Nici o inspecție nu a remarcat că pregătirea profesorului consta, de fapt, în 7 clase, 6 luni pentru fals și 2 ani pentru delapidare.

CĂ, FIIND în stare de ebrietate, Costel Marin și Alexandru Lungu au furat un butoi cu 119 kg de... castraveți murați, mai e de înțeles. Erau mahmuri și acreala stinge focul. Dar cum era și ce avea de stins gestionarul unității nr. 178 a I.L.F.-București cînd a lăsat marfa pe trotuar?

*

SCRISOAREA pe care a încercat să o expedieze arestata Angela Kühn: «Dragă Elena. Nici nu am crezut că poți să fii așa de ordinară să declari despre mine la poliție atîtea... dacă te prind te înnebunesc din bătăi... Acuma am văzut ce înseamnă prietenele». Chiar, ce înseamnă... «prietenele»? Răspunsul îl aflăm în declarațiile Angelei Kühn — *«...am cunoscut în barul de zi «Ambasador» pe numita Kühn Angela, care s-a așezat la aceeași masă...»* — urmează relatarea unui lung șir de alte aventuri ale celor două femei, ale altor «prietene» comune. Acum le-a mai rămas doar răfuiala prin bilețele, greu de expediat din detenție.

Sergiu ANDON

de la un județ la altul — vorbesc faptele!

În ultimele zile ale anului trecut, oamenii muncii din toate județele au răspuns chemărilor la întrecere lansate de conferințele organizațiilor de partid ale Capitalei și ale județului Timiș avînd drept obiectiv realizarea și depășirea planului de dezvoltare a economiei naționale pe anul 1969, pentru a întîmpina cu înfăptuiri remarcabile cea de-a 25-a aniversare a eliberării patriei și cel de-al X-lea Congres al P.C.R. Colectivele a numeroase întreprinderi industriale, unități agricole consemnează cu mîndrie realizările obținute, își reînnoiesc angajamentele pentru a obține noi succese. De asemenea, sînt consemnate înfăptuirile edilitare și social-culturale din cadrul întrecerii patriotice dintre orașe.

Pitești. La comisia economică a Comitetului județean de partid-Argeș au fost centralizate datele cu privire la îndeplinirea sarcinilor de plan și a angajamentelor luate în întrecere. După cum ne-a informat tov. Gheorghe Nicolae, șeful comisiei, producția globală a fost realizată, pe ansamblul județului, în procent de 101,3 la sută, producția-marfă vîndută și încasată — în proporție de 102,3 la sută, productivitatea muncii s-a realizat cu 14 procente mai mult decît în aceeași perioadă a anului trecut. Peste prevederi au fost obținute produse de aproape 30 milioane lei la producția globală și la peste 51 milioane lei la producția-marfă vîndută și încasată. În mod deosebit se evidențiază colectivele de muncă de la Uzinele de piese auto-Colibași, Uzina chimică-Pitești, Fabrica de confecții-Curtea de Argeș. Meritã evidențiate realizările Uzinei de piese auto-Colibași care, în perioada primelor cinci luni din acest an, și-a îndeplinit planul producției globale în proporție de 105,4 la sută, al producției-marfă de 102,3 la sută. În perioada respectivă s-au depășit sarcinile de livrări la export, ce echivalează cu o producție de peste 4 500 000 lei. Se remarcă în mod deosebit calitatea cutiilor de viteză Estafette, produse pentru export, din care au fost livrate circa 15 000 bucăți. Uzina de piese auto-Colibași și-a creat condiții ca să mărească numărul cutiilor de viteză date la export de la 25 000 la 35 000 bucăți. Un succes remarcabil. Cu toată viteza înainte. Angrenajul funcționează bine.

Buzău. Referitor la industria acestui oraș, Enciclopedia României, apărută înainte de-al doilea război mondial, consemna în volumul doi, la pagina 587: două mori, trei fabrici de spirt, una de zaharicale, una de gheață artificială și alte cîteva întreprinderi mărunte, pe care și locuitorii orașului le-au uitat. Astăzi s-au făcut cunoscute marile întreprinderi ale orașului: Fabrica de zahăr, Uzina de sîrmă și produse de sîrmă, Uzina de prelucrare a maselor plastice etc. Muncitorii și specialiștii din aceste întreprinderi, ca și din celelalte unități industriale din județul de la curba Carpaților, au obținut succese remarcabile în cadrul întrecerii desfășurate în cinstea Congresului. Colectivul Uzinei de sîrmă și produse de sîrmă a produs de la începutul anului peste plan 424 tone sîrmă trasă, 542 tone sîrmă zincată, 495 tone cuie și 210 tone electrozi de sudură. La aceste realizări se adaugă și succesele obținute de celelalte întreprinderi din oraș și din județ. Fabrica de confecții din Rm. Sărat, de exemplu, și-a depășit producția globală cu 950 000 lei, ceea ce reprezintă 64 la sută din valoarea angajamentelor anuale luate în întrecerea socialistă. Pe totalul industriei județului Buzău, producția globală realizată este cu 10,6 milioane mai mare decît prevederile planului, iar marfa vîndută și încasată dată peste plan reprezintă suma de 24,5 milioane lei. Oamenii muncii din județul Buzău continuă întrecerea pentru realizarea angajamentului anual: depășirea volumului producției industriale cu 22 milioane lei. Succes!

Timișoara. Orașul grădinilor și al florilor devine din ce în ce mai frumos. După cum ne informează tov. Pavel Dudaș, șeful corpului de inspectori de la Consiliul popular județean, numai pentru amenajarea și extinderea spațiilor verzi au fost făcute lucrări în valoare de 13 milioane lei, iar pentru întreținerea parcurilor și a zonei florale — de 8 300 000 lei. Podoaba verde a orașului s-a mărit prin plantarea a 30 000 arbori și arbuști de ornament. Trebuie consemnate amenajările zonei florale în cartierul Circvolațiunii, unde s-a construit un nou microraion, ca și noul cartier din zona Tipografilor. Au fost înfrumusețate traseele de intrare în oraș dinspre Recaș și Arad. În total, pe județul Timiș din cele 638 apartamente prevăzute a se construi s-au realizat 278 și sînt condiții să se îndeplinească angajamentul luat. De asemenea, s-au făcut 13,2 km modernizări și asfaltări de drumuri din cei 38 km cît era angajamentul. Prin contribuția în muncă a cetățenilor s-au făcut 117 700 zile față de 359 000 cît prevedea angajamentul. În felul acesta orașele și satele județului Timiș îmbracă haine noi.

„mereu un nou, un alt Herlea"

E un obicei mai vechi al baritonului Nicolae Herlea ca de fiecare dată, la întoarcerea sa din străinătate, să-și aranjeze deîndată cu grijă căieturile cu cronicile ziarelor asupra spectacolelor în care a apărut, fotografiile, afișele, programele de sală.

Astfel l-am găsit și acum în camera de lucru a locuinței sale, preocupat de turneul pe care l-a efectuat în R.F. a Germaniei. Și amintind de ciclul de reprezentații pe care l-a dat de curînd pe scena Operei din Berlinul occidental, cu «Trubadurul», «Traviata» și «Rigoletto», nu ne-a fost de loc greu ca, cercetînd impunătoarea colecție cu cronici a artistului, să facem comparații, să ne notăm unele dintre aprecieri. Despre creația sa din «Rigoletto», de pildă, pe scena «Metropolitan Opera» din New York, criticul de artă Louis Biancoli releva: *«Herlea a creat un mare Rigoletto»*. Despre interpretarea aceluiași rol pe scena Operei din Barcelona, cronicarul Juan Guiujoan scria: *«În această seară dl. Nicolae Herlea intră în lista memorabililor «Rigoletto» ai lumii»*, iar cu privire la aparițiile sale recente de la Opera din Berlinul occidental, criticul B. Klima, în revista de specialitate «Oper und Konzert» din München, sublinia între altele: *«Ceea ce Caruso a însemnat pentru Italia sau Șaliapin pentru Rusia, este N. Herlea pentru România. De fiecare dată întîlnim mereu un nou, un alt Herlea, entuziasmați de ce multilateralitate a nuanțelor de culoare vocală dispune pentru fiecare registru al întinderii sale vocale...»*

Referindu-se la spectacolele prezentate în R.F. a Germaniei, Herlea a ținut să sublinieze primirea excepțională ce i s-a făcut, valoarea incontestabilă a partenerilor, cît și a dirijorilor și regizorilor operelor în cadrul cărora și-a dat concursul, în «Trubadurul» avînd ca regizor pe excepționalul Herbert von Karajan.

Sandu NAUMESCU

i.t.i. la București

La ora cînd se scriu aceste rînduri, lucrările seminarului organizat aici, la noi acasă, de Institutul Internațional de Teatru (I.T.I.) pe tema pregătirii profesionale a tinărului regizor, și găzduit cu har al ospitalității de Teatrul Giulești, se află în momentele sale cele mai intense: alaltăieri au putut fi urmărite demonstrațiile studenților noștri, ilustrînd — într-un fel — raportul prezentat de profesorul Radu Penciulescu, ieri s-au văzut studiile și exercițiile studenților Universității din Kansas, precum și piesa «Slujba de Crăciun» interpretată de Teatrul din Ostrava, pentru miercuri sînt programate fragmentele montate de Oleg Efremov cu trupa teatrului moscovit «Sovremenik» și cele din spectacolul lui Aurel Manea cu «Anotimpurile», joi a fost gîndită ca o zi de vîrf a afirmării tinerei noastre regii — oferindu-ni-se spectacolele lui Andrei Șerban, Anca Ovanez, Ivan Helmer... Oaspeți de seamă veniți la colocviul I.T.I. — personalități cunoscute ale vieții teatrale internaționale — au fost totodată invitați să ia cunoștință de cele mai reprezentative spectacole ale stagiunii bucureștene, săptămîna aceasta oferind, seară de seară, o selecție de prestigioase realizări scenice.

Trăim momentul fierbinte al teatrului. După ce a colindat, în această primăvară, diverse orașe ale Europei — bune cunoscătoare ale artei teatrale — după ce s-au întors de la Paris și Moscova, Florența, Helsinki și Leningrad, purtînd pe urmele sale trena sonoră a aplauzelor, teatrul românesc a purces la această întîlnire de lucru în care avea să demonstreze, concret, una din realitățile sale cele mai vii, mai caracteristice: existența unei vigoroase și talentate regii tinere. Ceea ce vorbește limpede — cum s-a și remarcat de altfel — despre perspectivele optimisce, despre destinele solide ale teatrului românesc.

Seminarul Institutului Internațional de Teatru, organizat pe tema pregătirii profesionale a tinerilor regizori, a adunat laolaltă în București, precum se vede și din fotografie, generații diferite de oameni ai scenei, din mai multe țări, preocupați cu toții de destinele artei teatrale.

PARTID AL CREAȚIEI

de Dan MARȚIAN

Țara întreagă trăiește momente de efervescență și vie activitate politico-socială, de gîndire activă și plămădire conștientă a ceea ce, nu peste mult timp, va fi devenit, cu siguranță, împlinire, istorie. În cel de-al 25-lea an al evului nou socialist — prilej de reflecții, de evaluări și concluzii — realități noastre i se adaugă o nouă și măreață dimensiune: programul elaborat de partid pentru dezvoltarea economiei, a întregii societăți românești în următorii cinci ani și, în linii directoare, pînă în 1980.

Îndeplinindu-și misiunea de a conduce și orienta procesul de ansamblu al construcției socialismului, Partidul Comunist Român — exponent fidel al intereselor vitale ale poporului — a elaborat și propune națiunii, într-o viziune științifică și realistă, *linia programatică unitară, atotcuprinzătoare, de dezvoltare a societății noastre, opțiunile fundamentale privind mersul înainte al economiei, științei, învățămîntului și al celorlalte sectoare de activitate, direcțiile principale ce vor caracteriza evoluția relațiilor politice și sociale în patria noastră în anii următori.* Se relevă astfel pregnant, și cu acest prilej, o caracteristică mai generală, de durată, pentru activitatea și stilul de muncă al partidului nostru: deplina acoperire pe care o au în fapte, în răspunderile pe care și le asumă, funcția de conducere ce-i revine în societate, activitatea de explorare teoretică și de stabilire practică a direcțiilor de dezvoltare în perspectivă a țării, de orientare și dirijare conștientă a procesului complex și multilateral al construcției socialiste. Căci, așa cum afirmă convingător Tezele, *«partidul nostru își realizează rolul de conducător în societate nu în mod declarativ, nu prin metode administrative, de comandă, ci prin linia sa ideologică și politică, creatoare, marxist-leninistă, prin activitatea politică și organizatorică intensă a organelor și organizațiilor de partid în toate domeniile, prin munca desfășurată pentru ridicarea conștiinței sociale a maselor, prin legătura strînsă cu clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, cu întregul popor, prin poziția înaintată și exemplul personal al comuniștilor în eforturile consacrate înfăptuirii programului partidului».*

Ceea ce bucură și impresionează pe fiecare comunist, pe omul muncii, este grija deosebită a partidului pentru viitorul țării, pentru avansul simțitor ce-l vor înregistra, în anii ce vin, progresul și civilizația pe toate plaiurile românești. Documentele fundamentează, ca orientare generală a evoluției economiei noastre, continuarea fermă a politicii marxist-leniniste de industrializare socialistă, ca pivot al progresului general al societății noastre, modernizarea întregului organism economic, continua îmbunătățire a structurii sale. Promovînd înfăptuirea industrializării într-o concepție unitară și de lungă perspectivă, partidul preconizează și în următorii ani ritmuri susținute de creștere a volumului producției, asigurarea priorității ramurilor hotărîtoare ale industriei — energetica, metalurgia, construcțiile de mașini și chimia —, o politică de investiții ample ce vor însuma în viitorul cincinal nu mai puțin de 420-435 miliarde lei.

La temelia progresului economic al țării în următorii ani este așezată asimilarea, în toate ramurile producției materiale, a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, mo-

(Continuare în pag. 7)

DEMOCRAȚIA LA EA ACASĂ: ÎN UZINĂ

De aproape un an își desfășoară activitatea, în întreprinderile și organizațiile economice de pe cuprinsul țării, comitetele de direcție, organe de conducere în a căror competență intră soluționarea problemelor curente și de perspectivă ale producției.

Deși relativ scurtă, această perioadă de timp a permis constituirea unei veritabile experiențe, care reprezintă un nou și amplu capitol în vasta operă de perfecționare a formelor și metodelor de organizare și conducere a producției și a muncii, inițiată și condusă de partid, la care iau parte numeroși oameni ai muncii din cele mai diferite compartimente ale activității productive. În lumina Proiectului de Directive ale Congresului al X-lea al Partidului care stabilesc, cu claritate, liniile directoare de dezvoltare a economiei naționale în viitorii zece ani, rolul comitetelor de direcție în viața întreprinderilor capătă o importanță sporită.

A devenit, de asemeni, evident, în practica muncii, deosebita importanță politică a acestor comitete, ca una din formele în care se manifestă democrația noastră socialistă.

Firește, tabloul realizărilor de pînă acum este îndeajuns de cuprinzător spre a permite o analiză în ordinea de idei a ceea ce mai trebuie făcut pentru ca noile organe de conducere să activeze cu cea mai înaltă eficiență. Este ceea ce ne propunem să subliniem, în cele ce urmează, pe baza investigațiilor făcute de noi în cîteva întreprinderi bucureștene.

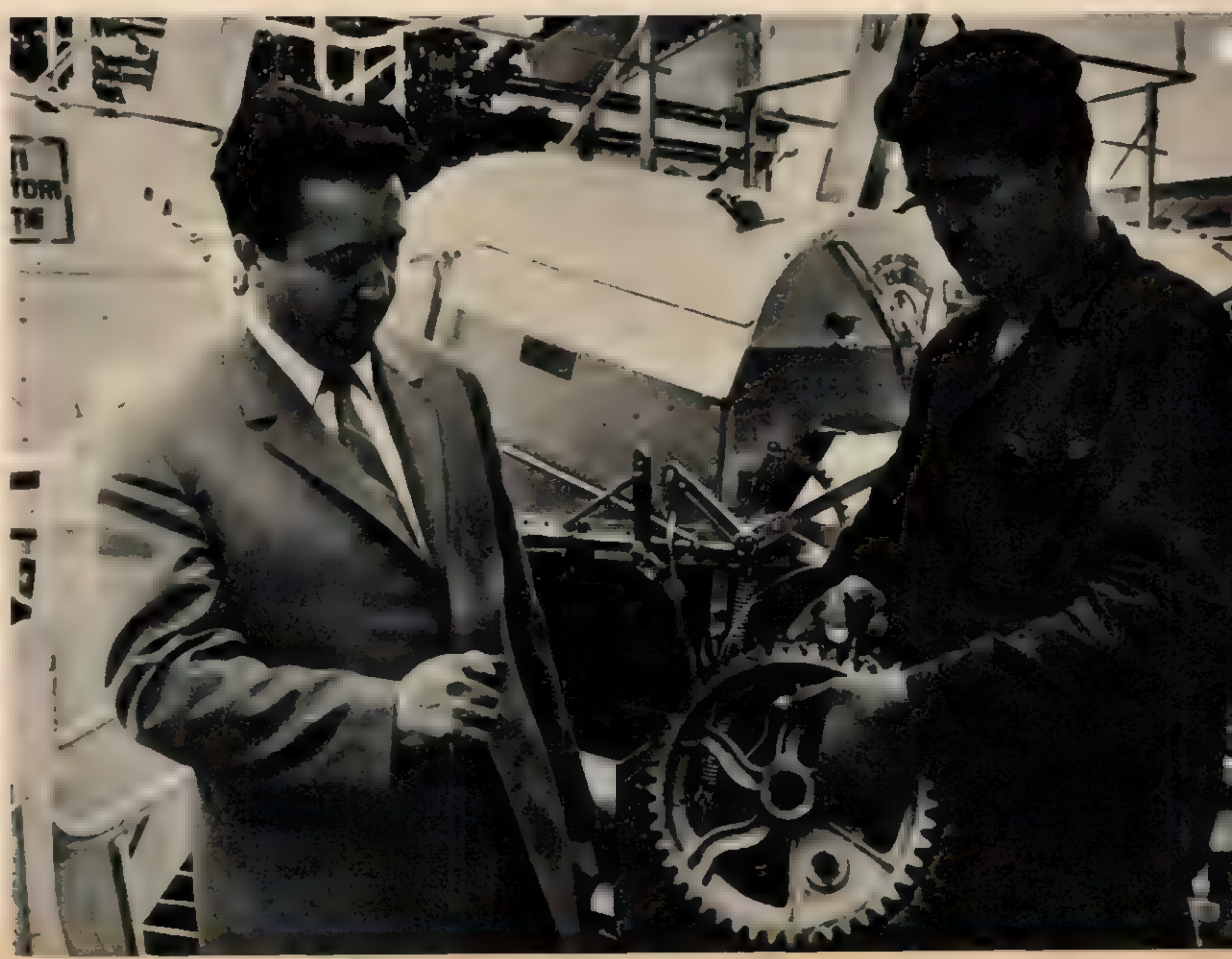

În perioada pregătirii fabricației combinei C—12, comitetul de direcție al uzinei «Semănătoarea» a discutat în repetate rînduri problemele pe care le implica bunul mers al acestui produs. Rezultatul: angajamentul luat de a livra, încă în această vară, primele combine din serie, a fost îndeplinit pînă acum ritmic, stadiul actual fiind foarte avansat.

În fotografie: ing. I. Căpățînă, directorul uzinei, președintele comitetului de direcție, se interesează îndeaproape de bunul mers al producției.

Acomodarea, greutățile inerente ale începutului... Nu putem merge mai departe fără a menționa această cauză a primelor stîngăcii, a primelor erori. Ar fi nerealist să uităm că terenul pe care au acționat, în primele luni, comitetele de direcție (care sînt organe colective de conducere) purta vizibil amprenta deprinderii de a se considera că, în ultimă instanță, decizia este un act individual. Al directorului, al inginerului șef, al celorlalți factori care poartă răspunderea bunului mers al producției.

Ar fi, de asemeni, nerealist să se creadă că această optică a fost depășită pretutindeni și în cele mai mărunte detalii. Actul colectiv de conducere presupune elaborarea unui stil propriu de muncă, a unor metode adecvate. Eficiența fiecărei acțiuni întreprinse cere ca răspunderile să fie precis delimitate, ceea ce implică necesitatea ca fiecare compartiment de conducere să-și aibă, de la început, sfera și gradul său de autoritate riguros stabilite. S-ar putea spune că, în prezent, aceste deziderate au fost soluționate de comitetele de direcție?

În general, cei care au răspuns la ancheta noastră acordă acestei întrebări un răspuns afirmativ. Într-adevăr, organizarea rațională a întreprinderilor, pe baza unor organigrame bine întocmite, care să includă compartimentele vitale ale producției: cercetarea și dezvoltarea, producția, sectoarele comercial, financiar, personal, înlătură multe neclarități cu privire la rolul și atribuțiile membrilor comitetelor de direcție. Astfel, fiecare compartiment al întreprinderii are cel puțin un reprezentant în comitetul de direcție. Dar aceasta nu rezolvă decît în parte problema delimitării atribuțiilor. Mai e nevoie să se stabilească acele categorii de împrejurări care cer decizii luate în colectiv (spre deosebire de cele ce se pot soluționa, operativ, la nivelul atelierului sau secției). Mai trebuie, de asemenea, să se elaboreze criterii sigure pe baza cărora să se clasifice aceste împrejurări

Deși în privința ultimelor aspecte menționate rezultatele obținute pînă în prezent sînt încă susceptibile de îmbunătățiri, eficiența muncii comitetelor de direcție, luată în ansamblu, poate fi evidențiată ca pozitivă, grație rezultatelor obținute în producție. Iată două exemple ce se referă la întreprinderile investigate de noi.

Uzinele «Semănătoarea»: una din preocupările importante ale comitetelor de direcție a fost pregătirea fabricației de serie pentru combina autopropulsată C-12. În raport cu timpul necesar pregătirii altor produse cu grad de tehnicitate comparabil, în cazul noii combine s-a lucrat cu un grad ridicat de operativitate. Măsurile luate în ședințele comitetului de direcție, răspunderile stabilite și termenele la care aceste măsuri au fost aduse la îndeplinire au făcut posibil ca C-12 să ajungă repede într-o foarte avansată fază de pregătire. Conducerea uzinei ne asigură că în următoarele două luni prima combină din serie va ieși de pe banda de montaj.

Noile variante ale locomotivelor diesel hidraulice, fabricate la uzinele «23 August», au făcut în repetate rînduri obiectul discuțiilor comitetului de direcție. Stabilindu-se măsuri precise pentru fiecare colectiv și secție, s-a putut ajunge la accelerarea sistemului de pregătire a fabricației, astfel că în prezent locomotivele diesel hidraulice de 450 CP, de 700 CP și altele se află în faze deosebit de avansate.

Dar, cu toate că rezultatele luate în ansamblu pot da indicii prețioase cu privire la eficiența activității comitetelor de direcție, ele, desigur, nu lasă să se întrevadă elementele de detalii care uneori fac notă discordantă cu ansamblul, în general, pozitiv. Să vedem, deci, care pot fi aceste elemente.

Două aspecte trebuie elucidate din capul locului: faptul dacă una sau alta din problemele producției sînt sau nu de competența comitetului de direcție, pe de o parte, și modul în care hotărîrile luate sînt sau nu înfăptuite la termenele stabilite.

Pentru cel dintîi aspect cel mai sigur criteriu este gradul de complexitate a problemei. Introducerea unui proces nou în fabricație, bunăoară, intră cu siguranță în atribuțiile comitetului. Organizarea fluxului tehnologic după principii noi, scurtarea ciclurilor de fabricație sau stabilirea de măsuri vizînd creșterea productivității muncii se înscriu, de asemenea, în această categorie. Din procesele verbale ale ședințelor comitetelor de direcție ale unor întreprinderi rezultă că acest lucru, subliniat cu tărie de experiență, a fost înțeles pe deplin. Un exemplu: la 13 martie, la Fabrica de mase plastice-București s-a discutat un produs nou, susceptibil a fi realizat în producție de mare serie, ceea ce va aduce întreprinderii un beneficiu de două milioane și jumătate lei. Discuțiile purtate consemnează grija gospodărească pentru ca această acțiune importantă să pornească bine și să nu sufere perturbări pe întregul parcurs al desfășurării ei. Au fost stabilite termene și răspunderi nominalizate. Evident, ședința la care ne-am referit și-a atins pe deplin scopul.

Din păcate, alteori subiectele abordate nu justifică timpul pe care întregul colectiv al comitetului de direcție îl consacră discutării lor. Multă vreme în ședințele comitetului de direcție de la întreprinderea bucureșteană IPROFIL-Tehnica lemnului s-a omis să se discute cauzele care au condus la calitatea necorespunzătoare a unui lot de produse destinate exportului. În schimb, s-a acordat importanță unor probleme care puteau fi ușor soluționate la nivelul secțiilor. Se întîlnesc și cazuri de discuții organizate cu totul formal: un anumit indicator al producției, bunăoară, apare pe ordinea de zi a ședințelor unor comitete de direcție cu mult peste data la care expira perioada pentru care avea valabilitate acel indicator.

Celălalt aspect la care ne-am referit, și anume modul cum

Nicolae RĂDULESCU

(Continuare în pag. 27)

PARTID AL CREAȚIEI

(Urmare din pag. 5)

dernizarea forțelor de producție în scopul valorificării cu maximă eficiență a resurselor materiale și de muncă de care dispune națiunea.

Sînt grăitoare pentru progresele economiei noastre în următorul deceniu prevederile referitoare la nivelul ce-l vor atinge ramurile de bază ale economiei. Astfel, în 1980 siderurgia va asigura aproape în întregime necesarul de metal al țării; producția de oțel pe locuitor se va apropia de cea obținută în țările puternic industrializate; industria construcțiilor de mașini și chimia vor asigura circa 45 la sută din întreaga producție industrială a țării și vor deveni principalele ramuri furnizoare de mărfuri pentru export; agricultura va dobîndi un accentuat caracter intensiv, asigurînd o creștere însemnată a producției și productivității muncii (la nivelul anului 1975, producția de cereale va atinge 17,5-18,5 milioane tone).

Se va asigura, astfel, accelerarea dezvoltării economice a țării, realizarea acelui stadiu al producției materiale care să determine creșterea volumului și dinamicii venitului național, în stare să permită, la rîndul său, înfăptuirea mai plenară a idealurilor socialismului, satisfacerea în condiții mai bune a nevoilor materiale și spirituale ale oamenilor muncii, obținerea unor noi progrese pe calea apropierii României de nivelul statelor cu economie avansată.

Pornind de la dezvoltarea economiei, *programul elaborat de partid deschide noi perspective perfecționării structurale a întregii noastre societăți*; prin politica sa partidul influențează substanțial mersul proceselor sociale, dinamica relațiilor dintre clase, a raporturilor dintre individ și societate.

Este semnificativ faptul că, acționînd în direcția întăririi în continuare a unității social-politice a poporului, partidul militează pentru crearea cadrului social, a premiselor obiective și subiective, în scopul lărgirii și accentuării democratismului orînduirii noastre, a manifestării și mai viguroase a esenței sale umaniste. În acest sens partidul trasează drept obiective majore, în perioada ce urmează, sporirea rolului clasei muncitoare în conducerea societății, în organizarea economiei naționale, în perfecționarea activității întreprinderilor, dezvoltarea activității social-politice a maselor țărănești în scopul participării lor efective la conducerea treburilor agriculturii, a întregii societăți, atragerea largă a oamenilor de știință și cultură la soluționarea problemelor activității economice și culturale, la conducerea statului. Tezele Comitetului Central precizează că *partidul nostru, conducînd nemijlocit procesul de dezvoltare a democrației socialiste, va asigura intensificarea participării tuturor categoriilor de cetățeni la dezbaterea și elaborarea politicii interne și externe, la adoptarea celor mai importante decizii și măsuri privind evoluția societății, astfel ca progresul României să fie în tot mai mare măsură expresia contribuției colective a întregii națiuni.*

Pe baza maturizării în continuare a orînduirii noastre socialiste vor evolua într-o direcție tot mai plenară astfel de fenomene și procese sociale, cu rol de forță motrice deosebită în accelerarea progresului țării, cum sînt cimentarea pe mai departe a unității social-politice a clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, a oamenilor muncii români și de alte naționalități, a întregului popor; creșterea rolului și a atribuțiilor statului în organizarea și conducerea vieții sociale, continua perfecționare a întregii sale activități; adîncirea continuă a democrației socialiste, afirmarea puternică a normelor și practicilor democratice în munca și viața poporului nostru, care să asigure crearea celor mai favorabile condiții pentru manifestarea nestingherită a personalității umane.

Documentele pentru congres scot în evidență necesitatea creării cadrului instituțional în care cetățenii să-și poată exprima liber și nestingherit opinia asupra modului în care se gospodăresc treburile țării, să poată critica neajunsurile ce apar în activitatea organelor de partid, de stat și obștești, participînd cu toată energia și priceperea la înlăturarea lor, la progresul societății. Se menționează expres ideea că pentru dezvoltarea democratismului orînduirii noastre trebuie extinse formele obștești de dezbatere, schimburile de opinii, confruntările etc., acordîndu-se toată atenția sporirii rolului opiniei publice în conducerea vieții sociale; în concepția partidului nostru, *«perfecționarea democrației reprezintă un factor esențial al consolidării continue a societății, al unității și coeziunii maselor în jurul Partidului Comunist Român»*.

Partidul Comunist Român își îndeplinește rolul conducător în societate desfășurînd o muncă vastă de elaborare teoretică a soluțiilor, de rezolvare practică a problemelor atît de complexe pe care le ridică procesul amplu și profund al desăvîrșirii construcției socialismului. Conducînd poporul, partidul nostru privește mereu înainte dar are grijă să analizeze continuu drumul deja parcurs, sintetizînd și generalizînd ceea ce este pozitiv în conținutul propriei sale experiențe, cu scopul de a-și perfecționa permanent metodele și stilul de muncă. În acest context, Tezele pentru Congresul al X-lea supun unei profunde analize activitatea ideologică a partidului, aspectele fundamentale ale dezvoltării gîndirii teoretice și social-politice în România în ultimii ani, evidențiind impulsul puternic dat de Congresul al IX-lea vieții noastre spirituale, efectul înnoitor și deosebit de fecund pe care l-a avut în acest sens efortul creator al Comitetului Central al partidului îndreptat spre elaborarea bazelor teoretice ale actualei etape de evoluție a societății noastre. Străbate din acest efort o înaltă exigență față de sine, o profundă responsabilitate față de interesele poporului, o grijă deosebită față de cauza generală a socialismului, în deplină concordanță cu sensul dezvoltării istorice a umanității.

Programul dezvoltării societății noastre *în următorul deceniu, menit să mobilizeze noi energii, să determine o și mai largă desfășurare a forțelor creatoare ale poporului*, ilustrează încă o dată faptul că Partidul Comunist Român își îndeplinește la un nivel tot mai înalt măreața misiune pe care i-a încredințat-o istoria, aceea de a conduce spre zările comunismului națiunea română, asigurînd împlinirea idealurilor de dreptate, de libertate și fericire către care au năzuit dintotdeauna oamenii cei mai buni ai acestor pămînturi. Limpezite, cristalizate și purificate la marea lumină a cunoașterii științifice a legității sociale obiective, ridicate la nivelul conștiinței de sine a clasei pe care o reprezintă, aceste idealuri au găsit în partid exponentul cel mai înțelept, mai clarvăzător și mai apt să stea în fruntea luptei pentru realizarea lor, pentru transformarea lor în faptă.

Iată de ce partidul comuniștilor este urmat cu nezdruncinată încredere de întreaga națiune, este unanim recunoscut drept conducătorul încercat al destinelor României socialiste.

Încrederea în partid, dragostea și recunoștința de care se bucură în rîndurile celor mai largi mase de oameni ai muncii, autoritatea și îndemnul pe care le degajă pretutindeni cuvîntul său au devenit astăzi o adevărată forță motrice, un autentic impuls spre creație, spre muncă rodnică, spre gîndire și acțiune eficientă, închinate propășirii patriei.

Tot ce am făurit, făurim și vom făuri, sub conducerea partidului, se înscrie cu majuscule în cartea de aur a istoriei contemporane, a destinelor socialiste ale României.

UNDE-I SÎMBRA OILOR?

de **Viorica CIORBAGIU**
Fotografii de Elena GHERA

Cu cîteva zile înainte de ziua sorocită, un avion sanitar slobozea deasupra Satului Mare şi a Ţării Oaşului o ploaie de hîrtiuţe — invitaţii la tradiţionala Sîmbră a oilor, care urma să se celebreze în Certeze-Huta. Atunci — vă veţi întreba — de unde nedumerirea cuprinsă în titlu?

S-o luăm ceva mai pe îndelete:

Vestea sărbătoririi oierilor din Oaş a trecut, nu de ieri, de azi, hotarul judeţului ajungînd la Bucureşti, ba chiar în alte ţări. Orice turist, amator de inedit, auzind despre sîmbră se lăsa în voia celei mai îndrăzneţe fantezii. Şi nu fără o informaţie prealabilă... Iată ce ştia autorul acestor rînduri despre serbarea din Certeze şi, în general, din orice parte a Ţării Oaşului: dintîi, cîţiva flăcăi călare colindă satele, ca să invite pe toată lumea la sîmbră. În

Bujorii din obraji — la tinereţe ori la bătrîneţe — nu-s de loc reflexele roşului din basmalele oşencelor.

Cînd o ajunge să joace sub gîtul ceterei, poate Ghio din Certeze îşi va aduce aminte că a fost la Sîmbra oilor îmbrăcat ca un oşan în lege pe cînd avea... un an şi o lună şi era cocon.

Stegarul nunții are și el drept să se însoare, nu?

Ține și tu o bomboană, micuțule. E de la oraș.

Hai ș-om tropoti, Mări!

Bătrîna meșteră a satului a împletit, întreaga noapte, dantelă din pletele miresei. Și tot mai are de dichisit la podoabele capului, pînă s-o arate în lume.

ziua sorocită, bătrînii satului-gazdă îi primesc pe oaspeți după obiceiul strămoșesc. Oșencele, îmbrăcate în straiele binecunoscute, au adus în desagi oale smălțuite, pline cu boace (sarmale în foi de hrean), palincă, slană și ceapă, colaci și plăcinte. După ce toți invitații s-au strîns, cu ceterașii lor, se aprind patru focuri mari pe cîmpul petrecerii, focuri care nu se sting pînă noaptea și în care se părpălesc mieii pe frigare.

Pe ștergare înflorate, bucatele se așternrînduri-rînduri. După ce feciorii se închină în fața bătrînilor, la stînă are loc prima mulsoare și măsurarea laptelui cu cărîmburi ca să știe stăpînii oilor la cît să se aștepte peste vară. Laptele se împarte; se găsesc din belșug și caș, și urdă, și mămăligă. Ospățul începe cu hora sîmbrei pe care o joacă toți. Pînă la răsăritul stelelor țipuriturile răsună în Țara Oașului...

(Continuare în pag. 22)

Imagine a Șantierului naval-Galați din perioada interbelică. De fapt, era vorba de un atelier de reparat nave mici și mijlocii.

INSCRIPȚIE PE O CALĂ DE LANSARE...

ANUL XXV
AL X-LEA CONGRES AL P.C.R.

de Mihai HETCO
Fotografii de Eugen IAROVICI

O, noțiunile care ne urmăresc ani și ani, cu tiranie...! Creăm în jurul lor un univers specific pe care-l cultivăm apoi cu consecvență, și vai de acela care ar îndrăzni să tulbure în vreun fel imaginea alcătuită cu atîta trudă! Mărturisesc că vizitam Șantierul naval-Galați, cu teama, mai bine zis emoția, celui ce așteaptă confruntarea imaginii inițiale cu realitatea imposibil de parat a șantierului propriu-zis. Consideram munca de aici cu totul ieșită din comun iar navele, ca ultimă și supremă expresie a acestui efort, niște unicate la care nici nu știi ce să admiri mai întîi: eleganța formei sau valoarea efectivă, economică. Contactul direct cu realitatea dinamică a celui mai mare șantier de construcții navale din țară mi-a întărit convingerile, făcînd din «ideile mele preconcepute», adevăruri. Da, aici, pe malul drept al Dunării, munca are alte dimensiuni, aici fierul fasonat și asamblat la proporții gigantești trebuie să capete în final calități extraordinare de rezistență și viteză care să-i permită să înfrunte timp de ani de zile mările și oceanele.

...Dintr-o cățărolă, un fel de cușcă metalică ridicată încet în aer de o macara al cărui braț ciclopic aruncă umbre pe sute de metri, descoperim în toată splendoarea forței sale marele șantier cu cargourile și mineralierele aflate într-un stadiu avansat de construcție sau altele de-abia prefigurate de mari porțiuni de pupe ori carene ce așteaptă să fie asamblate.

Pe o suprafață de 40 hectare, munca de mare precizie și-a dat mîna cu proiectul îndrăznel, produsul final fiind șirul prestigios de vase de diferite tonaje care tind să facă din noi nu numai o națiune de harnici constructori ci și de navigatori. Șantierul naval-Galați, întreprindere modern utilată, cu un colectiv de ingineri și tehnicieni de o înaltă calificare, produce la ora actuală cargouri de 3 800 și 4 500 tone, mineraliere de 10 000 tone, în serii mari, cu o durată a construcției mereu scurtată... Ne-am învățat să nu ne mai mirăm de nimic, de faptul că țăranul de acum cîteva decenii a ajuns navigator, de pildă, străbătînd oceanele, luni de zile, cu vapoare construite de el însuși...

TITLURI FĂRĂ ACOPERIRE...

Construcții de nave la Galați?!... E drept, Dunărea cu peisajul său mirific evolua prin același perimetru, după cum, tot ca și astăzi, lotcile și bărcile o străbăteau într-un du-te-vino neîncetat. Dar de construcții navale nu se știa.

Primele semne ale unei activități industriale, cît de cît active, se semnalează la Galați în 1893, cînd ia ființă «Uzina de construcții mecanice și turnătoria de fier și bronz». Întreprindere particulară, a cărei titulatură amețitoare nu trebuie să înșele: în realitate era vorba de un atelier mai măricel, deservit de 60 de muncitori... Se executau lucrări de turnătorie și reparații de nave mici. Începînd din anul 1916, «Șantierele Române de la Dunăre» (titulatura se va modifica mereu, în funcție de evoluția diverșilor proprietari și a fuziunilor de capital ce aceste schimbări le implicau) se dezvoltă într-un ritm mai viu, devenind în perioada interbelică întreprindere de întreținere a flotei fluviale și maritime (noțiune, de asemenea, destul de vagă...). În anul 1938 «Șantierul naval — Uzinele Domeniului Reșița» se metamorfozează în «Șantierele navale-Galați», fără ca această nouă «schimbare la față» să aducă după sine cine știe ce modificare în viața întreprinderii. Se succed mai departe comenzile insignifiante de reparație a nu știu cărui cargou găurit, la fel ca și munca grea, executată cu mijloace primitive. Pe timpul ploilor de toamnă sau al dezghețului de primăvară, șantierul se transforma literalmente într-o mare de noroi, în care se împotmoleau nu numai oamenii, ci și atelajele trase de cai și boi, singurele mijloace de transport de care dispunea întreprinderea. Ca urmare a condițiilor neomenești de muncă și viață, grevele pe șantier se țin lanț în toată perioada interbelică. În momentul eliberării, șantierul era unilateral profilat, prost utilat, capabil, după cum am amintit, numai de operații auxiliare. Socialismul a operat și în acest perimetru o veritabilă infuzie de energie și avînt creator. Greutățile ce păreau insurmontabile, lipsa de cadre calificate, lipsa unei tradiții a construcțiilor navale la noi în țară etc., au fost înlăturate într-un ritm accelerat. În cîțiva ani doar s-au executat pe Șantierul naval-Galați mai multe reparații și construcții de nave decît în întreaga existență anterioară a întreprinderii...

O EVOLUȚIE SEMNIFICATIVĂ

La început, forțele în creștere ale întreprinderii nepermițînd lucrări de mare anvergură, s-a trecut la construcția unor nave

O problemă vita pentru viitorul nav perfecta funcționare a elic

mai puțin pretențioase, cum ar fi: șlepuri de 1 000 tone, remorchere de 150-170 CP, vase pescărești din lemn și metal, în fine, tancuri petroliere de 1 000-2 000 tone. Începînd cu anul 1950, tonajul vaselor construite la șantierul gălățean începe să crească vertiginos, o dată cu importantele perfecționări tehnice aduse diverselor instalații, cît și modernizării accelerate a întreprinderii în general. Se înlocuiește nituirea cu sudura automată și semiautomată, înlăturîndu-se astfel în bună parte zgomotul infernal din halele de fasonare și montare. În asemenea condiții, se trece la construirea remorcherelor maritime de 900 și 1 200 CP. Un «jurnal de bord» sui-generis al șantierului marchează succesiunea anilor, cu prestigioasa dezvoltare a construcțiilor navale de tot felul. Să apelăm la conciziunea notațiilor din documentul sus-amintit:

1957: începe construcția navelor fluviale de 2 000 tone;

1958: primele cargouri de 4 500 tone, nave de mare performanță, se află deja pe calele de lansare gălățene;

1963: unui colectiv de ingineri și tehnicieni ai șantierului i se atribuie Premiul de Stat pentru lansarea cu succes a primului cargou maritim românesc de mare capacitate.

Începînd cu acest an, producția șantierului se diversifică și mai mult, luînd calea mărilor și oceanelor cargouri de diferite capacități, mineraliere, traulere moderne etc. Desigur, simpla enunțare a performanțelor realizate la Șantierul naval-Galați nu spune totul. Succesiunea de cifre și capacități sporite lasă numai să se ghicească imensul efort depus de cei peste 4 000 de salariați, de grupul celor 500 de ingineri și tehnicieni, cu înaltă calificare, crescuți literalmente o dată cu șantierul și ajunși astăzi la maturitatea dovedită de înaltele calități competitive ale navelor construite de dînșii.

Importante fonduri alocate șantierului în decursul anilor au permis o demarare puternică într-o competiție tehnică de mare anvergură la care participă state cu vechi tradiții în materie de construcții navale. De aceea nu putem iarăși să nu condiționăm lansarea cutărui cargou destinat Indiei, U.R.S.S. R.A.U. sau Republicii Populare Chineze de ridicarea unor noi hale de montaj, totalizînd mai bine de 9 000 mp, de mărirea capacității sau chiar construirea unor noi cale de lansare, în fine, de mecanizarea transportului și asfaltarea șantierului. De la atelajele trase de cai și boi, la macaralele de 40 tone, de la micul vas pescăresc cîrpăcit la repezeală, la imensul cargou de 10 000 tone, executat cu o înaltă perfecțiune (printre altele, calitatea sudurii fiind superioară celei realizate în Franța ori Anglia, state «decane» în materie), este drumul uluitor, de la rudimentele de industrie haotice și lipsite de perspectivă, la planul riguros întocmit, avînd capacitatea de a scruta viitorul, propriu economiei noastre socialiste.

PERSPECTIVE

— Vă impresionează dimensiunile navei nu-i așa? Trebuie să vă spun că și pentru noi construirea sa a însemnat trecerea unor examene de mare dificultate.

— De fapt, ce lungime are? N-am obsesia cifrelor, dar m-ar interesa pentru posibili-

(Continuare în pag. 12)

Lucrări de finisare la catargul unui cargou de 4 500 tone.

Pe cala de lansare se asamblează porțiuni mari din pupa unui cargou de 4 500 tone.

economice

de Ilie ZAHARIA

LINII DIRECTOARE

În literatura economică și **politică** din toate țările dezvoltate este tratată pe prim plan problema **direcțiilor** de orientare a economiei. Revoluția tehnico-științifică actuală a produs modificări adînci în structura industrială. Se dezvoltă rapid ramuri noi, decad altele. Electronica și chimia macromoleculară sînt astăzi vectorii principali ai progresului economic, acele industrii «de vîrf» care determină forța competitivă pe arena schimburilor internaționale. În diviziunea internațională a muncii a fost dintotdeauna și este și astăzi **avantajată** acea țară care poate oferi produse de **mare tehnicitate** și care este bine înzestrată sub aspect **concurențial** (preț de cost redus, calitate superioară a mărfii).

Liniile directoare ale dezvoltării economiei noastre naționale spre orizontul 1980 țin seama de cîteva idei centrale:

1. Promovarea progresului tehnic — deci echiparea tehnică corespunzătoare a **tuturor** ramurilor economiei naționale.

2. În condițiile rapidelor schimbări în tehnica producției și a actualelor orientări tehnice previzibile, industria construcțiilor de mașini — fără de care nu se poate vorbi de o adevărată dezvoltare economică — se va axa spre electronică, electrotehnică și mecanică fină, asigurînd totodată necesarul unor tipuri de mașini-unelte.

3. Dezvoltarea în ritm susținut a acelor ramuri economice care, în condițiile specifice țării noastre, asigură o prelucrare a materiilor prime la un grad înalt și o valorificare corespunzătoare a acestora. În domeniul chimiei, de exemplu, va trebui să ne orientăm spre petrochimie, spre producția de materiale plastice, spre fibre și fire sintetice care să înlocuiască în măsură importantă materialele clasice deficitare.

4. Angrenarea mai accentuată în diviziunea internațională a muncii, prin intensificarea atît a schimburilor comerciale cît și prin forme variate de **colaborare** economică și tehnico-științifică, care să ne asigure un ritm rapid de creștere.

5. Reducerea actualului decalaj ce există față de țările cu o economie înaintată, apropierea față de ele nu numai din punct de vedere al capacității productive, ci și sub aspectul nivelului de trai al populației.

Realizarea acestor obiective presupune studii aprofundate, cadre de înaltă calificare care să aibă o viziune îndrăzneață mereu înnoită a perspectivelor ramurii unde lucrează, precum și un sistem perfecționat de conducere a economiei în care se include și **nervus rerum**, cointeresarea adecvată a întreprinderilor și a oamenilor muncii din toate domeniile de activitate.

(Urmare din pag. 11)

INSCRIPȚIE PE O CALĂ DE LANSARE...

tatea comparațiilor.

— 155 m lungime; înălțime de construcție, 10,70 m; lățime, 19,70 m...

Mă aflam în fața mineralierului «Anina» (12 500 tone) aflat în stagiu avansat de finisare. O ploaie irizată țîșnea din diferitele compartimente ale celei mai mari nave construite pînă-n prezent la noi în țară. Se verifica etanșeitatea vasului. Interlocutorul meu este inginerul Mihai Teodorescu, șef de grupă S.D.V. Își amintește de lansarea primului mineralier de asemenea tonaj, anume «Petroșeni», aflat la ora actuală undeva, în apropierea Calcuttei. Există la constructorii de nave gălățeni o prodigioasă poftă de nou, o efervescență continuă care se traduce, practic, în conceperea și, mai apoi, realizarea unor nave de tonaj sporit. O încredere în experiența dobîndită, încredere ce se cere cît mai repede confirmată. Despre perspectivele în materie de construcții navale ne-a vorbit și inginerul șef-concepții al șantierului, Vasile Lăcătușu, care a desfășurat în fața noastră o întreagă gamă a posibilităților șantierului. O suită prestigioasă de cargouri, de la cele de 6 000 tone pînă la coloșii de 15 000 și 20 000 tone ai anilor viitori, iată *producția mereu înnoită și îmbunătățită a șantierului*. Ca și în întreaga țară, apropierea Congresului al X-lea al P.C.R. găsește colectivul Șantierului naval-Galați într-o activitate efervescentă. Constructorii de nave își mobilizează întreaga capacitate creatoare pentru îndeplinirea tuturor angajamentelor luate în întrecerea socialistă, realizarea ritmică a planului economic și predarea la beneficiari a unor nave concepute și realizate la un înalt nivel tehnic. Acțiunea de organizare științifică a producției și muncii se urmează cu și mai mare intensitate, la fel ca și acțiunile de economisire a metalului și maselor lemnoase. Introducerea unor tehnologii noi, cum ar fi turnarea elicelor fără adaos de prelucrare, sudarea semiautomată în mediu protector de CO_2, montarea corpurilor de transportat cherestea prin metoda bloc-secțiilor, face parte din același complex de măsuri menite să sporească și mai mult cotele eficienței și productivității.

Activitatea depusă de constructorii navali gălățeni garantează că anul 1969, an în care aniversăm 25 de ani de la eliberare, va fi încununat cu rezultate de prestigiu.

*

Fără-ndoială, aici, pe malul Dunării, munca este deosebită, are o pondere ce n-o găsești aiurea. Stă martoră intransigența marelui fluviu ce nu suportă pe unde decît mașina perfect pusă la punct și mai încolo, marea și oceanul, cu asprimea lor, adevăratele și supremele examene ale măiestriei constructorilor de nave.

Un trauler în apropierea Groenlandei, un mineralier pe coastele Indiei, un cargou în rută spre Africa... Zeci de nave străbat mările și oceanele, creație a constructorilor gălățeni, emisari distinși ai unui meșteșug împins tot mai aproape de perfecțiune.

Un ultim retuș: vopseaua. Pe curînd, sticla de șampanie izbită de prora...

CA LA TĂNASE

La Paris, o agenție de prestări de servicii a avut ideea ingenioasă de a angaja tinere cît mai chipeșe cu putință, de a le îmbrăca în astfel de, să zicem, salopete și de a le trimite să spele vitrinele magazinelor care solicită acest lucru.

Se spune că investițiile făcute pentru executarea costumelor au fost recuperate cu vîrf și îndesat: numărul proprietarilor de magazine care fac apel la serviciile «vitrinetelor» (cuvînt compus din vitriniere-midinete) a crescut vertiginos. Nici nu-i de mirare!

NOROCUL PESCARULUI

Nu întotdeauna norocul pescarului poate fi evaluat doar în cantitatea (fie și calitatea) de pește care a mușcat din undița lui. Iată spre ilustrare această imagine rarisimă a cozii uriașe a unei balene în plin plonjon. Autorul fotografiei — un pescar din San Diego, California.

CÎINELE ȘI AFACERILE ÎN DEPLINĂ SIGURANȚĂ

Cîinii care își însoțesc stăpînii aflați la volan vor fi feriți de acuma încolo de riscurile accidentării în caz de frînare bruscă, coliziune, tamponare etc. grație acestui costum prevăzut cu curele de siguranță cu care este îmbrăcat patrupedul.

Invenția aceasta a unui mic fabricant vest-berlinez, simplă în fond, a avut rezultate economice din cele mai favorabile pentru autorul ei: după cum se spune, plouă cu comenzi din Franța, Elveția, S.U.A. și chiar Filipine.

«Fontezii» băcăuane cu oameni și pinguini.

păpușile nu intră la apă!

Așa cum stăteau, una lîngă alta, păreau într-o sală de așteptare, gata să coboare repede la vale pe străduța abruptă către celebra plajă de la «3 papuci». Și deși ar fi rămas la suprafață, pentru că totuși păpușile sînt de lemn. În holul Teatrului de păpuși din Constanța am întîlnit așadar mesageri ai tuturor teatrelor «mici» din țară, pe ale căror fizionomii se aflau «semnături» ca: Ioana Constantinescu Ella Conovici, Mioara Buiescu, St. Hablinski Paul Fux, Eustațiu Gregorian, Maria Dimitrescu, Al. Rusan, I. Haller. Ne aflăm deci în «Săptămîna teatrelor de păpuși-Constanța — 1969». Păpușile, într-un decor natural de ploaie și vînt, au adus ele soarele, e drept, un soare de carton auriu sau aramă bătută cu ciocanul. Constănțenii, a se citi păpușarii, cu un teatru aflat într-o ascensiune foarte rapidă în ultimii ani, și-au invitat colegii de pe toate meleagurile țării la o confruntare a cărei zodie a fost stabilită în plin sezon estival: 2 săli centrale au găzduit o întrecere fără juriu, punctaje sau premii, dar cu foarte mulți mici spectatori aflați la începutul vacanței. Pendulînd deci între cele două săli, ca spectator sau cronicar, identifici la această paradă a păpușilor stilul, direcțiile, stadiul de dezvoltare al acestei mișcări artistice. Despre succesele păpușărești peste hotare nu trebuie să mai insistăm, itinerarul lui «Țăndărică» a devenit «rallu european», după cum nici alte teatre provinciale nu s-au lăsat mai prejos.

Așadar, să începem totuși cu «Țăndărică», prezent cu o realizare pentru copii — *Tigrișorul Petre* — spectacol de finețe și atracțiozitate, creat de Ștefan Lencheș și Ella Conovici, care au conferit reprezentației farmecul pur și poetic al copilăriei; *Coboret-issimo* e însumarea unor elevate mijloace artistice cu tehnică modernă, într-o expresie artistică cu totul particulară, dedicată adulților. Creatorii, cei de mai înainte și Margareta Niculescu, Mioara Buiescu, D. Capoianu, au făcut demonstrația unui rafinament indiscutabil. Evoluția marionetistului R. Zolla e desăvîrșită. Teatrul din Bacău se adresează tot adulților într-un spectacol al cărui titlu vrea să spună totul: *Fontezii*, dezvăluind o ingenioasă invenție — desene la vedere alcătuite din puncte luminoase în întuneric. Inventator, realizator, un neobosit creator băcăuan: Petre Valter. Craiovenii l-au adoptat pe *Ivan Turbincă*, transplantat în mediul gorjean prin intermediul piesei lui Ilie Păunescu; rezultatul e acela că basmul capătă o savoare nouă, rod al colaborării artistice dintre scenograful Eustațiu Gregorian, unul dintre cei mai personali poeți ai scenei, și regizorul Horia Davidescu. Vorbind despre scenografi și personalitatea lor, trebuie amintită originala pictoriță Maria Dimitrescu din Brașov sau polivalentul Paul Fux din Oradea, un Daumier al păpușilor, reducînd substanța lor teatrală la esențializarea strictă, așa cum a tăcut într-un triptic pe muzică de Richard Strauss: *Don Quijote*, *Don Juan* și *Till Eulenspiegel*. Ieșenii se apropie cu personalitate, în mod firesc, de Eminescu și Alecsandri: *Călin Nebunul* și *Chirița la... păpuși*. E prezent la Constanța și celebrul caricaturist-scriitor W. Busch. *Cuvioasa Elena* e o alcătuire scenică realizată de sibieni într-o manieră de un naturalism subliniat. Întîlnim piese cu Păcală și Tîndală, cu haiduci și șoricei, cu motani și flori, cu Niels al Selmei Lagerlöff, scene cu păpuși, scene cu oameni și păpuși sau numai cu oameni, vădind toate diversificarea acestei mișcări teatrale, multitudinea de stiluri și personalități. În umbra scenei, anonimi dar entuziaști, artiștii păpușari se află la datorie. Dar o asemenea întrecere nu presupune numai un simplu schimb protocolar de omagii și laude. Desigur că s-ar putea vorbi ca atare despre necesitatea sporirii repertoriului mai ales în ceea ce privește dramaturgia originală, despre profesionalizarea autorilor și interpreților (există de cîțiva ani un util curs de perfecționare aflat sub egida C.S.C.A.), despre lipsa textelor adresate elevilor și pionierilor, despre, și aici, absența comediilor, despre modalitatea unor mai ample căutări artistice, despre... Evident, despre toate acestea ca probleme profesionale s-a discutat la Constanța, cu exemple la îndemînă.

A fost deci pe litoral un mic eveniment artistic găzduit de teatrul constănțean, sprijinit de autoritățile locale, pentru stimularea unei rapide verificări și autoverificări artistice ale cărei rezultate se vor demonstra. În acest fel întîlnirea s-a dovedit cel puțin utilă și desigur că la toamnă se vor număra bobocii și în spectacolele de păpuși.

Dar de fapt principalii beneficiari ai «Săptămînii constănțene» sînt copiii, pentru care se preconizează spectacole și mai bune. La Constanța, apoi la Piatra Neamț se întîlnesc direct pe scenă reprezentanții spectacolului tinerei generații.

Și e semnificativ că toate acestea se desfășoară pe o perioadă mai lungă și nu numai festiv, de 1 iunie, Ziua copilului, ceea ce demonstrează permanența preocupării. Iată de ce n-am simțit totuși chiar atît de tare lipsa soarelui fierbinte pe litoral, în compania păpușilor.

Alecu POPOVICI

Tigrișorul și zebra schimbă impresii constănțene. (În spectacolul Teatrului «Țăndărică»)

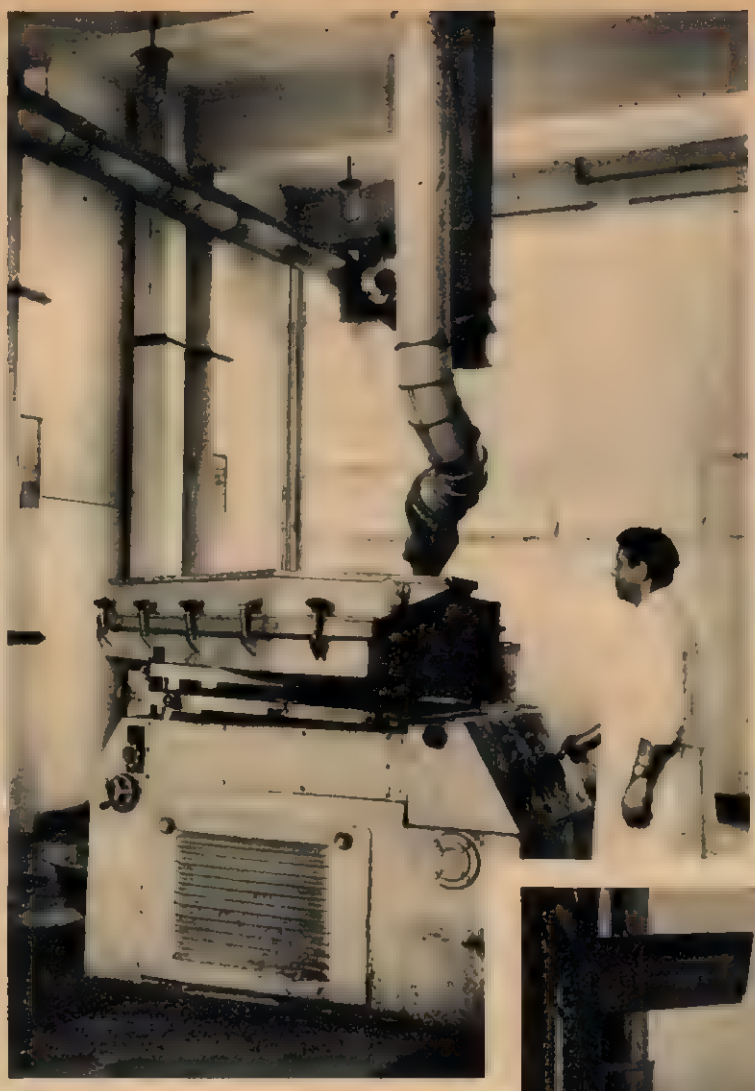

Aspect din fabrica de produse expandate · sala de drajare.

Secția halva: masa densimetrică.

Una din secțiile întreprinderii «SPICUL» din Cluj: secția denumită «Combinat».

„SPICUL" CLUJEAN ȘI SECRETELE SUCCESULUI

«Vitadulci» era cîndva o întreprindere binecunoscută în Cluj, datorită calității produselor ei de patiserie, cofetărie, bomboniere etc. Dar producția ei era mică și limitată din punct de vedere al sortimentelor, iar aria de răspîndire a produselor respective, circumscrisă la Cluj și cîteva localități învecinate. Acum șapte ani, «Vitadulci» încetîndu-și activitatea, o serie dintre unitățile ei — regrupate și mult dezvoltate mai apoi — au constituit nucleul unei noi întreprinderi de industrie locală, «SPICUL».

De la vechea întreprindere, «SPICUL» n-a moștenit însă numai cîteva unități mici și cu utilaj învechit, dar și tradiția unei producții de calitate, precum și o serie de cadre de specialiști cu temeinică pregătire.

În cei șapte ani care au trecut, «SPICUL» a valorificat din plin această moștenire, diversificînd continuu producția și realizînd o serie de sortimente ce și-au creat o binemeritată faimă nu numai pe piața clujeană, ci în întreaga țară (să amintim, de pildă, covrigeii «Liliput», pe care-i cunoaștem și apreciem cu toții pentru gustul lor plăcut, sau guma de mestecat, produsă pentru prima dată în țară de întreprinderea clujeană).

Valorificînd — pe lîngă investițiile din fondurile centralizate — și o serie de resurse locale, «SPICUL» a creat mai multe unități, secții sau linii tehnologice noi, cum ar fi linia de mare capacitate pentru producția răcoritoarelor, cea de produse expandate, fabrica de halva și cea de gumă de mestecat mai sus amintită, fabrica de gheață care vara aceasta va furniza primele blocuri de gheață alimentației publice și gospodăriilor clujene (dar și primele «cantități de frig» patinoarului artificial) etc.

Din graiul convingător al cifrelor putem descifra, mai concludent ca din orice altceva, ritmul de dezvoltare al întreprinderii «SPICUL».

Dacă în 1962 valoarea producției globale a fost de circa 29 000 000 lei, iar în 1968 a atins aproape 86 000 000, în anul în curs «SPICUL» va realiza o producție globală de peste 100 000 000 lei. În 1962 s-au produs, de pildă, circa 1 200 tone biscuiți; în 1968 — circa 5 000 tone. «Liliput», covrigelul atît de cunoscut de care am mai vorbit, produs pentru prima oară în 1962, an în care s-au livrat pieței circa 1,2 milioane pungi, a atins în 1968 o producție de peste 7,5 milioane pungi! Paralel cu creșterea aceasta cantitativă s-a realizat o îmbunătățire permanentă a calității produselor, importante reduceri ale prețului de cost, sporirea necontenită a productivității muncii.

Astăzi «SPICUL» — adevărat «snop» de unități productive — este o emblemă de fabrică, care prin ea însăși constituie o garanție a calității produselor.

«Flacăra» — publicitate

TEHNICI FOARTE MODERNE DE INVESTIGAȚIE CONSIDERĂ

culoa

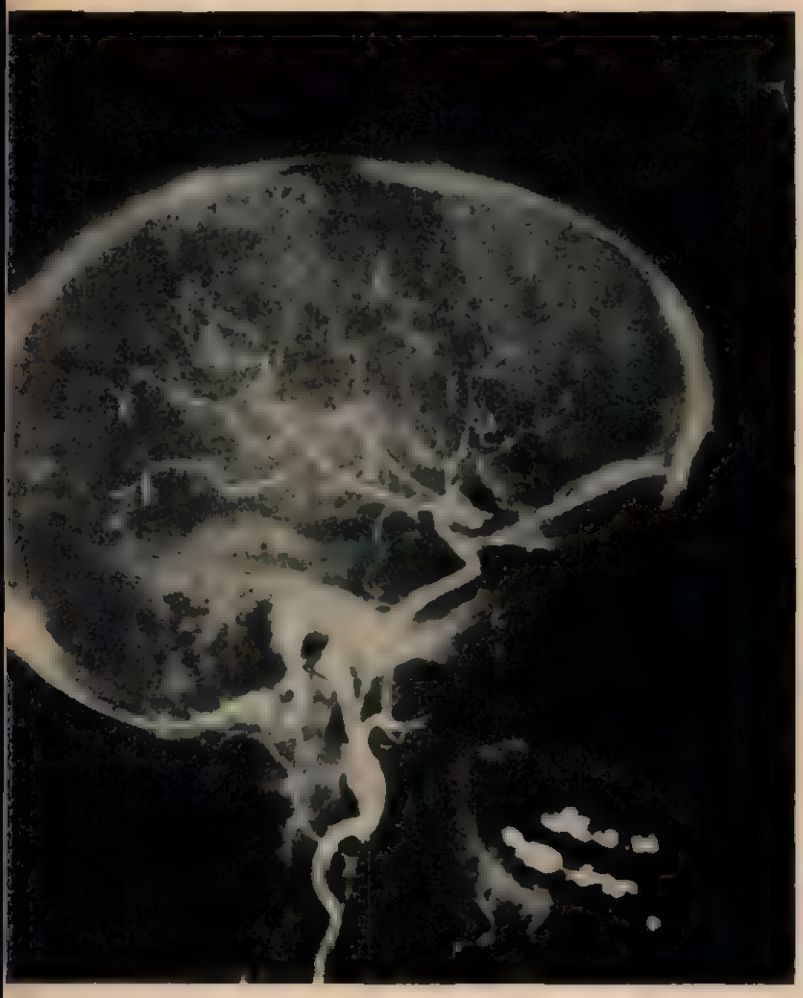

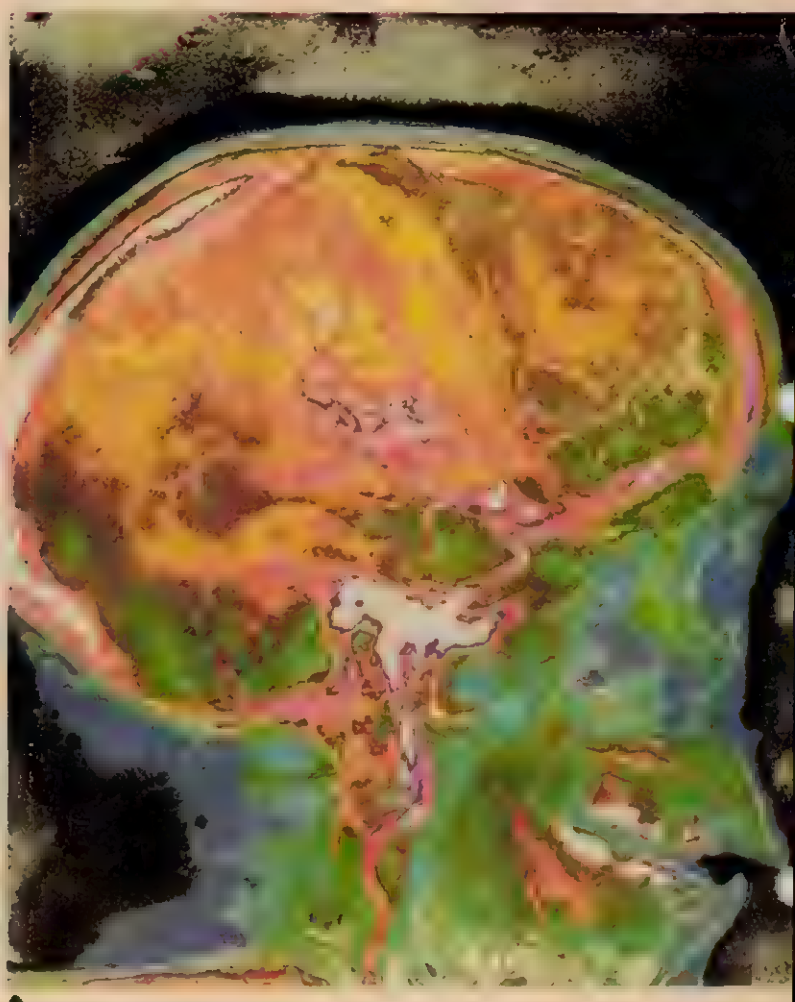

O radiografie relevă oasele, arterele (destul de vag) și, în cazul de față, foarte clar... plombele dentare. Procedeul color permite transpunerea în culori convenționale a diferitelor nuanțe de gri. Rezultatul, după cum puteți judeca și dv., capătă o valoare sporită pentru medicină, și, în același timp, neașteptate valențe estetice...

O fotografie alb-negru a Soarelui (cu nelipsitele pete...) și una în culori, obținută prin procedeul Philco-Ford. Ceo din urmă pune în evidență diferitele zone de temperatură, în timp ce prima e ștearsă și tristă, deși e vorba de Soare...

ea-un aliat

Trăim într-o lume colorată. Universul care ne înconjură, cel mic și cel mare, microcosmosul din noi înșine și macrocosmosul care se întinde pînă la hotarele neființei sînt «turnate» în tehnicolor. Și cercetătorul care vizionează magnificul film în culori al Naturii cu ochelari fumurii, care-i răpesc farmecul *culorii*, este privat nu numai de emoție artistică dar și de un prețios mijloc de investigație.

Să ne gîndim la banala radiografie. Razele X pun în evidență cele mai ascunse colțuri ale corpului omenesc. Utilizarea lor în medicină a marcat o adevărată piatră de hotar, și fără ele astăzi ne-ar fi greu să ne imaginăm o viață civilizată. Razele X fac parte din existența noastră cotidiană pe același plan, să spunem, ca telefonul, televizorul sau avionul, și poate tocmai fiindcă ne-am obișnuit cu ele într-atîta uităm de un mare neajuns: lipsa culorii. Firește, pentru specialist chiar și radiografia alb-negru reprezintă o carte deschisă care-i furnizează date prețioase. Dar o imagine colorată i-ar vorbi cu sporită elocință.

Priviți cele două imagini alăturate: același craniu, aceeași hartă misterioasă a «sediului rațiunii». Este vorba, de fapt, de o aceeași radiografie, dar cea colorată relevă infinit mai multe detalii.

O tehnică foarte nouă permite ca printr-un procedeu relativ simplu orice radiografie — mai precis, orice fotografie — să poată fi colorată. Firește, nu în mod întîmplător, ci ținînd seama de caracteristicile clișeului respectiv. Un dispozitiv special stabilește 23 de gradații ale luminozității, de la alb la negru. Fiecare nuanță de gri primește o culoare arbitrară. Cu alte cuvinte, roșul din imaginea noastră nu corespunde, de pildă, unor vase sanguine, ci unei anumite nuanțe de gri din radiografie. Deși colorația este convențională, ea se dovedește utilă în evidențierea unor detalii care altfel ar scăpa poate atenției.

Aceeași metodă a fost utilizată și la fotografiile astronomice, cu rezultate de-a dreptul senzaționale. Este încă prea devreme pentru a evalua toate implicațiile noii tehnici, dar nu încape îndoială că grație ei culoarea își va face intrarea în domenii de cercetare din care pînă azi a fost exclusă.

Tehnica și medicina își aliază culoarea și pe altă cale, nu mai puțin spectaculoasă, făcînd apel la o descoperire mai veche, turnată în forme noi. «Cristalele lichide», descoperite în 1888 de botanistul austriac Friedrich Reinitzer, n-au suscitat la început un interes prea mare; după primul război mondial acești compuși au fost scoși de la naftalină și studiați din nou, dar perioada lor de glorie nu începuse încă... Se pare că începe abia acum, după o serie de cercetări făcute de James Ferguson la Kent State University. În fond, despre ce e vorba? Despre niște compuși organici hibrizi care întrunesc atît unele proprietăți ale cristalelor cît și ale lichidelor. De pildă, ei reflectă lumina ca un cristal, însă pot fi vărsați dintr-un vas în altul ca un lichid oarecare. Proprietatea lor cea mai interesantă constă în aceea că la anumiți stimuli electrici, termici și chimici ei își schimbă culoarea. Se pot astfel obține adevărate *hărți termice* ale corpului uman, deoarece cristalele lichide sînt sensibile la cele mai infime variații de temperatură.

Interesante aplicații în medicină și în tehnică se întrevăd de pe acum. Altele, probabil, vor urma.

În paginile de față vă invităm să urmăriți «ce poate» noua tehnică. Intrarea generală — gratuită. Film în culori.

L. NIȚESCU

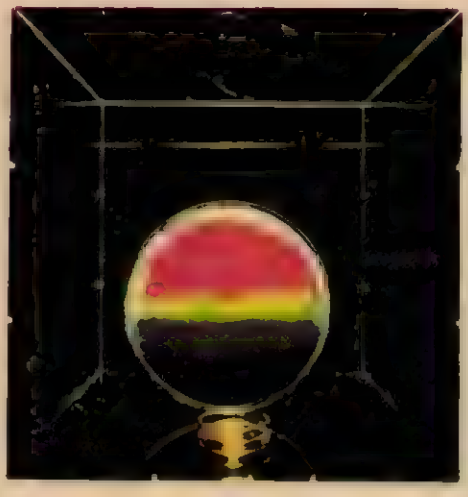

Cloroformul din vasul de la baza discului se evaporă și se combină cu diverși compuși organici situați pe disc. «Cristalele lichide» îi colorează în mod divers, în funcție de concentrația gazului la nivelul respectiv. Așadar, «cristalele lichide» pot fi utilizate, în anumite condiții, pentru stabilirea concentrației gazelor.

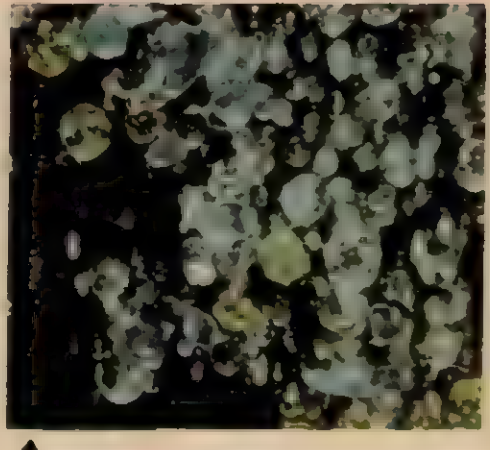

«Cristale lichide», în minuscule capsule de material plastic, fotografiate la microscop. Lacrimi minerale de o stranie frumusețe.

«Cristalele lichide» înregistrează instantaneu cele mai fine variații de temperatură din corpul omenesc, făcîndu-le vizibile în «tehnicolor», ca să spunem așa. Să luăm de pildă efectul nicotinei. Substanța acționează asupra aparatului circulator; drept urmare afluxul sîngelui în vasele periferice diminuează și temperatura lor scade întrucîtva. La o temperatură mai ridicată, «cristalele lichide» se colorează în albastru. Iată de ce degetele persoanei care s-a abținut de la fumat timp de 24 de ore precedente experienței sînt albastre (flux sanguin normal). O singură țigaretă, și degetele se înverzesc: nicotina a acționat fulgerător, circulația sîngelui s-a restrîns la extremități, iar efectele le puteți aprecia singuri. Subliniem că deși schimbările coloristice sînt foarte spectaculoase, ele reflectă modificări extrem de fine în corpul nostru și tocmai în aceasta rezidă utilitatea în studiul acțiunii diferitelor droguri.

reflector științific

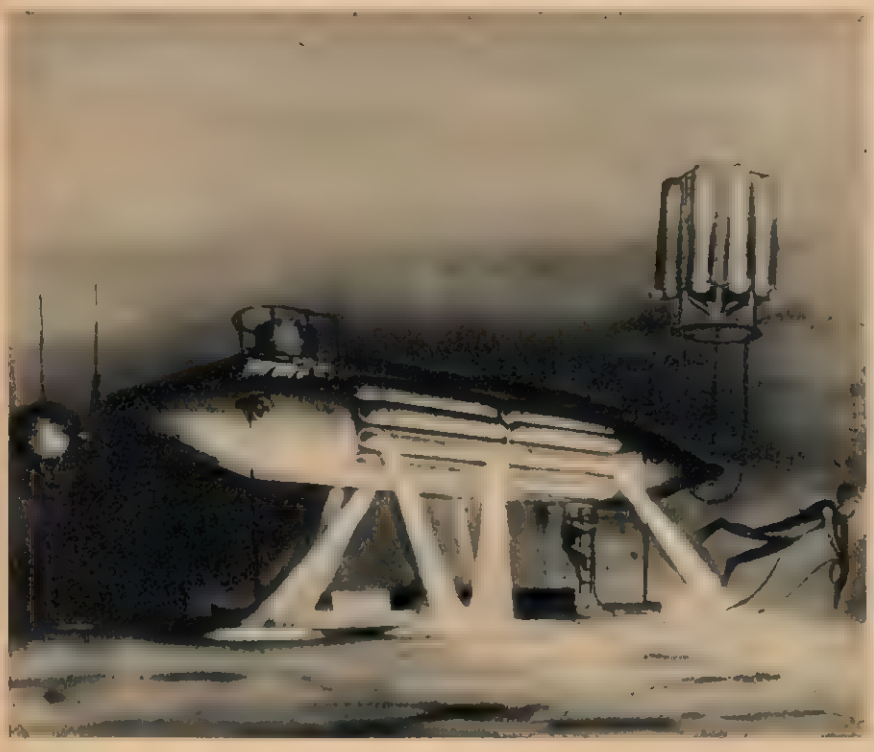

BACCHUS NU E BACHUS...

...ci British Aircraft Corporation Commercial Habitat Under the Sea (BACCHUS), ceea ce în traducere liberă ar suna cam așa apartament submarin construit de compania British Aircraft. Deși desenul are o oarecare alură științifico-fantastică, este vorba de fapt de un proiect pur ingineresc, expus la o recentă expoziție internațională de oceanografie deschisă la Brighton, în Anglia. Caracteristica proiectului constă în aceea că va face posibilă șederea sub apă, la 200 m adîncime, a unor grupuri de cîte șase cercetători, pentru perioade îndelungate, de ordinul a mai multor săptămîni.

O altă caracteristică: cilindrii din care este compus «submarinul» pot fi detașați sau asamblați după nevoie, și în ei pot fi găzduite echipe de 2, 4 sau 6 oameni.

NU VĂ PIERDEȚI CU FIREA

Ați înghițit un ac de siguranță? Un foarfece? Un nasture de metal? Nu vă pierdeți cu firea. Acest dispozitiv magnetic, inventat de dr. Arthur Penta din Schenectady, statul New York, S.U.A., permite dirijarea și extragerea obiectului cu pricina din zone ale stomacului inaccesibile pînă acum decît prin operație.

Inventatorul este optimist. Dar, firește, cel mai bine este să nu te afli în situația de a recurge la serviciile lui.

ACCELERATORII LA ÎNTRECERE CU RAZELE COSMICE

În momentul de față construirea unor acceleratori de particule de 200 sau 300 Gev (1 Gev = 1 000 Mev un miliard de electron-volți) ar părea să satisfacă ambițiile cele mai îndrăznețe ale fizicienilor atomiști de pe toate meridianele. Și totuși este semnificativ pentru ritmul revoluției tehnico-științifice actuale — ritm dictat parcă de un superaccelerator invizibil — că de pe acum specialiștii visează la... 1 000 Gev și chiar la 2 000-3 000 Gev.

Desigur, un asemenea salt ar reclama și o tehnică radical nouă, și anume cibernetizarea procesului de accelerare a particulelor. De pe acum macheta unui accelerator de 1 000 Gev funcționează la Institutul de radiotehnică al Academiei de științe a U.R.S.S.

Se știe că în acceleratorii moderni neliniari particulele descriu orbite circulare cu viteze enorme. Cu timpul aceste orbite variază. Or, o echipă de specialiști condusă de academicianul A.L. Minț lucrează la punerea la punct a unui sistem care să permită reglarea automată și optimizarea procesului de accelerare. În această direcție s-au și înregistrat rezultate concrete: pe macheta sus-menționată protonii au fost accelerați pînă la o energie de 270 Mev.

Cibernetizarea acceleratorului presupune, firește, existența unor sisteme de culegere a informației, un calculator electronic și un organ de comandă. Calculatorul, pe baza informațiilor obținute continuu privind traiectoria particulelor, stabilește *instantaneu* corecțiunile necesare; comenzile corespunzătoare sînt transmise automat unui magnet care, la rîndul lui, acționează asupra particulelor, curbîndu-le traiectoria după necesitate.

Se desemnează astfel o tehnică nouă care, întruchipată în instalații-gigant, va permite omului să rivalizeze cu accelerările produse în razele cosmice

UN SER ÎMPOTRIVA RESPINGERII TRANSPLANTĂRILOR...

...a fost pus la punct la centrul medical al Universității din Colorado. Serul a dat rezultate surprinzătoare mai ales la animale, atît în caz de transplantare a rinichiului, cît și a ficatului. El se prepară introducînd în organismul calului ganglioni limfatici, bucăți de timus sau de splină de proveniență umană, extrăgîndu-se apoi serul animalului astfel «preparat». Substanța acționează la nivelul globulelor albe — celulele care combat corpii străini introduși în corpul omenesc.

TUN ELECTRONIC

S-a realizat recent un tun cu electroni ce poate fi folosit la perforarea rocilor. Noul dispozitiv constă dintr-o pereche de electrozi între care trece fluxul de electroni: catodul este amplasat în exteriorul rocii, iar anodul în interior. Fasciculul de electroni ce se formează taie roca! Vidul necesar propagării electronilor este realizat cu o serie de camere de vid

TERMOCENTRALA MARINĂ

Exploatarea energiei termice a mărilor pleacă de la premisa posibilității folosirii în mașini termice adecvate a micilor diferențe de temperatură dintre două surse de apă avînd un debit cvasi nelimitat. Este vorba de apele calde de suprafață din regiunile tropicale și ecuatoriale și de apele de profunzime, mai reci, ce coboară din regiunile polare. Este pus astfel în valoare fenomenul de stratificare termică a maselor acvatice marine datorită diferenței lor de densitate și de salinitate. Exploatarea resurselor termice ale mării este deosebit de avantajoasă, permițînd producerea de electricitate, de aer condiționat, de apă dulce, de sare, de produse chimice și chiar de produse alimentare.

Amplasamentele cele mai favorabile pentru astfel de uzine, denumite talazotermice, se găsesc în regiunile de ridicare spre suprafață a apelor de profunzime, regiuni situate în zonele tropicale, în vecinătatea coastelor. Ridicarea apelor adînci se datorează în primul rînd acțiunii unui anumit regim de vînturi constant.

Mai mulți ingineri au și elaborat diverse proiecte pentru astfel de centrale.

O DEDICAȚIE NEOBIȘNUITĂ

Recent, ne-a căzut în mînă o lucrare de matematică al cărei titlu, firește, nu va spune nimic celor mai mulți dintre cititorii noștri: «Programarea la mașinile electronice de calcul pentru soluțiile unei clase de sisteme polivibrante».

Ne-a reținut atenția numele autorului, prof. univ. dr. docent Dumitru Mangeron de la Institutul politehnic din Iași. D-sa are la activ peste trei sute de lucrări științifice (în afară de note și articole de sinteză), în domeniul matematicii și mecanicii teoretice și aplicate, publicate sub egida Academiei Republicii Socialiste România și a academiilor de științe din Franța, U.R.S.S., Italia, Belgia, Polonia, R.D.G., R.P. Chineză, India, Bulgaria, Ungaria, Turcia, S.U.A., Canada, Argentina... Eficiența cercetărilor savantului ieșean este ilustrată prin faptul că ele au fost folosite pînă acum de zeci de cercetători și oameni de știință din toată lumea, iar manualele de specialitate includ azi și «ecuațiile Mangeron».

Studiul sus-menționat, elaborat și publicat de prof. Mangeron în cadrul activității desfășurate recent în calitate de profesor vizitator la Universitatea din Alberta, Canada, poartă o dedicație puțin obișnuită pentru un asemenea gen de lucrări academice, pe care o redăm fără comentarii: «Mamei mele, de la a cărei naștere se împlinesc o sută de ani, și tatălui meu, care acum o sută de ani și-a început munca neîntreruptă, de o jumătate de secol, de mecanic de locomotivă».

LUMINA SOLARĂ — PRIETEN ȘI DUȘMAN

O nouă metodă de stimulare a creșterii plantelor la culturile din sere este în curs de experimentare în S.U.A. Această metodă constă în impregnarea foliilor cu care se învelesc serele cu substanțe care prezintă din punct de vedere optic o absorbție selectivă a diferitelor radiații care alcătuiesc lumina solară, asigurînd o permeabilitate mai mare radiațiilor care favorizează creșterea plantelor și o permeabilitate mai mică celor care au o acțiune inhibitoare. Sînt absorbite total radiațiile ultraviolete.

Ca urmare a cercetărilor efectuate s-au descoperit pigmenți fluorescenți care, incluși în foliile de policlorură de vinil ale serelor, au permis realizarea unui ritm de creștere a plantelor foarte accelerat în raport cu lotul martor; în paralel au loc experimentări cu privire la folosirea unor astfel de substanțe în vederea aplicării *directe* pe plante prin stropirea acestora.

UMOR
DE PESTE HOTARE

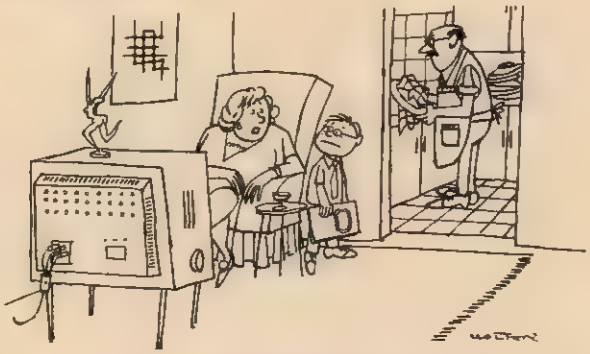

— Să-l lași în pace pe taică-tău. Mi-a spus că azi a avut o zi grea la birou...

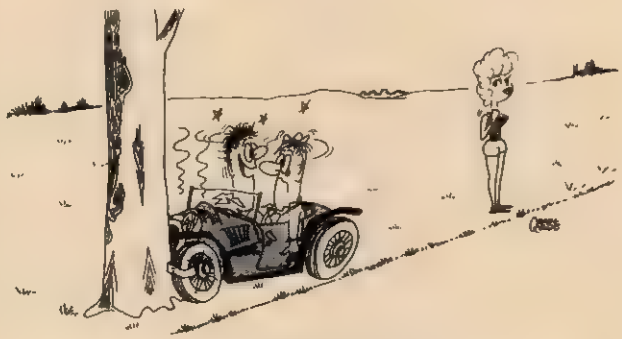

— Mi-era că n-ai să oprești...

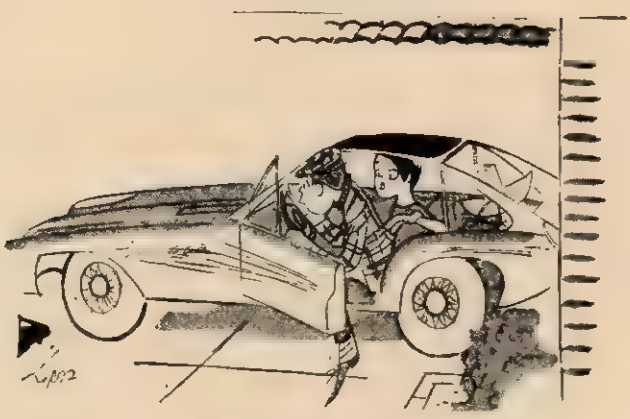

— Cînd tușesc eu, nu ești așa de îngrijorat...

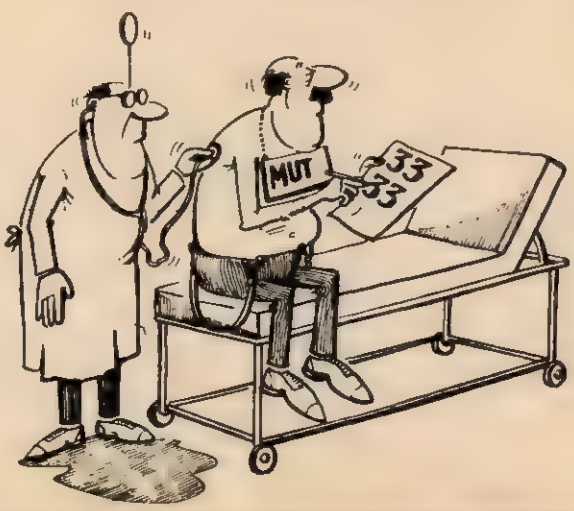

CANICULĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2								■			
3				■							
4			■			■					
5		■					■		■		
6	■				■						
7	■							■			■
8						■					
9					■		■			■	
10	■			■					■		
11			■								
12							■				

ORIZONTAL: 1) Răcoritoare — Salutare de departe! 2) Ori tremură, ori se topesc de căldură — Prima victimă a insolației. 3) Negustător de in — Vorbești de lup... 4) Terci — În pahar! — Aruncă săgeți... 5) Acut! — Mac cu pene — Între iarnă și vară. 6) Părintele fabulei — Ciorap (reg.). 7) Copăcel — Curte! 8) Dogoare mare (feriți-vă inima) — Gelatină lactată. 9) Nume de fată — Vara la mijloc. 10) Dînsa — Inel de mărgean — Liniște. 11) Moft — Cu gust (pl.). 12) Stă cu burta la soare — Se unge cu cremă.

VERTICAL: 1) Motiv să te treacă toate nădușelile — Apa îl îngheață 2) Arse — Unu și una! — Condiționat. 3) Victimă a soarelui și a propriei sale imprudențe — Slăbuți. 4) Garanție — A stat prea mult la soare (fem.). 5) Iți! — Vara în Deltă — Pete! 6) Veche monedă de aur sau argint — Notă — Apel. 7) O lungă perioadă de timp — Cu pana la pălărie (pl.) — E adormitor. 8) Munți în Balcani — Pinguin — În stog! 9) Țesătură groasă — Îmbrăcăminte ușoară. 10) Cu umbră binecuvîntată — Invitație la voiaj... — Neo. 11) Umbrelă protectoare — Stradă mică. 12) Stă la răcoare — Gata.

N. RAICIU

Cuvinte rare: CIR, ALC.

Dezlegarea jocului CIREȘAR, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) RETUR — SECERIȘ. 2) AMAN — GURIȚA — O. 3)CIREȘE — ORE — NA. 4) ONI — UMBRE — AUR. 5) RE — CC — VIȘINIE. 6) OSTE — NM — ALTA. 7) ȘCOALA — VREO — T. 8) URIAȘE — IANCU. 9) C — TUN — TAIN — OL. 10) AMAR — RAU — ARAB. 11) ZA — ITALIA — UDU. 12) AMU — USA — LIDER. 13) NEAGRA — CULESE.

literare

de Lucian **RAICU**

Tudor GEORGE: **BALADE**

Este aproape cu neputința sa producem o imagine exactă a poeziei lui Tudor George fără sprijinul unor ample, cît mai copioase citate, fie și pentru faptul că atributul cu adevărat definitoriu al acesteia pare a fi *suflul*, un suflu susținut, abundent, de mare volum, în stare în cele din urmă să convingă și pe cititorul în genere rezervat față de *formula* literară pe care o acreditează. Tudor George încearcă a reabilita, a re-inventa pe cont propriu și,după părerea noastră, cu succes, formula poeziei epice, împotriva căreia s-au ridicat în tabăra «modernilor» atîtea voci categorice. Receptînd rigorile unui tip tradițional de versificație, stăpînit, e drept, cu o rară virtuozitate, poetul își ia revanșa pe o cale poate mai dificilă, izbutind să inoculeze formelor vechi o vibrație nouă, o energie neliniștitoare, de loc anacronică, o simțire plenară, uneori dramatică și dureroasă prin însăși *intensitatea* ei. Revelatoare în baladele lui Tudor George este tăria aspirației spirituale, capabilă să-și facă loc în condiții oricît de ingrate, luptînd din răsputeri cu materia brutală, refractară, cu pornirile terestre, păgîne, adînc înrădăcinate, sau cu ispitele unei existențe pur vegetative. Interesant de remarcat că în unele împrejurări această «spiritualizare» se produce oarecum de la sine, evitînd încleștarea conflictului aparent dintre materie și spirit; atracțiile păgîne, magnetismul erotic suferă atunci o enigmatică metamorfoză, iar ceea ce pare sortit să rămînă primară chemare a cărnii se transfigurează și se sanctifică într-o înfiorare originară plină de intensitate și, totodată, în chipul cel mai straniu cu putință, de o inefabilă puritate și elevație. Aprinsul elogiu al puterilor instinctuale, al fatalității erotice primordiale cunoaște, de pildă, în admirabila baladă păgînă *Naiade și tritoni*, o misterioasă și ingenuă grație, care răscumpără «păcatul» și transgresează instinctul: «Treceam printr-o pădure/ De albe frumuseți/ Cu șoldurile dure/ Și sînii pădureți./ Centaurii pe-o coastă/ A iapă nechezind,/ Înfiorau această/ Pădure/n neorînd/ Felinele naiade/ Cu torsu-n-cremenit/ Simțeau c-o să le prade/ Centaurului mit./ Un vînt aprins trecuse/ Cu bărbătesc vinzol/ Prin drapurile smulse/ Dînd pradă trunchiul gol./ Dar nudele carnații/ Mai fumegau și-acum/ Nimbînd acele grații/ C-un reactiv parfum/ .../ Cînd mușchiuloase funii/ Își prăvăliră crupa,/ Frumoasele-și prind sînii/ Florați în pumni cît cupa.../ Fantasta herghelie/ De jar încins, de sînge/ Cu zarea purpurie/ În cerc de foc se strînge./ Cu coamele în vînturi/ Centaurii se văd/ În proaspetele-avînturi/ De fulger și prăpăd./ În timp ce dinainte —/ Sub zarea ce de plumb e —/ Zbor dalbele vestminte/ A dalbelor porumbe./ Îngenunchiate-n rugă/ Mlădițele se-aplece!/ Fugiți! Nu-i timp de fugă!/ Cîntați! Vîntul petrece/ Un cîntec de iubire/ De purpură și aur:/ În mașteră-mplinire/ Naiade și centauri».

Baladele lui Tudor George se disting astfel — dincolo de un prim-plan epic, plin de mișcare și vitalitate — printr-o energie de un tip mai înalt, dedusă din permanenta rîvnă a materiei de a fi și altceva decît este, de a se depăși plenitudinar, țintind absolutul. Excelenta regie epică, autoritara intuiție a formelor limbajului viu, expresivitatea coloristică nu epuizează, cum s-ar putea crede, registrul acestei poezii, ele fiind puse mereu în serviciul unei aspirații ideale tulburătoare. E vorba de acele «raportări continue la un plan superior, transcendent, a metamorfozelor sale lirice», observate exact într-un comentariu al lui Alexandru Piru, și care, după dreapta formulă a aceluiași critic, indică în Tudor George pe «unul din cei mai valoroși poeți ai literaturii noastre actuale».

Înscrisă de soartă să nu cunoască în veci decît nemișcarea, impietrirea, «broasca țestoasă» imploră dezlegarea de această fatalitate, accesul la mișcare și viață: «Voi dezlegați-mă din univers/ Voi dați-mi Mers!/ Natură, zare,/ Dați-mi Mișcare!/ Muget al vieții, profund răsuflet,/ Dați-mi, Voi, suflet».

cronică satirică

de Teodor **MAZILU**

PLAGIATORUL

Tot ceea ce realizează X o face din nevoia de a imita, dorințele lui nu sînt decît fotocopii ale dorințelor altora. De fapt, el n-are probleme și aspirații proprii — se mărginește să le plagieze pe ale altora... Dar, după ce le plagiază, are impresia că sînt problemele lui, copia se dovedește mai aprigă decît originalul.

X nu dorește ceea ce el are nevoie, ci dorește ceea ce au alții; mereu se află în competiție, mereu gîfîie să nu piardă ultimul tren. Nu-i place să conducă mașina, nu-i place să se plimbe, dar și-a cumpărat mașină ca să nu rămînă în urma vecinului de bloc... «Alții să aibă mașină și eu să n-am mașină?...» N-a învățat să șofeze, îi e lehamite de o asemenea îndeletnicire, mașina zace în garaj, dar se simte fericit că și-a plagiat vecinul.

Tot din dorința de a imita și-a cumpărat și o căsuță la țară, la Snagov. Nu se duce niciodată acolo, nici măcar vara, dar se simte în al nouălea cer gîndindu-se că nu se află mai prejos decît alți colegi de facultate. Ideea că și-a cumpărat o căsuță la țară îi ajunge; el de idee avea nevoie, și această idee l-a costat o grămadă de bani.

Pe plan sentimental X e o ființă destul de liniștită și echilibrată — cu toate astea și-a înșelat soția tot din dorința de a imita pe alții, de a nu rămîne cumva în urmă și-n acest gingaș domeniu. În realitate, n-a făcut decît să plagieze pînă în cele mai mici amănunte aventura stupidă a unui coleg de birou. Nici măcar în scena despărțirii n-a fost original, și pe aia nefericitul a copiat-o cu indigoul dintr-un film italian. Aventura nu i-a adus nici o bucurie, l-a plictisit de moarte, dar e fericit că «a avut și el povestea lui», «și-a trăit și el experiența lui».

X n-are personalitate; de tot ce are nevoie copiază de la alții, începînd cu modelul pardesiului și sfîrșind cu trăsăturile de caracter. Cum vede o cravată frumoasă, își cumpără și el una la fel. Cum aude o idee care a avut oarecare succes în societate,o încorporează organic, devine ideea lui. El nu rîde cum îi vine lui să rîdă, pînă și aici plagiază cu nerușinare, de aceea ai impresia ciudată că l-ai mai văzut o dată, că nici cravata și nici ideile nu le vezi pentru prima oară.

X fură de la alții pînă și problemele sufletești. Copiază chiar și angoasa și neliniștea altora. Le copiază și le trăiește. În acest domeniu e deosebit de gelos. «Adică, alții să aibă angoasă și eu să n-am?»... I se pare că angoasa și automobilul sînt la fel de necesare în societate, o dovadă că e un individ respectabil. «Dă-o încolo, trebuie să am și eu neliniști metafizice din cînd în cînd...» Și tot plagiind automobilul și metafizica altora, tot copiind aspirații și probleme străine, X a uitat de el, X a pierit de mult... Dar și-așa,c-un picior în groapă, tot mai plagiază pe alții.

strada

de Pop **SIMION**

DAȚI COPIILOR CULORI!

Pe Bulevardul Magheru, umăr în umăr cu sala Dalles, în holul Universității populare, am rarul și limpedele sentiment să văd cum exultă culorile; niște copii de 11 ani dintr-un sat cîmpulungean (Vulturești-Argeșului) transcriu cu acuarela, pe carton, 125 de chipuri ale enigmaticei și incoherentei lor copilării, fascinîndu-ne cu forța lor de seducție.

Nu-i decretăm genii precoce și nici nu ne extaziem facil; în fața copilăriei plenare ești (nu numai în atari situații) complet dezarmat. Faptul e acesta: o clasă întreagă de pui de țăran pictează «în forță». Deci, interesează procesul, matricea. Cum s-a ajuns aici? Simplu ca bună ziua, îmi spune dascălul de țară Ion Mărgescu, care le e îndrumător. Are fericita idee să le promită: dacă izbutiți cu toții aceste simple și plicticoase linii de desen, vă las să zmîngăliți cu culoarea ceea ce vă trece vouă prin cap. Zis și făcut. Și cei ce avuseseră pînă atunci 5 și 6 la desen ajung în miraculosul «cerc» de zmîngălire după cum îi taie capul. Învățătorul aduce culori de la cooperativă (bani gheață, bani personali) și «nebunia» începe. Se croiesc zeci de metri pătrați de cartoane, sute de pensule încep a lucra, culorile se strivesc parcă mai frumos pe o paletă de copil. Casele sînt văzute cumva de sus, obiectelor le lipsesc perspectiva, oamenii sînt diformi și au priviri obsesive dar tinere, păsările sînt ireale, flori și cîmpuri și forme pe care nu știi de unde să le iei; totul copleșit de o horbotă a culorilor tari, însă aflate într-un surprinzător echilibru. «Țuculescienizează», îi scapă cîte unui vizitator expert; nu, nu cred că-i așa. Copiii aceștia se joacă,și tocmai pentru că se joacă cu toată ființa și întreg sufletul ei exaltă adevăr, candoare, viață de necontestat.

Cum să descriu aceste pînze?

Un tablou în griuri și cîteva pete de galben-citron; îi zice «Cosmică» (Zenaida Popa). Senzația de desprindere, de evaziune în celest, de imaterialitate și zbor cu amplitudini e excelent sugerată; dar imediat, în plină reverie, în plin vis selenar (să zicem), pică hazul, candidul și copilărescul haz: figura centrală, copilul ce închipuie vag pe un posibil cosmonaut, e înfățișat ducînd cu el în zone astrale — ce? — o vietate strict pămînteană, o gîscă mare, ținută de gît, clipă în care impresia de măreție, de sobru, de grav, se strică, explodează în lumini de magneziu,și rîdem homeric în noi înșine. Așadar, economie de mijloace, transparență, forță de sugestie, sănătate de spirit, haz. Ce să-ți dorești mai mult?!

O pictură cu subiect: «Pică pară mălăiață...» (Viorel Săndulescu). Cadrul mucalit folcloric e depășit, se sugerează stări de meditație: arborele care domină e ultramarin, pe un fond mov, sub un cer oranj, cu rădăcini groase, negre, coborîte în coaja tare a pămîntului, parcă strigă: «aici fructele se culeg, omule, se culeg, se culeg».

O pictoriță (Puica Ana) e preocupată de ideea zborului, prezentă în două dintre cartoanele expuse. Una e «Pasărea infinitului»: niște stratificări de lumi, obiecte, apariții (dealuri, case, tren — de-a valma), iar deasupra o cioată de arbore singuratic, cu trei brațe, ca un trident, pe care tronează un păsăroi hilar, cu plisc roșu, în așteptare; senzația de plutire, de zbor iminent o dau fîșurile desprinse și plutitoare. Pasărea fixă catalizează doar acest zbor general, îl amplifică, îl face de neoprit. În cel de-al doilea desen («Tinerețe») ni se arată un nud feciorelnic, în ton flamboiant, antrenat în zbor vertical, într-un anturaj de energic păsăret, stoluri de lebede în alb și ocru, cum nu-s pe pămînt.

În «Glastră pe masă» (Lucia Diaconescu) vedem o masă verzuie, minusculă, într-o încăpere ardentă, incendiară, cu bronzuri tari, în timp ce lalelele din glastră — trei fire — cresc, tot cresc, spărgînd pereții, tavanul, transformîndu-se miraculos în trei păsări grele, desfoliate, enorme.

De ajuns. Nu interesează cîte lucruri extraordinare au produs acești pictori de 11 ani, cîte premii obțin sau vor obține, în cîte zeci de reviste se vorbește despre neobișnuita lor prezență, în cîte țări sînt sau vor fi trimise pînzele lor; interesează, înainte de toate, cum știu întreține climatul de artă care le e favorabil. Asta-i necunoscuta. Asta-i secretul.

Deci? Dați copiilor culori, cît mai multe culori!

spectacol pe glob

«Le Vison voyageur», adaptarea lui Jean-Loup Dabadie după o comedie engleză, în interpretarea lui Jean Poiret, Michel Serrault, Karin Petersen, Bernard Genty. Prezentată la teatrul Gymnase-Marie-Bell, comedia a fost apreciată pentru scenele sale vivante, pentru numeroasele qui-pro-quo-uri burlești și replici percutante. Un spectacol agreabil, cu adevărat despre noi înșine.

Piesa dramaturgului irlandez Sean O'Casey intitulată «Cook-a-Doodle Dandy» a fost montată, sub numele de «Kikeriki», la Leipzig/Kammerspiele de către regizorul Gotthard Müller. Partitura muzicală care însoțește momentele reprezentației este semnată de compozitorul Uwe Ködderitzsch.

«Cantata di un mostro lusitano» la Piccolo Teatro-Milano, în regia lui Giorgio Strehler, este «supervizată» de prezența cîntăreței Milva, care susține comentariile muzicale realizate de Fiorenzo Carpi. Oratoriu laic, musical de denunțare, operă deschisă... Spectacol plin de simboluri, de aluzii și metafore dar de o simplicitate directă care evidențiază agresivitatea, violența și spolierea cărora le sînt supuși indigenii angolezi.

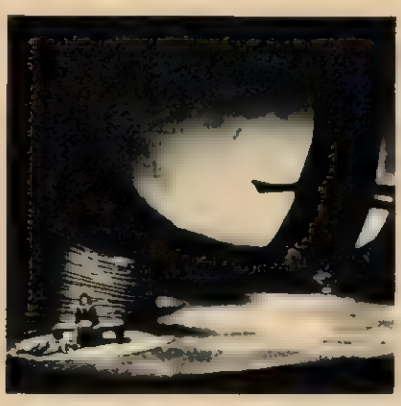

Wieland Wagner — fiul marelui muzician Richard Wagner — om de teatru remarcabil, despre care se spune că a influențat în mod decisiv mizanscena operei moderne, a pus în scenă la Bayreuth — printre ultimele sale spectacole — drama muzicală «Tristan și Isolda». Regretatul artist, recent dispărut, aplică și acestei drame propria sa viziune interpretativă, depărtîndu-se în mod flagrant de conținutul istorisit excesiv al operei wagneriene. Patetismul emfatic din «Tristan și Isolda» este purificat prin intervenția disciplinatoare a unui abstractism sever, dar înzestrat cu forță de sugestie și expresivitate plastică.

sport

de Emanuel VALERIU

U.T.A.

Nu demult citeam, într-o revistă românească, un amplu reportaj dedicat industriei textile arădane, în care autorul trecea în revistă realizările colectivului uzinelor din regiunea de vest a țării, din ziua în care puterea trecuse, pe plan național, în mîna poporului. Cunoscusem, ca tînăr reporter, întreprinderea arădană și nu puține amintiri îmi rămăseseră din acei ani, întorși din drum cu mai mult de două decenii... Nu o dată străbătusem spațiul aerian care separă orașul de pe Mureș de Capitală, la bordul aparatului personal de zbor al fostului patron al uzinei, mare amator de sport și publicitate, deopotrivă. Nu puține au fost partidele pe care le-am transmis la posturile noastre de radio, din cabina fonică creată aci, în noul stadion, inaugurat printr-un meci internațional al formației locale cu cea a cartierului budapestan Ujpest (dr. Zsengeler, avea să-i înscrie, în pragul retragerii sale, trei goluri lui Justin!).

Îmi reamintesc cum echipa de aur, de la Oradea, fusese adusă (se poate citi «cumpărată») de faimosul baron Neuman și cită încintare produceau evoluțiile sale la București, tot astfel cum nu pot uita exodul ziariștilor spre acea Mecca a fotbalului reprezentată de Arad și de voluminoasele pachete, gata făcute la sosirea presei, cu care erau gratulați condeierii, chiar înaintea jocurilor, tot astfel cum îmi este încă proaspătă uimirea ce mă cuprinsese vizitînd diversele secții, birouri și magazii unde erau «încadrate» celebrităților fotbalului de acum douăzeci de ani, compartimente de muncă, care (vai!) nu produceau în realitate nimic! Nu vreau să uit nici că singurul om activ cu adevărat era Petchowschi, pe care nici perspicacitatea d-lui Belis, șeful publicității întreprinderii și al fotbalului local, nu l-a putut descoperi, acolo unde noi l-am aflat totuși: în măruntaiele unui motor, plin pe brațe și obraz de uleiul pieselor la care trebăluia; în obișnuiții săi pantaloni scurți, cu zîmbetul său permanent sarcastic. «Ciolo», steaua cea mai strălucitoare de la I.T.A., respingea convenienețele și jocul incorect pus în scenă pentru domnii din București, care trebuiau să se lase convinși de niște fapte profund efemere...

Citeam reportajul cu pricina, iar timpii evocați mi se păreau parcă și mai îndepărtați, nu numai prin noua forță tehnică și umană a uzinelor vizitate de reporterul cel nou, dar și prin altceva, mai greu de explicat poate, însă nu prea dificil de înțeles: orașului acesta, în totalitatea lui, dezvoltat la alți parametri economici și sociali, îi lipsea totuși panașul atît de rîvnit al unei mari satisfacții sportive. Fără o echipă de fotbal capabilă să ridice Aradul din nou în fruntea celor 12, 14 ori 16 cetăți ce-și dispută întîietatea în cel mai popular sport de la noi, strălucirea incontestabilă de azi nu părea, suferitorilor întru ale «sportului», desăvîrșită. De aceea am urmărit poate mai încordat ca oricînd lupta anului sportiv actual; de aceea, poate, am preferat un suspin, mai curînd de ușurare decît de regret, în ziua în care U.T.A. pierdea (teoretic) șansa la titlu, lăsîndu-se întrecută de Vagonul, pentru a cîștiga prin K.O. tehnic disputa celei mai pure sportivități, în același loc în care, altădată, pasiunea «baronului» făcea o translație monetară din tot ceea ce reprezenta interesul echipei sale; desigur, tocmai de aceea bucuria pentru succesul fotbaliștilor din Arad depășește acum limitele orașului acesta și este împărtășită de cea mai mare parte a opiniei noastre publice, conștientă că Dinamo, Rapid ori Steaua ar fi purtat cu mai multă prestanță titlul respectiv în viitoarele confruntări internaționale (cine poate ști?). În mod cert, victoria obținută de U.T.A. are însă o multiplă semnificație sportivă care se impune a fi consemnată. Fără intenția de a subaprecia creșterea cadrelor proprii ori de a ignora climatul sănătos al muncii duse de bravul Coco Dumitrescu, antrenorul primei garnituri, de activul obștesc grupat în jurul formației, pasiunea jucătorilor pentru fotbal și clubul lor și alte atîtea aspecte care compun, de fapt, eșafodajul oricărui succes, mai ales în sport, nu vrem să nu notăm cu litere de acvaforte un adevăr rezultînd din mutarea titlului într-un oraș de provincie, deoarece el ne apare drept fundamental.

U.T.A. infirmă o părere mai veche, care a veștejit ani de-a rîndul fotbalul nostru (dar și alte discipline sportive). Mă refer la centralizarea celor mai talentați sportivi în Capitală, mai exact la 2-3 cluburi, acțiune dusă cu o perseverență încăpățînată, în ciuda paraliziei și lipsei de interes înregistrate ca un reflex în viața sportivă a provinciei. În fotbal, Aradul a reușit, chiar de la începutul renunțării oficioase la o practică cel puțin necorespunzătoare mișcării noastre sportive, să fie reprezentat de U.T.A. și Vagonul în prima divizie a țării. Nu interesează că una dintre ele părăsește, după un an, competiția, tot astfel cum nu trebuie luată drept etalon dificultatea în care s-a aflat acum F.C. Argeș, ci, mai curînd, figura excelentă de anul trecut, cînd formația piteșteană, simțind numai intențiile de organizare pe noi și serioase baze, a amenințat primul loc. În fond, de ce să dezertăm la primele greutăți din contingentul inovației, după ce, peste 20 de ani, ne-am complăcut în mediocritatea unei idei împrumutate?

Cu certitudinea că U.T.A. și-a primit, pînă la această oră, complimentele meritate, îmi îngădui să subscriu la ele.

P.S. Un singur regret mi-a rezervat finalul campionatului: acela de a nu găsi spațiu pentru un alt mare succes al rachetelor de aur ale lui Ion Țiriac și Ilie Năstase. Dar Cupa Davis continuă...

stop-cadru

de Romulus RUSAN

DE CE A FOST EMINESCU ROMÂN

Uneori — capriciu van, pentru că este prea exact! — îmi place să grupez geniile în funcție de sensul destinului lor artistic. Pornesc de la observația că dialectica acestor destine, liniile lor de forță urcă sau coboară necontenit spre niște poli infiniți care se cheamă, dacă vreți, înger și demon, sau clasic și modern, sau național și universal, sau, poate, în limbajul mai funcționăresc al zilelor noastre, tradiție și inovație. Itinerariile, cu sau fără ocoluri, au mereu aceleași capete, în timp ce vehiculele creației se încrucișează, cu viteze proprii, după legi ce dau diversitatea unei culturi.

Unii, cei mai mulți, pornesc din răsăritul lumii și al poporului lor, de acolo unde, în zori, discul soarelui pare revelația unui zeu național; își umplu pînă la amiază viața cu tot ce a crescut în jurul lor, o dată cu ei și înaintea lor, prin grația rouăi și a ploilor, iar spre seară, cînd ochiul morții îi s-a părut că s-a ivit, transparent, pe cer, cineva de pe fața nevăzută a lunii îi fură cu o poftă ascetică, îi soarbe *promițîndu-le nemurirea*. Ei își lasă bogata agoniseală la o parte și pornesc, renăscuți, pe aripi negre, spre locul unde Abel mai fusese o dată ucis de Cain. Sînt cei ce converg dinspre alb spre negru, dinspre pace spre neantîmpăr, pe drumul cel mai firesc al lumii, dinspre zi spre noapte, dinspre știut spre mai puțin știut, pe un ocean ale cărui cenușii neliniști și le însușesc.

Ceilalți vin, dimpotrivă, dinspre spațiile largi spre orizonturile patriei lor. Ei s-au născut noaptea, pe acest ocean al neliniștilor. Și-au strigat în adolescență teama, curiozitatea și dezorientarea, au apucat cu unghiile și au smuls zdrențe din necunoscutul care-i domina, s-au lăsat îmbrățișați de flăcările gheenei și s-au stins cu sudorile disperării. Iar dimineața, cînd soarele le va fi părut și lor un ochi al divinității, au coborît din luntre pe țărmul ospitalier și i s-au aruncat în brațe, părînd să uite totul dar fără să uite nimic, căci însăși domolirea lor este fructul, altfel imposibil de atins, al experienței.

Și unii și alții, descoperitori... Unii și-au cucerit neliniștea din mocneala unei împăcări prea mult prelungite; alții au ajuns la o înțelepciune și ea inaccesibilă dacă n-ar fi fost impusă de oboseala neliniștii. Și la unii, și la ceilalți, panta destinului exprimă nerăbdarea și exasperarea geniului în fața polilor ce-i atrag simultan.

Fiecare cultură are însă cîte un artist ce nu intră nicicum în aceste tipare. E artistul unic al unui popor, care rămîne în viața acestuia definitiv, ca un element al naturii. El a cuprins în pupile de la început și deodată totul — dimineața și noaptea, pacea și zbuciumul, știința și neștiința, pe înger și pe demon, secunda și eternitatea. Pentru el inovația e implicit tradiție, așa cum aerul înseamnă pentru alții răsuflare. El are din unghiul său, care e al nemuririi, viziunea suprapusă și unificată a geniului etnic și universal. El nu cunoaște întoarcere și nehotărîre, el pare întruchiparea nemișcării, deși de fapt este cel mai mobil, căci viteza destinului său este — și tocmai de aceea este neobservabilă — viteza istorică a poporului din care face parte.

...Și, printre aceștia, Eminescu. Iată de ce — îmi spun — a fost Eminescu român. Pentru ca noi să avem cui să ne supunem, pentru ca să avem, peste munții zbuciumați din zare, un pisc singuratic care a izbutit să vadă dintr-o dată totul. Pentru ca, privindu-l, să vedem și noi, printr-un periscop al eternității, atîta cît și ceea ce numai el a izbutit să vadă.

dialog cu cititorii

de H. DONA

În ultima vreme am primit de la numeroși cititori din toate județele țării scrisori în care sînt relatate realizări și angajamente în cinstea celui de-al X-lea Congres al P.C.R. și în care se exprimă gînduri și simțăminte iscate de apropierea acestui important eveniment. Tuturor celor care ne-au scris și ne vor mai scrie în acest sens le mulțumim din toată inima și îi rugăm să ne ierte dacă din cauza abundenței de material numai o parte din corespondențele primite pot fi publicate în revistă. În orice caz, pentru facilitarea muncii noastre, îi rugăm ca toate corespondențele pe această temă să poarte pe plic mențiunea «Pentru secția de actualitate»

Îi mulțumim cititorului **Ionel Codrin** din Brad, jud. Hunedoara, pentru amabilele dumisale cuvinte și ne exprimăm regretul că o întîmplare a făcut să-l categorisim într-un număr trecut în categoria anonimilor. Propunerea de a se realiza un sondaj sistematic în rîndurile cititorilor intră și în preocupările noastre,ca și cea privind antrenarea unui număr de cititori la realizarea citorva anchete.

Mulțumim de asemeni colonelului în rezervă **Al. Nicolescu** pentru articolul (bine documentat) privitor la sfîrșitul cuirasatului «Bismarck»; din păcate, am mai scris pe această temă, iar relativ recent și revista «Lumea» a publicat date amănunțite despre vestita bătălie navală din Atlantic. Poate că vom mai reveni cîndva — mai tîrziu — asupra acestei pagini de istorie.

Cititorul **N. Bobaru** din com. Brătășani, *jud. Teleorman, revine cu unele precizări* asupra unor propuneri anterioare. Îi putem asigura și noi că în viitor va crește și mai mult numărul actorilor și cîntăreților români a căror imagine va apărea în Flacăra-album Cît despre rezultatele «sondajului» personal, efectuat de d-sa, să ne permită să rămînem sceptici. Un adevărat sondaj de opinie e o treabă foarte serioasă, care cere o pregătire minuțioasă, un aparat numeros și excelent calificat, o desfășurare largă de forțe, precum și cunoașterea aprofundată a metodologiei științifice prin care pot fi descifrate și interpretate răspunsurile primite. Ceea ce a făcut tov Bobaru e cel *mult o consultare printre cunoscuți*. În orice caz, dacă are anumite propuneri concrete privind îmbunătățirea rubricii de varietăți, îl rugăm să ni le comunice. Îi vom fi recunoscători

Cititoarei din Iași care semnează **M.M.** (numele este cunoscut de către redacție) îi comunicăm că vom ține seama de rugămintea d-sale, la o dată pe care însă n-o putem încă preciza.

Și iată două scrisori care — sincer vorbind — ne depășesc. **Ion Bezergheanu** din Constanța ne roagă să-i trimitem un set voluminos de fotografii pe care să le realizeze, pentru dumneasa, într-o tematică extrem de variată, fotoreporterii noștri. Trebuie să precizăm cîteva adevăruri elementare: a) sîntem o revistă și nu o agenție sau o cooperativă de fotografiere, b) fotoreporterii sînt salariați pentru a servi redacția și nu eventuali solicitatori individuali; c) bugetul pe care-l administrăm este o bucățică din bugetul republicii și nimeni nu ne permite să zvîrlim pe fereastră mii de lei pentru ca un cititor să-și poată completa documentarea personală. Nu știm unde lucrează tov. Bezergheanu, dar credem că și la locul dumisale de muncă se aplică aceleași legi.

Pe un alt plan, o cititoare din Ohaba-Forgaci, jud. Timiș, ne cere să-i trimitem 46 de adrese de artiști. Dacă toți cititorii noștri ar avea aceleași pretenții, am fi siliți să facem concurență (cu șanse de depășire) Ministerului Poștelor și Telecomunicațiilor. Repetăm deci ce am mai spus: ne vom strădui să trimitem adresele artiștilor români, iar pentru concurenții de la ultimul festival «Cerbul de aur» o rugăm pe cititoarea'noastră să se adreseze Televiziunii

Cititorul **Emil Stan** din com. Lucieni, jud Dîmbovița, poate găsi adresele care-l interesează pe orice carte scoasă de editurile în cauză. Despre laser am publicat mai multe articole scrise de eminenți oameni de știință dar, fără îndoială, că vom mai reveni asupra acestei teme atît de actuale și de pasionante

Cititorul **Ioan Roman** ne întreabă dacă și provincialii au acces la paginile revistei noastre Nu toți; numai aceia care au ceva interesant de comunicat. De altfel, nici bucureștenii nu se bucură de un regim mai bun. Am reținut propunerea cu privire la organizarea de concursuri.

În sfîrșit, comunicăm cititorului **Dumitrel Mircea** din București că am transmis boxerilor români urările d-sale de succes. Rezultatele s-au văzut

Cînd îți ții drăguța sub clop nu mai vezi nimic alta pe lume.

UNDE-I SÎMBRA OILOR?

(Urmare din pag. 9)

Recunoașteți că în jurul acestor informații succint enunțate poți visa la *un spectacol măreț? Dar ce a* fost, de fapt, sîmbra oilor din acest an? O punere în scenă prost regizată, în care numai actorii au rămas autentici (deocamdată). Pe cîmpul întins de la Certeze-Huta s-au adunat mii și mii de oameni, majoritatea oșeni, care au dat strălucire și au colorat cu costumele lor fără egal decorul pe fond de verde.

Portul a fost, fără exagerare, singurul element autentic. În rest, un neavizat s-ar fi putut crede la un bîlci în Bărăgan sau în orice parte a țării. Grătarele din care se ridica fum de mititei și fleici au ținut locul celor patru focuri de veghe. Nici urmă de caș sau mămăliguță. O stînă improvizată stîngaci a vrut să mimeze primul muls înainte de suirea oilor la munte: lamentabil de neconvingător! Singurul decor adecvat — Hanul Sîmbra oilor, a fost închis în chip de muzeu, cît a ținut petrecerea... Vrînd să suplinească probabil hora oilor sau întrecerile feciorești ca suitul pe un par lustruit cu seu după uiaga de horincă (palincă), organizatorii acestui ritual laic s-au gîndit să aducă... îmbunătățiri tradiției. Așa că au angajat avionul sanitar (!) pentru a da drumul cu parașutele la un miel, un butoiaș cu palincă și un caș. Cine a avut norocul să le prindă, că bătălia a fost mare, poate zice că s-a împărtășit din specificul local. Ce-i drept, pe vremea dacilor liberi, care au sălășluit pe aceste meleaguri, nu se puteau organiza sîmbre ale oilor cu ajutorul «Aviasanului».

De ce să se falsifice această minunată sărbătoare tradițională și atît de bogată în obiceiuri și manifestări folclorice a căror origine se pierde în negura veacurilor, cu elemente improvizate,de bîlci, lipsite de orice semnificație? Păcat.

Iar dacă ridicăm aici problema autenticului, este pentru că știm, din experiență proprie, că sînt iubiri care, de prea mari, înăbușă, sufocă. Cine iubește folclorul — și noi toți îl iubim — îi lasă libertatea. Iar cînd îl organizează, nu se atinge de autentic.

Și să se vadă peste Huta și-n toate zările că-i zi de petrecere a oșenilor.

Nu-i tîrg ca la Găina, dar fete sînt pe-alese.

Alain RESNAIS

film

ANUL TRECUT LA MARIENBAD

de **Magda MIHĂILESCU**

«Amintește-ți, amintește-ți»!

Alain Resnais rămîne unul dintre puținii cineaști care pot sta cu capul sus cînd e vorba de această dimensiune fundamentală ce sperie, stinjenește și complexează filmul: *Timpul. Umbra unui Proust aplecată peste creațiile artistului* francez nu este o halucinație, nici un moft estetic, ci vestirea unui omagiu pornit de pe tărîmuri îndepărtate. Resnais îl merită în întregime. Pentru că el ne-a obligat să deschidem ochii mari și să vedem cum «madeleinele înmuiate în ceai» își prezintă și pe ecran puterea lor de a mîna din urmă timpul, către noi. Străină fiindu-i ambiția deșartă de luare la întrecere cu literatura, arta celui care ne-a dat *«Hiroshima, dragostea mea»* nu face decît să descopere noi puteri magice ale cinematografului. Dacă, fără voia autorului, se aruncă o provocare literelor, asta ține de orgoliul ipocrit al muzelor, care, din cînd în cînd, se mai uită una peste gardul celeilalte. *«Anul trecut la Marienbad»*, mai mult decît *«Hiroshima...»* poate sfida proza — dacă vrea sau dacă ținem noi să întăritām lucrurile — prin forța sa demiurgică de a crea sub ochii noștri, *timpul*, trăit cu intensitate acum și aici.

Prin scăpărătorul joc trecut-prezent, Resnais lumina realitatea definitiv instalată a *Hiroshimei într-un* chip apropiat de cel al romanului proustian. Prin fascinantul joc realitate-vis al Marienbadului autorul ne eliberează de îndemnul moștenit de la literatura de a pleca în căutarea timpului pierdut sau strecurat la noi, ori de a ieși în întîmpinarea lui. Cineastul smulge timpul din starea lui pură, obligîndu-l să devină prezent. Se înțelege, este o operație complice, cu spectatori deopotrivă martori și participanți. Resnais nu-i trimite pe teritoriile fenomenologiei pentru a aduce ajutoare într-o mai bună colaborare la acest tainic proces, ci le încearcă doar puterea imaginației transfiguratoare, capabile să îmbrincească realitatea, să se așeze *în locul ei, impunîndu-și propriul ei* statut. Iată de ce «Anul trecut la Marienbad» poate fi citit ca o invitație stăruitoare de a ne lăsa prinși în aventura imaginației, aventură în care sîntem învăluiți din toate părțile de seducția dragostei. Dincolo de apelul disperat al «necunoscutului» din film, adresat femeii «amintește-ți, amintește-ți» se întrezărește cuvîntul «închipuie-ți». Regizorul și scenaristul (Alain Robbe-Grillet) ne pun la îndemînă tot cadrul și instrumentele acestui joc — aventură-vis: un spațiu cu două determinări precise «înăuntru» (hotel), «afară» (parcul), pionii necesari — un bărbat venit dintr-o lungă așteptare, și o femeie coborîtă din ireal, care poate s-au mai întîlnit, poate nu s-au mai întîlnit la Marienbad, poate s-au iubit, poate nu s-au iubit, și care trebuie să-și exercite unul asupra altuia puterea de convingere, credința într-o realitate existentă ori imaginată. Filmul pregătește de la primele planuri deschiderea noastră către vis, prin incantația monologului spus ca o litanie, prin acele lungi și repetate descoperiri de culoare, de plafoane grele sub apăsarea ornamentației baroce, pe care aparatul le îmbrățișează cu mișcări chemate să ne prelungească percepția într-o continuă legănare a gîndului.

Există aici un fel de botez pe care-l primim înainte de a intra într-un mare templu cu pereții transformați în orgă, cu oameni-statui ce par a nu ști să răspundă decît propriilor lor amintiri. Plutește în aer o permanentă stare de vrajă, acaparatoare, rezistentă și nesătulă, gata oricînd să se hrănească cu cea mai mică tresărire a noastră. Desigur, dacă vrem să ne avîntăm în operația dislocării planului real de cel al *proiecțiilor exterioare ale gîndurilor și dorin*țelor eroilor, nu s-ar putea spune că ni se ridică în față ziduri și mări de netrecut. Însuși autorul ne pune la îndemînă sistematic cîteva puncte de sprijin pe care are grijă, bineînțeles, să le infirme ulterior. Dar dacă ne-am apuca cu îndîrjire să dezlegăm enigme la Marienbad, ne-am trezi — cred — pînă la urmă în rolul geniului rău care dintr-o singură șuflare transformă prințesele în broaște. Fiind destul de rare prilejurile cînd putem lua locul — pentru o oră și jumătate — unui duh bun, nu văd de ce ne-am grăbi să trezim din somn frumoasele adormite, să otrăvim cu un ceas mai devreme Isoldele.

Au dansat anul trecut la Marienbad?

tv

de **Felicia ANTIP**

DE LA UNA LA ALTA

Pe vremea cînd ascultam, la Iași, subtilele prelegeri ale distinsului profesor de filozofie Dan Bădărău, nu mi-am închipuit că, peste două decenii, voi afla că a avut ceva în comun cu generalul Weygand și cu Garry Cooper: pasiunea pentru soldații de plumb.

Cine știa că la originea formei aerodinamice a automobilelor «Tatra» se află invenția din anul o mie nouă sute douăzeci și ceva a unui inginer român?

«Lupul moralist», «hoțul de păgubaș» sînt expresii cu circulație largă. Echipa «Realității ilustrate» condusă de Tudor Eliad a încîns însă în originalul caleidoscop prezentat cu două săptămîni în urmă două mostre formidabile, de neuitat, ale tipului de nerușinare desemnat de aceste expresii: hoața care își întrerupe smiorcăitul pentru a perora, cu virtuoasă indignare, împotriva lipsei de vigilență a vînzătoarelor dintr-un mare magazin; spărgătorul cinic care povestește, încîntat de sine însuși, cum s-a înapoiat a doua seară *la locul infracțiunii* pentru a verifica dacă tîlhăria lui l-a făcut sau nu pe responsabilul unui mic magazin să păzească mai bine banii statului. E aici un supratartuffism care îndeamnă la reflecție.

Aceste imagini și multe altele, depistate de «Realitatea ilustrată», explică reușita noii emisiuni. «Redactorii» ei s-au transformat în reporteri — în cel mai bun sens al acestui cuvînt — au părăsit platourile de filmare și au pornit-o prin București în căutarea inedicului. Dacă vor obosi sau dacă vor fi readuși din motive «tehnico-organizatorice» în studio, succesul inițial va rămîne o simplă amintire. Trebuie să sperăm însă că nu se va întîmpla așa, că televiziunea va vedea în caracterul și nivelul inițial al «Realității ilustrate» o primă treaptă de pe care nu mai trebuie să coboare

Atunci cînd prinzi în imagine omul așa cum e, telespectatorul are la dispoziție materia primă necesară pentru a-și trage propriile sale concluzii. Credeam, de pildă, că Alexandru Mandi este un compozitor relativ tînăr. Văzîndu-l și auzindu-l însă pe *domnul vîrstnic*, de profesie chimist la Fondul plastic unde pregătește farduri și grime, am înțeles mai bine de ce cîntecele lui au caracterul unor imprecații melodramatice. Alexandru Mandi compune așa cum vorbește, așa cum se poartă. Nota de ușoară artificialitate a întregii convorbiri ne-a făcut să trecem cu un zîmbet peste «ingenuitatea» lui Sergiu Cioiu care *nu* știe, dragă-Doamne, *cînd lucrează și cînd nu lucrează o cameră* de luat vederi cu ochiul ațintit asupra lui.

Și pentru că Sergiu Cioiu a repetat cîteva strofe din noul cîntec «Poarta sărutului», o asociație de idei îmi cere să consemnez o foarte plăcută surpriză și un regret. Regretul că urmărisem cu exagerat de multă răbdare, în seara precedentă, un episod din tele-spanacul intitulat «Lunga vară fierbinte» în loc să mut televizorul pe celălalt canal. Și surpriza plăcută de a întîlni, în ultimele două cîntece, prinse la sfîrșit din recitalul ei, o Luminița Dobrescu pe care n-o cunoșteam: o cîntăreață cu timbru plăcut, cu o voce relativ cultivată, care nu-și mai pierde suflul după o melodie și jumătate. Așadar, succesul este citeodată un bun sfătuitor, un imbold spre autodepășire. Aș fi preferat — e un amănunt minor poate — ca Luminița Dobrescu să nu fi aruncat o dată cu trecutele ei neîmpliniri costumele de scenă care îi veneau atît de bine, subliniindu-i silueta modernă, băiețoasă.

Cum și ea a cîntat «Poarta sărutului», aș vrea *să-mi exprim o nedumerire*: ce mesaj artistic se presupune că transmite această modă pseudobrâncușistă? După ce fabricile de mobilă ne-au fericit cu «garnituri Brâncuși», iar coloana infinită a fost transformată în emblema unei game variate de sortimente *industriale*, la televiziune auzim melodii care ar vrea să-l evoce pe Brâncuși într-un stil fără nici o aderență cu spiritul creației lui sau vedem balete care se vor inspirate din arta lui. Nici cei mai buni dansatori nu pot transforma însă o coregrafie plată, ilustrativă și învechită — deși aplicată pe o muzică modernă — într-un act artistic justificînd pretenția de a-l evoca pe Brâncuși. O, dacă cei ce *se hazardează să producă* asemenea bineintenționate dar prea cemerare lucrări omagiale ar citi măcar însemnările despre Brâncuși scrise cu patruzeci de ani în urmă de B. Fundoianu! Poate că atunci s-ar mulțumi să-l contemple în tăcere și să ne lase și pe noi s-o facem.

STRĂIN ÎN CASĂ

Foto: *Rank Organisation*

Adaptare cinematografică de Pierre Rouve (Anglia) după Georges Simenon. În rolurile principale: James Mason, Geraldine Chaplin, Bobby Darin, Paul Berthoya. (Realizatorii despre film: «*Problema «prăpastiei dintre generații» este inclusă în poveste dintr-un unghi pe care cred că-l pot accepta ambele părți*» — Pierre Rouve.

«Am încercat să vorbim și despre unii, și despre alții — și despre părinți, și despre copii — limpede și cinstit. Nu vrem să moralizăm sau să ne transformăm în judecători» **— producătorul Dimitri de Grunwald).**

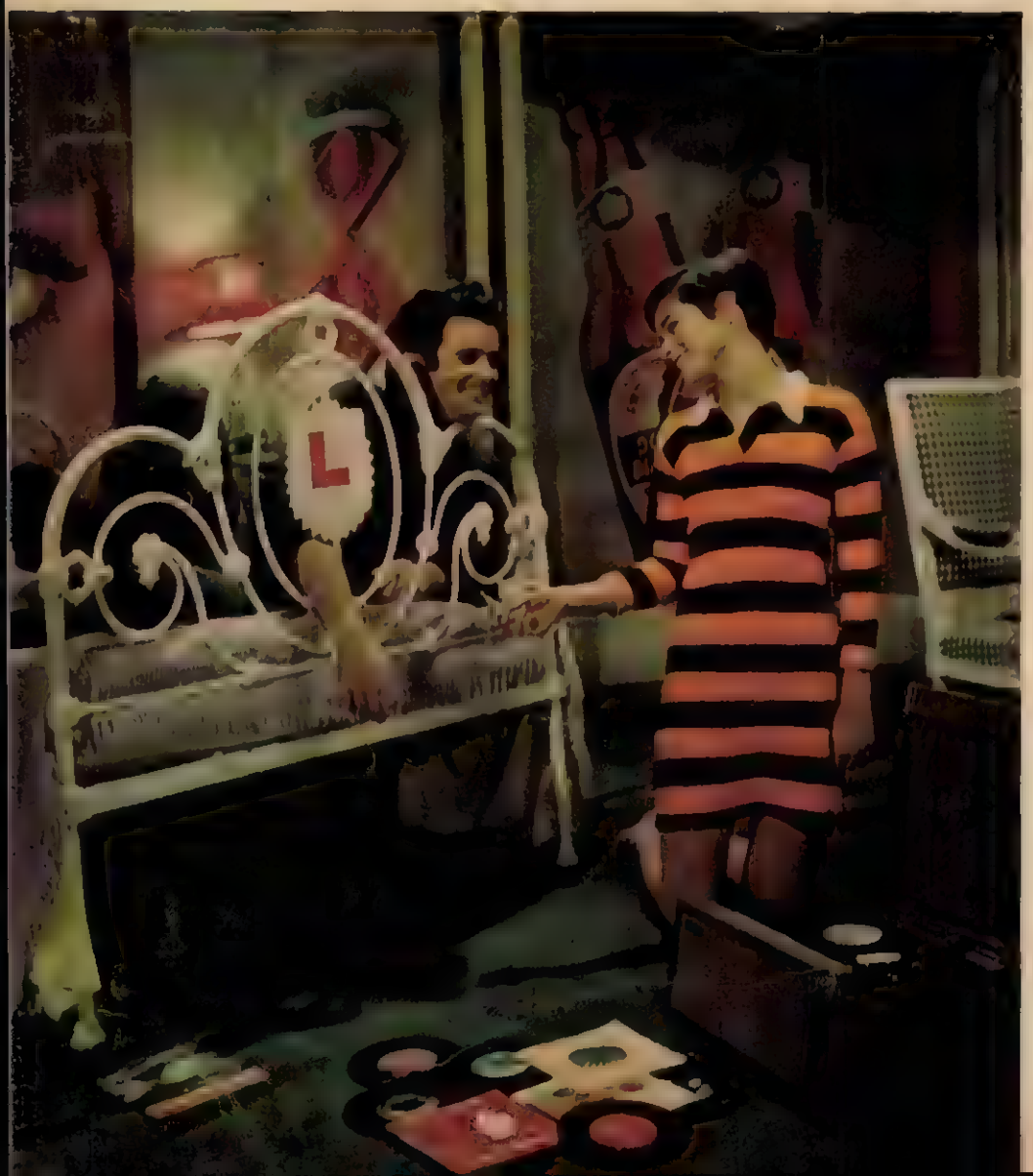

biofilmografie

Alain Resnais s-a născut la 3 iunie 1922, în localitatea Vannes (Morbihon). A urmat cursurile de teatru conduse de René Simon și apoi I.D.H.E.C. S-a consacrat cîtva timp problemelor de montaj. Una dintre primele sale realizări este montajul și imaginea filmului **Somnul Albertinei**, după Proust. Următoarele două filme pe 16 mm s-au pierdut **Schema unei identificări** (cu Gérard Philipe și François Chaumette) și **Deschis pentru inventar** (cu Danielle Delorme, Pierre Trabaud). Cronologia carierei sale:

1947 — Cîteva scurt-metraje mute pe 16 mm, închinate picturii;
— **Vizită la Lucien Coutaud; Vizită la Felix Labisse; Vizită la Hans Hartung; Vizită la Cezar Domela; Vizită la Oscar Dominquez; Portretul lui Henri Goetz; Inelul; Zi naturală** sau **Vizită la Marx Ernst.**

1948 — Realizează o primă versiune pe 16 mm, a filmului **Van Gogh,** împreună cu Gaston Diehl și Robert Hessens. La cererea producătorului Pierre Braunberger, îl transpune pe 35 mm,
scurt-metrajele **Grădinile Parisului; Castelele din Franța; Jean Effel.**

1950 — Premiul Oscar pentru filmul **Van Gogh;**
— **Gauguin.** Text — extrase din corespondența lui Gauguin. Imaginea — Henri Ferrand. Muzica Darius Milhaud.

1950 — **Guernica.** Text — Paul Eluard. Imaginea — Henri
1951 Ferrand. Muzica — Guy Bernard.

1951 — **Statuile mor și ele.** Scenariu — Alain Resnais și Chris Marker. Imaginea — Ghislain Cloquet. Muzica — Guy Bernard.

1954 — Premiul Jean Vigo pentru **Statuile mor și ele.**

1955 — Montează filmul lui Agnes Varda **Vîrful scurt;**
— **Noapte și ceață.** Text: Jean Cayrol. Imaginea — Ghislain Cloquet. Muzica — Hans Eisler

1956 — Premiul Jean Vigo pentru **Noapte și ceață;**
— **Toată memoria lumii.** Imaginea — Ghislain Cloquet. Muzica — Maurice Jarre.

1957 — Colaborează la montajul filmului lui Jacques Doniol-Valcroze **Ochiul stăpînului;**
— **Misterul atelierului 15.** Scenariu — Remo Forlani. Regia — Alain Resnais și André Heinrich. Imaginea — Ghislain Cloquet, Sacha Vierny.

1958 — **Cîntecul Styrenului.** Text — Raymond Queneau. Imaginea — Sacha Vierny. Muzica — Pierre Barbaud

1959 — **Hiroshima, dragostea mea.** Scenariu — Marguerite Duras. Imaginea — Sacha Vierny, Takahoshi Michio. Muzică — Giovanni Fusco, Georges Delerue. Interpreți: Emmanuele Riva, Eiji Okada, Bernard Fresson.

1961 — **Anul trecut la Marienbad.** Scenariu — Alain Robbe-Grillet. Imaginea — Sacha Vierny. Muzica — Francis Seyrig. Interpreți: Delphyne Seyrig, Giorgio Albertazzi, Sacha Pitoëff.

1962 — **Muriel sau Timpul unei întoarceri.** Scenariu — Jean Cayrolt. Imaginea — Sacha Vierny. Interpreți: Delphyne Seyrig, Jean-Pierre Kerien, Nita Klein.

1965 — **Războiul s-a sfîrșit.** Scenariu — Jorge Semprun. Imaginea — Sacha Vierny. Muzica — Giovanni Fusco. Interpreți: Yves Montand, Ingrid Thulin, Geneviéve Bujold.

1967 — Un episod din filmul **Departe de Vietnam.**

1968 — **Te iubesc, te iubesc.** Scenariu — Jacques Sternberg și Alain Resnais. Imaginea — Jean Boffety. Interpreți: Claude Rich, Olga Georges Picot, Anouk Ferjak.

SPORT

ASIGURAREA „Turist"

În asigurare se cuprind: persoana care încheie contractul, pentru cazurile de invaliditate permanentă și deces din accident, precum și bunurile gospodărești ale acesteia. Sumele asigurate sînt diferențiate în funcție de natura accidentului, fiind între 10 000 și 25 000 de lei pentru invaliditate permanentă și între 5 000 și 15 000 de lei pentru deces. Pentru bunuri suma asigurată este de 20 000 de lei.

Asigurarea se încheie pe perioada de o lună. Prima de asigurare este de numai 15 lei.

Asigurarea «Turist» se recomandă tuturor celor ce pleacă în concedii, excursii, delegații etc.

RECOMANDĂ: *ASIGURAREA „TURIST"*

„Ra"

PRIMELE FILE ALE EPOPEII

CORESPONDENȚĂ SPECIALĂ DE LA CAIRO
de Constantin OPRICĂ

O ultimă fotografie înainte ca «Ra» să-și înceapă marea călătorie.

Echipajul (de la stînga la dreapta): inginerul egiptean Georges Sourial; Santiago Gonoves, antropolog brazilian; Abdel Haye Djébrine, Republica Ciad, specialist în corăbii din papirus, unul dintre principalii realizatori ai lui «Ra»; Iuri Senkevici, medic sovietic; ofițerul de marină american Norman Baker; Carlo Mari, ziarist italian; Thor Heyerdahl, conducătorul expediției.

Am asistat cu toții cu același interes, la fața locului, în portul Safi, sau în multe și depărtate colțuri ale lumii, la momentul cînd «Ra» și-a început senzaționala aventură. Am fost martorii botezului acestei ambarcații — de o construcție pe care valurile oceanului o uitaseră de milenii — nu cu tradiționala șampanie, ci cu lapte de capră. Și, alături de toți cei ce rămîneau pe mal, am urmărit cu emoție corabia de papirus care, înainte de a-și începe navigația autonomă, se depărta încet spre larg remorcată de patru bărci pescărești cu vîsle.

De fapt, epopeea lui «Ra» — urmărită de întreaga opinie publică mondială — începuse cu cîtva timp înainte.

Construită pe platoul de la Gizeh, în preajma piramidei lui Mykerinos, «Ra» a început prin a naviga pe nisipul deșertului. Așezată pe o sanie din lemn, corabia a fost trasă de patru sute de tineri egipteni, cu ajutorul unor odgoane, așa cum se presupune că fuseseră transportate milioanele de blocuri de piatră ale piramidelor. Apoi a fost instalată pe o platformă specială și transportată la Alexandria, de unde, la bordul unui cargou, și-a continuat drumul pînă în portul Safi din Maroc. De aici, după ceremonia de lansare la apă, «Ra» și-a început drumul propriu-zis — etapa hotărîtoare a călătoriei sale — spre continentul american.

«Scopul expediției mele — a afirmat Heyerdahl — este să experimentez corabia construită din papirus, plantă care se găsea din abundență pe timpul faraonilor și care azi e pe cale de dispariție». Întrebat dacă prin acțiunea sa se așteaptă să adauge un nou episod la istoria Egiptului, savantul norvegian a declarat înainte de plecare: «Sper și cred că egiptenii sînt aceia care au descoperit America».

Prima etapă a călătoriei lui «Ra», pe valurile de nisip ale platoului Gizeh.

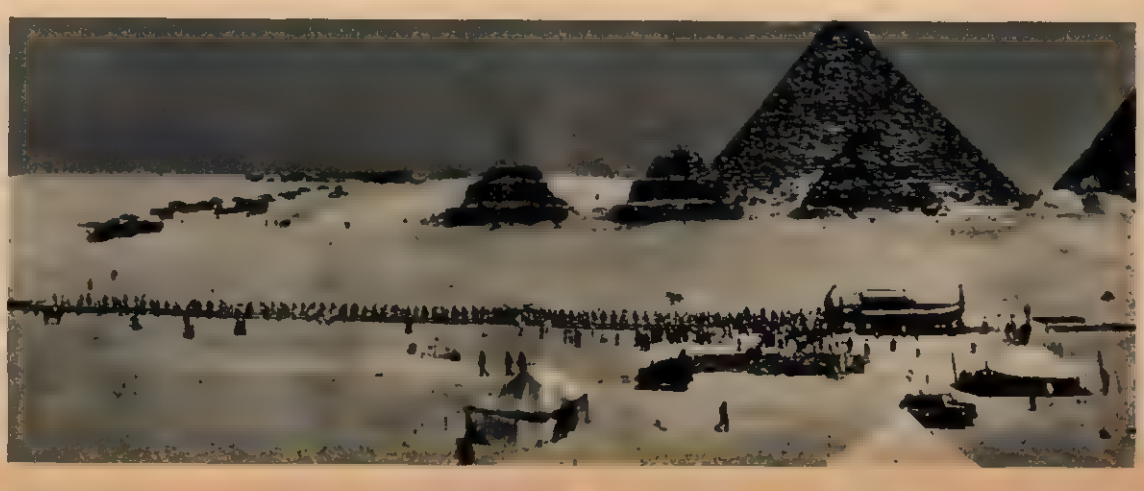

MAI PRESUS DE TOATE

un omagiu omului antichității

Valurile, vînturile, curenții oceanici, stihia sînt acum stăpînii cvasiabsoluți ai fragilei ambarcații construite din trunchiuri de papirus. Ele — corabia botezată cu numele antic al zeului-soare, valurile, vînturile, curenții oceanici, furtunile — colaborează din plin cu cei șapte oameni, de șapte naționalități și profesii diferite, ai echipajului condus de Thor Heyerdahl. La capătul călătoriei: demonstrarea, prin metoda reconstituirii, a unei idei care-l urmărește pe savantul, navigatorul și scriitorul norvegian de peste douăzeci de ani. «Victoria expediției «Kon-Tiki» — *afirma Heyerdahl* — nu era un scop în sine, ci doar un început». Prin experimentul științific pe care-l întreprinde în prezent traversînd Atlanticul cu un vas construit după un model vechi de milenii, Heyerdahl își propune să dovedească în modul cel mai concret cu putință că oceanul n-a constituit o barieră de netrecut pentru oamenii antichității, că asemenea călătorii au avut loc în acele timpuri, explicînd analogiile constatate între vechea civilizație egipteană și civilizațiile precolumbiene ale Americii Centrale.

Ipoteza pe care Heyerdahl și-a propus s-o demonstreze în modul original și îndrăznet atît de propriu lui a avut de înfruntat scepticismul multor specialiști. Nu numai ideea în sine a fost contestată de adepții teoriilor izolaționiste — care susțin că respectivele civilizații s-au format independent, trecînd însă prin etape asemănătoare — ci și mijloacele înfăptuirii ei. Ambarcația din papirus în special a inspirat o vie neîncredere: «vasul de hîrtie» se va îmbiba cu apă și se va scufunda, papirusul va putrezi, se va descompune, expediția aceasta e curată sinucidere. Și apoi, egiptenii au traversat oceanul — dacă l-au traversat — cu corăbii din lemn. Dar vasul — construit pînă la ultimul detaliu aidoma celor desenate pe pereții mormintelor faraonilor, vasul, a cărui imagine cu contur de lună nouă fusese regăsită de Heyerdahl în Anzii bolivieni, era — ca și curenții și vînturile ce aveau să-l poarte pe apele Atlanticului, ca și lipsa oricărui instrument modern de navigație la bord — un element-cheie al demonstrației. Căci cum altfel ar fi putut Heyerdahl dovedi, în secolul zborurilor cosmice, că mijloacele tehnice ale antichității îngăduiau legături directe între oameni de pe două continente despărțite de o uriașă întindere de apă?

Dincolo de aspectul senzațional al expediției, de aventura care-l atrage pe Heyerdahl cu puteri irezistibile, de valoarea chiar a experimentului științific, mai presus poate de toate acestea, expediția «Ra» este, în concepția inițiatorului ei, un omagiu adus omului antichității, capacității lui creatoare, talentului și cunoștințelor lui.

*

«Marea aventură» este de fapt o expediție perfect organizată. Așa cum nici un amănunt, nici una dintre subtilitățile meșteșugului vechilor făuritori de vase din papirus n-au fost neglijate atunci cînd s-a pornit la construirea corăbiei, nimic n-a fost lăsat la întîmplare nici acum, cînd «Ra» se află în largul Atlanticului. Disciplina pe bord este dintre cele mai severe. Fiecare dintre membrii echipajului face cu schimbul de cart. Și fiecare și-a propus să *realizeze, potrivit specialității lui, un program* științific care va contribui la valoarea întregului experiment.

În timp ce «Ra» își continuă drumul, radioamatorii din întreaga lume pîndesc cu sufletul la gură apariția mesajelor transmise de pe bordul navei pe o lungime de undă special rezervată. Știrile recepționate pînă acum sînt optimiste: ambarcația se comportă deosebit de bine; dă dovadă de multă stabilitate; în ciuda apelor agitate și a valurilor *puternice, papirusul a absorbit o cantitate minimă* de apă, avariile au fost remediate; planul de navigație e respectat, moralul tuturor membrilor expediției — excelent.

Dacă nu vor surveni incidente și totul se va desfășura potrivit prevederilor lui Heyerdahl, «Ra» își va atinge ținta la sfîrșitul lunii iulie. Și apoi? Apoi, membrii echipajului vor întreprinde o expediție etnografică în peninsula Yucatan, după care vor prezenta, în cadrul unui turneu în mai multe țări ale *lumii, concluziile preliminare ale experimentului*. Călătoria lui «Ra» și felul în care și-a îndeplinit misiunea sprijinind ipoteza unei legături directe între locuitorii Egiptului antic și cei ai Americii Centrale vor constitui subiectul unei noi cărți pe care Thor Heyerdahl a declarat că intenționează s-o scrie.

Delia ȘTEFAN

DEMOCRAȚIA LA EA ACASĂ: ÎN UZINĂ

(Urmare din pag. 7)

sînt aduse la îndeplinire hotărîrile luate, se înscrie cu egală importanță în eficiența activității comitetelor de direcție. În fond e vorba ca verigile unui întreg lanț de momente în săvîrșirea unei acțiuni să se desfășoare realmente în conformitate cu decizia luată de forul conducător. De fiecare acțiune în parte depinde succesul actului în ansamblu. Ceea ce, firește, nu necesită nici o demonstrație.

Cazul pe care îl vom cita în continuare ilustrează în mod elocvent urmările pe care le poate avea, în practică, ignorarea acestui adevăr.

Printre sarcinile pe care le trasează comitetul de direcție al Fabricii de mase plastice din București apare, la un moment dat, una în aparență simplu de adus la îndeplinire. Era vorba de montarea unui utilaj pentru tratarea pieselor metalice dure folosite în procesul tehnologic. De fapt stadiul la care se afla problema *în momentul apariției ei pe ordinea de zi a ședinței comitetului* de direcție era acela al «urgentării». S-au stabilit atunci termene și răspunderi. În lipsa acestui utilaj, fabrica era nevoită să ceară *ajutorul altor întreprinderi, lucru incomod și neeconomic*.

În practică însă lucrurile s-au petrecut astfel:

Mai întîi s-a constatat că în întreprindere nu există cadre specializate *în domeniul respectiv*. Pe de altă parte, furnizorii pieselor trebuitoare n-aveau posibilitatea să le livreze la timp. A urmat o schimbare de termene, justificările de rigoare și, în *cele din urmă, sarcina încredințată de comitetul de direcție* a fost dată uitării.

Reapariția ei în cîmpul preocupărilor conducerii s-a datorat *întîmplării, dar rezolvarea n-a survenit nici de această dată*. Practic, decizia luată în întreprinderea citată s-a dovedit nerealistă, ineficientă. Se pune întrebarea: ce trebuie făcut pentru ca *hotărîrile, o dată luate, să fie îndeplinite la termen?* Discuțiile purtate în cadrul anchetei noastre au subliniat necesitatea cunoașterii temeinice a realității interne a întreprinderii, necesitatea *cunoașterii posibilităților și cerințelor la un moment* dat și în perspectivă. În această privință crearea comitetelor de direcție oferă condiții optime de lucru, deoarece membrii acestora *sînt, deopotrivă, cadre de conducere și oameni legați în mod* direct de producție — muncitori, tehnicieni, maiștri, ingineri — care cunosc îndeaproape situația în fiecare secție.

Se cere însă îndeplinită o *singură condiție*: ca acest colectiv să acționeze astfel încît deciziile luate să fie într-adevăr rodul colaborării creatoare a tuturor membrilor săi.

Adeseori la întreprinderea bucureșteană «*Steaua roșie*» selecția problemelor ce trebuiau discutate în ședințele comitetului de direcție s-a făcut de către un singur om, președintele acestui comitet, *directorul întreprinderii*. Dar experiența a dovedit că acest lucru nu este în spiritul principiului de bază al muncii colective care guvernează activitatea comitetelor de direcție. Însuși actul selectării problemelor este o decizie, ca și *decizia* luată ca soluție la una sau alta din aceste probleme, și nu e posibil ca un singur om să se orienteze just, eficient, în aceste împrejurări. Deoarece, se știe că rezultatul acțiunii este hotărîtor influențat de calitatea deciziei, iar aceasta, la rîndul său, depinde de profunzimea cunoașterii condițiilor ce caracterizează problema în sine.

Un alt aspect legat de subiectul în discuție este cel care se referă la contribuția președinților comitetelor sindicale și a reprezentanților salariaților în comitetele de direcție. Se constată că aceștia, în cele mai multe cazuri, își îndeplinesc îndatoririle, acționînd cu întreaga răspundere pe care le-o dă mandatul ce le-a fost încredințat. La uzinele «23 August» măsurile luate pentru respectarea disciplinei în muncă, pentru utilizarea cu maximum de randament a timpului de producție și altele exprimă, în bună măsură, contribuția acestora la dezbaterile comitetului de direcție. În același timp, în întreprinderile care au aplicat noul sistem de salarizare, președintele comitetului sindicatului și reprezentantul salariaților au depus eforturi susținute pentru a face cunoscute, în rîndurile salariaților, prevederile Hotărîrii Consiliului de Miniștri, avantajele pe care le oferă noul sistem de salarizare, veghind totodată ca acesta să fie aplicat corect pentru evitarea oricărei erori.

În concluzie, se poate spune că noile organe de conducere din întreprinderi, comitetele de direcție au reale posibilități de a asigura cadrul necesar valorificării capacității creatoare a tuturor salariaților, de a da decizii judicioase în toate problemele pe care le implică viața de zi cu zi și dezvoltarea în perspectivă a întreprinderilor lor.

Ceea ce mai rămîne de făcut este asimilarea organică a metodelor noi de muncă, pe care primul an de experiență le-a evidențiat pretutindeni, perfecționarea acestora astfel încît, în cel mai scurt timp, comitetele de direcție să devină, pe baza participării largi a salariaților la luarea și îndeplinirea deciziilor, factorul principal de optimizare a activității, în interesul întreprinderii, al fiecărui membru din colectiv, și, în ultimă instanță, în interesul întregii economii naționale.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

LONDRA — În decurs de un an, numărul oamenilor de știință care au părăsit Anglia, angajîndu-se la diverse firme în străinătate și în primul rînd la cele din S.U.A., s-a dublat, ajungînd la 1 400.

TOKYO — Mașinile electronice de calcul ocupă un loc tot mai important în exporturile Japoniei, fiind vîndute atît în S.U.A. și Europa cît și în Asia de sud-est și Orientul Apropiat. Producția principalelor firme japoneze va ajunge în acest an la 500 000 unități, față de 164 000 anul trecut.

GENEVA — Un raport al Organizației Internaționale a Muncii relevă că Republica Sud-Africană va întîmpina greutăți tot mai mari în menținerea apartheidului. «Progresul acestei țări — se menționează — va depinde direct de participarea crescîndă a populației de culoare în toate sectoarele economiei».

STOCKHOLM — Herman Kling, ministrul suedez al justiției, a prezentat în parlament un proiect de lege prin care urmează să se interzică boxul profesionist. Cît privește boxul amator, acesta va fi tolerat numai în cazul că se vor lua noi măsuri de siguranță pentru viața și sănătatea pugiliștilor.

BELGRAD — O nouă autostradă, lungă de 290 km și lată de 25 m, va lua naștere între Zagreb și Spalato. De-a lungul autostrăzii — foarte importantă din punct de vedere turistic — vor fi construite numeroase moteluri, amenajate locuri de parcare și puncte de autoservice.

WASHINGTON — Ministerul de Finanțe al S.U.A. a cerut Congresului 18 000 000 dolari pentru construirea unui centru special de pregătire a agenților de pază ai președintelui S.U.A. După asasinarea președintelui Kennedy și asasinatele politice ce i-au urmat, numărul agenților de protecție specializați ai serviciului secret a fost considerabil sporit.

PRAGA — Înainte de sfîrșitul acestui an, la Jaslovska Bugonica vor începe lucrările pentru construirea primei centrale atomo-electrice din R.S. Cehoslovacă. Planul de dezvoltare economică prevede, pînă în 1980, construirea a încă șapte asemenea centrale.

PARIS — Se află într-o fază avansată tratativele dintre Rhone-Poulenc și Pechiney Saint-Gobain — coloși ai chimiei franceze — în vederea încheierii unui acord de cooperare. Scopul: realizarea unei competitivități sporite a industriei chimice franceze pe piața internațională.

MOSCOVA — Suprafața terenurilor irigate în U.R.S.S. a crescut în ultimii trei ani cu 1 000 000 hectare. În aceeași perioadă de timp au fost desecate 2 300 000 hectare terenuri mlăștinoase.

ATENA — Nou duel financiar între marii armatori greci Aristotel Onassis și Stavros Niarchos, interesați, fiecare, să obțină aprobarea guvernului pentru construirea unei a treia rafinării de petrol în Grecia.

VIETNAMUL DE SUD: UN ACT POLITIC IMPORTANT

În zorii zilei de 6 iunie 1969 un forum cuprinzător al celor mai diverse orientări politice din Vietnamul de sud, exprimînd aspirațiile legitime de pace, independență și progres social ale populației țării, s-a întrunit în zona eliberată pentru a trece în revistă situația actuală a rezistenței împotriva agresiunii americane și pentru constituirea unui guvern revoluționar provizoriu. Reprezentanți ai diverselor partide politice, ai naționalităților, comunităților religioase și păturilor sociale, ai forțelor armate de eliberare și brigăzilor voluntare de tineret din Saigon, Cholon, Gia Dinh, Hue și Da Nang, din zona platourilor înalte, s-au întîlnit laolaltă în sala care a găzduit Congresul reprezentanților poporului din Vietnamul de sud.

La capătul celor trei zile de lucrări, Congresul a adoptat hotărîrea de a desemna, pe armătura politică solidă a F.N.E. și a Alianței forțelor naționale democratice și pentru pace, un cabinet provizoriu ca organ al puterii centralizate, bucurîndu-se de competență deplină în toate domeniile vieții interne sud-vietnameze.

Prestigiul și autoritatea de care se bucură guvernul provizoriu s-au manifestat chiar din primele momente ale creării sale, atît pe plan politic intern cît și în viața internațională. Existența sa legitimă a fost recunoscută cu promptitudine de către diferite state ale lumii — guvernul român numărîndu-se printre primele care au hotărît să recunoască guvernul revoluționar provizoriu al Republicii Vietnamului de sud. Chiar și specialiști americani care se ocupă de dosarul vietnamez consideră, așa cum relatează agenția «France Presse», că prin această acțiune «F.N.E. va cîștiga în ce privește prestigiul său pe plan internațional» (deși la Paris, în cadrul conferinței cvadripartite, reprezentantul american și cel saigonez s-au străduit să minimalizeze importanța deosebită a acestui act).

Numeroși comentatori țin să remarce influența particulară pe care o are formarea guvernului provizoriu asupra evoluției politice a problemei vietnameze.

După constituirea guvernului revoluționar provizoriu al Republicii Vietnamului de sud, delegația FNE la Conferința de la Paris în problema vietnameză a fost transformată într-o delegație a guvernului revoluționar provizoriu condusă de d-na Nguyen Thi Binh, noul ministru de externe în acest guvern.

«Prin aceasta — scrie cotidianul algerian «El Moudjahid» — este sancționată prăbușirea Administrației de la Saigon, care nu reprezintă de altfel nimic altceva decît interesele americane și care a pierdut controlul administrativ asupra regiunilor rurale, iar în orașe, în organele sale, sînt infiltrați patrioți».

Între primele documente ale guvernului revoluționar provizoriu se remarcă programul în 12 puncte, care face cunoscută voința sa de a promova pe plan extern o politică de neutralitate și pace, iar în domeniul intern — de instaurare a păcii și reconstrucție a țării. Prin afirmarea acestor obiective, guvernul revoluționar se prezintă de la bun început ca exponent autorizat al voinței și aspirațiilor celor 14 milioane de locuitori din Vietnamul de sud.

Cornelia VLAD

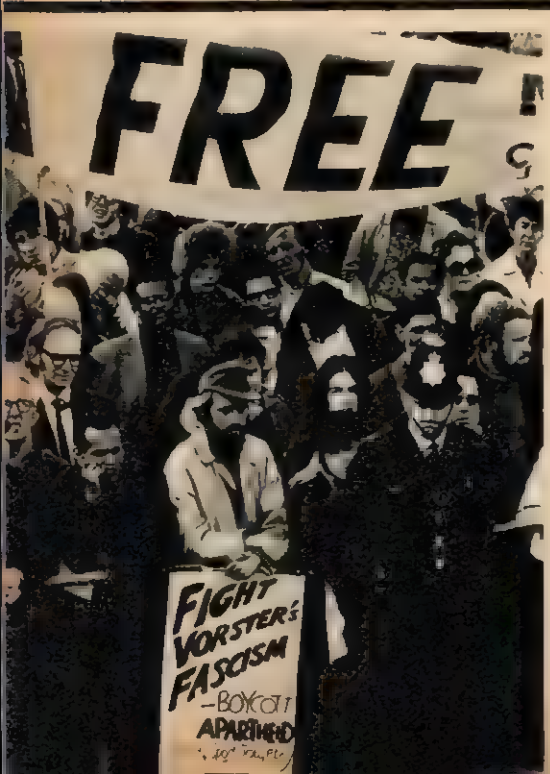

Anunțarea intenției autorităților de la Salisbury de a legaliza stările de lucruri rasiste din Rhodesia printr-o nouă «Constituție» a stîrnit puternice reacții de protest în diferite țări ale lumii. În fotografie: o demonstrație în Trafalgar Square din Londra, organizată de mișcarea antiapartheid.

DAKAR

O.I.M. ȘI PREGĂTIREA CADRELOR AFRICANE

Corespondență specială de la Nestor ROURA

O.I.M. (Organizația internațională a muncii) sărbătorește în 1969 cea de-a cincizecea aniversare. Trebuie să recunoaștem însă că în Africa efortul acestei mari organizații a muncii nu a început să dea roade eficace decît după anul 1960. Dar să fim drepți: în 1919 doar Etiopia a putut semna — ca stat independent — Carta de la Geneva. În 1960 începe proclamarea în serie a independenței statelor africane. Misiunile O.I.M., care activau înainte sub supravegherea strictă a autorităților coloniale, sînt înlocuite cu o politică de rodnică colaborare cu guvernele conducătoare ale noilor state, colaborare care ia o amploare din ce în ce mai mare. Un aspect semnificativ îl constituie și numirea de curînd a doctorului în științe economice Albert Tevoedjre, fost ministru în Dahomey, ca subdirector general al O.I.M., la Geneva. El este totodată autorul a două lucrări despre continentul african: «Africa revoltată» (1958) și «Panafricanismul în acțiune». Domnia-sa a avut bunăvoința de a-mi spune cîteva cuvinte despre acțiunile O.I.M. legate de pregătirea cadrelor de specialiști africani.

«Pentru a cunoaște mai bine problemele fiecărui continent — arată dl. Tevoedjre — a trebuit să recurgem la descentralizare. Astfel, a fost numit cîte un coordonator pentru Asia, cele două Americi și Africa. În anii 1964-1965 am devenit coordonator pentru Africa, cu sediul la Addis Abeba, fapt care a constituit o cotitură însemnată deoarece a permis luări de contact cu populații atît de diverse, cunoașterea problemelor lor și deci coordonarea acțiunilor O.I.M. cu cele ale altor organisme interesate. S-a putut constata cu această ocazie că multe probleme generale sînt asemănătoare nordului și sudului, estului și vestului continentului. Au fost create numeroase birouri regionale, cum este de exemplu cel pentru vestul african de la Dakar.

Înainte de toate, trebuie să se știe că toate acțiunile sînt stabilite chiar de către guvernele interesate. Actualmente linia de conduită urmată — în ceea ce privește

COMENTARIU

Noul președinte francez

de Silviu BRUCAN

Victoria lui Georges Pompidou în alegerile prezidențiale de la 15 iunie era așteptată și ea a venit să confirme cu o exactitate aproape matematică evoluția sondajelor de opinie în sînul electoratului francez. În condițiile în care Partidul Comunist, după succesul remarcabil de la primul scrutin, a dat cuvînt de ordine alegătorilor săi să se abțină de la vot, grosul corpului electoral — cum scria Maurice Duverger — a revenit la pozițiile tradiționale deoarece nu i se oferea nici o soluție nouă.

«Operația Poher» reprezenta de fapt încercarea de a reveni la a 4-a Republică, cu combinațiile ei politicianiste între partidele de centru, radicali și socialiști, care au dus în anii postbelici la slăbirea Franței și la o totală incapacitate de a face față problemelor interne și externe cu care ea era confruntată. Referendumul negativ din 27 aprilie a marcat impasul în care ajunsese și regimul gaullist după puternicele mișcări sociale din mai 1968. Diviziunea stîngii, provocată de socialiști, a împiedicat forțele sociale care tind spre o schimbare să fructifice conjunctura politică creată și atunci, puși în fața alternativei: a conserva gaullismul sau a reveni la intrigăria politicianistă și impotența anterioară, francezii au preferat prima soluție.

Pompidou avea de partea sa atuul majorității parlamentare confortabile de care dispune pentru a guverna și linia unei politici externe care s-a dovedit profund ancorată în conștiința francezilor. Faptul că generalul De Gaulle, ca figură reprezentativă a Franței, a pus o amprentă personală noilor relații cu S.U.A., Anglia și R.F.G. în anii '60 sau politicii de cooperare europeană și promovării intereselor proprii în lumea a treia, nu modifică cu nimic baza obiectivă a acestor coordonate generale ale politicii franceze și în primul rînd ascuțirea contradicțiilor interoccidentale, ciocnirea cu tendințele de hegemonie americană. Chiar și Poher, care și-a construit cu grijă o imagine mai «atlantică», s-a ferit să repună în discuție retragerea militară din N.A.T.O. și a dat înapoi atunci cînd i s-a semnalat că formula lui «europeană» ar duce la accesul vest-german, la arma nucleară sau cînd a avut să se pronunțe între Piața comună agricolă — în care Franța este vital interesată — și aderarea Angliei la aceasta. «Franța — a reafirmat Pompidou — dorește să fie stăpînă pe raționamentele, pe deciziile ei, pe alegerea și îndeplinirea angajamentelor ei».

Problemele spinoase în fața noului președinte rămîn cele ridicate de evenimentele din mai 1968. În această privință, Pompidou a conjugat tema «continuității» cu cea a «deschiderii» spre transformări și a ținut să asigure că a înțeles sensul critic al referendumului. Soluția este departe de a fi simplă, deoarece este vorba de revendicarea majoră a masei muncitorilor, intelectualilor și studenților de a participa la deciziile care privesc interesele lor pe plan politic, economic și spiritual. Reformele propuse la referendum preconizau un fel de participare simbolică în niște organe lipsite de putere de decizie politică, ceea ce a determinat respingerea lor. Forțele sociale progresiste ale Franței au refuzat un asemenea surogat al «participării» și au ripostat la politica monopolurilor și statului de menținere a salariilor la un nivel inferior, menită a soluționa sarcina asigurării unei poziții competitive industriei franceze în Piața comună, pe socoteala salariaților. De atunci, măsurile de înghețare a salariilor adoptate la începutul anului pentru a salva francul au fost criticate de sindicate deoarece, în condițiile inflației, ele tind să anuleze cîștigurile obținute după mai 1968; sporurile fiscale au pus piper pe rană trezind nemulțumiri și în rîndul micilor comercianți. Problema participării reflectă deci conflictul la care au ajuns forțele antimonopoliste cu structura puterii.

Regimul prezidențial rămîne desigur în vigoare. El a apărut însă ca rezultat al unei conjuncturi politice în care cerințele situației interne și externe s-au împletit cu o personalitate excepțională. Conjunctura politică în 1969 este alta decît cea din 1958 și deci va avea loc în mod necesar o adaptare la situație pe care însuși Pompidou a definit-o sub forma unei creșteri relative a ponderii guvernului și parlamentului și — adăugăm noi — a noilor forțe sociale care se afirmă în politica franceză.

acțiunile prioritare în Africa — poate fi schematizată astfel: a) pregătirea profesională; b) instaurarea unei echități sociale care să fie garantată de stabilitatea politică.

Să mă explic. Pentru punctul a): observăm că tineretul african nu are întotdeauna locul cuvenit în societatea continentului nostru. Tulburările din diferite locuri sînt o dovadă în acest sens. Acest tineret nu știe uneori cum să-și construiască drum în viață și mai ales nu are mijloacele necesare. După părerea noastră efortul actual al O.I.M., avînd drept scop de a făuri o meserie fiecăruia, ar putea să-l ajute pe acest drum dificil al educării. Iată de ce dorim să sensibilizăm opinia publică, guvernele în mod deosebit pentru a le determina să nu uite importantul factor al folosirii forței de muncă atunci cînd stabilesc planurile lor naționale.

În ceea ce privește celălalt aspect. Un salariat mulțumit cu profesiunea sa se bucură de o mai bună stare socială. Aceasta este determinată, desigur, și de siguranța pe care o are muncitorul că este ferit de șomaj și de mizerie. În sfîrșit, un african care are o meserie se simte util țării sale, societății; capătă un salariu echitabil sau învață să-și apere dreptul de a-l căpăta.

...În timpul șederii mele la Addis Abeba (3 ani) am fost martorul strădaniilor internaționale pentru rezolvarea dificilelor probleme ale continentului african: O.I.M. a dat exemplu semnînd prima un protocol de colaborare cu Organizația Unității Africane și, de asemenea, un altul cu Comisia economică africană. A fost apoi rîndul O.N.U. și UNESCO. Interesul pentru această colaborare este determinat de punerea în comun a tuturor posibilităților pentru lupta împotriva subdezvoltării în Africa. Strădanie care facilitează, între altele, o mai bună folosire a resurselor umane ale acestui continent».

Cel de-al 19-lea președinte al Republicii Franceze — Georges Pompidou.

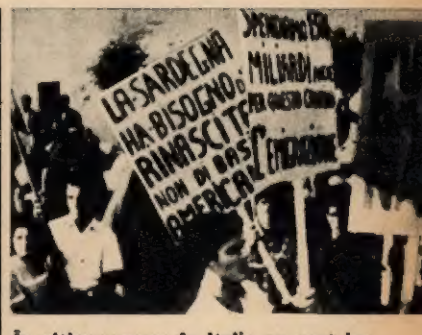

În ultima vreme în Italia au avut loc numeroase demonstrații împotriva prezenței bazelor militare ale N.A.T.O. pe teritoriul țării. În fotografie: la Cagliari (Sardinia) manifestanții poartă pancarte pe care stă scris: «Afară din N.A.T.O.», «Sardinia are nevoie de renaștere (economică — n.r.) nu de baze americane».

CERTITUDINI ȘI INCERTITUDINI PORTUGHEZE

Simbol pînă de curînd al unei severe discipline academice, universitatea în care «El Doutor» Salazar și-a săvîrșit studiile — Coimbra — sfidînd regimul de la Lisabona, protestează. Inițiată de 4 000 de studenți cu care s-au solidarizat 151 din cei 230 de profesori, revolta de la Coimbra (împotriva eliminării a opt studenți din universitățile portugheze) reprezintă prima mărturie manifestată, după 40 de ani, a forței populare portugheze și a nemulțumirii crescînde a unei populații care, cu cîteva luni în urmă, își punea speranțe într-o schimbare a vieții politice portugheze.

Cînd, la 27 septembrie 1968, înlocuitorul lui Salazar, actualul prim-ministru Marcello Caetano, trasa, în primul său discurs, liniile directoare ale politicii interne și externe portugheze, vorbea mai ales de continuitate, dar — sublinia el — o continuitate în care își vor găsi locul, ori de cîte ori se va considera util, «reformele necesare». După opt luni de guvernare, gesturile noului prim-ministru sînt contradictorii: a acceptat tacit reuniunile opoziției de la Aporto și Aveiro, dar cenzura a interzis publicarea vreunei știri în presă; vorbește cu bonomie la posturile de televiziune, dar elimină cu sînge rece studenții din universități; anulează exilul unor personalități politice portugheze, carcerele rămîn însă supraaglomerate cu opozanți cunoscuți ai dictaturii și războiului purtat de Portugalia în coloniile din Africa.

Aproape nimeni nu reușește să înțeleagă ce anume urmărește Caetano și pînă în ce punct anume este dispus să cedeze presiunilor forțelor democratice. Ceea ce este însă cert este faptul că «reformele necesare» n-au fost realizate și că se asistă mai degrabă în Portugalia și în afara ei — în colonii (vizita din luna aprilie a lui Caetano în Africa a demonstrat-o) — la o menținere a statu-quo-ului. În acest timp studenții de la Coimbra, cărora li s-au alăturat cei de la Porto și Lisabona, sînt cu toții de acord că în Portugalia nici o reformă adevărată nu va putea fi realizată fără o reîntoarcere la democrație («La Stampa»).

Deocamdată însă umbra lungă a lui Salazar — retras acum într-una din aripile vilei sale de la Lisabona — mai plutește în atmosfera politică portugheză. E doar o prezență fizică ce pare a-l sugestiona pe fostul rector universitar, Marcello Caetano, aflat încă în căutarea unei politici proprii?

Rodica DUMITRESCU

ELEMENTE NOI ÎNTR-UN VECHI CONFLICT

Faptul că, abia instalat la putere, noul Consiliu al Comandamentului Revoluției, creat după recenta lovitură de stat din Sudan (a treia în cei 13 ani de la proclamarea independenței țării) și-a îndreptat atenția cu precădere asupra «problemei sudului», nu a putut scăpa atenției comentatorilor. De altfel, începînd din 1956, situația din cele trei provincii meridionale ale Sudanului — Bahr el Ghazal («fluviul Gazelelor»), Nilul Superior și Equatoria — a fost reflectată pe spații largi în presa internațională, iar în cronicile consacrate loviturii militare de la sfîrșitul lui mai, între cauzele evocate ale acesteia, un loc de primă importanță printre problemele cronice ale țării, de natură economică și socială, l-a deținut «imposibilitatea manifestată de cercurile guvernamentale ale țării de a rezolva pașnic sîngerosul conflict ce opune puterea centrală populațiilor nearabe din sud» («Le Monde»).

Într-adevăr, moștenire a unei lupte rasiale care durează de secole în Africa între populațiile arabe sau arabizate și negri — populația de aproximativ 14 milioane a Sudanului fiind împărțită între o majoritate de nubieni arabizați, musulmani și o minoritate de circa 4 milioane de negri ramiți, păgîni sau creștinați — moștenire agravată în timpul și cu buna-știință a dominației coloniale, această problemă s-a dovedit una din cele mai nevralgice ale țării, chiar în anii de după cucerirea independenței. Iar politica oficială din ultimul deceniu, care la modul «programatic» era cuprinsă în lozinca: «O țară — Sudanul; o religie — islamul; o limbă — arabă» și la modul concret era transpusă într-o deținere a tuturor privilegiilor din țară de către populația arabă din nord, într-o lăsare în urmă din punct de vedere economic a dezvoltării regiunilor sudice,

(Continuare în pag. 30)

ȘAPTE ZILE PE PĂMÎNT

ARHIVĂ-FOTO

BARTHOU ÎN ROMÂNIA

În 1934 Louis Barthou era ministru de externe al Franței și deținea, pe scena politică mondială, un loc de frunte, fiind unul dintre cei mai dîrji luptători pentru menținerea păcii și întărirea securității europene. Era și un om de litere, cu merite recunoscute de Academia Franceză, care-l onorase cu titlul de membru activ. Cu aceste două calități deosebite el a venit în țara noastră, la 20 iunie 1934, fiind invitat de guvern și de Academia Română. Vizita sa a avut un sens politic semnificativ, ea consemnînd — cum a spus Nicolae Iorga în discursul ținut la Cameră: «afirmarea legăturilor indestructibile dintre Franța și România». Barthou a fost primit cu entuziasm și căldură pretutindeni, de la frontieră și pînă la București, ca și în instituțiile pe care le-a vizitat, cuvintele emoționante de bun sosit arătîndu-i ilustrului oaspete sentimentele nutrite de poporul român față de cel francez și, în același timp, prețuirea pe care o dă trimisului său, pentru nobila-i misiune — aceea de purtător al stindardului păcii în lume. În fotografie: Barthou și Titulescu, în mașină, la București, îndreptîndu-se spre Cameră.

Ion MUNTEANU

(Urmare din pag. 29)

precum și într-o vastă «operațiune de pacificare» a populației acesteia, antrenată încă din 1963 într-un activ război de eliberare (operațiune soldată cu un număr de 500 000 de victime și 200 000 refugiați, cu incendierea satelor, distrugerea recoltelor etc.) n-a dus decît la agravarea situației. Cu atît mai mult cu cît ea s-a repercutat asupra întregii situații din țară, atît pe planul generării de crize politice cît și pe plan economic — alocațiile pentru respectivele acțiuni represive acaparînd aproximativ o treime din bugetul național.

Acum, după anunțarea de către postul de radio Omdurman a creării Consiliului Comandamentului Revoluției și a constituirii noului guvern al «Republicii Democrate a Sudanului», s-a trecut de la primele declarații de intenții cu privire la adoptarea unor măsuri pentru rezolvarea problemei sudului la anunțarea formală a hotărîrii de a se acorda autonomie provinciilor meridionale și de a se adopta o serie de măsuri economice, sociale și culturale destinate lichidării înapoierii acestei zone. Totodată a fost adresat un apel tuturor locuitorilor din sud — inclusiv celor refugiați în păduri pentru a duce de acolo lupta armată, cît și celor aflați în străinătate — în care li se cere să contribuie la menținerea unei atmosfere de calm și ordine în țară și să-și aducă aportul la «construirea Sudanului unit, democratic și prosper». Cît privește reacția față de acest apel al populației din sud, observatorii subliniază că, în măsura în care promisiunile noilor autorități centrale vor fi și transpuse în fapt, și apelul va avea eficacitatea dorită. Căci, într-un conflict cu rădăcini atît de adînci, s-a înrădăcinat de-a lungul vremii și mult scepticism, pe care numai realizările concrete îl pot combate.

I. CIOARĂ

ZÜRICH

ORDINATORUL-CADOU

Corespondență specială de la Horia LIMAN

La Paris i se spune «Sirius». Într-un mare magazin din centrul orașului, o apariție de film științifico-fantastic. Ai spune că este un robot, un King-Kong fără cap, gata să dărîme zgîrie-norii... de carton din studiourile Hollywoodului. Dar nu, nimic din toate acestea. În locul capului, patronul i-a fixat funcția, o funcție care-l face atrăgător publicului: «Consultați-l pe Sirius, ordinatorul-cadou». Așadar, un prieten al cumpărătorilor, un prieten electronic...

În centrul Zürichului, într-un mare magazin, o inovație similară. Copiii l-au botezat «Moș Crăciun electronic» — și-i spun astfel chiar dacă afară, în parcuri, au înflorit magnoliile. El le evocă imaginea bătrînului cu barba colilie și cu tolba generoasă de jucării. Se-ngrămădesc în jurul lui și-l alintă cu diminutivele cele mai neașteptate.

Să ne înțelegem, ordinatorul are exigențele lui. De pildă, un domn se apropie de el și-l informează: «Vreau să cumpăr pentru fiul meu un dar în valoare de pînă la 100 fr. Copilul este în vîrstă de șase ani, are pasiunea mașinilor și nu-i prea gălăgios». Așadar: vîrsta, sexul, temperamentul, preferințele. O dată satisfăcute, ordinatorul intră în acțiune. Și — vă asigur — sfatul vine mult mai rapid decît datele furnizate de cumpărător. Domnului în chestiune, ordinatorul-cadou i-a propus să cumpere o mașină cromată cu pedală și niște pachete de ciocolată al căror ambalaj prezintă imagini cu mașini. În plus, i-a indicat cu exactitate etajele și raioanele unde le va găsi. L-am urmat și am rămas stupefiat: obiectele se aflau la locul lor și totalizau 98 de franci.

Am întrebat la direcție: «Cîte operații realizează ordinatorul pe oră?» Mi s-a răspuns cu un surîs: «Stați în fața lui numai 30 de secunde și veți aprecia singur». Am dat curs invitației, cronometrînd. Și am numărat 20 de propuneri, alese de consilierul electronic din 127 de liste. Ordinatorul are, cu adevărat, o «memorie» fantastică. Cele 127 de liste cuprind 2 540 de obiecte, pe care le triază în raport cu datele indicate de cumpărător, fără a uita prețurile.

O forță superioară? Patronul magazinului mi-a spus: «Din punct de vedere economic este rentabil. Am redus la jumătate nevoile de personal. Iar operațiile administrative sînt, acum, perfect raționalizate. Dar nu este un remediu infailibil. El nu egalează inteligența și facultatea de decizie a omului. Creierul omenesc rămîne superior cartelelor perforate ale ordinatorului».

În vederea înfăptuirii proiectului unui nou canal care, străbătînd America Centrală, să facă legătura între Atlantic și Pacific, în zona de deșert a Mexicului, se fac experiențe pentru a se verifica posibilitatea folosirii exploziilor nucleare în realizarea canalului.

BRAZILIA: REÎNTOARCERE LA VIAȚA PARLAMENTARĂ?

Întrebarea pe care și-o pun observatorii politici din Rio de Janeiro nu este aceea dacă se va redeschide Congresul național. Și nici aceea dacă va avea loc în curînd o normalizare a vieții politice braziliene. Ceea ce toți ar vrea să știe este în ce condiții, cu ce forțe și cu ce drepturi va funcționa organul suprem legislativ al țării. Căci, de fapt, problema este de a se stabili care vor fi puterile excepționale la care guvernul este dispus să renunțe pentru a face posibilă o reîntoarcere la viața politică parlamentară.

Se știe că prin actul instituțional nr. 5, din decembrie trecut, președintele Costa de Silva a desființat Congresul național brazilian. Totodată el a retras drepturile și imunitatea parlamentară multor personalități politice, în special din opoziție, și a desființat de facto toate partidele politice din Brazilia. Recent însă, un comunicat guvernamental dat publicității relevă că «în cazul în care nu vor surveni impedimente, Congresul național își va relua activitatea în august a.c.».

Pentru aceasta însă guvernul federal brazilian trebuie să aibă pregătite pînă atunci «noua Constituție», «noul statut al partidelor politice» și «o sensibilă modificare în sistemul legislativ electoral, în așa fel încît acestea să interzică orice activitate politică a persoanelor ostile actualei conduceri» — remarcă observatorii politici latino-americani. În acest sens, este unanim recunoscut faptul că, o dată reîntorși în sînul Congresului, deputații și senatorii nu vor mai dispune de o serie de drepturi și imunități pe care le aveau înainte. Spre exemplu, ei vor pierde dreptul de a vota «în dezacord» cu partidul din care fac parte, cînd se dezbat probleme «esențiale» în parlament. De asemenea, se presupune că vor rămîne în vigoare actele instituționale care permit privarea de drepturi a oricărui parlamentar «indezirabil», suspendarea în totalitate a drepturilor oricărui cetățean care prin activitatea sa «amenință» securitatea statului, interzicerea exercitării profesiunii unor anumite persoane, trecerea în rezervă la orice dată a oricărui ofițer din forțele armate federale. (Recent a fost trecut în rezervă, fără un motiv explicit, însuși fratele ministrului de interne.)

Toate acestea sînt în măsură să demonstreze că o revenire la viața politică parlamentară, în adevăratul sens al cuvîntului, rămîne încă sub semnul întrebării la Rio.

Dan BULGĂR

În Danemarca se află în curs de construcție primul pod suspendat, în lungime de 1 km, care va uni Fuen cu peninsula Jutland. Podul este prevăzut a fi terminat pînă în toamna lui 1970.

CRONICA DE TREI SECUNDE

DA, NU...

În această epocă minunată cu mașinile ei zburătoare, în această epocă în care — cum zicea de atîtea ori generalul De Gaulle — lucrurile sînt așa cum sînt, în această epocă minunată în care cuvintele sînt așa cum sînt, în această epocă minunată în care amănuntele nu mai contează în fața generalităților iar generalitățile nu mai contează în fața amănuntelor, în această epocă minunată în care pînă și silabele au intrat în stare de imponderabilitate, în această epocă minunată în care prin marile progrese ale criticii literare «da» nu mai înseamnă «da» dar nici «nu», iar «nu» înseamnă de atîtea ori în viața femeilor și bărbaților cel mai categoric «da» — în această epocă minunată în care mașinile zburătoare sînt mai minunate decît epoca — în această zi incintătoare a unei epoci incintătoare peste poate, trebuie să aducem un elogiu concis și tandru, cu toată melancolia cuvenită, domnișoarei Diana din Leicester care și-a amînat căsătoria cu domnul Tony Weston fiindcă, în fața pastorului care oficia unirea lor pe viață, logodnicul n-a rostit un *da* limpede și răspicat, ci a mormăit ceva ininteligibil la întrebarea fundamentală. Și un elogiu și mai concis, și mai tandru, și mai sincer d-lui Tony Weston; în această comedie a silabelor dînsul e singurul care se ridică la drama minunată a epocii noastre zburătoare.

...ALB ȘI NEGRU

La două săptămîni după atacul (în plină Londră) a unor bandiți admirabil înarmați asupra unui camion încărcat cu jucării în valoare de 10 000 lire sterline — vă dați seama că un asemenea furt nu poate avea loc decît în țări unde jucăriile sînt mai atrăgătoare decît cinstea — la 14 zile deci după acest eveniment, la Universitatea Filip de Marburg s-a decernat premiul fraților Grimm (12 000 franci) pentru autorii celor mai frumoase povești de adormit copiii în secolul 20. Nu contează cine l-a luat, fiindcă nu e nici o legătură între cele două știri — desigur. Hoții de jucării și bășmuitorii pot rămîne necunoscuți. Dar în zilele premiului Grimm, undeva, în America, murea soldatul care în '44, în noaptea debarcării aliate, își agățase parașuta exact în turla ascuțită a unei catedrale franceze. A stat atîrnat trei ore, spînzurat între cer și viață, între Cel de Sus și cei de jos. A scăpat. A mai trăit 25 de ani și a murit, anonim, de un cancer la gît. Că dacă n-ar fi, nu s-ar povesti și ne-am hlizi mai puțin...

Radu COSAȘU

MEMENTO

Prezentat de: **Traian STOICA (carte)**
Magda MIHĂILESCU (cinema)
Vlad MUȘATESCU (disc)
E. DASCĂLU (muzică și televiziune)
Cornel BOZBICI (plastică)
Alecu POPOVICI (teatru)

Însuflețirea cu care întreg poporul nostru întîmpină cel de-al X-lea Congres al partidului și jubileul de 25 de ani de la eliberare, își va găsi ilustrarea cuvenită și pe scenele teatrelor noastre. De pe podiumul acestor scene vor răsuna noi acorduri în întîmpinarea marilor evenimente.

În pagina de față vom ține, săptămînal, la curent cititorii cu manifestările artistice ce li se vor dedica.

teatru

● 25 de ani de la eliberare — eveniment deosebit e marcat în activitatea teatrelor bucureștene de pregătirea cîtorva premiere: **Vitezul** de Paul Anghel (la Teatrul «Bulandra»), **Pe 40 m lungime de undă** de S. Macovei (la Teatrul «Giulești»), **Drumul e liber** de Ion Lucian și Virgil Puicea (la Teatrul «Ion Creangă») și **Camuflajul** de Al. Mirodan (la Teatrul evreiesc).

● Iunie 1969 — luna a teatrului românesc. După festivalul păpușilor pe litoralul Mării Negre, seminarul I.T.I. de la București, începe la Piatra Neamț primul festival al teatrului de copii și tineret, cu o bogată și diversă participare. Teatrul din Piatra Neamț, prin succesele sale în țară și peste hotare, devine acum o firească și potrivită gazdă!

● Una din ultimele premiere bucureștene ale acestei stagiuni: **Carlota** (de Miguel Mihura — dramaturg spaniol contemporan), farsă tragică, pseudopolițistă, foarte discutabilă ca valoare literară, dar bun pretext de spectacol. D.D. Neleanu a realizat un spectacol de bună atmosferă tragicomică, cu un ritm bine susținut și un desen scenic vădind o bună cunoaștere a spectacolului. În rolurile principale — cu partituri dificile și complexe — Tudorel Popa și Tatiana Iekel au obținut rezultate remarcabile. Bune compoziții: Maria Potra și Jean Lorin.

● O nouă piesă polițistă — vădind larga popularitate a genului — **Umbra doctorului Nagyan** de Ștefan Berciu la Teatrul «Ion Creangă» — elogiind munca lucrătorilor din miliție.

● Stagiunea estivală a început (cu aprobarea «sub rezervă» a meteorologilor). Într-un program estival destul de bogat (în afara prezenței teatrelor bucureștene — notăm primul festival internațional de folclor) se remarcă absența aproape totală a teatrelor din provincie. Oare dorința de afirmare să fie în concediu de odihnă?

Tatiana Iekel

carte

● Lăsînd criticii — dacă mai stăruie în etichetări și prejudecăți — stabilirea farmaceutică de cerebral și afect în poezia Ninei Cassian, noi, în ce ne privește, consemnăm apariția recentului ei volum de poeme, **Ambitus**, ca pe o nouă întîlnire cu o seducătoare și autentică poezie (Editura pentru literatură).

● Verva publicistului, acutul simț de observație al prozatorului, notația metaforică structurală poetului sînt trăsături ce le aflăm prezente în însemnările de călătorie ale lui Eugen Barbu, cuprinse în cartea **Foamea de spațiu.** Sumarul cărții mai conține și convorbirile scriitorului cu Mircea Eliade, Robert Rauschenberg, Truman Capote... (Editura pentru literatură).

● În cartea **C.A. Rosetti** (1816-1885), Radu Pantazi conturează cu semnificație profilul omului și gînditorului patriot și democrat printr-un studiu introductiv, cît și prin publicarea unor texte reprezentative din scrierile acestuia (Editura politică).

● Tot la aceeași editură semnalăm apariția lucrării autobiografice **Am trăit un secol**, datorată uneia dintre cele mai marcante și multilaterale personalități ale culturii americane, William Edward Burghardt Du Bois, acest «avocat neobosit al demnității umane», cum îl numește Silviu Brucan într-o succintă și însuflețită prefață.

● O substanțială sinteză a dramaturgiei occidentale contemporane, în care predomină tonul și asociațiile de idei proprii eseului, întreprinde B. Elvin în cartea: **Teatrul și interogația tragică** (Editura pentru literatură universală).

● Ionel Marinescu, «acest vechi și atît de pasionat interpret al frumosului în grai românesc», cum îl definea recent Edgar Papu, a făcut să apară în colecția «Biblioteca pentru toți» **Legenda secolelor** de Victor Hugo, un compact volum, rod al unei laborioase munci de selecție și traducere din lirica marelui poet francez.

● În colecția B.P.T. au apărut într-un singur volum romanele: **Fascinația minciunii** și **Foamea cea mare** de Johan Bojer. Traducere de Alexandru Sever (care semnează și prefața) și Maria-Alice Botez.

● **Din fotoliul 13...**, Neagu Rădulescu ne prezintă, printr-o grafică ingenioasă și spirituală, o cuprinzătoare galerie de oameni ai teatrului. Cuvînt înainte de Aurel Baranga (Editura Meridiane).

cinema

● **Ziaristul** — film-fluviu (pasiune constantă a regizorului Serghei Gherasimov), conceput ca o pledoarie pentru depășirea falselor precepte morale în numele cărora putem otrăvi uneori existența celor din jur. Dezbaterea etică a cineastului este strînsă toată în prima serie a filmului, ultima parte — gîndită în intenții ca o lărgire a ariei de investigații — se consumă în observații minore. Filmul a fost distins «ex aequo» cu Marele premiu la Festivalul de la Moscova în 1967. Interpreții: Iurie Vasiliev, Galina Polskih, Nadejda Fedosova, Serghei Nikonenko, Tamara Makarova, Valentina Telicikina.

● **Noaptea generalilor.** Un cineast mai puțin cunoscut nouă. Anatole Litvak, bun stăpîn al meseriei, întreprinde o operație de minuțioasă portretizare psihologică, proiectată pe fondul unor evenimente ale celui de-al doilea război mondial, urmărite și ele cu ochiul unui observator atent la implicații. Dacă notăm și distribuția, «de aur», putem prevedea liniștiți o frumoasă carieră generalilor care au ocupat sala «Patria»: Peter O'Toole, Omar Sharif, Tom Courtenay, Cristopher Plummer, Donald Pleasence, Philippe Noiret, Charles Gray, Juliette Gréco, Nicole Courcel.

● **Aruncați banca în aer.** Comicul mărunt, fără semnificații și fără pretenții — asta ar mai lipsi — al lui Jean Girault, «patronul spiritual» al lui Louis de Funès. Cine s-a abonat la giumbușlucurile lui Louis de Funès... În restul distribuției: Jean-Pierre Marielle, Jean Lefebvre, Anne Doat.

● Cineastul american Joseph Stirk, autorul controversatei ecranizări **Ulisses** de Joyce, se încumetă să transpună acum și romanul notoriu al lui Henry Miller, **Tropicul cancerului.** În rolul principal — Geraldine Page.

Omar Sharif

disc

● **Maria Lătărețu**, steaua nr. 1 a cîntecului oltenesc, vine iarăși să ne încînte cu dulceața viersului pe care i l-au hărăzit plaiurile de dincolo de Olt. Din cele opt cîntece cuprinse pe ultima ei înregistrare de la «Electrecord», unul din ele, «Lie ciocîrlie», este, după cum menționează muzicologul Tiberiu Alexandru, o foarte rară baladă ce se cîntă mirilor, lunea după nuntă, în faptul dimineții. Alte trei sînt creații aparținînd artistei, care urzește și asemenea țesături muzicale ca: «Trifoiaș cu patru foi», «Frumoasă ești, mîndruliță», «Frumoasă-i tinerețea». Acompaniază orchestra **Victor Predescu** (EPD-1221).

● Alte nestemate din muzica noastră populară: «Cîntă cucul pe fîntînă», «Mai ciobane de la munte», «Sub cel deal, sub cea colină», «Mîndruța nu m-o crezut», «Noi venim după mireasă», le putem asculta în interpretarea plină de nerv a lui Simion Pop (EPC-10 046).

● **De la Luță Ioviță** încoace n-au prea fost mulți taragotiști care să aspire la faima bătrînului mag bănățean. Iată însă că Remus Bistrița, un tînăr instrumentist cu har, ne cîntă tot atît de fermecător «Măzărica de la Fieru», «Brîul din Dalboset» și «Joc de doi de la Obreja». Acompaniază orchestra lui **Ionel Budișteanu** (EPC-10 048).

plastică

● **Ileana Rădulescu** — pictură. Ecranul pînzei e o suprafață pe care artista își deapănă impresiile evanescente. Retina e cucerită de cromatica vie, aparent fugace, dar nu străină de elaborări premeditate. Culorile au lirismul lor intrinsec. O Genevă patetică reține atenția privitorului în expoziție, la fel ca și alte peisaje din alte colțuri ale Europei (Triest, Brno, Annency). «Maria din Mangop» și «Jupînița Iuliana», două portrete în care ascetismul formal al artei bizantine e complimentat de o cromatică proprie portretului modern (Galeriile de artă, bd. Magheru 20).

● **Cleopatra Abulius.** Tablourile sînt reliefuri în care imaginea figurală a dispărut. De altfel, artista nici nu o caută. Universul e cel al structurilor dintr-un microcosmos imaginar, reificat, unde jocul poziional al obiectelor sau elansul ordonat al rețelelor promit o stare de spirit. Totul e echilibru și moment asociativ, menit să sugereze tensiune, neliniște, ambiguitate, încleștare, contrarietate, pe fonduri în care culoarea are o prezență neutră. Un mod de exprimare la care se impune participarea afectivă a privitorului (Galeriile de artă, bd. Magheru 20).

● **Eugen Ispir** — pictură. Ceea ce relevă interesul pentru lucrările expuse este întrebuințarea rășinilor sintetice colorate. Cu noi mijloace pictorul face infinite divagații în lumea imaginilor posibile. O pictură încărcată de metafore, cu transparențe și prețiozități neașteptate, sugestivă și decorativă (Casa de cultură I.R.R.C.S., str. M. Eminescu 8).

muzică

Radu Lupu

● Filarmonica onorează concertul de închidere a stagiunii cu un program ales, alcătuit din trei lucrări de anvergură: Uvertura Leonora (III) de Beethoven; Concertul pentru pian și orchestră în La major (K.V. 488) de Mozart; partea I a monumentalei lucrări vocal-simfonice Oratoriul «Tudor Vladimirescu» de Gh. Dumitrescu. Dirijorul concertului, **Iosif Conta**, va fi ajutat de **Dinu Stelian**, care va conduce corul Ansamblului Forțelor Armate, și **V. Pântea**, dirijorul corului Filarmonicii (27 și 28 iunie, sala Ateneu).

● O seară de cvartete (Beethoven, Brahms, Enescu) în interpretarea unei formații valoroase — cvartetul de coarde alcătuit din: **Varujan Cozighian**, vioara I; **Avy Abramovici**, vioara II; **George Popovici**, violă; **Alfons Capitanovici**, violoncel (23 iunie, sala mică a Palatului).

● Ansamblul folcloric «Perinița» anunță un ciclu de spectacole (în regia lui **Bițu Fălticineanu**) pe scena Teatrului «C.I. Nottara». «Perinița mea» — așa se intitulează spectacolul — se bucură de o interpretare excelentă, în frunte cu **Ștefania Rareș, Maria Pietraru, Tudor Heica, Ion Lăceanu, Ionel Dinicu.**

televiziune

După structura teleprogramului acestei săptămîni, televiziunea a intrat în vacanță... Departe de noi ideea de a contesta confraților de la TV dreptul de a beneficia de un concediu de odihnă. De altfel, ne-ar interzice-o Constituția țării. Numai că ne încăpățînăm să credem că televiziunea — ca și teatrele de vară, de pildă, sau trenurile pentru litoral — ar trebui să-și ia vacanța oricînd, cu excepția lunilor de vacanță...

DUMINICĂ 22 IUNIE. Închidere de stagiune și la fotbal: Dinamo-Steaua în **finala Cupei României** (17.30) ● Un **film** cu suspense-uri (după cum ni se promite), «Fantastica aventură», realizat de studiourile televiziunii poloneze (21.00) ● Cine l-a văzut pe Cupidon? — o emisiune anunțată «**muzical-coregrafică**» cu Sandu Sticlaru (cîntă sau dansează?), Vasilica Tastaman, Constanța Cîmpeanu, Gigi Marga ș.a. (21.30) ● Pe programul II emisiunea **Seară de teatru** reia un succes al scenei românești: «Richard alIII-lea» de W. Shakespeare cu cunoscuta distribuție cuprinzînd între alții pe Ion Marinescu, Gheorghe Cozorici, Eugenia Bădulescu, Constantin Rauțchi, Anda Caropol, Olga Tudorache (20.00).

LUNI 23 IUNIE. **Steaua fără nume**, emisiunea-bază de lansare a unor eventuale noi vedete își continuă, harnic, activitatea (20.15).

MARȚI 24 IUNIE. Celor ce nu l-au văzut pe ecranul mare, le recomandăm **filmul** lui Savel Știopul «Anotimpuri» (20.15).

MIERCURI 25 IUNIE. Pe afișul **Telecinematecii**: «Karin, fiica lui Mans», după capodopera marelui August Strindberg (21.15) ● O emisiune de **varietăți literare** cu participare selectă: Victor Eftimiu, Zaharia Stancu, Eugen Jebeleanu, Aurel Baranga, Șt. Aug. Doinaș, Ana Blandiana, Florin Mugur (23.00).

JOI 26 IUNIE. Ne stîrnește interesul titlul unui **film** documentar: «Naufragiul Lusitaniei» — o reconstituire, pe bază de documente autentice, a uneia dintre cele mai dramatice catastrofe pe mare a secolului nostru (22.25).

VINERI 27 IUNIE. **Teleuniversitatea** își continuă ciclul interesantelor prezentări de titulari ai premiilor Nobel pentru știință. Azi: prof. Lars Onsager din Yale — S.U.A., ilustru cercetător în domeniul termodinamicii (19.00) ● «Santinela adormită» — un **film** al regizorului francez Noël-Noël (20.15).

SÎMBĂTĂ 28 IUNIE. Regretăm, dar programul acestui sfîrșit de săptămînă nu ne oferă prilejul vreunor recomandări speciale.

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 25, etapa din 22 iunie 1969

I. Dinamo-Steaua	1
II. Penicilina-C.F.R. Pașcani	x
III. Victoria Roman-Nicolina	1
IV. Textila Buhuși-Ceahlăul	2
V. Chimia Gh. Gheorghiu-Dej-Petrolul Moinești	1
VI. Gloria C.F.R.-Oțelul Galați	2
VII. Cimentul-Portul C-ța	2
VIII. Ș.N. Oltenița-Metalul Buc.	2
IX. Voința Buc.-Tehnometal Buc.	2
X. T.U.G. Buc.-Fl. roșie. Buc.	1
XI. Poiana-Caraiman	1
XII. Flacăra Moreni-Carpați	1
XIII. Prahova Ploiești-I.R.A. Cîmpina	1

bibliateca

FLACĂRA - ALBUM

O veche cunoștință de-a noastră: cîntăreața engleză Petula Clark care ne-a vizitat cu cîțiva ani în urmă.